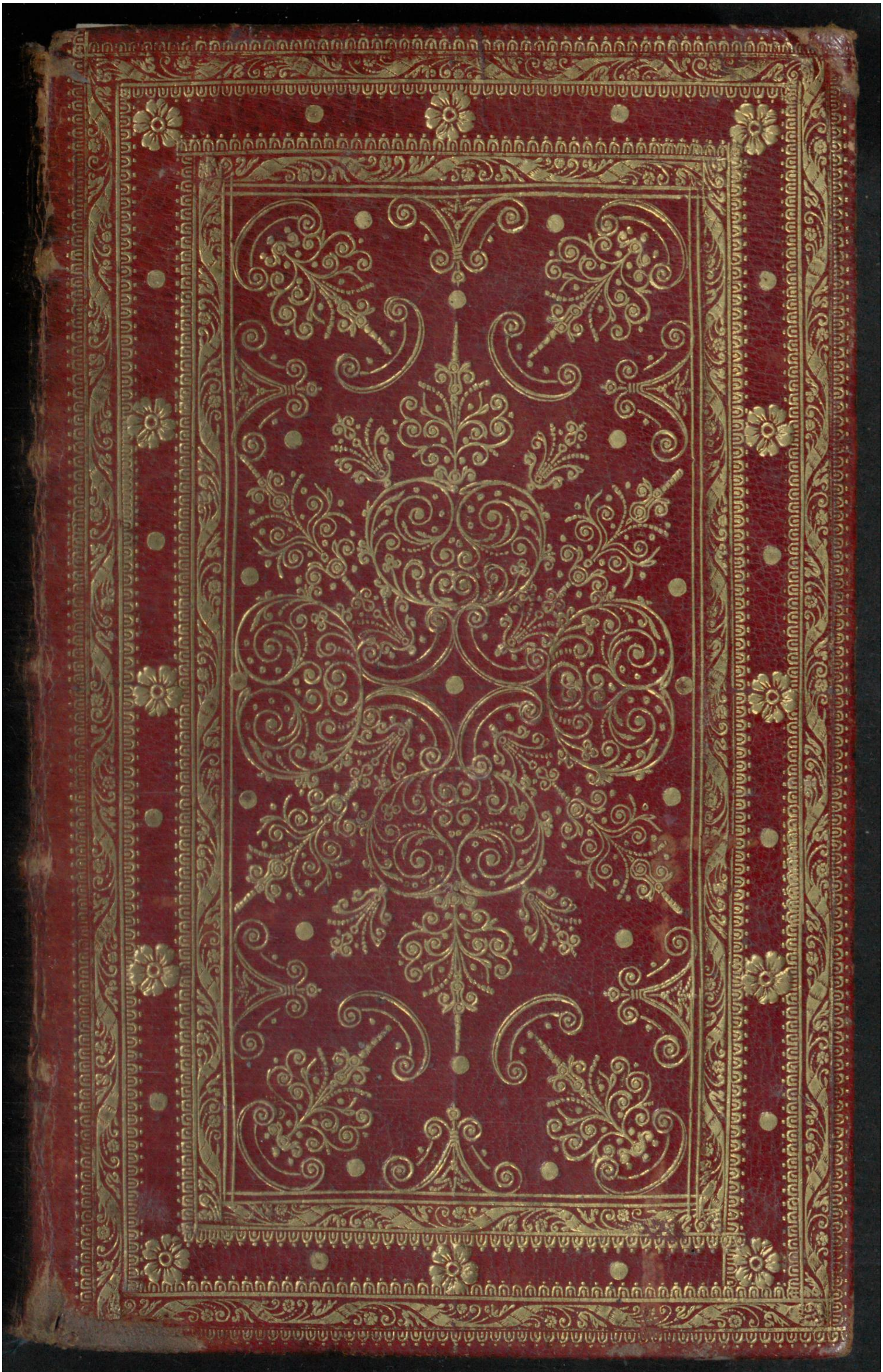
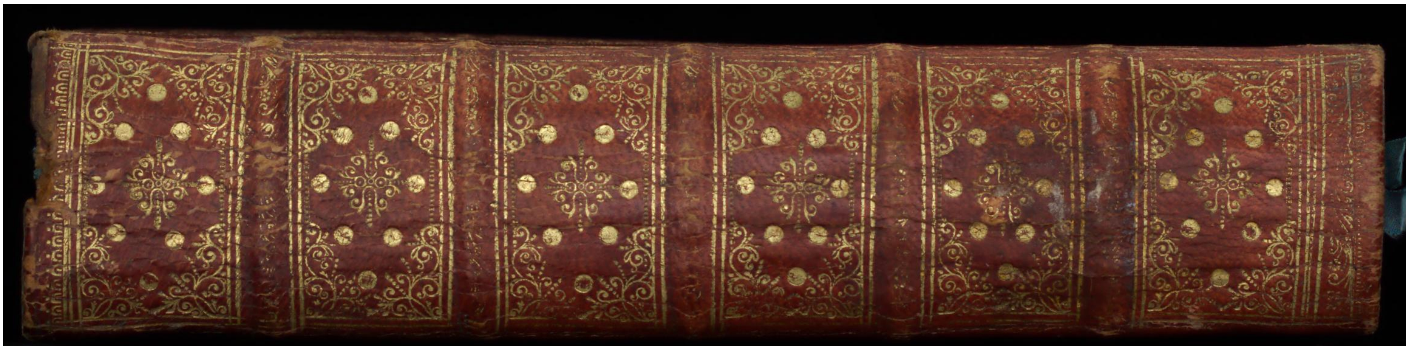

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

NIET UITLEENEN

Mz. Fleischmann.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

145 E 7
niet plakken
(Boekband nr. 1791 Dir)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

AMSTELODAMI

Apud Ioannes { â Waeſberge / â Someren

Anno 1670.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

NIET PLAKKEN 145 E7

ΑΠΠΙΑΝΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ ΡΩΜΑΙΚΑ.

APPIANI ALEXANDRINI ROMANARUM HISTORIARUM

Pars Altera, continens

BELLORUM CIVILIUM

LIBROS V.

HISTORIÆ CELTICÆ AC ILLYRICÆ FRAGMENTA,

Et EXCERPTA *quædam*

De LEGATIONIBUS.

AMSTELODAMI,
Ex Officinâ JOH. JANSSONII à WAESBERGEN,
Et JOHANNIS à SOMEREN.

ANNO M. DC. LXX.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἈΠΠΙΑΝΟΥ ἈΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ ῬΩΜΑΙΚΩΝ ἘΜΦΥΛΙΩΝ. Α.

Ῥ'ΩΜΑΙΟΙΣ ὁ δῆμος καὶ ἡ βουλὴ πολλάκις ἐς ἀλλήλους περί τε νόμων θέσεως, καὶ χρεῶν ἀποκοπῆς, ἢ γῆς διαδατουμένης, ἢ ἐν ἀρχαιρεσίαις ἐστασίασαν· οὐ μὴν τι χειρῶν ἔργον ἔμφυλον ἦν, ἀλλὰ διαφοραὶ μόναι, καὶ ἔριδες ἔννομοι, καὶ τάδε μετὰ πολλῆς αἰδοῦς εἴκοντες ἀλλήλοις διετίθεντο. ὁ δὲ δῆμος ποτὲ καὶ συνερχόμενος, ἐς τοιάνδε ἔριν ἐμπεσών, οὐκ ἐχρήσατο τοῖς ὅπλοις παροῦσιν, ἀλλ' ἐς τὸ ὄρος ἐκδραμών, τὸ ἀπὸ τοῦδε κληζόμενον ἱερόν, οὐδὲν οὐδὲ τότε χειρῶν ἔργον, ἀλλ' ἀρχὴν ἑαυτοῦ προστάτιν ἀπέφηνε· καὶ ἐκάλεσε δημαρχίαν, ἐς κώλυσιν μάλιστα τῶν ὑπάτων ἀπὸ τῆς βουλῆς αἱρουμένων, μὴ ἐντελὲς αὐτοῖς ἐπὶ τῇ πολιτείᾳ τὸ κράτος εἶναι. ὅθεν δὴ καὶ μάλιστα δυσμενέστερον ἔτι καὶ φιλονεικότερον ἐς ἀλλήλας αἱ ἀρχαὶ διετίθεντο ἀπὸ τοῦδε καὶ ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος ἐς αὐτὰς ἐμερίζετο, ὡς ἐν ταῖς τῶνδε πλεονεξίαις ἑκάτεροι τῶν ἑτέρων ἐπικρατοῦντες. Μάρ-

APPIANI ALEXANDRINI ROMANARUM HISTORIARUM DE BELLIS CIVILIBUS LIBER PRIMUS. 349

SÆPENUMERO plebi Romanæ cum ſuo ſenatu de legibus ferendis, de novis tabulis, deque agrorum diviſione aut magiſtratibus creandis incidit contentio: ſemper tamen manibus temperatum eſt, & diſceptatum civiliter, mutua quadam ordinum reverentia. Quin & armata per occaſionem externi belli plebs, nunquam tamen ad ſeditionem armis abuſa eſt: contenta in montem, ſacrum ob id dictum, ſecedere: ne tum quidem ſolito ſævior, creato tantùm ad ſui tutelam novo magiſtratu, qui tribunuſplebis vocatus eſt, cohibiturus conſulum potentiam, quorum tunc penes ſenatum erat electio: ne illi ſoli præeſſent reipublicæ. Inde nata ſunt inter hos magiſtratus odia certamináque: alteris ſenatus, alteris plebis favore ſubnixis: & quicquid alteri partium accederet, altera exiſtimante ſibi decedere, per

Tribuni plebis cur ſint creati.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Marcius Coriolanus exul, patriæ bellum infert.

cas contentiones & Marcius Coriolanus immeritò damnatus in Volſcos exulatum abiit, móxque patriæ bellum intulit: quæ ſola omnium priſcarum ſeditionum uſque arma proceſſit, idque ductu unius profugi. Ceterùm in comitium nunquam telum importatum eſt, nunquam civilis cædes edita antequam Tiberius Gracchus novas leges ferre conatus, omnium primus concitata ſeditione periit, cum eóque nonnulli ad Capitolium refugientes circa ipſam ædem ſacram cæſi ſunt. Nec ceſſatum eſt poſt tale piaculum à ſeditionibus, propalam interdum diſſidente populo, vagantibúſque ſi-

Tiberii Gracchi leges novæ, ſeditio & interitus.

350 cariis, & modò hoc, aliquanto pòſt illo, honorato viro, in templo aliquo, in comitio, in foro denique, cadente, ídque juſſu tribunorum, prætorum, conſulum, ceterarúmve id genus poteſtatum ſublimium: paulatímque cum injuriis mutuis creſcebat juris & legum contemptus. Tandem prorumpente in immenſum malo, conjurationes in rempub. manifeſtariæ, & expeditiones validæ exortæ ſunt, nunc exulibus damnatíſve res novas molientibus, nunc optimatibus de adminiſtratione rerum inter ſe contendentibus, tam domi quàm militiæ. Nec deerant præpotentes cives ac factioſi, aſpirantéſque ad dominationem, partim retinentes exercitus à populo ſuæ fidei creditos, partim abſque conſenſu publico in perniciem adverſariorum undecunque armantes novas copias: ſed adverſariorum tollendorum prætextu, patriæ bellum

κιός τε ὁ Κοριολανὸς ἐν τοῖσδε τοῖς ἔρισιν ἐξελαθεὶς παρὰ δίκην, ἐς Οὐολούσκους ἔφυγέ τε καὶ πόλεμον ἐπήγαγε τῇ πατρίδι· καὶ τοῦτο μόνον ἄν τις εὕροι τῶν πάλαι στάσεων ἔργον ἔνοπλον, καὶ τοῦθ᾽ ὑπ᾽ αὐτομόλου γενόμενον· ξίφος δὲ οὐδέν πω παρενεχθὲν ἐς ἐκκλησίαν, οὐδὲ φόνον ἔμφυλον· πρίν γε Τιβέριος Γράκχος δημαρχῶν, καὶ νόμους ἐσφέρων, πρῶτος ἐν στάσει ἀπώλετο, καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ πολλοὶ κατὰ τὸ Καπιτώλιον εἰλούμενοι, περὶ τὸν νεὼν ἀνῃρέθησαν. καὶ οὐκ ἀνέσχον ἔτι αἱ στάσεις ἐπὶ τῷδε τῷ μύσει, διαιρουμένων ἑκάστοτε σαφῶς ἐπ᾽ ἀλλήλοις, καὶ ἐγχειρίδια πολλάκις φερόντων, κτιννυμένης τε τινὸς ἀρχῆς ἐκ διαστήματος ἐν ἱεροῖς, ἢ ἐκκλησίαις, ἢ ἀγοραῖς, δημάρχων, ἢ στρατηγῶν, ἢ ὑπάτων, ἢ τῶν ἐς ταῦτα παραγγελλόντων, ἢ τῶν ἄλλως ἐπιφανῶν· ὕβρις τε ἄκοσμος ἐπεῖχεν αἰεὶ δι᾽ ὀλίγου, καὶ νόμων καὶ δίκης αἰσχρὰ καταφρόνησις. προϊόντος δ᾽ ἐς μέγα τοῦ κακοῦ, ἐπαναστάσεις ἐπὶ τὴν πολιτείαν φανεραὶ, καὶ στρατεῖαι μεγάλαι καὶ βίαιοι κατὰ τῆς πατρίδος ἐγίγνοντο, φυγάδων ἀνδρῶν ἢ καταδίκων, ἢ ἐπὶ ἀρχῆς τινὸς ἢ στρατοπέδου φιλονεικούντων ἐς ἀλλήλους· δυναστεῖαί τε ἦσαν ἤδη κατὰ πολλὰ, καὶ στασίαρχοι μοναρχικοί· οἱ μὲν, οὐ μεθιέντες ἔτι τὰ πιστευθέντα σφίσιν ὑπὸ τοῦ δήμου στρατόπεδα· οἱ δὲ, καὶ κατὰ σφᾶς ἄνευ τοῦ κοινοῦ κατ᾽ ἀλλήλων ξενολογοῦντες· ὁπότεροι δ᾽ αὐτῶν τὴν πόλιν προ-

λάβοιεν,

λάβοιεν, τοῖς ἑτέροις ἦν ὁ ἀγών· λόγῳ μὲν ἐπὶ τοὺς ἀντιστασιώτας, ἔργῳ δ' ἐπὶ τὴν πατρίδα· ἐσέβαλλον γὰρ ἐς πολεμίαν, καὶ σφαγαὶ τῶν ἐν ποσὶν ἐγίγνοντο νηλεεῖς, καὶ ἄλλων ἐπὶ θανάτῳ προγραφαὶ καὶ φυγαὶ καὶ δημεύσεις· ἐνίων δὲ καὶ βάσανοι πάμπαν ἐπαχθεῖς, ἔργον τε οὐδὲν ἀηδὲς ἀπῆν· μέχρι τῶνδε τῶν στασιάρχων εἷς, ἔτει πεντηκοστῷ μάλιστα ἀπὸ Γράκχου, Κορνήλιος Σύλλας, κακῷ τὸ κακὸν ἰώμενος, μόναρχον αὑτὸν ἀπέφηνεν ἐπὶ πλεῖστον· οὓς δικτάτωρας ἐκάλουν τε, καὶ ἐπὶ ταῖς φοβερωτάταις χρείαις ἑξαμήνους τιθέμενοι ἐκ πολλοῦ διελελοίπεσαν. ὁ δὲ Σύλλας, βίᾳ μὲν καὶ ἀνάγκῃ, λόγῳ δ' αἱρετὸς ἐς ἀεὶ δικτάτωρ γενόμενος, ὅμως ἐπεί τε ἐκορέσθη τῆς δυναστείας, πρῶτος ἀνδρῶν ὅδε μοι δοκεῖ θαρρῆσαι τυραννικὴν ἀρχὴν ἔχων ἀποθέσθαι, καὶ ἐπειπεῖν ὅτι καὶ τοῖς μεμφομένοις εὐθύνας ὑφέξει· ἰδιώτης τε, ὁρώντων ἁπάντων, καὶ πολὺ βαδίσαι κατ' ἀγοράν, καὶ ἐπανελθεῖν ἀπαθὴς οἴκαδε· τοσοῦτον ἦν ἄρα τοῖς ἐσορῶσιν ἔτι τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ δέος, ἢ τῆς ἀποθέσεως κατάπληξις, ἢ τῶν εὐθυνῶν τῆς ἐπαγγελίας αἰδώς, ἢ ἄλλη φιλανθρωπία, καὶ λογισμός, ἐπὶ συμφέροντι τὴν τυραννίδα γενέσθαι· ὧδε μὲν ἐπὶ βραχὺ ἔληξαν αἱ στάσεις ἐπὶ Σύλλᾳ· καὶ κακῶν ἀντίδοσις ἦν ὧν ὁ Σύλλας εἰργάζετο.

Μετὰ δὲ Σύλλαν αὖθις ἀνερριπίζετο, μέχρι Γάϊος Καῖσαρ αἱρετὴν ἀρχὴν ἐπὶ πολὺ δυναστεύων ἐν

inferebatur, utriſque certatim urbem occupare properantibus. hoſtiliter enim in ſe invicem vim faciebant, fœdéque cædes patrabantur: rurſum alii proſcribebantur, ſolum vertebant, bonis exuebantur: nonnulli excruciabantur tormentis graviſſimis. Nec ad ſummam crudelitatem quicquam deerat, donec factioſorum unus, anno poſt Gracchi cædem fermè quinquageſimo, malum malo pellens, ſuo ſolius arbitratu aliquandiu rexit rempublicam. Semeſtris erat is magiſtratus, dictatoris titulo, difficillimis temporibus adhiberi ſolitus, & jam dudum in uſu eſſe deſierat: hunc Sylla quum per vim occupaſſet, quamvis perpetuus dictator creatus videri vellet, nihilominus, ſatur potentiæ, ſponte depoſuit, primus, quod ſciam, auſus privata vita mutare tyrannidem. Addidit facto dictum æquè memorabile, paratum ſe quibuſvis rationem reddere: ac mox in conſpectu populi, habitu privati civis, in foro obambulavit, & inde domum ſe contulit, offendente nemine. tanta ſupererat in omnibus acti ſummi magiſtratus reverentia: ſive quòd depoſitum mirarentur, ſive quòd puderet exigere rationem ab offerente ultro: ſive quòd inhumanum videretur odiſſe potentiam, etſi tyrannicam, conjunctam tamen cum utilitate publica. Atque ita pauliſper ceſſatum eſt à ſeditionibus, Syllâ malis præſentibus afferente remedium. 351

Sylla dictaturam deponit.

Quæ ſemel ſopitæ rurſum excitabantur, donec C. Cæſar imperio per aliquot annos in Gallia continuato, tandem jubente ſenatu

Cæſar imperium non vult deponere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

natu ut faſces deponeret, cauſatus non ſenatum id velle, ſed Pompeium, qui tunc Italici exercitus imperator, & infenſus ipſi, conabatur eum redigere in ordinem: propoſuit conditiones ut aut ambo retinerent exercitus, quo uterque tutus eſſet ab altero: aut Pompeius quoque decedens imperio privatus viveret ſub legibus. Neutro autem impetrato,

Pompeius à Cæſare victus.

è Gallia duxit contra Pompeium & patriam: ingreſſúſque urbem, & illum profugum inde aſſecutus, in Theſſalia egregiè vicit prælio memorabili, & Ægyptum

Pompeium Ægyptii interficiunt.

uſque perſecutus eſt. Interempto demum Pompeio ab Ægyptiis, Romam reverſus, ordinatis prius rebus Ægypti, & confirmatis ejus regibus, ſecurus jam, ſublato tanto adverſario, cui ob magnitudinem rerum geſtarum Magno cognomen fuerat: nemine

Cæſar dictator perpetuus creatur.

audente contradicere, ſecundus poſt Syllam dictator perpetuus creatus eſt. Tum quoque ſeditiones omnes interquieverunt, donec Brutus & Caſſius, vel invidentes ei dignitatis amplitudinem, vel priſtinæ reipub. formæ

Cæſar vir imperandi peritiſſimus: à Caſſio & Bruto cæſus.

cupidi, in ipſa curia confecerunt virum gratioſiſſimum apud populum, & imperandi peritiſſimum. In cujus publico deſiderio & percuſſores ejus quæſiti ſunt ad pœnam, & corpus in medio foro ſepultum, extructo templo ubi crematus eſt, in quo tanquam deo ſacra faciunt. At civiles diſcordiæ redintegratæ continuò in tantum auctæ ſunt, ut cædes, exilia, proſcriptiones plu-

Γαλατίᾳ, τῆς βουλῆς αὐτὴν ἀποθέσθαι κελευούσης, αἰτιώμενος οὐ τὴν βουλὴν, ἀλλὰ Πομπήϊον ἐχθρὸν ὄντα οἱ, καὶ στρατοῦ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἡγούμενον, τῆς ἀρχῆς αὐτὸν ἐπιβουλεύοντα παραλύειν, προὐτίθει προκλήσεις, ἢ ἄμφω τὰ στρατεύματα ἔχειν, ἐς τῆς ἔχθρας τὴν ἀφοβίαν, ἢ καὶ Πομπήϊον ἃς ἔχοι μεθέντα ἰδιωτεύειν ὁμοίως ὑπονόμιον. οὐ πείθων δὲ ἐς οὐδέτερα, ἐκ Γαλατίας ἤλαυνεν ἐπὶ τὸν Πομπήϊον ἐς τὴν πατρίδα· ἐσβαλών τε ἐς αὐτὴν, καὶ διώκων ἐκφυγόντα, περὶ Θεσσαλίαν ἐνίκησε μεγάλῃ μάχῃ λαμπρῶς, καὶ ἐδίωκεν ἐς Αἴγυπτον ὑποφεύγοντα. ἀναιρεθέντος δὲ Πομπηΐου πρὸς ἀνδρῶν Αἰγυπτίων, ἐπανῆλθεν ἐς Ῥώμην· καὶ περὶ Αἴγυπτον ἐργασάμενός τε καὶ ἐπιμείνας, μέχρι κατεστήσατο αὐτῇ τοὺς βασιλέας, στασιώτην τε μέγιστον, ᾧ διὰ μεγαλουργίαν πολεμικὴν Μέγας ἐπώνυμον ἦν, οὗτος δὴ μάλιστα πολέμου κράτει σαφῶς καθελών· οὐδενὸς αὐτῷ θαρροῦντος εἰς οὐδὲν ἔτι ἀντειπεῖν, δεύτερος ἐπὶ Σύλλᾳ δικτάτωρ ἐς τὸ διηνεκὲς ᾑρέθη· καὶ στάσεις αὖθις κατεπαύοντο πᾶσαι. ἔστε καὶ τόνδε Βροῦτος καὶ Κάσσιος, ζήλῳ τε τῆς ἀρχῆς τοῦ μεγέθους, καὶ πόθῳ τῆς πατρίου πολιτείας, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ κατέκανον, δημοτικώτατον καὶ ἐμπειρότατον ἀρχῆς γενόμενον· ὅγε τοι δῆμος αὐτὸν μάλιστα πάντων ἐπόθησε· καὶ τοὺς σφαγέας ἐζήτουν περιϊόντες, καὶ τὸ σῶμα ἔθαψαν ἐν ἀγορᾷ μέσῃ, καὶ νεὼν ἐπῳκοδόμησαν τῇ πυρᾷ, καὶ θύουσιν ὡς θεῷ. αἱ δὲ αὖθις ἐπανελθοῦσαί τε καὶ αὐξηθεῖσαι δυνατώτατα, ἐς μέγα

περιῆλ-

περιῆλθον, καὶ φόνοι καὶ φυγαὶ καὶ ἐπὶ
θανάτῳ προγραφαὶ βουλευτῶν τε καὶ
τῶν καλουμένων ἱππέων, κατὰ πλῆ-
θος ἀθρόως ἑκατέρων ἐγίγνοντο,
τοὺς ἐχθροὺς ἀλλήλοις τῶν στασιωτῶν
ἀντιπαρεχόντων, καὶ ἐς τοῦτο ἀμε-
λούντων καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν· το-
σοῦτον ἐκράτει τῆς ἐς τὰ οἰκεῖα εὐ-
νοίας ἡ ἐς τὰ ἀντίπαλα φιλονεικία.
προϊόντες τε τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν,
ὡς ἰδιωτικὸν (φεῦ) κτῆμα διενεί-
μαντο ἐφ' ἑαυτῶν τρεῖς οἵδε ἄνδρες,
Ἀντώνιός τε καὶ Λέπιδος, καὶ ὅτῳ
πρότερον μὲν Ὀκταούϊος ὄνομα ἦν,
Καίσαρι δὲ πρὸς γένους ὤν, καὶ θε-
τὸς ἐν διαθήκαις ὑπ' αὐτοῦ γενόμε-
νος, Καῖσαρ ἐκ τοῦδε μετωνομά-
ζετο. ἐπὶ δὲ τῇ διαιρέσει τῇδε, μετὰ
βραχὺ συμπεσόντες (ὡς εἰκὸς ἦν)
ἐς ἀλλήλους, ὁ Καῖσαρ αὐτῶν συ-
νέσει τε καὶ ἐμπειρίᾳ περιών, Λέ-
πιδον μὲν πρότερον αὐτόν, ἣν ἐκε-
κλήρωτο Λιβύην, ἐπὶ δὲ τῷ Λεπί-
δῳ καὶ Ἀντώνιον πολέμῳ περὶ Ἄκτιον
ἀφείλετο τὴν ἀπὸ Συρίας ἐπὶ κόλ-
πον τὸν Ἰόνιον ἀρχήν. ἐπί τε τούτοις
μεγίστοις δὴ φανεῖσι, καὶ ἐς ἔκπληξιν
ἅπαντας ἐμβαλοῦσιν, εἷλε καὶ Αἴγυ-
πτον ἐπιπλεύσας, ἣ χρονιωτάτη τε
ἦν ἐς τότε καὶ δυνατωτάτη μετ' Ἀ-
λέξανδρον ἀρχή, καὶ μόνη Ῥωμαίοις
ἔλειπεν ἐς τὰ νῦν ὄντα. ὥστε Σεβα-
στὸς εὐθὺς ἐπὶ τοῖς ἔργοις, ἔτι περι-
ών, ὅδε πρῶτος ὀφθῆναί τε Ῥω-
μαίοις καὶ κληθῆναι πρὸς αὐτῶν·
αὐτός τε ἑαυτὸν ὥσπερ Γάϊος, καὶ ἐς
τὸ δυνατώτερον ἔτι Γαΐου ἄρχοντα
ἀποφῆναι τῇ τε πατρίδι, καὶ τοῖς
ὑπ' αὐτὴν ἔθνεσιν ἅπασιν· οὐδὲν αἱ-
ρέσεως, ἢ χειροτονίας, ἢ προσποιήμα-
τος ἔτι δεηθείς. χρονίου δ' αὐτῷ καὶ
ἐγκρατοῦς τῆς ἀρχῆς γενομένης, ἐπιτυ-

rimorum ſequerentur, tam ſe-
natorii quàm equeſtris ordinis,
factioſis invicem ſibi ad necem
tradentibus inimicos, ita ut in
alterius gratiam nec amicis par-
ceretur, nec fratribus: tantò plus
valebat pervicax cum æmulis
contentio, quàm erga ſuos pie-
tas. Tandem Romanum impe-
rium (pro nefas) tanquam pri- 352
vati alicujus civis fundum, inter
ſe partiti ſunt tres hi, Antonius
& Lepidus, & is qui primùm
Octavius, deinde ab avunculo in
nomen & hæreditatem adopta-
tus, Cæſar dictus eſt. Poſt eam
diviſionem quum rurſum, ut
meriti erant, inter ſe conflicta-
rentur, Cæſar ceteris prudentior
ac peritior, exuto prius Africa,
quam ſortitus fuerat, Lepido,
Antonium quoque, apud A-
ctium, victum, provinciis quæ
à Syrio ſinum Adriaticum uſ-
que patent, expulit. eóque ſuc-
ceſſu perculſis omnibus, Ægy-
ptum quoque claſſibus occupa-
vit. Quod imperium omnibus,
quotquot Alexandri ſucceſſores
tenuerant, diuturnius opulen-
tiúſque, ſolum reliquum erat
ad augendum ſtatum in quo rem
Romanam videmus hodie. Quo
facto vivus vidénſque conſecra-
tus, & AVG. à populo Roma-
no appellatus, majorem etiam
quàm Cajus pater poteſtatem ſi-
bi uſurpavit in patriàm gentéſ-
que omnes ſubditas, ne in ſpe-
ciem quidem expectatis populi
ſuffragiis. Confirmata demum
longo tempore potentia, fortu-
natus

Romanum imperium in tres diviſum.

Lepidus Africa exutus. Antonius apud Actium victus.

natus per omnia reverendúſque ſtirpem ſucceſſorum parem tanto imperio poſt ſe reliquit. & ſic tandem pro ſeditionibus concordia ſubiit, ad unum reverſo rerum arbitrio. Hoc argumentum erit præſentis operis, complexum mirandos caſus hominum per omnes calamitates ad cupitos honores ambitioſè graſſantium: quod eo libentius tractabo, quòd hæc conjuncta rebus Ægyptiis, memoraſſe prius neceſſe habeam. Sic enim Ægyptus ſubacta eſt, per harum contentionum occaſionem, dum Cleopatra fovet partes Antonii. Et quò in tanta rerum multitudine diſtinctior ſit narratio, hic ſubjungemus quicquid interceſſit inter Sempronii Gracchi & Cornelii Syllæ tempora: mox quæ ſecuta ſunt uſque C. Cæſaris obitum. Ceteri libri de bello civili,
353 continent triumvirorum inter ſe & cum populo Romano certamina uſque ad poſtremum illud ac omnium maximum facinus, videlicet conflictum Cæſaris & Antonii Cleopatræque ad Actium. unde rerum Ægyptiacarum ſumemus exordium.

Deducendarum coloniarum mos apud Romanos.

Mos erat Romanis, nunc hos nunc illos Italiæ populos ſubjugando, parte agri mulctare, in eúmque colonias deducere: aut in jam antè condita oppida novos colonos ſui generis aſcribere. Hæc coloniæ tanquam præſidia partis bello provinciis imponebantur: in quibus quantum erat culti agri colonis dividebatur, aut vendebatur elocabatúrve: quod

χὴς ἐς πάντα καὶ φοβερὸς ὤν, γενόμενος ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ διαδοχὴν τὴν ἐπικρατοῦσαν ὁμοίως ἐπ' ἐκείνῳ κατέλιπεν. ὧδε μὲν ἐκ στάσεων ποικίλων ἡ πολιτεία Ῥωμαίοις ἐς ὁμόνοιαν καὶ μοναρχίαν περιέστη. ταῦτα δ' ὅπως ἐγένετο συνέγραψα, καὶ συνήγαγον, ἀξιοθαύμαστα ὄντα τοῖς ἐθέλουσιν ἰδεῖν φιλοτιμίαν ἀνδρῶν ἄμετρον, καὶ φιλαρχίαν δεινήν, καρτερίαν τε ἄτρυτον, καὶ κακῶν ἰδέας μυρίων· μάλιστα δ' ὅτι μοι τῆς Αἰγυπτίας συγγραφῆς τάδε προηγούμενα, καὶ τελευτήσοντα εἰς ἐκείνην, ἀναγκαῖον ἦν προαναγράψασθαι· ὧδε γὰρ Αἴγυπτος ἐλήφθη διὰ τήνδε τὴν στάσιν, Ἀντωνίῳ Κλεοπάτρας συμμαχούσης. διῄρηται δ' αὐτῶν διὰ τὸ πλῆθος, ἔνθαδε μὲν ὅσα ἐπὶ Κορνήλιον Σύλλαν ἀπὸ Σεμπρωνίου Γράκχου· ἑξῆς δ' ὅσα μέχρι Γαΐου Καίσαρος τῆς τελευτῆς. αἱ δὲ λοιπαὶ τῶν ἐμφυλίων βίβλοι δεικνύουσιν ὅσα οἱ τρεῖς ἐς ἀλλήλους τε καὶ Ῥωμαίους ἔδρασαν· μέχρι τὸ τελευταῖον δὴ τῶν στάσεων καὶ μέγιστον ἔργον, τὸ περὶ Ἄκτιον Καίσαρι πρὸς Ἀντώνιον ὁμοῦ καὶ Κλεοπάτραν γενόμενον, ἀρχὴ καὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς συγγραφῆς ἔσται.

Ῥωμαῖοι τὴν Ἰταλίαν πολέμῳ κατὰ μέρη χειρούμενοι, γῆς μέρος ἐλάμβανον, καὶ πόλεις ἐνῴκιζον, ἢ ἐς τὰς πρότερον οὔσας κληρούχους ἀπὸ σφῶν κατέλεγον. καὶ τάδε μὲν ἀντὶ φρουρίων ἐπενόουν, τῆς δὲ γῆς τῆς δορυκτήτου σφίσιν ἑκάστοτε γιγνομένης, τὴν μὲν ἐξειργασμένην αὐτίκα τοῖς οἰκιζομένοις ἐπιδιῄρουν, ἢ ἐ-

πίπρασκον,

πίπρασκον, ἢ ἐξεμίσθουν· τὴν δὲ ἀργὸν ἐκ τοῦ πολέμου τότε οὖσαν, ἣ δὴ καὶ μάλιστα ἐπλήθυεν, οὐκ ἀγαγόντες πω σχολὴν διαλαχεῖν, ἐπεκήρυττον ἐν τοσῷδε τοῖς ἐθέλουσιν ἐκπονεῖν, ἐπὶ τέλει τῶν ἐτησίων καρπῶν, δεκάτῃ μὲν τῶν σπειρομένων, πέμπτῃ δὲ τῶν φυτευομένων· ὥριστο δὲ καὶ τοῖς προβατεύουσι τέλη μειζόνων τε καὶ ἐλαττόνων ζώων. καὶ τάδε ἔπραττον ἐς πολυανδρίαν τοῦ Ἰταλικοῦ γένους, φερεπονωτάτου σφίσιν ὀφθέντος, ἵνα συμμάχους οἰκείους ἔχοιεν. ἐς δὲ τοὐναντίον αὐτοῖς περιῄει· οἱ γὰρ πλούσιοι, τῆσδε τῆς ἀνεμήτου γῆς τὴν πολλὴν καταλαβόντες, καὶ χρόνῳ θαρροῦντες οὔτινα σφᾶς ἔτι ἀφαιρεθήσεσθαι, τά τε ἀγχοῦ σφίσιν ὅσα τε ἦν ἄλλα βραχέα πενήτων, τὰ μὲν ὠνούμενοι πειθοῖ, τὰ δὲ βίᾳ λαμβάνοντες, πεδία μακρὰ ἀντὶ χωρίων ἐγεώργουν, ὠνητοῖς ἐς αὐτὰ γεωργοῖς καὶ ποιμέσι χρώμενοι, τοῦ μὴ τοὺς ἐλευθέρους ἐς τὰς στρατιὰς ἀπὸ τῆς γεωργίας περισπᾶν· φερούσης ἅμα καὶ τῆσδε τῆς κτήσεως κέρδος αὐτοῖς, ἐκ πολυπαιδίας θεραπόντων ἀκινδύνως αὐξομένων διὰ τὰς ἀστρατίας. ἀπὸ δὲ τούτων οἱ μὲν δυνατοὶ πάμπαν ἐπλούτουν, καὶ τὸ τῶν θεραπόντων γένος ἀνὰ τὴν χώραν ἐπλήθυε· τοὺς δ᾽ Ἰταλιώτας ὀλιγότης καὶ δυσανδρία κατελάμβανε, τρυχομένους πενίᾳ τε καὶ ἐσφοραῖς καὶ στρατείαις. εἰ δὲ καὶ σχολάσειαν ἀπὸ τούτων, ἐπ᾽ ἀργίας διετίθεντο, τῆς γῆς ὑπὸ τῶν πλουσίων ἐχομένης, καὶ γεωργοῖς χρωμένων θεράπουσιν ἀντὶ ἐλευθέρων. ἐφ᾽ οἷς ὁ δῆμος ἐδυσφό-

operæ in tanta ſervorum copia.

verò incultum ſupererat, ut ferè bellum ſequi ſolet vaſtitas, quia ſub ſortem mittere non vacabat, per præconem invitatis aſſignabant quibuſcunque liberet colere, excepta ſibi tributi nomine in ſingulos annos ex arbuſtis proventus parte quinta, frugum verò decima: quin & gregibus vectigal indictum erat, tàm minoris quàm majoris pecoris. Ita proſpiciebatur frequentiæ generis Italici, quod laboris patientiſſimum eſt habitum, ne carerent auxiliis domeſticis. Sed res in contrarium quàm putarant cecidit: nam divites agro inculto majore ex parte occupato, tandem præſcriptione diuturni temporis in poſſeſſione confirmati, & vicinorum pauperum portiones modò vi adjungentes, modò pretio, non jam rura colebant ſed latifundia, coëmptis cultoribus & paſtoribus, ne ab armis avocarentur ingenui: interim luculentos reditus percipiendo, creſcente etiam ſervitiorum multitudine, quòd immunis eſſet à militia. quo factum eſt ut potentiores ſupra modum diteſcerent, & agri complerentur ſervitiis. Itali contrà paucitate ſui generis laborabant: ſimúlque gravabantur paupertate, crebris expeditionibus & exactionibus. Quòd ſi quando dabatur harum difficultatum intermiſſio, otio corrumpebantur, quòd nec propriam terram haberent, & in 354
aliena nullus locus eſſet ipſorum

Quamobrem S. P. Q. R. anxius erat

erat, quum neque Italicorum auxiliorum magnus præſtò eſſet numerus, & imperium minus in tuto arbitraretur, propter ſervorum nimiam frequentiam.

Quæſitum eſt deinde huic incommodo remedium, quum nec facile nec æquum videretur tot viros dejici de tam diuturna poſſeſſione tot prædiorum quæ ipſi conſeviſſent, inſtruxiſſéntque. Vix tandem tribunis plebis rogantibus lex lata eſt, ne quis haberet plus quingentis jugeribus, névé quis paſceret plus centum capitibus majoris, pluſve quingentis minoris pecoris: prætérque aſſignatus eſt certus ingenuorum numerus, qui præeſſent operi ruſtico & frugum cuſtodiæ. Ea lex jurejurando ſacrata eſt, mulctáque decreta in eos qui contrà feciſſent: quaſi mox quicquid agrorum ultra præſcriptum modum ſupereſſet, æquo pretio diſtribuendum eſſet in pauperes. Sed neque jusjurandum neque lex valuit: & ſi qui videbantur his permoti, in ſpeciem modò agros ſuis propinquis cedebant, alii propalam legem contemnebant: donec Tib. Sempronius Gracchus, vir nobilis & honorum appetens, ſimúlque eloquens, & his de cauſis jam notus omnibus, tribunatum adeptus graviter diſſeruit de Italici nominis hominibus: quòd gens bellicoſa & cognata populo Romano paulatim ad paucitatem ac egeſtatem redigeretur, & nulla reliqua ſpe ad interitum tenderet, invectúſque in ſervorum multitudinem ut inutilem mili-

Tribunorum lex agraria.

Sempronius Gracchus trib. pleb.

ρει μὲν, ὡς οὔτε συμμάχων ἐξ Ἰταλίας ἔτι εὐπορήσων, οὔτε τῆς ἡγεμονίας οἱ γενησομένης ἀκινδύνου, διὰ πλῆθος τοσῶνδε θεραπόντων.

Διόρθωσιν δ᾽ οὐκ ἐπινοοῦντες, ὡς οὐδὲ ῥᾴδιον ὂν, οὐδὲ πάντῃ δίκαιον, ἄνδρας τοσούσδε ἐκ τοσοῦδε χρόνου κτῆσιν τοσήνδε ἀφελέσθαι φυτῶν τε ἰδίων καὶ οἰκοδομημάτων καὶ κατασκευῆς· μόλις ποτὲ τῶν δημάρχων εἰσηγουμένων, ἔκριναν μηδένα ἔχειν τῆς γῆς πλέθρα πεντακοσίων πλείονα, μηδὲ προβατεύειν, ἑκατὸν πλείω τὰ μείζονα, καὶ πεντακοσίων τὰ ἐλάσσονα. καὶ ἐς ταῦτα δ᾽ αὐτοῖς ἀριθμὸν ἐλευθέρων ἔχειν ἐπέταξαν, οἳ τὰ γιγνόμενα φυλάξειν τε καὶ μηνύσειν ἔμελλον. οἱ μὲν δὴ τάδε νόμῳ περιλαβόντες, ἐπώμοσαν ἐπὶ τῷ νόμῳ, καὶ ζημίαν ὥρισαν, ἡγούμενοι τὴν λοιπὴν γῆν αὐτίκα γὰρ πένησι κατ᾽ ὀλίγον διαπεπράσεσθαι· φροντὶς δ᾽ οὐδεμία ἦν οὔτε τῶν νόμων οὔτε τῶν ὅρκων· ἀλλ᾽ οἵτινες καὶ ἐδόκουν φροντίσαι, τὴν γῆν ἐς τοὺς οἰκείους ἐπὶ ὑποκρίσει διένεμον, οἱ δὲ πολλοὶ τέλεον κατεφρόνουν· μέχρι Τιβέριος Σεμπρώνιος Γράκχος, ἀνὴρ ἐπιφανὴς καὶ λαμπρὸς ἐς φιλοτιμίαν, εἰπεῖν τε δυνατώτατος, καὶ ἐκ τῶνδε ὁμοῦ πάντων γνωριμώτατος ἅπασι, δημαρχῶν, ἐσεμνολόγησε περὶ τοῦ Ἰταλικοῦ γένους, ὡς εὐπολεμωτάτου τε καὶ συγγενοῦς, φθειρομένου δὴ κατ᾽ ὀλίγον ἐς ἀπορίαν καὶ ὀλιγανδρίαν, καὶ οὐδὲ ἐλπίδα ἔχοντος ἐς διόρθωσιν. ἐπὶ δὲ τῷ δουλικῷ δυσχεράνας, ὡς ἀστρατεύτῳ, καὶ οὔποτε ἐς δεσπότας πιστῷ,

τὸ ἔνα-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

τὸ ἔναγχος ἐπενήνεγκεν ἐν Σικε-
λίᾳ δεσποτῶν πάθος ὑπὸ θερα-
πόντων γενόμενον, ηὐξημένων κἀ-
κείνων ἀπὸ γεωργίας· καὶ τὸν ἐπ'
αὐτοὺς Ῥωμαίων πόλεμον, οὐ ῥᾴ-
διον οὐδὲ βραχὺν, ἀλλ' ἔς τε μῆ-
κος χρόνου, καὶ τροπὰς κινδύ-
νων ποικίλας ἐκτραπέντα. ταῦτα δ'
εἰπὼν, ἀνεκαίνιζε τὸν νόμον, μηδέ-
να τῶν πεντακοσίων πλέθρων πλέον
ἔχειν. παισὶ δ' αὐτῶν, ὑπὲρ τὸν
παλαιὸν νόμον προσετίθει τὰ ἡμί-
σεα τούτων· καὶ τὴν λοιπὴν, τρεῖς αἱ-
ρετοὺς ἄνδρας, ἐναλλασσομένους κατ'
ἔτος, διανέμειν τοῖς πένησι. τοῦτο δ'
ἦν ὃ μάλιστα ἠνώχλει τοὺς πλουσίους,
οὐ δυναμένους ἔτι, ὡς πρότερον, τοῦ νό-
μου καταφρονεῖν διὰ τοὺς διαιροῦντας,
οὐδὲ ὠνεῖσθαι παρὰ τῶν κληρουμένων. ὁ
γάρ τοι Γράκχος καὶ τόδε προειδόμε-
νος, ἀπηγόρευε μὴ πωλεῖν. συνι-
στάμενοι δὴ κατὰ μέρος, ὠλοφύροντο,
καὶ προὔφερον τοῖς πένησιν ἀρχαῖά τε
ἔργα ἑαυτῶν, καὶ φυτὰ, καὶ οἰκοδομίας·
καὶ τιμὴν ἐνίοις δεδομένην γείτοσιν, εἰ
καὶ τήνδε μετὰ τῆς γῆς ἀπολέσουσι· τάφους
τε ἔνιοι πατέρων ἐν τῇ γῇ, καὶ διαιρέ-
σεις ἐπὶ τοῖς κλήροις ὡς πατρῴοις· οἱ
δὲ, καὶ προῖκας γυναικῶν ἐς ταῦτα
ἀνηλωμένας, ἢ τὴν γῆν παισὶν ἐμ-
προίκιον δεδομένην. δανεισταί τε χρέα
καὶ ταύτης ἐπεδείκνυον· καὶ ἄκοσμος
ἦν ὅλως οἰμωγὴ καὶ ἀγανάκτησις.
οἱ δ' αὖ πένητες ἀντωδύροντο, ἐξ
εὐπορίας εἰς πενίαν ἐσχάτην, καὶ
ἀπ' αὐτῆς ἐς ἀγωνίαν, οὐ δυ-
νάμενοι παιδοτροφεῖν, περιφέρε-
σθαι. στρατείας τε ὅσας στρατεύ-
σαιντο τὴν γῆν τήνδε περιποιούμε-
νοι, κατέλεγον, καὶ ἠγανάκτουν εἰ

tiæ, nec unquam fidam domi-
nis, recens tum exemplum me-
moravit Siciliæ afflictæ per man- Sicilia afflicta per mancipiorum motus contra heros.
cipiorum motum contra heros
proprios: quæ per occaſionem
agriculturæ plus ſatis aucta nu-
mero, Rom. tandem armis per
ancipites certaminum ſucceſſus
ægrè ſint cohibita. Qua oratione
impetravit ut denuo ferretur lex
agraria: ne quis poſſideret plus
quingentis jugeribus. Additum
veteri legi, licere filiis familiâs
habere modi hujus dimidium:
quicquid agri ſuperfuerit, opor- 355
tere pauperibus dividi per trium- Triumviri.
viros, qui mutarentur in an-
nos ſingulos. Id divites ægerrimè
paſſi ſunt, quòd legem contem-
nere non poſſent metu trium-
virûm, nec liceret amplius alie-
nas portiones coëmere: nam &
hanc fraudem Gracchus inter-
dicto præcaverat: paſsímque fie-
bant cœtus conquerentium: &
opprobrabant pauperibus vete- Divitum & pauperum querelæ & exprobrationes mutuæ.
rem ſuam tam arvorum quàm
vinetorum culturam, ædificiáque
villatica: iniquum eſſe non agris
ſolùm, ſed annumerato etiam
vicinis pretio ſe mulctari, & in-
ſuper ſepulcris majorum ſitis in
ſolo hæreditario: alii dotes uxo-
rum inſumptas eò requirebant,
aut dotalia rura ſuis aſſignata li-
beris: proferebatur & æs alienum
contractum hujuſmodi agrorum
nomine, ídque non ſine fœno-
re: ad ſummam omnia miſce-
bantur querelis ac indignationi-
bus. E diverſo pauperum querelæ
audiebantur, ex copia redactos ſe ad extremam inopiam, atque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

adeo deſperationem, quando ne liberos quidem detur alere. enumerabant quot expeditionibus horum agrorum cauſa præſto fuiſſent reipubl. indignabantúrque ſi non portionem quiſque ſuam ferret ex publico. objiciebant inſuper illis quòd in ſuis agris faſtidirent ipſorum operam, malléntque uti mancipiis, genere hominum ſemper infido ſibi & infenſo, ac proinde ad militiam inutili. Inter has mutuas exprobrationes quereláſque ad colonias quoque ac municipia ceteróſque quocunque jure agrorum poſſeſſores, mali hujus pervenit contagium, metu jacturæ, ut & ibi vulgus in partes ſe ſcinderet, ita ut quæque ſuæ factionis freta numero in adverſam exaſperaretur, & res ad ſeditionem ſpectaret, omnibus in executionem legis intentis, alteris haud quaquam animatis ut ratam eſſe paterentur, alteris nihil non auſuris pro ea. Sic neutris cedere ſuo jure paratis, expectabatur dies deſtinata perferendæ legis comitiis. Ceterùm Gracchò erat conſilium ut non divitiis virorum, ſed frequentiæ provideretur: quòd arbitraretur alterum hoc magis eſſe è republ. & quoniam inde totius Italiæ fortuna pendere videbatur quanquam in

356 Sempronius Gracchus in comitiis fortiter diſputat pro lege agraria.

re ardua parum erat ſollicitus. Ubi verò ventum eſt ad comitia, multum diúque in rem præſentem præfatus, rogabat æquúmne cenſerent, quæ publica ſint populo dividi, & utrum civis ſervo ſit potior, utrum miles pagano utilior, utrum reip. amantior alienus an particeps. Nec diu collationi huic immora-

τῶν κοινῶν ἀποστερήσονται· ὠνείδιζόν τε ἅμα αὐτοῖς, αἱρουμένοις ἀντὶ ἐλευθέρων καὶ πολιτῶν καὶ στρατιωτῶν, θεράποντας, ἄπιστον ἔθνος καὶ δυσμενὲς αἰεὶ, καὶ διὰ τοῦτο ἀστράτευτον. τοιαῦθ᾽ ἑκατέρων ὀδυρομένων τε καὶ ἀλλήλοις ἐπικαλούντων, πλῆθος ἄλλο ὅσον ἐν ταῖς ἀποίκοις πόλεσιν, ἢ ταῖς ἰσοπολίτισιν, ἢ ἄλλως ἐκοινώνει τῆσδε τῆς γῆς, δεδιότες ὁμοίως ἐπήεσαν, καὶ ἐς ἑκατέρους αὐτῶν διεμερίζοντο· πλήθει τε θαῤῥοῦντες, ἐξετραχύνοντο, καὶ στάσεις ἐξάπτοντες ἀμέτρους, τὴν δοκιμασίαν τοῦ νόμου περιεμένον, οἱ μὲν, ὡς οὐδενὶ τρόπῳ συγχωρήσοντες αὐτὸν γενέσθαι κύριον, οἱ δ᾽, ὡς κυρώσοντες ἐξ ἅπαντος· φιλονεικία δὲ ἑκατέροις προσέπιπτεν ἐπὶ τῇ χρείᾳ, καὶ ἐς τὴν κυρίαν ἡμέραν παρασκευὴ κατ᾽ ἀλλήλων. Γράκχῳ δ᾽ ὁ νοῦς τοῦ βουλεύματος ἦν οὐκ ἐς εὐπορίαν ἀλλ᾽ ἐς εὐανδρίαν τοῦδε ἔργου τῇ ὠφελείᾳ μάλιστα αἰωρούμενος, καὶ ὡς οὔτι μεῖζον οὐδὲ λαμπρότερον δυναμένης ποτὲ παθεῖν τῆς Ἰταλίας, τοῦ περὶ αὐτὸ δυσχεροῦς οὐδὲ ἐνεθυμεῖτο. ἐνστάσης δὲ τῆς χειροτονίας, πολλὰ μὲν ἄλλα προεῖπεν ἐπαγωγὰ καὶ μακρά· διηρώτα δ᾽ ἐπ᾽ ἐκείνοις, εἰ δίκαιον τὰ κοινὰ κοινῇ διανέμεσθαι, καὶ εἰ γνησιώτερος αἰεὶ θεράποντος ὁ πολίτης, καὶ χρησιμώτερος ὁ στρατιώτης ἀπολέμου, καὶ τοῖς δημοσίοις εὐνούστερος ὁ κοινωνός. οὐκ ἐς πολὺ δὲ τὴν σύγκρισιν, ὡς ἄδοξον, ἐ-

πενεγκὼν,

πενεγκών, αὖθις ἐπῄει τὰς τῆς πατρίδος ἐλπίδας καὶ φόβους διεξιών, ὅτι πλείστης γῆς ἐκ πολέμου βίᾳ κατέχοντες, καὶ τὴν λοιπὴν τῆς οἰκουμένης χώραν ἐν ἐλπίδι ἔχοντες, κινδυνεύουσιν ἐν τῷδε περὶ ἁπάντων, ἢ κτήσασθαι καὶ τὰ λοιπὰ δι' εὐανδρίαν, ἢ καὶ τάδε δι' ἀσθένειαν καὶ φθόνον ὑπ' ἐχθρῶν ἀφαιρεθῆναι, ὧν τοῦ μὲν τὴν δόξαν καὶ εὐπορίαν. τοῦ δὲ τὸν κίνδυνον καὶ φόβον ὑπερεπαίρων, ἐκέλευε τοὺς πλουσίους ἐνθυμουμένους ταῦτα, ἐπιδόσιμον, εἰ δέοι, παρὰ σφῶν αὐτῶν τήνδε τὴν γῆν εἰς τὰς μελλούσας ἐλπίδας τοῖς παιδοτροφοῦσι χαρίσασθαι· καὶ μή, ἐν ᾧ περὶ μικρῶν διαφέρονται, τῶν πλειόνων ὑπεριδεῖν· μισθὸν ἅμα τῆς πεπονημένης ἐργασίας αὐτάρκη φερομένους, τὴν ἐξαίρετον ἄνευ τιμῆς κτῆσιν ἐς αἰεὶ βέβαιον ἑκάστῳ πεντακοσίων πλέθρων, καὶ παισίν, οἷς εἰσὶ παῖδες, ἑκάστῳ καὶ τούτων τὰ ἡμίσεα. τοιαῦτα πολλὰ ὁ Γράκχος εἰπών, τοὺς πένητας καὶ ὅσοι ἄλλοι λογισμῷ μᾶλλον ἢ πόθῳ κτήσεως ἐχρῶντο, ἐρεθίσας, ἐκέλευε τῷ γραμματεῖ τὸν νόμον ἀναγνῶναι.

Μάρκος δ' Ὀκταούϊος δήμαρχος ἕτερος ὑπὸ τῶν κτηματικῶν διακωλύειν παρεσκευασμένος, καὶ ὢν παρὰ Ῥωμαίοις ἀεὶ ὁ κωλύειν δυνατώτερος, ἐκέλευε τὸν γραμματέα σιγᾶν. καὶ τότε μὲν αὐτῷ πολλὰ μεμψάμενος ὁ Γράκχος, ἐς τὴν ἐπιοῦσαν ἀγορὰν ἀνέθετο. φυλακήν τε παραστησάμενος ἱκανήν, ὡς καὶ ἄκοντα βιασόμενος Ὀκταούϊον, ἐκέλευε σὺν ἀπειλῇ τῷ γραμματεῖ τὸν νόμον ἐς τὸ πλῆ-

tus ut abſurdæ, vertit orationem ad expendendum ſpes civitatis metúſque: bello quæſiſſe eos agri plurimum: ſpem eſſe occupandi cetera quoque quàm latè habitantur ab externis nationibus: nunc rem in ſummo diſcrimine eſſe, paraturíne ſint reliqua per virorum fortium frequentiam, an amiſſuri etiam ſua per infirmitatem virium & inimicorum invidiam. Deinde hinc gloriam & amplas fortunas, inde periculum & metum exaggerando, hortabatur divites, conſiderarent ipſi num ſatius eſſet ſpe futurorum commodorum eos ultro poſſeſſione agrorum cedere pauperibus, alendorum liberorum onere gravatis, quàm de rebus exiguis contendendo, potiora negligere. non pœnitendum pretium anteactæ operæ eſſe eximia quingena jugera gratuita certæque poſſeſſionis, & quibus ſint liberi, dimidium ejus in ſingulos. In hanc ſententiam prolixè locutus, ſuſpenſis animis pauperum, & quotquot alii ratione magis quàm cupiditate ducebantur, juſſit ſcribam legem recitare.

Ibi M. Octavius ejus collega, ad intercedendum à locupletibus ſubornatus, pro poteſtate indixit ſcribæ ſilentium. Gracchus multùm de eo conqueſtus, comitia in ſequentem diem diſtulit, paratóque interim præſidio, tanquam invitum etiam in ſuam ſententiam traducturus Octavium, minis adegit ſcribam ut legem pro concione recitaret:

M. Octavius Sempronii Gr. collega, repugnat legi agrariæ.

contrà Octavius recitantem co-
hibuit. tum exorto inter collegas
jurgio, quum lex præ tumultu
perferri nequiret, proceres ege-
runt precibus, ut tribuni eam
controverſiam arbitrio ſenatus
357 committerent. Qua occaſione
arrepta Gracchus, ſperans nulli
ſano legem non placituram, ac-
currit in curiam. quo loco, ſecus
quàm apud vulgum, petitus con-
vitiis à divitibus, recurrit in fo-
rum, pollicens in craſtinum ſe
collecturum ſuffragia de agraria
lege, déque poteſtate collegæ
adimenda, qui obſtaret populi
commodis. & ita fecit. quum e-
nim Octavius nil territus inter-
cederet, ille de ipſo prius dedit
plebi calculos. quúmque prima
tribus contra Octavium tuliſſet,
verſus ad eum Gracchus orabat
ut ab incepto deſiſteret. quo per-
ſiſtente in propoſito, ceterarum
colligebat ſuffragia. erant tunc
tribus XXXV. harum decem &
ſeptem irritatis animis jam con-
ſpirarant: quibus ſi acceſſiſſet de-
cimaoctava, ratam legem effe-
ciſſet. Rurſum igitur Gracchus
coram populo collegam periculo
proximum obſecrat ne rem piam
& Italis univerſis utiliſſimam in-
terturbare pergat, néve obſiſtat
tanto plebis ſtudio, cui pro offi-
cio tribuni favere deberet, deni-
que ne amittere magiſtratum ſu-
ſtineat. His dictis deos teſtaba-
tur, ſe invitum contra collegæ
honorem agere, quem quum nil
flecteret, ad ſuffragia reverſus

θος ἀναγινώσκειν· καὶ ἀνεγίνωσκε· καὶ Ὀκταουΐου κωλύοντος ἐσιώπα. λοιδορίων δὲ τοῖς δημάρχοις εἰς ἀλλήλους γιγνομένων, καὶ τοῦ νόμου θορυβοῦντος ἱκανῶς, οἱ δυνατοὶ τοὺς δημάρχους ἠξίουν ἐπιτρέψαι τῇ βουλῇ περὶ ὧν διαφέρονται. καὶ ὁ Γράκχος, ἁρπάσας τὸ λεχθὲν, ὡς δὴ πᾶσι τοῖς εὖ φρονοῦσιν ἀρέσκοντος τοῦ νόμου, διέτρεχεν ἐς τὸ βουλευτήριον. ἐκεῖ δ᾽, ὡς ἐν ὀλίγοις, ὑβριζόμενος ὑπὸ τῶν πλουσίων, αὖθις ἐκδραμὼν εἰς τὴν ἀγορὰν, ἔφη διαψήφισιν προθήσειν ἐς τὴν ἐπιοῦσαν ἀγορὰν περί τε τοῦ νόμου καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Ὀκταουΐου, εἰ χρὴ δήμαρχον ἀντιπράττοντα τῷ δήμῳ τὴν ἀρχὴν ἐπέχειν. καὶ ἔπραξεν οὕτως· ἐπεί τε γὰρ Ὀκταούϊος οὐδὲν καταπλαγεὶς, αὖθις ἐνίστατο, ὁ δὲ προτέραν τὴν περὶ αὐτοῦ ψῆφον ἀνεδίδου· καὶ τῆς πρώτης φυλῆς καταψηφισαμένης τὴν ἀρχὴν τοῦ Ὀκταουΐου ἀποθέσθαι, ἐπιστραφεὶς πρὸς αὐτὸν ὁ Γράκχος, ἐδεῖτο μεταθέσθαι· οὐ πειθόμενος δὲ, τὰς ἄλλας ψήφους ἐπῆγε. οὐσῶν δὲ τότε φυλῶν πέντε καὶ τριάκοντα, καὶ συνδραμουσῶν ἐς τὸ αὐτὸ σὺν ὀργῇ τῶν προτέρων ἑπτακαίδεκα, ἡ μὲν ὀκτωκαιδεκάτη τὸ κῦρος ἔμελλεν ἐπιθήσειν· ὁ δὲ Γράκχος αὖθις ἐν ὄψει τοῦ δήμου τότε μάλιστα κινδυνεύοντι τῷ Ὀκταουΐῳ λιπαρῶς ἐνέκειτο, μὴ ἔργον ὁσιώτατον καὶ χρησιμώτατον Ἰταλίᾳ πάσῃ συγχέαι, μηδὲ σπουδὴν τοῦ δήμου τοσήνδε ἀνατρέψαι, ᾧ τι καὶ παρενδοῦναι προθυμουμένῳ δήμαρχον ὄντα ἥρμοζε, καὶ μὴ ἑαυτοῦ τὴν ἀρχὴν ἀφαιρουμένην περιϊδεῖν ἐπὶ καταγνώσει. καὶ τοιάδε λέγων, καὶ θεοὺς μαρτυρόμενος, ἄκων ἄνδρα σύναρχον ἀτιμοῦν ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἐπῆγε τὴν ψῆφον.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ψῆφον. καὶ ὁ μὲν Ὀκταούϊος, αὐτίκα ἰδιώτης γενόμενος, διαλαθὼν ἀπεδίδρασκε.

Κοΐντος δὲ Μούμμιος ἀντ᾽ αὐτοῦ δήμαρχος ᾑρεῖτο, καὶ ὁ νόμος ὁ περὶ τῆς γῆς ἐκυροῦτο. διανέμειν τε αὐτὴν ἐκεχειροτόνηντο τρεῖς, Γράκχος αὐτὸς ὁ νομοθέτης, καὶ ἀδελφὸς ὁμώνυμος ἐκείνου, καὶ ὁ ἐκήδευε τῷ νομοθέτῃ Κλαύδιος Ἄππιος· πάνυ τοῦ δήμου καὶ ὡς δεδιότος μὴ τὸ ἔργον ἐκλειφθείη τοῦ νόμου, εἰ μὴ Γράκχος αὐτοῦ σὺν ὅλῃ τῇ οἰκίᾳ κατάρχοιτο. Γράκχος δὲ, μεγαλαυχούμενος ἐπὶ τῷ νόμῳ, καὶ ὑπὸ τοῦ πλήθους, οἷα δὴ κτίστης οὐ μιᾶς πόλεως, οὐδὲ ἑνὸς γένους, ἀλλὰ πάντων ὅσα ἐν Ἰταλίᾳ ἔθνη, ἐς τὴν οἰκίαν παρεπέμπετο. καὶ μετὰ τοῦθ᾽, οἱ μὲν κεκρατηκότες, ἐς τοὺς ἀγροὺς ἀπεχώρουν, ὅθεν ἐπὶ ταῦτα ἐληλύθεισαν· οἱ δ᾽ ἡσσημένοι, δυσφοροῦντες ἔτι, παρέμενον, καὶ ἐλογοποίουν οὐχ αἱρήσειν Γράκχον αὐτίκα ὅτε γένοιτο ἰδιώτης, ἀρχήν τε ἱδρύσαντα ἱερὰν καὶ ἄσυλον, καὶ στάσεως τοσήνδε ἀφορμὴν ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐμβαλόντα.

Θέρος δ᾽ ἦν ἤδη, καὶ παραγραφαὶ δημάρχων ἐς τὸ μέλλον· καὶ οἱ πλούσιοι, τῆς χειροτονίας πλησιαζούσης, ἔνδηλοι σαφῶς ἦσαν ἐσπουδακότες ἐς τὴν ἀρχὴν τοῖς μάλιστα Γράκχῳ πολεμίοις. ὁ δ᾽, ἐγγὺς τοῦ κακοῦ γιγνομένου, δείσας εἰ μὴ καὶ ἐς τὸ μέλλον ἔσοιτο δήμαρχος, συνεκάλει τοὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐπὶ τὴν χειροτονίαν· ἀσχολουμένων δ᾽ ἐκείνων ὡς ἐν θέρει, συνελαυνόμενος ὑπὸ τῆς προθεσμίας ὀλίγης ἐς τὴν χειροτονίαν ἔτι οὔσης, ἐπὶ τὸν ἐν τῷ ἄστει δῆμον κατέφυγε, καὶ περιϊὼν κατὰ μέρος ἕκαστον, ἐδεῖτο δή-

eſt. Ita Octavius abrogato ſibi magiſtratu, continuò proripuit ſe clàm è medio.

Subrogatus Memmius, & lex agraria perlata eſt, triumvirique agris dividendis creati, Gracchus ipſe, Cajus frater ejus, & ſocer Appius Claudius: ſic quoque plebe metuente ne lex careret executione, niſi lator ejus cum omnibus ſuis adniteretur. Ille verò ea lege ſibi vehementer placens, à plebe veluti conditor non unius oppidi gentíſve, ſed omnium Italiæ nationum, domum deductus eſt. Poſt hæc victrix pars in agros ſeceſſit, propter quos ad eam contentionem ventum fuerat: altera verò victam ſe ægre paſſa, permanſit in Urbe, verbis jactans non impune id fore Graccho quamprimum magiſtratu abierit, auſo & poteſtatem ſacroſanctam violare, & ſeditionem tantam movere in tota Italia.

Triumviri agris dividendis creati.

358

Jam æſtas erat, & comitia tribunis plebis creandis inſtabant: apparebátque divites daturos operam ut is magiſtratus ad inimicos Gracchi perveniat. at is propinquo periculo territus, ne forte futuris comitiis ſui ratio non haberetur, revocabat ex agris plebem ad ſuffragia. illis verò occupatis, ut fit per æſtatem, opere ruſtico, quum dies præfinitus jam immineret, coactus eſt ad urbanam plebem confugere: & ambiens prehenſánſque ſingulos, poſtulabat ſibi continuari tribunatum, referríque gratiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

pro periculis quibus ſe objeciſſet propter eos. Quum autem plebs ferret ſuffragia, mox duarum tribuum primarum Gracchus tulit calculos. reclamantibus verò divitibus, non licere per leges eundem magiſtratum continuari, & Rubrio trib. pleb. qui tunc ſortitò comitiis præerat, ambigente ſuper hoc negotio, Mummius, Octavii ſucceſſor, perſuaſit collegæ, ut ſe vicarium pro ipſo præeſſe ſineret. at reliqui tribuni ſorti id committendum cenſebant: cedente enim ſortem ſuam Rubrio, novam ſortitionem ad totum tribunorum collegium pertinere. qua contentione gliſcente, Gracchus, quum ſua factio ſuperaretur, in ſequentem diem comitia diſtulit: deſperatíſque rebus ſuis priuſquam magiſtratu abiret, reliquum diei verſabatur in foro, atratus, cum filio, commendans eum ſingulis, quaſi mox periturus inimicorum violentia. ſed quum tenuem plebeculam ſubiret miſeratio viri, ſimúlque reputatio, non amplius vivendum ſibi æquo jure cum ceteris civibus, ferendam eſſe impotentem dominationem divitum, timentes tam ſibi quàm illi propter ipſos periclitanti, deducunt eum domum veſpere, jubéntque bono animo
359 eſſe in craſtinum. ille verò audacia reſumpta, & ante lucem factione ſua in unum contracta, ſignóque, ſi pugna opus eſſet, conſtituto, Capitolium ac co-

Rubrius trib. pleb.

δήμαρχον αὐτὸν ἐς τὸ μέλλον ἐλέσθαι, κινδυνεύοντα δι' ἐκείνους. γιγνομένης δὲ τῆς χειροτονίας, δύο μὲν ἔφθασαν αἱ πρῶται φυλαὶ Γράκχον ἀποφῆναι· τῶν δὲ πλουσίων ἐνισταμένων, οὐκ ἔννομον εἶναι δὶς ἐφεξῆς τὸν αὐτὸν ἄρχειν, καὶ Ῥουβρίου δημάρχου, ὃν προεστάναι τῆς ἐκκλησίας ἐκείνης διειληχότος, ἐνδοιάζοντος ἐπὶ τῷδε, Μούμμιος αὐτὸν ὁ ἐπὶ τῷ Ὀκταουΐῳ δημαρχεῖν ᾑρημένος, ἐκέλευεν ἑαυτῷ τὴν ἐκκλησίαν ἐπιτρέψαι. καὶ ὁ μὲν ἐπέτρεψεν· οἱ δὲ λοιποὶ δήμαρχοι περὶ τῆς ἐπιστασίας ἠξίουν ἀνακληρῶσαι. Ῥουβρίου γὰρ τοῦ λαχόντος, ἐκστάντος αὖθις ἐς ἅπαντας τὴν διακλήρωσιν περιϊέναι. ἔριδος δὲ καὶ ἐπὶ τῷδε πολλῆς γιγνομένης, ὁ Γράκχος ἐλαττούμενος, τὴν μὲν χειροτονίαν ἐς τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἀνετίθετο· πάντα δ' ἀπογνοὺς, ἐμελανειμόνει τε ἔτι ὢν ἔναρχος, καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας ἐν ἀγορᾷ τὸν υἱὸν ἐπάγων, ἑκάστοις συνίστη καὶ παρετίθετο, ὡς αὐτὸς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτίκα ἀπολούμενος. οἴκτου δὲ πολλοῦ συλλογισμῷ τοὺς πένητας ἐπιλαμβάνοντος ὑπέρ τε σφῶν αὐτῶν, ὡς οὐκ ἐν ἴσῳ νόμῳ πολιτευσόντων ἔτι, ἀλλὰ δουλευσόντων κατὰ κράτος τοῖς πλουσίοις, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ Γράκχου, τοιαῦτα δεδιότος τε καὶ πάσχοντος ὑπὲρ αὐτῶν, σύν τε οἰμωγῇ προπεμπόντων αὐτὸν ἁπάντων ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἑσπέρας, καὶ θαρρεῖν ἐς τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἐπικελευόντων· ἀναθαρρήσας ὁ Γράκχος, ἔτι νυκτὸς τοὺς στασιώτας συναγαγὼν, καὶ σημεῖον εἰ καὶ μάχης δεήσειεν ἀποδείξας, κατέλαβε τοῦ Καπιτωλίου τὸν νεὼν ἔνθα χειροτονήσειν ἔμελλον,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἔμελλον, καὶ τὰ μέσα τῆς ἐκκλησίας. ἐνοχλούμενος δ' ὑπὸ τῶν δημάρχων, καὶ τῶν πλουσίων οὐκ ἐώντων ἀναδοθῆναι περὶ αὐτοῦ χειροτονίαν, ἀνέσχε τὸ σημεῖον. καὶ βοῆς ἄφνω παρὰ τῶν συνειδότων γενομένης, χεῖρές τε ἦσαν ἤδη τὸ ἀπὸ τοῦδε. καὶ τῶν Γρακχείων οἱ μὲν αὐτὸν ἐφύλαττον, οἷα τινὲς δορυφόροι, οἱ δὲ, τὰ ἱμάτια περιζωσάμενοι, ῥάβδους καὶ ξύλα τὰ ἐν χερσὶ τῶν ὑπηρετῶν ἁρπάσαντές τε καὶ διακλάσαντες ἐς πολλὰ, τοὺς πλουσίους ἐξήλαυνον ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας σὺν τοσῷδε ταράχῳ καὶ τραύμασιν, ὡς τούς τε δημάρχους δείσαντας διαφυγεῖν ἐκ μέσου, καὶ τῶν νεὼν τοὺς ἱερέας ἐπικλεῖσαι· δρόμον τε πολλῶν ἄκοσμον εἶναι, καὶ φυγὴν καὶ λόγον οὐκ ἀκριβῆ, τῶν μὲν, ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους δημάρχους ὁ Γράκχος παραλύσειε τῆς ἀρχῆς· (οὐ γὰρ ὁρωμένων αὐτῶν, εἴκαζον οὕτω) τῶν δ', ὅτι αὐτὸς ἑαυτὸν ἐς τὸ μέλλον δήμαρχον ἄνευ χειροτονίας ἀποφαίνει. γιγνομένων δὲ τούτων ἡ βουλὴ συνῆλθεν εἰς τὸ τῆς Πίστεως ἱερόν. καί μοι θαῦμα καταφαίνεται, τὸ, πολλάκις ἐν τοιοῖσδε φόβοις διὰ τῆς αὐτοκράτορος ἀρχῆς διασεσωσμένους, τότε μηδ' ἐπὶ νοῦν τὸν δικτάτωρα λαβεῖν· ἀλλὰ χρησιμώτατα τὸ προτέροις τόδε τὸ ἔργον εὑρεθὲν, μηδ' ἐν μνήμῃ τοῖς πολλοῖς ἄρα γενέσθαι, μήτε τότε μήτε ὕστερον. κρίναντες δ' ὅσα ἔκριναν, ἐς τὸ Καπιτώλιον ἀνῄεσαν· καὶ πρῶτος αὐτοῖς ὁ μέγιστος ἀρχιερεὺς λεγόμενος ἐξῆρχε τῆς ὁδοῦ, Κορνήλιος Σκιπίων ὁ Νασικᾶς· ἐβόα τε μέγιστον ἕπεσθαί οἱ τοὺς ἐθέλοντας σώζεσθαι τὴν πατρίδα· καὶ τὸ κράσπεδον τοῦ ἱματίου ἐς τὴν κεφαλὴν περιεσύρατο, εἴτε τῷ παρασήμῳ τοῦ σχήματος πλέονας οἱ συντρέχειν ἐπι-

mitium occupat: divites adjunctis ſibi aliquot tribunis impediunt quominus de illo ferantur ſuffragia. tum Gracchus ſignum ſuis dat ex compoſito, quibus mox magno clamore coortis, ad manus ventum eſt, aliis ipſum pro ſatellitio ſtipantibus, aliis accincta veſte faſces lictorum direptos, confringentibus, & non ſine vulneribus divites exturbantibus è comitio, ita ut & tribuni metu perciti diffugerent, & ſacerdotes templum clauderent: trepidóque fugientium diſcurſu omnia miſcente, incertis rumoribus ab aliis ſpargeretur Gracchum ſtatuiſſe reliquis quoque collegis magiſtratum abrogare. quod eo credibilius erat, quia eorum nemo verſaretur in publico: ab aliis verò, illum, non expectatis populi ſuffragiis, tribunatum ſibi uſurpaturum. Interea ſenatus in ædem Fidei cogitur. Equidem miror, nec tunc, nec poſtea cuiquam patrum in mentem veniſſe, toties in hujuſmodi metu expertum ſalubre dictaturæ remedium, ſed S. C. utcunque facto tendebant in Capitolium, ductu Corn. Scipionis Naſicæ pontificis max. qui proclamavit, Sequerentur ſe quicunque vellent ſalvam rempublicam: móxque laciniam togæ rejecit in humerum & caput, ſive multitudinem ad ſe hoc ſigno contrahens, ſive pugnæ ceu teſſeram proferens, ſi-

Tumultus Romæ in ſuffragiis.

Cornelius Scipio Naſica pontifex maximus.

ve reverentia deorum ſua cœpta velut obtegens. ubi verò in Capitolium evaſit, cedentibus Gracchanis tanto viro, ſenatum ſecum trahenti, Naſicæ comitatus extortis è manibus adverſariorum fuſtibus, arreptíſque ſubſelliorum fragmentis, &c, ſi quid aliud vice teli ſe offerebat, globatim irruentes feriebant eos, propellendo in prærupta crepidinis. quo in tumultu Gracchus

360 etiam cum ſuorum multis circa

Gracchi interitus. fores templi oberrantibus cæſus eſt, ante regum ſtatuas: & omnium cadavera noctu projecta

Gracchi genus. ſunt in Tiberim. Hic finis fuit Gracchi, patre bis conſule geniti, ex Cornelia, Scipionis illius Africani filia, dum patriæ bene quidem ſed violentius conſulit, in ipſo tribunatu in Capitolio necati. tantum piaculum in comitiis patratum eſt, quo non aliud in hoc genere fœdius. At populus variè cædem eam tulit, his lætis, illis mœrentibus. multi enim non minus ſuammet quàm illius vicem dolebant, & ſtatum præſentem non tam rempublicam exiſtimabant, quàm adverſæ partis victricis inſolentiam. alii rem factam ſe habere putabant, & voto potiri fruebantur. hæc contentio in id bellum incidit quo

Ariſtonicus. Ariſtonicus cum populo Romano certavit de Aſiæ imperio.

Fulvius Flaccus & Papirius Carbo cum minore Graccho. Poſt Gracchi necem, Appio Claudio quoque vita functo, Fulvius Flaccus & Papirius Carbo, cum minore Graccho, legis a-

σπώμενος, εἴτε πολέμου τι σύμβολον τοῖς ὁρῶσιν ὡς κάλυθα ποιούμενος, εἴτε θεοὺς ἐγκαλυπτόμενος ὧν ἔμελλε δράσειν. ἀνελθὼν δὲ εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ τοῖς Γρακχείοις ἐπιδραμὼν, εἶξάν τε ὡς κατ' ἀξίωσιν ἀνδρὶ ἀρίστῳ, καὶ τὴν βουλὴν ἅμα οἱ θεωροῦντες ἐπιοῦσαν· οἱ δὲ τὰ ξύλα τῶν Γρακχείων αὐτῶν περισπάσαντες, ὅσα τε βάθρα καὶ ἄλλη παρασκευὴ ὡς ἐκκλησίαν συνενήνεκτο, διελόντες, ἔπαιον αὐτοὺς καὶ ἐδίωκον, καὶ ἐς τὰ ἀποκρημνα κατερρίπτουν. κἀν τῷδε τῷ κυδοιμῷ πολλοί τε τῶν Γρακχείων καὶ Γράκχος αὐτὸς εἰλούμενος περὶ τὸ ἱερὸν, ἀνῃρέθη παρὰ ταῖς θύραις, παρὰ τοὺς τῶν βασιλέων ἀνδριάντας, καὶ πάντας αὐτοὺς νυκτὸς ἔρριψαν εἰς τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ. οὕτω μὲν δὴ Γράκχος, ὁ Γράκχου τοῦ δὶς ὑπατεύσαντος, καὶ Κορνηλίας, τῆς Σκιπίωνος τοῦ Καρχηδονίους τὴν ἡγεμονίαν ἀφελομένου, παῖς, ἀρίστου βουλεύματος εἵνεκα, βιαίως αὐτῷ προσιὼν, ἀνῄρητο ἔτι δημαρχῶν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ. καὶ πρῶτον ἐν ἐκκλησίᾳ τόδε μύσος γενόμενον, οὐ διέλιπεν ἄν τινος ὁμοίου γιγνομένου παρὰ μέρος. ἡ δὲ πόλις ἐπὶ τῷ Γράκχου φόνῳ διῄρητο ἐς λύπην καὶ ἡδονήν· οἱ μὲν, οἰκτείροντες αὐτούς τε κἀκεῖνον, καὶ τὰ παρόντα, ὡς οὐκέτι πολιτείαν ἀλλὰ χειροκρατίαν καὶ βίαν· οἱ δ' ἐξειργάσθαι σφίσιν ἡγούμενοι πᾶν ὅσον ἐβούλοντο. καὶ τάδε μὲν ἦν ὅτε Ἀρσόνικος Ῥωμαίοις περὶ τῆς ἀρχῆς ἐπολέμει τῆς ἐν Ἀσίᾳ.

Ἀναιρεθέντος δὲ Γράκχου, καὶ τελευτήσαντος Ἀππίου Κλαυδίου, ἀντικαθίσταντο μὲν ἐς τὸ τὴν γῆν ἅμα τῷ νεωτέρῳ Γράκχῳ διανέμειν Φούλβιος

βιος Φλάκκος καὶ Παπίριος Κάρβων. ἀμελούντων δὲ τῶν κεκτημένων αὐτὴν ἀπογράφεσθαι, κατηγόρους ἐκήρυττον ἐνδεικνύναι· καὶ ταχὺ πλῆθος ἦν δικῶν χαλεπῶν. ὅση γὰρ ἄλλη πλησιάζουσα τῇδε ἐπέπρατο, ἢ τοῖς συμμάχοις ἐπιδιήρητο, διὰ τὸ τῆσδε μέτρον ἐξητάζετο ἅπασα, ὅπως τε ἐπέπρατο καὶ ὅπως ἐπιδιήρητο· οὔτε τὰ συμβόλαια, οὔτε τὰς κληρουχίας ἔτι ἐχόντων ἁπάντων· ἃ δὲ καὶ εὑρίσκετο, ἀμφίλογα ἦν. ἀναμετρουμένης τε αὐτῆς, οἱ μὲν ἐκ πεφυτευμένης καὶ ἐπαύλεων, ἐς ψιλὴν μετετίθεντο· οἱ δ᾽ ἐξ ἐνεργῶν, εἰς ἀργὸν, ἢ λίμνας, ἢ τέλματα, οὔτε τὴν ἀρχὴν ἐπὶ δορικτήτοις ἀκριβῆ πεποιημένοι. καὶ τὸ κήρυγμα τὴν ἀνέμητον ἐξεργάζεσθαι προλέγον, ἐπῆρε πολλοὺς τὰ πλησίον ἐκπονοῦντας τὴν ἑκατέρας ὄψιν συγχέαι, χρόνος τε ἐπελθὼν ἐνεώχμωσε πάντα, καὶ τὸ τῶν πλουσίων ἀδίκημα, καίπερ ὂν μέγα, δυσεπίγνωστον ἦν· καὶ οὐδὲν ἀλλ᾽ ἢ πάντων ἀνάστασις ἐγίγνετο, μεταφερομένων τε καὶ μετοικιζομένων ἐς ἀλλότρια. ταῦτά τε ἤδη, καὶ τὰς ἐπὶ τούτοις τῶν δικαζόντων ἐπείξεις οὐ φέροντες οἱ Ἰταλιῶται Κορνήλιον Σκιπίωνα, ὃς Καρχηδόνα ἐπόρθησεν, ἠξίουν σφῶν ἀδικουμένων προστάτην γενέσθαι. ὁ δ᾽ ἐς τοὺς πολέμους αὐτοῖς κεχρημένος προθυμοτάτοις, ὑπεριδεῖν τε ὤκνησε, καὶ παρελθὼν εἰς τὸ βουλευτήριον, τὸν μὲν Γράκχου νόμον οὐκ ἔψεγε διὰ τὸν δῆμον σαφῶς·

grariæ ſuſceperunt patrocinium. Quúmque veteres poſſeſſores agros recenſeri tergiverſarentur, judices ad accuſandos eos per præconem invitaverunt: ac mox enatæ ſunt difficiles lites plurimæ. quicquid enim conterminorum agrorum aut divenditum fuerat aut diviſum ſociis, totum in controverſiam veniebat diſceptando quo pacto venditum eſſet aut diviſum: quum nec inſtrumenta extarent omnia, & nonnulli excidiſſent è ſuarum portionum poſſeſſionibus. quòd ſi quæ extabant, & ipſa erant juris ambigui. quòd dum agri de integro ad menſuram dividerentur, colonorum alii ex conſitis & ſuis villis inſtructis fundis transferebantur in terram nudam: alii è cultis in incultam aut cœnoſam paluſtrémve: quia jam inde ab initio ager de hoſte captus negligenter diviſus fuerat: & quoniam edictum fuerat ut coleretur id agri quod dividendum erat, dum multi inter colendum evehuntur etiam in contigua, confundebatur locorum facies, ætate quoque multa mutante: ut difficile eſſet divitum injurias, quamvis magnas, deprehendere. atque ita omnia ſurſum deorſum miſcebantur crebris migrationibus. hujuſmodi moleſtias & rerum judicatarum executiones Itali ægrè ferendo, quò finis injuriarum fieret, patronum ſibi Cornelium Scipionem Africanum optaverunt: qui ſtrenua ipſorum opera ſæpe in bello uſus, non recuſavit hoc patrocinium: ingreſſúſque in ſenatum, legem quidem agrariam non improbavit palam, 361

legis agrariæ patrocinium ſuſcipiunt.

Cornelius Scipio Italorum patronus.

ne plebem offenderet, verùm præfatus difficultatem negotii, cenſebat judicia hujuſmodi cauſarum à triumviris, quaſi ſuſpectis, transferenda ad alios: id quod ut æquiſſimum impetratum eſt. Senatus Tuditanum conſulem talium litium judicem eſſe juſſit: qui rem aggreſſus quum perdifficilem animadverteret, prætextu Illyrici belli abiit in provinciam. triumviri verò, nemine ab eis jus petente, in otio degebant, unde ortum eſt populi erga Scipionem odium & indignatio, quòd eum propter quem ſæpe potentes cives offendiſſet, quémque poſthabita legum ratione iterum conſulem creaſſet, arbitraretur ſociis Italici nominis magis quàm ipſi populo conſuluiſſe. hoc intellecto ejus inimici paſſim vociferabantur, decreviſſe illum tollere in totum legem agrariam, non ſine armis atque cædibus: atque ita territabant populum. tandem quum Scipio veſpere in cubiculum ſe recepiſſet, tabellas ſecum ferens, in quibus noctu meditaretur quæ parabat pro concione dicere, repertus eſt mortuus, ſine vulnere. ſive inſidiis Corneliæ Gracchorum matris, veritæ ne abrogaretur lex agraria: adjuvante eam Sempronia quoque filia, quæ Scipioni nupta ob deformitatem ac ſterilitatem nec amabatur nec amabat: ſive, ut nonnulli putant, ſibimet ipſe mortem conſcivit, quòd videret ſe non poſſe præſtare pollicita. nec deſunt qui dicant ſervos in tormentis faſſos,

Tuditanus.

Odium populi in Scipionem.

Cornelii Scipionis interitus.

Sempronia.

τὴν δὲ τούτου δυσχέρειαν ἐπεξιών, ἠξίου τὰς δίκας οὐκ ἐπὶ τῶν διαιρούντων ὡς ὑπόπτων τοῖς δικαζομένοις, ἀλλὰ ἐφ' ἑτέρων λέγεσθαι. ᾧ δὴ καὶ μάλιστα ἔπεισεν εἶναι δοκοῦντι δικαίῳ· καὶ Τουδιτανὸς αὐτοῖς ὑπατεύων, ἐδόθη δικάζειν· ἀλλ' ὅδε μὲν ἁψάμενος τοῦ ἔργου, καὶ τὴν δυσχέρειαν ἰδών, ἐπ' Ἰλλυριοὺς ἐστράτευε, πρόφασιν τόδε ποιούμενος τοῦ μὴ δικάσαι. οἱ δὲ τὴν γῆν διανέμοντες, οὐκ ἀπαντῶντος ἐς αὐτοὺς οὐδενὸς ἐς δίκην, ἐπὶ ἀργίας ἦσαν· καὶ μῖσος ἐντεῦθεν ἤρξατο ἐς τὸν Σκιπίωνα τοῦ δήμου καὶ ἀγανάκτησις, ὅτι αὐτὸν ἀγαπήσαντες ἐπιφθόνως, καὶ πολλὰ τοῖς δυνατοῖς ἐναντιωθέντες ὑπὲρ αὐτοῦ, ὕπατόν τε δὶς ἑλόμενοι παρανόμως, ὑπὲρ τῶν Ἰταλιωτῶν ἀντιπεπραχότα σφίσιν ἑώρων. ταῦτα δ' ὅσοι τοῦ Σκιπίωνος ἦσαν ἐχθροὶ κατιδόντες, ἐβόων ὡς λῦσαι τὸν Γράκχου νόμον ὅλως διεγνωκώς, μέλλοι πολὺν ἐπὶ τῷδε ἐν ὅπλοις φόνον ἐργάσασθαι· ὧν ὁ δῆμος ἀκροώμενος ἐδεδίει· μέχρι ὁ Σκιπίων ἑσπέρας παραθέμενος ἑαυτῷ δέλτον, εἰς ἣν νυκτὸς ἔμελλε γράψειν τὰ λεχθησόμενα ἐν τῷ δήμῳ, νεκρὸς ἄνευ τραύματος εὑρέθη· εἴτε Κορνηλίας αὐτῷ, τῆς Γράκχου μητρὸς, ἐπιθεμένης, ἵνα μὴ ὁ Γράκχου νόμος λυθείη, καὶ συλλαβούσης ἐς τοῦτο Σεμπρωνίας τῆς θυγατρὸς, ἣ τῷ Σκιπίωνι γαμουμένη διὰ δυσμορφίαν καὶ ἀπαιδίαν οὔτε ἐστέργετο, οὔτε ἔστεργεν· εἴθ', ὡς ἔνιοι δοκοῦσιν, ἑκὼν ἀπέθανε, συνιδὼν ὅτι οὐκ ἔσοιτο δυνατὸς κατασχεῖν ὧν ὑπόσχοιτο. εἰσὶ δ' οἱ βασανιζομένους φα-

εἰ θε-

οἱ θεράποντες εἰπεῖν ὅτι αὐτὸν ξένοι διὰ ὀπισθοδόμου νυκτὸς ἐπεισαχθέντες ἀποπνίξαιεν· καὶ οἱ πυθόμενοι, ὀκνήσαιεν ἐξενεγκεῖν διὰ τὸν δῆμον ὀργιζόμενον ἔτι καὶ τῷ θανάτῳ συνηδόμενον. Σκιπίων μὲν δὴ τεθνήκει, καὶ οὐδὲ δημοσίας ταφῆς ἠξιοῦτο, μέγιστα δὴ τὴν ἡγεμονίαν ὠφελήσας. οὕτως ἡ παρ᾽ αὐτίκα ὀργὴ τῆς ποτὲ χάριτος ἐπικρατεῖ. καὶ τόδε ὂν τηλικοῦτον, οἷα πάρεργον ἐπὶ τῇ Γράκχου στάσει συνέπεσε.

Τὴν δὲ διαίρεσιν τῆς γῆς οἱ κεκτημένοι, καὶ ὡς ἐπὶ προφάσεσι ποικίλαις διέφερον ἐπὶ πλεῖστον· καὶ τινὲς εἰσηγοῦντο, τοὺς συμμάχους ἅπαντας, οἳ δὴ περὶ τῆς γῆς μάλιστα ἀντέλεγον, εἰς τὴν Ῥωμαίων πολιτείαν ἀναγράψαι, ὡς μείζονι χάριτι περὶ τῆς γῆς διοισομένους· καὶ ἐδέχοντο ἄσμενοι τοῦθ᾽ οἱ Ἰταλιῶται, προτιθέντες τῶν χωρίων τὴν πολιτείαν. συνέπρασσέ τε αὐτοῖς ἐς τοῦτο μάλιστα πάντων Φούλβιος Φλάκκος, ὑπατεύων ἅμα καὶ τὴν γῆν διανέμων· ἡ βουλὴ δ᾽ ἐχαλέπαινε τοὺς ὑπηκόους σφῶν ἰσοπολίτας εἰ ποιήσονται. καὶ τόδε μὲν τὸ ἐγχείρημα οὕτω διελύθη· καὶ ὁ δῆμος ἐν ἐλπίδι τέως τῆς γῆς γενόμενος ἠθύμει. ὧδε δὲ αὐτοῖς ἔχουσιν, ἀσπάσιος εἰς τῶν τὴν γῆν διαιρούντων δημαρχίαν ἐπιφαίνεται Γάιος Γράκχος, ὁ Γράκχου τοῦ νομοθέτου νεώτερος ἀδελφὸς, ἐς πολὺ μὲν ἡσυχάσας ἐπὶ τῇ τοῦ ἀδελφοῦ συμφορᾷ· πολλῶν δ᾽ αὐτοῦ καταφρονούντων ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, παρήγγειλεν ἐς δημαρχίαν. καὶ περιφανέστατα αἱρεθεὶς, εὐθὺς ἐπεβούλευε τῇ βουλῇ, σιτηρέσιον ἔμμηνον ὁρίσας ἑκάστῳ τῶν

noctu per poſticum intromiſſos quoſdam ignotos illum ſuffocaſſe, ſe verò ideo rem prodere veritos, quòd ſcirent infenſum ipſi populum gaudere ejus interitu. Sic mortuus eſt vir imperio Romano utiliſſimus, ne funeratus 362 quidem publicè: tanto plus valuit præſens indignatio quàm gratia præterita. atque hoc fuit agrariarum ſeditionum quoddam quaſi auctarium.

Ceterùm agrorum diviſio à poſſeſſoribus per varias cauſationes in longum differebatur: & quidam cenſebant, ſociis omnibus, qui maximè de agris contendebant, civitatem dandam: quo hac gratia devincti contendere deſinerent. pergratum id fuit Italis, jus civium dari quàm agrum publ. dividi ſibi malentibus. nitebantur autem potiſſimùm favore Fulvii Flacci, qui tum ſimul conſul & triumvir agris dividendis creatus fuerat. Senatus autem ægrè patiebatur ſubditos æquari jure civibus. atque hic conatus talem exitum habuit, plebe mœſta & fruſtratam ſpem ſuam dolente. Sic affectis commodùm ſe obtulit tribunus, Cajus Gracchi majoris frater & in triumviratu olim collega, qui aliquantiſper poſt fratris necem quieverat: quúmque inter patres autoritatem ſuam parum tueretur, candidatum tribunatus ſe profeſſus, adeptúſque illuſtri plebis ſtudio eum magiſtratum, confeſtim cœpit dolos ſenatui nectere, lege lata de frumento

Cajus Gracchus trib. pl.

Caji Gracchi lex.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

mento menſtruo plebi viritim dividendo ex publico, quod nunquam antè factum eſt. atque ita uno inſtituto plebe ſibi celeriter devincta, Fulvio Flacco etiam adjutante, in ſequentem quoque annum trib. refectus eſt. jam enim lex lata fuerat: Si tribunus opus habeat ad præſtanda pollicita, ejus potiſſimùm rationem habendam proximis comitiis. Itaque continuato ſibi magiſtratu, & conciliatis ſupradicta mercede plebeis, ut gratificaretur & equitibus, qui ſecundus poſt ampliſſimum ordo eſt, judicia ob infames corruptelas, ad eos à ſenatoriis judicibus transferre conatus eſt, opprobrando illis exempla recentiſſima quæque, Aurelium Cottam, Salinatorem, Manium Aquilium, qui Aſiam devicerat, repetundarum reos, elapſos corruptis judicibus. atteſtabantur & provinciarum legati etiam tum in Urbe morantes indignabundi cum magna judicum invidia. ea res pudorem incuſſit ſenatui, quominus obſiſteret plebiſcito de transferendis judiciis: atque ita ad equites devenerunt. lege hac perlata ferunt Gracchi vocem exceptam, actum jam de ſenatus potentia. eam minimè vanam fuiſſe, apparuit procedente tempore. Quum enim penes alium ordinem eſſet juriſdictio de rebus urbanis ac Italicis, déque ipſis ſenatoribus, ſive pecuniaria mulcta eſſet, ſive exilium aut ignominia, imperium videbatur jam equitum, ſenatores

Lex.

363

Tranſlata judicia à ſenatoribus ad equites à C. Graccho.

δημοτῶν ἀπὸ τῶν κοινῶν χρημάτων, οὐ πρότερον εἰωθὸς διαδίδοσθαι. καὶ ὁ μὲν ὀξέως οὕτως ἑνὶ πολιτεύματι τὸν δῆμον ὑπηγάγετο, συμπράξαντος αὐτῷ Φουλβίου Φλάκκου· καὶ εὐθὺς ἐπὶ τῷδε καὶ ἐς τὸ μέλλον ᾕρετο δημαρχεῖν· καὶ γάρ τις ἤδη νόμος κεκύρωτο, εἰ δήμαρχος ἐνδέοι ταῖς παραγγελίαις, τὸν δῆμον ἐκ πάντων ἐπιλέγεσθαι. ὁ μὲν δὴ Γάϊος Γράκχος οὕτως ἐδημάρχει τὸ δεύτερον, οἷα δ' ἔχων τὸν δῆμον ἔμμισθον, ὑπήγετο καὶ τοὺς καλουμένους ἱππέας, οἳ τὴν ἀξίαν εἰσὶ τῆς βουλῆς καὶ τῶν βουλευτῶν ἐν μέσῳ δι' ἑτέρου τοιοῦδε πολιτεύματος, τὰ δικαστήρια ἀδοξοῦντα ἐπὶ δωροδοκίαις ἐς τοὺς ἱππέας ἀπὸ τῶν βουλευτῶν μετέφερε, τὰ ὑπόγυια μάλιστα αὐτοῖς ὀνειδίζων, ὅτι Κορνήλιος Κόττας καὶ Σαλινάτωρ καὶ τρίτος ἐπὶ τούτοις Μάνιος Ἀκύλιος, ὁ τὴν Ἀσίαν ἑλών, σαφῶς δεδωροδοκηκότες, ἀφεῖντο ὑπὸ τῶν δικασάντων· οἵ τε πρέσβεις οἱ κατ' αὐτὸν ἔτι παρόντες, σὺν φθόνῳ ταῦτα περιϊόντες ἐνεκράγεσαν. ἅπερ ἡ βουλὴ μάλιστα αἰδουμένη, ἐς τὸν νόμον ἐνεδίδου, καὶ ὁ δῆμος αὐτὸν ἐκύρου· καὶ μετηνέχθη μὲν ὧδε ἐς τοὺς ἱππέας ἀπὸ τῆς βουλῆς τὰ δικαστήρια. φασὶ δέ, κυρωθέντος ἄρτι τοῦ νόμου, τὸν Γράκχον εἰπεῖν ὅτι ἀθρόως τὴν βουλὴν καθῃρήκει· τοῦ δ' ἔργου προϊόντος ἐς πεῖραν, μειζόνως ἔτι ἐκφανῆναι τὸ ἔπος τοῦ Γράκχου. τῷ τε γὰρ δικάζειν αὐτοὺς Ῥωμαίοις καὶ Ἰταλιώταις ἅπασι, καὶ αὐτοῖς βουλευταῖς ἐπὶ παντὶ μέτρῳ, χρημάτων τε πέρι καὶ ἀτιμίας καὶ φυγῆς, τοὺς μὲν ἱππέας, οἷα τινὰς ἄρχοντας αὐτῶν ὑπερεπῆρε, τοὺς δὲ βουλευ-

βουλευτὰς ἴσα ϗ ὑπηκόους ἐποίει· συνιστάμενοί τε τοῖς δημάρχοις οἱ ἱππεῖς ἐς τὰς χειροτονίας, καὶ ἀντιλαμβάνοντες παρ᾽ αὐτῶν ὅ,τι θέλοιεν, ἐπὶ μέγαν φόβον τοῖς βουλευταῖς ἐχώρουν· ταχύ τε περιῆν ἀνεστράφθαι τὸ κράτος τῆς πολιτείας, τὴν μὲν ἀξίωσιν μόνην ἔτι τῆς βουλῆς ἐχούσης, τὴν δὲ δύναμιν, τῶν ἱππέων. προϊόντες γὰρ οὐκ ἐδυνάστευον μόνον, ἀλλὰ καὶ σαφῶς ἐνύβριζον τοῖς βουλευταῖς παρὰ τὰς δίκας. τὴν δὲ δωροδοκίαν μεταλαβόντες, ϗ γευσάμενοι ϗ οἵδε κερδῶν ἀθρόων, αἰσχρότερον ἔτι καὶ ἀμετροτέρων αὐτοῖς ἐχρῶντο· κατηγόρους τε ἐνετοὺς ἐπὶ τοῖς πλουσίοις ἐπήγοντο, καὶ τὰς τῶν δωροδοκιῶν δίκας συνιστάμενοι σφίσιν αὐτοῖς καὶ βιαζόμενοι παμπαν ἀνῄρουν· ὡς καὶ τὸ ἔθος ὅλως τῆς τοιᾶσδε εὐθύνης ἐπιλιπεῖν, καὶ στάσιν ἄλλην τῶν δικαστικῶν νόμων οὐκ ἐλάσσω τῶν προτέρων ἐς πολὺ παραχεῖν. ὁ δὲ Γράκχος καὶ ὁδοὺς ἔτεμνεν ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν μακράς, πλῆθος ἐργολάβων καὶ χειροτεχνῶν ὑφ᾽ ἑαυτῷ ποιούμενος, ἑτοίμων ἐς ὅ,τι κελεύοι. καὶ ἀποικίας εἰσηγεῖτο πολλάς· καὶ τοὺς Λατίνους ἐπὶ πάντας ἐκάλει τῶν Ῥωμαίων, ὡς οὐκ εὐπρεπῶς συγγενέσι τῆς βουλῆς ἀντιστῆναι δυναμένης· τῶν τε ἑτέρων συμμάχων οἷς οὐκ ἐξῆν ψῆφον ἐν ταῖς Ῥωμαίων χειροτονίαις φέρειν, ἐδίδου φέρειν ἀπὸ τοῦδε, ἐπὶ τῷ ἔχειν καὶ τούσδε ἐν ταῖς χειροτονίαις τῶν νόμων αὐτῷ συντελοῦντας· ἐφ᾽ ᾧ δὴ μάλιστα ἡ βουλὴ διαταραχθεῖσα, τοὺς ὑπάτους

verò in ſubditorum ordinem redigi: atque ita ſuffragante tribuniſpl. equeſtri ordine, illis verò parem gratiam referre paratis, ſenatui timor ingens injectus eſt: nec multum aberat quin, verſa reipubl. forma, equitum ſolorum fieret potentia, honore tantùm ſenatui relicto. progreſſu enim temporis non modò ſubjiciebatur ampliſſimus ordo equitibus, ſed propalam etiam ſenatores injuriis afficiebantur à judicibus, qui capti deguſtatorum lucrorum dulcedine, turpius & immoderatius poteſtate abutebantur: divitibus accuſatores ſubornabant, factáque conſpiratione leges corruptelis judicum oppoſitas vel eludebant vel ſuperbè contemnebant: ita ut quum nunquam repoſceretur judiciorum ratio, non minor prioribus exorta ſit ſeditio de legibus judiciariis, duratura & ipſa aliquandiu. At Gracchus vias etiam per Italiam muniebat longas, multitudinem operariorum manibus victum quærentium obnoxiam ſibi præparans, ad quævis cœpta juvanda facilem: multáſque deducebat colonias. quin & Latinos invitabat ad petendum jus Romanæ civitatis, quaſi eſſet res indigna, ſenatum cognatorum populorum cupiditati reſiſtere, ceteris quoque ſociis contra veterem morem, jus ſuffragiorum dabat: uſurus & eorum opera in ferendis quas deſtinarat legibus. Non alia res magis ſenatum terruit: móxque Senatuſconſultum fa-

Equeſtris ordo potentia abutitur.

364

ctum

Senatuſconſultum.

ctum eſt, edicerent coſſ. ne quis niſi qui jus ſuffragii habeat, vel in Urbe ſit vel intra quintum ab Urbe lapidem, tantiſper dum ſuffragia perferuntur de recens tum promulgatis legibus. perſuaſum eſt & Livio Druſo ut Gracchi collegæ rogationibus intercederet, nec tamẽ rationem intercedendi redderet apud populum. idem jus & cuivis intercedenti datum eſt. plebi verò deliniendæ XII coloniæ conceſſæ ſunt: quæ res ut plebeiis longè gratiſſima, promulgatarum legum fecit faſtidium.

Livius Druſus Gracchi collega.

Tum Gracchus, favore plebis fruſtratus, in Africam unà cum Fulvio Flacco (conſularis hic eadem de cauſa collega in tribunatu Graccho datus fuerat) trajecit: quò ob ſoli ubertatem colonia decreta fuerat: ablegatis de induſtria colonis, ut per eorum abſentiam ſenatus aliquantulum reſpiraret à vulgi ſeditionibus. Coloniæ locus deſignatus eſt in ruinis Carthaginis, contempta Scipionis ejus demolitoris voluntate, qui compaſcuam in ſempiternum devoverat, aſcripti ſunt eò ſexies mille, ſupra lege præſtitutum numerum, ut ſic quoque plebem magis obnoxiam ſibi redderent. Romam inde reverſi, exciebant illos ſexies millenos ex tota Italia. Quúmque per literas ſignificatum eſſet ex Africa à coloniæ deſignatoribus, lupos diſturbaſſe terminos poſitos à Graccho & Fulvio, negantibus auguribus fas eſſe illuc colonos deduci, ſenatus indixit comitia, in quibus lex de ea colonia abro-

Romanorum colonia deſignata in ruinis Carthaginis.

ἐκέλευσε προγράψαι, μηδένα τῶν οὐ φερόντων ψῆφον ἐπιδημεῖν τῇ πόλει, μηδὲ προσπελάζειν ἀπὸ τεσσαράκοντα σταδίων παρὰ τὴν ἐσομένην περὶ τῶνδε τῶν νόμων χειροτονίαν. Λίβιόν τε Δροῦσον, ἕτερον δήμαρχον, ἔπεισε κωλῦσαι τοὺς Γράκχου νόμους, οὐκ ἐπιλέγοντα τῷ δήμῳ τὰς αἰτίας· δέδοται δὲ τῷ κωλύοντι μηδ' ἐπιλέγειν. ἔδωκαν δ' αὐτῷ καὶ φιλανθρωπεύσασθαι τὸν δῆμον δώδεκα ἀποικίας· ᾧ δὴ καὶ μάλιστα ὁ δῆμος, ἡσθείς, τῶν Γράκχου νόμων κατεφρόνησεν.

Ὁ δὲ, τοῦ δημοκοπήματος ἐκπεσὼν, ἐς Λιβύην, ἅμα Φουλβίῳ Φλάκκῳ, κἀκείνῳ μεθ' ὑπατείαν διὰ τάδε δημαρχεῖν ἑλομένῳ, διέπλευσεν· ἐψηφισμένης κατὰ δόξαν εὐκαρπίας ἐς Λιβύην ἀποικίας, καὶ τῶνδε αὐτῶν οἰκιστῶν ἐπίτηδες ᾑρημένων, ἵνα μικρὸν ἀποδημούντων, ἀναπαύσαιτο ἡ βουλὴ τῆς δημοκοπίας. οἱ δὲ τῇ ἀποικίᾳ τὴν πόλιν διέγραφον ἔνθα ποτὲ ἦν ἡ Καρχηδονίων· οὐδὲν φροντίσαντες ὅτι Σκιπίων αὐτὴν ὅτε κατέσκαπτεν, ἐπηράσατο ἐς ἀεὶ μηλόβοτον εἶναι. διέγραφον δ' ἐς ἑξακισχιλίους ἀντὶ ἐλαττόνων ἐν τῷ νόμῳ, ὡς καὶ τῷδε τὸν δῆμον ὑπαξόμενοι. ἐπανελθόντες τε ἐς Ῥώμην, συνεκάλουν ἐξ ὅλης Ἰταλίας τοὺς ἑξακισχιλίους. ἐπιστειλάντων δὲ τῶν ἐν Λιβύῃ τὴν πόλιν ἔτι διαγραφόντων, ὅτι λύκοι τοὺς ὅρους Γράκχου τε καὶ Φουλβίου διέρριψαν ἀνασπάσαντες, καὶ τῶν μάντεων τὴν ἀποικίαν ἡγουμένων ἀπαίσιον· ἡ μὲν βουλὴ προέγραφεν ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ τὸν νόμον ἔμελλε τὸν περὶ τῆσδε τῆς ἀποικίας λύσειν. ὁ δὲ

Γράκχος

Γράκχος καὶ ὁ Φούλβιος, ἐπεὶ καὶ
τοῦδε ἐξέπιπτον, μεμηνόσιν ἐοικό-
τες, ἐψεῦσθαι τὴν βουλὴν ἔφασκον
περὶ τῶν λύκων· οἵ τε θρασύτατοι τῶν
δημοτῶν αὐτοῖς συνελάμβανον, ἐγ-
χειρίδια φέροντες ἐς τὸ Καπιτώ-
λιον, οὗ περὶ τῆς ἀποικίας ἐκκλη-
σιάσειν ἔμελλον. ἤδη δὲ τοῦ δήμου συ-
νειλεγμένου, καὶ Φουλβίου τι περὶ
τούτων ἀρχομένου λέγειν, ὁ Γράκχος
ἀνέβαινεν εἰς τὸ Καπιτώλιον, ὑπὸ
τῶν συνθεμένων δορυφορούμενος· ἐνο-
χλούμενος δ' ὑπὸ τοῦ συνειδότος
ὡς ἐπὶ ἀλλοκότοις βουλεύμασι, τὴν
μὲν σύνοδον τῆς ἐκκλησίας ἀπέκλινεν,
ἐς δὲ τὴν στοὰν παρελθὼν ἐβάδιζεν,
ἐφεδρεύων παρεζομένοις· καὶ αὐτὸν
οὕτως ἔχοντα θορύβου κατιδὼν δημό-
της ἀνὴρ Ἀττίλιος ἐν τῇ στοᾷ θύων,
ἐμβαλὼν τὴν χεῖρα, εἴτε τι πυθόμε-
νος ἢ ὑποπτεύων, ἢ ἄλλως ἐς τὸν
λόγον ὑπαχθείς, ἠξίου φείσασθαι
τῆς πατρίδος. ὁ δὲ μᾶλλόν τε θορυ-
βηθείς, καὶ δείσας ὡς κατάφωρος,
ἔβλεψεν αὐτῷ δριμύ, καὶ τὶς τῶν πα-
ρόντων, οὔτε σημείου τινὸς ἐπαρθέν-
τος, οὔτε προστάγματός πω γεγο-
νότος, ἐκ μόνης δὲ ἐς τὸν Ἄττιλιον
Γράκχου δριμύτητος εἰκάσας ἤδη
τὸν καιρὸν ἥκειν, καὶ χαριεῖσθαί τι τῷ
Γράκχῳ, δόξας πρῶτος ἀρξάμε-
νος ἔργου, τὸ ἐγχειρίδιον ἐπισπά-
σας διαχρῆται τὸν Ἀττίλιον. βοῆς δὲ
γιγνομένης, καὶ σώματος ὀφθέντος
ἐν μέσῳ νεκροῦ, πάντες ἐκ τοῦ ἱε-
ροῦ κατεπήδων σὺν ὁμοίου κακοῦ φό-
βῳ. Γράκχος δ' ἐς τὴν ἀγορὰν
εἰσελθὼν, ἐβούλετο μὲν αὐτοῖς ἐκ-
λογίσασθαι περὶ τοῦ γεγονότος· οὐ-
δενὸς δ' αὐτὸν οὐδ' ὑφισταμένου,
ἀλλ' ὡς ἐναγῆ πάντων ἐκτρεπομέ-
νων· ὁ μὲν Γράκχος καὶ ὁ Φλάκκος ἀπο-

garetur. at Gracchus & Fulvius
hac quoque ſpe fruſtrati, tan-
tummodo furentes, mentiri ſe-
natum ajebant de luporum pro-
digio. His audaciſſimus quiſque
è plebe favebat, cum ſicis peten-
tes Capitolium, quò tribus vo-
cabantur ſuffragiis ferendis de
colonia; & jam populus conve-
nerat, quum, Fulvio concio- 365
nari exorſo, Gracchus in ædem
Jovis Capitolinam aſcendebat,
ſtipatus ſuis ex compoſito. ſed
impeditus ab iis qui non ignora-
bant hominem res novas moli-
ri, vitato comitio deflectens in
porticum inſidiabatur ibi adver-
ſariis. ita tumultuantem anim-
advertens vir è plebe Attilius, Attilius.
in ea porticu ſacra tunc faciens,
apprehenſum manu ſive quòd
ſciret aliquid: ſive ſuſpicaretur,
ſive alioqui captans colloquium,
rogabat ut patriæ parceret. Ille
magis etiam turbatus, quaſi de-
prehenſus in facinore, eum tor-
vè aſpexit. tum quidam ex Grac-
chanis injuſſus, & non expecta-
to ſigno, ex ſolo vultu conje-
ctans adeſſe tempus, ratúſque
initurum ſe gratiam apud patro-
num ſi primus rem aggredere-
tur, ſtricto ferro trajecit Atti-
lium. clamore autem exorto & Ejus interitus.
conſpecto in turba cadavere,
omnes pariter ſibi metuentes
defugerunt è templo properè.
Gracchus forum ingreſſus vole-
bat rationem facti reddere: ſed
nemine eum expectante, omni-
bus ut impium averſantibus, i-
pſe ac Flaccus amiſſa rei gerendæ
occaſio-

occaſione anxii, ſuam quiſque
domum recurrunt: eôdem &
ceteri ejus factionis ſe conferunt.
reliqua plebs, tanquam in pu-
blico tumultu, forum de me-
dia nocte occupat. alter conſu-
Opimius conſul. lum qui in Urbe manſerat Opi-
mius, armatos prima luce di-
ſponit, præſidium Capitolio,
ſenatum per præcones convo-
cat, ipſe media in urbe ædem
Caſtorum occupat, in omnem
occaſionem intentus. In hoc re-
rum ſtatu ſenatus Gracchum &
Flaccum ad cauſam in curia di-
cendam evocat: at illi armati
in Aventinum excurrunt, ſpe-
rantes hoc occupato ſenatum
conditiones pacis arrepturum.
ſervos quoque, ſed fruſtrà, vo-
cant ad pileum. itaque cum ſuo-
rum manu ædem Dianæ mu-
366 niunt. inde Quintum, Flacci fi-
lium, ad ſenatum mittunt actu-
rum de concordia. Reſponſum
eſt, venirent ipſi poſitis armis,
& quæ vellent dicerent: aliàs
non eſſe cur ad ſe quenquam
mittant in poſterum. Sed quum
Quintus revertiſſet, Opimius
cum ob contemptam denuntia-
tionem, tanquam non jam le-
gatum, comprehendi juſſit, ſi-
múlque armatos contra Grac-
chum miſit: ille per ſublicium
pontem fugit trans Tiberim, in
quendam lucum, comite unico
ſervo: cui mox ne in poteſtatem
inimicorum veniret, jugulum
Gracchi interitus. præbuit. Flaccus in familiaris cu-
juſdam officinam confugit, cum

ρούμενοι, καὶ τὸν καιρὸν ὧν ἐβουλεύοντο φθάσαι τὴν ἐγχείρησιν ἀπολωλεκότες, ἐς τὰς οἰκίας διέτρεχον, καὶ οἱ συνθέμενοι αὐτοῖς συνῄεσαν ἐς αὐτάς. τὸ δ' ἄλλο πλῆθος ἐκ μέσων νυκτῶν, ὡς ἐπὶ δή τινι κακῷ, τὴν ἀγορὰν προκατελάμβανον. καὶ ὃς ἐπεδήμει τῶν ὑπάτων Ὀπίμιος, διέτασσε μὲν τινὰς ἐν ὅπλοις ἐς τὸ Καπιτώλιον ἅμα ἕῳ συνιέναι, καὶ τὴν βουλὴν διὰ κηρύκων συνεκάλει· αὐτὸς δ' ἐν μέσῳ πάντων ἐν τῷ ναῷ τῶν Διοσκούρων ἐφέδρευε τοῖς ἐσομένοις. τὰ δὲ ἦν τοιάδε. ἡ μὲν βουλὴ Γράκχον καὶ Φλάκκον ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐς ἀπολογίαν ἐς τὸ βουλευτήριον ἐκάλουν· οἱ δὲ σὺν ὅπλοις ἐξέθεον ἐπὶ τὸν Ἀβεντῖνον λόφον, ἐλπίσαντες, εἰ τόνδε προλάβοιεν, ἐνδώσειν πρὸς τὰς συνθήκας αὐτοῖς τὴν βουλήν· διαθέοντές τε τοὺς θεράποντας συνεκάλουν ἐπ' ἐλευθερίᾳ· καὶ τῶνδε μὲν οὐδεὶς ὑπήκουεν, αὐτοὶ δὲ σὺν ὅσοις εἶχον ἀμφ' αὐτούς, τὸ Ἀρτεμίσιον καταλαβόντες, ἐκρατύνοντο· καὶ Κόϊντον, Φλάκκου παῖδα, ἐς τὴν βουλὴν ἔπεμπον, δεόμενοι διαλλαγῶν τυχεῖν, καὶ βιοῦν μεθ' ὁμονοίας· οἱ δ' ἐκέλευον αὐτοὺς ἀποθεμένους τὰ ὅπλα ἥκειν ἐς τὸ βουλευτήριον, καὶ λέγειν ὅ,τι θέλοιεν, ἢ μηκέτι πέμπειν μηδένα. τῶν δ' αὖθις τὸν Κόϊντον ἐπιπεμψάντων, τόνδε μὲν Ὀπίμιος ὁ ὕπατος, διὰ τὴν προαγόρευσιν, ὡς οὐκ ἔτι πρεσβευτὴν ὄντα, συνελάμβανε· τοῖς δὲ περὶ τὸν Γράκχον τοὺς ὡπλισμένους ἔπεμπε· καὶ Γράκχος μὲν διὰ τῆς ξυλίνης γεφύρας ἐς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ καταφυγὼν εἰς ἄλσος τι μεθ' ἑνὸς θεράποντος, ὑπέσχε τῷ θεράποντι τὴν σφαγὴν καταλαμβανόμενος. Φλάκκου δ' ἐς ἐργαστήριον ἀνδρὸς γνωρί-

μου

μένου καταφυγόντος, οἱ μὲν διώκοντες, τὴν οἰκίαν οὐκ εἰδότες, ὅλον ἐμπρήσειν τὸν στενωπὸν ἠπείλουν· ὁ δ᾽ ὑποδεξάμενος, αὐτὸς μὲν ὤκνησε μηνῦσαι τὸν ἱκέτην, ἑτέρῳ δὲ προσέταξε μηνῦσαι. καὶ συλληφθεὶς ὁ Φλάκκος ἀνῃρέθη. Γράκχου μὲν δὴ καὶ Φλάκκου τὰς κεφαλὰς ἔφερον τινὲς Ὀπιμίῳ· καὶ αὐτοῖς Ὀπίμιος ἰσοβαρὲς χρυσίον ἀντέδωκεν· ὁ δὲ δῆμος αὐτῶν τὰς οἰκίας διήρπαξε, καὶ τοὺς συμφρονήσαντας ὁ Ὀπίμιος συλλαβών, ἐς τὴν φυλακὴν ἐνέβαλέ τε καὶ ἀποπνιγῆναι προσέταξε. Κοΐντῳ δὲ τῷ Φλάκκου παιδὶ συνεχώρησεν ἀποθανεῖν ὡς θέλοι· καὶ τὴν πόλιν ἐπὶ τοῖς φόνοις ἐκάθαιρεν. ἡ δὲ βουλὴ καὶ νεὼν Ὁμονοίας αὐτὸν ἐν ἀγορᾷ προσέταξεν ἐγεῖραι.

Καὶ ἡ στάσις ἡ τοῦ δευτέρου Γράκχου ἐς τάδε ἔληγε· νόμος τε οὐ πολὺ ὕστερον ἐκυρώθη, τὴν γῆν ὑπὲρ ἧς διεφέροντο, ἐξεῖναι πιπράσκειν τοῖς ἔχουσιν· (ἀπείρητο γὰρ ἐκ Γράκχου τοῦ προτέρου καὶ τόδε) καὶ αὖθις οἱ πλούσιοι παρὰ τῶν πενήτων ἐωνοῦντο, ἢ ταῖσδε ταῖς προφάσεσιν ἐβιάζοντο· καὶ περιῆν ἐς χεῖρον ἔτι τοῖς πένησι, μέχρι Σπούριος Βόριος δημαρχῶν εἰσηγήσατο νόμον, τὴν μὲν γῆν μηκέτι διανέμειν, ἀλλ᾽ εἶναι τῶν ἐχόντων, καὶ φόρους ὑπὲρ αὐτῆς τῷ δήμῳ κατατίθεσθαι, καὶ τάδε τὰ χρήματα χωρεῖν ἐς διανομάς. ὅπερ ἦν μέν τις τοῖς πένησι παρηγορία, διὰ τὰς διανομάς, ὄφελος δ᾽ οὐδὲν ἐς πολυπληθίαν. ἅπαξ δὲ τοῖς σοφίσμασι τοῖσδε τοῦ Γρακχείου νόμου παραλυθέντος, ἀρίστου καὶ ὠφελιμωτάτου εἰ ἐδύνατο πραχθῆναι γινομένου. καὶ τοὺς φόρους οὐ πολὺ ὕστερον διέλυσε δήμαρχος ἕτερος, καὶ ὁ δῆμος ἀ-

qui perſequebantur, ignari quam in domum ſe abdidiſſet, toti vico minabantur incendium. is verò qui trepidum exceperat, ipſe quidem veritus eſt prodere ſupplicem, alium tamen quendam juſſit indicium facere. Flaccus comprehenſus & occiſus eſt. utriuſque caput relatum ad conſulem, pari repenſum eſt auri pondere. domus eorum direptæ à populo. conſpirationis ſociis in carcere juſſu conſulis laqueo gula fracta eſt. Quinto, Flacci filio, permiſſum eſt ſuo arbitratu genus mortis eligere. deinde Urbs luſtrata à cædibus: & Concordiæ fanum in foro ex S. C. conditum.

Flacci interitus.

Quinti, Flacci filii, interitus.

Concordiæ fanum extructum.

Is exitus fuit ſecundæ ſeditionis Gracchanæ. Nec ita multo pòſt lex lata eſt, licere cuique ſuam portionem agri vendere, quod ſuperior Gracchus vetuerat: móxque pauperes à divitibus poſſeſſione agrorum ſubmovebantur vel vi vel pretio: donec Sp. Borius tribunuſpl. in totum abrogavit legem agrariam, relictis agris in poſſeſſione dominorum veterum, modò tributa penderentur populo, & pecunia inde collecta viritim diſtribueretur. id quod pauperum ſolatium fuit, non infrequentiæ remedium. Ita eluſis ſemel Gracchi legibus, perutilibus alioqui reipubl. ſi conatus ſucceſſiſſet, non multo pòſt alius tribunuſplebis tributum etiam abrogavit, plebi nihil factum eſt

Sp. Borius.

Lex agraria abrogata.

367

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

reliquum. inde ſecuta tum civium tum militum raritas, diminuti reditus populo Romano & ſtipendia: non legibus ſua vis manſit: à judiciis quoque ceſſatum eſt ad annum fermè quintumdecimum, ex quo lata fuerat lex agraria.

Theatrum Scipio demolitur: & cur.

Per idem tempus Scipio coſ. theatrum demolitus eſt, inchoatum à Lucio Caſſio, & tum penè abſolutum: quòd hæc quoque videretur novarum ſeditionum materia: vel quòd exiſtimaret non eſſe è rep. populum Græcanicis voluptatibus aſſueſcere. Cenſor verò Q. Cecilius Metellus, Glauciam & Apuleium Saturninum, tribunatu defunctum, ſenatu movere conatus eſt, propter vitæ dedecora: ſed renitente collega nihil effecit. quamobrem Apuleius paulo pòſt, velut ulturus injuriam à Metello acceptam, iterum profeſſus eſt ſe candidatum tribunatus per occaſionem quòd Glaucia tunc prætor præeſſet comitiis.

Nonii interitus.

tum Nonius vir nobilis, invectus non ſine opprobriis in Apuleium & Glauciam, tribunuſpl. deſignatur. illi veriti ne poteſtatem adeptus in ſe animadverteret, ſolutis comitiis confeſtim in eum immittunt globum juvenum, qui refugientem in caupona quadam aſſecuti confoderunt. Ea cædes quum indigna videretur & miſerabilis: qui circa Glauciam, ſummo mane, priuſquam frequens plebs conveniret in comitium, tribunumpl. creant Apuleium. Ad hunc modum ſilen-

θρόως ἁπάντων ἐξεπεπτώκει· ὅθεν ἐσπάνιζον ἔτι μᾶλλον ὁμοῦ πολιτῶν τε καὶ στρατιωτῶν, καὶ γῆς προσόδου καὶ διανομῶν, καὶ νόμων, πεντεκαίδεκα μάλιστα ἔτεσιν ἀπὸ τῆς Γράκχου νομοθεσίας, ἐπὶ δίκαις ἐν ἀργίᾳ γεγονότες.

Τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ Σκιπίων ὕπατος καθεῖλε τὸ θέατρον, οὗ Λούκιος Κάσσιος ἦρκτο, καὶ ἤδη που τέλος ἐλάμβανεν· ὡς καὶ τόδε στάσεων ἄρξον ἑτέρων, ἢ οὐ χρήσιμον ὅλως Ἑλληνικαῖς ἡδυπαθείαις Ῥωμαίους ἐθίζεσθαι. τιμητὴς δὲ Κόϊντος Κεκίλιος Μέτελλος, Γλαυκίαν τε βουλεύοντα, καὶ Ἀπουλήϊον Σατορνῖνον δεδημαρχηκότα ἤδη, τῆς ἀξιώσεως παρέλυεν αἰσχρῶς βιοῦντας· οὐ μὴν ἐδυνήθη. ὁ γὰρ οἱ συνάρχων οὐ συνέθετο. μικρὸν οὖν ὕστερον ὁ Ἀπουλήϊος, ὡς ἀμυνούμενος τὸν Μέτελλον, ἐς ἑτέραν παρήγγελλε δημαρχίαν, φυλάξας στρατηγοῦντα τὸν Γλαυκίαν, καὶ τῆσδε τῶν δημάρχων τῆς χειροτονίας προεστῶτα. Νώνιος μὲν οὖν, ἐπιφανὴς ἀνήρ, ἔς τε τὸν Ἀπουλήϊον παρρησίᾳ χρώμενος, καὶ Γλαυκίαν ἐξονειδίζων, δήμαρχος ἀπεδείχθη. δείσαντες δ' ὁ Γλαυκίας καὶ ὁ Ἀπουλήϊος μὴ δημαρχῶν αὐτοὺς ἀμύναιτο, ὄχλον ἀνδρῶν εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀπιόντι ἐπιπέμπουσι σὺν θορύβῳ, καὶ ἔς τι πανδοχεῖον συμφυγόντα κατεκέντησαν. τοῦ δὲ πάθους οἰκτροῦ καὶ δεινοῦ φανέντος, οἱ περὶ τὸν Γλαυκίαν, οὔπω τοῦ δήμου συνελθόντος, ἅμ' ἕῳ χειροτονοῦσι δήμαρχον τὸν Ἀπουλήϊον. καὶ τὸ μὲν Νωνίου πάθος ὧδε ἐσιγήθη διὰ τὴν δημαρχίαν

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Ἀπουληΐου, δεδιότων αὐτὸν ἔτι ἐξελέγχειν. ἐξηλάθη δὲ καὶ Μέτελλος ὑπ' αὐτῶν, προσλαβόντων Γάϊον Μάριον, ἕκτην ἄρχοντα ὑπατείαν, ἐχθρὸν ἀφανῆ τοῦ Μετέλλου. καὶ συνέπραξαν ὧδε ἅπαντες ἀλλήλοις· ὁ μὲν Ἀπουλήϊος νόμον ἐσέφερε, διαδάσασθαι γῆν ὅσην ἐν τῇ νῦν ὑπὸ Ῥωμαίων καλουμένῃ Γαλατίᾳ Κίμβροι γένος Κελτῶν κατειλήφεσαν, καὶ αὐτοὺς ὁ Μάριος ἔναγχος ἐξελάσας, τὴν γῆν ὡς οὐκέτι Γαλατῶν, ἐς Ῥωμαίους περιεσπάκει. προσέκειτο δὲ, εἰ κυρώσειε τὸν νόμον ὁ δῆμος, τὴν βουλὴν πένθ' ἡμέραις ἐπομόσαι πεισθήσεσθαι τῷ νόμῳ· ἢ τὸν οὐκ ὀμόσαντα μήτε βουλεύειν, καὶ ὀφλεῖν τῷ δήμῳ τάλαντα εἴκοσιν, ὑπονοοῦντες οὕτως ἄλλους τε τῶν δυσχεραινόντων ἀμυνεῖσθαι, καὶ Μέτελλον ὑπὸ φρονήματος οὐκ ἐνδώσοντα πρὸς τὸν ὅρκον. ὁ μὲν δὴ νόμος ὧδε εἶχε. καὶ ὁ Ἀπουλήϊος ἡμέραν αὐτοῦ τῇ δοκιμασίᾳ προὐτίθει, καὶ περιέπεμπε τοὺς ἐξαγγέλλοντας τοῖς οὖσιν ἀνὰ τοὺς ἀγρούς, οἷς δὴ καὶ μάλιστ' ἐθάρρουν ὑπεστρατευσαμένοις Μαρίῳ· πλεονεκτούντων δ' ἐν τῷ νόμῳ τῶν Ἰταλιωτῶν, ὁ δῆμος ἐδυσχέραινε· καὶ στάσεως ἐν τῇ κυρίᾳ γενομένης, ὅσοι μὲν ἐκώλυον τῶν δημάρχων τοὺς νόμους, ὑβριζόμενοι πρὸς τοῦ Ἀπουληΐου κατεπήδων ἀπὸ τοῦ βήματος· ὁ δὲ πολιτικὸς ὄχλος ἐβόα, ὡς γενομένης ἐν ἐκκλησίᾳ βροντῆς, ὅθεν οὐ θέμις ἐστὶ Ῥωμαίοις οὐδὲν ἔτι κυροῦν. βιαζομένων δὲ καὶ ὣς τῶν περὶ τὸν Ἀπουλήϊον, οἱ πολιτικοὶ, τά τε ἱμάτια διαζωσάμενοι, καὶ τὰ προστυχόντα ξύλα ἁρπάσαντες, τοὺς ἀγροίκους διέστησαν.

tium fuit de Nonio, nemine auſo jam tribunum facinoris ejus coarguere. Metellus quoque actus eſt in exilium, conſpirante cum inimicis ejus C. Mario, tunc ſextum conſule: cui occulta ſimultas erat cum illo. Ceterùm Apuleius legem promulgabat de dividendis agris Galliæ provinciæ, è quibus Marius nuper Cimbros ſummoverat, ut jam Romani juris eſſent non Gallici. aſcriptum erat legi, ut ſi plebs eam ſciviſſet, ſenatus intra quintum diem autor fieret jurejurando addito: qui recuſaret jurare, ſenatu moveretur, & inſuper mulctaretur talentis viginti. ita captabatur vindictæ occaſio: quòd tum alii tum Metellus ipſe vir magnanimus, non videretur paſſurus ſe ſacramento adigi: & lex quidem fuit talis. Apuleius verò diem dixit comitiis: dimiſſis interim nuntiis circa ruſticas tribus, quibus maximè fidebat, quòd ex eis plerique militaſſent ſub Mario. ea lex quia magis conducere videbatur ſociis, plebi parum grata erat. itaque ratione comitiorum confuſa, quotquot diſſuadere legem conabantur, deturbabantur per Apuleium è ſuperiore loco. tum urbana multitudo exclamat, quaſi audito tonitru. quod quoties accidit, nefas eſt quidquam decernere. Apuleianis autem ne tum quidem à vi abſtinentibus, urbani præcinctis togis, & vertentes in telum quicquid fors obtulit, disjecerunt ruſticos. At illi convocante

Metellus actus in exilium.

Apuleii lex.

368

Jove tonante nefas legem ferre.

 rurſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

rurſus Apuleio conglobati occurrerunt urbanis, armati & ipſi fuſtibus: viceruntque ut lex perferretur. quo facto confeſtim Marius coſ. ad ſenatum de jurejurando retulit: & quòd ſciret Metellum conſtantem ac firmum in propoſito, primus ſententiam dixit, illi dolum ſtruens: negavítque ſe unquam ſua ſponte juraturum. quúmque Metellus aſſenſiſſet, collaudantibus utrunque ceteris, ſenatus dimiſſus eſt. quinto verò pòſt die, quem lex ſacramento præſcripſerat terminum, circiter horam decimam coſ. properè coacto ſenatu, ait ſe timere plebem legi faventem totis ſtudiis, adverſus eam ſe providiſſe fallaciam hanc: jurandum eſſe in verba legis, quatenus ea ſit legitima: ita fore ut ad præſens diſpergatur adverſa ipſis multitudo ruſtica, poſtea verò facile oſtendatur, non eſſe legem, quæ & per vim, & Jove tonante, præter morem majorum lata ſit. His dictis, nemine expectato, dum omnes ſilent inſidiarum metu & præ anguſtiis temporis, ac ne ſpatio quidem ad cogitandum conceſſo, ſurgit & in ædem Saturni
369 proficiſcitur, ubi ærarii præfectos jurare oportebat: primúſque cum amicis jurejurando ſe obligat. idem & reliqui ſenatores faciunt, dum ſibi quiſque metuit.
Metellus. Solus Metellus jurare noluit, intrepidè perſtans in ſententia. quem Apuleius ſequenti die per apparitorem extraxit è curia: & jubentibus ceteris tribus cum

οἱ δ' αὖθις ὑπὸ τοῦ Ἀπουληΐου συγκαλούμενοι, μετὰ ξύλων καὶ οἵδε τοῖς ἀστικοῖς ἐπήεσαν, καὶ βιασάμενοι, τὸν νόμον ἐκύρωσαν· κυρωθέντος δ' αὐτίκα Μάριος ὁ ὕπατος τῇ βουλῇ προὐτίθει σκοπεῖν περὶ τοῦ ὅρκου· καὶ τὸν Μέτελλον εἰδὼς στερρόν τε τῇ γνώμῃ καὶ βέβαιον ἐφ' ὅ, τι φρονήσειεν, ἢ εἰπεῖν φθάσειεν, ἐτίθει πρῶτος ἐς μέσον τὴν γνώμην τὴν ἑαυτοῦ μετ' ἐνέδρας, καὶ ἔλεγεν ὡς οὔποτε τὸν ὅρκον ἑκὼν τόνδε αὐτὸς ὀμόσειε. συναποφηναμένου δὲ τοῦτα καὶ τοῦ Μετέλλου, καὶ τῶν ἄλλων αὐτοὺς ἐπαινεσάντων, ὁ Μάριος διέλυσε τὴν βουλήν. εἶτα τῆς πέμπτης ἡμέρας, (ἣ τοῦ ὅρκου τελευταία κατὰ τὸν νόμον ἦν) ἀμφὶ δεκάτην ὥραν αὐτοὺς μετὰ σπουδῆς συναγαγὼν, ἔφη τὸν δῆμον ἐσπουδακότα περὶ τὸν νόμον δεδιέναι· μηχάνημα δ' ὁρᾶν καὶ σόφισμα τοιόνδε· ὀμόσειν γὰρ ἣ νόμος ἐστὶ, τῷδε πείθεσθαι τῷ νόμῳ· καὶ νῦν μὲν, οὕτω διασκεδᾶν τοὺς ἀπὸ τῶν ἀγρῶν ἐνηδρευμένους, ὕστερον δ' οὐ δυσχερῶς ἐπιδείξειν, ὅτι οὐκ ἔστι νόμος, ὁ πρὸς βίαν τε καὶ βροντῆς ὠνομασμένης κεκυρωμένος παρὰ τὰ πάτρια. Ταῦτα δ' εἰπὼν, καὶ τέλος οὐδὲν ἀναμείνας, πάντων ἔτι σιωπώντων ὑπ' ἐκπλήξεως ἐπὶ τῇ ἐνέδρᾳ, καὶ τοῦ χρόνου δεδαπανημένου, οὐδ' ἐνθυμηθῆναί τι παρασχὼν αὐτοῖς, ἐξανίσταται εἰς τὸν τοῦ Κρόνου νεὼν, οὗ τοὺς ταμίας ἐχρῆν ὀμνύναι· καὶ ὤμνυε σὺν τοῖς φίλοις πρῶτος· ὤμνυον δὲ καὶ οἱ λοιποὶ, τὸ ἑαυτοῦ δεδιὼς ἕκαστος. Μέτελλος δ' οὐκ ὤμοσε μόνος, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ προαιρέσεως διέμεινεν ἀφόβως· καὶ αὐτὸν εὐθὺς τῆς ἐπιούσης ὁ Ἀπουλήϊος, ἐπιπέμψας τὸν ὑπηρέτην, ἐξεῖλκεν ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ρὶκ. ρυομένων δὲ τῶν ἑτέρων δημάρχων, ὁ Γλαυκίας καὶ ὁ Ἀπουλήιος ἐς τοὺς ἀγροίκους ἐκδραμόντες, οὐκ ἔφασκον αὐτοῖς ἔσεσθαι τὴν γῆν, οὐδὲ τὸν νόμον κύριον, εἰ μὴ Μέτελλος ἐξελαθείη. ψήφισμά τε φυγῆς ἐπέγραφον αὐτοῦ, καὶ τοὺς ὑπάτους ἐπικηρύξαι προσετίθεσαν, μηδένα Μετέλλῳ κοινωνεῖν πυρὸς ἢ ὕδατος ἢ στέγης· ἔς τε τὴν δοκιμασίαν τοῦδε τοῦ ψηφίσματος ἡμέραν προύγραφον. δεινῆς δὲ τῶν ἀστικῶν ἀγανακτήσεως οὔσης, καὶ παραπεμπόντων αἰεὶ Μέτελλον σὺν ξιφιδίοις, ὁ Μέτελλος αὐτοὺς ἀσπασάμενος καὶ ἐπαινέσας τῆς προαιρέσεως, οὐκ ἔφη δι' ἑαυτὸν ἐάσειν οὐδένα κίνδυνον ἐπιγενέσθαι τῇ πατρίδι· καὶ τόδε εἰπὼν, ὑπεξῆλθε τῆς πόλεως· καὶ τὸ ψήφισμα ὁ Ἀπουλήιος ἐκύρου, καὶ τὰ ἐν τῷ ψηφίσματι Μάριος ἐπεκήρυττεν.

Οὕτω μὲν δὴ καὶ Μέτελλος, ἀνὴρ εὐδοκιμώτατος, ἔφευγε· καὶ ὁ Ἀπουλήιος ἐπ' αὐτῷ τρίτον ἐδημάρχει, καί τις αὐτῷ συνῆρχε, δραπέτης εἶναι νομιζόμενος, Γράκχον ἑαυτῷ πρεσβύτερον πατέρα ἐπιγράφων· καὶ τὸ πλῆθος αὐτῷ συνεπεπράχει περὶ τὴν χειροτονίαν, πόθῳ Γράκχου. προτεθείσης δὲ ὑπάτων χειροτονίας, Μάρκος μὲν Ἀντώνιος ἐπὶ τὴν ἑτέραν ἀναμφιλόγως ᾑρέθη· τὴν δὲ ὑπόλοιπον Γλαυκίας ὅδε καὶ Μέμμιος μετῄεσαν. Μεμμίου δ' ὄντος ἐπιδοξοτέρου παρὰ πολὺ, δείσας ὁ Γλαυκίας καὶ ὁ Ἀπουλήιος, ἐπιπέμπουσι τινὰς αὐτῷ σὺν ξύλοις ἐν αὐτῇ τῇ χειροτονίᾳ, οἳ τὸν Μέμμιον παίοντες ἐν μέσῳ πάντων ὁρώντων συνέκοψαν· καὶ ἡ μὲν ἐκκλησία θορυβηθεῖσα διελύετο, οὔτε νόμων οὔτε δικαστηρίων, οὔτε τινὸς αἰδοῦς ἔτι ὑπούσης· ὁ δὲ δῆμος, ἀγα-

miſſum fieri, ipſe unà cum Glaucia procurrens ad ruſticos, negabat vel agrum habituros, vel legem ratam fore, ni Metellus mittatur in exilium: itaque mox plebiſcitum factum eſt, ut ſolum verteret, coſſ. ei aqua & igne interdicerent. ſenatui ad deliberandum ſuper ea re dies unus datus eſt, id urbani quum ægerrimè paterentur, & illum ſicis ſub veſte accincti deducerent, ipſe comiter laudata voluntate ſuorum, negavit ſe commiſſurum ut patriæ periculorum cauſa fieret. Sic Apuleius legem de ejus exilio pertulit quam Marius mox edicto ratam habuit.

Hunc in modum vir laudatiſſimus exulatum abiit. Apuleius in tertium deinceps annum trib. pl. refectus eſt, addito collega fugitivo quodam, ut tum ferebatur, qui ſe Gracchi majoris jactabat filium, vulgo hominum cupidè ſuffragante ob ipſius Gracchi deſiderium. Conſularibus dein comitiis M. Antonius uno omnium conſenſu coſ. creatus eſt, de collega futuro ambigebatur, Glaucia Memmióque competentibus. ſed quum Memmius multo eſſet nobilior, Glaucia & Apuleius ſibi timentes, in ipſis comitiis immiſerunt in eum quoſdam, qui omnibus inſpectantibus confecerunt hominem fuſtibus. Itaque concio per tumultum ſolvitur, ſublatis omnino legibus unà cum judiciis, atque omni hominum deorúmve reverentia. Poſtridie populus indigni-

Memmius.

Glaucias.

Apuleius.

Memmii interitus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

dignitate rei motus in unum properè convenit, Apuleio necem minitans. at ille nova multitudine ex agris excita, aſſumpto Glaucia, & C. Saufeio quæſtore, Capitolium occupat: quumque ſenatus hoſtes eos judicaſſet, Marius gravatim quidem, armat tamen nonnullos, ídque cunctanter: alii, morarum pertæſi, tubos in templum aquam ducentes intercidunt, ita ut Saufeius ſitim non ferens, ſuaderet Capitolium incendere. Sed Glaucia & Apuleius, Mario freti, deditionem fecerunt primi, & poſt illos Saufeius coſ. omnibus necem eorum conclamantibus, in curiam eos incluſit, velut legitimè ſumpturus de eis ſupplicium. plebs verò ſimulationem hanc eſſe rata, curiæ tegulas convulſas jaciebat in incluſos, donec quæſtorem & tribunumplebis & prætorem interemerunt, etiam tum ornatos magiſtratus inſigniis. periit & alia turba eadem ſeditione afflicta, & in ea tribunus ille Gracchi filius habitus, primo initi magiſtratus die, non libertate ſua quem quam tuente, non reip. forma, non legibus, non dignitate, non magiſtratu: quando ſacroſancta poteſtas tribunitia cohibendis ſceleribus & protegendis plebeiis inventa, nec injuriis temperabat, & ipſa ferebat illatas ab aliis. occiſis tribunis S. P. Q. R. Metellum revocari flagitabat clamoribus. at P. Furius ne ingenuo quidem patre

C. Saufeius quæſtor.

370

Quæſtoris, trib. plebis & prætoris interitus.

Sacroſancta poteſtas tribunitia.

γνωστῶν, ἐς τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν μετ' ὀργῆς συνέτρεχεν, ὡς κτενοῦντες τὸν Ἀπουλήϊον· ὁ δ' ἄλλο πλῆθος ἁλίσας ἀπὸ τῶν ἀγρῶν, μετὰ Γλαυκίου καὶ Γαΐου Σαφηΐου ταμίου τὸ Καπιτώλιον κατέλαβε. καὶ αὐτοὺς τῆς βουλῆς ἀναιρεθῆναι ψηφισαμένης, ὁ Μάριος ἀχθόμενος, ὅμως ὥπλιζε τινὰς σὺν ὄκνῳ, καὶ βραδύνοντος, ἕτεροι τὸ ὕδωρ τὸ ἐπιρρέον ἐς τὸ ἱερὸν διέτεμον. καὶ Σαφήϊος μὲν ἐμπρῆσαι τὸν νεὼν, ὑπὸ δίψης ἀπολλύμενος, ἠξίου· Γλαυκίας δὲ καὶ Ἀπουλήϊος ἐλπίσαντες αὐτοῖς ἐπικουρήσειν Μάριον, παρέδωκαν ἑαυτοὺς οἵδε πρῶτοι, καὶ ἐπ' ἐκείνοις ὁ Σαφήϊος. Μάριος δ' αὐτίκα πάντων αὐτοὺς ἀναιρεῖν κελευόντων, ἐς τὸ βουλευτήριον συνέκλεισεν, ὡς ἐννομώτερον ἐργασόμενος. οἱ δὲ, πρόφασιν τοῦτ' εἶναι νομίσαντες, τὸν κέραμον ἐξέλυον τοῦ βουλευτηρίου, καὶ τοὺς ἀμφὶ τὸν Ἀπουλήϊον ἔβαλλον, ἕως ἀπέκτειναν ταμίαν τε καὶ δήμαρχον καὶ στρατηγὸν, ἔτι περικειμένους τὰ σύμβολα τῆς ἀρχῆς. πολὺς δὲ καὶ ἄλλος ὅμιλος ἐν τῇ στάσει διέφθαρτο, καὶ δήμαρχος ἕτερος, τοῦ Γράκχου παῖς εἶναι νομιζόμενος, πρώτην δημαρχῶν ἐκείνην ἡμέραν, οὐδένα ἔτι ὠφελούσης οὔτε ἐλευθερίας, οὔτε δημοκρατίας, οὔτε νόμων, οὔτε ἀξιώσεως, οὔτε ἀρχῆς, ὅπου καὶ ἡ τῶν δημάρχων ἔς τε κώλυσιν ἁμαρτημάτων καὶ ἐς ἐπικούρησιν τῶν δημοτῶν γινομένη, ἱερὰ καὶ ἄσυλος οὖσα, τοιάδε ὕβριζε, καὶ τοιάδε ἔπασχεν. Ἀναιρεθέντων δὲ τῶν δημάρχων τὸν Ἀπουλήϊον, ἡ μὲν βουλὴ καὶ ὁ δῆμος ἐκεκράγεσαν κατακαλεῖν Μέτελλον· Πόπλιος δὲ Φούριος δήμαρχος, οὐδ' ἐλευθέρου πατρὸς,

ἀλλ'

ἀλλ' ἐξελευθέρου, θρασέως ἐνίστατο αὐτοῖς, καὶ οὐδὲ Μετέλλου τοῦ Μετέλλου παιδὸς ἱκετεύοντος αὐτὸν ἐν ὄψει τοῦ δήμου, καὶ δακρύοντος, καὶ τοῖς ποσὶ προσπίπτοντος, ἐνεκλάσθη· ἀλλ' ὁ μὲν παῖς ἐκ τῆσδε τῆς ὄψεως ΕΥ'σεβὴς ἐς τὸ ἔπειτα ἐκλήθη. τοῦ δ' ἐπιόντος ἔτους, Φούριον μὲν ἐπὶ τῷδε ἐς δίκην Γάϊος Κανουλήϊος δήμαρχος ὑπῆγε· καὶ ὁ δῆμος, οὐδὲ τοὺς λόγους ὑπομείνας, διέσπασε τὸν Φούριον· οὕτως αἰεί τι μύσος ἑκάστου ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐγίνετο. Μετέλλῳ δ' ἡ κάθοδος ἐδόθη. καὶ φασὶν αὐτῷ τὴν ἡμέραν οὐκ ἀρκέσαι, περὶ τὰς πύλας δεξιουμένῳ τοὺς ἀπαντῶντας. τρίτον μὲν δὴ τόδε ἔργον ἐμφύλιον ἦν τὸ Ἀπουληΐου, μετὰ δύο τὰ Γράκχεια. καὶ τοσάδε εἴργαστο Ῥωμαίοις.

ΟΥ῞τω δ' ἔχουσιν αὐτοῖς ὁ συμμαχικὸς καλούμενος πόλεμος ἐπιγίνεται, ἐθνῶν ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν πολλῶν· ἀρξάμενός τε παραδόξως, καὶ ἀθρόως ἐπὶ μέγα προελθών, καὶ τὰς στάσεις ἐν Ῥώμῃ σβέσας ὑπὸ δέους ἐπὶ πολύ· λήγων δὲ καὶ ὅδε στάσεις τε ἄλλας καὶ στασιάρχας δυνατωτέρους ἀνέτρεψεν, οὐ νόμων εἰσηγήσεσιν ἔτι, οὐδὲ δημοκοπίαις, ἀλλ' ἀθρόοις στρατεύμασι κατ' ἀλλήλων χρωμένους. καὶ αὐτὸν διὰ τάδε συνήγαγον ἐς τήνδε τὴν συγγραφήν, ἔκ τε τῆς ἐν Ῥώμῃ στάσεως ἀρξάμενον, καὶ ἐς πολὺ χείρονα στάσιν ἑτέραν ἐκπεσόντα. ἤρξατο δὲ ὧδε· Φούλβιος Φλάκκος ὑπατεύων, μάλιστα δὴ πρῶτος ὅδε ἐς τὸ φανερώτατον ἤρεθιζε τοὺς Ἰταλιώτας ἐπιθυμεῖν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας, ὡς

natus, ſed liberto, audacter eis
reſiſtebat, etiam Metellum ejus
filium ſupplicem in conſpectu
populi ad genua ſibi cum lacry-
mis provolutum aſpernatus. quo
ſactum eſt ut hic quidem tam
miſerabili ſpecie Pii cognomen Metellus
adeptus ſit: Furium verò ob hanc Pius.
pertinaciam C. Canuleius trib. Furius
pl. apud populum reum capitis C. Canuleius.
peregerit, ita ut ne expectata
quidem defenſione diſcerptus ſit
à furente multitudine. Sic tum Furii interitus.
ſemper novum aliquod in foro
committebatur piaculum. Me- Metelli reditus in
tello conceſſus eſt in patriam re- patriam
ditus: fertúrque non ſuffeciſſe quibus
integram diem gratulationibus gratulationibus
ad portam eum excipientium. exceptus.
Tertia hæc fuit Romæ diſſenſio
civium Apuleiana, poſt duas il-
las Gracchorum tempeſtates tri-
bunitias.

Interea bellum ſociale exor- 371
tum eſt, ex conſpiratione natio- Bellum ſociale.
num Italiæ. id ut inſperatum, ita
ſubitò in immenſum auctum,
urbanas ſeditiones novo terrore
ſopiit: finitum verò alias turbas
excivit ductu potentiorum prin-
cipum, qui non jam promulgan-
dis legibus aut plebeiis tumulti-
bus, ſed totis exercitibus fuerent
in mutuam perniciem. quapro-
pter inſerendum duxi his com-
mentariis, tum quòd ex urbana
ſeditione natum ſit, tum quòd in
aliam longè nocentiorem evaſe-
rit. ejus belli fuit initium hoc.
Fulvius Flaccus in conſulatu ſuo Fulvius
primus omnium apertè injecit Flaccus
pop. Rom. ſociis civitatis cupidinem, ſperantibus ſe fore non coſ.

 amplius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

amplius ſubditos, ſed imperii participes: in qua ſententia quum firmiter perſtaret, à ſenatu ad quoddam bellum ablegatus eſt: ubi tempore conſulatus abſumpto, ille tribunatum pleb. ambiit, effecítque ut Graccho minori collega daretur. quúmque ambo hujuſmodi leges promulgarent in favorem Italici nominis, utroque cæſo, ut ſuprà narratum eſt, multo magis irritati ſunt ſociorum animi. Indignè enim ferebant, & ſe pro ſubditis magis quàm pro ſociis haberi, & Flaccum Gracchúmque ipſorum commoda publicè curantes tam miſerando mulctatos exitio. Poſt quos & Livius Druſus trib. pleb. vir genere nobilis, ſociis rogantibus legem de civitate eis danda promulgare eſt pollicitus. hoc enim maximè cupiebant, quaſi hac una ratione imperii participes futuri pro ſubditis. tribunus verò gratiam plebis præoccupans, multas colonias deducebat in Italiam & Siciliam, decretas quidem antè, ſed dilatas hactenus. ſenatum quoque ac equites tum maximè propter judicia diſſidentes invicem conabatur conciliare: quæ quum nequiret ſenatui palam reſtituere, arte utroſque aggreſſus eſt. nam quum ſenatores propter crebras ſeditiones vix trecentorum explerent numerum, promulgavit legem

Livius Druſus tr. pl.

372 ut ex equeſtri ordine adderentur totidem, delectu optimorum habito, atque ex his omnibus in poſterum legerentur judices: ut-

κοινωνοὺς τῆς ἡγεμονίας ἀντὶ ὑπηκόων ἐσομένους. εἰσηγούμενος δὲ τὴν γνώμην, καὶ ἐπιμένων αὐτῇ καρτερῶς, ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπί τινα στρατείαν ἐξεπέμφθη διὰ τόδε· ἐν ᾗ τῆς ὑπατείας αὐτῷ δεδαπανημένης, ὅδε καὶ δημαρχεῖν εἵλετο μετ᾽ αὐτήν, καὶ ἔπραξε γενέσθαι σὺν Γράκχῳ τῷ νεωτέρῳ. τοιάδε ἄλλα ὑπὲρ τῆς Ἰταλίας ἐσφέροντι κἀκείνῳ, ἀναιρεθέντοιν δὲ ἀμφοῖν, ὡς μοι προείρηται, πολὺ μᾶλλον ἠρέθιστο ἡ Ἰταλία· οὔτε γὰρ ἠξίουν ἐν ὑπηκόων, ἀντὶ κοινῶν, εἶναι μέρει, οὔτε Φλάκκον καὶ Γράκχον ὑπὲρ αὐτῶν πολιτευομένους τοιάδε παθεῖν. ἐπὶ δὲ ἐκείνοις καὶ Λίβιος Δροῦσος δημαρχῶν, ἀνὴρ ἐπιφανέστατος ἐκ γένους, δεηθεῖσι τοῖς Ἰταλιώταις νόμον αὖθις εἰσενεγκεῖν περὶ πολιτείας ὑπέσχετο. τούτου γὰρ δὴ μάλιστα ἐπεθύμουν, ὡς ἐνὶ τῷδε αὐτίκα ἡγεμόνες ἀντὶ ὑπηκόων ἐσόμενοι· ὁ δὲ, τὸν δῆμον ἐς τοῦτο προθεραπεύων, ὑπήγετο ἀποικίαις πολλαῖς ἔς τε τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν, ἐψηφισμέναις μὲν ἐκ πολλοῦ, γεγονυίαις δὲ οὔπω· τήν τε βουλὴν καὶ τοὺς ἱππέας, οἳ μάλιστα δὴ τότε ἀλλήλοις διὰ τὰ δικαστήρια διεφέροντο, ἐπὶ κοινῷ νόμῳ συναγαγεῖν ἐπειρᾶτο· σαφῶς μὲν οὐ δυνάμενος ἐς τὴν βουλὴν ἐπανενεγκεῖν τὰ δικαστήρια, τεχνάζων δ᾽ ἐς ἑκατέρους ὧδε. τῶν βουλευτῶν διὰ τὰς στάσεις τότε ὄντων μόλις ἀμφὶ τῶν τριακοσίων, τοσούσδε ἑτέρους αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἱππέων εἰσηγεῖτο ἀριστίνδην προσκαταλεγῆναι, καὶ ἐκ τῶνδε πάντων ἐς τὸ μέλλον εἶναι τὰ δικαστήρια· εὐθύνας τε ἐπ᾽ αὐτῶν γίνεσθαι δωροδοκίας προσέγραφεν, ἐγκλήματος

ὥστε

ἴσα δὴ καὶ ἀγνοουμένου, διὰ τὸ ἔθος τῆς δωροδοκίας ἀνέδην ἐπιπολαζούσης. ὁ μὲν δὴ τάδε πρὸς ἑκατέρους ἐπενόει· περιῆλθε δὲ ἐς τὸ ἐναντίον αὐτῷ. ἥ τε γὰρ βουλὴ χαλεπῶς ἔφερεν, ἀθρόως αὐτῇ τοσούσδε προσκαταλεγῆναι, καὶ ἐξ ἱππέων ἐς τὸ μέγιστον ἀξίωμα μεταβῆναι· οὐκ ἀδόκητον ἡγουμένη, καὶ βουλευτὰς γενομένους κατὰ σφᾶς ἔτι δυνατώτερον τοῖς προτέροις βουλευταῖς στασιάσειν. οἵ τε ἱππεῖς ὑπώπτευον ὅτι τῇδε τῇ θεραπείᾳ πρὸς τὸ μέλλον ἐς τὴν βουλὴν μόνην τὰ δικαστήρια ἀπὸ τῶν ἱππέων περιφέροιτο· γευσάμενοί τε κερδῶν μεγάλων καὶ ἐξουσίας, οὐκ ἀλύπως τὴν ὑπόνοιαν ἔφερον· τό, τε πλῆθος αὐτῶν ἐν ἀπορίᾳ σφᾶς ἐποίει καὶ ὑποψίᾳ πρὸς ἀλλήλους, τίνες ἀξιώτεροι δοκοῦσιν ἐς τοὺς τριακοσίους καταλεγῆναι· καὶ τοῖς λοιποῖς φθόνος ἐς τοὺς κρείττονας ἐστήκει· ὑπὲρ ἅπαντα δὲ ἠγανάκτουν ἀναφυομένου τοῦ τῆς δωροδοκίας ἐγκλήματος, ὃ τέως ἡγοῦντο καρτερῶς ὑπὲρ αὐτῶν πρόρριζον ἐσβέσθαι. οὕτω μὲν δὴ καὶ οἱ ἱππεῖς καὶ ἡ βουλή, καίπερ ἔχοντες ἀλλήλοις διαφόρως, ἐς τὸ Δρούσου μῖσος συνεφώνουν, καὶ μόνος ὁ δῆμος ἔχαιρε ταῖς ἀποικίαις. οἱ Ἰταλιῶται δ', ὑπὲρ ὧν δὴ καὶ μάλιστα ὁ Δροῦσος ταῦτα ἐτέχναζε, καὶ οἵδε περὶ τῷ νόμῳ τῆς ἀποικίας ἐδεδίεσαν, ὡς τῆς δημοσίας Ῥωμαίων γῆς (ἣν ἀνέμητον οὖσαν ἔτι οἱ μὲν, ἐκ βίας, οἱ δὲ, λανθάνοντες ἐγεώργουν) αὐτίκα σφῶν ἀφαιρεθησομένης, καὶ πολλὰ περὶ τῆς ἰδίας ἐνοχλησόμενοι. Τυρρηνοί τε καὶ Ὀμβρικοὶ ταὐτὰ δειμαίνοντες τοῖς Ἰταλιώταις, καί, ὡς ἐδόκει, πρὸς τῶν

que cauſam dicere cogerentur ſuſpecti de munerum corruptela. quod malum jam inter crimina haberi deſierat: adeo frontem plerique perfricuerant. hæc tentanti res præter opinionem ſucceſſit in contrarium. nam & ſenatus moleſtè ferebat temporis momento tantum numerum equitum cooptari in ordinem ampliſſimum, quos veriſimile erat nova dignitate auctos parum conſenſuros cum veteribus ſenatoribus: & equites verebantur hoc pacto penes ſolum ſenatum fore judicia, ipſis poſthabitis: qui jam deguſtatis lucris non mediocribus unà cum potentia, meritò ſuſpicari cœperant. ad hæc ipſos equites æmulatio ſubiit, quòd haud facilè quiſquam alteri ceſſurus videbatur ut digniori, & prælatum ſecutura erat invidia. ſed nihil æquè reddebat ſollicitos ac revocari largitionum crimen ad tribunalia, quod jam antiquatum videbatur. ita factum eſt ut quamvis malè conveniret ordinibus, conſpirarent tamen in Druſi odium, ſola plebe gaudente coloniis. At ſocii, quorum in gratiam potiſſimùm hæc machinabatur tribunus, & ipſi abhorrebant à lege de coloniis: quòd ceſſante agri publici diviſione, locupletes eum pars vi aperta, pars diſſimulanter poſſiderent, vicinis etiam moleſti ob cupiditatem proferendi terminos. ad Hetruſcos quoque Umbróſque pervenit hujus mali contagium: qui per coſſ. in Urbem

acciti, quaſi ad tollendum Druſum, ſed re vera ut legem incuſarent, palam reclamabant, expectando comitia. quod ubi tribunus intellexit, dum rarò procedens in publicum, domi quotidianos cœtus habet in obſcura quadam porticu, accidit ut veſpere dimiſſurus multitudinem exclamaret ictum ſe: & dicto citius cecidit.in jacentis femore

373 deprehenſus eſt infixus culter ſutorius. ita & Druſus in ſuo magiſtratu interemptus eſt. Ceterùm equites hoc ejus inſtitutum vertendo contra inimicos in calumniarum materiam, autores fuêre Q. Valerio trib. pleb. promulgandi legem de reis faciendis quotquot ſocii populi Rom. viam ad reip. adminiſtrationem affectantibus clámve palámve faviſſent: ſperabant enim mox potentiſſimum quemque objiciendum accuſatoribus, ſe judicaturos de tam invidioſo crimine: ſublatíſque inimicis, majorem poſthac fore ſuam in rep. potentiam. huic rogationi collegis intercedentibus, equites undique ſtrictas ſicas intentando effecerunt ut lex perferetur. quo facto confeſtim illuſtrioribus ſenatorum accuſatores ſubornati ſunt. ex his Beſtia ſua ſponte in exilium abiit, contemptis in jus vocantibus, quòd ſe nollet inimicorum poteſtati credere. poſt eum Cotta comparuit quidem in judicio: ſed luculenta ratione adminiſtratæ reip. reddita, palam invectus in equites, Urbem reliquit non expectatis populi de ſe ſuffragiis. Mummius Achaicus turpiter illuſus ab

Druſi interitus.

Q. Valerius tr. pl.

Lex.

Beſtiæ exilium.

Cottæ.

Mummii Achaici.

ὑπαίτων ἐς τὴν πόλιν ἐπαχθέντες, ἔργῳ μὲν ἐς ἀναίρεσιν Δρούσου, λόγῳ δ᾽ ἐς κατηγορίαν τοῦ νόμου, φανερῶς κατεβόων, καὶ τὴν τῆς δοκιμασίας ἡμέραν ἀνέμενον. ὧν ὁ Δροῦσος αἰσθόμενός τε, καὶ οὐ θαμινὰ προϊὼν, ἀλλ᾽ ἔνδον ἐν περιπάτῳ βραχὺ φῶς ἔχοντι χρηματίζων ἀεὶ, καὶ περὶ ἑσπέραν τὸ πλῆθος ἀποπέμπων, ἐξεβόησεν. ἄφνω, πεπλῆχθαι· καὶ λέγων ἔτι, κατέπεσεν. εὑρέθη δὲ ἐς τὸν μηρὸν αὐτοῦ σκυτοτόμου μαχαίριον ἐμπεπηγμένον. οὕτω μὲν δὴ καὶ Δροῦσος ἀνῄρητο δημαρχῶν· καὶ οἱ ἱππεῖς ἐπίβασιν ἐς συκοφαντίαν τῶν ἐχθρῶν τὸ πολίτευμα αὐτοῦ τιθέμενοι, Κόϊντον Οὐαλέριον δήμαρχον ἔπεισαν εἰσηγήσασθαι, κρίσεις εἶναι κατὰ τῶν τοῖς Ἰταλιώταις ἐπὶ τὰ κοινὰ φανερῶς ἢ κρύφα βοηθούντων· ἐλπίσαντες τοὺς δυνατοὺς ἅπαντας αὐτίκα εἰς ἔγκλημα ἐπίφθονον ὑπάξεσθαι, καὶ δικάσειν μὲν αὐτοὶ, γενομένων δ᾽ ἐκείνων ἐκποδὼν, δυνατώτεροι ἔτι τῆς πόλεως ὑπάρξειν. τὸν μὲν δὴ νόμον ἀπαγορευόντων τῶν ἑτέρων δημάρχων μὴ τίθεσθαι, περιστάντες οἱ ἱππεῖς σὺν ξιφιδίοις γυμνοῖς ἐκύρωσαν· ὡς δ᾽ ἐκεκύρωτο, αὐτίκα τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν βουλευτῶν ἐπεγράφοντο κατήγοροι· καὶ Οὐϊστίας μὲν οὐχ ὑπακούσας, ἑκὼν ἔφευγεν, ὡς οὐκ ἐκδώσων ἑαυτὸν ἐς χεῖρας ἐχθρῶν· καὶ Κόττας ἐπ᾽ ἐκείνῳ παρῆλθε μὲν ἐς τὸ δικαστήριον, σεμνολογήσας δὲ ὑπὲρ ὧν ἐπεπολίτευτο, καὶ λοιδορησάμενος τοῖς ἱππεῦσι φανερῶς, ἐξῄει τῆς πόλεως καὶ ὅδε πρὸ τῆς ψήφου. Μούμμιος δ᾽ ὁ τὴν Ἑλλάδα ἑλὼν, αἰ-

χρᾶς ἐνεδρευθεὶς ὑπὸ τῶν ἱππέων, ὑποσχομένων αὐτὸν ἀπολύσειν, κατεκρίθη φεύγειν, καὶ ἐν τῇ Δήλῳ διεβίωσεν.

Ἐπιπολάζοντος δ' ἐς πολὺ τοῦ κακοῦ κατὰ τῶν ἀρίστων, ὅ, τε δῆμος ἤχθετο, τοιῶνδε καὶ τοσῶνδε εἰργασμένων ἀνδρῶν ἀθρόως ἀφαιρούμενος· καὶ οἱ Ἰταλοί, τοῦ τε Δρούσου πάθους πυνθανόμενοι, καὶ τῆς ἐς τὴν φυγὴν τούτων προφάσεως, οὐκ ἀνασχετὸν σφίσιν ἔτι ἡγούμενοι τοὺς ὑπὲρ σφῶν πολιτεύοντας τοιάδε πάσχειν, οὐδ' ἄλλην τινὰ μηχανὴν ἐλπίδος ἐς τὴν πολιτείαν ἔτι ὁρῶντες, ἔγνωσαν ἀποστῆναι Ῥωμαίων ἄντικρυς, καὶ πολεμεῖν αὐτοῖς κατὰ κράτος. κρύφα τε διεπρεσβεύοντο συντιθέμενοι περὶ τῶνδε, καὶ ὅμηρα διέπεμπον ἐς πίστιν ἀλλήλοις· ὧν ἐς πολὺ οὐκ ἐπύθοντο Ῥωμαῖοι διὰ τὰς ἐν ἄστει κρίσεις καὶ στάσεις· ὡς δ' ἐπύθοντο, περιέπεμπον ἐς τὰς πόλεις ἀπὸ σφῶν τοὺς ἑκάστοις μάλιστα ἐπιτηδείους ἀφανῶς τὰ γιγνόμενα ἐξετάζειν· καὶ τις ἐκ τούτων μειράκιον ὅμηρον ἰδὼν ἐξ Ἄσκλου πόλεως ἐς ἑτέραν ἀγόμενον, ἐμήνυσε τῷ περὶ τὰ χωρία ἀνθυπάτῳ Σερουϊλίῳ. ἦσαν γὰρ ὡς ἔοικε τότε καὶ τῆς Ἰταλίας ἄρχοντες ἀνθύπατοι κατὰ μέρη· ὃ καὶ Ἀδριανὸς ἄρα μιμούμενος ὕστερον χρόνῳ πολλῷ, τὸν αὐτοκράτορα Ῥωμαίοις ἡγούμενος ἀνεκαίνισε, καὶ μετ' αὐτὸν ἐπέμεινεν ἐς βραχύ. ὁ δὲ Σερουΐλιος θερμότερον ἐσδραμὼν ἐς τὸ Ἄσκλον, καὶ πανηγυρίζουσι τοῖς Ἀσκλαίοις χαλεπῶς ἀπειλῶν ἀνῃρέθη, ὡς ὑπὸ ἤδη πεφωραμένων· ἐπανῃρέθη δ' αὐτῷ καὶ Φοντήϊος, ὃς ἐπρέσβευεν αὐτῷ· καλοῦσι δ' οὕτως τοὺς τοῖς ἡγεμόσι τῶν

judicibus, eum ſe abſoluturos pollicitis, in Delum relegatus eſt, ubi & vitam exegit.

Hoc malo in optimum quemque graſſante, plebs permoleſtè ferebat orbari ſe uno momento tot tantorúmque virorum præſentia· & ſocii, cognito Druſi caſu, & cauſa horum virorum exilii, rem non amplius ferendam rati tam indignis modis tractari patronos ſuos publicos, nec alia via ſe ſpe ſua potituros arbitrati, decreverunt à populo Rom. deficere, eíque bellum inferre totis viribus. itaque per occultas legationes fœdus ineunt, datis ultro citroque obſidibus: quæ res ſerò cognita eſt in Urbe, intenta judiciis atque ſeditionibus. Tandem ubi ſenſère, quos maximè crederent idoneos mittebant circa populos ut rem explorarent tanquam agendo aliud. ex his unus *Copiæ ſociorum & Romanorum.* conſpicatus adoleſcentem Aſculanum, pro obſide ductum in urbem aliam, indicavit Servilio pro 374 conſule agenti in eis regionibus. apparet enim tunc quoque regiones Italiæ diſtributas fuiſſe proconſulibus. quem morem imitatus Adrianus imperator, renovavit poſt ætates aliquot, non *Adrianus imp.* diu duraturum poſt ejus obitum. Servilius properè oppidum ingreſſus, Aſculanóſque, ſolenne patrium celebrantes, minis deterrere conatus, ab eis interficitur, quòd defectionem proditam *Servilii interitus.* intelligerent: ſimúlque Fonteius legatus ipſius interiit. His ſublatis nemini Romano parcitum *Fonteii interitus.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

eſt: omnes eodem oppidanorum impetu confoſſi, bona eorum direpta ſunt: itaque aperta jam defectione omnes finitimi arma corripiunt, Marſi, Peligni, Veſtini, Marucini: eos ſequuntur Picentes, Ferentani, Hirpini, Pompeiani, Venuſini, Apuli, Lucani, Samnites, nationes jamdudum inſenſæ Romano nomini: denique quicquid populorum à Liri, qui nunc ut puto Liternus eſt, uſque intimum Adriaticum ſinum occurrit, ſive terreſtri itinere, ſive oram Italiæ circumlegentibus. horum legatis querentibus ſe non admitti ad jus civitatis, quum tamen ipſorum opera & auxilio populus Romanus longè ac latè imperio polleat: ſenatus ſatis ferociter reſpondit, ſi reſipuerint, audituros ſe legationes, aliâs non.

Socii à Romanis deficiunt.

Ita voto fruſtrati bellum parant: habitíſque delectibus conſcribunt peditum equitúmque ad centum millia. nec minores fuere populi Romani copiæ, ad urbanum exercitum annumeratis auxiliis ſociorum qui in fide permanebant. his præerant Sex. Julius Cæſar, & P. Rutulius Lupus, conſules. ambobus enim tam gravis & inteſtini belli imperium decretum eſt, & mœnia cum portis munita cuſtodiis, quòd tum maximè ſua res viciNorúmque agi videretur. & quia mentione ſemel facta novorum inſtitutorum apparebat varias ac

Copiæ ſociorum & Romanorum.

Sextus Julius Cæſar & P. Rutilius Lupus coſſ.

ἐθνῶν ἐκ τῆς βουλῆς ἐπομένους ἐς βοήθειαν. πεσόντων δὲ τῶνδε, οὐδὲ τῶν ἄλλων Ῥωμαίων τις ἦν φειδώ, ἀλλὰ τοὺς παρὰ σφίσι πάντας οἱ Ἀσκλαῖοι συνεκέντουν ἐπιτρέχοντες, καὶ τὰ ὄντα αὐτοῖς διήρπαζον. ἐκραγείσης δὲ τῆς ἀποστάσεως, ἅπαντα ὅσα τοῖς Ἀσκλαίοις ἔθνη γείτονα ἦν, συνεξέφαινε τὴν παρασκευήν, Μάρσοι τε καὶ Μαγλῖνοι καὶ Οὐηστῖνοι καὶ Μαῤῥουκῖνοι, καὶ ἐπὶ τούτοις Πικεντῖνοι καὶ Φερεντανοὶ καὶ Ἱρπῖνοι καὶ Πομπηϊανοὶ καὶ Οὐενούσιοι καὶ Ἰάπυγες, Λευκανοί τε καὶ Σαμνῖται, χαλεπὰ Ῥωμαίοις καὶ πρὶν ἔθνη γενόμενα· ὅση τε ἄλλη ἀπὸ Λίριος ποταμοῦ, ὃν νῦν μοι δοκοῦσι Λίτερνον ἡγεῖσθαι, ὃς ἐπὶ τὸν μυχόν ἐστι τοῦ Ἰονίου κόλπου πεζεύοντι καὶ περιπλέοντι. πέμψασι δ' αὐτοῖς ἐς Ῥώμην πρέσβεις αἰτιωμένους ὅτι πάντα Ῥωμαίοις εἰς τὴν ἀρχὴν συνεργασάμενοι, οὐκ ἀξιοῦνται τῆς τῶν βεβοηθημένων πολιτείας, ἡ βουλὴ μάλα καρτερῶς ἀπεκρίνατο, εἰ μεταγινώσκουσι τῶν γεγονότων, πρεσβεύειν ἐς αὐτήν, ἄλλως δὲ μή.

Οἱ μὲν δή, πάντα ἀπογνόντες, ἐς παρασκευὴν καθίσταντο, καὶ αὐτοῖς ἐπὶ τοῦ κατὰ πόλιν στρατοῦ κοινὸς ἦν ἱππέων τε καὶ πεζῶν ἑτέρους ἐς δέκα μυριάδας· καὶ Ῥωμαῖοι τὸ ἴσον αὐτοῖς ἀντεξέπεμπον, ἀπό τε σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἔτι συμμαχούντων σφίσιν ἐθνῶν τῆς Ἰταλίας. ἡγοῦντο δὲ Ῥωμαίων μὲν ὕπατοι Σέξτος τε Ἰούλιος Καῖσαρ, καὶ Πόπλιος Ῥουτίλιος Λοῦπος· ἄμφω γὰρ ὡς ἐς μέγαν δὴ καὶ ἐγχώριον πόλεμον ἐξῄεσαν, ἐπεὶ καὶ τὰς πύλας οἱ ὑπόλοιποι καὶ τὰ τείχη διὰ χειρὸς εἶχον, ὡς ἐπ' οἰκείῳ καὶ γείτονι μάλιστα ἔργῳ. τό, τε ποικίλον περὶ τοῦ νόμου καὶ πολυ-

πολυμερὲς ἐνθυμούμενοι, ὑποστρατήγους τοῖς ὑπάτοις συνέπεμψαν τοὺς τότε ἀρίστους, ὑπὸ μὲν Ῥουτιλίῳ Γναῖόν τε Πομπήϊον, τὸν πατέρα Πομπηΐου τοῦ Μάγνου παρονομασθέντος, καὶ Κοΐντον Κεπίωνα, καὶ Γαΐον Περπένναν, καὶ Γαΐον Μάριον, καὶ Οὐαλέριον Μεσσάλαν· ὑπὸ δὲ Σέξτῳ Καίσαρι Πόπλιον Λέντλον, ἀδελφὸν αὐτοῦ Καίσαρος, καὶ Τίτον Δίδιον, καὶ Λικίνιον Κράσσον, καὶ Κορνήλιον Σύλλαν, καὶ Μάρκελλον ἐπὶ τοῖσδε. τοσοῖδε μὲν δὴ τοῖς ὑπάτοις διελόμενοι τὴν χώραν ὑπεστρατήγουν, καὶ πάντες ἐπορεύοντο. οἱ ὕπατοι, καὶ αὐτοῖς οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἑτέρους ὡς ἐς μέγαν ἀγῶνα ἔπεμπον ἑκάστοτε. Ἰταλοῖς δ' ἦσαν μὲν στρατηγοὶ κατὰ πόλεις ἕτεροι, κοινοὶ δ' ἐπὶ τῷ κοινῷ στρατῷ καὶ τοῦ παντὸς αὐτοκράτορες Τίτος Ἀφράνιος, καὶ Γάϊος Ῥουτίλιος, καὶ Μάριος Ἰγνάτιος, καὶ Κόϊντος Πομπαίδιος, καὶ Γάϊος Πάπιος, καὶ Μάρκος Λαμπώνιος, καὶ Γάϊος Ἰουδάκιλιος, καὶ Ἔριος Ἀσίνιος, καὶ Οὐέτιος Κάτων· οἱ τὸν στρατὸν ὁμοίως μερισάμενοι, τοῖς Ῥωμαίων στρατηγοῖς ἀντεκαθέζοντο, καὶ πολλὰ μὲν ἔδρασαν, πολλὰ δ' ἔπαθον. ὧν ἑκατέρων, ἐν κεφαλαίῳ φράσαι, τὰ ἀξιολογώτατα ἦν τοιάδε. Οὐέτιος μὲν Κάτων Σέξτον Ἰούλιον τρεψάμενός τε καὶ δισχιλίους κτείνας, ἐπὶ Ἀσερνίαν ἤλασε, Ῥωμαΐζουσαν καὶ αὐτήν· οἱ μὲν συμπίπτοντες, Λεύκιός τε Σκιπίων, καὶ Λεύκιος Ἀκίλλιος, θεραπόντων ἐσθῆτας ὑποδύντες, ἀπέδρασαν, χρόνῳ δὲ καὶ λιμῷ παρεστήσαντο οἱ πολέμιοι. Μάριος δὲ Ἰγνάτιος Οὐένεφρον ἑλὼν ἐκ προδοσίας, ἔκτεινε δύο Ῥωμαίων σπείρας ἐν αὐτῇ. Πρησεντεῖος δὲ Πόπλιος Περπένναν μυρίων ἀνδρῶν ἡγούμενον ἐτρέψατο, καὶ ἔκτεινεν ἐς τετρακισχιλίους, καὶ τῶν λοιπῶν τῶν πλειόνων

multiplices eſſe voluntates hominum, legati conſulibus additi ſunt, viri ejus ætatis ſpectatiſſimi, Rutilio Cn. Pompeius, Magni pater, Q. Cepio, C. Perpenna, C. Marius, Valerius Meſſala: Sex. Cæſari, P. Lentulus, ipſius germanus, T. Didius, Licinius Craſſus, Cornelius Sylla, M. Marcellus. Singulis attributæ ſunt ſuæ provinciæ: omnes proconſulari poteſtate ornati: &, ut in arduo certamine, interdum ſupplementa ſummiſſa ſunt. Sociis verò præter minores duces oppidatim lectos, cum imperio præerant T. Afranius, P. Ventidius, Marius Egnatius, Q. Popedius, C. Papius, M. Lamponius, C. Judacilius, Hirius Aſinius, Vetius Cato: qui pariter copias inter ſe partiti, opponebant ſe ducibus Romanis non ſine mutuis cladibus. Fuerunt autem, ut compendio dicam, hæ: Vetius Cato, Sex. Julium cæſis M M. in Eſerniam compulit, quæ tum perſtabat in fide Romani populi. L. Scipio & L. Acilius inde ſervorum habitu elapſi ſunt, reliqui fame coacti tandem deditionem fecerunt. Venafro verò per proditionem capto Marius Egnatius duas Romanas cohortes ibi concidit. P. Preſenteius Perpennam cum X. M. obviam ſibi factum fugavit, cæſiſque ad quater mille, reli- 375

quorum

Duces Romanorum.

Duces ſociorum.

Sociorum & Romanorum bellum.

L. Scipio & L. Acilius ſervorum habitu elapſi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

quorum armis majore ex parte potitus. quamobrem Rutilius coſ. adempto Perpennæ imperio, reliquias ejus exercitus attribuit C. Mario. M. Lamponius, Licinium Craſſum aggreſſus, octingentos ex ejus militibus proſtravit, reliquos in Grumentum compulit. C. Papius, Nola per proditionem occupata, Romanorum duobus millibus qui in præſidio erant, per caduceatorem ad ſe tranſeundi poteſtatem obtulit: illi conditionem acceperunt, exceptis ducibus, quos comprehenſos victor necavit inedia. Idem Stabias, Min-
376 turnas, Salernúmque, Romanam coloniam, cepit, captorum oppidorum cives unà cum ſervis aſcripſit in militum ſuorum numerum. pervaſtato deinde omni circum Nuceriam agro, finitima oppida ſimilis injuriæ metu ad eum deſciverunt, & petenti, auxilium miſerunt, decem peditum millia, equites mille: quibus auctus Papius Acerras obſedit. Tum Sex. Cæſar accitis Gallorum peditum decem millibus, & Numidarum equitatu, caſtra prope illum poſuit: Papius verò Oxintam, Jugurthæ, regis quondam Numidarum, filium, è Venuſina in qua tum aſſervabatur cuſtodia eductum, ornatúmque purpura oſtentabat ejus popularibus ſub Cæſare militantibus. quúmque crebra eorum, ut ad proprium regem, fierent transfugia, conſul ceteros, ut ſuſpectos, remiſit in Africam.

Oxinthas Jugurthæ filius.

μέρους τὰ ὅπλα ἔλαβε· ἐφ' ὅτῳ Περπένναν Ῥουτίλιος ὕπατος παρέλυσε τῆς στρατηγίας, καὶ τὸ μέρος τοῦ στρατοῦ Γαΐῳ Μαρίῳ προσέθηκε. Μάρκος δὲ Λαμπώνιος τῶν ἀμφὶ Λικίνιον Κράσσον ἀνεῖλεν ἐς ὀκτακοσίους, καὶ τοὺς λοιποὺς ἐς Τρούμεντον πόλιν ἐξεδίωξε. Γάϊος δὲ Πάπιος Νῶλάν τε εἷλεν ἐκ προδοσίας, καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ Ῥωμαίοις δισχιλίοις οὖσιν ἐκήρυξεν, εἰ μετατίθεντο στρατεύσειν ἑαυτῷ, καὶ τούσδε μὲν ὁ Πάπιος μεταθεμένους ἐστράτευσεν. οἱ δ' ἡγεμόνες αὐτῶν, οὐχ ὑπακούσαντες τῷ κηρύγματι, ἐλήφθησαν αἰχμάλωτοι, καὶ λιμῷ πρὸς τοῦ Παπίου διεφθάρησαν. Πάπιος δὲ καὶ Σταβίας εἷλε, καὶ Μίντερνον, καὶ Σάλερνον, ἣ Ῥωμαίων ἄποικος ἦν, καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν αἰχμαλώτους τε καὶ δούλους ἐστράτευεν. ὡς δὴ καὶ Νουκερίας τὰ ἐν κύκλῳ πάντα κατέπρησεν· αἱ καὶ πλησίον αὐτῶν πόλεις καταπλαγεῖσαι, προσετίθεντο, στρατιάν τε αἰτοῦντι παρέχον ἐς μυρίους πεζούς, καὶ ἱππέας χιλίους. μεθ' ὧν ὁ Πάπιος Ἀχέρραις παρεκάθητο. Σέξτου δὲ Καίσαρος Γαλατῶν πεζοὺς μυρίους, καὶ Νομάδας Μαυρουσίους ἱππέας πεζοὺς προσλαβόντος τε καὶ χωροῦντος ἐπὶ τὰς Ἀχέρρας, ὁ Πάπιος Ὀξύνταν, υἱὸν Ἰογόρθου τοῦ Νομάδων ποτὲ βασιλέως ὑπὸ Ῥωμαίων ἐν Οὐενουσίᾳ φυλαττόμενον, ἤγαγεν ἐκ τῆς Οὐενουσίας· καὶ περιθεὶς αὐτῷ πορφύραν βασιλικήν, ἐπεδείκνυ θαμινὰ τοῖς Νομάσι τοῖς σὺν Καίσαρι· πολλῶν δ' ὡς πρὸς ἴδιον βασιλέα αὐτομολούντων ἀθρόως, τοὺς μὲν λοιποὺς τῶν Νομάδων ὡς ὑπόπτους ὁ Καῖσαρ ἐς Λιβύην ἀπέπεμψε.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Παπίου δὲ πελάσαντος αὐτῷ σὺν καταφρονήσει, καὶ μέρος ἤδη τοῦ χάρακος διασπῶντος, τοὺς ἱππέας ἐκπέμψας κατ' ἄλλας πύλας, ἔκτεινε τοῦ Παπίου περὶ ἑξακισχιλίους. καὶ ἐπὶ τῷδε Καῖσαρ μὲν ἐξ Ἀχερρῶν ἀνεζεύγνυεν· Ἰουδακιλίῳ δ' ἐν Ἰαπυγίᾳ προσετίθεντο Κανύσιοι καὶ Οὐενούσιοι, καὶ ἕτεραι πόλεις πολλαί· τινὰς δὲ καὶ ἀπειθούσας ἐξεπολιόρκει, καὶ τῶν ἐν αὐταῖς Ῥωμαίων τοὺς μὲν ἐπιφανεῖς ἔκτεινε, τοὺς δὲ δημότας καὶ δούλους ἐστράτευσε. Ῥουτίλιος δὲ ὁ ὕπατος, καὶ Γάϊος Μάριος ἐπὶ τοῦ Λίριος ποταμοῦ γεφύρας ἐς διάβασιν ἐξ οὐ πολλοῦ διαστήματος ἀπ' ἀλλήλων ἐπήγνυντο, καὶ Οὐέττιος Κάτων αὐτοῖς ἀντεστρατοπέδευε, παρὰ τὴν Μαρίου μάλιστα γέφυραν, ἔλαθέ τε νυκτὸς περὶ τὴν Ῥουτιλίου γέφυραν λόχους ἐν φάραγξιν ἐνεδρεύσας. ἅμα δ' ἕῳ τὸν Ῥουτίλιον διελθεῖν ὑπερελθών, ἀνέστησε τὰς ἐνέδρας, καὶ πολλοὺς μὲν ἔκτεινεν ἐπὶ τοῦ ξηροῦ, πολλοὺς δ' ἐς τὸν πόντον κατῶσεν, ὅ, τε Ῥουτίλιος αὐτὸς ἐν τῷδε τῷ πόνῳ βέλει τρωθεὶς ἐν τῇ κεφαλῇ, μετ' ὀλίγον ἀπέθανε. καὶ Μάριος, ἐπὶ τῆς ἑτέρας ὢν γεφύρας, τὸ συμβὰν ἐκ τῶν φερομένων κατὰ τὸ ῥεῦμα σωμάτων εἰκάσας, τοὺς ἐν ποσὶν ὤσατο, καὶ τὸ ῥεῦμα περάσας, τὸν χάρακα τοῦ Κάτωνος ὑπ' ὀλίγων φυλαττόμενον εἷλεν· ὥστε τὸν Κάτωνα νυκτερεῦσαί τε ἔνθαπερ ἐνίκησε, καὶ ἀπορούντα ἀγορᾶς ἀναζεῦξαι περὶ τὴν ἕω. Ῥουτιλίου δὲ τοῦ σώματος καὶ πολλῶν ἄλλων ἐπιφανῶν ἐπὶ ταφὴν ἐς Ῥώμην ἐνεχθέντων, ἥ τε ὄψις ἀηδὴς ἦν ὑπάτου καὶ τοσῶνδε ἄλλων

Poſt hæc quum Papius temerè auſus eſſet oppugnare caſtra conſulis, jámque partem valli convelleret, emiſſo per averſam portam equitatu cæſa ſunt circiter ſex millia hoſtium. poſt quam victoriam conſul inde abduxit exercitum: ad Judacilium autem in Apulia Canuſini unà cum Venuſinis defecerunt, & multi alii populi. quoſdam abnuentes imperata facere vi expugnavit: deprehenſóſque in his Romanos nobiliores necavit, plebeios verò & ſervos militibus ſuis immiſcuit. Alter autem coſ. Rutilius, unà cum C. Mario duos non longè inter ſe diſtantes pontes ſuper Lirim conſtruunt, ad trajiciendas copias: quibus Vetius Cato cum exercitu ſuo ſe oppoſuit, propius pontem Marii, diſpoſitis noctu circa Rutilii pontem in valle quadam inſidiis: eum diluculo trajicere paſſus aggreditur: cæsíſque multis, multos in fluvium egit præcipites. Coſ. ipſe in hac pugna ſaucius caput, paulo pòſt ex eo vulnere eſt mortuus. At Marius ad alterum pontem hærens, ubi caſum hunc intellexit ex cadaveribus delatis prono fluvio, properè trajectis quos ſecum habebat, caſtra hoſtium à paucis cuſtodita expugnavit: quo factum eſt ut Cato pernoctarit eo loco ubi vicerat, & penuria commeatus mane coactus ſit inde diſcedere. Conſulis autem cadavere & aliorum nobilium non paucorum ad ſepulturam in urbem relato, triſtis viſa eſt populo ejus pompæ facies,

Papii clades.

Canuſini. Venuſini.

Rutilii clades.

Rutilii interitus.

377

cies, & diuturnus luctus exitus eſt tot civium deſiderio. quapropter S. C. decretum fuit, ut poſthac defunctorum in bello corpora ibi humarentur ubicunque cecidiſſent, ne ob eorum conſpectum reliqui ſegniores ad militiam fierent. id decretum mox cognitum & hoſtes imitati ſunt. In reliquum anni nemo in magiſtratu ſucceſſit Rutilio, quòd Cæſari non vacaret in urbem reverti ad comitia. exercitum ejus ſenatus commiſit C. Mario & Q. Cepioni. Ad hunc Cepionem Q. Popedius, hoſtium dux, transfugere ſe ſimulans adduxit pro obſidibus duos ſervos pueros, more ingenuorum prætextatos: &, quo magis fidem impetraret, plumbi maſſas auro argentóque circumlitas attulit: ſimulque hortatus eſt ut ſe duce confeſtim aggrederetur hoſtilem exercitum, dum nullo regitur imperio. ita deceptum hominem præcedebat. ut verò ventum eſt ad locum præſtitutum inſidiis, ipſe in tumulum quendam curſu contendit, quaſi circumſpecturus ubinam hoſtes eſſent: quo facto ſignum ſuis extulit: illi provolantes, Cepionem interficiunt cum multis aliis. reliquum ejus exercitus ſenatus adjunxit ad Marii copias. Per idem tempus Sex. Cæſar peditum triginta millia, equitum quinque, deducens per fauces quaſdam præruptas, & ex improviſo irruente Mario Egnatio, in vallem compulſus, lectica propter morbum delatus eſt

Senatusconſultum.

Rutilii copiæ C. Mario & Cepioni datæ.

Popedius Cepionem prodit.

Cepionis interitus.

ἀνῃρημένων, καὶ πολυήμερον ἐπὶ τῷδε πένθος ἠγέρθη. καὶ ἀπὸ τοῦδε ἡ βουλὴ, τοὺς ἀποθνήσκοντας ἐν τοῖς πολέμοις ἔκρινεν, ἔνθαπερ ἂν ὦσι, θάπτεσθαι, τοῦ μὴ τοὺς λοιποὺς ἐκ τῆς ὄψεως ἀποτρέπεσθαι τῶν στρατιωτῶν. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ οἱ πολέμιοι πυθόμενοι περὶ σφῶν ἐψηφίσαντο. Ῥουτιλίῳ μὲν δὴ διάδοχος ἐπὶ τὸ λοιπὸν τοῦ ἔτους οὐκ ἐγένετο, Σέξτου Καίσαρος οὐκ ἀγαγόντος σχολὴν διαδραμεῖν ἐπὶ ἀρχαιρέσια ἐς Ῥώμην· τὰς δ᾽ ὑπ᾽ αὐτῷ στρατιὰς ἡ βουλὴ προσέταξεν ἄρχειν Γαϊόν τε Μάριον, καὶ Κόϊντον Κεπίωνα. τούτῳ τῷ Κεπίωνι Κόϊντος Πομπαίδιος ὁ ἀντιστράτηγος, οἷά τις αὐτόμολος, προσέφυγεν, ἄγων καὶ διδοὺς ἐνέχυρον δύο βρέφη δοῦλα, καθάπερ υἱεῖς, ἐσκευασμένα ἐσθῆσι περιπορφύροις. ἐς δὲ πίστιν ἔφερε καὶ μάζας ἐκ μολίβδου, χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ περιβεβλημένας· καὶ ἐδεῖτο κατὰ σπουδὴν αὐτῷ τὸν Κεπίωνα ἕπεσθαι μετὰ τῆς στρατιᾶς, ὡς καταληψόμενον αὐτοῦ τὸ στρατόπεδον ἔρημον ἔτι ἄρχοντος. Κεπίων μὲν δὴ πυθόμενος εἵπετο, Πομπαίδιος δὲ πλησίον τῆς ἐσκευασμένης ἐνέδρας γενόμενος, ἀνέδραμεν ἐς τινὰ λόφον ὡς κατοψόμενος τοὺς πολεμίους, καὶ σημεῖον αὐτοῖς ἐπῆρεν· οἱ δὲ, ἐκφανέντες, αὐτόν τε Κεπίωνα καὶ πολλοὺς σὺν αὐτῷ κατέκοψαν· καὶ τὸ λοιπὸν τῆς στρατιᾶς Κεπίωνος ἡ σύγκλητος Μαρίῳ προσέζευξε. Σέξτος δὲ καὶ Καῖσαρ μετὰ τρισμυρίων πεζῶν καὶ ἱππέων πεντακισχιλίων διεξιὼν τινὰ φάραγγα καὶ κρημνοὺς, ἄφνω προσπεσόντος αὐτῷ Μαρίου Ἰγνατίου, ἐς τὴν φάραγγα περιωσθεὶς, ἔφυγεν ἐπὶ κλίνης, διὰ νόσον, ἐπὶ τινὰ πο-

ταμὸν

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ταμὸν οὐ μία γέφυρα ἦν. καὶ ἐνταῦθα τὸ πλέον τῆς στρατιᾶς ἀπολέσας καὶ τῶν ὑπολοίπων τὰ ὅπλα, μόλις ἐς Τεανὸν καταφυγὼν, ὥπλιζεν οὓς ἔτι εἶχεν, ὡς ἐδύνατο· ἑτέρου δὲ πλήθους αὐτῷ κατὰ σπουδὴν ἐπελθόντος, ἐπὶ Ἀχέῤῥας ἔτι πολιορκουμένας ὑπὸ τοῦ Παπίου μετῄει. καὶ οἵδε μὲν ἀλλήλοις ἀντιστρατοπεδεύοντες οὐκ ἐπεχείρουν οὐδέτερος οὐδετέρῳ διὰ φόβον. Μάρσους δὲ Κορνήλιος Σύλλας καὶ Γάϊος Μάριος ἐπιθεμένους σφίσι, συντόνως ἐδίωκον μέχρι θριγκοῖς ἀμπέλων ἐμπεσεῖν αὐτούς· καὶ Μάρσοι μὲν τοὺς θριγκοὺς κακοπαθῶς ὑπερέβαινον, Μαρίῳ δὲ καὶ Σύλλᾳ διώκειν ὑπὲρ τούτου οὐκ ἔδοξε. Κορνήλιος δὲ Σύλλας ἐπὶ θάτερα τῶνδε τῶν ἀμπέλων στρατοπεδεύων αἰσθόμενος τοῦ γεγονότος, ὑπήντα τοῖς ἐκφεύγουσι τῶν Μάρσων. καὶ πολλοὺς καὶ ὅδε ἀπέκτεινεν· ὡς τὸν φόνον ἐκείνης τῆς ἡμέρας γενέσθαι πλείους ἑξακισχιλίων, ὅπλα δ' ὑπὸ Ῥωμαίων ληφθῆναι πολὺ πλείονα. Μάρσοι μὲν δή, δίκην θηρίων, τῷ πταίσματι προσαγανακτοῦντες, αὖθις ὡπλίζοντο καὶ παρεκελεύοντο αὐτοῖς ἐπιέναι προσεπιχειρεῖν μὴ θαρροῦσι, μηδὲ ἀρχὴν μάχης· ἔστι γὰρ τὸ ἔθνος πολεμικώτατον· καὶ φασὶ κατ' αὐτοῦ θρίαμβον ἐπὶ τῷδε τῷ πταίσματι γενέσθαι μόνῳ, λεγόμενον πρότερον, οὔτε κατὰ Μάρσων οὔτε ἄνευ Μάρσων γενέσθαι θρίαμβον. περὶ δὲ τὸ Φάλερνον ὄρος, Γνάϊον Πομπήϊον Ἰουδακίλιος, καὶ Τίτος Ἀφράνιος, καὶ Πόπλιος Οὐεντίδιος ἐς ταυτὸν συνελθόντες ἀλλήλοις, ἐτρέποντο καὶ κατεδίωκον ἐς πόλιν Φίρμον. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐφ' ἕτερα ᾤχοντο· Ἀφράνιος δὲ παρεκάθητο Πομπηΐῳ ἐς τὸ Φίρμον κατακεκλεισμένῳ. ὁ δ' αὐτίκα μὲν ὁπλίζων

ad fluvium quendam unico ponte pervium : ubi majore parte exercitus amiſſa, reliquis paſſim arma projicientibus ægrè ſe recepit intra Teani mœnia: ibíque ſuos armavit ut potuit: acceptóque ſupplemento, properavit ad Acerras defendendas ab oppu- *Acerræ.*
gnatione Papii. ita collatis caſtris 378
neuter alterum auſus eſt laceſſere. At C. Marius Marſos ſe adortos egregiè repulit, uſque ad ſepes vinetorum perſequutus: quas hoſte ægrè tranſcendente, Romanis non libuit urgere amplius. Sylla verò qui ex altero vinetorum latere caſtra habebat, fugientibus occurrens, & ipſe multos interfecit, ut ea die deſiderati ſint ex Marſis ſupra ſex millia: *Marſorum clades.* armorum numerus multo major venit in poteſtatem victoris. ea clade magis etiam efferati ſunt hoſtium animi, reparatíſque viribus Romanum metu ceſſantem ultro laceſſere auſi ſunt. eſt enim gens hæc pugnaciſſima. Ferunt nunquam aliàs de his triumphum viſum. nam ad id temporis nec ſine Marſis nec de Marſis triumphatum fuerat. Parte alia circa Falerinum montem Judacilius & T. Afranius & P. Ventidius conjunctis copiis exercitum Cn. Pompeii fuſum fugatúmque intra Firmum compellunt. ad cujus obſidionem Afranio relicto, alii duo in diverſum abeunt. Pompeius his qui cladi ſupererant armatis denuo, à

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

pugnando abſtinuit. adventante autem alio exercitu, Sulpitium per devia miſſum juſſit Afranii terga invadere, ipſe à fronte eum adortus eſt. quúmque dubio Marte certaretur, Sulpitius incendit caſtra hoſtium: quo viſo ille ſine ordine, ſine imperio trepidè receperunt ſe intra Aſculum:

Afranii interitus.

Afranius fortiter pugnando cecidit. Pompeius oppidi oppugnationem inſtituit. Aſculanus erat Judacilius: quapropter timens patriæ, cum octo cohortibus ſuccurrit: ſimúlque per nuntios, Aſculanos præmonuit, eruptionem facerent in obſeſſores, quamprimùm procul advenientem ipſum conſpicerent, ut hoſtis cogeretur ancipiti pugnare prælio. ſed oppidani per ſegnitiem nihil moverunt.

Judacilius.

Judacilius nihilominus per medios hoſtes penetravit intra mœnia, ſequentibus quotquot poterant: & exprobravit eis timiditatem atque inobedientiam.

379

Ceterùm deſperata incolumitate civium, primùm inimicos, tum ob priſtinam ſimultatem, tum ob recentem culpam, quòd mandata ipſius aſpernati ceteris ejuſdem contumaciæ fuiſſent autores, contrucidavit, mox in templo rogum extruxit, eíque lectum impoſuit: & cum amicis epulatus, poſt prolixam compotationem venenum hauſit: quo facto decubuit, hortatus amicos ut faces ſubderent. atque ita vitam finiit, ne ſuperſtes eſſet patriæ.

Ejus interitus.

Sex. Cæſari ſenatus in ſequentem annum prorogavit cum conſula-

τοὺς ὑπολοίπους, ἐς χεῖρας οὐκ ἦλθε· προσελθόντος δὲ ἑτέρου στρατοῦ, Σουλπίκιον περιέπεμπεν ὀπίσω τοῦ Ἀφρανίου γενέσθαι. καὶ αὐτὸς κατὰ μέτωπον ἐπῄει· γινομένης δ' ἐν χερσὶ τῆς μάχης, καὶ πονουμένοιν ἀμφοῖν, ὁ Σουλπίκιος ἐνεπίμπρη τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον, καὶ τοῦθ' οἱ πολέμιοι κατιδόντες, ἐς Ἄσκλον ἔφευγον, ἀκόσμως ἅμα καὶ ἀστρατηγήτως· Ἀφράνιος δὲ ἐπεπτώκει μαχόμενος. Πομπήϊος δὲ καὶ τὸ Ἄσκλον ἐπελθὼν ἐπολιόρκει. πατρὶς δ' ἦν Ἰουδακιλίου τὸ Ἄσκλον, καὶ δεδιὼς ὑπὲρ αὐτῆς ἠπείγετο, σπείρας ἄγων ὀκτώ. προπέμψας δὲ τοῖς Ἀσκλαίοις, ἐκέλευεν, ὅταν αὐτὸν ἴδωσι πόῤῥωθεν ἐπιόντα, ἐκδραμεῖν ἐπὶ τοὺς περικαθημένους, ὡς τὸν ἀγῶνα τοῖς ἐχθροῖς ἑκατέρωθεν γενέσθαι. ἀλλὰ Ἀσκλαῖοι μὲν ἀπώκνησαν. ὁ δὲ Ἰουδακίλιος καὶ ὣς ἐς τὴν πόλιν διὰ μέσων τῶν πολεμίων ἐσδραμὼν μεθ' ὅσων ἐδυνήθη, ὠνείδισε μὲν αὐτοῖς ἀτολμίαν καὶ δυσπείθειαν· οὐκ ἐλπίζων δ' ἔτι τὴν πόλιν περιέσεσθαι, τοὺς μὲν ἐχθροὺς, οἳ τέως αὐτῷ διεφέροντο καὶ τότε διὰ * νοντο πλῆθος εἰς ἃ παρήγγελεν ἀπέτρεψαν, ἔκτεινε πάντας· ἐν δὲ ἱερῷ πυρὰν νήσας καὶ κλίνην ἐπιθεὶς ἐπὶ τῇ πυρᾷ, παρευωχήθη σὺν τοῖς φίλοις, καὶ προϊόντος τοῦ πότου φάρμακόν τε προσενέγκατο, καὶ κατακλίνας αὐτὸν ἐπὶ τῆς πυρᾶς, ἐκέλευσε τοῖς φίλοις ἅψαι τὸ πῦρ. καὶ Ἰουδακίλιος μὲν ὧδε φιλοτιμηθεὶς περὶ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖν, κατελύθη. Σέξτος δὲ Καῖσαρ, ἐξήκοντος αὐτῷ τοῦ χρόνου τῆς ἀρχῆς, ἀνθύπατος ὑπὸ τῆς βουλῆς αἱρεθεὶς, ἐπέ-

δραμὼν

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

δραμὼν ἀνδράσι δισμυρίοις μεταστρατοπεδεύουσί ποι, καὶ ἔκτεινεν αὐτῶν ἐς ὀκτακισχιλίους, ὅπλα τε πολὺ πλειόνων ἔλαβε· χρονίου δ' αὐτῷ τῆς περὶ τὸ Ἄσκλον οὔσης χειροτονίας, ἀποθνήσκων ἐκ νόσου, ἀντιστράτηγον ἀπέφηνε Γάϊον Βέβαιον.

Καὶ τάδε μὲν ἀμφὶ τὴν Ἰταλίαν τὴν περὶ τὸν Ἰόνιον· αἰσθόμενοι δ' αὐτῶν οἱ ἐπὶ θάτερα τῆς Ῥώμης Τυῤῥηνοὶ καὶ Ὀμβρικοὶ, καὶ ἄλλα τινὰ αὐτοῖς ἔθνη γειτονεύοντα, πάντες ἐς ἀπόστασιν ἠρεθίζοντο. δείσασα οὖν ἡ βουλὴ μὴ ἐν κύκλῳ γενόμενος αὐτοῖς ὁ πόλεμος ἀφύλακτος ᾖ, τὴν μὲν θάλασσαν ἐφρούρει τὴν ἀπὸ Κύμης ἐπὶ τὸ ἄστυ δι' ἀπελευθέρων, τότε πρῶτον ἐς στρατείαν δι' ἀπορίαν ἀνδρῶν καταλεγέντων· Ἰταλιωτῶν δὲ τοὺς ἔτι ἐν τῇ συμμαχίᾳ παραμένοντας ἐψηφίσατο εἶναι πολίτας· οὗ δὴ μάλιστα μόνου πάντες ἐπεθύμουν. καὶ τάδε ἐς Τυῤῥηνοὺς περιέπεμπεν· οἱ δὲ ἄσμενοι τῆς πολιτείας μετελάμβανον· καὶ τῇδε τῇ χάριτι ἡ βουλὴ τοὺς μὲν εὔνους εὐνουστέρους ἐποίησε, τοὺς δὲ ἐνδοιάζοντας ἐβεβαιώσατο· τοὺς δὲ πολεμοῦντας, ἐλπίδι τινὶ τῶν ὁμοίων πρᾳοτέρους ἐποίησε. Ῥωμαῖοι μὲν δὴ τούσδε τοὺς νεοπολίτας, οὐκ ἐς τὰς πέντε καὶ τριάκοντα φυλὰς, αἳ τότε ἦσαν αὐτοῖς, κατέλεξαν (ἵνα μὴ τῶν ἀρχαίων πλέονες ὄντες ἐν ταῖς χειροτονίαις ἐπικρατοῖεν) ἀλλὰ δεκατεύοντες ἀπέφηναν ἑτέρας, ἐν αἷς ἐχειροτόνουν ἔσχατοι. καὶ πολλάκις αὐτῶν ἡ ψῆφος ἀχρεῖος ἦν, ἅτε τῶν πέντε καὶ τριάκοντα προτέρων τε καλουμένων καὶ οὐσῶν ὑπὲρ ἥμισυ. ὅπερ ἢ λαθὸν αὐτίκα, ἢ καὶ ὡς αὐτῷ

ri poteſtate imperium. is jam proconſul, circiter XX. M. hoſtium dum caſtra movent aggreſſus, ſtravit ex eis octo millia: ſcutorum longè major numerus relatus eſt. Sed dum circa Aſculum diutius hærere cogitur, morbo ſuperatus ſucceſſorem ſibi optavit C. Bebium.

Dum hæc ad mare ſuperum geruntur, diverſa parte Hetruſci Umbríque unà cum aliis quibuſdam finitimis ad defectionem ſpectabant, invitati ſucceſſu partium. Quo novo metu accedente, ſenatus ne circumquaque hoſtibus cingeretur ſolicitus, littoribus quæ Cumas inter & Urbem ſita ſunt, impoſuit præſidia: tum primùm libertis ob virorum inopiam admiſſis in militiam: ſociis verò qui etiam tum in officio manerent, decrevit jus civium: quod præcipuè concupitum erat omnibus. & decretum id dimiſit circa Hetruriæ populos, excipientes avidiſſimè. eo beneficio & amicos devinxit amplius, & dubios in fide retinuit, & hoſtem ſimilia ſperantem mitiorem reddidit. hos novellos cives populi Rom. non in XXXV. tribus, quot tunc erant, diſtribuit, ne veteres in ſuffragiis vincerentur numero, ſed redactis eis in decurias, novas alias tribus conſcripſit in quibus illi poſtremi ferrent ſuffragia, & ſæpe ſupervacui fierent: quòd veteres illæ XXXV. pluſquam dimidium tribuum conficerent. Quod conſilium ſive tunc non animadver- 380

Liberti in militiam primùm admiſſi.
Sociis Romanorum jus civium datum.

ſum eſt, ſive ſocii contenti modico tum non requirebant amplius, poſtea tamen deprehenſum, novarum ſeditionum fuit materia. At ſuperi maris accolæ nondum cognito Hetruſcos mutaſſe ſententiam, XV. M. militum auxilio per devios calles circumduxerunt in Hetruriam. quos aggreſſus Cn. Pompeius jam coſ. occidit ad V. M. ceteri dum ad ſuos per loca aſpera & invia, hyeme quoque gravante, palantes ſe recipiunt, & famem ſolantur glandibus, dimidium eorum interiit.

Porcii Catonis interitus.

Eadem hyeme Porcius Cato, Pompeii collega, Marſis bellum inferens, occiſus eſt. poſt hæc

L. Cluentius.

L. Cluentius Syllam ad Pompeianos montes caſtrametatum contemnere auſus, & ipſe caſtra ad tertium inde ſtadium poſuit. Sylla verò non ferens eam contumeliam, ne pabulatoribus quidem expectatis, in eum fecit impetum: & tunc quidem victus fugit: mox receptis pabulatoribus profligavit Cluentium, & caſtra in remotiorem locum transferre coëgit. qui deinde aſſumptis auxiliis Gallicis rurſus cum Sylla caſtra contulit: poſtquam autem utrinque exercitus prodiit in aciem,

Gallus quidam ad monomachiam Romanos provocat.

ingens Gallus procurrens invitabat ad ſingulare certamen ex Romanis aliquem. Eum quum parvæ ſtaturæ Numida confeciſſet, territi Galli confeſtim terga verterunt; jámque turbata acie nec alii Cluentiani perſtiterunt, ſed Nolam refugerunt

Nola.

trepidi: Sylla verò perſequente,

ἀγαπησάντων τῶν Ἰταλιωτῶν, ὕστερον ἐπιγνωσθὲν, ἑτέρας στάσεως ἦρξεν. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰόνιον, οὔπω τὴν Τυρρηνῶν μετάνοιαν ἐγνωκότες, μυρίους καὶ πεντακισχιλίους ὁδὸν ἀτριβῆ καὶ μακρὰν ἐς τὴν Τυρρηνίαν ἐπὶ συμμαχίᾳ περιέπεμπον· καὶ αὐτοῖς ἐπιπεσὼν Γνάιος Πομπήϊος, ὕπατος ὢν ἤδη, διέφθειρεν ἐς πεντακισχιλίους, καὶ τῶν λοιπῶν ἐς τὰ σφέτερα δι' ἀπόρου χώρας καὶ χειμῶνος ἐπιπόνου διατρεχόντων, οἱ ἡμίσεις βαλανηφαγοῦντες διεφθάρησαν. τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Κορνήλιος μὲν Κάτων, ὁ συνάρχος τοῦ Πομπηΐου, Μαρσοῖς πολεμῶν ἀνῃρέθη· Λεύκιος δὲ Κλοέντιος Σύλλᾳ περὶ Πομπηΐα ὄρη στρατοπεδεύοντι μάλα καταφρονητικῶς ἀπὸ σταδίων τριῶν παρεστρατοπέδευε· καὶ ὁ Σύλλας τὴν ὕβριν οὐκ ἐνεγκὼν, οὐδὲ τῶν ἰδίων τοὺς χορτολογοῦντας ἀναμείνας, ἐπέδραμε τῷ Κλοεντίῳ. καὶ τότε μὲν ἡττώμενος ἔφυγε, προσλαβὼν δὲ τοὺς χορτολογοῦντας, τρέπεται τὸν Κλοέντιον· ὁ δ' αὐτίκα μὲν πορρωτέρω μετεστρατοπέδευε, ἀφικομένων δ' αὐτῷ Γαλατῶν αὖθις ἐπλησίαζε τῷ Σύλλᾳ, καὶ συνιόντων τῶν στρατῶν, Γαλάτης ἀνὴρ μεγέθει μέγας προδραμὼν προὐκαλεῖτο τινὰ Ῥωμαίων ἐς μάχην· ὡς δ' αὐτὸν ὑποστὰς Μαυρούσιος ἀνὴρ βραχὺς ἔκτεινεν, ἐκπλαγέντες οἱ Γαλάται, αὐτίκα ἔφευγον. παραλυθείσης δὲ τῆς τάξεως, οὐδ' ὁ ἄλλος ὅμιλος ἔτι τοῦ Κλοεντίου παρέμεινεν, ἀλλ' ἔφευγεν ἐς Νόλαν ἀκόσμως· καὶ ὁ Σύλλας αὐτοῖς ἑπόμενος, ἔκτεινεν ἐς τρισ-

in ea fuga ceciderunt ad triginta

μυρίους

μυριάδας ἐν τῷ δρόμῳ, καὶ τῶν Νωλαίων αὐτοὺς μιᾷ πύλῃ δεχομένων, ἵνα μὴ οἱ πολέμιοι σφίσιν ἐσπέσοιεν, ἑτέρους ἔκτεινεν ἀμφὶ τοῖς τείχεσιν ἐς δισμυρίους· καὶ σὺν τοῖσδε Κλοέντιος ἀγωνιζόμενος ἔπεσε. Σύλλας δ' ἐς ἔθνος ἕτερον Ἱρπίνους μετεστρατοπέδευε, καὶ προσέβαλε Αἰκουλάνον· οἱ δὲ, Λευκανοὺς προσδοκῶντες αὐτῆς ἡμέρας σφίσιν ἐπὶ συμμαχίαν ἀφίξεσθαι, τοῦ Σύλλα καιρὸν ἐς σκέψιν ᾔτουν. ὁ δ' αἰσθανόμενος τοῦ τεχνάσματος, ὥραν αὐτοῖς ἔδωκε, κἀν τῆδε ξυλίνῳ ὄντι τῷ τείχει, κληματίδας περιτεθεὶς, μετὰ τὴν ὥραν ὑφῆπτεν· οἱ δὲ, δείσαντες, τὴν πόλιν παρεδίδουν· καὶ τήνδε μὲν ὁ Σύλλας διήρπαξεν, ὡς οὐκ εὐνοίᾳ, προσελθοῦσαν, ἀλλ' ἀνάγκῃ· τῶν δ' ἄλλων ἐφείδετο προστιθεμένων, μέχρι τὸ Ἱρπίνων ἔθνος ἅπαν ὑπηγάγετο· καὶ μετῆλθεν ἐπὶ Σαμνίτας, οὐχ ᾗ Μότιλος ὁ τῶν Σαμνιτῶν στρατηγὸς τὰς παρόδους ἐφύλαττεν, ἀλλ' ἑτέραν ἀδόκητον ἐκ περιόδου. προσπεσὼν δ' ἄφνω, πολλούς τε ἔκτεινε καὶ τῶν ὑπολοίπων σποράδην διαφυγόντων, ὁ μὲν Μότιλος τραυματίας ἐς Αἰσερνίαν σὺν ὀλίγοις κατέφυγεν· ὁ δὲ Σύλλας, αὐτοῦ τὸ στρατόπεδον ἐξελὼν, ἐς Βουιανὸν παρῆλθεν, ἣ κοινοβούλιον ἦν τῶν ἀποστατῶν· τρεῖς δ' ἄκρας τῆς πόλεως ἐχούσης, καὶ τῶν Βουκάνων ἐς τὸν Σύλλαν ἐπεστραμμένων, περιπέμψας τινὰς ὁ Σύλλας ἐκέλευσε καταλαβεῖν ἥντινα τῶν ἄλλων δυνηθεῖεν ἄκραν, καὶ καπνῷ τοῦτο σημῆναι· γενομένου δὲ τοῦ καπνοῦ, συμβαλὼν τοῖς ἐκ μετώπου, καὶ μαχόμενος ὥραις τρισὶ καρτερῶς, εἷλε τὴν πόλιν.

millia: quumque per unicam portam reciperentur, Nolanis metuentibus ne hoſtis ſimul irrumperet, cæſa ſunt circa muros alia viginti millia, & in his Cluentius fortiter pugnans occubuit. Imperator inde in Hirpinos movit, & Æquulanum oppugnare cœpit. oppidani qui ea ipſa die Lucanorum adventum expectabant, tempus ad deliberandum poſtulant. ille dolo intellecto dat horæ ſpatium: interim ad mœnia, quæ trabibus conſtabant, faſces ſarmentorum admovet, eos poſt horam incendit. ita metu expreſſa deditione, oppidum quaſi vi captum direptum eſt: reliqua oppida Hirpini nominis ultrò in fidem populi Romani redierunt. In Samnium inde bellum transfertur, non per eos aditus quos ſervabat Mutilus, Samnitum dux, ſed per ambages quà minimè putabatur hoſtis venturus: itaque repente multi oppreſſi ſunt, reliquos paſſim fuga diſperſit: Mutilus ſaucius cum paucis Eſerniam continuato curſu delatus eſt. Sylla, expugnatis ejus caſtris duxit ad Bovianum, in qua rebellium populorum concilium agitabatur: & quum tres arces haberet id oppidum, Bovianenſibus in Syllam intentis, circummiſſæ aliquot cohortes juſſæ ſunt diverſa parte quamcunque illarum capere, & fumo id ſignificare: quod ubi ſucceſſit, à fronte aggreſſus mœnia, non intermiſſa per tres horas oppugnatione, tandem vi cepit.

Gallorum clades.

Cluentii interitus.

Hirpini.

Æquulanum.

381

Samnium.

Mutilus Samnitum dux.

Bovianum.

Et hæc quidem per æſtatem proſperè geſta ſunt, Syllæ auſpiciis. ſub hyemem ad conſulatum petendum in Urbem profectus eſt. At Cn. Pompeius Marſos, Marrucinos, Veſtinóſque ſubegit. Diverſa parte C. Coſconius prætor Salapiam vi captam incendit, Cannas in fidem recepit: ab obſidione Canuſii ſuperventu Samnitum poſt acrem pugnam edita utrinque magna ſtrage repulſus, ad Cannas coactus eſt ſeſe recipere. Ceterùm Trebatius Samnitum imperator dirimente exercitus fluvio, denuntiavit ei, aut trajiceret commiſſurus prælium, aut retrocederet, dum ipſe trajicit. Ille retrocedere maluit: & Trebatium quamprimùm trajecit, aggreſſus vicit: fugientéſque perſecutus in amnem præcipites egit, ita ut ex eis XV. M. deſiderata ſint: reliquis unà cum Trebatio ſaluti fuit refugiſſe intra Canuſium. Tum Coſconius Larinantium, Venuſinorum, Apulorúmque agris pervaſtatis, Pediculos invaſit, & intra biduum tota gente per deditionem potitus eſt: cujus ſucceſſor Cæcilius Metellus accepto exercitu Apulos adortus prælio vicit. in quo
382 Popedius unus ex defectionis autoribus cecidit: reliquiæ cladis catervatim ad victorem transfugerunt. Atque ita bellum ſociale maxima contentione geſtum eſt hactenus, donec univerſa Italia civitatem Romanam adepta eſt, abſque Lucanis & Samnitibus, qui tamen aliquanto pòſt pari-

Cn. Pompeius.

C. Coſconius.

Cannæ.

Trebatii clades.

Pediculi.

Καὶ τάδε μὲν ἦν τοῦδε τοῦ θέρους εὐπραγήματα Σύλλα. χειμῶνος δ' ἐπιόντος ὁ μὲν ἐς Ῥώμην ἀνέστρεφεν ἐς ὑπατείαν παραγγέλλων· Γναῖος δὲ Πομπήϊος ὑπηγάγετο Μάρσους καὶ Μαρρουκίνους καὶ Οὐϊστίνους· καὶ Γάϊος Κοσκώνιος, ἕτερος Ῥωμαίων στρατηγὸς, ἐπελθὼν, Σαλαπίαν τε ἐνέπρησε, καὶ Κάννας παρέλαβε, καὶ Κανύσιον περικαθήμενος Σαμνίταις ἐπελθοῦσιν ἀντεμάχετο ἐγκρατῶς· μέχρι φόνος πολὺς ἑκατέρων ἐγένετο, καὶ ὁ Κοσκώνιος ἐλαττούμενος ἐς Κάννας ὑπεχώρει. Τρεβάτιος δ' αὐτὸν ὁ τῶν Σαμνιτῶν στρατηγὸς, ποταμοῦ διείργοντος, ἐκέλευεν ἢ περᾶν ἐπ' αὐτὸν ἐς μάχην, ἢ ἀναχωρεῖν ἵνα περάσειεν· ὁ δ' ἀναχωρεῖ, καὶ διαβάντι τῷ Τρεβατίῳ προσπεσὼν, μάχῃ τε κρείττων ἐγένετο, καὶ φεύγοντος ἐπὶ τὸ ῥεῦμα αὐτοῦ, μυρίους καὶ πεντακισχιλίους διέφθειρεν, οἱ δὲ λοιποὶ μετὰ τοῦ Τρεβατίου διέφυγον ἐς Κανύσιον. καὶ ὁ Κοσκώνιος τὴν Λαριναίων καὶ Οὐενουσίων καὶ Ἀσκλαίων γῆν ἐπιδραμὼν, ἐς Ποδίκλους ἐσέβαλε, καὶ δυσὶν ἡμέραις τὸ ἔθνος παρέλαβε. Καικίλιος δ' αὐτῷ Μέτελλος ἐπελθὼν ἐπὶ τὴν στρατηγίαν διάδοχος, ἐς Ἰάπυγας ἐμβαλὼν, ἐκράτει καὶ ὅδε μάχῃ τῶν Ἰαπύγων. καὶ Πομπαίδιος ἄλλος τῶν ἀφεστώτων στρατηγὸς ἐνταῦθα ἔπεσεν, οἱ δὲ λοιποὶ σποράδην εἰς τὸν Καικίλιον διέφυγον. καὶ τάδε μὲν ἦν περὶ τὴν Ἰταλίαν ἀμφὶ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον, ἀκμάσαντα μὲν δὴ μάλιστα μέχρι τῶνδε, ἕως Ἰταλία πᾶσα προσεχώρησεν ἐς τὴν Ῥωμαίων πολιτείαν, χωρίς γε Λευκανῶν καὶ Σαμνιτῶν τότε. δοκοῦσι γάρ μοι καὶ οἵδε τυ-

χεῖν

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

χεῖν ὧν ἔχρῃζον ὕστερον· ἐς δὲ τὰς φυλάς, ὅμοια τοῖς προστυχοῦσιν ἔσχατοι κατελέγοντο, τοῦ μὴ τοῖς ἀρχαίοις ἀναμεμιγμένοι ἐπικρατεῖν ἐν ταῖς χειροτονίαις πλέονες ὄντες.

Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ χρόνου κατὰ τὸ ἄστυ οἱ χρῆσται πρὸς ἀλλήλους ἐστασίασαν, οἱ μὲν, πράττοντες τὰ χρέα σὺν τόκοις, νόμου τινὸς παλαιοῦ διαγορεύοντος μὴ δανείζειν ἐπὶ τόκοις, ἢ ζημίαν τὸν οὕτω δανείσαντα προσοφλεῖν. ἀποστραφῆναι γὰρ μοι δοκοῦσιν οἱ πάλαι Ῥωμαῖοι, καθάπερ Ἕλληνες, τὸ δανείζειν, ὡς καπηλικὸν, καὶ βαρὺ τοῖς πένησι καὶ δύσερι καὶ ἐχθροποιόν· ᾧ λόγῳ καὶ Πέρσαι τὸ κιχρᾶναι, ὡς ἀπατηλόν τε καὶ φιλοψευδές. ἔθους δὲ χρονίου τοὺς τόκους βεβαιοῦντος, οἱ μὲν κατὰ τὸ ἔθος ᾔτουν, οἱ δὲ οἷον ἐκ πολέμων τε καὶ στάσεων ἀνεβάλλοντο τὰς ἀποδόσεις, εἰσὶ δ᾽ οἳ καὶ τὴν ζημίαν τοὺς δανείσαντας ἐκτίσαι ἠπείλουν· ὅ, τε στρατηγὸς Ἀσελλίων, ᾧ ταῦτα προσέκειτο, ἐπεὶ διαλύων αὐτοὺς οὐκ ἔπειθεν, ἐδίδου καθ᾽ ἀλλήλων αὐτοῖς δικαστήρια, τὴν ἐκ τοῦ νόμου καὶ ἔθους ἀπορίαν ἐς τοὺς δικαστὰς περιφέρων. οἱ δανεισταὶ δὲ, χαλεπήναντες ὅτι τὸν νόμον παλαιὸν ὄντα ἀνεκαίνιζε, κτείνουσιν αὐτὸν ὧδε· ὁ μὲν ἔθυε τοῖς Διοσκούροις ἐν ἀγορᾷ, τοῦ πλήθους ὡς ἐπὶ θυσίαν περιστάντος, ἑνὸς δὲ λίθου τὸ πρῶτον ἐπ᾽ αὐτὸν ἀφεθέντος, ἔρριψε τὴν φιάλην, καὶ ἐς τὸ Ἑστίας ἱερὸν ἵετο δρόμῳ· οἱ δὲ, αὐτὸν προλαβόντες τε ἀπέκλεισαν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, καὶ καταφυγόντα ἔς τι πανδοχεῖον ἔσφαξαν. πολλοί τε τῶν διω-

ter compotes voti facti ſunt. Digeſti ſunt autem in ſuas tribus, quemadmodum ſuprà dictum eſt de aliis ſociis, ne permixti veteribus civibus ut numero ita ſuffragiis vincerent.

Seditio nova ob æs alienum.

Per idem tempus & in Urbe ob æs alienum exorta eſt ſeditio, dum quidam acerbius uſuras exigunt, contrà quam cautum eſſet antiquis legibus. Videntur enim illi priſci Romani, ſicut & Græci abhorruiſſe à fœnore, ut negotiatione moleſta pauperibus, & litium inimicitiarúmque materia: quæ res ne Perſis quidem placuit, ut non aliena à fraude ac mendacio. ſed quia veteri jam more fœnus receptum fuerat, fœneratores repoſcebant id jure ſuo: debitores verò bellum & ſeditiones cauſando differebant reddere: nec deerant qui urgentibus mulctam intentarent. Tum Aſellio prætor, cujus erat ea juriſdictio, quia conciliare partes conatus nihil proficiebat, permiſit eos legibus agere, admonitis prius, ut in re perplexa, tum de jure tum de more, judicibus. Ibi fœneratores ægrè ferentes renovari mentionem legis veteris, prætorem tollunt è medio, ad hunc modum, Sacrum is faciebat in foro, in æde Caſtorum, circumſtante ut fit frequenti multitudine: quumque unus quiſpiam petiſſet eum lapide, abjecta phiala ad ædem Veſtæ cœpit currere: ſed præventus & excluſus, dum in caupona quadam quærit latebras, jugulatus eſt. In ea turba multi rati eum ad Ve-

Aſellio prætor.

Ejus interitus.

ſtales confugiſſe, dum avidius inſequuntur, penetraverunt quò nefas eſt viros ingredi. Sic Aſellio prætor in ipſo magiſtratu, amictus ſacra ſolennique veſte aurata, circiter horam diei ſecundam in medio foro inter ſacrificandum
383 dum cæſus eſt. Senatus per præconem indici autorum ejus cædis oſtentavit præmium, libero pecuniam, ſervo libertatem, conſcio impunitatem: nemo tamen index extitit, fœneratoribus rem tegentibus: & hæc quoque fuit pars tumultuum civilium.

Post hæc factionum principes juſtis exercitibus, ut in bello mos eſt, rem geſſerunt adverſus ſe invicem: & victoriæ præmium, petebatur patria. quarum contentionum occaſio mox poſt finem ſocialis belli enata eſt in hunc modum. Poſtquam Mithridates Ponti, aliarúmque gentium rex, Bithyniam & Phrygiam confinémque his Aſiam invaſit, ut ſuprà in proximo diximus volumine, Sylla tum conſul Aſiam cum Mithridatico bello ſortitus eſt provinciam, nondum ab urbe digreſſus: Marius verò arbitratus id bellum plus lucri quam difficultatis habiturum, ſimúlque imperandi cupidus, multis pollicitationibus induxit P. Sulpitium trib. pleb. ut ſibi adeſſet: fecítque ſpem novellis civibus fore ut jure ſuffragiorum æquarentur veteribus, & per tribus diſtribuantur, diſſimulans interim, ſuum ſe negotium agere,

Sylla.

Marius.

κόντων, ἐς τὰς παρθένους αὐτὸν ἡγούμενοι καταφυγεῖν, ἐσέδραμον ἔνθα μὴ θέμις ἦν ἀνδράσιν. οὕτω μὲν καὶ Ἀσελλίων, στρατηγῶν τε καὶ σπένδων, καὶ ἱερὰν καὶ ἐπίχρυσον ἐσθῆτα ὡς ἐν θυσίᾳ περικείμενος, ἀμφὶ δευτέραν ὥραν ἐσφάζετο ἐν ἀγορᾷ μέσῃ περὶ τοῖς ἱεροῖς. καὶ ἡ σύγκλητος ἐκήρυσσεν, εἴ τις τι περὶ τὸν Ἀσελλίωνος φόνον ἐλέγξειεν, ἐλευθέρῳ μὲν ἀργύριον, δούλῳ δὲ ἐλευθερίαν, συνεγνωκότι ἄδειαν· οὐ μὴν ἐμήνυσεν οὐδεὶς, τῶν δανειστῶν περικαλυψάντων. τάδε μὲν δὴ φόνοι καὶ στάσεις ἔτι ἦσαν ἐμφύλιοι κατὰ μέρη.

ΜΕΤΑ' δὲ τοῦτο στρατοῖς μεγάλοις οἱ στασίαρχοι πολέμου νόμῳ συνεπλέκοντο ἀλλήλοις, καὶ ἡ πατρὶς ἆθλον ἔκειτο ἐν μέσῳ. ἀρχὴ δ' ἐς τοῦτο καὶ πεῖρα εὐθὺς ἐπὶ τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ ἤδε ἐγίγνετο. ἐπειδὴ Μιθριδάτης ὁ τοῦ Πόντου καὶ ἄλλων ἐθνῶν βασιλεὺς ἐς Βιθυνίαν καὶ Φρυγίαν καὶ τὴν ὅμορον αὐταῖς Ἀσίαν ἐνέβαλεν (ὡς μοι κατὰ τὴν βίβλον εἴρηται τὴν πρὸ τῆσδε) Σύλλας μὲν ὑπατεύων ἔλαχε στρατηγεῖν τῆς Ἀσίας καὶ τοῦδε τοῦ Μιθριδατείου πολέμου, καὶ ἦν ἔτι ἐν Ῥώμῃ· Μάριος δὲ τὸν πόλεμον εὐχερῆ τε καὶ πολύχρυσον ἡγούμενος εἶναι, καὶ ἐπιθυμῶν τῆς στρατηγίας, ὑπηγάγετο οἱ συμπράσσειν ἐς τοῦτο Πόπλιον Σουλπίκιον δήμαρχον ὑποσχέσεσι πολλαῖς, καὶ τοὺς ἐκ τῆς Ἰταλίας νεοπολίτας, μειονεκτοῦντας ἐπὶ ταῖς χειροτονίαις, ἐπήλπισεν ἐς τὰς φυλὰς ἁπάσας διαιρήσειν· οὐ προλέγων μέν τι περὶ τῆς ἑαυτοῦ χρείας, ὡς δὲ ὑπηρέταις ἐς πάντα χρησόμενος εὔνοις. καὶ νόμον αὐτίκα ὁ Σουλ-

πίκιος

πίκιος ἐσέφερε περὶ τοῦδε· οὗ κυρωθέντος ἔμελλε πᾶν ὅ,τι βούλοιτο Μάριος ἢ Σουλπίκιος ἔσεσθαι, τῶν νεοπολιτῶν πολὺ παρὰ τοὺς ἀρχαίους πλειόνων ὄντων. οἱ δ᾽ ἀρχαιότεροι, συνορῶντες ταῦτα, ἐγκρατῶς τοῖς νεοπολίταις διεφέροντο· ξύλοις δὲ καὶ λίθοις χρωμένων αὐτῶν ἐς ἀλλήλους, καὶ μείζονος αἰεὶ γιγνομένου τοῦ κακοῦ, δείσαντες, οἱ ὕπατοι περὶ τῇ δοκιμασίᾳ τοῦ νόμου πλησιαζούσῃ, προύγραψαν ἡμερῶν ἀργίας πολλῶν, ὁποῖον ἐν ταῖς ἑορταῖς εἴωθε γίγνεσθαι· ἵνα τις ἀναβολὴ γένοιτο τῆς χειροτονίας καὶ τοῦ κακοῦ. Σουλπίκιος δὲ τὴν ἀργίαν οὐκ ἀναμένων, ἐκέλευε τοῖς στασιώταις εἰς τὴν ἀγορὰν ἥκειν μετὰ κεκρυμμένων ξιφιδίων, καὶ δρᾶν ὅ,τι ἐπείγοι, μηδὲ αὐτῶν φειδομένους τῶν ὑπάτων, εἰ δέοι. ὡς δὲ αὐτῷ πάντα ἕτοιμα ἦν, κατηγόρει τῶν ἀργιῶν ὡς παρανόμων, καὶ τοὺς ὑπάτους Κορνήλιον Σύλλαν καὶ Κόιντον Πομπήιον ἐκέλευεν αὐτὰς αὐτίκα ἀναιρεῖν, ἵνα προθείη τὴν δοκιμασίαν τῶν νόμων· θορύβου δὲ ἀναστάντος, οἱ παρεσκευασμένοι τὰ ξιφίδια ἐσπάσαντο, καὶ τοὺς ὑπάτους ἀντιλέγοντας ἠπείλουν κτενεῖν· μέχρι Πομπήιος μὲν λαθὼν διέφυγε, Σύλλας δὲ ὡς βουλευσόμενος ὑπεχώρει· κἀν τῷδε Πομπηίου τὸν υἱὸν κηδεύοντα τῷ Σύλλᾳ, παρρησιαζόμενόν τι καὶ λέγοντα, κτείνουσιν οἱ τοῦ Σουλπικίου στασιῶται· καὶ ὁ Σύλλας ἐπελθὼν ἐβάστασε τὴν ἀργίαν· ἔς τε Καπύην ἐπὶ τὸν ἐκεῖ στρατὸν, ὡς ἐκ τῆς Καπύης ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ τὸν Μιθριδάτου πόλεμον διαβαλῶν, ἠπείγετο· οὐ γάρ πω τινὸς τῶν ἐπ᾽ αὐτῷ πραττομένων ᾔσθετο. ὁ δὲ Σουλπίκιος, ἀναιρεθείσης τῆς ἀργίας,

& ideo captare illorum benevolentiam. Nec mora, Sulpitius legem ſuper hac re promulgat, qua perlata, ipſius Marii arbitratu gerenda erant omnia: in tantùm numero præpollebat recens civium acceſſio. id animadvertentes veteres cives totis viribus reſiſtebant. tandem ad manus & ad ſaxa contentio devenit: & gliſcente malo coſſ. timentes comitia proxima, indixerunt in multos dies ferias, quales ſolennes ſunt, ut differrentur comitia unà cum periculo. At Sulpitius nil moratus eas ferias, juſſit factionem ſuam in foro præſtò eſſe, ſicis ſub veſte accinctam: quibus, ſi res poſtullet, utantur vel contra ipſos coſſ. 384
quibus præparatis accuſare cœpit eas ferias ut illegitimas, jubens Syllam & Q. Pompeium coſſ. confeſtim eas tollere ut plebi committantur ſuffragia de legibus. Inde tumultu exorto, ſtringuntur ex compoſito ſicæ, & conſulibus contradicentibus intentantur, donec Pompeius clàm elapſus eſt, Sylla verò velut ad deliberandum ſeceſſit. interim Pompeius coſ. F. Syllæ gener, neſcio quid liberius locutus, à Sulpitianis interficitur. ac mox Sylla reverſus ferias ſuſtulit: properatóque itinere Capuam ad exercitum profectus eſt: inde porro contra Mithridatem trajecturus in Aſiam: nihil dum enim eorum quæ contra ſe parabantur ſenſerat. Sulpitius verò ſublatis feriis

Sulpitius.

Pompeii F. interitus.

& Sylla profecto, pergit legem ferre, propter quam hactenus tumultuatum fuerat: & pro Sylla Marium deſignat imperatorem belli Mithridatici. Ille re cognita, volens armis decernere, milites in concionem advocat, & ipſos expeditionis in Mithridatem lucri ſpe cupidos, & arbitrantes Marium uſurum alio milite: ibi commemoratis injuriis quibus affectus eſſet à Sulpicio Marióque, & nihil præterea manifeſtè pronuntians (nondum enim audebat talis belli mentionem inducere) hortatus eſt ut parati ſint juſſa facere. Illi intellecta ejus mente, veriti ne expeditio parum ſuccederet, aperiunt eam diſſimulationem, jubentes eum bono animo eſſe, & in Urbem ſe ducere. quare lætus confeſtim ſex legiones eò duxit: quarum tribuni deſerto exercitu Romam properaverunt, non ſuſtinentes militare contra patriam, ſolo ex honoratis quæſtore manente in agmine. huic legati obviam facti ſciſcitabantur quid ita patriam armatus peteret: reſpondit, ut eam liberaret à tyrannide. idem reſponſum quum iterum atque tertiò aliis poſt alios legatis dediſſet, pollicebatur tamen, ſi velit ſenatus cum Mario Sulpicióque in campo Martio ſibi præſtò eſſe, acturum ſe omnia de communi conſilio. jámque propinquanti occurrit collega Pompeius, laudatóque ejus facto operam ſuam obtulit. Marius verò cum Sulpicio, nondum ſatis

Sylla contra patriam exercitum ducit.

καὶ Σύλλα τῆς πόλεως ἀποστάντος, ἐκύρου τὸν νόμον· καὶ, οὗ χάριν ταῦτα ἐγίγνετο, Μάριον εὐθὺς ἐχειροτόνει τοῦ πρὸς Μιθριδάτην πολέμου στρατηγεῖν ἀντὶ Σύλλα. πυθόμενος δ' ὁ Σύλλας, καὶ πολέμῳ κρίνας διακριθῆναι, συνήγαγε τὸν στρατὸν εἰς ἐκκλησίαν, καὶ τόνδε τὸν ἐπὶ τῆς Μιθριδάτην στρατείας ὀρεγόμενόν τε, ὡς ἐπικερδοῦς, καὶ νομίζοντα Μάριον ἐς αὐτὴν ἑτέρους καταλέξειν ἀνθ' ἑαυτῶν. τὴν δ' ὕβριν ὁ Σύλλας τὴν ἐς αὐτὸν εἰπὼν Σουλπικίου τε καὶ Μαρίου, καὶ σαφὲς οὐδὲν ἄλλο ἐπενεγκὼν, (οὐ γὰρ ἐτόλμα πω λέγειν περὶ τοιοῦδε πολέμου) παρῄνεσεν ἑτοίμους ἐς τὸ παραγγελλόμενον εἶναι· οἱ δὲ, συνιέντες ὧν ἐπενόει, καὶ περὶ σφῶν δεδιότες, μὴ τῆς στρατείας ἀποτύχοιεν, ἀπεγύμνουν αὐτοὶ τὸ ἐνθύμημα τοῦ Σύλλα, καὶ ἐς Ῥώμην σφᾶς ἄγειν θαρροῦντα ἐκέλευον· ὁ δὲ, ἡσθεὶς, ἦγεν ἓξ τέλη στρατιωτῶν αὐτίκα. καὶ αὐτὸν οἱ μὲν ἄρχοντες τοῦ στρατοῦ, χωρὶς ἑνὸς ταμίου, διέδρασαν ἐς Ῥώμην, οὐχ ὑφιστάμενοι στρατὸν ἄγειν ἐπὶ τὴν πατρίδα· πρέσβεις δ' ἐν ὁδῷ καταλαβόντες, ἠρώτων τί μεθ' ὅπλων τὴν πατρίδα ἐλαύνοι. ὁ δ' εἶπεν, Ἐλευθερώσων αὐτὴν ἀπὸ τῶν τυραννούντων. Καὶ τοῦτο δὶς καὶ τρὶς ἑτέροις πρέσβεσιν εἰπὼν, ἐπήγγελλεν ὅμως, εἰ θέλοιεν τήν τε σύγκλητον αὐτῷ καὶ Μάριον καὶ Σουλπίκιον εἰς τὸ Ἄρειον πεδίον συναγαγεῖν, καὶ πράξειν ὅ, τι ἂν βουλευομένοις δοκῇ. πλησιάζοντι δὴ Πομπήϊος μὲν ὁ συνάρχος, ἐπαινῶν καὶ ἀρεσκόμενος τοῖς γιγνομένοις, ἀφίκετο, συμπράξων ἐς ἅπαντα· Μάριος δὲ καὶ Σουλπίκιος ἐς παρα-

385

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

περισκοπὴν ὀλίγου διαστήματος
εόμενοι, πρέσβεις ἑτέρους ἔπεμ-
ον, ὡς δὴ καὶ τούσδε ὑπὸ τῆς βου-
ῆς ἀπεσταλμένους, δεόμενοι μὴ ἀγ-
οτέρω τεσσαράκοντα σταδίων τῇ Ῥώ-
ῃ παραστρατοπεδεύειν, μέχρις
πισκέψαιντο περὶ τῶν παρόντων.
όλλας δὲ καὶ Πομπήϊος τὸ ἐνθύ-
ημα σαφῶς εἰδότες, ὑπέσχοντο
ὧδε πράξειν, εὐθὺς δὲ τοῖς πρέσ-
εσιν ἀπιοῦσιν εἵποντο· καὶ Σύλλας μὲν
ὰς Κλοιλίας πύλας καὶ τὸ παρ'
υτὰς τεῖχος ἑνὶ τέλει στρατιωτῶν
κατελάμβανε, Πομπήϊος δὲ τὰς
ολλίνας ἑτέρῳ τέλει· καὶ τρίτον ἐ-
ὶ τὴν ξυλίνην γέφυραν ἐχώρει, καὶ
έταρτον πρὸ τῶν τειχῶν ἐς διαδο-
ὴν ὑπέμενε· τοῖς δ' ὑπολοίποις
Σύλλας ἐς τὴν πόλιν ἐχώρει, δό-
ῃ καὶ ἔργῳ πολεμίου· ὅθεν αὐτὸν
περιοικοῦντες ἄνωθεν ἠμύνοντο
άλλοντες, μέχρι τὰς οἰκίας ἠπεί-
ησεν ἐμπρήσειν· τότε δ' οἱ μὲν ἀνέ-
ον· Μάριος δὲ καὶ Σουλπίκιος
πήντων περὶ τὴν Δασκύλειον ἀ-
γορὰν μεθ' ὅσων ἐφθάκεσαν ὁπλί-
σαι, καὶ γίγνεται τις ἀγὼν ἐχθρῶν
δὲ πρῶτος ἐν Ῥώμῃ, οὐχ ὑπὸ
ικόνι στάσεως ἔτι, ἀλλ' ἀπροφα-
ίστως ὑπὸ σάλπιγξι καὶ σημείοις,
πολέμου νόμῳ· ἐς τοσοῦτον αὐτοῖς
ακοῦ τὰ τῶν στάσεων ἀμεληθέντα
ροέκοψε. τρεπομένων δὲ τῶν Σύλλα
ρατιωτῶν, ὁ Σύλλας σημεῖον ἁρ-
πάσας προεκινδύνευεν· ὡς αἰδοῖ τε
τοῦ στρατηγοῦ, καὶ δέει τῆς ἐπὶ τῷ ση-
μείῳ, εἰ ἀπέχοιντο, ἀτιμίας, εὐ-
θὺς ἐκ τῆς τροπῆς αὐτοὺς μετατί-
σθαι· καὶ ὁ Σύλλας ἐκάλει τε τοὺς
εαλεῖς ἐκ τοῦ στρατοπέδου, καὶ ἑτέρους
διὰ τὴν καλουμένην Συβούρραν ὁδὸν
περιέπεμπεν, οἳ κατὰ νώτου τῶν πολεμίων ἔμελλον ἔσεσθαι περιδραμόντες.

parati propter temporis anguſtiam, alios legatos mittunt ſenatus nomine, poſtulantes ne intra quintum lapidem propius urbem caſtrametaretur, donec amplius deliberaret de præſenti negotio. At coſſ. intellecto hoc conſilio, annuerunt quidem legatorum poſtulatis, ſed abeuntes eos mox ſequuti ſunt: tum Syllani Cœlimontanam portam & contiguum murum una legione occupant, altera Collinam, duce Pompeio: tertia petit pontem ſublicium: quarta in ſtatione relicta ante mœnia. Sylla ipſe cum duabus reliquis urbem hoſtiliter ingreditur, ita ut ſupernè arceretur miſſilibus, donec incendium proximis vicis minatus, tela urbanorum cohibuit. Ei Marius ad Eſquilias cum Sulpicio ceteríſque ſuæ factionis trepidè armatis occurrit: quod primum omnium certamen inter infeſtas partes urbs vidit: non jam ut antè per ſeditionis ſpeciem, ſed aperto Marte collatis ſignis & canente claſſiro: eò tum contentiones proceſſerant, nemine maturante remedium. Jámque inclinata ſuorum acie, Sylla correpto ſigno inter primores provolat: atque ita vel imperatoris reverentia, vel metu ignominiæ quæ ſignorum deſertores ſequitur, miles omiſſo fugæ conſilio reſtitit. mox alia recens manus evocatur è caſtris: rurſus alia per Suburranam viam deflectere juſſa, ut adverſarios circumven-

Sullæ & Marii in urbe conflictus.

tos

tos à tergo aggrederetur. Tum Mariani feſſi, jam ſegnius repugnantes integris, adhæc ſolliciti ne qua vis à tergo ſe ingereret, cives eos qui de tectis adhuc pugnabant, convocant, & ſervos vocant ad pileum, ſi velint eſſe laboris participes: ſed nemine quicquam movente, per ſummam deſperationem ex urbe ſe

Mariani fugiunt.

proripiunt, & cum his nobiliſſimus quiſque ejus factionis. Sylla in ſacram viam delatus: mi-

De militibus ſupplicium.

lites rapinas auſos in conſpectu omnium affecit ſupplicio: &

386 diſpoſitis regionatim tota urbe præſidiis, partitus cum collega operam pervigil ea nocte obibat omnia, ne quis civium in rebus trepidis pateret victoris injuriis.

Sylla concionem vocat.

Diluculo verò vocata concione queſti ſunt de ſtatu reip. jamdudum turbulentis hominibus proditæ, dicentes ſe coactos feciſſe quicquid hactenus egerant: cenſebántque oportere nullam poſthac rogationem apud plebem fieri ſenatu inconſulto, revocando veterem morem, ſed dudum antiquatum. Poſtulabant etiam comitia non tributa ſed centuriata haberi ex inſtituto Servii Tullii: putantes his duabus rationibus, & ſi prima conſultatio penes ſenatum foret, & ſuffragia pauperibus atque in his audaciſſimo cuique adimerentur, rebus à vi ad conſilium revolutis, defore ſeditionum materiam: acciſáque multis aliis modis tribunorum pleb. potentia jam nimia, allegerunt in ſena-

οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Μάριον, πρός τε τοὺς ἐπελθόντας ἀκμῆτας ἀσθενῶς μαχόμενοι, καὶ ἐπὶ τοῖς περιοδεύουσι δείσαντες περικυκλῶσιν, τούς τε ἄλλους πολίτας ἐκ τῶν οἰκιῶν ἔτι μαχομένους συνεκάλουν, καὶ τοῖς δούλοις ἐκήρυττον ἐλευθερίαν, εἰ μετάσχοιεν τοῦ πόνου. οὐδενὸς δὲ προσιόντος, ἀπογνόντες ἁπάντων, ἔφυγον εὐθὺς ἐκ τῆς πόλεως, καὶ σὺν αὐτοῖς ὅσοι τῶν ἐπιφανῶν συνεπεπράχεσαν. ὁ δὲ Σύλλας τότε μὲν ἐς τὴν λεγομένην Ἱερὰν ὁδὸν παρῆλθε, καὶ τοὺς διαρπάζοντάς τι τῶν ἐν ποσὶ, αὐτίκα ἐν μέσῳ πάντων ἐφορώντων ἐκόλαζε· φρουρὰν δὲ κατὰ μέρος ἐπιστήσας τῇ πόλει, διενυκτέρευεν αὐτός τε καὶ ὁ Πομπήϊος περιθέοντες ἑκάστους, ἵνα μή τι δεινὸν ἢ παρὰ τῶν δεδιότων ἢ παρὰ τῶν νενικηκότων ἐπιγένοιτο. ἅμα δ' ἡμέρᾳ τὸν δῆμον ἐς ἐκκλησίαν συναγαγόντες, ὠδύροντο περὶ τῆς πολιτείας ὡς ἐκ πολλοῦ τοῖς δημοκόποις ἐκδεδομένης, καὶ αὐτοὶ ὅσαν δὲ πράξαντες ὑπ' ἀνάγκης· εἰσηγοῦντό τε μηδὲν ἔτι ἀπροβούλευτον ἐς τὸν δῆμον ἐσφέρεσθαι· νενομισμένον μὲν οὕτω καὶ πάλαι, παραλελυμένον δ' ἐκ πολλοῦ· καὶ τὰς χειροτονίας μὴ κατὰ φυλὰς ἀλλὰ κατὰ λόχους, ὡς Τύλλιος βασιλεὺς ἔταξε, γίγνεσθαι· νομίσαντες, διὰ δυοῖν τοῖνδε, οὔτε νόμον οὐδένα πρὸ τῆς βουλῆς ἐς τὸ πλῆθος ἐσφερόμενον, οὔτε τὰς χειροτονίας ἐν τοῖς πένησι καὶ θρασυτάτοις, ἀντὶ τῶν ἐν περιουσίᾳ καὶ εὐβουλίᾳ γιγνομένας δώσειν ἔτι στάσεων ἀφορμάς. πολλά τε ἄλλα τῆς τῶν δημάρχων ἀρχῆς τυραννικῆς μάλιστα γεγενημένης περιελόντες, κατέλεξαν ἐς τὸ βουλευτήριον ὀλιγαν-

κινθρωπότατον δὴ τὸ τότε μάλιστα
, καὶ παρὰ τοῦτ' εὐκαταφρόνη-
ον, ἀθρόους ἐκ τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν
ριακοσίους. ὅσα τε ὑπὸ Σουλπικίου
εκύρωτο μετὰ τὴν κεκελευμένην ὑπὸ
πάτων ἀργίαν, ἅπαντα διελύετο.
ς οὐκ ἔννομα.

Ὧδε μὲν αἱ στάσεις ἐξ ἔριδος καὶ
ιλονεικίας ἐπὶ φόνους, καὶ ἐκ φό-
ν ἐς πολέμους ἐντελεῖς προεκό-
πτον· καὶ στρατὸς πολιτῶν ὅδε πρῶ-
τος ἐς τὴν πατρίδα ὡς πολεμίαν
ἐσέβαλε· οὐδ' ἔληξαν ἀπὸ τοῦδε αἱ
άσεις ἔτι κρινόμεναι στρατοπέδοις,
λλ' ἐσβολαὶ συνεχεῖς ἐς τὴν Ῥώ-
μην ἐγίγνοντο καὶ τειχομαχίαι, καὶ
τα ἄλλα πολέμων ἔργα, οὐδενὸς ἔ-
ι ἐς αἰδῶ τοῖς βιαζομένοις ἐμπο-
δὼν ὄντος, ἢ νόμων, ἢ πολιτείας,
πατρίδος· τότε δὲ Σουλπίκιον,
ημαρχοῦντα ἔτι, καὶ σὺν αὐτῷ,
Μάριον, ἑξάκις ὑπατευκότα, καὶ
Μαρίου παῖδα, καὶ Πόπλιον Κέ-
θηγον, καὶ Ἰούνιον Βροῦτον, καὶ Γναῖον,
καὶ Κόϊντον Γρανίον, καὶ Πόπλιον
Ἀλβινοουανὸν, καὶ Μάρκον Λαιτώριον,
τέρους τε ὅσοι μετ' αὐτὸν ἐς δώδε-
κα μάλιστα ἐκ Ῥώμης διεπεφεύ-
γεσαν, ὡς στάσιν ἀγείραντας καὶ πο-
λεμήσαντας ὑπάτοις, καὶ δούλοις κη-
ρύξαντας ἐλευθερίαν εἰς ἀπόστα-
σιν, πολεμίους Ῥωμαίων ἐψήφιστο
εἶναι, καὶ τὸν ἐντυχόντα νηποινεὶ
κτείνειν, ἢ ἀνάγειν ἐπὶ τοὺς ὑπά-
τους. τά τε ὄντα αὐτοῖς δεδήμευ-
το, καὶ ζητηταὶ διέθεον ἐπὶ τοὺς ἄν-
δρας, οἳ Σουλπίκιον μὲν καταλα-
βόντες ἔκτειναν· ὁ δὲ Μάριος αὐτοὺς
ἐς Μιντούρνας διέφυγεν, ἔρημος ὑ-
πηρέτου τε καὶ θεράποντος. καὶ αὐτόν

tum, maximè tunc ob frequentiam obnoxium contemptui, CCC. ex omni optimorum virorum numero præſtantiſſimos, abrogatis prius actis Sulpitii velut illegitimis, quæcunque ſecuta ſunt indictas à coſſ. ferias.

Ita per ſeditiones & certamina ad cædes ventum eſt, à cædibus ad bella: nec unquam antea Romanus exercitus hoſtiliter patriam ingreſſus eſt. Ex illo autem tempore omnes contentiones civium armis decernere libuit, Urbem etiam nunc his nunc illis occupantibus: nec interim ceſſatum eſt ab aliorum oppidorum expugnationibus, ceteríſque calamitatibus quas bellum ſolet ſecum trahere: quòd non pudor, non fas, non reip. patriæve amor quenquam cohiberet à facinore. Poſt hæc Sulpitius trib. pleb. & cum eo Marius VI. coſ. ejúſque filius, prætérque P. Cethegus, Junius Brutus, Cn. & Q. Granii, P. Albinovanus, M. Lectorius, in ſumma XII ſenatores profugi, ut authores ſeditionis, & conſulibus rebelles, ſervitiorúmque ad pileum ſolicitatores, hoſtes populi Romani judicati ſunt: permiſſúmque cuivis qui in eos 387
incidiſſet, vel impunè occidere, vel ad conſules eos retrahere: bona quoque illorum publicata ſunt, dimiſſis circumquaque qui ipſos perquirerent. ab his Sulpitius inventus occiſus eſt. Marius verò Minturnas profugit, non apparitore comitatus, non famulo;

Sulpitii interitus.

mulo: ubi quum in obſcura quadam domo quieſceret, magiſtratus ejus oppidi, qui & edictum populi Romani timebat, & ſexies conſulem rebus geſtis clariſſimum, non ſuſtinebat perimere ſuis manibus, Gallum fortè oblatum miſit ad eum tollendum, dato gladio. Fertur hominem per tenebras ad ejus lectulum accedentem expaviſſe, quaſi ſplendore ignis emicante ex illius oculis: ut verò ipſe aſſurgens exclamavit, Tun' audes occidere Marium? Gallus effuſè fugit è cubiculo, ſimilis inſano, vociferans & negans ſe poſſe inferre necem Mario. Itaque magiſtratum, ut qui jam antè cunctanter id decreverat, religio quædam ſubiit & ominis memoria, quod etiam tum puero pollicebatur conſulatum ſeptimum. Ferunt enim decidiſſe in gremium ejus ſeptem pullos aquilinos, & vates prædixiſſe, ſummum honorem illi obventurum ſepties. Id ſecum reputantes Minturnenſes, ratique divinitus Gallum perterritum, continuò Marium extra oppidum in loca tutiora deducunt: qui non ignarus equites à Sylla miſſos ipſum quærere, per devia mare petebat, & nactus tugurium quieſcebat ibi tectus frondibus: & quum ſenſiſſet ſtrepitum, contraxit ſe intra frondes, móxque ad majorem etiam ſtrepitum proſiliit in lembum piſcatorium, fortè ſtantem in littore, propulſo ſene ejus domino. Tum abſciſſo retinaculo

Gallus ad tollendum Marium miſſus, rem non audet aggredi.

Omen de Mario.

Minturnenſes.

οἱ τῆς πόλεως ἄρχοντες ἀναπαυόμενον ἐν οἴκῳ ζοφώδει, δεδιότες μὲν τὸ κήρυγμα τοῦ δήμου, φυλαττόμενοι δὲ ἀνδρὸς ἑξάκις ὑπατεύσαντος, καὶ πολλὰ καὶ λαμπρὰ εἰργασμένου αὐθένται γενέσθαι, Γαλάτην ἄνδρα ἐπιδημοῦντα μετὰ ξίφους ἐσέπεμψαν ἀνελεῖν. τὸν δὲ Γαλάτην φασὶν ἐν τῷ σκότῳ προσιόντα τῷ στιβαδίῳ, δεῖσαι, δόξαντα τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Μαρίου πυρὸς αὐγὴν καὶ φλόγα ἀφιέναι· ὡς δὲ καὶ ὁ Μάριος αὐτὸς ὑπανιστάμενος ἐκ τῆς εὐνῆς ἀνεβόησε παμμέγεθες αὐτῷ, Σὺ τολμᾷς κτεῖναι Γάϊον Μάριον; προτροπάδην ὁ Γαλάτης ἔφυγεν ἔξω διὰ θυρῶν, μεμηνότι ἐοικὼς, καὶ βοῶν οὐ δύνασθαι κτεῖναι Γάϊον Μάριον. ὅθεν καὶ τοῖς ἄρχουσιν, ἅτε καὶ τέως ταῦτα σὺν ὄκνῳ κεκρινόσι, ἐνέπιπτε τὶ δαιμόνιον δέος, καὶ μνήμη τῆς ἐκ παιδὸς ἐπιφημισθείσης τῷ ἀνδρὶ ἑβδόμης ὑπατείας· παιδὶ γὰρ ὄντι φασὶν ἀετοῦ νεοττοὺς ἑπτὰ καταῤῥυῆναι ἐς τὸν κόλπον, καὶ τοὺς μάντεις εἰπεῖν, ὅτι ἑπτάκις ἐπὶ τῆς μεγίστης ἀρχῆς ἔσοιτο. ταῦτ᾽ οὖν οἱ τῆς Μιντούρνης ἄρχοντες ἐνθυμούμενοι, καὶ τὸν Γαλάτην ἔνθουν κατὰ δαίμονα καὶ προιδέα νομίζοντες γεγονέναι, τὸν Μάριον αὐτίκα τῆς πόλεως ἐξέπεμπον ὅποι δύναιτο σώζεσθαι· ὁ δὲ γινώσκων ἑαυτὸν ζητούμενόν τε ἐκ Σύλλα καὶ πρὸς ἱππέων διωκόμενον, ὁδοὺς ἀτριβεῖς ἐπὶ θάλασσαν ἤλατο, καὶ καλύβης ἐπιτυχὼν ἀνεπαύετο, φυλλάδα ἐπιβαλλόμενος τῷ σώματι· ψόφου δ᾽ αἰσθόμενος ἐς τὴν φυλλάδα ὑπεκρύφθη, καὶ μᾶλλον ἔτι αἰσθόμενος, ἐς σκάφος ἁλιέως πρεσβύτου παρορμοῦν, βιασάμενος τὸν πρεσβύτην,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἣν, ἐσήλατο, χειμῶνος ὄντος, καὶ τὸ πεῖσμα κόψας, καὶ τὸ ἱστίον πετάσας, ἐπέτρεψε τῇ τύχῃ φέρειν· κατήχθη δὲ ἔς τινα νῆσον, ὅθεν νεὼς οἰκείων ἀνδρῶν παραπλεούσης ἐπιτυχὼν, ἐς Λιβύην ἐπέρα. εἰργόμενος δὲ καὶ Λιβύης ὡς πολέμιος, ὑπὸ Σεξτίου ἡγουμένου, διεχείμαζεν ἐν τῇ θαλάσσῃ, μικρὸν ὑπὲρ Λιβύην ἄνω ἐν τοῖς Νομάδων ὅροις· καὶ αὐτῷ θαλασσεύοντι δεῦρο, κατὰ πύστιν ἐπέπλευσαν τῶν συγκατεγνωσμένων Κέθηγός τε καὶ Γράνιος καὶ Ἀλβινοανὸς καὶ Λαιτώριος, καὶ ἕτεροι, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μαρίου, οἱ ὡς μὲν ἄνδρες ἐσθλοὶ, ἐς τὸν Νομάδων δυνάστην ἀπὸ Ῥώμης διέφυγον, ὑποψίᾳ δ' ἐκδόσεως, ἐκεῖθεν ἀπέδρασαν. οἱ μὲν δὴ, κατὰ καὶ Σύλλας πεπράχει, βιάσασθαι τὴν πατρίδα διανοούμενοι, στρατιὰν δὲ οὐκ ἔχοντες, περιέβλεπον εἴ τι συμβαίη.

Ἐν δὲ Ῥώμῃ Σύλλας μὲν ὅπλοις τὴν πόλιν ὧδε πρῶτος καταλαβών τε, καὶ δυνηθεὶς ἂν ἴσως ἤδη μοναρχεῖν, ἐπεὶ τοὺς ἐχθροὺς ἠμύνατο, τὴν βίαν ἑκὼν ἀπέθετο, καὶ τὸν στρατὸν ἐς Καπύην προπέμψας, αὖθις ἦρχεν ὡς ὕπατος. οἱ δὲ τῶν ἐξελθόντων στασιῶται ὅσοι τῶν πλουσίων, καὶ γύναια πολλὰ πολυχρήματα, τοῦ δέους τῶν ὅπλων ἀναπνεύσαντες, ἠρέθιζοντο ὑπὲρ καθόδου τῶνδε τῶν ἀνδρῶν· καὶ οὐδὲν σπουδῆς ἢ δαπάνης ἐς τοῦτο ἀπέλειπον, ἐπιβουλεύοντες καὶ τοῖς τῶν ὑπάτων σώμασιν, ὡς οὐκ ἐνὸν τῶνδε περιόντων ἐκείνοις κατελθεῖν. Σύλλᾳ μὲν δὴ καὶ παυσαμένῳ τῆς ἀρχῆς στρατὸς ἦν ὁ ἐψηφισμένος ἐπὶ Μιθριδάτην, ὡς

& velo expanſo fortunæ ſe permiſit: delatúſque in quandam inſulam, & forte fortuna conſpicatus prætereuntem navem amicorum hominum, trajecit in Africam. Quum autem ut hoſtis declaratus vetaretur à Sextio, tunc eam provinciam obtinente, in littus exſcendere, in mari exegit eam hyemem, quod Numidiam alluit. Quod ubi rumore cognitum eſt Cethego, Granio, Albinovano, Lectorio, ceteríſque damnatis eadem ſententia, qui unà cum Mario filio ad Mandreſtalem regulum Numidarum ex urbe profugerant, veriti ne ab eo dederentur inimicis, inde navigarunt ad Marium. His non deerat animus quominus exemplo Syllæ invaderent patriam, ſed quia nullum habebant exercitum, occaſionem expectabant. 388

Mandreſtal Numidarum regulus.

Interea Sylla, qui primus in urbe dominationem armis ſibi quæſivit, contentus vindicta de inimicis, de cetero à vi abſtinuit: præmiſſóque Capuam exercitu, rurſum ad conſularem poteſtatem rediit. At profugorum factio, præcipuè locupletes, & fœminæ non paucæ bene numatæ, ceſſante armorum metu, deſiderabant ſuorum civium reditum, nec operæ parcendo nec ſumptibus, conſulum etiam ſaluti ſtruentes inſidias, quaſi fruſtra ſperarent illis incolumibus. Et Sylla quidem, vel poſt conſulatum, tutus erat exercitus præſidio, quem ex S. C. acceptum ad bellum Mithridaticum gerendum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

dum, propugnatorem erat habiturus. Collegam verò ejus Pompeium periclitantem miſeratus populus, Italiam ei decrevit, & alterum exercitum, qui tum in ea militabat, Cn. Pompeii auſpiciis. Id cognitum Cnejus tulit ægerrimè: & poſtquam Quintus in caſtra pervenit, quum poſtridie quiddam pro poteſtate apud milites ageret, ceſſit ei tanquam privatus: ſed paulo pòſt ille cinctus corona quaſi ad audiendum confluentium, occiſus eſt: ceteris verò diffugientibus Cneius ſupervenit indignabundus, ac ſi contra jus fáſque necato conſule: nihilominus poſt indignationem ad imperium priſtinum rediit. In urbe autem nuntiata cæde conſulis, Sylla ſibimet timens, ſemper ſtipatus amicis incedebat, ne noctu quidem eos dimittens: nec diu moratus Capuam ad exercitum; & in-
389 de in Aſiam profectus eſt. Amici autem exulum, Cinna freti, qui Syllæ ſucceſſerat, novis civibus oſtentabant Marii propoſitum, de admiſcendis eis ad tribus veteres, ne dum in ſuffragando poſtremi ſunt, nihil poſſint in republica. Id fuit principium revocandi Marium cete-rósque exules. Nam, dum veteres cives reſiſtunt totis viribus, Cinna novis favebat, trecentis talentis, ut tum ſuſpicio fuit, corruptus, pro veteribus verò ſtabat alter coſ. Octavius. Sed Cinnani præoccupato foro cum ſicis veſte tectis, clamore flagita-

Conſilium de revocandis exulibus. Octavius.

σωτηρίας αὐτοῦ φύλαξ. Κόϊντον δὲ Πομπήϊον τὸν ἕτερον ὕπατον, ὁ δῆμος οἰκτείρων τοῦ δέους, ἐψηφίσαντο ἄρχειν Ἰταλίας, καὶ ἑτέρου τοῦ περὶ αὐτὴν στρατοῦ τότε ὄντος ὑπὸ Γναίῳ Πομπηΐῳ. τοῦθ᾽ ὁ Γναῖος πυθόμενός τε καὶ δυσχεράνας, ἥκοντα μὲν τὸν Κόϊντον ἐς τὸ στρατόπεδον ἐσεδέξατο, καὶ τῆς ἐπιούσης τὸ χρηματίζοντος, ὑπεχώρησε μικρὸν, οἷα ἰδιώτης· μέχρι τὸν ὕπατον πολλοὶ καθ᾽ ὑπόκρισιν ἀκροάσεως περιστάντες ἔκτειναν, καὶ φυγῆς τῶν λοιπῶν γενομένης, ὁ Γναῖος αὐτοῖς ἐπελθὼν, χαλεπαίνων ὡς ὑπάτου παρανόμως ἀνῃρημένου, δυσχεράνας δ᾽ ὅμως, εὐθὺς ἦρχεν αὐτῶν. ἐξαγγελθέντος δ᾽ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πομπηΐου φόνου, αὐτίκα μὲν ὁ Σύλλας περιδεὴς ἐφ᾽ ἑαυτῷ γενόμενος, τοὺς φίλους περιήγετο πανταχοῦ, καὶ νυκτὸς ἀμφ᾽ αὐτὸν εἶχεν, οὐ πολὺ δ᾽ ἐπιμείνας ἐς Καπύην ἐπὶ τὸν στρατὸν, κἀκεῖθεν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν ἐξήλασεν. οἱ δὲ τῶν φυγάδων φίλοι, Κίννᾳ τῷ μετὰ Σύλλαν ὑπατεύοντι θαῤῥοῦντες, τοὺς νεοπολίτας ἠρέθιζον ἐς τὸ ἐνθύμημα τοῦ Μαρίου, ταῖς φυλαῖς ἀξιοῦντες ἀναμιχθῆναι, ἵνα μὴ τελευταῖοι ψηφιζόμενοι πάντων ὦσιν ἄκυροι. τοῦτο δὴ προοίμιον τῆς αὐτοῦ τε Μαρίου καὶ τῶν ἀμφὶ τὸν ἄνδρα καθόδου· ἀνθισταμένων δὲ τῶν ἀρχαίων κατὰ κράτος, Κίννας μὲν τοῖς νεοπολίταις συνέπραττε νομιζόμενος ἐπὶ τῷδε τριακόσια δωροδοκῆσαι τάλαντα, τοῖς δ᾽ ἀρχαίοις ὁ ἕτερος ὕπατος Ὀκταούϊος. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Κίνναν προλαβόντες τὴν ἀγορὰν μετὰ κεκρυμμένων ξιφιδίων, ἐ-

βόων

όων ἐς τὰς φυλὰς πάσας ἀναμι-
λῶαι· τὸ δὲ καθαρώτερον πλῆθος
τὸν Ὀκταουΐον ἐχώρει, καὶ οἵδε μετὰ
ξιφιδίων. ἔτι δὲ αὐτοῦ κατὰ τὴν οἰ-
αν τὸ μέλλον περιορωμένου, ἐξαγ-
γέλλεται, τοὺς πλέονας δημάρχους
κωλύειν τὰ γιγνόμενα· θόρυβον δὲ τῶν
ὀπολιτῶν εἶναι, καὶ ἀπογυμνῶσιν
ἡ τῶν ξιφιδίων περὶ ὁδὸν ἐς τοὺς
πλέγοντας δημάρχους, ἀναπη-
ώντων ἐπὶ τὰ ἔμβολα, ὧν Ὀ-
κτάουϊος πυθόμενος, κατέβαινε διὰ
ἱερᾶς ὁδοῦ μετὰ πυκνοῦ πάνυ πλή-
θους, καὶ οἷα χειμάρρους ἐς τὴν ἀ-
γορὰν ἐμπεσὼν, ὤσατο μὲν διὰ με-
ν τῶν συνεστώτων, καὶ διέστησεν αὐ-
ούς· ὡς δὲ κατέπληξεν, ἐς τὸ τῶν
ιοσκούρων ἱερὸν παρῆλθε, τοῦ Κιν-
ν ἀνατρεπομένου· ὅσοι δὲ αὐτοῦ
ωνῆσαν, χωρὶς ἐπαγγέλματος
πεσόντες τοῖς νεοπολίταις, ἔκτει-
ν τε πολλοὺς, καὶ ἑτέρους φεύγον-
ς ἐπὶ τὰς πύλας ἐδίωκον.

Κίννας δὲ, θαῤῥήσας μὲν τῷ πλή-
θει τῶν νεοπολιτῶν, καὶ βιάσασθαι
προσδοκήσας, παρὰ δόξαν δὲ ὁ-
ρῶν τὸ τόλμημα τῶν ὀλιγωτέρων ἐπι-
κρατοῦν, ἀνὰ τὴν πόλιν ἔθει, τοὺς
θεράποντας ἐπ' ἐλευθερίᾳ συγκα-
λῶν· οὐδενὸς δ' αὐτῷ προσιόντος,
ἐξέδραμεν ἐς τὰς ἀγχοῦ πόλεις τὰς οὐ
πρὸ πολλοῦ πολίτιδας Ῥωμαίων γε-
γενημένας, Τίβουρτόν τε καὶ Πραινεστὸν,
καὶ ὅσαι μέχρι Νώλης, ἐρεθίζων
πάντας ἐς ἀπόστασιν, καὶ χρήματα
ἐς τὸν πόλεμον συλλέγων. Τοιαῦτα δὲ
αζομένῳ τε καὶ ἐπινοοῦντι τῷ Κιν-
νᾳ προσέφυγον ἀπὸ τῆς βουλῆς οἱ τὰ
αὐτὰ ἐφρόνουν, Γάϊός τε Μιλώ-
νιος, καὶ Κόϊντος Σερτώριος, καὶ
Γάϊος Μάριος ἕτερος. ἡ μὲν δὴ
βουλὴ τὸν Κίνναν, ὡς ἐν κινδύνῳ τε τὴν πόλιν καταλιπόντα ὕπατον, καὶ δοῦ-

bant miſceri ſe tribubus omnibus, contrà ſincerior plebis pars & ipſa ſicis armata Octavio ſe adjunxit: cui domi expectanti quid is tumultus parturiat, nuntiatur majorem tribunorum pl. partem intercedere, & novos cives ſtricto ferro de roſtris eos deturbare. Quibus auditis Octavius per ſacram viam decurrit cum globo confertiſſimo, & torrentis more in forum irrumpens, protruſis obviis per medios vadens disjecit multitudinem, perterritiſque adverſariis petiit ædem Caſtorum, collegam reveritus. At comites ejus injuſſi in novos cives irruunt, cæſiſque multis uſque portas perſequuntur ceteros. Octavius.

Cinna, qui fretus novorum civium multitudine victoriam animo præſumpſerat, ubi præter opinionem vidit pauciores audacia vincere, per urbem diſcurrens, ſervos vocabat ad pileos. Sed nemine accurrente properavit ad oppida proxima, quibus paulo ante jus civium conceſſum fuerat, videlicet Tibur & Præneſte, & cetera Nolam uſque: quibus omnibus ad defectionem ſolicitatis in futuri belli uſum colligebat pecunias. Hæc partim molienti, partim cogitanti, præſtò fuere ſenatores ejuſdem factionis, C. Milonius, Q. Sertorius, & alter C. Marius. Senatus verò Cinnam, quòd in periculo deſeruiſſet remp. & ſervos vo-

390 caſſet ad pileum, nec civem eſſe judicavit, nec conſulem, ſubrogavítque in locum ejus L. Merulam, qui tum flamen dialis erat. Huic ſacerdoti uni omnium jus eſt perpetuò geſtandi apicis, quo tantùm inter ſacra inſigniuntur ceteri. At Cinna Capuam profectus, ubi erat alius populi Romani exercitus, magiſtratus, tribunos & ſenatores quotquot aderant, conciliabat ſibi progreſſúſque in concionem privato cultu ſine faſcibus, lacrymabundus ſic fatus eſt, A vobis cives hunc honorem accepi: quod enim populus dedit ſuo ſuffragio, hoc ſenatus mihi abſque veſtro conſenſu ademit: eam tamen injuriam non tam mea quàm veſtra vice doleo. Quid enim poſthac opus eſt nobis ambire favorem tribuum? quid nobis prodeſſe poteritis? quid momenti erit in veſtris concionibus? quid in comitiis? quid in ſuffragiis? ſi irrita ſunt quæ datis, & tam facilè de ſententia deceditis? His dictis, ad irritandam concionem, multáque de miſeriis ſuis queſtus, poſtremò veſte ſciſſa de loco ſuperiore deſiliit, humíque proſtratus diu in medio jacuit, donec hominem miſerati ſublatum in ſellam repoſuerunt, redditíſque faſcibus, ut conſulem, bono animo eſſe juſſerunt, & ut ſe quocunque res poſtularet, duceret. Qua occaſione arrepta tribuni ſacramentum Cinnæ dixerunt unà cum ſuis quiſque militibus. Ille in hunc modum con-

L. Merula in locum Cinnæ ſubrogatus.

Cinnæ oratio Capuæ habita.

λοις ἐλευθερίαν κηρύξαντα, ἔψηφ
σατο μήτε ὕπατον μήτε πολίτην
τι εἶναι· καὶ Λούκιον Μερόλαν ἐχ
ειροτόνησαν ἀντ' αὐτοῦ, τὸν ἱερέα τ
Διός· λέγεται δ' οὗτος ὁ ἱερ
Φλαμινότας, καὶ πιλοφορεῖ μόν
ἀεί, τῶν ἄλλων ἱερέων ἐν μόναις π
λοφορούντων ταῖς ἱερουργίαις. Κ
νας δ' ἐς Καπύην τραπόμενος
ἔνθα Ῥωμαίων στρατὸς ἄλλος ἦ
τούς τε ἄρχοντας αὐτοῦ, καὶ ὅσοι ἐ
τῆς βουλῆς ἐπεδήμουν, ἐθεράπευ
καὶ παρελθὼν ὡς ὕπατος ἐς μέσο
τάς τε ῥάβδους καθεῖλεν, οἷα ἰδι
„ της, καὶ δακρύσας, ἔφη, Πα
„ μὲν ὑμῶν, ὦ πολῖται, τὴν ἀ
„ χὴν τήνδε ἔλαβον· ὁ γὰρ δῆμ
„ ἐχειροτόνησεν, ἡ βουλὴ δ' ἀφ
„ λετό με χωρὶς ὑμῶν· καὶ τα
„ παθών, ἐν οἰκείοις κακοῖς ὑπ
„ ὑμῶν ὅμως ἀγανακτῶ. τί γὰρ
„ τὰς φυλὰς ἐν ταῖς χειροτονί
„ θεραπεύομεν; τί δὲ ὑμῶν δ
„ μεθα; ποῦ δ' ἔσεσθε τῶν ἐκκλ
„ σιῶν ἢ χειροτονιῶν ἢ τῶν ὑπ
„ τειῶν ἔτι κύριοι, εἰ μὴ βεβαι
„ σετε μὲν ἃ δίδοτε, ἀφαιρεθή
„ σεσθε δ' ὅταν αὐτοὶ δοκιμάσητ
Ταῦτα εἰπὼν ἐς ἐρεθισμόν, καὶ πο
λὰ περὶ αὑτοῦ κατοικτισάμενος,
τε ἐσθῆτα κατέρρηξε, καὶ ἀπὸ τοῦ β
ματος καταθορὼν, ἔρριψεν αὑ
ἐς μέσους, καὶ ἔκειτο ἐπὶ πλεῖσ
ἕως ἐπικλασθέντες ἀνέστησάν τε α
τὸν, καὶ καθίσαντες αὖθις ἐπὶ τ
θρόνου, τάς τε ῥάβδους ἀνέχον,
θαρρεῖν οἷα ὕπατον ἐκέλευον, κ
σφᾶς ἄγειν ἐφ' ὅ,τι χρήζοι. τῆς
ἀφορμῆς εὐθὺς οἱ ἄρχοντες ἐπέβα
νον, καὶ ὤμνυον τῷ Κίννᾳ τὸν ὅρκον
στρατιωτικὸν, καὶ τοὺς ὑφ' αὐτὸν
καστος ἐξώρκου. ὁ δ' ἐπεὶ οἱ ταῦ

ἐ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

χεν ἀσφαλῶς, ἐπὶ τὰς συμμα-
ίδας πόλεις διέθει, καὶ ἠρέθιζε κα-
είνους ὡς διὰ τούσδε μάλιστα τὴν
υμφορὰν αὐτῷ γενομένην. οἱ δὲ
ρήματά τε αὐτῷ συνετέλουν, καὶ
ολλοὶ καὶ τῶν ἐν Ῥώμῃ δυνατῶν ἕ-
εροι πρὸς αὐτὸν ἀφικνοῦντο, οἷς
ἤρεσκεν ἡ τῆς πολιτείας εὐστάθεια·
; Κίννας μὲν ἀμφὶ ταῦτ' ἐγίγνετο.
Ὀκτάουϊος δὲ καὶ Μερόλας οἱ ὕ-
πατοι τότε μὲν ἄστυ τάφροις καὶ τει-
ῶν ἐπισκευαῖς ὠχύρουν, καὶ μηχα-
ματα ἐφίστανον, ἐπὶ δὲ στρατιὰν ἔς
: τὰς ἑτέρας πόλεις τὰς ἔτι σφῶν
κατηκόους, καὶ ἐς τὴν ἀγχοῦ Γαλα-
ίαν περιέπεμπον· Γναῖόν τε Πομ-
ήιον, ἀνθύπατον ὄντα, καὶ στρα-
τευμάτων περὶ τὸν Ἰόνιον ἡγούμενον,
ἐκάλουν κατὰ σπουδὴν ἐπικουρεῖν τῇ
πατρίδι. ὁ δ' ἦλθε, καὶ περὶ τὰς
Κολλίνας πύλας ἐστρατοπέδευσε·
: ὁ Κίννας ἐπελθὼν αὐτῷ, παρε-
στρατοπέδευε.

Γάϊος δὲ Μάριος τούτων πυθό-
μενος, ἐς Τυρρηνίαν κατέπλευσεν
μετὰ τοῖς συνεξελαθεῖσι καὶ θερά-
πουσιν αὐτῶν ἐπελθοῦσιν ἀπὸ Ῥώ-
μης, ἐς πεντακοσίους μάλιστά που
γενόμενοι. ῥυπῶν δ' ἔτι καὶ κόμης ἔμ-
πλεως ἐπῄει τὰς πόλεις, οἰκτρὸς
ὀφθῆναι· μάχας τε καὶ τρόπαια
αὐτοῦ Κιμβρικὰ καὶ ἐξ ὑπατείας
περεπαίρων, καὶ περὶ τῆς χειροτο-
νίας σφόδρα αὐτοῖς ἐπιθυμοῦσιν ἐ-
παγγελλόμενός τε καὶ πιστὸς εἶναι δο-
κῶν, συνήγαγε Τυρρηνῶν ἑξακισχι-
λίους, καὶ ἐς Κίνναν διῆλθεν, ἀσμέ-
νως αὐτὸν ἐπὶ κοινωνίᾳ τῶν παρόν-
των δεχόμενον· ὡς δὲ ἀνεμίχθησαν,
στρατοπεδεύουσιν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ
Τιβέριος, ἐς τρία διαιρεθέντες,
Κίννας μὲν καὶ Κάρβων σὺν αὐτῷ, τῆς πόλεως ἀντικρύ, Σερτώριος δὲ ὑ-

firmatus, ſociales urbes obibat concitans, eo quòd præſentis calamitatis ſibi cauſa fuiſſent: itáque conferebant ei pecunias, Romanorum etiam optimatibus aliis denuò ſe adjungentibus, quibus diſplicebat ſtatus tranquillus reipublicæ. Interea dum Cinna in hoc apparatu totus eſt, Octavius & Merula, coſſ. urbem muniunt, diſpoſitis per muros machinis, delectus tum apud alios ſocios in fide perſtantes, tum apud Gallos faciunt, Cn. Pompeium proconſulem, exercitum ad mare ſuperum habentem, properè in 391
auxilium patriæ revocant. qui properato itinere ad portam Collinam caſtra poſuit: ac mox Cinna quoque affuit, & tetendit in proximo.

Octavius & Merula coſſ. urbem contra Cinnam muniunt.

His rebus cognitis C. Marius in Hetruriam appulit cum exilii ſociis: eis ab urbe familiares occurrerunt ad D. fermè numerum. Ipſe ſordidatus adhuc & promiſſo capillo civitates obibat, viſu miſerabilis, prælia ſua victoriáſque Cimbricas memorans: & quod libentiſſimè audiebant, fidelem operam ad perferendam legem pollicitans: atque ita contractis ſex Hetruſcorum millibus, ad Cinnam tranſiit, lætum tali rerum gerendarum ſocio. His copiis adjunctis terna caſtra metati ſunt ad Tiberim, Cinna & Carbo ex adverſo urbis, ſupra eam Sertorius,

C. Marius ab exilio redit.

Cinna, Carbo & C. Marius caſtrametantur ad Urbem.

verſus mare Marius: pontes quoque fluvio impoſiti, ut commeatus interciperent. Marius præterea Hoſtiam vi captam diripuit, Cinna occupavit Ariminum, miſſa eò parte militum, nequid auxiliorum obſeſſis ſubmitteretur è Gallia provincia. Tum coſſ. metu anxii, quòd opus haberent alio exercitu, & Syllam revocare non poſſent, qui jam in Aſiam trajecerat, Cæcilio Metello, reliquias ſocialis belli contra Samnites adminiſtranti, ſignificant, ut quibuſcunque honeſtis conditionibus re compoſita quamprimum ſuccurreret obſeſſæ patriæ. Sed dum ille cunctatur poſtulata Samnitum admittere, Marius poſtquam id ſenſit, quicquid petebant, eis eſt pollicitus: atque ita Marianis acceſſerunt partibus. In urbe verò Appius Claudius tribunus, Janiculi cuſtos, ut beneficii quondam accepti Mario referret gratiam, recepit eum aperta porta diluculo, ſimúlque Cinna irrupit. Verùm hi continuò repulſi ſunt. Octavio Pompeióque ſuccurrentibus. Crebris deinde fulminibus caſtra
392 Pompeii de cælo tacta, & inter ceteros nobiles proconſul ipſe fulmine ictus periit.

Hoſtia.

Ariminum.

Appius Claudius accepti beneficii Mario refert gratiam.

Marius poſtquam ſatis cavit ne quid commeatus vel à mari vel ſecundo flumine in Urbem importaretur, vicina oppida aggreſſus, ubi erant populi Romani granaria, ſubitanea vi ce-

περ τὴν πόλιν ἄνω, καὶ Μάριος πρὸς τῇ θαλάσσῃ· ζευγνύντες οἱ δὲ τὸν ποταμὸν καὶ γεφυροῦντες, ἵνα τὴν πόλιν ἀφέλοιντο τὴν σιταγωγίαν. Μάριος δὲ καὶ Ὤστια εἷλε καὶ διήρπαζε, καὶ Κίνναν ἐπιπέμψας, Ἀρίμινον κατέλαβε, τοῦ μή τινα στρατιὰν τὴν πόλιν ἐπελθεῖν ἐκ τῆς ὑπηκόου Γαλατίας. οἱ δὲ ὕπατοι, δεδιότες, καὶ στρατιᾶς ἄλλης δεόμενοι, Σύλλαν μὲν οὐκ εἶχον καλεῖν, ἐς τὴν Ἀσίαν ἤδη πεπερακότα· Καικίλιον δὲ Μέτελλον, τὰ λείψανα τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου πρὸς Σαμνίτας διατιθέμενον, ἐκέλευον ὅπῃ δύναιτο εὐπρεπῶς διαλυσάμενον ἐπικουρεῖν τῇ πατρίδι πολιορκουμένῃ. οὐ συμβαίνοντος δὲ Σαμνίταις ἐς ἃ ᾔτουν τοῦ Μετέλλου, ὁ Μάριος αἰσθόμενος, συνέθετο τοῖς Σαμνίταις ἐπὶ πᾶσιν οἷς ᾔτουν παρὰ τοῦ Μετέλλου· ὧδε μὲν δὴ καὶ Σαμνῖται Μαρίῳ συνεμάχουν. Κλαύδιον δὲ Ἄππιον χιλίαρχον, τειχοφυλακοῦντα τῆς Ῥώμης τὸν λόφον τὸν καλούμενον Ἰάνουκλον, εὖ ποτε παθόντα ὑφ' ἑαυτοῦ τῆς εὐεργεσίας ἀναμνήσας ὁ Μάριος, ἐς τὴν πόλιν ἐσῆλθεν, ὑπανοιχθείσης αὐτῷ πύλης περὶ ἕω, καὶ τὸν Κίνναν ἐσεδέξατο. ἀλλ' οὗτοι μὲν αὐτίκα ἐξεώσθησαν, Ὀκταουΐου καὶ Πομπηΐου σφίσιν ἐπιδραμόντων. κεραυνῶν δὲ πολλῶν ἐς τὸ τοῦ Πομπηΐου στρατόπεδον καταρραγέντων, ἄλλοι τε τῶν ἐπιφανῶν καὶ ὁ Πομπήϊος ἀπώλετο.

Μάριος δ' ἐπεὶ τῆς ἀγορᾶς τῆς ἔκ τε θαλάσσης καὶ ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ φερομένης κατέχεν, ἐπὶ τὰς ἀγχοῦ τῆς Ῥώμης πόλεις διετρόχαζεν, ἔνθα σῖτος ἦν τοῖς Ῥωμαίοις προσεσωρευμένος· ἄφνω δὲ τοῖς φρουροῦσιν

ρπιν αὐτὸν ἐπιπίπτων, εἷλε μὲν
Ἄντιον καὶ Ἀρικίαν καὶ Λανούβιον, καὶ
ἄλλας πόλεις, ἔστιν ἃ καὶ προδιδόν-
των τινῶν. ὡς δὲ καὶ τὰς κατὰ γῆν
σάτησεν ἀγορὰς, εὐθαρσῶς ἐβά-
διζεν ἐπὶ τὴν Ῥώμην αὐτίκα διὰ
τῆς ὁδοῦ τῆς καλουμένης Ἀππίας,
ὶν τινὰ αὐτοῖς ἀγορὰν ἄλλην ἐ-
ωθεν ἀχθῆναι. τοῦ δ' ἄστεος ἑ-
τὸν σταδίους αὐτός τε καὶ Κίννας καὶ
στρατηγοῦντες αὐτοῖς Κάρβων τε
Σερτώριος ἀποσχόντες, ἐστρατο-
πέδευσαν, Ὀκταουΐου καὶ Κράσσου
Μετέλλου περὶ τὸ ὄρος τὸ Ἀλβα-
αὐτοῖς ἀντικαθημένων, καὶ τὸ
λλον ἔσεσθαι περισκεπομένων· ἀρε-
μὲν ἔτι καὶ πλήθει νομιζομένων εἶ-
κρειττόνων, ὀκνούντων δ' ὑπὲρ
ῆς ὀξέως κινδυνεῦσαι τῆς πατρίδος
ᾶς μάχης μιᾶς. ὡς δὲ περιπέμ-
ας ὁ Κίννας περὶ τὸ ἄστυ κήρυ-
ς, ἐδίδου τοῖς ἐς αὐτὸν αὐτομο-
οῦσι θεράπουσιν ἐλευθερίαν, καὶ τὸ
λῆθος ηὐτομόλουν αὐτίκα, καὶ ἡ
ουλὴ ταραττομένη, καὶ πολλὰ καὶ
ινὰ, εἰ βραδύνειεν ἡ σιτοδεία,
παρὰ τοῦ δήμου προσδοκῶσα, μετ-
ιθετο τῇ γνώμῃ, καὶ πρέσβεις
ὑπὲρ διαλύσεων ἐς τὸν Κίνναν ἔπεμ-
ον. ὁ δὲ αὐτοὺς πρότερον ἤρετο εἰ
ς πρὸς ὕπατον ἔλθοιεν, ἢ πρὸς
ιώτην· ἀπορησάντων δ' ἐκείνων,
ἐς τὸ ἄστυ ἐπανελθόντων, πολ-
ὶ καὶ τῶν ἐλευθέρων ἤδη κατὰ πλῆθος
ρὸς τὸν Κίνναν ἐξεπήδων, οἱ μὲν,
περὶ τοῦ λιμοῦ δεδιότες, οἱ δὲ, πρὸ
πολλοῦ τὰ ἐκείνων αἱρούμενοι, καὶ
τὴν ῥοπὴν τῶν γιγνομένων περι-
μένοντες. Κίννας δ' ἤδη κατα-
φρονητικῶς τῶν τειχῶν ἐπλησία-
ε, καὶ ἀποσχὼν ὅσον βέλους ὁρ-
μὴν, ἐστρατοπέδευεν, ἀπορούντων ἔτι καὶ δεδιότων καὶ ὀκνούντων ἐπιχειρεῖν

pit Antium, Ariciam, Lanuvium, & quædam alia, nonnullis per proditionem potitus. Ita terra quoque interſeptis ſubvectionibus, auſus urbem per viam Appiam petere, priuſquam aliunde commeatus expediretur, ad duodecimum lapidem unà cum Cinna Carbonéque & Sertorio caſtra poſuit. Octavius verò & Craſſus & Metellus ad montem Albanum eis ſe oppoſuere, in futurum providentes, licet ſuperiores tam virtute militum quàm numero, tamen uni prælio non committendam arbitrantes ſalutem patriæ. Ubi verò Cinna miſſis circum urbem caduceatoribus ſervos oſtentata libertate mutavit ad transfugium, agminatim ad eum transitum eſt. Quare ſenatus territus, & timens ne per longiorem annonæ inopiam plebs exaſperaretur, mutata ſententia legatos de pace ad Cinnam miſit: ille ante omnia rogavit, ad conſulémne an privatum venirent. Qui, quòd reſponſum expedire nequirent, revertunt: móxque ingenuorum quoque multitudo prorumpit ad Cinnam, pars metu famis, pars optatam occaſionem nacti: quippe à factione non alieni. Qui jam contemptim admovet exercitum ad mœnia, & ad teli jactum caſtra communit, Octavianis animo fluctuantibus, nec tentantibus quicquam, quòd & crebra transfugia fierent, & lega-

Senatus legatos ad Cinnam mittit.

legationes commearent ultro citróque. Itaque ſenatus inops conſilii, quòd rem indignam duceret L. Merulam, flaminem dialem, in locum Cinnæ ſuffectum conſulem, magiſtratu amovere immeritum: invitus tamen rurſum legatos mittit de
393 pacis conditionibus jam, ut ad conſulem, nulla reliqua ſpe, unum tantùm deprecans, ut jurejurando caveret temperaturum ſe cædibus, In eam conditionem ille jurare dedignatus, pollicitus eſt tamen ſe volentem ſcientem nemini necis cauſam fore. Octavium jam per diverſam portam in urbem reverſum juſſit diſcedere: nequid ei ſe invito accideret. Sic ille ex ſuperiore loco legatis reſpondit pro poteſtate conſulis. Marius verò aſtans ſellæ proximus ſilebat quidem, ſed auſteritate vultus ſatis præ ſe ferens quantas cædes eſſet daturus. His conditionibus quum ſenatus revocaret Cinnam & Marium: ſenſerat enim hunc autorem earum eſſe, illum verò ſubſcriptorem: Marius irridens, reſpondit, non patere exulibus reditum: móxque tribuni plebis ei ceteríſque Sylla conſule pulſis abrogarunt exilium. Sic illis publica conſternatione receptis, omnium, qui ad factionem adverſam pertinere viſi ſunt, bona diripiebantur vetante nemine. Octavio Cinna Mariúſque jurejurando caverant, aruſpices etiam & arioli ſolicitudinem exemerant, ſoli

αὐτῷ τῶν ἀμφὶ τὸν Ὀκταούϊον, διὰ
τὰς αὐτομολίας τε καὶ περιπρεσβευ-
σεις. ἡ δὲ βουλὴ πάνυ μὲν ἀπορῦσα
καὶ δεινὸν ἡγουμένη, Λεύκιον Μερόλαν
τὸν ἱερέα τοῦ Διὸς, ὑπατεύοντα ἀντὶ
τοῦ Κίννα καὶ οὐδὲν ἐς τὴν ἀρχὴν ἁ-
μαρτόντα ἀφελέσθαι, ἄκουσα δ' ὅ-
μως ἐπὶ τῶν συμφορῶν αὖθις ἐς τὸ
Κίνναν τοὺς πρέσβεις ἔπεμπεν, ὡ
πρὸς ὕπατον. οὐδὲν τε χρηστὸν ἔτ
προσδοκῶντες, τοῦτο μόνον ἤτου
ἐπομόσαι σφίσι τὸν Κίνναν, φόνο
οὐκ ἐργάσασθαι· ὁ δὲ ὀμόσαι μὲν οὐ
ἠξίωσεν, ὑπέσχετο δὲ καὶ ὧδε, ἑκὼ
οὐδενὶ σφαγῆς αἴτιος ἔσεσθαι. Ὀκ-
ταούϊον δ' ἤδη περιοδεύσαντα, κα
κατ' ἄλλας πύλας ἐς τὴν πόλιν ἐ
σελθόντα ἐκέλευεν ἐκστῆναι τοῦ μέσου
μή τι καὶ ἄκοντος αὐτοῦ πάθοι·
μὲν δὴ ταῦτ' ἐπὶ βήματος ὑψηλοῦ
καθάπερ ὕπατος, τοῖς πρέσβεσι
ἄνωθεν ἀπεκρίνατο· Μάριος δ
αὐτῷ παρεστὼς παρὰ τὸν θρόνον, ἡ
σύχαζε μὲν, ἐδήλου δὲ τῇ δριμύτητ
τοῦ προσώπου πόσον ἐργάσεται φόνον
δεξαμένης δὲ ταῦτα τῆς βουλῆς, κ
καλούσης ἐσελθεῖν Κίνναν τε καὶ Μά-
ριον (ᾔσθοντο γὰρ δὴ Μαρίου μὲν εἶ-
ναι τὰ ἔργα τάδε πάντα, Κίννα
δ' αὐτοῖς ἐπιγράφεσθαι) σὺν εἰρω-
νείᾳ σφοδρᾷ ὁ Μάριος ἐπιμειδιῶ
εἶπεν οὐκ εἶναι φυγάσιν εἰσόδους
καὶ εὐθὺς οἱ δήμαρχοι τὴν φυγὴν
αὐτῷ τε καὶ ὅσοι ἄλλοι κατὰ Σύλλα
ὕπατον ἐξελήλαντο, ἐψηφίσαντ
λελύσθαι. οἱ μὲν δὴ, δεχομένων αὐτοὺς
σὺν δέει πάντων, ἐσῄεσαν ἐς τὴν
πόλιν, καὶ τὰ τῶν ἀντιπρᾶξαι σφίσι
δοκούντων ἀκωλύτως πάντα διηρ-
πάζετο. Ὀκταουΐῳ δὲ Κίννας μὲν καὶ
Μάριος ὅρκους ἐπεπόμφεσαν, καὶ θύ-
ται καὶ μάντεις οὐδὲν πείσεσθαι προὔ-
λεγον·

...ϑον· οἱ δὲ φίλοι φυγεῖν παρῄνουν· ...δ᾽ εἰπὼν οὔποτε προλείψειν τὴν ...λιν ὕπατος ὤν, ἐς τὸ Ἰάνουκλον, ...στὰς ἐκ μέσου, διῆλθε μετὰ τῶν ἐπι-...ανεστώτων καὶ τινὸς ἔτι καὶ στρατοῦ, ἔ-...τε ἐπὶ θρόνου προὐκάθητο, τὴν τῆς ...χῆς ἐσθῆτα ἐπικείμενος, ῥάβδων ...πελέκεων, ὡς ὑπάτῳ, περικει-...ων. ἐπιθέοντος δ᾽ αὐτῷ μετά τι-...ν ἱππέων Κηνσωρίνου, καὶ πάλιν ...φίλων αὐτὸν καὶ τῆς παρεστώσης στρα-...ς φυγεῖν παρακαλούντων, καὶ τὸν ...ἵππον αὐτοῦ προσαγόντων, οὐκ ἀ-...χόμενος οὐδὲ ὑπαναστῆναι, τὴν ...δαγὴν περιέμενεν· ὁ δὲ Κηνσωρῖ-...ν, αὐτῷ τὴν κεφαλὴν ἀποτε-...ὼν, ἐκόμισεν ἐς Κίνναν, καὶ ἐκρε-...μάσθη περὶ τῶν ἐμβόλων ἐν ἀγορᾷ, ...ρώτου τοῦδε ὑπάτου· μετὰ δ᾽ αὐ-...ν καὶ τῶν ἄλλων ἀναιρουμένων ἐκρή-...μαντο αἱ κεφαλαί. καὶ οὐ διέλιπεν ...ι καὶ τόδε τὸ μύσος, ἀρξάμενον ἀπὸ Ὀκταουΐου καὶ ἐς τοὺς ἔπειτα ...πὸ τῶν ἐχθρῶν ἀναιρουμένους περιϊόν. ...ητηταὶ δ᾽ ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτίκα ...έθεον, τούς τε ἀπὸ τῆς βουλῆς καὶ ...καλουμένων ἱππέων λόγος οὐδεὶς ...ι μετὰ τὴν ἀναίρεσιν ἐγίγνετο. αἱ ...ὲ τῶν βουλευτῶν κεφαλαὶ πᾶσαι ...ροὐτίθεντο περὶ τῶν ἐμβόλων· αἰ-...ώς τε θεῶν ἢ νέμεσις ἀνδρῶν, ἢ ...θόνου φόβος οὐδεὶς ἔτι τοῖς γιγνο-...μένοις ἐπῆν, ἀλλὰ ἐς ἔργα ἀνήμε-...ρα, καὶ ἐπὶ τοῖς ἔργοις ἐς ὄψεις ἐ-...ξέποντο ἀθεμίστους, κτιννύντες τε ...ηλεῶς, καὶ περιτέμνοντες αὐχένας ...ἀνδρῶν ἤδη τεθνεώτων· καὶ προτι-...θέντες τὰς συμφορὰς ἐς φόβον ἢ κα-...τάπληξιν, ἢ θέαν ἀθέμιστον· Γάϊος ...ὲ δὴ Ἰούλιος καὶ Λεύκιος Ἰούλιος, ...ὲ Ἀτίλιος Ἑρρανὸς, δύο ἀλλήλοιν ἀδελφώ, καὶ Πόπλιος Λέντλος, καὶ Γάϊος Νεμετώριος, καὶ Μάρκος Βέβιος, ἐν ὁδῷ καταληφθέντες, ἀνῃρέθησαν.

amici fugam ſuadebant. At ille negans ſe commiſſurum ut patria deſeratur à ſe conſule, ſeceſſit in Janiculum cum nobiliſſimo quoque partéque exercitus, in ſella curuli ſublimis, & conſulari habitu, ſtipatus faſcibus ac ſecuribus. Quem quum Cenſorinus perſequeretur cum equitibus aliquot, ac rurſum à ſuis equus offerretur ad fugam, ne ſurgere quidem dignatus, necem expectavit. *Octavii interitus.* Cenſorinus caput ejus ad Cinnam retulit, quod tunc primum conſulis caput pro roſtris fuit poſitum. *Primum conſulis caput pro roſtris poſitum.* Eodem loco & aliorum pòſt cæſorum ſpectaculo fuère capita: duravítque tam dirus mos & ad poſteros in inteſtinis factionum infenſarum cædibus. Ceterùm in ea victoria gravis fuit inimicorum 394 perſecutio, neminem ab iratorum ſævitia defendente ſua dignitate, non ſenatorem, non equitem: ſed quotquot ſenatores trucidarentur, capita eorum pro roſtris ponebantur omnium. Jámque nullo reſpectu vel deorum vel hominum poſt ſæva facinora vertebantur ad fœdiora ſpectacula, truncando cervices defunctorum, & calamitates oſtentando, ſive ad terrorem, ſive ad voluptatem nefariam ſpectatricis multitudinis. *Marii & aliorum facinora.* In his C. & L. Julii, Luciíque germanus Atilius Serranus, P. Lentulus, C. Numitorius, M. Bebius, in via reperti cæſi ſunt, Craſſus in *Nobilium aliquot cædes.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Craſſi filii interitus. fuga filium interemit ne veniret in poteſtatem perſequentium, quos ipſe non valuit effugere. M. Antonium oratorem in villam quandam elapſum villicus benignè ſuſcepit ac texit: dumque in hoſpitis gratiam ſervus in cauponam vinum petit ſolito ſæpius, percontanti cauponi cauſam inſuſurravit: qui dato vino rem Mario ſignificavit properè. Ille hoc audito præ lætitia procurrit ipſe patraturus facinus: ſed ab amicis retentus tribunum eò miſit cum militibus. Hos Antonius, ſuavis facundiæ, mulcebat longa oratione, miſerationem movens modis variis, donec tribunus miratus ipſe curſu conſcendit cubiculum, & inter orandum confoſſo præciſum caput remiſit ad Marium. Antonii oratoris. Cornutus verò in tugurio latitans, ſervorum aſtu ſervatus eſt: nacti enim cadaver quoddam injecerunt in rogum: ei, dum inquiſitores adventant, ſuppoſito igne, ajebant ſe herum cremare præfocatum laqueo. Cornutus ſervorum fide incolumis. Sic ille ſervorum fide manſit incolumis. At Q. Ancharus Marium in Capitolio ſacrificaturum obſervabat, ſperans fore ut religione loci adjutus reciperetur in gratiam: quem ille accedentem ſe ac ſalutantem conſpicatus, mox in ipſo fano jugulari à ſuis imperat. Q. Anchari interitus. caput hujus quoque, ut oratoris Antonii ceterorumque tam

395

Κράσσος δὲ μετὰ τοῦ παιδὸς διωκόμενος, τὸν μὲν υἱὸν ἔφθασε προανελεῖν, αὐτὸς δ᾽ ὑπὸ τῶν διωκόντων ἐπανῃρέθη. τὸν δὲ ῥήτορα Μάρκον Ἀντώνιον ἔς τι χωρίον ἐκφυγόντα ὁ γεωργὸς ἐπικρύπτων καὶ ξενίζων, ἐς πανδοχεῖον ἔπεμψε τὸν θεράποντα σπουδαιότερον τοῦ συνήθους, οἶνον πριάσασθαι· καὶ τοῦ καπήλου τί δὴ σπουδαιότερον αἰτοίη πυθομένου, ὁ μὲν θεράπων ἐψιθύρισε τὴν αἰτίαν, καὶ πριάμενος ἐπανῆλθεν· ὁ δὲ κάπηλος αὐτίκα ἔθει Μαρίῳ τοῦτο δηλώσων. καὶ ὁ Μάριος, ἐπεί τι ἤκουσεν, ὑφ᾽ ἡδονῆς ἀνέδραμεν ὡς αὐτὸς ὁρμήσων ἐπὶ τὸ ἔργον· ἐπισχόντων δ᾽ αὐτὸν τῶν φίλων, χιλίαρχος ἀποσταλεὶς στρατιώτας ἐς τὸ οἴκημα ἀνέπεμψεν· οὓς ὁ Ἀντώνιος, ἡδὺς ὢν εἰπεῖν, κατεκήλει λόγοις μακροῖς, οἰκτιζόμενός τε καὶ πολλὰ καὶ ποικίλα διεξιών· ἕως ὁ χιλίαρχος ἀπορῶν ἐπὶ τῷ γιγνομένῳ, αὐτὸς ἀνέδραμεν εἰς τὸ οἴκημα, καὶ τοὺς στρατιώτας εὑρὼν ἀκροωμένους, ἔκτεινε τὸν Ἀντώνιον ῥητορεύοντα ἔτι, καὶ τὴν κεφαλὴν ἔπεμψε τῷ Μαρίῳ. Κορνοῦτον δὲ ἐν καλύβαις κρυπτόμενον οἱ θεράποντες εὐμηχάνως περιέσωσαν· νεκρῷ γὰρ περιτυχόντες σώματι, πυράν τε ἐνῆψαν· καὶ τῶν ζητητῶν ἐπιόντων, ἅψαντες τὴν πυράν, ἔφασαν τὸν δεσπότην καίειν ἀπαγξάμενον· ὁ μὲν δὴ πρὸς τῶν θεραπόντων περιεσέσωστο. Κόϊντος δὲ Ἀγχάριος Μάριον ἐν τῷ Καπιτωλίῳ μέλλοντα θύσειν, ἐφύλαττεν, ἐλπίζων οἱ τὸ ἱερὸν διαλλακτήριον ἔσεσθαι. ὁ δ᾽ ἀρχόμενος τῆς θυσίας, προσιόντα τὸν Ἀγχάριον καὶ προσαγορεύοντα αὐτίκα ἐν τῷ Καπιτωλίῳ τοῖς παρεστῶσι προσέταξεν ἀνελεῖν. καὶ ἡ κεφαλὴ καὶ τοῦδε καὶ Ἀντωνίου τοῦ ῥήτορος, καὶ τῶν ἄλλων ὑπάτων ἢ στρατηγῶν γεγονέ-

γεγονότων, ἐν ἀγορᾷ προὐτέθησαν. ταφῆς τε οὐδενὶ ἐξῆν ἐπενεγκεῖν ἐς οὐδένα τῶν ἀναιρουμένων, ἀλλ' οἰωνοὶ καὶ κύνες ἄνδρας τοιούσδε διεσπάσαντο. πολὺς δὲ καὶ ἄλλος ἦν τῶν στασιωτῶν φόνος ἐς ἀλλήλους ἀνεύθυνος, καὶ ἐξελάσεις ἑτέρων, καὶ δημεύσεις περιουσίας, καὶ ἀρχῆς ἀφαιρέσεις, καὶ ἀνατροπαὶ τῶν ἐπὶ Σύλλα τεθέντων νόμων, αὐτοῦ τε Σύλλα φίλοι πάντες ἀνῃροῦντο, καὶ ἡ οἰκία κατεσκάπτετο, καὶ ἡ περιουσία δεδήμευτο, καὶ πολέμιος ἐψηφίζετο. τὸ δὲ γύναιον καὶ ἡ γενεὰ ζητούμενοι ἔφυγον· ὅλως τε οὐδὲν ἀπῆν ἀθρόων τε καὶ ποικίλων κακῶν. ἐπὶ δὲ τούτοις, ἐς ὑπόκρισιν ἀρχῆς ἐννόμου, μετὰ τοσούσδε φόνους ἀκρίτους, ὑπεβλήθησαν κατήγοροι τῷ τε ἱερεῖ τοῦ Διὸς Μερόλᾳ, κατ' ὀργὴν ἄρα τῆς ἀρχῆς, ἣν Κίνναν οὐδὲν ἀδικῶν διεδέδεκτο, καὶ Λουτατίῳ Κάτλῳ τῷ Μαρίου περὶ τὰ Κιμβρικὰ συνάρχῳ, περισωθέντι μὲν ἐκ Μαρίου πάλαι, ἀχαρίστῳ δ' ἐς αὐτὸν καὶ πικροτάτῳ περὶ τὴν ἐξέλασιν γενομένῳ. οὗτοι μὲν δή, φυλασσόμενοί τε ἀφανῶς, καὶ τῆς κυρίας ἡμέρας ἐπελθούσης, ἐς τὴν δίκην ἀνακαλούμενοι, (τετράκις δὲ ἐχρῆν κηρυττομένους ἐν ὡρισμένοις ὡρῶν διαστήμασιν ἁλῶναι) Μερόλας μὲν τὰς φλέβας ἐνέτεμεν ἑαυτοῦ, καὶ πινάκιον αὐτῷ περικείμενον ἐδήλου ὅτι κόπτων τὰς φλέβας τὸν πῖλον ἀποθοῖτο· οὐ γὰρ ἦν θεμιτὸν, ἱερέα περικείμενον τελευτᾶν. Κάτλος δ' ἐν οἰκήματι νεοχρίστῳ τε καὶ ἔτι ὑγρῷ καίων ἄνθρακας, ἑκὼν ἀπεπνίγη. καὶ οὗτοι μὲν οὕτως ἀπέθανον. θεράποντες δ' ὅσοι κατὰ τὸ κή-

prætorium quàm conſularium, pro roſtris fuit ſpectaculo, nec horum quemquam ſepelire licuit, canibus & alitibus laceran-di relicti ſunt: paſſim quoque ſeditioſi ſe impunè contrucidabant invicem. Alii pellebantur domo, alii bonis exuebantur, aut privabantur honoribus, leges Syllanæ abrogabantur, ipſius amici omnes necabantur. dirutáque domo & bonis publicatis ipſe hoſtis judicatus eſt, uxor quoque ac liberi quæſiti ad necem ægrè evaſerunt. nec ulla malorum ſpecies aberat. Tandem poſt tot indemnatorum cædes viſum eſt prætextu legitimi judicii Merulam flaminem dialem reum facere, ſubornatis accuſatoribus, inviſo quòd Cinnæ ſucceſſiſſet, quamvis nihil tale ambiens: ſimúlque dies dicta eſt etiam Lutatio Catulo, qui Marii collega bello Cimbrico, & ab eo ſervatus, immemor beneficiorum, acerrimus exulis inſectator extiterat. Hi ad præſtitutam diem diſſimulanter cuſtoditi ſunt: quæ poſtquam venit, & citatis per præconem cauſa quater ex certo horarum intervallo dicenda erat, Merula quidem ſibimet ipſe venas ſecuit, ſcripta prius tabella teſtatus ſe id feciſſe depoſito apice: flaminem enim apicatum mori nefas habebatur. Catulus verò cubiculo ſuo recens calce illito necdum perſiccato, prunis ingeſtis volens ſuffocatus eſt. Is fuit tantorum virorum exitus. Ceterum ſervi qui per præconem invitati

Merula.

Lutatius Catulus.

Merulæ interitus.

Flaminem apicatum mori nefas habebatur.

Catuli interitus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

vitati ad Cinnam transfugerant, jam aſcripti ejus militiæ, domos irrumpendo egerebant prædas, ne à cædibus quidem obviorum abſtinentes: nec deerant qui propriis heris eſſent infeſtiſſimi: quos ille ſæpius cohibere conatus quum nihil proficeret, Gallo milite per nocturnam quietem cinctos ad unum delevit, atque ita de his merita perfidiæ pœna ſumpta eſt.

Perfidiæ pœna de ſervis ſumpta.

Sequens autem annus conſules habuit Cinnam iterum, & Marium ſeptimùm, cui poſt exilium atque proſcriptionem, tamen augurium ſeptem pullorum aquilinorum haud quaquam fuit irritum. Verùm is dum multa contra Syllam molitur, in mediis conatibus, primo initi magiſtratus menſe, vita defunctus eſt. cui ſuffectum Valerium Flaccum Cinna miſit in Aſiam: quo mortuo Carbonem ſibi collegam optavit.

396 Cinna & Marius coſſ.

Marii interitus.

Valerius Flaccus Marii ſucceſſor. Carbo. Sylla.

At Sylla reditum contra inimicos approperans, Mithridate debellato celeriter, ut antè dictum eſt, ac ne integro quidem triennio cæſis hoſtium centum ſexaginta millibus, receptis Græcia, Macedonia, Ionia, Aſia, ceteríſque gentibus quas Mithridates occuparat, ademptáque claſſe, rege compulſo intra regnum paternum, revertebatur cum optimè erga ſeſe animato exercitu, ad hæc labori aſſueto, & elato rebus geſtis proſperè. Habebat etiam naves multas & pecunias, & appa-

ρυγμα πρὸς Κίνναν ἐκδεδραμόντες, ἐλεύθεροι γεγένηντο, καὶ αὐτῷ Κίννᾳ ὅτε ἐστρατεύοντο, ταῖς οἰκίαις ἐπέτρεχον καὶ διήρπαζον, ἀναιροῦντες ἅμα οἷς περιτύχοιεν· οἱ δὲ αὐτῶν καὶ τοῖς σφετέροις δεσπόταις μάλιστα ἐπεχείρουν. Κίννας δ᾽ ἐπεὶ πολλάκις αὐτοῖς ἀπαγορεύων οὐκ ἔπειθε, Γαλατῶν στρατιὰν αὐτοῖς ἔτι νυκτὸς ἀναπαυομένοις περιστήσας, διέφθειρε πάντας· οἱ μὲν δὴ θεράποντες δίκην ἀξίαν ἔδωσαν τῆς ἐς δεσπότας πολλάκις ἀπιστίας.

ΤΟΥ δ᾽ ἐπιόντος ἔτους, ὕπατοι μὲν ᾕρηντο Κίννας τε αὖθις καὶ Μάριος ἕβδομον, ᾧ μετὰ φυγὴν καὶ ἐπικήρυξιν εἴ τις ὡς πολέμιον ἀνέλοι, τὸ μάντευμα ὅμως ἀπήντα τῶν ἑπτὰ νεογνῶν αἰετῶν· ἀλλ᾽ οὗτος μὲν πολλὰ καὶ δεινὰ ἐς Σύλλαν ἐπινοῶν, τοῦ πρώτου μηνὸς τῆς ἀρχῆς ἀπέθανε, καὶ Οὐαλέριον Φλάκκον ὁ Κίννας ἑλόμενος ἀντ᾽ αὐτοῦ, εἰς τὴν Ἀσίαν ἐξέπεμψεν. ἀποθανόντος δὲ καὶ Φλάκκου, Κάρβωνα εἵλετο συνάρχην ἑαυτῷ.

Σύλλας δ᾽ ἐπείγει τὴν ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐπάνοδον, τὰ ἐς Μιθριδάτην πάντ᾽ ἐπιταχύνας, ὡς μοι προείρηται, καὶ ἔτεσιν οὐδ᾽ ὅλοις τρισὶν, ἑκκαίδεκα μὲν ἀνδρῶν μυριάδας κατακανὼν, τὴν δὲ Ἑλλάδα καὶ Μακεδονίαν καὶ Ἰωνίαν καὶ Ἀσίαν, καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ ὅσα Μιθριδάτης προειλήφει, ἐς Ῥωμαίους ἀναλαβὼν, αὐτόν τε τὸν βασιλέα τὰς ναῦς ἀφελόμενος, καὶ ἐς μόνην τὴν πατρῴαν ἀρχὴν ἐκ τοσοῦδε κατακλείσας, ἐπανῄει στρατὸν ἄγων εὔνουν οἱ καὶ γεγυμνασμένον καὶ πολὺν, καὶ τοῖς γεγονόσιν ἐπηρμένον· ἦγε δὲ καὶ νεῶν πλῆθος, καὶ χρήματα, καὶ παρασκευὴν

παρασκευὴν ἐς ἅπαντα ἀξιόλογον, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἦν ἐπίφοβος. ὥστε δειμαίνοντες αὐτὸν ὅ, τε Κάρβων καὶ ὁ Κίννας, ἐς ὅλην τὴν Ἰταλίαν τινὰς περιέπεμπον, χρήματα καὶ στρατιὰν καὶ σῖτον αὐτοῖς ἀθροίζειν· τούς τε δυνατοὺς σὺν οὐσίαις ἀνελάμβανον, καὶ τῶν πόλεων ἠρέθιζον μάλιστα τὰς νεοπολίτιδας, ὡς δι' αὐτὰς ὄντες ἐν τοσῷδε κινδύνῳ. τάς τε ναῦς ἐπεσκεύαζον ἀθρόως, καὶ τὰς ἐν Σικελίᾳ μετεκάλουν, καὶ τὴν παράλιον ἐφύλασσον, καὶ οὐδὲν ὀξέως οὐδὲ οἵδε παρασκευῆς μετὰ δέους ἅμα καὶ σπουδῆς ἐξέλειπον. Σύλλας δ' ἐπὶ φρονήματος ἐπέστελλε τῇ βουλῇ περί τε αὑτοῦ, καταλέγων ὅσα περὶ Λιβύην ἐς Ἰουγόρθαν τὸν Νομάδα ἔτι ταμιεύων, ἢ ἐπὶ τοῖς Κιμβρικοῖς πρεσβεύων, ἢ Κιλικίας ἡγούμενος, ἢ ἐν τοῖς συμμαχικοῖς, ἢ ὑπατεύων ἔπραξε· τὰ δ' ἔναγχος ἐς Μιθριδάτην ὑπεραίρων τε μάλιστα, καὶ καταλογιζόμενος αὐτοῖς ἀθρόως ἔθνη πολλὰ, ὅσα Μιθριδάτου γενόμενα Ῥωμαίοις ἀναλάβοι, καὶ οὐδενὸς ἧττον, ὅτι τοὺς ἐξελαθέντας ἐκ Ῥώμης ὑπὸ Κίννα καταφυγόντας ἐς αὐτὸν ὑποδέξαιτο ἀπορουμένους, καὶ ἐπικουφίζοι τὰς συμφορὰς αὐτοῖς. ἀνθ' ὧν ἔφη τοὺς ἐχθροὺς πολέμιον αὐτὸν ἀναγράψαι, καὶ τὴν οἰκίαν ἀνασκάψαι, καὶ τοὺς φίλους ἀνελεῖν· τὴν δὲ γυναῖκα καὶ τέκνα μόλις πρὸς ἑαυτὸν διαφυγεῖν. ἀλλ' αὐτίκα καὶ τοῖσδε καὶ τῇ πόλει πάσῃ τιμωρὸς ἥξειν ἐπὶ τοὺς εἰργασμένους· τοῖς δ' ἄλλοις πολί-

ratum ad res quantumvis amplas aggrediendas idoneum, ita ut inimicis eſſet formidini. Quo metu Carbo & Cinna ceteros homines dimiſerunt per totam Italiam, qui pecunias, milites, frumentum in uſum inſtantis belli compararent: & potentiores quoſque unà cum opibus ad partes ſuas adjungebant: populos quoque concitabant, novorum præcipuè civium, jactantes propter ipſos præſenti ſe objectos periculo: claſſe quoque inſtructa, & accerſitis è Sicilia navibus, ſervabant littora, nihil ſibi ad apparatus celeritatem faciendo reliquum, ut in rebus trepidis. At Sylla elato animo ſcripſit ſenatui de ſeipſo, enumerans labores ſuos quos etiam tum quæſtor bello Jugurthino exhauſiſſet in Numidia, quos deinde legatus bello Cimbrico, vel prætor in Cilicia, vel conſul, bellis ſocialibus: ad hæc res geſtas nuper contra Mithridatem, exaggerando verbis ſingula, præſertim gentium magnum numerum, quas ab eo rege occupatas reduxiſſet 397
ſub imperium Romani populi: nec quicquam magis imputabat, quàm quòd civibus Romanis, Cinnæ violentia pulſis ex urbe, ipſe fuiſſet refugium, & in rebus calamitoſis ac egenis ſolamen & auxilium. Pro quibus beneficiis opera inimicorum egregiam ſibi relatam gratiam, proſcriptionem capitis, domus ſubverſionem, amicorum cædem, uxoris ac liberorum fugam, qua ægre ad ſe evaſiſſent incolumes: ſed venturum ſe conteſtim, ulturúmque tum privatas injurias, tum publicas,

Syllæ ad ſenatum literæ.

blicas, & pœnas exacturum ab auctoribus: ceterorum verò civium vel novorum vel veterum incuſaturum neminem. Quibus literis lectis quum pavor omnes invaſiſſet, miſſi legati qui reconciliarent eum adverſariis, præmoneréntque ſiquid caveri ſibi vellet fide publica, id curæ fore ſenatui,modò quamprimum voluntatem ſuam ſignificaret. Interim Cinna juſſus eſt ceſſare à delectibus, dum reſponſum redditur, qui futurum ſe in arbitrio ſenatus pollicitus, mox poſt legatorum diſceſſum ſeipſe conſulem unà cum collega deſignat in annum proximum, ne opus haberet comitiorum cauſa Urbem repetere: móxque ambo peragrata Italia conſcriptíſque legionibus milites alios poſt alios trajiciebant in Dalmatiam, cum quibus Syllæ occurrerent. & primi quidem proſpera navigatione provecti portus optatos tenuerunt: ſed proximè ſecutos tempeſtas retro repulit. Hi mox domum quiſque ſuam reverſi præ ſe ferebant, nunquam ſe ſponte militaturos contra cives ſuos: quo cognito reliqui negabant ſe poſthac trajecturos in Dalmatiam. Eos Cinna indignabundus ad concionem evocat, minis coacturus ſcilicet: illi pariter irati præſtò fuerunt, non diſſimulantes ſe repugnare paratos ſiquis inſolentius urgeat. Quum verò, in concionem eunti, lictor de via multitudinem ſubmovens, pulſaſſet quendam obvium, miles quidam lictorem repercuſſit: quem dum conſul jubet corripi, ſublato pariter clamore ad ſaxorum jactus ventum

Senatus ad Syllam legatos mittit.

Lictor Cinnæ à milite percuſſus.

τοὺς τε καὶ νεοπολίτας προὔλεγεν,
οὐδενὶ μέμψεσθαι περὶ οὐδενός. ὧν ἀ-
ναγιγνωσκομένων, δέος ἅπαντας
ἐπεῖχε, καὶ πρέσβεις ἔπεμπον, οἳ
συναλλάξειν αὐτὸν τοῖς ἐχθροῖς ἔ-
μελλον, καὶ προερεῖν, εἴ τινος ἀ-
σφαλείας δέοιτο, τῇ βουλῇ τάχι-
στα ἐπιστεῖλαι. τοῖς δ᾽ ἀμφὶ τὸν
Κίνναν εἴρητο μὴ στρατολογεῖν, ἕσ-
τε ἐκεῖνον ἀποκρίνεσθαι· οἱ δ᾽ ὑπ-
έσχοντο μὲν οὕτω πράξειν. οἰχομένων
δὲ τῶν πρέσβεων, ἐς τὸ μέλλον ἑ-
αυτοὺς ἀνεῖπον ὑπάτους αὐτίκα,
τοῦ μὴ διὰ τὰ ἀρχαιρέσια θᾶττον
ἐπανήκειν. καὶ τὴν Ἰταλίαν περιϊόν-
τες, στρατιὰν συνῆγον, ἣν ἐς Λι-
βυρνίαν (ὡς ἐκεῖθεν ἀπαντήσοντες
τῷ Σύλλᾳ) κατὰ μέρος ἐπὶ νεῶν διε-
βιβάζοντο· τὸ μὲν δὴ πρῶτον μέ-
ρος εὐσταθῶς διέπλευσε, τῷ δ᾽
ἑξῆς χειμὼν ἐπέπεσε, καὶ ὅσοι τῆς
γῆς ἐλαμβάνοντο, εὐθὺς ἐς τὰς πα-
τρίδας διεδίδρασκον, ὡς οὐ στρα-
τεύσοντες ἑκόντες κατὰ πολιτῶν. οἵ τε
λοιποὶ πυνθανόμενοι τοῦτ᾽, οὐδ᾽
αὐτοὶ περάσειν ἔτι ἔλεγον ἐς τὴν
Λιβυρνίαν· Κίννας δ᾽ ἀγανακτῶν,
ἐς ἐκκλησίαν αὐτοὺς ὡς ἐπιπλήξων
συνεκάλει· καὶ οἱ σὺν ὀργῇ παρήε-
σαν, ὡς ἀμυνούμενοι· τῶν δὲ ῥαβδο-
φόρων τινὸς ὁδοποιοῦντος τῷ Κίν-
νᾳ, καὶ τινὰ τῶν ἐν ποσὶ πατάξαν-
τος, ἕτερος ἐκ τοῦ στρατοῦ τὸν ῥα-
βδοῦχον ἐπάταξε. καὶ Κίννα κελεύ-
σαντος αὐτὸν συλλαβεῖν, βοὴ πα-
ρὰ πάντων ἀνέστη, καὶ λίθων ἤ-
σαν ἐπ᾽ αὐτὸν ἀφέσεις· οἱ δ᾽ ἐγ-
γὺς καὶ τὰ ξιφίδια ἐπισπάσαντες,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

συνεκέντησαν αὐτόν. οὕτω μὲν δὴ καὶ Κίννας ὑπατεύων ἀπέθανε. Κάρβων δ' ἔκ τε Λιβυρνίας τοὺς διαπεπλευκότας ἐς αὐτὴν μετεκάλει, καὶ τὰ γιγνόμενα δεδιὼς, ἐς τὴν πόλιν οὐ κατῄει, καὶ πάνυ τῶν δημάρχων αὐτὸν καλούντων ἐπὶ συνάρχου χειροτονίαν· ἀπειλησάντων δὲ ἰδιώτην ἀποφανεῖν, ἐπανῆλθε μὲν, καὶ χειροτονίαν προὔθηκεν ὑπάτου. ἀπαισίου δὲ τῆς ἡμέρας γενομένης ἑτέραν προὔγραφε, κἀν ταύτῃ κεραυνοῦ πεσόντος ἐς τὸ τῆς Σελήνης καὶ τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν, οἱ μάντεις ὑπὲρ τὰς θερινὰς τροπὰς ἀνετίθεντο τὰς χειροτονίας· καὶ μόνος ἦρχεν ὁ Κάρβων.

Σύλλας δὲ τοῖς πρὸς αὐτὸν ἥκουσιν ἀπὸ τῆς βουλῆς ἀπεκρίνατο, αὐτὸς μὲν οὔποτε ἀνδράσι τοιάδε ἐργασαμένοις ἔσεσθαι φίλος, τῇ πόλει δ' οὐ φθονήσειν χαριζομένῃ τὴν σωτηρίαν αὐτοῖς. ἀσφάλειαν δὲ αὐτὸς μᾶλλον αὐτοῖς ἔφη καὶ τοῖς ἐς αὐτὸν καταφυγοῦσιν ἐς ἀεὶ παρέξειν, στρατὸν ἔχων εὔνουν· ᾧ δὴ μάλιστα καὶ δῆλος ἐγένετο ἐνὶ ῥήματι τῷδε οὐ διαλύσων τὸν στρατὸν, ἀλλὰ τὴν τυραννίδα ἤδη διανοούμενος. ᾔτει δ' αὐτοὺς τήν τε ἀξίωσιν καὶ περιουσίαν καὶ ἱερωσύνην, καὶ εἴ τι ἄλλο γέρας εἶχεν, ἐντελῆ πάντα ἀποδοθῆναι, καὶ τοὺς περὶ τούτων ἐρῶντας συνέπεμπε τοῖς πρέσβεσιν. οἱ δ' εὐθὺς ὑπὸ τοῦ Βρεντεσίου Κίνναν τε πυθόμενοι τεθνάναι, καὶ τὴν πόλιν ἀδιοίκητον εἶναι, πρὸς τὸν Σύλλαν ἀνέστρεφον ἄπρακτοι· καὶ ὁ Σύλλας πέντε Ἰταλοῦ στρατοῦ τέλη,

eſt: qui propiores erant, ſtrictis gladiis confoderunt hominem. Sic in ſuo conſulatu Cinna periit. Cinnæ interitus. Tum Carbo, reverti juſſis qui in Dalmatiam trajecerant, de præ- 398 ſenti rerum ſtatu ſolicitus, non auſus eſt in Urbem redire, quantumvis revocantibus tribuniſplebis ad ſubrogandum legitimis comitiis in occiſi locum alterum conſulem. tandem illis comminantib. ſe redacturos eum in privatorum civium ordinem, rediit quidem, & conſularia comitia habuit: ſed quum aves non addixiſſent, in aliam diem diſtulit. tum quoque quum ſana Lunæ atque Cereris de cælo tacta eſſent, augures comitia diſtulerunt ultra ſolſtitium, Carbone ſolo manente conſule.

Inter hæc Sylla ſenatus legationi ad ſe miſſæ reſponderat, cum talium ac tantorum ſcelerum patratoribus nunquam ſibi fore amicitiam: non obſtaturum ſe tamen, ſi populus Romanus eis incolumitatem donare voluerit: ſed longè tutiſſimos fore poſthac, qui ad ipſum confugerint, quum habeat tam faventem exercitum. Ex quo uno dicto ſatis apparebat, eum retinere velle imperium, & de occupanda dominatione cogitare: nam & dignitatem priſtinam, & opes & ſacerdotium, & ſi quos alios honores habuerat, omnia hæc integra ſibi poſtulabat reſtitui: adjunctis ad legationem qui à ſenatu id peterent. Hi quamprimum Brundiſii cognoverunt Cinnam defunctum, remp. perturbatam, ad Syllam reverſi ſunt infecto negotio. Ille cum v. legionibus Itali-

cis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

cis & VI. M. equitum, aſſumptis etiam Macedonum ac Peloponneſiorum auxiliis, ducens in ſumma circiter ſexaginta virorum. M. à Piræeo Patras & inde porro trajecit Brundiſium claſſe M. DC. navium: receptúſque in portum à Brundiſinis non repugnantibus, immunitate donavit eos in poſterum, quam hodiéque retinent. móxque inde cùm univerſis copiis profectus eſt. In eo itinere Metellum Pium habuit obvium: qui ante aliquot annos bello ſociali ductaverat exercitum, ſed Cinnæ Mariíque metu vitata Urbe, & interim apud Ligures expectato eventu, tunc ultro ſe ſocium obtulit cum ea quam circa ſe habebat manu, proconſulis etiam tum nomen retinens. durat enim ſemel aſſumptus honor, donec contingat reditus in patriam. Nec ita multo pòſt Cn. Pompeius, qui poſtea Magnus cognominatus eſt, ſupervenit, ejus Pompeii filius qui fulmine perierat, non amicus Syllæ, ut videbatur: ſed ipſe ſuſpicione abolita præſtò fuit, è Piceno legionem adducens: in qua regione gratioſus erat ob paterni nominis memoriam. Idem paulo pòſt alias duas conſcripſit, & inter præcipuos ductores ſtrenuam operam Syllæ navavit. Quo factum eſt ut juvenis adhuc apud illum eſſet in pretio, ita ut ſoli omnium adventanti aſſurgeret: quem etiam in Africam miſit ad reliquias belli & Carbonianos inde profligandos, reſtituendúmque in regnum Hiempſalem pulſum à Numidis: & ob

Brunduſinis immunitas à Syllà data.

Metellus Pius.

Cn. Pompeius.

399

Sylla ſoli Cn. Pompeio aſſurgit.

καὶ ἱππέας ἑξακισχιλίους, ἄλλους τέ τινας ἐκ Πελοποννήσου καὶ Μακεδονίας προσλαβών, ἅπαντας ἄγων ἐς μυριάδας ἀνδρῶν τέσσαρας, ἐπί τε Πάτρας ἀπὸ τοῦ Πειραιέως, καὶ ἐκ Πατρῶν ἐς Βρεντέσιον, χιλίαις καὶ ἑξακοσίαις ναυσὶ διέπλει· δεξαμένων δ' αὐτὸν ἀμαχεὶ τῶν Βρεντεσίων, τοῖσδε μὲν ὕστερον ἔδωκεν ἀτέλειαν (ἣν καὶ νῦν ἔχουσιν) αὐτὸς δ' ἀναστήσας τὸν στρατὸν, ἦγεν ἐς τὸ πρόσω. καὶ αὐτῷ Μέτελλος Καικίλιος ὁ Εὐσεβὴς ἐκ πολλοῦ τε ᾑρημένος ἐς τὰ λοιπὰ τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου, καὶ διὰ Κίνναν καὶ Μάριον ἐς τὴν πόλιν οὐκ ἐσελθών, ἀλλὰ ἐν τῇ Λιγυστίδι τὸ μέλλον περιορῶν, αὐτόκλητος σύμμαχος ἀπήντα μεθ' ἧς εἶχε συμμαχίας, ἀνθύπατος ἔτι ὤν. ἔστι γὰρ εἶναι τοῖς αἱρεθεῖσιν, ἔστε ἐπανέλθοιεν ἐς Ῥώμην. ἐπὶ δὲ τῷ Μετέλλῳ καὶ Γναῖος Πομπήϊος, ὁ μετ' οὐ πολὺ Μέγας προσονομασθεὶς, Πομπηΐου μὲν ὢν παῖς τοῦ διεφθαρμένου τῷ κεραυνῷ, οὐκ εὔνου τῷ Σύλλᾳ νομισθέντος, τὴν δ' ὑποψίαν διαλυόμενος, ἦλθε, καὶ τέλος ἤγαγεν, ἐκ τῆς Πικηνίτιδος, κατὰ κλέος τοῦ πατρὸς ἰσχύσαντος ἐν αὐτῇ μάλιστα, ἀγείρας. μετὰ δ' οὐ πολὺ καὶ δύο ἄλλα συνέλεξε· καὶ χρησιμώτατος ἐν τοῖς μάλιστα ὅδε ὁ ἀνὴρ ἐγένετο τῷ Σύλλᾳ. ὅθεν αὐτὸν ὁ Σύλλας ἔτι νεώτατον ὄντα ἦγεν ἐν τιμῇ, καὶ ἐπιόντος, φασὶν, ὑπανίστατο μόνῳ· λήγοντος δὲ τοῦ πολέμου, καὶ ἐς Λιβύην ἔπεμψεν ἐξελάσαι τε τοὺς Κάρβωνος φίλους, καὶ Ἱέμψαλαν, ἐκπεσόντα ὑπὸ Νομάδων, ἐς τὴν

βασι-

βασιλείαν καταγαγεῖν. ἐφ᾽ ᾧ δὴ καὶ θριαμβεῦσαι κατὰ τῶν Νομάδων αὐτῷ παρέσχεν ὁ Σύλλας, ἔτι ὄντι νέῳ, καὶ ἔτι ὄντι τῶν ἱππέων· καὶ ἀπὸ τοῦδε ἐπαρθεὶς ἐς μέγα ὁ Πομπήϊος, ἐπὶ Σερτώριον εἰς Ἰβηρίαν ἐπέμφθη, καὶ ἐς τὸν Πόντον ἐπὶ Μιθριδάτην ὕστερον. ἀφίκετο δὲ καὶ Κέθηγος ἐς τὸν Σύλλαν, χαλεπώτατος ἀντιστασιώτης αὐτῷ μετὰ Κίννα καὶ Μαρίου γενόμενος, καὶ σὺν ἐκείνοις τῆς πόλεως ἐκπεσὼν, ἱκέτης τε γινόμενος, καὶ ἑαυτὸν ὑπηρέτην ἐς ὅ, τι βούλοιτο παρέχων, ὁ δὲ, καὶ στρατιᾶς πολὺ πλῆθος ἔχων ἤδη, καὶ φίλους πολλοὺς τῶν ἐπιφανῶν, τοῖσδε μὲν ὑποστρατήγοις ἐχρῆτο, αὐτὸς δὲ καὶ Μέτελλος, ἀνθυπάτω ὄντε, ἐς τὸ πρόσθεν ἐχώρουν· ἐδόκει γὰρ δὴ καὶ ὁ Σύλλας, ἀνθύπατος ἐπὶ Μιθριδάτῃ γενόμενος, οὐκ ἀποθέσθαι πω τὴν ἀρχήν, εἰ καὶ πολέμιον αὐτὸν ἐψηφίσατο Κίννας.

ΟἹ μὲν δὴ μετὰ τῶν ἐχθρῶν βαρυτάτῃ καὶ ἀφανεῖ ἔχθρᾳ, οἱ δ᾽ ἐν ἄστει τῆς τε φύσεως αὐτοῦ καλῶς τεκμαιρόμενοι, καὶ τὴν προτέραν ἐς τὴν πόλιν ἐσβολὴν αὐτοῦ καὶ κατάληψιν ἔτι ἔχοντες ἐν ὄψει, τά τε ψηφίσματα ἃ ἐπεκήρυξαν αὐτῷ λογιζόμενοι, καὶ τὴν οἰκίαν ὁρῶντες ἀνεσκαμμένην, καὶ περιουσίαν δεδημευμένην, καὶ φίλους ἀνῃρημένους, καὶ γενεὰν μόλις ἐκφυγοῦσαν, ἐδείμαινον, καὶ οὐδὲν σφίσι νίκης ἢ πανωλεθρίας μέσον εἶναι νομίζοντες, συνίσταντο τοῖς ὑπάτοις ἐπὶ τὸν Σύλλαν μετὰ δέους· ἔς τε τὴν Ἰταλίαν περιπέμποντες, στρατιὰν καὶ τροφὰς καὶ χρήματα συνῆγον, οὐδὲν, ὡς περὶ ἐσχάτων, σφίσιν ἀπολείποντες οὔτε σπουδῆς οὔτε προθυμίας.

eas res geſtas ei triumphum annuit, ante legitimam ætatem, necdum equeſtrem ordinem egreſſo. A quibus initiis quum multùm creviſſet juvenis, contra Sertorium in Hiſpaniam miſſus eſt, & in Pontum poſtea contra Mithridatem. Quin & Cethegus ad Syllam ſe contulit, quo non alius infenſior fuerat, cum Cinna Marióque Urbe pulſus: tunc verò ſupplex ad quidvis offerens ſuum miniſterium. Sic ille auctus tum militum numero, tum amicorum illuſtrium, hos quidem pro legatis habuit, ipſe vero unà cum Metello ambo proconſules procedebant ulterius: nam & Sylla proconſulari poteſtate contra Mithridatem profectus, nondum magiſtratum depoſuerat, quanvis hoſtis à Cinna judicatus.

Cethegus.

Et ille quidem inimicos, quanquam graviter, clàm tamen oderat: qui verò in Urbe ſe tenebant, facilè conjectantes de hominis ingenio, necdum prioris irruptionis obliti, reputantéſque quibus plebiſcitis eum exagitaſſent, & videntes ejus domum dirutam, bona publicata, amicos interemptos, familiam vix fuga ſervatam, trepidi, quòd aut vincendum eſſet aut pereundum funditus, ob communem metum conſpirant adverſus eum cum conſulibus: totáque Italia milites, commeatus, pecunias, contrahunt, alacritate ſumma & induſtria, ſicut decebat in extremo periculo. Conſules verò 400

C. Nor-

C. Norbanus & L. Scipio, & cum his Carbo, qui ſuperiore anno conſul fuerat, infeſti quidem Syllæ ut ceteri, ſed conſcientia patratorum facinorum plus ſibi timentes, tum urbanis delectibus habitis, tum Italicis, cum ſuis quiſque copiis contra hoſtem ibant, habuerúntque cohortes quingenarias, ducentas tunc primùm: nam pòſt & pluribus uſi ſunt. Erat enim favor hominum in coſſ. multo propenſior, quòd Sylla videretur patriam hoſtiliter impetere, conſules rem ſuam quidem agerent, prætextu tamen patriæ. Ad hæc vulgus conſcium ſe cum illis peccaſſe, pari metu ad repugnandum movebatur, non ignari Syllam non caſtigationem aut correctionem aut terrorem volutare animo: ſed peſtem, cædes, direptiones, perniciem. Nec eos ſua feſellit opinio: nam & præliis vaſtata ſunt omnia, denis viceniſque millibus ſæpe una acie cadentibus, circa Urbem quoque cæſis L. M. & à reliquis nullam injuriam victor abſtinuit vel viritim vel populariter, donec in ſuam unius poteſtatem redegit univerſum populi Romani imperium, quo deinde pro ſua libidine uſus eſt. Nec defuerunt prodigia quibus præmonerentur divinitus: namque mira terricula privatim publicéque multis per totam Italiam obverſata ſunt, & antiqua oracula in memoriam revocata pavorem augebant. Inter alia, mula etiam

Cædes quantæ à Sylla patratæ.

Γάϊός τε Νωρβανὸς καὶ Λεύκιος Σκιπίων, τὼ τότε ὄντε ὑπάτω, καὶ μετ' αὐτῶν Κάρβων, ὃς πέρυσιν ἦρχεν, ἔχθρᾳ μὲν ἐς τὸν Σύλλαν ὁμοίᾳ χρώμενοι, δέει δὲ καὶ συνειδότι ὧν ἔπραξαν, πολὺ τῶν ἄλλων χείρονι, ἔκ τε τῆς πόλεως στρατὸν ὅσον εὐπόρουν κατέλεγον, καὶ τὸν ἐκ τῆς Ἰταλίας προσλαβόντες, ἐπὶ τὸν Σύλλαν κατὰ μέρος ἐχώρουν, σπείραις ἐκ πεντακοσίων ἀνδρῶν διακοσίαις τότε πρῶτον. ὕστερον γὰρ καὶ πλέοσι τούτων· ἡ γὰρ εὔνοια τῶν ἀνδρῶν ἐς τοὺς ὑπάτους παρὰ πολὺ ἐποίει· ὡς τὸ μὲν ἔργον τὸ Σύλλα χωροῦντος ἐπὶ πατρίδα, δόξαν ἔχον πολεμίου, τὸ δὲ τῶν ὑπάτων, εἰ καὶ περὶ σφῶν ἔπραττον, πρόσχημα τῆς πατρίδος. τῶν τε ἁμαρτηθέντων αὐτοῖς οἱ πολλοὶ συνεγνωκότες, καὶ τοῦ φόβου μετέχειν ἡγούμενοι, συνέπραττον· εὖ τὸν Σύλλαν εἰδότες οὐ κόλασιν ἢ διόρθωσιν ἢ φόβον ἐπὶ σφίσιν, ἀλλὰ λύμας καὶ θανάτους καὶ δημεύσεις καὶ ἀναιρέσεις ὅλως ἀθρόαν ἐπινοοῦντα· ὧν οὐκ ἐψεύσθησαν τῆς δόξης. ὅ,τε γὰρ πόλεμος ἔφθειρε πάντα, ὧν γε καὶ μύριοι καὶ δισμύριοι πολλάκις ἐν μάχῃ μιᾷ, καὶ ἀμφὶ τὸ ἄστυ πέντε μυριάδες ἀμφοῖν ἀπέθανον· καὶ ἐς τοὺς ὑπολοίπους ὁ Σύλλας οὐδὲν δεινὸν καὶ καθ' ἕνα καὶ κατὰ πόλεις ἐξέλιπε δρῶν· μέχρι καὶ μόναρχον ἑαυτὸν ἀπέφηνε τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ὅλης, ἐφ' ὅσον ἔχρῃζέ τε καὶ ἐβούλετο. καὶ τάδε αὐτοῖς ἐδόκει καὶ τὸ δαιμόνιον ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ σημῆναι· δείματά τε γὰρ ἄλογα πολλοῖς καὶ ἰδίᾳ καὶ κατὰ πλῆθος ἐνέπιπτε περὶ ὅλην τὴν Ἰταλίαν, καὶ μαντευμάτων παλαιῶν ἐπιφοβωτέρων ἐμνημόνευον. τέρατά τε πολλὰ ἐγίνοντο, καὶ ἡμίονος ἔτεκε,

καὶ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

γυνὴ κύουσα ἔχιν ἀντὶ βρέφους ἐξέτεκε· τήν τε γῆν ὁ θεὸς ἐπὶ μέγα ἔσεισε, καὶ νεώς τινας ἐν Ῥώμῃ κατήνεγκε· καὶ πάνυ Ῥωμαίων ὄντων ἐς τὰ τοιαῦτα βαρυεργῶν, τό, τε Καπιτώλιον ὑπὸ τῶν βασιλέων τετρακοσίοις που πρόσθεν ἔτεσι γενόμενον ἐνεπρήσθη, καὶ τὴν αἰτίαν οὐδεὶς ἐπενόει· πάντα δ' ἔδοξεν ἐς τὸ πλῆθος τῶν ἀπολουμένων, καὶ τὴν ἅλωσιν τῆς Ἰταλίας, καὶ Ῥωμαίων αὐτῶν τε πόλεως κατάληψιν, καὶ πολιτείας μεταβολὴν προσημῆναι.

Ἤρξατο μὲν οὖν ὅδε ὁ πόλεμος, οὗ Σύλλας ἐς Βρεντέσιον παρῆλθεν, ὀλυμπιάδων οὐσῶν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα καὶ τεσσάρων· μῆκος δ' αὐτοῦ, διά τε τὸ μέγεθος τῶν ἔργων, σὺν ἐπείξει ὡς ἐπ' ἐχθροὺς ἰδίους ταχυνόντων, οὐ πολὺ ὡς ἐπὶ τοῖσδε ἔργοις ἐγένετο. ὅθεν καὶ μάλιστα αὐτοῖς τὰ παθήματα ἐπειγομένοις ἐν βραχεῖ μείζω καὶ ὀξύτερα συνέβη γενέσθαι· ἐς δὲ τριετὲς ὅμως διῆλθε κατά γε τὴν Ἰταλίαν, μέχρι τὴν ἀρχὴν ἐνεδήσατο Σύλλας· ἐν γὰρ Ἰβηρίᾳ καὶ μετὰ Σύλλαν ἐξέτεινεν ἐπὶ πλεῖον. μάχαι δὲ καὶ ἀκροβολίαι καὶ πολιορκίαι, καὶ πολέμων ἰδέαι πᾶσαι κατὰ τὴν Ἰταλίαν, ἀθρόαι τε καὶ κατὰ μέρη τοῖς στρατηγοῖς ἐγίνοντο πολλαί, καὶ πᾶσαι διαφανεῖς· ὧν τὰ μέγιστα καὶ ἀξιολογώτατα, ἐν κεφαλαίῳ φράσαι, τάδε ἦν. πρώτη μὲν ἀμφὶ Κανύσιον τοῖς ἀνθυπάτοις πρὸς Νωρβανὸν ἐγίγνετο μάχη· καὶ θνήσκουσι Νωρβανοῦ μὲν ἑξακισχίλιοι, τῶν δ' ἀμφὶ τὸν Σύλλαν, ἑβδομήκοντα· τραυματίαι δ' ἐγίνοντο πολλοί. καὶ Νωρβανὸς ἐς Καπύην ἀνέζευξε. Σύλλᾳ δὲ καὶ Μετέλλῳ περὶ τὸ Τέανον οὖσι Λούκιος Σκιπίων ἐπῄει,

peperit, & mulier ſerpentem enixa eſt: terræmotus quoque ingens in Urbe aliquot templa proſtravit. & quamvis ſenatus populíque Romani cura minimè ceſſet in rebus talibus, tamen Capitolium incerta cauſa conflagravit, à regibus ante CCCC annos conditum: quæ omnia portendebant ſtrages & expugnationes Italiæ, ipſíque populo Romano ſervitutem mutationémque reip. Prodigia Romæ.

Initium autem hujus belli, quando Sylla Brundiſium appulit, incidit in CLXXIIII Olympiadem. cujus res geſtæ majores fuere quàm pro ſpatio temporis, dum alteri in alterorum cladem properantes tanto gravius ſe invicem afficiunt: ad triennium tamen protractum eſt duntaxat in Italia, donec Sylla imperio potitus eſt: nam in Hiſpania etiam poſt obitum Syllæ duravit longo tempore. Pugnæ verò, velitationes, oppugnationes, variæque belli facies per Italiam crebræ illuſtréſque fuere, dum, modò totis copiis, modò per partes confligitur. Harum præcipuas tantùm & memoratu digniores dicemus compendio. 401

Primùm omnium ad Canuſium cum Norbano ſigna contulerunt proconſules, ubi deſiderata ſunt ex coſ. exercitu, VI. M. è Syllanis LXX. ceciderunt, ſed ſauciati multi. Norbanus retroceſſit Capuam. Tum L. Scipio contra proconſules ad Teanum caſtra- Syllæ cum Norbano conflictus. L. Scipio.

X x metatos

metatos alium duxit exercitum, pacis magis quàm pugnæ cupidum. quod ubi Syllani ſenſêre, cœperunt cum coſ. per legatos agere de concordia, non quòd vel ſperarent vel opus haberent, ſed ut inter frigidè animatos naſceretur diſſenſio: id quod evenit: nam Scipio acceptis obſidibus ad colloquium in campum prodiit, convenerúntque trini utrinque: quo factum eſt ut vulgò neſciretur quid collocuti ſint. Viſum eſt conſulis juſſu ad collegam ire Sertorium communicandi conſilii gratia: interim utrinque ab armis ceſſatum eſt, dum reſponſum expectatur. Sed quum obiter Sueſſam, quæ à Syllanis tenebatur, occupaſſet Sertorius, Sylla expoſtulavit cum Scipione. Coſ. ſive facti conſcius, ſive incertus reſpondendi, ut in re inopinata, obſides Syllæ reddidit: quamobrem exercitus ejus offenſus tum intempeſtiva occupatione Sueſſæ, tum redditis obſidibus, culpabat conſules, cœpítque clàm cum Sylla de tranſitione agere, ſi propius accederet: quo facto adeò deſertus eſt coſ. ut inops conſilii ſolus in tentorio deprehenſus ſit à Syllanis, filio tantùm Lucio unà perſiſtente. Quod mihi ſanè indignum imperatore videtur, non ſenſiſſe tantam conſpirationem totius exercitus. Hos Sylla, quum nequiret in partes ſuas verbis traducere, ambos dimiſit incolumes: ſimúlque ad Norbanum Ca-

Sueſſa.

402

Scipio cum L. filio à Sylla dimiſſus incolumis.

Syllæ ad Norbanum legati.

μεθ' ἑτέρου στρατοῦ, πάνυ ἀθύμ
ἔχοντος, καὶ ποθοῦντος εἰρήν
γενέσθαι· αἰσθόμενοι δ' οἱ περὶ
Σύλλαν, πρὸς τὸν Σκιπίωνα π
συμβάσεων ἐπρέσβευον, οὐχ ὅτ
ἐλπίζοντες, ἢ χρῄζοντες, ὡς σ
στάσιν προσδοκῶντες αὐτοῦ τὸν στ
τὸν ἀθύμως ἔχοντα. ὃ καὶ συνηνέχ
γενέσθαι. Σκιπίων μὲν γὰρ ὅμηρα
συνόδου λαβών, ἐς τὸ πεδίον κα
ῄει, καὶ συνῄεσαν τρεῖς ἑκατέρ
θεν, ὅθεν οὐδὲ γνῶναι τὰ λεχθέ
συνέβη· ἐδόκει δ' ἀναθέμενος ὁ Σ
πίων ἐς Νωρβανὸν τὸν συνάρχον
ἐκ τῶν λελεγμένων πέμψαι Σερ
ριον ἀπαγγελοῦντα· καὶ ὁ στρα
ἑκατέρων ἡσύχαζε, τὰς ἀποκρί
ἀναμένοντες. Σερτωρίου δ' ἐν π
ρόδῳ Σύεσσαν, ἣ τὰ Σύλλεια ἡ
το, καταλαβόντος, ὁ μὲν Σύλ
ᾐτιᾶτο πέμπων ἐς τὸν Σκιπίωνα
ὁ, εἴτε τῷ γινομένῳ συνεγνωκώ
εἴτε ἀποκρίσεως ἀπορῶν, ὡς ἐπὶ α
λογωτάτῳ δὴ τῷ Σερτωρίου ἔργῳ,
ὅμηρα ἀπέπεμπε τῷ Σύλλα· κ
αὐτίκα ὁ στρατὸς αὐτοῦ, τῇ τε
Συέσσης ἐν σπονδαῖς ἀλόγῳ κα
λήψει, καὶ τῇ τῶν ὁμήρων οὐκ ἀπ
τουμένων ἀποπέμψει, τοὺς ὑπάτ
ἔχοντες ἐν αἰτίαις, κρύφα τῷ Σύ
λᾳ συνετίθεντο μεταθήσεσθαι πρὸς α
τὸν, εἰ πελάσειε. καὶ προσιόντος
αὐτίκα πάντες ἀθρόως μετέστησ
ὡς τὸν ὕπατον Σκιπίωνα καὶ τὸν
αὐτοῦ Λεύκιον, μόνους ἐκ τοῦ στρ
τοῦ παντὸς ἐν τῇ σκηνῇ διηπορημ
νους, Σύλλαν καταλαβεῖν. καὶ μοὶ δ
κεῖ τόδε οὐ στρατηγοῦ παθεῖν ὁ Σκ
πίων, ἀγνοήσας ὅλου στρατοῦ τοσ
δε συνθήκην. Σκιπίωνα μὲν δὴ μ
τοῦ παιδὸς οὐ μεταπείθων ὁ Σύλλα
ἀπέπεμπεν ἀπαθῆ. καὶ πρὸς Νωρβανὸν ἐς Καπύην περὶ συμβάσε

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἔπεμπεν ἑτέρους, εἴτε δείσας, τῆς πλείονος Ἰταλίας ἐπὶ τοῖς ὑπάτοις συνισταμένης, εἴτε καὶ ἐς τόνδε, καθάπερ ἐς τὸν Σκιπίωνα, τεχνάζων· οὐδενὸς δ' αὐτῷ προσιόντος οὐδ' ἐς ἀπόκρισιν (ὁ γάρ τοι Νωρβανός, ὡς ἔοικε, μὴ διαβληθείη τὰ ὅμοια ἐς στρατὸν ἔδεισεν) ἀναστήσας Σύλλας ἐχώρει πρόσω, τὰ πολέμια πάντα δῃῶν· τὸ δ' αὐτὸ καὶ Νωρβανὸς ἔπραττε κατ' ἄλλας ὁδούς· Κάρβων ἐς τὸ ἄστυ προδραμών, Μέτελλόν τε καὶ τοὺς ἄλλους, ὅσοι ὄντες ἀπὸ τῆς βουλῆς τῷ Σύλλᾳ συνῆσαν, ἐψηφίζετο εἶναι πολεμίους. αἷς ἡμέραις τὸ Καπιτώλιον ἐνεπίμπρατο· καὶ τὸ ἔργον τινὲς ἐλογοποίουν Κάρβωνος, ἢ τῶν ὑπάτων, ἢ Σύλλα πέμψαντος, εἶναι. τὸ δ' ἀκριβὲς ἄδηλον οὐ, καὶ οὐκ ἔχω τὴν αἰτίαν ἐγὼ συμβαλεῖν δι' ἣν ἂν οὕτως ἐγένετο. Σερτώριος δ' ἐκ πολλοῦ στρατηγεῖν ᾑρημένος Ἰβηρίας, μετὰ τὴν Συέσσης κατάληψιν ἔφυγεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν, καὶ αὐτὸν τῶν προτέρων στρατηγῶν οὐ δεχομένων, πολλοὺς ἐνταῦθα καὶ ὅδε Ῥωμαίοις ἀνεκαίνιζε πόνους. πλείονος δ' ἀεὶ τοῖς ὑπάτοις γιγνομένου στρατοῦ ἀπό τε τῆς πλείονος Ἰταλίας ἔτι σφίσι συνεστώσης, καὶ ἀπὸ τῆς ὁμόρου περὶ τὸν Ἠριδανὸν Γαλατίας, οὐδ' ὁ Σύλλας ἠμέλει, περιπέμπων ἐς ὅσα δύναιτο τῆς Ἰταλίας, φιλίᾳ τε καὶ φόβῳ καὶ χρήμασι καὶ ἐλπίσιν ἀγείρων, μέχρι τὸ λοιπὸν τοῦ θέρους ἑκατέροις ἐς ταῦτα ἀνηλώθη.

Τοῦ δ' ἐπιόντος ἔτους, ὕπατοι μὲν γε ἦσαν Παπίριός τε Κάρ-

puam miſit legatos alios de pace acturos, ſive timens majorem Italiæ partem ſtantem à coſſ. ſive huic quoque eaſdem quas Scipioni ſtruens inſidias. Quúmque nemo ad eum veniret ne reſponſi quidem reddendi gratia (apparet enim eum coſ. caviſſe ſimiles exercitus ſui calumnias) Sylla motis caſtris proceſſit ulterius, omnia vaſtans hoſtiliter: idem & Norbanus fecit diverſo itinere. Carbo verò prior in Urbem delatus, effecit ut Metellus & quotquot alii ſenatores Syllæ ſe adjunxerant, hoſtes à S. P. Q. R. judicarentur. quo tempore Capitolium deflagravit, rumore vario, nunc in Carbonem, nunc in conſules ſuſpicionem vertente, nunc in quempiam à Sylla ſubmiſſum: quum in re incerta conjicere cauſam ſit perdifficile, ideo nos quoque in obſcuro eam finimus. Ceterùm Sertorius dudum ſortitus Hiſpaniam, poſtquam Sueſſam occupavit, profugit in provinciam: quúmque ei non decederetur, multum & hic laboratum eſt Romanis exercitibus. Interim in dies magis ac magis creſcebant conſulum copiæ confluente ab ultima Italia milite, atque à circumpadana etiam Gallia. Nec Sylla ceſſabat, mittens certos homines ad quoſcunque poſſet Italiæ populos, &, vel benevolentia, vel metu, vel largitionibus, vel pollicitis eos concitans: itaque utrinque in his conatibus reliquum æſtatis abſumptum eſt.

Inſequentis anni principio coſſ. magiſtratum ineunt, Papirius

Papirius Carbo & Marius coſſ.

rius Carbo rurſum, & Marius, illius clariſſimi Marii fratris filius, annos XXVII natus: quo tempore præ frigoris aſperitate in hyberna utrinque diſceſſum

403 eſt. Sed primo ſtatim vêre ad Æ-

Æſis flumen.

ſim flumen à mane uſque meridiem acerrimè conflixerunt Metellus & Carinas Carbonis legatus: quo multis amiſſis profligatato finitima loca defecerunt ad Metellum à coſſ. Metellum verò Carbo aſſecutus obſidebat, donec cognito collegam magno prælio ad Præneſte eſſe victum, copias ſuas reduxit Ariminum, Pompeio à tergo hærente & in eum curſante in agmen extremum.

Clades ad Præneſte. Setia.

Clades autem ad præneſte accepta eſt hoc modo: Occupata à Sylla Setia, Marius eò copias admovit:

Sacriportus.

deinde paulatim retrocedens, ubi ad Sacriportum pervenit, explicuit aciem. pugnatum eſt magnis animis. Ubi verò ſiniſtrum cornu laborare cœpit, V. cohortes & duæ turmæ ratæ non differendum amplius diem, terga apertè verterant & abjectis ſignis ad Syllam ſimul tranſierunt:

Mariani victi fugiunt.

quo momento Mariani planè victi ſunt: univerſi enim effuſa fuga Præneſte petebant, Sylla terga cædente. Præneſtini primos refugientes intromiſerunt, ſed urgente hoſte clauſa porta Marium fune ſubduxerunt in mœnia:

Marius fune in mœnia Præneſtina ſubductus.

tum verò magna cædes circa muros edita, multi capti: in his quotquot erant Samnites,

βων αὖθις, καὶ Μάριος ὁ ἀδελφι-
δοῦς Μαρίου τοῦ περιφανοῦς, ἑπτ
καὶ εἴκοσιν ἔτη γεγονώς· χειμὼν δ
καὶ κρύος πολὺ γιγνόμενον ἅπαντα
ἀλλήλων διέστησεν· ἀρχομένου δὲ ἦ-
ρος, περὶ τὸν Αἴσινον ποταμόν, ἐ
ἠοῦς ἐπὶ μεσημβρίαν ἀγὼν καρτερὸ
ἐγένετο Μετέλλῳ τε καὶ Καρρίνᾳ Καρ-
βωνος στρατηγῷ πρὸς ἀλλήλους· κ
φεύγει μὲν ὁ Καρρίνας, πολλοὺς ἀπο-
βαλών, τὰ δὲ περίοικα πάντα ἐ
τὸν Μέτελλον ἀπὸ τῶν ὑπάτων μετε-
τίθετο· Μέτελλον δὲ Κάρβων κατα-
λαβών, ἐφρούρει περικαθήμενος· ἕς
τε Μάριον, τὸν ἕτερον ὕπατον, με-
γάλῃ μάχῃ περὶ Πραινεστὸν ἡττῆσθαι
πυθόμενος, ἀνεστρατοπέδευσεν εἰ
Ἀρίμινον. καὶ τοῦδε μὲν Πομπήϊος
τῆς οὐραγίας ἐξαπτόμενος ἐνώχλει·
ἡ δὲ περὶ Πραινεστὸν ἧσσα ὧδε ἐγέ-
νετο. Σύλλα Σήπιον καταλαβόντος
ὁ Μάριος ἀγχοῦ στρατοπεδεύων
ὑπεχώρει κατ᾽ ὀλίγον· ὡς δ᾽ ἦλθε
ἐπὶ τὸ καλούμενον Ἱερὸν λιμένα, ἐξ-
έτασσεν ἐς μάχην, καὶ ἠγωνίζετ
προθύμως· ἀρχομένου δ᾽ ἐνδιδό-
ναι τοῦ λαιοῦ μέρους, σπεῖραι πέντ
πεζῶν καὶ δύο ἱππέων, οὐκ ἀνα-
μείνασαι τὴν τροπὴν ἐκφανῆναι,
τά τε σημεῖα ἔρριψαν ὁμοῦ, καὶ πρὸ
τὸν Σύλλαν μετετίθεντο. καὶ τόδ᾽ εὐ-
θὺς ἦρχε τῷ Μαρίῳ δυσχεροῦς ἥτ-
της· κοπτόμενοι γὰρ ἐς Πραινεστὸν ἔ-
φευγον ἅπαντες, ἑπομένου τοῦ Σύλ-
λα σὺν δρόμῳ. καὶ οἱ Πραινέστιοι τοὺς
μὲν πρώτους αὐτῶν εἰσεδέξαντο,
Σύλλα δ᾽ ἐπικειμένου, τὰς πύλας
ἀπέκλεισαν, καὶ Μάριον καλῳδίοις
ἀνιμήσαντο. πολὺς δ᾽ ἄλλος αὐ-
τοῦδε περὶ τοῖς τείχεσιν ἐγίγνετο φό-
νος. καὶ πλῆθος αἰχμαλώτων ὁ
Σύλλας ἔλαβεν, ὧν τοὺς Σαμνίτας

ἔκτεινε

ἔκτεινε πάντας, ὡς αἰεὶ χαλεποὺς
ωμαίοις γιγνομένους. ταῖς δ' αὐ-
ταῖς ἡμέραις καὶ Μέτελλος ἐνίκα
ἕτερον Κάρβωνος στρατὸν, πέντε
ἐν ζῶθα σπειρῶν ἐν τῷ ἔργῳ σε-
σμένων ἐς Μέτελλον. Πομπήϊος
Μάρκιον ἐνίκα περὶ πόλιν Σίνας,
τὴν πόλιν διήρπαζεν. ὁ δὲ Σύλ-
ας τὸν Μάριον ἐς Πραινεστὸν κατα-
κλείσας, τὴν πόλιν ἀπετάφρευε καὶ
περιετείχιζεν ἐκ μακροῦ διαστήματ-
ος, καὶ Λουκρήτιον Ὀφέλλαν ἐπέ-
στησε τῷ ἔργῳ, ὡς οὐκέτι μάχῃ πα-
ραστησόμενος Μάριον, ἀλλὰ λιμῷ.
Μάριος δὲ οὐδὲν χρηστὸν ἔτι προσδο-
κῶν, τοὺς ἰδίους ἐχθροὺς ἠπείγετο
προανελεῖν· καὶ Βρούτῳ στρατηγοῦντι
Πόλεως ἐπέστελλε σύγκλητον ὡς
ἐπί τι ἄλλο συναγαγεῖν, καὶ κτεῖ-
ναι Πόπλιον Ἀντίστιον, καὶ Παπίριον
Κάρβωνα ἕτερον, καὶ Λεύκιον Δομί-
τιον, καὶ Μούκιον Σκαιόλαν, τὸν τὴν
μεγίστην Ῥωμαίοις ἱερωσύνην ἱερώ-
μενον· οἱ μὲν δὴ δύο τῶνδε ἀνῃρέθη-
σαν ἐν τῇ βουλῇ καθὰ Μάριος
προσέταξε, τῶν σφαγέων ἐς τὸ βου-
λευτήριον εἰσαχθέντων· Δομίτιος
δ' ἐκτρέχων, παρὰ τὴν ἔξοδον ἀν-
ῃρέθη, καὶ μικρὸν πρὸ τοῦ βουλευτη-
ρίου Σκαιόλας. τάδε σώματα αὐτῶν
ἐς τὸν ποταμὸν ἐῤῥίφη. ἐπεπόλαζε
γὰρ ἤδη μὴ θάπτεσθαι τοὺς ἀναιρου-
μένους. Σύλλας δὲ στρατὸν ἐς Ῥώ-
μην κατὰ μέρη δι' ἑτέρων καὶ ἑτέρων
ὁδῶν περιέπεμπεν, ἐντελλόμενος τὰς
πύλας καταλαβεῖν· εἰ δὲ ἀποκρου-
σθεῖεν, ἐπὶ Ὄστια χωρεῖν· τοὺς δὲ αἱ
πόλεις παροδεύοντας ξὺν φόβῳ
προσεδέχοντο, καὶ τὸ ἄστυ προσιοῦσι
τὰς πύλας ἀνέῳξαν, ὑπό τε λιμοῦ
πιεζόμενοι, καὶ τῶν παρόντων κακῶν
τὰ ἐπικρατοῦντα φέρειν ἐθι-

omnes Syllæ juſſu occiſi, ut perpetui inſectatores Romani nominis. Per eoſdem dies & Metellus vicit alterum Carbonis exercitum, etiam tunc quinque cohortibus inter pugnam ſua tranſitione accelerantibus victoriam. Pompeius quoque Marcium devicit circa Senas, urbem ipſam diripuit. At Sylla, Mario intra Præneſte compulſo, oppidum vallo ac foſſa è longinquo cingebat, præpoſito huic operi Lucretio Ofella, ut abſque oppugnatione fame expugnaret Marium: qui rebus deſperatis, ne inimicos ſuperſtites relinqueret, Bruto prætori urbano ſcripſit, ut convocato per alium prætextum ſenatu, interficeret P. Antiſtium, & alium Carbonem, prætérque L. Domitium & Mucium Scævolam pontificem maximum. Ex his duo, ita ut juſſum erat, immiſſis percuſſoribus intra curiam confoſſi ſunt, Domitius fugiens, in foribus: non longè à curia, Scævola: cadavera projecta ſunt in Tiberim. jam enim mos inoleverat, interemptos non ſepeliri. At Sylla copias ad urbem mittebat non uno itinere, imperato ut portas occuparent: quòd ſi repellerentur, conferrent ſe Hoſtiam. Hi quacunque iter erat, metu recipiebantur intra oppida, ne urbis quidem portis excluſi, quòd & fame laborabatur ab urbanis, & aſſueverant jam malis præſentibus non reſiſtere pertinacius.

Metellus.
Carbo.
Pompeius.
Marcius.
404
L. Domitii & Mutii Scævolæ interitus.

Sylla poſtquam id cognovit, confeſtim ſupervenit: & exercitu in ſtatione relicto ante portas in campo Martio ipſe fuga dilapſis adverſæ factionis civibus introgreſſus, continuò bona eorum ærario addicta ſub haſta cœpit vendere: advocatáque concione, queſtus coactum ſe improbitate inimicorum hæc facere, juſſit populum bono eſſe animo, viſuros propediem finem malorum, & reſtitutam rempublicam. Deinde ordinatis quæ præſens poſcebant remedium, & in urbe relicto præſidio, profectus eſt Cluſium, ad profligandum ibi non contemnendas belli reliquias. Interea conjunxerant ſe cum exercitu conſulum Celtiberi equites miſſi à prætoribus Hiſpaniam obtinentibus:
Glanis fluvius. commiſſóque ad Glanim fluvium equeſtri prælio, Syllani ex hoſtibus circiter L. ſtraverunt: ex Celtiberis verò CCLXX. tranſfugerunt: reliquos Carbo internecione delevit, ſive offenſus perfidia popularium, ſive exemplum metuens. Eodem tempore ad Saturniam alia copiarum parte Sylla vicit adverſarios: & Metellus claſſe circumvectus Ravennam verſus, obiter Uritanum agrum planum frumentíque feracem in poteſtatem ſuam redegit. Alia Syllanorum manus intra Neapolim nocturna prodi-
405 tione recepti, contrucidarunt omnes, præter paucos fuga elapſos, & occupaverunt triremes ejus populi. Apud Cluſium ver[o] Sylla cum Carbone per integrum diem conflictatus eſt acerrim[e]

ζόμενοι. Σύλλας δ' ὡς ἔμαθεν, αὐ-
τίκα ἐπελθών, τὴν μὲν στρατιὰν ἵδ[ρυ-]
σε περὶ τῶν πυλῶν ἐν τῷ Ἀρείῳ [πε-]
δίῳ· αὐτὸς δ' εἴσω παρῆλθεν,
φυγόντων τῶν ἀντιστασιωτῶν ἁπ[άν-]
των. καὶ τὰ μὲν τούτων αὐτίκα ἐ[δη-]
μιοῦτο καὶ διεπιπράσκετο· τὸν δὲ [δῆ-]
μον ἐς ἐκκλησίαν συναγαγών, τ[ήν]
τε ἀνάγκην τῶν παρόντων ὠλοφύ[ρε-]
το, καὶ θαῤῥεῖν προσέταξεν, ὡς α[ὐ-]
τίκα τῶνδε παυσομένων, καὶ τῆς π[ο-]
λιτείας ἐς τὸ δέον ἐλευσομένης.
οικησάμενος δ' ὅσα ἤπειγε, κ
τῇ πόλει τινὰς ἐπιστήσας τῶν ἑαυτ[οῦ,]
ἐξώρμησεν ἐς Κλούσιον, ἔνθα τοῦ π[ο-]
λέμου τὰ λοιπὰ ἤκμαζεν. ἐν
τούτῳ τοῖς ὑπάτοις προσεληλύθοι[σαν]
ἱππεῖς Κελτίβηρες, ὑπὸ τῶν ἐν [Ἰ-]
βηρίᾳ στρατηγῶν ἀπεσταλμένοι.
γινομένης παρὰ τὸν Γλάνιν ποτ[α-]
μὸν ἱππομαχίας, ὁ μὲν Σύλλας [ἀπέ-]
κτεινεν ἐς πεντήκοντα τῶν πολεμίω[ν,]
διακόσιοι δὲ καὶ ἑβδομήκοντα τῶν
τῶν Κελτιβήρων ηὐτομόλησαν ἐς Σύ[λ-]
λαν. καὶ τοὺς λοιποὺς ὁ Κάρβων ἀν[εῖ-]
λεν, εἴτε χαλεπήνας τῆς τῶν ὁμοεθ[νῶν]
αὐτομολίας, εἴτε δείσας περὶ ὁμοί[ων.]
τοῦ δ' αὐτοῦ χρόνου περὶ Σατου[ρ-]
νίαν ἑτέρῳ μέρει τοὺς ἐχθροὺς ὁ Σύ[λ-]
λας ἐνίκα, καὶ Μέτελλος ἐπὶ Ῥ[α-]
βένναν περιπλέων, τὴν Οὐρειταν[ῶν]
χώραν πεδιάδα καὶ πυροφόρον οὖσ[αν]
προσκατελάμβανεν· ἔς τε Νέαν π[ό-]
λιν ἐκ προδοσίας νυκτὸς ἕτεροι τ[ῶν]
Συλλείων ἐσελθόντες, ἔκτειναν
πάντας χωρὶς ὀλίγων διαφυγό[ν-]
των, καὶ τὰς τριήρεις τῆς πόλεως
λαβον· αὐτῷ δὲ Σύλλᾳ καὶ Κα[ρ-]
βωνι περὶ Κλούσιον ἐξ ἠοῦς ἐπὶ ἑσπ[έ-]
ραν γίνεται μάχη καρτερά, κ

φανέντ

ενέντες ἀλλήλοις ἰσόμαχοι, μετὰ
ότους διεκρίθησαν. ἐν δὲ τῷ Σπω-
ιτίῳ πεδίῳ Πομπήϊος καὶ Κράσ-
ος, ἄμφω Σύλλα στρατηγοὶ, κτεί-
νουσι τῶν Καρβωνείων ἐς τρισχιλίους.
καὶ Καρρίναν τὸν ἀντιστρατηγοῦντα
φίσιν ἐπολιόρκουν. ἔστε Κάρβων
ἕτερον τῷ Καρρίνᾳ στρατὸν ἔπεμ-
εν, ὁ δὲ Σύλλας, αἰσθόμενος καὶ
ενεδρεύσας, ἔκτεινεν αὐτῶν παροδ-
εύοντων ἐς δισχιλίους· καὶ Καρρίνας
ἐ, νυκτὸς ὕδατος τε ὄντος ἐξ οὐ-
ρανοῦ πολλοῦ καὶ σκότους, αἰσθομέ-
νων μὲν τι τῶν περικαθημένων, διὰ δὲ
ὅμβρον ἀμελούντων, διέφυγε. καὶ
άρβων ἐς Πραινεστὸν Μαρίῳ τῷ συν-
άρχῳ Μάρκιον ἔπεμπεν, ὀκτὼ τέ-
η στρατιᾶς ἄγοντα, πυνθανόμενος
υτὸν ὑπὸ λιμοῦ κακοπαθεῖν. οἷς
Πομπήϊος ἐξ ἐνέδρας ἐν στενῷ
ροσπεσὼν, τρέπεταί τε, καὶ πολ-
ὺς διαφθείρας, ἐς λόφον συνέ-
λεισε τοὺς λοιπούς· ἐξ οὗ Μάρκιος
, οὐ σβέσας τὸ πῦρ, ἀπεδιδρά-
κει· ὁ δὲ στρατὸς αὐτῷ τὴν αἰτίαν
ῆς ἐνέδρας προστιθεὶς, ἐστασίασε
αλεπῶς. καὶ τέλος μὲν ὑπὸ τοῖς
ημείοις ὅλον ἄνευ παραγγέλματος
πανῆλθεν ἐς Ἀρίμινον· οἱ λοιποὶ
δ᾽ ἐς τὰς πατρίδας κατὰ μέρη διε-
ύθησαν, ὡς ἑπτὰ σπείρας τῷ
ρατηγῷ μόνας παραμεῖναι. καὶ
Μάρκιος μὲν ὧδε πράξας κακῶς,
ς Κάρβωνα ἐπανῄει· Μάρκον δὲ
Λαμπώνιον ἐκ Λευκανίας, καὶ Πόν-
τον Τελεσῖνον ἐκ τῆς Σαμνίτιδος,
ὲ τὸν Καπυαῖον Γούτταν, μεθ᾽ ἑπτὰ
μυριάδων ἐπειγομένους Μάριον ἐξε-
λέσθαι τῆς πολιορκίας, ὁ Σύλλας

prælio, quod nox tandem diremit neutrò inclinante victoria. In Spoletinis verò campis Pompeius & Craſſus amboSyllani duces ſtraverunt Carbonianorum ad tria millia, & Carinatem ſibi oppoſitum oppugnaverunt, donec à Carbone alius ei ſubſidio mitteretur exercitus: quem Sylla, rei non ignarus, iter facientem aggreſſus ex tranſverſo, malè mulctavit, cæſis fermè duobus millibus. Carinas per occaſionem noctis valde obſcuræ ac pluviæ, licet ſentientibus obſeſſoribus, tamen ob fœdam tempeſtatem neglectim id ferentibus, evaſit. Idem Carbo ad collegam Marium obſidione Præneſtina eximendum miſit cum VIII. legionibus Marcium, quia fame laborare obſeſſos cognoverat. eas Pompeius in anguſto loco nactus, ex inſidiis adortus eſt, multíſque cæſis, reliquos in tumulum quendam refugere coactos cinxit undique. Marcius relictis quò magis falleret ignibus, noctu inde clàm aufugit: cujus exercitus acceptæ per inſidias cladis culpam in ductorem referens, poſt graves ſeditiones tandem ſigna injuſſu ejus retulit Ariminum: inde reliquis catervatim ad proprios lares dilapſis, VII tantùm cohortes apud ſuum ducem permanſerunt: ita Marcius re infeliciter geſta ad Carbonem revertit. Ceterùm M. Lamponium ex Lucania, Pontium Teleſinum è Samnio, Guttámque Capuanum cum ſeptuaginta millibus properantes ad eximendum obſidione Marium, Sylla

Carinas.

occupatis faucibus per quas ſolas
erat traſitus, excluſit. Tum coſ.
deſperans de externis auxiliis,
caſtellum loco ſpatioſo inter op-
pidum & hoſtium munitiones
exſtruxit: in id collatis machinis
contractiſque ſuis copiis, tenta-
vit Lucretio repulſo erumpere:
ſed poſt varios multorum die-
rum conatus quum nil profi-
ceret, rurſum intra Præneſtina
mœnia concluſus eſt. Per eoſdem
406 dies ad Faventiam Carbo & Nor-
banus confecto itinere ſub ve-
ſperam Metelli caſtris proximi,
quum unica hora ſupereſſet, vi-
deréntque denſa circumquaque
vineta iratè magis quàm conſul-
tè explicuerunt aciem, rati per-
territuros ſe Metellum re tam
inopina. Sed victi, ut loco tem-
poréque ſibi incommodo, acer-
vatim cadebant: ita ut cæſis cir-
citer X. M. V I. M. deditis, reli-
quis disjectis, mille ſoli ſervatis
ordinibus Arretium ſe recepe-
rint. Hac clade audita, legio Lu-
Albinovanus. cana Albinovani ad Metellum
invito ductore ſuo defecit: qui
tum quidem nihilo remiſſior fa-
ctus ad Norbanum rediit: ſed
non multis diebus pòſt pactus
clàm per internuntium miſſum
ad Syllam de impunitate, ſi pa-
traret quid memorabile, ad con-
vivium vocavit Norbanum cum
Flavius Fimbrias. ſuis legatis, C. Apuſtio, & Fla-
vio Fimbria, fratre illius qui in
Aſia necem ſibi ipſe conſciverat,
aliiſque ducibus quotquot è Car-
bonianis aderant: qui ubi, ſolo
Norbano excepto, convenêre,

ἐν τοῖς στενοῖς, ᾗ μόνη διαβατὸν ἦ
ἀπέκλειε τὴν πάροδον. καὶ ὁ Μάρι
ἀπογινώσκων ἤδη τὰς ἔξωθεν ἐπικ
ρίας, φρούριον ἐν τῷ μεταιχμ
μεγάλῳ ὄντι ἤγειρεν, ἐς ὃ καὶ μηχ
νὰς καὶ στρατιὰν συναγαγὼν, ἐπεχ
ρει βιάσασθαι τὸν Λουκρήτιον. πολυ
μέρου δ᾽ αὐτῷ καὶ ποικίλης τῆς π
ρας γινομένης, οὐδὲν ἀνύων, εἰς Πρα
νεστὸν αὖθις συνεκλείετο. καὶ περὶ τ
αὐτὰς ἡμέρας ἐν Φαυεντίᾳ Κάρβ
καὶ Νωρβανὸς ἐξ ὁδοῦ βραχὺ πρὸ
σπέρας ἐπὶ τὸ Μετέλλου στρατόπεδ
ἐλθόντες, λοιπῆς οὔσης ὥρας μια
καὶ ἀμπέλων πυκνῶν περικειμένων
ἀνοήτως μάλα ὑπὸ ὀργῆς ἐς μα
χὴν ἐξέταττον, ἐλπίσαντες Μέτελ
λον τῷ παραλόγῳ καταπλήξειν· ἡτ
τώμενοι δὲ, ὡς ἐν ἀφυεῖ χωρίῳ τ
καὶ ὥρᾳ, καὶ ἐς τὰ φυτὰ ἐμπίπτο
τες, ἐφθείροντο κατὰ πλῆθος· ἀ
ἀπολέσθαι μὲν ἀμφὶ τοὺς μυρίους, αὐ
τομολῆσαι δ᾽ ἐς ἑξακισχιλίους, κ
τοὺς λοιποὺς διαρριφῆναι, μόνων
τάξει χιλίων ἐπανελθόντων ἐς Ἀρρή
τιον. τέλος δ᾽ ἄλλο Λευκανῶν ἀ
γόμενον ὑπὸ Ἀλβινουανοῦ, τὴν ἧττη
πυθόμενον, μετεχώρει πρὸς Μέτελ
λον δυσχεραίνοντος Ἀλβινουανοῦ· ὁ
δὲ, τότε μὲν οὐ κατασχὼν τὴν ὁρμὴ
αὐτὸν, ὡς Νωρβανὸν ἐπανῆλθεν· ο
πολλαῖς δὲ ἡμέραις ὕστερον κρύφα
τῷ Σύλλᾳ προσέπεμπε, καὶ λαβὼ
ἄδειαν, εἴ τι πράξειεν ἀξιόλογον, ἐ-
πὶ ἑστίασιν ἐκάλει Νωρβανόν τε καὶ
τοὺς συνόντας αὐτῷ στρατηγοὺς,
Γάϊον Ἀντίπατρον καὶ Φλαούϊον Φιμ-
βρίαν, ἀδελφὸν τοῦδε τοῦ περὶ τὴν
Ἀσίαν ἑαυτὸν ἀνελόντος, ὅσοι τε
ἄλλοι τῶν Καρβωνείων στρατηγοὶ τότε
παρῆσαν· ὡς δ᾽ ἀφίκοντο, χωρὶς
γε Νωρβανοῦ (μόνος γὰρ οὐκ ἀφί-
κετο)

ἐτο) πάντας αὐτοὺς ὁ Ἀλβινουανὸς ἔκτεινεν ἐπὶ τῆς διαίτης, καὶ ἐς τὸν Σύλλαν διέφυγε. Νωρβανὸς δὲ καὶ Ἀρίμινον ἐπὶ τῇδε τῇ συμφορᾷ, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν πλησίον στρατοπέδων ἐς τὸν Σύλλαν μεταχωρεῖν πυνθανόμενος, τῶν τε παρόντων οἱ φίλων οὐδένα ἔτι πιστὸν, οὐδὲ βέβαιον, ὡς ἐν συμφοραῖς, τιθέμενος, ἰδιωτικοῦ σκάφους ἐπιβὰς, ἐς Ῥόδον διέπλευσεν. ὅθεν ὕστερον ἐξαιτούμενος ὑπὸ τοῦ Σύλλα, Ῥοδίων τι ἀμφιγνοούντων, ἑαυτὸν ἐν ἀγορᾷ μέσῃ διέφθειρε. Κάρβων δὲ ἕτερα τέλη δύο στρατιωτῶν ἐς Πραινεστὸν ἄγειν ἔπεμπε Δαμάσιππον, ὑπερεπειγόμενος Μάριον ἐκλῦσαι τῆς πολιορκίας· ἀλλ' οὐδ' οὗτοι τὰ στενὰ διελθεῖν ἐδύναντο φυλασσόμενα ὑπὸ τοῦ Σύλλα. Γαλάται τε ὅσοι ὑπὸ Ῥαβέννης ἐπὶ τὰ Ἄλπεια παρήκουσιν, ἀθρόως ἐς Μέτελλον μετετίθεντο· καὶ Λεύκολλος ἑτέρους τῶν Καρβωνείων ἐνίκα περὶ τὴν Πλακεντίαν· ὧν ὁ Κάρβων πυνθανόμενος, τρισμυρίους ὅμως ἔτι ἔχων περὶ τὸ Κλούσιον, καὶ δύο τέλη τὰ Δαμασίππου, καὶ ἕτερα περὶ Καρρίναν καὶ Μάρκιον, Σαμνιτῶν τε αὐτῷ χειρὶ πολλῇ προθύμως ἔτι περὶ τὰ στενὰ κακοπαθούντων, ἀπογνοὺς ἁπάντων, ἀσθενῶς ἔφυγε σὺν τοῖς φίλοις ἐς Λιβύην ἐξ Ἰταλίας, ὕπατος ἔτι ὢν ὡς Λιβύην παραστησόμενος ἀντὶ τῆς Ἰταλίας· τῶν δ' ὑπολειφθέντων οἱ μὲν ἀμφὶ τὸ Κλούσιον Πομπηΐῳ συνενεχθέντες ἐς μάχην, ὑπέβαλον ἐς δισμυρίους, καὶ ὡς ἐπὶ συμφορᾷ μεγίστῃ καὶ τὸ λοιπὸν τοῦδε τοῦ στρατοῦ ἐς τὰς πατρίδας κατὰ μέρη διελύθη. Καρρίνας δὲ καὶ Μάρκιος καὶ Δαμά-

omnibus in eodem cœnaculo trucidatis, ad Syllam transfugit. Tum Norbanus, ubi cognovit & Ariminum ob hunc caſum & aliquot propinquos exercitus ad Syllam deſciviſſe, ratus neminem ſuorum (ut fit rebus adverſis) conſtantem fore in amicitia, privati hominis navicula conſcenſa trajecit in Rhodum: ubi quum à Sylla expoſceretur, Rhodiis de ejus deditione deliberantibus, in medio foro ſe transfixit. Carbo verò alias duas legiones Damaſippum juſſit Præneſte ducere, obſidionem Marii ſolvere properans: ſed ne hæ quidem fauces à Syllanis obſeſſas valuerunt perrumpere. Præterea tota ciſalpina Gallia defecit ad Metellum, & Lucullus contra Carbonianum exercitum alium proſperè pugnavit ad Placentiam. Quibus auditis Carbo, quamvis haberet adhuc armatorum XXX. M. circa Cluſium, & duas Damaſippi legiones, & totidem alteras ſub Carinate Marcióque, adhæc Samnitium magnam manum gnaviter anguſtias perrumpere laborantium, omnibus tamen rebus deſperatis, ſegniter profugit cum amicis in Africam, conſul Italiam deſerens, quaſi hac amiſſa illam occupaturus. Exercitus, quem ad Cluſium reliquit, cum Pompeio congreſſus, amiſit fermè XX. M. reliqui accepta tanta clade diffugerunt in ſuam quiſque patriam. At Carinas cum Marcio Dama-

Albinovani perfidia.

Norbani interitus.

407

ſippóque conjunctis copiis ad fauces profecti ſunt, cum Samnitibus ut putabant perrupturi. quod ubi non ſucceſſit, Urbem petunt, quaſi capi facilem, per virorum ſimul & cibariorum inopiam, & in Albano agro caſtrametantur circa decimum lapidem. Tum Sylla, Urbi metuens, properè præmiſſis equitibus qui hoſtium agmen remorarentur, ipſe accelerato itinere cum omnibus copiis circa meridiem Collinæ portæ jam propinquus ad ædem Veneris caſtra poſuit, hoſtibus quoque circa Urbem caſtrametatis. Inclinato deinde ad veſperam die collatis ſignis, dextrum Syllæ cornu vicit, ſiniſtrum fuſum ad portas refugit. Ibi viri ſenes ut viderunt hoſtes profligatis mixtos accurrere, cataractam dimiſerunt: quæ delapſa multos milites, multos etiam ſenatores, oppreſſit: magna pars metu & neceſſitate coacta retro in hoſtes ſe vertit, & continuato per totam noctem prælio, magnam eorum concidit multitudinem: inter quos Teleſinus Albinúſque ceciderunt: caſtra eorum capta ſunt. Lamponius Lucanus cum Marcio Carinatéque, & quotquot ex Carbonianis ducibus interfuerant prælio, diverſa loca fuga petierunt. Utrinque deſideratorum numerus æſtimatus eſt ad quinquaginta millia, captivorum ſupra octo millia: inter eos quia major pars Samnites erant, Sylla jaculatoribus con-
408 ficiendos objecit. Poſtridie Mar-

σιππος οἷς εἶχον ἅπασιν ἐπὶ τὰ στενὰ ἐχώρουν, ὡς ὁμοῦ τοῖς Σαμνίταις βιασόμενοι ταῦτα αὐτὰ περάσαι· οὐ δυνηθέντες δὲ οὐδ' ὥς, ἐφέροντο ἐς Ῥώμην, ὡς ἔρημον ἀνδρῶν καὶ τροφῶν ἅμα καταληψόμενοι τὸ ἄστυ· καὶ περὶ σταδίων ἑκατὸν ἐστρατοπέδευον ἀμφὶ τὴν Ἀλβανῶν γῆν. δείσας οὖν ὁ Σύλλας περὶ τῇ πόλει, τοὺς μὲν ἱππέας προύπεμψε μετὰ σπουδῆς ἐνοχλεῖν αὐτοῖς ὁδεύουσιν. αὐτὸς δ' ἐπειχθεὶς ἀθρόῳ τῷ στρατῷ παρὰ ταῖς Κολλίναις πύλαις, περὶ μεσημβρίαν ἐστρατοπέδευσεν ἀμφὶ τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν, ἤδη καὶ τῶν πολεμίων περὶ τὴν πόλιν στρατοπεδευόντων· μάχης δ' εὐθὺς αὐτοῖς περὶ δείλην ἑσπέραν γενομένης, τῷ μὲν δεξιῷ Σύλλας ἐκράτει, τὸ δὲ λαιὸν ἡττώμενον ἐπὶ τὰς πύλας κατέφυγεν· οἱ δὲ γέροντες ὄντες ὡς εἶδον αὐτοῖς συντρέχοντας τοὺς πολεμίους, τὰς πύλας καθῆκαν ἀπὸ μηχανῆς· αἱ δ' ἐμπίπτουσαι πολλοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ στρατοῦ διέφθειραν, πολλοὺς δ' ἀπὸ τῆς βουλῆς· οἱ πολλοὶ δ' ὑπὸ δέους καὶ ἀνάγκης ἀνέστρεφον ἐς τοὺς πολεμίους. καὶ νυκτὸς ὅλης ἀγωνισάμενοι, πολὺ πλῆθος ἔκτειναν. ἔκτειναν δὲ καὶ τῶν στρατηγῶν Τελεσῖνόν τε καὶ Ἄλβινον, καὶ τὰ στρατόπεδα αὐτῶν ἔλαβον. Λαμπώνιός τε ὁ Λουκανὸς καὶ Μάρκελλος καὶ Καρρίνας, ὅσοι τε ἄλλοι στρατηγοὶ τῆς Καρβωνείου στάσεως αὐτοῖς συνῆσαν, διέφυγον· καὶ θάνατος ἐκ τοῦδε τοῦ ἔργου πέντε μυριάδων ἐδόκει γενέσθαι παρ' ἀμφοτέρων· τά τε αἰχμάλωτα, ὀκτακισχιλίων πλείω γενόμενα. Σύλλας δ' ὅτι Σαμνῖται τὸ πλέον ἦσαν, κατηκόντισε· μετὰ δὲ μίαν ἡμέραν αὐτῷ καὶ Μάρκιος καὶ Καρρίνας

ἁλόντες

ἑλόντες προσήγοντο, καὶ οὐδὲ τῶνδε φειδόμενος, οἷα Ῥωμαίων, ἔκτεινεν ἄμφω, καὶ τὰς κεφαλὰς ἐς Πραινεστὸν Λουκρητίῳ περὶ τὰ τείχη περιενεγκεῖν ἔπεμψε. Πραινέστιοι δὲ, καὶ τάδε θεώμενοι, καὶ τὸν Καρβώνειον στρατὸν ἀπολωλέναι πάντα πυνθανόμενοι, αὐτόν τε Νωρβανὸν ἤδη φυγεῖν ἐξ Ἰταλίας, καὶ τὴν ἄλλην Ἰταλίαν καὶ Ῥώμην ἐπ' αὐτῇ Σύλλαν ἐκτενῶς κεχειρῶσθαι, τὴν πόλιν τῷ Λουκρητίῳ παρέδοσαν, Μαρίου καταδύντος ἐς τάφρους ὑπονόμου, καὶ μετὰ βραχὺ καὶ ἀνελόντος ἑαυτόν. Λουκρήτιος μὲν δὴ, Μαρίου τὴν κεφαλὴν ἐκτεμὼν, ἔπεμπεν ἐς Σύλλαν· καὶ αὐτὴν ὁ Σύλλας ἐν ἀγορᾷ μέσῃ πρὸ τῶν ἐμβόλων θέμενος, ἐπιγελάσαι λέγεται τῇ νεότητι τοῦ ὑπάτου, καὶ εἰπεῖν, Ἐρέτην δεῖ πρῶτα γενέσθαι πρὶν πηδαλίοις ἐπιχειρεῖν. Λουκρήτιος δὲ ἐπεὶ Πραινεστὸν εἷλε, τῶν ἀπὸ τῆς βουλῆς ἐνταῦθ' Μαρίῳ στρατηγούντων τοὺς μὲν αὐτίκα ἀνῄρει, τοὺς δ' ἐς φυλακὴν ἐσέβαλλεν· οὓς ὁ Σύλλας ἐπελθὼν ἀνεῖλε. καὶ τοὺς ἐν Πραινεστῷ προσέταξε χωρὶς ὅπλων προελθεῖν ἅπαντας ἐς τὸ πεδίον· καὶ προελθόντων τοὺς μὲν ἑαυτῷ τι χρησίμους γενομένους, ὀλίγους πάμπαν, ἐξείλετο, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐκέλευσεν ἐς τρία ἀπ' ἀλλήλων διαστῆναι, Ῥωμαίους τε καὶ Σαμνίτας καὶ Πραινεστίους· ἐπεὶ δὲ διέστησαν, τοῖς μὲν Ῥωμαίοις ἐπεκήρυξεν ὅτι καὶ οἵδε ἄξια θανάτου δεδράκασι, καὶ συγγνώμην δέδωκεν ὅμως· τοὺς δὲ ἑτέρους κατηκόντισεν ἅπαντας· γύναια δ' αὐτῶν καὶ παιδία μεθῆκεν ἀπαθεῖς ἀπιέναι. καὶ τὴν πόλιν διήρπαζε πολυχρηματον ἐν τοῖς μάλιστα τότε οὖσαν. ὧδε μὲν δὴ καὶ Πραινεστὸς ἑάλω. Νώρβα δ' ἑτέρα πόλις

cius & Carinas è fuga retracti ſunt, quibus victor non pepercit ut civibus, ſed amborum capita præciſa miſit Lucretio, circumferenda circa Præneſtinorum mœnia: qui & his viſis, & audito periiſſe omnes Carbonis copias, Norbanum ex Italia fugere, ipſam denique Urbem in poteſtatem Syllæ redactam eſſe, oppidum Lucretio dediderunt. Marius in cuniculum ſe abdidit, ubi mox manus ſibi intulit. Caput ejus ad ſe relatum Sylla pro roſtris poſuit, non ſine cavillo in ætatem conſulis: Debuiſſe prius remum tractare, quàm gubernaculum. Lucretius Præneſte potitus, quotquot ſenatores Marianæ factionis ibi deprehendit, aut mox interfecit, aut miſit in cuſtodiam: quos Sylla poſtquam eò venit, occidit, ceteram multitudinem inermem juſſit prodire in campum: quo facto, ubi aliquot admodum paucos exemit, quorum opera aliquando uſus fuerat, reliquos diviſit trifariam: poſtquam aliò Romani, aliò Samnites, aliò Præneſtini ſeceſsêre, Romanis per præconem monitis, commeruiſſe quidem mortem ipſos quoque, habituros tamen veniam, alios omnes confixit jaculo: mulieres tantùm & pueros dimiſit incolumes: oppidum diripuit ditiſſimum illo ſeculo. ita Præneſte tractatum eſt. Norba nihilominus reſiſtebat totis viribus

Præneſtinorum deditio.

Marii interitus.

Syllæ cavillatio in Marium.

Præneſtini ut tractati à Sylla.

Norba.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

viribus, donec Æmilio Lepido noctu per proditionem intromiſſo, indignabundi oppidani, pars ſuamet manu, pars mutuis vulneribus ceciderunt, alii præfocarunt ſe laqueis, aut obturatis foribus ignem tectis ſubdiderunt: quorum conatum fortuitus ventus adjuvit in tantum, ut præda omnis abſumpta ſit incendio. Ita hi quoque internecione deleti ſunt.

Norbæ oppidani ut deleti.

Finito in Italia bello per tot clades igni ferróque illatas ultro citróque, alii Syllani duces obita regione, inſpectiſque oppidis, præſidia locis ſuſpectis impoſuerunt: Pompeius in Africam contra Carbonem, in Siciliam
409 contra ejus amicos miſſus eſt.
Sylla ipſe advocato in concionem populo, multa de ſe magnificè, multa ad illos terrendos vehementer locutus, ita concluſit orationem ut diceret, populi quidem ſtatum in melius ſe mutaturum, ſi juſſa fecerint: inimicorum verò parciturum nemini, ſed affecturum eos extremis calamitatibus: imò & in prætores, quæſtores, tribunos, tum quicunque ex eo die quo Scipio coſ. pactis non ſtetit, partes hoſtium foverint, pro viribus animadverſurum. Poſt concionem ſine mora ſenatores quadraginta, equites Rom. M. DC. proſcripſit. Hic enim primus capitalis proſcriptionis inventor eſt habitus: qui & præmia percuſſoribus proſcriptorum, latentiumque indicibus propoſuit, & pœnam ab-

Sylla in concionem pop. Rom. vocat.

Sylla primus capitalis proſcriptionis inventor.

ἀντεῖχεν ἔτι ἐγκρατῶς, ἔστε Αἰμιλίου Λεπίδου νυκτὸς ἐς αὐτὴν ἐκ προδοσίας ἐσελθόντος, διαγανακτήσαντες οἱ ἔνδον ἐπὶ τῇ προδοσίᾳ, οἱ μὲν ἑαυτοὺς ἀνῄρουν, οἱ δ' ἀλλήλους ἑκόντες, οἱ δὲ καὶ βρόχοις συνεπλέκοντο· καὶ τὰς θύρας ἐνέφραττον ἕτεροι, καὶ ἐνεπίμπρασαν. ἄνεμός τε πολὺς ἐμπεσὼν, ἐς τοσοῦτον αὐτὴν ἐδαπάνησεν ὡς μηδὲν ἐκ τῆς πόλεως λάφυρον γενέσθαι· καὶ οἵδε μὲν οὕτως ἐγκρατῶς ἀπέθανον.

Ἠνυσμένων δὲ τῶν ἀμφὶ τὴν Ἰταλίαν πολέμων καὶ πυρὶ καὶ φόνῳ πολλῷ, οἱ μὲν τοῦ Σύλλα στρατηγοὶ τὰς πόλεις ἐπιόντες, τὰ ὕποπτα ἐφρούρουν, καὶ Πομπήϊος ἔστε Λιβύην ἐπὶ Κάρβωνα, καὶ ἐς Σικελίαν ἐπὶ τοὺς ἐκεῖ Κάρβωνος φίλους ἐστέλλετο. αὐτὸς δὲ ὁ Σύλλας, Ῥωμαίους ἐς ἐκκλησίαν συναγαγὼν, πολλὰ ἐμεγαληγόρησεν ἐφ' ἑαυτοῦ, καὶ φοβερὰ ἐς κατάπληξιν εἶπεν ἕτερα· καὶ ἐπήνεγκεν, ὅτι τὸν μὲν δῆμον ἐς χρηστὴν ἄξει μεταβολὴν, εἰ πείθοιντό οἱ, τῶν δ' ἐχθρῶν οὐδενὸς ἐς ἔσχατον κακοῦ φείσεται, ἀλλὰ καὶ τοὺς στρατηγοὺς, ἢ ταμίας, ἢ χιλιάρχους, ἢ ὅσοι τι συνέπραξαν ἄλλο τοῖς πολεμίοις, μεθ' ἣν ἡμέραν Σκιπίων ὁ ὕπατος οὐκ ἐνέμεινε τοῖς πρὸς αὐτὸν ὡμολογημένοις μετελεύσεσθαι κατὰ κράτος. ταῦτα δ' εἰπὼν, αὐτίκα βουλευτὰς ἐς τεσσαράκοντα, καὶ τῶν καλουμένων ἱππέων ἀμφὶ χιλίους καὶ ἑξακοσίους ἐπὶ θανάτῳ προὔγραφεν. οὗτος γὰρ δοκεῖ πρῶτος οὓς ἐκόλασε θανάτῳ προγράψαι, καὶ γέρα τοῖς ἀναιροῦσι καὶ μηνύματα τοῖς ἐλέγχουσι, καὶ κολάσεις τοῖς κρύπτουσιν ἐπιγράψαι.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἐτ' οὐ πολὺ δὲ βουλευτὰς ἄλλους
ντοῖς προσετίθει, καὶ τῶνδε οἱ μὲν,
δοκήτως καταλαμβανόμενοι, διε-
φθείροντο ἔνθα συνελαμβάνοντο, ἐν
κίαις, ἢ στενωποῖς, ἢ ἱεροῖς· οἱ
ὲ, μετέωροι πρὸς τὸν Σύλλαν φε-
ρόμενοί τε καὶ πρὸ ποδῶν αὐτοῦ ῥι-
πτούμενοι, οἱ δὲ καὶ ἐσύροντο καὶ κα-
πατοῦντο· οὐδὲ φωνὴν ἔτι τῶν θεω-
ρῶν οὐδενὸς ἐπὶ τοσοῖσδε κακοῖς ἐ-
όντος, ὑπὸ ἐκπλήξεως. ἐξελα-
ς τε ἑτέρων ἦν, καὶ δήμευσις τῶν
έροις ὄντων. ἐπὶ δὲ τοὺς τῆς πόλεως
κφυγόντας ζητηταὶ πάντα μα-
εύοντες διέθεον· καὶ ὅσους αὐτῶν
λάβοιεν, ἀνῄρουν. πολλὴ δὲ καὶ τῶν
ταλιωτῶν ἀναίρεσίς τε καὶ ἐξελα-
ις καὶ δήμευσις ἦν, ὅσοι τι Κάρ-
ωνος, ἢ Νορβανοῦ, ἢ Μαρίου,
τῶν ὑπ' ἐκείνοις στρατηγούντων
πήκουσαν. κρίσεις τε ἦσαν ἐπὶ τού-
οις ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ὅλην πι-
ραὶ, καὶ ἐγκλήματα ποικίλα στρα-
ηγίας, ἢ στρατείας, ἢ εἰσφορᾶς
ρημάτων, ἢ ἄλλης ὑπηρεσίας,
βουλεύσεως ὅλως κατὰ Σύλλα· ἐγ-
λήματα δ' ἦν καὶ ξενία καὶ φιλία,
δάνεισμα, λαβόντος ἢ δόντος.
δη δέ τις καὶ προθυμίας ἢ μόνης
υνοδίας ἡλίσκετο· καὶ ταῦτ' ἤκμα-
ε μάλιστα κατὰ τῶν πλουσίων. ὡς
' ἐξέλιπε τὰ καθ' ἕνα ἄνδρα ἐγ-
λήματα, ἐπὶ τὰς πόλεις ὁ Σύλ-
ας μετῄει, καὶ ἐκόλαζε καὶ τάσ-
ε, τῶν μὲν ἀκροπόλεις κατα-
κάπτων, ἢ τείχη καθαιρῶν, ἢ
οινὰς ζημίας ἐπιτιθεὶς, ἢ εἰσ-
φοραῖς ἐκτρύχων βαρυτάταις· ταῖς
ὲ πλέοσι τοὺς ἑαυτῷ στρατευ-
σαμένους ἐπῴκιζεν, ὡς ἕξων φρού-
ια κατὰ τῆς Ἰταλίας· τήν τε γῆν

ditos celantibus interminatus eſt. Nec multo pòſt alios item ſenatores in proſcriptorum album retulit. Ex his quidam nec opinantes oppreſſi paſſim per domos, per templa, per porticus: alii ſublimes correpti, & ad pedes Syllæ projecti: alii raptati conculcatíque, nemine ad tam dira ſpectacula vel muſſare audente: alii pellebantur ex Urbe, rurſus alii bonis ſuis ſpoliabantur, profugos inquiſitores perſequebantur, nuſquam non diſcurrentes & excutientes omnia, trucidantes quotquot ex iis adipiſci poterant. Nec minor fuit ſociorum cædes, direptio, expulſio, qui Carboni aut Norbano aut Mario eorumve legatis paruerant, & per totam Italiam exercebantur ſevera de his rebus judicia, variis criminibus, militiæ, militaris præfecturæ, collatæ pecuniæ, cujuſvis operæ contra Syllam præbitæ, communicatíve contra eum conſilii: rei peragebantur & hoſpites & amici, creditores debitoréſque. nec deſuit cui obſequium crimini datum eſt, aut iter feciſſe cum damnatæ factionis homine: ſed præcipuè divites hærebant in hoc periculo.

Syllæ crudelia facinora.

Ut verò ſingulorum criminationes defecerunt, tum totos populos adortus Sylla puniit: aliorum arces aut mœnia diruit, alios pecuniis mulctavit, alios vexavit exactionibus graviſſimis: aliò colonos deduxit, quorum opera in eo bello uſus fuerat, qui opportunis locis diſpoſiti in ipſius poteſtate continerent Italiam, translatis 410

latis ad eos veterum poſſeſſorum prædiis: quo beneficio per totam vitam habuit obnoxios. Quum enim res ſuas niſi actis Syllæ ratis tueri nequirent, propugnatores ejus dignitatis fuerunt etiam poſt illius obitum. In eo ſtatu Italiæ, Carbonem ex Africa in Siciliam cum multis claris varis profugum, atque inde in Coſyram fugientem, Pompeius per certos homines ad id miſſos retraxit: & alios quidem, ne in conſpectum quidem admiſſos, tolli mandavit: Carbonem verò, ter conſulem, vinctum ad pedes ſibi ſiſti paſſus, poſt gravem pro concione invectionem occidit: caput reſectum ad Syllam miſſum eſt.

Carbonis interitus.

Qui poſtquam res inimicorum ſuo tractavit arbitratu, ita ut nihil hoſtile ſupereſſet præter Sertorium, & eum quidem longè remotum, Metello contra eum in Hiſpaniam miſſo, pro libito res urbanas ordinavit. Quum enim legum, ſuffragiorum, ſortium nulla haberetur ratio, univerſis metu latitantibus aut ſilentibus, omnia Syllæ acta tam conſulis quàm proconſulis rata S. P. Q. R. habuit, & ſtatuam auratam equeſtrem pro roſtris ei poſuit hoc titulo, CORNELIO SYLLÆ IMPERATORI FELICI. Sic enim ab adulatoribus vocabatur ob perpetuos rerum contra inimicos geſtarum ſucceſſus. quæ adulatio in cognomen vertit. Inveni etiam commentarios qui tradant, eum hoc

Statua aurata Syllæ poſita.

Syllæ cognomina.

αὐτῶν καὶ τὰ οἰκήματα ἐς τούσδε μεταφέρων διεμέριζεν· ὃ καὶ μάλι[sta] αὐτοὺς εὔνους αὐτῷ καὶ τελευτήσαντι ἐποίησεν· ὡς γὰρ οὐκ ἕξοντες αὐτὰ βεβαίως, εἰ μὴ πάντ' εἴη τὰ Σύλλα βέβαια, ὑπερηγωνίζοντο αὐτοῦ καὶ μεταστάντος. καὶ τάδε μὲν ἦν ἀμφὶ τὴν Ἰταλίαν. Κάρβωνα δ' ἐκ Λιβύης ἐς Σικελίαν, μετὰ πολλῶν ἐπιφανῶν, καὶ ἀπ' αὐτῆς ἐς Κοσσύραν νῆσον ὑποφεύγοντα, πέμψας τινὰς ὁ Πομπήϊος συνέλαβε· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους τοῖς ἄγουσιν ἐκέλευσεν οὐδ' ἐς ὄψιν οἱ προσαχθέντας, ἀνελεῖν· Κάρβωνα δὲ παραστησάμενος ἑαυτοῦ τοῖς ποσί, δεσμώτην τρὶς ὕπατον, ἐπεδημηγόρησε, καὶ κατέκτανε, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐς Σύλλαν ἔπεμψεν.

Ὁ δ', ἐπεὶ οἱ πάντα ὡς ἐβούλετο ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς διῴκητο, καὶ πολέμιον οὐδὲν ἦν ἔτι, πλὴν Σερτωρίου, μακρὰν ὄντος, Μέτελλον μὲν ἐπὶ τοῦτον ἐξέπεμπεν ἐς Ἰβηρίαν· τὰ δ' ἐν τῇ πόλει καθίστατο ἅπαντα ἐφ' ἑαυτοῦ καθ' ὃν ἐβούλετο τρόπον· νόμου γὰρ ἢ χειροτονίας ἢ κλήρου λόγος οὐκ ἦν ἔτι, πεφρικότων ὑπὸ δέους πάντων, καὶ κρυπτομένων ἢ σιωπώντων· ἣ καὶ πάντα ὅσα διῴκησεν ὁ Σύλλας ὑπατεύων τε καὶ ἀνθυπατεύων, βέβαια καὶ ἀνεύθυνα ἐψηφίζοντο εἶναι. εἰκόνα τε αὐτῷ ἐπίχρυσον ἐπὶ ἵππου πρὸ τῶν ἐμβόλων ἀνέθεσαν καὶ ὑπέγραψαν, ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΣΥΛΛΑ, ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΕΥΤΥΧΟΥΣ. ὧδε γὰρ αὐτὸν οἱ κόλακες διευτυχοῦντα ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς ὠνόμαζον, καὶ προσῆλθεν ἐς βέβαιον ὄνομα ἡ κολακεία. ἤδη δέ που γραφῇ περιέτυχον ἡγουμένῃ τὸν Σύλλαν Ἐπαφρόδιτον ἐν τῷ-

δε τῷ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

τῷ ψηφίσματι ἀναγραφῆναι. καὶ
ὐκ ἀπεικὸς ἐφαίνετό μοι καὶ τόδε,
τεὶ καὶ Φαῦστος ἐπωνομάζετο. δύ-
εται δὲ τοῦ αἰσίου καὶ ἐπαφροδισίου
γχοτάτω μάλιστα εἶναι τὸ ὄνομα·
τι δ᾽ ὅπου καὶ χρησμὸς αὐτῷ δο-
εἰς ἐβεβαίου τάδε, σκηπτομένῳ τὰ
έλλοντα,

Πείθεό μοι Ῥωμαῖε, κράτος μέ-
γα Κύπρις ἔδωκεν,
Αἰνείου γενεῇ μεμελημένη· ἀλλὰ
σὺ πᾶσιν
Ἀθανάτοις ἐπέτεια τίθει· μὴ λή-
θεο τῶνδε·
Δελφοῖς δῶρα κόμιζε· καὶ ἔστι τις
ἀμβαίνουσι
Ταύρου ὑπὸ νιφόεντος, ὅπου πε-
ρμήκετον ἄστυ
Καρῶν, οἳ ναίουσιν ἐπώνυμον ἐξ
Ἀφροδίτης,
Καὶ πέλεκυν θέμενος, λήψῃ κρά-
τος ἀμφιλαφές σοι.

πότερα δ᾽ αὐτῶν ἐψηφίσαντο Ῥω-
μαῖοι τὴν εἰκόνα τιθέντες, δοκοῦσι
μοι παρασκώπτοντες ἢ ἐκμειλισ-
σόμενοι τὸν ἄνδρα ἐπιγράψαι. ἔ-
πεμψε δὲ καὶ στέφανον χρυσοῦν καὶ πέ-
λεκυν, ἐπιγράψας τάδε,

Τόνδε σοι αὐτοκράτωρ Σύλλας
ἀνέθηκ᾽ Ἀφροδίτη,
Ὥς εἶδον κατ᾽ ὄνειρον ἀνὰ στρατιὴν
διέπουσαν
Τεύχεσι τοῖς Ἄρεος μαρναμέ-
νην ἔνοπλον.

ὁ δὲ, ἔργῳ βασιλεὺς ὢν, ἢ τύραν-
νος, οὐχ αἱρετὸς, ἀλλὰ δυνάμει
καὶ βίᾳ, δεόμενος δ᾽ ἄρα καὶ τοῦ
προσποιήματος αἱρετὸς εἶναι δο-
κεῖν, ὧδε καὶ τόδε ἐμηχανήσατο·
Ῥωμαίοις πάλαι κατ᾽ ἀρετὴν ἦσαν
οἱ βασιλέες, καὶ ὁπότε τις αὐτῶν
ἀποθάνοι, βουλευτὴς ἕτερος παρ᾽

ſenatuſconſulto Venuſtum appellatum: quod eo facilius credo, quando & Fauſti cognomen accepit, non alienum à ſignificatu feſtivi gratioſique. Extat & oraculum, quo in his rebus aggrediendis confirmatus eſt:

Crede mihi Romane, ingens dat
Cypria robur,
Ænea generi indulgens. tu red- 411
dere cunctis
Cælitibus, gratus, donaria gra-
ta, memento.
Munera fer Delphos. eſt quidam
qui arduus altas
Attingit Taurus nubes, ubi mœ-
nia Cares
Longa colunt, Graio Veneris de
nomine dicta:
Huic, magnas capies vires, do-
nando ſecurim.

Utrumlibet cognomen ad effigiem ejus aſcriptum eſt ex ſenatuſconſulto, videtur mihi non caruiſſe cavillo, ni ſic quoque captata eſt victoris gratia. Securis certè cum aurea corona illò miſſa eſt, hac inſcriptione:

Hanc tibi ſancta Venus poſuit
Sylla induperator,
Quandoquidem in ſomnis te vi-
dit in agmine primo
Hortantémque ſuos, & Martia
tela moventem.

Itaque re jam rex aut tyrannus, quippe non juſſu populi, non ſenatus autoritate, ſed vi aſſecutus potentiam, quum prætextu opus haberet ut videretur electus legitimè, uſus eſt arte hac: Olim Romæ regnabat quiſque virtute præſtantiſſimus: & quoties ali-

quis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

quis eorum vita decederet, ſenatores alii poſt alios quinis diebus reip. præerant, donec alius quiſpiam in regnum ſuccederet, cui faviſſent ſuffragia populi. Is quinque dierum magiſtratus, interrex vocabatur. conſularia verò comitia more ſolenni erant penes decedentes conſules: qui ſi quo caſu deeſſent, tum interrex creabatur qui præeſſet comitiis. Hujus moris occaſione Sylla, quum reſp. careret coſſ. quando Carbo in Sicilia, Marius Præneſte perierant, pauliſper ex Urbe ſeceſſit, ſenatu juſſo creare interregem: qui Valerium Flaccum elegit, ſperans habiturum conſularia comitia. Tum Sylla ſcripſit Flacco, rogaret Quirites ex ipſius Syllæ ſententia, velíntne jubeántque, quoniam præſens rerum ſtatus ita poſtulet, dictatorem creari revocato priſco more poſt annum quadringenteſimum: ídque non ad certum aliquod tempus, ſed donec res urbanæ ac Italicæ totúmque imperium, continuis bellorum procellis concuſſum eatenus, ordinatum firmatúmque fuerit. Quæ rogatio haud dubiè ad ipſum ſpectabat: nec diſſimulavit cupiditatem, adjecto in fine literarum, ſi ita viſum fuerit patribus, ſe potiſſimum reipubl. navaturum hanc operam. His litteris in urbem perlatis S. P. Q. R. inops conſilii, quippe qui nec legitima comitia retineret, nec in ſua poteſtate eſſet, per comitiorum ſimulacrum libenter ac-

Interregnum.

Valerius Flaccus interrex.

Sylla dictator eligi vult.

412

ἕτερον ἐπὶ πέντε ἡμέρας ἦρχεν· ἕως τινὰ ἄλλον ὁ δῆμος δοκιμάσειε βασιλεύειν. καὶ τόνδε τὸν πενθήμερον ἄρχοντα Ἰντέρρηγα ἐκάλουν· εἴη δ' ἄν, Ἐν τοσῷδε βασιλεύς. ἀρχαιρέσια δ' ὑπάτων οἱ λήγοντες τῆς ἀρχῆς ἀεὶ προυτίθεσαν· καὶ εἴ ποτε κατὰ συντυχίαν ὕπατος οὐκ εἴη, ὅδε ὁ ἐν τοσῷδε βασιλεύς, καὶ τότε ἐγίγνετο ἐς τὴν τῶν ὑπάτων χειροτονίαν. τούτου δὴ τοῦ ἔθους ἐπιβαίνων ὁ Σύλλας, ὑπάτων οὐκ ὄντων, ἐπεὶ καὶ Κάρβων ἐν Σικελίᾳ, καὶ Μάριος κατὰ Πραινεστὸν ἐτεθνήκεσαν, αὐτὸς μέν που τῆς πόλεως ὑπεξῆλθε· τῇ δὲ βουλῇ προσέταξεν ἑλέσθαι τὸν καλούμενον Μεταξὺ βασιλέα· ἡ μὲν δὴ Οὐαλέριον Φλάκκον εἵλετο, ἐλπίσασα ὑπάτων προθήσεσθαι χειροτονίαν· ὁ δὲ Σύλλας ἐπέστελλε τῷ Φλάκκῳ γνώμην ἐς τὸν δῆμον εἰσενεγκεῖν ὅτι χρήσιμον ἡγοῖτο Σύλλας ἐν τῷ παρόντι ἑλέσθαι τῇ πόλει τὴν ἀρχὴν οὓς ἐκάλουν δικτάτορας, πεπαυμένον ἔθος ἐκ τετρακοσίων ἐτῶν· ὃν δὲ ἕλοιντο, ἐκέλευεν ἄρχειν οὐκ ἐς χρόνον ῥητὸν, ἀλλὰ μέχρι τὴν πόλιν καὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν ἀρχὴν ὅλην στάσεσι καὶ πολέμοις σεσαλευμένην στηρίσειεν. ὁ μὲν δὴ νοῦς τῆς γνώμης ἐς αὐτὸν ἔφερε τὸν Σύλλαν, καὶ οὐδ' ἀμφίβολον ἦν· ὁ δὲ Σύλλας, οὐ κατασχὼν αὑτοῦ, καὶ τοῦτ' ἐν τέλει τῆς ἐπιστολῆς ἀνεκάλυπτεν, ὅτι εἰ δοκοίη μάλιστ' ἂν αὐτὸς τῇ πόλει καὶ ἐν τῷδε γενέσθαι χρήσιμος. ὁ μὲν δὴ τοιάδε ἐπέστελλε· Ῥωμαῖοι δ' οὐχ ἑκόντες μὲν οὐδὲ κατὰ νόμον ἔτι χειροτονοῦντες οὐδὲν, οὐδ' ἐπὶ σφίσιν ἡγούμενοι τὸ ἔργον ὅλως, ἐν δὲ τῇ πάντων ἀπορίᾳ τὴν ὑπόκρισιν τῆς χειροτονίας, ὡς ἐλευθε-

ρίας

ρας εἰκόνα καὶ πρόσχημα, ἀσπα-
σάμενοι, χειροτονοῦσι τὸν Σύλλαν ἐς
ὸν θέλοι τύραννον αὐτοκράτορα
ραννος μὲν γὰρ ἡ τῶν δικτατόρων ἀρ-
καὶ πάλαι ὀλίγῳ χρόνῳ ὁριζο-
ένη, τότε δὲ πρῶτον ἐς ἀόριστον ἐλ-
θοῦσα, τυραννὶς ἐγίγνετο ἐντελής.
τόνδε μέντοι προσετίθεσαν, ἐς εὐ-
πρέπειαν τοῦ ῥήματος, ὅτι αὐτὸν
ροῖντο δικτάτορα ἐπὶ θέσει νόμων,
αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ δοκιμάσειε, καὶ
καταστάσει τῆς πολιτείας. οὕτω μὲν δὴ
ωμαῖοι, βασιλεῦσιν ὑπὲρ τὰς ἑ-
τὸν ὀλυμπιάδας χρησάμενοι, ἑ-
δ' ἐκείνοις δημοκρατίᾳ τε καὶ
πάτοις ἐτησίοις προστάταις ἐς ἄλ-
ας ἑκατὸν ὀλυμπιάδας, αὖθις ἐ-
πειρῶντο βασιλείας, ὀλυμπιάδων
τῶν ἐν Ἕλλησιν ἑκατὸν ἑβδομήκον-
τα πέντε· καὶ οὐδενὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ
τε ἀγωνίσματος, πλὴν σταδίου
δρόμου, γινομένου· τοὺς γὰρ ἀθλη-
τὰς καὶ τὰ ἄλλα θεάματα πάντα ὁ
Σύλλας ἐς Ῥώμην μετεκέκλητο, ἐ-
πινίκια τῶν Μιθριδατείων ἔργων,
τῶν Ἰταλικῶν· πρόφασις δ' ἦν,
ἀναπνεῦσαι καὶ ψυχαγωγῆσαι τὸ
πλῆθος ἐκ καμάτων. ὁ δ' ἐς μὲν
πρόσχημα τῆς πατρίου πολιτείας,
ὑπάτους αὐτοῖς ἐπέτρεψεν ἀποφῆ-
ναι· καὶ ἐγένοντο, Μάρκος Τύλλιος
Ὀρτούλιος Δολοβέλλας· αὐτὸς δ'
οἷα δὴ βασιλεύων, δικτάτωρ ἐπὶ
τοῖς ὑπάτοις ἦν· πελέκεις τε γὰρ
φέροιντο πρὸ αὐτοῦ, οἷα δικτάτω-
ρος, εἴκοσι καὶ τέσσαρες, (ὅσοι καὶ
πάλαι βασιλέων ἡγοῦντο) καὶ
φυλακὴν τοῦ σώματος περιετίθετο
πολλήν· νόμους τε ἔλυεν, καὶ ἑτέ-
ρους ἐτίθετο· καὶ στρατηγεῖν ἀπεῖπε,
πρὶν ταμιεῦσαι, καὶ ὑπατεύειν, πρὶν
στρατηγῆσαι· καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν αὐτὴν

cepit oblatam libertatis fucatæ ſpeciem, creavítque Syllam tyrannum poteſtate ſingulari, ad tempus quantum ipſi libeat. nam & olim dictatura tyrannis erat circumſcripta brevi tempore: ſed tum amotis terminis nihil ei defuit ad abſolutam tyrannidem. verbis tamen res cohoneſtata eſt: dictatorem eum creatum perferendis legibus, quas ipſi ferre viſum fuerit, conſtituendæque reipublicæ. Sic P. R. imperio regum aſſuetus circiter C. olympiadas, atque aliis fermè totidem regimini populari ſub annuis conſulibus, rurſum ad regni formam rediit, peracta apud Græcos C. LXXV. olympiade: quo tempore nullum in olympia certamen præter curſum in ſtadio ſupererat. Nam athletas ceteráque ludicra univerſa in Urbem Sylla Mithridatici belli atque civilis occaſione tranſtulerat, cauſam prætexens quòd populum poſt tot labores recreare cuperet. Nihilominus, ut priſtina reip. forma videretur manere, permiſſum eſt populo facere conſules. Creati M. Tullius, Cornelius Dolobella: ipſe verò jam planè regnans dictator conſulibus præerat: nam & ſecures ei ut dictatori præferebantur vigintiquatuor, quemadmodum olim regibus, & frequenti ſtipabatur ſatellitio: adhæc leges alias antiquabat, alias ferebat: edixítque nequis præturam ante quæſturam gereret, néve conſulatum ante præturam, néve eun-

Pop.Rom. ad regni formam redit.

Athletæ & cetera Græcorum ludicra à Sylla Romam tranſlata.

Syllæ edicta.

dem magiſtratum iterum ſuſciperet, niſi poſt annum decimum. Tribunitiam verò poteſtatem adeo debilitavit, ut ſublata videri poſſet, lege lata nequis poſt tribunatum ad ullum alium magiſtratum admitteretur: quo factum ut eam dignitatem nemo nobilis honoriſve appetens non vitaret. Nec conſtat an eam, ut nunc eſt, à plebe ad ſenatum tranſtulerit: in quem ob ſeditiones ac bella redactum ad magnam paucitatem circiter trecentos allegit ex præcipuis equitum, tributis comitiis ſuffragia de unoquoque colligens: plebi verò inſeruit ex proſcriptorum ſervis florentiſſimum quemque ætate ac viribus, pluſquam decem mille, donatos prius libertate civitatéque, & Cornelios vocatos de patroni nomine, ut inter plebeios haberet ſemper ad juſſa parata decem millia. Idem obſequium & per Italiam ſibi providens, XXIII legionibus diviſit (ut dictum eſt) multum agrorum oppidatim, partim publicorum, partim quibus civitates mulctaverat. Fuit autem adeo terribilis & impotenter iracundus, ut Q. Lucretium Ofellam, per quem Præneſte Mariúmque conſulem expugnaverat, & victoriæ ſupremam manum impoſuerat, in medio foro interfecerit: quia nondum equeſtrem ordinem egreſſus, priuſquam quæſturam & præturam geſſiſſet, contra novam legem, invito dictatore & fruſtra dehortante,

Cornelii ſervi.

Syllæ iracundia.

Lucretii Ofellæ poſt tot officia Syllæ præſtita interitus.

αὖθις ἀρχὴν ἐκώλυσε, πρὶν ἔτη δ
κα διαγενέσθαι. τὴν δὲ τῶν δημάρχ
ἀρχὴν ἴσα καὶ ἀνεῖλεν, ἀσθενεστάτη
ἀποφήνας, καὶ νόμῳ κωλύσας μηδ
μίαν ἄλλην τὸν δήμαρχον ἀρχὴν
τι ἄρχειν. διὸ καὶ πάντες οἱ δόξης
γένους ἀντιποιούμενοι τὴν ἀρχὴν
τὸ μέλλον ἐξετρέποντο. καὶ οὐκ ἔχ
σαφῶς εἰπεῖν εἰ Σύλλας αὐτὴν, κα
θὰ νῦν ἐστιν, εἰς τὴν βουλὴν ἀπὸ
δήμου μετήνεγκεν. αὐτῇ δὲ τῇ βο
λῇ, διὰ τὰς στάσεις καὶ τοὺς πολ
μους πάμπαν ὀλιγανδρούσῃ, προσ
κατέλεξεν ἀμφὶ τοὺς τριακοσίους
ἐκ τῶν ἀρίστων ἱππέων, ταῖς φυλα
ἀναδοὺς ψῆφον περὶ ἑκάστου. τῷ δ
δήμῳ τοὺς δούλους τῶν ἀνῃρημένων τ
νεωτάτους τε καὶ εὐρώστους, μυρί
πλείους, ἐλευθερώσας ἐγκατέλεξ
καὶ πολίτας ἀπέφηνε Ῥωμαίων·
Κορνηλίους ἐφ' ἑαυτοῦ προσεῖπεν
ὅπως ἑτοίμοις ἐκ τῶν δημοτῶν πρ
τὰ παραγγελλόμενα μυρίοις χρῷτ
τὸ δ' αὐτὸ καὶ περὶ τὴν Ἰταλίαν
πινοῶν, τέλεσι τοῖς ὑπὲρ ἑαυτ
στρατευσαμένοις τρισὶ καὶ εἴκοσιν ἐπ
ένειμεν, ὥσπερ μοι προείρηται, πο
λὴν ἐν ταῖς πόλεσι γῆν, τὴν μ
ἔτι οὖσαν ἀνέμητον, τὴν δὲ τὰς π
λεις ἀφαιρούμενος ἐπὶ ζημίᾳ.
ἅπασι δ' ἦν οὕτω φοβερὸς καὶ ἀ
κρος ὀργὴν, ὡς καὶ Κοΐντον Λο
κρήτιον Ὀφέλλαν, τὸν Πραινεστὸν αἰ
τοῦ λαβόντα, καὶ Μάριον τὸν ὕπατ
ἐκπεπολιορκηκότα, καὶ τὸ τέλος
νίκης αὐτοῦ συναγαγόντα, ὑπα
τεύειν ἔτι ἱππέα ὄντα, πρὶν τα
μιεῦσαι καὶ στρατηγῆσαι, διὰ τ
μέγεθος τῶν εἰργασμένων, κατὰ πα
λαιὸν ἔθος, ἀξιοῦντα, καὶ τῶν πο
λιτῶν δεόμενον, ἐπεὶ κωλύων κα
ἀναθέμενος οὐ μετέπειθεν, ἐν ἀ

γορ

ρᾷ μέσῃ κτεῖναι· καὶ συναγαγὼν τὸ
πλῆθος ἐς ἐκκλησίαν, εἶπεν, Ἴστε
μὲν ὦ ἄνδρες, καὶ παρ' ἐμοῦ δὲ
ἀκούσατε, ὅτι Λουκρήτιον ἐγὼ κατ-
έκτανον ἀπειθοῦντά μοι. Καὶ
ογον εἶπεν, Φθεῖρες γεωργὸν ἀρο-
τριῶντα ὑπέδακνον· ὁ δὲ δὶς μὲν (ἐ-
η) τὸ ἄροτρον μεθεὶς, τὸν χιτωνί-
σκον ἐκάθηρεν· ὡς δ' αὖθις ἐδάκνε-
, ἵνα μὴ πολλάκις ἀργοίη, τὸν
ιτωνίσκον ἔκαυσε· κἀγὼ τοῖσδε
ηττημένοις παραινῶ τρίτου πυρὸς
ὴ δεηθῆναι. Σύλλας μὲν δὴ καὶ τοῖσ-
ε καταπληξάμενος αὐτοὺς, κα-
ὰ ἐβούλετο ἦρχε· καὶ ἐθριάμβευσεν
ὶ τῷ Μιθριδατείῳ πολέμῳ. καὶ
νὲς αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν, ἀρνουμέ-
ην βασιλείαν ἐπισκώπτοντες ἐκά-
ουν· ὅτι τὸ τοῦ βασιλέως ὄνομα
όνον ἐπικρύπτοι· οἱ δ' ἐπὶ τοὐνα-
ντίον ἀπὸ τῶν ἔργων μετέφερον, καὶ
υραννίδα ὁμολογουμένην ἔλεγον. ἐς
οσοῦτον αὐτοῖς τε Ῥωμαίοις καὶ Ἰτα-
λοῖς ἅπασιν ὁ πόλεμος ὅδε προὔβ-
η κακοῦ· προὔβη δὲ καὶ τοῖς ὑπὲρ
τὴν Ἰταλίαν ἔθνεσιν ἅπασιν, ἄρ-
ι μὲν ὑπὸ λῃστῶν καὶ Μιθριδάτου καὶ
Σύλλα πεπολεμημένοις, ἄρτι δ'
ἀποροῦντος τοῦ ταμιείου διὰ τὰς στά-
σεις ἐκτετρυχωμένοις καὶ εἰσφοραῖς
πολλαῖς. ἔθνη τε γὰρ πάντα, καὶ
βασιλεῖς ὅσοι σύμμαχοι, καὶ πόλεις
χ ὅσαι μόνον ὑποτελεῖς, ἀλλὰ καὶ
ὅσαι ἑαυτὰς ἐγκεχειρήκεσαν ἐπὶ συν-
θήκαις ἔνορκοι, καὶ ὅσαι διὰ συμ-
μαχίαν, ἢ τινὰ ἀρετὴν ἄλλην αὐ-
τόνομοί τε καὶ φόρων ἦσαν ἀτελεῖς,
τότε πᾶσαι συντελεῖν ἐκελεύοντο καὶ
ὑπακούειν· χώρας τε ἔνιαι καὶ λιμέ-
νων κατὰ συνθήκας σφίσι δεδομένων
ἀφῃροῦντο. Σύλλας δὲ καὶ Ἀλε-
uſque ex fœdere ſibi conceſſis

candidatum conſulatus ſe profitebatur, fretus egregiè navata contra hoſtes opera. Quo facto, pro concione dixit, Scitote Quirites, & meis verbis credite, Lucretium meo juſſu cæſum, quòd recuſaret imperata facere. addidítque fabulam: Ruſticus, quum inter arandum moleſtè ferret infeſtantes ſe pediculos, ſemel atque ierum aratione intermiſſa purgavit interulam: ſed quum denuo morderetur, in ignem conjectam exuſſit, ne ſæpius opus interrumperet. Hoc exemplo monitos volo victos, caveant ſibi ne tertio peccato ignis pœna fiat. Ergo ad hunc quoque modum perterritos, imperio habuit obnoxios, & triumphavit de Mithridate. Nec defuerunt dicaces homines, qui dominatum ejus negativum regnum facetè vocarent, quòd ſolo nomine regis abſtineret: alii ediverſo rem ſuo nomine appellabant, videlicèt manifeſtam tyrannidem, eò malorum prolapſa eſt hoc bello tum Urbs, tum Italia. Nec immunes ab iis fuere provinciæ, partim à piratis & Mithridate & Sylla bello afflictæ, partim per ſeditiones exhauſto ærario vexatæ multis tributorum exactionibus. nam & gentes omnes, & reges amici ſociique & civitates non ſolùm ſtipendiariæ, ſed etiam fœderatæ, aut gratia virtutis immunes liberæque, univerſæ tunc tributa pendere, imperatáque facere jubebantur: quædam agris portu mulctabantur. Sylla verò Ale-

Fabula.

414

xandrum, ejus Alexandri qui in Ægypto regnaverat filium, educatum in Coo inſula, & à Cois Mithridati deditum, indéque ad ſe profugum & in familiaritatem receptum, Alexandrinis regem dedit, deficiente ibi virili ſtirpe regia, & mulieribus regiis viro cognato opus habentibus: ſperans multum auri ſe collecturum ex regno opulentiſſimo. Sed Alexandrini regem hunc, inſolentius imperantem, Syllæ fiducia, decimo nono regni die protractum in gymnaſium ex regia peremerunt: tantum eis audaciæ ſupererat, vel ob domeſticarum opum magnitudinem, vel ob externarum calamitatum, quas nondum experti erant, ignorantiam. Inſequenti anno Sylla, quamvis dictator, tamen ad repræſentandam aliquam reip. formam ſuſtinuit conſul iterum fieri, collega Metello Pio. Et hinc fortè mos natus eſt, ut nunc quoque Romani Cæſares, penes quos eſt creatio conſulum, ipſimet eum honorem aſſumant, rem pulchram ducentes ſummum imperium cum conſulatu jungere.

Alexander à Sylla Alexandrinis rex datus.

Ejus interitus.

415 Anno verò qui ſecutus eſt, populus quidem tunc quoque in adulationem Syllæ deſignavit eum conſulem: at ille deſignatus, coſſ. creavit Servilium Iſauricum & Claudium Pulchrum: móxque ipſe poteſtatem ſummam, nemine interpellante, ſponte depoſuit. Quæ res mihi miranda videtur, hunc virum ad

Sylla ſummum magiſtratum ſponte deponit.

ξανδρον, τὸν Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐν Αἰ
γύπτῳ βασιλεύσαντος υἱὸν, ἀνατρα
φέντα μὲν ἐν Κῷ, καὶ ὑπὸ Κῴων ἐκ
δοθέντα Μιθριδάτῃ, διαφυγόντ
δὲ πρὸς Σύλλαν ἐκ Μιθριδάτου
καὶ συνήθη γενόμενον, ἐψηφίσατ
βασιλεύειν Ἀλεξανδρέων· ἐρήμου
Ἀλεξανδρέων ἀρχῆς ἀνδρὸς οὔσης
καὶ τῶν γυναικῶν, ὅσαι βασιλείου γε
νους ἦσαν, ἀνδρὸς συγγενοῦς δεομέ
νων· ἐλπίσας χρηματιεῖσθαι πολλ
ἐκ βασιλείας πολυχρύσου· ἀλλ
τόνδε μὲν οἱ Ἀλεξανδρεῖς, ἐννεα
καιδεκάτην ἡμέραν ἔχοντα τῆς ἀρ
χῆς, καὶ ἀτοπώτερον σφῶν, οἱ
Σύλλᾳ πεποιθότα, ἐξηγούμενον, ἐ
τὸ γυμνάσιον ἐκ τοῦ βασιλείου πε
ριαγαγόντες ἔκτειναν· οὕτως ἔτι καὶ οἱ
δε, διά τε μέγεθος ἀρχῆς ἰδίας
καὶ τῶν ἔξωθεν κακῶν ἔτι ὄντες ἀπα
θεῖς, ἀφόβως εἶχον ἑτέρων. τοῦ δ
ἐπιόντος ἔτους Σύλλας, καίπερ ὢ
δικτάτωρ, ἐς ὑπόκρισιν ὅμως καὶ
σχῆμα δημοκρατικῆς ἀρχῆς, ὑπέ
στη καὶ ὕπατος αὖθις γενέσθαι σὺ
Μετέλλῳ τῷ Εὐσεβεῖ. καὶ ἀπὸ τοῦ
δε ἴσως ἔτι νῦν οἱ Ῥωμαίων βασι
λέες, ὑπάτους ἀποφαίνοντες τῇ πα
τρίδι, ἔστιν ὅτε καὶ ἑαυτοὺς ἀποδει
κνύουσιν· ἐν καλῷ τιθέμενοι μετὰ τ
μεγίστης ἀρχῆς καὶ ὑπατεῦσαι.

Τῷ δ᾽ ἑξῆς ἔτει ὁ μὲν δῆμος, κ
τότε τὸν Σύλλαν θεραπεύων, ᾑρεῖτ
ὑπατεύειν· ὁ δὲ, οὐκ ἀνασχόμενος
ὑπάτους μὲν αὐτοῖς ἀπέφηνε Σε
ρουΐλιον Ἰσαυρικὸν καὶ Κλαύδιο
Πούλχρον· αὐτὸς δὲ τὴν μεγάλη
ἀρχὴν, οὐδενὸς ἐνοχλοῦντος, ἑκὼ
ἀπέθετο. καὶ μοι θαῦμα μὲν καὶ τόδ
αὐτοῦ καταφαίνεται, τοσήνδε ἀρχὴ
πρῶτον ἀνδρῶν καὶ μόνον ἐς τότ

Σύλλα

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ρχὴν οὐδενὸς ἐπείγοντος ἀποθέσθαι, παισὶν, (ὡς Πτολεμαῖος ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Ἀριοβαρζάνης ἐν Καππαδοκίᾳ, καὶ Σέλευκος ἐν Συρίᾳ) λ' αὐτοῖς τοῖς τυραννουμένοις· ἄλογον δ' ἤδη καὶ τὸ, βιασάμενον ἐς ὴν ἀρχὴν ῥιψοκινδύνως, ἐπεί τε κρατὴς ἐγένετο, ἑκόντα ἀποθέσθαι, καὶ παράδοξον οὔπω τι ἕτερον μὴ δεῖσαι, νεότητος ἐν τῷδε τῷ λέμῳ πλέον μυριάδων δέκα ἀνῃρημένης, καὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτῷ ἀνελόντα βουλευτὰς μὲν ἐνενήκοντα, πάτους δ' ἐς πεντεκαίδεκα· ἀπὸ τῶν καλουμένων ἱππέων δισχιλίους ἑξακοσίους, σὺν τοῖς ἐξεληλαμένοις. ὧν τῆς τε οὐσίας δεδημευμένης, καὶ πολλῶν ἀτάφων ἐκριφέντων, οὔτε τοὺς οἴκοι ὁ Σύλλας, ε τοὺς φεύγοντας κατεκπλαγεὶς, ε τὰς πόλεις, ὧν ἀκροπόλεις τε τείχη καὶ γῆν καὶ χρήματα καὶ ἀτελείας ἀφῄρητο· ἑαυτὸν ἀπέφηνεν ιώτην. τοσοῦτον ἦν ἐν τῷδε τῷ δρὶ τόλμης καὶ τύχης· ὅν γε φασιν ἐπειπεῖν ἐν τῇ ἀγορᾷ, τὴν χὴν ἀποτιθέμενον, ὅτι καὶ λόγον, εἴ τις αἰτοίη, τῶν γεγονότων φέξει. καὶ τὰς ῥάβδους καθελόντα καὶ τοὺς πελέκεας, τὴν φρουρὰν ὸ τοῦ σώματος ἀπώσασθαι, καὶ μόνον μετὰ τῶν φίλων ἐς πολὺ ἐν μέσῳ βαδίσαι, θεωμένου τοῦ πλήθους καταπεπληγότος αὐτὸν καὶ τότε. ναχωροῦντα δ' ἐπὶ τὴν οἰκίαν μόλις ποτὲ μειράκιον ἐπεμέμφετο, οὐδενὸς αὐτῷ ἀπερύκοντος, ἐθάρσησε καὶ λοιδορούμενον αὐτῷ μέχρι οἰκίας ἐλθεῖν· ὁ δὲ, κατὰ τῶν μεγίστων ἀνδρῶν τε καὶ πόλεων ἄκρας γὴν γενόμενος, εὐσταθῶς τὸ μειράκιον ἤνεγκε, καὶ τοσοῦτον, ἐσιὼν ἐς

eam ætatem tantum imperium nemine cogente ceſſiſſe, non filio, ſicut Ptolemæus in Ægypto, Ariobarzanes in Cappadocia, Seleucus in Syria, ſed his ipſis quos tyrannide preſſerat. Certè ab omni ratione alienum eſt, dominationem tanto conatu per tot pericula quæſitam, ubi adeptus ſis, ſponte deponere: nec minus mirum non defeciſſe juventutem, in hoc bello plus centum millibus abſumptis, & in his ſenatoribus adverſæ factionis XC. conſularibus XV. equitibus Ro. MMDC. annumeratis exulibus ejus ordinis: quorum bonis addictis ærario, multorum cadaveribus etiam projectis, Sylla domi foriſque ſecurus, ac ne illos quidem veritus quorum arces, mœnia, pecunias, immunitates, ſuſtulerat, ultro ad privatam vitam rediit: tanta erat in eo viro vel audacia vel felicitas. Fertur quum magiſtratum in medio foro deponeret, dixiſſe, paratum ſe rationem actorum ſuorum reddere ſi quis expetat, ſimúlque abegiſſe lictores cum ſuis ſecuribus atque ſatellites itaque cum ſolis amicis obambulaſſe diu, ſpectante & miraculo attonita multitudine. Tandem domum repetentem qui incuſaret vix unus adoleſcens extitit: quem quum nemo compeſceret, auſus eſt convitiis eum proſequi: & qui in ſummos viros integráſque civitates bilem effuderat, tunc unum adoleſcentulum tulit æquo animo: hoc tantùm in limine

Adoleſcentis in Syllam convitia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

domus ſive providenter ſive divinitus prolocutus, Hic adoleſcens efficiet nequis poſthac talem magiſtratum deponat. Quod dictum eventus approbavit paulo pòſt, dum C. Cæſar eundem
416 magiſtratum adeptus deponere nunquam voluit. Ceterùm Sylla in omnibus quæ concupiſſet (ut mihi videtur) immodicus, aſpirante fortuna ex privato tyrannus, ex tyranno privatus eſſe voluit: vixítque poſthac in ſeceſſu ruſtico. Profectus enim in ſuum Cumanum, vacavit ibi piſcationibus & venationibus, non vitæ in Urbe privatæ tædio, nec quòd virium pœniteret, ſiquid liberet moliri denuo, quippe robore pariter ac ætate integer: aderant etiam per Italiam virorum circiter millia centum viginti, aſſuetorum ejus militiæ, ipſius benignitate poſſidentium agros & ſplendida munera, prætérque in Urbe decem Corneliorum millia cum ceteris factioſis faventium illi, adverſariis verò infeſtorum & formidabilium: qui facinorum patratorum impunitatem in ejus incolumitate reponebant. Verùm ille, ut opinor, ſatur bellorum, imperii, rerúmque urbanarum, poſtremò adamavit vitam ruſticam.

Sylla in ſeceſſu ruſtico poſt depoſitum imperium vivit.

Qui poſtquam magiſtratu ſe abdicavit, populus Romanus à cædibus & tyrannide jam liber, paulatim ad ſeditiones vergebat alias, per occaſionem conſulum: quorum alter Syllanæ factionis erat C. Catulus, adverſæ alter Æmilius Lepidus, invicem exoſi

C. Catulus & Æmilius Lepidus coſſ.

τὴν οἰκίαν, εἴτε ἀπὸ ξυνέσεως, εἴτε ἐκ τύχης καταμαντευόμενος τὰ ἐσόμενα, ἀπεκρίνατο, ὅτι, Καλύσει τὸ μειράκιον τόδε ἕτερον ἄνδρα ἀρχὴν τοιάνδε ἔχοντα ἀποθέσθαι· καὶ Ῥωμαίοις μὲν οὕτω γενέσθαι συνηνέχθη μετ' ὀλίγον, Γαΐου Καίσαρος τὴν ἀρχὴν οὐκέτι μεθέντος. ὁ δὲ Σύλλας ἐς πάντα μοι δοκεῖ σφοδρὸς ὁμοῦ καὶ δυνατὸς γενόμενος ἐπιθυμῆσαι τύραννος ἐξ ἰδιώτου γενέσθαι, καὶ ἰδιώτης ἐκ τυράννου, καὶ μετὰ τοῦτ' ἐπ' ἐρημίας ἀγροίκου διαγενέσθαι· διῆλθε γὰρ ἐς χωρία ἴδια, ἐς Κύμην τῆς Ἰταλίας. καὶ ἐνταῦθα ἐπ' ἐρημίας θαλάσσῃ τε καὶ κυνηγεσίοις ἐχρῆτο, οὐ φυλασσόμενος ἄρα τὸν κατὰ τὸ ἄστυ ἰδιώτην βίον, οὐδ' ἀσθενὴς ὢν αὖθις ἐς ὅ, τι ὁρμήσειεν· ᾧ δυνατὴ μὲν ἔτι ἡ ἡλικία, καὶ τὸ σῶμα εὔρωστον· ἀμφὶ δὲ τὴν Ἰταλίαν δυόδεκα μυριάδες ἀνδρῶν ἦσαν, ἔναγχος ὑπεστρατευμένων, καὶ δωρεὰς μεγάλας καὶ γῆν πολλὴν παρ' αὐτοῦ λαβόντων. ἕτοιμοι δὲ οἱ κατὰ τὸ ἄστυ μύριοι Κορνήλιοι, καὶ ὁ ἄλλος αὐτοῦ στασιώτης λεώς, εὔνους αὐτῷ καὶ φοβερὸς ὢν ἔτι τοῖς ἑτέροις, καὶ τὸ σφέτερον ἀδεὲς ὧν τῷ Σύλλᾳ συνεπεπράχεσαν, ἐν τῷ Σύλλαν περιεῖναι τιθέμενοι. ἀλλά μοι δοκεῖ κόρον τε πολέμων καὶ κόρον ἀρχῆς καὶ κόρον ἄστεος λαβών, ἐπὶ τέλει καὶ ἀγροικίας ἐρασθῆναι.

Ἄρτι δ' ἀποστάντος αὐτοῦ, Ῥωμαῖοι φόνου καὶ τυραννίδος ἀπαλλαχότες, ἡσυχῇ πάλιν ἐπὶ στάσεις ὑπερριπίζοντο ἑτέρας· καὶ ὕπατοι αὐτοῖς καθίσταντο, Γάϊός τε Κάτλος, ἀπὸ τῶν Συλλείων, καὶ Λέπιδος Αἰμίλιος, ἀπὸ τῶν ἐναντίων,

ἐχθίστω

θίσω τε ἀλλήλοιν, καὶ εὐθὺς ἀρ-
ξαμένω διαφέρεσθαι. δῆλόν τε ἦν τι
κὸν ἕτερον ἐκ τοῦδε γενησόμενον.
ύλλας δ' ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐνύπνιον
οξεν ἰδεῖν, ὅτι αὐτὸν ὁ δαίμων ἤ-
καλοίη· καὶ ὁ μὲν αὐτίκα μεθ' ἡ-
ραν τοῖς φίλοις τὸ ὄναρ ἐξειπὼν,
αθήκας συνέγραφεν ἐπειγόμενος,
αὐτῆς ἡμέρας συνετέλει. σφραγι-
σαμένῳ δ' αὐτὰς, περὶ ἑσπέραν
ρετὸς ἐμπίπτει· καὶ νυκτὸς ἐτε-
ύτησεν, ἑξήκοντα μὲν ἔτη βιώσας,
υχέστατος δ' ἀνδρῶν ἔς τε τὸ
λος αὐτὸ, καὶ ἐς τἆλλα πάντα,
περ καὶ ὠνομάζετο, γενέσθαι δο-
ῶν· εἰ δή τις εὐτυχίαν ἡγοῖτο τυ-
εῖν ὅσων ἂν ἐθέλοι. γίνεται δ' εὐ-
ς ἐν ἄστει στάσις ἐπ' αὐτῷ, τῶν μὲν
γειν ἀξιούντων τὸ σῶμα διὰ τῆς
αλίας ἐπὶ πομπῇ, καὶ ἐς τὴν
ώμην ἐν ἀγορᾷ προτιθέναι, καὶ
φῆς δημοσίας ἀξιοῦν· Λεπίδου
καὶ τῶν ἀμφὶ Λέπιδον ἐνισταμένων.
ἐνίκα δ' ὁ Κάτλος καὶ οἱ Σύλ-
οι· καὶ ἐφέρετο ὁ νέκυς ὁ τοῦ Σύλλα
ὰ τῆς Ἰταλίας ἐς τὸ ἄστυ ἐπὶ κλί-
ς χρυσηλάτου, καὶ κόσμου βασι-
κοῦ. σαλπιγκταί τε πολλοὶ καὶ
πεῖς, καὶ ἄλλος ὅμιλος ἐκ πο-
ς ὡπλισμένων εἵπετο· οἵ τε ὑπο-
ατευσάμενοι αὐτῷ, πανταχόθεν
τὴν παραπομπὴν ὡπλισμένοι
υνέθεον. καὶ ὡς ἕκαστος ἀφικνοῖτο,
οὺς ἐς κόσμον καθίστατο, ἄλλο τε
λῆθος ὅσον ἐπ' οὐδενὶ ἔργῳ συνέ-
εχεν. ἡγεῖτο δ' αὐτοῦ σημεῖα, καὶ
λέκεις ὅσοις περιὼν ἔτι καὶ ἄρχων
κοσμεῖτο. ὡς δ' ἐπὶ τὸ ἄστυ ἤ-
χθη, ἐσεφέρετο μετὰ πομπῆς ἐνταῦ-
α δὴ μάλιστα ὑπερόγκου. στέφανοι
γὰρ δισχιλίων πλείους ἀπὸ χου-

inſeſtíque, & mox inito magiſtratu parum concordes, ut nemini non appareret novam cladem illaturos reipublicæ. Sylla verò in ruſtico receſſu ſomniavit, vocari ſe jam à fato: quamobrem mox ut illuxit, enarrato amicis ſomnio, teſtamenti tabulas eadem die confecit: quibus obſignatis ſub veſperam febris eum invaſit. Secuta nox vitæ ejus fuit ultima, quum exegiſſet annum ſexageſimum, vir perpetuò juxta ſuum cognomen felix, ſi felicitas dicenda eſt, poſſe quicquid velis. Ejus mors confeſtim in ſeditionis materiam verſa eſt: dum quidam cenſent defuncti corpus per Italiam funebri pompa deducendum in Urbem & forum, ſepeliendumque exequiis publicis: reclamante cum ſua factione Lepido. Vicit tamen Catulus & Syllana factio: Itaque ferebatur cadaver in Urbem in lectica aurea, cetero quoque ornatu regio, præcinentibus tubis, & equitatu deducente aliáque toto corpore armatorum multitudine, legatis etiam & tribunis ejus undique cum armis ad funus celebrandum confluentibus, &, ut quiſque venerat, in ordinem pompæ ſe conferentibus, accurrente vulgari quoque multitudine, quanta nunquam aliâs: præferebantur & ſecures ceteráque dictaturæ inſignia, quibus vivens uſus fuerat. Ceterùm poſtquam in Urbem illatus eſt, tum verò plurimum ſplendoris acceſſit funeri: coronæ enim aureæ plus quàm bis mille, magna celeritate con-

Syllæ ſomnium.

Syllæ interitus.

Seditio in Syllæ funere.

417

Syllæ funus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

te confectæ prælatæ ſunt, dona civitatum & legionum quibus præfuerat, & amicorum ſingulorum, ceteráque ineffabilis magnificentia. Et quia res metu non carebat, propter confluxum armati militis, deducebant corpus ſacerdotes etiam Veſtaléſque, ſuo quiſque ordine, tum ſenatus univerſus & magiſtratus cum ſuis inſigniis: deinde equitum Rom. alia multitudo, rurſumque alia militum quotquot illius auſpicia ſecuti fuerant: omnes enim approperaverant ut præſtò forent, geſtantes ſigna aurata, ſcutáque argento bracteata, quorum nunc quoque in pompis uſus eſt. Aderat & tubicinum infinitus numerus, per intervalla quiddam lugubre concinentium. Nec decrant fauſtæ acclamationes à ſenatu exortæ, mox equitum, deinde militum, poſtremò plebis: quorum alii ſeriò Syllam deſiderabant, alii copias ejus: ipſúmque mortuum non minus quàm vivum timebant: quippe quos tam præſens ſpectaculum terrebat quàm præteritorum facinorum memoria, ut facilè in hoc aſſentirentur adverſariis, eum fuiſſe & illis feliciſſimum, & ipſis ad extremum uſque diem terribilem. Pro roſtris deinde in ſuggeſtu poſito cadavere funebrem orationem habuit vir ejus ætatis eloquentiſſimus, quòd Fauſtus filius nondum maturus eſſet:
418 mox robuſti aliquot ſenatores ſublatam in humeros lecticam tranſtulerunt in campum Mar-

Sylla tam mortuus quàm vivus formidabilis.

σοῦ κατὰ σπουδὴν γινόμενοι παρεφ
έροντο, δῶρα τῶν πόλεων καὶ τῶν ὑ
αὐτῷ στρατευσαμένων τελῶν, κ
καθ' ἕνα τῶν φίλων· ἄλλη τε τῶν
ταφὴν πεμφθέντων οὐ δυνατὴ φρ
σαι πολυτέλεια. καὶ τὸ σῶμα, δ
τοῦ συνδραμόντος στρατοῦ, παρ
πεμπον ἱερεῖς τε ἅμα πάντες κ
ἱέρειαι, κατὰ σφᾶς αὐτῶν ἑκάτερ
καὶ ἡ βουλὴ πᾶσα, καὶ αἱ ἀρχαὶ τ
σφέτερα σημεῖα ἐπικείμενοι· κόσμ
δ' ἄλλῳ τὸ τῶν καλουμένων ἱππέ
πλῆθος εἵπετο, καὶ ὁ στρατὸς
μέρει πᾶς ὅσος ὑπεστράτευτο αὐ
τῷ· συνέδραμον γὰρ σπουδῇ,
ἔργον ἅπαντες ἐπειγόμενοι κατα
λαβεῖν, σημεῖά τε φέροντες ἐπ
χρυσα, καὶ ὅπλα ἐπὶ σφίσι περι
άργυρα, οἷς ἔτι νῦν εἰς τὰς πομ
πὰς εἰώθασι χρῆσθαι· σαλπικτῶ
τε ἄπειρον ἦν πλῆθος παρὰ μέ
ρος ὑποχορεύοντα καὶ πένθιμα μελῳδοῦ
των. βοὴ δ' ἐπευφήμουν ἡ
βουλὴ πρώτη καὶ οἱ ἱππέες ἐν μέ
ρει, εἶθ' ὁ στρατός, εἶθ' ὁ δῆμος
οἱ μὲν, τῷ ὄντι Σύλλαν ἐπιπο
θοῦντες, οἱ δὲ, δειμαίνοντες αὐ
τοῦ καὶ τότε τὸν στρατὸν καὶ τὸν νέκυ
οὐχ ἧττον ἢ περιόντος. ἔς τε γὰ
τὴν ὄψιν τῶν γιγνομένων ἀποβλέ
ποντες καὶ ἐς τὴν μνήμην ὧν ἔδρα
σεν ὁ ἀνήρ, ἐξεπλήττοντο, καὶ ὡμο
λόγουν τοῖς ἐναντίοις εὐτυχέστατο
αὐτὸν ἐκείνοις γεγονέναι, καὶ σφίσ
καὶ τεθνεῶτα φοβερώτατον. ὡς δ
ἐπὶ τοῦ βήματος ἔνθα δημηγοροῦσι
ἐν ἀγορᾷ προυτέθη, τοὺς μὲν ἐπι-
ταφίους λόγους εἶπεν ὁ κράτιστος
εἰπεῖν τῶν τότε, ἐπεὶ Φαῦστος ὁ παῖς
ὁ τοῦ Σύλλα νεώτατος ἦν ἔτι· τὸ
δὲ λέχος ὑποδύντες ἀπὸ τῆς βου-
λῆς ἄνδρες εὔρωστοι διεκόμιζον ἐς τὸ

πεδίον

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

πεδίον τὸ Ἄρειον, ἔνθα βασιλεῖς θάπτονται μόνοι· καὶ τὸ πῦρ οἵ τε ἱππεῖς καὶ ἡ στρατιὰ περιέδραμον. καὶ Σύλλα μὲν τοῦτο τέλος ἦν.

Ἀπὸ δὲ τῆς πυρᾶς χωροῦντες εὐθὺς οἱ ὕπατοι λόγοις βλασφήμοις ἐς ἀλλήλους διεφέροντο, καὶ τὸ ἀστιὸν ἐς αὐτοὺς διήρητο· Λέπιδος δὲ τοὺς Ἰταλικοὺς προσποιούμενος, λέγων ὅτι τὴν γῆν αὐτοῖς, ἣν ὁ Σύλλας ἀφήρητο, ἀποδώσει. ἅμα δὲ οὖν ἡ βουλὴ δείσασα, ὥρκωσε μὴ πολέμῳ διακριθῆναι. κληρωσάμενος δὲ ὁ Λέπιδος τὴν ὑπὲρ Ἄλπεις Γαλατίαν, ἐπὶ τὰ ἀρχαιρέσια οὐ κατῄει, ὡς πολεμήσων τοῖς Συλλείοις τοῦ ἐπιόντος ἔτους ὑπὲρ τὸν ὅρκον ἀδεῶς· ἐδόκουν γὰρ ἐς τὸ τῆς ἀρχῆς ἔτος ὠρκῶσθαι· οὐ λανθάνων δ' ἐφ' οἷς ἐβούλευεν, ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῆς βουλῆς, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀγνοῶν ἐφ' οἷς ἐκαλεῖτο, ἤει μετὰ τοῦ στρατοῦ παντός, ὡς ἐς τὴν πόλιν εἰσελασόμενος σὺν αὐτῷ· κωλυόμενος δὲ ἐκήρυξεν ἐς τὰ ὅπλα χωρεῖν, καὶ ἀντεκήρυττε Κάτλος· μικρόν τε περὶ τοῦ Ἀρείου πεδίου μάχης αὐτοῖς γενομένης· ἡττώμενος ὁ Λέπιδος καὶ οὐκ ἐς πολὺ ἔτι ἀντισχών, ἐς Σαρδὼ διέπλευσεν, ἔνθα νόσῳ τηκεδόνι χρώμενος ἀπέθανε· καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ μικρὰ κατὰ μέρος ἐνοχλήσας διελύθη. τὸ δὲ κράτιστον Περπέννας ἐς Ἰβηρίαν ἤγαγε Σερτωρίῳ.

Λοιπὸν δ' ἐστὶ τῶν Συλλείων ἔργων τὸ Σερτωρίου, γενόμενον μὲν ὀκταέτες, οὐκ εὐμαρὲς δὲ οὐδ' ἅμα Ῥωμαίοις ἅτε μὴ πρὸς Ἴβηρας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τόδε ἐπ' ἀλλήλους καὶ

tium, ubi ſolos reges ſepelire mos eſt: & circum rogum decurrerunt tum equites tum reliquus exercitus. Hic finis Syllæ.

Solos reges in campo Martio ſepeliendi mos.

Ab exequiis revertentes conſules confeſtim mutuis conviciis altercati ſunt, diviſa in eorum favorem urbana multitudine. Lepidus etiam Italiæ populos ſibi conciliaturus, ait redditurum ſe illis agros quos Sylla ademerat. Senatus ab utroque metuens reipublicæ, ambos jurejurando obſtrinxit, ne bello rem controverſam decernerent. Ceterùm Lepidus tranſalpinam Galliam ſortitus, non rediit ad comitia, quaſi anno ſequenti jam jurejurando ſolutus bellum liberè geſturus contra Syllanos: ſic enim interpretabatur, eo ſacramento ſe non teneri ultra tempus magiſtratus. Sed quum non laterent ejus conſilia, revocatus à patribus, nec ignarus cur revocaretur, adventabat cum omnibus copiis, volens in Urbem eas introducere. Verùm prohibitus, ſuos per præconem jubet arma capere, idem è diverſo facit Catulus: confligitur non longè à campo Martio. Lepidus victus, & cedere coactus, trajecit in Sardiniam, ubi tabe periit. Exercitus ejus pauliſper aliis atque aliis locis infeſtus, tandem diſperſus eſt: præcipua pars ductu Perpennæ ad Sertorium pervenit ad Hiſpaniam.

Sylla in campo Martio ſepultus.

Catuli & Lepidi conflictus.

Lepidi interitus.

Qui ex adverſariis Syllæ reliquus per VIII. annos continuavit bellum, difficile Romanis: quòd non tam cum Hiſpanis negotium haberent, quàm cum ci-

Sertorianum bellum Romanis difficile.

vibus & ipſo Sertorio, ſortito eam provinciam: quo tempore Carbonis contra Syllam ſocius, occupata per inducias Sueſſa, profugit prætor in Hiſpaniam: ubi adjunctis ad Italicas copias Celtiberorum auxiliis, expulsíſque his qui ut Syllani nolebant provincia decedere, Metello quoque à Sylla contra ſe miſſo repugnavit ſtrenuè.

Sertorius ſenatum amicorum facit.

Inclytum deinde nomen conſecutus audacia, ex amicis CCC in conſilium aſcivit: quos Romanis patribus opponeret, ſenatum eos vocans, in illorum contumeliam.

419 Tum verò defuncto Sylla, paulóque pòſt Lepido, novo auctus ſupplemento quod ex Italia Perpenna adduxerat, in Italiam expeditionem facturus videbatur, ni ſenatus id veritus, in Hiſpaniam ad priorem exercitum ſubmiſiſſet cum novis copiis Pompeium, juvenem quidem, ſed jam clarum rebus Syllæ auſpiciis geſtis vel in Africa vel in ipſa Italia.

Pompeius in Hiſpaniam contra Sertorium miſſus.

Qui per Alpes iter aggreſſus magno animo, ad æmulationem Annibalis alias fauces aperuit, medio inter Padi Rhodaníque fontes ſpatio, quà uterque amnis modicis jugis origines diſpeſcentibus in diverſa curſus concitat; hic per tranſalpinam Galliam in mare Inferum properans, ille per citeriorem in intimum ferè Superi ſinum, Græcis dictus Eridanus. Poſtquam autem Hiſpaniam attigit, confeſtim legionem unam pabulatoribus præſidio miſſam cum ju-

Ad æmulationem Annibalis alias fauces per Alpes aperit.

πρὸς Σερτώριον, ὃς ᾕρητο μὲν Ἰβηρίας ἀρχὴν, Κάρβωνι δ᾽ ἐπὶ Σύλλα συμμαχῶν, Σύεσσαν πόλιν ἐν σπονδαῖς κατέλαβε, καὶ φεύγων, ἐπὶ τὴν στρατηγίαν ᾤχετο, καὶ στρατὸν ἔχων ἔκ τε τῆς Ἰταλίας αὐτῆς καὶ τινὰ ἄλλην ἐκ Κελτιβήρων ἀγείρας, τοὺς τε πρὸ ἑαυτοῦ στρατηγοὺς οὐ παραδιδόντας οἱ τὴν ἀρχὴν, ἐς χάριν Σύλλα, τῆς Ἰβηρίας ἐξέβαλλε, καὶ πρὸς Μέτελλον ἐπιπεμφθέντα ὑπὸ Σύλλα ἀπεμάχετο γενναίως. περιώνυμος δὲ ὢν ἐπὶ τόλμῃ, βουλὴν κατέλεξεν ἐκ τῶν συνόντων οἱ φίλων τριακοσίους· καὶ τήνδε ἔλεγεν εἶναι τὴν Ῥωμαίων βουλὴν, καὶ ἐς ὕβριν ἐκείνης, σύγκλητον ἐκάλει. Σύλλα δ᾽ ἀποθανόντος, καὶ Λεπίδου μετὰ Σύλλαν, στρατὸν ἔχων ἄλλον Ἰταλῶν ὅσον αὐτῷ Περπέννας ὁ τοῦ Λεπίδου στρατηγὸς ἤγαγεν, ἐπίδοξος ἦν στρατεύσειν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν, εἰ μὴ δείσασα ἡ βουλὴ, στρατόν τε ἄλλον καὶ στρατηγὸν ἕτερον ἐπὶ τῷ προτέρῳ Πομπήϊον ἔπεμψεν ἐς Ἰβηρίαν, νέον μὲν ἔτι ὄντα, περιφανῆ δ᾽ ἐξ ὧν ἐπὶ Σύλλα περί τε Λιβύην καὶ ἐν αὐτῇ Ἰταλίᾳ κατείργαστο. ὁ δὲ ἐς τὰ Ἄλπεια ὄρη μετὰ φρονήματος ἀνῄει, οὐ κατὰ τὴν Ἀννίβου μεγαλουργίαν, ἑτέραν ἐχάραξεν ἀμφὶ ταῖς πηγαῖς τοῦ τε Ῥοδανοῦ καὶ Ἠριδανοῦ, οἳ ἀνίσχουσι μὲν ἐκ τῶν Ἀλπείων ὀρῶν οὐ μακρὰν ἀπ᾽ ἀλλήλων· ῥεῖ δ᾽ ὁ μὲν διὰ Κελτῶν τῶν ὑπὲρ Ἄλπεις εἰς τὴν Τυῤῥηνικὴν θάλασσαν, ὁ δὲ ἔνδοθεν τῶν Ἀλπείων, ἐπὶ τὸν Ἰόνιον, Πάδος ἀντὶ Ἠριδανοῦ μετονομασθείς. ἀφικομένου δ᾽ ἐς Ἰβηρίαν, αὐτίκα ὁ Σερτώριος τέλος ὅλον, ἐπὶ χορτολογίαν ἐξιόν, αὐτοῖς ὑποζυγίοις καὶ θεράπουσι συνέκο-

ωέκοψε· καὶ Λαύρωνα πόλιν, ἐφο-
ντος αὐτοῦ Πομπηΐου, διήρπασε
κατέσκαψεν. ἐν δὲ τῇ πολιορ-
κας γυνή τις ἐνυβρίζοντος αὐτῇ
λαβόντος παρὰ φύσιν, τοῖς δα-
κτύλοις ἐξέτεμε τὰς ὄψεις. καὶ ὁ
ερτώριος τοῦ πάθους πυθόμενος,
ὼ σπεῖραν ὅλην ἀγέρωχον ἐς τὰ
ιαῦτ' εἶναι νομιζομένην, καίπερ
ων Ῥωμαϊκὴν, κατέκανεν. καὶ τό-
τε μὲν χειμῶνος ἐπιόντος διέστησαν·
χομένου δ' ἦρος ἐπῄεσαν ἀλλή-
ις, Μέτελλος μὲν καὶ Πομπήϊος,
ὸ τῶν Πυρηναίων ὀρῶν, ἔνθα διε-
είμαζον· Σερτώριος δὲ καὶ Περ-
έννας, ἐκ Λυσιτανίας. καὶ συμ-
έλλουσιν ἀλλήλοις περὶ πόλιν ἣ ὄ-
νομα Σούκρων. κτύπου δ' ἐν αἰ-
θρίᾳ φοβεροῦ καὶ ἀστραπῶν παρα-
λόγων γιγνομένων, τοῖσδε μὲν ὡς ἐμ-
πειροπόλεμοι διέφερον ἀκαταπλή-
κτως, πολὺν δ' ἀλλήλων φόνον
ἐξειργάζοντο· μέχρι Μέτελλος μὲν
Περπένναν ἐτρέψατο, καὶ τὸ στρατό-
πεδον αὐτοῦ διήρπαζεν, ὁ δὲ Σερτώ-
ριος ἐνίκα Πομπήϊον, καὶ ἐτρώθη
δόρατι ἐς τὸν μηρὸν ἐπικινδύνως ὁ
Πομπήϊος· καὶ τοῦτο τέλος γέγονε
τότε μάχης. ἔλαφος δ' ἦν λευ-
κὴ χειροήθης τῷ Σερτωρίῳ καὶ ἄν-
ετος· ἧς ἀφανοῦς γιγνομένης ὁ Σερ-
τώριος οὐκ αἴσιον ἑαυτῷ τιθέμε-
νος, ἐδυσθύμει τε καὶ ἐπ' ἀργίας
ἦν, καὶ ζωῦτ' ἐπιτωθαζόμενος ἐς τὴν
ἔλαφον ὑπὸ τῶν πολεμίων· ὡς δ'
ὤφθη διὰ δρυμῶν δρόμῳ φερομένη,
ἀνά τε ἔδραμεν ὁ Σερτώριος, καὶ εὐ-
θὺς, ὥσπερ αὐτῇ προκαταρχόμενος,
ἠκροβολίσατο ἐς τοὺς πολεμίους· οὐ
πολὺ δὲ ὕστερον ἀγῶνα μέγαν ἠγωνί-
σατο περὶ Σαγουντίαν, ἐκ μεσημ-
βρίας ἐπὶ ἄστρα. καὶ αὐτὸς μὲν ἱππο-

mentis mancipiiſque amiſit: ſimúlque Lautonem urbem ſe inſpectantę diripi diruíque paſſus eſt: in qua expugnatione mulier quædam ſupra ſexum fortis, vim inferenti militi digito eruit oculos. quo cognito Sertorius integram cohortem, quamvis Romanam, id genus flagitiis infamem concidit. Et tunc quidem interventu hyemis diremptí ſunt exercitus partium: ceterùm ineunte vêre utrinque moverunt, Metellus cum Pompeio à Pyrenæis montibus ubi hyemaverant, Sertorius cum Perpenna ex Luſitania. Ad Sucronem demum ſigna collata ſunt: ubi quum ſereno cælo, quod mirum eſt, crebra fulgura micarent cum tonitru, nihil territi, ut veterani, magnam cædem utrinque edidêre, donec Metellus Perpenna in fugam verſo caſtra ejus diripuit. In altero verò cornu Sertorius Pompeium haſta in femore periculosè ſaucia tum profligavit, eventu totius pugnæ ancipiti. Erat Sertorio candida cerva, manſueta & vagari ſolita: quæ quum nuſquam compareret, imperator ominoſum id ratus, ceſſabat ab armis, æger animi, hoſtibus irridentibus: ut verò animadvertit accurrentem è nemoribus, ipſe quoque proſiliit, & velut augurio lætus cœpit hoſtem velitatione laceſſere. Nec multo pòſt magno prælio certatum eſt ad Seguntium, à meridie noctem uſque. ubi ex æquo pugnans vicit

Mulier oculos vim inferenti militi eruit.

Signa ad Sucronem cum Sertorio collata.

Pompeius à Sertorio graviter vulneratus.

Cerva Sertorii.

420

cit Pompeium cæſis hoſtium ſex millibus, deſideratis ſuorum III. M. Metellus verò tunc quoque ſtravit V. M. Perpennæ militum. Sequenti die Sertorius aſſumptis multis barbaris vergente jam die improviſus in caſtra Metelli fecit impetum, oppugnaturus, ni Pompeius ſuccurrens fregiſſet ejus audaciam. Inter hos conatus elapſa æſtate in hyberna diſceſſum eſt.

Sequenti anno ſexta & ſeptuageſima ſupra centeſimam olympiade pop. Ro. duabus provinciis ex teſtamentis regum auctus eſt, Bithyniam Nicomede relinquente, Cyrenen Ptolemæo, ex Lagidarum gente, cui Apioni cognomen fuit.

Duæ provinciæ pop. Rom. obtingunt.

Bella interim non remittebantur, in Hiſpania hoc contra Sertorium: in oriente Mithridaticum: toto mari Piraticum: circa Cretam cum ipſis Cretenſibus aliud: in Italia gladiatorum repentinum & difficile.

Bella varia Romanorum eodem tempore.

Tot negotiis diſtracti, tamen in Hiſpaniam ad priorem exercitum miſerunt alias duas legiones: quibus aſſumptis Metellus Pompeiúſque rurſum à Pyrenæo deſcenderunt ad Iberum, occurrente Sertorio cum Perpenna è Luſitania: quo tempore multi Sertoriani ad Metellum transfugiebant, adeo ut exaſperatus imperator multos barbarica ſævitia tractaret, ac per hoc odium ſuorum incurreret. Sed hoc præcipuè culpabat exer-

Sertoriani ad Metellum transfugiunt.

μάχῃ ἐκράτει τοῦ Πομπηΐου, καὶ ἔκτεινεν ἐς ἑξακισχιλίους, ἀποβαλὼν ἐς ἡμίσεας· Μέτελλος δὲ καὶ τότε Περπέννα περὶ πεντακισχιλίους διέφθειρε. καὶ ὁ Σερτώριος μετὰ τὴν μάχην τῆς ἐπιούσης ἡμέρας πολλοὺς βαρβάρους προσλαβὼν, ἐπέδραμεν ἀδοκήτως τῷ Μετέλλου στρατοπέδῳ περὶ δείλην ἑσπέραν, ὡς ἀποταφρεύσων αὐτῷ σὺν τόλμῃ· Πομπηΐου δ' ἐπιδραμόντος, ἐπαύσατο τῆς καταφρονήσεως. καὶ τάδε μὲν ἦν αὐτοῖς τοῦδε τοῦ θέρους ἔργα, καὶ πάλιν ἐς χειμασίαν διεκρίθησαν.

Τοῦ δ' ἐπιόντος ἔτους ἑκτῆς ἑβδομηκοστῆς καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος οὔσης, δύο μὲν ἐκ διαθηκῶν ἔθνη Ῥωμαίοις προσεγίγνετο, Βιθυνία τε, Νικομήδους ἀπολιπόντος, καὶ Κυρήνη, Πτολεμαίου τοῦ Λαγίδου βασιλέως, ὃς ἐπίκλησιν ἦν Ἀπίων. πόλεμοι δ' ἤκμαζον, οὗτός τε ὁ Σερτωρίου περὶ Ἰβηρίαν, καὶ ὁ Μιθριδάτου περὶ τὴν ἀνατολήν· καὶ ὁ τῶν λῃστῶν, ἐν ὅλῃ τῇ θαλάσσῃ, καὶ περὶ Κρήτην πρὸς αὐτοὺς Κρῆτας ἕτερος· καὶ ὁ τῶν μονομάχων ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν, αἰφνίδιος αὐτοῖς καὶ ὅδε καὶ σφοδρὸς ὁμοῦ γενόμενος· διαιρούμενοι δ' ἐς τοσαῦτα, ὅμως καὶ ἐς Ἰβηρίαν ἔπεμψαν ἄλλα στρατοῦ δύο τέλη, μεθ' ὧν ἅμα τῷ ἄλλῳ παντὶ Μέτελλός τε καὶ Πομπήϊος αὖθις ἀπὸ τῶν Πυρηναίων ὀρῶν ἐπὶ τὸν Ἴβηρα κατέβαινον, Σερτώριός τε καὶ Περπέννας αὐτοῖς ἀπήντων ἀπὸ Λυσιτανίας. καὶ τότε μάλιστα πολλοὶ Σερτωρίου πρὸς τὸν Μέτελλον ηὐτομόλουν. ἐφ' ᾧ χαλεπαίνων ὁ Σερτώριος, ἀγρίως καὶ βαρβαρικῶς ἐλυμαίνετο πολλοῖς, καὶ διὰ μίσους ἐγίγνετο. μᾶλλον δ' αὐτὸν ὁ στρα-

τὸς

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ς ἐν αἰτίαις εἶχεν, ἐπεὶ καὶ δο-
φόρους ἀντ' αὐτῶν ἐπήγετο παν-
χοῦ Κελτίβηρας, καὶ τὴν φυλα-
ν τοῦ σώματος, Ῥωμαίους ἀπε-
σας, τοῖσδε ἀντ' ἐκείνων ἐπέτρε-
ν· οὐ γὰρ ἔφερον ἐς ἀπιστίαν ὀνειδι-
μενοι, εἰ καὶ πολεμίῳ Ῥωμαίων
ρατεύοντο. ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ
μάλιστα ὑπέδακνεν αὐτοὺς, τὸ, ἀ-
στους ἐς τὴν πατρίδα διὰ τὸν
ρτώριον γενομένους, ἀπιστεῖσθαι
πρὸς αὐτοῦ· οὐδ' ἠξίουν διὰ τοὺς
τομολήσαντας οἱ παραμένοντες
τεγνῶσθαι· πολλὰ δὲ καὶ οἱ Κελ-
βηρες αὐτοῖς, ἀφορμῆς λαβόμε-
ι, ἐνύβριζον ὡς ἀπιστουμένοις· οἱ
οὐ τελέως ὅμως τὸν Σερτώριον
πεστρέφοντο, διὰ τὰς χρείας. οὐ
ἦν τότε τοῦ ἀνδρὸς οὔτε πολεμι-
ώτερος ἄλλος, οὔτ' ἐπιτυχέστε-
ρος· ὅθεν αὐτὸν καὶ οἱ Κελτίβηρες
ὰ τὴν ταχυεργίαν ἐκάλουν Ἀν-
βαν, ὃν θρασύτατόν τε καὶ ἀπατη-
τατον στρατηγὸν παρὰ σφίσιν ἐ-
όμιζον γενέσθαι. ὁ μὲν δὴ στρατὸς
δε εἶχε Σερτωρίῳ· πόλεις δ' αὐ-
οῦ πολλὰς ἐπέτρεχον οἱ περὶ τὸν
έτελλον, καὶ τοὺς ἄνδρας ἐς τὰ ὑπή-
κοα σφίσι μετῆγον. Παλαντίαν δὲ
ομπηΐου περικαθημένου, καὶ τὰ τεί-
η ξύλων κορμοῖς ὑποκρεμάσαντ-
ος, ἐπιφανεὶς ὁ Σερτώριος τὴν
μὲν πολιορκίαν ἐξέλυσε, τὰ τείχη
δ' ἔφθασεν ὑποκαύσας ὁ Πομ-
πήϊος, καὶ ἐς Μέτελλον ἀνεχώ-
ει. Σερτώριος δὲ καὶ τὰ πεσόν-
α ἤγειρε, καὶ τοῖς περί τι χω-
ίον Καλάγυριν στρατοπεδεύουσιν
πιδραμὼν, ἔκτεινε τρισχιλίους.
ὶ τάδε μὲν καὶ τοῦδε τοῦ ἔτους ἐν
βηρίᾳ.

citus, quòd ſemotis à cuſtodia
corporis Romanis, ſtiparet ſe ſa-
tellitio Celtiberico, malens his
quàm illis ſalutem committere:
non enim ferebant exprobrari ſi-
bi perfidiam, quamvis ſub pop.
Rom. hoſte ſtipendia facerent. 421
imò hoc moleſtiſſimum erat,
quòd fides ſibi non haberetur ab
eo propter quem perfidi erga pa-
triam extiterant: nec putabant
æquum ſe, qui in officio perma-
nerent, damnari propter transfu-
gas. Huc accedebant Celtibero-
rum injuriæ, qui per hanc occa-
ſionem objiciebant ipſis fidem
dubiam. Attamen Sertorius non
eſt omnino deſertus, quum opus
eſſet tali duce militi: nec enim a-
lius fuit illo ſeculo vir vel feli- Sertorii
cior, vel rei militaris peritior: laudes.
quapropter Celtiberi ob effica-
cem induſtriam eum vocabant
Annibalem, quem omnium au- Annibal
daciſſimum ac verſutiſſimum im- cur voca-
peratorem in iis terris ſe vidiſſe tus.
arbitrabantur. Sic affecto Serto-
riano exercitu Metellus crebris
excurſionibus abigebat ex hoſti-
co in pacatum prædas hominum.
Pompeius verò Palantiam obſi-
dens ſuffoſſa mœnia ſubditis ſti-
pitibus ſuſpenderat, quum Ser-
torii superventu oppugnatio ſo-
luta eſt: prius tamen ſuccenſis
mœnibus oppugnatores ad Me-
tellum ſeſe receperunt. Sertoria-
ni reparata mœnium parte quæ
corruerat, hoſtem ad Calagurim
adepti, occiderunt tria millia. &
per hæc etiam hic annus in Hi-
ſpania exactus eſt.

Sequen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Sequentis initio Romanorum duces jam audaciores contemptim invaſerunt civitates Sertorio ſubditas, & ſatis acciſis ejus rebus, elati ſucceſſu, pergebant ulterius: nuſquam tamen magno prælio certatum eſt, ſed continuato uſque in ſequentem annum bello, denuo majore contemptu vaſtabatur Sertorii provincia: qui jam minus propitio numine, multo ad labores remiſſior, plerumque oblectabat ſe conſuetudine muliercularum & comeſſationibus compotationibúſque: quapropter nunquam non victus è conflictu diſcedebat: factúſque vehementer iracundus ob varias ſuſpiciones, & in puniendo crudeliſſimus, nemini fidebat: adeo ut & Perpenna, qui Lepido ſuperſtes ultro ad eum cum non modicis copiis acceſſerat, ſibi ipſi timens, conatus ſit illum tollere per inſidias, aſcitis ad hoc decem militibus: quorum aliquot poſt rem detectam affectis ſupplicio, aliis fuga elapſis, Perpenna præter ſpem non deprehenſus, ei tanto magis acceleravit exitium. Quúmque Sertorius nunquam eſſet abſque ſatellitio, vocatum ad epulas, & unà cum ſtipatoribus jam vino madidum, occidit in triclinio. Móxque miles per iram tumultuabatur contra parricidam, odio Sertorii verſo in benevolentiam: ut ſolet ira ſedari poſt interitum eorum qui læſerunt, moleſtia ſublata, & per miſerationem revocata deſideratæ virtutis memoria. Huc accedebat & præ

Sertorius muliercu-lis & co-meſſatio-nibus ſe dedit.
Sertorius ſuis diffi-dit.
Inſidiæ Sertorio ſtructæ à Perpenna.
422
Sertorii interitus.

Τοῦ δ' ἐπιόντος οἱ στρατηγοὶ Ρ.
μαίων, μᾶλλόν τι θαῤῥήσαντες,
ῄεσαν ταῖς πόλεσι ταῖς ὑπὸ Σερ-
ρίῳ σὺν καταφρονήσει· καὶ πο
αὐτοῦ περιέσπων, καὶ ἑτέραις ἐπέ-
νον, ἐπαιρόμενοι τοῖς ἀπαντωμέ-
οὐ μέντοι μεγάλῃ γε μάχῃ συνε
κησαν, ἀλλ' αὖθις μέχρι τοῦ ἐ
ἔτους αὐτοὶ μὲν αὖθις ἐπῄεσαν σ
πλέονι μᾶλλον καταφρονήσει· ὁ
Σερτώριος, βλάπτοντος ἤδη θ
τῶν μὲν ἐπὶ τοῖς πράγμασι πόνον
κὼν μεθίει, τὰ πολλὰ δ' ἦν ἐ
τρυφῆς, γυναιξὶ καὶ κώμοις καὶ π
τοις σχολάζων. ὅθεν ἡττᾶτο συ
χῶς· καὶ γεγένητο ὀργήν τε ἄκρος
δι' ὑπονοίας ποικίλας, καὶ ὠμότ
τος ἐς κόλασιν, καὶ ὑπόπτης
ἅπασιν, ὥστε καὶ Περπένναν,
ἐκ τῆς Αἰμιλίου στάσεως ἑκόντα π
αὐτὸν ἐλθόντα μετὰ πολλοῦ στρατο
δεῖσαι περὶ ἑαυτοῦ, καὶ περιεπιβο
λεῦσαι μετὰ ἀνδρῶν δέκα. ὡς δὲ
τῶνδε τινὲς τῶν ἀνδρῶν ἐνδειχθέντε
οἱ μὲν ἐκολάσθησαν, οἱ δ' ἀπέφ
γον, ὁ Περπέννας παρὰ δόξαν λ
θὼν, ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τὸ ἔργον ἠπε
γετο· καὶ οὐδαμοῦ τὸν Σερτώριον μεθ
ιέντα τοὺς δορυφόρους, ἐπὶ ἑστίασ
ἐκάλει· μεθύσας δ' αὐτόν τε κ
τὴν περιεστῶσαν τῶν ἀνδρῶν φυλα
κὴν, ἔκτεινεν ἀπὸ τῆς διαίτης. καὶ
στρατὸς εὐθὺς ἐπὶ τὸν Περπένναν ἀν
στατο σὺν θορύβῳ πολλῷ καὶ με
ὀργῆς, ἐς εὔνοιαν αὐτίκα τοῦ Σερτω
ρίου μεταβάλλοντες ἀπὸ τοῦ μίσους
ὥσπερ ἅπαντες ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦ
σι τὴν μὲν ὀργὴν μεθιᾶσιν, οὐκ ἐμ
ποδὼν ἔτι τοῦ λυποῦντος ὄντος, ἐ
δὲ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν μετ' ἐλέου κ
μνήμης ἐπαινοῦσι· τότε δὲ καὶ π

παρόντι

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ρόντα σφίσιν ἐκλογιζόμενοι, Περ-
ννα μὲν, ὡς ἰδιώτου, καταφρο-
ου, τὴν δ' ἀρετὴν Σερτωρίου μό-
ν ἂν σφίσιν ἡγούμενοι γενέσθαι
τήριον, χαλεπῶς ἐς τὸν Περπέν-
ν διετίθεντο αὐτοί τε καὶ οἱ βάρ-
ροι σὺν αὐτοῖς· μάλιστα δὲ τοῦ-
ν Λυσιτανοί, οἷς καὶ μάλιστα
τοῖς ὁ Σερτώριος ἐχρῆτο. ὡς δὲ
ὶ τῶν διαθηκῶν ἀνοιχθεισῶν τῶν
ρτωρίου ὁ Περπέννας αὐταῖς ἐνε-
γραπτο ἐπὶ τῷ κλήρῳ, μᾶλλόν τι
όντας ὀργὴ καὶ μῖσος ἐς τὸν Περ-
ννᾶν ἐσῄει, ὡς οὐκ ἐς ἄρχοντα
όνον ἢ στρατηγὸν, ἀλλὰ καὶ ἐς φί-
ν καὶ εὐεργέτην τοσόνδε μύσος ἐρ-
σάμενον· καὶ οὐκ ἂν οὐδὲ χειρῶν
πέσχοντο, εἰ μὴ περιθέων αὐτοὺς
Περπέννας, τοὺς μὲν δώροις ὑπη-
γετο, τοὺς δ' ὑποσχέσεσι· τοὺς δὲ
πειλαῖς ἐξεφόβησε· τοὺς δὲ καὶ διε-
χρήσατο, ἐς κατάπληξιν ἑτέρων. ἐ-
ί τε τὰ πλήθη περιερχόμενος ἐ-
μαγώγει, καὶ τοὺς δεσμώτας αὐτῶν
έλυεν, οὓς ὁ Σερτώριος κατεδή-
· καὶ τοῖς Ἴβηρσι τὰ ὅμηρα ἀπέ-
εν. οἱ ὑπαχθέντες, ὑπήκουον
ὡς στρατηγῷ (τὸ γὰρ δὴ μετὰ Σερ-
ώριον εἶχεν ἀξίωμα) οὐ μέντοι
ωρὶς δυσμενείας οὐδὲ τότε ἐγίγνον-
ο· καὶ γὰρ ὠμότατος αὐτίκα ἐς
λάσεις θαρρήσας ἐφαίνετο, καὶ τῶν
κ Ῥώμης αὐτῷ συμφυγόντων ἐπι-
ανῶν ἔκτεινε τρεῖς, καὶ τὸν ἀδελφι-
οῦν ἑαυτοῦ. ὡς δὲ ἐφ' ἕτερα τῆς Ἰ-
ηρίας ὁ Μέτελλος ᾤχετο (οὐ γὰρ
τι δυσχερὲς ἐδόκει Περπένναν ἐπι-
ρέψαι μόνῳ Πομπηΐῳ) ἐπὶ μὲν τι-
ὰς ἡμέρας ἐγίγνοντο ἀψιμαχίαι
ὲ ἀπόπειραι Πομπηΐου καὶ Περπέννα,
ὴ στελλόντων ἀθρόον τὸν στρατόν·
ῇ δεκάτῃ δὲ ἀγὼν αὐτοῖς μέγιστος

ſentis periculi reputatio, quòd Perpenna tanquam privatus contemnebatur, à ſola verò Sertorii fortitudine pendere videbatur exercitus incolumitas. In eo publico Perpennæ odio barbarorum affectus eminebat, Luſitanorum præcipuè, quorum maximè opera imperator uſus fuerat. Ut verò teſtamento aperto homicidam inter hæredes aſcriptum apparuit, immenſum quantum crevit facinoris invidia, perpetrati non ſolùm in imperatorem, verùm in amicum etiam bene meritum. Nec temperaſſent manibus, ni Perpenna magno ambitu alios muneribus placaſſet, alios pollicitis, quoſdam etiam ſua manu confodiſſet ad terrorem incutiendum ceteris. Quin & populos obibat concionabundus, & gratiam captando ſolvebat quotquot Sertorius in vincula conjecerat, dimiſſis & obſidibus Hiſpanorum. Quibus beneficiis deliniti parebant quidem ut proprætori, & ſucceſſori Sertorii, attamen ne tunc quidem perpacatis animis: nam continuò fiducia confirmata crudelis ſupra modum redditus, occidit tres nobiles viros qui ex Urbe ad eum confugerant, & præter eos fratris filium. Metello autem in diverſam Hiſpaniæ partem digreſſo, quippe qui iam facile judicabat Perpennæ Pompeium opponere, per aliquot dies inter hos duos velitatum eſt, dum uterque ſuorum virtutem experitur, immotis exercitibus: decima

Teſtamentum Sertorii.

Perpennæ homicidia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

decima verò die magnum prælium commiſſum eſt. Viſum eſt enim ſemel armis decernere, dum Pompeius Perpennam imperatorem præ ſe contemnit: Perpenna ſuos non diu manſuros in officio ratus, conferre ſigna properat. Nec mora, Pompeius fit ſuperior: ut qui rem habebat cum vulgari duce ſegníque exercitu: itaque nemine reſiſtente Perpenna in turba fugiens in dumetum ſe abdidit, ſuorum metu non minus quàm hoſtium: quem deprehenſum quidam equites retraxerunt, etiam à ſuo milite convitiis impetitum ut homicidam Sertorii, vociferantémque, habere ſe multa Pompeio indicanda, ad ſeditiones urbanas pertinentia, ſive ex animo, ſive fingentem ut ſalvus ad eum perduceretur. At ille priuſquam in conſpectum veniret, juſſit occidi hominem, veritus ne novum aliquid indicans, novarum calamitatum pop. Rom. initium fieret: id quod admodum prudenter factum magnam ei laudem attulit. Atque ita belli Hiſpanienſis idem qui vitæ Sertorii finis fuit. qui ſi diutius vixiſſet, nec tam citò, nec tam facilè bellum hoc confectum fuiſſet.

Perpennæ & Pompeii magnum prœlium.

Perpennæ interitus.

Prudens conſilium Pompeii. Hiſpanienſis belli finis.

Eodem tempore Capuæ Spartacus genere Thrax, quondam Romanam militiam ſecutus, tunc verò ex captivo gladiator, circiter ſeptuaginta ejuſdem conditionis perſuaſit, ut pro ſua potius libertate quàm pro ſpectato-

Spartacus gladiator.

ἐξεῤῥάγη· ἐνὶ γὰρ ἔργῳ κρῖναι
διακριθῆναι, Πομπήϊος μὲν
Περπέννα στρατηγίας καταφρόν
Περπέννας δ᾽ ὡς οὐ πιστῷ χρω-
μένος ἐπὶ πολὺ τῷ στρατῷ, πα
χεδὸν τῇ δυνάμει συνεπλέκε
ταχὺ δ᾽ ὁ Πομπήϊος περιῆν,
οὔτε στρατηγοῦ διαφέροντος,
περιθυμένου στρατοῦ. καὶ τροπῆς πα
των ὁμαλοῦ γενομένης, ὁ μὲν Π
πέννας ὑπὸ θάμνῳ ποάς ἐκρύφθ
δεδιὼς τοὺς οἰκείους μᾶλλον τῶν π
λεμίων. λαβόντες δ᾽ αὐτὸν ἱππ
τινὲς εἷλκον ἐς τὸν Πομπήϊον, ἐπ
βλασφημούμενον ὑπὸ τῶν ἰδίων,
αὐθέντην Σερτωρίου· καὶ βοῶν
πολλὰ μηνύσειν τῷ Πομπηΐῳ περὶ
τῆς ἐν Ῥώμῃ στάσεως (ἔλεγε δὲ, ε
ἀληθεύων, εἴθ᾽ ἵνα σῶος ἀχθ
πρὸς αὐτόν) ὁ δὲ, προπέμψα
ἀπέκτεινεν αὐτὸν πρὶν ἐς ὄψιν ἐ
θεῖν· δείσας ἄρα μή τι μηνύσ
ἀδόκητον, καὶ ἑτέρων ἀρχὴ κακ
ἐν Ῥώμῃ γένοιτο· καὶ ἔδοξεν εὐφ
νῶς πάνυ τοῦθ᾽ ὁ Πομπήϊος πρ
ξαι, καὶ συνετέλεσεν αὐτῷ καὶ τ
ἐς δόξαν ἀγαθήν. τέλος δ᾽ ἦν τ
το τῶν περὶ Ἰβηρίαν πολέμων,
καὶ Σερτωρίῳ τοῦ βίου γενόμενον· ἐ
κεῖ γὰρ οὐκ ἂν οὔτε ὀξέως, οὔτε ἐ
μαρῶς, οὕτως ἔτι Σερτωρίου περιό
τος συντελεσθῆναι.

Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ χρόνου περὶ τὴ
Ἰταλίαν μονομάχων ἐς θέας
Καπύῃ τρεφομένων, Σπάρτακος
Θρᾷξ ἀνὴρ, ἐστρατευμένος πο
Ῥωμαίοις, ἐκ δὲ αἰχμαλωσίας
πράσεως ἐν τοῖς μονομάχοις ὢ
ἔπεισεν αὐτῶν ἑβδομήκοντα ἄνδρ
μάλιστα κινδυνεῦσαι περὶ ἐλευθ
ερίας μᾶλλον, ἢ θέας ἐπιδείξεω

καὶ βι

-ριακοσίων σὺν αὐτοῖς τοὺς φυ-λάσσοντας, ἐξέδραμε. καὶ τινῶν ὁδοι-πόρων ξύλοις καὶ ξιφιδίοις ὁπλισά-μενος, ἐς τὸ Βέσβιον ὄρος ἐξέφυ-γε, ἔνθα πολλοὺς ἀποδιδράσκοντας οἰκέτας, καὶ τινὰς ἐλευθέρους, ἐκ τῶν ἀγρῶν ὑποδεχόμενος, ἐλῄστευε τὰ ἐγγύς, ὑποστρατήγους ἔχων Οἰ-νόμαόν τε καὶ Κρίξον μονομάχους· μεριζόμενος δ' αὐτοῖς τὰ κέρδη κατ' ἰσομοιρίαν, ταχὺ πλῆθος ἦν ἀν-δρῶν. καὶ πρῶτος ἐπ' αὐτὸν ἐκ-πεμφθεὶς Οὐαρίνιος Γλάβρος, δ' ἐκεῖνον Πόπλιος Οὐαλέ-ριος, οὐ πολιτικὴν στρατιὰν ἄγον-τες, ἀλλ' ὅσους ἐν σπουδῇ καὶ πα-ρόδῳ συνέλεξαν (οὐ γάρ πω Ῥω-μαῖοι πόλεμον, ἀλλ' ἐπιδρομήν τινα καὶ λῃστηρίῳ τὸ ἔργον ὅμοιον ἡ-γοῦντο εἶναι) συμβάλλοντες ἡττῶντο· Οὐαρινίου δὲ καὶ τὸν ἵππον αὐτὸς Σπάρτακος περιέσπασε· παρὰ το-σοῦτον ἦλθε κινδύνου Ῥωμαίων ὁ στρατηγὸς αὐτὸς, αἰχμάλωτος ὑπὸ μονομάχου γενέσθαι. μετὰ δὲ τοῦτο Σπαρτάκῳ μὲν ἔτι μᾶλλον πολλοὶ προσέθεον, καὶ ἑπτὰ μυριάδες ἦσαν στρατοῦ· καὶ ὅπλα ἐχάλκευε, καὶ παρασκευὴν ἀνέλεγεν· οἱ δ' ἐν ἄ-στει τοὺς ὑπάτους ἐξέπεμπον μετὰ δύο τελῶν, καὶ τούτων ὑπὸ μὲν θατέρου Κρίξος ἡγούμενος τρισμυρίων ἀν-δρῶν, περὶ τὸ Γάργανον ὄρος ἡτ-τᾶτο, καὶ δύο μέρη τοῦ στρατοῦ καὶ αὐ-τὸς συναπώλετο αὐτοῖς· Σπαρτά-κῳ δὲ διὰ τῶν Ἀπεννίνων ὀρῶν ἐπὶ τὰ Ἄλπεια καὶ ἐς Κελτοὺς ἀπὸ τῶν Ἀλπείων ἐπειγόμενον ὁ ἕτερος ὕπα-τος προλαβὼν, ἐκώλυε τῆς φυγῆς, καὶ ὁ ἕτερος ἐδίωκε. ὁ δὲ, ἐφ' ἑκά-τερον αὐτῶν ἐπιστρεφόμενος, παρὰ μέρος ἐνίκα, καὶ οἱ μὲν σὺν θορύβῳ ἀπὸ τοῦδε ὑπεχώρουν· ὁ δὲ Σπάρτακος, τριακοσίους Ῥωμαίων αἰχ-

rum voluptate dimicarent: effractáque cuſtodia, & armis quæ viatoribus eripuerat inſtructus, occupavit Veſuvium: ubi multos fugitivos, quoſdam etiam ingenuos ex agris affluentes ſuſcipiens, latrociniis infeſtabat circumvicina, præfectis minoribus utens OEnomao Crixóque gladiatoribus: quúmque ex æquo prædas divideret, brevi magnas contraxit copias. Contra quem miſſi, Varinius Glaber primùm, mox P. Valerius, non cum juſtis exercitibus, ſed obiter repentino collecto milite (adhuc enim pop. Rom. latrocinium hoc non bellum exiſtimabat) parum proſperè pugnaverunt. Varinii equo etiam Spartacus potitus eſt: tantillum abfuit quin prætor à gladiatore caperetur. Victor majore jam concurſu celebrabatur, ita ut præſto haberet virorum ſeptuaginta millia, arma fabricaret, magnos apparatus faceret. Tandem ex Urbe mittuntur conſules cum duabus legionibus: à quorum altero Crixus ad Garganum cum triginta millibus prælio ſuperatus cecidit, vix tertia exercitus ejus parte ſuperſtite. Spartaco per Appenninum ad Alpes & inde porro in Galliam properanti alter conſul prævento iter præcluſit, tergis hærente altero: ille ſingulos per vices aggreſſus repulit: quibus trepidè fugientibus victor trecentos Romani nominis captivos mactans, paren-

Veſuvium occupatum.

OEnomaus, & Crixus, duces.

424

Conſules contra Spartacum miſſi. Crixi clades.

Spartacus trecentos Romanos mactat, ut parentes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Crixi manibus. Spartaci copiæ.

parentavit Crixi manibus, & auctus ad CXX. M. peditum Urbem petebat, combuſtis impedimentis ſuperfluis, captivis ad unum interfectis, jumentis quoque jugulatis, quò expeditior fieret. Transfugam verò, quum multi adjungere ei ſe cuperent, admittebat neminem. Conſules iterum illum in Piceno aggreſſi, magno prælio victi ſunt. Mutavit tamen ſententiam petendi Urbem, quòd adhuc pœniteret virium, nec ſatis militariter inſtructum haberet exercitum: nullus enim eos juvabat populus, ſed fugitivi tantùm erant & convenæ. Ergo Thurinos mon-

Spartacus transfugas non admittit.

Conſulum clades.

μαλώτους ἐναγίσας Κρίξῳ, ὁ-
δεκα μυριάσι Ῥωμαίων πεζῶ
Ῥώμην ὑπήγετο, τὰ ἄχρηστα
σκευῶν κατακαύσας, καὶ τοὺς αἰ-
χμαλώτους πάντας ἀνελών, καὶ ἐ-
σφάξας τὰ ὑποζύγια, ἵνα κοῦ
εἴη. αὐτομόλων τε πολλῶν αὐ
προσιόντων οὐδένα προσίετο. καὶ
ὑπάτων αὐτὸν αὖθις περὶ τὴν
κλωίπδα γῆν ὑποστάντων, μέ
ἀγὼν ἕτερος ὅδε γίνεται, καὶ με
λη καὶ τότε ἧσσα Ῥωμαίων. ὁ
μὲν ἐς Ῥώμην ὁδοῦ μετέγνω, ὡς
πω γεγονὼς ἀξιόμαχος, οὐδὲ τὸν σ
τὸν ὅλον ἔχων στρατιωτικῶς ὡπ-
σμένον· (οὐ γάρ τις αὐτοῖς συνέπρ
τε πόλις, ἀλλὰ θεράποντες ἦσα
αὐτόμολοι καὶ σύγκλυδες) τὰ δ-
ρη

Ὁ δὲ Σπάρτακος τριακοσίους Ῥωμαίων αἰχμαλώτους ἐναγίσας Κρίξῳ.] M notus ex Tertulliano de Spectaculis, & Servio ad illum Virgilii verſu *Viventes rapit inferias, quos immolet umbris.* Sic Sylla C. Marium occi *pertractum per ora vulgi ad ſepulchrum Lutatiæ gentis*, ait Valerius. Idem ctitatum à Carthaginienſibus apud Polybium lib. 1. Suetonius Augu cap. 15. *Scribunt quidam trecentos ex dedititiis electos, utriusque ordinis, a ram divo Julio exſtructam Idibus Martiis hoſtiarum more mactatos.* Quod Suetonius, *hoſtiarum more*, non temere adjectum. Seneca de Clement *Ergo non dabit pœnas, qui tot civilibus bellis fruſtra petitum caput non occi conſtituat, ſed immolare?* Valerius Maximus, *Damaſippi juſſu principum vitatis capita hoſtiarum capitibus permiſta ſunt.* Alibi de Q. Pompeio Cos. A bitioſi ducis illecebris corrupti milites, ſacrificare incipientem adorti, modum victimæ mactaverunt. Livius lib. 7. *Nec in acie tantum ibi cladis ceptum, quam quod CCCVII. milites Romanos captos Tarquinienſes immolaru qua fœditate ſupplicii aliquanto ignominia populi Romani inſignior fuit.* Ita pud Philonem contra Flaccum ἱερείου τρόπον κρεουργηθῆναι. Cur tantæ ig miniæ hoc mortis genus haberetur, modus efficiebat; quem paucis ver aperit Florus lib. 2. c. 5. *Legatos quippe noſtros, ob ea quæ deliquerant jur gentes, nec gladio quidem, ſed ut victimas ſecuri percuſſit.* Olim ſecuri tant ſontes puniebantur, poſtea etiam gladio, hoc ſupplicium illo lenius & nestius viſum: Et fœditas ejus ſupplicii in cauſa fuit, quare in militem Papinianum mori juſſum, non gladio, ſed ſecuri percuſſerat, animadv juſſerit Caracallus apud Spartianum & Xiphilinum. Victimis autem com rantur ſecuri percuſſi, quia illæ ſeceſpita & hi ſecuri humi ſtrati feriebant Appianus: ὁ δὲ Σκιπίων τοὺς εἰς τὸ μέσον παραχθέντας αἰκισάμενος, μᾶλλον αὐτῶν τοὺς ἐκβοήσαντας ἐκέλευσε τοὺς αὐχένας ἁπάντων ἐς τοὔδαφ πασσάλοις προσδεθέντας ἀποτμηθῆναι. vide Briſſonium, formularum lib & Lipſium ad Taciti annal. l. 15. c. 67.

τὰ περὶ Θουρίους καὶ τὴν πόλιν ...τὴν κατέλαβε, καὶ χρυσὸν μὲν ἢ ...γυρον τοὺς ἐμπόρους ἐσφέρειν ἐκώ...νε, καὶ κεκτῆσθαι τοὺς ἑαυτοῦ· μό...ν δὲ σίδηρον καὶ χαλκὸν ὠνοῦντο πολ...ῦ, καὶ τοὺς ἐσφέροντας οὐκ ἠδί...ουν· ὅθεν ἀθρόας ὕλης εὐπορή...ντες, εὖ παρεσκευάσαντο, καὶ ...μινὰ ἐπὶ λεηλασίας ἐξῄεσαν. Ῥω...μαίοις τε πάλιν συνενεχθέντες ἐς ...μάχας ἐκράτουν καὶ τότε, καὶ λείας ...πολλῆς γέμοντες ἐπανῄεσαν.

Τρίετης τε ἦν ἤδη καὶ φοβερὸς ...τοῖς ὁ πόλεμος, γελώμενος ἐν ...χῇ καὶ καταφρονούμενος, ὡς μο...μάχων· προτεθείσης τε στρατηγῶν ...λων χειροτονίας ὄκνος ἐπεῖχεν ἅ...αντας, καὶ παρήγγελλεν οὐδείς, μέ...χρι Λικίνιος Κράσσος, γένει καὶ ...πλούτῳ Ῥωμαίων διαφανής, ἀνε...δέξατο στρατηγήσειν· καὶ τέλεσιν ἓξ ...ἄλλοις ἤλαυνεν ἐπὶ τὸν Σπάρτακον. ...φικόμενος δὲ, καὶ τὰ τῶν ὑπάτων ...ἴο προσέλαβε. καὶ τῶνδε μὲν αὐτί...ς διακληρώσας, ὡς πολλάκις ἡττ...μένων, ἐπὶ θανάτῳ μέρος δέκα...ν, διέφθειρεν· οἱ δ᾽ οὐχ οὕτω νο...ζουσιν, ἀλλὰ παντὶ τῷ στρατῷ ...συμβαλόντα καὶ τόνδε καὶ ἡττημένον, ...άντων διακληρῶσαι τὸ δέκατον, ...ἀνελεῖν ἐς τετρακισχιλίους, οὐδὲν ...διὰ τὸ πλῆθος ἐνδοιάσαντα. ὁ...τέρως δ᾽ ἔπραξε, φοβερώτερος ...τοῖς τῶν πολεμίων ἥττης φανείς, ...τίκα μυρίων Σπαρτακείων ἐφ᾽ ...τῶν που στρατοπεδευόντων ἐκρά...ει· καὶ δύο αὐτῶν μέρη κατακτα...ν, ἐπ᾽ αὐτὸν ἤλαυνε τὸν Σπάρ...κον συγκαταφρονήσας. νικήσας ...καὶ τόνδε λαμπρῶς, ἐδίωκε φεύ...οντα ἐπὶ τὴν θάλατταν, ὡς δια-

tes ipſúmque oppidum inſedit, edicto nequis negotiator aurum argentúmve in caſtra importaret, néve cui ſuorum hæc habere liceret: ſolum ferrum & æs emebant carè, & abſtinebant mercatoribus injuriam: unde multa parata materie bene ſe inſtruxerunt, vacantes interim prædationibus continuis. Cum Romanis etiam denuo congreſſi tunc quoque victores magnam prædam retulerunt.

Jam tertius annus agebatur belli hujus terrifici, & in tantam molem aucti, à contemptis initiis ob autorum ejus vilitatem: 425
quo tempore vigor ille priſtinus adeo elanguit, ut comitiis prætoriis nemo candidatus prodiret, donec Licinius Craſſus, genere divitiíſque nobilis, præturam ſuſcipere auſus cum aliis ſex legionibus profectus eſt contra Spartacum. Quibus duas illas conſulares adjunxit, prius ob tot ignominioſas clades decimatas: quamvis quidam tradant productis in aciem omnibus legionibus quum malè pugnatum eſſet, tum demum decimaſſe, nihil deterritum multitudine, quòd ſic deperirent fermè IIII. M. Utrocunque modo res acta eſt, poſtquam effecit ut magis quàm hoſtis timeretur, confeſtim decem millia ex Spartaci copiis ſeorſum caſtrametata aggreſſus, tantam edidit ſtragem ut tertia modò pars ad ſuum ducem refugerit: quem mox contemptim adortus vicit egregiè, & ad mare compulit

Licinius Craſſus contra Spartacum miſſus.

Decimatorum quatuor millia ſupplicio affecta.

Spartaci clades variæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

cogitantem de trajectu in Siciliam: quod ne faceret, vallo foſſâque opere militari interclusus eſt. Conantem dein erumpere ut Samnium peteret, Craſſus repreſſit, cæſis mane ſex millibus, nec paucioribus ſub veſperam, tribus tantùm è ſuis amiſſis, ſeptem ſauciis: tanti momenti ad victoriam fuit recens animadverſionis memoria. At Spartacus expectans equitatum alicunde affore, non amplius ad certamen deſcendebat totis viribus, ſed obſeſſores nunc hàc nunc illàc vexabat repentinis eruptionibus, & faſces in foſſam congerendo, vallum ſuccendebat, laborem eis reddens difficilem: & medio ſpatio quo ab hoſte dirimebatur, unum è captivis Romanis ſuſpendit, oſtendens ſuis quid paſſuri eſſent ni vicerint. Quæ poſtquam in Urbem fama pertulit, moverunt indignationem populo, quòd tam diu traheretur bellum cum gladiatoribus. móxque Pompeius, nuper ex Hiſpania reverſus, juſſus eſt ire ad exercitum: quòd videretur ſupereſſe haudquaquam contemnendum negotium. At Craſſus ne hoc pacto confecti belli gloria penes Pompeium foret, modis omnibus hoc agebat ut ſine mora cum Spartaco decerneret: qui & ipſe non expectandum Pompeium cenſens, Craſſum invitabat ad fœdera: quo non impetrato ob indignitatem rei, ſtatuit ſubire pugnæ aleam, equitatu jam auctus: perruptíſque munitionibus cum omnibus copii

Captivus Romanus à Spartaco ſuſpenſus.

426

πλευσόμενον ἐς Σικελίαν· καὶ κα-
λεσῶν, ἀπετάφρευε καὶ ἀπετει-
χιζε. καὶ ἀπεσταύρου βιαζομένου δὲ
τὴν Σαμνῖτιδα τοῦ Σπαρτάκου δι-
δραμεῖν, ἔκτεινεν ὁ Κράσσος ἐς
ἑξακισχιλίους ἄλλους περὶ ἕω, καὶ
ἐπὶ δείλην ἐς τοσούσδε ἑτέρους, τρ
ἐκ τοῦ Ῥωμαίου στρατοῦ μόνων ἀ-
θανόντων, καὶ ἑπτὰ τρωθέντων·
σῆδε ἦν αὐτίκα διὰ τὴν κόλα
ἐς τὸ τῆς νίκης θράσος μεταβο
Σπάρτακος δ' ἱππέας ποθὲν αὐ
προσιόντας περιμένων, οὐκέτι μὲν
μάχην ἤει τῷ στρατῷ παντί, πο
λὰ δ' ἠνώχλει τοῖς περικαθημένο
ἀνὰ μέρος. ἄφνω τε καὶ συνεχῶς α
τοῖς ἐπιπίπτων, φακέλλους τε ξ
λων ἐς τὴν τάφρον ἐμβάλλων κα
έκαιε, καὶ τὸν πόνον αὐτοῖς δυσερ
ἐποίει. αἰχμάλωτόν τε Ῥωμαῖ
ἐκρέμασεν ἐν τῷ μεταιχμίῳ, δ
κνὺς τοῖς ἰδίοις τὴν ὄψιν ὧν π
σονται μὴ κρατοῦντες. οἱ δ' ἐν
στει Ῥωμαῖοι, τῆς πολιορκίας πυ
θανόμενοι, καὶ ἀδοξοῦντες εἰ χρόνι
αὐτοῖς ἔσται πόλεμος μονομάχω
προσκατέλεγον ἐπὶ τὴν στρατεί
Πομπήϊον, ἄρτι ἀφικόμενον ἐξ
βηρίας, πιστεύοντες ἤδη δυσχερὲς
ναι καὶ μέγα τὸ Σπαρτάκειον ἔργ
διὰ δὲ τὴν χειροτονίαν τήνδε κ
Κράσσος (ἵνα μὴ τὸ κλέος τοῦ π
λέμου γένοιτο Πομπηΐου) πάντ
τρόπον ἐπειγόμενος ἐπεχείρει τ
Σπαρτάκῳ, καὶ ὁ Σπάρτακος,
Πομπήϊον προλαβεῖν ἀξιῶν,
συνθήκας τὸν Κράσσον προὐκαλεῖτ
ὑπερορώμενος δ' ὑπ' αὐτοῦ, δια
κινδυνεύειν τε ἔγνω, καὶ παρόντα
οἱ τῶν ἱππέων ἤδη, ὥσατο παντὶ τ
στρατῷ διὰ τοῦ περιτειχίσματος·
καὶ ἔφυ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἔφυγεν ἐπὶ Βρεντέσιον, Κράσσου
διώκοντος. ὡς δὲ καὶ Λεύκολλον ἔ-
μαθεν ὁ Σπάρτακος ἐς τὸ Βρεντέ-
σιον, ἀπὸ τῆς ἐπὶ Μιθριδάτῃ νίκης
ανιόντα, εἶναι, πάντων ἀπογνοὺς,
ς χεῖρας ᾔει τῷ Κράσσῳ μετὰ πολ-
λοῦ καὶ τότε πλήθους. γινομένης δὲ
ιαμάχης μακρᾶς τε καὶ καρτερᾶς
ὡς ἐν ἀπογνώσει τοσῶνδε μυρια-
τιτρώσκεται τὸν μηρὸν ὁ Σπάρ-
τος δορατίῳ, καὶ συγκύψας ἐς
γόνυ, καὶ προβαλὼν τὴν ἀσπί-
πρὸς τοὺς ἐπιόντας ἀπεμάχε-
μέχρι καὶ αὐτὸς καὶ πολὺ πλῆ-
ἀμφ' αὐτὸν κυκλωθέντες ἔ-
ον. ὅ, τε λοιπὸς αὐτοῦ στρατὸς ἀ-
μως ἤδη κατεκόπτοντο κατὰ πλή-
· ὡς φόνον γενέσθαι τῶν μὲν οὐδ'
ρίθμητον, Ῥωμαίων δὲ ἐς χι-
ς ἄνδρας, καὶ τὸ Σπαρτάκου νέ-
ον οὐχ εὑρεθῆναι. πολὺ δέ τι
θος ἦν ἐν τοῖς ὄρεσιν ἐκ τῆς
ης διαφυγὸν, ἐφ' οὓς ὁ Κράσ-
ἀνέβαινεν· οἱ δὲ, διελόντες ἑ-
ὺς ἐς τεσσαράκοντα μέρη, ἀπ-
χοντο, μέχρι πάντες ἀπώ-
το, πλὴν ἑξακισχιλίων, οἳ λη-
έντες ἐκρεμάσθησαν ἀνὰ ὅλην
ἐς Ῥώμην ἀπὸ Καπύης ὁ-

αὶ τάδε Κράσσος ἓξ μησὶν ἐρ-
άμενος, ἀμφήριστος ἐκ τοῦ-
αὐτίκα μάλιστα τῇ δόξῃ τῇ
πηΐου γίγνεται· καὶ τὸν στρατὸν οὐ
ίει, διότι μηδὲ Πομπήϊος. ἐς
πατείαν ἄμφω παρήγγελλον, ὁ
ἐστρατηγηκὼς, κατὰ τὸν νόμον Σύλ-
ὁ δὲ Πομπήϊος, οὔτε στρατηγήσας,
μιεύσας· ἔτος τε ἔχων τέταρ-
ἐπὶ τοῖς τριάκοντα. τοῖς δὲ δη-
χοις ὑπέσχετο πολλὰ τῆς ἀρχῆς
τὸ ἀρχαῖον ἐπανάξειν. αἱρεθέντες δὲ ὕπατοι, οὐδ' ὡς μεθίεσαν,

fugiebat Brundiſium, Craſſo perſequente. ſed ubi cognovit Lucullum appuliſſe eò, reverſum à victoria Mithridatica, deſperans produxit copias etiam tum validas in aciem: quúmque acerrimus conflictus eſſet cum deſperatorum tot millibus, Spartacus tragula femur ſaucius in genu ſubſedit, objectóque clypeo rejiciebat impetum hoſtium, donec cum multis ſuorum circumventus cecidit. Tum verò ceteri turbatis ordinibus cædebantur, ut iniri non poſſet cæſorum numerus: ex Romano exercitu fermè mille deſiderati ſunt. Spartaci cadaver inveniri nequiit. Multi in montes diffugerunt ex prælio: nec Craſſus à perſequendo deſtitit. Illi diviſi in quadraginta catervas repugnabant, donec omnes deleti ſunt, exceptis ſex millibus: qui in poteſtatem redacti per totam viam pependerunt qua in Urbem itur à Capua.

Spartaci clades & interitus.

His rebus intra ſex menſes geſtis, Craſſus poſthac viſus eſt Pompeii gloriæ non cedere, retinuítque exercitum, ſicut & ille: nam conſulatum petebant ambo, hic prætorius, juxta legem Corneliam: Pompeius verò nec prætorius nec quæſtorius, annum agens quartum ſupra trigeſimum, ſed tribuniſplebis pollicebatur multum de poteſtate priſtina. Quin & deſignati jam conſules non dimittebant exercitus, prope Urbem ſedendo,

Licinius Craſſus & Pompeius conſulatum petunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Seditio Craſſi & Pompeii.

ambo cauſas afferentes has: Pompeius ajebat ſe expectare Metellum revertentem ad triumphum Hiſpanienſem: Craſſus cauſabatur, debere Pompeium prius copias dimittere. Tum populus videns rem ad novas ſedi-
427 tiones tendere, ſe à duobus obſideri exercitibus, conſules in foro ſuperiore loco ſedentes rogavit ut redirent in mutuam gratiam. eas preces primùm uterque repulit. deinde quum vates dira prædicerent, niſi conciliarentur conſules, populus rurſum gemebundus & ſupplex eaſdem preces redintegravit, non immemor malorum quæ Syllæ Mariíque contentiones invexerant. Tum

Craſſus & Pompeius in gratiam redeunt.

Craſſus, prior à pervicacia diſcedens, è ſella excendit collegæ dextram in concordiæ fidem porrigens: qui aſſurgens properavit obviam. móxque conjunctas dextras acclamationes variæ

Pompeius & Craſſus exercitus dimittunt.

ſecutæ ſunt fauſta comprecantium: nec prius concio dimiſſa eſt, quàm conſules miſſionem amborum exercituum edicerent.

Tiberius Gracchus civilibus contentionibus initium dedit.

Atque ita metu maximæ ſeditionis ſatis tranquillè res publica liberata eſt, anno ab obitu Tiberii Gracchi fermè ſexageſimo, qui civilibus contentionibus initium dederat.

τὸν στρατὸν ἔχοντες ἀγχοῦ τῆς
λεως· ἑκάτερος πρόφασιν τήδε
ποιούμενος· Πομπήιος μέν, ἐ
Ἰβηρικὸν θρίαμβον περιμένειν ἰ
νιόντα Μέτελλον· ὁ δὲ Κράσσος, ὡς
Πομπήιον δέον προδιαλῦσαι. κ
δῆμος, ἀρχὴν στάσεως ὁρῶν,
φοβούμενος δύο στρατοὺς περικει
μένους, ἐδέοντο τῶν ὑπάτων ἐν
ρᾷ προκαθημένων συναλλαγ
πρὸς ἀλλήλους· καὶ τὰ μὲν πρ
ἑκάτερος ἀπεκρούετο, ὡς δὲ καὶ
ληπτοι τινὲς προὔλεγον πολλὰ καὶ
νά, εἰ μὴ συναλλαγεῖεν οἱ ὕ
τοι, ὁ δῆμος αὖθις αὐτοὺς μετ
μωγῆς παρεκάλει πάνυ ταπει
ἔτι τῶν Σύλλα καὶ Μαρίου κακῶν ἀ
φέροντες. καὶ ὁ Κράσσος, πρό
ρος ἐνδούς, ἀπὸ τοῦ θρόνου κα
έβαινε, καὶ ἐς τὸν Πομπήιον ἐχώ
τὴν χεῖρα προτείνων ἐπὶ διαλ
γαῖς· ὁ δ' ὑπανίστατο, καὶ πρ
έτρεχε. καὶ δεξιωσαμένων ἀλλήλ
εὐφημίαι τε ἦσαν ἐς αὐτοὺς πο
λαί, καὶ οὐ πρὶν ὁ δῆμος ἀπέστ
ἐκκλησίας, ἢ προγράψαι τοὺς
ὑπάτους τὰς ἀφέσεις τῶν στρατοπέ
οὕτω μὲν δή, δόξασα καὶ ἥδε μεγ
στάσις ἔσεσθαι, κατελύετο εὐσταθ
καὶ ἔτος ἦν τῷδε τῷ μέρει τῶν
φυλίων ἀμφὶ τὰ ἑξήκοντα μάλ
ἀπὸ τῆς ἀναιρέσεως Τιβερίου Γρ
χου.

ἈΠΠΙ

ΑΠΠΙΑΝΟΥ ἈΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ ῬΩΜΑΙΚΩΝ ἘΜΦΥΛΙΩΝ. Β.

ΜΕΤΑ` δὲ τὴν Σύλλα μοναρχίαν, καὶ ὅσα ἐπ' αὐτῇ Σερτώριός τε καὶ Περπέννας περὶ Ἰβηρίαν ...ασαν, ἕτερα ἐμφύλια Ῥωμαίοις ...όδε ἐγίγνετο, μέχρι Γάιος Καῖ...ρ καὶ Πομπήιος Μάγνος ἀλλή...ς ἐπολέμησαν, καὶ Πομπήιον μὲν ...θεῖλεν ὁ Καῖσαρ, Καίσαρα δ' ...τῷ βουλευτηρίῳ τινὲς, ὡς βα...λιζόμενον, κατέκανον. ταῦτα δὲ ...ως ἐγένετο, καὶ ὅπως ἀνῃρέθησαν ...ε Πομπήιος καὶ ὁ Γάιος, ἡ δεύ...ρα τῶν ἐμφυλίων ἥδε δηλοῖ. ὁ μὲν Πομπήιος, ἄρτι τὴν θάλασσαν ...θήρας ἀπὸ τῶν λῃστηρίων τότε μά...στα πανταχοῦ πλεοναζόντων, Μι...θριδάτην ἐπὶ τοῖς λῃσταῖς καθῃρή... Πόντου βασιλέα, καὶ τὴν ἀρχὴν ...τοῦ καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη περιέλα...ν ἀμφὶ τὴν ἕω διετάσσετο. ὁ δὲ ...αῖσαρ ἦν ἔτι νέος, δεινὸς εἰπεῖν καὶ πρᾶξαι, τολμῆσαί τε ἐς πάν...ς, καὶ ἐλπίσαι περὶ ἁπάντων, ἐς δὴ φιλοτιμίαν ἀφειδὴς ὑπὲρ δύ...μιν· ὡς ἀγορανομῶν ἔτι καὶ στρα...γῶν εἶναι κατάχρεως, καὶ τῷ

APPIANI ALEXANDRINI ROMANARUM HISTORIARUM DE BELLIS CIVILIBUS LIBER II.

SYLLÆ dominationem, quæque poſt eam Sertorii Perpennæque ductu in Hiſpania geſta ſunt, varii civiles motus ſunt ſecuti, uſque ad bellum civile Pompeianum: cujus exitu Pompeius à Cæſare, Cæſar à ſenatu è medio ſublatus eſt: ut videre licet ex hoc ſecundo civilium bellorum volumine. Nam Pompeius perpurgato longè latéque mari à piratarum receptaculis, quorum in omni hominum memoria nunquam tantus fuit numerus, Mithridatem 428 quoque Ponti regem debellaverat: poſt quam victoriam & regnum ejus & alias gentes in oriente devictas in eam formam redegit quam ipſi viſum eſt. Quo tempore Cæſar juvenis erat, eloquentiæ rebúſque gerendis juxta idoneus, audax, & nihil non ſpe præcipiens, ſupra vires ambitioſus: quippe qui etiam tum ædilis & prætor ingens æs alienum con-

Cajus Cæſar.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

contraxit captandis auris popularibus, profuſiſſimo cuique maximè aſpirare ſolitis.

Catilina.

Catilina quoque celebrabatur loco natus honeſtiſſimo, ſed parum ſanæ mentis, & infamis ſuſpicione parricidii, quaſi amore captus Aureliæ Oreſtillæ filium ſuum ſuſtuliſſet, quòd illa gravaretur niſi orbo nubere: amicus Syllæ, factioniſque illius ſtudioſiſſimus. Qui poſtquam profuſionibus ambitioſis ad pauperiem redactus eſt, nihilominus gratioſus apud potentiores tum viros tum fœminas, inter ceteros candidatos conſulatum petiit, viam ſibi muniturus ad tyrannidem: qua ſpe fruſtratus eſt, quippe jam ſuſpectus, ut affectans non ferendam in libera civitate potentiam. Conſulatum verò, illo repulſam paſſo, Cicero eſt aſſecutus, vir facundiſſimus. In eum Catilina, irridens ſuffragia populi, cavillabatur, ut novum hominem (ſic enim vocare ſolent eos qui non majorum gloria, ſed ſuapte virtute inclaruerunt) & quia in Urbe natus non erat, Inquilinum appellabat: quo nomine vocantur qui alienas ædes incolunt. Ipſe verò poſthac abſtinuit à reip. tractatione, ratus eam multum habere contentionis ac invidiæ, nec multum tamen conferre ad tyrannidem. Nihilominus magnam vim pecuniæ corrogabat à pleriſque ex eo genere muliercularum quæ maritos pertæſæ ſperabant reb... novatis illorum interitum: conjuravítque cum aliquot ſenato... bus & equitibus Romanis, conſciis etiam plebeiis, ſervis, per...

Aurelia Oreſtilla.

Novi homines qui appellentur.

πλήθει δαιμονίως ὑπερφρέο... τῶν δήμων αἰεὶ τοὺς δαψιλεῖς ... νοούντων.

Γάϊος δὲ Κατιλίνας, μ... τε δόξης καὶ γένους λαμπρότη... ειλόνυμος, ἔμπληκτος ἀνὴρ δο... ξας ποτὲ καὶ υἱὸν ἀνελεῖν δι' Α... λίας Ὀρεστίλλης ἔρωτα, οὐχ ὑπ... μένης τῆς Ὀρεστίλλης παῖδα ἐ... γημάσθαι, Σύλλα φίλος τε κ... σιώτης καὶ ζηλωτὴς μάλιστα γε... ἐκ δὲ φιλοτιμίας καὶ ὅδε ἐς ... ὑπενηνεγμένος, καὶ θεραπευόμ... ἔτι πρὸς δυνατῶν ἀνδρῶν τε καὶ ... ναικῶν, ἐς ὑπατείαν παρήγ... λεν, ὡς τῇδε παροδεύσων ἐς τυρ... ίδα. πάνυ δ' ἐλπίσας αἱρεθήσ... διὰ τὴν ὑποψίαν τήνδε ἀπεω... σθη. καὶ Κικέρων μὲν ἦρχεν ἀντ' ... τοῦ, ἀνὴρ ἥδιστος εἰπεῖν τε καὶ ... τορεῦσαι· Κατιλίνας δ' αὐτ... ὕβριν τῶν ἑλομένων ἐπέσκωπτεν ... μὲν ἀγνωσίαν γένους, καινὸν ὀνο... ζων (καλοῦσι δ' οὕτω τοὺς ἀφ' ... τῶν, ἀλλ' οὐ τῶν προγόνων, γνω... μους) ἐς δὲ ξενίαν τῆς πόλεως, ... κουΐλινον. ᾧ ῥήματι καλοῦσιν ... ἐνοικοῦντας ἐν ἀλλοτρίαις οἰκί... αὐτὸς δὲ πολιτειῶν μὲν ὅλως ... ἀπεστρέφετο ἐκ τοῦδε, ὡς οὐδὲν ... μοναρχίαν ταχὺ καὶ μέγα φέρ... σαν, ἀλλ' ἔριδος καὶ φθόνου ... στήν· χρήματα δὲ ἀγείρων π... λὰ παρὰ πολλῶν γυναικῶν, ... τοὺς ἄνδρας ἤλπιζον ἐν τῇ ἐπα... στάσει διαφθερεῖν, συνώμνυτο ... ἀπὸ τῆς βουλῆς καὶ τῶν καλ... μένων ἱππέων· συνῆγε δὲ καὶ ... μότας, καὶ ξένους, καὶ θεράποντ...

κα

καὶ πάντων ἡγεμόνες ἦσαν αὐτῷ
…ορνήλιος Λέντλος καὶ Κέθηγος,
τότε τῆς πόλεως ἐστρατήγουν. ἅ-
τε τὴν Ἰταλίαν περιέπεμπεν ἐς
…τῶν Συλλείων τοὺς τὰ κέρδη τοῦ τό-
βίας ἀναλωκότας, καὶ ὀρεγομένους
…γων ὁμοίων· ἐς Φαισούλας τῆς Τυρ-
…νίας Γάϊον Μάλλιον, ἐς δὲ τὴν
…ικηνῖτιδα καὶ τὴν Ἀπουλίαν, ἑτέ-
…ους, οἳ στρατὸν αὐτῷ συνέλεγον ἀ-
…ανῶς. καὶ τάδε πάντα ἔτι ἀγνοοῦ-
…να Φουλβία οὐκ ἀφανὲς ἐμήνυσε
…Κικέρωνι. ἧς ἐρῶν Κόϊντος Σπου-
…ος, ἀνὴρ δι᾽ ὀνείδη πολλὰ τῆς
…υλῆς ἀπωσμένος, καὶ τῆσδε τῆς
…ατιλίνα συνθήκης ἠξιωμένος, κού-
…ως μάλα καὶ φιλοτίμως ἐξέφερεν,
…ε πρὸς ἐρωμένην, ὡς αὐτίκα δυ-
…στεύσων. ἤδη δὲ καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ
…ταλίᾳ γιγνομένων λόγος ἐφοίτα·
ὁ Κικέρων τήν τε πόλιν ἐκ δια-
…ημάτων φρουραῖς διελάμβανε, καὶ
…ῶν ἐπιφανῶν ἐξέπεμπε πολλοὺς ἐς
…άντα τὰ ὕποπτα τοῖς γιγνομέ-
…ις ἐφεδρεύειν. Κατιλίνας δ᾽, οὐ-
…νὸς μὲν πω θαρροῦντος αὐτοῦ λα-
…βέσθαι, διὰ τὴν ἔτι τοῦ ἀκριβοῦς
…γνωσίαν, δεδιὼς δὲ ὅμως, καὶ τὸ
…ρόνιον ἡγούμενος ὕποπτον, ἐν δὲ τῷ
…έχει τὴν ἐλπίδα τιθέμενος, τά τε
…ρήματα προὔπεμπεν ἐς Φαισού-
…ας, καὶ τοῖς συνωμόταις ἐντειλά-
…μενος κτεῖναι Κικέρωνα, καὶ τὴν πό-
…ν ἐκ διαστημάτων πολλῶν νυκτὸς
…μπρῆσαι μιᾶς, ἐξῄει πρὸς Γάϊον
…άλλιον, ὡς αὐτίκα στρατὸν ἄλλον
…θροίσων, καὶ ἐς τὸν ἐμπρησμὸν τῆς
…όλεως ἐπιδραμούμενος. ὁ μὲν δὴ
…άβδους τε καὶ πελέκεας, ὡς τις ἀν-
…ύπατος, κούφως μάλα ἀνέ-
…ε πρὸ ἑαυτοῦ, καὶ ἐς τὸν Μάλ-
…ον ἐχώρει στρατολογῶν. Λέντλῳ δὲ

grinìſque hominibus: ſed præ-
cipua Cornelii, Lentuli, Ce-
thegíque opera uſus eſt, qui
tum prætores erant in Urbe.
Per Italiam quoque dimiſit cer-
tos homines ad ſolicitandum 429
eos qui Syllanis temporibus ma-
le quæſita peius jam profude-
rant, talium lucrorum etiam
tum cupidi, C. Manlium Feſu-
las, alios item in Picenum &
Apuliam, qui clàm colligerent
militem. Hos occultos appa-
ratus prima omnium indicavit
Ciceroni Fulvia, non ignobilis
fœmina, cujus amator Q. Cur-
ius, unus è conjuratis, ob vi-
tam probroſam ſenatu motus,
jactaverat apud amicam, brevi
fore ut ſe præpotentem videat.
Jámque rumor creſcebat de co-
natibus etiam eorum qui circum
populos Italiæ miſſi fuerant,
quum conſul in Urbe præſidia
diſpoſuit, & non paucos illuſtres
viros ad loca ſuſpecta miſit. At
Catilina, quamvis nemo aude-
ret ei manus injicere, nondum
re ſatis detecta, veritus tamen
ne cum mora ſuſpicio creſceret,
& in celeritate ſpem collocans,
præmiſſis Feſulas pecuniis, man-
davit conjuratis Ciceronem oc-
cidere, Urbem eadem nocte di-
verſis locis incendere: móxque
ad C. Manlium profectus eſt, ut
contracta nova manu hominum
perditorum incenſam Urbem in-
vaderet: quod iter prælatis faſci-
bus ſecuribúſque fecit tanquam
proconſul, interim quacunque
ibat militem colligens. Lentu-
lus

Fulvia Ciceroni conjurationem Catilinariam aperit.

Q. Curius.

Mandatum Catilinæ de Cicerone occidendo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

lus verò partitis inter conjuratos operis conſtituit ut quamprimùm cognoviſſent Catilinam perveniſſe Feſulas, ipſe cum Cethego ſicis ſub veſte armati fores Ciceronis ſummo mane peterent, & propter dignitatem facilè admiſſi prætextu ſecretioris colloquii longius ſeductum confoderent: L. Sextius, concione per præcones advocata, Ciceronem accuſaret, quòd homo natura timidus & turbulentus, civitatem turbaret temerè: nocte ſequenti alia conjuratorum manus duodecim excitaret incendia, miſcerétque omnia rapinis, & optimi cujuſque civis cædibus. Hæc erant Lentuli, Cethegi, Statilii, Caſſiíque, ejus conjurationis principum con-
430 ſilia, occaſionem ſolam expectantium. Interea legati Allobrogum, qui magiſtratus ſuos accuſatum venerant, in eandem conjurationem pellecti ſunt ut Gallos concitarent contra rempublicam. Cum iis Lentulus ad Catilinam miſit Vulturtium Crotonenſem, non ſine literis, ſed nullo inſcriptis titulo. Allobroges ancipites conſilii, rem cum Fabio Sanga communicant ſuæ civitatis patrono: qui mos eſt provincialium, ut ſuum quæque natio patronum in Urbe habeat. Hujus Sangæ indicio monitus Cicero, legatos curavit in reditu comprehendendos unà cum Vulturtio, móxque in ſenatum introduxit: qui faſſi quicquid de Lentulo erant conſcii, palam arguebant, ex eo ſæpe au-

Allobrogum legati in conjurationem Catilinæ pellecti.

Vulturtius Crotonenſis.

Sangas.

Allobrogum legati comprehenſi.

δὲ καὶ τοῖς συνωμόταις ἔδοξεν, τ
Κατιλίναν ἐν Φαισούλαις πυν
νοιντο γεγενῆσθαι, Λέντλον μὲν
τὸν καὶ Κέθηγον ἐφεδρεῦσαι ταῖς
κέρωνος θύραις περὶ ἕω, μετὰ
κρυμμένων ξιφιδίων, ἐσδεχθέν
τε διὰ τὴν ἀξίωσιν, καὶ λαλο
τας ὅ, τι δὴ, μηκῦναι τὴν ὁμιλ
ἐν περιπάτῳ, καὶ κτεῖναι περισπ
σαντας ἀπὸ τῶν ἄλλων· Λούκιον
Σήστιον τὸν δήμαρχον ἐκκλησίαν
θὺς ὑπὸ κήρυξι συναγαγεῖν, καὶ
τηγορεῖν τοῦ Κικέρωνος ὡς ἀεὶ δε
καὶ πολεμοποιοῦ, καὶ τὴν πόλιν
οὐδενὶ δεινῷ διαταράττοντος· ἐπ
τῇ Σηστίου δημηγορίᾳ νυκτὸς αὐ
κατὰ τὴν ἐπιούσης, ἑτέρους ἐν δυώδ
τόποις ἐμπιμπράναι τὴν πόλιν,
διαρπάζειν, καὶ κατακτείνειν τ
ἀρίστους. ὧδε μὲν Λέντλῳ καὶ Κε
γῳ καὶ Στατιλίῳ καὶ Κασσίῳ, τ
ἄρχουσι τῆς ἐπαναστάσεως, δέδοκ
καὶ τὸν καιρὸν ἐπετήρουν. Ἀλλοβρί
δὲ πρέσβεις, αἰτιώμενοι τοὺς ἡγε
μόνους αὐτῶν, ἐς τὴν Λέντλου σ
ωμοσίαν ἐπήχθησαν, ὡς ἀναστήσο
τες ἐπὶ Ῥωμαίους τὴν Γαλατί
καὶ Λέντλος μὲν αὐτοῖς συνέπεμπ
ἐς Κατιλίναν Βουρτούκιον, ἄνδ
Κροτωνιάτην, γράμματα χωρὶς
νομάτων γεγραμμένα φέροντα. οἱ
Ἀλλόβρυγες ἐνδοιάσαντες, ἐκοιν
σαντο Φαβίῳ Σάγγᾳ, ὃς ἦν τῶν Ἀλ
λοβρίγων προστάτης, ὥσπερ αἱ πα
σαις πόλεσιν ἔστι τις ἐν Ῥώμῃ πρ
στάτης· παρὰ δὲ τοῦ Σάγγα μαθ
ὁ Κικέρων, συνέλαβεν ἀπιόντας τ
Ἀλλόβριγάς τε καὶ Βουρτούκιον,
ἐς τὴν βουλὴν εὐθὺς ἐπήγαγεν·
δι' ὁμολόγουν ὅσα τοῖς ἀμφὶ τ
Λέντλον συνῄδεσαν, ἀχθέντας τ
ἤλεγχον ὡς ὁ Κορνήλιος Λέντλος

εἴπο

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἐστι πολλάκις, εἱμάρθαι, τρεῖς Κορνηλίους γενέσθαι Ῥωμαίων μονάρχους, ὧν ἤδη Κίνναν καὶ Σύλλαν γεγένεσθαι. λεχθέντων δὲ τούτων, ἡ μὲν βουλὴ Λέντλον παρέλυσε τῆς ἀρχῆς· ὁ Κικέρων, ἕκαστον ἐς τὰς οἰκίας τῶν στρατηγῶν διαθεὶς, ἐπανῆλθεν αὐτίκα, καὶ ψῆφον περὶ αὐτῶν ἐδίδου. θόρυβος δ' ἦν ἀμφὶ τὸ βουλευτήριον ἀγνοουμένου ἔτι τοῦ ἀκριβοῦς καὶ δέος τῶν συνεγνωκότων· οἱ τοῦ δὲ Λέντλου καὶ Κεθήγου θεράποντές τε καὶ ἐξελεύθεροι, χειροτέχνας πολλοὺς προσλαβόντες, κατὰ πλαγίας ὁδοὺς περιῄεσαν ἐπὶ τὰς τῶν στρατηγῶν οἰκίας, ὡς τοὺς δεσπότας ἁρπασόμενοι· ὧν ὁ Κικέρων πυθόμενος, ἐξέδραμεν ἐκ τοῦ βουλευτηρίου, καὶ διαθεὶς ἐς τὰ ἐπίκαιρα φύλακας, ἐπανῆλθε, καὶ τὴν γνώμην ἐπετάχυνε. Σιλανὸς μὲν δὴ πρῶτος ἔλεγεν, ὃς ἐς τὸ μέλλον ᾕρητο ὑπατεύειν. ὧδε γὰρ Ῥωμαίοις ὁ μέλλων ὑπατεύσειν, πρῶτος εἰσφέρει γνώμην· ὡς αὐτὸς (οἶμαι) πολλὰ τῶν κυρουμένων ἐργασόμενος, κἀκ τοῦδε εὐβουλότερόν τε καὶ εὐλαβέστερον ἐνθυμησόμενος περὶ ἑκάστου. κρίνοντι δὲ τῷ Σιλανῷ τοὺς ἄνδρας τῇ ἐσχάτῃ κολάσει μετιέναι, πολλοὶ συνετίθεντο· ἕως ἐπὶ Νέρωνα τῆς γνώμης περιηκούσης, ὁ Νέρων ἐδικαίου φυλάττειν αὐτοὺς μέχρι Κατιλίναν ἕλωσι πολέμῳ, καὶ τὰ ἀκριβέστατα μάθωσι· Γάϊός τε Καῖσαρ, οὐ καθαρεύων μὲν ὑπονοίας μὴ συνεγνωκέναι τοῖς ἀνδράσι, Κικέρωνος δ' οὐ θαρροῦντος ἐς τόνδε, ὑπεραρέσκοντος τῷ δήμῳ, ἐς τὸν ἀγῶνα προβαλέσθαι, προστίθει διαθέσθαι τοὺς ἄνδρας Κικέρωνα τῆς Ἰταλίας ἐν πόλε-

tum, fato deberi Urbis imperium tribus Corneliis, ex quibus jam Cinnam Syllámque fuiſſe. Tum ſenatus Lentulo magiſtratum ademit, conſul conjuratis in ædes prætorum datis in cuſtodiam mox reverſus, rogabat de eis ſententias. Interea magnus tumultus erat ante curiam, nondum re ſatis cognita, & conſciorum magna trepidatio: nam Lentuli & Cethegi ſervi libertíque aſſumpta magna manu opificum, conati ſunt per poſticum in prætorum ædes irrumpere, & vi dominos eripere. Quo cognito Cicero procurrit è curia, diſpoſitíſque præſidiis reverſus urgebat ſententias. Silanus conſul deſignatus primus rogatus eſt, ex more, opinor ideo quòd decretorum ſenatus executio ad ejus loci ſenatores plerumque pertineat: quo circumſpectiora cautioraque par eſt eſſe eorum conſilia. Is cenſuit extremam pœnam de conjuratis ſumendam multis aliis aſſentientibus: donec Nero ſuo loco pro ſententia dixit, aſſervandos in cuſtodia tantiſper dum Catilina debellaretur, & negotium totum exquiſitè pernoſceretur. Idem & C. Cæſari viſum ſuſpecto nonnihil, quaſi & ipſe conſiliorum talium particeps, aut certè non ignarus fuerit: nec tamen à conſule nominatus: quippe qui non auderet hominem apud plebem gratioſiſſimum in periculum adducere. Addidit ad ſententiam, diſtribuendos reos per oppida Italica Ciceronis arbitrio, & finito bello ſiſten-

Conjurati in cuſtodiam dati.

Silani ſententia de conjuratis.

Neronis.

C. Cæſaris.

431

lo ſiſtendos in judicium, nec indicta cauſa durius conſulendum in homines nobiles. Quod quia videbatur æquum, multi tranſibant in eam ſententiam: donec Cato jam manifeſtè in ſuſpicionem vocans Cæſarem, conſúlque timens noctem futuram, ne multitudo conjurationis conſcia, quæ tum in foro incerta conſilii verſabatur, ſibi quoque metuens auderet aliquid nefarium, perſuaſerunt ut tanquam in facinore deprehenſi indicta cauſa damnarentur. Ac mox priuſquam ſenatus dimitteretur, ſingulos eorum Cicero è domibus in carcerem deductos, ignorante plebe in conſpectu ſuo juſſit necari: deinde in forum progreſſus eos vixiſſe ſignificavit. Ita multitudo metu diſperſa eſt, dum quiſque evaſiſſe contentus eſt, latêre ſe exiſtimans: & civitas reſpiravit ea die liberata ingenti ſolicitudine. Jam Catilina ad viginti millia circa ſe habebat, quorum quartam partem armaverat. Eum in Galliam iter facientem ut apparatum ſuum abſolveret, Antonius, alter conſul, ad Alpes aſſecutus, haud magno labore vicit: ut qui rem pravo conſilio cœptam, tum quoque imparatus & nullo conſilio gerere coactus eſt. Attamen nec ipſe Catilina, nec quiſquam ex nobilibus qui tum aderant, fugere dignatus eſt, ſed in medios hoſtes ſe injicientes occubuerunt. Hic fuit periculoſiſſimæ conjurationis unà cum autore

Catonis.

Catilina ab Antonio victus.

Catilinæ & aliorum nobilium virorum interitus.

σιν ἧς ἂν αὐτὸς δοκιμάσῃ, μ…
Κατιλίνα καταπολεμηθέντος, …
καθείργον ὑπαχθῶσι, καὶ …
ἀνήκεστον ἐς ἄνδρας ἐπιφανεῖς ἢ …
λόγου καὶ δίκης ἐξειργασμένης …
καίου δὲ τῆς γνώμης φανείσης …
δεχθείσης, ἀκρατῶς οἱ πολλοὶ …
ετίθεντο· μέχρι Κάτων, ἤδη …
φῶς ἀνακαλύπτων τὴν ἐς τὸν …
σαρα ὑποψίαν, καὶ ὁ Κικέρων …
δίως ἀμφὶ τῇ νυκτὶ περιστήσῃ …
τὸ συνεγνωκὸς τοῖς ἀνδράσι …
θος αἰωρούμενον ἔτι κατ᾽ ἀγορ…
καὶ δεδιὼς περί τε σφῶν αὐτῶν …
περὶ ἐκείνων, ἐργάσηταί τι …
πον, ἔπεισεν ὡς αὐτοφώρων …
κρίσεως καταγνῶναι. καὶ εὐθὺς …
τῶν οἰκιῶν, ἔτι τῆς βουλῆς συνεστώ…
ἕκαστον αὐτῶν ὁ Κικέρων ἐς τὸ …
σμωτήριον μεταγαγών, τοῦ πλή…
ἀγνοοῦντος ἐπεῖδεν ἀποθνήσκοντ…
καὶ τοῖς ἐν ἀγορᾷ περιεστῶσιν …
μηνεν ὅτι τεθνᾶσιν· οἱ δὲ διελύοντ…
πεφρικότες τε καὶ περὶ σφῶν α…
πάντες ὡς διαλαθόντες· οὕτω μ…
πόλις ἀνέπνευσεν ἀπὸ τοῦ δέους π…
λοῦ σφίσιν ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐ…
στάντες. Κατιλίναν δὲ ἐς δισμυρ…
τε ἀγειρομένους, καὶ τούτων τεταρ…
μέρος ὁπλίσαντα ἤδη, καὶ ἐς Γ…
λατίαν ἐπὶ ἄλλην παρασκευ…
ἀπιόντα Ἀντώνιος ὁ ἕτερος ὕπατ…
ὑπὲρ Ἄλπεις καταλαβὼν, οὐ δι…
χερῶς ἐκράτησεν ἀνδρὸς ἐμπλήκτ…
ἀκόσμητον ἔργον ἐπὶ νοῦν λαβόντ…
τε, καὶ ἐς πεῖραν ἔτι ἐμπληκτότ…
ρον ἀπαρασκεύως περιαγαγόντος.
μὴν οὔτε Κατιλίνας, οὐδ᾽ ἄλλος …
δεὶς τῶν συνόντων ἐπιφανῶν φυγ…
ἠξίωσεν, ἀλλ᾽ ἐσδραμόντες ἐς το…
πολεμίους ἀπώλοντο· ὧδε μὲν ἡ Κα…
τιλίνα ἐπανάστασις παρ᾽ ὀλίγον, …

ἔχατι…

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

τον ἐλθοῦσα κινδύνου τῇ πόλει,
νετο, καὶ ὁ Κικέρων, ἅπασιν
λόγου δυνάμει μόνῃ γνώριμος
τότε καὶ ἐπὶ ἔργῳ διὰ στόμα-
λῶ, καὶ σωτὴρ ἐδόκει περιφα-
ἀπολλυμένῃ τῇ πατρίδι γενέ-
θαι, χάριτές τε ἦσαν αὐτῷ πα-
τὴν ἐκκλησίαν καὶ εὐφημίαι
εῖλαι. Κάτωνος δ' αὐτὸν καὶ
τέρα τῆς πατρίδος προσαγο-
σαντος, ἐπεβόησεν ὁ δῆμος. καὶ
ποιν ἥδε ἡ εὐφημία, ἀπὸ
έρωνος ἀρξαμένη περιελθεῖν ἐς
ὺν αὐτοκρατόρων τοὺς φαινομέ-
αξίους. οὐδὲ γὰρ τοῖσδε, καίπερ
βασιλεῦσιν, εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς
ταῖς ἄλλαις ἐπωνυμίαις, ἀλ-
σὺν χρόνῳ μόλις ἥδε, ὡς ἐντε-
ἐπὶ μεγίστοις δὴ μαρτυρία ψη-
ζεται.

Ὁ δὲ Καῖσαρ, στρατηγὸς ἐς Ἰ-
λίαν αἱρεθεὶς, ἐπεὶ μέντοι πρὸς
χρηστῶν διεκρατεῖτο ἐν Ῥώμῃ,
ὺ πλέονα τῆς περιουσίας ὀφλῶν
τῆς φιλοτιμίας. ὅτε φασὶν αὐ-
εἰπεῖν, ὅτι δέοιτο δισχιλίων καὶ
πακοσίων μυριάδων, ἵνα ἔχοι
δέν. διαθέμενος δὲ τοὺς ἐνοχλοῦν-
ς ὡς ἐδύνατο, καὶ τῆς Ἰβηρίας
βοὰς, χρηματίζειν μὲν τοῖς πό-
πιν ἢ διαιτᾶν δίκας ἢ ὅσα ὁμοιό-
ματα τούτοις ἅπαντα ὑπερεῖδεν,
οὐδὲν οἷς ἐπενόει χρήσιμα· στρα-
ν δὲ ἀγείρας, ἐπετίθετο τοῖς ἐ-
λοιποῖς Ἰβήρων ἀνὰ μέρος, μέ-
ν τὴν Ἰβηρίαν ἐς τὸ ὁλόκληρον.
ρέφηνε Ῥωμαίοις ὑποτελῆ· καὶ
ήματα πολλὰ ἐς Ῥώμην ἀπέπεμ-
εν, ἐς τὸ κοινὸν ταμιεῖον· ἐφ' οἷς
μὲν βουλὴ θριαμβεύσαι παρέχειν
τῷ, ὁ δὲ τῆς πομπῆς τὴν παρα-
σκευὴν ἐς τὸ λαμπρότατον ἐν τοῖς τῆς Ῥώμης προαστείοις διεκόσμει· ἐν

ſuo depulſæ à reipublicæ ſalute exitus: qui Ciceronem eatenus ſola eloquentia clarum, etiam rebus celebrem fecit, ut haud dubiè tum ſervator patriæ ſit habitus: quamobrem etiam gratiæ ſunt ei actæ publicè, & autore Catone poſt varias acclamationes populi pater patriæ conſalutatus eſt. Cujus appellationis honor ut tum ante omnes ſuo merito ei contigit, ita nunc imperatoribus duntaxat dignis ſolet tribui: nam ne his quidem quanquam regiam poteſtatem adeptis ſtatim cum ceteris cognominibus hoc quoque additur, ſed vix tandem ut abſolutæ virtutis teſtimonium publico decreto conceditur.

Pater patriæ Cicero ſalutatus.

432

Cæſar verò provinciam ſortitus Hiſpaniam, retinebatur à creditoribus, quibus ſolvendo non erat, exhauſtus ambitioſis ſumptibus: quo tempore vox ejus excepta eſt, opus eſſe ſibi bis millies & quingenties centenis millibus ut nihil habeat: utcunque cum iis tranſegit: provinciam ingreſſus, non conventus obire, non jus reddere, parum apta hæc ratus ſuo propoſito: ſed coactis copiis per partes aggrediebatur reliquos Hiſpanos, donec univerſam eorum terram populo Romano fecit tributariam. Itaque magna vi pecuniæ miſſa in ærarium, triumphum à ſenatu impetravit. Jámque apparatus futuræ pompæ ſplendidiſſimos faciebat in ſuburbiis, quum

Cæſaris dictum.

comitio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

comitiorum conſularium dies advenit, & oportebat candidatos adeſſe: nec fas erat ſemel Urbem ſine pompa ingreſſum, iterum cum triumpho reverti. Ille verò jam dudum ejus magiſtratus percupidus, nec dum etiam ad triumphandum ſatis inſtructus, per nuntios rogavit ſenatum ut permitteret abſenti per amicos conſulatum petere: quod etiamſi legibus vetitum, indultum tamen ſciebat aliis. Ceterùm quum jam ultima dies adeſſet, qua competitores profiteri nomina opportebat, Catone petitioni ejus multùm diúque contradicente, ſupervenit Cæſar contempto triumpho, & profeſſione facta expectabat comitia. Interea Pompeius rebus contra Mithridatem geſtis clarus ac præpotens, poſtulabat à ſenatu ut multa quæ regibus, dynaſtis, & civitatibus, conceſſerat, patres rata haberent, multis obſtantibus præ invidia: præſertim Lucullo, qui provincia decedens, debilitato jam rege, bellum hoc facile ſucceſſori ipſi Pompeio tradiderat, jactans ſuam eſſe victoriam,
433 Craſſo quoque in ſuum favorem pertracto. Quod indignè ferens, ille Cæſarem adjungit ſibi ſocium, operam ſe daturum jurejurando pollicitus, ut conſul fieret: ac mox per Cæſarem Craſſus ei conciliatus eſt. ita hi tres potentiſſimi viri operas præſtabant mutuas: quam conſpirationem Varro hiſtoricus uno libro complexus, inſcripſit Tricipitinam. At ſenatus ſuſpectam habens eorum potentiam, L. Bibu

Cæſar conſulatum petit.

Craſſus Pompeio per Cæſarem conciliatus.

Varro hiſtoricus.

αἷς ἡμέραις ὑπατείας ἦσαν
παραγγελίαι, καὶ ἔδει τὸν παραγγ
λοντα παρεῖναι, ἐσελθόντι δὲ
ἦν ἔτι ἐπὶ τὸν θρίαμβον ἐπανελ
ὁ δὲ καὶ τῆς ἀρχῆς ἐς πολλὰ τυχ
πειγόμενος, καὶ τὴν πομπὴν
ἑτοίμην ἔχων, ἐσέπεμπε τῇ βου
δεόμενος τρέψαι οἱ τὴν παραγ
λίαν ἀπόντι ποιήσασθαι διὰ τῶν
λων, εἰδὼς μὲν παράνομον, γεγ
δὲ ἤδη καὶ ἑτέροις. Κάτωνος δ᾽
τιλέγοντος αὐτῷ, καὶ τὴν ἡμέ
τελευταίαν οὖσαν τῶν παραγγε
ἀναλοῦντος ἐπὶ τοῖς λόγοις, ἐ
δραμεν ὁ Καῖσαρ ὑπεριδὼν
θρίαμβον, καὶ παραγγείλας ἐς τ
ἀρχὴν, ἀνέμενε τὴν χειροτον
ἐν δὲ τούτῳ Πομπήϊος ἐκ τῶν Μ
θριδατείων ἔργων ἐπὶ μέγα δόξη
δυνάμεως ἐλθὼν, ἠξίου πολλὰ,
σα βασιλεῦσι καὶ δυνάσταις καὶ
λεσιν ἐδεδώκει, τὴν βουλὴν
βαιῶσαι. φθόνῳ δ᾽ αὐτὸν οἱ π
λοὶ, καὶ μάλιστα Λεύκολλος, ὁ
τοῦ Πομπηίου στρατεύσας ἐπὶ τὸν Μ
θριδάτην, ὡς ἀσθενέστατον αὐ
ἀπολιπὼν τῷ Πομπηίῳ, διεκώλ
ἴδιον ἔργον ἀποφαίνων τὸ Μιθριδ
τειον. καὶ Λευκόλλῳ συνελάμβ
νε Κράσσος. ἀγανακτῶν οὖν ὁ Πο
πήϊος προσεταιρίζεται Καίσαρα
συμπράξειν ἐς τὴν ὑπατείαν ἐπ
μόσας. ὁ δ᾽ εὐθὺς αὐτῷ Κράσ
διήλλαξε. καὶ τρεῖς οἵδε τὸ μέγι
ἐπὶ πᾶσι κράτος ἔχοντες, τὰς χρεί
ἀλλήλοις συνεράνιζον· καί τις αὐτ
τήνδε τὴν συμφροσύνην συγγρ
φεὺς, Βάρρων, ἑνὶ βιβλίῳ περιλα
βὼν, ἐπέγραψε Τρικάρανον. ὑφ
ρωμένη δ᾽ αὐτοὺς ἡ βουλὴ Λεύκιον Β

βλ

...ἐς ἐναντίωσιν τοῦ Καίσαρος ἐχειροτόνησεν αὐτῷ συνάρχειν, καὶ ...ευς αὐτῶν ἦσαν ἔριδές τε καὶ ὅ-πλων ἐπ' ἀλλήλους ἰδίᾳ παρασκευαί. δεινὸς δ' ὢν ὁ Καῖσαρ ὑποκρίνεσθαι, λόγους ἐν τῇ βουλῇ ...αὶ ὁμονοίας διέθετο πρὸς Βίβλον, ...ς τὰ κοινὰ λυπήσοντες εἰ διαφέ-ρτο. πιστευθεὶς δ' οὕτω φρονεῖν, ...ερίσκεπτον ἤδη καὶ ἀπαράσκευον ...δὲν ἔπι τῶν γιγνομένων ὑπονοοῦντα Βίβλον ἔχων, χεῖρά τε πολλὴν ἀφανῶς ἡτοιμάζετο, καὶ νόμους ὑπὲρ τῶν πενήτων ἐς τὸ βουλευτήριον ἐσέφερε, καὶ γῆν αὐτοῖς ...εμε, καὶ τὴν ἀριστεύουσαν αὐ...ς μάλιστα περὶ Καπύην, ἐς τὰ ...νὰ διεμισθοῦτο τοῖς οὖσι πατράσι παίδων τριῶν, ἔμμισθον ἑαυτῷ ...δε τοῦ χάριτος πλῆθος τοσόν...ποιούμενος· δισμύριοι γὰρ ἀθρό...ἐφάνησαν οἱ τὰ τρία τρέφοντες ...οι. ἐνισταμένων δὲ τῇ γνώμῃ πολ...ν, ὑποκρινάμενος δυσχεραίνειν ...οὐ δίκαια ποιούντων, ἐξέδρα..., καὶ βουλὴν μὲν οὐκέτι συνῆγεν ...τὸ ἔτος ὅλον, ἐπὶ δὲ τῶν ἐμ...λων ἐδημηγόρει, Πομπήϊόν τε ἐν ...τῷ καὶ Κράσσον ἠρώτα περὶ τῶν ...ων, οἱ δὲ αὐτοὺς ἐπῄνουν, καὶ ...δῆμος ἐπὶ τὴν χειροτονίαν ᾔει ...ὐ κεκρυμμένοις ξιφιδίοις. ἡ βου... δὲ (οὐ γάρ τις αὐτὴν συνῆ..., οὐδ' ἐξῆν τῷ ἑτέρῳ τῶν ὑπά...ν συναγαγεῖν αὐτὴν) ἐς τὴν ...ίαν τοῦ Βίβλου συνελθόντες, οὐδὲν ἀντάξιον τῆς Καίσαρος ἰσχύος τε παρασκευῆς ἐποίουν, ἐπενόουν δ' ...ως Βίβλον ἐνίστασθαι τοῖς νόμοις, ...μὴ δόξαν ἀμελείας ἀλλὰ ἥσσης

L. Bibulus Cæſaris collega.

lum collegam Cæſari & adverſarium addidit: móxque inter eos orta eſt contentio, ut uterque armis ſe contra alterum inſtrueret. Sed Cæſar ſimulandi egregius artifex, in ſenatu orationem habuit ad Bibulum de concordia, quaſi cavens ne quod ex collegarum diſſenſione reſp. accipiat incommodum. Quúmque ſeriò paci ſtudere videretur, incauto nec præmuniente ſe altero, ut qui nil ſuſpicaretur amplius, repentè magna manu comparata & rogationes fecit in ſenatu in favorem pauperum, & agros eis diſtribuit: & agrum Campanum longè fertiliſſimum ex publico dilargitus eſt trium liberorum patribus, hac mercede gratiam plebis ſibi comparans: viginti enim millia extiterunt hujus ſolùm generis. quúmque multi obſiſterent quominus leges ſuas perficeret, proripuit ſe è curia quaſi non ferens eorum iniquitatem, nec poſthac reliquo anni tempore ſenatum habuit: tantùm pro roſtris concionabundus, Pompeium Craſſúmque præſentes rogitabat ecquid leges placerent: quibus approbantibus plebs ſub veſte ſicis armata vocabatur ad ſuffragia. Patres verò (nec enim licebat eos in ſenatum coire niſi autore utroque conſule) in ædibus Bibuli cœtus facientes, nihil quidem proficiebant adverſus vim & apparatum Cæſaris: animabant tamen eum ut legibus collegæ contradice- r, quo aliena potius improbitate victus videri poſſet quàm

ſua

ſua negligentia. Irrupit ille in forum concionante etiam tum Cæſare: ortóque per altercationem tumultu, ad manus ventum eſt: & ſicarii fregerunt faſces Bibuli, tribunis quoque aliquot qui pro eo ſtabant vulneratis: nec tamen quicquam territus, nudatum præbebat jugulum, clamore Cæſarianos ad necem invitans: Si non poſſum, inquit, collegæ perſuadere quæ juſta ſunt, certè morte mea ſceleſtum ac invidioſum fecero: ſubduxerunt tamen invitum amici in fanum Jovis Statoris, foro proximum. Tum Cato accerſitus, ut erat robuſtus, protruſis obſtantibus, per turbam evaſit in locum ſuperiorem, cœpítque concionari, ſed à Cæſarianis raptus è foro eſt: nihilominus clàm per aliam viam recurrens in roſtra, omiſſa concionatione, aſperè tantùm clamabat in Cæſarem, donec iterum exturbatus eſt, & conſul leges ſuas pertulit: juratis in eas plebeiis, à patribus quoque idem jusjurandum exigens. Quod quum non pauci autore Catone recuſarent, Cæſar rogationem tulit ad populum, ut capitalis eſſet qui non juraret: ídque populus ſcivit: móxque omnes præ metu jurarunt, & his tribuni plebis, fruſtra reclamaturi lege jam confirmata ab aliis. Interea Vetius quidam è plebe procurrit in medium, ſtrictum cultrum oſtentans, dicénſque ſe ſubmiſſum à Bibulo, Cicerone atque Catone, ut Cæſarem unà cum Pompe

434 Faſces Bibuli fracti.

Cato.

Vetius ad necem Cæſaris ſubmiſſus.

ἐνέγκωσι. πεισθεὶς οὖν ὁ Βίβ
ἐνέβαλεν ἐς τὴν ἀγορὰν, δημ
γοροῦντος ἔτι τοῦ Καίσαρος· ἔρι
δὲ καὶ ἀταξίας γιγνομένης πληγαὶ
ἦσαν ἤδη, καὶ οἱ μετὰ τῶν ξιφι
τὰς ῥάβδους καὶ τὰ σημεῖα τοῦ Βι
περιέκλων, καὶ τῶν δημάρχων ἔστι
περὶ αὐτὸν οὕτως ἔτρωσαν· Βίβ
δ' οὐ καταπλαγεὶς, ἀπεγύμνου
σφαγὴν, καὶ μετὰ βοῆς ἐκάλει
Καίσαρος φίλους ἐπὶ τὸ ἔργον.
„ γὰρ οὐ δύναμαι πεῖσαι τὰ δίκ
„ ποιεῖν (ἔφη) Καίσαρα, τ
„ ἄγος αὐτῷ καὶ μῖσος οὕτως δ
„ θανὼν ἐπιβαλῶ. Ἀλλὰ τὸν μὲ
κοντα ὑπεξήγαγον οἱ φίλοι ἐς
πλησίον ἱερὸν τοῦ Κτησίου Διός. Κ
των. δ' ἐπιπεμφθεὶς, ὥστε το
ὡς νέος ἐς μέσους, καὶ δημηγο
ἤρχετο· μετέωρος δ' ὑπὸ τῶν Κ
σαρος ὀρθεὶς ἐξεφέρετο, καὶ λα
κατ' ἄλλας ὁδοὺς αὖθις ἀνέδραμ
ἐς τὸ βῆμα. καὶ λέγειν μὲν ἔτι οὐ
νὸς ἀπεγίνωσκε, τοῦ δὲ Καίσαρ
ἀγροίκως κατεβόα, μέχρι καὶ τ
μετέωρος ἐξερρίφη· καὶ τοὺς νόμου
Καῖσαρ ἐκύρωσε, καὶ ἐπ' αὐτ
τόν τε δῆμον ὥρκωσεν ἐς ἀεὶ κυρ
νομιεῖν, καὶ τὴν βουλὴν ἐκέλευ
ὀμνύναι. ἐνισταμένων δὲ πολλῶν
Κάτωνος, εἰσηγεῖτο μὲν ὁ Καῖσ
θάνατον τῷ μὴ ὀμόσαντι, καὶ ὁ
μος ἐπεκύρου. ὤμνυον δ' αὐτί
δείσαντες οἵ τε ἄλλοι καὶ οἱ δήμα
χοι. οὐ γὰρ ἔτι χρήσιμον ἀντιλέγ
ειν κυρουμένου διὰ τοὺς ἄλλους
νόμου. ΟΥ'έτιος δ' ἀνὴρ δημότ
ἐς τὸ μέσον ἐσδραμὼν μετὰ ξιφιδ
γυμνοῦ, ἐπιπεμφθῆναι ἔφη πρὸς
Βύβλου καὶ Κικέρωνος καὶ Κάτων
ἐς ἀναίρεσιν Καίσαρός τε καὶ Πομ

πηΐο

...σιν· καὶ τὸ ξιφίδιον αὐτῷ Βύβλου
...ραβδοῦχον ἐπιδοῦναι Ποστούμιον. ὑπό-
...πτου δ' ὄντος ἐφ' ἑκάτερα τοῦ
...πράγματος, ὁ μὲν Καῖσαρ ἐξε-
...τράχυνε τὸ πλῆθος, τὴν δ' ἐ-
...πιοῦσαν ἐξετάσειν τὸν Οὐέττιον ἀνε-
...βάλοντο. καὶ ὁ Οὐέττιος, φυλασ-
...σόμενος ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, νυ-
...κτὸς ἀνῃρέθη. εἰκαζομένου δ' ἐς ποι-
...κίλα τοῦ συμβεβηκότος, ὁ Καῖσαρ
...ἀνῆγε καὶ τοῦτο δρᾶσαι, λέγων
...δεδιότας, ἕως ὁ δῆμος αὐτῷ
...ἐχώρησεν, ἀμύνειν τοῖς ἐπιβε-
...βουλευμένοις. καὶ Βύβλος μὲν, ἐκ
...ῶν ἅπαντα μεθεὶς, οἷά τις ἰ-
...διώτης, οὐ προῄει τῆς οἰκίας ἐπὶ τὸ
...λοιπὸν τῆς ἀρχῆς ἅπαν.

...Ὁ δὲ Καῖσαρ οὐδ' αὐτὸς ἔτι ἐ-
...περὶ τοῦ Οὐεττίου, μόνος ἔχων
...κράτος ἐπὶ τῆς πολιτείας· νό-
...μους δ' εἰσέφερεν, ἐκθεραπεύων τὸ
...πλῆθος, ἑτέρους, καὶ τὰ Πομπηΐῳ
...πεπραγμένα ἅπαντα ἐκύρου, κα-
...θάπερ ὑπέσχητο αὐτῷ· οἱ δ' ἱπ-
...πῆς λεγόμενοι, τὴν μὲν ἀξίωσιν,
...μου καὶ τῆς βουλῆς ὄντες ἐν μέ-
...σῳ δυνατώτεροι δ' ἐς ἅπαντα πε-
...ριουσίας τε ἕνεκα καὶ μισθώσεως τε-
...λῶν καὶ φόρων, οὓς ὑπὸ τῶν ἐθνῶν
...τελουμένους ἐξεμισθοῦντο, καὶ πλή-
...θους βεβαιοτάτων ἐς ταῦτα θεραπόν-
...των, ἐκ πολλοῦ τὴν βουλὴν ᾔτουν,
...σιν τινὰ μέρους τῶν φόρων αὐτοῖς
...θαι· καὶ ἀποδιέτριβεν ἡ βουλή·
Καῖσαρ, ἐς οὐδὲν τότε τῆς βου-
...δεόμενος, ἀλλὰ μόνῳ τῷ δή-
...χρώμενος, τὰ τρίτα τῶν μι-
...σθώσεων αὐτοῖς παρῆκεν, οἱ δὲ,
...παρ τὴν σφετέραν ἀξίωσιν ἀδοκή-
...του τῆς χάριτος αὐτοῖς γινομένης,
...εἴαζον αὐτόν. καὶ στῖφος ἄλλο-
...κρατερώτερον τοῦ δήμου τόδε τῷ Και-

confoderet: eúmque cultrum ſibi datum à Poſtumio lictore Bibuli. Hoc facto, quamvis ambiguæ ſuſpicionis, Cæſar uſus eſt ad exaſperandam multitudinem, inquiſitione dilata in craſtinum: ſed Vetius in carcere ſequenti nocte necatus eſt. Quúmque hic caſus interpretaretur variè, Cæſar hanc quoque culpam rejiciebat in quoſdam conſcientia timidos, donec effecit ut populus ei permitteret ab injuriis inſidiatorum ſe defendere. Tum verò Bibulus in univerſum omiſſa reip. tractatione, tanquam privatus domi ſe continuit, reliquo ſui conſulatus tempore.

At collega jam ſolus moderationem rerum obtinens, non amplius inquirebat de Vetio, verſus
ad alias leges ferendas in plebis 435
gratiam: ſimúlque acta Pompeii rata habuit omnia, ut pollicitus fuerat. Eodem tempore equeſtris ordo inter ampliſſimum & plebeium medius, potens tam propriis divitiis, quàm quæſtu ex vectigalibus publicis, quæ redimere à populo ſolitus eum colebat maximè, remitti ſibi partem aliquam onerum à ſenatu petiit. Patribus verò cunctantibus Cæſar nihil eos moratus ſolóque conſenſu plebis uſus, remiſit eis partem tertiam ex locationum pretio: quapropter equites ſupra poſtulata nacti inſperatam gratiam, in cælum ferebant autorem ejus. Unde robuſtior etiam quàm antè ex plebe, manus propugnatorum acceſſit dignitati

Beneficium Cæſaris erga equites.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Cæſaris, ob inſtitutum hoc unicum. Quam gratiam ille auxit edendis quoque ſpectaculis & venationibus, ſupra opes undique æs alienum contrahens, & ſeipſum vincens apparatus magnificentia profuſíſque largitionibus: quibus effecit ut citerior ulteriórque Gallia ſibi provincia decerneretur in quinquennium, & legiones quatuor. Deinde ſatis intelligens, & ab Urbe diutius ſe abfore, & gratia majorem eſſe invidiam, Pompeio collocavit filiam, quamvis jam antè concordi, veritus amici etiam livorem propter ſucceſſus nimios. Præterea ſuæ factionis audaciſſimos conſules deſignavit in annum proximum, A. Gabinium ex intimis amicis, & L. Piſonem ſocerum, nuper affinitate conjunctum: Catone vociferante, imperia parari nuptiarum lenociniis. tribunos verò plebis Vatinium & Clodium Pulcrum, infamem, quaſi in Bonæ deæ ſacris, quæ mulierum erant propria, pudicitiam uxoris ipſius Cæſaris attrectaſſet. quod flagitium Cæſar diſſimulavit in homine apud plebem gratioſo, quamvis repudiata conjuge: alii verò diem dixerunt ut ſacrorum violatori, Cicerone accuſationem peragente: quo maximè tempore Cæſar teſtis citatus nihil prodi-
436 dit, imò & tribunatum pleb. ei curavit in Ciceronis odium, ſoliti conſpirationem trium virorum criminari, ut periculoſam libertati publicæ: tanto plus commo-

Gallia in quinquennium Cæſari decreta.

Cæſaris filia Pompeio collocata.

σαρα προσγεγένητο δι' ἑνὸς π-
τεύματος. ὁ δὲ καὶ θέας ἐπεδίδ-
κυνηγέσια θηρίων, ὑπὲρ δύ-
ναμιν δανειζόμενος ἐς ἅπαντας,
πρότερα πάνθ' ὑπερβάλλων
παρασκευῇ καὶ χορηγίᾳ καὶ δόσεσι λ-
πραῖς, ἐφ' οἷς αὐτὸν εἵλοντο
λατίας τῆς τε ἐντὸς Ἄλπεων καὶ ὑ-
Ἄλπεις ἐπὶ πενταετὲς ἄρχειν,
ἐς τὴν ἀρχὴν ἔδοσαν τέλη στρα-
τέσσαρα. ὁ δὲ, καὶ τὴν ἀποδημ-
οἱ χρόνιον ὁρῶν ἐσομένην, καὶ
φθόνον ὡς ἐπὶ μεγίστοις δὴ τοῖς
δομένοις μείζονα, Πομπηΐῳ μὲν ἐ-
γνυ τὴν θυγατέρα, καίπερ ὄντι
Σκιπίωνι, δεδιὼς μὴ καὶ φίλος
ἐπιφθονήσειε τοῦ μεγέθους τῆς εὐδαι-
νίας, τοὺς δὲ θρασυτάτους τῶν
σιωτῶν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ μέλλον-
ἔτους. καὶ ὕπατον μὲν ἀπέφηνεν
λον Γαβίνιον, φίλον ἑαυτοῦ, Λ-
κίου δὲ Πείσωνος, τοῦ σὺν ἑα-
μέλλοντος ὑπατεύσειν, τὴν θυ-
τέρα Καλπουρνίαν αὐτὸς ἤγετο·
ῶντος Κάτωνος διαμαστροπεύ-
γάμοις τὴν ἡγεμονίαν· δημάρχ-
δὲ ᾑρεῖτο Οὐατίνιόν τε καὶ Κλω-
τὸν Καλὸν ἐπίκλησιν· ὅντινα αἰσχ-
ἐν ἱερουργίᾳ γυναικῶν ποτὲ λα-
τα ὑπόνοιαν ἐπὶ Ἰουλίᾳ τῇ Καί-
ρος αὐτοῦ γυναικί, ὁ μὲν Καί-
οὐκ ἔκρινεν, ὑπεραρέσκοντα τῷ
μῳ, καίπερ ἀποπεμψάμενος
γυναῖκα, ἕτεροι δὲ διὰ τὴν ἱερο-
γίαν ἐς ἀσέβειαν ἐδίωκον. καὶ συ-
γόρευε τοῖς διώκουσιν ὁ Κικέρων,
κληθεὶς ἐς μαρτυρίαν ὁ Καῖσα-
κατεῖπεν, ἀλλὰ καὶ τότε δήμαρ-
ἐς ἐπιβουλὴν τοῦ Κικέρωνος ἀπέ-
νε, διαβάλλοντος ἤδη τὴν συμφ-
σύνην τῶν τριῶν ἀνδρῶν ἐς μον-
χίαν· οὕτω καὶ λύπης ἐκράτουν ὑ-

χρεί

ρείας, καὶ τὸν ἐχθρὸν εὐηργέτουν ἐς ...υναμιν ἑτέρου. δοκεῖ δὲ καὶ ὁ Κλώ-...ος ἀμείψασθαι περὶ τὸν Καί-...ρα, καὶ συλλαβεῖν ἐς τὴν τῆς Γα-...τίας ἀρχήν. τοσάδε μὲν δὴ Καῖ-...σαρ ὑπατεύων ἔπραξε, καὶ τὴν ἀρ-...χὴν ἀποθέμενος, ἐπὶ τὴν ἑτέραν ...θὺς ἐξῄει.

Κικέρωνα δὲ γράφεται Κλώδιος ...ρανόμων, ὅτι περὶ δικαστηρίου τοὺς ...φὶ Λέντλον καὶ Κέθηγον ἀνέλοι. ...δ᾽ ἐς τὸ ἔργον ἐκεῖνο γενναιοπα-λήμματι κεχρημένος, ἀσθενέ-στος ἐς τὴν δίκην ἐγίγνετο· καὶ ...τεινὴν ἐσθῆτα ἐπικείμενος, γέ-...ν τε αὐχμοῦ καὶ ῥύπου περιέσε-...πτεν οἷς ἐντύχοι κατὰ τοὺς στενω-...ούς, οὐδὲ τοῖς ἀγνῶσιν ἐνοχλεῖν ...ιούμενος· ὥστε αὐτῷ τὸ ἔργον, ...ὰ τὴν ἀπρέπειαν, ἀπὸ οἴκτου ...μεταπίπτειν ἐς γέλωτα· ἐς τοσοῦτο ...λίας περὶ μίαν οἰκείαν δίκην ...έπεσεν, ὃς τὸν ὅλον βίον ἐν ἀλ-...ρίαις ἐξήνυσε λαμπρῶς. οἷόν τι ...Δημοσθένην φασὶ τὸν Ἀθηναῖον ...ὑποστῆναι τὴν ἑαυτοῦ δίκην, ...ὰ περὶ τοῦ ἀγῶνος φυγεῖν. Κλω-...ου δὲ καὶ τὰς παρακλήσεις αὐτοῦ ...ὺν ὕβρει διακόπτοντος ἐν τοῖς στε-...ποῖς, ἀπέγνω πάντα ὁ Κικέρων ...ἐφ...γεν ἑκούσιον καὶ ὅδε φυγήν, ...φίλων αὐτῷ πλῆθος συνεξῄει ...ἡ βουλὴ συνίστη τὸν ἄνδρα πό-...ί τε καὶ βασιλεῦσι καὶ δυνάσταις. ...λώδιος δ᾽ αὐτοῦ τὴν οἰκίαν καὶ ...ς ἐπαύλεις ἐπικατέσκαψεν. ἐπαι-...ρόμενός τε ἐπὶ τῷδε, ἀντιπαρεβάλ-...το ἤδη καὶ Πομπηίῳ τὸ μέγιστον ἐν

ditas quàm offenſio poterat, ut non gravatim inimicorum alteri noxam remitteret, modò ulciſceretur injuriam illatam ſibi ab altero. Videtur tamen Clodius prior gratiam retuliſſe Cæſari, adjuto in petitione Galliæ provinciæ. Hæc fuerunt acta Cæſaris conſulis, qui mox depoſito magiſtratu, in Galliam proconſul profectus eſt.

Ciceroni dies dicta.

In urbe verò Clodius Ciceroni diem dixit, quòd contra leges publicas indemnatos ſuſtuliſſet Cethegum & Lentulum. Is quàm magno animo egregium illud facinus peregerat, tam abjecto tulit intentari ſibi judicium, ſordidatus pullatúſque obvios ſuppliciter in auxilium ſolicitans, non veritus ignotis quoque hac de cauſa negotium faceſſere: adeo nullo reſpectu decori, ut dum miſerabilis videri vult, ridiculus fieret. Eò timiditatis in propria cauſa prolapſus eſt, qui per omnem vitam in alienis ſumma cum laude verſatus fuerat: id quod & Athenis Domoſtheni accidiſſe fertur, ut qui alios reos fortiter tutatus fuerat, ipſe reus profugere, quàm in judicio de ſalute certare, maluerit. Quum enim Clodius preces etiam ejus contumelioſè per vias interrumperet, rebus omnino deſperatis, ſponte decrevit ſolum vertere, amicorum turba proſequente, commendatum publicè quoque datis à ſenatu ad reges regulóſque literis. Tum Clodius ædes ejus villáſque diruit inſuper. quo ...to in tantum ſibi placebat, ut parem ſe putaret Pompeio, tunc

Ciceronis abjectus animus & timidus.

Demoſthenis timiditas.

Ciceronis exilium.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Ciceroni reditus ut paratus.

in urbe potentiſſimo. Quamobrem ille Milonem, ejus collegam, ſed audaciore ingenio virum, ſpe conſulatus propoſita aſcivit ſibi contra Clodium, juſſum aperire plebiſcito Ciceroni reditum, ratus illum reverſum non amplius verba facturum de præſenti reip. ſtatu, memorem beneficii recentis, & paratum adverſarium Clodio. Atque ita
437 exul opera Pompeii, ejuſdem favore in patriam reſtitutus eſt, menſe fermè ſextodecimo poſtquam diſceſſerat, ædibus quoque villiſque inſtauratis ſumptu publico. Redeuntem ad portas exceperunt tot gratulatorum officia, ut vix integer dies ſufficeret: quemadmodum olim Demoſthenes ab exilio revertens exceptus eſt.

Intetea Cæſar rebus in Gallia Britanniáque geſtis clariſſimus, quas in rebus Gallicis diximus, jam divitiis differtus venit in Ciſalpinam Galliam, ut poſt continua bella exercitus aliquantiſper quieſceret: unde quum multis in Urbem multas miſiſſet pecunias: & annui po. Ro. magiſtratus ad ſalutandum occurrerunt, & alii provinciis aut exercitibus præpoſiti, ut aliquando CXX. faſces circa eum ſpectarentur: ſenatores verò plures ducentis, pars referentes gratiam, pars pecuniam ſibi ab illo quærentes, aut aliud hujuſmodi beneficium: jam enim unus omnia poterat, ſubnixus tantis copiis pecuniiſque,

τῇ πόλει κράτος ἔχοντι. ὁ δὲ Μ
λωνα, τὸν σὺν τῷ Κλωδίῳ τὴν ἀ
χὴν παραδεδεγμένον, θρασύτ
ρον ὄντα τοῦ Κλωδίου, ἐς ὑπατεί
ἐπήλπιζε· καὶ εἴληφεν ἐπὶ τὸν Κλ
διον, καὶ ψηφίσασθαι τῷ Κικέρω
κάθοδον ἐκέλευεν· ἐλπίσας τὸν Κ
κέρωνα ἐλθόντα, περὶ μὲν τῆς παρο
σης πολιτείας οὐκέτι φθέγξεσθαι
μεμνημένον οἷα ἔπαθε, δίκας δὲ
πράγματα ἐποίσειν τῷ Κλωδί
Κικέρων μὲν δὴ διὰ Πομπήϊον ἐ
πεσὼν, διὰ Πομπήϊον κατῄει, ἑ
καιδεκάτῳ μάλιστα μηνὶ τῆς ἐξ
λάσεως· καὶ αὐτῷ τὴν οἰκίαν
τὰς ἐπαύλεις ἀνίστη τέλεσι κο
νοῖς· λαμπρῶς δ᾽ αὐτὸν περὶ τ
πύλας ὑποδεχομένων πάντων, φα
σὶ περὶ τὰς δεξιώσεις τὴν ἡμέραν
λην (οἷόν τι καὶ Δημοσθένει συνέ
κατιόντι) ἀναλῶσαι.

Ὁ δὲ Καῖσαρ ἔν τε Κελτοῖς κ
Βρεττανοῖς πολλὰ καὶ λαμπρὰ εἰργα
σμένος, ὅσα μοι περὶ Κελτῶν λ
γοντι εἴρηται, πλούτου γέμων ἐς τ
ὅμορον τῇ Ἰταλίᾳ Γαλατίαν, τ
ἀμφὶ τὸν Ἠριδανὸν ποταμὸν, ἧκε
ἐκ συνεχοῦς πολέμου τὸν στρατὸν α
ναπαύσων ἐπ᾽ ὀλίγον. ὅθεν αὐτ
περιπέμποντι ἐς Ῥώμην πολλὰ πο
λοῖς χρήματα, οἵ τε ἐτήσιοι ἀρχ
παρὰ μέρος ἀπήντων, καὶ οἱ ἄλ
λως ἐπιφανεῖς ἐς ἡγεμονίας ἐθνῶν
στρατοπέδων ἐξῄεσαν. ὡς ἑκατὸν μ
ποτὲ καὶ εἴκοσι ῥάβδους ἀμφ᾽ αὐτ
γενέσθαι, βουλευτὰς δὲ πλείους διακ
κοσίων· τοὺς μὲν, ἀμειβομένους ὑπ
τῶν ἤδη γεγονότων, τοὺς δὲ χρημα
ποιουμένους, τοὺς δ᾽ ἄλλό τι τοιουτ
τρόπον αὐτοῖς ἐξεργασομένους. πάν
τα γὰρ ἤδη διὰ τούτου ἐπράσσετο
στρατιᾶς τε πολλῆς οὕνεκα, καὶ δυ

γαίως χρημάτων, καὶ σπουδῆς ἐς
άντα φιλανθρώπου· ἀφίκοντο δ᾽
αὐτῷ καὶ Πομπήϊος καὶ Κράσσος οἱ
κοινωνοὶ τῆς δυναστείας· καὶ αὐτοῖς
βουλευομένοις ἔδοξε Πομπήϊον μὲν καὶ
Κράσσον αὖθις ὑπατεῦσαι, Καί-
σαρι δ᾽ ἐς ἡγεμονίαν ὧν εἶχεν ἐθνῶν
ἄλλην ἐψηφισθῆναι πενταετίαν· ὧ-
δε μὲν ἀπ᾽ ἀλλήλων διεκρίθησαν.
Πομπηΐῳ δ᾽ ἐς τὴν ὑπατείαν ἀν-
τιπαρήγγελλε Δομίτιος Αἰνόβαρβος·
καὶ τῆς κυρίας ἡμέρας ἄμφω κατῄε-
σαν ἔτι νυκτὸς ἐς τὸ πεδίον ἐς τὴν
χειροτονίαν. τῶν ἀμφ᾽ αὐτοὺς ἔριδες
αν, καὶ συνεπλέκοντο, μέχρι τις
Δομιτίου δᾳδοῦχον ἐπάταξε ξί-
φει καὶ φυγὴ μετὰ τοῦτο ἦν, Δομί-
τιός τε αὐτὸς ἐς τὴν οἰκίαν διεσώζε-
το μόλις, καὶ Πομπηΐου τὴν ἐσθῆτα
ς ᾑμαγμένην ἔφερον οἴκαδε· πα-
ρὰ τοσοῦτον ἑκάτερος ἦλθε κινδύ-
νου. αἱρεθέντες δ᾽ οὖν ὕπατοι Κράσ-
σός τε καὶ Πομπήϊος, Καίσαρι μὲν
(ὥσπερ ὑπέστησαν) τὴν ἑτέραν πεν-
ταετίαν προσεψηφίσαντο· τὰ δὲ ἔ-
θνη διακληρούμενοι καὶ στρατιὰν ἐπ᾽
αὐτοῖς, ὁ μὲν Πομπήϊος εἵλετο Ἰ-
βηρίαν τε καὶ Λιβύην· καὶ ἐς τάσδε
φίλους περιπέμπων, αὐτὸς ὑπ-
έμενεν ἐν Ῥώμῃ· ὁ δὲ Κράσσος
Συρίαν τε καὶ τὰ Συρίας πλησίον
ἐπιθυμίᾳ πολέμου πρὸς Παρθυαίους,
ὡς εὐχεροῦς δὴ καὶ ἐνδόξου καὶ ἐπικερ-
δοῦς· ἀλλὰ τῷδε μὲν ἐξιόντι τῆς πό-
λεως πολλά τε ἄλλα ἀπαίσια, καὶ
οἱ δήμαρχοι προηγόρευον μὴ πολε-
μεῖν Παρθυαίοις, οὐδὲν ἀδικοῦσιν· οὐ
πειθομένῳ δὲ δημοσίας ἀρὰς ἐπη-
ρῶντο, ὧν ὁ Κράσσος οὐ φροντίσας
ἀπώλετο ἐν τῇ Παρθυηνῇ, σύν τε
παιδὶ ὁμωνύμῳ καὶ αὐτῷ στρατῷ· μύ-

& alioqui ad bene merendum promptiſſimus. Inter ceteros ſalutatores fuerunt Pompeius & Craſſus potentiæ ſocii. Ibi in commune conſultantibus placuit hos duos rurſum creari conſules, Cæſari imperium prorogari in aliud quinquennium: atque ita digreſſi ſunt. Pompeio verò competitor extitit Domitius Ænobarbus: & ubi dies præſtituta adfuit, ambo ante lucem in campum deſcenderunt ad comitia, exortáque altercatione ad manus ventum eſt. In ea rixa is qui Domitio facem præferebat, percuſſus eſt gladio: tantáque mox circa ipſum fuga fuit, ut ægrè ſe domum reciperet, Pompeii quoque veſte cruenta, domum remiſſa: tam propinquus fuit uterque periculo. Novi conſules Craſſus & Pompeius juxta pollicita Cæſari decreverunt aliud quinquennium, ipſi provincias cum exercitibus ſortiti ſunt: Pompeius Hiſpaniam & Africam, quas per amicos rexit, ipſe manens in Urbe: Craſſus Syriam & regiones ei finitimas, bellum Parthicum cogitans, ut facile, nec minus glorioſum quàm utile. Sed huic urbem egredienti multa mala obvenerunt omina, interdicentibus & tribuniſplebis ne Parthis bellum inferret nulla laceſſitus injuria: qua re quum ille nihil moveretur, publicis execrationibus eum diris devoverunt: quibus omnibus contemptis periit Parthico ſolo, unà cum exercitu & ejuſdem nominis filio: nam

Craſſus & Pompeius coſſ.

438

Craſſi expeditio in Parthos, & ejus interitus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

nam ex centum millibus vix decem millia refugerunt in Syriam. Verùm hæc Craſſi clades dicetur in rebus Parthicis.

At populus Romanus fame preſſus, Pompeium annonæ præfecit, eiſque, ſicut prius in bello Piratico, viginti ex ſenatu miniſtros addidit: quibus ille circa provincias dimiſſis, brevi urbem replevit omnigenis copiis rerum ad victum pertinentium: & hinc quoque auctus eſt, tam gloria quàm potentia. Eodem tempore

Juliæ interitus.

& Julia prægnans ex Pompeio, moritur: unde metus omnes invaſit, fore ut ſublata affinitate Cæſar & Pompeius mox inter ſe conflictarentur totis exercitibus, quòd jamdudum turbatæ eſſent

Magiſtratus Romæ qua arte parati.

rationes reipublicæ. Nam & magiſtratus per factiones largitionéſve, improbis ſtudiis, interdum ſaxis etiam gladiíſque acquirebantur, & largitiones nullo pudore cohibente frequentabantur, & populus venales in comitiis præbebat operas: denique inventus eſt qui DCCC talenta per ambitionem apud ſequeſtros deponeret. Præterea ſingulorum annorum conſulibus nulla ſpe relicta bellandi aut ductandi exercitum, quòd excluderentur triumvirorum potentia, qui deteriores erant, lucra captabant ex pecunia publica, aut ſucceſſorum ſuorum deſignationibus: boni verò

Reſp. Romana octo menſes ſine magiſtratu.

his de cauſis in univerſum à magiſtratibus abſtinebant, ut ſtatu tam perturbato reſpublica per octo menſes aliquando magiſtratu caruerit, Pompeio ad om

εἰσὶ γὰρ οὐδ᾽ ἐντελεῖς ἐκ δέκα μυ- ριάδων ἐς Συρίαν διέφυγον. ... τὴν μὲν Κράσσου συμφορὰν ἡ Π- θικὴ δηλώσει γραφή.

Ῥωμαῖοι δὲ λιμῷ πιεζόμενοι ... πήϊον εἵλοντο τῆς ἀγορᾶς αὐτοκρ... ρα εἶναι· καὶ οἱ, καθάπερ ἐπὶ τ... λῃστηρίων, εἴκοσιν ἀπὸ τῆς βου... ὑπηρέτας ἔδωκαν. ὁ δὲ αὐτοὺς ὁμ... ἐς τὰ ἔθνη διαθεὶς ἐπέτρεχε, ... τὴν Ῥώμην αὐτίκα ἐνέπλησ... γορᾶς δαψιλοῦς. ὅθεν ἔτι μᾶλλ... μέγα δόξης ἐπῇρτο καὶ δυνάμεω... δι᾽ αὐτοῦ χρόνου καὶ ἡ Καίσαρος ... γάτηρ κύουσα τῷ Πομπηΐῳ θνή... καὶ δέος ἅπασιν ἐνέπιπτεν ἀ... μένης τῆς ἐπιγαμίας, ὡς αὐ... μεγάλοις στρατοῖς Καίσαρός τε ... Πομπηΐου διοισομένων ἐς ἀλλήλ... ἀσυντάκτου μάλιστα καὶ χαλ... ἐκ πολλοῦ γεγενημένης τῆς πολιτ... αἵ τε γὰρ ἀρχαὶ κατὰ στάσιν ἢ ... δοκίαν, σπουδῇ τε ἀδίκῳ καὶ λ... ἢ ξίφεσι καθίσταντο, καὶ τὸ δεκ... ἢ δωροδοκεῖν ἀναισχύντως τότε ... λιστα ἐπλεόνασεν· ὅ, τε δῆμος ... τὸς ἔμμισθος ἐπὶ τὰς χειροτ... ᾔει· ὤφθη δέ που καὶ μεσεγγυ... ταλάντων ὀκτακοσίων ὑπὲρ τῆς ... νόμου γενόμενον ἀρχῆς. οἵ τε αἰ... τὸν ἕκαστον ὕπατοι στρατεύειν ... που καὶ πολεμεῖν ἀπεγίνωσκον, ... κλειόμενοι τῇ δυναστείᾳ τῶνδε ... τριῶν ἀνδρῶν· ὅσοι δ᾽ ἦσαν ἀ... ἀτοπώτεροι, κέρδος ἀντὶ στρα... ἐτίθεντο τὰ κοινὰ τῆς πόλεως, καὶ ... τῶν ἰδίων διαδόχων χειροτονίας. ... ἀγαθοὶ διὰ ταῦτα καὶ πάμπαν ... λειπον τὸ ἄρχειν· ὥστε ποτὲ καὶ ... νας ὀκτὼ τὴν πόλιν ἄναρχον ἐκ ... τοιᾶσδε ἀσυνταξίας γενέσθαι. Π...

...του πάνθ' ὑπερορῶντος ἐπιτηδὲς, ...τῶν χρείας γένοιντο δικτάτωρος. καὶ ...πολοὶ τοῦτο ἐς ἀλλήλους διελάλουν, ...μόνον ἂν γένοιτο φάρμακον ἐπὶ ...τε παροῦσι κακοῖς ἡ μόναρχος ἐξ-...σία. χρῆναι δ' ἑλέσθαι δυνατὸν ὁ-...καὶ ἤπιον· ἐνσημαινόμενοι τὸν Πομ-...ον στρατιᾶς τε ἄρχοντα ἱκανῆς, ...φιλόδημον εἶναι δοκοῦντα· καὶ τὴν ...βουλὴν ἄγοντα διὰ τιμῆς· καὶ τὴν ...ἐγκρατῆ καὶ σώφρονα, περί τε ...ἐντεύξεις εὐπρόσιτον ἢ ὄντα ἢ ...ζόμενον εἶναι· ὁ δὲ τὴν προσδο-...τήνδε λόγῳ μὲν ἐδυσχέραινεν, ἔρ-...γῳ δ' ἐς αὐτὴν πάντα ἔπρασσεν ἀ-...ῶς, καὶ τὴν ἀσυνταξίαν τῆς πο-...είας καὶ ἀναρχίαν ἐπὶ τῇ ἀσυν-...ίᾳ ἑκὼν ὑπερεώρα.

Μίλωνός τε τὰ ἐς Κλώδιον ὑπηρε-...σαντος αὐτῷ, καὶ ἀρεσκομένου τῷ ...ῳ διὰ τὴν Κικέρωνος κάθοδον, ...κτείαν ὡς ἐν καιρῷ παρὰ τήνδε ...ἀρχὴν μετιόντος, ἀποδιέτριβε τῆς ...ρετονίας· μέχρι βαρυθυμῶν ὁ ...λων, ὡς καὶ περὶ αὐτὸν ἀπίστου ...ομένου τοῦ Πομπηίου, ἐς τὴν πα-...ίδα Λαβουίνιον ἐξῄει, ἣν Διομή-...φασιν ἀλώμενον ἐξ Ἰλίου, πρώ-...ν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ πόλιν οἰκῆσαι· ...ἐστιν ἀπὸ Ῥώμης ἐς αὐτὴν στάδιοι ...ντήκοντα καὶ ἑκατόν. Κλωδίου δὲ ...ἰδίαν χρείαν ἐπανιόντος ἐπὶ ἵπ-...υ, καὶ περὶ Βοΐλλας ἀπαντήσαν-...ος αὐτῷ, οἱ μὲν κατὰ τὴν ἔχθραν ...ρείδοντο μόνον ἀλλήλους καὶ πα-...ώδευσαν, θεράπων δὲ τοῦ Μίλωνος ...πιδραμὼν τῷ Κλωδίῳ, εἴθ' ὡς ...κελευόμενος, εἴθ' ὡς ἐχθρὸν δε-...πότου κτείνων, ἐπάταξεν ἐς τὸ με-...τάφρενον ξιφιδίῳ. καὶ τὸν μὲν αἵματι ...ρυόμενον ἐς τὸ πλησίον πανδοκεῖον

...uentum curator equi ſervus

connivente de induſtria, ut dictatore opus haberent. Quod jam paſſim audiebatur in circu-
lis, non aliud ſupereſſe præ- 439
ſentibus malis remedium quàm ſi refugiatur ad unius boni atque potentis viri principatum. quibus verbis ſubindicabatur ipſe Pompeius, quòd cum imperio præeſſet amplis copiis, & videretur amator plebis ac ſenatus cultor, temperatus & prudens, comitate quoque ſeu vera ſeu ficta, amabilis. Hanc ille civium de ſe expectationem verbis quidem averſabatur, indignanti ſimilis, re autem clàm agebat modis omnibus, nihil obſiſtens quominus reſp. turbaretur carens rectoribus.

Pompeius dictaturam ambit.

Quin & Milonis opera Clodium depreſſerat, & ſummo applauſu populi Ciceronem reduxerat, quominus conſulatum tribunus etiam tum peteret remorabatur: donec Milo ipſe ægrè ferens ejus erga ſe quoque perfidiam, profectus eſt in patriam ſuam Lavinium: quam Æneas fertur poſt expugnatum Ilium primam condidiſſe in Italia, diſſitam ab Urbe ad decimumnonum Lapidem. Fortè tum Clodius è villa in Urbem equo vehebatur: quúmque circa Bovillas ſibi occurriſſent, parum amico vultu ſe prætererunt, ceterùm Milonis famulus invaſit Clodium ſive juſſus, ſive ut inimicum domini tolleret, eíque gladio vulnus inflixit in occiput: quem detulit in proximum diverſorium.

Lavinium ab Ænea conditum.

rium. Quò mox accurrens Milo
cum ſuis, incertum ſpirantem
adhuc an exanimem, confecit,
Clodii interitus. præ ſe ferens quaſi ſe nec jubente
nec volente cædes patrata eſſet:
nolens tamen facinus imperfe-
ctum relinquere, ob quod ſcie-
bat ſibi ſubeundum periculum.
Hujus caſus rumore plebs atto-
nita in foro pernoctavit: poſt-
quam illuxit, corpus defuncti
pro roſtris eſt poſitum: quod
mox aliquot trib. pl. amici ejus
adjuvante forenſi multitudine
tranſtulerunt in curiam, ſive in
honorem viri ſenatorii, ſive in
ſenatus ipſius contumeliam qui
conniveret ad talia. Ibi aliquot
440 petulantiores congeſtis ſubſelliis
rogum extruxerunt ignémque
ſubjecerunt: quo unà cum ca-
davere conflagravit curia, cum
aliquot contiguis privatis ædi-
Milonis audacia. bus. Miloni porro tantum auda-
ciæ ſupererat, ut non tam cædis
pœnam metueret, quam indi-
gnaretur talem honorem haberi
Clodii cadaveri. Adjunctis igitur
ad domeſticorum manum ruſti-
cis, & largitionibus plebe conci-
M. Cæcilius. liata, ſimúlq; tribuno M. Cæcilio,
vaſto animo in Urbem reverſus
eſt: quem mox de via Cæcilius in
forum pertraxit, cauſam dictu-
rum apud eos quos corruperat,
tanquam apud concionem legi-
timam: ſimulans quidem ſe per
iram nolle dilationem concede-
re, ſed re vera ſperans, ſi reus
præſens periculum evaderet, non
ſubiturum ſeverius judicium. Mi-
lo præfatus inconſultò patratum

ὁ ἱπποκόμος ἐσέφερεν· ὁ δὲ Μίλων
μετὰ τῶν θεραπόντων ἐπιστὰς, ἐπι-
πνουν ἢ καὶ νεκρὸν ἐπανεῖλεν,
κρινόμενος μὲν οὐ βουλεῦσαι τὸ-
νον οὐδὲ προστάξαι, ὡς δὲ κινδυ-
σων ἐξ ἅπαντος ἠξίου τὸ ἔργ-
τελὲς καταλιπεῖν. περιαγγελθ-
δὲ ἐς Ῥώμην τοῦ πάθους, ὁ μ-
μος ἐκπλαγεὶς ἐν ἀγορᾷ δ-
κτέρευε, καὶ τὸ σῶμα τινὲς τοῦ Κ-
δίου μεθ' ἡμέραν προὔθεσαν
τῶν ἐμβόλων· ἁρπάσαντες δὲ
τῶν τε δημάρχων ἔνιοι καὶ οἱ φιλ-
Κλωδίου καὶ πλῆθος ἄλλο σὺν
νοις, ἐς τὸ βουλευτήριον ἐκομ-
εἴτε ἐπὶ τιμῇ βουλευτικοῦ γένου-
τα, εἴτε ἐς ὄνειδος τῆς βουλῆς τ-
δε περιορώσης. καὶ τῶν παρόντ-
προπετέστεροι τὰ βάθρα καὶ τοὺς
νους τῶν βουλευτῶν συμφορήσαν-
ἧψαν αὐτῷ πυρὰν, ὑφ' ἧς τ-
βουλευτήριον καὶ πολλαὶ τῶν πλη-
οἰκίαι τῷ Κλωδίῳ συγκατεφλ-
σαν. Μίλωνι δὲ θράσος τοσόνδε
ρῆν, ὡς οὐ δεδιέναι περὶ τῷ
νῳ μᾶλλον, ἢ ἀγανακτεῖν ἐπὶ
Κλωδίου τῇ ταφῇ τιμῇ. θ-
πόντων οὖν καὶ ἀνδρῶν ἀγρο-
πλῆθος ἀθροίσας, καὶ ἐς τὸν
μον προπέμψας χρήματα, κ-
δημάρχων Μάρκον Κεκίλιον πε-
μενος, ἐς τὴν πόλιν κατῄει θ-
σύτατα· καὶ αὐτὸν ὁ Κεκίλιος
θὺς ἐσιόντα εἷλκεν εἰς τὴν ἀγ-
ἐπὶ τοὺς παρ' αὐτοῦ δεδωροδοκη-
τας, ὥσπερ ἐπ' ἐκκλησίαν· ὑ-
κρινόμενος μὲν ἀγανακτεῖν, καὶ οὐ
δοῦναι τῆς δίκης ἀναβολὴν, ἐλ-
ζων δὲ, εἰ αὐτὸν οἱ παρόντες
θεῖεν ἐκλύσειν τὴν δίκην τὴν ἀ-
θεστέραν· καὶ Μίλων μὲν οὐ βουλευ-
τὸ ἔργον εἰπὼν, (οὐ γὰρ ἂν μ-

σκε-

...ευῆς καὶ γυναικὸς ἐπὶ τοῦτο ὁρ-
...σῃ) τὸν λοιπὸν χρόνον κατὰ τοῦ
Κλωδίου διετίθετο, ὡς θρασυτά-
...ου δή, καὶ φίλων θρασυτάτων, οἳ
...τὸ βουλευτήριον ἐπικατέπρησαν
...τῷ. ἔτι δ' αὐτοῦ λέγοντος οἵ τε
...ποὶ δήμαρχοι καὶ τοῦ δήμου τὸ ἀ-
...άφθορον ὁπλισάμενοι ἐνέβαλλον
...τὴν ἀγοράν· Κεκίλιος μὲν δὴ καὶ
...ίλων δούλων ἐσθῆτας ὑποδύντες
...εδίδρασκον· πολὺς δὲ τῶν ἄλλων ἐ-
γίνετο φόνος, οὐ τοὺς Μίλωνος ἔ-
...φίλους ἐρευνώντων, ἀλλὰ τῶν ἐν-
...χόντων ἀναιρούντων ἀστὸν ὁμοῦ καὶ
...ον, καὶ μάλιστα ὅσοι ταῖς ἐσθῆ-
...ἢ σφραγῖσι ἀπὸ χρυσοῦ διέφε-
...ν. ὡς γὰρ ἐν ἀσυντάκτῳ πολι-
...ίᾳ, σὺν ὀργῇ καὶ προφάσει τοῦδε
...θορύβου προσπεσόντος, θεράπον-
...ς τε ὄντες οἱ πλείους καὶ ὡπλισμέ-
...ι κατὰ ἀνόπλων, ἐς ἁρπαγὰς ἐ-
...ράποντο. ἔργον τε οὐδὲν αὐτοῖς
...πῆν, ἀλλὰ καὶ ἐπ' οἰκίας ἐφέροντο,
περιιόντες ἠρεύνων ἔργῳ μὲν, τὰ
...ληπτα σφίσιν ἅπαντα, λόγῳ δὲ,
...ς φίλους τοῦ Μίλωνος· πρόφασις
...ἦν αὐτοῖς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας
...πυρὸς καὶ λίθων καὶ παντὸς ἔργου,
...ίλων.

Ἡ βουλὴ δὲ συνῄει μετὰ δέους, καὶ
...τὸν Πομπήιον ἀφεώρων, ὡς αὐτί-
...α σφῶν ἐσόμενον δικτάτορα (χρῄ-
...ειν γὰρ αὐτοῖς ἐφαίνετο τὰ παρ-
...ντα τοιᾶσδε θεραπείας) Κάτω-
...νος δ' αὐτοὺς μεταδιδάξαντος, ὕπα-
...τον εἵλοντο χωρὶς συνάρχου, ὡς ἂν
...χοι τὴν μὲν ἐξουσίαν δικτάτορος,
...ἄρχων μόνος, τὴν δ' εὔθυναν ὑπά-
...του. καὶ πρῶτος ὑπάτων ὅδε, ἔθνη
...τε δύο μέγιστα καὶ στρατιὰν ἔχων καὶ

hoc facinus, alioqui non aggreſſurum fuiſſe id, impeditum comitatu uxorio, reliquum tempus abſumpſit invehendo in Clodium, ut hominem audaciæ perditæ, perditorum item antiſtitem, qui unà cum ipſo concremarint etiam curiam. Quo adhuc concionante reliqui trib. pleb. & incorrupta pars civium armati forum irrupêre. tum Cæcilius & Milo ſervili habitu elapſi aufugerunt: nihilominus aliorum magna ſtrages eſt edita, dum non jam Milonis amici requiruntur, ſed paſſim ſævitur in cives ac exteros ut quiſque in manus venerat, præſertim inſigniores veſtitu aureíſque annulis. Sublata enim omni reip. forma indulgebatur iræ per tumultus occaſionem: & quia plerique ſervilis conditionis arma adverſus inermes corripuerant, ad rapinas verſi licentiſſimè per domos diſcurrebant, ſcrutantes re vera quicquid eſſet aſportatu facile: ſed prætextu quærendi amicos Milonis: qua occaſione per aliquot dies, igni, ſaxis, variis facinoribus ſævitum eſt.

Senatus verò in curiam metu excitus, in Pompeium intentus erat, quaſi jamjam dictatorem futurum: quod remedium res ipſa
poſtulare videbatur. 441
Id Cato diſſuadens traduxit Patres in ſuam ſententiam, ut eum conſulem abſque collega facerent: ut poteſtatem quidem dictatoriam haberet, ſolus res moderans, rationi tamen reddendæ eſſet obnoxius, more veterum. Hic primus conſulum ſolus creatus, quum duas maximas

Pompeius ſolus conſul creatus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

mas provincias & exercitum ac pecunias haberet, principatum in Urbe tenuit, Catonis quoque ſuffragio, ne ille impediret profectionem in Cyprum: cujus regnum in provinciam redigendum erat lege Clodia: quòd Ptolemæus inſulæ rex Clodio quondam à piratis capto in redemptionem duo tantùm talenta præ avaritia contulerat. Itaque Cato ordinavit res Cyprias, quum jam rex pecuniam projeciſſet in mare, ſibíque ipſe manus intuliſſet, quàm primùm decretum. S. P. Q. R. cognoverat. Pompeius verò judicia propoſuit, cùm de aliis criminibus, tum præcipuè de munerum corruptelis ac largitionibus. videbatur enim ei ex hoc, ceu fonte, naſci mala publica, & proinde hoc curato ſecuturam ſanitatem celerem, tulítque legem ut ex eo tempore quo ipſe primùm coſ. fuerat, uſque in præſentem conſulatum, liceret ab iis qui magiſtratus geſſerunt rationem actorum expeti. erat autem id tempus annorum penè viginti: quod & Cæſaris conſulatum complectebatur. Id factum quia Cæſariani interpretabantur in patroni ſui ſugillationem ac contumeliam, dum tam longè repetuntur elapſa tempora: & hortabantur ut præſentibus incommodis potius mederetur, quàm ob præterita moleſtus eſſ[et] tot haud contemnendis viris, in quibus nominabant & Cæſarem ille graviter tulit mentionem ejus fieri, quaſi extra omnem ſ[u-] ſpicionem poſiti, tempus tamen contraxit, à ſecundo ſuo conſ[u-] latu incipiens. multum enim id referre ajebat ad accuratam co[r-]

Ptolemæi Cypri regis avaritia.

Ejus interitus.

Judicia in conſulatu à Pompeio propoſita.

χρήματα, καὶ τὴν τῆς πόλεως μ
ναρχίαν, διὰ τὸ μόνος ὕπατ
εἶναι. Κάτων μὲν ἐψηφίσατο,
μὴ παρὼν ἐνοχλοίη, Κύπρον ἀ
λέσθαι Πτολεμαίου βασιλέως· ν
μοθετημένον ἤδη τοῦτο ὑπὸ Κλωδ
ὅτι οἱ ποτὲ ἁλόντι ὑπὸ λῃστῶν ὁ Π
λεμαῖος ἐς λύτρα ὑπὸ μικρο
γίας δύο τάλαντα ἐπεπόμφει. Κ
των μὲν δὴ καθίστατο Κύπρον, Π
λεμαίου τὰ χρήματα ῥίψαντος
τὴν θάλασσαν, καὶ ἑαυτὸν ἐξαγ
γόντος, ἐπεὶ τῶν ἐψηφισμένων ἐπ
θετο. ὁ δὲ Πομπήϊος δίκας προ
τίθει τῶν τε ἄλλων ἁμαρτημάτω
καὶ μάλιστα δωροδοκίας καὶ δεκασμ
ἐδόκει γὰρ ἐντεῦθεν αὐτῷ νοσεῖν
κοινὰ ἀρξάμενα, ἐν τούτῳ καὶ τ
ἴασιν ἕξειν ταχεῖαν. νόμον τε ὥρ
ζεν, ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ τὸ πρῶτον ὑπα
τείας ἐς τὸ παρὸν, εὐθύνειν τὸν ἐθ
λοντα· καὶ ἦν ὁ χρόνος ὀλίγῳ μει
ἐτῶν εἴκοσιν, ἐν ᾧ καὶ ὁ Καῖσ
γεγένητο ὕπατος. τῶν οὖν φίλων
Καίσαρος ὑπονοούντων ἐς ὕβρι
ἐς ἐπήρειαν αὐτὸν τοῦ Καίσαρος ἀ
πολὺ τοῦ χρόνου περιλαβεῖν, καὶ π
ραινούντων τὸ παρὸν διορθοῦσθ
μᾶλλον ἢ τὸ παρελθὸν ἐνοχλεῖν ἐ
ἀνδράσι τοσοῖσδε ἀξιολόγοις, ἐπ
νομαζόντων δὲ τοῖς ἄλλοις καὶ τ
Καίσαρα· ὁ Πομπήϊος ἀμφὶ μὲν
Καίσαρος ἠγανάκτει, ὡς ἀμώμ
νος ὄντος ὑποψίας, ἐπεὶ καὶ τὴν
ἑαυτοῦ δευτέραν ὑπατείαν τοῦ χρ
νου περιλαμβάνεσθαι· πολὺ δὲ ἀν
λαβεῖν ἔλεγχον, ἐς ἀκριβῆ διορθω

ἐπι

ἐκτετριμμένης ἐκ πολλοῦ τῆς πολι-
τείας. τοιαῦτα δ᾽ εἰπών, ἐκύρου
τὸν νόμον, καὶ πλῆθος ἦν αὐτίκα
δικῶν ποικίλων. ἵνα τε μὴ δεδίοιεν
οἱ δικασταὶ, αὐτὸς αὐτοὺς ἐπώ-
πτευε στρατιὰν περιεστησάμενος. καὶ
πρῶτοι μὲν ἀπόντες ἑάλωσαν, Μίλων
ἐπὶ Κλωδίου φόνῳ, καὶ Γαβίνιος
παρανομίας ὁμοῦ καὶ ἀσεβείας, ὅτι
χωρὶς ψηφίσματος ἐς Αἴγυπτον
στρατιὰς ἐσέβαλεν, ἀπαγορευόν-
των τῶν Σιβυλλείων· Ὑψαῖος δὲ καὶ
Μέμμιος καὶ Σέξτιος, καὶ ἕτεροι
πλείονες, ἐπὶ δωροδοκίαις ἢ πλή-
θους δεκασμῷ· Σκαῦρον δὲ τοῦ πλή-
θους παραιτουμένου ἐκήρυξεν ὁ Πομ-
πήιος ὑπακοῦσαι τῇ δίκῃ· καὶ πά-
λιν τοῦ δήμου τοὺς κατηγόρους ἐνοχ-
λοῦντος, σφαγή τις ἐκ τῶν Πομ-
πηίου στρατιωτῶν ἐπιδραμόντων ἐγέ-
νετο· καὶ ὁ μὲν δῆμος κατεσιώπησεν,
ὁ δὲ Σκαῦρος ἑάλω, καὶ ὑπὸ πάν-
των φυγὴ κατέγνωστο. Γαβινίου δὲ
δήμευσις ἦν ἐπὶ τῇ φυγῇ. καὶ
δὲ ἡ βουλὴ λαμπρῶς ἐπαινοῦσα,
ο τε ἄλλα τέλη καὶ χρόνον ἐς τὴν
χὴν τῶν ἐθνῶν ἕτερον τῷ Πομπηίῳ
προσεψηφίσαντο. Μέμμιος δὲ ἁ-
λοὺς ἐπὶ δεκασμῷ, τοῦ νόμου τοῦ
Πομπηίου διδόντος αὐτῷ, φήναντι
ἕτερον, ἀφεῖσθαι τῆς καταδίκης, τὸν
πενθερὸν τοῦ Πομπηίου Λούκιον Σκι-
πίωνα προσεκαλέσατο ἐς ὁμοίαν δε-
κασμοῦ δίκην· καὶ ἐπὶ τῷδε τοῦ
Πομπηίου τὴν τῶν κρινομένων ἐσθῆτα
μεταλαβόντος, πολλοὶ καὶ τῶν δικα-
στῶν μετελάμβανον. ὀλοφυράμενος
οὖν ὁ Μέμμιος τὴν πολιτείαν, διέ-
λυσε τὴν δίκην.

Καὶ ὁ Πομπήιος, ὡς ἤδη τὰ
χρῄζοντα τῆς μοναρχίας διωρθωμέ-
νος, τὸν Σκιπίωνα συνάρχον ἐς τὸ λοιπὸν τοῦ ἔτους ἐποιεῖτο· καὶ μετὰ

rectionem attritæ tot malis rei-
publicæ. His dictis legem ſanxit,
móxque ſecutæ ſunt lites variæ,
& ut liberi à metu eſſent judices,
ipſe præerat oppoſita manu mili-
tum. Primi omnium abſentes
damnati ſunt. Milo homicidii, *Milo damnatus homicidii.*
Gabinius juris humani diviníque
violati, quòd abſque S. C. Æ-
gyptum intraſſet cum exercitu,
contra Sibyllina monita: Hy- 442
pſæus verò, Memmius, Sextius, *Damnatorum recenſio.*
cum aliis pleriſque, ambitus. Pro
Scauro plebem deprecantem
Pompeius per præconem admo-
nuit, expectarent ſententiam ju-
dicum, quúmque nihilominus
obſtreperent accuſatoribus, mili-
tes Pompeiani impetu facto con-
foderunt aliquot: ita ſilentio red-
dito. Scaurus damnatus, in exi-
lium miſſus. Gabinius bonis mul-
ctatus eſt inſuper. Senatus col-
laudato Pompeio duas alias le-
giones addidit, & in provinciis
prorogavit imperium. Memmius
verò unus ex damnatis ambitus,
quia lex Pompeia impunitatem
concedebat indicanti alterum,
ſocerum ipſius Pompeii L. Sci-
pionem in jus vocavit, reum pa-
riter ambitus: quo facto quum
Pompeius veſtem mutaſſet, mul-
ti judices id imitati ſunt: Mem-
mius queſtus de ſtatu reip. accu-
ſationem omiſit.

Tum Pompeius quaſi jam of-
ficio dictatorio perfunctus, Sci-
pionem in reliquum anni conſu-
latus collegam aſſumpſit: nihil-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ominus etiam ſucceſſorum conſulatu proſpiciebat rebus gerendis, obtinens eandem potentiam: & unus in Urbe adminiſtrabat omnia. Favor enim ſenatus erat in illum propenſiſſimus, etiam eò ut Cæſarem ureret, qui in ſuo conſulatu ordini ampliſſimo nihil commodaverat: contrà Pompeius languentem remp. citò reſtituerat, nemini ſenatorum niſi ex magiſtratu moleſtus. Ceterum exules concurrentes ad Cæſarem, monebant caveret à lege Pompeia, quæ ipſum maximè peteret: qui calamitatem eorum ſolatus, Pompeium quidem laudabat: verùm tribunis plebis autor fuit ut rogationem ferrent, licere Cæſari abſenti ſecundum conſulatum petere: quæ ipſo Pompeio etiam tum conſule non contradicente rata fuit. At Cæſar ſenatum ſibi adverſum cogitans, timenſque ne in privatorum civium ordinem redactus inimicis obnoxius fieret, omnibus artibus hoc agebat ut exercitum retineret, donec ipſe conſul deſignaretur: petiítque à ſenatu ut
443 parumper etiam imperium prorogaretur ſibi ſaltem in citeriore provincia, ſi non poſſet obtineri in utraque. Sed vetante Marcello qui Pompeio ſucceſſerat, Cæſar renuntianti hoc reſpondit, Hic impetrabit, admota manu ad gladii capulum. Deinde Novumcomum condidit ſub Alpibus, donavítque jure Latii, hoc eſt, ut qui annuum magiſtratum ibi geſſiſſet, haberet in Urbe ju
civium. Ex horum Novocomenſium numero quendam mag

Cæſaris dictum.

Novumcomum à Cæſare conditum.

τοῦτ' ἑτέρων ἐς τὴν ἀρχὴν καθι-
σταμένων, οὐδὲν ἧττον ἐφεώρα καὶ ἐδυ-
στευε· καὶ πάντ' ἦν ἐν Ῥώμῃ τε
Πομπήϊος· ἡ γὰρ εὔνοια τῆς β
μάλιστα ἐς αὐτὸν ἐποίει, ζηλ
τοῦ Καίσαρος, ἐς οὐδὲν αὐτῇ πα
τὴν ἰδίαν ὑπατείαν κεχρημένου
ὅτι νοσοῦσαν ὁ Πομπήϊος τὴν π-
τείαν ὀξέως ἀναλάβοι, καὶ
σφῶν παρὰ τὴν ἀρχὴν φορτικ
ἐπαχθὴς γένοιτο. τῶν δὲ φυγάδω
τῶν Καίσαρι ἰόντων ἀθρόων καὶ π-
αραινούντων φυλάσσεσθαι τῶν Πομπη
ὡς τὸν νόμον τοῦ δεκασμοῦ μάλ
θέμενον ἐπ' ἐκείνῳ, τούσδε μὲν ὁ Κ-
σαρ παρηγόρει, καὶ τὸν Πομπήϊον
φήμει· τοὺς δὲ δημάρχους ἔπει
εἰσηγήσασθαι νόμον, ἐξεῖναι Καίσα
δευτέραν ὑπατείαν ἀπόντι μετιέ
καὶ τοῦτ', ὑπατεύοντος ἔτι τοῦ Π
πηίου, καὶ οὐδὲν ἀντειπόντος, ἐ
κύρωτο· ὁ δὲ Καῖσαρ ἀντιπράξ
τὴν βουλὴν ὑπονοῶν, ἐδεδίκει
ὑπὸ τοῖς ἐχθροῖς ἰδιώτης γενέσθ
ἐτέχναζε δὲ ἐπὶ δυνάμεως εἶναι, μ
χρι ὕπατος ἀποδειχθείη· καὶ
βουλὴν ᾔτει χρόνον ἄλλον ὀλίγον
τὴν παροῦσαν οἱ τῆς Γαλατίας ἡ
μονίαν, ἢ ἐς μέρος αὐτῆς ἐπιλ
βεῖν. διακωλύοντος δὲ Μαρκέ
λου, ὃς ἐπὶ τῷ Πομπηΐῳ ὑπάτ
ἦν, φασὶ τὸν Καίσαρα τῷ μηνύ
τι ἀποκρίνασθαι, κόπτοντα τὴν λ
βὴν τοῦ ξίφους, Ἥδε μοι δώσει. π
λιν δὲ Νεόκωμον ὁ Καῖσαρ ἐς Λ
τίου δίκαιον ἐπὶ τῶν Ἄλπεων ᾤκιζ
ὧν ὅσοι κατ' ἔτος ἦρχον, ἐγίγνον
Ῥωμαίων πολῖται· τόδε γὰρ ἰσχ
τὸ Λάτιον. τῶν οὖν Νεοκώμων τινα
ἄρχοντά τε αὐτοῖς γενόμενον, κ

παρὰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ξ τοῦτο Ῥωμαῖον εἶναι νομιζό-
ον, ὁ Μάρκελλος ἐφ' ὕβρει τοῦ
Καίσαρος ἔξηνε ῥάβδοις ἐφ' ὅτῳ δή.
εχόντων τοῦτο Ῥωμαίων, καὶ τὸν
σε ὑπὸ ὀργῆς ἀνεκάλυπτε, τὰς
εἶς σύμβολον, καὶ φέρειν αὐτὰς
λευε καὶ δεικνύναι τῷ Καίσαρι·
ς μὲν ὑβριστικῶς ὁ Μάρκελλος.
εῖτο δ' ἤδη καὶ διαδόχους αὐτῷ
πειν ἐπὶ τὰ ἔθνη, προαφαι-
τοῦ χρόνου. ἀλλὰ διεκώλυσεν ὁ
πήϊος, εὐπρεπείᾳ τε λόγου καὶ
ας ὑποκρίσει, μὴ δεῖν ἄνδρα
ρὸν καὶ ἐς πολλὰ χρήσιμον τῇ
τρίδι γενόμενον ὑβρίζειν βραχεῖ
στήματι χρόνου. καὶ δῆλον ἐποίη-
ὅτι χρὴ μετὰ τὸν χρόνον παραλ-
ν τῆς ἀρχῆς αὐτίκα τὸν Καίσαρα.
πὶ τῷδε οἱ μάλιστα ἐχθροὶ τοῦ
Καίσαρος ἐς τοὐπιὸν ᾑρέθησαν ὕ-
τοι, Αἰμίλιός τε Παῦλος καὶ
λαύδιος Μάρκελλος, ἀνεψιὸς τοῦ
ετέρου Μαρκέλλου· δήμαρχός τε
υρίων, ἐχθρὸς ὢν καὶ ὅδε τῷ
Καίσαρι καρτερός· καὶ ἐς τὸν δῆμον
χαριτέστατος, καὶ εἰπεῖν ἱκανώ-
τος. τούτων ὁ Καῖσαρ Κλαύδιον
οὐκ ἴσχυσεν ὑπαγαγέσθαι χρή-
σι, Παῦλον δὲ χιλίων καὶ πεν-
κοσίων ταλάντων ἐπρίατο, μη-
αὐτῷ μήτε συμπράττειν μήτε
κωλύειν· Κουρίωνα δὲ καὶ συμ-
άττειν ἐπὶ πλειόνων, εἰδὼς ἐνο-
ούμενον ὑπὸ χρεῶν πολλῶν. Παῦ-
ς μὲν δὴ τὴν Παύλου λεγο-
νην βασιλικὴν ἀπὸ τῶνδε τῶν
ημάτων ἀνέθηκε Ῥωμαίοις, οἰ-
δόμημα περικαλλές. ὁ δὲ Κου-
ων, ἵνα μὴ ἄφνω μετατιθέ-
μενος, γίγνοιτο κατάφωρος, εἰς-

ſtratu apud ſuos defunctum, & ob id civem Romanum habitum, Marcellus in Cæſaris contumeliam virgis cæcidit. quæ pœna civi Romano quantumvis ſonti haud unquam infligitur. Sic ille mentem ſuam iratus aperuit, atque pro externo tractatum ire juſſit, & notas oſtendere Cæſari: tanta fuit hominis ſuperbia. Jámque & de ſucceſſoribus ei mittendis agebat, non exſpectato exitu præfiniti temporis. Sed Pompeius obſtitit, vel quòd ita deceret, vel benevolentiam ſimulans: ne vir illuſtris & optimè de patria meritus, ob tam exiguum temporis ſpatium acciperet injuriam: jámque non obſcurum erat, fore ut ad præfinitum terminum ille rediret in privatorum ordinem. Quamobrem inſenſiſſimi Cæſari conſules deſignati ſunt in annum proximum, Æmilius Paulus & Claudius Marcellus, ex fratre nepos jam dicti Marcelli: tribunatus plebis Curioni datus eſt, huic quoque vehementer adverſo Cæſari, & apud plebem gratioſiſſimo, ſimúlque eloquentiſſimo. Ex his Claudius nunquam potuit largitionibus traduci in partes Cæſaris. Paulus M. D. talentis hactenus flexus eſt ut non adverſaretur: Curio, quòd ære alieno premeretur, aliquanto majore mercede inductus eſt ut faveret etiam. Et Paulus quidem ex hac pecunia baſilicam, quæ hodiéque Pauli dicitur, dedicavit, opus inter urbana pulcherrimum. Curio verò quo minus appareret eum repentè

Marcelli in Cæſarem contumelia.

Æmilius Paulus à Cæſare M. D. talentis donatus. Curio.

Baſilica à Paulo conſtructa.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

pentè deſciviſſe ad partes adverſas, rogationes de muniendis ſternendiſque viis intulit, ſibi hanc præfecturam petens in quin-
444 quennium, certus nihil harum rerum ſe impetraturum: ſed occaſionem captans, ut contradicentibus Pompeianis offenſus videri poſſet: qua in re non eum fefellit opinio. Claudius verò agebat de mittendis Cæſari ſucceſſoribus: jam enim tempus aderat. Paulus ſilebat interim. Curio, qui neutrarum partium videbatur, laudabat Claudii ſententiam: ſed addens oportere Pompeium quoque tam provincias quàm exercitus miſſos facere. ſic enim liberam fore omni metu ſublato rempublicam. Sed multis iniquum id cenſentibus, quòd nondum exiſſet tempus Pompeii, Curio jam apertè vociferabatur, negans ſucceſſores mitti debere in provincias Cæſaris, ni Pompeius pariter imperio ſuo decederet: quum enim uterque ſit ſuſpectus alteri, nunquam civitatem pacatam fore, niſi ambobus poteſtas abrogetur. Hæc autem dicebat, ſciens Pompeium retenturum provincias & exercitum à quo plebs offenſa jam erat nonnihil propter judicia de largitionibus & ambitu. Quæ ſententia quoniam honeſta erat, plebs laudabat Curionem, qui ſolus pro tuenda dignitate publica non refugeret amborum inimicitias: quin & domum aliquando deduxit ſpargens floribus, ta
quam athletam magni ac difficilis certaminis. nihil enim tu

ἡγεῖτο βαρυτάτας ὁδῶν πολλῶν
σκολιάς τε καὶ κατασκολιάς, καὶ
τὸν ἐπιστάτην αὐτῶν ἐπὶ πεντ
εἶναι· εἰδὼς μὲν αὐτὸν οὐδὲν τούτ
σόμενον, ἐλπίζων δὲ τοὺς Πομ
φίλους ἀντιλέξειν, καὶ αὐτὸς ἐ
Πομπήϊον ἕξειν τι τοῦτο προφάσ
μα. καὶ γενομένων τῶνδε, ὡς προ
δόκησεν, ὁ μὲν εἶχε τὴν προφ
τῆς διαφορᾶς· Καλίδιος δ᾽
γεῖτο πέμπειν Καίσαρι διαδ
ἐπὶ τὰ ἔθνη (καὶ γὰρ ἐλήγεν ὁ
νος) καὶ Παῦλος ἐσιώπα, Κου
δὲ, νομιζόμενος ἀμφοτέροις
φέρεσθαι, ἐπῄνει τὴν τοῦ Καλ
γνώμην, ὡς δὲ ἐνδέον αὐτῇ, προ
τίθει τὸ καὶ Πομπήϊον ὁμοίως
σαρι ἀποθέσθαι τὰ ἔθνη καὶ τὸν σ
τόν· ὧδε γὰρ ἔσεσθαι τῇ πόλει
θαρρεῖν καὶ πανταχόθεν ἀδεῆ τὴν
λιτείαν. ἐνισταμένων δὲ πολλῶν
οὐκ ἴσον τὸ μήπω τὸν χρόνον ἐξή
τῷ Πομπηΐῳ, σαφέστερον ὁ Κου
ἤδη καὶ τραχύτερον ἀπεγύμνου,
χρῆναι μηδὲ Καίσαρι πέμπειν δι
δόχους, εἰ μὴ καὶ Πομπηΐῳ δ
ὄντων γὰρ αὐτῶν ἐς ἀλλήλους ὑ
πτων, οὔπω τῇ πόλει τὴν εἰρή
ἔσεσθαι βεβαίαν εἰ μὴ πάντες ἰ
τεύσειαν. ἔλεγε δὲ ταῦτ᾽, εἰδὼ
μεθήσοντα τὴν ἀρχὴν Πομπήϊ
καὶ τὸν δῆμον ὁρῶν ἤδη τι προσκοπ
μενον αὐτῷ διὰ τὰς τοῦ δεκασμ
δίκας· εὐπρεποῦς δὲ τῆς γνώμης
σης, ὁ δῆμος ἐπῄνει τὸν Κουρίων
ὡς μόνον ἀξίως τῆς πόλεως τὴν π
ἀμφοτέρους αἰρόμενον ἔχθραν·
ποτὲ καὶ παρέπεμψαν αὐτὸν ἀν
βολοῦντες, ὥσπερ ἀθλητὴν μεγ
λου καὶ δυσχεροῦς ἀγῶνος· οὐδὲν

ἐδό

δόξει τότε εἶναι φοβερώτερον τῆς Πομ-
πηΐου διαφορᾶς.

Ὁ δὲ Πομπήϊος, νοσηλευόμενος
ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν, ἐπέστελλε τῇ βου-
λῇ συνετῇ τέχνῃ τά τε ἔργα τοῦ Καί-
σαρος ἐπαινῶν, καὶ τὰ ἴδια ἐξ ἀρ-
χῆς καταλέγων, ὅτι τε τὴν τρίτην
ὑπατείας, καὶ ἐθνῶν τῶν ἐπ' αὐτῇ
καὶ στρατοῦ δοθέντος, οὐ μετιὼν, ἀλλ'
ἐπὶ θεραπείαν τῆς πόλεως ἐπικληθεὶς,
λάβοι· ἃ δ' ἄκων ἔφη λαβεῖν,
ἡδέως ἀποθήσεσθαι τοῖς ἀπολαβεῖν θέ-
λουσιν, οὐκ ἀναμένων τοὺς χρόνους τοὺς
ὡρισμένους. ἡ μὲν δὴ τέχνη τῶν γε-
γραμμένων εἶχεν εὐπρέπειάν τε τοῦ
Πομπηΐῳ, καὶ ἐρέθισμα κατὰ τοῦ Καί-
σαρος, οὐκ ἀποδιδόντος τὴν ἀρ-
χὴν οὐδ' ἐν τῷ νενομισμένῳ χρό-
νῳ. ἀφικόμενος δ' ἄλλα τε τού-
τοις ὅμοια ἔλεγε, καὶ τὴν ἀρχὴν
καὶ τότε ὑπισχνεῖτο ἀποθήσεσθαι, ὡς
δὴ φίλος καὶ κηδεστὴς γενόμενος
Καίσαρος, κἀκεῖνον ἔλεγε μάλα
ἀσμένως ἀποθήσεσθαι· χρόνιόν τε γὰρ
αὐτῷ τὴν στρατείαν καὶ ἐπίπονον κατὰ
ἀνδρῶν μαχιμωτάτων γεγονέναι, καὶ
πολλὰ τῇ πατρίδι προσλαβόντα ἐ-
πὶ τιμὰς καὶ θυσίας ἥξειν καὶ ἀνα-
παύσεις. ἔλεγε μὲν ταῦθ' ὡς Καίσα-
ρι μὲν αὐτίκα δοθησομένων διαδό-
χων, αὐτὸς δ' ἐσόμενος ἐν ὑπο-
σχέσει μόνον. Κουρίων δὲ, αὐτοῦ τὸ
σόφισμα διελέγχων, οὐχ ὑπισχνεῖ-
σθαι δεῖν ἔφη μᾶλλον, ἢ αὐτίκα
ἀποθέσθαι, οὐδ' ἐξοπλίζειν Καίσα-
ρα τῆς στρατιᾶς πρὶν καὶ αὐτὸν ἰδιω-
τεῦσαι· οὔτε γὰρ ἐς τὴν ἰδίαν ἔχ-
θραν ἐκείνῳ λυσιτελεῖν, οὔτε Ῥω-
μαίοις ἐφ' ἑνὶ τηλικαύτην ἀρχὴν

videbatur formidabilius quàm diſſidere à Pompeio.

Qui tum abſens & languidus pererrans Italiam, aſtutè ſcripſit ſenatui, honorificam mentionem faciens rerum geſtarum, Cæſaris primùm, ac mox ſuarum jam inde ab initio: quódque tertium conſulatum cum provinciis & exercitu ultro oblatum accepiſſet, ad ordinandam rempub. Quæ autem invitus, inquit, accepi, ſponte reddam his qui volunt recipere, non expectato præfinito tempore. Hoc aſtu literæ præ ſe ferebant decoram æquitatem Pompeii, & invidiam faciebant Cæſari, qui ne poſt exactum quidem tempus magiſtratu decederet. Reverſus deinde in eandem locutus eſt ſententiam, tum quoque abiturum ſe magiſtratu pollicendo, addens, Cæſarem quoque amicum & affinem ſuum libenter idem facturum, videlicet diuturnis laborioſíſque bellis perfunctum contra gentes pugnaciſſimas, poſt auctam patriæ potentiam, properaturum ad honores & ſacrificia quietémque debitam. quæ ideo dicebat ut Cæſari confeſtim ſucceſſores mitterentur, ipſe promiſiſſe contentus. At Curio artem ejus coarguens, reſpondit, non ſatis eſſe pollicita, niſi jam nunc præſtarentur etiam: nec debere exarmari Cæſarem exercitu, priuſquam ipſe quoque redigeretur in ordinem: nec vel ipſi utile ſe hac potentia fovere privatas inimicitias: vel reipublicæ, penes unum eſſe tam amplum imperium, ac non potius penes utrumque, ut ab al-

Aſtus Pompeii & ejus ad ſenatum literæ.

445

Curio partes Cæſaris cautè adjuvat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ab altero alterius reprimatur audacia, ſi quid contra S. P. Q. R. moliatur. Jámque aperta fronte invehebatur in Pompeium, ut dominationis cupidum, qui niſi nunc Cæſaris metu ad privatum habitúm redigeretur, nunquam id paſſurus videatur poſtea: proinde cenſebat, niſi autoritati ſenatus paruerint, ambos hoſtes judicandos, conſcriptíſque legionibus bello petendos: qua ſententia maxime fefellit, quominus putaretur operam locaſſe Cæſari.

Tum Pompeius exaſperatus & comminatus ei, ſtatim ſe in ſuburbanam villam indignabundus contulit, ſenatu jam utrumque ſuſpectum habente: Pompeium tamen magis popularem exiſtimante, quòd adhuc meminiſſent odioſi conſulatus Cæſaris: & erant qui ſeriò credebant non fore tutum civitati, ſi Pompeius prior dimittat exercitum, quòd adverſarius & abeſſet, & rebus geſtis eſſet elatior. Id invertebat Curio: imò opus eſſe Cæſare, cujus reſpectu alter quoque cogatur in ordinem. Sed quum nihil proficeret, ſenatum re infecta dimiſit: poteſt enim hoc tribunuſplebis facere. Tum verò maximè Pompeium pœnituit, quòd tribunitiam poteſtatem per Syllam in nihilum fermè redactam reſtituiſſet in integrum. Hoc tantùm in ſenatu priuſquam diſcederent

446 decretum eſt, Pompeium atque Cæſarem cum ſua quenque legione mittendos in Syriam præſidio provinciæ, propter cladem acceptam qua Craſſus periera[t]

Odioſus Cæſaris conſulatus.

Tribunitia poteſtas à Pompeio reſtituta.

λυθέντας μᾶλλον, ἢ τὸν ἕτερον αὐ[τὸν]
ἔχειν ἐπὶ τὸν ἕτερον, εἴ τι τὴν πο[λιτείαν]
καταβιάζοιτο· οὐδέν τε ἐπικρύπτ[ων]
ἔτι, ἀφειδῶς ἐς τὸν Πομπήϊον ἐβλα[σ]-
φήμει, ὡς τυραννίδος ἐφιέμενο[ν]
καὶ εἰ μὴ νῦν σὺν φόβῳ τῷ Κα[ί]-
σαρος ἀποθοῖτο τὴν ἀρχὴν, οὔπ[ο]-
τε μεθήσοντα· ἠξίου δὲ ἂν ἀπ[ει]-
θῶσιν, ἄμφω ψηφίζεσθαι πο[λε]-
μίους, καὶ στρατὸν ἀγείρειν ἐπ' α[ὐ]-
τούς· ᾧ δὴ μάλιστα ἔλαθεν ὑπὸ Κα[ί]-
σαρος ἐωνημένος. Πομπήϊος δὲ α[ὐ]-
τῷ χαλεψάμενός τε καὶ ἀπειλήσα[ς]
εὐθὺς ἐς τὰ προάστεια ἀγανακτ[ῶν]
ὑπεξῄει.

Καὶ ἡ βουλὴ ὑπόπτως μὲν εἶ[χεν]
ἤδη πρὸς ἀμφοτέρους, δημοτικώ[τε]-
ρον δὲ ὅμως ἡγοῦντο Πομπήϊον
καὶ τοῦ Καίσαρι ἐδυσχέραινον τὸ πρ[ὸ]
τὴν ὑπατείαν ὑποψίας σφί[σιν]·
οἱ δὲ καὶ τῷ ὄντι οὐκ ἀσφαλῶς [ἡ]-
γοῦντο διαλύειν τὴν ὑπὸ τοῦ Πο[μ]-
πηΐῳ δύναμιν, μέχρι πρότερον
κεῖνον ἀποθέσθαι, ἔξω τε τῆς πόλε[ως]
ὄντα καὶ μεγαλοπραγμονέστερον.
δὲ αὐτὸ καὶ ὁ Κουρίων ἀνέστρεφε[ν]
ὡς δέον ὑπάρχειν αὐτοῖς, ἐπὶ τ[ὸν]
Πομπήϊον Καίσαρα ὁμοῦ πάν[τα]
καταλύειν· οὐ πείθων δὲ διέλυε τ[ὴν]
βουλὴν ἐπὶ ἀτελέσι πᾶσι. δύνα-
ται γὰρ τοῦθ' ὁ δήμαρχος. ὅτε δὴ
μάλιστα τοῦ Πομπηΐῳ μετεμέλησ[ε]
τὴν δημαρχίαν, ἐς ἀσθενέστατον [ὑ]-
πὸ Σύλλα καθῃρημένην, ἀναγα-
γόντι αὖθις ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον. Δια-
λυόμενοι δὲ ὅμως τοσόνδε μόνον
ψηφίσαντο, Καίσαρα καὶ Πομπήϊ[ον]
τέλος ἔχοντας στρατιωτῶν ἐς Σ[υρ]-
ίαν ἑκάτερον πέμψαι φυλακῆς οὕ[νε]-
κα, διὰ τὴν Κράσσου συμφορὰ[ν]
κα

κατεχνάζων ὁ Πομπήϊος ἀπῄτει [...]τέλος, ὃ ἔναγχος ἐπὶ συμφορᾷ στρατηγῶν δύο Καίσαρος, Τιτυρίου τε καὶ Κότλα, Καίσαρι κεχρήκει. ὁ δ᾽ αὐτὸς τιμήσας ἕκαστον ἄνδρα δραχμαῖς πεντήκοντα καὶ διακοσίαις, ἀπέπεμπεν ἐς Ῥώμην, [προ]συνέπεμπεν ἄλλο παρ᾽ ἑαυτοῦ. [...]δὲ δεινοῦ περὶ Συρίαν φανέν[το]ς, τάδε μὲν ἐχείμαζεν ἐν Κα[πύῃ]· οἱ δ᾽ ἐπ᾽ αὐτὰ πεμφθέντες [...] τοῦ Πομπηΐου πρὸς Καίσαρα, [...] τε πολλὰ δυσχερῆ κατὰ τοῦ [Καί]σαρος διεθρόουν, καὶ ἰσχυρίζοντο [Π]ομπηΐῳ τὴν στρατιὰν Καίσα[ρος] τετρυμμένην τε πόνῳ καὶ χρόνῳ, [...] οἴκοι ποθοῦσαν, μεταθήσεσθαι [...] αὐτὸν ὅτε τὰ Ἄλπεια διέλ[θοι]· καὶ οἱ μὲν οὕτως ἔλεγον, εἴθ᾽ [...] ἀγνοίας, εἴτε διεφθαρμένοι. [Καί]σαρι δ᾽ ἔρρωτο πᾶς ἀνὴρ ἐς [προ]θυμίαν καὶ πόνους, ὑπό τε ἔθους [στρ]ατιῶν, καὶ ὑπὸ κερδῶν ὅσα πό[λεμο]ς τοῖς νικῶσιν ἐργάζεται, καὶ [...] παρὰ Καίσαρος ἄλλα ἐλάμβανον· [...] ἐδίδου γὰρ ἀφειδῶς θεραπεύειν [...] ἐβούλετο. οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ συν[...]ς αὐτῶν, ὅμως ὑπέμενον. ὁ δὲ [Πομ]πήϊος τοῖς ἠγγελμένοις πιστεύσας, [...] στρατιὰν οὔτε παρεσκεύαζεν ἐς [...]τον ἔργον ἤγειρεν· ἡ βουλὴ δὲ [...]ην ἕκαστον ᾔτει· καὶ ὁ Κλαύδιος [...]ούργως διῄρει καὶ ἐπυνθάνετο αὐ[...] περὶ μέρους, εἰ δοκεῖ Καίσα[ρι ...]πέμπειν διαδόχους, καὶ εἰ Πομ[...] τὴν ἀρχὴν ἀφαιρεῖσθαι. οἱ δὲ [...]ῳ μὲν ἀνένευον οἱ πλείους, Καί[σαρ]ι δ᾽ ἐπεψήφιζον τοὺς διαδό[χους]· ἐπανερομένου δὲ τοῦ Κουρίωνος

Tum quoque Pompeius ſolitis utens artibus repoſcebat legionem, quam nuper Cæſar poſt cladem Titureii Cottæque legatorum ſuorum ab eo commodatò acceperat: ille donatam viritim ducenis quinquagenis drachmis ad Urbem remiſit, eíque aliam de ſuis adjunxit: ſed quia nullum apparebat in Syria periculum, ambæ hyemaverunt Capuæ. Eas qui adduxerant, & varios rumores malos ſpargebant de Cæſare, & apud ipſum Pompeium aſſeverabant, exercitum Cæſaris feſſum diuturnis laboribus, deſiderantémque tandem penates reviſere, facilè tranſiturum ad eum quamprimum Alpes ſuperaverint. Ita quidem ferebant iſti, ſive fraude ſive per ignorantiam. Cæſari nihilominus ſui milites ad unum omnes ſtrenuam promptámque navabant operam, vel quia jam aſſueti militiæ, vel quia deliniti lucris quæ ſolent ſequi victorias ſimúlque imperatoris ipſius benignitate: largiebatur enim effuſiſſimè, eos ad exequenda conſilia ſua præparans, quorum illi non neſcii tamen obſequebantur. Pompeius verò his quæ nuntiabantur credulus, nec delectus faciebat, nec apparatus ad tantum certamen idoneos. Ceterùm in ſenatu patribus locis ſuis ſententias dicentibus, quia conſul callidè ſeorſim retulerat, pla[cer]etne ſucceſſores mitti Cæſari, rurſúmque, placeretne Pom[pei]o abrogari imperium: hoc quidem plerique non probave[ran]t, illud verò de Cæſare aſſentiebant. Quúmque denuo roga-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ret Curio, ecquid jubeant ambos poteſtatem deponere, vigintiduobus id non placuit, CCCLXX omiſſa contentione ob commodum publicum in Curionis ſententiam diſceſſerunt. Tum conſul ſenatum mittens exclamavit: Vincite, ut dominum habeatis Cæſarem. Orto deinde falſo rumore, Cæſarem ſuperatis Alpibus ad Urbem contendere, valde trepidatum eſt: & coſ. retulit de accerſendo exercitu à Capua, qui ei tanquam hoſti Rom. pop. opponeretur. Quam famam quum Curio refelleret, coſ. in hæc verba erupit, Si mihi non licet providere de communi conſilio, ſolus certè providebo pro poteſtate. His dictis procurrit extra Urbem cum collega, gladiúmque Pompeio porrigens, Jubemus te, inquit, nos ambo ire contra Cæſarem pugnaréque pro patria: & in hunc uſum damus tibi exercitum qui eſt ad Capuam, aut omnino in Italia, ſimúlque facultatem habendorum arbitratu tuo delectuum. qui obtemperavit jubentibus, ſed ſubjecit, Niſi quid potius: tunc quoque ſubdolè, ad honeſtatis ſpeciem. Curio verò nil amplius pro republica poterat: nec enim licet tribuniſplebis egredi mœnia: deplorabat tamen apud plebem ſtatum rerum præſentium, poſtulavítque ut coſſ. edicerent, nequis nomen daret Pompeio conſcribenti milites. Quúmque nihil proficeret, jam enim & tribunatus tempus exibat, ſibiipſi n

Marcelli dictum.

447

Pompeio bellum à conſulibus contra Cæſarem mandatum.

Trib. pl. mœnia egredi non licet.

εἰ ἀμφοτέρους δοκεῖ τὰ ἐν χ
ἀποθέσθαι, δύο μὲν καὶ εἴκοσιν ἀνδ-
ράσιν ἀπήρεσκε, τριακόσιοι δὲ καὶ
ἑβδομήκοντα ἐς τὸ συμφέρον ἀπὸ
ἔριδος ἐπὶ τὴν τοῦ Κουρίωνος γ-
νώμην ἀπέκλινον· ὅτε δὴ καὶ ὁ Μ-
λίδιος τὴν βουλὴν διέλυσε βο
„ Νικᾶτε δεσπότην ἔχειν Και-
„ σαρα. Λόγου δ' ἄφνω ψευδοῦς
πεσόντος ὅτι τὰς Ἄλπεις ὁ Και
ὑπερελθὼν, ἐπὶ τὴν πόλιν ἐλ
νει, θόρυβός τε πολὺς ἦν καὶ φ
ἁπάντων· καὶ ὁ Καλίδιος εἰσηγ
τὴν ἐν Καπύῃ στρατιὰν ἀπαντᾶ
πολεμίῳ Καίσαρι· ἐνισταμένου
ὡς ἐπὶ ψεύδεσι τοῦ Κουρίωνος,
„ πεν, Εἰ κωλύομαι ψήφῳ κ
„ τὰ συμφέροντα διοικεῖν, κ
„ ἐμαυτὸν ὡς ὕπατος διοικ
Καὶ τάδε εἰπὼν, ἐξέδραμε τῆς β
λῆς ἐς τὰ προάστεια μετὰ τοῦ συ
„ χου· ξίφος τε ὀρέγων τῷ Π
„ πηΐῳ, Κελεύω σε, ἔφη, κ
„ καὶ ὅδε χωρεῖν ἐπὶ Καίσαρα ὑ
„ τῆς πατρίδος· καὶ στρατιὰν ἐς
„ τοῦτο σοὶ δίδομεν, ἥ τε νῦν ἀ
„ Καπύην ἢ τὴν ἄλλην Ἰτα
„ ἐστὶ, καὶ ὅσην αὐτὸς ἐθέλοις
„ λην καταλέγειν· ὁ δ' ὑπήκ
μὲν, ὡς κελευόμενος πρὸς ὑπ
των· ἐπετίθει δ' ὅμως, Εἰ μ
κρεῖσσον· ἀπατῶν ἢ τεχνάζων
τότε εἰς εὐπρέπειαν. Κουρίωνι δ'
ἦν μὲν ὑπὲρ τὴν πόλιν ἐξουσία
(οὐδὲ γὰρ προϊέναι τῶν τειχῶν τ
δημάρχοις ἐφίεται) ὠλοφύρετο
ἐν τῷ δήμῳ τὰ γιγνόμενα, καὶ
ὑπάτους ἠξίου κηρύσσειν μηδένα
καταλέγοντι πείθεσθαι Πομπηΐῳ·
δὲν δὲ ἀνύων, ἐπεί οἱ καὶ ὁ τῆς
μαρχίας χρόνος ἔληγε, δείσας

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

π ἑαυτοῦ, καὶ ἀπογνοὺς ἔτι δύνα-
σθαι βοηθεῖν τῷ Καίσαρι, κατὰ
σπουδὴν ἀνεχώρει πρὸς αὐτόν. ὁ δ'
ρι τὸν Ὠκεανὸν ἐκ Βρεττανῶν διε-
πεπλεύκει, καὶ ἀπὸ Κελτῶν τῶν ἀμ-
φὶ Ῥῆνον τὰ ὄρη τὰ Ἄλπεια δι-
ελθὼν σὺν πεντακισχιλίοις πεζοῖς καὶ
ππεῦσι τριακοσίοις, κατέβαινεν ἐ-
πὶ Ῥαβέννης, ἣ συναφής τε ἦν τῇ
Ἰταλίᾳ, καὶ τῆς Καίσαρος ἀρχῆς τε-
ταία. φιλοφρονησάμενος δὲ τὸν
ρίωνα, καὶ χάριν ὑπὲρ τῶν γεγο-
ν ὁμολογήσας, ἐσκόπει περὶ τῶν
ρόντων. Κουρίωνι μὲν δὴ συγκα-
ἐδόκει τὸν στρατὸν ἅπαντα ἤδη καὶ
ν ἐπὶ Ῥώμης, Καίσαρι δ' ἔ-
ειρᾶσθαι διαλύσεων. τοὺς οὖν φί-
ἐκέλευσεν ὑπὲρ αὐτοῦ συμβῆ-
τὰ μὲν ἄλλα αὐτὸν ἔθνη καὶ στρα-
δὰς ἀποθήσεσθαι, μόνα δ' ἕξειν
τέλη, καὶ τὴν Ἰλλυρίδα μετὰ
ἐντὸς Ἄλπεων Γαλατίας, ἕως
τος ἀποδειχθείη· καὶ Πομπηΐῳ
ἀρκεῖν ἐδόκει. κατακωλυόντων δὲ
πάτων, ὁ Καῖσαρ ἐπέστελλε τῇ
ῇ, καὶ τὴν ἐπιστολὴν ὁ Κουρίων,
ν ἡμέραις τρισὶν ἐπὶ τρι-
οις σταδίους δραμών, ἐπέδωκε
νέοις ὑπάτοις, ἐσιοῦσιν ἐς τὸ
λευτήριον τῇ νουμηνίᾳ τοῦ ἔτους.
εἶχε δ' ἡ γραφὴ κατάλογόν τε
ὸν ὧν ἐξ ἀρχῆς ὁ Καῖσαρ ἐπε-
χει, καὶ πρόκλησιν ὅτι θέλοι
πηΐῳ συναποθέσθαι· ἄρχοντος
ἔτι ἐκείνου οὔτε ἀποθήσεσθαι, καὶ
ρὸς αὐτίκα τε τῇ πατρίδι, καὶ
τῷ μετὰ τάχους ἀφίξεσθαι. ἐφ' ᾧ
σφόδρα πάντες ἀνέκραγον, ὡς
πολέμου καταγγελίᾳ, διάδοχον
Λεύκιον Δομίτιον· καὶ ὁ Δομί-

tuens, & deſperans ſe poſſe tueri amplius dignitatem Cæſaris, magnis itineribus ad eum properavit, qui tum recens Oceano trajecto reverſus è Britannia, emenſúſque Galliam Rheno finitimam, & ſuperatis Alpibus cum quinque millibus peditum, equitibus CCC. petebat Ravennam, quæ Italiæ contigua erat, extrema in ipſius provincia. Ibi comiter exceptum Curionem, poſt actas pro officio gratias, adhibuit in conſilium. Is cenſebat ſine dilatione accerſendas univerſas copias, ducendáſque ad Urbem: Cæſar experiri de pace maluit. Itaque mandavit amicis ut pro ſe paciſcerentur, quo liceat ſibi retinere ſolas duas legiones cum Ciſalpina Gallia cúmque Illyrico, tantiſper dum coſ. renuntietur: ceteras provincias ac exercitus libenter traditurum ſucceſſoribus. Et Pompeio quidem hoc ſatis erat. Verùm coſſ. obſtantibus Cæſar ad ſenatum ſcripſit: quas literas Curio triduano curſu M. CCC. ſtadia emenſus reddidit novis coſſ. curiam calendis ineuntis anni ingredientibus. In his poſt honorificam rerum omnium à ſe geſtarum commemorationem, ſignificabat paratum ſe imperium deponere, ſi idem Pompeius faciat: ceterum illo retinente nec ſe depoſiturum, imò confeſtim venturum, & ulturum injurias illatas tam ſibi quam patriæ. Ad quæ ultima verba recitata conclamatum eſt, denuntiari bellum, juſſúſque ei ſuccedere L. Domitius, mox profectus

Curio ad Cæſarem ſe confert.

Literæ Cæſaris ad ſenatum. Curio tridui curſu M. CCC. ſtadia emenſus.

448

fectus eſt cum recens delectis quatuor millibus. Et quia novi trib. pleb. Antonius Caſſiúſque ſententiam Curionis probabant, ſenatus tanto magis eis adverſabatur, propugnatorem ſuum appellans Pompeianum exercitum, Cæſarianum verò hoſtem patriæ. Coſſ. quoque Marcellus & Lentulus juſſerunt hos tribunos ſenatu excedere, ne fortè quamvis ſacroſancti violarentur. Tum Antonius iratus è ſella proſilit, magno clamore fidem hominum deûmque invocans, quòd nec poteſtas hactenus inviolata jam tuta ſit, & autores ſalubrium ſententiarum ejiciantur per contumeliam, quaſi homicidio ſe polluiſſent alióve ſcelere. His dictis furibundus excurrit, bella, cædes, proſcriptiones, exilia, mulctationes ceu è tripode, vaticinans, diríſque devovens eos qui cauſa eſſent tantorum malorum. Cum eo ſe proripuerunt & Curio Caſſiúſque: jam enim adventabat manus Pompeianorum cinctura curiam. At illi ſumma celeritate ad Cæſarem proxima nocte contenderunt vehiculo meritorio, tecti ſervili habitu. Quos Cæſar hoc ipſo cultu oſtentavit militibus: quóque magis exaſperaret, adjecit, ipſos etiam tam bene meritos haberi pro hoſtibus, & tam eximios viros ignominioſè ejectos ideo, quòd auſi ſint pro eis liberam vocem emittere.

JAMQUE utrinque apertum & denuntiatum bellum erat,

τιος εὐθὺς ἐξῄει μετὰ πεντακι
λίων ἐκ καταλόγου. Ἀντωνίου δ
Κασσίου δημαρχούντοιν μετὰ Κ
ρίωνα, καὶ τὴν Κουρίωνος γνώμ
ἐπαινούντοιν, ἡ βουλὴ φιλονεικό
ρον ἔτι τὴν Πομπηΐου στρατιὰν
λακα σφῶν ἡγοῦντο εἶναι, τ
Καίσαρος πολεμίαν· καὶ οἱ ὕπα
Μάρκελλός τε καὶ Λέντλος ἐκέλ
τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἀντώνιον ἐκστῆναι
συνεδρίου, μή τι καὶ δημαρχοῦ
ὅμως πάθοιεν ἀτοπώτερον. ἔνθα
μέγα βοήσας ὁ Ἀντώνιος, ἀνα
ἔδραμε τῆς ἕδρας σὺν ὀργῇ, καὶ
εἰς τῆς ἀρχῆς ἐπεθείαζεν αὐτοῖς,
ἱερὰ καὶ ἄσυλος οὖσα ὑβρίζοιτο,
περὶ σφῶν, ὅτι γνώμην ἐσφέρο
ἣν δοκοῦσι συνοίσειν, ἐξελαύνοι
σὺν ὕβρει, μήτε τινὰ σφαγὴν
τε μύσος εἰργασμένοι. τοιαῦτα δ'
πὼν, ἐξέτρεχεν ὥσπερ ἔνθους, πο
μους τε σφαγὰς καὶ προγραφὰς
φυγὰς καὶ δημεύσεις καὶ ὅσα ἄ
αὐτοῖς ἔμελλεν ἔσεσθαι, προθεα
ζων, ἀρὰς τε βαρείας τοῖς τοῦ
αἰτίοις ἐπαρώμενος. συνεξέθεον
αὐτῷ Κουρίων τε καὶ Κάσσιος· καὶ
τις ἤδη στρατὸς ἑωρᾶτο ἐκ Πομπ
περιϊστάμενος τὸ βουλευτήριον· ο
μὲν δὴ τάχει πολλῷ πρὸς Καίσα
νυκτὸς αὐτίκα λαθόντες ἐχώρουν
πὶ ὀχήματος μισθωτοῦ, θεραπ
των ἐσθῆτας ἐνδύντες· καὶ αὐτοὺς
τι ὧδε ἔχοντας ὁ Καῖσαρ ἐπεδεί
τῷ στρατῷ, καὶ ἠρέθιζε λέγων ὅτι
σφᾶς τοσάδε εἰργασμένους ἡγοῦν
πολεμίους, καὶ τοιούσδε ἄνδρας ὑ
αὐτῶν τι φθεγξαμένους οὕτως ἐ
λαύνουσιν αἰσχρῶς.

Ὁ ΜῈΝ δὴ πόλεμος ἑκατ
ρωθεν ἀνέωκτο, καὶ κεκήρυκτο ἤδη σ

φ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ρι. ἡ δὲ βουλή, νομίζουσα Καί-
σαι τὸν στρατὸν ἀπὸ Κελτῶν σὺν
χρόνῳ παρέσεσθαι, καὶ οὔποτε αὐτὸν
ὁρμήσειν ἐπὶ τηλικοῦτον ἔργον σὺν ὀ-
λίγοις, προσέταξε Πομπηίῳ τρισ-
καίδεκα μυριάδας Θετταλῶν ἀ-
γείρειν, καὶ μάλιστα αὐτῶν τοὺς ἐ-
στρατευμένους, ὡς ἐμπειροπολέμους·
καταλογεῖν δὲ καὶ ἐκ τῶν περιοίκων ἐ-
θνῶν, ὅσα ἄλκιμα. χρήματα δ᾽ ἐς
πόλεμον αὐτῷ τά τε κοινὰ πάν-
τα αὐτίκα ἐψηφίζοντο, καὶ τὰ ἰ-
διωτικὰ σφῶν ἐπὶ τοῖς κοινοῖς (εἰ
δέοι) εἶναι στρατιωτικά. ἔς τε τὰς
πόλεις ἐφ᾽ ἕτερα περιέπεμπον σὺν
ὀργῇ καὶ φιλονεικίᾳ, σπουδῆς οὐ-
δὲν ἀπολείποντες ὀξύτατης. ὁ δὲ
Καῖσαρ ἐπὶ μὲν τὸν ἑαυτοῦ στρατὸν πε-
πόμφει, χαίρων δ᾽ ἀεὶ ταχυερ-
γίαις τε καταπλήξει, καὶ φόβῳ τόλ-
μης μᾶλλον ἢ παρασκευῆς δυνά-
μεως, μετὰ τῶν πεντακισχιλίων ἔγνω
ἐπιχειρεῖν τοσῷδε πολέμῳ, καὶ
προλαβεῖν τὰ εὔκαιρα τῆς Ἰταλίας,
μὲν λοχαγοὺς αὐτῶν σὺν ὀλίγοις
μάλιστα εὐτολμοτάτοις, εἰρηνι-
κῶς ἐσταλμένοις, προϋπέμπεν ἐσελ-
θεῖν ἐς Ἀρίμινον, καὶ τὴν πόλιν
αἰφνιδίως καταλαβεῖν· ἡ δ᾽ ἐστὶν Ἰταλίας
πρώτη, μετὰ τὴν Γαλατίαν. αὐ-
τὸς δὲ περὶ ἑσπέραν, ὡς δὴ τὸ σῶ-
μα ἐνοχλούμενος, ὑπεχώρησε τοῦ
συμποσίου, τοὺς φίλους ἀπολιπὼν ἔτι
δειπνοῦντας· καὶ ζεύγους ἐπιβὰς, ἤλαυ-
νεν ἐς τὸ Ἀρίμινον, ἑπομένων οἱ τῶν
ἱππέων ἐκ διαστήματος. δρόμῳ
δ᾽ ἐλθὼν ἐπὶ τὸν Ῥουβίκωνα ποταμόν,
ὃς ὁρίζει τὴν Ἰταλίαν, ἔστη τοῦ
δρόμου καὶ ἐς τὸ ῥεῦμα ἀφορῶν,
περιεφέρετο τῇ γνώμῃ, λογιζόμε-
νος ἕκαστα τῶν ἐσομένων κακῶν εἰ τόνδε τὸν ποταμὸν σὺν ὅπλοις περά-
σειε. καὶ πρὸς τοὺς παρόντας εἶπεν ἀνενεγκών, Ἡ μὲν ἐπίσχεσις, ὦ

quum ſenatus exiſtimans Cæſari 449
tardius venturum exercitum è
Gallia, nec ipſum cum paucis
rem tam arduam aggreſſurum,
juſſit Pompeium ex Theſſalis
XIII. M. veteranorum cogere,
& ex circumvicinis fortibus na-
tionibus mercenarios conduce-
re, pecunias in uſus belli ex æra-
rio ſumere, privatim quoque
multis eas offerentibus, ſi publi-
cæ deficerent: quæ & oppidatim
conquirebantur, exactorum ma-
gna acerbitate feſtinationéque.
At Cæſar quidem miſerat qui ex-
ercitum adducerent, ſed ſolitus
celeritate ac terrore audaciáque
magis uti quàm apparatibus, ſta-
tuit cum quinque ſuorum milli-
bus tam magnum bellum prior
aggredi, & occupare loca oppor-
tuna Italiæ: ac primum cen-
turiones cum animoſis aliquot
Ariminum præmiſit, pacato ha-
bitu juſſos repentè urbem eam
occupare, quæ Italicarum pri-
mo ſe offert ex Gallia venien-
tibus: ipſe ſub veſperam quaſi
malè affectus corpore, digreſ-
ſus eſt è convivio, amicis ibi re-
lictis, & conſcenſa rheda pro-
peravit Ariminum, equitibus
longo intervallo ſequentibus:
quúmque continuato curſu per-
veniſſet ad Rubiconem fluvium,
defixis in eum oculis hæſitabat
nonnihil, cogitans futuras ca-
lamitates, ſi armatus amnem
trajiceret: tandem verſus ad
comites: Amici, inquit, tran-

Cæſaris ingenium.

Arimi-num.

Rubico fluvius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ſitus hic dilatus mihi erit malorum omnium initium, properatus verò omnibus hominibus: & cum dicto quaſi numine afflatus cœpit magno impetu trajicere, vulgatum illud exclamans. Jacta ſit alea. Inde pari celeritate progreſſus, Ariminum prima luce occupat: ulteriúſque procedens loca opportuna communit præſidiis, obiter vel vi vel humanitate omnia ſubigens. Interim ut fit in rebus trepidis, omnia fuga miſcebantur & migrationibus agreſtium ac comploratiοnibus, priuſquam comperti haberent aliquid, putantium Cæſarem adeſſe cum univerſis ſuis copiis.

Cæſaris dictum.

450 Quibus auditis conſules non ſinebant Pompeium, artium belli peritiſſimum, firmis niti conſiliis, ſed urgebant ut extra Urbem delectus ageret per Italiam, quaſi in ſummo patriæ jamjam expugnandæ periculo. Senatus quoque nec opinata impreſſione Cæſaris territus, ut imparatus, ſibi metuebat, non admiſſarum Cæſaris conditionum æquiſſimarum tum demum pœnitens, poſtquam timor à contentione eos ad recta conſilia traduxerat. Nam & prodigia multa nuntiabantur, & ſigna quæ obſervantur de cælo: aliubi ſanguinem pluiſſe, aliubi ſudaſſe deorum effigies: multa ſana tacta fulmine: mulam peperiſſe: multáque præterea horrenda mutationem præſentis ſtatus & interitum reipublicæ haud unquam in integrum reſtituendæ portendentia: qua[m]obrem vota ut in publica conſternatione facta: & populus n

Prodigia.

„ φίλοι, τῆσδε τῆς διαβάσεως ἐπ
„ κακῶν ἄρξει, ἡ δὲ διάβα
„ πᾶσιν ἀνθρώποις. Καὶ εἰπ
„ οἷά τις ἔνθους ἐπέρα σὺν ὁρ
„ τὸ κοινὸν τόδε εἰπών, Ὁ κύ
ἀνερρίφθω. Δρόμῳ δ' ἐντεῦθε
πων, Ἀρίμινον τε αἱρεῖ περὶ ἕω
ἐς τὸ πρόσθεν ἐχώρει φρούρια
ἐπικαίροις ἐφιστάς, καὶ τὰ ἐν π
ἢ βίᾳ χειρούμενος ἢ φιλανθρω
φυγαί τε καὶ μεταναστάσεις ἦσαν
πάντων χωρίων, ὡς ἐν ἐκπλή
καὶ δρόμος ἀσύντακτος μετ
μωγῆς. τό, τε ἀκριβὲς οὐκ ε
τες, καὶ τὸν Καίσαρα νομίζο
μετὰ ἀπείρου στρατοῦ κατὰ κρά
ἐλαύνειν.

ὮΝ οἱ ὕπατοι πυνθανόμενοι
Πομπήϊον οὐκ εἴων ἐπὶ τῆς ἑαυ
γνώμης ἐμπειροπολέμους εὐσταθ
ἀλλ' ἐξώτρυνον ἐκπηδᾶν ἐς τ
Ἰταλίαν καὶ στρατολογεῖν, ὡς τῆς
λεως καταληφθησομένης αὐτίκα
τε ἄλλη βουλὴ παρὰ δόξαν αὐ
ὀξείας τῆς ἐσβολῆς τοῦ Καίσαρος
νομένης, ἐδεδίκεσαν, ἔτι ὄντες
παράσκευοι, καὶ σὺν ἐκπλήξει μ
ενόουν οὐ δεξάμενοι τὰς Καίσα
προκλήσεις, τότε νομίζοντες εἶναι
καίας, ὅτε σφᾶς ὁ φόβος ἐς
εὔβουλον ἀπὸ τοῦ φιλονείκου μετέ
ρε. τέρατά τε αὐτοῖς ἔπιπτε π
λὰ καὶ σημεῖα οὐράνια. αἷμά τε
ἔδοξεν ὁ θεὸς ὗσαι, καὶ ξόανα ἱδ
σαι, καὶ κεραυνοὶ πεσεῖν ἐπὶ ν
πολλούς, καὶ ἡμίονος τεκεῖν, ἄλ
τε πολλὰ δυσχερῆ προεσήμαινε τ
ἐς ἀεὶ τῆς πολιτείας ἀναίρεσιν τε
μεταβολήν. εὐχαὶ δ' ὡς ἐπὶ φο
ροῖς προυγράφοντο, καὶ ὁ δῆμος,

μενή

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

...μνη τῶν Μαρίου καὶ Σύλλα κακῶν ...γενόμενος, ἐνεκράγει, Καίσαρα καὶ Πομπήϊον ἀποθέσθαι τὰς δυνά-...εις, ὡς ἐν τῷδε μόνῳ τοῦ πολέ-...μου λυθησομένου. Κικέρων δὲ καὶ ...πεμπειν ἐς Καίσαρα διαλλακτάς. ...ντιπραττόντων δ' ἐς ἅπαντα τῶν ...πάτων, Φαώνιος μὲν Πομπήϊον ἐ-...σκώπτων τοῦ ποτὲ λεχθέντος ὑπ' ...τοῦ, παρεκάλει τὴν γῆν πα-...αι τῷ ποδὶ, καὶ τὰ στρατόπεδα ...ἐξ αὐτῆς ἀναγαγεῖν· ὁ δὲ, Ἕξε-...τε εἶπεν, ἂν ἐπακολουθῆτέ μοι, ...καὶ δεινὸν ἡγῆσθε τὴν Ῥώμην ...λιπεῖν, καὶ εἰ τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ Ῥώμῃ δεήσειεν. οὐ γὰρ τὰ χωρία ...τὰ οἰκήματα τὴν δύναμιν ἢ ...ἐλευθερίαν εἶναι τοῖς ἀνδράσιν, ...ὰ τοὺς ἄνδρας, ὅπῃ ποτ' ἂν ὦ-...ἔχειν ταῦτα σὺν ἑαυτοῖς· ἀ-...ομένους δ' ἀναλήψεσθαι καὶ τὰ ...ματα. ὁ μὲν δὴ, τοσάδε εἰπὼν, ...ἀπειλήσας τοῖς ἐπιμένουσιν, εἰ ...διὰ χωρίων ἢ κατασκευῆς ἀπο-...λείψονται τῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ...ίνων, ἐξῄει τῆς τε βουλῆς καὶ τῆς ...εως αὐτίκα ἐς τὴν ἐν Καπύῃ ...τιάν· καὶ οἱ ὕπατοι συνείποντο ...τῷ. τοὺς δ' ἄλλους ἀπορία τε ἐς ...λὺ κατεῖχε, καὶ διενυκτέρευον ἐν ...βουλευτηρίῳ μετ' ἀλλήλων. ἅ-... δ' ἡμέρᾳ τὸ πλέον ὅμως ἐξῄει ...ἐδίωκε τὸν Πομπήϊον. ὁ δὲ Καῖ-...ρ ἐν Κορφινίῳ Λεύκιον Δομίτιον, ...πεμφθέντα οἱ τῆς ἀρχῆς εἶναι ...άδοχον, καταλαβὼν, οὐ πάνυ ...φ' αὐτὸν ἔχοντα τοὺς τετρακισ-...λίους, ἐπολιόρκει· καὶ οἱ τὸ Κορ-...ίνιον οἰκοῦντες φεύγοντα τὸν Δομί-...ν ἀμφὶ τὰς πύλας καταλαβόν-..., τῷ Καίσαρι προσήγαγον. ὁ δὲ

mor cladium quas propter Syllanas contentiones perpeſſus fuerat, vociferabatur, abrogandum tam Cæſari quàm Pompeio imperium, quandoquidem bellum aliter averti non poterat: Cicerone quoque cenſente mittendos ad Cæſarem legatos qui de pace agerent. Sed conſulibus omnino reſiſtentibus, Favonius ludens in Pompeium, ob dictum ejus quoddam arrogantius, Nunc, ajebat, tempus ut pede terram pulſaret, excitaturus inde exercitus. Tum ille: Habebitis eos, ſi me ſequamini, non gravati Urbem relinquere, atque etiam Italiam, ſi id res poſtulaverit: non enim collocare viros fortes libertatem & vires in agris & domibus: quos nunquam eis deſore, &, ſi repugnare non pigeat, recepturos etiam ſedes priſtinas. Hæc locutus, & graviter interminatus, ſi qui amore privatarum poſſeſſionum deſertores fierent in publico periculo, curiam exivit: ac mox Urbem quoque, petens exercitum ad Capuam, quem confeſtim ſecuti ſunt conſules: reliqui ſenatores inopes conſilii hæſerunt diutius, & unà pernoctarunt in curia: diluculo demum plerique uno agmine egreſſi Urbem per eandem viam contulerunt ſe ad Pompeium. At Cæſar aſſecutus Corfinii L. Domitium ſucceſſorem ſibi miſſum, ne illa quidem quatuor millia ſecum habentem integra, oppugnabat: eum fugientem

Favonius ludit in Pompeium ob dictum ejus arrogantius.

451

Domitius illæſus à Cæſare dimiſſus.

opidani à porta retractum adduxerunt ad Cæſarem: qui exercitum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

citum ejus ad ſe deficientem benignè accepit, quo magis ceteros alliceret: ipſúmque Domitium illæſum cum ſuis rebus quò vellet abire permiſit: ſperans fortè beneficio devinctum manſurum apud ſe, nec tamen ad hoſtem ire prohibens. His tanta celeritate perfectis, parte alia Pompeius Capua Nuceriam, inde porro Brundiſium properavit, in Epirum trajecturus, ut ibi ſedem belli conſtitueret: ſcripſítque ad omnes provincias earúmque præſides, ad reges quoque, ac dynaſtas & civitates, ut primo quoque tempore præſtò eſſent, cum auxiliis pro viribus. Et id quidem certatim factum eſt. ceterùm proprius Pompeii exercitus erat in Hiſpania, paratus ad properandum quocunque res poſceret. Earum verò legionum quas ipſe circa ſe habebat, partem conſulibus tradidit, quos in Epirum præmiſit. Hi ſine mora ſolventes à Brundiſio, feliciter medium ſinum trajecerunt, & appulerunt ad Dyrrachium, quod quidam per errorem Epidamnum exiſtimant. Nam Epidamnus barbarorum has terras colentium rex urbem prope mare condidit, appellavítque de ſuo nomine. Ejus ex filia nepos Dyrrachus, Neptuno, ut fertur, prognatus, navale conditæ urbi addidit, vocavítque Dyrrachium. Huic Dyrracho, quum bello peteretur à ſuis fratribus, Hercules ex Erythrea revertens, opem tulit, pactus agri partem merced[em] nomine: inde Dyrrachini cum ut agri participem conditore[m]

Dyrrachium à quo & quomodo conditum. Epidamnus rex.

τὴν μὲν στρατιὰν αὐτοῦ προσστιθεμέν[ην] οἱ προθύμως ἐδέχετο ἐς ἐρεθισμὸ[ν] ἄλλων, Δομίτιον δ' αὐτὸν ἀπ[ιέναι] μετὰ τῶν ἑαυτοῦ χρημάτων μεθῆκ[ε] ποι βούλοιτο ἀπιέναι· ἐλπίσας [μὲν] ἴσως διὰ τὴν εὐποιΐαν παραμεν[εῖν], οὐ κωλύσας δ' εἰς Πομπήϊον ἰο[ῦσαν]. γιγνομένων δὲ τούτων οὕτως ὀξέως, Πομπήϊος ἐς Νουκερίαν ἐκ [Κα]πύης, καὶ ἐκ Νουκερίας ἐς Βρε[ντέ]σιον ἠπείγετο, ὡς εἰς τὸν Ἰόνιον [δια]βαλῶν ἐς Ἤπειρον· καὶ τὸν πόλε[μον] τὴν παρασκευὴν συστήσων ἐν [αὐ]τῇ. ἔθνεσί τε πᾶσι καὶ στρατηγοῖ[ς], δυνάσταις καὶ βασιλεῦσι καὶ πόλ[εσιν] ἔγραφε κατὰ σπουδὴν ὅ, τι δύναιτ[ο] ἕκαστος ἐς τὸν πόλεμον συμφέρειν. τάδε μὲν ἀθρόως ἐγίγνετο· ὁ δ['ἴ]διος αὐτοῦ Πομπηΐου στρατὸς ἦ[ν ἐν] Ἰβηρίᾳ, καὶ παρασκευὴν εἶχεν ὁρμήσων ὅπη ποτ' ἂν αἱ χρεῖαι [κα]λῶσιν. αὐτὸς δ' ὁ Πομπήϊος [τῶν] ἀμφ' αὐτὸν ἤδη τελῶν τὰ μὲν ἐδ[ίδου] τοῖς ὑπάτοις προαπιέναι ἐς Ἤ[πει]ρον ἐκ Βρεντεσίου· καὶ διέπλευ[σαν] οἵδε αὐτίκα ἀσφαλῶς ἐς Δυῤ[ῥά]χιον, ἣν Ἐπίδαμνον τινὲς εἶναι [νο]μίζουσι διὰ τοιάνδε ἄγνοιαν· [βα]σιλεὺς τῶν τῇδε βαρβάρων Ἐπίδ[α]μνος πόλιν ᾤκισεν ἐπὶ θαλάσσης, ἀφ' ἑαυτοῦ προσεῖπεν Ἐπίδαμν[ον]. τούτου θυγατριδοῦς Δυῤῥάχος, [νο]μιζόμενος εἶναι Ποσειδῶνος, ἐπ[ί]νειον ᾤκισε τῇ πόλει, καὶ Δυῤῥάχ[ιον] ὠνόμασε· πολεμουμένῳ δ' ὑπὸ ἀδελφῶν τῷδε τῷ Δυῤῥάχῳ συμ[μα]μάχησεν ὁ Ἡρακλῆς, ἐπὶ μέρει γῆς, ἐξ Ἐρυθείας ἐπανιών. ὅθ[εν] οἱ Δυῤῥάχιοι τὸν Ἡρακλέα, ὡς μ[ε]ρίτην τῆς γῆς, οἰκιστὴν σφῶν τίθε[νται]

τι

τα οὐκ ἀρνούμενοι μὲν οὐδὲ τὸν Δυῤῥάχον, φιλοτιμούμενοι δ' ὑπὲρ αὐτόν, ἐς τὸν Ἡρακλέα μᾶλλον, ὡς ἐς θεόν. φασὶ δ' ἐν τῇ μάχῃ τῇδε Δυῤῥάχου παῖδα Ἰόνιον ὑφ' Ἡρακλέους ἐξ ἀγνοίας ἀποθανεῖν, καὶ Ἡρακλέα τὸ σῶμα θάψαντα ἐμβαλεῖν ἐς τὸ πέλαγος, ἵνα ἐπώνυμον αὐτοῦ γένοιτο· χρόνῳ δὲ τῆς τε χώρας καὶ πόλεως κατασχεῖν Βρύγας ἐκ Φρυγῶν ἐπανελθόντας, καὶ Ταυλαντίους ἐπ' ἐκείνοις, Ἰλλυρικὸν ἔθνος, ἐπὶ δὲ τοῖς Ταυλαντίοις ἕτερον γένος Ἰλλυριῶν Λιβυρνούς, οἳ τὰ περίοικα νηυσὶ ταχείαις ἐλῄζοντο, καὶ Λιβυρνίδας ἔνθεν ἡγοῦνται Ῥωμαῖοι τὰς ναῦς τὰς ταχείας, ὧν ἄρα πρῶτον ἐς πεῖραν ἦλθον. οἱ δ' ἐκ τῶν Λιβυρνῶν ἐξελαθέντες ἀπὸ τοῦ Δυῤῥαχίου, Κορκυραίους ἐπαγόμενοι θαλασσοκρατοῦντας, ἐξέβαλον τοὺς Λιβυρνούς. καὶ αὐτοῖς οἱ Κερκυραῖοι σφετέρους ἐγκατέμιξαν οἰκήτορας· ὅθεν Ἑλληνικὸν εἶναι δοκεῖ τὸ ἐπίνειον. τὸ δ' ἐπίκλησιν, ὡς οὐκ αἴσιον, μεταλλάξαντες οἱ Κερκυραῖοι, καὶ αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἄνω πόλεως Ἐπίδαμνον ἐκάλουν, καὶ Θουκυδίδης οὕτως ὀνομάζει· ἐνίκα δ' ὅμως τὸ ὄνομα, καὶ Δυῤῥάχιον κλῄζεται). μὲν δὴ μετὰ τῶν ὑπάτων διεπεπλεύκει ἐς τὸ Δυῤῥάχιον· ὁ δὲ Πομπήϊος τὸν ὑπόλοιπον στρατὸν ἐς τὸ Βρεντέσιον ἀγαγών, τάς τε ναῦς ἀνέμενεν ἐπανελθεῖν, αἳ τοὺς ὑπάτους διέφερον, καὶ τοῦ Καίσαρος ἐπελθόντος ἀπὸ τῶν τειχῶν ἠμύνετο, τήν τε πόλιν διετάφρευε· ἄχρι καταπλεύσαντος αὐτῷ τοῦ στόλου περὶ δείλην ἑσπέραν ἀπέπλευσε, τοὺς εὐτολμοτάτους ἐπὶ τῶν τειχῶν

ſuum perhibent, non quòd Dyrrachum abnegent, ſed ut ambitioſè originem ſuam ad deum potius referant. In ea pugna ferunt Dyrrachi filium Ionium ab Hercule occiſum per ignorantiam, & ab illo funeratum corpus, mox projectum in mare, ut inde nomen acciperet. Tandem & regionem ipſam & urbem tenuiſſe Phrygas reverſos è Phrygia, & poſt eos Taulantios, Illyrici generis, deinde Liburnos, hos quoque Illyrios, qui circumvicinos incurſabant navibus celerrimis: quas poſtquam in uſu habere cœperunt Romani, Liburnicas vocitant. At Dyrrachini à Liburnis expulſi, adſcitis Corcyrenſibus, qui tunc in mari plurimùm poterant, viciſſim eos ejecerunt: quibus Corcyrenſes admiſcuerunt nonnullos è ſuis civibus: quapropter hoc navale Græcorum eſſe videtur. Et quia Dyrrachii nomen ominoſum habebatur, Corcyrenſes id Epidamnum maluerunt dicere, eodem quo urbem à mari paulùm remotam nomine: atque ita Thucydides quoque nominat. nunc tamen vicit vetus appellatio, & Dyrrachium dicitur. Eò tunc coſſ. appulerant, quum Pompeius reliquas copias adduxit Brundiſium, expectaturus donec redirent naves quæ illos tranſvexerant. Quúmque Cæſar oppugnationem pararet, tam diu eum munitionibus arcuit, donec claſſem reverſam ſub veſperam con-
endens abiit, audaciſſimo quoque relicto ad defenſionem mœ-

Ionium mare unde nomen acceperit.

452

Dyrrachium cur Epidamnus dicta ſit.

 nium:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

nium: qui & ipſi mox noctu ſe-
cundis ventis ablati ſunt. Atque
ita omnes Pompeianæ copiæ de-
ſerta Italia in Epirum cum im-
peratore ſuo tranſportatæ ſunt.
Cæſar incertus conſilii quónam
ſe verteret, aut unde bellum in-
ciperet, videns undique conflu-
xum ad Pompeium fieri: time-
bat & magnum in Hiſpaniis
exercitum veterani militis, ne
dum ipſe hoſtem cedentem per-
ſequitur, ille à tergo ſuperve-
niat. Eum igitur viſum eſt ante
omnia petere in Hiſpaniam, &
diviſis in quinque partes copiis,
aliam Brundiſii, aliam Hydrunti,
aliam Tarenti reliquit Italiæ præ-
ſidio: Q. Valerius cum aliis miſ-
ſus occupavit Sardiniam frumen-
ti feraciſſimam. Ejuſdem juſſu A-
ſinius Pollio Siciliam petiit, cui
Cato præerat. Ei percontanti u-
trum ſenatus an populi decretum
afferens invadat alienam pro-
Aſinii Pollionis dictum. vinciam, hoc tantùm reſpondit,
Qui nunc Italiam tenet, huc me
miſit. Ad hæc Cato retulit, ſe, ut
453 provincialibus parcat, dilaturum
vindictam in locum alium: quo
dicto navigavit Corcyram, ut ſe
Pompeio adjungeret. Cæſar ipſe
ubi raptim agmine ducto ad Ur-
bem pervenit, populum triſti
memoria Syllanorum tempo-
rum exanimatum bene ſperare
juſſit, refecítque multa pollicens:
inimicis quoque oſtendens cle-
mentiam, exemplo L. Domitii,
quem in poteſtatem redactum,
illæſum dimiſerat cum rebus ſuis
Cæſar Romæ æra- omnibus. Poſt hæc effregit ærarium, tribuno plebis Metello ob

ὑπολιπών, οἳ καὶ αὐτοὶ νυκτὸς
χειμῶνος ἐξέπλεον οὐρίῳ πνεύμ
καὶ Πομπήϊος μὲν ὧδε μετὰ τοῦ στ
παντὸς ἐς Ἤπειρον, ἐκλιπὼν
Ἰταλίαν, διεπέρα. ὁ δὲ Καῖσα
πόρει μὲν ὅπη τράπειη, καὶ ὅθεν
ξαιτο τοῦ πολέμου, τὴν ὁρμὴν π
ταχόθεν οὖσαν ἐς τὸν Πομπήϊον ὁ
δείσας δὲ τοῦ Πομπηΐου τὸν ἐν Ἰβη
στρατὸν πολύν τε ὄντα καὶ χρόνῳ
γυμνασμένον, μή οἱ διώκοντι τὸν Π
πήϊον κατόπιν ἐπιγένοιτο, τόνδε μὲν
αὐτὸς ἔγνω προκαθελεῖν, ἐς Ἰ
ρίαν ἐλάσας. τὴν δὲ δύναμιν ἐς π
ἐπιδιῄρει. καὶ τοὺς μὲν ἐν τῷ Βρεντεσ
τοὺς δ' ἐν Ὑδροῦντι κατέλιπε,
δ' ἐν Τάραντι, φύλακας εἶναι
Ἰταλίας. ἑτέρους δ' ἔπεμπεν ἅμ
Κοΐντῳ Οὐαλερίῳ Σαρδὼ τὴν
σον καταλαβεῖν πυροφοροῦσαν· κ
κατέλαβον· Ἀσίνιός τε Πολλίω
ἐς Σικελίαν πεμφθεὶς, ἧς ἡγε
Κάτων, πυνθανομένῳ τοῦ Κάτ
πότερα τῆς βουλῆς ἢ τοῦ δήμου δό
μα φέρων ἐς ἀλλοτρίαν ἐμβάλλ
„ ὧδε ἀπεκρίνατο, Ὁ τῆς Ἰταλ
„ κρατῶν ἐπὶ ταῦτα ἔπεμψε. κ
Κάτων μὲν τοσόνδε ἀποκρινάμενος
ὅτι φειδοῖ τῶν ὑπηκόων οὐκ ἐνταῦ
αὐτὸν ἀμυνεῖται, διέπλευσεν
Κερκύρας ἐς Πομπήϊον. Ὁ δὲ Κα
σαρ ἐς Ῥώμην ἐπειχθεὶς, τὸν
δῆμον ἐκ μνήμης τῶν ἐπὶ Σύλλα
Μαρίου κακῶν πεφρικότα, ἐλπί
καὶ ὑποσχέσεσι πολλαῖς ἀνελάμβανε
καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐνσημαινόμενος φ
λανθρωπίαν, εἶπεν ὅτι καὶ Λεύκι
Δομίτιον ἑλὼν, ἀπαθῆ μεθείη με
τὰ τῶν χρημάτων. τὰ δὲ κλεῖθρ
τῶν δημοσίων ταμιείων ἐξέκοπτε, κ
τῶν δημάρχων ἑνὶ Μετέλλῳ κωλύοντ

θάνατ

ρείτου ἠπείλει. τῶν τε ἀψαύστων σι χρημάτων, ἅ φασιν ἐπὶ Κελτοῖς πάλαι σὺν ἀρᾷ δημοσίᾳ τεθῆναι, μὴ σαλεύειν ἐς μηδὲν, εἰ ελτικὸς πόλεμος ἐπίοι· ὁ δὲ φ. Κελτοὺς αὐτοὺς ἐς τὸ ἀσφαλέστον ἑλὼν, λελυκέναι τῇ πόλει ὴν ἀράν. Λέπιδον δὲ Αἰμίλιον φη τῇ πόλει, καὶ τὸν δήμαρχον Μᾶρκον Ἀντώνιον τῇ Ἰταλίᾳ καὶ τῷ αὐτὴν στρατῷ· ἔς τε τὰ ἔξω, ίωνα μὲν ἀντὶ Κάτωνος ἡρεῖτο γὰρ Σικελίας, Κόϊντον δὲ Σαρ- καὶ ἐς τὴν Ἰλλυρίδα Γάϊον ώνιον ἔπεμπε, καὶ τὴν ἐντὸς πεων Γαλατίαν ἐπέτρεπε Λικι- Κράσσῳ. ἐκέλευσε δὲ καὶ νεῶν ους δύο γίγνεσθαι κατὰ σπουδὴν φί τε τὸν Ἰόνιον καὶ περὶ Τυῤῥη-· καὶ ναυάρχους αὐτοῖς ἔτι γινομένους ἐπέστησεν Ὁρτήσιόν τε καὶ Δολοβέλλαν. οὕτω κρατυνάμενος ὁ ῖσαρ ἀνόατον Πομπηΐῳ γενέσθαι Ἰταλίαν, ἐς Ἰβηρίαν ᾔει, ἔν- Πετρηΐῳ καὶ Ἀφρανίῳ τοῖς Πομ-ου στρατηγοῖς συμβαλὼν, ἧσσον τῶν ἐφέρετο τά γε πρῶτα· τὰ δὲ ἀνωμάλως ἀλλήλοις ἐπολέμουν φὶ τὴν πόλιν Ἰλέρδην. καὶ στρα-πεδεύων ὁ Καῖσαρ ἐπὶ κρημνῶν, τολογῶν διὰ γεφύρας τοῦ Σικόριος ταμοῦ. χειμάῤῥου δ' ἄφνω τὴν φύραν καταλαβόντος, ἀνδρῶν τε πλῆθος ἀπολειφθὲν ἐν τῇ περαίᾳ φθειραν οἱ περὶ τὸν Πετρήϊον· καὶ Καῖσαρ αὐτὸς ἐμόχθει μετὰ τοῦ λοῦ στρατοῦ πάνυ καρτερῶς ὑπό δυσχωρίας καὶ ὑπὸ λιμοῦ, καὶ χειῶνος ἤδη καὶ πολεμίων, οὐδέν τε ἢ πολιορκίας ἔργον ἦν μέχρι ρους ἐπελθόντος· ὁ μὲν Ἀφράνιος

ſtanti mortem minatus ni deſiſteret, pecuniáſque ad id temporis intactas abſtulit: quas ferunt per Gallicos tumultus depoſitas cum execratione publica, in caput cujuſcunque contrectare auſi, niſi cauſa belli Gallici: ajebat enim religione ſolutam rempublicam perdomitis à ſe Gallis, ut nihil inde ſit periculi. Æmilium Lepidum Urbi præfecit, M. Antonium trib. pleb. Italiæ, hujuſque præſidiariis copiis: extra Italiam, Curionem Catoni juſſit ſuccedere in Sicilia: Sardiniam Q. Valerii provinciam eſſe voluit, Illyricum C. Antonii, citeriorem Galliam Licinii Craſſi. Duas quoque claſſes ad tutelam ſuperi inferíque maris properè fieri mandavit: quarum alteri Hortenſium, Dolobellam alteri præfecit. Itaque ſatis firmata contra Pompeii vim Italia, in Hiſpaniam profectus eſt: ubi Petreium Afraniumque Pompeianos duces aggreſſus, primùm impar viſus eſt circa Ilerdam caſtris prope hoſtem munitis, in loco prærupto & arduo, frumentum convehens per pontes Sicoris fluvii: quo hybernis imbribus repentè aucto, & abruptis pontibus & frumentatorum validum præſidium excluſum eo caſu, à Petreianis oppreſſum eſt: & Cæſar ipſe non mediocriter laboravit cum reliquo exercitu, cum fame conflictando hyberníſque tempeſtatibus atque hoſtibus, ita ut nihil ab ob-

rium effringit.

ſſo differret, donec æſtas ſupervenit. Tum verò Afranius

unà

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

una cum Petreio in ulteriorem ſe
454 recipiebat Hiſpaniam ad alium recens collectum exercitum: Cæſar verò ſemper itinera præoccupans munitionibus intercidebat, quominus ulterius procederent: atque etiam partem quandam ad locum caſtris capiendum præmiſſam circumvenit: illi ſublatis in capita ſcutis deditionem ſignificabant. Cæſar gratiam adverſariorum captans, nec comprehenſos, nec telis appetitos permiſit ad Afranium redire incolumes.

Cæſaris clementia.

Quo factum eſt ut ex utriſque caſtris ultro citróque commearetur continuè, & ſermones in circulis de concordia fierent. Jámque inter alios ductores Afranio quoque videbatur concedendam Cæſari Hiſpaniam, modò ad Pompeium permittatur reditus: quum Petreius reclamavit, per exercitum curſitans, & quotquot Cæſarianorum in caſtris inveniret ſua manu confodit, atque etiam quendam è ſuis tribunis qui furentem cohibere volebat: qua crudelitate offenſis militibus magis etiam commendavit Cæſaris clementiam. Forte fortuna evenit ut Cæſar hoſti aquationem præriperet: quæ neceſſitas expreſſit ut Petreius Afraniúſque in medium utriuſque exercitus prodirent ad ejus colloquium.

Petreius & Afranius Hiſpania Cæſari decedunt.

Ubi conventum eſt ut Hiſpania Cæſari decederent, ille deduceret illæſos ad Varum fluvium, inde porro ad Pompeium ire ſineret: ad cujus ripas poſtquam ventum eſt, advocatis ad concionem quotquot ex eo numero erant

καὶ ὁ Πετρήϊος ἐς τὴν ἐντὸς Ἰβη-
ἐχώρουν, ἕτερον στρατὸν ἀθροί-
ζοντες· καὶ ὁ Καῖσαρ ἀεὶ προλαμβά-
νων διεταφρευε τὰς διόδους, καὶ ἐ-
λυεν ἐς τὸ πρόσθεν ἰέναι· καὶ
μέρος αὐτῶν προπεμπομένοις
στρατοπέδου κατάληψιν ἐκυκλώ-
το. οἱ δὲ ἐπέθεσαν ταῖς κεφαλαῖς
τὰς ἀσπίδας, ὅπερ ἐστὶ σύμβολ-
αὐτοὺς παραδιδόντων. καὶ ὁ Καῖ-
οὔτε συνέλαβεν, οὔτε κατηκόντι-
ἀλλὰ μεθῆκεν ἀπαθεῖς ἐς τοὺς
τὸν Ἀφράνιον ἀπιέναι, δημαγωγ-
ἐς τοὺς πανταχοῦ πολεμίους· ὅθε-
ταῖς στρατοπεδίαις ἐπιμιξίαι π-
ἀλλήλους ἐγίγνοντο συνεχεῖς, καὶ
λόγοι περὶ ξυμβάσεων μετὰ τὸ πλή-
ἤδη δὲ καὶ τῶν ἡγεμόνων Ἀφρανίῳ
καὶ ἑτέροις ἐδόκει τῆς Ἰβηρίας ἐκστ-
Καίσαρι, καὶ ἀπαθεῖς ἐς Π-
πήϊον ἀπιέναι. Πετρήϊος δὲ ἀντ-
γε, καὶ περιθέων ἀνὰ τὸ στρατόπε-
ἔκτεινεν ὅσους εὑρίσκοι μετὰ τὴν ἐ-
μιξίαν τοῦ Καίσαρος· τῶν τε ἰδίων
γεμόνων ἐνιστάμενον τινὰ αὐτοχ-
διεχρήσατο. ἐξ ὧν ἔτι μᾶλλον ἀχ-
μενοι τῷ σκυθρωπῷ τοῦ Πετρηΐου,
τὸ φιλάνθρωπον τοῦ Καίσαρος ἐτ-
ποντο ταῖς γνώμαις. ἐπεὶ δέ που
τὴν ὑδρείαν αὐτῶν προὔλαβεν ὁ Κ-
σαρ, ἐν ἀμηχάνῳ γενόμενος ὁ Π-
τρήϊος, ἐς λόγους τῷ Καίσαρι συ-
μετὰ Ἀφρανίου, ἐφορώντων αὐτοὺς
στρατῶν ἑκατέρωθεν. καὶ συνέβησα-
οἱ μὲν, ἐκστῆναι τῆς Ἰβηρίας τῷ Κα-
σαρι, ὁ δὲ Καῖσαρ, αὐτοὺς ἀπα-
θεῖς ἐπὶ τὸν Οὔαρον ποταμὸν δια-
γαγεῖν, καὶ ἀπὸ τοῦδε χωροῦντας
Πομπήϊον ἐᾶν. γενόμενος δ' ὁ Κα-
σαρ ἐπὶ τοῦδε τοῦ ποταμοῦ, συνήγα-
γεν αὐτῶν ἐς ἐπήκοον ὅσοι ἦσαν ἐ-

τε Ῥώμ

τίης καὶ Ἰταλίας, καὶ ἐδημηγόρησεν ὧδε, Ὑμῶν, ὦ πολέμιοι (τῷδε γὰρ ἔτι τῷ ῥήματι χρώμενος, ἐναργεστέραν ὑμῖν τὴν ἐμὴν γνώμην ποιήσω) οὔτε τοὺς προπεμφθέντας ἐς τὴν κατάληψιν τοῦ στρατοπέδου, οἳ σφᾶς ἐμοὶ παρέδοσαν, διέφθειρα, οὔτε τὸν ἄλλον ὑμῶν στρατὸν, λαβὼν τὰ ὑδρεύματα, Πετρηΐου ἐκ τῶν ἐμῶν τοὺς ὑπὲρ Σίκορι ποταμὸν ἀποληφθέντας προανελόντος· εἰ δή τις ἐστί μοι παρ' ὑμῶν ὑπὲρ τούτων χάρις, ἀπαγγέλλετε αὐτὰ τοῖς Πομπηΐου στρατιώταις ἅπασι. Τοσάδε εἰπὼν τοὺς ἀπέλυεν ἀπαθεῖς, αὐτὸς δὲ τῆς Ἰβηρίας ἀπέφαινεν ἡγεμόνα Κάσσιον Κόϊντον. Καὶ τάδε μὲν ἦν ἀμφὶ τὸν Καίσαρα. Λιβύης δὲ Οὐᾶρος Ἀττίδιος ἐπῆρχε τῷ Πομπηΐῳ, καὶ Ἰόβας ὁ Μαυρουσίων Νομάδων βασιλεὺς Οὐάρῳ συνεμάχει. Κουρίων δὲ Καίσαρος αὐτοῖς ἐκ Σικελίας ἔπλει δύο τέλεσι στρατοῦ, καὶ ναυσὶ δώδεκα μακραῖς, καὶ ὁλκάσι πολλαῖς. Ἰτύκῃ δὲ προσσχὼν, ἐν μάχῃ βραχείᾳ περὶ αὐτὴν ἱππομαχίᾳ τρέπεται τινὰς τῶν Νομάδων ἱππέας, καὶ ὑπὸ τῆς στρατιᾶς ἐν τοῖς ὅπλοις ἔτι οὔσης αὐτοκράτωρ ὑπέστη προσαγορευθῆναι· ἔστι δὲ τιμὴ τοῖς στρατηγοῖς τόδε τὸ προσαγόρευμα παρὰ τῶν στρατῶν, καθάπερ αὐτοῖς μαρτυρούντων ἀξίως σφῶν αὐτοκράτορας εἶναι, καὶ τήνδε τὴν τιμὴν οἱ στρατηγοὶ πάλαι μὲν ἐπὶ πᾶσι τοῖς μεγίστοις ἔργοις προσίεντο, νῦν δὲ ὅρον εἶναι τῇδε τῇ εὐφημίᾳ πυνθάνομαι τὸ μυρίους πεσεῖν. ἔτι δὲ τοῦ Κουρίωνος ἐπιπλέοντος ἐκ Σικελίας, οἱ ἐν τῇ Λιβύῃ νομίσαντες αὐτὸν διὰ δοξοκοπίαν ἀμφὶ τὸν χάρακα τοῦ Σκιπίωνος κατὰ δόξαν τῆς ἐκείνου

Romani Italicíve nominis, Cæſar ſic orſus eſt, Equidem hoſtes (hac enim appellatione utentem intelligetis melius) neque in eos qui ad locum caſtris capiendum præmiſſi in poteſtatem meam deditione venerunt, ſævii, neque in vos excluſos aquationibus, quamvis Petreius meos trans Sicorim interceptos prior ciciderit: quorum beneficiorum ſi qua eſt apud vos gratia, nuntiate hæc Pompeianis militibus omnibus. Hæc locutus dimiſit eos innocuos, & Hiſpaniæ præpoſuit Quintum Caſſium. *Cæſaris verba ad hoſtes ſuos.* *Q. Caſſius Hiſpaniæ à Cæſare præpoſitus.*

Eodem tempore in Africa Actius Varus Pompeianis præerat, opem ferente pro ſocietate ac amicitia Juba, rege Mauritaniæ. Contra hos Curio ex Sicilia profectus eſt, cum duabus Cæſarianis legionibus in XII naves longas & multas onerarias impoſitis: qui exſcenſione ad Uticam facta Numidas quoſdam fugavit parvo equeſtri prælio, móxque ab exercitu etiam tum armato imperatorem ſe conſalutari paſſus eſt. Id honoris olim ducibus conferebatur à ſuis militibus tanquam virtutis teſtimonium, quem illi poſt quodvis præclarum belli facinus admittebant: noſtra autem ætate, ut audio, nemini contingit hujuſmodi acclamatio, niſi cæſis hoſtium decem millibus. Ceterùm Afri navigante adhuc Curione rati eum æmulatione gloriæ petiturum caſtra Cornelia, veneno a- 455 *Imperatoris nomen ut admittendum.*

quam

Aquæ veneno infectæ.

quam infecerant. Nec fefellit eos ſpes ſua: nam & Curio ſtationem ibi habuit, & exercitus mox morbo laboravit, à potu oculis caligantibus tanquam in nebula, & ſopore gravante, quem ſequebantur vomitus varii & convulſio totius corporis: quamobrem ad ipſam Uticam tranſlata ſunt caſtra, ducto per longas & latas paludes exercitu, ob corporum languorem debili. Ut verò victoria Cæſaris ex Hiſpania nuntiata eſt, receptis animis aciem ſecundùm mare ſtruxerunt loco anguſto: commiſſóque acri prælio, Curio unum tantum ex ſuis amiſit: ex Vari acie ſexcenti ceciderunt, & multo plures vulnerati ſunt. Adventante autem Juba falſus rumor allatus eſt, regem à

Bragada flumen.

Bragada flumine, quod non longè diſtabat, reverſum in regnum ad arcendas vicinorum incurſiones, relicto in ripa duce Saburra cum exiguis copiis. Id credens Curio fervida æſtate circa tertiã diei horam duxit robur exercitus contra Saburram, per viam arenoſam & ſqualidam: nam & torrentes ſi qui erant, ardore ſolis aruerant, & fluvius à Saburra ipſóque rege occupatus fuerat.
456 Falſus igitur ſua ſpe Curio in tumulos curſu ſe recepit, laſſitudine & æſtu ſitíque preſſus pariter. Id ubi animadverterunt hoſtes, ſuperato fluvio explicuerunt aciem, & ille valde imprudenter ac inconſideratè debilem exer-

μεγαλουργίας στρατοπεδεύσειν, τὸ
δῶρ ἐφάρμαξαν. καὶ ἐλπίδος οὐ
μαρτών· ὅ, τε γὰρ Κουρίων ἐστάθμε
σεν ἐνταῦθα, καὶ ὁ στρατὸς ἐνε
ἐνόσει· πιοῦσί τε τὸ βλέμμα ἀμα
ρὸν ἦν, ὥσπερ ἐν ὁμίχλῃ, καὶ
πνος. ἐπεγίγνετο ἐν κάρῳ. μετὰ
αὐτὸν ἔμετοι τροφῆς ποικίλοι,
σπασμὸς ὅλου τοῦ σώματος· ὧν
χάριν ὁ Κουρίων παρ' αὐτὴν Ἰτ
κην μετεστρατοπέδευε, δι' ἕλους
χυροῦ τε καὶ μακροῦ τὸν στρατὸν
σθενῆ διὰ τὴν ἀρρωστίαν γεγονό
ἄγων. ὡς δὲ σφίσιν ἡ νίκη Καίσα
ρος ἡ περὶ τὴν Ἰβηρίαν ἀπηγγέ
θη, ἀνεθάρρησάν τε, καὶ παρετ
ξαντο παρὰ τὴν θάλασσαν,
βραχεῖ χωρίῳ. μάχης δὲ καρτερ
γενομένης, Κουρίωνος μὲν εἷς ἀν
ἔπεσεν, Οὐάρου δὲ ἑξακόσιοι,
κατετρώθησαν ἔτι πλείονες. Ἰόβα
ἐπιόντος, δόξα ψευδὴς περιεσπ
δησεν, ἀμφὶ τὸν Βραγάδαν ποτα
μὸν οὐ πολὺ διεστῶτα ὑπεστραφέν
τὸν Ἰόβαν, προθυμηθέντος αὐτῷ τῆς ἀ
χῆς ὑπὸ τῶν γειτόνων, Σαβούρρα
στρατηγὸν σὺν ὀλίγοις ἐπὶ τοῦ ποτα
μοῦ καταλιπόντα. καὶ τῷ δὲ τῷ λο
γῳ πίσυνος ὁ Κουρίων, θέρους θερ
μοῦ περὶ τρίτην ὥραν ἡμέρας ἦγ
τὸ κράτιστον τῆς στρατιᾶς ἐπὶ τὸν Σα
βούρραν, ὁδὸν ψαμμώδη καὶ ἄνυδρον
εἰ γάρ τι καὶ νᾶμα χειμέριον ἦν
ἐξήραντο ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ ἡλίου
καὶ ὁ ποταμὸς ὑπό τε Σαβούρρα καὶ
ὑπ' αὐτοῦ παρόντος κατείχετο τ
βασιλέως. σφαλεὶς οὖν τῆς ἐλπίδος
ὁ Κουρίων, ἐς λόφους ἀνέδραμεν,
ὑπό τε καμάτου καὶ πνίγους τῆς δί-
ψης ἐνοχλούμενος· ὡς δὲ αὐτὸν
κατεῖδον οὕτως ἔχοντα οἱ πολέμιοι, τὸν μὲν ποταμὸν ἐπέρων ἐς μάχην ἐσκευ-
ασμένοι, καὶ ὁ Κουρίων κατέβαινεν ἀφρόνως μάλα καὶ ἀφρονικῶς ἀσθενῆ

τὸν στρα-

στρατὸν ἄγων. κυκλωσαμένων δ' τὸν τῶν Νομάδων ἱππέων, ἐπὶ μὲν ὰ χρόνον ὑπεχώρει, καὶ ἐς βραχὺ συνεστέλλετο· ἐνοχλούμενος δὲ, ἔφευγεν αὖθις ἐς τοὺς λόφους. Ἀ-ιος μὲν δὴ Πολλίων, ἀρχομένου τοῦ κοῦ, διέφυγεν ἐπὶ τὸ ἐν Ἰτύκῃ ατόπεδον σὺν ὀλίγοις, μή τις ἐξ Υάρου γένοιτο πρὸς τὴν δόξαν τῆς ζωθα κακοπραγίας ἐπίθεσις· Κου-ων δὲ, φιλοκινδύνως μαχόμενος, ὺν ἅπασι τοῖς παροῦσιν ἔπεσεν, ἐπὶ τῷ Πολλίωνι μηδένα ἄλλον ανελθεῖν ἐς Ἰτύκην. τοιοῦτον μὲν τὸ τέλος τῆς ἀμφὶ τὸν Βραγάδαν ταμὸν μάχης ἐγένετο· καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Κουρίωνος ἀποτμηθεῖσα, Ἰόβαν ἐφέρετο. ἐν δὲ τῷ περὶ τὴν ύκην στρατοπέδῳ τοῦ κακοῦ φανε-γενομένου, Φλαμμέας μὲν ὁ ναύαρχος αὐτίκα ἔφευγεν αὐτῷ στόλῳ, ὶν τινὰ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀναλαβεῖν· σίνιος δ' ἐς τοὺς παρορμοῦντας πόρους ἀκατίῳ διαπλεύσας, ἐδεῖτο υτῶν ἐπιπλεῦσαί τε καὶ τὸν στρατὸν αλαβεῖν. καὶ τινὲς ἐς τοῦτο νυκτὸς έπλευσαν· ἀθρόως δ' ἐσβαινόντων ἐκείνων, τὰ τε σκάφη κατεδύετο, καὶ τῶν ἀναχθέντων οἱ ἔμποροι τοὺς ολλοὺς χρήματα φέροντας ἕνεκα τῶν ρημάτων ἐς τὴν θάλασσαν ἐρρίπτουν. καὶ τάδε μὲν ἦν ἀμφὶ τοὺς ἀναχθέντας· ἕτερα δ' ἐν τῇ γῇ νυκτὸς ἔτι περὶ τοὺς ὑπολειφθέντας γίγνετο ὅμοια· καὶ μεθ' ἡμέραν οἱ ὲ τῷ Οὐάρῳ σφᾶς παρέδοσαν, ὁ Ἰόβας ἐπελθὼν περιέστησεν αὐτοὺς ὶ τὸ τεῖχος, καὶ ὡς λείψανα τῆς αυτοῦ νίκης κατηκόντισεν, οὐδέν τι φροντίσας οὐδὲ Οὐάρου παρακαλοῦντος. οὕτω μὲν δὴ τὰ σὺν Κουρίωνι ἐς

citum deduxit in planitiem: ubi à Numidis equitibus cinctus aliquandiu retrocedendo ſuſtinuit in arctum ſuos contrahens: hoſte verò pugnam non remittente, iterum refugit in tumulos. Et Pollio quidem maturè cum paucis refugit Uticam ad exercitum, ne quid per occaſionem cladis Varus ibi moveret: Curio verò temerariè cum hoſte decertans cum omnibus quotquot circa ſe habebat occubuit, ita ut nemo poſt Pollionem reverſus ſit Uticam. Hoc eventu ad Bragadam pugnatum eſt: & caput Curionis reſectum ad Jubam perlatum Quod poſtquam in exercitu ad Uticam relicto eſt cognitum, Flamma præfectus cum ſua claſſe aufugit priuſquam ullum ex terra militem reciperet. Pollio verò ad negotiatores portum ſubeuntes lembo devectus orabat ut appellerent ad littus, & milites in naves reciperent, perſuaſitque ut aliquot noctu id facerent: ſed quum catervatim illi in naves properando irruerent, quaſdam depreſſerunt pondere: qui in altum evecti ſunt, propter pecunias quas ſecum deferebant, à negotiatoribus in mare projecti perierunt: nec mitius relicti in terra tractabantur eadem nocte. Sequenti verò die Varo ſe dediderunt: quos Juba ſuperveniens diſpoſuit ſupra mœnia, ſicque ſublimes telis confixit, ut victoriæ ſuæ reliquias, nequicquam Varo deprecante. Atque ita duæ Romanæ legiones Curionis ductu in Afri-

Curionis obitus.

Curionis caput reſectum ad Jubam perlatum.

Flamma præfectus exercitus.

Romani crudeliter à Juba tractati.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Africam delatæ interierunt, ſimul cum equitibus, velitibus & calonibus. Juba, ut optimè de Pompeio meritus, domum rediit.

457 Antonius Cæſaris dux ſuperatus.

Per coſdem dies & Antonius in Illyrico à Dolobella Pompeiano duce ſuperatus eſt, & alius Cæſarianus exercitus ad Placentiam ſeditiosè ſuis præfectis reclamabat, bellum eos trahere nec bi quinas minas reddere, quas donativi nomine Cæſar eis Brundiſii pollicitus fuerat.

Cæſarianus exercitus tumultuatur ad Placentiam.

Ille hoc cognito Placentiam advolavit è Maſſilia, & turbulentos etiam tum repertos ſic allocutus eſt:

Cæſaris verba ad ſeditioſos milites.

Nota eſt vobis ſolita mea celeritas: nunc verò in mora non nos ſumus ſed hoſtes qui nos fugiunt. Vos qui in Gallia me duce magna percepiſtis commoda, & fidem veſtram non in partem hujus belli, ſed in univerſum mihi obligaſtis, in mediis conatibus nos deſeritis, in præfectos inſurgitis, imperare vultis his quorum oportebat imperata facere. Quum igitur meipſum teſtem habeam meæ perpetuæ in hanc uſque diem ergo vos obſervantiæ, tractabo vos lege Petreia, & nonam legionem decimabo, quandoquidem inde ortum eſt

Lex Petreia.

Λιβύων ἐπιπλευσάντων Ῥωμαίω τέλη διώλετο, καὶ ὅσοι μετ' α ἦσαν ἱππεῖς τε καὶ ψιλοὶ, καὶ ὑπη- ρέται τοῦ στρατοῦ. Ἰόβας δ' ἐς τὰ κεῖα ἀνέστρεφε, μέγιστον ἔργον Πομπηΐῳ κατειλογιζόμενος. καὶ αὐτῶν ἡμερῶν Ἀντώνιός τε περὶ Ἰλλυρίδα ἡσσᾶτο ὑπὸ Ὀκτα Δολοβέλλα, Πομπηΐῳ στρατηγοῦ, καὶ στρατιὰ Καίσαρος ἄλλη ἐν Πλακεντίαν στασιάσασα τῶν χόντων κατεβόησεν, ὡς ἐν τῇ στρατείᾳ βραδύνοντες, καὶ τὰς τε μνᾶς οὐ λαβόντες· ἥντινα δὲ αὐτοῖς ὁ Καῖσαρ ἔτι περὶ Βρ σιον ὑπέσχητο· ὧν ὁ Καῖσαρ πυ θόμενος, ἐκ Μασσαλίας ἐς Πλα τίαν ἠπείγετο συντόμως, καὶ ἐς στασιάζοντας ἐπελθὼν, ἔλεξεν
„ Ταχὺ μὲν ὅσῳ περὶ ἕκαστα λ
„ μαι συνίστέ μοι· βραδύνει ο
„ πόλεμος οὐ δι' ἡμᾶς, ἀλλὰ
„ τοὺς πολεμίους ὑποφεύγοντας
„ μᾶς. ὑμεῖς δ' ἔν τε Γαλα
„ πολλὰ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς ὀνούμενοι
„ ἐς τόνδε τὸν πόλεμον ὅλον σοι
„ μέρος αὐτοῦ μοι συνομόσαντ
„ ἐν μέσοις ἔργοις ἡμᾶς ἀπολεί
„ τε, καὶ τοῖς ἄρχουσιν ἐπανίστα
„ καὶ προστάττειν ἀξιοῦτε παρ'
„ χρὴ προστάγματα λαμβά
„ μαρτυρόμενος οὖν ἐμαυτὸν
„ ὑμᾶς μέχρι δεῦρο φιλοτιμί
„ χρήσομαι τῷ Πετρείῳ νόμῳ,
„ τοῦ ἐνάτου τέλους, (ἐπειδὴ μάλιστα τῆς στάσεως κατῆρξε) τὸ δέκατον Δ

κληρ

Χρήσομαι τῷ Πετρείῳ νόμῳ &c.] Nullus ſcriptorum veterum, quod ſci Legis Petreiæ de decimatione meminit. Verum *decimatio* vetus Roma rum inſtitutum & patria lex, qua, ſi plures peccaſſent & manipuli aliq ſimul locum deſeruiſſent, decimus quiſque ſorte ad ſupplicium legebatur. terdum tamen & *viceſimatio* adhibita, imo & *centeſimatio*. Ac ratio hæc niendi commoda pariter & terribilis admodum erat. Infra p. 467. ubi ex citus Cæſaris pænitentia ductus decimari petit, eandem hanc legem vo

τῆ

κληρώσω θανεῖν. Θρῆνος δὲ ἀ-ὅσα ἐξ ἅπαντος τοῦ τέλους γενο-ἀλλ' οἱ μὲν ἄρχοντες αὐτοῦ προσπε-όντες ἱκέτευον, ὁ δὲ Καῖσαρ μό-λις τε καὶ κατ' ὀλίγον ἐνδιδοὺς, ἐς -στον ὅμως ὑφῆκεν, ὡς ἑκατὸν καὶ -κοσι μόνους (οἳ κατάρξαι μάλιστα -εδόκουν) διακληρῶσαι, καὶ δυοδε-κάτων τοὺς λαχόντας ἀνελεῖν. Τῶν δὲ δώδεκα τῶνδε ἐφάνη τις οὐδ' ἐ-πιδημῶν ὅτε ἡ στάσις ἐγίγνετο· καὶ ὁ -σαρ τὸν ἐμφήναντα λοχαγὸν ἔ-κτεινεν ἀντ' αὐτοῦ.

μὲν δὴ περὶ Πλακεντίαν στάσις -ελέλυτο. Ὁ δὲ Καῖσαρ ἐς Ῥώ-μην παρῆλθε, καὶ αὐτὸν ὁ δῆμος -ικῶς ᾕρειτο δικτάτορα, οὔτε βουλῆς ψηφιζομένης, οὔτε προ-χειροτονοῦντος ἄρχοντος· ὁ δὲ, εἴτε -γησάμενος τὴν ἀρχὴν, ὡς -φθονον, εἴτε οὐ χρῄζων, ἄρξας -δεκα μόνας ἡμέρας (ὧδε γὰρ -δοκεῖ) ὑπάτους ἐς τὸ μέλλον -δειξεν ἑαυτόν τε καὶ Σερουίλιον Ἰ-σαυρικόν. ἡγεμόνας τε ἐς τὰ ἔθνη -επεμπεν, ἢ ἐνήλλαττεν, ἐφ' ἑ-αυτοῦ καταλέγων, ἐς μὲν Ἰβηρίαν, -κον Λέπιδον· ἐς δὲ Σικελίαν, -λον Ἀλβῖνον· ἐς δὲ Σαρδὼ, Σέξ-τον Πεδουκαῖον· ἐς δὲ τὴν νεόληπτον -λατίαν, Δέκιμον Βροῦτον. τῷ δὲ -λιμώττοντι σῖτον ἐπέδωκε, καὶ φυγάδας δεομένῳ κατάγειν -εχώρησε, χωρὶς Μίλωνος· αἰ-δ' αὐτοῖς καὶ χρεῶν ἀποκο-

ſeditionis initium. His auditis in legione ipſa fuit comploratio, tribuni verò ſupplices rogabant veniam. Cæſar ægrè cunctantérque exoratus, hactenus tamen pœnam remiſit, ut ex c x x ſolis qui præcipui ſeditionis autores videbantur, in duodecim ſorte ductos animadverteret. Ex his duodecim unum compertum eſt abfuiſſe ſeditionis tempore, pro quo Cæſar centurionem occidit, qui eum detulerat.

Seditioſi ſupplicio affecti.

Centurionis pro injuſtè delato milite interitus.

Atque ita Placentina ſeditione finita, Urbem repetiit: territóque populo dictator creatus eſt, nil moratus vel ſenatuſconſultum, vel magiſtratus ullius ſuffragium. Sed quia videbatur invidioſum id honoris faſtigium, aut fortaſſe ſupervacuum, undecimo pòſt die (ut quidam ferunt) ſe conſulem deſignavit & Servilium Iſauricum: ſuóque arbitratu provinciis dedit aut mutavit præſides, Hiſpaniæ M. Lepidum, A. Albinium Siciliæ, Sex. Peducæum Sardiniæ, Decimum Brutum Galliæ novæ provinciæ: populo verò ſame laboranti fru- 458
mentum diſtribuit, eóque deprecante reditum conceſſit exulibus, uno Milone excepto. Sed quum is novas quoque tabulas peteret,

Cæſar dictator creatus.

-τριον νόμον. & lib 3. στρατιωτικὸν νόμον. Quare cenſeo hoc loco cum -ιriſſimo Caſaubono legendum: χρήσομαι τῷ πατρίῳ νόμῳ κατὰ τοῦ ἐννά-τέλους, ἐπειδὴ μάλιστα τῆς στάσεως κατῆρξε, τὸ δέκατον διακληρώσω θα-. Vel χρήσομαι πατρίῳ νόμῳ, καὶ τοῦ ἐννάτου τέλους (ἐπ. μαλ. τ. στα. κα-) τὸ δέκατον μέρος διακληρώσω θανεῖν. quemadmodum infra τὸ δέκα-μέρος ἀναιρεῖν,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

peteret, cauſando bella ſeditio- néſque, & inde ſecutam vilitatem rerum venalium, eas quidem preces repulit: verùm cenſores creavit qui ſtatuerent pretia rerum venalium, unde pro pecuniis ſatisfaciendum erat fœneratorum poſtulationibus. His peractis, circa brumam nuntios ad exercitus dimiſit, ut ſibi ad Brundiſium occurrerent: ipſe Decembri menſe urbem egreſſus eſt, ne magiſtratus quidem ſui reſpectu expectatis calendis ineuntis anni proximis. Eum populus frequens honoris cauſa proſecutus orabat ut cum Pompeio rediret in gratiam: ſatis enim apparebat, utercunque viciſſet, venturum in unius poteſtatem rempubl. Ille iter ingreſſus nihil ſibi ad ſummam celeritatem fecit reliquum.

Interea Pompeius indeſinenter naves fabricabat, copias augebat, colligebat pecunias, & captis in mari ſupero XL Cæſaris navibus, obſervabat ejus trajectum, milites interim exercens decurſionibus, præſens ipſe, & præter ætatem primus laborem quemvis aggrediens: unde illi favor ingens contigit omnibus ad exercitamenta ejus tanquam ad ſpectacula confluentibus. Erant autem ad id temporis Cæſari decem legiones, & equitum Gallorum decem millia: Pompeio verò quinque legiones quæ ex Italia cum equitatu ſuo trajecerant, & duæ Parthicæ Craſſi exercit[us] reliquiæ: & pars quædam eorum qui Gabinii ductu in Ægyptu[m] irruperant: omnibus connumeratis undecim legiones Italici g

Cæſaris & Pompeii copiæ.

πὰς, διά τε πολέμους καὶ στά
τὴν ἐκ τῶνδε τοῖς πιπράσκουσιν
ἐποῦσαν εὐωνίαν, τὰς μὲν ἀποκ
οὐκ ἔδωκε, τιμητὰς δὲ τῶν ὠνίων
φηνεν, οἷς ἔδει τὰς χρήστας τοῖ
νείσασιν ἀντὶ τῶν χρημάτων δι
καὶ τάδε πράξας, περὶ χειμε
τροπὰς περιέπεμπε τὸν στρατ
πανταχῇ ἐς τὸ Βρεντέσιον, αὐτ
ἐξῄει, Δεκεμβρίου μηνὸς Ῥωμ
ὄντος, οὐκ ἀναμείνας, οὐδὲ τ
χῆς ἕνεκα, τὴν νουμηνίαν οὐ
πλησιάζουσαν· ὁ δὲ δῆμος εἵπ
παρακαλῶν συμβῆναι Πομπηΐ
γὰρ ἄδηλον ἦν ἐς μοναρχίαν τ
κῶντα τρέψεσθαι. καὶ ὁ μὲν ὥδευ
δὲν ἐλλείπων δυνατῆς ἐπείξεως.

Ὁ δὲ Πομπήϊος πάντα τὸν
νον τόνδε ναῦς ἐποιεῖτο, καὶ στρ
ἀεὶ πλείονα καὶ χρήματα συν
καὶ τὰς ἐν τῷ Ἰονίῳ Καίσαρος
στρεφομένας ναῦς ἑλὼν, ἐφύλασσεν
τοῦ τὸν διάπλουν· τόν τε στρατ
γύμναζε, συντρέχων καὶ συν
πεύων, καὶ παντὸς ἐξάρχων π
παρ᾽ ἡλικίαν, ὅθεν αὐτῷ ῥᾳ
εὔνοιά τε ἦν, καὶ συνέθεον ἐπὶ
γυμνάσια Πομπηΐου πάντες, ὡ
πὶ θέαν. ἦν δ᾽ ἐς τότε Καίσαρ
δέκα τέλη πεζῶν, καὶ Κελτῶν
τρεῖς μύριοι, Πομπηΐῳ δὲ πέντε
ἐξ Ἰταλίας, δι᾽ ὧν τὸν Ἰόνιον διε
πλεύκει, καὶ τούτοις ὅσοι συνεπ
σοντο ἱππεῖς· ἐκ δὲ Παρθυα
δύο, τῶν σὺν Κράσσῳ πεπολεμη
των τὰ ὑπόλοιπα, καὶ τι μέρος α
λο τῶν ἐς Αἴγυπτον ἐσβαλόντων
Γαβινίου. σύμπαντα, ἀνδρῶν Ἰ
λῶν ἕνδεκα τέλη, καὶ ἱππεῖς ἀμ

τι

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

…οι ἑπτακισχίλιοι· σύμμαχοι δ' [Ἰ]ωνίας τε καὶ Μακεδονίας καὶ Πε[λοπ]οννήσου καὶ Βοιωτίας, τοξόται τε [Κρῆ]ται καὶ σφενδονῆται Θρᾶκες, καὶ [οἱ] περὶ τὸν Πόντον βέλεσι χρῶνται, [Γαλάτ]αι τε τινὲς Κελτῶν, καὶ Γαλα[τῶν] ἕτεροι τῆς ἑῴας, Κομμαγηνοί [ὑ]π' Ἀντιόχου πεμφθέντες, καὶ [Κίλι]κες καὶ Καππαδόκαι· καὶ ἐκ τῆς [μικρ]οτέρας Ἀρμενίας τινὲς, καὶ [Παμ]φύλιοι καὶ Πισίδαι· ὧν οὐχ ἅ[παντω]ν ἐς μάχας, ἀλλ' ἐς φρούρια [καὶ ὀχυρώματα καὶ τά]φρείας καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρε[σίαν] τοῦ Ἰταλικοῦ στρατοῦ χρῆσθαι διε[νοεῖτο], ἵνα μηδένα τῶν Ἰταλῶν πο[λέ]μου παρασπασαίη· καὶ τάδε μὲν [α]ὐτῷ τὰ πεζά· νῆες δὲ, μα[κραὶ] μὲν ἐντελεῖς τοῖς πληρώμασιν, [ἑξακ]όσιαι, καὶ τούτων ἐς ἑκατὸν Ῥω[μαί]ων ἐπιβατῶν, αἳ καὶ μάλιστα [ἀρ]χὴν ἐδόκουν, πολὺ δὲ ὁλκάδων [σκευ]οφόρων ἄλλο πλῆθος, ναύ[αρχο]ι τε πολλοὶ κατὰ μέρη· καὶ ἐπ' [αὐτο]ῖς Μάρκος Βούβιλος. ὡς δέ [πά]ντα ἦν ἕτοιμα, συναγαγὼν ὅ[σοι πάρ]ε ἦσαν ἀπὸ τῆς βουλῆς καὶ ἀπὸ τῶν […]υμβρων ἱππέων, καὶ τὸν στρατὸν [πά]ντα, ἐς ἐπήκοον ἔλεξεν ὧδε, [Κα]ὶ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν ἐξέλιπον, ὦ ἄνδρες, ὑπὲρ ἐλευθερίας τοῖς ἐπιοῦσι πολεμοῦντες, [οὐ] τὰ οἰκήματα πόλιν, ἀλλὰ τοὺς [ἄ]νδρας εἶναι νομίζοντες· (καὶ τόδε [π]ράξαντες, ὀξέως αὐτὴν ἀνέλαβόν τε καὶ εὐκλεεστέραν ἀπέ[φ]ηναν) καὶ ἡμῶν αὐτῶν οἱ πρό[γ]ονοι Κελτῶν ἐπιόντων ἐξέλιπον [τ]ὸ ἄστυ, καὶ αὐτὸ ἀνεσώσατο ἐξ [Ἀ]ρδεάτου Κάμιλλος ὁρμώμενος. πάντες τε οἱ εὖ φρονοῦντες τὴν ἐλευθερίαν, ὅπῃ ποτ' ἂν

neris & equitum circiter ſeptem
millia. Præterea auxilia ex Io-
nia, Macedonia, Peloponne-
ſo, Bœotia, & Cretenſes ſagit-
tarii, funditores Thraces, ja-
culatores Pontici: ad hæc Gal-
li quidam equites & alii Gala-
tæ, Commageníque miſſi ab
Antiocho, Cilices & Cappado-
ces, & quidam ex minore Ar-
menia, Pamphyliíque ac Piſi-
dæ, quibus non omnibus ad
prælia, ſed ad præſidia munitio-
néſque faciendas, & cætera Ita- 459
lici exercitus miniſteria uti cogi-
tabat, ne Italus miles diſtrahere-
tur à præliis. Et hæ quidem ter-
reſtres copiæ. naves autem, lon-
gæ quidem ad plenum inſtructæ,
ſexcentæ, quarum centum habe-
bant ſocios navales Romani ge-
neris, quæ præſtantiſſimæ vide-
bantur: onerariarum verò &
quæ apparatum ſubvehebant, a-
lia multitudo magna, diviſa in
aliquot præfectos, quibus Mar-
cus Bibulus præerat. Ubi verò o-
mnia parata fuere, accitis quot-
quot aderant ſenatorii equeſtriſ-
que ordinis, & cetero exercitu
univerſo, ſic pro concione locu-
tus eſt, Et Athenienſes urbem
ſuam quondam deſeruêre, mili-
tes, dum pro libertate bellum
gererent, rati viris civitatem con-
ſtare non ædificiis: quo facto,
brevi receperunt eam multo cla-
riorem quàm antea: & noſtri
majores exceſſère Urbe Gallis ir-
rumpentibus, quam Camillus
incolumem recepit, accurrens
Ardea Denique omnes qui ſapiunt, ubicunque libertatem
tueri

Pompeii oratio ad ſenatores & equites qui aderant & ad exercitum.

Viris civitas conſtat non ædificiis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

tueri datur, ibi patriam exiſtimant: quod & nos cogitantes huc trajecimus, non deſertores patriæ, ſed hic potiſſimùm propugnatores inſtructiſſimi, pœnas exacturi ab eo qui jamdudum inſidiatus ei, tandem repentè occupavit per homines corruptos largitionibus. qui hoſtis à vobis judicatus, nunc duces ſuos mittit ad noſtras provincias, alios Urbi præficit, alios per Italiam, tanta audacia imperium pop. Rom. occupat. Qui ſi hæc, bellum etiamnum gerens, & metuens, & pœnas Deo juvante daturus, perpetrat, quam violentiam, quam crudelitatem abſtinebit à patria ſi contingat vincere? Sequuntur eum quidam redempti pecuniis, quas ille ex noſtra ſibi paravit Gallia: malúntque ſervire, quàm æquo cum ceteris jure vivere. At ego nec defeci nec deficiam unquam vobiſcum pro vobis ſubire periculoſa certamina operam omnem offerens, vel ad militis vel ad ducis munia: &, ſi quid eſt in me vel felicitatis vel peritiæ in rebus bellicis, quod me hactenus invictum præſtitit, deos omnes
460 comprecor, ut id velint

„ ὦσιν, ἡγοῦνται πατρίδ
„ ἡμεῖς ἐνθυμούμενοι, δεῦ
„ πλεύσαμεν, οὐ τὴν πα
„ ἐκλιπόντες, ἀλλ᾽ ὑπὲρ
„ παρασκευαζόμενοί τε κα
„ τάδε, καὶ ἀμυνούμενοι τὸν ἐ
„ λαι μὲν ἐπιβουλεύοντα αὐτ
„ δὲ τοὺς δωροδοκοῦντας τὴν
„ λίαν ἄφνω καταλαβόντα
„ μεῖς μὲν ἐψηφίσασθε εἶναι
„ μιον, ὁ δὲ καὶ νῦν ἡγεμόνα
„ ἔθνη τὰ ὑμέτερα περιπέμ
„ τῇ πόλει τινὰς ἐφίστησι καὶ
„ ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν. τοσῆδ
„ μῃ τὸν δῆμον ἀφαιρεῖται
„ γεμονίαν. καὶ εἰ τάδε, π
„ ἔτι, καὶ δεδιὼς, καὶ δίκ
„ θεῷ δώσων, ἐξεργάζεται,
„ νικήσαντα προσδοκᾶν ἐκ
„ ὠμότητος ἢ βίας, καὶ τάδε
„ τοντα κατὰ τῆς πατρίδος;
„ σιν τινὲς ἐωνημένοι χρημάτ
„ ἐκεῖνος ἀπὸ τῆς ἡμετέρας
„ τίας πεπόρισται, δουλεύειν
„ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον ἰσο
„ αἱρούμενοι. ἐγὼ δ᾽ οὐκ ἐξ
„ οὔτ᾽ ἂν ἐκλίποιμι τὸν μεθ᾽
„ καὶ ὑπὲρ ὑμῶν ἀγῶνα· ἀ
„ στρατιώτην ἐμαυτὸν ὑμῖν κ
„ τηγὸν ἐπιδίδωμι, καὶ εἴ τι
„ μοι πολέμων ἐμπειρία κ
„ ἀηττήτῳ μέχρι νῦν φυλα
„ καὶ τάδε μοι πάντα τοὺς θεοὺς ἐς τὰ παρόντα συνενεγκεῖν εὔχομαι
„

Πάντες τε οἱ εὖ φρονοῦντες τὴν ἐλευθερίαν, ὅπῃ ποτ᾽ ἂν ὦσιν, ἡγοῦνται πατρίδα] Non puto Gelenium aliam ſequi lectionem voluiſſe, his verbis tem, *ubicunque libertatem tueri datur:* ſed tantùm mollire quod alioqu rius videri dictum poteſt. P. Candidus certè omnino & ipſe quam mus lectionem agnoſcit, & quidem malè cum proximè præcedentibu gens iſta, *πάντες τε οἱ εὖ φρονοῦντες, τὴν ἐλευθερίαν*, &c.

Δουλεύειν ἀντὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον ἰσονομίας αἱρούμενοι.] Debuit p dicere Gelenius, *quam æquo cum eo ipſo jure vivere*, Neque enim hic ſcri eſt, *ἀντὶ τῆς πρὸς τοὺς λοιποὺς ἰσονομίας*, ſed, *ἀντὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐκεῖ σονομίας*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

…γέσθαι τῇ πατρίδι κινδυνευ-
…σῃ, καθὰ καὶ προσκειμένῃ τὴν
…ἡγεμονίαν, αἴσιος· θαῤῥεῖν δὲ
…ὴ τοῖς τε θεοῖς, καὶ αὐτοῦ τοῦ
…γισμοῦ τοῦ πολέμου, καλλίω καὶ
…αίαν ἔχοντι φιλοτιμίαν ὑπὲρ
…τρίου πολιτείας. ἐπὶ δὲ τούτῳ
…πλήθει τῆς παρασκευῆς τοῦ-
…νοῦ ὄντι ἡμῖν κατὰ γῆν καὶ κατὰ
…λασσαν, καὶ τοῦ γιγνομένου τε
…καὶ προσεσομένου μᾶλλον, ἐπεί-
…ν τῶν ἔργων ἀψώμεθα. ὅσα γὰρ
…εῖν ἐπὶ τὴν ἕω καὶ τὸν Εὔξεινον
…ντον ἔθνη, πάντα Ἑλληνικὰ
…καὶ βάρβαρα, ἡμῖν σύνεστι, καὶ
…πλεῖς ὅσοι Ῥωμαίοις ἢ ἐμοὶ
…λοι, στρατιὰν καὶ βέλη καὶ ἀγο-
…ν καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν
…ηγοῦσιν. ἴτε οὖν ἐπὶ τὸ ἔργον,
…ίως τῆς τε πατρίδος καὶ ὑμῶν
…τῶν καὶ ἐμοῦ, καὶ τῆς Καίσαρος
…εως μνημονεύοντες, καὶ ὀξέως
…τὰ παραγγελλόμενα χωροῦντες.
ὧδε εἰπεν· ὁ δὲ στρατὸς ἅπας,
…οι ἦσαν ἀμφ᾽ αὐτὸν ἀπὸ τῆς
…ς, πολὺ καὶ γνωριμώτατον
…ος εὐφήμουν ὁμοῦ, καὶ ἐκέ-
…ἄγειν ἐφ᾽ ὅ, τι χρῄζοι. ὁ δὲ
…το γάρ, δυσχεροῦς ἔτι τῆς ὥ-
…ας καὶ τῆς θαλάσσης ἀλιμένου,
…χειμῶνα ἐπιπλεύσεσθαι τὸν Καί-
…, ὕπατόν τε ὄντα τὴν ἀρχὴν
…τῶδε διαθήσεσθαι) τοῖς μὲν

nunc eſſe patriæ noſtræ commodum: utque tam fauſtus ſim in ejus incolumitate protegenda, quàm fui in propagando imperio. Nos certè & diis decet fidere, & cauſæ, qua nulla juſtior honeſtiórve, apud amatores patriæ, reíque publicæ, præſertim in tam copioſo apparatu terreſtri ac maritimo, & in expectatione quotidianæ acceſſionis, quamprimum rem aggreſſi fuerimus: quotquot enim nationes ad Orientem Euxinúmque pontum ſpectant, ſive Græcæ ſive barbaræ, à noſtris ſtant partibus: tum reges quicunque pop. Ro. méique ſunt amici ac ſocii, militem, arma, commeatus, ceteráque neceſſaria expedient. Ite igitur, operam navate qualem patriæ dignitas, veſtráque virtus, ac mea felicitas poſtulat: ſuperbiæ Cæſaris mandatorúmque noſtrorum celeriter exequendorum memores. Ultima ejus verba, tum exercitus tum ſenatorum ceterorúmque nobilium excepit acclamatio, jubentium ut ſe quocunque opus eſſet duceret. Ille conſiderans tempus anni difficile, putánſque mari importuoſo non navigaturum Cæſarem antè finitam hyemem,

…patum domi negotiis conſularibus, præfectis claſſis mandavit

…ρεῖν δὲ χρὴ τοῖς τε θεοῖς, καὶ αὐτοῦ τοῦ λογισμοῦ τοῦ πολέμου.] Pro his, …γισμοῦ τοῦ πολέμου, Gelen. dixit tantùm *cauſæ*, at P. Candidus *ratione* non malè: nam & alibi λογισμὸν apud hunc ſcriptorem pro λόγον, id …ionem, me legere memini. Poſſet autem & ἔχοντος pro ἔχοντι legi.
…α γὰρ εἰπεῖν ἐπὶ τὴν ἕω καὶ τὸν Εὔξεινον πόντον ἔθνη] Scribendum … ὅσα γὰρ, ὡς εἰπεῖν, ἐπὶ τὴν ἕω, &c.

davit maris cuſtodiam, copias in hyberna diſtribuit circa Theſſaliam ac Macedoniam: tam neglectim conjecturam faciebat de futuro tempore. At Cæſar, ut ſuprà dixi, circa brumam contendit Brundiſium, ut hoſtem improviſo adventu perterrefaceret. Quúmque ibi nec commeatum, nec apparatum, nec copias ſuas omnes inveniſſet, tamen eos qui aderant ad concionem vocatos ſic allocutus eſt,

Cæſaris oratio ad ſuos.

Nec tempus hybernum, commilitones, nec ceterorum tarditas, aut apparatus quàm pro re minor, impetum meum remorabitur, cui in nulla re magis quàm in celeritate ſpes ſita eſt, & in veſtra virtute, qui accurriſtis primi omnium. Relinquamus igitur hîc
461 impedimenta & mancipia, ut
nos expeditos facilius navigia capiant, & trajiciant hoſtibus non ſentientibus. Utamur bona fortuna contra hyemem, paucitatem penſemus audacia, noſtræ inopiæ ſubveniat adverſariorum copia: quæ in noſtra poteſtate erit quamprimum terram attigerimus, modò ſciemus nihil noſtrum fore niſi vicerimus. Eamus igitur occupaturi apparatum illorum & commeatus & mancipia, dum tectis arcent hyemem: eamus dum Pompeius putat me quoque in hybernis degere inter pompas conſulares & ſacrificia. Noſtis ipſi plurimùm in bellis valere conatus necopinos: magni-

ναυάρχοις προσέταττεν ἐπιτει
θάλασσαν· τὸν δὲ στρατὸν ἐς χειμα
σίαν ἐπιδιήρει, καὶ περιέπεμπε
τε Θεσσαλίαν καὶ Μακεδονί
Πομπήϊος μὲν οὕτω τοῦ μέλλοντος
ἀμελῶς ἐτεκμαίρετο· ὁ δὲ Καῖσ
(ὡς μοι προείρητο) περὶ χει
τροπὰς ἐς τὸ Βρεντέσιον ἠπ
νομίζων τῷ ἀδοκήτῳ μάλι
πλήξειν τοὺς πολεμίους· οὔτε
ρὰν, οὔτε παρασκευὴν, οὔτ
τὴν τῆς ἑαυτοῦ πάντα ἠθροισ
τῷ Βρεντεσίῳ καταλαβὼν,
ρόντας ὁμοῦ ἐς ἐκκλησίαν σ
,, γὼν, ἔλεγεν, Οὔτε τῆς
,, χειμέριον, ὦ ἄνδρες, οἱ
,, μεγίστων ἐμοὶ συναιρεσθε
,, ἢ τῶν ἄλλων βραδύτης ἢ
,, πρεπούσης παρασκευῆς, φ
,, με τῆς ὁρμῆς. ἀντὶ γὰρ πάν
,, γοῦμαι μοι συνοίσειν τὴν
,, γίαν, καὶ πρώτους ἡμ
,, πρῶτοι συνεδράμομεν ἀλλ
,, ἀξιῶ θεράποντας μὲν ἐνταῦ
,, ὑποζύγια καὶ παρασκευ
,, πάνθ' ὑπολιπέσθαι, ἵνα ἡ
,, παροῦσαι νῆες ὑποδέξωντ
,, νους δ' εὐθὺς ἐμβάντας
,, ἵνα τοὺς ἐχθροὺς διαλαθ
,, τῷ μὲν χειμῶνι τύχην ἀ
,, ἀντιτιθέντες, τῇ δ' ὀλιγότη
,, μαν, τῇ δ' ἀπορίᾳ τὴν
,, θρῶν εὐπορίαν, ἧς ἐστιν ὑ
,, θὺς ἐπιβαίνουσιν ἐπὶ τὴν
,, κρατεῖν· ἣν εἰδῶμεν ὅτι μ
,, τήσασι οὐδέν ἐστιν ἴδιον. ἴω
,, ἐπὶ θεράποντάς τε καὶ σκε
,, ἀγορὰν τὴν ἐκείνων, ἕω
,, μάζουσιν ἐν ὑποστέγοις·
,, ἕως Πομπήϊος ἡγεῖται κἀμ
,, μάζειν, ἢ περὶ πομπὰς καὶ θυσίας ὑπατικὰς εἶναι. εἰδόσι δ'
,, ἐκφέρω, δυνατώτατον ἐν πολέμοις ἔργον εἶναι τὸ ἀδόκητον, φ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ν δὲ καὶ προφέρτιστον δόξαν ἀπενέγ-
σθαι τῶν ἐσομένων, καὶ τοῖς αὐτί-
κα διωξομένοις ἡμᾶς ἀσφαλῆ τὰ
εἰ προετοιμάσαι. ἐγὼ μὲν δὴ
τόνδε τὸν καιρὸν πλεῖν ἂν ἢ
γειν μᾶλλον ἐβουλόμην, ἵνα με
μπήϊος εἴδῃ, νομίζων ἔτι τὴν
χὴν ἐν Ῥώμῃ διατιθέναι· τὸ
ὑμέτερον εὐπειθὲς εἰδώς, ὅ-
ς ἀναμένω τὴν ἀπόκρισιν. Ἀ-
σαντος δὲ σὺν ὁρμῇ τοῦ στρατοῦ
ὸς, ἄγειν σφᾶς, εὐθὺς ἐπὶ τὴν
σαν ἦγεν ἀπὸ τοῦ βήματος,
πεζῶν τέλη, καὶ ἱππέας λο-
ς ἑξακοσίους. καὶ ἐπ' ἀγκυρῶν
λευε, κλυδωνίου διαπεράσ-
θαι. χειμέριοι δ' ἦσαν τροπαί,
πνεύματα ἄκοντα καὶ ἀχάλλον-
κατεκώλυε, μέχρι καὶ τὴν πρώ-
τοῦ ἔτους ἡμέραν ἐν Βρεντεσίῳ
είψαι. καὶ δύο τελῶν ἄλλων
τόντων, ὅδε καὶ τάδε προσλα-
ανήγετο χειμῶνος ἐπὶ ὁλκά-
αι γὰρ ἦσαν αὐτῷ νῆες ὀλίγαι
αι Σαρδὼ καὶ Σικελίαν ἐφρού-
α ὑπὸ δὲ χειμώνων ἐς τὰ Κε-
ια ὄρη περιαχθεὶς, τὰ μὲν πλοῖα
ς ἐς Βρεντέσιον ἐπὶ τὴν ἄλλην
ιὰν περιέπεμπεν, αὐτὸς δ' ᾔει
ὸς ἐπὶ πόλιν Ὤρικον διὰ τρα-
ς ἀτραποῦ καὶ στενῆς, ἐς μέρη
α διασπώμενος ὑπὸ τῆς δυσ-
ίας· ὡς εὐεπιχείρητος ἄν, εἰ
θετο, γενέσθαι· περὶ δὲ τὴν
όλις αὐτῷ συνῄει τὸ πλῆθος,
φρούραρχος ὁ τοῦ Ὠρίκου, τῶν
αὐτοῦ προειπόντων οὐ κωλύσειν
ντα Ῥωμαίων ὕπατον, τάς τε
ς παρέδωκε τῷ Καίσαρι, καὶ
' αὐτῷ κατέμεινε τιμῆς ἀξιού-

ficum verò fuerit, me primum futuris rebus proſpicere, & ſecuturis nos præparare tutum receptaculum. Equidem mallem hanc ipſam horam navigationi quàm concioni impendere, ut in Pompeii conſpectum veniam, dum me putat adhuc in Urbe agere conſulem. De veſtra voluntate certus ſum, tamen reſponſum expecto. Conclamantibus omnibus, duceret ſe quò vellet, mox è ſuperiore loco deſcendens, duxit ad mare legiones quinque, & lectiſſimos ſexcentos equites: qui in naves impoſiti in ſalo manſêre, jactis propter tempeſtatem ancoris, ut fit brumali tempore, ubi inviti ventis reſlantibus uſque primum ineuntis anni diem morati ſunt. Quúmque aliæ duæ legiones ſupervenisſent, his quoque in onerarias impoſitis ſolverunt: nam longæ, quarum non magnum habebat numerum, Siciliæ præſidio relictæ ſunt & Sardiniæ. Claſſis tempeſtatibus ad Ceraunios montes delata, continuò Brundiſium remiſſa eſt, ut reliquum exercitum adveheret: ipſe Cæſar cum expoſitis noctu Oricum petiit per colles anguſtos & aſperos, non uno agmine, ita ut ſi quis præſenſiſſet, facilè propter difficultatem locorum arceri potuerit. Tandem ſub diluculum ægrè in unum collectis copiis, præfectus præſidii, negantibus oppidanis prohibendum adventantem Romanum conſu-

..., claves Cæſari tradidit, & cum eo poſthac manſit in eodem 462

 honore

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

honore habitus. Lucretius autem & Minutius, qui ex altera parte Orici cum octodecim navibus longis, onerarias, frumentum Pompeio deferentes, cuſtodiebant, ipſis unà cum frumento depreſſis ne caperentur ab hoſte, aufugerunt Dyrrachium. Ille ab Orico properavit Apolloniam: quo ab oppidanis recepto, Tiberius præſidii præfectus urbem deſeruit. Cæſar verò pro concione ſuis admonitis, celeritatis ac fortunæ beneficio victas ſibi difficultates hyemis, tantum maris enavigatum in navium inopia, Oricum & Apolloniam captas ſine certamine, occupatas res hoſtium, ita ut prædixerat, ignorante etiam tum Pompeio: Quòd ſi, inquit, Dyrrachium promptuarium Pompeii & omnis apparatus receptaculum in poteſtatem noſtram redegerimus, omnia noſtra erunt quæ illis per totam æſtatem magnis quæſita ſunt laboribus. Hæc locutus rectà urbem eam petiit, longum iter continuans diebus ac noctibus.

Hoc cognito Pompeius per diverſam viam profectus eſt è Macedonia, concædibus quà ibat factis, ad remorandum Cæſarem, pontes intercîdens fluminum, commeatus incendens in tranſitu, maximum (ut erat) momentum ratus in appara

μενος. Λουκρήτιος δὲ καὶ Λού-
κιος ἐπὶ θάτερα τοῦ Ὠρικοῦ ναυ-
ὀκτωκαίδεκα μακραῖς Πομπηΐ-
τον ἐν πλοίοις φυλάσσοντες, π
πλοῖα κατέδυσαν, ἵνα μὴ ὁ
σαρ αὐτὰ λάβοι, καὶ ἐς Δυρ-
διέφυγον. ἀπὸ δὲ τοῦ Ὠρικοῦ
σαρ Ἀπολλωνίας ἠπείγετο· κ
Ἀπολλωνιατῶν αὐτὸν δεχομ
Σταμέριος ὁ φρούραρχος ἐξ
τὴν πόλιν. καὶ ὁ Καῖσαρ, ἀ
τὸν ἑαυτοῦ στρατὸν, ἀνέμνησεν ὅτι
τὴν ταχυεργίαν τοῦ τε χειμ
σιν ὁ τῇ τύχῃ περιγένοιτο, κ
λάσσης τοσῆσδε χωρὶς νεῶν κ
σφᾶν, Ὠρικόν τε καὶ Ἀπολλ
ἀμαχεὶ λάβοιεν, καὶ τὰ τῶν π
μίων ἔχοι, καθάπερ εἶπεν, ἀγ
„ τος ἔτι Πομπηΐου, Εἰ δὲ
„ ῥάχιον, ἔφη, τὸ ταμεῖον τοῦ Π
„ πηΐου παρασκευῆς παραλά
„ μεν, ἔσται πάντα ἡμῖν ἃ ἐ
„ νοις δι᾽ ὅλου θέρους πεπονημέ
Τοσαῦτα εἰπὼν, ἦγε συντόμω
πὶ τὸ Δυρράχιον αὐτοὺς ὁδὸν
κρὰν, οὔτε ἡμέρας οὔτε νυκτὸς ἀ-
παύων.

Πομπήϊος δὲ πυθόμενος τὴν α-
παρώδευσεν ἐκ Μακεδονίας,
ἐπείγετο καὶ ὅδε πολλῇ, κόπτων τε
ὕλην, ἣν παρώδευεν, ἵνα Και-
ρι δυσβατὸς εἴη, καὶ ποταμῶν
φύρας διαιρῶν, καὶ ἀγορὰν τὴν
μέσῳ πᾶσαν ἐμπιπράς, ἐν με-
σῳ (καθάπερ ἦν) καὶ ὅδε τιθέ

νος

Καὶ τῶν Ἀπολλωνιατῶν αὐτὸν δεχομένων, Σταμέριος ὁ φρούραρχος ἐξέλ
τὴν πόλιν.] Corrige omnino Σταβέριος, quemadmodum & in interpre
tione, ubi perperam *Tiberius* pro *Staberio* legitur. Cæſar: *Recepto Ca*
Orico, nulla interpoſita mora Apolloniam proficiſcitur. Ejus adventu audito
Staberius, qui ibi præerat, &c. *clam profugit.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ος τὴν ἑαυτοῦ παρασκευὴν διαφυλάξαι. κονιορτὸν δ' ἢ πῦρ ἢ καπνὸν εἴ ποτε μακρόθεν ἴδοιεν αὐτοὶ ἑκάτεροι, νομίζοντες εἶναι τὸ ἄλλων, ἐφιλονείκουν ὡς ἐν ἀγῶνι δρόμου, καὶ οὔτε τροφῇ καιρὸν ἐδίδουν οὔτε ὕπνῳ· ἔπειξις δ' ἦν καὶ σπουδὴ καὶ βοὴ τῶν ἀγόντων αὐτοὺς σὺν λαμπτῆρσι, καὶ θόρυβος ἐκ τοῦ πολὺς καὶ φόβος, ὡς τῶν πολεμίων αἰεὶ πλησιαζόντων· ὑπὸ δὲ καμάτου τινὲς ἀπερρίπτουν ἃ ἔφερον, ἢ ἐν φάραγξι διαλαθόντες ὑπελείποντο, τὴν αὐτίκα ἀνάπαυσιν πρὸ τοῦ ἐχθρῶν φόβου διαλλασσόμενοι. τοιαῦτα δὲ ἑκατέρων κακοπαθούντων, προὔλαβεν ὅμως Πομπήϊος τὸ Δυρράχιον, καὶ παρ' αὐτὸ ἐστρατοπέδευσεν, ναῦς τε ἐπιπέμψας, Ὤρικον αὖθις εἷλε, καὶ τὴν θάλασσαν ἀκριβεστέραις φρουραῖς ἐφύλασσεν. ὁ δὲ Καῖσαρ, τοῦ Πομπηΐου τὸν Ἄλωρα ποταμὸν ἐν μέσῳ θέμενος, ἐστρατοπέδευσε· καὶ τὸν ποταμὸν διαβαίνοντες ἱππομάχουν ἀλλήλοις ἀνὰ μέρη· ἀθρόοις δὲ τοῖς στρατοῖς οὐ συνεπλέκοντο· Πομπήϊος μὲν, ἔτι γυμνάζων τοὺς στρατολίτους, ὁ δὲ Καῖσαρ, τοὺς ἐκ Βρεντεσίου περιμένων. νομίσας δ' ὁ μὲν αὐτοὺς ἐπὶ ὁλκάδων διαπεριοῦντας οὐ λήσειν τὰς τοῦ Πομπηΐου τριήρεις, θερινὰ ἐς φυλακὴν ἀναπεπταμένας, χειμῶνος δ' εἰ περαιοῖντο, ναυλοχούντων ἐς νήσους

ſui cuſtodia. Quòd ſicubi alterutri vidêre è longinquo pulverem excitatum à ſuis aut ignem aut fumum, hoſtem putantes, contendebant ut in curſus certamine, nec cibo nec ſomno ſumentes ſatis temporis: ita cum clamore ac feſtinatione urgebant ſe invicem prælucentibus facibus. unde multum pavoris erat tumultúſque, non aliter quàm imminentibus ſemper hoſtibus: quidam præ laſſitudine abjiciebant ſarcinas, aut ſubducentes ſe clàm relinquebantur in vallibus, præſentem requiem pluris facientes, quàm metum ab hoſtibus. Inter has difficultates utriuſque agminis, prior tum Pompeius pervenit Dyrrachium, & caſtra poſuit ad mœnia, miſſáque claſſe recepit Oricum, & mari diligentiorem cuſtodiam adhibuit. Cæſar ex adverſo ejus caſtrametatus eſt, interfluente Alore flumine: certatúmque eſt aliquoties equeſtribus præliis per occaſionem his aut illis amnem tranſeuntibus: totæ copiæ nunquam deductæ in aciem, quòd Pompeius adhuc exerceret tironem militem, Cæſar expectaret relictos Brundiſii. Qui cogitans, eos, ſi primo vêre trajiciant onerariis, non fore tutos à Pompeii triremibus, ipſorum cauſa vagantibus ad cuſtodiam; hyeme verò ſi navigationem tentent, aut falli poſſe claſſem 463

Ὁ δὲ Καῖσαρ, τοῦ Πομπηΐου τὸν Ἄλωρα ποταμὸν ἐν μέσῳ θέμενος ἐστρατοπέδευσε] Quem fluvium hic Appianus *Alora*, & Plutarchus in Cæſare ...ον nominat, omnes alii ſcriptores *Apſum* appellant. Quare apud utrumque τὸν Ἄψον ποταμόν reſcribere oportet.

ſem hoſtium in inſularum ſtationibus: aut, etiam ſi deprehendantur, perrupturos vi ventorum & navium magnitudine, urgenter accerſebat. Illis verò non ſolventibus, decrevit ipſe clàm ad eos trajicere, quaſi non facilè ſecuturos alium: celatóque conſilio miſit tres ſervos ad fluvium diſtantem duodecim ſtadiis, qui expedient ſibi lemnunculum celerem, & gubernatorem aliquem optimum, quaſi ad mittendum aliquò nuntium: ipſe è triclinio ſeceſſit, languorem ſimulans, juſſis amicis manere in convivio: móxque privati hominis habitu vehiculum conſcendens contendit ad naviculam, quaſi Cæſaris nuntius: de reliquo ad mandanda ſervis utebatur, ipſe ſtragulis ſimul tectus & noctis caligine. Ceterùm hybernis ventis flantibus, ſervi hortabantur gubernatorem, bono eſſet animo, & occaſionem arriperet ad fallendos hoſtes in proximo. Is amnem quidem remorum vi enavigavit: verùm ubi ad oſtia ventum eſt, fluctu marino fluenta repercutiente, & urgente hoſtili terrore connitebatur in adverſum totis viribus: & quum nihil proficeret, deficiebat laſſitudine. Tum conſul capite retecto exclamat: Perge

Cæſaris dictum.

contra tempeſtatem forti animo, Cæſarem fers & fortunam Cæſaris. Hac voce attonitis unà cum gubernatore remigibus, navis magno ardore omnium eluctata ſuperavit os fluminis, ſed

τῶν πολεμίων, λαθεῖν ἂν αὐτ...
σως, ἢ καὶ βιάσασθαι μεγέθει τ...
καὶ πνευμάτων, μετεπέμπετο...
σπουδῇ. οὐκ ἀναγομένων δ'...
νων, αὐτὸς ἔκρινεν ἐπὶ τὴν...
τιὰν διαπλεῦσαι λαθών, ὡς...
νος αὐτὴν ἄλλου ῥᾳδίως ἐπ...
μένου· καὶ τὸ βούλευμα ἐπι...
ψας, ἔπεμπε τρεῖς θεράποντ...
πὶ τὸν ποταμὸν ἀπὸ δυόδεκα...
δίων ὄντα, οἳ κελήτιον ὀξὺ...
κυβερνήτην τὸν ἄριστον ὡς δὴ...
πεμπομένῳ πρὸς Καίσαρος ἔ...
λον ἑτοιμάσειν. αὐτὸς δ' ἀπὸ...
της ὑπεχώρησε μὲν ὡς κάμνων...
σώματι, τοὺς φίλους ἔτι ἑστιᾶ...
κελεύσας· ἐπιθέμενος δ' ἐσθ...
ἰδιώτου, καὶ ὀχήματος εὐθὺς...
βὰς, ἐξήλασεν ἐπὶ τὴν ναῦν,
ὅδε ὢν ὁ παρὰ τοῦ Καίσαρος ἀ-
σταλμένος· τά τε λοιπὰ διὰ τῶν
θεραπόντων προσέτασσεν, ἐγκε-
καλυμμένος τε καὶ ἐν νυκτὶ μάλ...
ἀγνοούμενος. χειμερίου δὲ τοῦ π...
ματος ὄντος, θαρρεῖν ἐκέλευ...
θεράποντες τὸν κυβερνήτην, ὡς...
τῷδε μάλιστα λησόμενοι τοὺς π...
μίους ἐγγὺς ὄντας· τὸν μὲν δὴ π...
μὸν ὁ κυβερνήτης εἰρεσίᾳ βιαζό...
νος ἔπλει· ὡς δ' ἐπὶ τὰς ἐκβολ...
ἀφίκετο, καὶ ἡ θάλασσα σὺν κλ...
δωνίῳ καὶ ταραχῇ τὸ ῥεῦμα ἀνέ...
πτεν, ὁ μὲν, ἐπιπαρερχόντων αὐ...
τῶν πολεμίων, ἐβιάζετο, καὶ ὡς
οὐδὲν προὔκοπτεν ἀπέκαμνεν καὶ ἀπ...
γίνωσκεν· ὁ δὲ Καῖσαρ ἀποκαλυψ...
,, μένος ἀνεβόησεν αὐτῷ, Θάρ...
,, ἴθι πρὸς τὸν κλύδωνα, Καίσα...
,, φέρεις, καὶ τὴν Καίσαρος τύχ...
ἐκπλαγέντων δὲ τῶν ἐρετῶν καὶ τοῦ κυ-
βερνήτου, προθυμίᾳ τε πᾶσιν ἐν...
πιπτε, καὶ ἡ ναῦς ὑπὸ βίας ἐξέπ...

π

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

τοῦ ποταμοῦ. τὸ πνεῦμα δ'
έλυ' καὶ τὸ κῦμα μετέωρον ἐς τὰς
όχας διερρίπτει, μέχρι πλησιά-
ζης ἡμέρας, οἱ μὲν ἐδεδοίκεσαν,
ὡς ἐν φωτὶ κατάδηλοι τοῖς πολε-
μίοις ἐσόμενοι, ὁ δὲ Καῖσαρ, τῷ
δαιμονίῳ χαλεψάμενος ὡς φθονε-
ρῷ ἐφῆκε τὴν ναῦν ἐπανιέναι· ἡ
ἡ πνεύματι ταχεῖ τὸν ποταμὸν
ῆλθε. Καίσαρα δ' οἱ μὲν ἐθαύ-
μαζον τῆς εὐτολμίας, οἱ δ' ἐπε-
μέμφοντο, ὡς στρατιώτῃ πρέπον ἔρ-
γον εἰργασμένον οὐ στρατηγοῦ. ὁ δ'
ἔτι λήσεσθαι προσδοκῶν, Ποσου-
μιον ἀνθ' ἑαυτοῦ προσέταξε δια-
πλεῦσαί τε καὶ φράσαι Γαβινίῳ τὸν
στρατὸν εὐθὺς ἄγειν διὰ θαλάσσης·
δ' ἀπειθῇ, ταῦτα προστάσσειν
Ἀντωνίῳ· καὶ τρίτῳ μετὰ τὸν Ἀντώ-
Καλήνῳ. εἰ δ' οἱ τρεῖς ἀπο-
ιεν, ἐπιστολὴ πρὸς τὸν στρατὸν αὐ-
ἐγγέγραπτο ἄλλη, τοὺς βουλομέ-
αὐτῶν ἐπὶ τὰς ναῦς ἕπεσθαι τῷ
σουμίῳ, καὶ καταίρειν ἀναχθέν-
ἐς χωρίον ἐς ὅ,τι ὁ ἄνεμος ἐκ-
φέρῃ, μηδὲν τῶν νεῶν φειδομένους. οὐ
νεῶν χρῄζειν Καίσαρα, ἀλλὰ
δρῶν. οὕτω μὲν ἀντὶ λογισμῶν ὁ
Καῖσαρ ἐπεποίθει τῇ τύχῃ. τάδε οὖν
Πομπήϊος προλαβεῖν ἐπειγόμε-
νος, ἐς μάχην διεσκευασμένος
ᾔει, καὶ δύο αὐτοῦ στρατιωτῶν ἐν
σῳ τὸν ποταμὸν ἐρευνωμένων, ᾗ
άλιστα εἴη διαβατὸς, τῶν τις Καί-
ρος εἷς ἐπιδραμὼν τοὺς δύο ἀνεῖ-
, καὶ ὁ Πομπήϊος ἀνέζευξεν, οὐκ
σιον τὸ σύμβολον ἡγούμενος. αἰτί-
αν δ' εἶχε παρὰ πᾶσι καιρὸν ἄ-
ριστον ἐκλιπεῖν. Ποσουμίου δὲ δια-
πλεύσαντος ἐς τὸ Βρεντέσιον, ὁ μὲν
Γαβίνιος, οὐχ ὑποστὰς τὸ πρόσταγ-
μα, ἦγε τοὺς βουλομένους διὰ τῆς Ἰλλυρίδος, οὐδαμοῦ διαναπαύων·

procellis & tumente fluctu jacta- 464
ta retrudebatur ad littus, donec
inſtante die nautiſque paventi-
bus ne conſpicerentur hoſti, Cæ-
ſar iratus fortunæ, ut invidæ,
permiſit navi reditum, & ea qui-
dem celeriter ſecundo vento flu-
vium retro ſubiit. Cæſaris ve-
rò amici mirabantur audaciam,
quidam etiam incuſabant, ut
non tam duci convenientem
quàm militi. Ille ubi vidit occul-
tos conatus non ſuccedere, Po-
ſtumium pro ſe trajicere juſſit
cum mandatis ad Gabinium, ut
mox exercitum per mare addu-
ceret: aut, ſi is recuſet, ad Anto-
nium, aut Calenum denique.
quòd ſi horum trium nemo au-
deret imperata exequi, literas a-
lias habebat ad ipſum exercitum,
ſignificantes ut quotquot vellent
ſequerentur Poſtumium, & ad
quodcunque littus ventus ferret,
appellerent, nil parcentes navi-
bus: ſibi enim non navigiis opus
eſſe, ſed viris: tanto plus fortunæ
fidebat Cæſar quàm conſiliis.
Pompeius igitur non differen-
dum ratus, ducebat in eum in-
ſtructam aciem: quúmque duo
ex ejus militibus prætentarent
vada medio alveo, unus Cæſaria-
norum invaſos ambos occidit:
Pompeius verò omen ut infau-
ſtum averſatus, in caſtra reduxit
copias, omnibus amitti occa-
ſionem querentibus. Ceterùm
Brundiſii Gabinius gravatus man-
data quæ Poſtumius pertulerat,
voluntarios duxit per Illyricum
conti-

Cæſar plus fortunæ fidit quàm conſiliis.

Cæſarianus miles duos Pompeianos occidit.

Omen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

continuato itinere, qui ab ejus regionis incolis ad unum oppreſſi ſunt: nec Cæſari per negotia vacavit ulciſci hanc injuriam. Antonius verò in naves impoſitis reliquis, vi ventorum Apolloniam plenis velis prætervectus eſt: remittente deinde flatu circa meridiem, à viginti Pompeianis navibus mareſcrutantibus conſpectus & exagitatus eſt: timebat enim roſtra longarum ne ſuas aut perforarent aut demergerent. Jámque fundæ expediebantur & tela id genus, quum ventus validior quàm antè irruit: itaque ex improviſo magnis velis oppanſis
465 curſum peragebant intrepidæ: hoſtiles verò cum æſtu ventóque in anguſto mari conflictatæ, per importuoſa & aſpera littora disjectæ ſunt, duabus tantùm Cæſarianis captis quæ impegerant in brevia: reliquæ unà cum Antonio Nymphæum tenuerunt. Itaque Cæſari univerſus præſto fuit exercitus, æquè ac Pompeio: & caſtra caſtris oppoſita in arduis tumulis, caſtellis etiam & opere communita ſunt. quæ caſtella crebros utrinque inſultus patiebantur, dum circumvallare alteri conantur alteros, & in arctum cogere: multáque committebantur prælia. Inter hujuſmodi conatus quum ad quoddam caſtellum Cæſariani ſuccumberent,

Scævæ centurionis egregia facinora.

Scæva centurio multis egregiis tum quoque inſignis facinoribus, in oculum telo percuſſus ante ordines proſiliit, manu innuens ſilentium, quaſi dicturus aliquid: móxque Pompeianum

καὶ ἀνῃρέθησαν ὑπὸ τῶν Ἰλλυριῶν ε
δὸν ἅπαντες, καὶ ὁ Καῖσαρ ἠ-
κεν, ὑπ' ἀσχολίας. ὁ δ' Ἀντ
τοὺς ἑτέρους ἐπὶ τὰς ναῦς ἐπιβη
Ἀπολλωνίαν μὲν παρέπλευσεν, ἰς
μέσοις ἐπιπνέοντος ἀνέμου· χα-
σάντος δὲ τοῦ πνεύματος περὶ
σημβρίαν, εἴκοσι τοῦ Πομπηΐου
ἐπ' ἔρευναν τῆς θαλάσσης ἀναχ-
θεῖσαι, καθορῶσι τοὺς πολεμίους,
ἐδίωκον. τοῖς δὲ, ὡς ἐν γαλήνῃ,
ἦν πολὺ μὴ σφᾶς ἀνατρήσασαι
καταδύσωσιν αἱ μακραὶ τοῖς ἐμ-
λοις. καὶ τὰ εἰκότα παρεσκευάζ
το· σφενδόναι τε ἠφίεντο ἤδη καὶ
λη, καὶ ὁ ἄνεμος ἄφνω μείζων
πρότερον ἐπέρραξεν. αἱ μὲν δὴ μ
γάλοις αὖθις ἱστίοις ἐξ ἀέλπτου
πνεῦμα ἐδέχοντο, καὶ διέπλεον
δεῶς, αἱ δ' ἀπελίποντο ῥοθίῳ κ
πνεύματι καὶ θαλάσσῃ κοίλῃ κακ
παθοῦσαι. καὶ μόλις ἐς ἀλίμενα
πετρώδη διερρίφησαν, δύο τινὰς
τέλματα τοῦ Καίσαρος κατενεχθείσα
ἑλοῦσαι. Ἀντώνιος δὲ ταῖς λοιπαῖ
ἐς τὸ καλούμενον Νυμφαῖον κατήχθ
καὶ τῷ Καίσαρι σύμπας ὁ στρατὸς
δὴ παρῆν, παρῆν δὲ καὶ Πομπηΐ
καὶ ἀντεστρατοπέδευον ἀλλήλοις ἐπ
λόφων ἐν φρουρίοις πολλοῖς. πεῖρα
τε ἦσαν περὶ ἕκαστον φρούριον πυκνα
περιταφρευόντων καὶ περιτειχιζόντω
ἀλλήλους, καὶ γιγνομένων ὁμοῦ καὶ ποι
ούντων ἐν ἀπόροις. ἐν δὲ ταῖσδε ταῖ
πείραις περί τε φρούριον ἡττωμένου
τοῦ Καίσαρος, στρατοῦ λοχαγὸς, ᾧ
Σκεύας ὄνομα ἦν, πολλὰ καὶ λαμ-
πρὰ δρῶν, ἐς τὸν ὀφθαλμὸν ἐτρώθη
βέλει, καὶ προπηδήσας κατέσεισεν, ὡς
εἰπεῖν τι βουλόμενος. σιωπῆς δ'
αὐτῷ γενομένης, Πομπηΐου λοχαγὸν

„ ἐπὶ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἐ ἀνδρίᾳ γνώριμον ἐκάλει,
σῶζε τὸν ὅμοιον σεαυτῷ, σῶζε τὸν
λον· καὶ πέμπε μοι τοὺς χειρα-
γήσοντας, ἐπεὶ τέτρωμαι. Προσ-
ρεόντων δ' ὡς αὐτομολοῦσι δύο
ῶν, τὸν μὲν ἔφθασε κτείνας, τοῦ
τὸν ὦμον ἀπέκοψε· καὶ ὁ μὲν τάδε
ασεν ἀπογινώσκων ἑαυτοῦ καὶ τοῦ
ρίου· τοῖς δ' ἄλλοις αἰδὼς ἐπὶ
μεταβεβηκότι καὶ ὁρμὴ προσέπεσε,
φρούριον περιεσώθη, πολλὰ
φρουράρχου Μινουκίου παθόν-
ὥστε φασὶ τὴν μὲν ἀσπίδα ἑκα-
εἴκοσιν ἀναδέξασθαι βέλη, τὸ
ὦμα ἓξ τραύματα, καὶ τὸν ὀ-
μὸν ὁμοίως ἐκκοπῆναι. τούτους
Καῖσαρ ἀριστείοις πολλοῖς ἐτί-
ν. αὐτὸς δ' ἐκ Δυρραχίου, τινὸς
πρασσομένης προδοσίας, ἧκε
συνέκειτο νυκτὸς σὺν ὀλίγοις
πύλας καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος. τοῦ
υτοῦ χειμῶνος ἄλλην στρατιὰν
συρίας ἦγε Πομπηΐῳ ὁ κηδεστής·
αὐτῷ Γάϊος Καλουΐσιος περὶ
κεδονίαν συμβαλὼν, ἡσσᾶτο, καὶ
θη ἐν αὐτῇ κατεκόπη χωρὶς ὀ-
κοσίων ἀνδρῶν. Καίσαρι μὲν δὴ
λὴν ἐκ θαλάσσης διὰ Πομ-
ν ναυκρατοῦντας· ἐδείμαινεν οὖν
ατὸς αὐτῷ, καὶ τὴν πόαν ἠρ-
ποιουν. αὐτόμολοί τε Πομπηΐῳ
δε ἄρτους προσήνεγκαν, ὡς εὐ-
νοοῦντες ἰδόντα· ὁ δὲ οὐχ ἥσθη,
ἀλλ' εἶπεν, Οἵοις θηρίοις μαχό-

centurionem, virtute nobilem, appellabat: Serva tui ſimilem: ſerva amicum, mitte qui me manu ducant ſaucium. quúmque tanquam ad transfugam duo viri accurriſſent, alterum occidit priuſquam dolum ſentiret, alterius abſcidit humerum: ídque fecit de ſe ac caſtello deſperans. Tum verò ceteri ab hoc caſu receperunt animos, & caſtellum ſervatum eſt: multo etiam Minutii præfecti labore, cujus ſcutum ferunt centum viginti telis confixum, ipſum verò ſex accepiſſe vulnera, & oculum amiſiſſe pariter, quos Cæſar ambos multis donis honoravit militaribus. Ipſe ſpe occupandi per proditionem jam cœptam Dyrrachii, portam ædi Dianæ vicinam cum paucis, fruſtra tamen, adiit. Eadem hyeme alium exercitum è Syria Pompeio ſocer adducebat: cum quo C. Calviſius in Macedonia congreſſus victúſque unam legionem amiſit, elapſis tantùm octingentis militibus. Cæſari ſanè nihil à mari accedebat, quòd hoſtis potiretur claſſibus: quare exercitus ejus neceſſe habuit herbas in panis uſum vertere: quod genus panes transfugæ obtulerunt Pompeio, ut rem

Minutii virtus.

Herbas in panis uſum vertit Cæſaris exercitus.

um: ille verò nihil lætatus, Cum qualibus, inquit, pugnamus

466

γε φασὶ τὴν μὲν ἀσπίδα ἑκατὸν καὶ εἴκοσιν ἀναδέξασθαι βέλη.] Hunc nu-
um retinent Val. Max lib. 3 c. 2. Suetonius in Cæſare c. 68 alii. Cæ-
utem lib. 3. de bel. Civil. *centum & triginta* habet, cum quo & Plutar-
s facit, qui itidem ἑκατὸν καὶ τριάκοντα habet. Ceterum quod hic Mi-
o tribuitur, id de Scævâ centurione plerique alii referunt.

Καὶ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

mus beſtiis? Tum Cæſar neceſſitate compulſus copias omnes coëgit, vel cum invito Pompeio conflicturus: at ille multis caſtellis per hanc occaſionem occupatis quieſcebat. Quod Cæſar ægerrimè ferens, auſus eſt aggredi opus difficillimum & vix credibile, ut univerſa hoſtium caſtra una munitione à mare ducta concluderet: etiam ſi conatui ſucceſſus non reſponderet, laudem laturus animi magnifici: protendebatur enim per mille ducenta ſtadia. Contra Pompeius alias foſſas munitionéſque objiciebat, atque ita eludebat alter alterum. Semel tamen magno prælio certatum eſt, in quo Pompeius Cæſarianos egregiè repulit, verſóſque in fugam uſque caſtra eorum perſecutus eſt, ereptis multis ſignis, aquila etiam penè potitus, ni aquilifer eam ut propriam Romanis in ſumma veneratione militi habitam, intra vallum jeciſſet, connixus totis viribus. In hac fuga Cæſar cum alia manu ſuccurrit, ſed hac quoque adeo pavida, ut procul Pompeium conſpicata, neque ſiſti potuerit, quamvis portis caſtrorum proxima, neque induci ſervatis ordinibus, neque imperata facere: ſed remoto omni pudore pro ſe quiſque fugerit, nec alieno hortatu juvante, nec ratione propria. Tandem Cæſare diſcurſante, & cum opprobriis oſtendente longinquum etiam tum Pompeium, nihilominus aut ſigna inter fugiendum projiciebant, aut defixo in terram præ pudore vul

Cæſariani victi fugiunt.

,, μεθα. Ὁ μὲν δὴ Καῖσαρ ἐ
ἀνάγκης τὸν στρατὸν ἅπαντα ὡς
γεν, ὡς καὶ ἄκοντα Πομπήϊον
σόμενος ἐς μάχην, ὁ δὲ αὐτ
πολλὰ τῶν φρουρίων ἐκ τοῦδε
νομένα περιλαβὼν ἡσύχαζε. κ
δὲ μάλιστα ἀνιαθεὶς ὁ Καῖσαρ
πετόλμησεν ἔργῳ δυσχερεῖ τε καὶ
ραλόγῳ, πάντα Πομπηΐου τὰ
τόπεδα ἑνὶ τείχει περιλαβὼν
θαλάσσης ἐς θάλασσαν ἀποτ
σαι, ὡς μεγάλην, εἰ καὶ διαμ
τοι, δόξαν οἰσόμενος ἐπὶ τῷ
μήματι· στάδιοι γὰρ ἦσαν δι
σιοι καὶ χίλιοι· καὶ ὁ μὲν ἐνεχείρε
σῷδε ἔργῳ, Πομπήϊος δ' α
ἀντιπεριτάφρευε καὶ ἀντῳκοδόμει
μάτια τὰ ἔργα ἀλλήλοις ἐποί
γίνεται δ' αὐτοῖς ἀγὼν εἰς μέγ
ἐν ᾧ Πομπήϊος τρέπεταί τε
Καίσαρος πάνυ λαμπρῶς, κ
τὸ στρατόπεδον ἐδίωκε φεύγοντας.
μεῖά τε πολλὰ εἷλεν αὐτῶν, (
ἀετὸν (ὃ δὴ κυριώτατόν ἐστι Ῥ
μαίοις) μόλις ἔφθασεν ὁ φέρω
πὲρ τὸ χαράκωμα τοῖς ἔνδον ῥίψ
γενομένης δὲ τῆς τροπῆς λαμπρᾶ
Καῖσαρ ἑτέρωθεν ἦγεν ἄλλον σ
τὸν, οὕτω δή τι καὶ τοῦτον περί
βον, ὡς, Πομπηΐου μακρόθεν ἐ
φανέντος, μήτε στῆναι περὶ
πύλας ὄντας ἤδη, μήτε ἐσελθεῖν
κόσμῳ, μήτε πεισθῆναι τοῖς πα
τάγμασιν, ἀλλὰ φεύγειν ἕκαστοι
πῃ τύχοιεν ἀμεταστρεπτὶ, χωρὶς
δεῦς, καὶ παραγγέλματος,
λογισμοῦ· Καίσαρος δ' αὐτοὺς
ριθέοντός τε καὶ σὺν ὀνείδει μ
κρὰν ἔτι τὸν Πομπήϊον ὄντα ἐπι
κνύοντος, καὶ ἐφορῶντος, τὰ σημ
ἀπερρίπτουν καὶ ἔφευγον· οἱ δὲ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

…ς ὑπ᾽ αἰδοῦς κατέκυπτον ἐς τὴν …ἄπρακτοι. τοσοῦτος αὐτοῖς πά-…ος ἐνεπεπτώκει· εἷς δὲ καὶ στρέ-…ας τὸ σημεῖον ἀνέτεινε τὸ οὐραχὸν …αὐτοκράτορα, καὶ τόνδε μὲν οἱ …ακρος ὑπασπισταὶ κατέκοπτον. …εἰσελθόντες οὐδ᾽ ἐπὶ τὰς φυ-…κὰς ἀπήντων, ἀλλὰ μεθειμένα …ἦν, καὶ τὸ χαράκωμα ἀφύ-…κτον· ὥστε αὐτὸ δοκεῖ συνέπε-…ν τότε ὁ Πομπήϊος ἑλεῖν κατὰ …ος, καὶ τὸν πόλεμον ἐνὶ τῷδε …πάντα ἐξεργάσασθαι, εἰ μὴ Λα-…αὐτὸν, θεοῦ παράγοντος, …ς φεύγουσιν ἐπεῖθε τραπῆναι, …τὸς ἅμα ὤκνησεν, ἢ τὴν ἀ-…ξίαν τοῦ χαρακώματος, ὡς …ν, ὑφορώμενος, ἢ ὡς ἤδη …μένου τοῦ πολέμου καταφρονήσας· …ὲ τοὺς ἔξω τραπεὶς, ἑτέρους …εινε πολλοὺς, καὶ σημεῖα τῆς ἡ-…ἐκείνης ἔλαβεν ἐν ταῖς δύο …ς ὀκτὼ καὶ εἴκοσι, καὶ δεύτερον …καιρὸν ἐντελοῦς ἔργου μεθῆκεν· …τὸν Καίσαρα φασὶν εἰπεῖν ὅτι …ος ἂν ὁ πόλεμος ἐξείργαστο …πολεμίοις, εἰ τὸ νικᾶν ἐπίστα-…εἶχον· ὁ δὲ Πομπήϊος τὴν …ελην ὑπερεπαίρων, ἐπέστελλε βα-…σι καὶ πόλεσι πάσαις, καὶ τὸν …ὸν αὐτίκα τὸν Καίσαρος ἠλπι-…ὸς ἑαυτὸν μεταβαλεῖσθαι, λι-…ε πεπιεσμένον καὶ ὑπὸ τῆς ἥττης …πεπληγμένον· μάλιστα δὲ τοὺς …ὰς αὐτοῦ, τὸ σφέτερον ἀ-…ημα φοβουμένους. οἱ δὲ, θεοῦ

ſegnes ſtabant & taciti: tanta fuit conſternatio. Unus etiam ſigniferorum cuſpide imperatori ſe moranti minatus eſt, quem ſatellites mox conciderunt: qui verò in caſtra ſe receperunt, ne ad cuſtodias quidem præſto fuerunt: ſed omnia remiſſa erant, & vallum nullis firmatum ſtationibus. Et poterat omnium opinione Pompeius tunc cum fugientibus caſtra irrumpere, debellatúmque fuerat ni Labienus, deo ita volente, perſuaſiſſet, ut potius illis inſtaret quos in acie fuderat, præſertim ſegniori ad imponendam extremam manum victoriæ, ſive quòd vallum incuſtoditum ſuſpectum haberet tanquam inſidias, ſive quòd ut victor hanc acceſſionem contemneret. Ceterùm verſus in eos qui extra vallum erant, aliam ſtragem edidit, & viginti octo ſigna duobus præliis cepit eadem die, altera tunc occaſione amiſſa abſolvendæ victoriæ: quod ne Cæſar quidem diſſimulavit, eam diem bello finem allaturam fuiſſe, ſi hoſtis ſciſſet uti victoria. At Pompeius rem bene geſtam exaggerans ſcribebat regibus & civitatibus omnibus, ſperabátque conſeſtim ad ſe tranſiturum exercitum Cæſaris, vel fame preſſum, vel clade perterritum, …ertim tribunos errati conſcientia pavidos. Illi verò divinitus

Signifer, Cæſari moranti ſe, cuſpide minatus, occiditur.

Fortuna Cæſaris.

467

Cæſaris magna clades.

Cæſaris dictum.

…: δὲ καὶ στρέψας τὸ σημεῖον ἀνέτεινε τὸ οὐραχὸν ἐς τὸν αὐτοκράτορα.] Le-…um τὸ οὐραχόν. Eſt autem οὐραχὸς haſtilis, quo aquila geſtatur, pars …rior mucronata quæ terræ inſigitur, quæ aliis σύραξ & σαυρωτὴρ di-

Καὶ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

tus tacti pœnitentia peccatum agnoſcebant, & imperatore clementer incuſante, ultróque dante veniam, tanto minus ſibi ignoſcebant, mirúmque in modum mutati depoſcebant decimationis ex more patrio ſupplicium. Quod quum remitti ſibi viderent, eo magis pudebat admiſſi dedecoris in cujus minimè oportebat injuriam: expetebántque ad necem ſigniferos, quaſi non fuiſſent fugituri, niſi quà ſigna verterent. Ut verò Cæſar ne hoc quidem paſſus, vix in paucos animadvertit, ad hanc ejus moderationem tanta exorta eſt alacritas, ut mox conclamarent, duceret ſe in hoſtem, victoria nova abolituros ignominiam: & ultro catervatim conjurarent, inſpectante imperatore, non niſi victores ſe redituros è prælio. Quapropter amici hortabantur eum, abuteretur in rem ſuam pœnitentia promptitudinéque exercitus: ſed ille coram multitudine reſpondit, ducturum ſe in hoſtem opportuniore tempore, hortatus ut eſſent ejuſmodi alacritatis memores. Ceterum amicos privatim monuit, eximendum prius militi pavorem ex recenti clade contractum, expectandúmque dum mora langueſcat hoſtium ferocia: fatebatúrque ſuum erratum, quòd caſtra poſuiſſet ad Dyrrachium, ubi Pompeio parata erant omnia, quum debuerit eum abſtrahere aliò in difficultates ſimiles. Quibus dictis mox petiit

Exercitus Cæſaris pœnitentia ductus decimari petit.

468

Cæſar erratum fatetur.

σφᾶς ἐπὶ μετάνοιαν ἄγοντος τὸ
ἁμάρτημα ἠδοῦντο, καὶ τοῦ Καίσαρος αὐτοῖς ἐπιμεμφομένου τε πρᾴως,
καὶ συγγνώμην διδόντος, ἔτι μᾶλλον
ἠρεθίζοντο καθ' ἑαυτῶν· καὶ ἐκ
παραδόξου μεταβολῆς, ἐκέλευον
πατρίῳ νόμῳ διακληρώσαντα αὐτοὺς, τὸ δέκατον μέρος ἀναιρε
πειθομένου δὲ τοῦ Καίσαρος, μ
ἠδοῦντο, καὶ συνεγίνωσκον α
οὐκ ἀξίως ὑπὸ σφῶν ἠδικῆσθαι
τοὺς φέροντας τὰ σημεῖα κτείνειν
ἐβόων, ὡς οὐκ ἂν αὐτοὶ ποτὲ
γόντες, εἰ μὴ τὰ σημεῖα περιαν
φη· ὡς δὲ ὁ Καῖσαρ οὐδὲ τοῦτ'
χόμενος ὀλίγους μόλις ἐκόλα
αὐτίκα πᾶσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν
τελοπάθειαν ὁρμὴ τοσήδε ἐνέπι
ὡς εὐθὺς αὐτὸν ἄγειν ἀξιοῦν ἐπὶ
πολεμίους. καὶ ἐνέκειντο σφόδρα
θύμως, παρακαλοῦντές τε κ
πισχνούμενοι διορθώσεσθαι τὸ ἁμάρτημα νίκῃ καλῇ, κατά τε σφᾶ
περιστρεφόμενοι πρὸς ἀλλήλους εἰλα
κατὰ μέρη συνώμνυντο, ἐφορῶν
αὐτοῦ Καίσαρος, μὴ ἐπανήξειν
ἐκ τῆς μάχης εἰ μὴ κρατοῖεν. ὅθεν
τὸν οἱ μὲν φίλοι παρεκάλουν ἀπο
σαι τῆσδε μετανοίας καὶ προθυ
στρατοῦ· ὁ δ' ἐς μὲν τὸ πλῆθος
πεν ὅτι μετὰ βελτιόνων καιρῶν αὐ
ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἄξει, καὶ μεμ
θαι τῆσδε τῆς προθυμίας διεκελ
σατο· τοὺς δὲ φίλους ἀνεδίδασκε
τι χρὴ καὶ τῶνδε προεξελεῖν τὸν
βον τῆς ἥσσης πολὺν αὐτοῖς ἐγγ
νόμενον, καὶ τῶν πολεμίων τὸ φρόνη
ἀκμάζον προκαθελεῖν· ὡμολόγ
μεταγινώσκειν πρὸς Δυρραχίῳ στρα
πεδεύσας, ἔνθα ἐστὶν ἡ παρασκ
πᾶσα Πομπηΐῳ, δέον ἀποσπᾶν αὐ
ἑτέρωθι ἐς ὁμοίας ἀπορίας. καὶ τα

εἰπ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

…ἐς Ἀπολλωνίαν εὐθὺς μετῄει, …ὰ αὐτῆς ἐς Θεσσαλίαν νυκτὸς …πορεὶ λανθάνων, Γόμφους τε, …λ μικρὸν, οὐ δεχομένην αὐτὸν, …ὑπὸ ὀργῆς, καὶ ἐπέτρεψε τῷ …διαρπάσαι. οἱ δ' ὡς ἐκ λι-…πάντων ἐνεπίμπλαντο ἀθρόως, …θύσκοντο ἀπρεπῶς. καὶ μά-…αὐτῶν οἱ Γερμανοὶ γελοιό-…τατοι τὴν μέθην ἦσαν· ὥσ-…δεῖ καὶ τότε ἂν ὁ Πομπήιος …ἐργάσασθαι τι λαμπρὸν, εἰ …κεῖν ὅλως ὑπερεῖδεν ἐκ κα-…ήσεως· μέχρι Καῖσαρ ἑπτὰ …ως ἡμέρας ὁδεύσας, ἐστρατο-…τε περὶ Φάρσαλον. λέγεται …τοῖς Γόμφοις γενέσθαι πα-…γνώμα, καὶ νεκροὺς τῶν ἐπι-…γερόντων ἐν ἰατρείῳ φανῆ-…υλίκων αὐτοῖς παρακειμένων …οις, εἴκοσι μὲν, ὡς ἐς μέθην …κεκλιμένους ἐπὶ τὸ ἔδαφος, ἕ-… ἐπὶ θρόνου παρακαθεζόμενον …τρὸν, ὃς τὸ φάρμακον αὐτοῖς …παρέχοι.

…πήιος δ' ἐπὶ τῇ Καίσαρος …ξοδ βουλὴν προὐτίθει, καὶ …ίῳ μὲν ἐδόκει τὸ ναυτικὸν, ᾧ …πολὺ προὔχεν, ἐπιπέμπειν …ρει, καὶ ἐνοχλεῖν θαλασσοκρα-…ας ἀλωμένῳ καὶ ἀποροῦντι τὸ …ζὸν αὐτὸν Πομπήιον ἄγειν καὶ …λὴν ἐς τὴν Ἰταλίαν, εὔνουν τε …αὐτὸν οὖσαν, καὶ πολεμίων ἔ-…κρατουμένην δ' αὐτὴν τε …λατίαν καὶ Ἰβηρίαν ἐξ οἰκίας …μονιπόδος τοῦ * αὖθις ἐπιχει-…ρῆσαι· ὁ δὲ καὶ τοῦτο ἄριστα …γενόμενα παρελθών, ἐπείθετο …λέγουσιν αὐτίκα τὸν Καίσαρος …ν μεταθήσεσθαι πρὸς αὐτὸν ὑ-

Appolloniam, indéque in Theſſaliam clàm noctu profectus eſt, ubi Gomphos, modicum oppidum, quod ſibi portas clauſerat, expugnavit præ ira, diripiendúmque præbuit militibus: qui famelici explebant ſe affatim & vino ingurgitabant, inſigni Germanorum ebrietate & ridenda ceteris. Quare videtur tunc quoque Pompeius occaſionem rei bene gerendæ amiſiſſe, dum contemptum hoſtem non ſequitur, donec Cæſar ſeptem diebus continuato itinere caſtra circa Pharſalum metatus eſt. Fertur Gomphis accidiſſe quiddam memorabile, repertos in officina medici mortuos ſenes nobiles viginti humi jacentes cum calicibus, nullo affectos vulnere, ſimiles ebriis, unum in ſella ſedentem ceu medicum potionem porrigentem aliis.

Gomphos Cæſar expugnat & diripit.

Germanorum ebrietas.

Caſtra Cæſaris ad Pharſalum.

Res memorabilis Gomphis viſa.

Ceterùm Pompeius poſt diſceſſum Cæſaris, adhibuit amicos in conſilium: Ex his Afranius cenſebat, navalibus copiis, quibus ipſi præpollebant, urgendum Cæſarem vagum & inopem, & infeſtandum modis omnibus: terreſtres verò ipſius Pompeii ductu mittendas in Italiam properè, faventem partibus & milite vacuam; qua præſidiis firmata cum provinciis Gallia Hiſpaniáque, domi & in Urbe rerum domina ſedem belli conſtituendam, & aggrediendum Cæſarem. Sed hoc conſilium quamvis ſalubre non placuit: in eorum magis ſenten- … itum eſt, qui ajebant fore ut Cæſaris exercitus fame coa-

ctus mox ab eo deficeret, & alioqui non multum ſupereſſe ad abſolvendam victoriam, poſt proſperam pugnam ad Dyrrachium: ediverſo turpiſſimum eſſe omitti fugientem Cæſarem, & victorem æquè ac victum fugere. His ille cauſis permotus, & maximè reverentia gentium Orientis à ſuo nutu pendentium, tum reſpectu Lucii Scipionis, cui timebat nequam cladem acciperet in Macedonia: ante omnia fretus
469 alacritate exercitus geſtientis ad prælium, ſecutus Cæſarem, caſtra admovit & ipſe ad Pharſalum, loco ab hoſte remoto xxx ſtadiis. commeatus autem ſuggerebantur undique. Sic enim jam antè vias, portus, caſtella munierat, ut & terra continuè ſubveherentur & mari quivis venti ei conferrent. Cæſar verò id tantum habebat, quod quotidianis ægrè parabatur laboribus: ac ne ſic quidem à quoquam ſuorum deſertus eſt, ſed divino quodam inſtinctu in hoſtes ferebantur pugnæ cupidi, ut qui ſe veteranos & decem annorum militiam expertos longè præſtantioris armis tractandis quàm illos tirones ducerent. Quòd ſi operibus bellum trahendum eſſet, munitionibúſque ac laborioſis frumentationibus, ibi ſe inferiores fore ob ætatem jam vergentem: & omnino morarum pertæſi, cenſebant potius rem ſemel armis decer dam, quàm diutius ferendam famis injuriam. Quod & Pom intelligens, periculoſum judicabat, cum viris exercitatis, tu tiam deſperatione nihil non auſuris, congredi, & de ſumm rum dimicare, præſertim ductu feliciſſimi Cæſaris: tutius ve

πὸ τοῦ λιμοῦ, ἢ οὐ πολὺ σφίσ
σθαι τὸ ἔτι λοιπὸν ἐπὶ τῇ κα
ράχιον γενομένῃ νίκῃ· τὸ δ
τίον, αἴσχιστον εἶναι καταλιπεῖ
γοντα Καίσαρα, καὶ τοῖς ἡττ
ὁμοίως τὸν νικῶντα φεύγειν. ὁ
τοῖσδε προστιθέμενος, αἰδοῖ
τε τῶν ἑῴων ἐθνῶν ἐς αὐτὸν ἀφ
των, καὶ φειδοῖ Λευκίου Σκιπί
μή τι περὶ Μακεδονίαν ὢν ἔτ
θοι, μάλιστα δ' ἐς ἀγῶνα χ
σθαι θαρροῦντι τοῦ στρατοῦ δ
μενος, ἐπῆλθε, καὶ ἀντιστρα
πέδευσε τῷ Καίσαρι περὶ Φαρ
καὶ τριάκοντα σταδίους ἀλλήλω
εἶχον. ἀγορὰ δὲ Πομπηΐῳ
πανταχόθεν· (οὕτω γὰρ αὐτῷ
διῴκητο καὶ ὁδοὶ καὶ λιμένες κα
ρια, ὡς ἔκ τε γῆς αἰεὶ φέρε
καὶ διὰ θαλάσσης πάντα
αὐτῷ φέρειν) Καῖσαρ δὲ μό
χεν ὅ,τι μόλις εὕροι καὶ λάβ
κοπαθῶν. καὶ οὐδ' ὡς αὐτὸν
λειπεν οὐδείς, ἀλλὰ σπουδῇ δ
νίῳ συνενεχθῆναι τοῖς πολεμί
ρέγοντο, καὶ ἡγοῦντο πολέμῳ
ναι παρὰ πολὺ ἀμείνους ν
τούτων ἔτι ὄντων, δέκα ἔτεσιν
μένοι· ἐς δὲ ταφρείας ἢ τει
σεις ἢ σιτολογίας ἐπιπόνους α
στεροι διὰ γῆρας. ὅλως τε κάμ
αὐτοῖς ἐδόκει δρᾶν τι μετ' ἔρ
ἢ μετὰ λιμοῦ διαφθαρῆναι·
Πομπήϊος αἰσθανόμενος, ἐ
δυνον μὲν ἡγεῖτο γεγυμνασμέ
ἀπογινώσκουσιν αὐτῶν ἀνδράσι
τύχῃ Καίσαρος λαμπρᾷ α

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

λασιωνενεχθῆναι δι' ἑνὸς ἔργου,
...εντότερον δὲ καὶ ἀκινδυνότερον,
...κ ὑσαι ταῖς ἀπορίαις αὐτοὺς, οὔ-
...τε γῆς εὐπόρου κρατοῦντας, οὔτε
...θαλάσσῃ χρωμένους, οὔτε ναῦν ἐς
...ρυὴν ταχεῖαν ἔχοντας. ὁ μὲν δὴ
...ρίστῳ λογισμῷ τρίβειν τὸν πόλε-
...εγνώκει, καὶ ἐς λιμὸν ἐκ λι-
...οὺς τοὺς πολεμίους περιφέρειν· πο-
ἀμφ' αὐτὸν πλῆθος ἀνδρῶν
...τε τῆς βουλῆς ὁμοτίμων οἱ, καὶ
...λουμένων ἱππέων οἱ διαφανέ-
..., βασιλεῖς τε πολλοὶ καὶ δυνά-
οἱ μὲν ὑπ' ἀπειρίας, οἱ δὲ
...ζως τοῖς περὶ τὸ Δυῤῥάχιον
...γήμασιν ἐπηρμένοι, εἰσὶ δὲ
...τῷ πλέονες εἶναι τῶν πολεμίων,
καὶ κάμνοντες ὅμως τῷ πολέμῳ
...κρίσιν ταχυτέραν μᾶλλον ἢ
...ουσαν ἐπειγόμενοι γενέσθαι, πάν-
...ώτρυνον αὐτὸν ἐς τὴν μάχην·
...κνύοντες αἰεὶ τὸν Καίσαρα πα-
...ττοντά τε καὶ προκαλούμενον. ὁ
αὐτοῦ μάλιστα τοῦδε αὐτοὺς ἀν-
...ισκεν, ὅτι Καίσαρι μὲν τοῦτ'
...ορίας ἀναγκαῖον ἦν, σφίσι δὲ
...ια τοῦτ' εὔκαιρον ἡσυχάζειν,
...αἴσπερ ὑπ' ἀνάγκης ἐπείγοιτο.
...λούμενος δὲ ὑπό τε τοῦ στρατοῦ
...ρὸς, ἐπηρμένου τοῖς περὶ τὸ Δυῤ-
...ον ἀμέτρως, καὶ τῶν ἐπ' ἀξιώ-
..., αὐτὸν ἐπιτωθαζόντων ἐς φι-
...ίαν, ὡς ἑκόντα βραδύνοντα,
...ἀνδρῶν ὁμοτίμων τοσῶνδε ἄρ-
καὶ ἐπὶ τῷδε αὐτὸν βασιλέα καὶ
...μέμνονα καλούντων, ὅτι κα-

facilius poſſe eos rerum omnium egeſtate divexatos & attritos opprimi, quum nec agrum teneant fertilem, nec importationes maritimas, ac ne navem quidem ad effugium. Itaque prudentiſſimo conſilio decreverat bellum protrahere, & hoſtem fame exagitatum in aliam famem trudere. Sed quum eſſet circa eum magnus numerus ſenatorum dignitate parium, & equitum Ro. nobiliſſimus quiſque, adhæc reges multi ac dynaſtæ, quidam per ignorantiam, quidam ſupra modum elati Dyrrachina victoria, quidam freti qua præſtabant multitudine, nonnulli etiam bello feſſi, & celeritatem magis probantes quàm recta conſilia, omnes hortabantur eum ad prælium, oſtendentes Cæſarem ſemper provocantem & ſtantem in acie. At ille hoc exemplum in ipſos retorquebat: & ajebat, Cæſarem inopia coactum id facere: ſibi verò eo magis quieſcendum, quò majore ille neceſſitate prematur. ſed quum totus exercitus, proxima victoria tumens, flagitaret prælium, & honoratiores quique cavillarentur in eum, quòd imperio præſenti ſibi placens, ideo de induſtria cunctaretur, quo diutius inter tot pares alioquin emineat:

Pompeii prudens conſilium.

470

Cavillationes in Pompeium.

que regem per jocum vocarent, & Agamemnonem, quòd & ille

Pompeius, rex &

καὶ ἐπὶ τῷδε αὐτὸν βασιλέα καὶ Ἀγαμέμνονα καλούντων.] Id à Domitio ...barbo in Pompeium jactatum tradunt. Sed ejuſmodi obtrectationes ...ſſimorum aliquando imperatorum proventus non parum ſufflaminarunt. Marius per publicanos in Africa negotiantes *criminatus Metelli lentitudinem,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Agamemnon per jocum vocatus.

& ille propter bellum imperitaſſet regibus: paſſus eſt dimoveri ſe à propoſito, fortuna jam & aliis in rebus adverſa toto hujus belli tempore: factus enim ſeipſo ſegnior omnino ac tardior, invitus ſe parabat prælio, tum ſuo malo, tum eorum qui id ſuaſere. Ea nocte Cæſar tres legiones frumentatum miſerat: laudans enim Pompeii cunctationem, & ratus permanſurum in eo conſilio, curabat frumentum undecunque convehi: ſed ubi ſenſit hoſtem contra ſe parari, gaviſus expreſſum id, ut conjiciebat, pervicacia militum, celeriter revocatis omnibus & ipſe ſuos paratos eſſe juſſit, de media nocte operatus ſacris Martis & genitricis Veneris: nam à Julio Æneæ filio Julia gens ut nomen ita genus ducere creditur: ſimúlque ædem deæ vovit in Urbe ſacrandam, ſi propitia juvaret victoriam. Ut verò fulgetrum de cælo à Cæſarianis caſtris ad Pompeiana delatum eſt, ibíque demum extinctum, Pompeiani ſibi pollicebantur illuſtrem de adverſariis victoriam: at Cæſar ſic interpretatus eſt, extincturum ſe uno impetu gloriam adve

SacraMarti & Veneri genitrici facit Cæſar.

Julia gens.

Omina.

κεῖνος βασιλέων διὰ τὸν πολ
ἦρχεν, ἐξέστη τῶν οἰκείων λογισ
καὶ συνέδωκεν αὐτοῖς, θεοῦ βλα
τος ἤδη καὶ τἆλλα παρ' ὅλον
τὸν πόλεμον. νωθής τε γὰρ καὶ
δὺς παρὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν
πᾶσι γεγονώς, παρεσκευάζε
κων ἐς μάχην ἐπὶ κακῷ τε αὐ
τῶν αὐτὸν ἀναπειθόντων. Κα
δὲ τῆς νυκτὸς ἐκείνης τρία μὲν ἐπ
τολογίαν ἐξῆγε τέλη· τὴν γὰρ Πομ
ἐπαινῶν τῆς βραδυτῆτος, καὶ οὐδ
νομίζων μεταθήσεσθαι τοῦ βουλεύ
τος, περιέπεμπεν ἐπὶ σῖτον·
θόρυβος δὲ τῆς παρασκευῆς,
τε τῆς ἀνάγκης ἣν εἴκαζεν ἠνα
σθαι Πομπήϊον ὑπὸ τοῦ στρατ
τὸν ἑαυτοῦ τάχιστα ἀνεκάλει πα
καὶ ἀντιπαρεσκευάζετο, θυόμε
νυκτὸς μέσης, τὸν Ἄρη κατεκα
καὶ τὴν ἑαυτοῦ πρόγονον Ἀφρο
ἐκ γὰρ Αἰνείου καὶ Ἰούλου τοῦ Α
τὸ τῶν Ἰουλίων γένος, παρενεχ
τος τοῦ ὀνόματος, ἡγεῖτο
νεών τε αὐτῇ νικηφόρῳ χαρισ
ἐν Ῥώμῃ ποιήσειν εὔχετο κατο
σας. ὡς δὲ καὶ σέλας ἐξ οὐρανοῦ
πτὰν ἀπὸ τοῦ Καίσαρος ἐς τὸ
πηίου στρατόπεδον ἐσβέσθη, οἱ μ
φὶ τὸν Πομπήϊον ἔσεσθαί τι λαμ
αὐτοῖς ἔφασαν ἐκ τῶν πολεμίω
δὲ Καῖσαρ, σβέσειν αὐτὸς ἐμπ

nem, trahentis jam in tertium annum bellum, & naturalem nobilitatis ſ biam, morandique in imperiis cupiditatem, effecit ut ſibi conſuli creato b Metello pene patrati ſumma committeretur. Videndi Velleius lib. 2. & Saluſt. Jugurth. c. 64. Apud Dionem lib. 35. in principio quoque leg Lucullum non ab aliis tantum, ſed & ab ipſis civibus reprehenſum, Tigranem debellare noluerit: quo diutius cum imperio eſſet. Nec van pè eſt iſta ſuſpicio. Sic Annibal amicis crebro dixiſſe fertur, ideo ſe be trahere, ne debellatis Romanis ipſe imperio privaretur, ut Appianu tter ſuperius pag. 336. ſcriptum reliquit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

...ὸ στρατηγίου. αὐτῷ δὲ τῷ Πομ-
πηΐῳ τῆς αὐτῆς νυκτὸς τινὰ τῶν ἱερείων
...φυγόντα οὐ συνελήφθη, καὶ με-
...σῶν ἑσμὸς ἐπὶ τοῖς βωμοῖς ἐκά-
...ισε ζώου νωχελοῦς. μικρόν τε πρὸ
...πανικὸν ἐνέπεσεν αὐτοῦ τῷ στρα-
...ῷ καὶ τόδε περιδραμὼν αὐτὸς καὶ
...στήσας, ἀνεπαύετο σὺν ὕπνῳ
...εῖ. περιεγειράντων δ' αὐτὸν τῶν
...ων, ὄναρ ἔφασκεν ἄρτι νεὼν ἐν
...καθιερῶν Ἀφροδίτῃ νικη-
...καὶ τόδε μὲν, ἀγνοίᾳ τῆς Καί-
...εὐχῆς, οἵτε φίλοι καὶ ὁ στρα-
...πας πυθόμενοι ἥδοντο, καὶ τἆλ-
...λόγως σὺν ὁρμῇ καὶ καταφρο-
...ντες ἐπὶ τὸ ἔργον, ὡς ἐ-
...ικημένον. ὥστε πολλοὶ καὶ τὰς σκη-
...δάφναις ἀνέστεφον ἤδη, συμβό-
...νίκης· καὶ οἱ θεράποντες αὐτοῖς
...λαμπροτάτην ἐπόρσυνον. εἰ-
...οἳ καὶ περὶ τῆς Καίσαρος ἀρ-
...ωσύνης ἐς ἀλλήλους ἤδη διήρι-
...ἅπερ ὁ Πομπήϊος, οἷα πολέ-
...ἔμπειρος, ἀπεστρέφετο, καὶ νε-
...ἐπ' αὐτοῖς, ἐνεκαλύπτετο·
...σιώπα δ' ὅμως ὑπὸ ὄκνου καὶ
..., ὥσπερ οὐ στρατηγῶν ἔτι, ἀλ-
...στρατηγούμενος, καὶ πάντα πράσ-
...ὑπὸ ἀνάγκης παρὰ γνώμην·
...τὸν ἄνδρα μεγαλουργὸν, καὶ πα-
...τῶν ἔργων ἐς ἐκείνην τὴν ἡμέ-
...ευτυχέστατον γενόμενον, τὸ δύσ-
...ἐνεπεπτώκει· εἴτε ὅτι τὰ συμ-
...ντα κρίνων οὐκ ἔπειθεν, ἀλλ'
...ύσειν ἐχώρει περὶ πλήθους ἀνδρῶν το-
...σωτηρίας, καὶ τῆς ἑαυτοῦ δό-
...ἐς τότε ἀηττήτου· εἴτε τι καὶ
...τικώτερον αὐτὸν, πλησιάζον-
...ἤδη τοῦ κακοῦ, συνετάρασσε-
...μέλλοντα τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐκ
...στείας τοσῆσδε ἀθρόως ἐκπε-
...ται.

ſimul & potentiam. Pompeio eadem nocte ſacrificanti elapſæ victimæ comprehendi nequiverunt: examen quoque apum inſedit altaribus, animantium tardarum: & paulo ante lucem Panicus terror in exercitum incidit: quem ille poſtquam circumcurſando ſedavit, ſomno ſe dedit profundo. Excitatus deinde ab amicis, ait ſe in ſomnis ædem in Urbe dedicaſſe Veneri victrici. Eam à Cæſare votam neſcientes amici & milites, omnes audito ſomnio gaudebant: & rati ſe jam rem factam habere, contemptim agebant omnia, non tam ratione quàm impetu, adeo ut multi tentoria lauro coronarent, 471
quod eſt inſigne victoriæ, & ſervi epulas eis pararent ſplendidiſſimas, quidam etiam de ſummo pontificatu Cæſaris inter ſe contenderent. quæ Pompeius ut rei militaris peritus averſabatur, indignationem tamen diſſimulans: pigebat enim, nec tutum erat eos reprehendere qui imperare mallent quàm imperata facere, quorum importunitate omnia faciebat, præter animi ſui ſententiam: adeo virum magnificum & ad eam diem feliciſſimum tunc torpor quidam occuparat, ſive illum malè habebat, quòd ſpernerentur ipſius conſilia, quamvis optima, & cogeretur aleam jacere de ſalute tot hominum, ſuáque hactenus incomparabili gloria: ſive mens propinqui mali præſaga, terrebat amiſſurum uno momento tantam potentiam.

Pompeii exercitus victoriam canit ante triumphum.

Pompeii torpor.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Pompeii dictum.

Hoc tantùm apud amicos prolocutus, eam diem, uterlibet vinceret, fore populo Romano magnarum calamitatum initium, cœpit aciem ſtruere. quod verbum per trepidationem tum elapſum quidam æſtimantes, putabant ne Pompeium quidem ſi viciſſet temperaturum à tyrannide. Fuerunt autem copiæ, ut, omiſſis aliis parum inter ſe conſentientibus, Romanorum graviſſimos ſcriptores ſequar, qui Italici nominis milites, ceu robur exercitus, diligenter percenſent, auxiliorum neglectim mentionem facientes, quaſi acceſſionis modicæ: Cæſari quidem XXII. M. & in his circiter mille equites: Pompeio verò pluſquam duplum, & in his equitum ad VII. M. atque ita fide digniſſimi autores produnt, LXX Italorum millia conflixiſſe hoc prælio: qui pauciores ſcribunt, LX. M. numerant: qui verò multitudinem exaggerant, CCCC. M. ex his Pompeianos ſeſquialtera parte plures fuiſſe ajunt: alii Cæſarianos partem tantùm tertiam: tanta eſt de exacta veritate diſſenſio. Utcunque ſe res habuit, in hoc genere uterque totam collocabat fiduciam. Ceterùm in auxiliis Cæſaris erant equites Galli & alius tranſalpinorum Gallorum numerus: Græcorum etiam levis armaturæ, Acarnanes, Ætoli, Dolopes: in Pompeii verò, multitudo gentium Orientalium, pars equites, pars pedi-

Cæſaris & Pompeii copiæ.

472

Τοσοῦτον δ' ἐνειπὼν τοῖς λ
ὅτι, ἥδ' ἡμέρα, ὁπότερος
πικρατήσοι, μεγάλων ἐς αἰ
μαίοις ἄρξει κακῶν, παρέτα
τὴν μάχην. ᾧ δὴ καὶ μάλις
τοῦ τὴν διάνοιαν περιπεσεῖν τ
τοῦ φόβου νομίζοντες, ἡγοῦντ
ἂν Πομπήιον κρατήσαντα με
τὴν μοναρχίαν. στρατιὰ δ' ἑ
ἐμοὶ δοκεῖ, πολλῶν ἀμφιλο
πούντων, ἑπομένῳ μάλιστα Ῥω
τοῖς τὰ πιθανώτατα γράφουσι
τῶν ἐξ Ἰταλίας ἀνδρῶν· οἷς δ
μάλιστα θαρροῦντες τὰ συμμ
σὸν ἀκριβοῦσιν, οὐδὲ ἀναγρ
σιν, ὡς ἀλλότρια, καὶ ὀλιγ
αὐτοῖς ἐς προσθήκην χώραν
τα) Καίσαρι μὲν ἐς δισχιλι
δισμυρίοις, καὶ τούτων ἱππεῖς
ἀμφὶ τοὺς χιλίους· Πομπηίῳ
πὲρ τὸ διπλάσιον, καὶ τούτων ἱ
ἐς ἑπτακισχιλίους· ὧδε μὲν τ
πιθανώτατα λέγουσι δοκεῖ μυρ
ἑπτὰ ἀνδρῶν Ἰταλῶν συμπεσε
λήλοις ἐς μάχην. οἱ δ' ὀλ
ρους, ἑξακισμυρίους φασίν·
ὑπερεπαίροντες, τεσσαρακοντ
ριάδας γενέσθαι λέγουσι. καὶ
οἱ μὲν ἡμιόλιον, οἱ δὲ ἐκ τρι
μίζουσιν ἀμφὶ τὰ δύο τοῦ Πο
γενέσθαι μέρη· τοσάδε μὲν ἀμφι
σι περὶ τοῦ ἀκριβοῦς. ὅπως δ
εἶχε, τοῖσδε μάλιστα τοῖς ἐξ
λίας ἑκάτερος αὐτῶν ἐθάρρει.
συμμαχικὸν ἦν, Καίσαρι μ
πεῖς τε Κελτοὶ, Κελτῶν τῶν ὑπὲρ
πεις ἀριθμὸς ἄλλος· Ἑλλην
ἐπέλταζον αὐτῷ Δόλοπες, Α
νᾶνες, Αἰτωλοί· τοσοίδε μὲν τῷ
σαρι συνεμάχουν· Πομπηίῳ δὲ
τα τὰ ἑῷα ἔθνη κατὰ πλῆθος
μὲν, ἐξ ἱππέων, οἱ δὲ, πεζοί·

τ Ἑλλάδος Λάκωνες, ὑπὸ
οις βασιλεῦσι ταττόμενοι,
ἡ ἄλλη Πελοπόννησος, καὶ Βοιω-
μ' αὐτῶν. ἐστράτευον δὲ καὶ
θηναῖοι, κηρυξάντων μὲν αὐτοὺς
των μὴ ἀδικεῖν τὸν στρατὸν, ὡς
ς θεσμοφόρων, περὶ δὲ τὴν
ρᾳ τοῦ πολέμου τραπέντες,
ρ τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας ἀ-
μοι· ἐπὶ δὲ τοῖς Ἕλλησιν ὁ-
ντες, ὅσοι περιΐοντι τὴν
λῳ θάλασσαν ἐπὶ τὴν ἕω,
τε καὶ Ἑλλησπόντιοι, καὶ Βι-
Φρύγες, καὶ Ἴωνες, Λυδοὶ
ΙΙαμφύλιοι, καὶ Πισίδαι, καὶ
γόνες, καὶ Κιλικία, καὶ Συρία,
κη, καὶ τὸ Ἑβραίων γένος,
ῖβες, οἱ τούτων ἐχόμενοι, Κύ
τε καὶ Ῥόδιοι, καὶ Κρῆτες σφεν-
, καὶ ὅσοι ἄλλοι νησιῶται·
ν δὲ καὶ βασιλεῖς καὶ δυνά-
ατὸν ἄγοντες, Δηϊόταρος
ε τετράρχης Γαλατῶν τῶν ἑῴων,
ράθης δὲ, Καππαδόκων βα-
. Ἀρμενίους δὲ ἦγε τοὺς ἐν-
Εὐφράτου στρατηγὸς Ταξίλης,
μενίους τοὺς ὑπὲρ Εὐφράτην
άτης, ὕπαρχος Ἀρτάπου τοῦ
έως· ἄλλοι τε μικροὶ δυνά-
υνεπελαμβάνοντο τοῦ πόνου. λέ-
ι δὲ καὶ ἀπ' Αἰγύπτου νῆες ἑξ-
α αὐτῷ παραγενέσθαι παρὰ
Αἰγύπτου βασιλέων Κλεοπά-
ς τε καὶ τοῦ ἀδελφοῦ παιδὸς ἔτι
. ἀλλ' αὗται μὲν οὐ συνεμάχη-
ὐδὲ γὰρ τὸ ἄλλο ναυτικὸν, ἀλλ'
γίας ἐν Κερκύρᾳ κατέμενε. καὶ
Πομπήϊος τόδε μάλιστα ἀφρό-
γάσασθαι, τὸ μὲν νεῶν καταφρο-
, αἷς δὴ πολὺ περιοῦχων ἐδύνα-
αντιτυχοῦ τὴν ἐπακτὸν ἀγορὰν
πολεμίους ἀφαιρεῖσθαι· ἐν δὲ ἀ-

tes, ex Græcia verò Lacones cum ſuis regibus, & reliqui Peloponneſii, cum eíſque Bœoti: quin & Athenienſes venerunt in hanc militiam, quamvis utraque pars per præconem edixerat, nequis eos læderet, ut ſacerdotes Legiferæ Cereris: attamen exciti ſunt ad tanti belli gloriam, quaſi pugnaturi pro imperio Romani populi. Poſt Græcos deinde omnes fermè nationes quotquot verſus Orientem per circuitum mare accolunt, Thraces, Helleſpontii, Bithyni, Phryges, Iones, Lydi, Pamphylii, Piſidæ, Paphlagones, Cilices, Syri, Phœnices, Hebræi, contiguíque his Arabes, Cyprii, Rhodii, Cretenſes funditores, & inſulani ceteri. Aderant & reges dynaſtæque cum ſuis auxiliis, Deiotarus tetrarcha Gallogræcorum, & Ariarathes rex Cappadocum. Armenios ciſeuphratenos ducebat Taxiles: tranſeuphratenos Megabates legatus Artapæ regis. Alii quoque minores dynaſtæ adjutabant pro viribus. Fertur & ex Ægypto naves LX ei miſſas à regibus Cleopatra fratréque hujus etiam tunc puero: verùm hæ non interfuère prælio, ſicut nec cetera claſſis, ſed otioſæ ſtabant in Corcyra. Apparétque Pompeium parum prudenter feciſſe, quòd contemptis claſſibus quibus in tantum præpollebat, ut poſſet undique prohibere quominus commeatus adveherentur hoſti, maluit terreſtri pugna de-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

cernere cum viris ob exhauſtos multos labores magnanimis & ferocibus ad prælia: quos quominus caveret, clade Dyrrachina factum videtur: qua nihil accidit rebus Cæſaris opportunius: propter eam enim inflati Pompeiani contra ſuum imperatorem pervicaces ſunt redditi, & ſine arte ad certamen ferebantur.

Clades Dyrrachina quàm Cæſari profuerit.

473 Verùm id Dei conſilium fuit, ut naſceretur potentiſſimum hoc quod nunc quaquaverſum in immenſum patere videmus imperium. Inſtante verò pugna, uterque ſuos pro concione cohortatus eſt, Pompeius verbis hujuſmodi, Vos milites ad hunc laborem imperantes magis quàm imperata facientes acceditis: vos enim quum ego malim diutius infeſtare Cæſarem, hoc c

Pompeii ſuos hortantis verba.

γῶνι πεζῶν συνενεχθεὶς ἀνδρά-
πόνου πολλοῦ μεγαλαύχοις τε
ελώδεσιν ἐς μάχας γιγνομένοις.
αὐτὸν αὐτοὺς φυλαξάμενον περὶ
ῥάχιον αὐτῷ θεοβλαβῶς δοκεῖ
ἀγαγεῖν, ἐν καιρῷ μάλιστα δὴ
των ἤδη τῷ Καίσαρι γιγνομένη
γὰρ αὐτὴν ὁ στρατὸς ὁ τοῦ Πομ-
κουφόνως μάλα ἐπήρθη, καὶ τοῦ
τηγοῦ σφῶν κατεκράτησαν, καὶ
ἔργον ἀπειροπολέμως ἐτράποντο
λα τάδε μὲν ᾠκονόμει θεὸς ἐς
τῆσδε τῆς νῦν ἐπεχούσης τὰ πάν-
γεμονίας. τότε δ᾽ αὐτῶν τὴν
πὰν ἑκάτερος συναγαγὼν, ἐπ-
νει· Πομπήϊος μὲν τοιάδε λέ-
„ Ὑμεῖς, ὦ συστρατιῶται, στ
„ γεῖτε τοῦ πόνου μᾶλλον ἢ στρα-
„ σθε· αὐτοὶ γὰρ, ἐμοῦ τα
„ σαρος ἐντρύχειν ἔτι βουλο
„ τ

Ὑμεῖς, ὦ συστρατιῶται, στρατηγεῖτε τοῦ πόνου μᾶλλον ἢ στρατεύεσθε.] (nio, illa prima hujus orationis verba ita vertenti, *Vos milites ad hunc la imperantes magis quàm imperata facientes acceditis:* aſſentitur P. Candidus. & hic initium iſtud ita reddit, *Vos quidem ô commilitones huic labori pra magis quàm ab aliis vobis imperetur.* Poterat igitur Pompeius, verbis ris ad idem fere ſignificandum utens, dicere, στρατηγοῦμεν ἤδη μᾶλλ ὑμῶν ἢ στρατηγῶ. Sic enim Cæſar in ſua, quæ hanc ſequitur, oratione Pompeio loquens, καὶ οὐδὲ στρατηγοῦντα ἔτι μᾶλλον ἢ στρατηγούμενον. ad illum concionis Pompeianæ locum ut revertar, quiddam mihi ſcrup ſtud affert, quòd, quum οἱ στρατηγοῦντες etiam, ſeu στρατηγοὶ, dica στρατεύεσθαι, hic eorundem utrunque eſſe negetur, ſequendo eam quam hemus lectionem. Venit ergo in mentem ſuſpicari, ſcriptum fuiſſe, στ γεῖτε τοῦ πόνου μᾶλλον ἢ στρατεύεσθε μόνον. Vos (inquit) dicendi potius στρατηγεῖν τοῦ πόνου, quàm στρατεύεσθαι ſolùm. Scimus alioqui, hoc unum aliis militibus, qui ſuo imperatori ſubſunt, dici ſolere: non autem & i alterum, videlicet στρατηγεῖν. Obſervandum eſt autem poni hîc τὸν π pro eo quod paſſim τὸ ἔργον dici videmus.

Ἐμοῦ τὰ Καίσαρος ἐντρύχειν ἔτι βουλομένου.] Debuit alio uti verbo q hoc *infeſtare*, ad exprimendum ἐντρύχειν. Valde enim latè hujus Latini bi ſignificatio patet, quum multis poſſimus modis aliquem infeſtare. Vi dum igitur annon debuerit potius dicere, *Cæſarem atterere*, ſive *Res Ca atterere*. (quoniam ſcriptum eſt, τὰ τοῦ Καίσαρος, non τὸν Καίσαρα) vel *ſarem fatigare*, aut aliquid hujuſmodi. Eo quidem certè verbo quo P. C didus uſus eſt, minimè uti debemus, niſi ridere libeat. vertit enim *Ca*

m

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

τὸν ἀγῶνα τόνδε προὐκαλέσασθε· οὖν ἀγωνοθέται τῆς μάχης, ἤσασθε μὲν, ὡς ἐλάττοσι πολὺ είονες, καταφρονεῖτε δὲ ὡς ἡσ-σόνων νενικηκότες, καὶ γερόντων, καὶ πολλὰ κεκμηκότων ἀ-ῆτες ἄνδρες οἷς ὑπάρχει δύνα-, τοσήδε καὶ παρασκευὴ, καὶ συνειδὸς ἀπὸ τῆς αἰτίας. ὑπὲρ ρ ἐλευθερίας καὶ πατρίδος ἀ-νιζόμεθα μετὰ νόμων καὶ δόξης αθῆς, καὶ τοσῶνδε ἀνδρῶν, τῶν ἀπὸ βουλῆς, τῶν δ' ἱππέων, ὸς ἄνδρα ἕνα λῃστεύοντα τὴν εμονίαν. ἴτε οὖν ὡς ἠξιοῦτε, τῆς ἀγαθῆς ἐλπίδος, ἐν ὄψει θέμενοι τήν τε φυγὴν αὐτῶν ὴν περὶ τὸ Δυῤῥάχιον γενομένην, ὅσα σημεῖα μιᾶς ἡμέρας κρα-οῦντες αὐτῶν ἐλάβομεν. Ὁ μὲν ομπήϊος ὧδε ἔλεγεν· ὁ δὲ Καῖ-αρ τοῖς ἰδίοις τοιάδε, Τὰ μὲν υσχερέστερα ἤδη νενικήκαμεν ὦ ίλοι· ἀντὶ γὰρ λιμοῦ καὶ ἀπο-ίας ἀνδράσι μαχόμεθα· ἥδε δὲ

men depoſcitis: itaque ut ipſimet diſpenſatores & arbitri hujus prælii, ſic rem gerite tanquam plures cum paucioribus: ſic eos contemnite, ut par eſt contemni victos à victoribus, ſenes à juvenibus, feſſos à recentibus, præſertim quum potiores ſitis non ſolùm apparatu & viribus, ſed etiam bonæ cauſæ conſcientia: nam pro libertate dimicamus & patria, pro legibus & gloria, pro tot ſenatorii equeſtríſque ordinis viris, contra unum ad dominatum graſſantem per latrocinium. Ite igitur, cum bona ſpe quò fert animus, memores fugæ eorum ad Dyrrachium quótque tunc ſigna una die capta retulerimus. Cæſar quoque ſuos ſic affatus eſt, Difficilior pars laboris commilitones jam profligata eſt, jam enim non cum fame inopiáque, ſed cum viris pugnabimus. Hæc dies decernet omnia. Meminerітis

Cæſaris ſuos hortantis verba.

rare. Quid ſi tamen ſe excuſans P. Candidus dicat, ſe intellexiſſe, ἐκ-ἀν præſertim τοῦ λιμοῦ, id eſt fame. id autem eſſe macerantis. Habebit è in principio orationis ipſius Cæſaris, locum, quem pro ſe planè face-nerito dicet, ἀντὶ γὰρ λιμοῦ καὶ ἀπορίας, ἀνδράσι μαχόμεθα. (niſi po-μαχούμεθα ſcribendum eſt, ut paulo pòſt monebo) Verùm non ad ν tantùm ſed ad alia varia ἀπορίας genera, quibus conflictabatur Cæſar, ci arbitror. Fuit autem valde reprehenſus poſtea Pompeius quòd non us ſit Cæſarem ita variis (ut dixi) ἀπορίας generibus ἐκτρύχεσθαι. Sed eum defendunt, reſpondent, eos qui præcipuæ in ejus exercitu erant ritatis, longiorem moram ferre noluiſſe, & illum quodammodo ad pu-n coegiſſe. Audimus autem eum hîc omnibus ſimul militibus illud obji-tem, videlicet non fuiſſe ab illis exſpectatum id, quod exſpectandum ebat, pugnæ inferendæ tempus. Vide Dionem, qui & alia in Pompeii de na conſilio reprehendit quàm Appianus in fine paginæ proximè præce-is.

αὶ τὸ συνειδὸς ἀπὸ τῆς αἰτίας.] Quod hîc dicitur τὸ συνειδὸς ἀπὸ τῆς αἰ-, convenit cum eo quod lectum jam nobis fuit, initio pag. 460. καὶ αὐτοῦ λογισμοῦ τοῦ πολέμου.

Ἀντὶ γὰρ λιμοῦ καὶ ἀπορίας ἀνδράσι μαχόμεθα] Suſpecta non debet hæc ſermonis forma, ἀντὶ γὰρ λιμοῦ καὶ ἀπορίας ἀνδράσι μαχόμεθα,

pro

tis modò quid ad Dyrrachium ſitis polliciti quo pacto me ſpectante conjuraveritis, non redituros vos niſi victores ex acie. Hi ſunt contra quos ab Herculis columnis venimus: hi qui nos non ſuſtinendo profugerunt ex Italia: hi qui nos per decennium cum hoſte conflictatos, poſt innumeras victorias, poſt quadringentas Hiſpanorum & Gallorum Britannorúmque nationes adjectas imperio, debitis honoribus privare voluerunt, & triumpho ceteríſque commodis & præmiis: hi apud quos nec jus meum quicquam valuit nec gratia. Noſtis ipſi quos dimiſerim incolumes, ſperans me ab eis impetraturum æquum aliquid. Hæc omnia vobis in mentem venient hodie: tum ſi quam in me experti eſtis erga vos fidem ac benevolentiam, ſi quam liberalitatem ac munificentiam. Nec eſt difficile

„ ἡμέρα κρινεῖ πάντα. μέμνη-
„ μαι τοῦ περὶ τὸ Δυῤῥάχιον ἐπαγ-
„ γελίας, καὶ ὧν ἐφορῶντος ἐμοῦ
„ συνώμνυσθε ἀλλήλοις, μὴ νι-
„ τες οὐδ' ἐπανήξειν. οἵδε εἰσὶν
„ ἄνδρες, ἐφ' οὓς ἐξ Ἡρακλ-
„ στηλῶν ἤλθομεν, οἵδε οἱ περι-
„ γόντες ἡμᾶς ἐξ Ἰταλίας, οἱ
„ δέκα ἔτεσιν ἀθλοῦντας ἡμᾶ-
„ πολέμους τοσούσδε καὶ νίκας
„ ἀριθμήτους ἀνύσαντας, καὶ Ἰ-
„ ρων καὶ Κελτῶν καὶ Βρεττανῶν
„ τετρακόσια περιποιήσαντας
„ πατρίδι, διέλυον ἀγεράστους
„ νου θριάμβου τε καὶ δωρεᾶς.
„ οὐδ' ἐς τὰ δίκαια αὐτοὺς ἐγὼ
„ καλούμενος ἔπειθον, οὐδὲ χα-
„ σιν ἐξελύνον. ἴστε οὓς μεθῆκα
„ παθεῖς, ἐλπίσας ἡμῖν τι
„ αὐτῶν ἔσεσθαι δίκαιον. τῶνδε
„ μοὶ τήμερον ἀθρόων ἀνενέγκ-
„ καὶ τῆς ἐμῆς πρὸς ὑμᾶς, εἴπ-
„ ιστέ μοι, κηδεμονίας ἢ πίστε-
„ ἢ δωρεῶν μεγαλοφροσύνης. ἐς
„ οὐ δυσχερὲς νεοστρατεύτων καὶ
„ ἐρ

pro eo quod dicendum eſſet (pluribus verbis utendo) ἀντὶ γὰρ τοῦ λιμοῦ
ἀπορία μάχεσθαι, ἀνδράσι μαχόμεθα. Suſpectam (inquam) hanc ſerr
nis formam habere non debemus, quum & alibi Appianum ita præpoſiti
illa ἀντὶ uti obſervarim. At P. Candidus, verbum verbo reddens, in am
guitatem incidit. Ita enim ille, *Pro fame quippe & inopia cum viris decertam*
Non dubito tamen quin μαχούμεθα Appianus ſcripſerit, non μαχόμεθ
licet Candidus hanc lectionem agnoſcat.

Οὐδὲ χάριτιν ἐξελύνον] Suſpicor ſcriptum fuiſſe, οὐδέ τι χάρισιν ἐ
νυον. Et poſt μεθῆκα deeſſe aliud nomen adjectivum, vel ex particula
apparet Hoc autem (quodcunque ſit) illi ἀπαθεῖς ſynonymum eſſe ar
tror, veluti quum Latinè *ſalvos & incolumes* dicimus. Ne autem, qui in
deret in locum ubi ſcriptum eſſet, *& incolumes*, alio adjectivo haud præfix
deeſſe nomen *ſalvos*, non diceret. Quidni verò σώους ante ἀπαθεῖς deſic
rari itidem dicamus?

Τῶνδε οὖν μοὶ τήμερον ἀθρόων ἀνενέγκατε καὶ τῆς ἐμῆς πρὸς ὑμᾶς, ε
συνίστε μοι, κηδεμονίας ἢ πίστεως, ἢ δωρεῶν μεγαλοφροσύνης.] Deeſſe v
cem, ad quam hi omnes genitivi referantur, non dubito quin Græca in li
gua exercitatus lector mecum dicturus ſit. Sed quænam illa eſt? an eſſe τί
dicendum eſt? ut legatur τίσιν ἀνενέγκατε, vel ἀνενέγκατε τίσιν: quum
Canc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

πολέμων ἔτι πολυπόνους ἀγωνι-
σὶ περιγενέσθαι· ἄλλως τε καὶ
μειρακιωδῶς ἐς ἀταξίαν καὶ δυσ-
πείθειαν τοῦ στρατηγοῦ τραπέντων.
ἐγὼ πυνθάνομαι δεδιότα καὶ ἄ-
κοντα χωρεῖν ἐπὶ τὸ ἔργον, τύχῃ
παρακμάζοντα ἤδη, καὶ νω-
καὶ βραδὺν ἐς ἅπαντα γεγε-
νημένον, καὶ οὐδὲ στρατηγοῦντα ἔτι
ἄλλον ἢ στρατηγούμενον. καὶ ταῦ-
τα μοι περὶ μόνων ἐστὶ τῶν Ἰτα-
λῶν. ἐπεὶ τῶν γε συμμάχων μη-
δὲ φροντίζετε, μηδ' ἐν λόγῳ
τίθεσθε, μηδὲ μάχεσθε ὅλως ἐ-
κείνοις· ἀνδράποδα γάρ ἐστι Σύ-
ρια καὶ Φρύγια καὶ Λύδια, φεύ-
γειν ἀεὶ καὶ δουλεύειν ἕτοιμα, οἷς,
ἐγὼ σαφῶς οἶδα, καὶ ὑμεῖς δὲ
αὐτίκα ὄψεσθε, οὐδὲ Πομπήιον
ἐπὶ τὴν τάξιν ἐγγυῶντα πολέμου·
ἔσεσθε οὖν περὶ τῶν Ἰταλῶν μόνων,
κἂν οἱ σύμμαχοι δίκην κυνῶν
περιθέωσιν ὑμᾶς καὶ θορυβοποιῶ-
σι. τρεψάμενοι δ' αὐτοὺς, τῶνδε μὲν ὡς συγγενῶν φειδώμεθα, τοὺς δὲ

à veteranis vinci tirones & imperitos artium militarium, pueriliter abſque ullo ordine ruentes, contempto imperatore ſuo: quem ego ſat ſcio timentem & invitum prodire in aciem, fortuna ejus ſeneſcente, ipſum quoque ſegnem ac tardum redditum, nec tam imperantem quàm parentem alienis imperiis. Et hactenus de ſolis loquor Italis: nam de auxiliaribus nolo vos eſſe ſolicitos, aut ullo eos in numero ponere, aut armis invadere mancipia Syra Lydáque & Phrygia, ad fugam tantùm & ſervitutem nata: quibus, id quod ſcio, móxque ipſi videbitis, ne Pompeius quidem ullum locum aſſignabit in acie. Vos mihi ſolos urgete Italos, & ſi vos auxiliares more canum concurſando perturbare voluerint, illis prius fuſis à cæde ut co- 474

...didus ita verterit, *Horum omnium vindices in unum mihi adeſte.* Parum ... mihi emendatio hæc arridet (etiamſi aliquid autoritatis ei tribuere ...atur illa Candidi interpretatio) quòd τίσιν non itidem ſequentibus geni-...v aptare poſſim. At verò idem ille interpres, illis jungit vocem *reminiſca-*... Sed hoc verbum cum illis, εἶπ᾽ ὦ... μοι, quid commune habet?

...τι πολυπόνους ἀγωνιστὰς περιγενέσθαι.] Multo libentius πολυπείρους ἀγω-...ς legerim.

ἄλλως τε καὶ μειρακιωδῶς ἐς ἀταξίαν καὶ δυσπείθειαν τοῦ στρατηγοῦ τραπέν-...] Obſervatione dignum, δυσπείθειαν τοῦ στρατηγοῦ, pro δυσπείθειαν εἰς τὸν ...τηγόν. vel, τὸ δυσπειθεῖς εἶναι τῷ στρατηγῷ. Gelenius tamen vertit, *con-...to imperatore ſuo.* perinde acſi dictum eſſet καταφρόνησιν τοῦ στρατηγοῦ. Et ...o ex contemptu naſcitur δυσπείθεια: ſed tamen voce utendum erat quæ ...cæ reſponderet, ſaltem per periphraſin. Malè enim P. Candidus, quum ...m vocem Gracam una Latina reddere volens, dixit *diffidentiam.* Cete-... non abs re τῆς δυσπειθείας Pompeianorum mentionem facit Cæſar, ... contra τὸ εὐπειθὲς in ſuis magni ſe facere oſtendit, pag 461

...τύχῃ τε παρακμάζοντα ἤδη, καὶ νωθῆ καὶ βραδὺν ἐς ἅπαντα γεγενημένον] ...ba hæc, τύχῃ τε παρακμάζοντα ἤδη, ſunt tanquam reſpondentis ad illa ...npeii, (non ſecus quàm ſi conjectura eſſet aſſequutus quæ ab illo dicta ...nt) καὶ εἶπε· ὅτι μοι πολέμων ἐμπειρία καὶ τύχῃ, ἀηττήτῳ μέχρι νῦν ...μένῳ.

Οἷς

ut cognatorum abſtineamus: in hos verò ſæviamus ad terrorem incutiendum ceteris. Ante omnia ut ſciam vos pollicitorum memores aut mortem optare aut victoriam, exituri vallum meo juſſu convellite ipſimet, foſſáſque complete aggere, ut nihil nobis reliquum faciamus præter victoriam: & hoſtes videndo nos carere caſtris, neceſſariò ſuis uſuros intelligant.

Hæc locutus, tamen ad impedimentorum cuſtodiam reliquit duo millia ſenum admodum, ceteri exeundo vallum proſternebant magno ſilentio, & in foſſam congerebant. Id ubi Pompeius animadvertit, quibuſdam putantibus eos fugam adornare, intellexit audaciam, & intra ſe

Pompeius ingemiſcit.

ingemuit, quòd pugnandum eſſet cum beſtiis, quum haberent ipſi pro ſe famem, dignum adverſus beſtias remedium: ſed jam non licebat gradum referre, rebus, (ut eſt in proverbio) admotis jam ad novaculam. Quapropter relictis quatuor millibus legionariorum, qui caſtris eſſent præſidio, ceteros deduxit in aciem inter Pharſalum & flumen

Enipeus fluvius.

Enipeum: ubi & Cæſar ex adverſo conſtitit, ita ut legiones utrinque frontem occuparent trifariam, modicis diviſæ ſpatiis, cor-
475 nua protegerentur alis equitum: ſagittarii funditoréſque intermiſcerentur omnibus. Ita legionibus utrinque inſtructis, in quibus erat tota fiducia, auxilia quoque magis ad oſtentationem quàm uſum producta ſunt. Era

„ συμμάχους ἐς τὴν τῶνδε τι
„ πλῆξιν ἐξεργάσασθε. πρὸ ἁπ
„ των, ὡς ἂν εἰδείην ὑμᾶς
„ ὧν συνετίθεσθε μεμνημένους
„ νίκην πάντως ἢ θάνατον αἱ
„ ρουμένους, καθέλετέ μοι προϊόντε
„ τὴν μάχην τὰ τείχη τὰ σφ
„ ἐτέρα αὐτῶν, καὶ τὴν τάφρον ἐ
„ σατε· ἵνα μηδὲν ἔχωμεν ἂ
„ κρατῶμεν· ἴδωσι δ᾽ ἡμᾶ
„ σταθμεύοντας οἱ πολέμιοι, καὶ συ
„ σιν ὅτι πρὸς ἀνάγκης ἐστὶν ἡμ
„ τοῖς ἐκείνων σταθμεῦσαι.

Ὁ μὲν, τοσάδε εἰπὼν, φυλ
ὅμως τῶν σκηνῶν κατέπεμπε ὀ
λίους τοὺς πάνυ γέροντας· οἱ δ᾽ ἐ
τες τὸ τεῖχος ἤρειπον μετὰ σι
βαθυτάτης, καὶ ἐς τὴν τάφρον ἐ
ἐνεχώννυον· ὁρῶν δ᾽ ὁ Πομπή
ἡγουμένων τινῶν ἐς φυγὴν αὐτοὺς
σκευάζεσθαι, συνίει τοῦ τολμήμα
καὶ ἔστενε καθ᾽ αὑτὸν, ὅτι χωροῦσ
χεῖρας θηρίοις, λιμὸν ἔχοντες,
ξιον θηρίων φάρμακον, ἀλλ᾽, ο
ἦν ἀναδῦναι ἔτι, τῶν πραγμά
ὄντων ἐπὶ ξυροῦ· διὸ δὴ τετρακι
λίους τῶν Ἰταλῶν φύλακας τοῦ στρ
πέδου καταλιπὼν, παρέτασσε
λοιποὺς, ἐς τὸ μεταξὺ Φαρσάλ
πόλεως καὶ Ἐνιπέως ποταμοῦ· ἐ
καὶ ὁ Καῖσαρ ἀντιδιεκόσμει, τοὺς
Ἰταλοὺς ἑκάτερος αὐτῶν ἐς τρ
διαιρῶν ἐπὶ μετώπου, μικρὸν ἀλ
λων διεστῶτας, καὶ τοὺς ἱππέας
τοῖς κέρασι τοῖς καθ᾽ μέρη τασσ
τοξόται δὲ πᾶσιν ἀναμεμίχατο
σφενδονῆται. καὶ τὸ μὲν Ἰταλικὸν
τῷ κεκόσμητο, ᾧ δὴ καὶ μάλι
αὐτῶν ἑκάτερος ἐθάῤῥει· τὰ συ
μαχικὰ δ᾽ ἦγον ἐφ᾽ ἑαυτῶν ὡς

ἐπιδ

τάξιν. πολύθρουν δὲ ἦν τὸ Πομ-
συμμαχικὸν καὶ πολύγλωσσον·
των ὁ Πομπήϊος Μακεδόνας
καὶ Πελοποννησίους καὶ Βοιωτοὺς καὶ
θηναίους ἀποδεξάμενος τῆς εὐτα-
ας σιωπῆς, παρεστήσατο τῇ φά-
γι τῇ Ἰταλικῇ, τοὺς δὲ ἄλλους
ὁ Καῖσαρ εἴκαζεν) ἔξω τά-
ἐκέλευσε κατὰ φυλὰς ἐφεδρεύον-
ταν ἐν χερσὶν ὁ ἀγὼν γένηται
παρὰ τοὺς πολεμίους, καὶ διώκειν,
δύναιντο βλάπτοντας, καὶ τὸ
πεδον αὐτὸ Καίσαρος ἀχα-
ον ὂν διαρπάζειν. ἡγοῦντο δὲ
λαγγος Πομπηΐῳ μὲν ὁ κηδε-
Σκιπίων ἐν μέσῳ, καὶ ἐπὶ τοῦ
Δομίτιος, ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιοῦ
ος. Ἀφράνιος δὲ καὶ Πομ-
τὸ στρατόπεδον ἐφύλαττον.
ρι δ᾽ ἐστρατήγουν μὲν Σύλλας
Ἀντώνιος καὶ Δομίτιος, αὐτὸς
ἐγκαίρως συνετάσσετο τῷ δεκά-
λει, καθάπερ ἦν ἔθος αὐ-
καὶ τοῦτ᾽ ἰδόντες οἱ πολέμιοι,
αγον ἐπ᾽ αὐτὸ τοὺς ἀρίστους τῶν
ων, ἵνα πλέονες ὄντες, εἰ δυ-
εν, κυκλώσαιντο. συνεὶς δὲ ὁ
περ, τρισχιλίους εὐτολμοτά-
πεζοὺς ἐνήδρευσεν, οἷς ἐκέλευ-
ὅταν αἴσθωνται τοὺς πολε-
ς περιθέοντας, ἀναπηδᾷν, καὶ
ὀρέγματα ἐπιπηδῶντας ἀνάγειν ὀρ-
ὰς τὰ πρόσωπα τῶν ἀνδρῶν·

autem Pompeio confuſa ex linguis diſſonis, à quibus ille ſecretos Macedonas, Peloponneſios, Bœotos, Athenienſéſque, ut meliùs aſſuetos ſervandis per ſilentium ordinibus, collocavit prope phalangem Italicam: ceteros, quemadmodum Cæſar conjectura præceperat, extra aciem juſſit ſubſidere, ut commiſſo prælio circumventum hoſtem profligarent pro viribus, & caſtra Cæſariana jam vallo nudata diriperent. Ceterùm aciem Pompeii mediam curabat ſocer Scipio, lævum cornu L. Domitius, dextrum Lentulus, Afranius cum Pompeio ſubſtitit in caſtrorum præſidio. Apud Cæſarianos præerant, Sylla, Antonius, Cn. Domitius: ipſe opportuno loco inter decumanos ex more conſtitit: quo animadverſo hoſtes traduxerunt contra eum fortiſſimos equitum, ut numero ſuperiores illum circumvenirent. Cæſar contrà intellecta re tria millia peditum audaciſſimorum collocavit in ſubſidiis, juſſos ut quamprimùm ſentirent hoſtem circumvectum accurrere, cooriri rentur, & infeſtis haſtis maximè facies eorum peterent: non enim ſubitu- Cæſaris artes in bello.

ς ἐκέλευσεν, ὅταν αἴσθωνται τοὺς πολεμίους περιθέοντας, ἀναπηδᾷν, καὶ ὀρέγματα ἐπιπηδῶντας ἀνάγειν ὀρθὰ ἐς τὰ πρόσωπα τῶν ἀνδρῶν] Omnes qui riæ hujus meminerunt, eandem facti rationem reddunt Ingenioſus ta- Rutgerſius variarum Lectionum lib. 1 c. IV. longe aliud Cæſaris fuiſſe ilium docet; ac judicat Cæſarem, cum videret & ſuum & Pompeii exerm conſtare è popularibus ac propinquis vereri cæpiſſe, ne ſi ſe mutuo oſcerent, illa alacritas, is cognitus militum ſuorum ardor obtorpeſce- quin in amplexum potius, hunc parentis, illum fratris, alterum hos aut amici ruituros, quam ut cognato ſanguine inſontes etiamnum ma-

nus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ſubituros juvenes imperitos & forma ſibi placentes, ejus deformationis periculum. Atque ita utrinque artibus utebantur adverſus alteros, ducibus ordines obeuntibus, & quod opus erat providentibus, ſuóſque ad rem fortiter gerendam cohortantibus & teſſeram dantibus, Cæſarianis, Venerem victricem, Pompeianis, invictum Herculem.

Inſtructos utrinque diu ſilentium altum tenuit, cunctabundos & expectantes ut ab adverſa parte fieret pugnæ initium: miſerebat enim tantas copias Italici nominis, quantas nunquam antea, præſertim utrinque lectiſſimas, ſemel ſubire aleam ancipitem: idque Romanis inter ſe
476 conflictantibus, & quo propius
aberant à periculo, eo magis remittente ſe ambitione qua hactenus cæcati fuerant, & in vicem ejus redeunte timore, ratio jam remoto inſano appetitu gloriæ, reputabat magnitudinem cauſámque periculi, duos viros de primatu inter ſe contendere, ſalutis cura poſthabita, ne extremo quidem loco manſuros ni contingat vincere: pertrahi propter eos tantam egregiorum virorum multitudinem in commune periculum. In mentem veniebat & illud, nuper amicos & affi

οὐ γὰρ οἴσειν ἀπείρους καὶ νέ… ραιζομένους ἔτι, τὸν ἐς τὰ … κίνδυνον. οἱ μὲν δὴ τοιάδε κα… λήλων ἐμηχανῶντο, καὶ περι… κάστους, καθιστάμενοι τά τε … τα, καὶ ἐς εὐτολμίαν παρακ… τες, καὶ τὰ συνθήματα ἀ… τες, ὁ μὲν Καῖσαρ, Ἀφρ… νικηφόρον. ὁ δὲ Πομπήϊος, … κλέα ἀνίκητον.

Ὡς δὲ σφίσιν ἕτοιμα πάν… ἐπὶ πολὺ καὶ ὡς ἀνέμενον ἐν β… σιωπῇ· μέλλοντες ἔτι καὶ ὀκν… καὶ ἐς ἀλλήλους ἀποβλέποντες, … τέρος ἄρξει τῆς μάχης· τό, … πλῆθος ᾤκτειρον, (οὐδενός … τοσοῦδε Ἰταλοῦ στρατοῦ ἐς κι… δυνον συνελθόντος) καὶ τὴν … τήν, (ἐκκρίτων ὄντων ἑκατ… ηλέων· καὶ μάλιστα ὅτε ἰδοῖεν Ἰ… Ἰταλοῖς συμφερομένους, ἐγγὺς … κοῦ γιγνομένου αὐτοῖς ἡ μὲν ἐκ… σα καὶ τυφλοῦσα πάντας φιλο… ἐσβέννυτο, καὶ μετέβαλλεν ἐς … ὁ δὲ λογισμὸς ἐκάθαιρε δι… πίας, καὶ τὸν κίνδυνον ἐμέτρει … τὴν αἰτίαν, ὅτι περὶ πρωτεία… ἄνδρε ἐρίζονται ἀλλήλοιν, ἀν… κινδυνότατον ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ, … ἐσχάτω πάντων ἡσσηθέντε ἔτι … καὶ τοσόνδε πλῆθος ἀνδρῶν … θῶν δι' αὐτούς. ἐσῄει δὲ σφα… φίλοι καὶ κηδεσταί τεως ὄντες,

π

nus inceſtarent. Id igitur ne fieret juſſiſſe prudentiſſimum imperatorem eorum vultus ferro turbarentur, ne alter ab altero agnoſci poſſet. Vid & eodem modo intellexiſſe Lucanus, qui in oratione Cæſaris ante confli ſuos cohortantis eum ita loquentem facit:

Sed dum tela micant, non vos pietatis imago
Ulla, nec adverſa conſpecti fronte parentes
Commoveant; vultus gladio turbate verendos.

...ρα συμπράξαντες ἀλλήλοις ἐς
...ξίωμα καὶ δύναμιν, ξίφη νῦν φέ-
...ρουσι κατ' ἀλλήλων, καὶ τοὺς ὑπο-
...ταττομένους ἐς ὁμοίας ἀθεμιστίας
...γουσιν, ὁμοεθνεῖς ὄντας ἀλλήλοις,
...ολίτας καὶ φυλέτας καὶ συγγενεῖς,
...ἐνίους δὲ καὶ ἀδελφούς. οὐδὲ γὰρ τοῦ-
...το ἀπέλειπεν ἐκείνῃ τῇ μάχῃ, ἀλλ'
...ἐν τοσαῖσδε μυριάσιν ἐξ ἑνὸς ἔ-
...θνους ἐπ' ἀλλήλας ἰούσαις, πολλὰ τὰ
...παράδοξα συνέπιπτεν, ὧν ἐνθυμού-
...μενος ἑκάτερος, μεταμελείας τε δυνα-
...τι ἐν τῷ παρόντι ἐνεπίμπλα-
...το, καὶ ὡς ἐσόμενος ἐκείνῃ τῇ ἡμέ-
...ρᾳ ἐπὶ γῆς ἢ πρῶτος ἢ τελευ-
...ταῖος, ὤκνει τοσῆσδε ἀμφιβολίας
...ἄρχειν. καὶ φασὶν αὐτῶν ἑκάτερον καὶ
...δακρῦσαι. μέλλουσι δ' ἔτι καὶ ἐς ἀλ-
...λήλους ἀποβλέπουσιν ἡ ἡμέρα προὔ-
...κοπτε. καὶ τὸ μὲν Ἰταλικὸν ἅπαν εὐ-
...σταθῶς ἐφ' ἡσυχίας ἀκριβοῦς ἀνέ-
...μενε. τὸ δὲ συμμαχικὸν ὁ Πομπήιος
...τοῦ ταρασσόμενον ὁρῶν ὑπὸ τῆς
...μελλήσεως, καὶ δείσας μὴ πρὸ τοῦ ἀ-
...γῶνος ἀταξίας κατάρξειεν, ὑπε-
...σήμηνε πρῶτος, καὶ ἀντήχησε Καῖ-
...σαρ. αὐτίκα δ' αἵ τε σάλπιγγες
...τοὺς ἐξώτρυνον ὀρθίοις κλαγγαῖς,
...ἐν τοσῷδε πλήθει, πολλὰ κατὰ
...μη, καὶ οἱ κήρυκες καὶ οἱ ἐπιστάται
...θέοντες ἤπειγον. οἱ δὲ σοβαρῶς
...ἀλλήλοις ἐπῄεσαν, μετά τε θάμ-
...βους καὶ σιωπῆς βαθυτάτης, ὡς πολ-
...λῶν ἀγώνων τοιῶνδε ἔμπειροι πολέμοι.
...πλησιάζουσι δ' αὐτοῖς ἤδη τόξα
...καὶ λίθοι πρῶτον ἦν, καὶ τῶν ἱπ-
...πέων βραχὺ τὰ πεζὰ προλαβόντων
...φοραί τε καὶ ἐπελάσεις ἐπ' ἀλλή-
...λους. καὶ προὔχοντες οἱ τοῦ Πομπηίου,
...δέκατον τέλος ἐκυκλοῦντο. Καῖ-
...σαρ δὲ τὸ σημεῖον τοῖς ἐφεδρεύου-

maximè mutuis beneficiis in tuenda dignitate adjutos, nunc gladios in ſe invicem ſtringere, & minores duces ſequi conatus illorum nefarios, tanta neceſſitudine intercedente inter cives tribules & conſanguineos, atque adeo fratres quoque nonnullos: nam ne hoc quidem deerat, ſed ut fit inter tot millia gentis unius concurrentia, multa præter opinionem accidebant. Talia cogitantem utrumque ducem pœnitebat pro tempore, & quòd ea dies primum aut extremum omnium mortalium redditura eſſet, pigebat negotium tam dubium priorem aggredi. Fertur illacrymaſſe utrunque. Inter has moras dum obſervant alteri alteros, die procedente, legiones univerſæ conſtanter ſuo loco quieſcebant. Ceterùm auxilia ſua quum videret Pompeius parum ſervare ordines moræ tædio, veritus ne ſuo exemplo ante initium pugnæ turbarent ceterorum ordines, juſſit prior ſigna canere: idem ex adverſo fecit Cæſar. Moxque concinentibus claſſicis, caduceatoribus & præfectis diſcurſando ſuos cohortantibus, magno animo adverſi in ſe invicem ferebantur, nec minore ſilentio, ut ſæpe verſati in hujuſmodi certaminibus. Ut verò intra teli jactum ventum eſt, orto à ferentariis prælio, procurrerunt & equites, factóque utrinque virtutis periculo, Pompeiani numero potiores circumveniebant legionem decimam: tum verò Cæſar ſignum dat ſubſidiariis:

Pompeius & Cæſar illacrymantur prælium aggreſſuri.

Prælium inter Cæſarem & Pompeium commiſſum.

477 riis: illi coorti haſtis infeſtis equitum facies fodiunt: qui non ferentes deſperatorum audaciam, & ora oculóſque ſibi configi, fugere turbatis ordinibus: móxque nudatas eo latere legiones, Cæſariani equites circumvenêre, qui prius ne ipſi circumveni rentur timuerant. Quo cognito Pompeius juſſit pedites curſum ſiſtere, nec in adverſam aciem incurrere, nec tela in hoſtem conjicere, ſed ſtantes prætentis haſtis in irruentes pugnare cominus. Quod ejus ſtratagema quidem laudant ut circumventis commodiſſimum: ſed Cæſar in ſuis epiſtolis improbat: jactu enim ictus fieri vehementiores, & curſu viris augeri animum, contra langueſcere ſtantibus: quos & facilius propelli dum ſunt palorum more immobiles: quod etiam tum contigit. námque decumani, dum ſiniſtrum Pompeianum cornu ab equitibus deſertum circumvenitur, & in veſtigio hærens telis ex adverſo miſſis obruitur. invecti in turbatos vi coegerunt eos retrocedere: atque hoc modo primi fuerunt autores victoriæ. Ceteris partibus edebantur variæ vulnerum ac cædis ſpecies, nullo clamore in tot legionum conflictu, ne ſauciorum quidem aut cadentium, ſed fremitu tantùm & gemitu occumbentium, quo quiſque loco conſtiterat. Auxiliatores interim ſpectatores facti mirabantur ſervari ordines, ita ut ſtupentes miraculo alienæ

Cæſaris artes.

Pompeii ſtratagema Cæſar improbat.

Pompeii auxiliatorum ignavia.

σιν ἄραντος, οἱ μὲν, ἐξαν
ἐς τοὺς ἵππους ἐχώρουν, ὀρθ
τοῖς δόρασιν ἐς τὰ πρόσωπα
τες τοὺς ἐπικαθημένους· οἱ
ἐνεγκόντες αὐτῶν οὔτε τὴν
οὔτε τὰς ἐπὶ στόμα καὶ κατ' ὀ
μοὺς πληγὰς, ἔφευγον ἀκ
καὶ τὸ ἐνταῦθα πεζῶν εὐθὺς
ἔρημον γενόμενον ἐκυκλοῦντο
Καίσαρος ἱππεῖς, αὐτοὶ
τες περικυκλῶσιν· Πομπήϊ
πυθόμενος ἐκέλευε τοῖς πεζοῖ
ἐπεκθεῖν ἔτι, μήτ' ἐκτρέχειν
φάλαγγος, μηδ' ἀκοντίζειν
ἐν προβολῇ διαστάντας ἀμ
διὰ χειρὸς τοῖς δόρασι τοὺς
ζας· καὶ τόδε τινὲς αὐτοῦ τὸ στρα
μα ἐπαινοῦσιν, ὡς ἄριστον ἐν
κυκλώσει, ὁ δὲ Καῖσαρ ἐν ταῖ
στολαῖς καταμέμφεται. τάς τ
πληγὰς ὑπὸ τῆς βολῆς εὐτονω
γίγνεσθαι, καὶ τοὺς ἄνδρας ὑπὸ
μου προθυμοτέρους, ἑστῶτας
ποψύχεσθαί τε, καὶ τοῖς ἐπιθ
εὐκλήτους δι' ἀτρεμίαν, οἷα στ
εἶναι. ὃ καὶ τότε γενέσθαι. τὸ γα
κατον τέλος σὺν αὐτῷ περιελθ
τὰ λαιὰ τοῦ Πομπηΐου ἔρημα ἱπ
γενόμενα, καὶ πανταχόθεν ἀτρ
ζας ἐς τὰ πλευρὰ ἐσακοντίζειν
χεν θορυβουμένοις ἐμπεσόντας
τρέψασθαι, καὶ τῆς νίκης καταρξαι
δὲ τὸ ἄλλο πλῆθος ἦν ἔπ τ
μάτων καὶ φόνων ἔργα πολλὰ
ποικίλα, βοὴ δὲ οὐδεμία ἐκ τ
δὲ φάλαγγος τοιᾶσδε δρώσης,
οἰμωγαὶ τῶν ἀναιρουμένων ἢ πλη
μένων· ἀλλὰ βρυχήματα μόνα
στόνοι πιπτόντων ἔνθα συνετάχθ
εὐσχημόνως· οἱ σύμμαχοι δὲ κα
περ ἀγῶνα πολέμου θεώμενοι, κ
ἐπλήσσοντο τὴν εὐταξίαν, καὶ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

…ς σκηνὰς τοῦ Καίσαρος ἐτόλμων,
…ταύματος, (ὀλίγων αὐτὰς καὶ
…εσβυτέρων ἀνδρῶν φυλασσόντων)
…δραμεῖν, οὔτε ἄλλο ἢ ἑστῶτες ἐ-
…ῴκεσαν. ὡς δὲ ἐνέδωκε τὸ λαιὸν τοῦ
…πηΐου, αὐτοὶ μὲν καὶ τότε βάδην
…πάρων ἅμα καὶ συνεπλέκοντο οἱ
…μμαχοι πρὸς στρατόπεδον ἔφευγον
…ρακλεῖ, βοῶντες, Ἡσσήμε-
… καὶ τὰς σκηνὰς σφῶν αὐτοὶ καὶ
…ρακώματα ὡς ἀλλότρια περι-
…πτες διέσπων, καὶ διήρπαζον ἐς
…φυγὴν ὅ, τι δύναιντο ἐπάγεσθαι.
καὶ τὸ ἄλλο τῶν Ἰταλῶν ὁπλι-
…ῶν ἐπὶ τάδε ἥσσης αἰσθανόμε-
…ἀπεχώρει κατὰ πόδας, πρῶτον
…μῳ, καὶ ἔτι ἐκ τῶν δυνατῶν
…ρόμενοι· ἐπικειμένων δ' αὐτοῖς
…εὐπραξίᾳ τῶν πολεμίων, ἐτρά-
…ς ἐς φυγήν· καὶ ὁ Καῖσαρ εὐ-
…ως δὴ τότε μάλιστα, ἵνα μὴ
…θοῖεν αὖθις, μηδὲ τὸ ἔργον
…ο μάχης μιᾶς, ἀλλὰ παντὸς
…λέμου, κήρυκας ἐς τὰς τάξεις
…χοῦ περιέπεμπεν, οἳ τοῖς νι-
…κέλευον ἀψαυστεῖν τῶν ὁμοε-
ἐπὶ δὲ τοὺς συμμάχους μόνους
καὶ τοῖς ἡσσωμένοις προσεπέ-
…, παραγινοῦντες ἀδεῶς ἑστάναι.
…τε παρ' ἀνδρὸς ἐκμανθάνων
…ργμα εἰσήκει, καὶ σύμβολον
…οῦτο τῶν Πομπηίου στρατιωτῶν ἦν
…δεῶς ἑστάναι, τὰ ἄλλα ὡς Ἰτα-
…μοιοτρόπως ἐσκευασμένων τε
…νὴν ὁμοίαν ἀφιέντων. διεκθέ-
…δ' αὐτοὺς οἱ τοῦ Καίσαρος,
…συμμάχους οὐ δυναμένους ἀντι-
…νηέων καὶ ὁ πλεῖστος ἐνταῦθα
…ετο φόνος.
…μπήϊος δ' ἐπειδὴ τὴν τροπὴν
…ἔκφρων αὐτοῦ γινόμενος, ἀπ-
…ήδην ἐς τὸ στρατόπεδον, καὶ παρελθὼν ἐς τὴν σκηνήν, ἐκαθέ-

virtutis, ne caſtra quidem Cæſariana invaderent, à paucis cuſtodita ſenioribus, ſed ſtarent tantùm attonitis ſimiles. Ut verò ſiniſtrum Pompeianorum cornu propulſum cœpit referre pedem pugnando nihilo ſecius, tum verò auxiliares victos ſe conclamando, effuſa fuga petebant caſtra, & convulſis direptíſque hoſtiliter propriis tabernaculis, diffugêre qua quiſque poterat. Jámque ceteræ quoque legiones ut hanc cladem ſenſêre, pedem referebant: primò ſervatis ordinibus, & repugnantes pro 478
viribus: ceterùm hoſte ut in rebus ſuis proſperis urgente, tandem in fugam verſæ ſunt. Tum Cæſar uſus conſilio prudentiſſimo, ne rurſum inſtaurarent ordines, utque non prælio tantùm, ſed bello etiam vinceret, dimiſſis circumquaque præconibus, edixit civibus parci, & in ſola ſævire auxilia: ſimúlque victores victis accurrentes, jubebant ſtare ſecuros: atque ita viritim edicti notitia tradita, hæc vox, Sta ſecurus, Pompeianis cœpit eſſe pro teſſera, eò facilius quòd Itali ſe invicem noſcitarent pari cultu linguáque. Ita Cæſariani præteritis civibus in auxiliares verſi, cædebant ad reſiſtendum invalidos: quorum ingens ſtrages eſt edita.

Cæſaris conſilium prudentiſſimum.

Pompeianis teſſera à Cæſare data.

Pompeius, viſa ſuorum fuga, mentis jam impos, in caſtra ſe paulatim recepit: ingreſſúſque tentorium, ſedebat tacitus, Aja-

Pompeio ſimile quiddam quod Aiaci Telamonio contingit.

cem Telamònium referens, cui ſimile quiddam fertur accidiſſe Trojani belli tempore. Reliquorum admodum pauci in caſtra ſunt reverſi: quòd in acie ſecuri ſtare juſſi, & ab hoſtibus præteriti, catervatim diſpergerentur.

Cæſar victoria uti ſcit.

Sub veſperam Cæſar diſcurrendo per exercitum, ſupplex orabat ne gravarentur tantum laboris inſuper impendere, dum caſtra Pompeii capiant: docens, ſi patiantur denuo coire hoſtiles copias, unius tantùm diei fore victoriam: caſtris porro occupatis, nihil deſore quin in univerſum vincant, ſummâ operi manu impoſita. Itaque ſupplices ad eos manus protendens, cœpit eò ante alios currere. Illis, quamvis feſſa corpora, ſublevabant animi conſiliúmque & autoritas Cæſaris. Huc accedebat & præſens felicitas, ſpéſque caſtra expugnandi, non ignaris rem eſſe momenti maximi: nec eſt aliud efficacius ſpe, ad ſublevandam hominum laſſitudinem: ita vallum quoque aggrediuntur contemptis propugnatoribus. Pompeius hoc audito tandem poſt inſolitum illud ſilentium in hanc vocem erupit, Ergo & ad caſtra noſtra? & cum dicto mutata veſte, conſcendit equum: comitantibúſque amicis quatuor, non prius curſum intermiſit, quàm ſub lucem Lariſſam attingeret. Cæſar ita ut inſtruendo aciem inter minas prædixerat, intra Pompeii vallum uſus eſt diverſorio, paratóſque illi cibos abſumpſit, ſicut &

479

Pompeii dictum.

Ejus fuga.

Cæſar in diverſorio Pompeii cibum ſumit ut

ζετο ἄναυδος· οἷόν τι καὶ τὸν Τελα
μῶνος ΑἼαντα φασὶν ἐν Ἰ
θεῖν ἐν μέσοις πολεμίοις ὑ
βλαβείας· τῶν δ᾽ ἄλλων ὀλίγ
ἐσῄεσαν ἐς τὸ στρατόπεδον. το
ρυγμα τοῦ Καίσαρος ἐστάνα
κινδυνώως ἐποίει, καὶ παρα
των τῶν πολεμίων, διεσκίδνη
ρος. ληγούσης δὲ τῆς ἡμέρας Κ
σαρ τὸν στρατὸν ἀχέτως π
θέων, ἱκέτευε προσποιήσασθαι
καὶ τὸν χάρακα τοῦ Πομπηΐου
ἐκδιδάσκων ὅτι εἰ συστῶσιν
πολέμιοι, μίαν ἡμέραν ἔσο
νενικηκότες· εἰ δὲ τὸ στρατόπ
τῶν ἕλοιεν, τὸν πόλεμον ἑνὶ τ
γῳ κατωρθωκότες ἂν εἶεν·
οὖν χεῖρας αὐτοῖς ὤρεγε, καὶ
ἐξῆρχε δρόμου· τοῖς δὲ τὰ μὲ
τα ἔκαμνε, τὴν δὲ ψυχὴν ὁ
γισμὸς καὶ ὁ αὐτοκράτωρ συν
ἐκούφιζε. ἤρει δὲ καὶ ἡ τῶν γε
εὐπραξία καὶ ἐλπὶς, ὅτι καὶ
ρακα αἱρήσουσι καὶ πολλὰ τὰ
τῷ· ἥκιστα δ᾽ ἐν ἐλπίσιν ἢ εὐ
ἄνθρωποι καμάτων αἰσθάνον
μετὰ δὴ καὶ τῷδε προσπεσόντες
χειροῦσι σὺν πολλῇ πρὸς τοὺ
μαχομένους καταφρονήσει· ὁ δὲ
πήϊος μαθὼν, ἐξ ἀλλοκότου
„ τοσοῦτον ἀπέρρηξεν, ΟΥ'κ
„ ἐπὶ τὸν χάρακα ἡμῶν; Κ
πὼν, τήν τε στολὴν ἐνήλλα
ἵππου ἐπιβὰς σὺν φίλοις τ
σιν, οὐκ ἀνέσχε δρόμου, πε
χομένης ἡμέρας ἐν Λαρίσσῃ
σθαι· ὁ δὲ Καῖσαρ, ὡς ἐπη
σε, παρατάσσων, ἐν τῷ Πο
χάρακι ἐσταθμευσε, καὶ αὐ
τὴν ἐκείνου βρῶμην, καὶ ὁ σ
ἅπας τὴν τῶν πολεμίων ἐδα

ἀπι

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

…ταιον δὲ ἑκατέρων τῶν γε Ἰταλ…ῶν (οὐ γὰρ δὴ τῶν γε συμμάχων …ἐξαρίθμησις ἐγένετο ὑπὸ πλή…ς καὶ καταφρονήσεως) ἐκ μὲν τοῦ …σαρος, τετταράκοντα λοχαγοὶ, καὶ …ται διακόσιοι, ἢ (ὡς ἑτέροις …) χίλιοι καὶ διακόσιοι· ἐκ δὲ …μπηΐου, βουλευταὶ μὲν δέκα, …ῶν καὶ Λεύκιος Δομίτιος ὁ αὐ…αίσαρι πεμφθεὶς ἐπὶ τὴν Γα…ν διάδοχος) τῶν δὲ καλουμέ…ντων, ἀμφὶ τεσσαράκοντα τῶν …ενῶν· ἐκ δὲ τῆς ἄλλης στρατιᾶς, …ὲ ἐπαίροντες φασὶ δισμυρίους …πεντακισχιλίους. Ἀσίνιος δὲ …ων ὑπὸ Καίσαρι τῆς μάχης …ς στρατηγῶν, ἑξακισχιλίους ἀ…γράφει νεκροὺς εὑρεθῆναι τῶν Πομ… τοῦτο τέλος ἦν τῆς ἀοιδίμου …Φάρσαλον μάχης· ἀριστεῖα δὲ …Καῖσαρ αὐτὸς καὶ παρ' αὐτὰ καὶ …ρας ἐκ πάντων ἐφέρετο ὁμολο…μενος ἀριστεῦσαι, καὶ σὺν αὐτῷ …ελος τὸ δέκατον, τὰ δὲ τρί…Κρασσίνιος λοχαγὸς, ὃν Καί…μὲν ἐξιὼν ἐπὶ τὴν μάχην, ἤρε…, τι προσδοκῴη, ὁ δὲ λαμ…ρῶς ἀνεβόησε, Νικήσομεν, ὦ …αῖσαρ· κἀμὲ ἢ ζῶντα ἢ νε…ρὸν ἀποδέξῃ· ἡ στρατιὰ διεμαρ… καθάπερ ἔνθουν ἐς ἑκάστην τά…ιαθέοντα πολλὰ καὶ λαμπρὰ …ται· ἐπεὶ δὲ ζητούμενος ἐν τοῖς …οῖς εὑρέθη, τὰ ἀριστεῖα ὁ Καί… αὐτῷ περιέθηκε καὶ συνέθαψε, …φον ἐξαίρετον ἀνέστησεν ἐγγὺς τοῦ …υανδρίου.

…Ὁ δὲ Πομπήϊος ἐκ Λαρίσσης …ῳ δρόμῳ μέχρι θαλάσσης ἐπεί…ς, σκάφους ἐπέβη μικροῦ, καὶ … παραπλεούσης ἐπιτυχὼν, ἐς …iculam, & fortuitò nactus

quus exercitus hoſtium ſumptu epulatus eſt. Deſiderati ſunt utrinque, tum ex Romanis, tum è ſociis (auxiliorum enim nec numerus erat nec ratio præ multitudine) Cæſariani centuriones triginta, legionarii ducenti, aut, ut alii ſupputant, mille ducenti: ex Pompeianis ſenatores decem, & in his L. Domitius ſucceſſor ipſi Cæſari miſſus in Galliam: equites Romani nobiles circiter XL. de cetero qui plurimos tradunt, XXV. M. numerant. Aſinius Pollio qui inter Cæſarianos duces ei prælio præfuit, non plus ſex millibus ex Pompeianis cecidiſſe ſcribit in ſuis commentariis. Hic fuit eventus pugnæ illius ad Pharſalum celeberrimæ. In ea fortiſſimè rem geſſerunt primo & ſecundo loco Cæſar ipſe omnium conſenſu, & cum eo decumani: tertio verò Craſtinus centurio: qui rogatus dum exit caſtris, qualem eventum expectaret, clara voce reſpondit, Vincemus Cæſar, & mihi aut vivo aut mortuo habebis gratiam. Hunc totus exercitus teſtabatur, tanquam furentem diſcurriſſe per ſingulas acies, multáque egregia edidiſſe facinora. Cadaver ejus inter cetera inventum ornavit Cæſar donis militaribus, atque ita ornatum ſeorſim ſepeliit inſigni monumento addito, prope communem reliquorum tumulum.

præd…xerat.

Deſideratorum numerus.

Aſinii Pollionis commentarii.

Cæſaris laus.

Craſtini centurionis egregia facinora.

Ejus interitus, cum inſigni monumento.

At Pompeius è Lariſſa pari curſu delatus ad mare conſcendit navem prætervehentem, traje-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

cit Mitylenen: unde aſſumpta Cornelia, rebúſque ſuis in quatuor triremes impoſitis, quæ à Rhodo & Tyro venerant, tunc quoque Corcyram neglexit & Africam, ubi alium habebat exercitum & claſſem validam: maluítque in Orientem Parthorum

480 regem petere, quaſi ope illius recepturus omnia. Quod conſilium celans, circa Ciliciam demum amicis aperuit: illi cenſebant cavendum Parthum nuper à Craſſo laceſſitum, & adhuc à victoria recenti tumidum: nec ad intemperantes barbaros ducendam formoſam mulierem, Corneliam, præſertim quæ Craſſi uxor fuiſſet. Quúmque is rurſum ad conſilium referrret de Ægypto & Juba: hic quidem contemptus eſt, ut parum illuſtris: Ægyptum verò petere omnibus placuit, regionem propinquam & latè pollentem imperio, prætерea beatam potentémque navibus, frumento, pecuniis: cujus reges, quamvis pueri, paterna tamen conjuncti ſunt Pompeio amicitia. His itaque de cauſis ille in Ægyptum navigavit. Ceterum quia Cleopatra quæ cum fratre antea regnarat, tunc exul exercitum parabat circa Syriam, Ptolemæus ejus frater circa montem Caſſium intra Ægypti fines ſubſedit obſervans adventum illius. Et forte fortuna accidit ut ventus eò deferret Pompeium. qui conſpecto in littore tanto exercitu, navigare deſiit: conjectánſque id quod erat, regem adeſſe, miſit qui eum de rebus ſuis certio

Pompeii conſilium poſt fugam.

Cornelia.

Pompeius in Ægyptum navigat.

Cleopatra exul ab Ægypto.

ἐς Μιτυλήνην διέπλευσεν· ὅθεν τ
γυναῖκα Κορνηλίαν ἀναλαβὼν
τριηρῶν τεσσάρων ἐπιβὰς, αἳ
τῷ παρά τε Ῥοδίων καὶ Τυρ
φίκοντο, Κερκύρας μὲν καὶ τό
Λιβύης ὑπερεῖδεν, ἔνθα αὐτῷ στρα-
τὸς ἦν ἄλλος πολὺς, καὶ ναυ
ἀκραιφνές· ἐπὶ δὲ τὴν ἕω φ
νος ἐπὶ τὸν Παρθυαῖον, ὡς δι'
νου πάντα ἀναληψόμενος,
θύμημα ἐπέκρυπτε, μέχρι
τὴν Κιλικίαν μόλις ἐξέφερε το
λοις. οἱ δὲ αὐτὸν ἠξίουν φυλά
τὸν Παρθυαῖον, ἐπιβεβουλ
τε ἔναγχος ὑπὸ Κράσσου,
μεθύοντα ἔτι τῇ Κράσσου σ
ρᾷ, μηδ' ἐς ἀκρατεῖς βαρβ
ἄγειν εὐπρεπῆ γυναῖκα Κορνη
Κράσσου μάλιστα γεγενημένην.
τέρα δ' αὐτοῦ προθέντος π
Αἰγύπτου καὶ Ἰόβα, Ἰόβα μὲν
ἑώρων ὡς ἄδοξου, ἐς δὲ τὴν
γυπτον αὐτῷ συνεφρόνουν, ἐ
οὖσαν καὶ μεγάλην ἀρχὴν, ἔτ
εὐδαίμονα, καὶ δυνατὴν ναυσ
τῷ καὶ χρήμασι. τούς τε βασι
τας αὐτῆς, εἰ καὶ παῖδές εἰσι,
τρικοὺς εἶναι Πομπηΐῳ φιλ
μὲν δὴ διὰ τάδε ἐς τὴν Αἴγ
ἔπλει. ἄρτι δ' ἐκπεσούσης ἀπ
γύπτου Κλεοπάτρας, ἣ τῷ ἀ
φῷ συνῆρχε, καὶ στρατὸν ἀμφ
Συρίαν ἀγειρούσης, Πτολεμαῖ
ὁ Κλεοπάτρας ἀδελφὸς ἀμ
Κάσσιον τῆς Αἰγύπτου, ταῖς
πάτρας ἐσβολαῖς ἐφήδρευε, κα
κατὰ δαίμονα ἐς τὸ Κάσσιον τὸ
μα τὸν Πομπήϊον κατέφερε· θ
μενος δὲ στρατὸν πολὺν ἐπὶ τ
ἔστησε τὸν πλοῦν, καὶ εἴκασεν ὅπ
παρεῖναι τὸν βασιλέα. πέμψας

περὶ ἑαυτοῦ καὶ τῆς τοῦ πατρὸς
λει. ὁ δὲ ἦν μὲν ἐπὶ τρισκαιδέ-
η μάλιστα γεγονώς, ἐπετρο-
δ' αὐτῷ τὴν μὲν στρατιὰν Ἀ-
λᾶς, τὰ δὲ χρήματα Ποθεινὸς
οῦχος. οἱ βουλὴν προὐτίθεντο πε-
Πομπηΐου, καὶ παρὼν ὁ Σάμιος
τος ὁ ῥήτωρ, διδάσκαλος ὢν
δός, ἀθέμιστον ἡγεῖτο ἔργον,
σαι καὶ κτεῖναι Πομπήϊον, ὡς
ρας Καίσαρι. κυρωθείσης δὲ
μης, σκάφος εὐτελὲς ἐπ'
πέμπετο, ὡς τῆς θαλάσσης οὐ-
ιτενοῦς καὶ μεγάλαις ναυσὶν οὐκ
ς· ὑπηρέται τε τινὲς τῶν βασι-
ἐνέβαινον ἐς τὸ σκάφος· καὶ
ζώνιος, ἀνὴρ Ῥωμαῖος, τό-
τῷ βασιλεῖ, πάλαι δὲ αὐτῷ
ηΐῳ στρατευσάμενος, δεξιὰν
παρὰ τοῦ βασιλέως τῷ Πομ-
καὶ ἐκέλευεν ὡς ἐς φίλον τὸν
διαπλεῦσαι. ἅμα δὲ ταῦτ'
ετο, καὶ ὁ στρατός, ὥσπερ ἐπὶ
τοῦ Πομπηΐου, παρὰ τὸν αἰγια-
ξετάσσετο ἅπας· καὶ ὁ βασι-
ἐν μέσῳ τῇ φοινικίδι καταδη-
ου περικείμενος· ὁ δὲ Πομπήϊος
τευε μὲν ἅπαντα, καὶ τὴν πα-
ξιν τοῦ στρατοῦ, καὶ τὴν τοῦ σκά-
εὐτέλειαν, καὶ τὸ μὴ τὸν βασιλέα
ν οἱ παρασχεῖν, μηδὲ τῶν ἐπι-
ν τινὰς πέμψαι· τοσοῦτο δ' ἐκ
φοκλέους ἰαμβείων πρὸς ἑαυτὸν
γκών,
στις γὰρ ὡς τύραννον ἐμπορεύεται,
ίνου 'στι δοῦλος, κἂν ἐλεύθερος
μόλῃ·
αινεν ἐς τὸ σκάφος· καὶ ἐν τῷ
πλῷ σιωπώντων ἁπάντων, ἔ-
μᾶλλον ὑπώπτευε, καὶ τὸν
πρώνιον, εἴτε ἐπιγινώσκων Ῥω-
ν ὄντα, καὶ ἐστρατευμένον ἑαυ-

redderet, déque patris amicitia. Agebat is tum annum tertium decimum, curatores habens Achillam militiæ, pecuniarum Photinum eunuchum, qui conſultare cœperunt de Pompeio, adhibito & Theodoto Samio rhetore, qui tum præceptor erat pueri: is autor fuit nefarii conſilii, ut ille per inſidias tolleretur, in gratiam Cæſaris: quod ubi placuit, navicula vilis ad eum miſſa eſt, quaſi id littus vadoſum eſſet, nec capax magnarum navium. In eam conſcenderant miniſtri aliquot regii, ſimúlque Sempronius, homo Romanus, qui tunc regis miles, olim ſub Pompeio meruerat: qui dextram ei regis nomine obtulit, jubens navigare ad amicum pupillum. Interim exercitus tanquam in hoſpitis honorem ſecundum littus totus inſtructus eſt in aciem, 481
rege in mediis verſante, conſpicuo veſte purpurea. Pompeius, quamvis multa ſuſpicabatur, conſiderans inſtructam aciem, vilem ad ſe miſſam naviculam, non regem obvium, non purpuratorum aliquem, tamen Sophocleos illos Jambos ſibi occinens,

Quiſquis domum tyranni proficiſcitur,
Servus fit illi, ſit licet ingenuus:

exſcendit in naviculam dein cunctis inter navigandum ſilentibus aucta eſt ejus ſuſpicio: &, ſive quòd agnoſceret Sempronium Romanum, & quondam ſuum militem, ſive id conjectabat quòd ſolum

Achillas, Photinus, Theodotus Samius.

Conſilium de interimendo Pompeio.

Sempronius, homo Romanus.

ſolum ſtantem videret ex militari diſciplina, non confidentem cum imperatore, verſus ad eum, inquit, Te certè novi commilito, qui annuit, & mox averſo primus vulnus inflixit, deinde ceteri. Hoc procul viſo uxor amicique magno ejulatu deos fœderum vindices ſublatis in cœlum manibus implorando, celerrimè fugerunt hoſtilia littora. Pompeii caput per miniſtros Photini reſectum, ſervatum eſt in adventum Cæſaris, expectatione maximi præmii: ſed ille nefarium ſcelus pro merito ultus eſt. reliquum truncum in littore quidam ſepeliit, aggeſto exiguo tumulo: cui alius quiſpiam hanc inſcriptionem addidit,

Primus infligit vulnus Pompeio.

Photini perfidiam Cæſar ulciſcitur.

Pompeii funus.

Vix caperet templum, quem
parva recondit arena.

Procedente verò ætate ſepulchrum hoc omnino arenis obrutum, ſimúlque effigies æreas Pompeio dicatas ab accolis, vetuſtate læſas, & in intimum templi ſacrarium retruſas, inquiſivit & invenit noſtro ſeculo Adrianus Auguſtus, dum eam regionem inviſeret: purgatúmque à ruderibus denuo conſpicuum reddidit, reſtitutis etiam imaginibus.

Appianus Adriani Auguſti ſeculo vixit.

Ita vir ille vita defunctus eſt, poſt maxima bella geſta feliciter & auctum Romanum imperium, unde Magno cognomen inditum, nunquam antea victo, ſed perpetuis victoriis felici jam inde ab exacta adoleſcentia. ex quo enim vigeſimum tertium ætatis

482

τοῦ, εἴτε τωθάζων, ἐκ τοῦ
ἐστάναι, κατὰ δὴ τὴν στρατιωτικ
ὴν διδασκαλίαν οὐ συνεδρεύοντ
τοκράτορι, ἐπιστραφεὶς ἐς αὐ
„ πεν, Ἄρα σε γινώσκω συστρ
„ ται; Καὶ ὃς αὐτίκα μὲν ἐ
σεν, ἀποστραφέντα δ' εὐθὺς
ταξε πρῶτος, εἶθ' ἕτεροι. κ
μὲν γύναιον τοῦ Πομπηΐου καὶ
λοι, τοῦτο μακρόθεν ὁρῶντες
ᾤμωζόν τε, καὶ χεῖρας ἐς θε
δίκους σπονδῶν ἀνίσχοντες,
πλέον τάχιστα, ὡς ἐκ πολ
Πομπηΐου δὲ τὴν μὲν κεφαλὴ
ποτεμόντες οἱ περὶ Ποθεινὸν,
λασσον Καίσαρι, ὡς ἐπὶ μεγ
ἀμοιβαῖς· ὁ δὲ αὐτοὺς ἠμυ
ἀξίως τῆς ἀθεμιστίας. τὸ δὲ λ
σῶμα τις ἔθαψεν ἐπὶ τῆς ἠϊόνος
τάφον ἤγειρεν εὐτελῆ· καὶ ἐπίγρα
ἄλλος ἐπέγραψε,

Τῷ ναοῖς βρίθοντι πόση σ
ἔπλετο τύμβου.

Χρόνῳ δὲ τὸν τάφον τόνδε ἐπικρυ
τα ὅλον ὑπὸ ψάμμου, καὶ εἰ
ὅσας ὑπὸ χαλκοῦ τῷ Πομπηΐῳ
ἐς τὸ Κάσσιον ὕστερον οἱ προσο
τες ἀνέθηκαν, λελωβημένας π
καὶ ἐς τὸ ἄδυτον τοῦ ἱεροῦ κατενη
γμένας, ἐζήτησε καὶ εὗρεν ἐπ' ἐμοῦ
μαίων βασιλεὺς Ἀδριανὸς ἐπ
μῶν, καὶ τὸν τάφον ἀνεκάθηρε,
ριμον αὖθις εἶναι· καὶ τὰς εἰκόνα
τοῦ Πομπηΐου διωρθώσατο.

Τοῦτο μὲν δὴ τοῦ βίου τέλος
Πομπηΐῳ, τῷ μεγίστους πολέ
ἀνύσαντι, καὶ μέγιστα τὴν Ῥωμ
ἀρχὴν ὠφελήσαντι, καὶ Μεγάλῳ
ταῦτα ὀνομασθέντι· καὶ οὐχ ἡσσ
τι ποτὲ πρότερον, ἀλλὰ ἀήσσ
καὶ εὐτυχεστάτῳ ἐξ ἔτι νέου γενομ
ἀπὸ γὰρ τριῶν καὶ εἴκοσιν ἐτῶν ἐ

λ

τεν; ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα τῇ μὲν
...ὸς μοναρχικῶς δυνασεύων, τῇ δὲ
... διὰ τὸν Καίσαρος ζῆλον,
...ωτικῶς νομιζόμενος ἄρχειν. Λεύ-
...δὲ Σκιπίων, ὁ κηδεστὴς τοῦ
...ὺς, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν ἐπιφα-
...ετοῦ μετὰ Φάρσαλον ἔργου διε-
...ευσαν, ἐπὶ Κερκύρας ἠπεί-
...ντες Κάτωνα, ἑτέρου στρα-
... καὶ τριακοσίων τριηρῶν ἄρχειν
...λειμμένον εὐβουλότερον· οἱ δὲ
...ηΐου, καὶ αὐτῶν οἱ περιφα-
..., νειμάμενοι τὸ ναυτικόν,
...μὲν ἐς τὸν Πόντον ἔπλει πρὸς
...ην, ὡς ἀνασήσων αὐτὸν ἐ-
...ίσαρα· Σκιπίων δὲ καὶ Κά-
... Λιβύην ἔπλεον, Οὐάρῳ τε
... καὶ τῷ μετὰ Οὐάρου στρατῷ
...οις Νομάδων βασιλεῖ συμμα-

...πήϊος δὲ ὁ τοῦ Πομπηΐου
...τερος υἱὸς, καὶ Λαβιηνὸς σὺν
... καὶ Σκάπλας, τὸ μέρος ἔ-
... ἠπείγοντο ἐς Ἰβηρίαν, καὶ
...ποστήσαντες ἀπὸ τοῦ Καίσα-
...στρατὸν ἄλλον ἐξ αὐτῶν Ἰβή-
... καὶ Κελτιβήρων καὶ θεραπόν-
...υνέλεγον· ἔν τε παρασκευῇ
...ς ἐγίγνοντο τηλικαύτῃ δυνά-
...ν Πομπηΐου παρασκευῆς ἦσαν
...οιποι, καὶ αὐτῶν ὑπὸ θεοβλα-
...περιελθὼν ὁ Πομπήϊος ἔφυ-
...δὲ ἐν Λιβύῃ Κάτωνα σφῶν
...γεῖν αἱρουμένων, ὁ Κάτων οὐχ
...η, παρόντων ἀνδρῶν ὑπάτων,
...' ἀξίωσιν ἐπεστάθμον, αὐτοῦ
... ἀρχὴν ἄρξαντος ἐν Ῥώμῃ
...ρατηγίδα. γίνεται μὲν δὴ Λεύκιος
...ων αὐτοκράτωρ, καὶ στρατὸς
...θ' πολὺς ἠθροίζετο καὶ ἐγυμνά-
... καὶ δύο αἵδε μάλιστα ἀξιόλογοι
...σκευῇ περὶ Λιβύην καὶ Ἰβηρίαν ἐπὶ Καίσαρα συνεκροτοῦντο.

annum attigit, uſque ad octavum ſupra quinquageſimum, potentiam quidem regiam habuit, verùm exiſtimationem privati civis propter Cæſarem æmulum. Ceterùm L. Scipio ſocer illius & ceteri quotquot illuſtres è Pharſalica pugna evaſerant, ad Catonem contenderunt in Corcyram, conſultò ibi relictum cum aliis copiis & CCC triremibus. Ibi claſſe diviſa inter amicos Pompeii præcipuos, Caſſius in Pontum navigavit ad Pharnacem, exciturus eum contra Cæſarem: Scipio cum Catone in Africam, freti Varo & ejus copiis, Jubæque Mauri auxiliis.

Viri illuſtres è Pharſalica pugna elapſi.

Pompeii verò major filius cum Labieno Scapuláque & parte exercitus properavit in Hiſpaniam, ut deficientibus ad ſe provincialibus alias copias ex Hiſpanis & Celtiberis & mancipiis colligerent, majoréſque apparatus facerent. Tantæ fuere Pompeianorum reliquiæ, quas ſuus imperator, mentem diis adimentibus, fugiens neglexerat. At in Africa militibus Catoni imperium ultro offerentibus, ille recuſavit, quum adeſſent legati conſulares in exercitu, ipſe verò nunquam dignitatem ampliorem prætura in Urbe geſſiſſet. Itaque L. Scipio factus imperator, his quoque locis augebat & exercebat copias: duóque haudquaquam contemnendi exercitus contra Cæſarem parabantur, alter in Africa, alter in Hiſpania.

Cato imperium reſpuit.

L. Scipio imperator factus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Ille Pharſali biduo moratus ad celebrandam ſacrificiis victoriam, reficiendúmque feſſum prælio militem, poſt conceſſam Theſſalis, quorum auxiliis uſus fuerat, libertatem, Athenienſibus quoque ſupplicibus dedit veniam, his verbis, Quoties tandem vos veſtrapte culpa pereuntes ſervabit majorum veſtrorum gloria? Tertia verò die profectus eſt verſus Orientem, quò Pompeium fugam intendiſſe didicerat: eo in itinere ob triremium inopiam modicis navigiis Helleſpontum trajicienti, in medio freto Caſſius cum parte triremium ſupervenit, ad Pharnacem
483 properans: quúmque poſſet tot triremibus hoſtem longè navibus imparem opprimere, horrenda Cæſaris felicitate attonitus, ratúſque illum contra ſe navigare de induſtria, manus ſupplices è triremi tendens orabat veniam, móxque claſſem ei dedidit. tantum poterat Cæſarianæ felicitatis opinio. Nec enim

Theſſalis libertas à Cæſare data.

Cæſaris ad Athenienſes dictum.

Mira felicitas & fortuna Cæſaris.

Caſſius, Cæſari claſſem dedit.

Αὐτὸς δ' ἐπὶ τῇ νίκῃ δύο ἡ-
μέρας ἐν Φαρσάλῳ διέτριψε
καὶ τὸν στρατὸν ἐκ τῆς μάχης ἀνα
βάνων, ἔνθα καὶ Θεσσαλοὺς ἐλ
έρους ἠφίει συμμαχήσαντας οἱ·
Ἀθηναίοις αἰτήσασι συγγνώμ
,, ἐπεδίδου, καὶ ἐπεῖπε, Ποσάκ
,, ὑμᾶς ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἀπ
,, μένους ἡ δόξα τῶν προγόνων
σώσει; τῇ τρίτῃ δ' ἐξήλαυνεν
τὴν ἐω κατὰ πύστιν τῆς Πομπηΐου
γῆς, καὶ τὸν Ἑλλήσποντον, ἀπ
τριηρῶν, σκάφεσιν ἐπεραιοῦτο
κροῖς. Κάσσιος δὲ σὺν τῷ μέρ
τριηρῶν ἐπιφαίνεται μεσοπορ
πρὸς Φαρνάκην ἐπειγόμενος· καὶ
νηθεὶς ἂν πολλαῖς τριήρεσι τῶν σ
μικρῶν, ὑπὸ δέους τῆς Καίσαρος
τυχίας περιπύστου δὴ καὶ ἐπιφόβου
τε οὔσης ἐξεπλάγη· καὶ νομίσας ἐ
Καίσαρα ἐπιτηδὲς ἐπιπλεῖν,
χεῖρας ὤρεγεν ἐς αὐτὸν ἀπὸ τρ
ρῶν ἐς σκάφη, καὶ συγγνώμην
τει, καὶ τὰς τριήρεις παρεδί
τοσοῦτον ἴσχυεν ἡ δόξα τῆς Και
ρος εὐπραγίας. οὐ γὰρ ἔγωγε ἔτ

αἰ

Ποσάκις ὑμᾶς ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἀπολλυμένους ἡ δόξα τῶν προγόνων περισώ
Ita Sylla apud Florium lib. 2. c v eoſdem Athenienſes *poſtquam domuer* ingratiſſimos, *ut ipſe dixit* hominum, *in honorem tamen mortuorum, ſa ſuis famæque donavit.* Porro majorem celebritatem delinquentibus ſæp præſidio fuiſſe veterum monumenta abunde teſtantur. Æmilius Scaurus petundarum reus propter vetuſtiſſimam nobilitatem & recentem memori patris abſolutus eſt apud Valer. Max. l. VIII. c. I. Eo etiam apud Saluſti reſpexiſſe videtur Marius: *Ad hoc ſi alii deliquere, vetus nobilitas, majori fortia facta, cognatorum & affinium opes, multæ clientelæ; omnia hæc præſi adſunt: mihi ſpes omnes in memet ſitæ, quas neceſſe eſt & virtute & innocen tutari; nam alia infirma ſunt.* Lectorius adoleſcens patricii generis, in precanda graviore adulterii pœna ætatem atque natales allegavit, teſte Suet nio in Auguſto. Noverat idem Heroina illa, quæ apud Ovidium in Epiſtolis

Et mihi ſi non vis parcere, parce meis.

Hinc inter alia, in ejuſmodi cauſis nobilitatis etiam rationem habendam e ſuadet Plinius lib. 8. Ep. ultima.

ιάδρω, οὐδὲ ἔργον ἑτέρων ἡγοῦ-
ης χῆς ἐν ἀπόρῳ καιρῷ γίνεσθαι
ελῶν, ἢ Κάσσιον τὸν πολεμικώ-
ντι ἐπὶ τριήρων ἑβδομήκοντα ἀ-
παρεσκευῶ Καίσαρι συντυχόντα,
ν ἐς χεῖρας ἐλθεῖν ὑποστῆναι. ὁ
ῶς ἑαυτὸν αἰσχρῶς ὑπὸ φόβου
ροπαραπλέοντι παραδοὺς, ὕ-
ῃ Ῥώμῃ δυναστεύοντα ἤδη κα-
ῷ καὶ αὐτῷ δῆλον ἐστὶ τὸ ἔτε
ῳ Κασσίῳ φόβον ὑπὸ τύχης
θαι τὸν Καίσαρα ἐπαιρούσης.
θεὶς δ' οὕτω παραδόξως ὁ
ερ, καὶ τὸν Ἑλλήσποντον πε-
εὶς, Ἴωσι μὲν καὶ Αἰολεῦσι,
σα ἄλλα ἔθνη τὴν μεγάλην
νησον οἰκοῦσι, καὶ καλοῦσιν αὐ-
ὀνόματι Ἀσίαν τὴν κάτω,
ίγνωσκε, πρεσβευομένοις ἐς
καὶ παρακαλοῦσι. πυθόμενος
μπήιον ἐπ' Αἰγύπτου φέρε-
διέπλευσεν ἐς Ῥόδον. καὶ οὐδ'
θ' τὸν στρατὸν αὐτοῦ κατὰ μέρη
όντα περιμείνας, ἐς τὰς Κασ-
ὶ Ῥοδίων τριήρεις ἀνέβη σὺν
παροῦσιν. οὐδενί τε ἐκφήνας
πλοῦν ποιήσεται, περὶ ἑ-
ν ἀνήγετο, ἀπαγγείλας τοῖς
οῖς κυβερνήταις πρὸς τὸν λαμ-
α τῆς ἑαυτοῦ νεὼς, καὶ καθ' ἡ-
ν πρὸς τὸ σημεῖον εὐθύνειν· τῷ
ὐτοῦ κυβερνήτῃ, πολὺ τῆς γῆς
γὼν, προσέταξεν ἐς Ἀλεξάν-
ν φέρεσθαι. καὶ ὁ μὲν τρισὶν
αις πελάγιος ἀμφὶ τὴν Ἀ-
νδρειαν ἦν· ἐσδέχοντο δ' αὐτὸν
οῦ βασιλέως ἐπιτροπεύοντες, ἔ-
οῦ βασιλέως ἀμφὶ τὸ Κάσιον
ν. καὶ πρῶτα μὲν ἀπραγ-
μόνει τινὰ διὰ τὴν ὀλιγότη-
τῶν συνόντων ὑπεκρίνετο· φι-
ρόνως τε τοὺς ἐντυγχάνοντας

liam cauſam facti video: nec puto præſentiorem fortunam unquam illum expertum in rebus dubiis, quàm quum Caſſius, vir bellicoſus, LXX triremibus in imparatum fortuitò incidens, ne tentare quidem pugnam auſus eſt. & tamen hic qui turpi metu obiter ſe dedidit trajicienti, poſt in Urbe jam rerum potentem occidit: quo magis apparet tunc eum territum ceſſiſſe fortunæ extollenti Cæſarem. Ita præter expectationem ſervatus, ubi trajecit, Iones & Æolas cæteráſque nationes, quæ magnam illam peninſulam quæ minor Aſia dicitur, incolunt, per legatos veniam petentes recepit in gratiam: auditóque quòd Pompeius in Ægyptum feratur, trajecit Rhodum: ac ne hic quidem expectato exercitu dum in unum conveniret, conſcenſis Caſſianis & Rhodiis triremibus cum eis quas circa ſe habebat copiis, nemini aperiens quò curſum flexurus eſſet, ſub veſperam ſolvit, juſſis aliis gubernatoribus ignem prætorianæ ſequi, & ſignum ejuſdem interdiu: ſuo verò jam longè à terra ſemotus mandavit ut Alexandriam verſus tenderet: atque ita die tertia per altum eò devecti ſunt. Ibi receptus eſt à tutoribus regis adhuc hærentis circa montem Caſſium. Ac primùm propter infrequentiam ſuorum dabat ſe otio, comiter excipiens obvios, & viſendi cauſa urbem obambulando

Cæſar Alexandriam devectus.

mirabatur ejus pulchritudinem, & ſapientiæ profeſſores pleroſque ſtans audiebat: quod otium ei gratiam & bonam exiſtimationem paravit apud A-

484 lexandrinum populum. Sed ubi exercitus ejus appulit, de Photino Achillâque ſumpſit ſupplicium ob ſcelus patratum in Pompeium: Theodotum verò tunc elapſum, Caſſius pòſt egit in crucem inventum in Aſia. Alexandrinis autem ob hanc rem tumultuantibus, & exercitu regio Cæſarem invadente, vario eventu certatum eſt aliquoties circa regiam & in proximis littoribus, ubi etiam urgente hoſte in mare deſiliit, enatavítque per longum ſpatium: & Alexandrini paludamento potiti affixerunt id trophæo. Extrema pugna adverſus ipſum regem in Nilo fuit quæ maximè victoriam attulit. Inter has contentiones menſes novem abſumpſit, donec Cleopatram loco fratris reginam fecit Ægypti, in Nilúmque unà cum ipſa quadringentis navibus ſubvectus perluſtravit regionem, & alioqui devinctus fœminæ conſuetudine. Verùm hæc ſingula in rebus Ægyptiis prodemus accuratius. Caput autem Pompeii oblatum averſatus, ſepeliri juſſit in ſuburbio, ſacellúmque ibi dedicavit Nemeſεως: quod noſtra ætate dum Trajanus Aug. Judæos exitiali bello perſequeretur, ab eis ob præſentem neceſſitatem eſt dirutum.

Supplicium de Photino & Achilla ſumptum.

Theodotus à Caſſio in crucem actus.

Cæſar periclitatur apud Alexandrinos.

Cleopatra Ægypti regina facta.

Hiſtoria Ægyptiaca Appiani.

Caput Pompeii oblatum Cæſar averſatur.

Trajanus Auguſtus.

ἐξεδέχετο· καὶ τὴν πόλιν περὶ
κάλλους ἐθαύμαζε, καὶ τῶν φιλοσ
μετὰ τοῦ πλήθους ἑστὼς ἠκροᾶτο,
αὐτῷ χάρις τε καὶ δόξα ἀγαθὴ
ἀπράγμονι, παρὰ τοῖς Ἀλε
δρεῦσιν ἐφύετο. ἐπεὶ δ' ὁ στρ
αὐτῷ κατέπλευσε, Ποθεινὸν
Ἀχιλλᾶν ἐκόλασε θανάτου τῆ
Πομπήϊον παρανομίας· Θεόδοτ
διαδράσαντα Κάσσιος ὕστερον ἐ
μάσεν εὑρὼν ἐν Ἀσίᾳ. θορυβού
δ' ἐπὶ τῷ δὲ τῶν Ἀλεξανδρέων,
τῆς στρατιᾶς τῆς βασιλικῆς ἐπ' αὐ
ἰούσης, ἀγῶνες αὐτῷ ποικίλοι
τὸ βασίλειον ἐγένοντο, καὶ ἐν
περὶ αὐτὸ αἰγιαλοῖς. ἔνθα καὶ φ
γων ἐς τὴν θάλασσαν ἐξήλατο,
ἐς πολὺ ἐν τῷ βυθώδει ἐξενήξα
καὶ τὴν χλαμύδα αὐτοῦ λαβόντε
Ἀλεξανδρεῖς περὶ τρόπαιον ἐκ
μασαν· τελευταῖον δ' ἀνὰ τὸν Ν
λον αὐτῷ γίγνεται πρὸς τὸν βασι
ἀγὼν, ᾧ δὴ καὶ μάλιστα ἐκράτε·
ἐς ταῦτα διετρίφθησαν αὐτῷ μῆ
ἐννέα, μέχρι Κλεοπάτραν ἀντὶ
ἀδελφοῦ βασιλεύειν ἀπέφηνεν Α
γύπτου. καὶ τὸν Νεῖλον ἐπὶ τετρα
σίων νεῶν, τὴν χώραν θεώμεν
περιέπλει μετὰ τῆς Κλεοπάτρας,
τἄλλα ἡδόμενος αὐτῇ. ἀλλὰ τα
μὲν ἕκαστα ὅπως ἐγένετο, ἀκριβέστ
ἡ περὶ Αἰγύπτου συγγραφὴ δίεξε
σι. τὴν δὲ κεφαλὴν τοῦ Πομπη
προσφερομένην οὐχ ὑπέστη, ἀλ
προσέταξε ταφῆναι, καί τι αὐτ
τέμενος βραχὺ, πρὸ τῆς πόλεω
περιτεθὲν, Νεμέσεως τέμενος ἐκα
λεῖτο, ὅπερ ἐπ' ἐμοῦ κατὰ Ῥωμαίο
αὐτοκράτορα Τραϊανὸν ἐξολλύντ
τὸ ἐν Αἰγύπτῳ Ἰουδαίων γένος
ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἐς τὰς τοῦ πολέμο
χρείας κατηρείφθη.

Τοσ

Τοιάδε μὲν δὴ Καῖσαρ ἐργασά-
ος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, διὰ Συ-
ὶ Φαρνάκην ἠπείγετο· ὁ δὲ
ιργαστο πολλὰ, καὶ περιεσπά-
ι Ῥωμαίων χωρία, καὶ Δω-
Καίσαρος στρατηγῷ συνενε-
θεὶς ἐς μάχην, ἐνενίκει πάνυ λαμ-
ς, καὶ τῷδε μάλιστα ἐπαρθεὶς,
ν πόλιν ἐν τῷ Πόντῳ Ῥωμαΐ-
ἐξηνδραπόδιστο, καὶ τοὺς παῖ-
υτῶν τομίας ἐποιήσατο πάν-
ροσιόντος δὲ τοῦ Καίσαρος ἐ-
σσετο καὶ μετεγίνωσκε, καὶ ἀπὸ
ν διακοσίων γενομένῳ πρέσβεις
εν ὑπὲρ εἰρήνης, στέφανόν τε
ον αὐτῷ φέροντας, καὶ ἐς γά-
ὑπ' ἀνοίας, ἐγγυῶντας Καί-
τὴν Φαρνάκους θυγατέρα. ὁ
θόμενος ἃ φέρουσι, προῆλ-
τοῦ στρατοῦ, καὶ ἐς τὸ πρόσθεν
τε λεσχηνεύων τοῖς πρέσβεσι,
ς προσαπελάσας τῷ χάρακι τοῦ
ρνάκους, καὶ τοσόνδε εἰπὼν, ΟΥ'
ρ αὐτίκα δώσει δίκην ὁ πα-
οκτόνος; ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνε-
σε, καὶ εὐθὺς ἐκ πρώτης βοῆς
ετραί τε τὸν Φαρνάκην, καὶ πολ-
ἔκτεινε, σὺν χιλίοις που μά-
ς ἱππεῦσιν ὢν, τοῖς πρώτοις
ὐ συνδραμοῦσιν· ὅτε καὶ φασὶν
υτὸν εἰπεῖν, Ὦ μακάριε Πομ-
ήϊε, τοιούτοις ἄρα, κατὰ Μιθρι-
άτην τὸν τοῦδε πατέρα, πολε-
ιῶν ἀνδράσι, μέγας τε ἐνομί-
καὶ Μέγας ἐπεκλήθης. ἐς δὲ
ώμην περὶ τῆσδε τῆς μάχης ἐπέ-
εν, ΕΓΩ' Η'ΛΘΟΝ, ΕΙ'-
ΟΝ, Ε'ΝΙ'ΚΗΣΑ. μετὰ δὲ
ὁ Φαρνάκης μὲν ἀγαπῶν ἐς τὴν
ὴν Βοσπόρου τὴν δεδομένην οἱ πα-
Πομπηΐου συνέφυγεν.

Ο῾ δὲ Καῖσαρ οὐ σχολὴν ἄγων

His apud Alexandriam geſtis Cæſar per Syriam contra Pharnacem raptim duxit exercitum: qui jam haud inani conatu quædam Romanæ ditionis loca occuparat, & cum Domitio Cæſaris legato collatis ſignis egregiè vicerat: auctóque inde animo Amiſum, Ponticam urbem, diripuit, civéſque ſub haſta vendidit, impuberibus ad unum exectis omnibus: ſed adventante Cæſare territus ac factorum pœnitens, legatos de pace miſit à ducenteſimo ſtadio ferentes ei coronam auream, & ſatis ſtultè regis ſui filiam offerentes in matrimonium. Is poſtquam intellexit quibuſcum mandatis venirent, promovit exercitum, & inanibus colloquiis legatos fruſtratus, proceſſit uſque ad caſtra Pharnacis: tum verò in hanc vo- 485
cem erumpens, Ergo non jam dabit pœnas patricida? in equum inſiliit, & ad primum clamorem editum, in fugam hoſtem vertit, magnámque ſtragem edidit, adjutus circiter mille equitibus qui primi procurrentem ſecuti ſunt. Quo tempore fertur dixiſſe, O te beatum Pompei, qui cum talibus bello Mithridatico decertans, Magni & exiſtimationem & cognomen adeptus es. In Urbem quoque de hac victoria ſic ſcripſit, VENI, VIDI, VICI. Pharnaces contentus fuit in Boſporanum regnum à Pompeio ſibi traditum refugere.

Contra Pharnacem Cæſar exercitum ducit.

Pharnacis fuga.

Cæſaris dictum de Pompeio.

Cæſaris literæ de Pharnace victo.

Nec Cæſari vacabat cum perſequi,

ſequi, & in tam parvis negotiis hærere, tot bellis in diverſum retrahentibus: quare in Aſiam tranſcurrens obiter colligebat pecuniam, magna publicanorum per ſingulos populos acerbè exigentium invidia, ut diximus in rebus Aſiaticis. Hic per nuntios factus certior, agitari ſeditionibus Urbem, & Antonium magiſtrum equitum in foro ſtationem habere cum exercitu, omnibus negotiis intermiſſis, illò properavit.

Seditio militum Cæſaris.

Ad cujus adventum ſeditio quidem Urbana conquievit, verùm alia militaris in ipſum coorta eſt, pollicita ad Pharſalum, necdum exſoluta, repræſentari ſibi flagitantibus qui eo prælio navarant operam, & miſſionem poſtulantibus ut emeritis: ille cauſabatur nondum abſolutam victoriam Pharſalicam, durante bello in Africa: quo confecto ſpem eorum haud quaquam fore irritam: ſimúlque alias millenas drachmas viritim promittebat. Reſponſum eſt odioſè, non pollicitis ſibi opus eſſe, ſed præſenti

Saluſtius Criſpus.

pecunia: & Saluſtio Criſpo internuntio fuga ſaluti fuit. Hoc cognito Cæſar, legionem Antonianam quæ Urbi præſidio fuerat, diſpoſuit circum ædes ſuas, & ad viarum exitus, metuens ne irati ad rapinas verterentur. Ipſe omnibus dehortantibus ne ſe committeret furenti multitudini, inſigni audacia tumultuantibus etiam tum repentè ſupervenit in campo Martio, & ſuperio-

486 rem locum aſcendit: illi nondum ſedati, ſed inermes accurrerun

περὶ μικρὰ τρίβεσθαι, τοσούτων πο λέμων αὐτὸν περιελκόντων, ἐπὶ Ἀσίαν μετῆλθε, καὶ παροδεύων τὴν ἐχρηματίζε ταῖς πόλεσι ἐν οχλουμέναις τε ὑπὸ τῶν μισθουμέ τους φόρους, ὡς μοι καὶ τὴν τὴν συγγραφὴν δεδήλωται. π μενος δ' ἐν Ῥώμῃ στάσιν εἶνα Ἀντώνιον τὸν ἵππαρχον αὐτοῦ ἀγορὰν στρατιᾷ φυλάσσειν, π μεθεὶς, ἐς Ῥώμην ἠπείγετο. ἦλθεν, ἡ μὲν στάσις ἡ πολιτικὴ ἐπαύετο, ἑτέρα δ' ἐπ' αὐτὸν στατο τοῦ στρατοῦ, ὡς οὔτε τὰ ἐπ γελμένα σφίσιν ἐπὶ τῷ κατὰ Φα λον ἔργῳ λαβόντες, οὔτε ἐννόμι τι βραδύνοντες ἐν τῇ στρατείᾳ φεθῆναί τε πάντες ἐπὶ τὰ α ἠξίουν. ὁ δ' ἐπηγγέλλετο μὲν τοῖς ἀόριστα τινὰ ἐν Φαρσάλῳ ἕτερα ἀόριστα, ὅταν ὁ ἐν Λιβύῃ λεμος ἐκτελεσθῇ· τότε δ' ἔπεμ ἄλλας ὁρίζων ἑκάστῳ χιλίας δρ μάς. οἱ δὲ αὐτὸν οὐχ ὑπισχνεῖ μᾶλλον ἢ αὐτίκα διδόναι πα ἐκέλευον· καὶ περὶ τῶνδε Σαλ Πρίσκον πεμφθέντα πρὸς αὐτοὺ λίγου καὶ διέφθειραν, εἰ μὴ διε γεν· πυθόμενος δ' ὁ Καῖσαρ, λος μὲν ἄλλο στρατιωτῶν, οἱ τὴν λιν ἐξ Ἀντωνίου παρεφύλασσον, ρίστησε τῇ οἰκίᾳ καὶ ταῖς τῆς πόλ ἐξόδοις, δείσας περὶ ἁρπαγῆς· τὸς δὲ, πάντων δεδιότων καὶ ραινομένων αὐτῷ τὴν ὁρμὴν στρατοῦ φυλάξασθαι, μάλα θρα αὐτοῖς ἔτι στασιάζουσιν ἐς τὸ Ἄρ πεδίον ἐπῆλθεν, οὐ προμηνύσα καὶ ἐπὶ βήματος ὤφθη. οἱ δὲ σ θορύβῳ τε ἄνοπλοι συνέτρεχον, ὡς ἔθος, ἄφνω φανέντα σφί

ἠπάζοι

ἀζοντο αὐτοκράτορα, κελεύ-
ντος δ' ὅ, τι θέλοιεν εἰπεῖν, περὶ
μὲν δωρεῶν ἐς ὄψιν εἰπεῖν αὐτοῦ
όντος οὐδὲ ἐτόλμησαν, ὑπὸ τῆς
ῆς ἐκπλήξεως· ὡς δὲ μετριώτε-
ρα ἀφεθῆναι τῆς στρατείας ἀνεβόη-
σαν, ἐλπίσαντες στρατοῦ δεόμενον,
ς τοὺς ὑπολοίπους πολέμους αὐ-
ἐρεῖν τι καὶ περὶ τῶν δωρεῶν. ὁ δὲ
παρὰ τὴν ἁπάντων δόξαν οὐδὲ
μελλήσας ἀπεκρίνατο, Ἀφίη-
μι. καταπλαγέντων δ' αὐτῶν
μᾶλλον, καὶ σιωπῆς βαθυτάτης
γενομένης, ἐπεῖπε, Καὶ δώσω
ὑμῖν τὰ ἐπηγγελμένα ἅπαν-
τα, ὅταν θριαμβεύσω μεθ' ἑτέ-
ρων. Ἀδοκήτου δ' αὖθις ἅμα καὶ
καὶ φιλανθρώπου φανέντος, αἰ-
δὼς αὐτίκα πᾶσιν ἐνέπιπτε, καὶ λο-
γισμὸς, μετὰ ζήλου, εἰ δόξουσι μὲν
αὐτοὶ καταλιπεῖν σφῶν τὸν αὐτοκρά-
τορα ἐν μέσοις τοσοῖσδε πολεμίοις,
θριαμβεύσουσι δ' ἀντ' αὐτῶν ἕτε-
ροι, καὶ σφεῖς τῶν ἐν Λιβύῃ κερδῶν
ἐκπεσοῦνται μεγάλων ἔσεσθαι νομι-
ζομένων· ἐχθροί τε ὁμοίως αὐτῷ τε
Καίσαρι ἔσονται καὶ τῶν πολεμίων·
ταῦτα δεδιότες, ἔτι μᾶλλον ἡσύχα-
ζον ἐξ ἀπορίας, ἐλπίζοντες ἐνδώ-
σειν τι καὶ τὸν Καίσαρα, καὶ μεταγνώ-
σεσθαι διὰ τὴν ἐν χερσὶ χρείαν· ὁ
δὲ ἀντησύχαζε, καὶ τῶν φίλων αὐ-
τὸν παρακαλούντων ἐπιφθέγξα-
σθαί τι πρὸς αὐτοὺς ἄλλο, καὶ
μὴ βραχεῖ καὶ αὐστηρῷ λόγῳ πολ-
λοὺς συνεστρατευμένους ἐγκαταλι-
πεῖν, ἀρξάμενος λέγειν, πολίτας
ἀντὶ στρατιωτῶν προσεῖπεν. ὅπερ ἐστὶ
σύμβολον ἀφειμένων τῆς στρατείας,
καὶ ἰδιωτευόντων· οἱ δ' οὐκ ἐ-
νεγκόντες ἔτι, ἀνέκραγον μετανο-
εῖν, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν συστρα-

ex more conſalutantes imperatorem, & juſſi quid poſtularent dicere, de donativo quidem præſentem appellare non auſi, ut in re improviſa, quod modeſtius videbatur, miſſionem clamoribus petebant, ſperantes, eum, quippe qui exercitu opus haberet, ad profligandas belli reliquias, ultro mentionem donativi facturum. Ille verò præter omnium opinionem nihil cunctatus, dimittere ſe reſpondit. quibus magis etiam attonitis & omnino ſilentibus, adjecit: dabo tamen vobis quicquid ſum pollicitus, ubi triumphavero cum aliis. Ad hanc ut inexpectatam ita clementem vocem pudor continuò ſubiit eos & æmulatio, reputantes abſurdum fore, ſi ipſis imperatorem ſuum tædio bellorum deſerentibus, triumphum ejus ſequantur alii: ipſi verò lucris careant quæ ſperanda erant è bello Africano, & inviſos ſe reddant tam Cæſarianis quàm adverſis partibus. Id metuentes hærebant ſilendo, ſperantes Cæſarem ſibi aliquid remiſſurum, & propter inſtantem neceſſitatem mutaturum ſententiam. Sed quum ille pariter ſileret, amicis hortantibus ut aliquid inſuper eis diceret, nec paucis eiſque duris verbis commilitones ſuſpenſos relinqueret: rurſus exordiens, Quirites eos appellavit, non milites: quod erat ſignum jam demiſſos eſſe à militia. Hoc non tulerunt taciti, ſed conclamantes oſtenderunt pœnitentiam: rogabántque ut lice-
ret

ret ſibi cum eo militare diutius. Cæſare verò averſante & deſcendente è tribunali magis etiam conclamatum eſt, maneret, & pœnas de ſe ſumeret. Stetit ille nec procedens nec revertens, fingens ſe non expedire conſilium. Tandem reverſus ait: puniendum quidem neminem, dolere tamen ſibi quod decumani ſemper prælati aliis tales tumultus cierent. Et adjecit: miſſionem vobis do, redditurus tamen & promiſſa ſimul atque reverſus
487 fuero ex Africa: dabo & agros omnibus finito bello, non, ut Sylla, ereptos aliis, & colonos miſcendo ſpoliatis, ad alendam utrorumque ſimultatem perpetuam: ſed agrum publicum, & meas privatas poſſeſſiones dividam: & ſi hi non ſuffecerint, emam meis pecuniis. Tum verò omnibus applaudentibus & acclamantibus, ſoli decumani mœſti erant, quaſi pertinaciter infenſum haberent Cæſarem: poſtulabántque ut in decimum quemque capitaliter more majorum animadverteret. Ille nolens amplius exacerbare, quòd videret ſeriò pœnitentes, univerſos recepit in gratiam: móxque ad bellum Africanum profectus eſt: & à Rhegio Meſſanam tranſvectus, à freto Lilybæum uſque duxit exercitum. Ibi poſtquam cognovit Catonem cum claſſe & terreſtrium copiarum parte præſidio eſſe Uticæ, in qua apparatus belli erat repoſitus, & ibidem trecentos qui in ſenatus ſpeciem jamdudum præerant belli co

πύθοιτο, ἀποστρεφομένου τε τοῦ Κ
σαρος καὶ ἀπιόντος ἀπὸ τοῦ
τος· οἱ δὲ σὺν ἐπείξει πλέονι
τες ἐπέκειντο, παραμεῖναί
τον, καὶ κολάζειν σφῶν τοὺς
τάνοντας. ὁ δ' ἔτι μέντοι διέτ
οὔτε ἀπιὼν, οὔτε ἐπανιὼν,
νόμενος ἀπορεῖν. ἐπανελθὼν
μως ἔφη κολάσειν μὲν αὐτῶν οὐ
ἄχθεσθαι δ' ὅτι καὶ τὸ δέκατον
ὃ προετίμησεν ἀεὶ, τοιαῦτα
„ βεῖ. καὶ τόδε ἔφη μόνον, Α
„ μι τῆς στρατείας· δώσω δὲ καὶ
„ ὅμως τὰ ὑπεσχημένα ἅπ
„ ἐπανελθὼν ἐκ Λιβύης. δώ
„ καὶ γῆν ἅπασιν, ἐκτελεσθ
„ τῶν πολέμων· οὐ καθάπερ Συ
„ ἀφαιρούμενος ἑτέρων ἣν ἐχ
„ καὶ τοῖς ἀφαιρεθεῖσιν τοὺς λ
„ τὰς συνοικίζων, καὶ ποιῶν α
„ λοις ἐς ἀεὶ πολεμίους, ἀλλ
„ τοῦ δήμου γῆν ἐπινέμων καὶ τ
„ μαυτοῦ, καὶ τὰ δέοντα προσ
„ μενος. Κρότου δὲ καὶ εὐφη
παρὰ πάντων γινομένης, τὸ δ
τον ὑπερήλγει τέλος ἐς μόνον
τοῦ Καίσαρος ἀδιαλλάκτου φ
τος, καὶ σφᾶς αὐτὸν ἠξίουν δια
ρῶσαί τε, καὶ τὸ μέρος θαν
ζημιῶσαι. ὁ δὲ οὐδὲν αὐτοὺς ὑπερ
ζειν ἔτι δεόμενος, ἀκριβῶς με
νοοῦντας συνηλλάσσετο ἅπασι
εὐθὺς ἐπὶ τὸν ἐν Λιβύῃ πόλεμον ἐ
διαβαλὼν δ' ἐκ Ῥηγίου τὸν π
θμὸν, ἀπὸ Μεσσήνης ἐς Λιλύβαιον
θε· καὶ πυθόμενος Κάτωνα μὲν
παρασκευὴν τοῦ πολέμου ναυσ
πεζῶν τινὶ μέρει φρουρεῖν ἐν Ἰτυ
μετὰ τῶν τριακοσίων, οὓς ἀπὸ σ
ἐκ πολλοῦ προβούλους ἐπεποίη
τοῦ πολέμου, καὶ σύγκλητον ἐκάλ

τῆς

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

αὐτοκράτορα Λούκιον Σκι-
ίωνα καὶ τοὺς ἀρίστους ἐν Ἀδρυμη-
τῷ στρατεύειν· διέπλευσεν ἐπὶ τὸν
κιπίωνα, καὶ αὐτὸν οἰχόμενον ἐς
όβαν καταλαβὼν, παρέταξεν ἐς
ην παρ' αὐτὸ τοῦ Σκιπίωνος
ὸ στρατόπεδον, ὡς ἐν καιρῷ συν-
σόμενος τοῖς πολεμίοις χωρὶς αὐ-
άτορος οὖσιν· ἀντεπήεσαν δ'
Λαβιηνός τε καὶ Πετρήϊος, οἱ
κιπίωνος ὑποστράτηγοι· καὶ
σιν τῶν Καίσαρος παρὰ πο-
καὶ τραπέντας ἐδίωκον σοβαρῶς
καταφρονήσεως, μέχρι Λαβιη-
ὁ ἵππος ἐς τὴν γαστέρα πλη-
ἐπεσείσατο, καὶ αὐτὸν οἱ συνα-
αὶ συνήρπαζον· ὁ δὲ Πετρήϊος
ιβῆ τοῦ στρατοῦ λαβὼν πεῖ-
καὶ νικήσων ὅτε βούλεται, διέ-
ὸ ἔργον· ἐπειπὼν τοῖς ἀμφ'
ν, Μη ἀφελώμεθα τὴν νίκην
υτοκράτορα ἡμῶν Σκιπίωνα.
το μὲν ἄλλο μέρος, τῆς Καίσα-
τύχης ἔργον ἐφαίνετο, κρατη-
ων ἂν, ὡς ἐδόκει, τῶν πολεμίων,
τὴν μάχην ὑπὸ τῶν νικώντων
υθῆναι. αὐτὸς δὲ λέγεται πα-
ὴν φυγὴν, ἐγκαταλείπτων ἅπα-
ἐπιστρέφειν αὐτοὺς· καὶ τινὰ τῶν
έγιστα σημεῖα τοὺς ἀετοὺς φερόν-
τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ περισπάσας,
εγκεῖν ἀπὸ τῆς φυγῆς ἐς τὸ πρόσ-
ἕως Πετρήϊος ἀνέζευξε, καὶ ὁ
αρ ἀσπασίως ὑπεχώρει. τοῦτο
τῆς πρώτης ἐν Λιβύῃ Καίσαρι
ης τέλος ἦν.

 πολὺ δὲ ὕστερον, αὐτοῦ τε Σκι-
ος ὀκτὼ τέλεσι πεζῶν καὶ ἱππέων
μυριάσιν (ὧν οἱ πολλοὶ Λιβύης
) πελτασταῖς τε πολλοῖς καὶ ἐλέ-
ιν ἐς τριάκοντα προσδοκωμένου
στρατῷ σὺν Ἰόβᾳ τῷ βασιλεῖ, καὶ

ſiliis: ceterùm L. Scipionem imperatorem cum optimatibus apud Adrumetum habere exercitum, trajecit contra hunc. Quem quum audiſſet ad Jubam profectum, aciem ante illius caſtra explicuit, opportunè nactus ipſius imperatoris abſentiam. Nec Labienus Petreiúſque legati detrectarunt prælium, repreſſerúntque Cæſarianos egregiè: jámque fuſos perſequebantur contemptim, quum Labienum equus in ventre ſaucius excuſſit: & ipſe quidem ſuorum ſuccurſu ereptus eſt: Petreius verò contentus præſenti experimenro virtutis militum, & ratus ſe poſſe quando libet vincere, cecinit receptui, dicens proximis, Non eſt fraudandus imperator noſter Scipio laude victoriæ. Ita tunc quoque plurimùm valuit fortuna Cæſaris, dum hoſtes in media victoria ſegneſcentes, fructum ejus emiſerunt è manibus. Ipſe Cæſar fertur unus ſe oppoſuiſſe hoſti, fugientibus aliis omnibus: atque etiam aquiliferum quendam ſua manu retraxiſſe in primam aciem: quum Petreius in caſtra ſe recepit, quem Cæſar libenter in hoc imitatus eſt. Et hujus quidem primæ Cæſarianorum in Africa pugnæ hic fuit exitus.

Petreii dictum.

Fortuna Cæſaris.

Cæſaris virtus in bello.

488

Nec multo pòſt quum diceretur adventare Scipionem cum octo legionibus, equitum viginti millibus, quorum magna pars Afri eſſent, magnóque cetratorum numero & elephantis xxx. ſimúlque Jubam regem cum peditum

Scipionis exercitus.

Juba rex.

tum circiter triginta millibus, equitum Numidarum fermè xx millibus, & multis jaculatoribus elephantiſque aliis LX, in exercitu Cæſariano pavor cum tumultu ſubortus eſt, partim ob rem ſemel tentatam parum feliciter, partim quòd formidandus videretur hoſtis, vel numero, vel virtute maximè Numidarum equitum: prætérque inaſſuetis cum elephantis congredi terror auctus eſt. Sed poſtquam nuntiatum eſt alium Maurorum regulum Bocchum, occupaſſe Cirtam, Jubæ regiam, domeſtico periculo revocatus properè in regnum reduxit exercitum, triginta ſolùm elephantis apud Scipionem relictis. Cæſariani verò in tantum receperunt animos, ut quintani elephantis ſe opponi depoſcerent, eóque impetrato egregiè vincerent: unde hodiéque ejus legionis elephantes ſunt inſignia. Ceterùm prælium id ex omni parte laborioſum ac varium circa veſperam demum victoria Cæſaris finitum eſt: caſtris etiam hoſtium expugnatis, & nocte demum abſoluto negotio, hoſtes paſſim deffugêre quà quiſque poterat. Scipio cum Afranio omiſſa rerum cura per mare fugam tentavit cum XII apertis navibus. Ita hic quoque exercitus ex LXXX fermè conflatus millibus, longa duratus militia, & animoſior redditus à pugna proxima, renovato prælio in univerſum afflictus eſt non ſine ingenti gloria Cæſaris, etiam profligatorum

Bocchus rex.

Cur legionis quintanæ elephanti ſint inſignia.

τῷδε ἄγοντι πεζοὺς ἄλλους
τρισμυρίους, καὶ ἱππέας Νομ
ές δισμυρίους, καὶ ἀκοντιστὰς
λοὺς, καὶ ἐλέφαντας ἑξήκοντα ἐτ
ἡ στρατιὰ τοῦ Καίσαρος ἐδειμ
καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἐθορυβοῦντ
τά τε πεῖραν ὧν ἤδη πεπονθ
καὶ κατὰ δόξαν τῶν ἐπιόντων,
πλήθους, καὶ ἀρετῆς μάλιστα τῶν
μάδων ἱππέων. ὅ, τε τῶν ἐλεφα
πόλεμος, ἀήθης σφίσιν ὤν,
πλησσε. Βόκχου δ' ἑτέρου Μα
σίων δυνάστου Κίρταν (ἡ βασί
λειον Ἰόβα) καταλαβόντος, ὁ
Ἰόβας, ἐξαγγελθέντος αὐτῷ τ
ἐς τὰ οἰκεῖα μάλιστα ἀνεζεύγν
τοῦ ἰδίου στρατοῦ, τριάκοντα ἐξ
τοὺς μόνους ἀπολιπὼν ἐλέφαντα
Σκιπίωνι· ἡ δὲ στρατιὰ τοῦ Κα
ρος ἐς τοσοῦτον ἀνεθάρρησεν,
τὸ πέμπτον τέλος, αἰτῆσαν α
ταχθῆναι τοῖς ἐλέφασι, κρατ
πάνυ καρτερῶς. καὶ νῦν ἀπ' ἐκ
τῷδε τῷ τέλει ἐλέφαντες ἐς τὰ
μεῖα ἐπίκειντο). μακρᾶς δὲ καὶ
πόνου κατὰ πάντα τὰ μέρη τῆς μ
καὶ πολυτρόπου γενομένης, περὶ
πέραν μόλις ὁ Καῖσαρ ἐνίκα,
τὸ στρατόπεδον εὐθὺς ἐξῄρητο
Σκιπίωνος) οὐδὲν ἀνιεὶς οὐδ'
νυκτὶ τῆς νίκης, μέχρι τὸ σύμ
ἐξεργάσασθαι. οἱ δ' ἐχθροὶ κατ
λίγους, ὅπῃ δύναιντο, διέφευ
καὶ ὁ Σκιπίων αὐτὸς ἅμα Ἀφ
νίῳ, πάντα μεθεὶς, ἔφευγεν
τὸ πέλαγος ἐπὶ δώδεκα ἀφ
κτων· ὧδε μὲν δὴ καὶ ὅδε ὁ στρατὸς
ὀκτὼ μυριάδας μάλιστα συνελ
ἔκ τε πολλοῦ γεγυμνασμένος, καὶ
τῆς προτέρας μάχης ἐν ἐλπίδι καὶ θ
γενόμενος, δευτέρᾳ τῇδε συμβολῇ
ἐτρίβετο ἀθρόως. καὶ τὸ τοῦ Καίσα

κέαις ἄμαχον εὐτυχίαν ἐδοξάζετο, δὲν τι τῶν ἡσσωμένων ἐς ἀρετὴν αὐτοῦ ερόντων, ἀλλὰ καὶ τὰ σφέτερα αὐ- ῶν ἁμαρτήματα τῇ Καίσαρος τύχῃ ρεσθέντων. ἐδόκει γὰρ δὴ καὶ ὅδε ὁ ολεμος ἀβουλίᾳ τῶν στρατηγῶν, οὔτε τρίψάντων αὐτὸν, ἕως ἀπορή- Καῖσαρ, ὡς ἐν ἀλλοτρίᾳ, οὔ- τὴν πρώτην νίκην ἐς τέλος αγόντων, συντριφθεὶς, οὕ- έως διαλυθῆναι.

Ἐξαγγελθέντων δὲ τούτων ἐς Ἰ- τρίτῃ μάλιστα ἡμέρᾳ, καὶ τοῦ ρος εὐθὺς ἐπὶ τὴν Ἰτύκην , ἐγίγνετο φυγὴ πάντων· καὶ κατεῖχεν ὁ Κάτων, ἀλλὰ καὶ ίδου τοῖς αἰτοῦσι τῶν ἐπιφα- υτὸς δὲ εὐσταθῶς ὑπέμενε· καὶ τυκαίοις ὑπισχνουμένοις περὶ ὑπὲρ ἐκείνου δεήσεσθαι, ἐπι- ἀπεκρίνατο οὐ δεῖσθαι αὐτῷ αίσαρος διαλλακτῶν· καὶ τοῦ- ναι τὸν Καίσαρα καλῶς. ση- μένος δὲ τοὺς θησαυροὺς ἅπαν- συγγραφὰς ὑπὲρ ἑκάστου τοῖς ων ἄρχουσιν ἐπιδιδοὺς, περὶ ἀμφὶ λουτρὰ καὶ δεῖπνον ἦν· μενος τε ἐγένετο, ὥσπερ εἰ- ἐξ οὗ Πομπήϊος ἀνῄρητο· οὐ- τῶν συνήθων ἐναλλάσσων. οὐδὲ προσφερόμενος ἢ πλείω, χὴν δὲ τοῖς παροῦσι περὶ τῶν πλευκότων· καὶ ἠρώτα περὶ τοῦ κτος εἰ κατὰ πρύμναν ἔσοιτο καὶ τοῦ διαστήματος, εἰ ουσι πόρρω γενέσθαι, πρὶν ἐς ἕω ρα ἐπελθεῖν. οὐ μὴν οὐδ᾽ ἐς ὕ- ἐπιὼν, ἐνήλλαξέ τι τῶν συνή- πλὴν ὅτι τὸν υἱὸν ἠσπάσατο ρωνέστερον. τὸ δὲ ξιφίδιον τῇ τὸ σύνηθες οὐχ εὑρὼν παρα- ον, ἐξεβόησεν ὅτι προδίδοιτο

confeſſione, qui ſuam cladem illius invictæ fortunæ magis imputabant, quàm ſuæ ignaviæ. Sic 489
enim judicabant, res perditas ducum imperitia, qui nec bellum trahendo conati ſint hoſtem in alieno ſolo ad commeatuum inopiam redigere, nec primam victoriam curarint abſolvere.

His Uticam nuntiatis tertia die poſtquam pugnatum eſt, & Cæſare mox ſecuto nuntios, omnes ad fugam verſi ſunt, ne Catone quidem retinente: qui naves etiam dabat rogantibus nobilibus: ipſe verò conſtanter manebat. Et quum Uticenſes pollicerentur prius pro illo quàm pro ſeipſis deprecari, ſubridens negavit ſibi opus eſſe ullis conciliatoribus, addens non ignorare id Cæſarem. Obſignatis deinde theſauris omnibus, & ſyngraphis ad unam traditis Uticenſium magiſtratui, veſpere lotus cœnavit, & ſedens cibum ſumpſit, ut poſt necem Pompeii erat ſolitus, nihil de conſueta vivendi ratione mutans, nec largius nec parcius fruens appoſitis: & familiariter cum his qui aderant garriens, de illis qui è portu ſolverant, interrogabat de vento an ſecundus eſſet eis, quantúmque provecti eſſent, & an putarent extra conſpectum fore priuſquam mane Cæſar superveniat. Ac ne dormitum quidem diſcedens quicquam mutavit de more priſtino, niſi quòd filium magis comiter complexus eſt. Ut verò gladium ad lectum more non reperit: ex-

clamavit ſe prodi à domeſticis: quod enim ſupereſſe telum, ſi noctu invadatur ab hoſtibus? quúmque illi rogarent nequid durius in ſe conſuleret, quieſceret potius ſine gladio, credibilius etiam dixit, Quaſi, ſi mori libeat, non poſſim aut parieti caput illidere, aut veſtibus me ſuffocare, aut præcipitare, aut cohibito ſpiritu enecare? His & aliis dictis perſuaſit eis ut gladium loco ſuo reponerent: quo facto, popoſcit Platonis librum de anima, & perlegit: móxque ratus dormire qui erant pro foribus, inflixit ſibi vulnus ſub pectore. Quum autem inteſtina procidiſſent, & exauditus eſſet quidam gemitus, accurrerunt & alii & medici, qui adhuc recentia in vulnus retruſerunt, conſutúmque obvinxerunt faſciis. Ille ſe recolligens, ſimulabat errati pœnitentiam, & gratias agebat opem ferentibus, addens ſomno ſibi jam opus: illis verò cum gladio digreſſis, atque etiam foribus quo magis quieſceret occluſis, dum dormire creditur, ſenſim diſrupit faſcias ſuturáſque vulneris, & revulſa è ventre inteſtina more feræ digitis unguibúſque laceravit, donec exhalaret animam, anno ætatis circiter quinquageſimo. habitus vir omnium graviſſimus tenaciſſimúſque propoſiti, ut qui juſtum ac honeſtum non ex vulgi moribus me-

Cato librum Platonis de anima poſcit.

490

Catonis vulnus.

Catonis interitus.

Catonis laudes.

ὑπὸ τῶν οἰκείων τοῖς πολεμί-
„ Τίνι γὰρ ἔφη χρήσεσθαι προ-
„ των, ἂν νυκτὸς ἐπίωσι; τῶν
αὐτὸν παρακαλούντων καὶ μηδὲν ἐς
ἑαυτὸν βουλεύειν, ἀλλ' ἀναπ-
σθαι χωρὶς ξιφιδίου, ἀξιοπισ-
„ ρον ἔτι εἶπεν, ΟΥ̓ γάρ ἐστί μοι
„ λοντι καὶ δι' ἐσθῆτος ἐμαυτὸν
„ ποπνῖξαι; καὶ ἐς τὰ τείχη
„ κεφαλὴν ἀπαράξαι; καὶ ἐς
„ χῆλον κυβιστῆσαι; καὶ τὸ πνε-
„ κατασχόντα ἐκτρέψαι; πολλὰ
ἕτερα εἰπὼν, παρήγαγεν αὐτοὺς
ραθεῖναι τὸ ξιφίδιον· ὡς δὲ ἐτέ-
Πλάτωνος αἰτήσας τὴν περὶ
χῆς συγγραφὴν, ἀνεγίνωσκε·
περὶ τέλος εἶχε τῷ Πλάτωνι ὁ
γος, ἀναπαύεσθαι τοὺς περὶ
ρας ὑπολαβὼν, ἔτρωσεν αὑτ-
πὸ τὰ στέρνα· προπεσόντων δὲ
τῶν τῶν σπλάγχνων, καί τινος
ἐξακουσθέντος, ἐπέδραμον οἱ
εἰ θύρας· καὶ οἱ ἰατροὶ τὰ σπλά-
χνα ἔτι ζῶα ὄντα ἐνέθηκαν ἔ-
καὶ τὰς πληγὰς ἐπιρράψαντες
δησαν. ὁ δὲ ἀνενεγκὼν, αὖθις
κρίνατο. κατεμέμφετο μὲν ἑ-
πλάνης ἀσθενοῦς, χάριν δ'
λόγῳ τοῖς περισώσασι· καὶ κατα-
θεῖν ἔφη δεῖσθαι. οἱ μὲν δὴ, τ-
φος ἔχοντες, ᾤχοντο, καὶ τὰς
ρας ὡς ἠρεμοῦντι ἐπίκλεισαν.
ὕπνου δόξαν αὐτοῖς παρασχὼν
δεσμὰ ταῖς χερσὶ μετὰ σιγῆς ἀ-
ρήγνυ, καὶ τὰς ῥαφὰς τοῦ σώματος
ἀνέπλυσεν, οἷα θηρίον· τό, τε τ-
μα καὶ τὴν γαστέρα εὐρυνὼν ὄ-
καὶ δακτύλοις ἐρευνῶν, καὶ τὰ σπ-
χνα διαρριπτῶν· μέχρι ἐτελ-
σεν, ἔτη μὲν ἀμφὶ πεντήκοντα
γεγονώς· ὁμολογούμενος δὲ τὴν τε γνώμην, ἐς ὅ, τι κρίνειε, πά-
ἀνδρῶν ἐπιμονώτατος φῦναι, καὶ τὸ δίκαιον ἢ πρέπον ἢ καλὸν οὐκ

κ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

…ῶν ἢ μεγαλοψύχοις λογισμοῖς
…είᾳ. Μαρκίᾳ γέ τοι τῇ Φιλιπ-
…ς γυναῖκα ἐκ παρθένου, καὶ ἀρεσκό-
…ενος αὐτῇ μάλιστα, καὶ παῖδας ἔ-
…ων ἐκείνης, ἔδωκεν ὅμως αὐτὴν
…ρσίῳ, τῶν φίλων τινὶ, παίδων
…ἐθυμοῦντι, καὶ τεκνοποιοῦ γυ-
…ὸς οὐ τυγχάνοντι· μέχρι κα-
…κυήσασαν ἐς τὸν οἶκον αὖθις
…ήσασαν ἐδέξατο. τοιόσδε μὲν δὴ
…ν ἦν, καὶ αὐτὸν οἱ Ἰτυκαῖοι
…ῶς ἔθαπτον. ὁ δὲ Καῖσαρ ἔ-
… οἱ φθονῆσαι Κάτωνα καλῆς
…ξεως· Κικέρωνος δὲ ποιήσαν-
…γκώμιον ἐς αὐτὸν, καὶ ἐπιγρά-
…ος Κάτων, ἀντέγραψε κα-
…ίαν ὁ Καῖσαρ, καὶ ἐπέγραψεν
…άτων.

…ας δὲ καὶ Πετρήϊος τῶν γιγνο-
… πυνθανόμενοι, καὶ οὐδεμίαν
…ν οὔτε φυγὴν οὔτε σωτηρίαν ἐ-
…ντες, ἐπὶ τῇ διαίτῃ ξίφεσι
…σαντο ἀλλήλους· καὶ τὴν ἀρχὴν
…όβα Καῖσαρ ὑποτελῆ Ῥω-
…ς ἐποίησεν, αὐτῇ Σαλούστιον
…ον ἐγκαταστήσας. Ἰτυκαίοις δὲ
…Κάτωνος υἱῷ συνεγίγνωσκε,
…ὶ θυγατέρα τοῦ Πομπηΐου, μετὰ
…αίδων αὐτῆς, ἐν Ἰτύκῃ καταλ…
…, ἐξέπεμπε σῶς τῷ Πομπηΐῳ.
… τριακοσίων ὅσους εὗρε, διέ-
…ε. Λεύκιος δὲ Σκιπίων ὁ αὐ-
…τωρ, χειμαζόμενος ἐν τῇ
…σσῃ, καὶ πολεμίαις ναυσὶν ἐν-
…, ἐφέρετο γενναίως· μέχρι κα-
…ανόμενος αὐτόν τε διεχρή-
…, καὶ τὸ σῶμα μεθῆκεν ἐς τὴν
…ταν.

…το μὲν δὴ καὶ τοῦ περὶ Λιβύην
…ρος πολέμου τέλος ἐγίγνε-
…ὐτὸς δ' ἐπανελθὼν ἐς Ῥώμην

tiretur, ſed rectis atque generoſis rationibus. Marciam tamen Philippi filiam quum virginem duxiſſet, valde dilectam, & communium liberorum jam matrem, Hortenſio ceſſit amico, liberorum & fœcundæ uxoris, quibus eatenus caruerat, cupido, donec ex illo quoque matrem factam domum recepit quaſi uſurariam. Hujuſmodi fuit Cato, ab Uticenſibus ſepultus magnificè. Cujus morte audita Cæſar ait; Invidit mihi Cato pulchrum ſpecimen. Ceterùm quum Cicero librum in defuncti laudem edidiſſet, inſcriptum, Cato, contrà Cæſar accuſationem ejus inſcripſit hoc titulo. Anticato.

Marcia, Catonis uxor.

Catonis funus.

Cæſaris dictum ſuper Catonis obitu.

Cæſaris Anticato.

At Juba cum Petreio ubi didicerunt quæ acciderant, nullam videntes reliquam aut fugam aut ſalutem, in cœnaculo mutuis conciderunt vulneribus. Regnum Mauritaniæ Cæſar tributarium pop. Ro. reddidit, eique Saluſtium Criſpum præfecit: ignovítque Uticenſibus & Catonis filio: filiam quoque Pompeii in ea urbe deprehenſam, cum duobus liberis, ad fratrem mulieris miſit incolumem: ex illis verò trecentis necavit quotquot in ejus poteſtatem redacti ſunt. At L. Scipio imperator fluctibus jactatus, in hoſtiles naves incidit: quas quum evadere non poſſet, gladio ſe prius manu ſua transfixum, in mare dedit præcipitem.

Jubæ & Petreii interitus.

Cæſar Catonis filio ignoſcit.

Filiam Pompeii ut Cæſar tractarit.

491

Atque ita in Africa quoque …itum eſt à Cæſare. Qui reverſus in urbem, IIII ſimul

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Triumphi Cæſaris quatuor.

triumphos duxit: de Gallis unum, quorum multas magnas nationes adjecit imperio deficientéſque retraxit ad officium: alium de Pharnace, Ponticum: alium Africanum, de Afris qui Scipionem bello juverant: in

Jubæ filius.

quo Jubæ filius Juba hiſtoricus infans etiam tum traductus eſt. Duxit & alium de Ægyptiis, quos in Nilo vicerat navali prælio, cúmque inſeruit medium, Gallicum inter & Ponticum. Et quamvis de Romanis triumphatum non ſit, quippe civibus, quòd nec ipſi decorum foret, & populo Romano infauſtiſſimum, tamen tranſlatæ ſunt in pompa picturæ omnium illarum cladium, atque etiam virorum effigies, abſque unius Pompeii imagine: hunc enim ſolum oſtentare eſt veritus, propter recens ejus deſiderium publicum. Populus tamen ne metu quidem cohiberi potuit, quin malis ſuis ingemiſceret: præcipuè quum agnoſceret L. Scipionem imperatorem in medio mari ſuapte manu ſauciatum in undas è navi cadere, Petreium verò in cœnaculo: Catonem item non ſecius quàm beſtiam unguibus diſcerpere ſuamet ipſius viſcera. Achillæ verò Photiníque caſus tam plauſibilis fuit quàm fuga Pharnacis ridicula. Sed & pecuniæ

Præda ex hoſte reportata.

traductæ per hos triumphos LX. M. talentorum proditum eſt, & dimidium talentum: inſuper coronas aureas MMDCCCXXII. pondo XXMCCCCXIIII. quarum pretio mox poſt triumphum perſolutum eſt militi,

ἐθριάμβευε τέσσαρας ὁμοῦ θρι-
άμβους· ἐπί τε Γαλάταις, ὧν δὴ π-
λὰ καὶ μέγιστα ἔθνη προσέλαβε,
ἀφιστάμενα ἄλλα ἐκρατύνατο·
Ποντικὸν, ἐπὶ Φαρνάκῃ· καὶ Λ-
κὸν, ἐπὶ Λιβύων τοῖς συμμαχ-
σι τῷ Σκιπίωνι· ἔνθα καὶ Ἰόβα τ
Ἰόβας ὁ συγγραφεὺς βρέφος ἀ-
τι παρήχθη. παρήγαγε δέ τιν
τὸν ἀνὰ τὸν Νεῖλον ναυμαχίας θρι-
αμβον Αἰγύπτιον μεταξὺ τοῦ Γαλα
καὶ Φαρνάκους. τὰ δὲ Ῥωμαίων
λαξάμενος ἄρα, ὡς ἐμφύλια,
ἐοικότα τε αὐτῷ, καὶ Ῥωμαίοις
χρὰ καὶ ἀπαίσια, ἐπιγράψαι
άμβῳ, παρήνεγκεν ὅμως αὐτῶ
τοῖσδε τὰ παθήματα ἅπαντα
τοὺς ἄνδρας ἐν εἰκόσι καὶ ποικί
γραφαῖς, χωρίς γε Πομπηΐου.
τὸν γὰρ δὴ μόνον ἐφυλάξατο δεῖξ
σφόδρα ἔτι πρὸς πάντων ἐπιπο
μενον. ὁ δὲ δῆμος ἐπὶ μὲν τοῖς
κείοις κακοῖς καίπερ δεδιὼς ἔσ
καὶ μάλιστα ὅτε ἴδοι Λεύκιόν τε
πίωνα τὸν αὐτοκράτορα πλησσόμ
ἐς τὰ στέρνα ὑφ' ἑαυτοῦ, καὶ μ
μενον ἐς τὸ πέλαγος· ἢ Πετ
ἐπὶ διαίτῃ διαχρώμενον ἑαυτὸ
Κάτωνα ὑφ' ἑαυτοῦ διασπώμε
ὡς θηρίον· Ἀχιλλᾷ δ' ἐφήσθ
καὶ Ποθεινῷ, καὶ τὴν Φαρνάκους
γὴν ἐγέλασαν. χρήματα δ' ἐν
θριάμβοις φασὶ παρενεχθῆν
μυριάδας ἓξ καὶ ἥμισυ ταλάντω
στεφάνους δύο καὶ εἴκοσι καὶ δισχι
ἐπὶ τοῖς ὀκτακοσίοις, ἀπὸ χρυσ
ἕλκοντας ἐς δισμυρίας καὶ δεκ
τέσσαρας καὶ τετρακοσίας λίτρ
ἀφ' ὧν εὐθὺς ἐπὶ τῷ θριάμβῳ
νειμε τὰ ὑπεσχημένα πάνθ' ὑπ

βάλ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ελῶν, στρατιώτῃ μὲν ἀνὰ πεντακι-
λίας δραχμὰς Ἀττικὰς, λοχα-
γῷ αὐτοῦ τὸ διπλάσιον, καὶ χι-
ιάρχῳ καὶ ἱππάρχῳ τὸ ἔτι διπλά-
σιον καὶ τοῖς δημόταις, ἑκάστῳ
ναν Ἀττικήν. ἐπέδωκε δὲ καὶ θέας
ιλας ἵππων τε καὶ μουσικῆς καὶ
ζομαχίας, ἀνδρῶν χιλίων πρὸς ἑ-
χιλίους, καὶ ἱππομαχίαν
οσίων πρὸς ἴσους· καὶ ἀναμὶξ
πεζῶν τε καὶ ἱππέων ἀγῶνα·
ντων τε μάχην εἴκοσι πρὸς
· καὶ ναυμαχίαν ἐρετῶν τετρα-
ίων, ἐπιβεβηκότων ἐς μάχην
ἑκατέρωθεν. ἀνέστησε καὶ τῇ
είρᾳ τὸν νεὼν, ὥσπερ εὔξατο μέλ-
ν Φαρσάλῳ μαχεῖσθαι· καὶ τέ-
τῷ νεῷ περιέθηκεν, ὃ Ῥω-
ς ἔταξεν ἀγορὰν εἶναι, οὐ τῶν ὠ-
ἀλλ' ἐπὶ πράξεσι συνιόντων
λήλους· καθὰ καὶ Πέρσαις ἦν
ορὰ ζητοῦσιν ἢ μανθάνουσι τὰ
α. Κλεοπάτρας τε εἰκόνα κα-
τῇ θεῷ παρεστήσατο, ἣ καὶ νῦν
στηκεν αὐτῇ. τὸ δὲ τοῦ δήμου
ος ἀναγραψάμενος, ἐς ἥμι-
έγεται τῶν πρὸ τοῦδε τοῦ πο-
υ γενομένων εὑρεῖν· ἐς τοσοῦτο
ῖλεν ἡ τῶνδε φιλονεικία τὴν
ν.

Υ'τὸς δὲ ἤδη τέταρτον ὕπα-
ος, ἐπὶ τὸν νέον Πομπήϊον ἐστρά-
ἐς Ἰβηρίαν· ὅσπερ αὐτῷ λοι-
ὸς ἔτι πόλεμος ἐμφύλιος οὐκ
καταφρόνητος. ὅ τε γὰρ ἀρίστων ὅ-
διεπεφεύγεσαν, ἐκεῖ ἐκ Λι-
συνέδραμον, καὶ στρατὸς, ὁ μὲν,
υτῆς Λιβύης τε καὶ Φαρσάλου
ἡγεμόσι συνῆλθεν, ὁ δὲ, ἐξ

tiam cum auctario, quicquid promiſerat, militibus quinquies millenæ drachmæ Atticæ, duplum centurionibus, tribunis & præfectis alarum quadruplum: plebi viritim mina Attica. Edita ſunt & varia ſpectacula, circenſium, muſicorum, millenorum peditum inter ſe concurrentium prælio, ducenorum item equitum: rurſum aliud equitum 492
& peditum promiſcuè pugnantium. Commiſſi ſunt & viceni elephanti, & navale prælium repræſentatum quadringenis utrinque remigibus, millenis ſociis navalibus decertantibus. Dedicata & ædes Veneri genitrici ex voto concepto inſtante pugna ad Pharſalum, fanúmque ædi additum, quod forum populo Romano eſſe voluit, non rerum venalium, ſed agendis litibus, qualia Perſis quoque ſunt fora, ubi redduntur jura, & diſcuntur etiam. Ad deæ latus effigiem Cleopatræ ſtatuit, quæ hodiéque juxtà viſitur. Cenſu deinde acto fermè dimidio minus capitum cenſum eſt, quàm ante hujus belli civilis initium: in tantum afflixit rempublicam contentio duorum civium.

Cleopatræ effigies ad latus Veneris.

Ipſe verò jam quartùm coſ. expeditionem contra juniorem Pompeium fecit in Hiſpaniam, quod unum reliquum erat civilium bellorum neutiquam contemnendum: nam optimatium quotquot evaſerant ex Africa, eò currebant, & exercitus Pharſalicæ Africanæque cladis ſupereò convenerat, ſupplemento addito ex validis ac pugnaci-

Cæſaris expeditio contra juniorem Pompeium.

bus Hiſpanorum Celtiberorúmque gentibus: & mancipiorum quoque turba ſequebatur caſtra Pompeiana, qui jam quartum annum exerciti, promptiſſimè operam ſuam offerebant ſubituro extremam certaminis aleam. Id quod maximè fefellit Pompeium, ut nihil cunctatus auderet venienti Cæſari occurrere, nequicquam monentibus ſenioribus, quos Pharſalica Africanáque pugna cautiores fecerat, ut bellum trahendo hoſtiles opes attereret, & in alieno ſolo morantes redigeret ad inopiam. Venerat enim Cæſar ex quo Urbem exivit die vigeſimaſeptima, cum impedimentis emenſus viam longiſſimam: nec unquam antè illius exercitus minus fuit alacris, ut qui exiſtimaret ſibi rem eſſe cum hoſtium multitudine armorum perita, & tunc præ deſperatione nihil non auſura. Quibus de cauſis ne Cæſar quidem properabat, donec Pompeius deliberanti aſſultans exprobravit ignaviam:

493 Prælium Cæſaris cum juniore Pompeio ad Cordubam.

quod ille non ferens ſuos in aciem deduxit ante Cordubam, tunc quoque data Venere pro teſſera: Pompeianis verò teſſera fuit Pietas. Ut verò ſigna collata ſunt, Cæſarianis præ pavore ſegnius rem aggreſſis, imperator ipſe deos omnes in vota vocabat, ſublatis ad cælum manibus, ne uno ignominioſo conflictu abolerentur tot egregiæ victoriæ: diſcurrénſque inter milites hortabatur eos ſublata à facie galea, quo magis agnitus pudorem eis incuteret:

Ἰβήρων τε καὶ Κελτιβήρων ἐθνῶν ἐξ
κίμου καὶ χαίροντος ἀεὶ μά
πολὺς δὲ καὶ δούλων ὅμιλος ἐ
τεύετο τῷ Πομπηΐῳ· καὶ τέταρτ
τος εἶχον ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ
γνώμην ἑτοίμην ἀγωνίσασθαι μ
πογνώσεως. ᾧ δὴ καὶ μάλιστα
λεὶς ὁ Πομπήϊος, οὐκ ἀνεβάλ
την μάχην, ἀλλ' εὐθὺς ἐλ
τῷ Καίσαρι συνεμάχετο· καί
πρεσβυτέρων αὐτῷ παραινού
ἐκ πείρας ὧν ἀμφί τε Φάρσαλ
Λιβύην ἐπεπόνθεσαν, ἐκτρ
χρόνῳ τὸν Καίσαρα, καὶ ἐς ἀπο
ὡς ἐν ἀλλοτρίᾳ γῇ, περιφ
ὁ δὲ Καῖσαρ ἧκε μὲν ἀπὸ Ῥώμη
πτὰ καὶ εἴκοσιν ἡμέραις, βαρ
τῷ στρατῷ μακροτάτην ὁδὸν ἐ
ελθών· δέος δ' οἷον οὐ πρότερ
ἐπιπτεν αὐτοῦ τῷ στρατῷ, κατὰ
τῶν πολεμίων, τοῦ τε πλήθους
σκήσεως καὶ ἀπογνώσεως. δι' ἃ
Καῖσαρ αὐτὸς ἐβράδυνεν, ἔστ
τι αὐτῷ κατασκεπτομένῳ πρ
λάσας ὁ Πομπήϊος, ὠνείδισ
δειλίαν· καὶ τὸ ὄνειδος οὐκ ἐνε
ὁ Καῖσαρ, ἐξέτασσε παρὰ
Κορδύβην, σύνθημα καὶ τότε
Ἀφροδίτην· ἔδωκε δὲ καὶ ὁ Π
πήϊος Εὐσέβειαν. ὡς δὲ καὶ συ
των ἤδη, τοῦ Καίσαρος στρατ
δέος ἥπτετο, καὶ ὄκνος ἐπεγί
τῷ φόβῳ, θεοὺς πάντας ὁ Καί
ἱκέτευε, τὰς χεῖρας ἐς τὸν οὐ
ἀνίσχων, μὴ ἑνὶ πόνῳ τῷδε π
καὶ λαμπρὰ ἔργα μιῆναι, καὶ
στρατιώταις ἐπιθέων, παρεκάλει·
τε κράνος τῆς κεφαλῆς ἀφαιρῶ
πρόσωπον ἐδυσώπει καὶ προὔτρε
οἱ δὲ οὐδ' ὡς τι μετέβαλλον ἀπὸ
δέους, ἕως ὁ Καῖσαρ αὐτὸς,

πα

τινὸς ἀσπίδα, καὶ τοῖς ἀμφ'
αὐτὸν ἡγεμόσιν εἰπών, Ἔσται τοῦ-
τέλος ἐμοί τε τοῦ βίου καὶ ὑ-
μῖν τῶν στρατειῶν, προὔδραμε τῆς
ξε ἐς τοὺς πολεμίους ἐπὶ τοσοῦ-
ὡς μόνους αὐτῶν ἀπέχειν δέ-
δας· καὶ διακόσια αὐτῷ δό-
ἐπιβληθῆναι, καὶ τούτων τὰ μὲν
ἐξέκλινας, τὰ δὲ ἐς τὴν ἀ-
ἀναδέξασθαι. τότε γὰρ δὴ τῶν
μόνων προθέων ἕκαστος ἱστα-
αὐτόν, καὶ ὁ στρατὸς ἅπας
ὼν μετ' ὁρμῆς ὅλην ἠγωνίζετο
μέραν, προὔχων τε καὶ ἡττώ-
ἀεὶ παρὰ μέρος, μέχρις
έραν μόλις ἐνίκησεν· ὅτε καὶ
αὐτὸν εἰπεῖν ὅτι πολλάκις μὲν
τo περὶ νίκης, νῦν δὲ καὶ
ψυχῆς. Φόνου δὲ πολλοῦ γενο-
καὶ φυγῆς τῶν Πομπηΐου στρατιω-
τὴν Κορδύβην, ὁ μὲν Και-
ἵνα μὴ διαφυγόντες οἱ πο-
πάλιν ἐς μάχην παρα-
σαιντο, ἐκέλευε τὸν στρατὸν
χίσαι τὴν Κορδύβην. οἱ δὲ
ντες τοῖς γεγονόσι, τά τε σώ-
καὶ τὰ ὅπλα τῶν ἀνῃρημένων ἐπι-
αι ἀλλήλοις, καὶ δόρασιν αὐ-
παπηγνύντες ἐς τὴν γῆν, ἐπὶ
δὲ τείχους ηὐλίσαντο. τῇ δ' ἐπι-
ἑάλω μὲν ἡ πόλις, τῶν δὲ ἡ-
ων τοῦ Πομπηΐου, Σκάπλας
σας πυράν, ἑαυτὸν ἐνέπρησεν·
ρου δὲ καὶ Λαβιηνοῦ καὶ ἑτέρων
ῶν ἐπιφανῶν ἐκομίσθησαν αἱ
λαὶ Καίσαρι. Πομπήϊος δ'
ς διέφυγε μὲν ἀπὸ τῆς ἥσσης σὺν
ὸν καὶ πεντήκοντα ἱππεῦσιν ἐπὶ
θαίας, ἔνθα αὐτῷ νεῶν στόλος
καὶ παρῆλθεν ἐς τὰ νεώρια λα-
, ὡς τις ἰδιώτης φορείῳ κομιζόμενος· ὁρῶν δὲ καὶ τούτους ἀπογι-
νοντας ἑαυτῶν, ἔδεισε περὶ ἐκδόσεως· καὶ ἔφευγεν αὖθις, ἐπιβαίνων

nec ſic quidem metum remiſerunt, donec ipſe arrepto cujuſdam clypeo, ſic proximos tribunos increpavit, Jam nunc & mihi vitæ finis erit, & vobis militiæ: ſimúlque ita procurrit, ut decem tantùm pedes ab hoſte diſtaret, ducentis interim telis appetitus, quorum partem declinavit flexu corporis, partem excepit clypeo. Tum verò tribuni certatim texerunt ejus latera, & totus exercitus magno impetu provolans per totam diem dubio Marte continuavit prælium, ſub veſperam tandem potitus victoria. Fertur ejus dictum, Sæpe ſe certaſſe de victoria, tunc verò de vita. poſt eam cladem Pompeianis compulſis intra Cordubam, Cæſar veritus ne hoſtis inde elapſus redintegraret prælium, juſſit eos circumvallari: at miles jam feſſus corpora armáque cæſorum aggeſta humi haſtis confixit, & excubavit ad hujuſmodi valli ſpeciem. Sequenti die urbs capta eſt, ex Pompeianis ducibus Scapula conſcenſo rogo ſeipſum exuſſit. Vari & Labieni & ceterorum nobilium capita ad Cæſarem ſunt relata. Pompeius è pugna fugit cum CL equitibus verſus Carteiam, ubi claſſem habebat, intravítque in navalia privato cultu delatus lectica. Sed quum hos quoque deſperare animadvertiſſet, metuens ne dederetur, rurſum na-

Cæſaris verba & virtus incredibilis in bello.

Cæſaris dictum.

Scapulæ interitus.

Vari & Labieni.

Pompeii fuga.

494

vicula conſcenſa cœpit fugere, & quum hæſiſſet pedem implicitus funiculo, eum præcidere volens quidam, talum per errorem ſecuit: quapropter ad villam quandam appellens, vulnus curavit. Sed quum & illuc veſtigatores tenderent, fugam arripuit per ſentes & aſpreta, ſpinis vulnus pungentibus, tandémque laſſus ſub quadam ſedit arbore: ubi deprehenſus à perſecutoribus ſtrenuè repugnans occubuit: caput ad ſe relatum Cæſar ſepeliri juſſit. Ita hoc quoque bellum uno conflictu, præter opinionem finitum eſt. Eis qui cladem hanc evaſere, minor Pompeii frater, prænomine Sextus, fuit receptaculo: verùm is tum latitans & fugitans latrocinabatur.

Pompeii interitus. Caput Pompeii perlatum ad ſe, Cæſar ſepeliri jubet.

Sextus Pompeius.

At Cæſar in Urbem properavit ſublatis omnino bellis civilibus, timendus & illuſtris quantum ad eam diem nemo alius. Quamobrem ad emerendam gratiam omnes humani divinique honores ei congeſti ſunt, ſacrificia, certamina, donaria in omnibus templis & locis publicis, per ſingulas tribus & per omnes nationes, pérque regna ſociorum & amicorum populi Romani: effigies quoque ejus vario habitu proponebantur, nonnullæ querna civica ornatæ, quaſi ſervatoris ſuæ patriæ; quo genere olim cives honorabant eos qui ſalutem ipſorum protexiſſent. Appellatus eſt & pater patriæ, & dictator perpetuus, & conſul in decennium, & ſacroſanctus; decretúmque ut jus redderet in ſ

Honores Cæſari decreti.

σκάφους. ἐμπλακέντα δ' αὐ
πόδα καλωδίῳ, κόπτων τις
λώδιον ξιφιδίῳ, τὸν ταρσὸν
ἀντὶ τοῦ καλωδίου τοῦ ποδός· καὶ
πλεύσας ἔς τι χωρίον ἐθεράπ
ζητούμενος δὲ κἀνταῦθ', ἔ
διὰ δυσβάτου καὶ ἀκανθώδους
τὸ τραῦμα περικεντούμενος,
μέχρι κάμνων ὑπό τι δένδρον ἐκά
το. καὶ τῶν ζητητῶν ἐπιπεσόντων
ἐρρωμένως αὐτοὺς ἀμυνόμενος
κόπη. τοῦδε μὲν δὴ τὴν κεφα
Καῖσαρ ἐνεχθεῖσαν οἱ προσέταξ
νὶ θάψαι. καὶ ὁ πόλεμος ἑνὶ ἔργ
ὅδε παρὰ δόξαν ἐλέλυτο. τ
ἐξ αὐτοῦ διαφυγόντας ἤθροι
τοῦδε τοῦ Πομπηΐου νεώτερος
φὸς, Πομπήϊος μὲν καὶ ὅδε ὤν,
τος δὲ καλούμενος τῷ προτέρῳ
ὀνομάτων. ἀλλ' οὐδὲ μὲν ἔτι λαν
νων καὶ διαδιδράσκων ἐλῄστευεν.

Ὁ δὲ Καῖσαρ ἐς Ῥώμην ἠπ
το, τὰ ἐμφύλια πάντα καθ
ἐπὶ φόβου καὶ δόξης οἵας οὔτις
τοῦ· ὅθεν αὐτῷ τιμαὶ πᾶσαι,
ὑπὲρ ἄνθρωπον, ἀμέτρως ἐς
ειν ἐπενοοῦντο, θυσιῶν τε πέρι
ἀγώνων καὶ ἀναθημάτων, ἐν
ἱεροῖς καὶ δημοσίοις χωρίοις,
φυλὴν ἑκάστην· καὶ ἐν ἔθνεσιν ἅ
σιν, καὶ ἐν βασιλεῦσιν ὅσοι
μαίοις φίλοι. σχήματά τ' ἐπε
φον αὐτῷ ταῖς εἰκόσι ποικίλα· κα
φανος ἐκ δρυὸς ἦν ἐπ' ἐνίαις,
σωτῆρι τῆς πατρίδος· ᾧ πάλαι
ὑπερασπίσαντας ἐγέραιρον οἱ
σωθέντες. ἀνερρήθη δὲ καὶ πατὴρ
τρίδος, καὶ δικτάτωρ ἐς τὸν ἐ
βιον ᾑρέθη, καὶ ὕπατος ἐς δέκα
καὶ τὸ σῶμα ἱερὸς καὶ ἄσυλος

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ηματίζειν ἐπὶ θρόνων ἐλεφαν-
νωτε καὶ χρυσέων· καὶ θύειν μὲν αὐ-
ὸν ἀεὶ θριαμβικῶς ἠμφιεσμένον,
ὴν πόλιν ἀνὰ ἔτος ἕκαστον, αἷς
υτὴ μέραις ἐν παρατάξεσιν ἐνι-
ρέας δὲ καὶ ἱερείας ἀνὰ πενταε-
ὰς δημοσίας ὑπὲρ αὐτοῦ τί-
θαι· καὶ τὰς ἀρχὰς εὐθὺς καθι-
ς ὀμνύναι μηδενὶ τῶν ὑπὸ
ιρος ὁριζομένων ἀντιπράξειν·
πμὴν τῆς γενέσεως αὐτοῦ τὸν
λιον μῆνα, Ἰούλιον ἀντὶ Κυϊν-
μετωνόμασαν εἶναι· καὶ νεὼς
σαντο πολλοὺς αὐτῷ γενέσθαι
ερ θεῷ, καὶ κοινὸν αὐτοῦ καὶ
κείας, ἀλλήλους δεξιουμένων.
ἐδεδοίκεσαν μὲν ὡς δεσπότην,
το δὲ σφίσιν ἐπιεικῆ γενέσθαι.
ἰ οἱ καὶ βασιλέα προσειπεῖν
ην, μέχρι μαθὼν αὐτὸς ἀπ-
σε καὶ ἠπείλησεν, ὡς ἀθέ-
ὄνομα, μετὰ τὴν τῶν προ-
ἀράν· σπεῖραι δ' ὅσαι στρα-
ες αὐτὸν ἐκ τῶν πολέμων ἔ-
ματοφυλακοῦν, ἀπέστησε τῆς
κῆς, καὶ μετὰ τῆς δημοσίας
εσίας ἐπεφαίνετο μόνης. ὧδε
οντι καὶ χρηματίζοντι πρὸ τῶν
λων τὸ ψήφισμα τῶν προλε-
ένων τιμῶν ἡ βουλὴ, τῶν ὑπά-
ἡγουμένων, ἐν κόσμῳ τῷ πρέ-
ἑκάστῳ, προσέφερεν· ὁ δὲ αὐ-
ἐδεξιοῦτο μὲν, οὐχ ὑπανέστη
προσιοῦσιν, οὐδ' ἐπιμένουσι·
τοῖς διαβάλλουσιν αὐτὸν ἐς
ἐπιθυμίαν τῆς βασιλικῆς προσ-
ίας καὶ τόδε παρέσχε. τὰς
ἄλλας τιμὰς, χωρὶς τῆς δεκαε-
ὑπατείας προσιέμενος, ὑπα-
ἐς τὸ μέλλον ἀπέφηνεν αὐτὸν

eburneis aureíſve, & ut inter ſacrificandum triumphali veſte uteretur: utque publicè ſolennibus ſacris celebrarentur dies quibus inſigniores victorias adeptus fuerat: & ut ſingulis luſtris ſacerdotes ac veſtales publica vota pro ejus ſalute facerent: ut qui magiſtratus inirent, jurarent ſe nullis ejus decretis refragaturos. Et in honorem natalis ejus quintilem menſem mutato nomine vocari placuit Julium. Templa etiam multa tanquam deo ex ſenatuſconſulto decreta ſunt: & in his unum ipſi Clementiæque commune, in quo ſimulachra eorum jungerent dexteras. Ita cujus dominationem timebant, ejus expetebant votis publicis clementiam. Nec deerant qui regem appellandum cenſerent, donec ipſe conantibus id interminatus eſt, infauſtum nomen averſatus, poſt execrationem ejus jam inde à majoribus. Cohortes etiam prætorias, quibus bellorum tempore pro ſatellitio uſus fuerat, amovit à ſui cuſtodia, contentus ſolis apparitoribus publicis. In eo ſtatu reddenti jus pro roſtris ſenatus præeuntibus conſulibus qua decebat honorificentia decreta ſupradicta obtulit: qui dextram quidem ſingulis præbuit, ſed univerſis nec accedentibus aſſurrexit, nec coram ſe ſtantibus: ſed affectationem regni criminantibus dedit anſam hanc quoque: acceptíſque ceteris honoribus

Menſis Julius.

495

…ue decenni conſulatu, in annum ſequentem deſignavit con-

ſules ſeipſum & Antonium ſuum magiſtrum equitum, Lepido juſſo in Antonii dignitatem ſuccedere, qui tum per amicos adminiſtrabat Hiſpaniam provinciam. Exulibus quoque reditum conceſſit, exceptis cauſis nefariis: & adverſæ factioni veniam, multiſque qui arma contra ipſum tulerant. Eodem tempore aliis annuos magiſtratus, aliis provinciarum exercituúmque præfecturas credidit: id quod maximè populo ſpem fecit, fore ut reſtituat eis rempublicam, quemadmodum Sylla parem potentiam adeptus fecerat: ſed ea ſpes ipſos fefellit. Ceterùm quidam ex his qui rumorem de regno confirmatum volebant, ejus ſtatuæ lauream impoſuit, intertextam albis faſciis: quem tribunuſplebis Marullus Ceſetiúſque requiſitum & inventum conjecerunt in carcerem, quaſi gratificaturi Cæſari, ſi quis mentionem regni faceret. Multa interminatus ille, factum eorum æquo tulit animo: atque etiam alios in comitio ſe regem ſalutantes, ut ſenſit ſecutum inde plebis gemitum, arguto dicto repulit, Non regem ſe eſſe ſed Cæſarem: quaſi erratum eſſet in cognomine. Ceterùm quum Marullus hujus quoque ſalutationis primos autores tanquam reos per apparitores ad ſuum tribunal trahi juberet, Cæſar impatientior jam, apud ſenatum de Marullo collegíſque eſt queſtus, quòd malo dolo invidiam affectatæ tyrannidis ei facerent: & addidit, dignos quid

Marullus Ceſetius trib pl.

496

τε καὶ Ἀντώνιον, τὸν ἵππαρχον
τοῦ, Λεπίδαν προστάξας ἱπ
χεῖν ἀντὶ τοῦ Ἀντωνίου, ἄρχοντ
Ἰβηρίας, ἡγεμονεύοντι δ᾽
διὰ φίλων. κατεκάλει δὲ καὶ
φεύγοντας ὁ Καῖσαρ, πλὴν
ἐπὶ ἀνηκέστοις ἔφευγε, καὶ τοῖς
θροῖς διηλλάσσετο, καὶ τῶν πεπ
μηκότων οἱ πολλοὺς προῆγεν ἀθ
ἐς ἐτησίους ἀρχὰς, ἢ ἐς ἐθν
στρατοπέδων ἡγεμονίας· ᾧ δὴ καὶ
λιστα ὑπαχθεὶς ὁ δῆμος, ἠλπ
καὶ τὴν δημοκρατίαν αὐτὸν ἀν
ἀποδώσειν, καθάπερ Σύλλας, ἐ
σον αὐτῷ δυναστεύσας, ἐποίη
ἀλλὰ τοῦδε μὲν ἐσφάλησαν. ἐπ
δ᾽ αὐτοῦ τις τῶν ὑπερεθιζόντω
λογοποίημα τῆς βασιλείας ἐστεφ
σε δάφνης, ἀναπεπλεγμένης
νίας λευκῆς· καὶ αὐτὸν οἱ δημα
Μάρυλλός τε καὶ Σίτιλος ἀνα
τες, ἐς τὴν φυλακὴν ἐσέβαλ
ὑποκρινάμενοι τι καὶ τῷ Καισ
χαρίζεσθαι, προαπειλήσαντι τοῖς
ἐπὶ βασιλείας λέγουσιν· ὁ δὲ
μὲν ἤνεγκεν εὐσταθῶς· ἑτέρων δ᾽
τὸν ἀμφὶ τὰς πύλας ἰόντα π
βασιλέα προσειπόντων, καὶ τοῦ
στενάξαντος, εὐμηχάνως εἶπε
ἀσπασαμένοις, ΟΥ'κ εἰμὶ βα
λεὺς, ἀλλὰ Καῖσαρ. ὡς δὴ
τὸ ὄνομα ἐσφαλμένοις. οἱ δ᾽
φὶ τὸν Μάρυλλον, καὶ τῶν δὲ τῶν
δρῶν τὸν ἀρξάμενον ἐξεῦρον, καὶ
ὑπηρέταις ἐκέλευον ἄγειν ἐς δι
ἐπὶ τὸ ἀρχεῖον αὐτῶν. καὶ ὁ Καισ
οὐκέτι ἐνεγκὼν, κατηγόρησεν
τῆς βουλῆς τῶν περὶ τὸν Μάρυλλον,
ἐπιβουλευόντων οἱ μετὰ τέχνης ἐς
τυραννίδος διαβολήν· καὶ ἐπήνεγκ
ἀξίους μὲν αὐτοὺς εἶναι θανάτου,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

…αὐτοὺς ἀφαιρεῖσθαι καὶ παρα-
…ν τε ἀρχῆς καὶ τοῦ βουλευτη-
…ου. δὴ καὶ μάλιστα αὐτὸν διέβα-
… ἐπιθυμοῦντα τῆς ἐπικλή-
…ως καὶ τὰς ἐς τοῦτο πείρας καθ-
…τα καὶ τυραννικὸν ὅλως γεγονό-
… γὰρ πρόφασις τῆς κολάσεως
…ς βασιλικῆς ἐπωνυμίας ἦν,
…δημάρχων ἀρχὴ ἱερὰ καὶ ἄσυ-
… ἐκ νόμου καὶ ὅρκου παλαιοῦ.
… ὀργὴν ὀξεῖαν ἐποίει τὸ μηδ'
…αι τῆς ἀρχῆς τὸ ὑπόλοιπον
…υτὸς αἰσθανόμενος, καὶ με-
…, καὶ τόδε πρῶτον ἡγούμενος
…ολεμικῆς ἀρχῆς ἐν εἰρήνῃ βα-
… δυσχερὲς διαπεπρᾶχθαι,
… τοῖς φίλοις αὐτὸν ἐντείλα-
…υλάσσεσθαι, ὡς δεδωκότα τοῖς
…ς λαβεῖν, ζητοῦσι κατ' αὐτοῦ.
…μένων δ' ἐκείνων εἰ συγχωρεῖ
… αὐτὸν σωματοφυλακεῖν τὰς
…κὰς σπείρας, οὐδὲν ἀτυχέστε-
… διηνεκοῦς φυλακῆς· ἔστι γὰρ
…διότος· οὐ μὴν αἵ γε περὶ τῆς
…λείας πεῖραι κατεπαύοντο οὐδ'
…ἀλλὰ θεώμενον αὐτὸν ἐν ἀγο-
…ᾷ Λουπερκάλια, ἐπὶ θρόνου
…οῦ, πρὸ τῶν ἐμβόλων, Ἀντώ-
…ὑπατεύων σὺν αὐτῷ Καίσα-
…ε διαθέων τότε γυμνὸς ἀλη-
…ιμμένος, (ὥσπερ εἰώθασιν οἱ τῆς-
… ἑορτῆς ἱερέες) ἐπὶ τὰ ἔμβολα
…δραμὼν, ἐστεφάνωσε διαδήματι·
…υ δὲ πρὸς τὴν ὄψιν παρ' ὀλί-
…ζομένου, καὶ στόνου παρὰ τῶν
…νων, ὁ Καῖσαρ ἀπέρριψε τὸ
…ημα· καὶ ὁ Ἀντώνιος αὖθις
…ηκε, καὶ ὁ Καῖσαρ αὖθις ἀπέρ-
…ι. καὶ ὁ δῆμος, διεριζόντων μὲν
… ἡσύχαζε, μετέωρος ὢν ὅπῃ τε-
…σεῖε τὸ γιγνόμενον· ἐπικρατή-
…ς δὲ τοῦ Καίσαρος, ἀνεβόησαν

eſſe pœna extrema, ſatis tamen fore ſi à magiſtratu ſimul & ſenatu ſubmoveantur. Quæ res maximè confirmavit opinionem affectatæ hujus appellationis, quaſi animo tyrannico tentaretur multitudinis patientia: nam & regem nominaſſe crimen erat, & tribunorum plebis poteſtas ſacroſancta ſacramento antiquo & priſcorum legibus: & augebat indignationem non expectari magiſtratus propinquum terminum. Quod & ipſe ubi ſenſit, facti pœnitens quòd tum primùm pacis tempore poteſtatem exercuiſſet moroſius, fertur amicis mandaſſe ut cautè agerent, quando inimici anſam quæſitam jam habeant. Quibus rogantibus, num permitteret ſe denuo ſtipari Hiſpanicis cohortibus, reſpondit, Nihil miſerius continua cuſtodia: id enim eſſe ſemper ſollicitì. Nec tamen ceſſarunt conatus regnum illius aſſerentium: ſed quum pro roſtris Lupercalia ſpectaret in ſella aurea, Antonius ipſius in conſulatu collega, diſcurrens nudus & unctus, ut mos eſt per id ſolenne Lupercis, conſcendénſque roſtra, diadema capiti ejus impoſuit: ad quod ſpectaculum quum paucorum plauſus ſequeretur, plurium gemitus, ille abjecit diadema: quod Antonius ei rurſus impoſuit, Cæſar verò iterum abjecit. His ita contendentibus populus ſpectabat ſilens & incertus quónam res evaderet: ut verò vidit perviciſſe Cæſarem, acclamavit ſuaviter,

Cæſaris dictum.

fauſta

fauſta illi comprecans omnia, quòd rejeciſſet alterum.

Poſt hæc, ſive deſperans, ſive pertæſus, ab incepto deſtitit vitans invidiam: &, vel ut Urbem propter inimicos ſuſpectam relinqueret, vel, ut
497 firmiori uteretur valetudine, quæ comitiali malo & repentinis animi deliquiis nunquam magis tentabatur quàm in otio, cogitavit expeditionem longinquam contra Getas & Parthos: Getas, duram & bellicoſam vicinámque gentem volens prior aggredi: de Parthis verò pœnas ſumere, propter ea quæ in Craſſum contra fœdus patraverant: præmiſit ergo trans ſinum Adriaticum legiones ſedecim, & equitum decem millia. Móxque alius rumor ſparſus eſt, Sibyllinum extare oraculum, niſi regis ductu à Romanis Parthos non poſſe ſubigi: unde quidam auſi ſunt palàm jactare, oportere eum Romanorum quidem dictatorem imperatorémque appellari, aut ſi quod nomen ſit regio plauſibilius: ceterarum verò gentium quæ ſub Romano cenſentur imperio, diſertè regem nominari. Ille hoc quoque recuſato, omnino curabat ut quamprimum exiret Urbem, in qua laboraret invidia. Verùm quatriduo ante diem profectioni deſtinatam confoſſus eſt ab inimicis in curia, ſive ob livorem tantæ felicitatis ac potentiæ jam nimiæ comitem, ſive, ut illi præ ſe ferebant, de-

Cæſar cogitat de expeditione in Getas & Parthos.

Oraculum Sibyllinum.

Cæſaris interitus.

ἥδιστον. καὶ αὐτὸν ἅμα εὐφ
οὐ προσιέμενον.

Ὁ δὲ, εἴτε ἀπογνοὺς, εἰ
μένων, καὶ ἐκκλίνων ἤδη τὴν
πεῖραν ἢ διαβολὴν, εἴτε π
θροὺς τῆς πόλεως ὑφιστάμενος
νόσημα τοῦ σώματος θεραπ
ἐπιληψίαν, καὶ σπασμὸν, αἱ
ἐμπίπτοντα αὐτῷ μάλιστα
τὰς ἀργίας, ἐπενόει στρατεία
κρὰν ἔς τε Γέτας καὶ Παρθυ
Γέτας μὲν αὐστηρῷ καὶ φιλοπ
καὶ γείτονι ἔθνει προεπιβουλ
Παρθυαίους δὲ τινύμενος
Κράσσου παρασπονδήσεως· ς
δὴ προὔπεμπεν ἤδη τὸν Ἰόνι
ρᾶν, ἑκκαίδεκα τέλη πεζῶν
ἱππέας μυρίους. καὶ λόγος
ἐφοίτα, Σιβύλλειον εἶναι προαγ
μα, μὴ πρὶν ὑπακούσεσθαι
μαίων Παρθυαίους, εἰ μὴ
λεὺς αὐτοῖς ἐπιστρατεύσειε. καὶ
ἀπὸ τοῦδε ἐτόλμων λέγειν ὅτι
Ῥωμαίων μὲν αὐτόν, ὥσπερ
δικτάτορα καὶ αὐτοκράτορα κ
καὶ ὅσα ἄλλα ἐστὶν αὐτοῖς ἀντ
σιλείας ὀνόματα· τῶν δὲ ἐθνῶ
Ῥωμαίοις ὑπήκοα, ἄντικρυς
πεῖν βασιλέα· ὁ δὲ καὶ τόδε π
τοῦτο, καὶ τὴν ἔξοδον ὅλως ἐ
χυνεν, ἐπίφθονος ὢν ἐν τῇ π
ἐξιέναι δ᾽ αὐτὸν μέλλοντα πρὸ
τάρτης ἡμέρας, οἱ ἐχθροὶ κα
νον ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, εἴτε
ζῆλον εὐτυχίας τε καὶ δυνάμεως
ἐς ὄγκον πάνυ γενομένης, εἴθ᾽
ἔφασκον αὐτοί, τῆς πατρίου
τείας ἐπιθυμίᾳ· εὖ γὰρ ἤδεσαν
τόν, μὴ καὶ τάδε τὰ ἔθνη
λαβών, ἀναμφιλόγως γένοιτο β
λεύς. ταύτης δὲ σκοπὸν ἡγούμ

προ

...ρήκης ἀφορμὴν λαβεῖν ἐγχει... σαι ἐς ὄνομα μόνον αὐτοῖς διαφερούσης, ἔργῳ δὲ καὶ τοῦ δικτάτωρος ὄντος ἀκριβῶς βασιλέως. ...ήσαντο δὲ τὴν ἐπιβουλὴν μάλιστα δύο ἄνδρε, Μάρκος τε Βροῦτος ὁ Καιπίων ἐπίκλην, Βρούτου τοῦ κατὰ Σύλλαν ἀνῃρημένου παῖς, ... τε Καίσαρι προσφυγὼν ἐκ Φάρσαλον ἀτυχήματος, καὶ ... Κάσσιος, ὁ τὰς τριήρεις Ἑλλήσποντον ἐγχειρίσας τῷ ...σαρι· οἵδε μὲν ἄμφω τῆς Πομπηΐου μοίρας γεγονότε, τῶν δ' αὐ... Καίσαρι φιλτάτων Δέκιμος ...ος, Ἀλβῖνος, ἅπαντες ἀεὶ ... Καίσαρι τιμῆς καὶ πίστεως ...ματίζοντες ἄξιοι· οἷς γε καὶ πράγματα ἐνεχείριζε μέγιστα, καὶ ἐπὶ τὸν ...βύη πόλεμον ἀπιὼν, στρατεύ...τα ἔδωκε, καὶ τὴν Κελτικὴν ...ρεψε, τὴν μὲν ὑπὲρ Ἄλπεων ...μῳ, τὴν δ' ἐντὸς Ἄλπεων ...τῳ. μέλλοντες δὲ ὁμοῦ τότε τῆς ...ως στρατηγήσειν ὁ Βροῦτος καὶ ὁ ...σιος, ἐς ἀλλήλους διήριζον ... τῆς καλουμένης πολιτικῆς στρατηγίας, ἣ τῶν ἄλλων προτιμᾶται, ... τῷ ὄντι φιλοτιμούμενοι περὶ ...ῆς, εἴθ' ὑπόκρισις ἦν τοῦ μὴ ... τὰ συμπράσσειν ἀλλήλοις νομί...σθαι. καὶ ὁ Καῖσαρ, αὐτοῖς διαι... λέγεται πρὸς τοὺς φίλους εἰ... ὡς τὰ μὲν δίκαια Κάσσιος ...φαίνοι, Βρούτῳ δ' αὐτὸς χαρί...το. τοσῇδε ἐν ἅπασιν εὐνοίᾳ καὶ ... πρὸς τὸν ἄνδρα ἐχρῆτο. καὶ γὰρ ... τῷ καὶ παῖς ἐνομίζετο εἶναι, Σε...ίας τῆς Κάτωνος ἀδελφῆς ἐρα...σης τοῦ Καίσαρος, ὅτε ὁ Βροῦτος

ſiderio priſtinæ reipublicæ: verebantur enim ne devictis his quoque gentibus citra controverſiam rex fieret. Itaque hoc opus aggreſſi videntur per occaſionem ſolius nominis, quum revera dictator nihil à rege differat. Ejus conjurationis duo fuere principes, M. Brutus Cepio, Bruti illius Syllanis temporibus interfecti filius, qui ad Cæſarem ipſum confugerat poſt cladem Pharſalicam: & C. Caſſius, qui ei triremes in Helleſponto tradiderat, ambo Pompeianarum partium. ex ipſius verò intimis amicis, Decimus Brutus Albinus: omnes ſemper in honore ac fide apud eum habiti, quorum in maximis rebus opera uſus fuerat: & iturus ad Africanum bellum, eis exercitus dederat, Galliáſque provincias commiſerat, Decimo Bruto tranſalpinam Marco ciſalpinam. Erant tum deſi- 498
gnati prætores urbani Brutus & Caſſius, contendebántque de juriſdictione, quæ inter cives vocatur honoratior quàm altera: ſive id per ambitionem faciebant, ſive fictè, quominus viderentur conſpirare per omnia. Cæſar delectus arbiter amicis dixiſſe fertur. Æquum quidem poſtulare Caſſium, ſe tamen Bruto gratificaturum. Ita in omnibus rebus eum honorabat ſumma proſequens benevolentia: nam & filius ipſius putabatur, quòd adamatus ...ſet à Servilia, Catonis ſorore, quo tempore Brutus ex

Cæſaris interfectores.

Brutus cur Cæſaris filius putatus.

Servilia, Catonis ſoror.

ea eſt

ea eſt genitus. quapropter in Pharſalica victoria diligenter mandaſſe ducibus dicitur, ut omnino ſervarent eum incolumen. Ille tamen ſive ingratus, ſive ignorans, aut non credens, aut pudori ſibi ducens matris impudicitiam, ſive libertatis amore patriam patri præferens, ſive quòd eſſet illius priſci Bruti regum expulſoris progenies: irritatus etiam opprobriis populi, qui ſtatuis antiqui Bruti, & hujus prætoris tribunali clam aſcribebat verba hujuſmodi, Brute largitionibus corrumperis, Brute mortuus es, utinam nunc adeſſes: aut degeneres habes poſteros, aut non es eorum progenitor: his, inquam, & hujuſmodi aliis juvenis ille accenſus eſt ad facinus, quaſi dignum ſuis majoribus. Nec dum refrixerat regni mentio, quum paulo antequam ſenatus habendus eſſet, Caſſius apprehenſo Bruto, Quid faciemus, inquit, ſi adulatores Cæſaris de regno ejus retulerint? tum Brutus negavit ſe interfore ſenatui. quúmque denuo rogaret ille, Quid ſi vocemur ut prætores, quid tum faciemus ô bone? Propugnator, inquit, ero patriæ ad mortem uſque. Tum Caſſius eum complexus, Ecquem, inquit, ex optimatibus aſciſces ad hoc conſilium? niſi fortè putas opifices aut caupones tuo tribunali occultè inſcribere illa, & non potius optimum quemque civium, qui ab aliis prætoribus circenſes aut Afri-

ἐγίγνετο. διὸ καὶ νικῶν ἐν Φαρ
μετὰ σπουδῆς λέγεται τοῖς ἡγ
εἰπεῖν, Βροῦτον ὅπῃ δυνώαιντο
σώζειν· ἀλλ' εἴτε ἀχάριστος,
Βροῦτος, εἴτε τὰ τῆς μητρὸς
τήματα ἀγνοῶν, ἢ ἀπιστῶν,
δυόμενος, εἴτε φιλελευθερος
γαν, καὶ τὴν πατρίδα προτι
εἴθ' ὅτι ἔγγονος ὢν Βρούτου τοῦ
λαι τοὺς βασιλέας ἐξελάσαντος
ρεθιζόμενος καὶ ὀνειδιζόμενος
στα ἐς τοῦτο ὑπὸ τοῦ δήμου·
γὰρ τοῖς ἀνδριᾶσι τοῦ πάλαι
του, καὶ τῷ δικαστηρίῳ τοῦδε τοῦ
του τοιάδε ἐπεγράφετο λάθ
Βροῦτε δωροδοκεῖς, Βροῦτε νεκρ
ἢ ὤφελές γε νῦν παρεῖναι, ἢ
ξιά σου τὰ ἔκγονα, ἢ οὐδ' ἐκ
εἶ σὺ τοῦδε. Ταῦτα καὶ τοιαῦτ
τα ἄλλα πολλὰ τὸν νεανίαν ἐξε
σεν ἐπὶ τὸ ἔργον, ὡς ἑαυτοῦ
γονικόν. ἀκμάζοντος δ' ἐπ
περὶ βασιλείας λόγου, καὶ συ
μελλούσης ἔσεσθαι τῆς βουλῆς μετ
γον, ὁ Κάσσιος ἐμβαλὼν τὴν
ρα τῷ Βρούτῳ, Τί ποιήσομεν
φη) περὶ τὸ βουλευτήριον,
κόλακες τοῦ Καίσαρος γνώμην
βασιλείας προθῶσι, Καὶ ὁ Β
τος οὐκ ἔφη παρέσεσθαι τῷ βου
τηρίῳ· ἐπανερομένου δὲ τοῦ Κασσ
Τί δ', ἂν ἡμᾶς καλῶσιν ὡς σ
τηγούς, τί ποιήσομεν ὦ ἀγαθὲ Β
τε; Ἀμυνῶ τῇ πατρίδι, ἔφ
μέχρι θανάτου. Καὶ ὁ Κάσσ
αὐτὸν ἀσπασάμενος, Τίνα δ'
φη, σὺ προσλήψῃ τῶν ἀρίστων
φρονῶν; ἢ σοὶ δοκοῦσιν οἱ χειροτέχ
καὶ κάπηλοι καταγράφειν σου τὸ
καστήριον ἀσήμως μᾶλλον, ἢ οἱ Ρ
μαίων ἄριστοι, παρὰ μὲν τῶν ἄλ
στρατηγῶν θέας αἰτοῦντες ἱππ

θηρί

ειν, πρὸ δὲ σοῦ τὴν ἐλευθε-
ιεν ὡς σὴν προγονικὸν ἔργον; οἱ
ὶ τάδε ἄρα ἐκ πολλοῦ διαγ-
νόμοι, τότε πρῶτον ἐς τὸ φανε-
ν ἀλλήλοις προὔφερον, καὶ τῶν ἰ-
ρωτέρους φίλων ἀπεπειρῶντο,
αὐτοῦ Καίσαρος, οὓς εὐτολ-
οτους ἑκατέρων ᾔδεσαν. καὶ συνή-
ἐκ μὲν τῶν σφετέρων ἀδελφὼ
Κεκίλιόν τε καὶ Βουκολιανὸν, καὶ
ούτοις Ῥούβριον Ῥῆγα, καὶ
ν Λιγάριον, καὶ Μάρκον Σπό-
καὶ Σερουίλιον Γάλβαν, καὶ
ν Νάσωνα, καὶ Πόντιον Ἀκύ-
τούσδε μὲν ἐκ τῶν οἰκείων σφί-
κ δὲ τῶν αὐτοῦ φίλων Καίσα-
έκιμόν τε, περὶ οὗ μοι προ-
, καὶ Γάϊον Κάσκαν, καὶ Τρε-
καὶ Ἀτίλιον καὶ Κίμβρον καὶ
ιον καὶ Βάσιλλον. ὡς δὲ σφίσιν
ω ἅλις ἔχειν, καὶ πλέοσιν ἐκ-
οὐκ ἐδοκίμαζον, συνέθεντο
ἀλλήλοις ἄνευ τε ὅρκων, καὶ ἀ-
σφαγίων· καὶ οὐδεὶς μετέθετο,
προὔδωκε· καιρὸν δ' ἐζήτουν
πον. ὁ μὲν δὴ καιρὸς ὑπερήπει-
ὡς Καίσαρος ἐς τετάρτην ἡ-
ἐξιόντος ἐπὶ τὰς στρατείας,
φυλακῆς αὐτὸν αὐτίκα περι-
ς στρατιωτικῆς. χωρίον δ' ἐπε-
τὸ βουλευτήριον, ὡς τῶν βου-
ῶν, εἰ καὶ μὴ προμάθοιεν,
ύμως, ὅτε ἴδοιεν τὸ ἔργον, συν-
ηψομένων. ὃ καὶ περὶ Ῥωμύ-
τυραννικὸν ἐκ βασιλικοῦ γε-
ον, ἐλέγετο συμβῆναι· δόξειν
ἔργον, ὥσπερ ἐκεῖνο, καὶ τό-
βουλευτηρίῳ γιγνόμενον, οὐ κατ'
ούλην, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πόλεως πε-
χθαι. ἀκίνδυνόν τε, ὡς κοι-

canorum venationes expectant: à te verò libertatem, ut rem majoribus tuis debitam? Ita quæ dudum in animo habuerant, tum 499
primùm aperuerunt ſibi invicem: ac mox amicorum quoque prætentabant mentem, atque Cæſarianorum etiam, ut quemque norant in utraque factione audaciſſimum: pertraxerúntque in ſocietatem è familiaribus duos fratres Cecilium & Bucolianum: præterea Rubrium Regem, Q. Ligarium, M. Spurium, Servilium Galbam, Sextium Naſonem, Pontium Aquilam, omnes hos ſuæ factionis: ex Cæſarianis verò amicis Decimum, de quo jam dixi, C. Caſcam, Trebonium, Tullium Cimbrum, Minucium & Baſillum. Ut verò viſi ſunt ſatis ſociorum habere, non communicandam rem pluribus rati, conſpiraverunt abſque jurejurando & victimis: nemo tamen aut mutavit animum, aut negotium prodidit, tempus tantùm captabatur & locus: & urgebat brevitas temporis, inſtante profectione Cæſaris ad diem quartum, quando adhibiturus erat ſatellites ad corporis cuſtodiam. Locus autem curia placuit: quòd exiſtimarent ſenatores quamvis non præmonitos, tamen conſpecto facinore adjuturos cupidè: quod & Romulo accidiſſe fertur, poſtquam regiam poteſtatem in tyrannidem verterat: itaque hoc facinus illi fore ſimile, præſertim non clam patra-
, ſed in ipſa curia, ídque ex re publica: nec periculum fore à Cæ-

Conſpiratores contra Cæſarem.

Romuli caſus.

à Cæſariano exercitu, ut parte Romani populi: ceterùm præmia manere ipſos autores tanti facinoris manifeſtarios. Quapropter cunctis locum rei gerendæ Curiam deſtinantibus, de modo aggrediendæ non conveniebat, aliis Antonium etiam unà tollendum cenſentibus, collegam Cæſaris & amicorum potentiſſimum, militibúſque familiariſſimum: Bruto verò contradicente, ex ſolo Cæſare tyrannicidarum decus petendum, quaſi regem occiderent: quòd ſi & amicos ejus interimerent, fore ut inimicitiis privatis & Pompeianæ factioni facinus id imputetur. Et vicit hæc ſententia, nec aliud expectabatur quam ut ſenatus coiret.
500 Pridie verò Cæſar cœnaturus apud Lepidum magiſtrum equitum, Decimum Brutum Albinum ſecum adduxit: ortáque inter pocula quæſtione, Quæ mors homini eſſet optima, aliis aliud genus præoptantibus, ipſe unus repentinam aliis prætulit. Atque ita ſibimetipſi vates factus, de craſtinis negotiis amplius confabulatus eſt. Ab ea compotatione languidiorem uxor Calpurnia, cruentis moleſtata ſomniis, non ſinebat progredi: ſacrificanti quoque nec litanti multa ſigna oblata ſunt horrenda. Jámque Antonio mandaturus erat ut ſenatum dimitteret, quum Decimus Brutus ei perſuaſit, ſatius eſſe ad evitandam ſuperbiæ contemptíque ſenatus opinionem, ut ipſe iret dimitterétque: quamobrem lectica delatus eſt in curiam. Ludi tum erant in Pon

Quæ mors homini optima.

Omina Cæſari malum portendentia.

νὸν, ἔσεσθαι περὶ τῷ Καίσαρος
τῷ, καὶ τὴν τιμὴν σφίσι μ
οὐκ ἀγνοουμένοις ὅτι ἦρξαν. Δι
δὴ ζητοῦντα τὸ βουλευτήριον ἐπελ
το πάντες ὁμαλῶς· περὶ δὲ τ
που διεφέροντο. οἱ μὲν, καὶ Ἀ
νιον συναναιρεῖν ἀξιοῦντες, ὑ
τόν τε ὄντα σὺν τῷ Καίσαρι,
φίλον αὐτοῦ δυνατώτατον, καὶ
στρατιώταις γνωριμώτατον· ὁ
Βροῦτος ἔλεγεν, ἐπὶ μὲν τῷ Κ
σαρι μόνῳ δόξαν οἴσεσθαι τυρα
κτόνων, ὡς βασιλέα ἀναιροῦ
ἐπὶ δὲ τοῖς φίλοις αὐτοῦ, ἐχθρ
ὡς Πομπηΐου στασιώτας. καὶ οἱ
τῷδε μάλιστα ἀναπεισθέντες, τ
προσιοῦσαν αὐτίκα τῆς βουλῆς συ
δον ἐφύλασσον. Ὁ δὲ Καῖσαρ
μιᾶς τῆσδε τοῦ βουλευτηρίου χ
ἐπὶ δεῖπνον ἐς Λέπιδον τὸν ἱππ
χον, ἐπήγετο Δέκιμον Βροῦτον
βῖνον ἐς τὸ πότον· καὶ λόγου ἐπὶ
κύλικι προὔθηκε, Τίς ἄριστος
θρώπῳ θάνατος· αἱρουμένων δὲ
τερα ἑτέρων, αὐτὸς ἐκ πάντων
ἡρεῖτο τὸν αἰφνίδιον. καὶ ὁ μὲν ὧδε πε
μαντεύετο ἑαυτῷ, καὶ ἐλεσχήνευ
περὶ τῶν ἐς τὴν αὔριον ἐσομένων
πὸ δὲ τῷ πότῳ νυκτὸς αὐτῷ
σῶμα νωθρὸν ἐγίγνετο· καὶ ἡ γυ
Καλπουρνία ἐνύπνιον αἵματι π
λῷ καταῤῥεόμενον ἰδοῦσα, κατεκ
λυε μὴ προελθεῖν. θυομένῳ τε π
λάκις ἦν τὰ σημεῖα φοβερά· κ
πέμπειν ἔμελλεν Ἀντώνιον διαλ
σοντα τὴν βουλὴν, ἀλλὰ Δέκιμ
παρὼν ἔπεισε μὴ λαβεῖν ὑπεροψί
διαβολὴν, αὐτὸν δὲ αὐτὴν ἐπε
θόντα διαλῦσαι. καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τοῦ
ἐκομίζετο φορείου· θέαι δ' ἦσαν

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

μπηΐου θεάτρῳ, καὶ βουλευ-
οι ἔμελλε τῶν τις περὶ αὐτὸ οἰ-
σθαι, εἰωθὸς ἐπὶ ταῖς θέαις
γνεσαι· οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Βρού-
ἐν κατὰ τὴν στοὰν τὴν πρὸ
έτρου τοῖς δεομένοις σφῶν ὡς
ῶν εὐσταθέστατα ἐχρημάτιζον.
νόμενοι δὲ περὶ τῶν γινομένων
ῷ Καίσαρι, καὶ τῆς ἀναθέ-
βουλευτηρίου, πάνυ ἠπο-
ε τις, αὐτῶν ὧδε ἐχόντων,
κα χειρὸς λαβόμενος, εἶπε,
μὲν ὄντα με φίλον ἀπέκρυ-
, Βροῦτος δ' ἀνήνεγκέ μοι.
μὲν Κάσκας ὑπὸ τοῦ συνειδό-
φνω τεθορύβητο· ὁ δ' ἐπι-
σας ἔφη, Πόθεν οὖν ἔσται σοι
ματα τῆς ἀγορανομίας; καὶ ὁ
ας ἀνήνεγκεν. αὐτὸν δὲ Βρού-
Κάσσιον συννοὺς τε ὄντας καὶ
ομοῦντας ἀλλήλοις τῶν τις βου-
ν ἐπισπάσας, Πούπλιος Λαί-
φη συνεύχεσθαι περὶ ὧν ἔ-
τῷ νοῷ· καὶ παρῄνει ἐπιταχύ-
ι δὲ ἐθορυβήθησαν μὲν, ὑπὸ δὲ
ήξεως ἐσιώπων. Φερομένου δὲ
ου Καίσαρος, τῶν οἰκείων τις
, περὶ τῆσδε τῆς ἐπιβουλῆς μα-
ἔθει μηνύσων ὃ ἔμαθεν. καὶ ὁ
Καλπουρνίαν ἦλθε, καὶ το-
μόνον εἰπὼν ὅτι χρῄζοι Καί-
ὑπὲρ ἔργων ἐπειγόντων, ἀνέ-
αὐτὸν ἐπανελθεῖν ἀπὸ τοῦ βου-
ρίου· οὐκ εἰς τέλος ἄρα τὰ
θμα πάντα πεπυσμένος. ὁ
Κνίδῳ γεγονὼς αὐτῷ ξένος
μίδωρος, ἐς τὸ βουλευτήριον
μων, εὗρεν ἤδη ἀναιρούμενον.
δ' ἄλλου καὶ βιβλίον περὶ τῆς
ουλῆς ἐπιδοθὲν αὐτῷ προθυο-
τοῦ βουλευτηρίου, καὶ εὐθὺς
, μετὰ χεῖρας εὑρέθη τεθνεῶ-

peii theatro, & ſenatus imminentes huic ædes petiit, ut mos eſt ſpectaculorum tempore. Eò mane Brutus & Caſſius prætores in porticu ante theatrum magna tranquillitate jus reddebant petentibus: ſed ubi cognoverunt Cæſarem non litare, ideóque ſenatum differri, valde turbabantur: quum quidam apprehenſa manu Caſcæ, Tu, inquit, me amicum celaſti, ſed Brutus mihi retulit. Et Caſca quidem præ conſcientia repentè exhorruit: tum alter ſubridens, Unde igitur tibi erit ad ædilitatem pecunia? & Caſca ei retulit. Ipſos verò Brutum & Caſſium cogitabundos & inter ſe colloquentes, quum ſeduxiſſet unus ſenatorum, Popilius Lænas, ſic allocutus eſt, Deos precor ut bene vertant quod habetis in animo: ſimúlque juſſit accelerarent: illi turbati præ metu ſiluerunt. Quum verò jam in lectica deferretur Cæſar, domeſticorum quidam indicaturus quæ de inſidiis paratis didicerat, curſim venit ad Calpurniam: nec aliud prolocutus quàm opus ſe habere Cæſaris colloquio, de rebus urgentibus, expectabat ejus è curia reditum, quia non perfectè rem intellexerat. Ceterùm hoſpes ejus Artemidorus Gnidius in curiam accurrens, ſupervenit recens occiſo: alius tabellas etiam inſidiarum indices ante curiam ſacrificanti obtulit: ſed ille nihil motatus introgreſſus eſt: tabellæ pòſt repertæ ſunt in manu occiſi. Ex-

Popilii Lænæ dictum.

501

Artemidorus Gnidius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ſcendenti verò è lectica occurrit Lænas, is qui paulo antè Caſſio bene precatus fuerat, cum eóque ſolus ſeriò locutus eſt: quo viſo territi ſunt conjurationis principes, maximè quòd longior eſſet ſermo: jámque ſibi invicem innuebant, ut ſeipſos priuſquam comprehenderentur, transfigerent: ſed quum magis ac magis obſervantibus geſtus Lænatis ſimilior videretur precanti aliquid quàm indicanti, differebant: ut verò poſt ſermonem viderunt agentem gratias, receperunt animum. Eſt autem mos magiſtratibus curiam intraturis, prius uti aruſpicum opera: ac rurſum in prima Cæſaris victima cor defuit, vel, ut alii dicunt, caput extorum: id quum aruſpex interpretaretur lethale ſignum, ridens ille, ait, in Hiſpania quoque cum Pompeio dimicaturo oblatum ſimile. Qúmque aruſpex reſpondiſſet, tum quoque magnum eum adiſſe diſcrimen capitis, nunc verò majus etiam exta minari, Cæſar juſſit aliam mactari victimam: &, quum ne tum quidem litaret, veritus ſenatum morari diutius, inimicis amicorum ſpecie urgentibus, introgreſſus eſt contempto periculo: neceſſe enim erat evenire ei quod evenit. Ad Antonium verò pro foribus confabulatione diſtinendum relictus eſt Trebonius: ceteri Cæſarem in ſella circumſteterunt ex more amicitiæ, ſub veſte inſtructi parvis gladiis. Tullius Cimber ex adverſo ſtans, fratri exulanti rogabat reditu

Omina Cæſari mortem portendentia.

Cæſar aruſpicem ridet.

τος. ἄρτι δ' ἐκβαίνοντι τοῦ
Λαίνας, ὁ τοῖς ἀμφὶ τὸν Κ
περὶ ὀλίγου συνδεξάμενος, τυ-
χὼν, διελέγετο ἰδίᾳ μετὰ σπουδ
τοὺς μὲν ἥτε ὄψις αὐτίκα τοῦ
μένου κατέπληξε καὶ τὸ μῆκος
ἐντεύξεως· καί διένευον ἀλλ
διαχειρήσασθαι σφᾶς αὐτοὺς περὶ
λήψεως. προϊόντος δὲ τοῦ λ
τὸν Λαίναν ὁρῶντες οὐ μηνύοντι
λον ἢ περὶ του δεομένῳ καὶ λ
ρουμένῳ ἐοικότα, ἀνέφερον· ὡς
πὶ τῷ λόγῳ καὶ ἀσπασάμενον
ἀνεθάρρησαν. ἔθος δ' ἐστὶ τοῖς
χουσιν ἐς τὴν βουλὴν εἰσιοῦσιν,
νίζεσθαι προεστιοῦσι. καὶ πάλιν
ρῶν ἤδη τῷ Καίσαρι τὸ μὲν πρ
ἄνευ καρδίας, ἢ (ὡς ἕτεροι λ
σιν) ἡ κεφαλὴ τοῖς σπλάγχν
λειπε· καὶ τοῦ μάντεως εἰπόν
θάνατον τὸ σημεῖον εἶναι, γελ
ἔφη τοιοῦτον αὐτῷ καὶ περὶ Ἰβ
γενέσθαι πολεμοῦντι Πομπηΐῳ.
κεκραγμένου δὲ τοῦ μάντεως ὅτι καὶ
κινδυνεύσειε λαμπρῶς, καὶ νυ
πιθανώτερον εἴη τὸ σημεῖον,
αὐτὸν ὁ Καῖσαρ ἐκέλευε θύ
καὶ οὐδενὸς οὐδ' ὡς καλλιερουμ
τὴν βουλὴν βραδυνούσαν αἰδ
νος, καὶ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ὡς φ
ἐπειγόμενος, ἐστήκει, τῶν ἐχθρῶν
παφρονήσας· χρῆν γὰρ ἃ ἐχρῆν
σαρι γενέσθαι. οἱ δ' Ἀντώνιο
περὶ θυρῶν ἀποδιατρίβειν ἐν ὁμ
Τρεβώνιον ἐξ ἑαυτῶν ὑπελίπο
Καίσαρα δ' ἐπὶ τοῦ θρόνου πε
θίσαντα περιέστησαν, οἷα φίλοι,
λεληθόσι ξιφιδίοις. καὶ αὐτῶν
τίλιος μὲν Κίμβερ, ἐντυχὼν ἐς
ωπον, ἀδελφῷ φυγάδι κάθοδο

...ει ἀντιθεμένου δὲ καὶ ἀντιλέγοντος
...λα τοῦ Καίσαρος, ὁ μὲν Κίμβερ
...ευ τῆς πορφύρας, ὡς ἔτι δεόμε-
...ος ἐλάβετο, καὶ τὸ εἷμα περι-
...σας, ἐπὶ τὸν τράχηλον εἷλκε,
...βοῶ Τί βραδύνετε ὦ φίλοι; Κά-
...σκα δ᾽ ἐπελθὼν ὑπὲρ κεφαλῆς,
...ῆς σφαγῆς τὸ ξίφος ἤρεισε
...ος· παρολισθὼν δὲ ἀνέτεμε
...θος. καὶ ὁ Καῖσαρ τό, τε ἱ-
...ν ἀπὸ τοῦ Κίμβερος ἐπισπα-
καὶ τῆς χειρὸς τοῦ Κάσκα λαβό-
..., καὶ καταδραμὼν ἀπὸ τοῦ
..., καὶ ἐπιστραφεὶς, τὸν Κάσκαν
...ε σὺν βίᾳ πολλῇ· οὕτω δ᾽ ἔ-
... αὐτοῦ, τὸ πλευρὸν ἕτερος
...ἱ συστροφῇ τεταμένον διελαύνει
...ῳ· καὶ Κάσσιος ἐς τὸ πρόσω-
...πληξε, καὶ Βροῦτος ἐς τὸν μη-
...πέταξε, καὶ Βουκολιανὸς ἐς τὸ
...ορενον· ὥστε τὸν Καίσαρα ἐπὶ
...σὺν ὀργῇ καὶ βοῇ, καθάπερ
..., ἐς ἕκαστον αὐτῶν ἐπιστρέφε-
...μετὰ δὲ τὴν Βρούτου πληγὴν,
...απογινώσκοντα ἤδη, τὸ ἱμά-
...περικαλύψασθαι, καὶ πεσεῖν
...ιως παρὰ ἀνδριάντι Πομ-
...οἱ δὲ καὶ ὣς ἐνύβριζον αὐτῷ
...τι, μέχρι τρεῶν ἐπὶ εἴκοσι
...ων. πολλοί τε διωθιζόμενοι μετὰ
...ων, ἀλλήλους ἔπληξαν.
...ετελεσθέντος δὲ τοῖς φονεῦσι
...δε ἄγους ἐν ἱερῷ χωρίῳ, καὶ ἐς
...ι ἱερὸν καὶ ἄσυλον, φυγή τε ἦν
...ὸ βουλευτήριον αὐτίκα καὶ ἀ-
...ὴν πόλιν ὅλην· καὶ ἐτρώθησαν
...τῶν βουλευτῶν ἐν τῷδε τῷ θο-
..., καὶ ἀπέθανον ἕτεροι. πολὺς
...ῃ ἄλλος ἀστῶν τε καὶ ξένων ἐγί-
...φόνος, οὐ προβεβουλευμένος,
...οἷος ἐκ θορύβου πολιτικοῦ, καὶ ἀγνωσίας τῶν ἐπιλαβόντων· οἵ τε γὰρ
...άχοι, ὡπλισμένοι ἕωθεν ὡς ἐπὶ δή τινα θέας ἐπίδειξιν, ἐκ τοῦ

& pernegantis, quaſi amplius deprecaturus, apprehendit togam purpuream: eámque in cervicem ejus retorquendo ac trahendo, exclamavit, Quid ceſſatis amici? Caſca verò primus omnium gladio ſupernè ejus jugulum petiit, ſed aberrans, pectus vulneravit: tum Cæſar repulſo Cimbro, & Caſcæ manu correpta, de ſella deſiliit, & in ipſum Caſcam fecit impetum. In ea colluctatione alius latus ejus perfodit gladiolo, Caſſius vulnus inflixit in faciem, Brutus femur ſuffodit, Bucolianus ſauciavit occiput: ita ut Cæſar furens frendénſque feræ modo, nunc in hunc, nunc in illum ſe obverteret. Porro poſt ictum Bruti, jam deficiens veſte caput obvolvit, & ſinu deducto honeſtè cecidit ad Pompeii ſtatuam. Illi verò in jacentem etiam pergebant ſævire, donec XXIII plagæ inflictæ ſunt corpori: ita ut dum certatim appetitur, per errorem alius percuteret alium.

Cæſar confoditur.

502

Cæſaris percuſſores.

Cæſar ad Pompeii ſtatuam cadit.

Perpetrato autem ab homicidis hoc ſcelere, in ſacrato loco & in ſacroſanctum hominem, fuga orta eſt & in curia & per totam Urbem: ſenatores etiam in eo tumultu vulnerati ſunt aliquot, & occiſi alii. Facta eſt & aliorum civium ac exterorum cædes, non conſultò, ſed ut fit in tumultu publico incertis autoribus: nam & gladiatores mane armati quaſi futuri ſpectaculo, è

theatro excurrerunt ad ſenato-
rum podium, & ſpectatorum
turba metu attonita curſim di-
ſperſa eſt, tum res venales diri-
piebantur, fores omnes claude-
bantur, tecta petebantur ad ar-
cendos impetus. Antonius quo-
que ſuas ædes muniebat conje-
ctans & ſe neci deſtinatum unà
cum Cæſare: Lepidus item ma-
giſter equitum, ut factum co-
gnovit in foro, evaſit in inſulam
fluminis, ubi legionem habe-
bat: quam traduxit in campum,
quo expeditior eſſet ad man-
data Antonii: nam ei cedebat
ut amico Cæſaris & tum con-
ſuli. Militibus etiam libebat ul-
ciſci necem tam indignam Cæ-
ſaris, ſed verebantur ſenatum
faventem homicidis ideóque
expectabant amplius: circa i-
pſum verò Cæſarem nihil mili-
tum fuerat. nec enim delecta-
batur ſatellitio, contentus ſolis
apparitoribus: & deducebatur
etiam à pleriſque magiſtrati-
503 bus, aliáque turba tam exte-
rorum quàm civium, multis
quoque libertis & ſervis è domo
ad curiam proſequentibus. Qui-
bus uno momento diffugienti-
bus, ſoli tres ſervuli eum non de-
ſeruerunt: qui corpus in lecticam
impoſitum tranſtulerunt, impa-
riter ſuccollantes terræ mariſque
paulo antè dominum. Percuſ-
ſores autem ejus voluerant qui-
dem aliquid in ſenatu dicere: ſed
quum nemo ibi maneret, togis
circum lævas manus obvolutis
vice clypei, cruentos gladios
tenentes currentéſque voci

θεάτρου διέθεον ἐς τὰ τοῦ βουλευ
είου παραφράγματα· καὶ τὸ
τρον ὑπὸ ἐκπλήξεως σὺν φόβῳ
δρόμῳ διελύετο, τά τε ὤνια ἡρ
ζετο. καὶ τὰς θύρας ἅπαντες
κλειον, καὶ ἀπὸ τῶν τεγῶν εἰς
ναν ἡτοιμάζετο. Ἀντώνιός τε
οἰκίαν ὠχύρου, τεκμαιρόμενος
ἐπιβουλεύεσθαι τῷ Καίσαρι.
πιδος ὁ ἵππαρχος ἐν ἀγορᾷ
ἐπύθετο τοῦ γεγονότος. ἐς δὲ τὴ
τοῦ ποταμοῦ νῆσον διαδραμὼν,
ἣν αὐτῷ τέλος στρατιωτῶν,
πεδίον αὐτοὺς μετεβίβαζεν,
τοιμοτέρους ἕξων ἐς τὰ παραγ
λόμενα ὑπ' Ἀντωνίου· Ἀντωνί
ἐξίστατο, φίλῳ τε τοῦ Καίσαρ
τι μᾶλλον καὶ ὑπάτῳ. καὶ α
σκεπτομένοις ὁρμὴ μὲν ἦν ἀμ
τῷ Καίσαρι τοιάδε παθόντι,
δὲ βουλὴν περὶ τῶν ἀνδροφόνων
μένην ἐδεδοίκεσαν, καὶ τὸ μέλλ
τι περιεσκόπουν. ἀμφὶ δὲ
Καίσαρι στρατιωτικὸν μὲν οὐκ
γὰρ δορυφόροις ἠρέσκετο, τῇ
ἡγεμονίας ὑπηρεσίᾳ μόνῃ· κ
πλέονες ἀρχαὶ καὶ πολὺς ὅμιλο
λος ἀστῶν καὶ ξένων, καὶ πολὺς
πων καὶ ἐξελεύθερος αὐτὸν
βουλευτήριον ἐκ τῆς οἰκίας πα
πόμφεισαν· ὧν ἀθρόως διαφυ
των, τρεῖς θεράποντες μόνοι π
μειναν, οἳ τὸ σῶμα ἐς τὸ φ
ἐνθέμενοι, διεκόμισαν οἴκαδε
μάλως, οἷα τρεῖς, τὸν περὶ ὀ
γῆς καὶ θαλάσσης προστάτην.
σφαγεῖς ἐβούλοντο μὲν τι εἰπ
τῷ βουλευτηρίῳ, οὐδενὸς δὲ πε
μείναντος, τὰ ἱμάτια ταῖς λα
ὥσπερ ἀσπίδας, περιπλεξάμ
καὶ τὰ ξίφη μετὰ τοῦ αἵματος

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

…ς, ὁσηδρόμενον βασιλέα καὶ τύ-
…ννι ἀνελεῖν. καὶ πῖλον τις ἐπὶ δό-
…ρατι ἔφερε, σύμβολον ἐλευθερώ-
…ως ἐπί τε τὴν πάτριον πολι-
…ίαν παρεκάλουν, καὶ Βρούτου τοῦ
…αλ καὶ τῶν τότε σφίσιν ὀμωμο-
…σεν ἐπὶ τοῖς πάλαι βασιλεῦσιν
…μιμνήσκον· συνέθεον δὲ αὐτοῖς
…ες ἐσπασμένοι ξιφίδια, οἱ τοῦ ἔρ-
…ου μετασχόντες, προσεποιοῦν-
…δόξαν, Λέντλος τε ὁ Σπιν-
…Φαώνιος, καὶ Ἀκουῖνος, καὶ
…λλας, καὶ Μοῦρκος, καὶ Πε-
…· οἳ τῆς μὲν δόξης οὐ μετέσχον,
…μωρίας τοῖς ἁμαρτοῦσι συνέ-
…τοῦ δήμου δὲ αὐτοῖς οὐ προσ-
…θέντος, ἠπόρουν καὶ ἐδεδοίκεσαν,
…βουλῆ, καὶ εἰ αὐτίκα ὑφ' ἀ-
…καὶ θορύβου διέφυγε, θαρ-
…ὅμως, συγγενέσι τε σφῶν καὶ
…οὖσι, βαρυνομένοις τε τὴν
…ίδα ὁμοίως· τὸν δὲ δῆμον ὑφο-
…ι καὶ τοὺς ἐστρατευμένους τῷ Καί-
…πολλοὺς ἐν τῇ πόλει τότε πα-
…τοὺς μὲν, ἄρτι τῆς στρατείας ἀ-
…ους, καὶ ἐς κληρουχίας δια-
…μένους· τοὺς δὲ, προαπῳκισμέ-
…ε, ἐς δὲ παραπομπὴν τοῦ
…ρος ἐξιόντος ἀφιγμένους· Λέ-
…τε ἐδεδοίκεσαν καὶ τὸν ὑπὸ τῷ
…ῳ στρατὸν ἐν τῇ πόλει, καὶ Ἀν-
…ὑπατεύοντα, μὴ ἀντὶ τῆς βου-
…ῷ δήμῳ μόνῳ χρώμενος, ἐρ-
…το τι δεινὸν αὐτούς·

…ῦτω δ' ἔχοντες ἐς τὸ Καπι-
…ν σὺν τοῖς μονομάχοις ἀνέθο-
…καὶ αὐτοῖς βουλευομένοις ἔδοξεν
…ι πλήθη μισθώματα προπέμ-

bantur, Regem & tyrannum ſe occidiſſe, præferente quodam in haſta pileum, recuperatæ libertatis inſigne: ſimulque hortabantur populum ad reſtituendam rempublicam, revocando in memoriam Brutum illum primum, & jusjurandum, quo tunc cives univerſos unà cum omni poſteritate obſtrinxit. Currebant cum eis etiam aliquot alii gladiis arreptis, quamvis non eſſent facinoris ſocii, tamen cupientes videri participes gloriæ: & in his Lentulus Spinter, Favonius, Aquinus, Dolobella, Murcus, Peticus: quibus gloria quidem frui non contigit, ſed pœnas dederunt eaſdem cum ſontibus. Quoniam autem plebs eis ſe non adjungebat, hæſitabant inopes conſilii & metuebant: de ſenatu quidem, quamvis per ignorantiam & tumultum ſtatim diffugerat, bene ſperantes: vel quòd ipſis cognati amicíque eſſent plerique ejus ordinis, vel quòd & illi moleſtè ferrent tyrannidem: plebem autem ſuſpectam habentes & emeritos Cæſaris, quorum tunc in Urbe magnus aderat numerus, partim recens dimiſſorum & agris donatorum, partim jam antè deductorum in colonias, ſed tunc præſentium ut proſequerentur Cæſarem: Lepidus quoque timebatur cum urbana legione, & conſul Antonius, ne omiſſo ſenatu ad plebem ſe conferens aliquid damni daret.

Pœnas eaſdem cum ſontibus dederunt qui participes gloriæ cædis Cæſaris voluerunt eſſe.

…hoc rerum ſtatu Capitolium cum gladiatoribus occupant: ubi …ultantibus placuit plebem largitionibus tentare. ſperabant

enim, ſi aliqui ex plebe incipe-
rent factum laudare, ceteros
exemplum eorum ſecuturos, a-
more libertatis & deſiderio rei-
504 publicæ. quòd putarent omnino
talem adhuc populum Roma-
num, qualem audierant fuiſſe
quo tempore Brutus reges expu-
lit: non intelligentes expectare
ſe duas res inter ſe contrarias, ut
iidem libertatem ament, qui lar-
gitionibus corrumpantur. Qua-
rum hæc altera multò erat faci-
lior, ut in depravata jamdudum
republica. Nam urbana multitu-
do jam mixta eſt omnigenis ex-
teris: & libertini æquo jure de-
gunt cum aliis civibus, & ſervus
cultu eodem utitur quo & domi-
nus, exceptáque ſenatoria veſte
ceterarum uſus eſt promiſcuus.
Præterea propter frumentum
quod pauperibus in ſola Urbe
diſtribuitur, otioſa, mendica, te-
merariáque plebs eò confluit ex
Italia. Huc accedebat multitudo
emeritorum, qui non dimitte-
bantur ut olim in ſuam quiſque
patriam, nimirum non pauci pa-
rum innocenter exactæ militiæ
ſibi conſcii: ſed communiter in
alienos agros domóſque mitten-
di catervatim diverſabantur, per
fana & porticus ſub uno ſigno &
uno deducendæ coloniæ princi-
pe; qui rebus ſuis quo expeditio-
res ad profectionem eſſent di-
venditis, venales erant ad quam-
vis operam: quare non magno
negotio multi id genus à Caſſia-
nis ſtatim in forum contracti
ſunt. Hi quamvis mercenarii, laudare tamen factum non au

πειν· ἤλπιζον γὰρ ἀρξαμένων
ἐπαινεῖν τὰ γεγενημένα, καὶ τοὺς ἄλ-
λους συνεπιλήψεσθαι λογισμῷ τῆς
ἐλευθερίας καὶ πόθῳ τῆς πολιτ
ἔτι γὰρ ᾤοντο τὸν δῆμον εἶναι
μαῖον ἀκριβῶς, οἷον ἐπὶ τοῦ
λαι Βρούτου τὴν τότε βασιλεία
θαιροῦντος ἐπυνθάνοντο γενέσθαι
οὐ συνιέσαν, δύο τάδε ἀλλήλοι
αντία προσδοκῶντες, φιλελε
ρους ὁμοῦ καὶ μισθωτοὺς σφίσιν
χρησίμως τοὺς παρόντας. ὧν
ρον εὐχερέστερον ἦν, διεφθαρμένη
πολλοῦ τῆς πολιτείας. παμμιγὲ
γάρ ἐστιν ἤδη τὸ πλῆθος, ὑπο
νίας, καὶ ὁ ἐξελεύθερος αὐτοῖς ἰσ
λίτης ἐστί, καὶ ὁ δουλεύων ἔτι τὸ
μοι τοῖς δεσπόταις ὅμοιος (χ
γὰρ τῆς βουλευτικῆς ἡ ἄλλη
τοῖς θεράπουσιν ἐστὶν ἐπίκοινος)
σιτηρέσιον τοῖς πένησι χορηγού
ἐν μόνῃ Ῥώμῃ, τὸ ἀργὸν καὶ
χεῦονται καὶ ταχυεργὸν τῆς Ἰτα
λεὼν ἐς τὴν Ῥώμην ἐπάγεται.
πλῆθος τῶν ἀποστρατευομένων
διαλυόμενον ἐς τὰς πατρίδας
ὡς πάλαι, καθ' ἕνα ἄνδρα,
μὴ δικαίους πολέμους ἐνίους ὠ
πολεμηκέναι, κοινῇ δὲ ἐς κλ
χίας ἀδίκους ἀλλοτρίας τε γ
ἀλλοτρίων οἰκιῶν ἐξιὸν, ἀθρου
τε ἐστάθμευεν ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ
μένεσιν, ὑφ' ἑνὶ σημείῳ καὶ ὑφ
ἄρχοντι τῆς ἀποικίας· τὰ μὲ
σφίσιν ὡς ἔξοδον ἤδη διαπεπρ
τες, εὔωνοι δ' ἐς ὅ, τι μισθοῖντο
θεν οὐ δυσχερῶς ἐκ τοσῶνδε καὶ τ
δε ἀνδρῶν πλῆθός τε τοῖς ἀμφ
Κάσσιον ἐς τὴν ἀγορὰν εὐθὺς ἀ
γαρο· οἳ, καίπερ ὄντες ἔμμισ
τὰ μὲν γιγνόμενα ἐπαινεῖν οὐκ ἐθα

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

…δίας τὴν Καίσαρος δόξαν, καὶ
…ὰς τῶν ἑτέρων ἐσόμενον· ὡς δὲ
…πὶ συμφέροντι κοινῷ τὴν εἰρήνην
…τέων, καὶ θαμινὰ τοὺς ἄρχοντας
…αὐτῆς παρεκάλουν (τέχνα-
…μα τοῦτό ἐστι τῶν ἀνδροφόνων) σωτη-
…ἐπινοοῦντες. οὐ γὰρ ἔσεσθαι τὴν
…ν, μὴ γινομένης αὐτοῖς ἀ-
…ς. ὧδε δὲ αὐτοῖς ἔχουσι περι-
…πιφαίνεται Κίννας στρατηγὸς,
…ὢν ἐξ ἐπιγαμίας τοῦ Και-
… καὶ παρὰ δόξαν ἐπελθὼν ἐς
…, τήν τε ἐσθῆτα τὴν στρα-
…ὶ ἀπεδύσατο, ὡς παρὰ τυ-
…δεδομένης ὑπερορῶν, καὶ τὸν
…ρα τύραννον ἐκάλει, καὶ τοὺς
…ας, τυραννοκτόνους· καὶ τὸ πε-
…μένον ἐσέμνυνεν, ὡς ὁμοιότα-
…μάλιστα τῷ προγονικῷ, καὶ τοὺς
…ς, ὡς εὐεργέτας, καλεῖν ἐκέ-
… ἐκ τοῦ Καπιτωλίου καὶ γεραί-
…ὁ Κίννας μὲν οὕτως ἔλεξεν. οἱ
…, τὸ καθαρὸν τοῦ πλήθους οὐχ
…ς ἐπιμιγνύμενον αὐτοῖς, οὐκ
…ουν τοὺς ἄνδρας, οὐδὲ τι πλέον
… τῆς εἰρήνης μόνης αὖθις παρε-
…ουν. ἐπεὶ δὲ καὶ Δολοβέλλας, νέος
…καὶ περιώνυμος, ὕπατος εἶναι
…ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἐς τὸ ἐπίλοι-
… ἔτους ᾑρημένος, ὅτε ὁ Καῖ-
…ξορμήσειν τῆς πόλεως, τὴν μὲν
…ν ἐσθῆτα ἠμφιέσατο, καὶ τὰ
… τῆς ἀρχῆς περιεστήσατο, τῷ δὲ
… οἱ παρασχόντα δεύτερος ὧδε
…ιρεν, καὶ συνεγνωκέναι τοῖς ἐπι-
… βεβουλευμένοις ὑπεκρίνετο, καὶ
… ἄκων τῆς χειρὸς ἀπολειφθῆναι·
… δ' οἱ καὶ λέγουσιν αὐτὸν εἰση-
…σθαι τὴν ἡμέραν θέσθαι τῇ πό-
…νέθλιον) τότε δὴ καὶ οἱ μεμι-
…θμοι ἀνεθάρρουν, ὡς καὶ στρατη-
… καὶ ὑπάτου σφίσι συγγνωμόνων

bant, veriti Cæſaris gloriam & adverſariorum conatus: ſed quaſi amore commodi publici pacem acclamabant, eámque à magiſtratibus rogabant, hac arte conſulentes homicidarum incolumitati, quòd pax coire non poſſet, niſi per oblivionem injuriæ. In hoc ſtatu primus omnium eis ſupervenit Cinna prætor, affinis Cæſaris, & præter expectationem progreſſus in medios exuit purpuram prætoriam, quaſi contemnens à tyranno datam: invectúſque in Cæſarem, tyrannum vocitabat, & interfectores, tyrannicidas, laudibus attollens eorum facinus, ut ſimillimum ei quod majores illorum quondam perpetraverant: ſimúlque tam egregios viros ut bene meritos vocari jubebat è Capitolio, & ornari præmiis. In hanc ſententiam Cinna locuto, turba videns plebem incorruptam abeſſe, vocare illos noluit, tantùm pacem petebat acclamationibus. Sed poſtquam Dolobella vir juvenis & clarus, ab ipſo Cæſare abituro deſignatus coſ. in ejus anni reliquum, cum purpura & inſigniis progreſſus, poſt Cinnam in autorem ſuæ dignitatis graviter multíſque convitiis concionatus eſt, facinori ſe ignoſcere ſimulans, cui ſe quoque interfuiſſe cuperet: &, ut quidam produnt, rogationem tulit ut in poſterum ea dies natalis Urbis haberetur: tum verò mercenaria turba animos recepit, quaſi prætore conſuléque ſibi veniam dantibus:

Cinna prætor, Cæſaris affinis, in Cæſarem invehitur.

505

Dolobella.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

juſſítque Caſſianos ex templo deſcendere. Illi verò gaudebant facto Dolobellæ, rati ſe opportunè nactos conſulem ætate vigentem, & alioquin nobilem, quem opponant Antonio. Sed Caſſius tantùm deſcendit & cum eo M.Brutus, manum cruentam præ ſe ferens, vulneratam à Caſſio, dum eodem momento plagas infligunt Cæſari. Qui ubi venerunt in medium, neuter dixit quidquam humile: ſed quaſi abſque controverſia honeſtum facinus laudabat alter alterius, Urbem fortunatam inde prædicando: & Decimo Bruto præclarum ferebant teſtimonium, quòd gladiatores ſibi præbuiſſet in tempore: hortabantúrque populum ut majorum ſuorum vellet eſſe ſimilis, qui reges ejecerunt, & quidem non vi regnum adeptos ut Cæſar, ſed electos legitimè: cenſebántque vocandum SextumMagni Pompeii reipublicæ propugnatoris filium, qui eo tempore à Cæſarianis impugnabatur in Hiſpania: ſimúlque Ceſetium ac Marullum tribunos plebis à Cæſare magiſtratu privatos & tunc exules. His dictis reverſi ſunt in Capitolium: non enim fidebant præſenti multitudini. Quúmque jam permitteretur domeſticis eorum & cognatis in templum ad ipſos commeare: electi ſunt qui legatione pro eis fungerentur ad Lepidum & Antonium, de concordia, & cura libertatis, præcavendíſque incommodis patriæ, quæ ſequ ſolent diſcordiam: id quod legati conabantur impetrare, no

M. Brutus à Caſſio vulneratus dum infligunt plagas Cæſari.

M. Bruti & Caſſii ſpiritus.

506

Legati ad Lepidum & Antonium de concordia.

ὄντων, καὶ τοὺς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον
τοῦ ἱεροῦ κατεκάλουν. οἱ δὲ ἥδοντ
τῷ Δολοβέλλᾳ, καὶ ἐνόμιζον ἀνὶ
νέον καὶ γνώριμον καὶ ὕπατον ἕξει
ἐναντίωσιν Ἀντωνίου. κατήεσαν
αὐτῶν μόνοι Κάσσιός τε καὶ Βροῦτ
ὁ Μάρκος, ᾑμαγμένος τὴν χ
ρα (συγκατήνεγκαν γὰρ δὴ
πληγὰς ἐπὶ τὸν Καίσαρα Κάσ
τε καὶ Βροῦτος) ἐπεὶ δὲ παρ
θον ἐς τὸ μέσον, οὐδὲν ταπεινὸν
δέτερος εἶπεν, ἀλλ᾽ ὡς ἐπὶ καλ
ὁμολογουμένοις ἀλλήλους ἐπῄνου
καὶ τὴν πόλιν ἐμακάριζον, καὶ Δ
κίμῳ μάλιστα ἐμαρτύρουν, ὅτι τ
μονομάχους σφίσιν ἐν καιρῷ παρ
χοι. τόν τε δῆμον ἐξώτρυνον ὁμο
τοῖς προγόνοις ἐργάσασθαι τοῖς κα
ελοῦσι τοὺς βασιλέας, οὐκ ἐκ βι
ἄρχοντας, ὥσπερ ὁ Καῖσαρ, ἀ
ᾑρημένους ὑπὸ νόμοις, Σέξστον
Πομπήϊον τὸν Πομπηΐου Μάγνου
Καίσαρι ὑπὲρ τῆς δημοκρατι
πεπολεμηκότος, καλεῖν ἠξίουν, π
λεμούμενον ἔτι πρὸς τῶν Καίσαρ
στρατηγῶν ἐν Ἰβηρίᾳ· καὶ τοὺς δ
μάρχους, Σίτιον καὶ Μάρυλλον,
τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος
ἀφαιρεθέντες ἠλῶντο. τοιάδε μὲν
πον οἱ περὶ τὸν Κάσσιον, καὶ ἐπα
νῆλθον αὖθις ἐς τὸ Καπιτώλιον·
γὰρ ἐθάῤῥουν πω τοῖς παροῦσι. τ
δ᾽ οἰκείων σφίσι καὶ συγγενῶν τό
πρῶτον ἐς τὸ ἱερὸν ἐλθεῖν πρὸς α
τοὺς δυνηθέντων, ᾑρέθησαν οἱ πρε
σβεύσοντες ὑπὲρ αὐτῶν ἐς Λέπιδ
τε καὶ Ἀντώνιον, ὁμονοίας πέρι,
προνοίας τῆς ἐλευθερίας, καὶ φ
δοὺς τῶν ἐσομένων τῇ πατρίδι κα
κῶν, εἰ μὴ συμφρονοῖεν, καὶ ἐδέο

τῷ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἐκπεμφθέντες, οὐκ ἐπαινοῦντες
πεπραγμένον (οὐ γὰρ ἐθάρ-
φίλοις Καίσαρος) γινόμε-
ἐνεγκεῖν ἀξιοῦντες, ἐλέῳ τε
δεδρακότων αὐτῷ, οὐ κατὰ μῖ-
ος, ἀλλ' ἐπ' εὐνοίᾳ τῆς πατρί-
ος καὶ οἴκτῳ τῆς πόλεως, κεκε-
μένης στάσεσιν ἤδη συνεχέσιν, εἰ
ὑπολοίπους ἀγαθοὺς ἄνδρας
λακοσα στάσις διολέσει. οὐδὲ γὰρ
εἴτις αὐτοῖς ἐστὶν ἔχθρα πρὸς
, ἐν τοῖς δημοσίοις κινδύνοις
εῖν· πολὺ δὲ μᾶλλον ἐν τοῖς
ς καὶ τὰ ἴδια καταθέσθαι· ἢ,
ἐνηκέστως ἔχει, τὰ ἴδια ἐν τῷ
τι ἀναθέσθαι. Ἀντώνιος δὲ καὶ
δος ἐβούλοντο μὲν ἀμύνειν Και-
ε, ὡς μοι προείρηται, εἴτε
ς ἕνεκα, εἴτε τῶν ὀμωμοσμέ-
εἴτε καὶ ἀρχῆς ὀρεγόμενοι, καὶ
όντες εὐμαρέστερα σφίσιν ἅ-
τα ἔσεσθαι, τοιῶνδε καὶ τοσῶνδε
ῶν ἀθρόως ἐκποδὼν γινομένων·
δὲ φίλους καὶ συγγενεῖς αὐτῶν ἐ-
κεσαν, καὶ τὴν ἄλλην βουλὴν
ευσαν ἐς ἐκείνους· Δεκίμου τε
στα τῆς ὁμόρου Κελτικῆς ἡρη-
ὑπὸ Καίσαρος ἄρχειν, στρα-
πολλὴν ἐχούσης· ἐδόκει δὲ καραδο-
ἔτι τὰ γινησόμενα καὶ τεχνά-
, εἰ δύναιτο περισπάσαι πρὸς
ὸν τὴν στρατιὰν τοῦ Δεκίμου,
μον ἤδη τοῖς ἀτρύτοις πόνοις
ημένην. οὕτω δὲ δόξαν αὐτοῖς,
ντώνιος τοὺς εἰπόντας ἠμείψα-
ο, Κατὰ μὲν ἔχθραν ἰδίαν οὐ-
ὲν ἐργασόμεθα, ἕνεκα δὲ τοῦ μύ-
τους καὶ ὧν Καίσαρι πάντες ὠ-
μόσαμεν, φύλακες αὐτῷ τοῦ σώ-
ματος ἢ τιμωροὶ παθόντι ἔσεσθαι,
ευορκον ἦν τὸ ἄγος ἐξελαύνειν,
καὶ μετ' ὀλιγωτέρων καθαρῶν βιοῦν μᾶλλον, ἢ πάντας ἐνόχους ὄν-

laudantes quidem factum (nec enim audebant apud amicos Cæſaris) ferendum tamen cenſentes, & venia dignos ejus autores, non illius odio, provectos eò, ſed amore patriæ, miſerabantúrque conditionem Urbis jam antè exhauſtæ continuis ſeditionibus, ſi ne reliquis quidem parceretur bonis civibus: periniquum enim eſſe propter privatas ſimultates, rempub. in diſcrimen adducere, nec abutendum occaſione ad explenda odia, ſed potius reip. donandas privatas injurias. Antonio verò Lepidóque non deerat voluntas ulciſcendi Cæſarem, ut jam dictum eſt, ſed timebant cognatos & amicos adverſariorum, ſenatúſque erga illos ſtudia maximè Decimi Bruti, tenentis cum magno exercitu vicinam Galliam, demandatam ſibi à Cæſare: itaque placuit occaſionem expectari amplius, & tentari ſi qua arte poſſent Decimi exercitum in partes ſuas pertrahere, jam feſſum longis laboribus. Tum Antonius fecit hæc verba, Ergo ex odio privato nihil agamus, ſed propter piaculum & ſacramentum, quod Cæſari omnes diximus, ſervaturos nos eum incolumem, aut ulturos ſi quid ei ſecus acciderit, religio poſtulat ut ſcelere contacti pellantur: & potius vivamus cum puris paucioribus, quàm faciamus nos omnes diris obnoxios: & quia vobis ita placere video, convenia-

Antonii verba ad legatos.

mus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

mus in curiam, & habita ratione religionis publicæ, valeat ea ſententia, quæ omnium conſenſu videbitur potior ceteris. Sic ille diſertè reſpondit: legati verò gratiis actis abierunt ſecuri cum ſpe optima, credentes ſibi favorem ſenatus nunquam defore. Tum Antonius juſſit cete-
507 ros magiſtratus per noctem excubias in urbe agere, & viciſſim in foro pro tribunali ſedere tanquam interdiu, accenſis per totam urbem ignibus, totáque nocte diſcurrebant familiares homicidarum ad ædes ſenatorias, deprecantes pro ipſis pariter & republica. Nec minor fiebat diſcurſus à colonorum præcipuis, multa minantibus niſi obtinerent agros & conceſſos jam & promiſſos inſuper. Jam verò & civium pars incorruptiſſima ſe recollegerat, poſtquam conjuratorum paucitatem intellexerunt, & recordatione meritorum Cæſaris ſubeunte animos, ſcindebatur in varias ſententias. Eadem nocte pecuniæ Cæſaris actorúmque ejus commentarii in ædes Antonii tranſlati ſunt, ſive Calpurnia quærente eis locum tutiorem, ſive id jubente ipſo Antonio.

Pecuniæ Cæſaris & actorum commentarii in ædes Antonii tranſlati.

Et ante lucem edicto ejus ſenatus in ædem Telluris convocatus eſt, propinquam domo ipſius: nam neque curiam adire audebat ſubjectam Capitolio, in quo gladiatores erant cum conjuratis, neque intro-

,, ὄντας ταῖς ἀρχαῖς· ἀλλὰ δι' ὑμ
,, οἷς οὕτω δοκεῖ, σκεψόμεθα μ
,, ὑμῶν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καὶ
,, μιοῦμεν εὐαγὲς ἔσεσθαι τῇ πό
,, ὅ,τι ἂν κοινῇ δοκιμάσητε. Ὁ
ἀσφαλῶς οὕτως ἀπεκρίνατο· οἱ
χάριν τε ᾔδεσαν, καὶ ἀπεχώρουν,
ἐλπίδι βεβαίᾳ τὰ πάντα θέμεν
τὴν γὰρ βουλὴν σφίσι συμπράξειν
πάντα ἐπεποίθεσαν. ὁ δὲ Ἀντώνι
τὰς μὲν ἀρχὰς ἐκέλευσε νυκτοφυλα
κεῖν τὴν πόλιν, ἐκ διαστήματος
ἐν μέσῳ προκαθημένας, ὥσπερ ἐ
ἡμέρᾳ. καὶ ἦσαν πυραὶ πανταχοῦ κ
τὸ ἄστυ· καὶ δι' αὐτῶν ἔθεον ἀνὰ τ
νύκτα πᾶσαν ἐς τὰς τῶν βουλευτ
οἰκίας οἱ τῶν ἀνδροφόνων οἰκεῖοι, πα
ρακαλοῦντες ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ὑπὲ
τῆς πατρίου πολιτείας. ἀντιπαρ
θεον δὲ καὶ οἱ τῶν κληρούχων ἡγεμόνες
ἀπειλοῦντες, εἰ μή τις αὐτοῖς φυ
λάξει τὰς κληρουχίας τάς τε ἤδ
δεδομένας καὶ τὰς ἐπηγγελμένας. ἤδ
δὲ καὶ τῶν ἀστῶν ὁ καθαρώτατος λεὼ
ἀνεθάρρει, τὴν ὀλιγότητα τῶν δεδρα
κότων πυνθανόμενοι· καὶ ἐς μνήμην
τοῦ Καίσαρος ὑπεφέρετο, καὶ ταῖ
γνώμαις διῃροῦντο. τῆς δ' αὐτῆς νυκτ
καὶ τὰ χρήματα τοῦ Καίσαρος καὶ τ
ὑπομνήματα τῆς ἀρχῆς ἐς τὴν Ἀντωνί
μετεκομίζετο, εἴτε τῆς γυναικὸς αὐ-
τοῦ Καίσαρος ἐξ ἐπικινδύνου τό-
τε οἰκίας ἐς ἀκινδυνοτέραν τὴν Ἀν-
τωνίου μεταφερούσης, εἴτε τοῦ Ἀντω-
νίου κελεύσαντος.

Γιγνομένων δὲ τούτων, διάγραμμα νυκτὸς ἀνεγιγνώσκετο Ἀντωνίου τὴν βουλὴν συγκαλοῦντος ἔτι πρὸ ἡμέρας ἐς τὸ τῆς Γῆς ἱερόν, ἀγχοτάτω μάλιστα ὂν τῆς οἰκίας Ἀντωνίου· οὔτε γὰρ ἐς τὸ βουλευτήριον ἐθάρρει κατελθεῖν, ὑποκείμενον τῷ Καπιτωλίῳ, μονομά-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

μονομάχων ὄντων ἐκείνοις συνεργῶν·
στρατιὰν ἐσαγαγὼν ἐς τὴν πόλιν,
διεκεκράξαι. Λέπιδος δὲ ὅμως ἐσ-
ήγαγε. πλησιαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας,
οἱ ἄλλοι βουλευταὶ συνέθεον ἐς
τὸ τῆς Γῆς ἱερὸν, καὶ Κίννας ὁ στρα-
τηγὸς, αὖθις ἐπικείμενος τὴν στρα-
τηγικὴν ἐσθῆτα, ἣν ἐχθὲς ὡς τυ-
ράννου δόντος ἐξεῤῥίφει· θεασάμενοι
αὐτὸν τινὲς τῶν ἀδεκάστων καὶ τῶν
στρατευμένων τῷ Καίσαρι, δι' ὀρ-
γῆς ἔχοντες ὅτι πρῶτος ἐπὶ τῷ
Καίσαρι, καίπερ οἰκεῖος ὢν αὐτοῦ,
δυσφήμως ἐδημηγόρησε, λίθοις ἔ-
βαλλον καὶ ἐδίωκον, καὶ ἐς οἰκίαν τι-
να συμφυγόντα, ξύλα συμφέροντες,
ἐμπρήσειν ἔμελλον, εἰ μὴ Λέπιδος
στρατιᾶς ἐπελθὼν ἐκώλυσε. τοῦτο
μὲν πρῶτον ἔργον παῤῥησίας ἦρξεν
τῷ Καίσαρι, καὶ αὐτὸ κατέδει-
σαν οἵ τε μισθωτοὶ καὶ οἱ σφαγεῖς αὐ-
τῶν. ἐν δὲ τῷ βουλευτηρίῳ βραχὺ μὲν
τὸ καθαρεῦον σπουδῆς βιαίου καὶ ἀ-
γανακτοῦν, οἱ δὲ πλέονες σὺν προφά-
σει ποικίλῃ τοῖς ἀνδροφόνοις συν-
ήργουν· καὶ πρῶτα μὲν αὐτοὺς ἀξιοπι-
στους ἠξίουν, καὶ παρεῖναί σφισι καὶ
συνεδρεύειν ἐξ ὑπευθύνων ἐς κριτὰς
μεταφέροντες (καὶ ὁ Ἀντώνιος οὐκ
ἐκώλυεν, εἰδὼς οὐκ ἐλευσομένους·
καὶ οὐκ ἦλθον) εἶτα, ἐπὶ διαπείρᾳ τῆς
βουλῆς, οἱ μὲν αὐτῶν μάλα θρα-
σέως τὸ πεπραγμένον ἐπῄνουν ἄντι-
κρυς, καὶ τοὺς ἄνδρας ἐκάλουν τυ-
ραννοκτόνους, καὶ γεραίρειν ἐκέλευον.
οἱ δὲ τὰ μὲν γέρα παρῄρουν, οὐδὲ
αὐτῶν δεομένων, οὐδὲ ἐπὶ τῷδε αὐ-
τῶν πραξάντων, εὐφημεῖν δὲ μόνον
αὐτοὺς ἐδικαίουν, ὡς εὐεργέτας. οἱ
δὲ καὶ τὴν εὐφημίαν ὑπανῄρουν, καὶ
τὴν ἄδειαν μόνον αὐτῶν ἠξίουν. καὶ οἱ
μὲν τάδε ἐτέχναζον, καὶ περιεώρων ὅ,τι

ducto exercitu urbem perturbare: quem tamen introduxit Lepidus. Diluculo verò cum aliis ſenatoribus in Telluris ædem properavit etiam Cinna, reſumpta veſte quam ut à tyranno datam abjecerat pridie. Hunc conſpicati aliquot ex incorruptis civibus, qui militarant Cæſari, ferentes indignè quòd licet affinis, primus tamen ejus exiſtimationem maledica concione læſiſſet, inſectati ſunt lapidatione: compulſóque in domum quandam ligna congerebant, exuſturi ni Lepidus eum exercitu ſuperveniens cohibuiſſet. Hoc fuit principium audendi Cæſarianis, quo & mercenaria turba & homicidæ ſunt territi. Porro ſenatus modica pars ab affectibus violentis pura indignabatur, plerique variis modis juvabant homicidas: ac primum cenſebant, eos, ut bonæ fidei, adhibendos in ſuum conſiſtorium, quo ex reis judices fierent, 508
ne Antonio quidem reclamante, quippe qui ſciret non venturos: nec venerunt. Deinde ut tentaretur voluntas ſenatus, alii vehementer & manifeſtè laudabant facinus, tyrannicidarum id dicentes, & decernentes eis præmia, alii ſine mentione præmiorum, quæ ne ipſi quidem poſtularent, gratias tantum eis agendas cenſebant ut bene meritis de republica: alii hoc etiam detrahentes, incolumitate tantùm eos donabant. His commentis ſenatum aggreſſi expectabant quam potiſſimùm

Cinna in periculum adductus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

tiſſimum ſententiam complexus, faciliorem ſe paulatim præberet ad reliqua. Ibi pars ſincerior facinus ut piaculare averſata, reverentia tamen nobilium familiarum, non obſiſtebat quominus impunitate donarentur malefici: id verò moleſtè ferebant, ſi illi honorarentur etiam ut bene meriti. Alii contradicebant, cum incolumitate concedenda eis & cetera, quo major adſit ſecuritas. Ut verò unus dixit horum honores conjunctos eſſe cum contumelia Cæſaris, reclamatum eſt, magis rationem habendam ſuperſtitum quam mortui. Quúmque alter quiſpiam conſtanter dixiſſet, alterutrum neceſſariò decernendum, aut Cæſarem fuiſſe tyrannum, aut iſtis ex clementia donandam veniam: hoc dicto arrepto ceteri poſtulabant, ut ſuffragia ferrentur de exiſtimatione Cæſaris, à juratis prius ſe ſincere judicaturos: non obſtante religione anteactorum, quæ neceſſitas expreſſerat: quandoquidem ex quo ille rerum potitus eſt, nihil ſponte decreverint, ſed metuentes ſibi Pompeii & multorum aliorum exitum. Ibi Antonius animadvertens rem ex inſidiis, nec ignarus multam & certam materiam inde præberi ſermonibus, avertere eos ſtatuit ab hoc propoſito, ad curam de ſe ipſis atque ſollicitudinem. Itaque quum ſciret magnam eorem partem ad magiſtratus urbanos, ſacerdotia, provinciarum exercituúmve præfecturas promota à Cæſar

πρῶτον ἐνδεξαμένη μάλιστα ἡ
λή, πρὸς τὰ λοιπὰ καὶ ὀλίγο
ἐπιχείρησις αὐτοῖς ἔσοιτο. οἱ δὲ
θαρρώτεροι τὸ μὲν ἔργον ὡς ἀγο
πεστρέφοντο, αἰδοῖ δὲ μεγάλων
κων, περισώζειν αὐτοὺς οὐκ ἐ
λυον· ἠγανάκτουν δὲ εἰ καὶ τιμήσ
σιν ὡς εὐεργέτας. οἱ δὲ ἀντέλ
μὴ χρῆναι περισώζοντας φθονεῖ
περιοσῶν ἐς ἀσφάλειαν· ὡς δὲ
εἶπε τὴν τούτων τιμὴν ὕβριν Κ
σαρι φέρειν, οὐκ ἐῶν ἔτι τοῦ τεθ
τα τῶν περιόντων προτιθέναι. ἕτε
δὲ ἐγκρατῶς εἰπόντος ὅτι χρὴ
τῶνδε πάντως τὸ ἕτερον, ἢ Κα
σαρα τύραννον προαποφαίνειν, ἢ
τούς ἐξ ἐλέου περισώζειν· τούτου
νου δεξάμενοι τὸ λεχθὲν οἱ ἕτερ
ἤτουν σφίσι ψῆφον ἀναδοθῆν
περὶ τοῦ Καίσαρος ἐπὶ ὅρκῳ,
εἰ καθαρῶς ἐθέλουσι κρῖναι, μ
δὲν αὐτοῖς ἐπιθεάσαι τὰ ἐξ ἀνα
κης ἐψηφισμένα ἄρχοντι ἤδη, ὧν
δὲν ἑκόντας, οὐδὲ πρὶν ἢ δεῖσαι
σφῶν αὐτῶν, (ἀνῃρημένου τε Πο
πηίου καὶ ἐπὶ Πομπηίῳ μυρίων ἄ
λων) ψηφίσασθαι. ὁ δὲ Ἀντώνιος
φορῶν αὐτοὺς καὶ ἐφεδρεύων, ἐπι
λόγων ὕλην οὐκ ἄπορον οὐδὲ ἀνα
φίλονον εἶδεν ἐσφερομένην, ἔγνω
ἐνθύμημα αὐτῶν οἰκείῳ φόβῳ
φροντίδι περὶ σφῶν αὐτῶν διαχέ
εἰδὼς οὖν τῶν βουλευτῶν αὐτῶν π
λὺ πλῆθος ἔς τε τὰς ἀρχὰς τὰς
ἄστεος, καὶ ἐς ἱερωσύνας, καὶ ἐθνῶν
στρατοπέδων ἡγεμονίας, ὑπὸ τ
Καίσαρος ἐς τὸ μέλλον ἠρημένους
(ὡς γὰρ ἐπὶ χρόνιον στρατείαν ἐξιὼ
ἐπὶ πενταετὲς ᾕρητο) σιωπὴν ὡς
„ πρῶτος ἐπικηρύξας, ἔφη, Το
„ αἰτοῦσι περὶ Καίσαρος ψῆφο

„ ἀνάγκ

ἀνάγκη τάδε προειδέναι, ὅτι
ἄρχοντος μὲν αὐτοῦ καὶ αἱρετοῦ
προστάτου γενομένου, τὰ πεπραγ-
μένα καὶ δεδογμένα πάντα κύ-
ρια μένει· δόξαντος δ' ἐπὶ βίᾳ
τυραννῆσαι, τό, τε σῶμα ἄτα-
φον τῆς πατρίδος ὑπερορίζε(ται)
καὶ τὰ πεπραγμένα πάντα ἀ-
κυροῦται. ἔστι δέ, ὡς ὁρῶ πε-
ριλαβεῖν, ἐπὶ πᾶσαν ἀφικνού-
μενα γῆν καὶ θάλασσαν· καὶ τὰ
πολλὰ αὐτῶν οὐδὲ βουλομένοις
ἡμῖν ὑπακούσεται, καὶ δείξω
μετ' ὀλίγον· ὃ δέ ἐστι μόνον ἐφ'
ἡμῖν, ὅτι καὶ περὶ μόνων ἐστὶν
ἡμῶν, τοῦτο ὑμῖν προθήσω περὶ
τῶν ἄλλων· ὡς ἂν ἐν τῷ εὐμαρεῖ
τὴν εἰκόνα τῶν δυσχερεστέρων λάβοι-
τε. ἡμεῖς γὰρ αὐτοί, σχεδὸν ἅ-
παντες, οἱ μὲν ἤρξαμεν ὑπὸ τῷ
Καίσαρι, οἱ δὲ ἔτι ἄρχομεν,
αἱρετοὶ πρὸς ἐκείνου γενόμενοι,
οἱ δὲ ἐς τὸ μέλλον ἄρχειν κε-
χειροτονήμεθα. ἐς γὰρ πενταετὲς
(ὡς ἴστε) καὶ τὰ ἀστικὰ ἡμῖν, καὶ
τὰ ἐτήσια, καὶ τὰς τῶν ἐθνῶν ἢ
στρατοπέδων ἡγεμονίας διετάξα-
το. εἰ δὴ ταῦτα ὑμεῖς ἑκόντες
ἀποθήσεσθε (ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς τοῦδε
μάλιστα κύριοι) τόδε πρῶτον ὑ-
μᾶς ἀξιῶ κρῖναι, καὶ τὰ λοι-
πὰ ἐποίσω. Ὁ μὲν δὴ τοιοῦ-
αὐτοῖς οὐ περὶ Καίσαρος ἀλ-
ὲ περὶ σφῶν αὐτῶν δῆλον ἐξ-
ψας, ἡσύχαζεν· οἱ δ' εὐθὺς ἀ-
πηδῶν ἀθρόοι μετὰ βοῆς, οὐκ ἀ-
ιοῦντες ἐπὶ χειροτονίαις ἄλλαις
δ' ἐπὶ τῷ δήμῳ γενέσθαι μᾶλ-
ν, ἢ βεβαίως ἔχειν ἃ ἔλαβον.
ῖς δὲ καὶ ἡλικίας τι νεώτερον, ἢ

(nam ut in diuturnam expeditionem profecturus, in quinquennium magiſtratus deſignaverat) ſilentio pro poteſtate indicto, Qui poſcunt, inquit, ſuffragia de Cæſare, ante omnia ſciant, quæ pro legitimo magiſtratu ille egit ac probavit rata fore omnia: quod ſi ut tyrannus damnabitur, cadaver projicietur in Tiberim, & acta ejus reſcindentur omnia. Pertinent autem, ut compendio dicam, ad omnes terras & maria: & pleraque, ne ſi velimus quidem, revocare nobis erit integrum, id quod paulo pòſt docebo. Nunc quod ſolum eſt in noſtra facultate, quia ad nos ſolos pertinet, primum omnium ad vos refero, unde facilè conjecturam ſumetis de negotiis difficilioribus. Nos fermè omnes aut geſſimus magiſtratus demandatos à Cæſare, aut gerimus etiam: nonnulli ad gerendos deſignati ſunt: ſcitis enim in quinquennium ordinatos & urbanos & provinciales, annuáſque dignitates ac præfecturas exercituum. Has omnes ſi ſponte deponitis (id enim vobis in manu eſt) tum demum cenſeo judicia veſtra examinanda ſuffragiis: deinde aliis de rebus referam. Sic ille injecto, non de Cæſare, ſed de ipſis, ſcrupulo, obticuit: móxque unà omnes exilientes conclamarunt, non eſſe opus negotium faceſſere populo novis comitiis, ſatius eſſe retinere quæ ſemel acceperant. Et erant inter

509
Antonii verba in ſenatu.

os qui eo acrius concitarentur, quòd per ætatem immaturam nihil

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

nihil poſſent ſibi polliceri de comitiis: inter quos præcipuus erat ipſe conſul Dolobella. natus enim XXV annos, conſulatu ſalvis legibus potiri nequibat. Itaque brevi momento pridianus favor mutatus eſt, multis deſtomachantibus, ſi in homicidarum gratiam, honores magiſtratibus adimerentur, quo ſpecioſior foret illorum incolumitas. E diverſo alii tum Dolobellam tum ceteros bene ſperare jubebant, tanquam uſuros beneficio populi & eaſdem dignitates mox recepturos: non enim perſonarum deſignatarum mutationem fore, ſed comitiorum tantummodo, legitimis ſuccedentibus loco eorum quæ tyrannide preſſa fuerant: ídque futurum etiam ipſis magis honorificum,
510 qui non minus digni honoribus viderentur, ſalva republica, quàm ſub unius dominatione. Vix hæc dicta fuere, quum aliquot prætores inſignia ſua depoſuerunt in ſubſellis autorum ejus ſententiæ, quaſi cum aliis ea recepturi magis legitimè: aliis verò dolus ſuboluit, ſentientibus rem ſemel omiſſam è manibus, nunquam in poteſtatem eorum redituram poſtea. Interim Antonius & Lepidus exiverunt curiam, evocati à quibuſdam qui in forum confluxerant. Ut verò in loco ſuperiore ſunt conſpecti, ægrè vociferantibus impoſito ſilentio, unus quiſpiam, ſive ſua ſponte, ſive ſubornatus, exc

ἄλλη πρὸς χειροτονίαν ἐναντι
ὑπούσῃ, ἀνηρέθιζε· καὶ τῶν δη
τος ὁ ὕπατος ἐξῆρχε Δολοβέλλ
γὰρ αὐτῷ δυνατὸν ἐφαίνετο κατὰ
μένην χειροτονίαν ὑπατεῦσαι,
καὶ εἴκοσιν ἐνιαυτῶν ὄντι. ὀξεῖ
τοῦ χθὲς ὑποκειμένου μεταξὺ τ
γεγονότων ἐγίγνετο μεταβολή,
δυρομένου τοῖς πολλοῖς, εἰ τοὺς
δροφόνους τιμᾶν ἀξιοῦντες, τοὺς
χοντας σφῶν ἀτιμώσουσιν, ἐς εὐ
πρέπειαν τῆς ἐκείνων σωτηρίας. οἱ
αὐτόν τε τὸν Δολοβέλλαν καὶ τοὺς λ
λους ἐπήλπιζον, χαίρειν ἐκ τοῦ
μένου λαβόντες, ἐς τὰς αὐτὰς ἀρ
ἀποφανεῖν αὐτίκα, καὶ οὐκ ἀρ
των ἐναλλαγὴν, ἀλλὰ μόνης ἔσεσ
χειροτονίας ἐπὶ τὸ νομικώτερον ἐ
μοναρχικοῦ· ὃ καὶ κόσμον αὐτοῖς
σειν, ἔν τε μοναρχίᾳ καὶ δημοκρα
τίᾳ τὰ ὅμοια προτιμωμένοις.
τούτων ἔτι λεγομένων, ἔνιοι τῶν σ
τηγῶν τὰς ἐσθῆτας ἐπὶ ἐνέδρᾳ
ἀντιλεγόντων ἀπετίθεντο, ὡς
αὖτις μετὰ τῶν ἄλλων αὐτὰς ἀντι
ψόμενοι νομιμώτερον. τοῖς δὲ ἐ
ἐνέδρα κατεφαίνετο, καὶ οὐδὲ
ρους ἔτι τῆσδε τῆς χειροτονίας ἤδη
ἐσομένους. ὧδε δὲ ἔτι ἐχόντων, ὁ
τώνιος καὶ ὁ Λέπιδος ἐκ τοῦ β
λευτηρίου προῆλθον (καὶ γάρ τινες
τοὺς ἐκ πολλοῦ συνδεδραμόντες ἐ
λουν) ὡς δὲ ὤφθησαν ἐκ μετεώρ
καὶ σιγὴ κεκραγότων μόλις ἐγίγν
εἷς μὲν τις ἐβόησεν, εἴτε κατὰ γνώμ
ἰδίαν, εἴτε παρεσκευασμένος,
λάσσεσθαι τὰ ὅμοια. καὶ ὁ Α
τώνιος αὐτῷ παραλύσας τι τοῦ
τωνίσκου, θώρακα μὲν ἐντὸς ἐπεδ

Antonius, lorica indutus.

lamavit, Caverent calamitates prioribus ſimiles. Tum Antonius, dimota parte tunicæ, loricam oſtendit ſub ea, irritans mu

κυ

…κεν· ὑπερεθίζων ἄρα τοὺς ὁρῶντας, …ὐδὲ ἐνὸν σώζεσθαι χωρὶς ὅπλων …οῖς ὑπάτοις. ἐπιβοώντων δὲ ἑκατέ-ρ…, τὸ πεπραγμένον ἐπεξιέναι, καὶ …τι πλεόνων περὶ τῆς εἰρήνης παρα-κλούντων, τοῖς μὲν περὶ τῆς εἰρήνης ἔφη, Περὶ τούτου σκοπῶμεν, ὡς ἔσται τε, καὶ γενομένη διαμενεῖ. δυσεύρετον γὰρ ἤδη τὸ ἀσφαλὲς αὐτῆς, ὅτι μηδὲ Καίσαρα ὤνη-σαν ὅρκοι τοσοίδε καὶ ἀραί. Ἐς δὲ … ἐπεξιέναι παρακαλοῦντας ἐπι-…φεις, ἐπῄνει μὲν, ὡς εὐορκότερα …υσεβέστερα αἱρουμένους· καὶ αὐτὸς ἔφη, συνετασσόμην ὑμῖν, καὶ πάντων πρῶτος ἐβόων, εἰ μὴ ὕ-πατος ἦν· ᾧ τοῦ λεγομένου συμφέ-… μᾶλλον ἢ τοῦ δικαίου, μέλει. ὧ-… γὰρ ἡμῖν οἱ ἔνδον παραινοῦσιν. … δέ που καὶ Καῖσαρ αὐτὸς οὓς … πολέμῳ τῶν πολιτῶν, διὰ τὸ …φέρον τῆς πόλεως περιέσωσεν, ὑπ' …τῶν ἀπέθανε. Τοιαῦτα τοῦ Ἀν-…ίου παραμέρος τεχνάζοντος, οἱ …μύνειν τοῖς γεγονόσιν ἀξιοῦντες, …πιδον ἠξίουν ἀμύνειν· Λεπίδου δὲ …λοντος λέγειν, οἱ πόρρω συνε-…τες κατελθεῖν αὐτὸν ἐς τὴν ἀ-…γορὰν ἠξίουν, ἵνα ὁμαλῶς ἅπαντες …κούσειαν. καὶ ὁ μὲν εὐθὺς ᾔει, νο-…μίζων ἤδη τὸ πλῆθος τρέπεσθαι, …ἐπὶ τὰ ἔμβολα παρελθὼν, ἐστέ-… καὶ ἔκλαιεν ἐν περιόπτῳ, μέχρι …πολύ. ἀνενεγκὼν δὲ ποτὲ, εἶπεν, Ἐνταῦθα χθὲς μετὰ Καίσαρος ἱ-στάμην, ἔνθα νῦν ἀναγκάζομαι ζητεῖν περὶ Καίσαρος ἀνῃρημέ-νου, τί βούλεσθε. Ἀναβοησάντων δὲ πολλῶν, Ἀμύνειν σε τῷ Καί-

titudinem, quaſi ne conſulum quidem niſi armatorum ſalus in tuto eſſet. Ibi aliis ulciſcendum facinus acclamantibus, pleriſque rogantibus veniam pacémque ad hos poſteriores ita locutus eſt, De pace curabitur ut & fiat, & ſemel facta diuturna maneat: eſt enim difficile ejus ſecuritati proſpicere, quando ne Cæſari quidem profuit jusjurandum exegiſſe, vel cum diris execrationibus additis. Deinde verſus ad vindictam expetentes, laudavit ut religionis & pietatis obſervantiores: adjunxítque hæc verba, Equidem libenter pro vobis facerem, & ante alios idem clamarem, ni conſul eſſem, cui ex officio curandum eſt, non tam quod juſtum eſt quàm quod utile: ſic enim jubent qui ſunt in curia. Sed hoc & Cæſarem ipſum perdidit, qui devictis civibus parcens reſpectu utilitatis publicæ, ab ipſis oppreſſus interiit. Hujuſmodi artibus Antonio partem utrinque aggreſſo, qui ulciſci necem cupiebant, Lepidum ultorem eſſe volebant. Is quum pararet eos alloqui, turba quæ longius conſtiterat, poſtulabat ut è ſuperiore loco in forum deſcenderet, quo facilius exaudiretur ab omnibus pariter: quúmque putans mutatos plebis animos, ſtatim pro roſtris gemebundus in omnium conſpectu defleſſet caſum miſerabilem, tandem ſubjecit, Hic heri cum Cæ-

Cæſarem perdidit civibus pepercisſe à quibus eſſet læſus.

…e ſteti, ubi nunc cogor de ejus nece inquirere, quid jubetis. ac-…mantibúſque multis, Ulciſci Cæſarem, reclamarunt mercena- 511

rii,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

rii, Pacem publicam. Ad hos ille; Placet: ſed qualem pacem dicitis, aut qualibus ſacramentis firmabitur? nam quæ nobis patria ſunt, omnia juravimus Cæſari, conculcata nunc ab iis qui jurarunt inter præcipuos. Deinde verſus ad eos qui ultionem poſcebant, Cæſar noſter, inquit, migravit, ſacratus revera & honoratus vir: veremur autem ne ſuperſtes ei reſpubl. detrimentum aliquod accipiat: ſed de hoc patres conſultant, ídque cavendum cenſent plerique. Acclamatum eſt rurſum, Vel ſolus rem aggredere. Volo, inquit, & fas eſt mihi vel ſoli: ſed non ſatis eſt me & vos ſolos id velle aut aggredi. Hoc modo & hunc aſtu tergiverſantem mercenarii, quòd ſcirent honoris cupidum, laudabant, offerentes ei Cæſaris ſacerdotium. Ille gaviſus ait, Memineritis mihi hujus rei & in poſterum, ſi dignus videar. Jámque audacius ob hanc ſpem mercenariis pacem flagitantibus, Quamvis, inquit, jus & fas vetant, faciam tamen quod jubetis. Hoc dicto properè in curiam reverſus eſt, ubi Dolobella interim parum decorè contendit, ut magiſtratum retineret, & Antonius expectans quid factura eſſet plebs cum riſu eum ſpectavit: nam diſcordes erant, & ideo ſpectatorem tantùm egit, ac ne plebs quidem quicquam auſa eſt. Ergo conjuratos ſervare neceſſariò ſtatuit, ſed neceſſitatem hanc diſſi-

„ σαρι· ἀντανεβόησαν οἱ μισθ[...]
„ Τὴν εἰρήνην τῇ πόλει. Ὁ δ[...]
„ τοῖς μὲν ἔφη, Βουλόμεθα. [...]
„ λὰ ποίαν λέγετε εἰρήνην [...]
„ ποίοις ὅρκοις ἀσφαλὴς ἔσται; [...]
„ μὲν γὰρ πατρίους πάντας ἀ[...]
„ σαμεν Καίσαρι, καὶ κατεπα[...]
„ σαμεν, οἱ τῶν ὀμωμοκότων ἀ[...]
„ στοι εἶναι λεγόμενοι. Πρὸς δ[...]
„ ἀμυνῶν ἀξιοῦντας ἐπιστραφ[...]
„ Ὁ μὲν Καῖσαρ ἡμῶν (ἔφη) [...]
„ θέστηκεν, ἱερὸς τῷ ὄντι καὶ [...]
„ μιος ἀνήρ· τὴν δὲ πόλιν [...]
„ ὑπολοίπους δεδοίκαμεν βλαψ[...]
„ καὶ τάδε (ἔφη) σκοποῦσιν ἡ[...]
„ οἱ πρόβουλοι, καὶ δοκεῖ τοῖς π[...]
„ σιν. Ἀνακραγόντων δὲ αὖ[...]
„ Ἐπέξιθι μόνος. Βούλομαι [...]
„ πε) καὶ εὔορκόν ἐστι μοι καὶ μ[...]
„ ἀλλ' οὐκ ἐμὲ καὶ ὑμᾶς βούλεσθ[...]
„ δεῖ μόνους, οὐδὲ μόνους ἀνι[...]
„ θέναι. Τοιαῦτα καὶ τοῦτον τεχ[...]
ζοντα οἱ μισθωτοὶ, φιλότιμον [...]
τες, ἐπῄνουν, καὶ ᾑροῦντο ἐπὶ [...]
Καίσαρος ἱερωσύνην. Ὁ δ' ἡ[...]
„ το μὲν ἡ ἡδονὴ, Μέμνησθε δ[...]
„ φη, μοι τοῦδε καὶ ὕστερον, ἀ[...]
„ ξιος εἶναι δοκῶ. Μᾶλλον οὖ[...]
τι παῤῥησίᾳ διὰ τὴν ἱερωσύνη[...]
περ τῆς εἰρήνης τῶν μισθωτῶν ἐν[...]
„ μένων, Ἀσεβὲς μὲν (ἔφη) καὶ [...]
„ ραίνομεν, ἐργάσομαι δὲ ὅμω[...]
„ βούλεσθε. Καὶ εἰπὼν, ἐς τὸ [...]
λουτήριον ἀνέτρεχεν, ἐν ᾧ π[...]
τὸν χρόνον τόνδε ὁ Δολοβέλλας ὑ[...]
τῆς ἀρχῆς ἐνίστατο ἀσχημόνως.
Ἀντώνιος, ἀναμένων ἅμα τ[...]
τῷ δήμῳ γιγνόμενα, σὺν γέλ[...]
αὐτὸν ἐφεώρα· καὶ γὰρ ἴσαν δ[...]
φοροι. ὥστε ἄλις ἔχε τῆς ὄψεως [...]
οὐδ' ἐν τῷ δήμῳ τι γιγνόμενον θερ[...]
τερον. τοὺς μὲν οὖν ἄνδρας ἔγνω περισώζειν, ὑπὸ ἀνάγκης ἐπικρύπ[...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ὠνάγκην, καὶ ὡς ἐν βαρυτάτῃ
ει περισώζειν, τὰ δὲ τοῦ Και-
ρος πεπραγμένα κυροῦν συμβού-
καὶ τὰ βεβουλευμένα σιωπῆ-
σιωπήν τε κατακηρύξας, αὖ-
ἔλεγεν, Ἐγὼ περὶ μὲν τῶν ἁ-
μαρτόντων πολιτῶν, ὦ ἄνδρες
ἐπίσημοι, σκεπτομένοις ὑμῖν οὐ-
δ' ἐπεφθεγγόμην, περὶ δὲ Και-
σαρος ἀντ' ἐκείνων ψῆφον αἰ-
τοῦσιν, ἓν ἐκ τῶν Καίσαρος ἔρ-
γων προὔθηκα μέχρι νῦν· καὶ
τοῦτο ὑμῖν τοὺς ἐν ἀγῶνας ἤ-
γειρεν οὐκ ἀλόγως· εἰ γὰρ ἀπο-
θησόμεθα τὰς ἀρχάς, ὁμολογή-
σομεν ἄνδρες τοσοίδε καὶ τοιοίδε
ἀναξίως αὐτῶν τετυχηκέναι. ὅσα
δὲ μηδὲ ἐπακούσεται ῥᾳδίως,
σκέψασθε νῦν αὐτά, καὶ συν-
αριθμεῖτε κατά τε πόλεις καὶ κατ'
ἔθνη, καὶ βασιλέας καὶ δυνάστας·
πάντα γὰρ δή, σχεδὸν εἰπεῖν, ὅ-
σα ἐξ ἠοῦς ἐπὶ δύσιν, ὁ Καῖσαρ
ἐχειρώσατο δυνάμει, καὶ κρά-
τει συνεστήσατο, νόμοις καὶ χάρι-
σι καὶ φιλανθρωπίαις βεβαιωσά-
μενος. ὧν τίνας ὑποστήσεσθαι δο-
κεῖτε, ἀφαιρουμένους ἃ ἔλαβον,
καὶ πάντα ἐμπλῆσαι πολέμων
θέλετε; εἰ τῇ πατρίδι, ὡς ἀ-

mulans, & incolumitatem eis pro magna imputans gratia, acta verò ejus rata habere, eáque ſenatus conſulto confirmare; indictóque per præconem ſilentio, rurſum ſic orſus eſt: Equidem diſceptantibus vobis P. C. de errato civium, non interpoſui meam ſententiam: ceterùm poſtquam illis omiſſis ſuffragia popoſciſtis de Cæſare, unum hactenus ex actis ejus propoſui, quòd unum tantas inter vos contentiones excivit, nec immeritò: ſi enim deponemus noſtros magiſtratus, nos tot ac tales viros indignos eis fatebimur. Conſiderate nunc reliqua, ne recenſeri quidem facilia, in tanto civitatum, provinciarum, regum, dynaſtarúmque numero: nam fermè omnes populos ab Oriente in Occidentem Cæſar virtute ſubactos & potentia, legibus & beneficentia liberalitatéque ſibi devinxit: quorum putatis aliquos laturos eripi ſibi quæ ſemel acceperunt, etiam ſi omnia bellis miſcere volueritis? Nihil dicam de longinquis, quos metus hacte-

Antonii oratio in ſenatu de actis Cæſaris ratis habendis.

512

mihi

α οὖν μηδὲ ἐπακούσεται ῥᾳδίως.] Ferri non poteſt ἐπακούσεται. nam ſt de quo, μηδὲ ἐπακούσεται ῥᾳδίως, dicitur? Gelenius horum ver- loco habet iſta, *ne recenſeri quidem facilia.* quum tamen hoc illis mi- ignificari poſſit. P. Candidus, *Quæ igitur minus audiſtis, perſcrutemini* Adjuvant autem hæc meam conjecturam, qua μηδὲ ἐπακούετε, vel μηδὲ ἀκούετε, repono.

καὶ πάντα ἐμπλῆσαι πολέμων ἐθέλετε;] Potius dîcendum erat ab in- te, *niſi omnia bellis miſcere vultis.* aut, magis ad verbum, *niſi omnia mplere vultis.* Et ſtatim Gelenius in ſua interpretatione totam hanc pe- n omiſit, εἰ τῇ πατρίδι, ὡς ἀσθενεστάτῃ μάλιστα οὔσῃ τοὺς ἐναγεῖς ζειν βούλεσθε. Vix autem poſſum mihi perſuadere, eam illum ut men- aut alioqui nimiùm ſibi obſcuram, prætermiſiſſe. Mihi enim nec ob- nec mendoſa eſſe videtur, niſi forte ſuſpicandum ſit deeſſe νῦν ante μά-

λιστα;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

nus continuit in officio. Reſpicite non propinquos modò, verùm etiam nobiſcum incolentes Italiam: hos veteranos emeritos qui adhuc arma tenent, deſcriptos ob operam multis victoriis navatam, in colonias, & legionatim conglobatos, quorum in Urbe hærent multa millia: quid exiſtimatis facturos ſi auferantur eis quæ acceperunt? an hi quoque expectabunt alias colonias & agros alios? Vidiſtis certè præterita nocte quoddam hujus rei ſpecimen: vobis enim pro alieno peccato deprecantibus, occurrerunt illi minaciter, & putatis neglectim ſpectaturos lacerum Cæſaris corpus trahi unco (ſic enim legibus in tyrannos animadvertitur) in Tiberim? quaſi id nihil ad ſe quondam ejus milites pertineat: & partarum de Gallis Britanníſque victoriarum præmia ſperaturos ſibi integra, eorum autore affecto extremis contu-

Tyrannorum corpus unco in Tiberim trahi ſolitum.

,, ἀσθενεστάτῃ μάλιστα οὔσῃ, τ
,, ἀγεῖς περισώζειν ἀξιοῦτε;
,, μὴ πορρωτέρω τοῖς τε δειν
,, καὶ τοῖς φόνοις ἀφεστηκότα
,, ἃ δὲ οὐκ ἀγχοῦ μόνον ἐστὶν
,, ἀλλὰ συνοικεῖ ἀνὰ τὴν Ἰ
,, αὐτὴν, τοὺς τὰ νικητήρ
,, σόντας, καὶ κατὰ πλῆθος ἀμ
,, ὅπλοις, ὡς ἐστρατεύοντο
,, αὐτῇ συντάξει, συνῳκι
,, ὑπὸ Καίσαρος, (ὧν ἐπ
,, μυριάδες εἰσὶν ἐν τῇ πό
,, νομίζετε πράξειν, ἀφαιρ
,, ὧν εἰλήφασιν, ἢ προσδοκ
,, ψευδῆ πόλεών τε καὶ χωρ
,, τοῦδε μὲν ὑμῖν καὶ ἡ παρελθοῦ
,, τὴν εἰκόνα ἔδειξε· δεομένο
,, ὑμῖν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτόντων
,, παρέθεον ἐκεῖνοι μετ᾽ ἀπει
,, δὲ σῶμα τοῦ Καίσαρος σ
,, νον καὶ αἰκιζόμενον καὶ ἄταφ
,, πτόμενον (καὶ γὰρ ταῦτα
,, νόμων τοῖς τυράννοις ἐπιτέ
,, περιόψεσθαι νομίζετε τοὺς ἐς
,, μένους αὐτοῦ, καὶ τὰ Κελτ
,, Βρεττανῶν νομιεῖν ἃ εἰλήφ
,, ἕξειν βέβαια, τοῦ δόντος ὑ
,,

λιστα: & non fuiſſe dictum ἀσθενεστάτῃ μάλιστα, ſed νῦν μάλιστα. Alt
dem interpres, qui hunc præceſſit, ea minimè præteriit, ſed infideli
alia paſſim plurima) vertit. hæc enim ſunt ejus verba, *qui patriæ max*
grotanti ob facinora nuper geſta ſalutem afferre cupitis. Infidelis eſt, inc
hæc interpretatio: ſiquidem fidelis ea dicenda eſt quam ſubjungam (
tè hoc de ea teſtaturos puto qui Græca in lingua ſatis ſunt exercitati)
delicet, *qui patriæ, tanquam infirmiſſimæ* (vel, *maximè debili*, ſive
cilli) conſervare homines piaculares vultis. Sed cohæréntne iſta cum i
proximè præcedunt? Cohærere nihil melius poteſt. quum enim di
Quorum è numero quóſnam fore putatis qui patienter laturi ſint ſibi eripi qu
perunt? niſi omnia bellis implere vultis. Quum (inquam) hæc dixiſſet,
mnia bellis implere vultis: ſubjungit, *vos qui patriæ conſervare vultis eo*
ſcelere polluerunt, vel *nefando ſcelere.* Q. d. *Atqui hoc de vobis minimè cu*
eredibile fuerit, vos videlicet omnia bellis velle implere, & in illis magnam
num multitudinem amittere: quum patriæ contra veſtræ adeo vos moneat in
tas, ex paucitate hominum, ut illi eos etiam conſervare velitis qui nefando
manus contaminarunt.

ρου; τί δὲ τὸν δῆμον αὐτὸν ἐργά-
σεσθαι; τί δὲ τοὺς Ἰταλιώτας;
στον δὲ ὑμῖν ἔσεσθαι φθόνον πα-
ρ τε ἀνδρῶν καὶ θεῶν, ἐνυβρί-
σιν ἐς τὸν ὑμῖν τὴν ἡγεμονίαν
ρι Ὠκεανοῦ ἐπὶ τὴν ἄγνωστον
αγαγόντα; ἢ οὐκ ἐν αἰτίᾳ ἢ
καταγνώσει μᾶλλον ἔσεσθαι τὴν το-
σήνδε ἡμῶν ἀνωμαλίαν, εἰ τοὺς
ὕπατον ἐν βουλευτηρίῳ, καὶ
ν ἄνδρα ἐν ἱερῷ χωρίῳ βου-
ἐγηγερμένης ὑπὸ ὄψεσι θεῶν
ακτανόντας τιμᾶν ἀξιώσομεν,
ρημένον δὲ τὸν καὶ τοῖς πολεμίοις
ρετὴν τίμιον; τούτων μὲν οὖν
οὔτε ὁσίων οὔτε ἐφ' ἡμῖν ὄντων
λέγω πάμπαν ἀπέχεσθαι·
μην δὲ ἐσφέρω, τὰ μὲν πε-
γμένα καὶ βεβουλευμένα τῷ
Καίσαρι πάντα κυροῦν, τοὺς δὲ
κρτόντας ἐπαινεῖν μὲν οὐδενὶ τρό-
(οὐ γὰρ ὅσιον, οὐδὲ δίκαιον,
σύμφωνον ἔτι τῷ κυροῦν τὰ
Καίσαρι πεπραγμένα) περισώ-
δὲ ἐξ ἐλέου μόνον, εἰ ἐθέλοι-

meliis? Quid populum Romanum interim facturum creditis quid ceteros Italiæ populos? quantam vos ipſos ſecuturam invidiam hominum atque deorum, ſi eum tali contumelia dignum judicaveritis, qui vobis imperium promovit uſque ad ignota prius Oceani littora? An non omnes damnaturos inſignem noſtram iniquitatem, ſi eos qui conſulem in curia, pontificem in fano, ſenatu inſpectante ſenatores ipſi ſub oculis deorum interemerunt, præmiis dignabimur: ipſum verò contumeliis afficiemus, qui hoſtibus quoque propter excellentes virtutes eſt venerabilis? Quare moneo mit- 513
tamus iſta nefaria, quæ ne, ſi velimus quidem, efficere valemus: & pro ſententia dico, acta conſiliáque Cæſaris debere rata haberi, autores verò ſceleris nullo modo probari (id enim nec divino humanóve jure licet, nec ſalvis actis illius) clementer tamen venia donari eos, ſi vobis

ἐνυβρίζουσιν ἐς τὸν ὑμῖν τὴν ἡγεμονίαν μέχρι Ὠκεανοῦ ἐπὶ τὴν ἄγνωστον ἀγαγόντα;] Cum nomine adjectivo ἄγνωστον nihil deeſſe, ſed relinqui liendum γῆν putandum eſt.

οὐκ ἐν αἰτίᾳ καὶ καταγνώσει μᾶλλον ἔσεσθαι τὴν τοσήνδε ἡμῶν ἀνωμα- Puto ἀνωμαλίαν de iis dici qui faciunt quæ ſibi conſentanea non ſunt, tius quæ inter ſe repugnant: ut illa duo quæ hic proponit, facere, eſt i repugnare. Gelen. *iniquitatem*, P. Candidus *inconſtantiam* vertit: quæ retatio altera tolerabilior videtur.

ἱερὸν ἄνδρα ἐν ἱερῷ χωρίῳ βουλῆς ἐγηγερμένης] Gelen. ἱερὸν ἄνδρα ſt interpretatus *ſacrum virum*, ſed *pontificem*. Sic autem in fine pag. Piſo, οἳ θάπτειν με κωλύουσι τὸν ἀρχιερέα. Videri hic quoque poſſet ndidus aliud legiſſe quàm ἐγηγερμένης. quippe qui vertat, *ſenatu convo-* Immo verò ne dubitandum quidem puto quin legerit ἀγηγερμένης, & ta legi debeat. Sed malim *ſenatu congregato*, vel, *ſenatu coacto*. At ve- d Gelenium habemus *ſenatu inſpectante*, quod (etiamſi verum ſit) ne- de habeat: ſicut nec unde vocem *ſenatores*.

vobis ita videtur, reſpectu amicorum quos habent & familiarium: ſi modò pro hac erga illos clementia hi habeant agántque gratias. Poſt hæc Antonii verba, magna contentione expreſſum eſt S. C. omnibus ſedatis, & hac ſententia contentis, necem Cæſaris ne vocari quidem in judicium, acta verò ejus decretáque rata haberi quando id videatur è republica: hoc enim, ut adjiceretur, extorſerunt conjuratorum amici, ad illorum ſecuritatem, quaſi propter utilitatem magis quàm æquitatem ſervarentur acta illius: cedente Antonio tunc quoque, & metum coram patribus ſimulante. Huic S. C. aliud ſimile de colonis deducendis eſt additum. Senatu inde dimiſſo, L. Piſonem, apud quem Cæſar teſtamentum ſuum depoſuerat, quidam circumſtiterunt rogantes ne id proferret, néve corpus funeraret propalam, ne hinc alia rerum novarum materia fieret. quod quum non impetrarent, minabantur ſe diem ei dicturos, quòd P. R. fraudaret tanta hæreditate ærario debita, rurſum ſubinnuentes de tyrannide. Tum Piſo quantum potuit exclamavit, conſules invocans, ut ſenatum nondum digreſſum coire juberent denuo. dixítque, Qui tyrannum jactant à ſe ſublatum è medio, tot jam pro uno tyrannidem in nos exercere volunt: ſepeliri vetant ſummum

Cæſaris teſtamentum apud L. Piſonem depoſitum.

,, τε, διὰ τοὺς οἰκείους αὐτῶν
,, φίλους· εἰ δὴ καὶ τόδε αὐτί
,, λαμβάνειν ὑπὲρ ἐκείνων ὁμο-
,, γοῖεν ἐν χάριτος μέρει. Τοιαῦ-
τα εἰπόντος τοῦ Ἀντωνίου, σια-
νάγκῃ τε καὶ ὁρμῇ βαρυτέρᾳ,
ται δόγμα, ἡσυχαζόντων ἤδη
ἀγαπώντων ἁπάντων, φόνου μὲν
εἶναι δίκας ἐπὶ τῷ Καίσαρι,
ρια δὲ εἶναι τὰ πεπραγμένα
τῷ πάντα καὶ ἐγνωσμένα, ἐπ
πόλει συμφέρει· ἐβιάσαντο γα
δὲ ἐς ἀσφάλειαν οἱ τῶν περισω
νων οἰκεῖοι προστεθῆναι μάλ
ὡς οὐ δικαίως φυλασσόμενα
λον, ἢ διὰ χρείαν. καὶ ὁ Α
νιος αὐτοῖς ἐς τοῦτο ἐνέδωκ
ψηφισμένων δὲ τούτων, ὅσοι τῶν
ρχων ἡγεμόνες ἦσαν, ἠξίουν
περὶ σφῶν ἐπὶ τῷ κοινῷ δόγμ
τερον γενέσθαι βεβαιούντων τὰς
ρχίας. καὶ οὐκ ἐκώλυεν ὁ Α
νιος, ἐπιδεικνὺς τῇ βουλῇ τ
βον· γίγνεται μὲν δὴ καὶ τοῦτο,
τερον ἂν περὶ τῶν ἐξιόντων ἐπι
ἐποικίας ὅμοιον. Λεύκιον δὲ Π
να, ὅτῳ τὰς διαθήκας ὁ Κα
παρετίθετο, τοῦτον ἤδη τῆς πρό
βουλῆς διαλελυμένης, τινὲς
στάντες παρεκάλουν, μήτε τὰς
θήκας προφέρειν, μήτε θάπτ
σῶμα φανερῶς, μή τι νεώτερον
ρον ἐκ τούτων γένοιτο. καὶ οὐ π
μένου, ἠπείλουν ἐσαγγέλλειν,
δῆμον οὐσίαν τηλικαύτην ἀφαι
γιγνομένην κοινήν, αὖθις ἀρχ
σημαινόμενοι τὴν τυραννίδα. ἐκ
σας οὖν ὁ Πείσων ὅτι μέγιστον, ἐ
ὑπάτους ἔτι παροῦσιν οἱ τὴν
λὴν ἀξιώσας συναγαγεῖν, εἶ
,, Οἱ τύραννον λέγοντες ἕνα ἀ
,, κεῖναι, τοσοίδε ἡμῶν ἀνθ᾽ ἑνὸς ἤδη τυραννοῦσιν· οἱ θάπτειν με
,, λ

λύουσι τὸν ἀρχιερέα, καὶ τὰς διαθήκας ἀπειλοῦσι προφέροντι, καὶ τὴν οὐσίαν δημεύουσιν αὖθις ὡς τυράννου. καὶ τὰ μὲν ἐπὶ τούτοις αὐτοῦ πεπραγμένα κεκύρωται· ἃ δὲ ἐφ᾽ ἑαυτοῦ κατέλιπεν, ἀκυροῦσιν οὐ Βροῦτος ἔτι οὐδὲ Κάσσιος, ἀλλ᾽ οἱ κἀκείνους ἐς τόνδε τὸν ὄλεθρον ἐνελπίσαντες. τῆς μὲν οὖν ταφῆς ὑμεῖς ἐστὲ κύριοι, τῶν δὲ διαθηκῶν ἐγώ· καὶ οὔποτε ἃ ἐπιστεύθην προδώσω, πρὶν κἀμέ τις συνανέλῃ. Θορύβου δὲ καὶ ἀγανακτήσεως γινομένης παρὰ πάντων, μάλιστα τῶν τε καὶ ἐλπιζόντων ἐκ διαθηκῶν αὐτοῖς ἔσεσθαι, τάς τε διαθήκας ἐς τὸ μέσον ἔδοξε προφέρειν, καὶ θάπτειν τὸν ἄνδρα δημοσίᾳ. καὶ τοῖσδε ἡ βουλὴ διελύθη.

Βροῦτος δὲ καὶ Κάσσιος, αἰσθόμενοι τῶν γεγονότων, ἐς τὸ πλῆθος ὑπέπεμπον, καὶ παρεκάλουν πρὸς σφᾶς ἀνελθεῖν ἐς τὸ Καπιτώλιον. συνδραμόντων δὲ ὀξέως πολλῶν, ὁ Βροῦτος ἔλεξεν.

ἘΝΤΑΥ͂ΘΑ ὑμῖν ἐντυγχάνομεν, ὦ πολῖται, οἱ χθὲς κατ᾽ ἀγορὰν ἐντυχόντες, οὔτε ὡς ἐς ἱερὸν καταφυγόντες (οὐ γὰρ ἡμάρτομεν) οὔτε ὡς ἐπὶ κρημνὸν, οἱ τὰ καθ᾽ ἑαυτοὺς ἐπιτρέπομεν ὑμῖν) ἀλλὰ τὸ Κίννα πάθος ὀξύτερόν τε καὶ ἀλογώτερον αὐτοῦ γενόμενον, οὕτως ἠνάγκασεν. ἠσθόμεθα δὲ τῶν ἐχθρῶν διαβαλλόντων ἡμᾶς ἐς ἐπιορκίαν, καὶ ἐς αἰτίαν ἀπορίας εἰρήνης ἀσφαλοῦς.

pontificem, teſtamentum ejus proferenti minantur, bona tanquam tyranni ærario vindicant, acta illius quæ ad ſe pertinent rata habent, quæ verò ad ipſum defunctum, volunt irrita fieri: ídque non Brutus facit nec Caſſius, ſed iſti qui cædis autores & inſtigatores eis fuerunt. De 514
ſepultura igitur vos videritis, ego teſtamentum curabo, nunquam proditurus quod mihi eſt creditum, niſi me quoque aliquis occiderit. Inde omnibus ob rem indignam tumultuantibus, præſertim iis qui ſperabant ex eo ſibi obventurum aliquid, placuit & teſtamentum proferri in medium, & corpus funerari publicè: atque ita ſenatus diſſolutus eſt.

Quæ ubi ſenſerunt Brutus & Caſſius, per internuntios plebem vocabant ad ſe in Capitolium: ſtatímque facto ad eos multorum concurſu, Brutus ſic locutus eſt.

HIC nunc, Quirites, agimus vobiſcum, qui in foro heri egimus: non ut ad fanum refugi, nec enim peccavimus: neque ut ad locum præruptum, quippe qui res noſtras fidei veſtræ committimus: ſed Cinnæ caſus repentinus & indignus huc nos compulit. Et quoniam inimici nos calumniantur, quaſi perjuros & pacis turbatores, apud vos potiſſi- Bruti oratio ad populum.

καὶ ἐς αἰτίαν ἀπορίας εἰρήνης ἀσφαλοῦς.] His verbis, καὶ ἐς αἰτίαν ἀπορίας εἰρήνης ἀσφαλοῦς, aliquis primo aſpectu vix credat reſpondere iſta Ge- i, *pacis turbatores*. Nam, præterquam quòd illud ἀσφαλοῦς omittitur, nt certè illa Græca verba dici etiam de quopiam qui pacis turbator haud ari quęat, quum per eum ſteterit quominus pax ulla facta ſit: tantum abeſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

potiſſimùm libet hanc cauſam agere, cum quibus ſalvâ republica agemus quæ agenda ſunt. Poſtquam Cæſar è Gallia patriam invaſit hoſtiliter, & Pompeius reip. amantiſſimus, quemadmodum ſcitis, afflictus eſt, & poſt eum magna bonorum civium multitudo in Africam Hiſpaniámque pulſa periit, confirmata tyrannide ſecuritatem non temerè quærenti, oblivionem anteactorum jurati conceſſimus: qui ſi exegiſſet à nobis jusjurandum, non ſolùm patientiæ præteritarum injuriarum, ſed futuræ ſervitutis etiam, quid nunc inſidiatores noſtri non auderent? Equidem verè Romanos non unam mortem laturos opinor, priuſquam ſe jurejurando interpoſito ſervituti addicerent. Ergo ſi nihil contra libertatem noſtram Cæſar molitus eſt, perjuri ſu-

„ ἃ δὴ περὶ τούτων ἔχομεν εἰπ
„ ὑμῖν, ἐροῦμεν ὦ πολῖται,
„ ὧν καὶ τἄλλα δημοκρατου
„ πράξομεν. ἐπειδὴ Γάϊος
„ σαρ ἐκ Γαλατίας ἐπὶ τὴν
„ τρίδα ἤλασε σὺν ὅπλοις
„ μίοις, καὶ Πομπήϊος μὲν ὁ
„ κρατικώτατος ὑμῶν ἔπαθ
„ ἔπαθεν, ἐπὶ δ᾽ αὐτῷ πλῆ
„ ἄλλο πολιτῶν ἀγαθῶν ἔς τ
„ βύην καὶ Ἰβηρίαν ἐλαυνόμενοι
„ λώλεσαν, εἰκότως αὐτῷ δε
„ καὶ βέβαιον ἔχοντι τὴν τυραννί
„ ἀμνηστίαν αἰτοῦντι ἔδομεν,
„ μόσαμεν ὑπὲρ αὐτῆς· εἰ δ᾽ ἡ
„ μῖν ὀμνύναι προσέταττεν
„ παρελθόντα μόνον οἴσειν ἐγ
„ τως, ἀλλὰ δουλεύσειν ἐς τὸ
„ λον ἑκόντας, τί ἂν ἔπραξαν
„ ἐπιβουλεύοντες ἡμῖν; ἐγὼ
„ ὄντας γε Ῥωμαίους οἶμαι
„ λάκις ἀποθανεῖν ἑλέσθαι μᾶ
„ ἢ δουλεύειν ἑκόντας ἐπὶ ὅρκ
„ μὲν δὴ μηδὲν ἔτι εἰς δουλείαν
„ γάζετο ὁ Καῖσαρ, ἐπιωρκ
„

abeſt ut pacem turbaverit. Ideo magis conſultum videtur: Græcis verb ſiſtendo, reddere pluribus verbis, *& per quos fiat ut pace firma &* *careamus.* Fateor interim, poſſe hæc ita etiam accipi ut dicantur Brut Caſſius ac ceteri turbaſſe pacem, quæ alioqui firma futura erat. Atqu facit objectio illa, pag. ſeq. ἀλλὰ τίς, φασὶν, ἔτι ὅρκος ἐς ἀσφάλειαν νης ἂν γένοιτο; & ſequentia malim ita interpungere, ἃ δὴ περὶ τούτων μεν εἰπεῖν, ἐν ὑμῖν ἐροῦμεν.

Μεθ᾽ ὧν καὶ τἄλλα δημοκρατουμένων πράξομεν.] Scriptum fortaſſe τἄλλα τὰ τῶν δημοκρατουμένων πράξομεν. At P. Candidus vel aliam ſe tus lectionem videtur, videlicet ἐπράξαμεν, non πράξομεν: vel eju terpretatio depravata fuiſſe. Hanc enim apud eum habemus, *cum quib* *alia quæ ad popularem ſtatum pertinebant conſuluimus.* Dicendum enim ali erat, *cum quibus & alia quæ ad pop. ſtatum pertinebunt conſulemus.*

Ἐπὶ δ᾽ αὐτῷ πλῆθος ἄλλο πολιτῶν ἀγαθῶν ἔς τε Λιβύην καὶ Ἰβηρί λαυνόμενοι διαπώλεσαν, εἰκότως αὐτῷ δεδιότι καὶ βέβαιον ἔχοντι τὴν τ νίδα·] Quomodo rationi conſentaneum hoc δεδιότι eſſe dicemus? at δ τοντι tale videri poſſit, meo quidem judicio. Habet autem hoc verbum trariam illi ſignificationem: quum δεδίττοντι ſit *metum incutienti*, ut δε eſt *metuenti.*

„θῶ· εἰ δὲ οὔτε τὰς ἀρχὰς τὰς ἐν „ἄστει, οὔτε τὰς τῶν ἐθνῶν ἡγεμονίας, οὔτε στρατείας, ἢ ἱερωσύνας, ἢ κληρουχίας, ἢ τιμὰς ἄλλας ὑμῖν ἀπέδωκεν, οὐδὲ προὐβούλευεν ἡ βουλὴ ἐπὶ οὐδενὸς, οὐδ' ὁ δῆμος ἐπεκύρου, ἀλλὰ πάνθ' Καῖσαρ ἦν ἅπασιν ἐξ ἐπιτάγματος, καὶ οὐδὲ κόρος αὐτῷ τῶν κακῶν τις ἐγίγνετο, οἷος ἐγένετο Σύλλας· ἀλλ' ὁ μὲν τοὺς ἐχθροὺς καθελὼν, ἀπέδωκεν ὑμῖν τὴν πολιτείαν· ὁ δ' ἐπὶ ἄλλην στρατείαν χρόνιον ἀπιὼν, ἐς πενταετὲς ὑμῶν τὰ ἀρχαιρέσια προλαμβάνει· ποία ταῦτα ἦν ἐλευθερία, ἧς οὐδ' ἐλπὶς ὑπεφαίνετο ἔτι; τί δὲ οἱ τοῦ δήμου προστάται Σίτιλος καὶ Μάρυλλος; οὐχ ἱερὰν καὶ ἄσυλον ἄρχοντες ἀρχὴν ἐξηλαύνοντο σὺν ὕβρει; καὶ ὁ μὲν νόμος ὁ τῶν προγόνων καὶ ὁ ὅρκος οὐδ' ἐπάγεσθαι δίκην ἔτι οὖσι δημάρχοις ἐπιτρέπουσιν· ὁ δὲ Καῖσαρ αὐτοὺς ἐξήλασεν, οὐδὲ δίκην ἐπαγαγών. πότεροι οὖν καὶ ἐς τοὺς ἀσύλους ἡμάρτανον, ἢ Καῖσαρ μὲν ἱερὸς καὶ ἄσυλος, ὅτῳ τοῦθ' οὐχ ἑκόντες ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης, οὐδὲ πρὶν ἐπελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν πατρίδα μετὰ ὅπλοις, καὶ τοσούσδε καὶ τοιούσδε ἀγαθοὺς πολίτας κατακανόντι, ἐθέμεθα, τὴν δὲ τῶν δημάρχων ἀρχὴν οὐχ ἱερὰν καὶ ἄσυλον οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν δημοκρατίᾳ χωρὶς ἀνάγκης ὤμοσαν τε καὶ ἐ-

mus. quòd ſi nec magiſtratus urbanos provincialéſve, nec præfecturas exercituum, nec ſacerdotia, nec coloniarum deductiones alióſve honores in noſtra poteſtate reliquit, non ad ſenatum de his rebus retulit, non populi autoritatem requiſivit, ſed juſſa unius Cæſaris omnia poterant in rebus omnibus: ac ne ſic 515
quidem malis noſtris ſatiatus aut Syllam imitatus eſt: qui ſublatis inimicis reip. adminiſtrationem vobis reddidit: longè aliter quàm hic, qui diuturnam expeditionem aggreſſus, in quinquennium præoccupavit comitia, quænam hæc erat libertatis ſpecies, cujus ne ſpes quidem reliqua facta eſt? Quid dicam de tribuniſplebis, Cæſetio, Marullóque? an non ſacroſanctus magiſtratus contumelioſè pulſus eſt? Et leges quidem ac jusjurandum noſtrorum majorum, ne in jus quidem vocari tribunos pl. ſinunt, tantiſper dum in magiſtratu ſunt: Cæſar verò ne in jus quidem vocatos egit in exilium. Utri igitur ſacroſanctos violavimus? Niſi fortè Cæſar ſacroſanctus eſt, quem non ſponte ſed coacti, oppreſſa armis patria, tot egregiis civibus occiſis, eo honore dignati ſumus: & tribunitia poteſtas ſacroſancta non erit, ſecus quàm à majoribus noſtris in libera re-

Cæſetius & Marullus tr. pl. acti in exilium.

pl. ultro juratum eſt additis diris execrationibus etiam in poſteros,

τὴν δὲ τῶν δημάρχων ἀρχὴν οὐχ ἱερὰν καὶ ἄσυλον οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν δημοκρατίᾳ χωρὶς ἀνάγκης ὤμοσάν τε καὶ ἐπηράσαντο ἐς ἀεὶ ἔσεσθαι;] Perſuaſum habeo, poſt ἱερὰν καὶ ἄσυλον deeſſe hæc verba, ἐκ ἐρρῶμέν ἦν &c.

ros, ſi qui unquam contrà fecerint. Quid vectigalia pop. Rom. & rationes publicanorum, quónam conferebantur? quis nobis invitis aperiebat ærarium? quis contrectavit intactas hactenus pecunias? quis tribuno pl. obſiſtenti mortem minatus eſt? Dicent, quod jam jusjurandum ſupereſt, quo firmetur pacis ſtabilitas? Si nemo tyrannum agat, ne opus quidem erit ſacramentis, ſicut ne antea noſtri majores opus eis habuerunt: quòd ſi quis aſpirarit ad tyrannidem, nulla fides Romanis erga tyrannos, nulla religio. Atque hæc pro patria loquimur, adhuc conſtituti in periculo, nec unquam præmonere ceſſabimus. Ceterùm quod ad calumnias de coloniis dedúcendis attinet, quibus conantur vos exaſperare, ſiqui adeſtis aut deducti aut deducendi, in gratiam meam voſmet ſignificate. Quúmque multi ſignum feciſſent, Benefactum, inquit, quòd cum aliis veniſtis civibus: ceterùm par eſt ut qui æ-
516 quo honore eſtis & haberi vultis cum reliquis, eundem quoque affectum rependatis patriæ. Vos

,, πειράσαιντο ἐς ἀεὶ ἔσεσθαι; π
,, οἱ φόροι τῆς ἡγεμονίας καὶ λογι
,, συνεφέροντο; τίς δ' ἡμῶν ἀ-
,, των ἤνοιγε τὰ ταμεῖα; τίς
,, ἀψαύστων καὶ ἀθίκτων χρημάτων
,, προσήψατο; καὶ ἑτέρῳ δημάρ
,, κωλύοντι θάνατον ἠπείλει;
,, λά τις, φασὶν, ἔτι ὅρκος
,, ἀσφάλειαν εἰρήνης ἂν γένοι
,, εἰ μὲν οὐ τυραννήσει τις, οὐδὲ
,, κων δεῖ, οὐδὲ γὰρ τοῖς πατ
,, σιν ἡμῶν ἐδέησεν οὐδέ ποτε,
,, δ' ἐπιθυμήσει τις ἄλλος τυρ
,, νίδος, οὐδὲν πιστὸν ἐστι Ῥωμαι
,, πρὸς τυράννους οὐδ' εὔορκον.
,, τάδε προλέγομεν ἔτι ὄντες
,, τῷ κινδύνῳ καὶ προεροῦμεν ὑ
,, τῆς πατρίδος αἰεί καὶ γὰρ ὁ
,, ἐν ἀσφαλεῖ τιμῇ παρὰ Και
,, σαρι, τὴν πατρίδα τῆς ἡμετέ
,, τιμῆς προετιμήσαμεν. Διαβ
,, λουσι δ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ ταῖς
,, ρουχίαις ἐρεθίζοντες ὑμᾶς· ε
,, τινες τῶν ᾠκισμένων ἢ οἰκισθη
,, μένων πάρεστε, χαρίσασθέ μ
,, καὶ ἐπισημήνασθε ἑαυτούς. ἐπ
,, μηνάμενων δὲ πολλῶν, ΕΥ̓ γ
,, πεν, ὦ ἄνδρες, τοῖς ἄλλοι
,, ποιήσατε συνελθόντες, χρὴ
,, ὑμᾶς τὰ εἰκότα τιμωμένους τ
,, περιποιουμένους ἐκ τῆς πατρί
,, τὰ ἴσα τὴν ἐκπέμπουσαν ἀ
,, γε

aut alia ejuſmodi, ut ita ſcribatur hic locus, τὴν δὲ τῶν δημάρχων ἀρχὴν ρὰν καὶ ἄσυλον οὐκ ἐθέμεθα (vel οὐχ ἱερὰν καὶ ἄσυλον ἐθέμεθα) ἣν οἱ πα ἡμῶν ἐν δημοκρ. &c. Alioqui certè ex accuſativis faciendi eſſent nomina ſicut in priori habemus membro nominativos. Verùm & ita caſus mutan illa particula ἣν inſerenda eſſet: hoc modo, ἡ δὲ τῶν δημάρχων ἀρχὴ ἱερὰ καὶ ἄσυλος, ἣν οἱ πατ. Et non dubium eſt quin ἐπεδέξαντο mu in ἐπηρεάσαντο debeat. Sunt autem obſervanda hæc verba, χωρὶς ἀνάγ quæ per antitheſin ponuntur: quum in priore membro dictum ſit con οὐχ ἑκόντες, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης.

Χρὴ δὲ ὑμᾶς τὰ εἰκότα τιμωμένους τε καὶ περιποιουμένους ἐκ τῆς πατρί τὰ ἴσα τὴν ἐκπέμπουσαν ἀντιγεραίρειν.] Debuit Gelen. dicere potius, P

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

„χαρίζειν. ὑμᾶς ὁ δῆμος ἔδωκεν
„πὶ Κελτοὺς καὶ Βρεττανοὺς τῷ Καί-
„σαρι, καὶ ἀριστεύοντας ἔδει τι-
„μῶν καὶ ἀριστείων τυχεῖν. ὁ δέ, ὑ-
„μᾶς τοῖς ὅρκοις περιλαβών, ἐπή-
„γαγε μὲν ἐπὶ τὴν πόλιν μάλα ἀ-

pop. Ro. attribuit Cæſari contra Gallos Britannóſque, & re feliciter geſta, meriti eſtis militaria dona præmiáque: at ille vos ſacramento devinctos, duxit invitos contra patriam, duxit æquè invitos

m ut qui æquo hon. nam & hîc partic. δὲ rationem reddit. Malè autem τὰ
jungit cum præcedentibus, quod ad ſequentia pertinet: malè etiam pa-
e mentionem inter præcedentia omittit. Sunt & alia quæ in hujus loci in-
pretatione deſiderans, ita malim eum reddere, *Oportet enim ut vos, qui*
ntum par eſt honoris aliáque à patria conſequimini, eam vos emittentem non
ore viciſſim honore afficiatis. At Gelenius ita, *Ceterùm par eſt ut qui æquo*
re eſtis & haberi vultis cum reliquis, eundem quoque affectum rependatis pa-
. In qua interpretatione, putavit ſe his verbis, *& haberi vultis*, expri-
e hæc, καὶ προτιμωμένους: quaſi patria honorem ſeu honorarium ipſis
daret, niſi id ab ea contendentibus. Verùm minus eſſet patriæ beneſi-
m: ut omittam, aliquid coactum habere iſtam hujus participii interpre-
onem. At hoc de mea dici non poteſt: quam ut adjuvarem, addidi vo-
a *aliáque*: verùm huic loco tam convenientem, ut etiam multis videri
iſſa poſſit: tanquam ita ſcripſerit Appianus, τὰ εἰκότα τιμωμένους τε καὶ
α προτιμωμένους ἐκ τῆς πατρίδος. niſi quis malit τἆλλα, quod reddatur
ra. Etiam interpunge poſt ἴσα, ne, cum Gelenio, præcedentibus jun-
quod ad ſequentia pertinet, uti monui in annot. præcedente: ſicut & de
e ἐκπέμπουσαν ab eo prætermiſſa. Dicuntur autem hæc (ſicut & pag. 539.
μὲν γὰρ ἐκπέμψουσιν, ἂν σωφρονῶσι, τὸν δῆμον, ἐπὶ τὰς ἀποικίας) de com-
ni patria, Roma videlicet, emittente illos in ea loca ubi ſedes ſuas poſi-
i erant, agros ſibi ab ea donatos poſſidentes. Atque hoc vocat οἰκίζειν
συνοικίζειν, in hac ipſa pagina. Nam circa ejus medium dicit, καὶ ἐς τὸ
ος (videlicet τῆς γῆς) ᾤκιζον τοὺς ἐστρατευμένους. ubi Gelen. vertit *dedu-*
colonos futuros. P. Candidus, *juſſit incolere eos.* Et paulo pòſt, ὑμᾶς
ᾤκιζεν, *vos in colonias deducebat:* at ille alter interpres, *incolatum habere*
uit. Quinetiam in fine pag. præcedentis dictum de iiſdem fuit, τῶν ᾠκι-
μένων ἢ οἰκισθησομένων. ubi Gel. deductos aut deducendos dicit: alter, in-
entes vel incolatum habituros. Atque ut συνῴκιζεν in eo quem modò at-
i loco habemus, ſic etiam συνοικισμὸν, pag 517. Jam verò & ἀποικίας
s habere dicebantur qui ita συνῳκίζοντο, ſive ᾠκίζοντο. Legitur enim
536. μηδ᾽ ὅσοι καταδεχθέντες εἰς τὰς ἀποικίας ἐπιμένουσι τῇ πόλει. Et 539.
ca principium, ἐκπέμψουσι τὸν δῆμον ἐπὶ τὰς ἀποικίας. Et 533. οἱ δὲ τῷ
ησαρι ςρατευσάμενοί τε καὶ ἐς κληρουχίας διῃρημένοι σύνετρεχον ἐκ τῶν ἀποι-
ῶν. Verùm & ἀποικίδας πόλεις legimus in fine pag. 546. ἤδη πολλοὺς περιέ-
μπεν ἔς τε τὰς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀποικίδας πόλεις. loquitur autem de Octa-
o. Præterea in loco illo pag. 533. obſerva etiam κληρουχίας eadem de re
ci, ſicut & in fine paginæ 515. τῆς κληρουχίαις, & pag 517. τὴν κληρουχίαν.
eterùm de hoc etiam monebo lectorem, quum dicitur initio hujus paginæ,
ὶ ἴσα τὴν ἐκπέμπουσαν ἀντιχαρίζειν, perinde eſſe acſi diceretur, τὰ ἴσα
τὴν (videlicet τὴν πατρίδα) ἀντιχαρίζειν, τὴν ἐκπέμπουσαν ἐς γῆν ἢ τι-
ῶδε ὑπ᾽ αὐτῆς. vel, εἰς κληρουχίας (ut in fine pag. præcedentis habuimus
ῖς κληρουχίαις) αἷς, ὥσπερ ἀριστείοις, ὑμᾶς τιμᾷ. Ita enim ἀριστεῖα dici
demus in hac pag. non procul ab eo dè quo agitur loco.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

invitos contra optimos cives in Africam. Quam in his bellis navaſtis operam, ejus præmia petere puderet vos fortaſſe: ſed quia nec nunc invidia, nec poſthac tempus aut oblivio poterit obliterare veſtra egregia facinora, bellis Gallicis Britannicíſque edita, horum vos manent præmia, qualia pop. Rom. dare militibus eſt ſolitus: non cum injuria eorum qui nihil peccarunt, nec aliis adempta dividendo aliis, & prædam vertendo in præmia: ſed hoſtes devictos agris mulctando, non totis ſed parte tantùm, in quam emeritos deducerent, colonos futuros, & ſubactam provinciam aut civitatem retenturos in officio: quibus ſi armis quæſitus ager non ſufficeret, addebatur aliquid de publico, aut parato pecunia publica. Ita populus ſine aliorum injuria vos in colonias deducebat antea. Sed Sylla & Cæſar vi & armis hoſtiliter oppreſſa republica, ut qui contra ipſam patriam opus haberent ſatellitio, neque dimiſerunt vos in ſuam quemque patriam, neque agros vobis emerunt, aut bello paratos diviſerunt, neque priſtinos eorum dominos pretio reddito ſolati ſunt, quamvis multum pecuniarum haberent ex ærario, multum item ex vectigalibus publicis: ſed in ipſa Italia nihil commerita, non jure belli, ſed more latrocinii veteribus poſſeſſoribus ademerunt agros, domos, ſepulchra, ſana,

„ βουλῦντας, ἐπήγαγε δὲ τοῖς ἀ
„ ϛοις τῶν πολιτῶν ἐς Λιβύην,
„ κινοῦντας ὁμοίως. εἰ μὲν δὴ μ
„ ταῦτα ὑμῖν ἐπέπρακτο, ᾐδεῖ
„ ἂν ἴσως ἐπὶ τοιούτοις αἰτεῖν ἀρ
„ ϛεῖα, ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς φθόνος,
„ χρόνος, ἢ ἀνθρωπίνη λήθη
„ ἐπὶ Κελτοῖς καὶ Βρεττανοῖς ὑμ
„ ἔργα σβέσει, ὑπὲρ τούτων ὑμ
„ ἐϛὶ τὰ ἀριϛεῖα, ἃ καὶ τοῖς πάλ
„ ϛρατευομένοις ὁ δῆμος ἐδίδο
„ οἰκείων μὲν ἀνδρῶν ἢ ἀναμαρτήτ
„ οὔποτε γῆν ἀφαιρούμενος, οὐ
„ ἑτέροις ἐπινέμων τὰ ἀλλότρια
„ οὐδ' ἡγούμενος δεῖν ἀμείβεσθ
„ δι' ἀδικημάτων· τῶν δὲ πολεμί
„ ὅτε κρατήσειεν, οὐδὲ τούτων
„ πᾶσαν τὴν γῆν ἀφῃρεῖτο, ἀ
„ λὰ ἐμερίζετο, καὶ ἐς τὸ μέρ
„ ᾤκιζον τοὺς ἐϛρατευμένους, φ
„ λακας εἶναι τῶν πεπολεμηκότων,
„ οὐκ ἀρκούσης ἐνίοτε τῆς δορυκτ
„ του γῆς, καὶ τὴν δημοσίαν ἐπέ
„ μον, ἢ ἐωνοῦντο ἑτέραν· οὕτω
„ ὑμᾶς ὁ δῆμος συνῴκιζεν ἀλ
„ πως ἅπασι. Σύλλας δὲ καὶ Κα
„ σαρ οἱ σὺν ὅπλοις ἐς τὴν πα
„ τρίδα ὡς πολεμίαν ἐμβαλόντ
„ ἐπὶ αὐτῇ τῇ πατρίδι φρουρ
„ καὶ δορυφόρων δεόμενοι, οὔτε δι
„ λυσαν ὑμᾶς ἐς τὰς πατρίδας
„ οὔτε γῆν ὑμῖν ἐωνοῦντο, ἢ τὴν
„ τῶν δεδημευμένων ἀνδρῶν ἐπένεμο
„ οὔτε τὰς τιμὰς τοῖς ἀφαιρουμ
„ νοις ἐς παρηγορίαν ἐδίδοσαν
„ πολλὰ μὲν ἐκ τῶν ταμιείων ἔχο
„ τες, πολλὰ δὲ ἐκ τῶν δεδημευ
„ μένων, ἀλλὰ τὴν Ἰταλίαν οὐδ
„ ἁμαρτοῦσαν, οὐδὲ ἀδικοῦσαν π
„ λέμου νόμῳ καὶ λῃϛείας νόμῳ
„ τήν τε γῆν ἀφῃροῦντο καὶ οἰκία
„ καὶ τάφους καὶ ἱερὰ, ἂν οὐδὲ τοὺς ἀλλοφύλους πολεμίους ἀφῃροῦμ
„ θα

„ζε, ἀλλὰ δεκάτην αὐτοῖς μόνων καρπῶν ἐπετάσσομεν. οἱ δὲ ὑμῖν τὰ τῶν ὑμετέρων ὁμοεθνῶν διένεμον, τῶν ἐπὶ Κελτοὺς ὑμᾶς σὺν τῷ Καίσαρι στρατευσάντων, καὶ προπεμψάντων, καὶ εὐξαμένων πολλὰ ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων νικητηρίων, καὶ συνῴκιζον ὑμᾶς ἐς ταῦτα ἀθρόους ὑπὸ σημείοις καὶ συντάξει στρατιωτικῇ, μήτε εἰρηνεύειν δυναμένους, μήτε ἀδεεῖς εἶναι τῶν ἐξελαθέντων. ὁ γὰρ ἐλαυνόμενος καὶ τῶν ὄντων ἀφῃρημένος, ἔμελλεν ὑμῖν περὶ πολλῶν ἐφεδρεύειν καιροφυλακῶν· τοῦτο δ' ἦν ὅπερ οἱ τύραννοι μάλιστα ἐβούλοντο, οὐ γῆν ὑμᾶς λαβεῖν, ἣν δὴ καὶ ἑτέρωθεν εἶχον παρασχεῖν, ἀλλ' ὅπως ἐχθροὺς ἐφεδρεύοντας ἔχοντες αἰεί, βέβαιοι φύλακες ἦτε τῆς ἀρχῆς τῆς τοιαῦτα ὑμῖν συναδικούσης. εὔνοια γὰρ ἐς τυράννους γίγνεται δορυφόρων ἐκ τοῦ συναδικεῖν καὶ συνδεδιέναι. καὶ τοῦτο, ὦ θεοί, συνοικισμὸν ἐκάλουν, ᾧ θρῆνος ὁμοφύλων ἀνδρῶν ἐπῆν, καὶ ἀνάστασις οὐδὲν ἀδικούντων· ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ὑμᾶς ἐξεπίτηδες ἐχθροὺς ἐποιοῦντο τοῖς ὁμοεθνέσιν ὑπὲρ τοῦ σφετέρου συμφέροντος, ἡμεῖς δὲ οὓς οἱ νῦν τῆς πατρίδος ò quibus præſentis reipub.

quæ ne exteris quidem devictis adimimus, contenti decimis fructuum. At iſti diviſerunt vobis agros veſtrorum popularium, auſpiciis ipſius Cæſaris, ſociorum expeditionis Gallicæ, qui vos votis pro victoria veſtra nuncupatis proſecuti ſunt: eóque vos deduxerunt ſub ſignis inſtructos militariter, neque ſatis pacatos, & parum ſecuros ab illis qui coacti ſunt agris cedere: pulſus enim quiſque & bonis exutus, non poterat non inſidiari vobis, captando tempus opportunius. Atque id erat quod tyranni agebant maximè, non ut agros haberetis, quos aliàs vobis dare poterant: ſed ut metu inimicorum ſemper ſoliciti, firmi cuſtodes eſſetis poteſtatis in communi vobiſcum hærentis invidia: tyrannis enim ſuos ſatellites commune maleficium communíſque metus conciliat. Atque huic facto, pro ſuperi, coloniæ nomen eſt inditum, quod conjunctum eſſet cum lamentis popularium, & migratione nihil commeritorum. Verùm illis hoc curæ fuit, ut veſtræ cum ejuſdem nationis hominibus inimicitiæ in ipſorum utilitatem cederent: nos præſides ſalutem ſe ajunt clementer 517

Οἱ δὲ ὑμῖν τὰ τῶν ὑμετέρων ὁμοεθνῶν διένεμον, τῶν ἐπὶ Κελτοὺς ὑμᾶς αὐ- Καίσαρι στρατευσάντων.] Apertè mendoſa eſt hæc lectio, τῶν ἐπὶ Κελτοὺς ᾶς αὐτῷ Καίσαρι στρατευσάντων. ſed non minus aperta eſt (meo quidem licio) ejus emendatio: ſi videlicet ſcribatur, τῶν ἐπὶ Κελτούς, ὥσπερ ὑμᾶς, τῷ Καίσαρι στρατευσάντων. Gelenius à me diſſentire non videtur, quum rtit, *ſociorum expeditionis Gallicæ*. At P. Candidus ita reddit hunc locum quid ſibi velit, vix quiſquam intellecturus ſit: tantum abeſt ut quam ſeutus ſit lectionem, poſſit animadvertere. Hæc enim ſunt ejus verba, *eom videlicet qui vos ſupra Celtas Cæſaris militiæ conjunxerunt.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

menter concedere, poſſeſſionem veſtrorum agrorum ratam vobis & nunc volumus, & in poſterum habebimus: ídque deum, in cujus fano nunc ſumus, teſtamur vel in præſens vel in futurum: nec unquam vobis quæ veſtra ſunt, Brutus auferet aut Caſſius, aut omnes qui pro veſtra libertate non gravati ſunt ſubire periculum. Et quod unum in hoc negotio poteſt incuſari, ei quoque afferemus remedium, quod ut pacis cum popularibus vinculum debet eſſe vobis auditu jucundiſſimum: videlicet prima quaque occaſione curaturos nos pretium ex publica pecunia, veteribus agrorum poſſeſſoribus, ut in poſterum non ſolùm firma, ſed ſecura etiam fiat veſtra poſſeſſio.

Hæc Bruti dicta, & concionantis, & poſt concionem ſolutam probata ſunt ut æquiſſima, mirantibus eos viros, ut intrepidos & amantes reipublicæ, conciliatáque in hunc modum benevolentia, res dilata eſt in diem craſtinam. Quæ poſtquam illuxit, advocata concione per coſſ. S. C. recitatum eſt, móxque Cicero multa in laudem oblivionis injuriarum diſſeruit: quibus libenter auditis populus vocabat Caſſianos è Capitolio: illis contrà poſtulantibus ad ſe mitti obſides,

Cicero de oblivione injuriarum diſſerit.

,, περιεστάναι φασὶν ἐλέῳ περι…
,, ζειν, τήν τε γῆν ὑμῖν τήνδε …
,, τὴν ἐσαεὶ βεβαιοῦμεν καὶ βεβαιώ…
,, μεν, καὶ μάρτυρα τὸν θεὸν τ…
,, ποιούμεθα, καὶ ἔχετε καὶ ἕξετε, ἃ…
,, λήφατε, καὶ οὐ μήτις ὑμᾶς ἀ…
,, λήσεται τοῦθ', οὐ Βροῦτος οὐ Κάσσι…
,, οὐχ οἵδε πάντες, οἱ τῆς ὑμετέ…
,, ἐλευθερίας προκινδυνεύσαμ…
,, ὃ δ' ἐν τῷ ἔργῳ μόνον ἐστὶν ἐ…
,, μεμπτὸν, ἰασόμεθα ἡμεῖς, δια…
,, λακτήριον ὑμῖν ἅμα ἐς τοὺς ὁμ…
,, ἐθνεῖς ἐσόμενον, καὶ ἥδιστον ἤδη π…
,, θομένοις, οἷς τὴν τιμὴν τῆσδε
,, γῆς τοῖς ἀφῃρημένοις ἡμεῖς …
,, τῶν δημοσίων χρημάτων εὐθὺς …
,, πρώτης ἀφορμῆς ἀποδώσομεν …
,, μὴ βέβαιον ἔχητε μόνον ὑμεῖς …
,, κληρουχίαν, ἀλλὰ καὶ ἄφθονον.

Τοιαῦτα τοῦ Βρούτου λέγοντος …
κροώμενοί τε ἔτι πάντες, καὶ διαλε…
μενοι κατὰ σφᾶς, ἐπῄνουν ὡς δικα…
τατα, καὶ τοὺς ἄνδρας ὡς ἀκαταπλή…
κτους δὴ καὶ μάλιστα φιλοδήμους
θαύματι ἐποιοῦντο, καὶ ἐς εὔνοιαν π…
αὐτοὺς μετετίθεντο, καὶ ἐς τὴν ἐπι…
σαν αὐτοῖς συμπράξειν ἔμελλον.
μα δ' ἡμέρᾳ οἱ μὲν ὕπατοι τὸ πλ…
θος ἐς ἐκκλησίαν συνεκάλουν,
ἀνεγινώσκετο αὐτοῖς τὰ δόξαντα,
Κικέρων πολὺ τῆς ἀμνηστίας ἐγκ…
μιον ἐπέλεγεν. οἱ δὲ ἡδόμενοι, κατ…
κάλουν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοὺς ἀμφὶ …
Κάσσιον, καὶ οἵδε ἀναπέμπειν ἀ…
τοῖς ἐν τοσῷδε ὅμηρα ἐκέλευον,
ἀνεπέμποντο οἱ παῖδες Ἀντωνίου
καὶ Λ…

Οἱ τῆς ὑμετέρας ἐλευθερίας προκινδυνεύσαμεν] Agnoſcit προκινδυνεύ… σαμεν & P. Candidus: Gelenius tamen legit προκινδύνευσαν. Sed ferri p… teſt προκινδυνεύσαμεν, etiamſi jam ſeipſum & Caſſium nominaverat: ta… quam diceret, οὐχ οἵδε πάντες οἱ τῆς ὑμετέρας ἐλευθερίας μεθ' ἡμῶν προ… κινδύνευσαν.

E'

...Ἀτιδίου ὀφθέντων δὲ τῶν ἀμφὶ τὸν
...ῶν, κρότος ἦν καὶ βοή· καὶ τῶν
...των εἰπεῖν τι βουλομένων, οὐκ ἀ-
...μενοι, δεξιώσασθαι αὐτοὺς καὶ
...αλλαγῆναι πρότερον ἐκέλευον,
...ται μὲν οὕτως. καὶ διεσείετο μά-
...τοῖς ὑπάτοις ἡ γνώμη ὑπὸ
...ὶ φθόνου, ὡς τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰ
...αὐτοὺς ὑπερισχυσόντων ἐν τῇ πο-
... διαθῆκαι δὲ τοῦ Καίσαρος
...ων φερόμεναι, καὶ εὐθὺς αὐτὰς
...ῆθος ἐκέλευον ἀναγινώσκειν.
...οῦ δὴ τοῦ Καίσαρος παῖς ἐγί-
...ὲν αὐταῖς, ὁ τῆς ἀδελφῆς θυ-
...ιδοῦς Ὀκτάουιος, τῷ δήμῳ δὲ
...οἱ κῆποι ἐνδιαίτημα δεδομέ-
...καὶ κατ᾽ ἄνδρα Ῥωμαίων τῶν ὄν-
...τι ἐν ἄστει, πέντε καὶ ἑβδομή-
... Ἀττικαὶ δραχμαί, καὶ ὑπε-
...έτο αὖθις ἐς ὀργὴν ὁ δῆμος,
...ου μὲν κατηγορίας προπιπτουμέ-
...διαθήκης δὲ φιλοπόλιδος ἀν-
...ρῶντες· οἴκτιστον δὲ ἐφάνη μά-
...αὐτοῖς, ὅτι τῶν ἀνδροφόνων Δέ-
...ος ὁ Βροῦτος ἐν τοῖς δευτέροις
...νόμοις ἐγέγραπτο παῖς. ἔθος
...τοῖς Ῥωμαίοις παραγράφειν τοῖς
...νόμοις ἑτέρους, εἰ μὴ κληρονο-
...οἱ πρότεροι· ἐφ᾽ ᾧ δὴ καὶ μᾶλλον
...ρφόσοντο, καὶ δεινὸν καὶ ἀθέμιστον
...ς καὶ Δέκιμον ἐπιβουλεῦσαι Καί-
..., παῖδα αὐτῷ γεγραμμένον εἶναι.
...καὶ Πείσωνος τὸ σῶμα φέρον-
...ἐς τὴν ἀγοράν, πλῆθός τε ἄ-
...ἐς φρουρὰν συνέδραμεν σὺν ὅ-
...ς, καὶ μετὰ βοῆς καὶ πομπῆς δα-
...ς ἐπὶ τὰ Ἔμβολα προυτέθη·
...γή τε καὶ θρῆνος ἦν αὖθις ἐπὶ-
...ον, καὶ τὰ ὅπλα ἐπατάγουν οἱ
...σμένοι, καὶ κατὰ μικρὸν ἐν με-

miſſi ſunt Antonii Lepidíque liberi. Ubi verò Caſſiani in conſpectum venerunt, plauſus cum acclamatione exortus eſt: quúmque conſules aliquid vellent dicere, conclamatum reconcilia- 518 rentur prius & cives ſuos in gratiam reciperent: id quod factum eſt. Tum conſules timor cum invidia ſubiit, quaſi conjurati jam potiores futuri eſſent in adminiſtratione reipublicæ. Allato deinde teſtamento Cæſaris, populus id ſtatim recitari voluit. in eo filius adoptatus eſt ex ſororis filia nepos Octavius. horti publicati ſunt pop. Ro. viritim diviſæ ſunt ſeptuagenæ quinæ drachmæ Atticæ: quæ res denuo commovit indignationem civium, dum ex teſtamento agnoſcunt amatorem patriæ, quem modò tanquam tyrannum incuſari audierant. Sed maximè miſerationem movit, quòd Decimus Brutus inter ſecundos hæredes ſcriptus erat filius. ſolent enim Romani alteros hæredes aſcribere, ſi forte contingat priores hæreditatem non adire. Id verò ut nefarium facinus omnes exhorruerunt, conjuraſſe in Cæſaris caput cum qui adoptatus ſit in filium. Poſtquam autem Piſo corpus in forum intulit, cum armis ingens multitudo accurrit ad ejus cuſtodiam, móxque magnificè pro roſtris eſt depoſitum cum acclamationibus. Ibi comploratio lamentáque renovata diu tenuerunt, armatis interim ſcuta complodentibus: atque ita paulatim animos eorum tentabat decreti de oblivione pœ-

Teſtamentum Cæſaris.

Decimus Brutus ſecundus hæres aſcriptus.

na pœnitentia. Id animadvertens
Antonius, non ceſſavit: ſed ex
officio habiturus orationem in
funere conſulis conſul, amici a-
micus, cognati cognatus (nam
& cognatione ipſum attingebat)
rurſum ad ſolitas artes verſus, ſic
locutus eſt, Non eſt æquum Qui-
rites, ut tanti viri funebris lau-
datio per me unum potius fiat
quàm per univerſam patriam:
quapropter quos illi honores vir-
tutis ergô S.P.Q.R. de communi
conſenſu decrevit viventi, publi-
ca magis quàm privata voce reci-
tabo. Móxque recitare cœpit vul-
tu gravi, & ad mœſtitiam com-
poſito, diſertè ſingula pronun-
tians, immoránſque ei maximè
parti qua ſupra hominem attol-
519 lebatur, ſacroſanctus, pater pa-
triæ, benemeritus, princeps ap-
pellatus, & aliis nulli antè con-
ceſſis nominibus: per hæc ſingu-
la Antonius faciem manúmque
vertens ad corpus Cæſaris, verba
geſtu adjuvabat, & ad ſingulas
has appellationes addebat aliquot
voces ex miſeratione mixtas ac
indignatione. Quum decretum
nominabat eum patrem patriæ,
ipſe ſubjunxit, En pietatis erga il-
lum teſtimonium: quum ſacro-
ſanctum & nemini violabilem,
imò aliorum etiam refugium,
ſubjunxit, Non alius ad hunc re-
fugiens, ſed ipſe ſacroſanctus oc-
ciſus eſt: quem honorem à vobis
nec extorſit, nec concupiit. Pu-
denda verò eſt noſtra illiberali-
tas, ſi indignis talia decernimus,

πανοίᾳ τῆς ἀμνηστίας ἐγίγνοντο· ὁ
Ἀντώνιος ὧδε ἔχοντας ἰδὼν, οὐ-
θῆκεν, ἀλλὰ ᾑρημένος εἰπεῖν ἐ-
πιτάφιον, οἷα ὕπατος ὑπάτου
φίλος φίλου, καὶ συγγενὴς συγγ
(ἦν γὰρ δὴ Καίσαρι κατὰ μέρη ο-
γενὴς) ἐτέχναζεν αὖθις, καὶ ἔλ
„ ὧδε, ΟΥ'κ ἄξιον, ὦ πολῖτ
„ τοσοῦδε ἀνδρὸς ἐπιτάφιον ἐπ
„ παρ' ἐμοῦ μᾶλλον ἑνὸς ὄντος
„ παρὰ τῆς πατρίδος ὅλης ἀ
„ γίνεσθαι· ὅσα δὴ τῆς ἀρετῆς αἰ
„ ὑμεῖς ἀγάμενοι πάντες ὁμαλ
„ ἥ τε βουλὴ καὶ μετ' αὐτῆς ὁ
„ μος ἔτι περιόντι ἐψηφίσασθε,
„ μετέραν, καὶ οὐκ Ἀντωνίου τ
„ φωνὴν εἶναι τιθέμενος, ἀναγ-
„ σομαι. καὶ ἀνεγίγνωσκε τῷ
προσώπῳ σοβαρῷ καὶ σκυθρωπ
τῇ φωνῇ δὲ ἐνσημαινόμενος ἕ
στα, καὶ ἐφιστάμενος οἷς μάλιστα
τὸν ἐν τῷ ψηφίσματι ἐξεθείαζ
ἱερὸν καὶ ἄσυλον, ἢ πατέρα πατ
δος, ἢ εὐεργέτην, ἢ προστάτ
οἷον οὐχ ἕτερον, ὀνομάζοντες· ἐφ
κάστῳ δὲ τούτων ὁ Ἀντώνιος τὴν
ψιν καὶ τὴν χεῖρα ἐς τὸ σῶμα
Καίσαρος ἐπιστρέφων, ἐν παρ
βολῇ τοῦ λόγου τὸ ἔργον ἐπεδείκ
ἐπεφθέγγετο δέ πού τι καὶ βραχυ
κάστῳ, μεμιγμένον οἴκτῳ καὶ ἀγ
νακτήσει· ἔνθα μὲν τὸ ψήφισμα
ποι Πατέρα πατρίδος, ἐπιλέγ
„ Τοῦτο ἐπιεικείας ἐστὶ μαρτυρ
ἔνθα δὲ ἦν ἱερὸς καὶ ἄσυλος κ
παθὴς, καὶ ὅστις αὐτῷ καὶ ἕτερ
„ προσφύγοι, ΟΥ'χ ἕτερος
„ τῶνδε προσφεύγων, ἀλλ' αὐ
„ ὑμῖν ὁ ἄσυλος καὶ ἱερὸς ἀνῄρη
„ οὐ βιασάμενος οἷα τύραννος λ
„ βεῖν τάσδε τὰς τιμὰς, ἃς οὐ
„ ᾔτησεν. ἀνελευθερώτατοι δὲ ἄρα ἡμεῖς οἱ τοιάδε τοῖς ἀναξίοις

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

...ι αἰτοῦσι δίδομεν· ἀλλ' ὑμεῖς ...ἑαυτῶν ὑπεραπολογεῖσθε ὡς οὐκ ...ἐλευθέρων, ὦ πιστοὶ πολῖται, ...αὐτῇ καὶ νῦν πρὸς τεθνεῶτα ...ώμενοι τιμῇ· καὶ αὖθις ἀνεγί-...σκε τοὺς ὅρκους, ἦ μὴν φυλά-...ν Καίσαρα καὶ τὸ τοῦ Καίσαρος ...ῶ, παντὶ σθένει πάντας, ἢ εἴ-...πιβουλεύσειεν, ἐξώλεις εἶναι τοὺς ...ἀμυνοῦντας αὐτῷ· ἐφ' ὅτῳ δὴ ...τα τὴν φωνὴν ἐπιτείνας, καὶ ...χεῖρα ἐς τὸ Καπιτώλιον ἀνα-...ὼν, Ἐγὼ μὲν, εἶπεν, ὦ Ζεῦ ...ἄτριε καὶ θεοὶ, ἕτοιμος ἀμύνειν ὤμοσα καὶ ἠρασάμην, ἐπεὶ τοῖς ὁμοτίμοις δοκεῖ συνοίσειν ...ὲ ἐγνωσμένα, συνενεγκεῖν εὔχο-...μαι. θορύβου δ' ἐκ τῆς βουλῆς ἐ-...δε μάλιστα περιφανῶς ἐς αὐ-...εἰρημένῳ γενομένου, ἐπικαταψύ-...χων αὐτὴν ὁ Ἀντώνιος καὶ παλινῳ-...ῶν, ἔφη, Ἔοικεν, ὦ πολῖται, ...ὲ γεγενημένα ἀνδρῶν μὲν οὐδενὸς, ...ἀλλά του δαιμόνων ἔργα εἶναι, καὶ ...ρῆ τὸ παρὸν σκοπεῖν μᾶλλον, τὸ γεγενημένον, ὡς ἐν ἀκμῇ ...εγάλων ἐσμὲν κινδύνων ἡμῖν τὰ ...έλλοντα, ἢ τὰ ὄντα, μὴ ἐς τὰς ...προτέρας στάσεις ὑπαχθῶμεν, καὶ ...ιτελεφθῇ πᾶν ὅ, τι λοιπόν ἐστιν ...γενὲς τῇ πόλει. παραπέμπωμεν ...ν τὸν ἱερὸν τόνδε ἐπὶ τοὺς εὐδαί-...μονας, τὸν νενομισμένον ὕμνον αὐ-...τῷ καὶ θρῆνον ἐπᾴδοντες. Τοιάδε ...ἰν, τὴν ἐσθῆτα οἷά τις ἔνθους ...ύρατο, καὶ περιζωσάμενος ἐς τὸ ...χειρῶν εὔκολον, τὸ λέχος ὡς ἐ-...σκηνῆς περιέστη, κατακύπτων ...ἐς αὐτὸ καὶ ἀνίσχων, πρῶτα μὲν ...θεὸν οὐράνιον ὕμνει, καὶ ἐς πίστιν γενέσεως τὰς χεῖρας ἀνέτεινεν,

& quidem non petentibus: ſed ab ea nota ipſi vos liberatis Quirites, hoc tam eximio & honorifico erga defunctum ſtudio. Tum reverſus eſt ad recitandum ſacramentum, cuſtodituros Cæſarem Cæſariſque corpus omnes omnibus viribus: & ſi quis illi ſtruat inſidias, execrabilem fore qui non eum defenderit. Ad quæ verba vocem intendens, manuque porrecta ad Capitolium, inquit, Equidem Jupiter, hujus Urbis cuſtos, dique ceteri, paratus ſum ulciſci, ita ut juravi execratione addita: & quoniam ſenatui magiſtratibuſque videtur hoc decretum è republica, precor ut adjutetis. Tumultuantibus inde ſenatoribus, ob dictum hoc manifeſtè ad ſe pertinens, ad eos deliniendos Antonius recantans dixit, Sed videtur, Quirites, caſus hic non tam ad homines referendus quàm ad fortunam, aut deorum aliquem: & oportet præſentia magis curare quàm præterita, quandoquidem inſtat periculum maximum, ne ad priſtinas ſeditiones revolvamur, & abſumatur quicquid nobilitatis eſt in Urbe reliquum. Deducamus igitur hunc conſecratum ad beatorum ſedes, accinendo cum lamentis laudes ei more ſolenni debitas. His dictis veſtem quaſi fanaticus ſubductam accinxit quo eſſet expeditior, & ſupra lecticam in loco editiore aſtitit, ſubinde introſpiciens eam & a-

Antonii artes ſubdolæ.

520

iens; ac primùm laudabat ut aliquem cælitum: & quo inter

divos

divos relatum eſſe fidem faceret, manus tendebat ad cælum, ſimulque magna linguæ volubilitate recenſebat ejus bella, prælia, victorias, manubias, additas imperio provincias, extollens ſingula uſque miraculum, iterum atque iterum vociferans, Tu ſolus invictus diſceſſiſti ex omnibus præliis: tu ſolus patriam vindicaſti ab injuriis, quas trecentos annos perpeſſa eſt, coactis ferociſſimis gentibus, quæ ſolæ Urbem captam incenderant, veniam ſuppliciter petere. Hæc & alia multa ut de viro divino locutus, vocem inde ad lugubrem modum flexit, & multa de indigna morte amici queſtus cum fletu, precabatur ut vitam illius ipſi liceret ſua redimere: ampliúſque indulgens affectibus, eò provectus eſt, ut Cæſaris corpus detegeret, ejúſque veſtem conto ſublatam excuteret, ſic ut erat perfoſſa & lacera, cruentáque imperatoris ſanguine. Ita provocata plebs, quaſi præcentorem ſequebatur lamentationibus, & compaſſione ad iram accendebatur. Ut verò conſulis orationem lugubre carmen excepit more patrio, choris concinentibus, laudata ejus facinora, móxque miſerandum exitium: & ex perſona ipſius Cæſaris nominatim memoratis, quos poſt ſimultatem in gratiam receptos, beneficiis inſuper ornaverat, quaſi per admirationem ad conjuratos ſermone verſo auditum eſt illud, *Men' ſervaſſe ut eſſent qui me p*[…]*derent?* id populus non tulit, reputans conjuratos omnes, I[…]

Plebs exaſperata viſo Cæſaris nudo corpore & veſte perfoſſa.

ἐπιλέγων ὁμοῦ σὺν δρόμῳ φ[…]
πολέμους αὐτοῦ, καὶ μάχας, καὶ [νί-]
κας, καὶ ἔθνη ὅσα προσποιήσει[ε τῇ]
πατρίδι, καὶ λάφυρα ὅσα π[…]
ψειεν, ἐν θαύματι ποιούμενος ἕ[κα-]
στα αὐτῶν, καὶ συνεχῶς ἐπιβο[ῶν,]
„ Μόνος ὅδε ἀήττητος ἐκ πάν[των]
„ τῶν ἐς χεῖρας αὐτῷ συνελθόντ[ων.]
„ Σὺ δὴ, ἔφη, καὶ μόνος ἐκ τρ[ια-]
„ κοσίων ἐτῶν ὑβρισμένῃ τῇ π[α-]
„ τρίδι ἐπήμυνας, ἄγρια ἔθνη [τὰ]
„ μόνα ἐς Ῥώμην ἐμβαλόντα καὶ [μό-]
„ να ἐμπρήσαντα αὐτὴν, ἐς γ[ό-]
„ νυ βαλών. πολλά τε ἄλλα ἐπιθ[εά-]
σας, τὴν φωνὴν ἐς τὸ θρηνῶδες[…]
τοῦ λαμπροτέρου μετεποίει, καὶ ὡς [φί-]
λον ἄδικα παθόντα ὠδύρετο καὶ [κατέ-]
κλαιε, καὶ ηὔχετο τὴν ἑαυτοῦ ψυχ[ὴν]
ἐθέλειν ἀντιδοῦναι τοῦ Καίσαρος.
φορώτατα δ' ἐς τὸ πάθος ἐκφε[ρό-]
μενος, τὸ σῶμα τοῦ Καίσαρος [γυ-]
γύμνου, καὶ τὴν ἐσθῆτα ἐπὶ κο[ντοῦ]
φερομένην ἀνέσειε, λελακισμέν[ην]
ὑπὸ τῶν πληγῶν, καὶ πεφυρμένην
μιαιφόνου αὐτοκράτορος. ἐφ' οἷς ὁ [δῆ-]
μος, οἷα χορὸς, αὐτῷ πενθιμώ[τα-]
τα συνωδύρετο, καὶ ἐκ τοῦ πά[θους]
αὖθις ὀργῆς ἐνεπίπλατο. ὡς δ[ὲ ἐ-]
πὶ τοῖς λόγοις ἕτεροι θρῆνοι μετ' ᾠ[δῆς]
κατὰ πάτριον ἔθος ὑπὸ χορῶν ἐς [αὐ-]
τὸν ᾖδοντο, καὶ τὰ ἔργα αὖθις [αὐ-]
τοῦ καὶ τὸ πάθος κατέλεγον, καὶ [που]
τῶν θρήνων αὐτὸς ὁ Καῖσαρ ἐδόκε[ι]
λέγειν, ὅσους εὖ ποιήσειε τῶν ἐχθρῶν
ὀνόματος, καὶ περὶ τῶν σφαγέων [αὐ-]
τῶν ἐπέλεγεν ὥσπερ ἐν θαύμα[τι,]
„ Ἐμὲ δὲ καὶ τούσδε περισῶσαι [τοὺς]
„ κτενοῦντάς με; οὐκ ἔφερεν
ὁ δῆμος ἐν παραλόγῳ ποιούμε[νος]
τὸ πάντας αὐτοῦ τοὺς σφαγέα[ς]

χω

μόνου Δεκίμου, αἰχμαλώ-
τους ἐκ τῆς Πομπηΐου στάσεως γενο-
μένους, ἀντὶ κολάσεων ἐπὶ ἀρχὰς καὶ
ἐμονίας ἐθνῶν καὶ στρατοπέδων προα-
χθέντας, ἐπιβουλεῦσαι· Δέκιμον
παῖδα αὐτῷ θετὸν ἀξιωθῆ-
ναι. ὧδε δὲ αὐτοῖς ἔχουσιν
καὶ χειρῶν ἐγγὺς οὖσιν, ἀνέσχε
ἐρ τὸ λέχος ἀνδρείκελον αὐτοῦ
ρος ἐκ κηροῦ πεποιημένον· τὸ
σῶμα ὡς ὕπτιον ἐπὶ λέχους
ρᾶτο· τὸ δὲ ἀνδρείκελον ἐκ
ῆς ἐπεστρέφετο πάντῃ, καὶ σφα-
εις καὶ εἴκοσιν ὤφθησαν, ἀνά
σῶμα πᾶν, καὶ ἀνὰ τὸ πρόσ-
ωπον θηριωδῶς ἐς αὐτὸν γενόμεναι.
ἦν τὴν ὄψιν ὁ δῆμος οἰκτί-
φίσι φανεῖσαν οὐκέτι ἀνεγκών,
ξάν τε καὶ διαζωσάμενοι τὸ
τήριον, ἔνθα ὁ Καῖσαρ ἀνῄ-
κατέφλεξαν, καὶ τοὺς ἀνδρο-
ἐκφυγόντας πρὸ πολλοῦ, πε-
τες ἐζήτουν, οὕτω δὴ μανιω-
ὑπὸ ὀργῆς τε καὶ λύπης, ὥστε
μαρχοῦντα Κίνναν ἐξ ὁμωνυ-
στρατηγοῦ Κίννα τοῦ δημηγο-
ος ἐπὶ τοῦ Καίσαρος, οὐκ
μενοί τι περὶ τῆς ὁμωνυμίας
οῦσαι, διέσπασαν θηριωδῶς,
ἐν αὐτοῦ μέρος ἐς ταφὴν εὑ-
πῦρ δ' ἐπὶ τὰς τῶν ἄλλων οἰ-
φερον, καὶ καρτερῶς αὐτοὺς ἐ-
τε ἀμυνομένων, καὶ τῶν γειτό-
ομένων, τοῦ μὲν πυρὸς ἀπέσχον-
ὅπλα δ' ἠπείλησαν ἐς τὴν ἐ-
οἴσειν. καὶ οἱ μὲν σφαγεῖς ἐξέ-
ἐκ τῆς πόλεως διαλαθόντες·
δῆμος ἐπὶ τὸ λέχος τοῦ Καί-
ἐπανελθών, ἔφερον αὐτὸ ἐς

cimo Bruto excepto, factionis Pompeianæ fuiſſe, & in poteſtatem victoris redactos, acceptis loco ſupplicii meriti honoribus & provinciis ac exercitibus conſpiraſſe, & cum his Decimum Brutum paterna charitate dignatum. Sic affectis pleriſque & ad vim jam ſpectantibus, unus quiſpiam ceream Cæſaris effigiem ſupra lecticam extulit. nam cadaver ſupinum in lectica non erat conſpicuum, verùm effigies in machina verſatili apparebat omnibus, extantibus toto corpore notis viginti trium vulnerum, quibuſdam in faciem etiam inflictis immaniter. Tum verò populus ad hunc miſerandum aſpectum univerſus congemuit, & impetu facto, curiam incendit in qua Cæſar occiſus eſt: & homicidas qui maturè diffugerant, diſcurrendo perquiſivit, eò furoris progreſſus præ ira mœſtitiáque, ut Cinnam tr. pl. per errorem nominis pro Cinna, qui prætor pro concione in Cæſarem invectus fuerat, nihil morati excuſantem ſimilitudinem vocabuli, tam immaniter diſcerpſerint, ut nullum ejus membrum ad ſepulturam inveniri potuerit. Deinde arreptis ex incendio curiæ torribus in ædes conjuratorum factus eſt plebis impetus: ſed partim domeſticis propugnantibus, partim vicinis deprecantibus, ab igne temperatum eſt: non ſine minis, quaſi cum redituri eſſent ad expugnandas craſtinò. Ideo homicidæ ex Urbe profugerunt: plebs verò ad lecticam Cæſaris reverſa

521

Cæſaris viginti tria vulnera.

Cinna tr. pl. errore nominis crudeliſſimè diſcerptus.

Cæſaris funus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

deferebat eam in Capitolium, ſepelitura, ut jam conſecratum, in templo inter deorum imagines. ſed prohibentibus id ſacerdotibus rurſum eum in forum retulerunt, quo loco regia quondam fuerat, congeſtóque quicquid lignorum ad manus erat in toto foro, in rogum conjecerunt, & funeris pompam, quamvis ſplendidiſſimam, nonnulli privatim etiam coronas donáque militaria: ſubjectóque igne pernoctavit circà totus populus: quo

Templum Cæſaris.

loco primùm ara fuit, nunc templum eſt ipſius Cæſaris, ubi divinis honoribus colitur. Nam adoptivus ejus filius Octavius, mutato nomine Cæſar, poſtquam ad rerum adminiſtrationem acceſſit per illius veſtigia, principatum hunc hodiéque manentem, cujus ille fundamenta jecerat, confirmavit auxítque, & ipſum patrem inter deos retulit. Quo

Romani imperatores ſuos conſecrant.

exemplo nunc quoque Romani ſuos imperatores, niſi quis aut tyrannicus ſit, aut alioqui crimінoſus poſt mortem, conſecrant, qui prius ne vivos quidem vel reges appellari tulerunt.

522 Incidit hoc C. Cæſaris exitium in idus Martias, quas fatales ei vates prædixerat: in quem ille ludens, ejus diei mane inquit, Adſunt idus. atque is nihil territus, reſpondit, At non præterierunt.

Cæſaris dictum ad vatem.

Vatis reſponſum.

Ille ne hac quidem vatis confidentia motus, contemptis & ceteris prodigiis, in publicum progreſſus occubuit, annum agens

τὸ Καπιτώλιον ὡς ἐναγὲς, θαψ
τε ἐν ἱερῷ, καὶ μετὰ θεῶν θήσοντες· κω-
λυόμενοι δὲ ὑπὸ τῶν ἱερέων, ἐς τὴν
ἀγορὰν αὖθις ἔθεσαν, ἔνθα τὰ πά-
λαι Ῥωμαίων ἐστὶ βασίλειον,
λα αὐτῷ καὶ βάθρα ὅσα πολλὰ
ἐν ἀγορᾷ, καὶ εἴ τι τοιουτότρ
ἄλλο, συνενεγκόντες, καὶ τὴν
πομπὴν δαψιλεστάτην οὖσαν ἐπιβ
τες, στεφάνους τε ἔνιοι παρ'
τῶν, καὶ ἀριστεῖα πολλὰ ἐπιθ
ἐξῆψαν, καὶ τὴν νύκτα πανδημ
πυρᾷ παρέμενον· ἔνθα βωμὸς
τος ἐτέθη, νῦν δ' ἐστὶ νεὼς
Καίσαρος, θείων τιμῶν ἀξιού
ὁ γάρ τοι θετὸς αὐτῷ παῖς Ὀ
ούϊος, τό τε ὄνομα ἐς τὸν Και
μεταβαλὼν, καὶ κατ' ἴχνος
τῇ πολιτείᾳ προσιὼν, τὴν
χὴν τὴν ἐπικρατοῦσαν ἔτι νῦν
ῥιζωμένην ὑπ' ἐκείνου, με
ἐκρατύνατο, καὶ τὸν πατέρα
ἰσοθέων ἠξίωσεν· ὧν δὴ καὶ
ἐκείνου πρώτου Ῥωμαῖοι τὸν
τε τὴν ἀρχὴν τήνδε ἄρχοντα
μὴ τύχῃ τυραννικὸς ἢ ἐπιμεμ
ὢν, ἀποθανόντα ἀξιοῦσιν, οἱ
ρον οὐδὲ προσιόντας αὐτοὺς ἔφερ
λεῖν βασιλέας.

ΟΥ̓́τω μὲν δὴ Γάϊος Καῖ
τελεύτησεν ἐν ἡμέραις αἷς κα
Εἰδοῖς Μαρτίαις, ἀνθεστηρι
ἣν τινα ἡμέραν αὐτὸν ὁ μά
περιοίσειν προὔλεγεν, ὁ δ' ἐπ
πτων αὐτὸν, ἔφη περὶ τὴν
„ Πάρεισιν αἱ Εἰδοὶ, καὶ ὁ
„ καταπλαγεὶς, ἀπεκρίνατο,
„ οὐ παρεληλύθασιν. ὁ δὲ καὶ
δὲ προαγορεύσεων αὐτῷ συν
δὲ τοῦ μάντεως θάρσος ἠγνοημέ
σημείων ὧν προεῖπον ἑτέρων ὑ
δῶν, προῆλθε καὶ ἐτελεύτησεν

γον ἕκτον ἐπὶ πεντήκοντα, ἀνὴρ τυχέστατος ἐς πάντα καὶ δαιμόνιος μεγαλοπράγμων, καὶ εἰκότως ἐξομοιούμενος Ἀλεξάνδρῳ. ἄμφω γὰρ ἤστην φιλοτιμοτάτω τε πάντων πολεμικωτάτω, καὶ τὰ δόξαντα ελεῖν ταχυτάτω, πρός τε κινδύνους παραβολωτάτω, καὶ τοῦ σώματος ἀφειδεστάτω, καὶ οὐ στρατηγίᾳ πεποιθότε μᾶλλον, ἢ τόλμῃ καὶ τύχῃ. ὧν ὁ μὲν ἄνυδρόν τε πολλὴν καυμῶνος ὥδευεν ὥρᾳ καύματος, καὶ τὸν Παμφύλιον κόλπον τῆς θαλάσσης ἀνακοπείσης διέτρεχε δαιμονίως, καὶ τὸ πέλαγος αὐτῷ τοῦ δρόμου κατέχοντος, ὥστε παρὰ, καὶ καθ' ὁδὸν ὁδεύοντι ὕοντος, ἀπείρατου τε θαλάσσης ἐν Ἰνδοῖς ἐπείρασε, καὶ ἐπὶ κλίμακα πρῶτος ἀνέβη, καὶ ἐς πολεμίων τεῖχος ἐσήλατο μόνος, καὶ τρισκαίδεκα τραύματα μόνος ὑπέστη, καὶ ἀήσσητος αἰεὶ γινόμενος, ἐνὶ σχεδὸν ἢ ...γοις ἕκαστον πόλεμον ἐξέλυσε, τῆς Εὐρώπης πολλὰ βάρβαρα ἐ... καὶ τὴν Ἑλλάδα χειρωσάμενος ...κτότατον ἔθνος καὶ φιλελεύ... καὶ οὐδενὶ πρὸ αὐτοῦ πλὴν Φιλίππῳ κατ' εὐπρέπειαν ἐς πολέμου ...νίαν δεξάσασαν ὑπακηκόειν ἐπ' ...ν· τὴν δὲ Ἀσίαν σχεδὸν εἰπεῖν ἐπέδραμε, καὶ ὡς λόγῳ τὴν ἀνδρὸς τύχην καὶ δύναμιν εἰ... ὅσην εἶδε γῆν, ἐκτήσατο, ...ἐπὶ τῆς λοιπῆς ἐνθυμούμενός τε ...βουλευόμενος ἀπέθανε. Καίσα... ἥ τε Ἰόνιος θάλασσα εἶξε, χει... μέσου πλωτὴ καὶ εὔδιος γενο... καὶ τὸν Ἑσπέριον Ὠκεανὸν ἐπὶ ...ανοῖς διέπλευσεν, οὔπω γενόμε-

ſextum ſupra quinquageſimum, vir per omnia fortunatus & magnificus, meritóque cum Alexandro conferendus. Ambo enim fuere ambitioſiſſimi bellicoſiſſimíque, in conſiliis exequendis celerrimi, in periculis aggrediendis audaciſſimi, minimè parcentes ſuo corpori, nec magis imperatoriis artibus freti quàm fortuna & audacia. Quorum alter per loca ſqualentia, longum iter ad Hammonis oraculum fecit tempore ferventiſſimo, & intimum Pamphylium ſinum vadis vento nudatis tranſcurrit feliciter, fortuna interim marina undas cohibente, ſicut prius iter facienti pluviam temperaverat. Apud Indos etiam ignotum mare pertentavit navibus, primúſque ſcalis aſcendit mœnia, & inde ſolus in hoſtes deſiliit, accepítque tredecim vulnera, & ſemper invictus bellum uno alteróve abſolvebat prælio: in Europa multorum barbarorum domitor, & Græcorum gentis ſubjugator, amantiſſimæ libertatis, quæ nemini antè paruerat præterquam Philippo, ídque brevi, & ſub decoro imperatoris titulo. Aſiam verò fermè univerſam mira celeritate pervagatus: &, ut compendio dicam, ejus fortunam atque potentiam quicquid terrarum vidit, ſubegit: de reliquo invadendo cogitantem mors intercepit. Cæſari verò & Adriaticum mare naviganti media bruma tranquillum ceſſit, & Britannicus Oceanus trajicienti, nunquam tentatus antea: quo tempore

Alexandri & Cæſaris collatio.

Alexandri res geſtæ.

Cæſaris res geſtæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

pore gubernatores ad Britannica ſaxa appulſos coëgit naves frangere: ſicut alia tempeſtate ſolus in navicula contra fluctus tendens, gubernatorem vela ventis
523 dare juſſit, & Cæſaris fortunam pluris quàm mare facere. Nec ſemel in hoſtem proſiliit ſolus ceteris trepidantibus: & unus omnium imperatorum decertavit cum Gallis triginta præliis, donec quadringentos eorum ſubegit populos: eatenus Romanis tam formidabiles, ut in lege qua immunitas militiæ conceditur ſacerdotibus & natu grandibus, excepta ſint bella Gallica: horum enim tempore nec ſenibus nec ſacratis viris vacatio permittitur. Ceterùm in Alexandrino bello ſolus in ponte intercluſus premente hoſte abjecit purpuràm & in mare deſiliit: inſectantibúſque regiis diu ſub aquis natavit, per intervalla tantùm reſpirans, prolato capite, donec ad unicam navem adnatans, porrectis manibus agnitus eſt & ſervatus. Ad hæc verò civilia bella, ſive metu, ut ipſe ajebat, ſive ambitione delatus, cum ducibus ſui ſeculi præſtantiſſimis congreſſus eſt, cúmque multis ac magnis exercitibus, non jam barbaris, ſed Romanis, tum viribus, tum rebus geſtis florentiſſimis: omnes tamen devicit, uno atque altero prælio ſingulos. Sed non ita ut Alexander perpetuò fuit invictus. nam & à Gallis inſignis clades accepta eſt ductu Titureii Cottæque, legatorum: & in Hiſpania

Cæſar triginta præliis cum Gallis decertavit.

Galli quam Romanis formidabiles.

Cæſaris natando ſervati periculum apud Alexandrinos.

Alexander perpetuò invictus

Clades Cæſaris.

νον ἐν πέτρα, κρημνοῖς τε τῶν Β-
ταννῶν τοὺς κυβερνήτας ἐποκέλλοι-
ἐκέλευε τὰς ναῦς περιαγνύναι·
πρὸς ἄλλον κλύδωνα μόνος ἐν ο-
φει σμικρῷ νυκτὸς ἐβιάζετο,
τὸν κυβερνήτην ἐκέλευε παρέχειν
ἱστία, καὶ θαῤῥεῖν τῇ Καίσαρος τ-
μᾶλλον, ἢ τῇ θαλάσσῃ· ἔστε
λεμίους προσεπήδησε μόνος ἐκ
των δεδιότων πολλάκις, καὶ τρια-
τάκις αὐτὸς ἐν Κελτοῖς μόνος π-
επάξατο, μέχρι τετρακόσια αὐ-
ἐχειρώσατο ἔθνη· οὕτω δή τι Ῥ-
μαίοις ἐπίφοβα, ὡς νόμῳ τῆς ἀ-
στρατείας ἱερέων καὶ γερόντων ἐγ-
φῆναι, πλὴν εἰ μὴ Κελτικὸς
λεμος ἐπίοι, τότε δὲ καὶ γέροντα-
ἱερέας στρατεύεσθαι· περί τε τὴν
λεξάνδρειαν πολεμῶν, καὶ ἀπο-
φθεὶς ἐπὶ γεφύρας μόνος καὶ κ-
πιεζῶν, τὴν πορφύραν ἀπέῤῥι-
καὶ ἐς τὴν θάλασσαν ἐξήλατο
ζητούμενος ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἐ-
μυχῷ διενήχετο λανθάνων ἐπὶ π-
μόνην ἐκ διαστήματος ἀνίσχων
ἀναπνοήν, μέχρι φιλίᾳ νηὶ ἐ-
πελάσας, ὤρεξε τὰς χεῖρας,
αὐτὸν ἔδειξε, καὶ περιεσώθη. ἐ-
τὰ ἐμφύλια τάδε, ἢ διὰ δέος
θάπερ αὐτὸς ἔλεγεν, ἢ διὰ ἀρχῆς
θυμίᾳ συμπεσὼν, στρατηγοῖς
καθ' αὐτὸν ἀρίστοις συνηνέχθη
στρατοῖς πολλοῖς τε καὶ μεγάλοι-
βαρβάροις ἔτι, ἀλλὰ Ῥωμαίω-
κμαζόντων μάλιστα εὐπραξίαις
τύχαις, ἁπάντων ἐκράτησε,
μιᾶς καὶ οὐδὲ πείρας ἑκάστων, ἢ
δύο, οὐ μὴν ἀήσσητος καθάπ-
λεξάνδρῳ τοῦ στρατηγοῦ γινομέ-
πεὶ καὶ ὑπὸ Κελτῶν ἡσσῶντο
περιφανῶς, ὅτι ἡ μεγάλη σφᾶς συ-
ρὰ κατέλαβε Κότλα καὶ Τιτυρί-

...ούτων· καὶ ἐν Ἰβηρίᾳ Πετρήϊος
...τι καὶ Ἀφράνιος συνέκλεισαν,
...πολιορκουμένους· ἔν τε Δυῤῥαχίῳ
...ύη λαμπρῶς ἔφυγον, καὶ ἐν
...βηρίᾳ Πομπήϊον τὸν νέον κατεπολέ-
...σε. Ὁ δὲ Καῖσαρ αὐτὸς ἦν ἀ-
...πληκτος, καὶ ἐς παντὸς πολέ-
...τέλος ἀήττητος, τήν τε Ῥω-
...ων ἰσχὺν γῆς ἤδη καὶ θαλάσσης
...ύσεων ἐπὶ τὸν ποταμὸν Εὐφρά-
...ρατεύουσαν, ἐχειρώσατο βίᾳ, καὶ
...θρωπίᾳ, πολὺ βεβαιότερον καὶ
...ἐγκρατέστερον Σύλλα· βασι-
...ε αὐτὸν ἀπέφηνεν ἀκόντων, εἰ
...ὴν προσηγορίαν οὐκ ἐδέχετο,
...λέμους ἄλλους καὶ ὅδε διανο-
...ος ἀνῃρέθη. συνέβη δ᾽ αὐ-
...καὶ τὰ στρατόπεδα ὁμοίως προ-
...μὲν ἐς ἄμφω καὶ μετὰ εὐνοίας
...ου, καὶ ἐς μάχας θηριώδεσιν ἐοι-
..., δυσπειθῆ δὲ πολλάκις ἐκα-
...καὶ πολυστασίαστα διὰ τοὺς πό-
...ἀποθανόντας γε μὴν ὁμοίως ὠ-
...ντο καὶ ἐπεπόθησαν, καὶ θείων
...ν ἠξίωσαν. ἐγένοντο δὲ καὶ τὰ
...ατα εὐφυεῖς ἄμφω καὶ καλοί,
...τὸ γένος ἦσαν ἐκ Διὸς ἑκάτε-
...ος, ὁ μὲν Αἰακίδης τε καὶ Ἡρα-
...λης, ὁ δὲ ἀπὸ Ἀγχίσου τε καὶ
...ροδίτης· φιλονεικότεροι δὲ τοῖς
...ίζουσιν ὄντες, ταχύτατοι πρὸς
...λύσεις ἦσαν, καὶ συγγνώμονες
...λοῦσιν, ἐπὶ δὲ τῇ συγγνώμῃ
...εὐεργέται, καὶ οὐδὲν ἢ κρατη-
...μόνον ἐνθυμούμενοι· καὶ τάδε μὲν
...σοῦτον συγκεκρίσθω, καίπερ
...ἐξ ἴσης δυνάμεως ἐπὶ τὴν ἀρ-
...ὁρμήσαντος αὐτῶν ἑκατέρου,
...ὲ τοῦ μὲν ἐκ βασιλείας ἠσκημένης
...Φιλίππῳ, τοῦ δ᾽ ἐξ ἰδιωτείας
...ιοῦς μὲν καὶ περιφανοῦς, χρημά-
...δὲ πάνυ ἐνδεοῦς. ἐγένοντο δὲ καὶ

Cæſariani à Petreio Afranióque ſic cincti ſunt undique, ut ab obſeſſis differrent minimùm, ad Dyrrachium verò & in Africa verſi in fugam: & in Hiſpania contra Pompeium trepidatum eſt in acie. Verùm Cæſar ipſe ſemper interritus, bello certè nullo victus eſt, & imperium Romanum ab Euphrate Occidentalem uſque Oceanum jam tum patens, partim vi, partim beneficentia pertraxit in ſuam poteſtatem, firmius multo quàm Sylla & temperantius: nam invitis omnibus rex factus eſt, quanquam nomine abſtinuit: dúmque ipſe quoque alia bella parat, è medio ſublatus eſt. Quin & exercitus utriuſque fuit ſimilis, alacris in pugna & ferociſſimus, interdum tamen contumax & ſeditioſus continui laboris tædio: 524 utrumque certè ſuus defunctum luxit & deſideravit pariter, & divinis dignatus eſt honoribus. Ambo etiam pulchri fuere & eximiis corporis dotibus à natura præditi. Utriuſque genus à Jove, illius per Æaci Herculíſque ſtemmata, hujus per Anchiſen & Venerem. Et quum contentioſi eſſent erga adverſarios, tamen erga victos erant faciles ad veniam, & gratiam, & inſuper benefici, ſola contenti victoria. Atque hactenus quadrat collatio, niſi quòd non à paribus initiis exorſi ſunt: ſed ille à regno jam exercitatus Philippi auſpiciis: hic à privata conditione, licet nobili ac illuſtri, pecuniarum tamen ad-

Cæſar ſemper interritus.

Corporis dotes in Alexandro & Cæſare.

Utriuſque genus à Jove.

modum indiga. Prodigiorum ad ſe pertinentium uterque contemptor fuit: neuter moleſtus vatibus mortem prædicentibus: & ipſa prodigia propemodum eadem utrique ſunt oblata, eventu quoque ſimili. Nam utrique bis exta viſa ſunt ſine capite, primò periculum anceps portendentia, in Oxydracis Alexandro, dum ante alios conſcenſis mœnibus, & ſcalis poſt ſe fractis pondere, in muro à ſuis diſtitutus, & in hoſtem deſilire auſus, in pectus graviter ſauciatus, inflicta in cervicem quoque clava, moribundus, ægrè à Macedonibus, refracta ob ignominiæ metum porta, ſervatus eſt: Cæſari verò in Hiſpania, dum ſuis trepidè contra juniorem Pompeium in aciem progreſſis, inter utroſque procurrens, tela ducenta excepit clypeo, donec exercitus, metu pudori cedente, accurrens eum protexit. Atque ita priora exta ſine capite extremum periculum eis ſignificarunt: ſecunda verò præſens exitium. Nam Pithagoras vates Apollodoro, & Alexandrum & Hephæſtionem metuenti, extis inſpectis autor fuit bene ſperandi, quando uterque brevi tollendus eſſet è medio: móxque Hephæſtione defuncto, Apollodorus timens nequa contra regem aleretur conſpiratio, præſagium id ei prodidit. Ille ridens, ex ipſo Pithagora quæſivit quidnam indicarent exta: qui ubi reſpondit, extremum diem ſignificari, rurſum arrid

Similia prodigia Alexandro & Cæſari oblata.

Pithagoras vates. Apollodorus.

525

σημείων τῶν ἐπὶ σφίσιν ἑκάτερος-
περόπτης, καὶ τοῖς μάντεσι τὴν
λευτὴν προλέγουσιν οὐκ ἐχαλέ-
ναν, καὶ τὰ σημεῖα αὐτὰ ὅμοια
πολλάκις, καὶ ἐς τὸ ὅμοιον ἀμ-
συνηνέχθη. ἐγένετο γὰρ ἑκατέρῳ
ἄλοβα, καὶ τὰ μὲν πρῶτα κίνδ-
σφαλερὸν ὑπέδειξεν· Ἀλεξάνδρ-
ἐν Ὀξυδράκαις ἐπὶ τὸ τῶν ἐχθ-
τεῖχος ἀναβάντι πρὸ τῶν Μακεδ-
καὶ τῆς κλίμακος συντριβείσης,
πολειφθέντι τε ἄνω, καὶ ὑπὸ τ-
μης ἐς τὸ ἐντὸς ἐπὶ τοὺς πολεμ-
ἐξαλομένῳ, καὶ πληγέντι τὰ στ-
χαλεπῶς καὶ ἐς τὸν τράχηλον ὑπ-
βαρυτάτῳ, καὶ πίπτοντι ἤδη
περισωθέντι μόλις ὑπὸ τῶν Μακ-
νων ἀναῤῥηξάντων τὰς πύλας
δέους· Καίσαρι δὲ ἐν Ἰβηρίᾳ
στρατοῦ περιφόβου γε ὄντος ἐπὶ Π-
πηΐῳ τῷ νέῳ, καὶ ὀκνοῦντος ἐς
χην ἰέναι, προδραμόντι πάντ-
τὸ μεταίχμιον, καὶ διακόσια
δεξαμένῳ δόρατα ἐς τὴν ἀσπ-
μέχρι καὶ τόνδε ὁ στρατὸς ἐπιδρ-
ὑπὸ αἰδοῦς καὶ φόβου περιέσωσε
τῷ μὲν αὐτοῖς τὰ πρῶτα ἄλοβ-
κίνδυνον ἦλθε θανάτου, τὰ δ-
ρα δὲ ἐς τὸν θάνατον αὐτόν. Π-
γόρας τε γὰρ ὁ μάντις, Ἀπολλ-
ρῳ δεδοικότι Ἀλεξάνδρόν τε καὶ
φαιστίωνα, θυόμενος εἶπε μὴ δ-
ναι, ἐκποδὼν γὰρ ἀμφοτέρους
τίκα ἔσεσθαι· καὶ τελευτήσαντος
θὺς Ἡφαιστίωνος, ὁ Ἀπολλο-
ἔδεισε μή τις ἐπιβουλὴ γένηται
τοῦ βασιλέως, καὶ ἐξήνεγκεν
τὰ μαντεύματα· ὁ δὲ ἐπεμειδί-
καὶ Πυθαγόραν αὐτὸν ἤρετο ὅ, τι
τὸ σημεῖον· τοῦ δὲ εἰπόντος, ὅτι
στατα λέγοι, αὖθις ἐπεμειδίασ-

ἐπ-

…ήγεν ὅμως Ἀπολλόδωρόν τε τῆς …ύνος, καὶ τὸν μάντιν τῆς παῤῥη…σίας. Καίσαρι δ' ἐς τὸ ἔσχατον βου…λευτήριον ἐσιόντι, καθὰ μοι πρὸ …βραχέος εἴρηται, τὰ αὐτὰ σημεῖα …γίγνεται, καὶ χλευάσας, ἔφη τοι…αῦτα οἱ περὶ Ἰβηρίαν γεγονέναι· τοῦ …μάντεως εἰπόντος καὶ τότε αὐ…τὸν κινδυνεῦσαι, καὶ νῦν ἐπιθανά…τιον ἔχειν τὸ σημεῖον, ἐνδούς τι …τὴν παῤῥησίαν, ἐθύετο ὅμως …, μέχρι βραδυνόντων αὐτῷ …ῶν δυσχεράνας, ἐσῆλθε καὶ ἀν…ῃρέθη. τὸ δ' αὐτὸ καὶ Ἀλεξάνδρῳ …συνέπεσεν· ἐπανιόντα γὰρ ἐξ Ἰν…δῶν ἐς Βαβυλῶνα μετὰ τοῦ στρατοῦ, καὶ …πλησιάζοντα ἤδη παρεκάλουν οἱ …Χαλδαῖοι τὴν εἴσοδον ἐπισχεῖν ἐν τῷ …παρόντι· τοῦ δὲ τὸ ἰαμβεῖον εἰπόντος …τι, Μάντις ἄριστος ὅστις εἰκά…ζει καλῶς. δεύτερον γοῦν οἱ Χαλδαῖοι …παρεκάλουν μὴ ἐς δύσιν ὁρῶντα μετὰ …στρατιᾶς ἐσελθεῖν, ἀλλὰ περιελ…θεῖν, καὶ τὴν πόλιν λαβεῖν πρὸς …ν ἀνίσχοντα, ὁ δ' ἐς τοῦτο μὲν …ῆσαι λέγεται, καὶ ἐπιχειρῆσαι …οδεῦσαι, λίμνη δὲ καὶ ἕλη δυσ…ένων καταφρονῆσαι καὶ τοῦ δευτέ…ρου μαντεύματος, καὶ ἐσελθεῖν ἐς …ιν ὁρῶν· ἐσελθὼν γε μὴν καὶ …έων κατὰ τὸν Εὐφράτην ἐπὶ τὸν πο…ταμὸν Παλλακόπταν, ὃς τὸν Εὐ…φράτην ὑπολαμβάνων, ἐς ἕλη καὶ …ας ἐκφέρει, καὶ κωλύει τὴν Ἀ…ίδα γῆν ἄρδειν ἐπιπλέειν. ἐπι…νοοῦντα δὲ τοῦτον διατειχίσαι τὸν πο…ταμὸν, καὶ ἐπὶ τοῦτον ἐκπλέοντα φα…σὶν ἐπιτωθάσαι τοῖς Χαλδαίοις, ὅ…τι σῶος ἐς Βαβυλῶνα ἐσέλθοι τε …ἐκπλέοι, ἔμελλε δ' ἐπανελθὼν

& Appollodori ſtudium laudavit, & vatis vocem liberam. Cæſari verò extremùm in ſenatum eunti, ut paulo antè dixi, idem prodigium oblatum eſt: quod ille irridens, ait, tale ſibi viſum etiam in Hiſpania: quúmque aruſpex reſpondiſſet, tum quoque magnum eum adiſſe diſcrimen capitis, nunc verò majus etiam exta minari, cedens nonnihil tam confidenter monenti, denuo ſacrificavit, donec moram ſacrorum pertæſus, curiam ingreſſus periit. Idem & Alexandro accidit. repetentem enim Babylonem cum exercitu poſt victorias Indicas, jam propinquantem urbi Chaldæi monebant, differret introitum: reſpondit ille vulgato proverbio, Qui bene conjiciet, vatem hunc perhibeto optimum. Tum Chaldæi denuo rogabant, ſaltem non Occidentem ſpectans induceret exercitum, ſed ita circumductis copiis ut à fronte urbem & Orientem ſolem habeat: fertur hactenus eum paruiſſe ut cœperit circumducere, ſed offenſum via cœnoſa paluſtríque, poſteriora quoque contempſiſſe vatum monita, atque ita introgreſſum obverſa in ſolem occiduum facie. Nec multo pòſt ſecundo Euphrate navigavit ad Pallacottam fluvium, qui Euphratem excipiens in paludes & ſtagna devehit, inundaturum alioquin totam Aſſyriam. eum fluvium quum mu…re cogitaret, navigans illuc fertur cavillatus in Chaldæos, quòd …vus & intraſſet Babylonem & tunc exiret navigio: ſed mox rediturum

Vatum Alexandri monita ante mortem.

Pallacotta fluvius.

Alexander cavillatur in Chaldæos vates.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

diturum manebat extrema dies. Similiter & Cæſar cavillatus eſt: nam præmonitus à vate, fatales ſibi eſſe Idus Martias, ubi ea dies venit, exprobravit illi adeſſe Idus: & tamen ultra eas non vixit. Ita hic quoque omnia conveniunt prodigia, vatum monita æquo animo audita, cavillatio, prædictionis eventus inevitabilis. Scientiarum etiam fuere
526 amatores, tam patriarum quàm Græcarum externarúmque: Alexander cum Brachmanis collocutus, qui habentur Indorum ſubtiliſſimi & ſapientiſſimi, ſicut Perſarum Magi: Cæſar cum Ægyptiis, quando præſens Cleopatram reduxit in regnum. quapropter etiam in pace multa apud Romanos correxit: & annum ad id ætatis inæqualem propter intercalares menſes (nam ratione lunari utebantur) juxta Solis curſum ordinavit, autoribus Ægyptiis. Quin & illud ei contigit, ut nemo ex conjuratis evaſerit: ſed pœnas meritas ejus filio dederint, ſicut Alexandro interfectores Philippi. Quomodo autem dederint, dicetur in ſequentibus voluminibus.

Brachmani Indorum ſubtiliſſimi & ſapientiſſimi.

Annus à Cæſare ordinatus.

Nemo ex conjuratis Cæſaris pœnas evaſit.

αὐτίκα ἐν αὐτῇ τεθνήξεσθαι. ἐ-
πώθασε δὲ καὶ ὁ Καῖσαρ ὁμοίως· οὐ
γὰρ μάντεως αὐτῷ τὴν ἡμέραν τ
τελευτῆς προειπόντος, ὅτι μὴ
ἐκφύγοι τὰς Μαρτίας Εἰδούς·
θούσης τῆς ἡμέρας, ἔφη, τὸν μαν
χλευάζων, ὅτι πάρεισιν αἱ Εἰ
καὶ ἐν αὐταῖς ὅμως ἀπέθανεν.
μὲν δὴ καὶ σημεῖα τὰ περὶ σφᾶς
χλευάσαντες ὁμοίως, καὶ τοῖς πε-
ποῦσιν αὐτὰ μάντεσιν οὐκ ἐχα-
λέπηναν. καὶ ἑάλωσαν ὅμως ὑπὸ
λόγῳ τῶν μαντευμάτων. ἐγένοντο
καὶ ἐς ἐπιστήμην τῆς ἀρετῆς τῆς τε π-
τρίου καὶ Ἑλληνικῆς καὶ ξένης,
λόκαλοι· τὰ μὲν Ἰνδῶν Ἀλέξανδρ
ἐξετάζων τοὺς Βραχμᾶνας, οἱ
καλοῦσιν Ἰνδῶν εἶναι μετεωρολόγοι
καὶ σοφοί, καθὰ Περσῶν οἱ Μά
τὰ δὲ Αἰγυπτίων ὁ Καῖσαρ,
ἐν Αἰγύπτῳ γενόμενος, καθίστη
Κλεοπάτραν· ὅθεν ἄρα καὶ τῶν εἰρη-
κῶν πολλὰ Ῥωμαίοις διωρθώσατο
καὶ τὸν ἐνιαυτὸν ἀνώμαλον ἔτι ὄ
διὰ τοὺς ἔσθ' ὅτε μῆνας ἐμβολίμ
(κατὰ γὰρ σελήνην αὐτοῖς ἠριθμεῖ
ἐς τὸν τοῦ ἡλίου δρόμον μετέβαλεν,
ἦγον Αἰγύπτιοι. συνέβη δὲ αὐτῷ
τῶν ἐς τὸ σῶμα ἐπιβουλευσάντων
μηδένα διαφυγεῖν, ἀλλὰ τῷ παι
δοῦναι δίκην ἀξίαν, καθάπερ
λεξάνδρῳ τοὺς Φίλιππον ἀνελόντα
ὅπως δὲ ἔδοσαν, αἱ ἑξῆς βίβλοι δεικνύουσιν.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ΑΠΠΙΑΝΟΥ͂ ἈΛΕΞΑΝΔΡΕ'ΩΣ Ῥ'ΩΜΑΙΚΩ͂Ν ἘΜΦΥΛΙ'ΩΝ. Γ.

ΟΥ῎ΤΩ μὲν δὴ Γάϊος Καῖσαρ, πλείστου Ῥωμαίοις ἄξιος ἐς τὴν ἡγεμονίαν γενόμενος, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀνῄρητο, καὶ ὑπὸ τοῦ …ρου τέθαπτο· ἁπάντων δὲ αὐτοῦ …σφαγέων δίκην δόντων, ὅπως οἱ …ἐπιφανέστατοι μάλιστα ἔδοσαν, ἥδε …ίβλος καὶ ἡ μετὰ τήνδε ἐπιδείξου…, ἐπιλαμβάνουσαι καὶ ὅσα ἄλλα …μαίοις ἐμφύλια ἐς ἀλλήλους ἐ…νετο ὁμοῦ.

Ἀντώνιον μὲν ἡ βουλὴ δι' αἰτίας …εν ἐπὶ τοῖς ἐπιταφίοις τοῦ Καί…ρος, ὑφ' ὧν δὴ μάλιστα ὁ δῆμος …θισθεὶς, ὑπερεῖδε τῆς ἄρτι ἐψη…μένης ἀμνηστείας, καὶ ἐπὶ τὰς οἰ…ς τῶν σφαγέων σὺν πυρὶ ἔδραμ…· ὁ δὲ αὐτὴν χαλεπαίνουσαν, …τοιῷδε πολιτεύματι ἐς εὔνοιαν ἑ…τοῦ μετέβαλεν. Ἀμάτιος ἦν ὁ …δομάριος, Μαρίου γὰρ ὑπεκρί…ο υἱωνὸς εἶναι, καὶ διὰ Μάριον …ερήρεσκε τῷ δήμῳ· γιγνόμενος οὖν …τήνδε τὴν ὑπόκρισιν συγγενὴς

APPIANI ALEXANDRINI ROMANARUM HISTORIARUM DE BELLIS CIVILIBUS LIBER III.

CÆSAR quidem in promovendis imperii Romani pomœriis omnium præſtantiſſimus, ſic ab inimicis occiſus, publicè ſuneratus eſt. Quoniam verò omnes ejus percuſſores pœnas dederunt, de præcipuorum exitu hic liber & proximus tractabit, ſimúlque complectetur reliqua Romanorum bella civilia.

Quum enim ſenatus in Antonium culpam conferret, quòd ejus maximè opera in Cæſaris funere populus concitus, & legis de præteritarum injuriarum oblivione recens latæ oblitus, cum facibus accurriſſet ad ædes conjuratorum, ille indignationem hanc uno ſuo facto ad rempublicam pertinente mutavit in benevolentiam. Erat Amatius quidam qui ſe falsò in Marii nomen inſeruerat quaſi filius, gratioſus apud plebem ob C. Marii memoriam. Is quoniam hac ſi- 527 Amatius.
latione effecerat, ut videretur non alienus à cognatione Cæſa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ris, præ ceteris ægrè ferens ejus obitum, aram ubi crematus eſt poſuit: ſtipatúſque manu juvenum audacium, terrori conjuratis fuit: quorum aliis ex Urbe fuga dilapſis, quotquot à Cæſare provincias acceperant, in eas profecti ſunt: Decimus Brutus in Galliam Italiæ finitimam, Trebonius in Aſiam, Tullius Cimber in Bithyniam. Caſſius verò & Marcus Brutus qui maximè cordi erant ſenatui, in futurum annum deſignati fuerant à Cæſare cum prætoria poteſtate præſides, Syriæ Caſſius, Brutus Macedoniæ: tunc verò ut prætores urbani ex officio curabant mittendos in colonias, præter alia concedentes eis ut poſſent portiones ſuas vendere. quod lex non permittebat niſi poſt annum vigeſimum. His Amatius dicebatur moliri perniciem, nec aliud quàm occaſionem expectare. Quo rumore motus Antonius pro poteſtate juſſit comprehendi Amatium: móxque indicta cauſa interfecit per inſignem audaciam. Id factum ſenatus miratus eſt ut vehemens & inconceſſum legibus, libenti tamen animo tulit ut perutile: quòd alioqui parum tuti fore videbantur Brutus & Caſſius. At milites Amatii ceteráque plebs, necati deſiderio mota, & indignè ferens hanc ſibi mercedem ab Antonio redditam, pro honore hactenus illi habito, rem non diſſimulandam cenſuit: occupato igitur

Ara Cæſari poſita.

Amatii interitus.

τοῦ Καίσαρος, ὑπεραλγῶν μάλι
αὐτοῦ τεθνεῶτος, καὶ βωμὸν ἐπι-
δόμενος τῇ πυρᾷ, καὶ χεῖρα θρασυ-
ρων ἀνδρῶν εἶχε, καὶ φοβερὸς ἦν
τοῖς σφαγεῦσιν, ὧν οἱ μὲν ἄλλοι
πεφεύγεσαν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ
παρ' αὐτοῦ Καίσαρος εἰλήφεσαν ἡ-
γεμονίας ἐθνῶν, ἀπεληλύθεσαν
τὰς ἡγεμονίας, Βροῦτος μὲν ὁ Δ-
μος ἐς τὴν ὅμορον τῆς Ἰταλίας Κ-
τικήν, Τρεβώνιος δὲ ἐς τὴν Ἀ-
τὴν περὶ Ἰωνίαν, Τύλλιος μὲν Κ-
βερ ἐς Βιθυνίαν· Κάσσιος δὲ καὶ Β-
τος ὁ Μάρκος, ὧν δὴ καὶ μάλιστα ἡ
βουλὴ διέφερεν, ᾕρηντο μὲν καὶ
ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἐς τὸ μέλλον
ἡγεμονεύειν, Συρίας μὲν ὁ Κάσ-
καὶ Μακεδονίας ὁ Βροῦτος· ἔτι δὲ
τες ἀστικοὶ στρατηγοὶ ὑπ' ἀνάγκ
καὶ διατάγμασιν, οἷα στρατηγοὶ
κληρούχους ἐθεράπευον, ὅσοις τε
λοις ἐπινόουν, καὶ τὰ κληρουχήμ
τα συγχωροῦντες αὐτοῖς πιπράσ
τοῦ νόμου κωλύοντος ἐντὸς εἴκοσι
τῶν ἀποδίδοσθαι· σὺν αὐτοῖς δὲ ὁ
μάτιος ὅτε συντύχοι, καὶ ἐνεδρ
σειν ἐλέγετο. τοῦδε οὖν τοῦ λόγ
ἐνέδρας ὁ Ἀντώνιος ἐπιβαίνων
ὕπατος, συλλαμβάνει καὶ κτείνει
Ἀμάτιον χωρὶς δίκης μάλα
σέως· καὶ ἡ βουλὴ τὸ μὲν ἔργον ἐθ
μαζεν, ὡς μέγα καὶ παράνομ
τὴν δὲ χρείαν αὐτοῦ προσεποι
ἥδιστα· οὐ γὰρ αὐτοῖς ἐδόκει
χωρὶς τοιᾶσδε τόλμης ἀσφαλ
κατὰ Βροῦτον καὶ Κάσσιον ἔσεσθαι.
τοῦ Ἀματίου στρατιῶται, καὶ ὁ
λος δῆμος ἐπ' ἐκείνοις, πόθῳ
Ἀματίου, καὶ ἀγανακτήσει τοῦ γ
νότος, ὅτι μάλιστα αὐτὸ ὁ Ἀν
νιος ἐπεπράχει, ὑπὸ τοῦ δήμου
μώμενον, οὐκ ἠξίουν σφῶν κα

φρ

ρεῖν· τὴν ἀγορὰν οὐ καταλα-
οις ἐῶν, καὶ τὸν Ἀντώνιον ἐβλα-
σφήμουν, καὶ τὰς ἀρχὰς ἐκέλευον
καὶ Ἀματίου τὸν βωμὸν ἐκθεοῦν,
ειν ἐπ' αὐτοῦ Καίσαρι πρώτους·
ξελαυνόμενοι δ' ἐκ τῆς ἀγορᾶς ὑπὸ
ρατιωτῶν ἐπιπεμφθέντων ὑπὸ Ἀν-
τίου, μᾶλλόν τε ἠγανάκτουν καὶ
κεκράγεσαν, καὶ ἕδρας ἔνιοι τῶν Καί-
σαρος ἀνδριάντων ἐπεδείκνυον ἀν-
ῃρημένων· ὡς δέ τις αὐτοῖς ἔφη, καὶ
ἐργαστήριον, ἔνθα οἱ ἀνδριάντες
πλάζοντο, δείξειν, εὐθὺς εἵ-
το, καὶ ἰδόντες ἐνεπίμπρασαν,
ἑτέρων ἐπιπεμφθέντων ἐξ Ἀν-
ίου ἀμυνόμενοί τε ἀνῃρέθησαν ἔ-
νιοι, καὶ συλληφθέντες ἕτεροι ἐκρε-
μάσθησαν, ὅσοι θεράποντες ἦσαν,
καὶ ἐλεύθεροι κατὰ τοῦ κρημνοῦ κατερ-
ρίφησαν· καὶ ὁ μὲν τάραχος ἐπέ-
παυτο. μῖσος δὲ ἄρρητον ἐξ ἀρίστης
εὐνοίας τοῦ δήμου πρὸς τὸν Ἀντώνιον
ἐγήγερτο· ἡ βουλὴ δ' ἔχαιρον ὡς
οὐκ ἂν ἑτέρως ἐν ἀδείᾳ περὶ τῶν
ἀμφὶ τὸν Βροῦτον γενόμενοι. ὡς δὲ
Σέξτον Πομπήιον ὁ Ἀντώνιος,
Πομπηίου Μάγνου περιποθήτου
σιν ἔτι ὄντος, εἰσηγήσατο καλεῖν
Ἰβηρίας, πολεμούμενον ἔτι πρὸς
Καίσαρος στρατηγῶν, ἀντί τε τῆς
πατρῴας οὐσίας δεδημευμένης ἐκ τῶν
κοινῶν αὐτῷ δοθῆναι μυριάδας Ἀτ-
τικῶν δραχμῶν πεντακισχιλίας, εἶναι
δὲ στρατηγὸν ἤδη τῆς θαλάσσης, κα-
θὰς ἦν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ταῖς
ῥωμαίων ναυσὶν αὐτίκα ταῖς παν-
ταχοῦ χρῆσθαι εἰς τὰ ἐπείγοντα, θαυ-
μάζουσα ἕκαστα ἡ βουλὴ, μετὰ τοῦ-
τον ἐξεδέχετο, καὶ τὸν Ἀντώνιον ἐπὶ
λὴν εὐφήμουν ἡμέραν. οὐ γάρ τις

foro convitioſe clamabant in Antonium, flagitantes à magiſtratibus, ut quando Amatii parum valuiſſet autoritas, ipſi aram dedicarent ubi ſacra facerent Cæſari primi omnium. Sed quum inde ſubmoverentur per Antonianos milites, magis etiam exaſperati vociferabantur, nonnulli oſtentantes baſes, unde ſtatuæ Cæſaris avulſæ fuerant. Ubi verò quidam ait ſe oſtenſurum & officinam in qua illæ in alias facies refingebantur, ſtatim eum ſecuti, re conſpecta incenderunt eam: quúmque alia manus Antonianorum ad reſtinguendum ſuperveniſſet, aliquot ex eis occiſi ſunt, alii comprehenſi, ex quibus quotquot ſervi erant, ſuſpenderunt, ingenuos verò è rupe præcipitarunt. Tumultu ſedato, benevolentia plebis erga Antonium in odium verſa eſt: patres contrà gaudebant, quòd aliâs Caſſianis nulla foret ſecuritas. Ut verò Antonius ad ſenatum retulit de vocando Sexto Pompeio, Magni, omnibus deſiderati, filio, qui tum impugnabatur à Cæſarianis in Hiſpania: utque pro paternis bonis in ærarium redactis darentur ei ex publico quingenties ſeſtertiûm, utque decerneretur ei, ſicut prius patri, maris imperium, claſſiſque traderetur ad uſus neceſſarios: patres mirabundi probaverunt omnia, ipſúmque ſententiæ hujus autorem fauſtiſſimis acclamationibus per ejus diei reliquum proſecuti ſunt. Nemo enim unquam eis viſus eſt

528

Servi ſuſpenſi, ingenui è rupe præcipitati.

Antonius de vocando Sexto Pompeio ad ſenatum refert.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

eſt amantior reipublicæ quàm
Magnus, nemo apud populum
deſideratior. Ex cujus factio-
ne quoniam Brutus Caſſiúſque
erant, & tunc ab omnibus ho-
norabantur, videbatur tutos fo-
re in poſterum, & approba-
to eorum facto, partibuſque i-
pſorum prævalentibus, incolu-
mem fore rempublicam. Qua-
propter & Cicero continuè lau-
dabat Antonium, & ſenatus
non ignarus ei plebem infen-
ſam, propalam perniciem mo-
liri, permiſit ut ex præſenti ve-
teranorum copia ſatellitium ſi-
bi deligeret. Ille verò, ſive quia
hoc jam antè egerat, ſive for-
tuitam occaſionem libenter ar-
ripiens, deligendo ſibi cuſtodes,
529 continuè numerum augebat,
donec explevit ſex millia, non ex
gregariis, quos quoties opus eſſet
aliunde paraturum ſe putabat fa-
cilè, ſed ex centurionibus artium
bellicarum peritis longo uſu,
quos in communi ſub Cæſare,
militia familiares ſibi fecerat. Ex
his ipſis tribunos etiam legit pro
cujuſque dignitate, habuítque in
honore, conſiliis quoque præ-
terquam ſecretioribus adhibens.
At ſenatus jam ſuſpectos habens,
vel propter multitudinem ni-
miam, vel quòd eſſent lectiſſimi,
ſuadere cœpit ut ad cavendam
invidiam numerus in modum
certum qui ſatis eſſet redigere-
tur: promiſit ille ſe facturum
quamprimum plebs redierit ad
quietem priſtinam. Et quia ſenatuſconſulto rata erant acta C
ſaris ac conſilia: quorum commentarios habebat Antonius,

Cicero Antonium laudat.

Satellitium militum Antonio contra plebem datum.

αὐτοῖς ἐδόκει Μάγνου γενέσθαι δη
κρατικώτερος, ὅθεν οὐδὲ περι-
θητότερος ἦν· ὅ τε Κάσσιος
Βροῦτος ἐκ τῆς στάσεως ὄντε τ
γνου, καὶ πᾶσι τότε τιμιωτάτω
σωτηρίαν ἐδόκουν ἕξειν ἀσφαλ
τὴν γνώμην ὧν ἐπεπράχεσαν
κρατῆ, καὶ τὴν δημοκρατίαν ἐ
λος ἐπάξεσθαι, τῆς μοίρας
ἀνισχούσης· ἃ καὶ Κικέρων συνεχῶ
ῄνει τὸν Ἀντώνιον, καὶ ἡ βουλὴ
γινώσκουσα αὐτῷ διασαφῶς ἐπ
λεύοντα τὸν δῆμον, ἔδωκε φρου
περιστήσασθαι περὶ τὸ σῶμα ἐκ τ
ἐστρατευμένων καὶ ἐπιδημούντων
τῷ καταλέγοντα· ὁ δὲ εἴτε εἰς
τὸ αὐτὸ πάντα πεπραχώς,
τὴν συντυχίαν, ὡς εὔχρηστον,
ἀσπασάμενος, τὴν φρουρὰν κ
λέγων ἀεὶ προστιθεὶς μέχρις ἐς
χιλίους, οὐκ ἐκ τῶν γινομένω
πολιτῶν, οὓς εὐμαρῶς ἂν ἐν
χρείαις ᾤετο ἕξειν καὶ ἑτέρωθεν,
λὰ πάντας λοχαγοὺς ὡς ἡγεμονι
τε καὶ ἐμπειροπολέμους, καὶ οἱ
ρίμους ἐκ τῆς στρατείας τῆς
Καίσαρος· ταξιάρχους δ' αὐτοῖ
τὸν πρέποντα κόσμον ἐξ αὐτ
κείνων ἐπιστήσας, ἦγεν ἐν τιμῇ
κοινωνοὺς ἐποιεῖτο τῶν φανερῶν
λευμάτων. ἡ δὲ βουλὴ τό τε π
θος αὐτῶν καὶ τὴν ἐπίλεξιν ἐν ὑ
νοίᾳ τιθέμενοι, συνεβούλευον
φρουρὰν, ὡς ἐπίφθονον, ἐς τὸ
κοινὸν ἐπισυναγαγεῖν· ὁ δὲ ὑπισχ
το ποιήσειν, ὅταν σβέσῃ τοῦ δ
τὸ ταραχῶδες. ἐψηφισμένον δ
ναι κύρια, ὅσα Καῖσαρ πέπ
κτό τε καὶ γενέσθαι βεβούλευτο,
ὑπομνήματα τῶν βεβουλευμέ

Ἀντώ

Ἀώνιος ἔχων, καὶ τὸν γραμματέα
τοῦ Καίσαρος Φαβέριον ἐς πάντα οἱ
πειθόμενον, διότι καὶ ὁ Καῖσαρ τὰ
τοιάδε αἰτήματα ἐς τὸν Ἀντώνιον ἐξ-
ανετίθετο, πολλὰ ἐς πολλῶν χά-
ριν προσετίθει, καὶ ἐδωρεῖτο πόλεσι,
δυνάσταις, καὶ τοῖσδε τοῖς ἑαυτοῦ
φρουροῖς, καὶ ἐπεγράφετο μὲν πᾶσι
αὐτοῖς τὰ Καίσαρος ὑπομνή-
ματα, τὴν δὲ χάριν οἱ λαβόντες
…αν Ἀντωνίῳ. τῷ δὲ αὐτῷ τρό-
πῳ καὶ ἐς τὸ βουλευτήριον πολλοὺς
κατέλεγε, καὶ ἄλλα τῇ βουλῇ δι'
…κείας ἔπρασσεν, ἵνα μὴ φθο-
… ἔτι τῆς φρουρᾶς. καὶ Ἀντώνιος
ἀμφὶ ταῦτα ἦν.

Οἱ δὲ Βροῦτος καὶ ὁ Κάσσιος οὔτε
…ς παρὰ τοῦ δήμου σφίσιν, ἢ
παρὰ τῶν ἐξεστρατευμένων εἰρηναίου
…φέντος, οὔτε τὴν ἐνέδραν Ἀμα-
…ν, καὶ παρ' ἑτέρου αὖ αὐτοῖς ἀ-
…ιαστον ἡγούμενοι γενέσθαι, οὔτε τὸ
ποικίλον Ἀντωνίου φέροντες ἀφόβως
… καὶ στρατιὰν ἔχοντος, οὔτε τὴν
δημοκρατίαν βεβαιουμένην ἔργοις
…ντες, ἀλλὰ καὶ ἐς τοῦτο ὑφορώ-
μενοι τὸν Ἀντώνιον, Δεκίμῳ μάλι-
…ς ἐπεποίθεσαν ἔχοντι ἐν πλευρᾶς
…α τέλη στρατοῦ καὶ πρὸς Τρεβώ-
…ν ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ πρὸς Τύλ-
…ν ἐς Βιθυνίαν κρύφα ἔπεμπον
χρήματα ἀγείρειν ἀφανῶς, καὶ στρα-
…ν περιβλέπεσθαι, αὐτοί τε ἠπεί-
…ντο τῶν δεδομένων σφίσιν ὑπὸ τοῦ
Καίσαρος ἐθνῶν λαβέσθαι. τοῦ χρό-
…ου δὲ οὔπω συγχωροῦντος αὐτοῖς,
…πρεπὲς ἡγούμενοι τὴν ἐν ἄστει στρατη-
…ίαν προλιπόντες ἀτελῆ, δόξαν
…ποτε φιλαρχίας ἐθνῶν ἐνέγκασθαι,
…ρεῖτο ὅμως ὑπὸ ἀνάγκης τὸ ἐν μέ-
…σῳ διάστημα διατρίψαι ποι μᾶλ-
…ν ἰδιωτεύοντες, ἢ ἐν ἄστει στρατηγεῖν,

múſque ſcribam Cæſaris Taberium ſibi obſequentiſſimum, quando hujuſmodi poſtulata Cæſar ipſe abiturus in arbitrium Antonii rejecerat, multa in multorum gratiam adjecit, civitatibus dynaſtíſque gratificans, & ſuis cuſtodibus, quaſi ex præſcripto illius: ſed acceptorum beneficiorum gratia ſoli debebatur Antonio. pari ratione & in ſenatum multos allegit, aliáque ex ſenatus voluntate faciebat, quo minus invidioſa apud eum eſſet ſua cuſtodia.

Taberius Cæſaris ſcriba.

Antonius multa commentariis Cæſaris adjecit.

Dum Antonius circa hæc ſatagit, Brutus Caſſiúſque, quòd & veteranos & plebem parum pacato erga ſe cernerent animo, & poſſe aliquem alium exoriri, qui inſidias quales prius Amatius contra ſe ſtrueret, ſolliciti de Antonii quoque inconſtantia, tunc ſuffulti militaribus copiis, jámque ſuſpectum habentes, quaſi per eum ſtaret, quominus confirmaretur ſtatus reipublicæ, Decimo Bruto maximè fidebant, in propinquo habenti legiones tres: ſimúlque Trebonium in Aſia, Tullium in Bithynia clàm per literas monebant, ut occultè pecunias colligerent, & de exercitu diſpicerent, ipſique feſtinabant ad provincias acceptas à Cæſare. Sed quoniam tempus aliter ferebat, indecorum rati ante magiſtratus exitum, provincias ambitioſè invadere, maluerunt privati reliquum anni agere, quàm urbanas juriſdictiones adminiſtrare,

Literæ Bruti & Caſſii.

530

quùm

quum nec ſecuri eſſent, & minus honorati quàm pro merito. Hoc intellecto ſenatus præfecit eos frumento undecunque in urbem convehendo, uſque ad tempus abeundi in provincias, quod factum eſt ideo, ne Brutus Caſſiúſque viderentur fugere: tanta habebatur exiſtimationis eorum ratio, quando per hos potiſſimùm ſenatus Cæſaris percuſſorum partes fovebat. Prætoribus deinde urbem egreſſis, Antonius jam ſolus potens, diſpiciebat ſibi de aliqua provincia cum exercitu, Syriæ maximè cupidus, ſed non ignarus ſe magis etiam ſuſpectum fore ſi eam ſibi dari peteret: jámque ſubornatus erat illi adverſarius Dolobella, ipſius collega, propter ſimultatem veterem. Itaque ipſi ut juveni ambitioſo perſuaſit, peteret mitti ſe in Syriam poſthabito Caſſio, & ad exercitum contra Parthos conſcriptum: peteret autem non à ſenatu, nec enim licebat, ſed rogatione apud populum: qui lætus & nihil cunctatus rogationem tulit. ſenatu verò cauſante eum diſcedere à decretis Cæſaris, reſpondit Parthicum bellum nemini deſtinatum à Cæſare: ceterùm Caſſium qui accepiſſet Syriam, ipſum prius mutaſſe illius decreta, dum contra legem permitteret colonis ante vigeſimum annum portiones ſuas vendere: pertineréque ad ſuam contumeliam ſi Dolobellæ præferatur Caſſius. Tum

Antonius.

Dolobella.

οὔτε ἀφόβως ἔχοντες, οὔτε τι… τα ἐφ' οἷς ὑπὲρ τῆς πατρίδος… πράξειαν τιμώμενοι. οὕτω δ… τοῖς ἔχουσιν, ἡ βουλὴ συνειδ… γνώμην, ἔδωκε σίτου τῇ πόλει… τίσαι ἐξ ὅσης δύναιντο γῆς, μ… αὐτοὺς ὁ χρόνος τῶν ἐθνῶν τῆς σ… γίας καταλάβοι· καὶ ἡ μὲν οὔτ… πραξεν ἵνα μή ποτε Βροῦτος ἢ… σιος φεύγειν δοκοῖεν· τοσήδ… τῶν φροντὶς ἦν ἅμα καὶ αἰδὼς… καὶ τοῖς ἄλλοις σφαγεῦσι διὰ… δὲ μάλιστα συνελάμβανον. ἐξε… των δὲ τῆς πόλεως τῶν ἀμφὶ τ… τον, ἐπὶ δυναστείας ὢν ὁ Ἀντ… ἤδη μοναρχικῆς, ἀρχὴν ἐθνο… στρατιὰς αὐτῷ περιέβλεπε, καὶ… ρίας μὲν ἐπεθύμει μάλιστα, … γνοὺς δὲ ὢν δι' ὑπονοίας, καὶ … λον ἐσόμενος, εἴ τι αἰτοίη· καὶ … αὐτῷ κρύφα Δολοβέλλαν τὸν ἔ… ὕπατον ἐπείληφεν ἐς ἐναντίω… βουλῇ, διάφορον αἰεὶ τῷ Ἀντωνίῳ… νόμενον. αὐτὸν οὖν τὸν Δολοβέλ… Ἀντώνιος νέον τε καὶ φιλότιμο… δὼς, ἔπεισεν αἰτεῖν Συρίαν … Κασσίου, καὶ τὸν ἐς Παρθυαίους … ειλεγμένον στρατὸν ἐπὶ τοὺς Π… θυαίους, αἰτεῖν δὲ οὐ παρὰ τῆς … λῆς (οὐ γὰρ ἐξῆν) ἀλλὰ παρὰ … δήμου, νόμῳ· καὶ ὁ μὲν ἠθεὶς, … τίκα προὐτίθει τὸν νόμον· καὶ τῆς … λῆς αἰτιωμένης αὐτὸν παραλύει… δόξαντα τῷ Καίσαρι, τὸν μὲν … Παρθυαίους πόλεμον, οὐδενὶ, ἔ… ὑπὸ Καίσαρος ἐπιτετράφθαι, Κ… σιον δὲ τῆς Συρίας ἀξιωθέντα, αὐ… τι τῶν Καίσαρος πρότερον ἀλλάξ… δόντα πωλεῖν τὰ κληρουχήματα … λαβοῦσι πρὸ τῶν νενομισμένων εἴκ… ἐτῶν, καὶ αὐτὸς δὲ αἰδεῖσθαι, Συρ… οὐκ ἀξιούμενος Δολοβέλλας ὢν, …

Κασ…

Κασσίου· οἱ μὲν δὴ τῶν δημάρχων τινὰ Ἀσπρήναν ἔπεισαν ἐν τῇ χειροτονίᾳ ψεύσασθαι περὶ διοσημείας, ἐλπίζοντές τι καὶ Ἀντώνιον συμπράξειν, ὕπατόν τε ὄντα, καὶ τῶν σημείων ἱερέα, καὶ διάφορον ἔτι νομιζόμενον εἶναι τῷ Δολοβέλλᾳ. ὁ δ' Ἀντώνιος, ἐπεὶ τῆς χειροτονίας οὔσης, ὁ Ἀσπρήνας ἔφη διοσημείαν ἀπαίσιον γεγονέναι, ἔθους ὄντος ἑτέρους ἐπὶ τοῦτο πέμπεσθαι, πάνυ χαλεπαινόμενος τῷ Ἀσπρήνᾳ τοῦ ψεύσματος, τὰς κεφαλὰς ἐκέλευε χειροτονεῖν περὶ τοῦ Δολοβέλλα· καὶ γίγνεται μὲν οὕτω Συρίας ἡγεμὼν Δολοβέλλας, καὶ στρατηγὸς τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Παρθυαίους, καὶ στρατιᾶς τῆς ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ Καίσαρος καταλεγμένης, ὅση τε περὶ Μακεδονίαν προῆλύθει. καὶ ὁ Ἀντώνιος τότε πρῶτον ἔγνωστο συμπράσσων τῷ Δολοβέλλᾳ. γεγενημένων δὲ τῶνδε ἐν τῷ δήμῳ, τὴν βουλὴν ὁ Ἀντώνιος ᾔτει Μακεδονίαν, εὖ εἰδὼς ὅτι αἰδέσονται μετὰ Συρίαν δοθεῖσαν Δολοβέλλᾳ, ἀντειπεῖν περὶ Μακεδονίας Ἀντωνίῳ, καὶ ταῦτα γυμνῆς στρατιᾶς γιγνομένης, καὶ ἔδοσαν μὲν ἄκοντες, καὶ ἐν θαύματι ἔχοντες, ὅπως πρὶν ἐν αὐτῇ στρατὸν προμεθῆκεν ὁ Ἀντώνιος τῷ Δολοβέλλᾳ, ἠγάπων ὅμως Δολοβέλλαν ἔχειν τὸν στρατὸν Ἀντωνίου μᾶλλον· ἐν καιρῷ δὲ αὐτοὶ τὸν Ἀντώνιον τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον ἀντῄτουν ἕτερα ἔθνη, καὶ ἐδόθη Κυρήνη τε καὶ Κρήτη· ὡς δ' ἑτέροις δοκεῖ, τάδε μὲν ἀμφότερα Κασσίῳ, Βιθυνία δὲ Βρούτῳ. τὰ μὲν δὴ γιγνόμενα ἐν Ῥώμῃ τοιάδε ἦν.

Ὀκτάβιος δὲ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Καίσαρος θυγατριδοῦς, ἵππαρχος μὲν αὐτοῦ Καίσαρος γεγονὼς πρὸς ἓν ἔτος, ἐξ οὗ τήνδε τὴν τιμὴν ὁ Καῖσαρ

ſenatus Aſprenatem tribunum plebis ſubornavit, ut in comitiis obnuntiaret malum augurium, ſperans adjuturum ſe hîc Antonium, qui & conſul & augur, inimicus adhuc putabatur Dolobellæ. Id ubi fecit tribunus, quod officium erat alterius, Antonius offenſus mendacio, juſſit tribus ferre de Dolobella ſuffragia. Sic Syria obvenit illi provincia, ſimúlque bellum Parthicum, legionéſque ad id deſtinatæ à Cæſare, unà cum his quæ in Macedoniam præceſſerant. ac tum demum apparuit, favere collegæ Antonium. His à populo impetratis, ipſe à ſenatu popoſcit Macedoniam, ſciens quòd poſt conceſſam alteri Syriam, puderet eos pernegare ſibi de Macedonia, præſertim quum ea provincia careret exercitu: & obtinuit, ab invitis tamen, mirantibúſque quòd paſſus eſſet prius legiones inde Dolobellam deducere, penes quem malebant eſſe illum exercitum. Et commodum placuit eis ab Antonio viciſſim alias Caſſianis provincias petere: eſtque impetrata Cynerenſis atque Creta, vel, ut alii produnt, hæ ambæ Caſſio, Bruto verò Bithynia. Hic tum erat rerum urbanarum ſtatus.

Aſprenas trib. pl.

531

Ceterùm Octavius, Cæſaris ex ſororis filia nepos, avunculi magiſter equitum in unum annum creatus erat, poſteaquam ipſe

Octavius, Cæſaris ex ſororis filia nepos.

ipſe Cæſar hunc magiſtratum annuum, quo per plures amicos circumferretur, fecerat: ſed quòd adoleſcens adhuc eſſet, Apolloniam quæ Ionio mari imminet, miſſus eſt ut literas ſimul & rem militarem diſceret, expeditionis comes futurus: ad quem alæ equitum è Macedonia viciſſim commeabant, cum quibus exerceretur: & nonnulli tribuni præfectíque ſæpe illuc veniebant ſalutaturi ut cognatum Cæſaris: atque ita comiter omnes excipiendo gratioſus etiam apud exercitum factus eſt. Sexto autem menſe poſtquam eò venerat, annuntiatur ei circa veſperam, Cæſarem occiſum in ſenatu ab amiciſſimis, & qui tum plurimùm poterant: & quia nondum quicquam præterea nuntiatum fuerat, expavit, quòd neſciret num de communi ſenatus voluntate, an paucorum audacia factum id

532 eſſet: & num facinoroſi pœnas dediſſent, an ſuperſtites eſſent, vel etiam grati multitudini. Sic hæſitanti Romani amici ſuadebant ut ad legiones in Macedoniam ſecuritatis cauſa confugeret: & ubi certior fieret privatim id eſſe maleficium, reſumpto animo ulciſceretur Cæſarem. Nec deerant tribuni qui ad tuendam ejus incolumitatem pollicerentur ſuam operam. Sed mater & vitricus Philippus ex Urbe ſcripſerunt ei, ne nimis extolleretur hujuſmodi pollicitis, néve quicquam tentaret audacius: memor quomodo Cæſar ſuperatis omnibus inimicis, per amicos opp

Apolloniam miſſus ut literas & rem militarem diſcat.

Matris & vitrici Philippi ad Octavium literæ cum monitis.

ἐς τοὺς φίλους περιφέρων, ἰσοτ
ἔθ᾽ ὅτε ἐποιεῖτο εἶναι. μειράκιον
ἔτι ὤν, ἐς Ἀπολλωνίαν τὴν
Ἰονίου παιδεύεσθαι τε καὶ ἀσ
τὰ πολέμια ἐπέμπετο ὑπὸ
σαρος, ὡς ἐς τοὺς πολεμίους
μενος αὐτῷ, καὶ αὐτὸν ἐν τ Α-
πολλωνίᾳ ἱππέων ἶλαι παρ
ἐκ Μακεδονίας ἐπιοῦσαι συνεγ
ζον, καὶ τῶν ἡγεμόνων τοῦ στρατοῦ
ὡς συγγενεῖ Καίσαρος θαμινὰ
φοίτων, γνῶσίς τε ἐκ τούτων
καὶ εὔνοια παρὰ τοῦ στρατοῦ τι
γίγνετο σὺν χάριτι δεξιουμένῳ
τοὺς. ἕκτον δ᾽ ἔχοντι μῆνα ἐν Α-
πολλωνίᾳ, ἀγγέλλεται περὶ
ραν ὁ Καῖσαρ ἀνῃρημένος ἐ
βουλευτηρίῳ πρὸς τῶν φιλτάτων
παρ᾽ αὐτῷ δυνατωτάτων τότε
λιστα· τῶν δὲ λοιπῶν οὐδενὸς ἀγ-
γελθέντος πω, δέος αὐτὸν ἐν
καὶ ἄγνοια, εἴτε κοινὸν εἴη τῆς β
τὸ ἔργον, εἴτε καὶ τῶν ἐργασαμέν
διον, καὶ εἰ δίκην ἤδη τοῖς π
δεδώκοιεν, ἢ καὶ τοῦδε εἶεν, ἢ
πλῆθος αὐτοῖς συνήδοιτο· ε
οἱ φίλοι ἐκ Ῥώμης ὑπετι
ταῦτα, ὥστε οἱ μὲν ἐς φυλακὴν
σώματος αὐτὸν ἠξίουν ἐπὶ τ
Μακεδονίᾳ στρατὸν καταφυγεῖ
ὅτε μάθοι μὴ κοινὸν εἶναι τὸ ἔρ
ἐπιθαρρήσαντα τοῖς ἐχθροῖς α
νειν τοῦ Καίσαρος· καὶ ἦσαν οἱ καὶ
ἡγεμόνων αὐτὸν ἐλθόντα φυλ
ὑπεδέχοντο. ἡ δὲ μήτηρ καὶ Φι
πος ὃς εἶχεν αὐτὴν, ἀπὸ Ῥ
ἔγραφον μήτε ἐπαίρεσθαι, μήτε
ρεῖν πω, μεμνημένον οἷα Κα
ὁ παντὸς ἐχθροῦ κρατήσας ὑπ
φιλτάτων μάλιστα πάθοι· τὰ
διωτικώτερα, ὡς ἐν τοῖς παρ

α

κινδυνότερα, αἱρεῖσθαι μᾶλλον, καὶ
σφᾶς εἰς Ῥώμην ἐπείγεσθαι
πομένην. ὁ δ' Ὀκτάουιος ἐν-
διὰ τὴν ἔτι ἄγνοιαν τῶν ἐπὶ τῷ
γινομένων, τοὺς ἡγεμόνας
αὐτοῦ δεξιωσάμενος, διέπλει
νιον, οὐκ ἐς τὸ Βρεντέσιον (οὔ-
γάρ τινα τοὐκεῖθι στρατοῦ πεῖ-
ειληφὼς πάντα ἐφυλάσσετο)
ἐς ἑτέραν οὐ μακρὰν ἀπὸ τοῦ
σίου πόλιν ἐκτὸς οὖσαν ὁδοῦ,
ρα Λουπίαι· ἐνταῦθα οὖν ἐν-
ετο διατρίβων. ὡς δὲ οἱ τότε
ρέστερα περὶ τοῦ φόνου, καὶ τοῦ
κοινοῦ πάθους, τῶν τε διαθηκῶν
ν ἐψηφισμένων ἦλθέ τις ἀντί-
κε, οἱ μὲν ἔτι μᾶλλον αὐτὸν ἠ-
τοὺς ἐχθροὺς Καίσαρος δε-
, υἱόν τε αὐτοῦ καὶ κληρονόμον
καὶ παρῄνουν ἅμα τῷ κλή-
ῳ θέσιν ἀπείπασθαι. ὁ δὲ καὶ
οἱ καὶ τὸ μὴ τιμωρεῖν αὐτὸ
περ αἰσχρὸν ἡγούμενος, ἐς τὸ
έσιον ᾔει, προπέμψας καὶ διε-
σάμενος, μήτις ἐκ τῶν φονέων
θέζοιτο ἐνέδρα. ὡς δὲ αὐτῷ καὶ ὁ
δὲ στρατὸς οἷα Καίσαρος υἱὸν δε-
μενος ἀπήντα, θαρρήσας ἔθυε, καὶ
ὠνομάζετο Καῖσαρ. ἔθος γὰρ
ῥωμαίοις τοὺς θετοὺς τὰ τῶν θεμέ-
νόματα ἐπιλαμβάνειν· ὁ δὲ οὐκ
αβεν, ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτοῦ καὶ τὸ
ῷον ὅλως ἐνήλλαξεν, ἀντὶ Ὀ-
υίου παιδὸς Ὀκταουίου, Καῖσαρ
καὶ Καίσαρος υἱός, καὶ διε-
τεν οὕτω χρώμενος· εὐθύς τε
τὸν ἀθρόως καὶ πανταχόθεν, ὡς
πλῆθος ἀνθρώπων συνέθεον, οἱ
φιλίας Καίσαρος, οἱ δὲ ἐξε-
ροι καὶ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ

ſus ſit: tutius fore ſi intra privatam conditionem ad tempus ſe contineat, & ad urbem conferat cum amicorum cohorte. His ille permotus, quòd nondum cognoviſſet quid cædem ſecutum vale dicto præfectis exercitus, trajecit, non tamen Brundiſium (quippe incertus de militum ejus loci voluntate cavebat omnia) ſed in aliud oppidum non longè inde remotum, cui nomen Lupiæ: ibíque aliquantiſper diverſatus eſt. Deinde ubi literis accuratius ſcriptis factus eſt certior de dolore ob eam necem publico, de teſtamento & ſenatuſconſultis, amici tanto magis timendos cenſebant inimicos Cæſaris, quando & hæres ſit & filius: hortabantúrque ut unà cum hæreditate adoptionem recuſaret. Ille non minùs hoc tempore ratus, quàm non ulciſci Cæſaris injuriam, Brundiſium profectus eſt, præmiſſis qui ſcrutarentur, ne forte quis ex illius percuſſoribus ibi lateret in inſidiis. Ut verò ab eo exercitu obviam progreſſo tanquam Cæſaris filius exceptus eſt, ad audendum confirmatus, ſacrificavit, confeſtímque cœpit nominari Cæſar, quum alioquin Romanis ſit mos, aſſumere nomen patris adoptivi: hic verò id omnino mutavit, pro Octavio Octavii filio dictus in perpetuum Cæſar filius Cæſaris. Ad quod nomen mox, non aliter quàm ad verum filium, undique magnus concurſus fuit partim amicorum Cæſaris, partim libertinorum & mancipiorum, cum

Amici Octavium hortantur cum hæreditate adoptionem Cæſaris relinquere.

Octavius Cæſar appellatus.

533

Confluentium ad Cæſarem adoleſcentem turba.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

eíſque militum etiam, vel qui apparatum & pecunias ferebant in Macedoniam, vel qui vectigalia pecuniámque aliam ex provinciis exactam portabant Brundiſium. Ille tum multitudine ad ſe confluentium, tum Cæſar, nominis vulgo gratioſiſſimi exiſtimatione factus auctior & confidentior, ad Urbem iter fecit, cum haudquaquam contemnendo comitatu, indies torrentis modo creſcente: à vi aperta jam tutus propter eam quam circa ſe habebat frequentiam, ſed ob hoc ipſum magis ſuſpicax, ut in recenti familiaritate fermè omnium. Civitatum verò aliæ quidem non admodum æquo erga eum erant animo: ceterùm veterani Cæſaris qui nuper agros acceperant, confluebant è coloniis in adoleſcentis gratiam, deplorantes Cæſarem, Antonio contrà maledicentes, qui tantum ſcelus inultum reliquiſſet, profitentéſque ſe ultores, modò daretur cujus auſpiciis id poſſent efficere: quos Cæſar laudatos, & rem differre juſſos, dimiſit. Jámque prope Terracinam venerat, ad quinquageſimum ab Urbe lapidem, quum nuntiatum eſt conſules ademiſſe Caſſio Brutóque Syriam & Macedoniam, pro quibus conceſſas eis in ſolamen alias minores provincias, Cyrenenſem & Cretam inſulam: revertiſſéque in Urbem quoſdam exules, & accitum Pompeium: tum ex commentariis Cæſar[is] lectos aliquot in ſenatum, multáque alia fieri. Poſtquam au[tem] in Urbem pervenit, rurſum matrem ejus & Philippum cete[ros]

Syria & Macedonia Caſſio & Bruto ademptæ.

ἕτεροι στρατιῶται σὺν αὐτοῖς,
ἀποσκευὰς ἢ χρήματα φέρον[τες] ἐς
τὴν Μακεδονίαν, οἱ δὲ ἕτερα...
ματα καὶ φόρους ἐξ ἐθνῶν ἄλ[λων] ἐς
τὸ Βρεντέσιον. ὁ δὲ καὶ τῶν πλη[θῶν]
ἐς αὐτὸν ἀφικνουμένων, καὶ τῇ Καί-
σαρος αὐτοῦ δόξῃ τε καὶ τῇ π...
ἐς ἐκεῖνον εὐνοίᾳ θαρρῶν, ὥδ[ευεν]
Ῥώμην σὺν ἀξιολόγῳ πλήθ[ει]
ξομένῳ μᾶλλον ἑκάστης ἡμέρα[ς]
χειμάρρῳ, φανερᾶς μὲν ἐπιβ[ουλῆς]
ὢν ἀμείνων διὰ τὸ πλῆθος,
δρας δὲ δι' αὐτὸ καὶ μάλιστα ὑ[πο]...
μενος, ἄρτι γνωστῶν οἱ τῶν συνό[ντων]
σχεδὸν ὄντων ἁπάντων· τὰ δὲ τῶν π[ό]-
λεων, τῶν μὲν ἄλλων οὐ πάντη
αὐτὸν ἦν ὁμαλά· οἱ δὲ τοῦ Κ[αίσα]-
ρι στρατευσάμενοί τε καὶ ἐς κλη[ρου]-
χίας διῃρημένοι, συνέτρεχον
ἀποικιῶν ἐπὶ χάριτι τοῦ μειρα[κίου]
καὶ τὸν Καίσαρα ὠλοφύροντο,
Ἀντώνιον ἐβλασφήμουν, οὐκ [ἐπε]-
ξιόντα τηλικοῦτον μύσος, καὶ σφ...
λεγον, εἴ τις ἡγοῖτο, ἀμυνεῖ[ν]...
ὁ Καῖσαρ ἐπαινῶν καὶ ἀνατιθέμ[ενος]
ἐν τῷ παρόντι, ἀπέπεμπεν.
δ' αὐτῷ περὶ Ταρρακίνας ἀπ[ὸ]
τετρακοσίων που Ῥώμης σταδίων
γέλλεται Κάσσιός τε καὶ Βροῦτο[ς]
φῃρημένοι πρὸς τῶν ὑπάτων Σ[υρίαν]
καὶ Μακεδονίαν, καὶ ἐς παρηγο[ρίαν]
βραχύτερα ἕτερα Κυρήνην καὶ
τὴν ἀντειληφότες, φυγάδων τι-
νῶν κάθοδοι, καὶ Πομπηΐου μετα...
σις, καὶ ἀπὸ τῶν Καίσαρος ὑπο[μνη]-
μάτων ἔς τε τὴν βουλὴν ἐγγρ[αφαὶ]
τινῶν, καὶ ἕτερα πολλὰ γιγνό[μενα].
ὡς δ' ἐς τὴν πόλιν ἀφίκετο,
μήτηρ αὖθις καὶ Φίλιππος,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

…πολλοὶ κηδεμόνες ἦσαν αὐτοῦ, ἐδέ-
…δεσαν τήν τε τῆς βουλῆς εἰς τὸν
Καίσαρα ἀλλοτρίωσιν, καὶ τὸ δόγ-
…μα μὴ εἶναι δίκας ἐπὶ Καίσαρι
…φε, καὶ τὴν Ἀντωνίου τότε δυνα-
…στεύοντος ἐς αὐτὸν ὑπεροψίαν, οὔτε
…γομένου πρὸς τὸν Καίσαρος υἱὸν
…λοντα, οὔτε προσπέμψαντος αὐ-
…ὁ δὲ καὶ ταῦτ' ἐπράϋνεν, αὐ-
…ἀπαντήσειν ἐς τὸν Ἀντώνιον εἰ-
…εἰκὸς νεωτέρους ἐς πρεσβυτέρους,
…ιώτης ἐς ὕπατον, καὶ τὴν βου-
…θεραπεύσειν τὰ εἰκότα· καὶ τὸ
…γμα ἔφη γενέσθαι μηδενός πω τοὺς
φόνους διώκοντος, ἀλλ' ὁπό-
…θαρρήσας τις διώκοι, καὶ τοῦ δή-
…ἐπικουρήσειν καὶ τὴν βουλὴν ὡς
…νόμῳ, καὶ τοὺς θεοὺς ὡς δικαίῳ,
Ἀντώνιον ἴσως. εἰ δὲ καὶ τοῦ
…υ καὶ τῆς θέσεως ὑπερίδοι, ἔστε
…Καίσαρα ἁμαρτήσεσθαι, καὶ τὸν
…ν ἀδικήσειν εἰς τὴν διανομὴν
…ήγγυ τε λήγων τοῦ λόγου, ὅτι
…κινδυνεύειν οἱ καλὸν εἴη μόνον,
… καὶ θνήσκειν, εἰ προκριθεὶς
…πάντων εἰς τοσαῦτα ὑπὸ τοῦ
…σαρος, ἀνάξιος αὐτοῦ φαίνοι-
…λοκινδυνοτάτου γενόμενος. τὰ
Ἀχιλλέως ὑπέγυα οἱ τότε ὄν-
…μάλιστα, ἐς τὴν μητέρα, ὥσ-
…ς τὴν Θέτιν ἐπιστρεφόμενος,
…υ,

αὐτίκα τεθναίην, ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἑταίρῳ
Κτεινομένῳ ἐπαμυνέειν.

…δὲ εἰπὼν, Ἀχιλλεῖ μὲν ἔφη κάσ-
…ἀθάνατον ἐκ πάντων εἶναι τοῦτο
…τος, καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ μάλιστα.
…ς δ' ἀνεκάλει τοῦ Καίσαρος οὐχ

que tutores ſollicitos habuit alienatio ſenatus à Cæſare, & S. C. per quod percuſſores ejus non amplius erant obnoxii judicio, & Antonii, tum præpotentis, ſuperbia, qui nec filium Cæſaris adiit, nec ſuorum quenquam miſit ad eum. Ipſe verò hanc eorum indignationem ſedabat: iturum ſe dicens ad Antonium, ut decebat juniorem ire ad ſeniorem, & privatum ad conſulem: ſenatui quoque ſe exhibiturum obſequia debita: addebat, S. C. id 534
conditum quum nemo exſtaret accuſator homicidii: quòd ſi quis accuſationem ſuſceperit, nec ſibi defore plebis auxilium, nec ſenatum legibus, nec deos immortales juſtitiæ, ac fortaſſe nec ipſum Antonium. qui ſi pergat teſtamentum ſimul & adoptionem contemnere, id cum injuria tam Cæſaris facturum quàm Rom. populi, cui ex legato viritim debeatur pecunia. Abrupit deinde ſermonem his verbis, Satius eſſe non periculum adire modò, ſed emori etiam, quàm poſtquam ſemel prælatus ſit omnibus, indignum videri judicio Cæſaris, qui nullo unquam territus fuerit periculo. Verſus deinde ad matrem, uſurpavit illa, quæ tum ex recenti lectione ſuccurrebant, Achillis verba ad Thetidem,

Diſpeream caſi ni jam fuero ultor amici. Verſus ab Octavio allati.

Addidítque, in hoc verſu extare
…mortale Achillis monumentum ornamentúmque, maximè
…quam verbis effectus reſpondit: ſibi verò Cæſarem fuiſſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

non amicum, ſed parentem: non commilitonem, ſed imperatorem: non belli jure interemptum, ſed in ſenatu oppreſſum conſpiratione nefaria. Tum mater metu verſo in gaudium, juvenem complexa eſt, ut ſolum dignum Cæſare: & quem hactenus loquentem ægrè tulerat, hortabatur ut decreta exequeretur diis juvantibus: monuit tamen ut adhuc arte tolerantiáque uteretur, potius quàm aperta audacia. Laudavit Cæſar conſilium, & facturum ſe ita pollicitus: mox accitos ſub noctem amicos, juſſit univerſos mane ſibi præſtò eſſe in foro cum comitatu idoneo. ubi Cajum fratrem Antonii, prætorem urbanum, accedens, ait ſe adoptionem accipere: qui mos Romanus eſt, adoptioni autoritatem prætoris interponere. Hoc verbo relato per ſcribas in acta publica, ſtatim è foro Antonium adiit. Is erat in hortis Pompeianis quos à Cæſare dono acceperat. Inde moratus aliquantiſper in veſtibulo, hoc quoque ſignum alienati animi & contemptus interpretatus eſt: tandem admiſſo, ſecutæ ſunt ſalutationes mutuæ cum percontationibus amicis de rebus utriuſque. quúmque jam dicendum eſſet de his quæ præſens negotium poſtulabat, Cæſar ſic locutus eſt,

Prudens matris Octavii conſilium.

Octavius adoptionem accipit.

Adoptioni autoritatem prætoris interponere Romanorum mos.

Octavius in veſtibulo Antonii moratur.

535

Ego, pater Antoni, (ſic enim te appellare fas eſt, ob Cæſaris erga te merita tuámque mutuam gratiam,) ea quæ poſt illius obitum egiſti, partim laudo, hab

ſ

ἑταῖρον, ἀλλὰ πατέρα, οὐδὲ συ-
στρατιώτην, ἀλλ' αὐτοκράτορα· οὐ-
δὲ πολέμου νόμῳ πεσόντα, ἀλλ' ἀ-
θεμίστως ἐν βουλευτηρίῳ κατακο-
πέντα. ἐφ' οἷς αὐτὸν ἡ μήτηρ
ἡδονῇ ἐκ τοῦ δέους ὑπαχθεῖσα
ἠσπάζετο ὡς μόνον ἄξιον Καίσ
καὶ λέγειν ἔτι ἐπισχοῦσα, ἐπέα
ἐς τὰ ἐγνωσμένα σὺν τῇ τύχῃ
ἠνεῖ γε μὴν ἔτι τέχνῃ καὶ ἀνεξι
μᾶλλον, ἢ φανερᾷ θρασύτητι
χρῆσθαι. Καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπαιν
καὶ πράξειν ὑποσχόμενος οὕτως
τίκα τῆς ἑσπέρας ἐς τοὺς φίλο
περιέπεμπεν, ἐς ἕω συγκαλῶν
ἐς τὴν ἀγορὰν μετὰ πλήθους·
Γάϊον Ἀντώνιον τὸν ἀδελφὸν Ἀν
τωνίου, στρατηγοῦντα τῆς πόλεως,
ἀσπάσας, ἔφη δέχεσθαι τὴν
τοῦ Καίσαρος· ἔθος γάρ τι
μαίοις, τοὺς θετοὺς ἐπὶ μάρτυ
γίνεσθαι τοῖς στρατηγοῖς. ἀπογρ
μένων δὲ τῶν δημοσίων τὸ ῥῆμα
θὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἐς τὸν Ἀντω
χώρει· ὁ δὲ ἦν ἐν κήποις,
Καῖσαρ αὐτῷ δεδώρητο,
πηΐου γενομένους. Διατριβῆς
ρὶ τὰς θύρας πλείονος γενο
ὁ μὲν Καῖσαρ καὶ τόδε ἐς ὑπ
Ἀντωνίου τῆς ἀλλοτριώσεως
το· εἰσκληθέντος δέ ποτε,
προσαγορεύσεις τε, καὶ περὶ ἀ
πύσματα εἰκότα· ὡς δὲ ἤδη
ἔδει περὶ ὧν ἦσαν ἐν χρείᾳ,
σαρ εἶπεν,

„ ἘΓΩ' δὲ, πάτερ Α
„ (πατέρα γάρ εἶναί σέ μοι
„ οὖσιν αἵ τε Καίσαρος ἐς σ
„ γεσίαι, καὶ ἡ σὴ πρὸς ἐκεῖ
„ νον) τῶν σοὶ πεπραγμένων ἐπ'
„ τὰ μὲν ἐπαινῶ, καὶ χάριν

ολήσω· τὰ δ' ἐπιμέμφομαι, καὶ λέξεται μετὰ παῤῥησίας, ἐς τὴν λύπη με περιάγει· κτεινομένῳ γὰρ οὐ παρῆς, τῶν φονέων σε πε- ισπασάντων περὶ θύρας, ἐπεὶ περιέσωζες ἂν αὐτὸν, ἢ συνεκιν- ύνευες ὅμοια παθεῖν· ὧν εἰ θά- ερον ἔμελλεν ἔσεσθαι, καλῶς ὅ- μὴ παρῆς· ψηφιζομένων δὲ ων αὐτοῖς ὡς ἐπὶ τυράννῳ γέ- ς, ἀντεῖπας ἐγκρατῶς, καὶ ιδέ σοι χάριν οἶδα λαμπράν. καὶ τοὺς ἄνδρας ἔγνως συναινε- ῖν σε βεβουλευμένους, οὐχ, ὡς εῖς ἡγούμεθα, τιμωρὸν ἐσόμε- Καίσαρι, ἀλλ', ὡς αὐτοὶ γουσι, τῆς τυραννίδος διάδο- ν· ἅμα δ' οὐκ ἦσαν ἐκεῖνοι ραννοκτόνοι, εἰ μὴ καὶ φονεῖς ἦ- εν, διὸ καὶ ἐς τὸ Καπιτώλιον ωέφυγον, ὡς ἐς ἱερὸν, ἁμαρ-

ſemper tibi gratiam: partim incuſo, ut ingenuè dolorem amici fatear: dum interficeretur non aderas, ab homicidis circa fores detentus: alioquin aut ſervaſſes eum aut incidiſſes in idem periculum, horum duorum hoc poſterius ſi ſecuturum erat, bene factum quòd non aderas. Deinde quum quidam conarentur percuſſoribus præmia tanquam tyrannicidis decernere, contradixiſti conſtanter: & hoc quoque nomine gratias tibi habeo maximas: quamvis compertum eſt illos decreviſſe te ſimul tollere non ut ultorem Cæſaris, quod nos opinamur, ſed, ut ipſi dicunt, ne ſupereſſet ſucceſſor tyrannidis: quum tamen illi egregii tyrannicidæ, haud ſecus ac homicidæ refugerint in Capitolium, vel religione loci ſuum protectu- ri faci-

ρεὶ περιέσωζες ἂν αὐτὸν, ἢ συνεκινδύνευες ὅμοια παθεῖν·] Magis uſitatè m fuiſſet, ἐπεὶ περιέσωσας ἂν αὐτὸν, ἢ συνεκινδύνευσας. Et ſequentia idem P. Candidus, *quorum alterutrum futurum eſſet, honeſtè tamen non ti:* ſed Gelenii tam prudens eſt interpretatio, quàm eſt illius impru. Ita enim vertit, *Horum duorum hoc poſterius ſi ſequuturum erat.* Magis en inſiſtens Græcis verbis dicere potuit, & debuit, *Horum* (vel *quorum*) *um alterum ſi ſequuturum erat, bene factum quòd non aderas.* Quamvis e- non dubium ſit quin de poſteriori intelligi debeat, tamen id lectoris ju- relinquere, eſſe decentius videtur. Præterea mox cùm καλῶς non à li- o omiſſum eſſe verbum ἔχει, ſed ipſum ſcriptorem reliquiſſe ſubaudien- exiſtimo. Sed malè P. Candidus, *honeſtè tamen non affuiſti.*

μα δ' οὐκ ἦσαν ἐκεῖνοι τυραννοκτόνοι, εἰ μὴ καὶ φονεῖς ἦσαν, διὸ καὶ ἐς απιτώλιον συνέφυγον.] P. Candidus ita, *non utique tyranni occiſores eſſe runt quin homicidæ ſimul ſint. Quamobrem itaque in Capit. confugêre?* ſen- non aſſequens. At Gelenius, *quum tamen illi egregii tyrannicidæ, haud ac homicidæ, refugerint in Capitolium.* ſed ne ipſe quidem (ut opinor) m aſſequitur. Nam, aut valde fallor, aut hæc eſt mens Octavii, *Adde tyrannicidæ non erant. niſi fortè ſimul & tyrannicidæ & homicidæ erant. i- e in Capitolium confugerunt.* Perinde acſi diceret, Adde quòd tyranni- non erant. Quòd ſi tyrannicidas ſe fuiſſe dicunt, ac ſimul ſe homicidas (id eſt homicidii ſibi conſcios) fateantur neceſſe eſt: quippe qui interfe- eo quem ut tyrannum ſe interfeciſſe dicunt, in Capit. non ſecus ac ho- micidæ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ri facinus ſupplices, vel tanquam hoſtes arcem occupaturi. Quomodo igitur oblivionem ejus ſceleris impetrarunt, & ſecuritatem à judiciis, niſi largitionibus, corrupta ſenatus aliqua parte atque populi? Atqui quum conſul eſſes debueras videre quid placeret pluribus, præſertim quum in conſulari poteſtate maximum eſſet momentum in partem alteram, ſi libuiſſet à ſceleratis pœnas repoſcere, & deceptos in meliorem viam reducere. Tu verò impunitatis obſides domeſticos miſiſti homicidis in Capitolium. Eſto, compulerint te huc mercenarii, certè quum lecto teſtamento, oratione funebri antè dicta, populus recenti etiam

„ τόντες ἱκέται, ἢ ὡς ἐς ἀκρόπολ
„ ἐχθροί. πόθεν οὖν αὐτοῖς ἀμνη-
„ στία καὶ τὸ ἀνεύθυνον τῷ φι,
„ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου εἴ τι ἐφ-
„ θάρατο ὑπ᾽ ἐκείνων; καὶ
„ τῶν πλεόνων ὁρᾷν ἐχρῆν ὑπατ
„ ὄντα, ἀλλὰ καὶ θατέρα
„ μένῳ σοὶ ἡ ἀρχὴ συνελάμ
„ τιμωρουμένῳ τηλικοῦτον α
„ καὶ τοὺς πλανωμένους μεταβ
„ σκοπεῖ· σὺ δὲ καὶ ὅμηρα τ
„ οἰκεῖα αὐτοῦ σοῦ τοῖς ἀνδροφ
„ νοις ἔπεμψας ἐς τὸ Καπιτώλ
„ ἀλλ᾽ ἔστων καὶ ταῦτα οἱ διεφ
„ μένοι σε βιάσασθαι· ὅτε μὲν
„ διαθηκῶν ἀναγνωσθεισῶν, καὶ
„ σοῦ δίκαιον ἐπιτάφιον εἰπό
„ ὁ δῆμος ἐν ἀκροάσει Καίσ
„ μ

micidæ, confugerunt. Sed vellem vocem φονεῖς, quam ſimpliciter in *ctores* ſonare ſcimus, neque hoc vocabulo, neque altero illo, *homicida* di, verùm alio quod non itidem de tyrannicidis quoque dici poſſet, nim tyrannicidæ, interfectores quoque & homicidæ, id eſt ἀνδροφόνοι in duobus hujus paginæ locis habes, ſicut pag. 548 de iiſdem dicitur, φονίας αὐτοὺς ἀλάστορας) non vocentur? Sed perinde loquitur Octavi φονεῖς, ſicut & σφαγεῖς (quo non minus & magis etiam fortaſſe odio cabulo appellantur ab Appiano cùm alibi tum pag. 526. initio libri tertii vocandi eſſent qui eum quem per leges licet occidere, (ut per eas lice mus tyrannum de medio tollere) interfecerunt. non ſecus quàm ſiquis ret, percuſſores aut ſicarios, aut etiam latrones dici eos debere qui hominem occidiſſent. Fateor tamen aliquanto magis generalia Græ φονεῖς & σφαγεῖς, quàm hæc Latina, poſſe dici.

Ἢ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου εἴ τινες ἐφθάρατο ὑπ᾽ ἐκείνων;] Hanc l nem mendoſam omnes fateantur neceſſe eſt. Spero autem forè ut à me rectè emendari confiteantur, ita ſcribendo, εἰ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ μὴ τινὲς ἐφθάρατο ὑπ᾽ ἐκείνων; Sic enim interdum haſce duas partic & μὴ diduci videmus.

Ἀλλ᾽ ἔστων καὶ ταῦτα οἱ διεφθαρμένοι σε βιάσασθαι] Stare non pote ſcriptura, puto igitur, primùm quidem ἔστων mutari debere in ἔστω (verò perſuaſum id habeo) deinde οἱ διεφθαρμένοι mutari debere in τοὺ φθαρμένους. ut intelligamus, ἀλλ᾽ ἔστω, τοὺς διεφθαρμένους βιάσασθαί σ ταῦτα. Niſi fortè magis veriſimile eſt ſcriptum fuiſſe, ἀλλ᾽ ἔστω, καὶ οἱ διεφθαρμένοι σε ἐβιάσαντο.

Καὶ αὐτοῦ σοῦ δίκαιον ἐπιτάφιον εἰπόντος.] Suſpicor ſcriptum fuiſſe, σοῦ, ὡς δίκαιον, (vel, ὥσγε δίκαιον) ἐπιτάφιον εἰπόντος. Ac meæ ſuſp favet P. Candidus, ita hunc locum vertens, *& commendatione, ut*

νήμῃ γινόμενοι, πῦρ ἐπὶ αὐ-
ὺς ἔφερον, καὶ φειςάμενοι χάριν
γειτόνων, ἐς τὴν ἐπιοῦσαν δὶς
τὰ ὅπλα συνέθεντο, πῶς οὐχὶ τῷ
μῳ συνέπραξας, καὶ ςρατηγή-
ας τοῦ πυρὸς, ἢ τῶν ὅπλων, ἢ
κην γε τοῖς ἀνδροφόνοις ἐπέ-
αψας; εἰ δίκης ἔδει κατ᾽ αὐτο-
ρων φίλος ὢν Καίσαρι, καὶ
πατος καὶ Ἀντώνιος, ἀλλὰ
άριος μὲν ἐξ ἐπιτάγματος ἀ-
ρέθη κατὰ τὸ τῆς ἀρχῆς μέγεθος·
δροφόνους δὲ ἐκφυγεῖν ὑπερεῖ-
ς, καὶ ἐς ἡγεμονίας ἐνίους διαρ-
παμεῖν, ἃς ἀθεμίςως ἔχουσι τὸν
ντα ἀνελόντες. Συρίαν μὲν δὴ
Μακεδονίαν εὖ ποιοῦντες οἱ ὕ-
ατοι, σὺ καὶ Δολοβέλλας, κα-
σταμένων ἄρτι τῶν πραγμάτων,
ξελεαπάσατε ἐς ἑαυτούς· καὶ τού-
σοι χάριν ᾔδειν ἄν, εἰ μὴ Κυ-
ήνα Κυρήνην καὶ Κρήτην ἀν-

memoria Cæſaris percitus, cum facibus ad ædes eorum accurrit, & viciniæ tum parcendo ſequenti die bis armis correptis in forum confluxit, cur non adjuviſti eum? cur non faces armáve in homicidas inferentibus adſtipulatus es? An amicus Cæſaris expectabas ſententiam judicum contra obnoxios ſceleri manifeſtario, quum & conſul eſſes & An- 536
tonius? Sed Marium pro poteſtate juſſiſti necari, homicidas diſſimulanter paſſus es evadere, nonnullos etiam fugere in provincias, quas nunc contra jus fáſque tenent, cæſo à quo illas acceperunt. Nam quòd Syriam & Macedoniam vos coſſ. tu & Dolobella rempublicam ordinando illis eripuiſtis, bene factum eſt; haberémque gratiam, niſi mox Cyrenem & Cretam eis decreviſſetis, & præfecturis provinciarum

in funere à te acta. Fuiſſe autem hac oratione funebri accenſos populi os, & ita quidem ut eum ceperit impetus domos percuſſorum Cæſaris adere, ſcribitur initio libri tertii. ubi non ſingulare ἐπιτάφιον ſed plur. ἀφίους habemus.

ῶς οὐχὶ τῷ δήμῳ συνέπραξας, καὶ ςρατηγήσας τοῦ πυρὸς.] Scribendum ἐςρατήγησας. vertit autem ita P. Candidus hoc loquendi genus, (quod dubito quin multis novum futurum ſit) *vel, ut dux, cum igne aut armis accuriſti?* Hujus autem impetus populi quo ad incendendas domos perorum Cæſaris ferebatur, mentio fit in fine pag. 526. nec non in oratione avii, in fine pag. 535.

ἰ δίκης ἔδει κατ᾽ αὐτοφόρων φίλος ὢν Καίσαρι.] Muto ἔδει in ἐδέου. nam retinendo mutandi eſſent nominativi in dativos. Eſſe autem ſcribendum φώρων, cuivis notum eſſe poteſt: ſed ſimul notandum eſt, αὐτοφώρων ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ ἁλόντων. Non abs re autem hoc dicit, εἰ δίκης ἐδέου: m Amatium illum cujus fit mentio in principio pag. ſequentis, dicatur rfeciſſe χωρὶς δίκης.

ἀλλὰ Μάριος μὲν ἐξ ἐπιτάγματος ἀνῃρέθη] Apud P. Candidum *Ama-* vocatur, qui hic Μάριος. Illam autem ſcripturam defendit locus pa- 527. in principio. Niſi quis pro Μάριος ſcribendum putet Ψευδομά-, quum ibi dicatur, Ἀμάτιος ἦν ὁ Ψευδομάριος. itidémque in fine 563. legamus τὸν Ψευδομάριον. Sed & ipſe Antonius vocat Amatium, in paginæ 549.

rum dignati eſſetis exules, quo munitiores poſthac contra me fierent. Decimus etiam citeriorem Galliam obtinet vobis conniventibus, & ipſe unus ex mei patris percuſſoribus. Dicat aliquis ex S.C. id factum, ſed te approbante, te ſenatus præſide: qui unus omnium maximè vel tui cauſa reclamare debueras. Nam impunitatem illis concedere pertinebat ad ipſorum gratiam: ceterùm provincias eis & præmia decernere, hominum eſt cum injuria Cæſaris tuam quoque ſententiam irritam facientium. Hæc ut præter decorum ætatis, ejuſque qua te proſequor reverentia loquerer, dolor compulit: non pœnitet tamen locutum me apud amiciſſimum Cæſaris, & auctum ab eo honoribus ſummis ſummáque potentia, & fortaſſe jam filium adoptivum, ſi ſciviſſet te æquo animo ex Heraclidarum gente tranſiturum ad Æneadas: id enim fecit ambigere illum, dum de ſucceſſore cogitat. Quod ſupereſt, Antoni, per deos, amicitiæ præſides, pérque ipſum Cæſarem te obteſtor, ut ex anteactis etiam quædam mutes in melius

Antonius ex Heraclidarum gente, Cæſar, Æneadarum.

,, τοῖς ἐψηφίσασθε, καὶ φυγὰς
,, ἠξιώσατε ἡγεμονίας αἰεὶ καὶ ἐ-
,, μοῦ δορυφορεῖσθαι. Δέκιμον τὴν
,, ἐγγὺς Κελτικὴν ὑπερορᾶτε ἔν-
,, τα, καὶ τόνδε τοῖς ἄλλοις ὁμοίως
,, αὐθέντην τοῦ μοῦ πατρὸς γε-
,, νόμενον. ἀλλὰ καὶ τάδε τὴν
,, λὴν ἐρεῖ τις ἐγνωκέναι· σ
,, ἐπεψήφιζες, καὶ προὐκάθησο
,, βουλῆς· ᾧ μάλιστα πάντων
,, μόζε διὰ σαυτὸν ἀντειπεῖν
,, μὲν ἀμνηστίαν δοῦναι, τὴν σω-
,, ρίαν τὴν ἐκείνοις χαριζομένων
,, νον, τὸ δὲ ἡγεμονίας αὖθις ψη-
,, φίζεσθαι καὶ γέρα, ὑβριζόν-
,, Καίσαρα, καὶ τὴν σὴν γνώ-
,, ἀκυρούντων· ἐπὶ τάδε μοι
,, πάθος ἐξήνεγκε παρὰ τὸ
,, μόζον ἴσως ἐμοὶ τῆς τε ἡλικί
,, τῆς πρὸς σὲ αἰδοῦς· εἴρηται
,, μως ἐς ἀκριβέστερον φίλον K
,, σαρι, καὶ πλείστης ὑπ' ἐκ
,, τιμῆς καὶ δυνάμεως ἠξιωμ
,, καὶ τάχα ἂν αὐτῷ καὶ θετὸ
,, νόμενον, εἰ ᾔδει σε δεξόμενον
,, γενεὰν ἀντὶ Ἡρακλειδῶν γε
,, τοῦτο γὰρ αὐτὸν ἐνδοιάσαι,
,, λὺν τῆς διαδοχῆς λόγον ποι
,, νον. ἐς δὲ τὸ μέλλον, ὦ Ἀντ
,, πρὸς θεῶν τε φιλίων καὶ
,, αὐτοῦ σοι Καίσαρος, εἰ μὲ
,, καὶ τῶν γεγονότων μεταθέσθαι θέ.
,, δυνά

Ἐπὶ τάδε μοι δὴ τὸ πάθος ἐξήνεγκε παρὰ τὸ ἁρμόζον] Ex μοι faci

Εἴρηται δ' ὅμως ἐς ἀκριβέστερον φίλον Καίσαρι.] Malim ἀκριβέστ Fortaſſe autem & particula ὡς deeſt poſt ὅμως, quum ſcriptum fuiſſet ρηται δ' ὅμως ὡς ἐς ἀκριβέστατον φίλον.

Τοῦτο γὰρ αὐτὸν ἐνδοιάσαι, πολὺν τῆς διαδοχῆς λόγον ποιούμενον.] D aut ſubaudiri debet verbum φασί. hoc enim aliquando ὑπακούεται. Gele tamen vertit, *id enim fecit ambigere illum, dum de ſucceßore cogitat.* Itid que P. Candidus ante illum verterat, *Hæc enim res dubitationem illi a plurimam, de ſucceſſore cogitanti.*

Πρὸς θεῶν τε φιλίων καὶ πρὸς αὐτοῦ σοι Καίσαρος, εἰ μέντοι καὶ τῶν γεγονότων μεταθέσθαι θέλεις·] Deſunt nonnulla: ſed conjectura mihi video

ſe

„ὑπάσαι γὰρ εἰ θέλεις· εἰ δὲ μή, „τά γε τὰ λοιπὰ τοὺς φονέας ἀ„μυνομένῳ μοι μετὰ τοῦ δήμου καὶ „τῶνδε τῶν ἔτι μοι πατρικῶν φί„λων συνίστασθαι καὶ συνεργεῖν· εἰ „δέ σε τῶν ἀνδρῶν τὶς ἢ τῆς βουλῆς „αἰδὼς ἔχει, μὴ ἐπιβαρεῖν. καὶ τά„δε μὲν ἀμφὶ τούτων. Οἶσθα δ' „ὅπως ἔχει μοι καὶ τὰ οἴκοι, δα„πάνης τε ἐς τὴν διανομὴν ἣν ὁ „πατὴρ ἐκέλευσε τῷ δήμῳ δοθῆ„ναι, καὶ ἐπείξεως ἐς αὐτήν, ἵνα „ἐκ βραδύνων ἀχάριστος εἶναι „δοκοίην· μηδ' ὅσοι καταδεχθέν-

ſi libet: potes enim. ſin minus, ſaltem in poſterum me patris percuſſores perſequentem favente populo & iis quos vides in paterna perſeverantes amicitia, tu quoque adjutes. Quòd ſi aut illos aut ſenatum vereris, ne me graves, ſcis ipſe quomodo ſe mea res familiaris habeat, quandoquidem reddenda eſt populo pecunia legataria, idque primo quoque tempore, ne beneficium cunctatione perdat gratiam: néve ii qui in colonias deducendi ſunt,

Beneficium cunctatione perdit gratiam.

ai, ſi non, quæ ſint, at qualia ſint. Scribo igitur (quædam ſimul emens) καὶ πρὸς αὐτοῦ τοῦ Καίσαρος (vel, αὐτοῦ γε τοῦ Καίσαρος) δέομαί σου, ...ιστα μέν τι καὶ τῶν γεγονότων μεταθέσθαι θέλειν. Sciunt certè vel qui me... crem Græcæ linguæ cognitionem adepti ſunt, ante εἰ δὲ μὴ ſæpe præce... ie in priori membro μάλιστα μέν. Non ſum alioqui neſcius, eos qui P. Can... i interpretationem legent, ex ea judicaturos ipſum longè aliam lectionem ...utum eſſe. Ita enim ille, *In futurum itaque, Antoni, ſi qua deorum ...ortalium, ſiqua tibi Cæſaris reverentia ineſt, quippiam ex his quæ facta ſunt ...immutare.* Sed quid de ea quam ſequitur lectione ſuſpicabimur? an eam conjectura, an verò ex alicujus exemplaris autoritate ſequi? Hoc poſte... vix credo, quoniam inſeri verba Græca non poſſunt, quæ Latinis ejus ...ondeant, quin pleraque mutentur. His enim (aut ejuſmodi) uſum fuiſſe ...bis dicendum eſſet, ἐς δὲ τὸ μέλλον, ὦ Ἀντώνιε, εἴ τις σοὶ θεῶν φιλίων, ...ς σοι αὐτοῦ τοῦ Καίσαρος αἰδὼς ἔνεστι, μάλιστα μέν τι καὶ τῶν γεγονότων μεθέσθαι θέλε. Vel, εἴ τις σε θεῶν φιλίων καὶ αὐτοῦ τοῦ Καίσαρος αἰδὼς ἔχει. ...it paulo pòſt legimus, εἰ δέ σε τῶν ἀνδρῶν τὶς ἢ τῆς βουλῆς αἰδὼς ἔχει. ...id ſi verò hic locus alterum illum ita interpretandi occaſionem P. Candido (cujus fortaſſe conſilium ſequenti) præbuit?

Εἰ δέ σε τῶν ἀνδρῶν τὶς ἢ τῆς βουλῆς αἰδὼς ἔχει, μὴ ἐπιβαρεῖν. καὶ τάδε ...ν ἀμφὶ τούτων.] Omiſit Gelenius interpretationem harum vocum, καὶ ...δε μὲν ἀμφὶ τούτων. Jam autem & P. Candidus eam omiſerat: ſed neceſ... ...æ tamen videntur, quum ad tranſitionem neceſſariæ ſint, quam huic lo... merito fuiſſe adhibitam exiſtimo. Poſſunt autem illa ſic verti, *Et hactenus ...dem de his.* Eſt enim ἀμφὶ τούτων pro περὶ τούτων.

[Ἵνα μὴ βραδύνων ἀχάριστος εἶναι δοκοίην] Malè hîc ἀχάριστος à P. Can... ...do redditur *ingratus*. Ego verba hæc, ἵνα μὴ βραδύνων, ἀχάριστος εἶναι ...κοίην, ſic verti poſſe crediderim, Ne, cunctando, facere videar quod ...tiam nullam mereatur. Alioqui & Gelenius ſenſum aſſequutus eſt, quam... ...liberius vertens. hæc enim ſunt ejus verba, Ne beneficium cunctatione ...rdat gratiam. Et mox neuter interpres verbum τρίβοιντο, reddidit. Di... ...ntur autem τρίβεσθαι ii quorum facultates velut atteruntur. Sed inter... ...ngendum eſt poſt τῇ πόλει. nam hæ voculæ δι' ἐμὲ cum illo verbo τρί... ...ντο junguntur. Intellige autem δι' ἐμὲ, Propter meam cunctationem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ſunt, propter me diutius in urbe
537 hæreant. Ex rebus autem Cæſaris ſtatim poſt ejus cædem in domum tuam ut tutiorem translatis, pretioſiora quæque & ad ornatum pertinentia volo eſſe tua, & ſi quid inſuper à nobis habere cupis: ceterùm ad reddenda legata populo, dari mihi aurum ſignatum, quod ad bella quæ parabat collegerat: & contentus ero nunc accipere quantum trecentis virorum milibus ſufficit in portiones debitas: reliquum ejus ſumptus à te mutuò peterem ſi auderem, aut te fidejuſſore ſumerem ad uſuram ex ærario, ſi concederes, bona etiam vendentur continuò. Obſtupuit Antonius ad inexpectatam juvenis in dicendo libertatem & audaciam, & offenſus quaſi parum reverenter appellatus, maximè ob repetitam pecuniam, durius in hunc modum reſpondit,

Oratio Antonii qua reſpondet verbis Octavii.

Si Cæſar tibi, mi fili, cum hæreditate & nomine imperium quoque reliquit, æquum eſt reipublicæ adminiſtratæ rationem te poſcere, me reddere: quòd ſi nemini unquam pop. Ro. principatum dedit ex ſucceſſione, ne regum quidem: quibus pulſis jurejurando ſe obſtrinxit, non paſſurum quenquam regnare in poſterum (id quòd maximè patri tuo percuſſores objiciunt, dicen-

,, τες εἰς τὰς ἀποικίας ἐπιμενό
,, τῇ πόλει δι᾽ ἐμὲ τρίβοιντο· ἐ
,, δὴ τῶν Καίσαρος εὐθέως ἐπὶ
,, φόνῳ πρὸς σὲ μετενήνεκται,
,, ἐπ᾽ ἀσφαλὲς ἐξ ἐπικινδύνου τ
,, οἰκίας, τὰ μὲν κειμήλια αὐ
,, καὶ τὸν ἄλλον ἅπαντα κόσμον
,, χειν ἀξιῶσε, καὶ ὅσα ἂν ἐθέ
,, ἄλλα, παρ᾽ ἡμῶν ἐπιλαβεῖν·
,, δὲ τὴν διανομὴν ἀποδοῦναι
,, τὸ χρυσίον τὸ ἐπίσημον, ὃ συ
,, θροίσει μὲν ἐς τοὺς πολέμους ἐκ
,, νος οὓς ἐπενόει, ἀρκέσει δ᾽ ἐμ
,, νῦν εἰς τριάκοντα μυριάδας ἀ
,, δρῶν μεριζόμενον· τὰ δὲ λοι
,, τῆς δαπάνης, εἰ μὲν θαρρήσαι
,, σοι, παρὰ σοῦ ἂν ἴσως, ἢ
,, σοῦ δανεισαμένῳ ἐκ τῶν δημοσί
,, χρημάτων ἂν δίδως, δια
,, πράσεται δὲ αὐτίκα καὶ ἡ οὐσ
Τοιαῦτα δὲ τοῦ Καίσαρος εἰπόντος,
Ἀντώνιος κατεπλάγη τῆς τε πα
ῥησίας καὶ τῆς εὐτολμίας παρὰ
ξαν οἱ πολλῆς καὶ παρ᾽ ἡλικίαν φ
νείσης· χαλεψάμενος δὲ τοῖς τε
γοις, οὐχ ὅσον ἔδει τὸ πρέπον ἐς
τὸν ἐχηκόσι, καὶ μάλιστα τῶν χ
μάτων τῇ ἀπαιτήσει, αὐστηρότ
αὐτὸν ὧδε ἠμείψατο.

,, ΕΙ᾽ μὲν ὁ Καῖσαρ σοὶ μετὰ κ
,, ρου καὶ τῆς ἐπωνυμίας, ὦ παῖ,
,, τὴν ἡγεμονίαν κατέλιπεν, εἰ
,, σε τῶν κοινῶν τοὺς λογισμοὺς
,, τεῖν, κἀμὲ ὑπέχειν· εἰ δὲ οὐδ
,, πω Ῥωμαῖοι τὴν ἡγεμονίαν ἂν
,, δοσαν ἐκ διαδοχῆς, οὐδὲ τῶν β
,, σιλέων, οὓς ἐκβαλόντες ἐπώ
,, σαν μηδ᾽ ἄλλον ἔτι ἀνέξεσθαι· ὃ καὶ τῷ πατρί σου μάλιστα οἱ φ
,, νεῖς ἐπιλέγοντες, φασὶν ἀνελεῖν αὐτὸν βασιλιζόμενον οὐχ ἡγού
,,

Εἰ δὲ οὐδενί πω Ῥωμαῖοι τὴν ἡγεμονίαν ἂν ἔδοσαν ἐκ διαδοχῆς] Poſt ἡγεμονίαν expunge particulam ἄν.

Τύε

ν ἔπ' ἐμοὶ μὲν οὐδ' ἀποκρίσεως ἔει περὶ σε περὶ τῶν κοινῶν. τῷ δ' αὐτῷ λόγῳ καὶ σὲ κουφίζω, μὴ χάριν ὀφείλειν ἡμῖν ἐπ' αὐτοῖς· ἐπράσσετο γὰρ οὐ σοῦ χάριν, ἀλλὰ τοῦ δήμου, πλὴν ἑνὸς τοῦ μεγίστου δὴ μάλιστα πάντων ἔς τε Καίσαρα καὶ σὲ ἔργου. εἰ γὰρ τὸ κατ' ἐμαυτὸν ἕνεκα ἀδεοῦς καὶ ἀνεπιφθόνου, περιεῖδον ἐγὼ τιμὰς ψηφιζομένας τοῖς φονεῦσιν ὡς τυραννοκτόνοις, τύραννος ὁ Καῖσαρ ἐγίγνετο, ᾧ μήτε δόξης, μήτε τιμῆς τινὸς, ἢ τῶν ἐγνωσμένων βεβαιώσεως ἔτι μετῆν, οὐ διαθήκας εἶχεν ἄν, οὐ παῖδας, οὐκ οὐσίαν, οὐκ αὐτὸ τὸ σῶμα ταφῆς ἀξιούμενον, οὐδὲ ἰδιώτου· ἄταφα γὰρ οἱ νόμοι τὰ σώματα τῶν τυράννων ὑπερορίζουσι, καὶ τὴν μνήμην ἀτιμοῦσι, καὶ δημεύουσι τὴν περιουσίαν. ὧν ἐγὼ δεδιὼς ἕκαστον, ὑπερηγωνιζόμην Καίσαρος, ἀθανάτου τε δόξης καὶ δημοσίας ταφῆς, οὐκ ἀκινδύνως οὐδ' ἀνεπιφθόνως ἐμαυτῷ τυχεῖν, πρός τε ἄνδρας ταχυεργεῖς καὶ φόνου πλήρεις, καὶ ὡς ἔμαθες, ἤδη καὶ ἐπ' ἐμὲ συνομωμοσμένους, πρός τε τὴν βουλὴν ἀχθομένην σου τῷ πατρὶ τῆς ἀρχῆς·

do à ſe interfectum regem non imperatorem) ne opus quidem eſt à me tibi reſponderi de actis publicis. Pari ratione te quoque levo hoc onere, ne mihi ullam gratiam eorum nomine debeas: quando non in tuam gratiam ſed populi ea feci, uno excepto egregio erga te ac Cæſarem merito. Nam ſi propter meam ſecuritatem & ad vitandam invidiam diſſimulanter paſſus fuiſſem præmia decerni percuſſoribus tanquam tyrannicidis, Cæſar factus eſſet tyrannus, cui nec gloria nec honor, nec actorum confirmatio deberetur, non teſtamentum haberet, non filium, non bona, nec corpus quidem vel ad privatam ſepulturam: leges enim corpora tyrannorum inſepulta extra fines projiciunt, memoriam abolent, bona publicant. Quæ ego 538
ſingula timens, ſuſcepi contentionem pro Cæſare, ejúſque immortali gloria & ſepultura publica, nihil veritus vel periculum vel invidiam, quamvis mihi res eſſet tam cum viris cruentis & ad cædem promptis, qui, ut ſcis, jam & in me conſpirarant, quàm cum ſenatu malè erga tuum patrem animato propter uſurpatum

Τύραννος ὁ Καῖσαρ ἐγίγνετο.] Pro his, τύραννος ὁ Καῖσαρ ἐγίγνετο (nisi forte particula ἂν deeſt) Gelen. *Cæſar factus eſſet tyrannus:* at melius P. Candidus, *tyrannus habitus fuiſſet Cæſar.* ut pag. 548. ὅταν μὴ Καῖσαρ εἶ) δόξῃ τύραννος. Verùm paulo poſt dicitur eodem ſenſu, ὅτε μὴ Καῖσαρ εἴη τύραννος.

Οὐκ ἀκινδύνως οὐδ' ἀνεπιφθόνως ἐμαυτῷ τυχεῖν, πρός τε ἄνδρας ταχυεργεῖς.] Poſt ἐμαυτῷ interpungendum. Intelligit enim, *etiamſi periculum mihi crearem, & invidiam conflarem.* Sic autem in fine pag præcedentis, ſe ratione non habita τῆ καθ' ἑαυτὸν ἀδεοῦς καὶ ἀνεπιφθόνου, permittere noluiſſe ut præmia percuſſoribus Cæſaris, tanquam tyrannicidis, decernerentur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

tum ab eo imperium. Malui tamen & hoc periculum ſubire, & quidvis ultro pati potius, quàm permittere ut honore ſepulturæ careret Cæſar, vir ætate ſua præſtantiſſimus, & plerumque feliciſſimus, omníque honore digniſſimus, mea quidem ſententia. Quæ quidem mea pericula & tibi præſentem felicitatem peperêre, quòd habes nomen & familiam Cæſaris, quòd dignitatem ejus, quòd bona: pro quibus omnibus æquum erat te mihi gratiam habere potius, quàm ſi quid conceſſum eſt ad leniendum ſenatum, aut poſcentibus repenſum pro meritis, aut alia quapiam ratione neceſſaria factum id incuſare, præſertim quum ſis junior. Et de his quidem hactenus. Quòd verò ſubindicas me principatum cupere, equidem ut eum non affecto, ita non indignum me illo judico: nec moleſtum eſt non eſſe inſertum teſtamento Cæſaris, contento f

,, ἀλλὰ καὶ ταῦτα κινδυνεύειν
,, παθεῖν ὁτιοῦν ᾑρούμην ἑκὼν μᾶ
,, λον, ἢ ἄταφον καὶ ἄτιμον γε
,, νόμενον περιϊδεῖν Καίσαρα, ἀ
,, στον ἀνδρῶν τῶν ἐφ᾽ ἑαυτοῦ, καὶ
,, τυχέστατον ἐς τὰ πλεῖστα, καὶ
,, ξιοτιμώτατον ἐκ πάντων ἐμοὶ
,, νομιζόμενον· τοῖς δ᾽ αὐτοῖς μου τ
,, δὲ κινδύνοις, καὶ σὺ τὰ νῦν
,, παρόντα πάντα λαμπρὰ τοῦ Κ
,, σαρος ἔχεις, γένος, ὄνομα,
,, ξίωμα, περιουσίαν· ὧν σε
,, καιότερον ἦν ἐμοὶ χάριν εἰδέν
,, μᾶλλον, ἢ τὰ ἐκληφθέντα
,, τὴν τῆς βουλῆς παρηγορίαν, ἢ
,, ἀντίδοσιν τῶνδε, ὧν ἐχρῄζον,
,, κατ᾽ ἄλλας χρείας, ἢ λογισμ
,, ἐπιμέμφεσθαι πρεσβυτέρῳ νεωτ
,, ρον ὄντα. καὶ τάδε μὲν ἀρκείσθ
,, περὶ τῶνδε εἰρῆσθαι, ἐνσημαίνη
,, καὶ τῆς ἡγεμονίας με ἐπιθυμεῖ
,, οὐκ ἐπιθυμοῦντα μὲν, οὐκ ἀπα
,, ξιον δὲ ἡγούμενον εἶναι· καὶ ἄχθ
,, σθαι μὴ τυχόντα τῶν διαθηκῶν
,, Καίσαρος, ὁμολογῶν μοι καὶ
,, τῆς Ἡρ

Ἢ τὰ ἐκληφθέντα εἰς τὴν τῆς βουλῆς παρηγορίαν.] Scribendum eſt ἐκλ φθέντα.

Καὶ ἄχθεσθαι μὴ τυχόντα τῶν διαθηκῶν τῶν Καίσαρος.] Non animadve tit Gelenius, hæc verba, & quæ proximè ſequuntur, ferri ad verbum ἐνσ μαίνῃ, & iſta, οὐκ ἐπιθυμοῦντα μὲν, οὐκ ἀπάξιον δὲ ἡγούμενον εἶ), per p renthesin poni. Hæc non animadverſa fecerunt ut totum hunc locum in lium planè quàm ſuum ſenſum acceperit, atque adeo in contrarium: du etiam putat Antonium de ſe loqui, ubi Octavii de ipſo verba refert. A fuerunt tamen illi multa mutanda in hac ſcriptura, ut ſuam illam interpret tionem adſtrueret. Quum enim in hac noſtra legamus, (adjectis tant illis parentheſeωs notis) ἐνσημαίνῃ δὲ καὶ τῆς ἡγεμονίας με ἐπιθυμεῖν (οὐκ ἐπ θυμοῦντα μὲν, οὐκ ἀπάξιον δὲ ἡγούμενον εἶ)) καὶ ἄχθεσθαι μὴ τυχ. τῶν δια τῶν Καίσαρος, ὁμολογῶν μοὶ καὶ τὸ τῶν Ἡρ. &c. Quum, inquam, locus d quo agitur, ita ſcriptus ſit, & ſcribi debeat, Gelenius perinde illum ver acſi ſcriptum eſſet, καὶ οὐκ ἀχθόμενον μὴ τυχόντα τῶν διαθ. τοῦ K. ὁμολ γοῦντα μοὶ καὶ τὸ τῆς Ἡρ vel ita, ὁμολογῶ γὰρ μοὶ καὶ τὸ τῶν Ἡρ. Hunc ig tur locum ita legens, hanc cum lectione iſta convenientem interpretatione ejus dedit, *Quod verò ſubindicas me principatum cupere, equidem, ut eu*

m

Ἡρακλειδῶν γένος ἄρχειν. πε-
ὶ δὲ τῶν σῶν χρειῶν, ἐθέλοντα
μ σε ἐκ τῶν δημοσίων δανείσα-
αι, ἡγούμην ἂν εἰρωνίαν λέ-
ειν, εἰ μὴ πιθανὸν ἦν ἔτι ἀ-
νοεῖν σε κενὰ πρὸς τοῦ πατρὸς
πολελεῖφθαι τὰ κοινὰ ταμιεῖα
προσόδων, ἐξ οὗ παρῆλθεν ἐ-
ὶ τὴν ἀρχὴν, ἐς αὐτὸν ἀντὶ τοῦ
αμιείου συμφερομένων, καὶ εὑρε-
σομένων αὐτίκα ἐν τῇ Καίσα-
ος περιουσίᾳ, ὅταν αὐτὰ ζη-
εῖν ψηφισώμεθα. ἄδικον γὰρ οὐ-
ν τοῦτο ἐς τὸν Καίσαρα ἔσται
θνεῶτά τε ἤδη, καὶ οὐκ ἂν εἰ-
όντα ἄδικον εἶναι, εἰ καὶ ζῶν
πεῖτο τοὺς λογισμούς· ἐπεὶ καὶ τῶν
ἰδιωτῶν πολλοῖς ἀμφισβητοῦσί
σι καθ' ἕνα τῆς οὐσίας, οὐκ ἀδή-
λον αὐτὴν ἔχων γνώσῃ. τῶν δὲ
μετενεχθέντων πρὸς με χρημά-
ων οὔτε τὸ πλῆθός ἐστιν ὅσον εἰ-

milia deducta ab Hercule. Quod verò in tuos uſus dixiſti te velle pecuniam ex publico mutuò ſumere, ludere te putarem, ni credibilius eſſet te ignorare quàm exhauſtum reditibus publicis tuus pater reliquerit ærarium: qui poſtquam principatum adeptus eſt, non eò ſed ad ſe publicam pecuniam afferri voluit, inveniendam mox in bonis illius, quando earum inquiſitio decreta per nos fuerit: nec enim id fiet cum injuria Cæſaris jam mortui, & ſi viveret etiam non recuſaturi rationem, ut æquum eſt, reddere. Et ſunt privati quoque homines, quorum ſingulos videbis de horum bonorum poſſeſſione litem ac controverſiam tibi facere. Ceterùm pecuniæ ad me tranſlatæ ...nc tantus eſt numerus quantum putas, nec ejus quicquam penes

Ærarium à Cæſare exhauſtum.

...affecto, ita non indignum me illo judico. *Nec moleſtum eſt, non eſſe inſer-* ...*teſtamento Cæſaris, contento familia deducta ab Hercule.* At ego verum ...us loci ſenſum (quibuſcumque quis verbis ad eum exprimendum uti ve-...eſſe hunc dico, *Subindicas præterea me principatum cupere, (quum eum* ...*affectem quidem, ſed nec indignum me eo judicem) & moleſtè ferre quòd* ...*conſequutus ſim teſtamentum Cæſaris: quum interim fatearis familiam ab* ...*cule deductam mihi ſufficere.* Ad illas autem voces quod attinet, μὴ τυ-...α τ̃ διαθ. τῆς Κ. in iis vertendis reddere verbum verbo contentus fui, ...m alioqui durè illud dici fatear, *quòd non conſequutus ſim teſtamentum Cæ-*...: ac non ſolùm Gelenius, ſed ipſe etiam Candidus molliendum id puta-...t: ſuo tamen ille modo, hic ſuo. nam hic ita vertit, *non conſequutum* ...*Cæſaris adoptionem.* quum potius (meo quidem judicio) dicendum fuiſ-... *non conſequutum fuiſſe adoptionem ex Cæſaris teſtamento.* Quid ſi verò di-...us Appianum, μὴ τυχόντα θέσεως ἐκ τῆς διαθήκων τῆς Καίσαρος, ſcri-...e? Hoc quidem ſuſpicari ſaltem fas ſit. Ceterùm huc pertinentia verba ...es pag. 530 circa finem, καὶ τάχα ἂν αὐτῷ καὶ θετὸν γενόμενον.

...πεὶ καὶ τῶν ἰδιωτῶν πολλοῖς ἀμφισβητοῦσί σοι καθ' ἕνα τ̃ οὐσίας.] Non ...emus quò hoſce dativos referamus: ac videri poſſit opus fuiſſe potius ...tivo quem abſolutum vocant: hoc modo, ὅτι καὶ πολλῶν τῶν ἰδιωτῶν ...ισβητούντων σοὶ, &c. Sed cum minori mutatione ſatis commodam hujus ...ſcripturam habebimus: ſi legamus, ἐπεὶ καὶ τ̃ ἰδ. πολλοὶ ἀμφ' σοὶ καθ ...τ̃ οὐσίας, καὶ οὐκ ἀδήλ. &c.

Πάντα

539 penes me eſt reliquum, quando in magiſtratus & poteſtates, excepto Dolobella & fratribus meis, diviſæ ſunt tanquam bona tyranni: quamvis poſtea me adnitente S. C. factum eſt in favorem Cæſaris. Tu verò ubi quod reliquum eſt acceperis, non in plebem, ſed in eos qui offenſi ſunt, conferes, ſi ſapies: nam illi, ſi ſapient, mittent plebem in colonias: plebs autem, ut ex Græcis literis nuper didiciſti, eſt res inſtabilis, inſtar marinorum fluctuum accedentium ac recedentium: quemadmodum & in noſtra republica ſæpe cultores ſuos plebs in altum ſublatos dejecit in genua. His verbis, ut magna ex parte contumelioſis, offenſus Cæſar diſceſſit, patrem identidem nominatim invocans: móxque bona venum propoſuit, quæ ei ex hac hæreditate obvenerant: hortatúſque eſt Quirites ut ſibi adeſſent contra inimicum Antonium, qui manifeſtè præ ſe ferebat quàm moleſtè pateretur hoc ejus erga plebem ſtudium. Quúmque ſenatus decreviſſet perquiri pecunias publicas, multi timuerunt juveni Cæſari, propter patris benignitatem in milites & populum, & propter largitione paratum egregium fav

Egregia de plebe comparatio.

„ κάζεις, ὅτέ τι νῦν ἐστι παρ' ἐ
„ πάντα τῶν ἐν ἀρχαῖς καὶ δυνά
„ πλὴν Δολοβέλλα καὶ τῶν ἐμῶν ἀ-
„ δελφῶν, νενεμημένων μὲν εὐθὺς
„ τυράννου, δι' ἐμὲ δὲ μεταθέν
„ ἐς χάριν τῶν ὑπὲρ Καίσαρος
„ ψηφισμένων· ἐπεὶ καὶ σὺ τὰ
„ πὰ φέρων, οἴσεις ἀντὶ τοῦ δ
„ τοῖς δυσχεραίνουσιν, ἂν σωφρ
„ οἱ μὲν γὰρ ἐκπέμψουσιν, ἂν
„ φρονῶσι, τὸν δῆμον ἐπὶ τὰς ἀ-
„ κίας. ὁ δὲ δῆμός ἐστιν, ὥσπε
„ σὺ τῶν Ἑλληνικῶν ἀρτιδιδακτ
„ ὢν ἔμαθες, ἀστάθμητον, ὥσ
„ ἐν θαλάσσῃ κῦμα κινούμενον
„ μὲν ἦλθεν, ὃ δ' ἀπῆλθεν· ὡ
„ γὰρ καὶ τῶν ἡμετέρων αἰεὶ τοὺς δη-
„ κόπους ὁ δῆμος ἐπὶ πλεῖστον ἐ-
„ ρας, ἐς γόνυ ἔρριψε. Τούτων
πολλοῖς δυσχεράνας ὁ Καῖσαρ ἐς
βριν εἰρημένοις, ἀπεχώρει, τὸν π-
τέρα ἀνακαλῶν θαμινὰ ἐξ ὀνόμ-
ατος· καὶ τὴν οὐσίαν ἐς πρᾶσιν
τίνα προὐτίθει πᾶσαν, ὅση κατὰ
κλῆρον ἐγίγνετο αὐτοῦ, προτρέ
ἐπικουρεῖν οἱ τὸν δῆμον ἐκ τῆσδε
σπουδῆς, φανερῶς τε τοῦ Ἀντω
πρὸς αὐτὸν ἔχθρας γιγνομένης· κ
βουλῆς ζήτησιν εὐθὺς ἐπὶ τῶν δη
σίων χρημάτων ψηφισαμένης,
πολλοὶ ἔδεισαν περὶ τῷ νέῳ Καίσ
ρι, τῆς πατρῴας ἐς τοὺς στρατιώ
καὶ τὸν δῆμον εὐνοίας οὕνεκα, κα
νῦν ἐπὶ τῇ χορηγίᾳ δημοκοπίας
περι

Πάντα τῶν ἐν ἀρχαῖς καὶ δυνάμει, πλὴν Δολοβέλλα καὶ τῶν ἐμῶν ἀδελφ
νενεμημένων μὲν εὐθὺς ὡς τυράννου.] Hæc verba, malim ſic interpretari, qu
magiſtratus & qui in aliqua poteſtate conſtituti erant, omnia ſtatim inter ſe
ſtribuerint.

Ὡς λέγω καὶ τῶν ἡμετέρων αἰεὶ τοὺς δημοκόπους ὁ δῆμος ἐπὶ πλεῖστον ἐξ
ρας, ἐς γόνυ ἔρριψε.] Sicut hîc dicitur, ἐς γόνυ ἔρριψε, ita pag. 545. cir
finem, κλίναντα ἐς γόνυ.

…ξουσίας, ἣ δὴ πάνυ αὐτῷ πολλὴ προσελθοῦσα, οὐκ ἐδόκει τοῖς …πλοῦσιν αὐτὸν ἐν ἰδιώτου μέτρῳ …ράξειν· ἐπὶ δὲ Ἀντωνίῳ μάλιστα, μὴ τὸν Καίσαρα νέον ἄνδρα καὶ ἐνδόξον καὶ πλούσιον ἑταιρισάμενος ὑφ' …χὸν εἶναι, πρότερος ἅψαιτο τῆς Καίσαρος δυναστείας· οἱ δὲ τοῖς …γιγνομένοις ἐφήδοντο, ὡς καὶ τῶν …ῶν ἀλλήλοις ἐμποδὼν ἐσομένων, Καίσαρος πλούτῳ τῇ ζητήσει …ημάτων αὐτίκα διαλυθησο…, καὶ σφίσι τοῦ ταμείου περιου…πλήρους ἐξ αὐτῆς ἐσομένου· τὰ …ολλὰ τῶν κοινῶν εὑρήσειν παρὰ …άρει, πολλοί τε αὐτῶν ἐς δι… τὸν Καίσαρα ὑπῆγον περὶ χω…, ἕτερος ἑτέρῳ ἐπιλέγοντες, …τε ἕκαστοι, καὶ τὸ κοινὸν ἐπὶ …πλείστοις ἐκ προγραφῆς εἶναι τῶν …θέντων, ἢ φυγόντων, ἢ ἀ…θέντων· ἦγόν τε τὰς δίκας … Ἀντώνιον αὐτὸν, ἢ τὸν ἕτερον …τον Δολοβέλλαν· εἰ δέ τις καὶ …τέρας ἀρχῆς ἐδικάζετο, παν… τὰ πολλὰ ὁμοίως ὁ Καῖσαρ …ριν Ἀντωνίου ἡττᾶτο, τά τε …χθὰ τῷ πατρὶ ἐκ τοῦ δημοσίου …θμα ἐπιδεικνὺς, καὶ τὸ τελευ… ψήφισμα τὸ βεβαιοῦν τὰ …αρει πεπραγμένα πάντα, ὕ…τε πολλαὶ παρὰ τὰς δίκας ἦ… αὐτῷ, καὶ τὸ τῆς ζημίας προῦ…εν ἐς ἄπειρον ἔς τε Πέδιον καὶ …ριον· οὗτοι γὰρ τὴν ἐκ τῶν …σαρος διαθηκῶν τοῦ κληρονό…μοίραν εἶχον, μέμψασθαι τῷ …ωνίῳ περί τε σφῶν αὐτῶν καὶ τοῦ Καίσαρος, ὡς ἄδικα πα…ων παρὰ τὸ ψήφισμα τῆς βου…ῶντο τε αὐτὸν τὰ ἐς ὕβριν

rem populi, qui, ut pleriſque videbatur, eum intra privatum modum contineri non ſineret: ſed magis timebant Antonium, ne Cæſare juvene illuſtri ac divite in ſocietatem aſcito, ipſe ſummam potentiam ſicut prius Cæſar, uſurparet: qui tum gaudebant eorum ſimultate, quaſi alter impedimento futurus eſſet alteri: Cæſarem quoque poſt inquiſitionem cariturum divitiis, & inde abundaturum ærarium, quòd ſe putarent apud illum inventuros magnam partem pecuniæ publicæ. de agris etiam paſſim lites ei movebantur, aliis alios repetentibus privatim, bona etiam eorum parte ſpectante ad rempublicam, ut qui proſcriptorum fuiſſent aut exulum. De his judicem poſcebant ipſum Antonium, aut collegam ejus Dolobellam. Quòd ſi quid & apud alios magiſtratus judicabatur, ubique pariter Cæſar in Antonii gra- 540
tiam diſcedebat inferior, quamvis quid pater emiſſet indicabat inſtrumentis publicis, & proferebat S. C. ultimum, quo omnia, Cæſaris acta probata ſunt. Quin & extra judicia multæ illi inferebantur injuriæ, in tantum ut nec à Pedio Pinarióque abſtineretur: nam & his hæreditatis portio quædam ceſſerat. Qui quum de communi injuria quererentur apud Antonium, proferréntque S. C. cenſentes luenda tantum ſiqua injuſtè oblata ſint, cetera verò acta Cæſaris tuenda: re…dit ille, Fortaſſe non convenire cum S. C. quæ tum fierent, ſed

Injuriæ Octavio factæ.

Pedius. Pinarius.

ſed ne ſcriptum quidem illuc conveniſſe cum ſenatus voluntate. Quum enim ſolius injuriarum oblivionis ratio haberetur præcipua, nihil mutatum eſſe de præteritis, non quòd omnia probarentur, nec in defuncti gratiam, ſed quòd ita tum deceret, quódque leniendus eſſet eo S.C. populus. Juſtum autem eſſe, mentem potius ſenatusconſulti valere quàm verba: nec tot civibus, qui per ſeditiones excidiſſent poſſeſſionibus, vel ſuis vel majorum ſuorum, reluctari, ídque in unius adoleſcentis gratiam: qui majores quàm pro conditione privata divitias præter ſpem nactus, non ad ſplendorem fortunæ uteretur, ſed ad audaciam. ipſis tamen ſe velle parcere, ubi portionem ſuam recepiſſent à Cæſare. Poſt hoc Antonii reſponſum, ſtatim cohæredes portionem debitam abſtulerunt, ne & hanc perderent, non tam ſuapte culpa, quàm propter adverſariorum livorem & potentiam: alioqui largituri ei paulo pòſt omnia.

Ludi editi pro Bruto. Jámque inſtabant ludi quos pro Bruto prætore Cajus Antonii frater editurus erat, & in ceteris rebus collegæ abſentis vicarius: erátque apparatus ſumptuoſus admodum, ea ſpe, quaſi ſpectaculis delinita plebs revocatura eſſet Caſſianos. **Cæſar quibus ſibi plebem conciliet & deliniat officiis.** Cæſar contrà ut ſibi plebem conciliaret officiis, quantum pecuniæ colligebatur ex bonis divenditis, aliam

ἐκλύειν δεῖν μόνον, τὰ ἄλλα
πάντα κυροῦν, τὰ ὅσα τῷ Καισα-
ρι πέπρακται. ὁ δὲ ὡμολόγει τὰ
προειρημένα, ἴσως ἐναντίον ἔχει
τοῖς συνεψηφισμένοις, καὶ τὰ ἐψη-
φισμένα δ᾽ ἔφη, τοῖς τότε δέου-
σιν ἐναντίως γεγράφθαι. μόνης γὰρ
τῆς ἀμνηστίας ἐπειγούσης τὸ μηδέ-
να τρέπειν τῶν προδιωκημένων, οὐ
αὐτοῦ δὲ χάριν, οὐδὲ ἐφ᾽ ἀπ
ἁπλῶς μᾶλλον, ἢ ὡς εὐπρεπ
καὶ παρηγορίαν τοῦ δήμου, θορυ-
βοῦ τότε, ἐπιγεγράφθαι· εἶναι δὲ
δικαιότερον τῇ γνώμῃ τοῦ ψηφίσμα-
τος μᾶλλον, ἢ τῷ ῥήματι χρω-
μένους, μὴ πάντας εἰκὸς ἀντιπρ
τὴν ἄνδρασι τοσοῖσδε, ἰδίων ἢ
γονικῶν κτήσεων κατὰ στάσιν ἐκπε
σιν ὑπὲρ νεανίσκου, τοσόνδε
τον ἀλλότριόν τε καὶ οὐκ ἰδιωτ
παρ᾽ ἐλπίδα λαβόντος, καὶ οὐ
πιδεξίως, ἀλλ᾽ ἐς θρασύτητα τῇ
χῃ χρωμένου, σφῶν μέντοι φει
τὸ μέρος νειμαμένων πρὸς Και
σαρα. ὧδε μὲν ὁ Ἀντώνιος τοῖς α
τῶν Πινάριον ἀπεκρίνατο, καὶ ἐ
ἐνέμοντο, ἵνα μὴ καὶ τὸ μέρος
ταῖς δίκαις προσαπολοῖτο, οὐ
ἕνεκα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶνδε τοῦ
σαρος· ἔμελλον γὰρ αὐτῷ με
πολὺ πάντα χαριεῖσθαι.

Θέας δὲ πλησιαζούσης, ἣν ἔ
λεν ὑπὲρ Βρούτου στρατηγοῦντος
δώσειν Γάϊος Ἀντώνιος ὁ ἀδε
Ἀντωνίου, καὶ τἄλλα τοῦ Βρούτο
στρατηγίας ἐπιτροπεύων ἀποντ
παρασκευή τε ἦν ἐς αὐτὴν δ
λὴς, καὶ ἐλπὶς ἐν τῇ θέᾳ τὸν δ
ἐπικλασθέντα καλέσειν τοὺς ἀμ
Βροῦτον. ὁ δὲ Καῖσαρ ἀνθεῖλκ
τὸ πλῆθος, ὅσον ἀργύριον ἐκ
πράσεως ἐγίγνετο, αἰεὶ κατὰ μ

541

...τοῖς φυλάρχοις ἀνεδίδου νέμειν τοῖς
...θοῦσι λαβεῖν, καὶ ἐς τὰ πωλητή-
...ελίων, ἀποκηρύσσειν ἐκέλευεν
...ωνήσαιντο πάντα, τοὺς πιπρά-
...ους ὀλιγίστου, διά τε τὰς δί-
...κας ἀμφίβολα ἢ ἐπίφοβα ἔτι ὄντα,
...ὰ τὴν Καίσαρος σπουδήν· ἅ-
...περ αὐτῷ πάντα τὸν δῆμον ἐς εὔνοιαν
..., καὶ ἐς ἔλεον ὡς ἀναξίῳ τοι-
...πάσχειν. ὡς δ' ἐπὶ τῇ κληρο-
...καὶ τὴν ἴδιον αὐτοῦ περιουσίαν,
...παρὰ Ὀκταουΐου τοῦ πατρὸς,
...θεν ἦν αὐτῷ, καὶ τὰ τῆς μη-
...τρὸς ὄντα, καὶ τὰ Φιλίππου, καὶ
...ος τοῦ κλήρου Πινάριον καὶ
...αἰτήσας, προὔθηκεν ἐς τὴν
...κησιν πιπράσκεσθαι, ὡς τῆς
...ρος περιουσίας οὐδ' ἐς τοῦτο
...ἀρκούσης διὰ τὰς ἐπηρείας,
...ος οὐκ ἔτι παρὰ τοῦ προτέρου
...ρος, ἀλλὰ παρὰ τοῦδε αὐ-
...τοῦ ἐπίδοσιν λογιζόμενος εἶναι,
...θῶς αὐτὸν ἠλέει, καὶ ἐπῄνουν
...πάσχοντα, καὶ ὧδε φιλοτιμού-
... δῆλοι τε ἦσαν οὐκ ἐς πολὺ
...αὐτὸν Ἀντωνίου ὕβριν ὑπερ-
...νοι· διέδειξαν δὲ παρὰ τὰς
...ου θέας πολυτελεστάτας δὴ γε-
...ας· ἐμμίσθων γάρ τινων ἀνα-
...όντων κατακαλεῖν Βροῦτόν τε καὶ
...σιον, ἐπεὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῖς θέα-
...τρον ἐδημαγωγεῖτο ἐς τὸν ἔλεον,
...μενον ἀθρόοι, καὶ τὰς θέας ἐπέ-
...σχεν τὴν ἀξίωσιν αὐτῶν σβε-
...Βροῦτος δὲ καὶ Κάσσιος, ἐπεὶ
...τὰς ἐλπίδας τὰς ἐν ταῖς θέαις
...σαρ διέχεεν, ἔγνωσαν εἰς Συ-
...Μακεδονίαν, ὡς πρὸ Ἀντω-
...καὶ Δολοβέλλα σφίσιν ἐψηφι-

poſt aliam tributim dividebat, ut quiſque primus petebat: & obeundo fora rerum venalium præcones jubebat omnia minimo, quantum res pateretur, addicere, propter incertum periculoſúmque judiciorum eventum, & propter ipſius feſtinationem: quæ omnia profuerunt ad benevolentiam populi miſerantis eum, ut indignum talibus injuriis. Ut verò præter hanc hæreditatem etiam proprium patrimonium, & quicquid etiam aliunde habebat, inſupérque materna & Philippi bona, portiones etiam Pinarii Pediiq; venum propoſuit, ut ad legata perſolvenda ſufficeret, quaſi deficientibus in hunc uſum bonis Cæſaris propter inimicorum importunitatem, plebs reputans hanc liberalitatem non hujus ſed majoris eſſe Cæſaris, mirifico affectu complectebatur hominem, collaudans ejus tum patientiam, tum magnificentiam, & præ ſe ferens non ſe laturam diutius Antonii ſuperbiam. Id quod declaravit in Bruti ludis, maximo ſumptu exhibitis: quum enim quidam ad hoc conducti vociferarentur, revocandos eſſe Brutum & Caſſium, quia hoc modo reliquæ ſpectatorum multitudini movebatur exulum commiſeratio, incurſu frequentiſſimo plebis ſpectaculum eſt inhibitum, donec ceſſaret hæc poſtulatio. Tum Brutus

Amor plebis erga Octavium.

...ſſius ubi viderunt ſe hac ſpe demerendæ per ludos plebis fru-
...s per Cæſarem, ſtatuerunt, Syriam Macedoniámque, ut à
...a decretas ſibi prius quam Antonio Dolobellæque, per vim

invadere. Quod conſilium poſtquam detectum eſt, Dolobella properavit in Syriam, obiter inviſurus Aſiam, ut inde pecunias colligeret. At Antonius ratus ſibi opus fore copiis, nec ignarus Macedonicas legiones tum virtute præſtare, tum numero (erant enim ſex) eiſque adjunctam magnam manum ſagittariorum & armaturæ levis ac velitum, equitatum præterea ceterúmque apparatum abſolutiſſimum, qui videbatur deberi Dolobellæ propter decretum ei bellum Parthicum, quan-
542 do Cæſar hæc contra Parthos paraverat, cogitavit eas ad ſe pertrahere: quia propter propinquitatem ſtatim trajecto mari ſupero poterant adeſſe in Italia. Sed repentè fama nuntiavit, Getas audita morte Cæſaris, incurſionibus vaſtare Macedoniam, & Antonius à ſenatu exercitum petiit, quo de hoſtibus pœnas ſumeret, dicens eum à Cæſare contra Getas priuſquam contra Parthós paratum, & parata eſſe impræſentiarum omnia circa limitem Parthicum. Non neglexit eam famam ſenatus, miſſis qui provinciam inſpicerent. An-
Lex ab Antonio lata. tonius quo magis metum ac ſuſpicionem eximeret, legem tulit, nequis ullam ob cauſam de dictatore creando referret, néve quis dictaturam oblatam acciperet: qui contrà fecerit, eum liceret à quovis impune interimi. Atque ita maximè deceptis patribus, & pactus cum Dolobellæ amicis, traditurum ſe illi

σμένας, χωρεῖν καὶ βιάζεσθαι· καὶ
δὲ φανερῶν γινομένων, ἠπείγετο
Δολοβέλλας ἐς τὴν Συρίαν, καὶ
Συρίας ἐς τὴν Ἀσίαν ὡς χρη-
πεύσων ἀπ᾽ αὐτῆς. ὁ δ᾽ Ἀ
νιος ἡγούμενος ἐς τὰ μέλλοντ
δεήσειν δυνάμεως, τὴν ἐν Μα-
δονίᾳ στρατιὰν, ἀρετῇ τε οὖσαν
στην καὶ πλήθει μεγίστην (ἕξ
ἦν τέλη) καὶ ὅσον ἄλλο πλῆθος
τοῖς τοξοτῶν καὶ ψιλῶν ἢ γυμν
συνεζεύγνυτο, ἵππος τε πο
παρασκευὴ κατὰ λόγον ἐντελὴς
κοῦντα προσήκειν Δολοβέλλᾳ
ρίαν καὶ τὰ ἐς Παρθυαίους ἐπι-
τεταγμένα, διότι καὶ ὁ Καῖσαρ
τοῖς ἐς Παρθυαίους ἔμελλε χρ
πρὸς ἑαυτὸν ἐπενόει μετενεγκεῖν
καὶ μάλιστα ἦν ἀγχοῦ τοῦ Ἰονίου
ράσαντα, εὐθὺς ἐν τῇ Ἰταλί
ναι, ἄφνω δὴ φήμη κατέσκηψ
τας τὸν θάνατον τοῦ Καίσαρος
μένους, Μακεδονίαν πορθεῖν ἐπ
χόντας, καὶ ὁ Ἀντώνιος τὴν β
ᾔτει τὸν στρατὸν, ὡς Γέταις ἐ
σων δίκην, ἔς τε Γέτας αὐτ
Παρθυαίων Καίσαρι παρεσ
σθαι, καὶ τὰ Παρθυαίων ἠρεμ
τῷ παρόντι. ἡ μὲν οὖν βουλη
φήμην ὑπενόει, καὶ τοὺς ἐπισ
μένους ἔπεμψεν· ὁ δὲ Ἀντ
τὸν φόβον αὐτῶν καὶ τὴν ὑπ
ψίαν, ἐψηφίζατο μὴ ἐξεῖ
κατὰ μηδεμίαν αἰτίαν περὶ δικτ
ρος ἀρχῆς μήτε ἐπιψηφίζειν
τε λαβεῖν διδομένην, ἢ τὸν ἐ
δέ τινος ὑπεριδόντα νηποινεὶ
τῶν ἐντυχόντων ἀναιρεῖσθαι,
δὲ μάλιστα ἑλὼν τοὺς ἀκούοντα
τοῖς ὑπὲρ Δολοβέλλα πραττόμε
θέμενος ἐν τέλος δώσειν, ἠρε

ἐν λ

ἐν [Μα]κεδονίᾳ δυνάμεως εἶναι στρα-
[τ]ηγὸς αὐτοκράτωρ. καὶ ὁ μὲν ἔχων ἀ-
[...]το, Γάϊον τὸν ἀδελφὸν αὐτί-
[...]ὼ ἐπείξει τὸ δόγμα φέροντα
[...] αὐτὸ διεπέμπετο. οἱ δὲ ἐπι-
[...]ται τῆς φήμης ἐπανελθόντες,
[...] ἔλεγον οὐκ ἰδεῖν ἐν Μακεδο-
[...] προσετίθεσαν δὲ, εἴτε ἀληθὲς,
[...] ὑπ' Ἀντωνίου διδαχθέντες, ὁ-
[...]ος ἦν, μὴ τῆς στρατιᾶς ποι
[...]θείσης οἱ Γέται τὴν Μακεδο-
[...]τιδράμοιεν· ὧδε μὲν εἶχε τὰ ἐν
[...].

[...]σιος δὲ καὶ Βροῦτος χρήματα
[...] στρατιὰν συνέλεγον, καὶ Τρε-
[...] ὁ τῆς Ἀσίας ἡγούμενος τὰς
[...] αὐτοῖς ἐτείχιζε, καὶ Δολο-
[...] ἐλθόντα οὐκ ἐδέχετο οὔτε Περ-
[...] οὔτε Σμύρνη, ἀλλὰ μόνην ἀ-
[...] ἔξω τείχους ὡς ὑπάτῳ παρεῖ-
[...] ἐπιχειροῦντος δ' ἐκείνου σὺν
[...] τοῖς τείχεσι, καὶ οὐδὲν ἀνύοντος,
[Τρ]εβώνιος αὐτὸν ἔφη δέξασθαι
[...]σαι, καὶ ἐς τὴν Ἔφεσον εὐθὺς
[...]τι, τοὺς ἐφεψομένους ἐκ δια-
[...]στος ἔπεμπεν, οἱ νυκτὸς ἐπι-
[...]μένης ἀπιόντα τὸν Δολοβέλλαν ὁ-
[...]ες, καὶ οὐδὲν ἔτι ὑπονοοῦντες, ὀ-
[...]υς σφῶν ὑπολιπόντες ἕπεσθαι
[...], ἐς τὴν Σμύρναν ἐπανῆλθον,
[...]τοὺς ὀλίγους ὁ Δολοβέλλας ἐνέ-
[...]τας τε καὶ περιλαβὼν, ἔκτεινε,
[...]τε τῆς αὐτῆς ἔτι νυκτὸς ἐς Σμύρ-
[...] καὶ αὐτὴν ἀφύλακτον εὑρὼν,
[...] διὰ κλιμάκων. Τρεβώνιος δὲ
[...] συλλαμβάνουσιν αὐτὸν ἔτι εὐνα-
[...]νον ἡγεῖσθαι πρὸς Δολοβέλλαν
[...]ἐν, ἕψεσθαι γὰρ αὐτοῖς ἑκών· καὶ
[...] λοχαγῶν αὐτὸν ἐπισκώπτων
[...]ψατο, Ἴθι σὺ, δεῦρο τὴν
[κε]φαλὴν καταλιπών· ἡμῖν γὰρ οὐ σὲ,
[ἀ]λλὰ τὴν κεφαλὴν ἄγειν προστέτακται. καὶ τόδε εἰπὼν, εὐθὺς ἀπέτεμε

legionem, imperator Macedonicarum copiarum electus eſt. Quo impetrato mox Cajum fratrem cum S. C. properare juſſit ad exercitum. exploratores verò inde reverſi negabant ſe ullos Getas vidiſſe in Macedonia: & addiderunt, ſive verè, ſive ab Antonio moniti, metum eſſe ne, ſi deducatur inde exercitus, excurrant in provinciam.

Dum hæc in Urbe fiunt, Caſſius Brutúſque exercitum & pecunias colligebant: Trebonius Aſiæ præſes urbes eorum receptaculo muniebat, Dolobella & à Pergamo & à Smyrna excluſo, foro tantùm extra mœnia. ei præbito, tanquam conſuli. Trebonius Aſiæ præſes. Quumque miles iratus oppugnationem fruſtra tentaſſet, Trebonius pollicitus eſt ſe intromiſſurum eos in Epheſum: mandavítque ſuis ut conſulem illuc proficiſcentem ex intervallo ſequerentur, qui conſpicati eum ſub noctem diſcedere, nihil amplius veriti, paucis ad eum ſequendum relictis, Smyrnam reverſi ſunt. Dolobella paucos illos inſidiis circumventos delevit: & eadem nocte Smyrnam incuſtoditam nactus, ſcalis evaſit in mœnia. Trebonius in cubili deprehenſus, rogabat ut ad conſulem duceretur, ſe ultro ſecuturum eſſe. tum quidam centurionum irridens, Ibis, inquit, ſed relicto capite. nos enim juſſi ſumus, non te, ſed caput afferre: & cum dicto

Dolobella coſ. à Pergamo & Smyrna excluſus.

Smyrna à Dolobella occupata.

543

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Trebonii interitus.

caput illi abſcidit. id Dolobella prima luce proponi juſſit in ſella prætoria, in qua ille ſolebat jus reddere. ſed milites & lixæ irati ut conjurationis participi, & quia dum Cæſar occideretur, Antonium ſermone circa curiæ fores diſtinuerat, tum reliquum ejus corpus variis affecerunt contumeliis, tum caput per vias lapide ſtratas, ſibi invicem pro pila mittentes per ludibrium ita contriverunt ut non appareret facies. itaque primus hic luit pœnam homicidii.

Defunctum Trebonii corpus quàm contumeliosè tractatum. Primus ex interfectoribus Cæſaris Trebonius pœnas luit.

At Antonius cogitabat exercitum è Macedonia tranſportare in Italiam: & quum nullam ad id occaſionem haberet, petiit à ſenatu ut permutatis provinciis liceret ſibi obtinere citeriorem Galliam, cui D. Brutus Albinus tum præerat, memor etiam Cæſarem ex hac provincia bello illato, de Pompeio conſecutum eſſe victoriam. Ut verò viſus eſt velle revocare eas copias, non in Italiam, ſed in Galliam, ut ibi quaſi arcem contra ſenatum conſtitueret, patres tum primùm ſentientes ejus inſidias, moleſtè tulerunt, adeo ut pœniteret conceſſiſſe Macedoniam: & quidam ex hoc ordine privatim ſcripſerunt Decimo, ut conſtanter retineret provinciam, augeret exercitum, pecunias colligeret, ne fortè vim inferret Antonius: adeo timebant eum ſimul & oderant. Ille verſus ad plebem, rogationem tulit de Gallia, ſicut Cæſar prius impetraverat eam

τὴν κεφαλήν. ἅμα δὲ ἡμέρᾳ Δο-
λοβέλλας μὲν αὐτὴν προσέταξεν ἐπὶ
τοῦ στρατηγικοῦ βήματος, ἵνα ὁ
Τρεβώνιος ἐχρημάτιζε, προτεθῆ-
ναι· ἡ στρατιὰ δὲ σὺν ὀργῇ καὶ οἰ-
κετικὸς ἄλλος ὅμιλος αὐτῆς, ὡς
τοῦ φόνου Καίσαρος ὁ Τρεβώνιος με-
τεσχήκει, καὶ τεινομένου τοῦ Ἀν-
ἐν ὁμιλίᾳ περὶ θύρας τοῦ βουλευ-
ρίου περιεσπάκει, ἔς τε τὸ ἄλλο
μα αὐτοῦ ποικίλως ἐνύβριζον
τὴν κεφαλὴν οἷα σφαῖραν ἐν
στρώτῳ πόλει διαβάλλοντες ἐς ἀλ-
λήλους ἐπὶ γέλωτι, συνέχεόν κ
συνέτριψαν. καὶ πρῶτος ὅδε τῶν φο-
νέων δίκην τήνδε ἐδεδώκει.

Ὁ δ᾽ Ἀντώνιος ἐς τὴν Ἰτ
τὸν στρατὸν ἐκ τῆς Μακεδονίας δ
κεῖν ἐπενόει, καὶ προφάσεως ἀλ
τοῦτο ἀπορῶν, ἠξίου τὴν βουλὴν
τὶ τῆς Μακεδονίας ἐναλλάξαι οἱ
ἐντὸς Ἄλπεων Κελτικήν, ἧς
τότε Δέκιμος Βροῦτος Ἀλβῖνος
δὼς μὲν ὅτι καὶ ὁ Καῖσαρ ἐκ τῆς
Κελτικῆς ὁρμώμενος ἐκράτησε
πηίου. ὡς δὲ τὸν στρατὸν δόξαν
τὴν Ἰταλίαν, ἀλλ᾽ ἐς τὴν
κὴν μετακαλεῖν, ἡ δὲ βουλὴ
τὴν Κελτικὴν ἀκρόπολιν ἐπὶ σ
ἡγουμένη, ἐδυσχέραινέ τε, καὶ
δρας τότε πρῶτον ᾔσθοντο, καὶ
Μακεδονίαν δόντες αὐτῷ, μετ
ἰδίᾳ τε αὐτῶν οἱ δυνατοὶ ἐπέ
τῷ Δεκίμῳ τῆς ἀρχῆς ἐγκρατῶ
σθαι, καὶ στρατὸν ἄλλον καὶ χρή-
ματα ἀγείρειν, εἰ πρὸς Ἀντώνιον
ζοιτο. οὕτως ἐδεδοίκεσάν τε καὶ
γῇ τὸν Ἀντώνιον εἶχον. ὁ δὲ
μὲν τῆς βουλῆς ἐπενόει τὸν δῆμ
τῆσαι νόμῳ τὴν Κελτικήν,
πω καὶ ὁ Καῖσαρ αὐτὴν προ

λ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

λνει, καὶ Συρίαν δὲ Δολοβέλλας
…ηγήως. ἐς δὲ φόβον τῆς βουλῆς τὴν
…στιὰν ἐς τὸ Βρεντέσιον ἐκέλευε
…ω τὸν Ἰόνιον περᾶν αὐτίκα· καὶ ὁ
…μελλε ποιήσειν ὡς προστετάκτο.
…δ' ἦσαν ἃς Κριτώνιος ἀγο-
…ρανομῶν ἔμελλε τελέσειν, καὶ ὁ Καῖ-
…ς ταῖς θέαις τῷ πατρὶ τόν τε
…σεον θρόνον καὶ στέφανον παρε-
…άζεν, ἅπερ αὐτῷ κατὰ πάσας
…ἐψηφίσαντο προτίθεσθαι· τοῦ
…τωνίου δὲ εἰπόντος οὐκ ἀνέξε-
…τιμωμένου Καίσαρος ἐν ταῖς
…δαπάναις, ὁ Καῖσαρ αὐ-
…ς τὸν Ἀντώνιον ἦγεν, ὡς ὕπα-
…Ἀντωνίου δὲ εἰπόντος ἐς τὴν
…λὴν ἐπανοίσειν, χαλεπήνας ὁ
…αῖσαρ, Ἀνάφερε, εἶπεν, ἐ-
…ὼ δὲ τὸν θρόνον ἕως ἂν ᾖ τὸ
…γμα προθήσω· καὶ ὁ Ἀντω-
…χαλεπήνας, ἐκώλυσεν· ἐκώ-
…δὲ καὶ ἐν ταῖς ἑξῆς θέαις ἔτι
…αλογώτερον, ἃς αὐτὸς ὁ Καῖ-
…ἐτέλει, ἀνακειμένας ἐκ τοῦ πα-
…Ἀφροδίτῃ γενετείρᾳ, ὅτε περ
…ῇ καὶ τὸν νεὼν ὁ πατὴρ τὸν ἐν ἀγο-
…έμενος αὐτῇ ἀγορᾷ ἀνετίθει. τό-
…δὴ καὶ μάλιστα μῖσος ἤδη σα-
…ἐκ πάντων ἐς τὸν Ἀντώνιον ἐ-
…νετο, ὡς οὐκ ἐς τὸν νέον Καίσα-
…φιλονεικοῦντα μᾶλλον, ἢ ἐς τὸν
…τέρα ὑβρίζοντα ἀχαρίστως. αὐ-
…τε ὁ Καῖσαρ μετὰ πλήθους εἶα
…ρᾶς, τὸν δῆμον καὶ τοὺς εὖ τι
…θόντας ὑπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ τοὺς
…οι στρατευσαμένους προσθέων, ἱ-
…θόνως ἱκέτευεν, οὐ μὴ αὐτοῦ τοιάδε
…σχοντες ὑπερορᾶν καὶ ἀμε-
…ικότες, Καίσαρι δὲ τῷ σφῶν
…ατορι καὶ εὐεργέτῃ ἀμύνειν

provinciam, nuper Dolobella Syriam: & ut ſenatui timorem incuteret, Cajo fratri mandavit, trajiceret conſeſtim Brundiſium: quod ille facturus erat ita ut juſſus eſt. Interea tempus ludorum inſtabat, quos editurus erat ædilis Critonius, & Cæſar patri ſellam auream atque coronam parabat, id quod illi ex ſenatuſconſulto in perpetuum ludis omnibus decretum fuerat. Quúmque ædilis negaret ſe paſſurum honorari Cæſarem in iis ludis quos ipſe ſumptu ſuo faceret, Cæſar illum ad Antonium duxit, ut ad conſulem: conſul ad ſenatum ſuper ea re ſe dixit relaturum. Cæſar indignatus, Refer, inquit: ego interim ſellam proponam. Id Antonius exaſperatus prohibuit: nec hoc contentus, prohibuit etiam ludis proximè ſecutis, quos Cæſar ipſe celebrabat, in honorem Veneris genitricis inſtitutos, quando ædes ei in foro & forum ipſum à patre dedicatum eſt. Quòd Antonii factum exceptum eſt publico odio, quaſi non tam ad æmulationem quæ illi intercedebat cum juniore Cæſare, quàm ad ingratitudinem erga parentem ejus pertinens: & ipſe Cæſar in ſatellitii modum ſtipatus diſcurrebat per plebem, beneficiarios patris & veteranos prehenſans ſupplex ad movendam invidiam adverſario, oránſque ne contemptim negligerent ſuam ultro-

Ludi.

544

Sella aurea in omnibus ludis Julio Cæſari à ſenatu decreta.

…m patientiam, néve ferrent Antonium ſic impune imperato-

ri optimè de ipſis merito illudere: agerent potius ſuum negotium, & propugnarent accepta ab illo commoda, quæ rata eſſe non poſſent, niſi ſalvis honoribus ei ex ſenatuſconſulto conceſſis, Paſſimque è ſuperioribus locis vociferabatur in hunc modum, Cavete Quirites ne propter me iniquiores ſitis in Cæſarem, néve injuriam ei rependatis pro beneficiis, præſertim tu Antoni, qui frueris eis maximè: in me contumelias uſque ad ſatietatem effunde: à bonorum ejus direptione tempera, tantiſper dum civibus diſtribuatur, quod ex pecunia legata debetur reliquum. Mihi quantumvis inopi ſuffecerit decus paternæ liberalitatis, modò populo ea frui per te liceat. Quo factum eſt ut ſine intermiſſione voces omnium in Antonium jactarentur, propalam indicantes indignationem publi-
545 cam. quúmque ille acrius interminatus eſſet Cæſari, & eæ minæ vulgatæ eſſent, magis accenſi ſunt omnium animi: ipſi quoque tribuni Antoniani præſidii qui ſub Cæſaris patre militarant, & apud ipſum conſulem in ſummo erant pretio, conabantur eum reddere mitiorem, vel ſuametipſorum gratia militum quondam illius cui deberetur quicquid tum in bonis haberent. His vera monentibus ceſſit Antonius, eo facilius quòd Cæſaris apud plebem gratioſi opera indigeret in permutandis provinciis, aſſeverabátque jurejurando, nec ſuum eſſe id conſilium: & in ho

Octavii verba ad populum.

ἀπημαυμένῳ περὶ Ἀντωνίου· ἀμύ
νειν δὲ καὶ σφίσιν αὐτοῖς οὐδὲν ἐξ
τι βέβαιον ὧν εἰλήφασι παρὰ Και
σαρος, εἰ μὴ δὴ αὐτῷ Καίσαρ
μένει τὰ ἐψηφισμένα βέβαια· Ἀ
τωνίου τε πανταχοῦ τῆς πόλεως
τὰ ὑψηλὰ ἀναπηδῶν, κατεβόα
„ Καίσαρι μὲν δι' ἐμὲ μήτε ὀργ
„ ζεσθαι, μήτε ἐνυβρίζειν ἐυε
„ γέτῃ σοῦ μάλιστα, ὦ Ἀντώνιε
„ ἐς τὰ μάλιστα γεγονημένῳ, ἐμ
„ δὲ τῶν μὲν ὕβρεων ἐς ὅσον θ
„ λεις, ἐμφορεῖσθαι· τὴν δὲ τῆς
„ σίας ἁρπαγὴν ἐπισχεῖν, μέχε
„ τοὺς πολίτας κομίσασθαι τὴν δια
„ νέμησιν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα
„ χειν. ἀρκέσειν γὰρ ἐμοὶ πενομέ
„ τὴν τε τοῦ πατρὸς δόξαν, α
„ διαμένῃ, καὶ τὴν τοῦ δήμου
„ διανέμησιν, ἐὰν ἐάσῃς δοθῆνα
ἐφ' οἷς ἤδη παρὰ πάντων συνεχε
ἐγίγνοντο καὶ φανεραὶ κατὰ τοῦ Ἀντω
νίου βοαί· ἀπειλησαμένου δὲ αὐτ
πικρότερον τῷ Καίσαρι, καὶ τῆς α
πειλῆς ἐξενεχθείσης ἐς τὸ φανερὸν
ἔτι μᾶλλον ἅπαντες ὥρμηντο,
οἱ τῆς φρουρᾶς Ἀντωνίου ταξίαρχο
ἐστρατευμένοι τε Καίσαρι τῷ πρε
τέρῳ, καὶ ἐς τὰ μέγιστα ὑπ' Ἀντω
νίου τότε προτιμώμενοι, τὴν ὕβρ
αὐτὸν ἐπισχεῖν ἠξίουν καὶ διὰ σφᾶ
καὶ δι' ἑαυτὸν ὑπὸ Καίσαρι στρα
τευσάμενον, καὶ τῶνδε τῶν οἱ πα
ρόντων ἀγαθῶν παρ' ἐκείνου τυχόν
τα. συγγινώσκων οὖν ὁ Ἀντώνιος
ἀληθέσιν οὖσι τούτοις, καὶ τοὺς προ
φέροντας αὐτὰ αἰδούμενος, ἤδη δ
τι τοῦ Καίσαρος αὐτοῦ διὰ τὸν δήμο
ἐς τὴν ἀλλαγὴν τῆς Κελτικῆς δεό
μενος, ὡμολόγει τοῖς λεγομένοις
καὶ ἐπώμνυεν αὐτὰ καὶ οἱ πάνυ ἀβου-

λητ

ότα εἶναι, τῆς δὲ γνώμης τοῦ νεα-
σκου ἕνεκεν μεταιτίθεσθαι, ἐπηρμέ-
ν τε ἐπαχθῶς ἔτι τηλικοῦδε ὄν-
τα, καὶ οὐδὲν ἔχοντος αἰδέσιμον ἢ
ιον ἐς πρεσβυτέρους τε καὶ ἐς ἄρ-
οντας, ἅπερ αὐτοῦ μὲν χάριν τοῦ
νίσκου χρῄζειν ἔτι νουθεσίας·
δῶν δὲ αὐτῶν ταῦτα ἀξιούντων ἔ-
φη αὐτὸς καθέξειν τῆς ὀργῆς, καὶ ἐς
ὸ πρότερον ἑαυτοῦ φύσιν τε καὶ
άμην ἐπανήξειν, ἢν κἀκεῖνος ἀ-
χηται τῆς ἀμετρίας. ταῦτα οἱ ταξί-
χοι ἀσπασάμενοι, συνῆγον ἀμ-
τέρους· οἱ δὲ ἐπεμέμφοντο ἀλλή-
ις, καὶ συνέβαινον ἐς φιλίαν· ὅτε
μος ὁ περὶ τῆς Κελτικῆς προὐ-
έφετο αὐτίκα, ὀρρωδούσης πάνυ
ς βουλῆς, καὶ ἐπινοούσης, εἰ μὲν ὁ
ντώνιος αὐτὸν προβουλεύοι, κω-
ύειν προβουλευόμενον, εἰ δὲ ἀπρο-
ύλευτον ἐς τὸν δῆμον ἐσφέροι, τοὺς
μάρχους ἐς κώλυσιν ἐπιπέμπειν·
τεν δ' οἱ καὶ τὸ ἔθνος ὅλως ἐλευ-
ρῶν ἡγεμονίας ἠξίουν· οὕτως ἐδε-
ίεσαν ἀγχοῦ τὴν Κελτικὴν οὖ-
ν. ὁ δὲ Ἀντώνιος αὐτοῖς ἀντενε-
καλεῖ, εἰ Δεκίμῳ μὲν αὐτὴν πι-
εύουσιν, ὅτι Καίσαρα ἀπέκτεινεν,
υτῷ δ' ἀπιστοῦσιν, ὅτι οὐκ ἀπέ-
τεινε τὸν καταστρεψάμενον αὐτὴν καὶ
λίναντα ἐς γόνυ, ἀπορρίπτων ἤδη
ῦτα φανερῶς ἐς ἅπαντας, ὡς ἐ-
ηδομένους τοῖς γεγονόσιν. ἐλθούσης
ὲ τῆς κυρίας ἡμέρας, ἡ μὲν βουλὴ
ὴν φυλέτιν ἐνόμιζεν ἐκκλησίαν
υλλεγήσεσθαι· οἱ δὲ νυκτὸς ἔτι τὴν ἀ-
γορὰν περισχοινισάμενοι, τὴν λοχί-
τιν ἐκάλουν ἀπὸ συνθήματος ἐ-
ληλυθυῖαν· καὶ ὁ δημότης λεὼς ἀχ-
θόμενος, τῷ Ἀντωνίῳ συνέπρασ-
σεν ὅμως διὰ τὸν Καίσαρα ἐφεστῶτα
τοῖς περισχοινίσμασι, καὶ δεόμενον·

tantùm videre voluiſſe mutatum ſuum animum, ut adoleſcens ante maturam ætatem ferocu-lus, & grandiorum ac magiſtratuum parum reverens, ita ut opus habebat, fieret caſtigatior: ſe in gratiam deprecantium remiſſurum iram, & rediturum ad naturam ac voluntatem priſtinam, modò ille fiat modeſtior. Hoc reſponſo tribuni gaviſi ambos deduxerunt ad colloquium: ſicque poſt mutuas expoſtulationes reconciliati ſunt. Ac mox de Gallia provincia lex promulgata eſt, magno metu ſenatus: cogitantis ſi quidem de ea coſ. ad ſe referat prohibere: quòd ſi inconſulto ſenatu rogationem tulerit ad populum, per tribunos plebis intercedere. Nec deerant qui cenſerent libertate donandam totam eam provinciam, tam formidoloſa erat ejus vicinitas. Antonius verò exprobrabat eis quòd commiſiſſent eam interfectori Cæſaris Decimo: ſibi committere gravarentur, quòd non interfecerit labefactatorem & ſubverſorem ipſius provinciæ: manifeſtè taxans univerſos, quaſi probarent quæ ibi fiebant. Poſtquam autem dies præſtituta venit, ſenatus volebat ut eſſent tributa comitia, Antoniani verò ante lucem in forum collecto populo, centurias ex compoſito vocabant ad ſuffragia. Tum plebs, quamvis infenſa Antonio, promovebat tamen eum propter Cæſarem ſeptis adſtantem & deprecantem pro illo, qui id facie-

Antonius & Octavius reconciliati.

Plebs Antonio propter Octavium gratificatur.

546

facie-

faciebat ea potiſſimùm de cauſa, ne Decimus provinciæ tam opportunæ cum exercitu præeſſet, unus ex patris percuſſoribus: præterea ut Antonio nuper reconcilato gratificaretur: nam & ipſe ab illo expectabat aliquam mutuam gratiam. Et quia tribunoſplebis Antonius corruperat, ſilentibus eis & lege perlata, exercitus mox honeſto jam prætextu tranſportatus eſt in Italiam.

Defuncto deinde uno ex tribunorumpl. collegio, comitiis tribunitiis Cæſar Flaminio favebat: plebs verò ipſum rata ejus honoris cupidum, quamvis propter immaturam ætatem non profiteretur nomen inter candi-

Plebs Octavium vult tr. pl. creare.

datos, volebat Cæſarem tribunum declarare ſuis ſuffragiis. Senatus verò invidebat ei hanc honoris acceſſionem, timens ne poteſtatem adeptus, inimicos cædis paternæ reos citaret in judicium populi. Antonius quoque contempta nova Cæſaris amicitia, ſive in gratiam ſenatus conſolationémve, moleſtè ferentis legem de Gallia, ſive ex colono-

Edictum Antonii.

rum ſententia, propoſuit edictum conſulare, ne cui Cæſar quicquam in manus daret niſi legitimè, aut animadverſurum ſe

Antonii ingratus erga Cæſarem animus.

in eum pro poteſtate. Id edictum ingratitudinem erga Cæſarem cum injuria plebis conjunctam præferens, indignationem movit multitudini: & apparebat magnam contentionem imminere proximis comitiis, ita ut timeret Antonius: contentúſque præſenti tribunorum numero, comitia

ἐδεῖτο δὲ μάλιστα μὲν, ἵνα μὴ Δ[...] κιμος ἄρχοι χώρας τε ἐπικαίρου [...] στρατιᾶς, ἀνδροφόνος ὢν τοῦ π[α]τρὸς, ἐπὶ δὲ τούτῳ καὶ ἐς χά[ριν] Ἀντωνίου συνηλλαγμένου· προσεδό[...] κα δὲ ἄρα τι καὶ αὐτὸς ἀντιλήψ[εσ]θαι παρὰ Ἀντωνίου. Διαφθαρ[έν]των δὲ χρήμασι τῶν δημάρχων ὑ[πὸ] Ἀντωνίου καὶ κατασιωπώντων, νόμος ἐκυροῦτο, καὶ ὁ στρατὸς Ἀ[ν]τωνίῳ μετ' αἰτίας εὐπρεποῦς ἤδη Ἰόνιον ἐπέρα.

Τῶν δὲ δημάρχων τινὸς ἀποθανό[ν]τος, ἐς τὴν αὐτοῦ χειροτονίαν Καῖσαρ συνέπρασσε Φλαμινίῳ, ὁ δῆμος οἰόμενος αὐτὸν ἐπιθυμοῦ[ν]τα τῆς ἀρχῆς διὰ τὸν νεώτερον τῆ[ς ἡ]λικίας οὐ παραγγέλλειν, ἐπενόου[ν] ταῖς χειροτονίαις δήμαρχον ἀποφ[ῆ]ναι τὸν Καίσαρα. ἡ δὲ βουλὴ τῆς α[ὐ]ξήσεως ἐφθόνει, καὶ ἐδεδοίκει μὴ δ[η]μαρχῶν τοὺς φονέας τοῦ πατρὸς ἐ[πὶ] τὸν δῆμον ἐς δίκην ἀπαγάγῃ· Ἀ[ν]τώνιός τε τῆς ἄρτι συγκειμένης πε[ρὶ] τὸν Καίσαρα φιλίας ὑπεριδὼν, [εἴ]τε ἐς χάριν τῆς βουλῆς ἢ παρηγ[ορ]ίαν, ἀχθομένης τῷ περὶ τῆς Κελτ[ι]κῆς νόμῳ, εἴτε ἀποικίας γνώμῃ προὔγραφεν ὡς ὕπατος, μηδ[ὲ] Καίσαρα ἐγχειρεῖν παρανόμως, χρήσασθαι κατ' αὐτοῦ παντὶ μέτρ[ῳ] τῆς ἐξουσίας. ἀχαρίστου δ' ἐς τ[ὸν] Καίσαρα, καὶ ὑβριστικῆς ἅμα [ἐς] αὐτὸν καὶ τὸν δῆμον τῆς προγραφ[ῆς] γινομένης, ὁ μὲν δῆμος διώργιστο, [καὶ] φιλονεικήσειν ἔμελλον ἐν ταῖς χειρ[ο]τονίαις, ὥστε δεῖσαι τὸν Ἀντώνιο[ν] καὶ ἀνελεῖν τὴν χειροτονίαν τοῖς ὑ[πο]λοίποις τῶν δημάρχων ἀρκούμενον

δὲ Καῖσαρ ὡς σαφῶς ἐπιβουλευόμενος, ἤδη πολλοὺς περιέπεμπεν ἔς τε τὰς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀποικίδας πόλεις ἐξαγγέλλειν ἃ πάσχοι, καὶ τὴν ἑκάστων γνώμην καταμανθάνειν· ἔπεμπε δὲ καὶ ἐς τὰ Ἀντωνίου στρατόπεδα ἐπιμιγνυμένους τινὰς ἀγορὰν φέροντας, καὶ ἐντυγχάνειν τοῖς θαῤῥοῦσι μάλιστα, καὶ ἐς τὸ πλῆθος διαῤῥιπτεῖν ἀφανῶς βιβλία· ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα ἦν. οἱ ταξίαρχοι δὲ αὖθις παρὰ Ἀντωνίου καιρὸν αἰτήσαντες, ἔλεγον, ΗΜΕΙΣ, ὦ Ἀντώνιε, καὶ ὅσοι ἄλλοι μετὰ σοῦ Καίσαρι στρατευσάμενοι τήν τε ἡγεμονίαν αὐτῷ συνεστησάμεθα, καὶ ἐς τὰ καθ' ἡμέραν αὐτῆς ὑπηρέται γενόμενοι διατελοῦμεν, ἔχθει μὲν ἴσῳ καὶ ἐπιβουλῇ τοὺς φονέας αὐτοῦ γιγνώσκομεν εἰς ἡμᾶς χρωμένους, καὶ τὴν βουλὴν ἐκείνοις ἐπιτρέπουσαν· τοῦ δήμου δὲ ἐξελάσαντος αὐτοὺς, ἀνεθαῤῥήσαμεν, οὐ πάντη τὰ Καίσαρος ὁρῶντες ἄφιλα οὐδὲ ἀμνήμονα οὐδὲ ἀχάριστα· τὴν δὲ ἐς τὸ μέλλον ἀσφάλειαν εἴχομεν ἐν σοὶ φίλῳ τε Καίσαρος ὄντι, καὶ ἡγεμονικωτάτῳ μετ' ἐκεῖνον ἐκ πάντων, καὶ ἄρχοντι νῦν ἡμῶν, καὶ ἐς τὰ μάλιστα ἐπιτηδείῳ· ἀναφυομένων δὲ τῶν ἐχθρῶν, καὶ θρασέως ἔς τε Συρίαν καὶ Μακεδονίαν βιαζομένων, καὶ χρήματα καὶ στρατιὰν ἐφ' ἡμᾶς συνιστάντων, καὶ τῆς βουλῆς σοι Δέκιμον ἐπαλειφούσης, καὶ

tolleret. At Cæſar ſe jam manifeſtè impugnari videns, mittebat circa patris ſui colonias, qui nuntiarent quantum patiatur, & ſingularum voluntatem explorarent. Miſit & ad Antonii exercitus nonnullos intermixtos commeatum illuc ferentibus, qui audaciſſimum quemque ſolicitarent, libellóſque in turba clàm ſpargerent. Dum Cæſar in his rebus occupatur, iidem qui antea tribuni militares impetrata ab Antonio dicendi copia, ſic eum allocuti ſunt, Nos, Antoni, & quantum veteranorum eſt, qui Cæſaris ductu imperium auximus promovemúſque etiamnum quotidianis laboribus, ſcimus nos æquè inviſos ejus percuſſoribus & inſidiis illorum obnoxios, ídque connivente ſenatu: ſed poſtquam populus eos ejecit, recepimus animos, dum videmus res Cæſaris non omnino deſtitutas amicorum grata memoria, multúmque ſecuritatis repoſuimus in ea quæ tibi cum illo interceſſit amicitia & in rei militaris peritia, qua ad illum accedis proximè, imperator nobis commodiſſimus. Ceterùm quia inimici renaſcuntur, & occupare conantur Syriam & Macedoniam, parántque contra nos pecunias & exercitus, ſenatu te curam omnem inſumente in conten-

[Marginal notes:] Octavius libellos ſpargit per exercitum Antonii.

Tribunorum militarium oratio ad Antonium.

547

...im committente Decimum,

Οὐ πάντη τὰ Καίσαρος ὁρῶντες ἄφιλα οὐδὲ ἀμνήμονα οὐδὲ ἀχάριστα.] Nodici videtur ἀμνήμονα, paſſiva ſignific. pro ἀμνηστα.

contentiones cum juvene Cæſare, meritò veremur ne ad bellum, quod eſt pro foribus, accedat etiam inter nos ſeditio, & inimicis ſuccedant omnia quæ illi moliuntur contra nos. Quapropter poſtulamus, ut vel pietatis erga Cæſarem gratia, vel incolumitatis noſtrûm, de quibus hactenus nihil queſtus es, & ante omnia utilitatis tuæ propriæ cauſa, dum licet, Cæſari adſis duntaxat in exigenda pœna à percuſſoribus: id enim ſat erit: deinde ſecurus potentia fruaris, ſecuritate tibi nobíſque parta, qui nunc tam pro nobis ipſis quàm pro te ſumus ſolliciti. Ad hæc Antonius ita reſpondit, QUANTA benevolentia, quantóque favore Cæſarem vivum proſecutus ſim, intuenda ejus dignitate ad omnia pericula promptiſſimus, ſcitis ipſi qui expeditionibus ejus & rebus geſtis interfuiſtis: rurſum quanta ille me gratia, quantóque honore præ ceteris dignatus eſt, liquet vel abſque teſtibus. Neutrum horum parricidas etiam latuit, qui decreverant me quoque cum illo tollere, quaſi me ſuperſtite nunquam ſperarent ſe fore

Antonii reſponſum ad tribunos militum.

,, σοῦ τὰς φροντίδας ἐς τὴν Κ
,, σαρα τοῦ νέου διαφορὰν δαπ
,, νῶντος, δέδιμεν εἰκότως, μὴ
,, τοῦ μέλλοντα, καὶ ὅσον οὔπω παρ
,, τα πολέμου, ἡ στάσις ὑμῶν
,, πολέμῳ συνεπιθῆται, καὶ δι
,, πραχθῇ τοῖς ἐχθροῖς καθ' ἡμ
,, ἃ βούλονται· ὧν ἐνθυμηθέντα
,, ἀξιοῦμεν, ὁσίας τε χάριν ἐς
,, Καίσαρα καὶ φειδοῦς ὑπὲρ ἡμ
,, οὐδὲν ἐπιμέμπτων σοι γενομένο
,, καὶ περὶ ἡμῶν αὐτοῦ σοῦ τῶν συ
,, φερόντων οὕνεκα, ἕως ἔτι δυν
,, σαι, Καίσαρι μὲν, ὅπερ ἀρκε
,, μόνον, συνεπαμῦναι τοὺς φ
,, νέας τιμωρουμένῳ, σὲ δὲ αὐτί
,, δυναστεύειν ἐν ἀμερίμνῳ γενόμε
,, τε, καὶ ἡμᾶς γενέσθαι παρασκε
,, σαντα τοὺς ὑπέρ τε σφῶν αὐτ
,, καὶ ὑπὲρ σοῦ δεδιότας. τοσαῦ
,, τοὺς ταξιάρχους εἰπόντας ὁ Ἀντ
,, νιος ὧδε ἠμείψατο, ὍΣΗ
,, εὐνοίᾳ καὶ σπουδῇ πρὸς Καίσα
,, περιόντα ἐχρώμην, φιλοκινδ
,, νότατος ἐκ πάντων ἐς τὰς ἐ
,, κείνου χρείας γενόμενος, ἴστε σ
,, φῶς, συστρατευσαμένοις τε κ
,, γιγνομένοις παρατυχόντες· ὅση
,, αὖ κἀκεῖνος εἰς ἐμὲ χάριτι κ
,, περιτιμήσει χρώμενος διετέλει,
,, μαρτυρεῖν ἐμὲ δίκαιον· ἄμφω
,, ταῦτα καὶ οἱ φονεῖς εἰδότες, συ
,, ετίθεντο κἀμὲ Καίσαρι συνανελεῖν, ὡς ἐμοῦ περιόντος οὐ καθ
,, ξοντ

Ἴστε σαφῶς, συστρατευσαμένοις τε καὶ γιγνομένοις παρατυχόντες] Scriben dum eſt συστρατευσάμενοί τε. Sed & τοῖς γιγνομένοις malim ſcribere.

Οὐ μαρτυρεῖν ἐμὲ δίκαιον.] Hæc verba, non ſonant quod habet Gelen interpretatio, *liquet vel abſque teſtibus:* nec quod in Candidi interpretatio ne legimus, *non neceſſe mihi arbitror teſtari:* ſed, *non æquum eſt ut ipſe teſte* ut non æquum eſſe dicatur quod non poteſt niſi contra decorum fieri, quod, ſi fiat, nec habiturum ſit ullum pondus.

Ἄμφω δὲ ταῦτα καὶ οἱ φονεῖ εἰδότες, συνετίθεντο κἀμὲ Καίσαρι συναν λεῖν.] Hoc & alii hujus etiam hiſtorici teſtantur loci.

Πεθ

ὄντες ὧν ἐπενόουν, καὶ ὅστις αὐτοὺς μετέπεισε τῆς γνώμης, οὐκ εὐνοίᾳ τῆς ἐμῆς σωτηρίας ἔπεισεν, ἀλλ' εὐπρεπείᾳ τυραννοκτονίας, ὡς μὴ δοκῶσι πολλοὺς ὥσπερ ἐχθροὺς, ἀλλ' ἕνα ἀνελεῖν ὡς τύραννον. τίς ἂν οὖν πιστεύσειεν ἐμὲ Καίσαρός τε ἀμελεῖν εὐεργέτου μοι γεγονημένου, καὶ περιτιμᾶν τοὺς ἐχθροὺς ἐκείνου, καὶ τὸν φόνον ἑκόντα χαρίζεσθαι τοῖς ἐμοῖς ἐπιβούλοις, ὡς οἴεται Καῖσαρ ὁ νέος; πόθεν οὖν αὐτοῖς ἀμνηστία τοῦ φόνου καὶ ἡγεμονία; (ταῦτα γὰρ ἐπικαλεῖν ἀντὶ τῆς βουλῆς ἐμοὶ βούλεται) μάθετε ὡς ἐγίγνετο. Καίσαρος ἐν τῷ βουλευτηρίῳ σφαγέντος, ἄφνω δέος ἐπέσχεν ἐκ πάντων δὴ μάλιστα πλεῖστον ἐμὲ φιλίᾳ τε αὐτοῦ Καίσαρος, καὶ ἀγνοίᾳ τοῦ ἀκριβοῦς· οὐ γάρ πω τὴν συνθήκην ἑώρων, οὔτε ἐπὶ ὅσοις· ὁ δὲ δῆμος ἐθορυβεῖτο, καὶ οἱ σφαγεῖς σὺν μονομάχοις τὸ Καπιτώλιον καταλαβόντες, ἀπέκλειον, καὶ ἡ βουλὴ σὺν ἐκείνοις ἦν, ἣ καὶ νῦν ἐστι φανερώτερον, γέρα τε τοῖς ἀνελοῦσιν ὡς τυραννοκτόνοις ἐψηφίζετο· καὶ εἰ τύραννος ὁ Καῖσαρ ἐφάνη, ἡμῖν ὑπῆρχεν ἀπολέσθαι πᾶσιν, ὡς τυράννου φίλοις· ὧδε δή με ἔχοντα θορύβου καὶ μερίμνης καὶ δέους, ὅτε οὐκ ἦν γνώμης παράδοξον, οὐδὲ ἀπορῆσαι σκοποῦντες εὑρήσετε,

voti compotes: quod quiſquis eis diſſuaſit, non amore mei fecit id: ſed quo magis accederent ad tyrannicidarum ſpeciem, ut viderentur non tam voluiſſe inſectari multos inimicos, quàm tyrannum unum tollere. Quis igi- 548
tur crederet me Cæſari præclarè de me merito præferre inimicos illius, & cædis pœnam ultro inſidiatoribus meæ ſalutis remittere, ut opinatur Cæſar junior? Unde igitur decreta injuriarum oblivione præfecturas acceperunt? hanc enim culpam à ſenatu in me rejicitis. Audite unde. Occiſo in curia Cæſare, continuò terror invaſit ex omnibus me maximè, quippe qui & amicus eram illius, nec intelligebam rem exactius, incertus qui conſpiraſſent & quamobrem: plebs tumultuabatur: homicidæ occupato Capitolio admittebant neminem: ſenatus eis favebat, ut nunc magis compertum eſt: interſectoribus ut tyrannicidis præmia parabat decernere: id ſi ſucceſſiſſet, pereundum erat nobis omnibus, ut tyranni amicis. In ea trepidatione, metúque ac ſolicitudine quamvis non mirum eſſet me deſtitui conſilio, tamen ſi re-

Πόθεν οὖν αὐτοῖς ἀμνηστία τοῦ φόνου καὶ ἡγεμονία.] Scribendum eſt ἡγεμο-ν[illegible], id eſt præfecturæ, videlicet τῶν ἐθνῶν ἡγεμονίαι, ut vocantur pag ſe[illegible]ente. Alioqui & ἡγεμονίαι ſine hujus genitivi adjectione, vocantur alibi: [illegible] pagina 536. duobus locis. At ἡγεμονία erat ipſius Cæſaris, imperium [illegible]omanum tenentis. Neque tamen ſingulare ἡγεμονία de præfectura non di[illegible]tur, ſed cum adjectione: ut τὴν Κελτικὴν ἡγεμονίαν legimus pag. 562.

Ἄφνω δέος ἐπέσχεν ἐκ πάντων δὴ μάλιστα πλεῖστον ἐμὲ φιλίᾳ τε αὐτοῦ Καί[illegible]ρος.] Poſſet abeſſe vox πλεῖστον.

Ὅτε οὐκ ἦν γνώμης παράδοξον, οὐδὲ ἀπορῆσαι σκοποῦντες εὑρήσετε.] Pro his

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ſi rectè rem perpendatis, intelligetis nec audaciam mihi defuiſſe in periculis, nec artes ad ſimulandum quoties opus fuit. Præcipuum erat, ut unde reliqui penderent, obſtare quominus decernerentur percuſſoribus præmia, id quod pertinaci contentione obtinui, etiam invito ſenatu parricidíſque, ſed non ſine magno meo periculo: quòd vos Cæſari ſuperſtites nequaquam tutos fore putarem, ſi ille tyrannus declararetur. Quúmque pari metu ſenatus & inimici tenerentur, ni Cæſar pro tyranno habeatur, fore ut homicidas pœna maneat, tanto contentioſius agentibus ceſſi, ut non præmia decernerentur ſed oblivio: ídque ut ipſe im-

,, ἔνθα μὲν ἔδει τόλμης, θρασύτη
,, ἔνθα δὲ ὑποκρίσεως, εὐμήχα
,, τὸ μὲν δὴ πρῶτον ἐκ πάντω
,, τὰ λοιπὰ συνέχον ἦν, ἀναιρε-
,, ναι τὰ γέρατα ψηφιζόμενα τ
,, ἀνδράσιν, ὅπερ ἀντιτάξας ἐμ-
,, τὸν ἐγὼ τῇ τε βουλῇ καὶ τοῖς σ
,, γεῦσιν, ἐγκρατῶς ἔπραττον ἐ
,, θράσει παραβόλῳ καὶ ἐπικινδύ
,, τότε μόνον ἡγούμενος ἡμᾶς
,, Καίσαρος ἀσφαλῶς περιέσε
,, ὅταν μὴ Καῖσαρ εἶναι δόξῃ
,, ραννος· τῷ δ' αὐτῷ δέει τῶν
,, θρῶν καὶ τῆς βουλῆς αὐτῆς ἐχο-
,, νων, ὅτε μὴ Καῖσαρ εἴη τύρ
,, νος, ἀνδροφονίας αὐτοὺς ἁλῶ
,, ναι· καὶ διὰ τοῦτο φιλονεικοῦ
,, των εἶξα, τῆς ἀμνηστίας διδομέ
,, ἀντὶ τῶν γερῶν, ἵν' ὅσων ἔχρῃ
,, ἀντιλάβοιμι. τὰ δὲ ἦν πόσα
,, πη

his verbis (quæ ſermonem apertè mendoſum efficiunt) ὅτε οὐκ ἦν γνώ παράδοξον, οὔτε ἀπορῆσαι σκοπ. vel iſta, vel alia eundem ſenſum efficien ſuſpicetur fortaſſe quiſpiam ſcripſiſſe Appianum, Iſta, inquam, οὐδὲ τ γνώμης, τὸ παράδοξον ἀπορῆσαι, σκοποῦντες εὑρήσετε. ut totus locus ita le tur, ὧδέ δή με ἔχοντα θορύβου καὶ μερίμνης καὶ δέους, οὐδὲ τότε γνώμης παράδοξον) ἀπορῆσαι, σκοπ' εὑρήσετε Scribo autem τὸ παράδοξον, par theſi includens: quo etiam uti modo Lucianum ſuperlativo τὸ παραδοξό τον, recordor. Alioqui poſſit etiam dici ὃ παράδοξον, vel ὃ δεῖ παράδοξ At verò interpretes ambo negant quod hæc ſcriptura (ſi quidem eam ſe opertet) ait: videlicet γνώμην illi permanſiſſe. Nam P. Candidus dicit *hi ratio nulla aderat:* totum hunc locum ita vertens, *Sic mihi à tumult cura & timore, præpedito ratio nulla aderat. Impoſſibile quippe non timere. animo ſcrutantes, facilè cernetis. Una quidem ex parte, audacia incredibil pus erat, ex altera, diſſimulatione mirabili.* In qua interpretatione non i meritò quis hoc inter alia miretur, quibus Græcis verbis iſta reſpondea *Impoſſibile quippe non timere.* Gelenius autem ſenſum quidem ſequitur eu dem in principio hujus loci, ſed in ceteris non ita labitur. *In ea trepidati* (inquit) *metúque ac ſolicitudine, quamvis non mirum eſſet me deſtitui conſil tamen ſi rectè rem perpendatis, intell.* &c. Quòd ſi quis ſenſum hunc probe oſtendam quomodo Græca verba non magna cum mutatione eum ſint a miſſura. Si enim pro his, ὅτε οὐκ ἦν γνώμης παράδοξον, iſta ſcribantur, καὶ οὐκ ἦν γνώμης ἀπορεῖν παράδοξον, habebit lector verba quæ ſenſum lum admittant: nec verò me à ſe, quod ad illum attinet, valde diſſentie ſem habebit.

Ἵν' ὅσων ἔχρῃζον ἀντιλάβοιμι.] Pro his, ἵν' ὅσων ἔχρῃζον ἀντιλάβοιμι, r ctius dixiſſet Gelenius, *idque ut ipſe viciſſim impetrarem quæ opus erant.*

M

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

γλίχομαι, μήτε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ
αίσαρος ἀπηλεῖφθαι τὴν ἐμοὶ
μάλιστα πάντων ἡδίστην, μήτε
τὴν περιουσίαν δεδημεῦσθαι, μή-
τε τὴν θέσιν ἐφ' ἣν νῦν οὗτος
γαυριᾷ διαλελύσθαι, μήτε τὰς
διαθήκας ἀκύρους γενέσθαι, τό
τε σῶμα τετάφθαι βασιλικῶς,
τιμάς τε αὐτῷ τὰς πάλαι δεδο-
μένας ἀθανάτους διαμένειν, καὶ
τὰ πεπραγμένα πάντα κύρια εἶ-
ναι, καὶ τὸν ἐκείνου παῖδα καὶ τοὺς
φίλους ἡμᾶς καὶ στρατηγοὺς καὶ στρα-
τιώτας ἐν ἀσφαλεῖ γενέσθαι σω-
τηρίᾳ, καὶ ἐνδόξῳ βίῳ ἀντὶ ἐπο-
νειδίστου. ἆρ' ὑμῖν ὀλίγα ἢ σμικρὰ
τῆς ἀμνηστίας τὴν βουλὴν ἀνταιτῆ-
σαι δοκῶ; ἢ δοῦναι ἂν αὐτὰ ἡ
βουλὴ χωρὶς τῆς ἀμνηστίας; ἣν μὲν
ἦν καὶ καθαρῶς ἀντιδοῦναι τῶνδε
τῶνδε ἄξιον, καὶ φείσασθαι σὺν
ἀληθεῖ γνώμῃ φονέων ἀνδρῶν ὑ-
πὲρ ἀθανάτου Καίσαρος δόξης,
καὶ ἡμῶν ἀσφαλοῦς σωτηρίας. οὐ
μὴν ἐγὼ μετὰ τῆσδε τῆς γνώμης ἐ-
ποιούμην, ἀλλ' ἀνατιθέμενος τὴν
δίκην, ἐπεὶ γέ τοι τῆς βουλῆς ἐς
ἃ ἐδεόμην ἔχρῃζον ἐκράτησα, καὶ
οἱ σφαγεῖς ὡς ἐν ἀμερίμνῳ με-
θεῖντο, ἀνεθάῤῥησα, καὶ τὴν ἀ-
μνηστίαν παρέλυον, οὐ ψηφί-
σμασιν ἢ δόγμασιν (οὐ γὰρ ἦν)
ἀλλ' ἀσήμῳ δημοκοπίᾳ, τὸ σω-

petrarem quæ opus erant. At quanta & qualia? ne Cæſaris quidem nomen aboleretur, mihi omnium jucundiſſimum: ne bona ejus publicarentur: ne adoptio, qua nunc iſte inſoleſcit, irrita fieret: ut teſtamentum ejus ratum maneret: regali funere corpus ornaretur: honores ſemel ei decreti manerent in perpetuum: acta rata eſſent: filius ejus, nóſque amici, duces & milites ſalutem in tuto haberemus, & pro ignominia gloriam. Ec- 549
quid pauca hæc aut parva videntur pro oblivione à ſenatu mihi repenſa: aut conceſſurus hæc erat niſi oblivione impetrata? & hæc quidem permutatio non iniqua erat, etiamſi facta eſſet ſincerè, ſeriò venia homicidis reddita pro immortali Cæſaris gloria, próque incolumitatis noſtræ ſecuritate. Atqui non hoc animo id à me factum eſt, ſed ut differretur pœna. Certè quamprimum à ſenatu obtinui quæ volebam, homicidis jam vacuis ſolicitudine, ad priſtinam audaciam reverſus oblivionem antiquavi, non plebiſcitis aut ſenatuſconſultis, quod non licebat, ſed diſſimulanter conciliata mihi plebis benevo-

μήτε τὴν θέσιν ἐφ' ἣν νῦν οὗτος γαυριᾷ διαλελύσθαι.] Scribo ἐφ' ἧ.
καὶ τιμάς αὐτῷ τὰς πάλαι δεδομένας ἀθανάτους διαμένειν] Malim διαμεῖν.
ἆρ' ὑμῖν ὀλίγα ἢ σμικρὰ τῆς ἀμνηστίας τὴν βουλὴν ἀνταιτῆσαι δοκῶ.] Ita di-
xic ἀνταιτῆσαι, ut in fine præcedentis paginæ ἀντιλάβοιμι, eodem vide-
t modo præpoſitione ἀντὶ utens. Atque hoc participium. *repenſa*, quo
ur interpres, potius infinitivo ἀντιλαβεῖν quàm huic ἀνταιτῆσαι reſpon-
Et cum his, ἢ δοῦναι ἂν αὐτὰ ἡ βουλὴ, non dubium eſt quin ὑπακούε-
debeat δοκεῖ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

nevolentia, prolato in forum velut ad ſepulturam corpore Cæſaris, detectíſque vulneribus quiritando & cruentam perfoſſámque veſtem oſtentando, virtutibúſque illius & inprimis charitate erga patriam, commemorandis, movendo affectus multitudinis, ad hæc deplorando ut cæſum, & precibus invocando ut cælitem: his enim factis dictiſque irritata plebs ignem accendit, & nihil morata oblivionem, cum in ædes inimicorum immiſit, ipſos Urbe expulit. Hoc autem invito dolentéque ſenatu eſſe factum ſtatim apparuit, dum me criminantur ut plebis captatorem, dum homicidas cum poteſtate mittunt in provincias, Brutum verò ac Caſſium in Syriam & Macedoniam, magnis refertas exercitibus: juſſos properè & ante præſtitutum tempus ſuccedere annonæ prætextu. Ibi ego magis etiam timebam nullo proprio munitus exercitu, ne tot armatis inermes objiceremur, præſertim quum collega eſſet mihi ſuſpectus & ſemper diſcors, quíque videri vellet conjurationis conſcius, ut qui die cædis in Urbe eſſe curaverit. In tam dubio rerum noſtrarum ſtatu, cupiens exarmare adverſarios, & eorum

,, μετὰ τοῦ Καίσαρος ἐπὶ προφά
,, τῆς ταφῆς ἐς τὴν ἀγορὰν ἐκφέ,
,, καὶ τὰ τραύματα ἀπογυμνῶν, τὸ
,, πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὴν ἐσθ
,, ἐπιδεικνὺς ᾑμαγμένην τε καὶ
,, κατακεκομμένην, καὶ τὴν ἀρετ
,, καὶ τὸ φιλόδημον αὐτοῦ παλι-
,, γῶν ἐκπαθῶς ἐν μέσῳ, καὶ ὀ-
,, δυρόμενος μὲν ὡς ἀνῃρημένον,
,, ἐπικαλῶν δ' ὡς θεόν. τάδε γ
,, μου τὰ ἔργα καὶ ῥήματα ἠρέθ
,, τὸν δῆμον, καὶ τὸ πῦρ ἧψε μ
,, τὴν ἀμνηστίαν, καὶ ἐς τὰς οἰκ
,, τῶν ἐχθρῶν ἔπεμψε, καὶ τοὺς
,, δρας ἐξέβαλε τῆς πόλεως. τ
,, δ' ὅπως ἀντιπρασσούσης καὶ
,, πουμένης τῆς βουλῆς ἐγένετο,
,, τίκα ἔδειξαν ἐμὲ μὲν αἰτιωμ
,, τῆς δημοκοπίας, τοὺς δὲ φον
,, ἐκπέμψαντες ἐπὶ τὰς τῶν ἐθ
,, ἡγεμονίας, Βροῦτον δὲ καὶ Κάσ
,, ἐς Συρίαν καὶ Μακεδονίαν, αἳ
,, στοι μεγάλων στρατῶν ἦσαν, ἐ
,, γεῖν, καὶ πρὸ τοῦ δεδομένου χρ
,, διδάξαντες ἐπὶ προφάσει φορ
,, τοῦ σίτου, ἕτερον δή με δέος
,, τι μεῖζον ἐπελάμβανεν οὐκ ἔχ
,, τά πω στρατὸν ἴδιον οὐδένα,
,, πρὸς ἐνόπλους τοσούσδε ἀνοπ
,, καθιστώμεθα, καὶ ὁ συνάρχος
,, ποπτος ἦν, ἐμοί τε διαφο
,, ὢν αἰεί, καὶ ὑποκρινόμενος ἐ
,, βουλεῦσαι τῷ Καίσαρι καὶ τὴν
,, μέραν τοῦ φόνου γενέσθαι ἐν τῇ π
,, λει τιθέμενος· ὧδε δὲ διαπορ
,, καὶ ἐπειγόμενος ἐξοπλίσαι τοὺς πολεμίους, καὶ ἐς ἡμᾶς ἀντ' ἐκεί
,,

Αὐτίκα ἔδειξαν ἐμὲ μὲν αἰτιώμενον τῆς δημοκοπίας.] Scribendum αἰτι μενοι.

Καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ φόνου γενέσθαι ἐν τῇ πόλει πιθέμενος.] Suſpectum particip. τιθέμενος. P. Candidus ita locum hunc reddit, *& in die necis in urbe adeſſet ſtatuiſſe.*

ἱ ὅπλα μετενεγκεῖν, Ἀμάτιον τεῖναι, καὶ κατεκάλεσα Πομήιον, ἵνα τοῖσδε αὖθις ἁλοῦσα βουλὴ πρός με μεταθοῖτο· καὶ δ᾽ ὡς αὐτῇ πιστεύων, ἔπεισα ιυρίαν αἰτεῖν τὸν Δολοβέλλαν οὐ παρὰ τῆς βουλῆς, ἀλλὰ παρὰ τοῦ ήμου νόμῳ, καὶ συνέπραξα αἰοῦντι, ἵνα τοῖς τε σφαγεῦσι Δοοβέλλας ἐχθρὸς ἀντὶ φίλου γένοιο, καὶ τοῖς βουλευταῖς αἰσχρὸν μετὰ Δολοβέλλαν ἀντειπεῖν ἐμοὶ περὶ Μακεδονίας· οὐ μήν τ᾽ ἂν οὐδ᾽ ς μοι Μακεδονίαν ἔδοσαν, οὐδ᾽ τὶ Δολοβέλλα διὰ τὴν ἐν αὐτῇ ρατιάν, εἰ μὴ τὴν στρατιὰν προεθήκαν τῷ Δολοβέλλᾳ, ὡς Συίαν καὶ τὰ ἐς Πάρθους διαλαόντι. τοὺς δ᾽ αὖ περὶ τὸν Κάσιον οὔτε Μακεδονίαν ἀφείλοντο ν, οὔτε Συρίαν, μὴ ἕτερα αὐοῖς ἐς ἀσφάλειαν ἀντιλαβόντες θνη· δεήσαν οὖν ἀντιδοῦναι, θεάσασθε οἷα ἀνθ᾽ οἵων καὶ ὡς στρατοῦ υμνὰ ἐδόθη, Κυρήνη τε καὶ Κρήη, ὧν καὶ οἱ ἐχθροὶ καταφρονοῦιν οὐκ ἀσφαλῶν σφίσιν ὄντων, αὶ ἐς τὰ ἀφῃρημένα βιάζονται· οὕω μὲν δὴ καὶ ὁ στρατὸς ἐς Δολοβέλαν μετενήνεκτο ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐχναις καὶ μηχαναῖς καὶ ἀντιδόσειν ἑτέρων· οὐ γάρ πω τῶν ὅπλων φανέντων, ὑπὸ τοῖς νόμοις ἔδει πράσσειν. γεγυμνωμένων δὲ τῶνδε, καὶ τῶν ἐχθρῶν ἑτέρων στρατὸν ἀγειράντων, ἔδει μοι τοῦ περὶ τὴν

arma nobis uſurpare, Amatium occidi, revocavíque Pompeium, ut hoc modo rurſus devinctus ſenatus in partes meas tranſiret: ac ne ſic quidem ei fidens, perſuaſi 550
Dolobellæ ut Syriam non ab ipſo ſed à populo peteret, petentíque favi, ut homicidis ex amico inimicus redderetur, & ſenatum puderet poſt rationem collegæ habitam, me repulſam pati de Macedonia. Attamen ne tum quidem eam dediſſent mihi, vel poſt Dolobellam, propter exercitum qui erat in ea, niſi prius eum collegæ attribuiſſent, cui cum Syria decretum fuerat bellum Parthicum. Sed neque Caſſianis abſtuliſſent vel Syriam vel Macedoniam, niſi illis ſecuritatis cauſa proſpectum fuiſſet de aliis loco ademptarum provinciis. Id quum opus eſſet facere, videte quales pro qualibus datæ, Cyrenenſis & Cretenſis, nudæ præſidiis, quibus contemptis inimici quaſi parum ſibi tutis, ademptas conantur per vim invadere. Atque ita exercitus imperium ab inimicis ad Dolobellam tranſlatum eſt, artibus & aſtu atque permutatione. nondum enim prolatis armis, oportebat abuti legibus. Poſthæc inimicis novos delectus habentibus, opus mihi erat legionibus Macedonicis, ſed occaſio

Μὴ ἕτερα αὐτοῖς ἐς ἀσφάλειαν ἀντιλαβόντες ἔθνη.] Immo ἀντιδόντες ut batur rationi conſentaneum eſt. Alioqui non ἀντιλαβόντες ſed ἀντιλαντας ſcribendum fuiſſet, abſque illo dativo αὐτοῖς.

Ὧν καὶ οἱ ἐχθροὶ καταφρονοῦσιν οὐκ ἀσφαλῶν σφίσιν ὄντων] Veriſimile ſcriptum fuiſſe, ὡς οὐκ ἀσφ.

Ἀπιστου-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

occaſio deerat: & rumores increbuerant, vaſtari à Getis Macedoniam: quod quia non credebatur, miſſis qui rem explorarent, legem tuli de dictatura, nequis eam vel nominet, vel decernat, vel oblatam accipiat. Qua re maxime deliniti dederunt mihi exercitum, ac tum demum viſus ſum mihi par eſſe adverſariis, non his manifeſtis, ut putat Cæſar, ſed aliis tum pluribus tum potentioribus, & latere adhuc volentibus. His rebus confectis reliquus ſupererat mihi unus homicidarum hærens lateri Decimus Brutus, opportunæ provinciæ magnóque exercitui præfectus: quem ego ſciens audaciorem, ut honeſto prætextu privarem Gallia, pollicebar pro ea Macedoniam, deductis inde legionibus. Indignante verò ſenatu, ut cui ſubolerent inſidiæ, multíſque, ut ſcitis, per literas multa Decimo ſignificantibus & conſules deſignatos mecum com-
551 mittere parantibus, ego jam audacius ſtatui, provinciam quidem poſthabito ſenatu per rogationem à populo accipere, exercitum verò è Macedonia Brundi-

,, Μακεδονίαν στρατοῦ, καὶ περια-
,, σεως ἠπόρουν· φήμη δὲ κατιχν-
,, ψε Γέτας Μακεδονίαν πορ-
,, ἀπιστουμένοις δὲ καὶ ταύτης, τ
,, ἐπισκεψομένων ἀπεσταλμένων
,, ἡγησαμένην ἐγὼ περὶ τῆς δι
,, τωρος ἀρχῆς μὴ ἐξεῖναι μήτ
,, πεῖν, μήτε ἐπιψηφίσαι,
,, λαβεῖν διδομένην· ᾧ δὴ μα
,, ὑπαχθέντες ἔδοσάν μοι τ
,, τὸν, καὶ ἐγὼ τό τε στρατὸν ἐμ
,, τὸν ἡγησάμην ἰσόπελον εἶναι
,, ἐχθροῖς, οὐ τοῖς δὲ τοῖς φανε
,, ὡς οἴει) Καῖσαρ, ἀλλὰ τοῖς πο
,, σί τε καὶ δυνατωτέροις, καὶ ἀ
,, νέσιν ἔτι εἶναι θέλουσι. Τοῦτ
,, ἐργασαμένῳ μοι ἕτερος τ σ
,, γέων ἔλιπεν ἐν πλευραῖς Ι
,, τος ὁ Δέκιμος, ἡγούμενος
,, ὅδε χώρας ἐπικαίρου καὶ στ
,, πολλοῦ, ὃν ἐγὼ καὶ θρασύτερο
,, δὼς, τὴν Κελτικὴν ἀφῃρο
,, ἐς εὐπρέπειαν ἔτι τ βουλῆς,
,, κεδονίαν ὑπισχνέμενος ἀντι
,, γυμνὴν στρατοῦ γενομένην.
,, νακτέσης δὲ τῆς βουλῆς καὶ
,, ἐνέδραν ἤδη καθορώσης, καὶ ἴσ
,, καὶ ὅσα Δεκίμῳ πολλῶν γραφό
,, καὶ ἐπαλείφοντων ἤδη τοὺς μετ
,, ὑπάτους, ἐγὼ θρασύτερον ἐ
,, μὲ ἔθνος ἀντὶ τ βουλῆς νόμῳ
,, ρὰ τοῦ δήμου λαβεῖν ἐπενόησα,
,, στρατὸν ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ἐ

Βρε

Α᾽πιστουμένοις δὲ καὶ ταύτης.] Scribendum eſt ἀπιστουμένης.

Ταῦτα δ᾽ ἐργασαμένῳ μοι ἕτερος τ σφαγέων ἔλιπεν ἐν πλευραῖς Βρου-
ὁ Δέκιμος.] Aliud quàm ἔλιπεν aut ἔλειπεν ſcriptum ab Appiano fui
perſuaſum habeo. Potius certè conſuetudo Græci ſermonis poſceret ut
πτο ſcriberetur. Videat tamen lector an aliquid aptius conjectura poſſi
ſequi ex hac P. Candidi interpretatione, *in lateribus adhuc hærebat.*

Καὶ ἐπαλειφόντων ἤδη τοὺς μετ᾽ ἐμὲ ὑπάτους.] Sic verbo ἐπαλείφειν
utitur. P. Candidus vertit hic *concitare.*

ſium, tranſportare, utendum ad res neceſſarias: quo etiam utar diis volentibus, ad quæcunque opus fuerit. Sic ex magno timore priſtino ad certam ſecuritatem rediimus, atque inſuper ad audendum contra inimicos, qui poſtquam extiterunt, apparuit ſimul ſtudium erga eos multorum. Videtis enim quàm eos præteritorum ſenatuſconſultorum pœniteat, quanta contentione hoc agant, ut ſemel conceſſa mihi adimatur Gallia: ſcitis quid ſcribant Decimo, quid conſulibus deſignatis ſuadeant, de mutando S.C. quod ad eam provinciam attinet. Ego verò diis hujus urbis præſidibus meáque pietate fretus, & fortitudine veſtra, qua Cæſar ſemper victor evaſit, operam dabo ne inultum eum ſinamus, quantum vel virium vel conſilii nobis ſuppetit. Hæc conſilia, commilitones, celari hactenus oportuit, quæ nunc apud vos proferuntur, quos ego & rerum gerendarum & conſiliorum meorum arbitros facio, volóque communicetis aliis qui eadem perſpiciunt, excepto uno Cæſare, cujus ingratitudinem ſenſimus. His verbis perſuaſum eſt præfectis militum, omnia pertinaci erga paricidas odio facta ad

„ ρεντέσιον ἑτέρων, ὡς χρησόμε-
„ νοι δὴ ἐς τὰ ἐπείγοντα, καὶ σὺν
„ θεοῖς εἰπεῖν, χρησόμεθα, ὡς ἂν
„ ἡ χρεία καλῶσιν· οὕτως ἐκ πολ-
„ λοῦ δέους τοῦ πρὶν ἡμᾶς ἐπιχόν-
„ τος, μετεβάλομεν ἔς τε ἀσφά-
λειαν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν ἐγκρα-
ῖ, καὶ ἐς θάρσος ἐπὶ τοὺς ἐχ-
θροὺς, ὧν ἐκφανέντων ἀνεφάνη καὶ
τὸ πλεόνων ἐς τοὺς πολεμίους
τουδή. ὁρᾶτε γὰρ ὅση μὲν αὐτοῖς
ν μεταμέλεια τῶν ἐψηφισμένων,
τος δὲ ἀγὼν ἀφελέσθαι με τὴν
ελτικὴν ἤδη δεδομένην. ἴστε ἃ
άφουσι Δεκίμῳ, καὶ ὅσα τοὺς
πάτους μετ' ἐμὲ πείθουσι περὶ
Κελτικῆς μεταψηφίσασθαι, ἀλ-
ὲ σὺν θεοῖς τε πατρῴοις, καὶ
ῇ εὐσεβεῖ γνώμῃ, καὶ σὺν ταῖς
μετέραις ἀνδραγαθίαις, μεθ'
καὶ ὁ Καῖσαρ ἐκράτει, ἀμυνοῦ-
μεν αὐτῷ, τῷ τε σώματι ἐπε-
όντες, καὶ τῇ γνώμῃ βοηθοῦν-
ες. ταῦτα μοι γιγνόμενα μὲν, ὦ
στρατιῶται, ἔτι ἐχρῆζον ἀπόρ-
ρητα εἶναι, γενόμενα δὲ ἐξενήνε-
κται πρὸς ὑμᾶς, οὓς ἐγὼ καὶ ἔρ-
γου καὶ λόγου κοινωνοὺς ἅπαντας
τίθεμαι, καὶ τοῖς ἄλλοις, εἴ τι-
ς αὐτὰ οὐ συνορῶσι, μεταφέ-
ρετε, πλὴν μόνου Καίσαρος ἀ-
χαρίστως ἐς ἡμᾶς ἔχοντος. Τοι-
τοῦ Ἀντωνίου διεξιόντος, πα-
τοῖς ταξιάρχαις αὐτὸν ἅπαν-
ρεῖ ἔχθρας ἀκρέους ἐς τοὺς αἰ-

ὅσα τοὺς ὑπάτους μετ' ἐμὲ πείθουσι περὶ τῆς Κελτικῆς μεταψηφίσασθαι.] bendum μεταψηφίζεσθαι.

καὶ σὺν τῆς ἡμετέραις ἀνδραγαθίαις.] Legit ὑμετέραις Gelen. at ἡμετέραις andidus, quantum quidem ex utriuſque interpretatione judicari poteſt. lectio illa modeſtiæ convenit, ideóque magis placet. Nec vero minus iſta, σὺν θεοῖς, & σὺν εὐσ. γνώμῃ, & σὺν τῆς ὑμετ. ἀνδρ. reddide- *deorum ope, & pietatis, ac veſtra fortitudinis.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ꝭta ad circumveniendum ſenatum: nihilo ſecius pervicerunt ut reconciliaretur Cæſari, redieruntque ambo in gratiam in Capitolio. Nec ita multo pòſt Antonius ſatellites aliquot in amicorum conſiſtorio ſtatuit, tanquam operam ad ſe tollendum pollicitos Cæſari, ſive calumnia fuit hæc, ſive re vera id credidit: ſive, quia miſſos quoſdam circa exercitus cognoverat, inſidiis peti ſuum corpus putabat. Quod ubi vulgo innotuit, tota urbe tumultuatum eſt magna indignatione: pauci enim qui altius rem introſpexerant, intelligebant, Antonium, quamvis iniquum Cæſari, conferre tamen plurimum, quòd formidini eſſet percuſſoribus: quo ſublato illos nihil non auſuros, preſertim adjuvante ſenatu. Et hæc quidem erat prudentiorum conjectura: ſed major pars videns quotidie Cæſarem detrimenta pati & injurias, facilius credebat calumniis, quòd indignum ac neſarium videretur, Antonium in ſummo magiſtratu de vita periclitari. Tum Cæſar & ad hos excurrit furibundus, imò ſibi Antonium inſidias ſtruere vociferans, quando alienaret à ſe populum, cujus ipſe favore hactenus ſubſiſteret: procurrénſque ad fores Antonii hæc eadem clamitabat, deos obteſtans, & diris ſe devovens, ſimúlque judices poſtulans. Quúmque nemo prodiret, Tuos, inquit, amicos arbitros facio: & cum dicto conatus eſt irrumpere. Sed rurſu

Cæſar & Antonius per tr. militum iterum redeunt in gratiam in Capitolio.

552

δροφόνους ἐπιτεχνάζοντα τῇ βουλῇ
πεποιηκέναι· ἠξίουν δὲ καὶ ὧς τῷ
Καίσαρι συναλλαγῆναι, καὶ ἐ-
σαντες αὐτοὺς, συνήλλασσον αὐ-
ἐν τῷ Καπιτωλίῳ. οὐ πολὺ δὲ ὕ-
στερον ὁ Ἀντώνιος τῶν σωματοφυλάκων
τινὰς ἐς τοὺς φίλους παρήγαγεν ὡς
ὑπηρέτας γενομένους ἐπιβουλεύ-
αὐτῷ τοῦ Καίσαρος, εἴτε συκοφαν-
τῶν, εἴτε τῷ ὄντι νομίσας, εἴτ-
ε τῶν εἰς τὰ στρατόπεδα περι-
φθέντων πυθόμενος, καὶ τὴν τ
ἔργου ἐπιβουλὴν μεταφέρων ἐς τὸ
σῶμα, ὅ τε λόγος ἐκδραμὼν, αὐ-
τίκα θόρυβον ἤγειρε πάνδημον καὶ
ἀγανάκτησις ἦν. ὀλίγοι μὲν γὰρ οἷς
τι λογισμοῦ βαθέος ἦν, ᾔσ
Καίσαρι συμφέρειν Ἀντώνιον κ
βλάπτοντα ὅμως περιεῖναι, ἐφ-
εδρον ὄντα τοῖς φονεῦσιν· ἀποθα
γὰρ ἀδεέστερον ἐκείνους ἅπασιν
τολμήσειν, βοηθουμένους μάλιστα
πρὸ τῆς βουλῆς. ὧδε μὲν εἴκαζον οἱ
ετώτεροι· τὸ δὲ πλέον ὁρῶντ
καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὁ Καίσ
ὑβριζόμενός τε καὶ ζημιούμενος
χοι, οὐκ ἄπιστον ἐτίθετο τὴν
βουλὴν, οὐδὲ ὅσιον ἢ ἀνεκτὸν
ζον Ἀντώνιον ὑπατεύοντα ἐς τ
μα ἐπιβεβουλεῦσθαι· ὁ δὲ Κ
καὶ πρὸς οὕτως ἔχοντας ἐξέτρεχ
ὀργῇ μανιώδει, καὶ ἐβόα αὐτὸς
βουλεύεσθαι πρὸς Ἀντωνίου ἐς
παρὰ τῷ δήμῳ φιλίαν ἔτι οἱ
οὖσαν, ἐπί τε τὰς θύρας τοῦ Ἀ
νίου δραμὼν, τὰ αὐτὰ ἐβόα,
θεοὺς ἐμαρτύρετο, καὶ ἀρὰς
πάσας, καὶ ἐς δίκην ἐλθεῖν
ἐκαλεῖτο. οὐδενὸς δὲ προϊόντος
,, τοῖς φίλοις, ἔφη, δέχομαι
,, σοῖς κριθῆναι· καὶ εἰπὼν, ἐς

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

...μενῳ· κωλυθεὶς δὲ αὖθις, ᾤμωζε,
καὶ ἐνεδρεύεσθαι αὐτῷ, καὶ τοῖς περὶ θύ-
...ἀγανακτεῖν κωλύουσι τὸν Ἀντώνιον
...ἐλεγχθῆναι αἰτιῶν τε, τὸν δῆμον ἐ-
...μαρτύρετο, εἴ τι πάθοι, πρὸς Ἀν-
...δολοφονεῖσθαι. λεγομένων δὲ
...σὺν πάθει πολλῷ, μετέπιπτε
...πλῆθος, καί τις αὐτοῖς τῆς πρὶν
...μετάνοια ἐνεγίγνετο· εἰσὶ δὲ
...τότε ἀπιστοῦντες ὤκνουν ἑκατέ-
...πιστὸν νέμειν· καί τινες ὑπό-
...ἀμφοῖν τὰ γιγνόμενα διεβαλ-
...σαι, συνθεμένων μὲν ἄρτι ἐν ἱε-
...μηχανωμένων δὲ ταῦτα ἐπὶ τοὺς
...ς· οἱ δὲ αὐτὰ τὸν Ἀντώνιον ἡ-
...το ἐπινοεῖν εἰς ἀφορμὴν δορυ-
...λείονος, ἢ ἐς ἀλλοτρίωσιν τῶν
...ουχιῶν Καίσαρι.
...ς δὲ τῷ Καίσαρι ὑπὸ τῶν κρύ-
...πεσταλμένων ἀπηγγέλθη τὸν ἐν
...σίῳ στρατὸν καὶ τοὺς ἀπῳκισμέ-
...ἐν ὀργῇ τὸν Ἀντώνιον ἔχειν ἀμε-
...α τοῦ Καίσαρος φόνου, καὶ
...ἐπικουρήσειν, ἂν δύνωνται,
...ὁ Ἀντώνιος ἐς τὸ Βρεντέσιον
...διὰ τάδε. δείσας δὲ ὁ Καῖ-
...μὴ μετὰ τῆς στρατιᾶς ἐπανελθὼν
...ούρητον αὐτὸν λάβοι, χρήματα
...ο, εἰς Καμπανίαν ἤει, πείσων
...πόλεις οἱ στρατεύεσθαι τοὺς ὑπὸ
...τρὸς ᾠκισμένους· καὶ ἔπειθε Κα-
...ον πρώτην, ἐπὶ δ' ἐκείνῃ καὶ
...ον, δύο τάσδε Καπύης ἑκατέ-
...· ἐπιδοὺς δ' ἑκάστῳ δραχμὰς
...κοσίας, ἤγειρεν ἐς μυρίους ἄν-
..., οὔτε ὡπλισμένους ἐντελῶς,
...συντεταγμένους πω κατὰ ἴλας,
...ὡς ἐς μόνην τοῦ σώματος φυ-
...ὑφ' ἑνὶ σημείῳ· οἱ δὲ ἐν ἄστει

preſſus, convitia jaciebat in eum cum gemitu, iratus excludentibus, ne coargueretur Antonius: móxque diſcedens populum teſtabatur, ſi quid ſibi accidiſſet, id imputandum cruentis inſidiis Antonii. Ad has miſerabiles voces vulgus mutavit animum, prioris opinionis pœnitens. Nec deerant qui ambigerent utri credendum eſſet: alii criminabantur utrumque fingere hæc in perniciem inimicorum, quando inter ipſos recens ſarta ſit gratia: rurſum alii credebant, hoc, commentum Antonii, ut hac occaſione augeret ſuum ſatellitium, aut alienaret veteranos à Cæſare.

Cui poſtquam occultè renuntiatum eſt, tum legiones Brundiſium advectas, & tum veteranos in colonias diviſos, indignari quòd Antonius inultam ſineret necem Cæſaris, pollicerique operam ſuam ad hoc pro viribus: conſul ea' de cauſa Brundiſium profectus eſt. Cæſar autem veritus ne ille cum exercitu reverſus ſe opprimeret deſtitutum præſidio, cum pecuniis properavit in Campaniam, veteranos à patre in colonias deductos ad ſuam militiam revocaturus. Móxque primam ad ſe pellexit Calatiam, dein Caſſilinum, ſitas ex utroque latere Capuæ: repræſentatiſque in ſingulos quingentis ſeſtertiis, contraxit circiter decem millia virorum, neque juſta armatura inſtructorum, neque digeſtorum in militares ordines, 553
...nes ſub uno ſigno ductans tanquam ſatellitium. At urbani

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

territi redeunte cum exercitu Antonio, ubi audierunt & Cæſarem adventare cum alio, partim duplicaverunt metum, partim libenter id acceperunt, quaſi uſuri Cæſare contra Antonium, alii qui viderant eos in Capitolio rediiſſe in gratiam, fictè hæc fieri putabant: mutuáſque præſtari operas, ut Antonius potiretur cupita potentia, Cæſar de parricidis pœnas ſumeret. In hac trepidatione Carnutius tribunus plebis inimicus Antonio, Cæſari verò amicus, huic obviam profectus, & ejus voluntate cognita, renuntiavit populo Antonium profeſſis inimicitiis à Cæſare peti, & oportere metu tyrannidis hunc contra illum aſciſci in ſocietatem, quando nullus alius præſtò ſit exercitus. His dictis introduxit Cæſarem, qui tum ad Martis ſecundo ab Urbe lapide diverterat: ille ad ædem caſtrorum ſe contulit, quam mox veterani circumſteterunt cum occultis pugionibus. Ibi prior Carnutius pro concione invectus eſt in Antonium: mox ipſe renovabat patris memoriam, injurias ab Antonio acceptas commemorans, propter quas contraxiſſet exercitum, ut eſſet tutior: pollicebatúrque patriæ operam & obſequium, & in aliis rebus omnibus, & in præſens contra Antonium. His dictis approbatis, concione digreſſa, milites qui diverſum putarant, ſe veniſſe ut Cæſar cum Antonio rediret in gratiam, aut certè ad cuſtodiam Cæſaris & ultionem de perc

Carnutius tr. pl. amicus Cæſaris.

Invehitur in Antonium.

τὸν Ἀντώνιον δεδιότες μετὰ στρατοπε-
πανιόντα, ὡς ἐπύθοντο καὶ τὸν Κα-
σαρα μετ' ἑτέρας προσιέναι, μ
διπλασίως ἐδεδοίκεσαν, οἱ δ' ὡς
χρησόμενοι κατ' Ἀντωνίου Καίσ
ἠσμένιζον, οἱ δὲ αὐτῶν τὰς ἐν
Καπιτωλίῳ διαλλαγὰς ἑωρακότ
ὑπόκρισιν ἐνόμιζον εἶναι τὰ γι
μενα, καὶ ἀντίδοσιν Ἀντωνίῳ μ
ναστείας, Καίσαρι δὲ τῶν φονέω
δε δὲ αὐτῶν θορυβουμένων Κα
τος ὁ δήμαρχος ἐχθρὸς ὢν
τωνίῳ, καὶ παρ' αὐτὸ Καίσαρι φί
λος, ὑπήντα τῷ Καίσαρι,
γνώμην ἐκμαθὼν, ἀπήγγελ τῷ
δήμῳ μετ' ἔχθρας Ἀντωνίου τε
φοῦς ἐπιέναι τὸν Καίσαρα, καὶ
ναι δεδιότας Ἀντώνιον ἐπὶ τυρ
τόνδε προσεταιρίσασθαι, σ
ἄλλον οὐκ ἔχοντας ἐν τῷ πα
ρόντι. δ' εἰπὼν, εἰσῆγε τὸν
σαρα αὐλισάμενον πρὸ τοῦ
ἀπὸ σταδίων πεντεκαίδεκα ἐν
Ἄρεος ἱερῷ. * ὡς δὲ εἰση
ὁ μὲν εἰς τὸν νεὼν τῶν Διοσ
παρῆλθε, καὶ τὸν νεὼν περιί
οἱ στρατευόμενοι ξιφίδια ἀ
περιεζωσμένοι Καρνούτιος δὲ
τερον ἐδημηγόρει κατὰ τοῦ Ἀντω
δὲ καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὑπεμί
σκε, καὶ ὧν αὐτὸς ὑπὸ Ἀντωνί
θοι, δι' ἃ καὶ τόνδε τὸν στρατὸν
λακὴν εἴη συνειλεγμένος·
ἐς πάντα τὸ πατρίδος ὑπηρ
κατήκοος ἔσεσθαι, καὶ ἐς τὰ νῦ
Ἀντώνιον ἕτοιμος. ὧδε δ' εἰ
αὐτοῦ καὶ τὴν ἐκκλησίαν δια
τος ἐπὶ τῷδε, ὁ στρατὸς ἡγο
ἐς τὸ ἐναντίον ἐπὶ διαλλαγα
τωνίου τε καὶ Καίσαρος ἀφῖχ
ἐς μόνην γε φυλακὴν τοῦ Και

καὶ τῶν φονέων ἀμῦναι, ἤχθοντο τῇ ...Ἀντωνίου προσκρούσει, στρατη...γοῦ τε σφῶν γεγονότος, καὶ ὄντος ...πάτου· καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐπανελθεῖν ...ουν ἐς τὰ οἰκεῖα ὡς ὁπλιούμενοι, ...οἱ δ' ἄλλων ἢ τῶν ἰδίων ὅπλων ἀνέ...χεσθαι· οἱ δὲ καὶ τὸ ἀληθὲς ὑπέφαι...νον. ὁ δὲ Καῖσαρ ἠπόρητο μὲν, εἰς ...ἐναντίον ὧν προσεδόκησε μετενε...χθείς, ἐλπίζας δ' αὐτῶν πειθοῖ ...λον, ἢ βίᾳ περιέσεσθαι, συνε...χώρει ταῖς προφάσεσι, καὶ τοὺς μὲν ...τὰ ὅπλα ἔπεμπε, τοὺς δὲ ἁ...πλῶς ἐς τὰ οἰκεῖα· πάντας δ' ἐ...πικρύπτων τὴν ἀχθηδόνα ἐπῄνει ...συνόδου, καὶ ἐδωρεῖτο ἑτέραις δω...ρεαῖς, καὶ δαψιλέστερον ἔτι ἀμείψα...σθαι ἔλεγεν αἰεὶ χρώμενος εἰς τὰ ...χρῄζοντα, ὡς πατρικοῖς φίλοις ...λον, ἢ στρατιώταις. χιλίους μὲν ...μένους ἢ τρισχιλίους τάδε λέ...γοντος, ἐπέκλασεν ἐκ μυρίων οἱ πα...ραμεῖναι (διαφέρονται γὰρ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ) οἱ δὲ λοιποὶ τότε μὲν ...σαν· ἀνεμιμνήσκοντο δ' αὐτί...κα γεωργίας τε πόνων, καὶ κερδῶν ...στρατείας, καὶ λόγων τῶν Καίσα...ρος, καὶ ἀπειθείας αὐτοῦ πρὸς ἃ ...ύλοντο, καὶ χαρίτων ὧν τε εἰλή...φεσαν καὶ ὧν ἤλπιζον ἔτι λήψεσθαι· ...τε ὄχλος ἀγχώμαλος, μετε...νόουν, καὶ τῆς προφάσεως ἐς εὐ...πρέπειαν ἐπιδραμόντες, ὡπλίζον...το, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπανῄεσαν. ὁ ...ἤδη μετὰ χρημάτων ἄλλων τὴν Ῥάβενναν καὶ τὰ ἀγχοῦ πάν...τα περιῄει, στρατολογῶν ἑτέρους ἐφ' ...ἑτέροις, καὶ πάντας ἐς Ἀρρήτιον ἔ...πεμπεν. Ἀντωνίῳ δ' ἀφῖκτο μέσον ...τὸ Βρεντέσιον ἐκ πέντε τῶν ἐν

ribus, ægrè ferebant pollicitum operam contra Antonium, ducem quondam ſuum, tunc verò conſulem. Horum aliqui petebant reditum ad ſuos tanquam arma paraturi, non enim ſe poſſe ferre alia quàm quibus aſſueviſſent: alii verò id quod erat præ ſe ferebant. Cæſar ut vidit rem in diverſum cedere, turbatus nonnihil, ſperans tamen verbis potius quàm vi ſe traducturum eos in ſuam ſententiam, petita conceſſit, 554 alteros ad arma paranda mittens, alios domum ſimpliciter: diſſimulatóque dolore laudavit eos quòd ſe deduxiſſent, denuóque donatis promiſit poſthac liberaliorem gratiam: quandoquidem in quavis neceſſitate illis mallet uti, nempe amicis paternis, quàm alio milite. His verbis ex decem M. tantum M. (vel, ut alii produnt M M M.) flexi permanſerunt cum eo: ceteri tunc quidem abierunt: ſed mox reputando labores agriculturæ & lucra militiæ, tum promiſſa Cæſaris & facilitatem in concedendo quæ poſtulaverant, & gratiam tam redditam ſibi quam ſperatam in poſterum, ut ſunt mores vulgi mutabiles, pœnitentia ducti, honeſtam occaſionem arripuerunt, & quaſi in hoc tantùm diſceſſiſſent ut ſe armarent, cum armis ultro ad eum reverſi ſunt: qui jam Ravennam & propinqua loca obeundo cum alia pecunia, continuatis delectibus in dies augebat copias, juſſas coire ad Aretium. Interea Brundiſium è v. Macedo-

Cæſar ab exercitu deſeritur.

Exercitus ultro ad Cæſarem redit.

Macedonicis legionibus quatuor venerunt ad Antonium: quæ incuſantes eum ob ceſſationem in perſequendis homicidis, ſine acclamationibus deduxerunt ad tribunal, quaſi rationem audituri ante omnia. Id ſilentium ille iniquo animo ferens, non continuit ſe quin eis exprobraret ingratitudinem, non agnoſcentibus quanto præſtaret in Italiam ire quàm in Parthiam, nec ullum ſignum grati animi edentibus. Præterea querebatur, quòd miſſos ab adoleſcente petulante, (ſic enim appellabat Cæſarem) concordiæ turbatores non adducerent ad ipſum: ſe tamen eos inventurum: exercitum verò ducturum ad decretam ſibi provinciam, fortunatam illam Galliam, & viritim centum H.S. daturum. Hæc in promittendo parcitas riſu excepta eſt: quem quum moleſtè ferret, aucto tumultu deſerebatur. Tum ſurrexit & ipſe, hoc tantùm profatus, Diſcetis imperata facere. Quúmque à tribunis ſeditioſos expetiſſet (ſuus enim cuiq; in Romano exercitu locus nominatim aſcriptus eſt)

555 ex militari diſciplina ſorte duxit decimum quemque: nec tamen in hos omnes, ſed in partem tantùm animadvertit, putans ſe eos territurum paulatim: quamvis hoc facinore irritavit eos magis quàm terruit. Quod ubi videre Cæſariani qui ad eos corrumpendos miſſi fuerant, tum maximè libellos ſpargebant per exercitum, pro Antonii ſordib[us] & crudelitate revocantes ſuperioris Cæſaris memoriam, &

Antonius à ſuis deſeritur.

Antonius exercitum decimat.

Μακεδονίας τελῶν τέσσαρα· ἐπιμε-
φόμενοι δ᾽ αὐτὸν οὐκ ἐπεξελθόν-
τῷ φόνῳ Καίσαρος, χωρὶς εὐφ-
μίας ἐς τὸ βῆμα παρέπεμπον,
περὶ τοῦδε σφίσιν ἐκλογιουμένου πρ-
του· ὁ δὲ αὐτοῖς χαλεπαινόμενος
σιωπῆς, οὐ κατέσχεν, ἀλλ᾽ ὠνεί-
ζεν ἀχαριστίαν ἐκ Παρθυαίων ὑ-
οὐ μετενεχθεῖσιν ἐς τὴν Ἰταλίαν,
οὐκ ἐπιμαρτυροῦσι τοιᾶσδε χά-
τος· ἐμέμφετο δ᾽ ὅτι καὶ μειρακ-
προπετοῦς (ὧδε τὸν Καίσαρα κ-
λῶν) ἄνδρας ἐπιπεμπομένους σφ-
εἰς διαφορὰν οὐκ αὐτοὶ παραδοῖ-
σιν αὐτῷ, ἀλλὰ τούσδε μὲν αὐ-
εὑρήσειν, τὸν δὲ στρατὸν ἄξιον ἐ-
τὴν ἐπιψηφισμένην οἱ χώραν
δαίμονα Κελτικήν, καὶ τοῖς πα-
σιν ἑκάστῳ δοθήσεσθαι δραχμὰς
κατόν· οἱ δὲ ἐγέλασαν τῆς μικρο-
γίας· καὶ χαλεπήναντος αὐτοῦ, μᾶ-
λον ἐθορύβουν καὶ διεδιδράσκον·
ἐξανέστη τοσοῦτον εἰπὼν μαθήσεσ-
ἄρχεσθαι· αἰτήσας δὲ παρὰ τῶν
λιάρχων τοὺς στασιώδεις (ἀναγ-
πτος γάρ ἐστιν ἐν τοῖς Ῥωμα-
στρατοῖς ἀεὶ καθ᾽ ἕνα ἄνδρα ὁ τ-
πος) διεκλήρωσε τῷ στρατιωτ-
νόμῳ, καὶ οὐ τὸ δέκατον ἅπαν, ἀ-
λὰ μέρος ἔκτεινε τοῦ δεκάτου,
μείζων σφᾶς ὧδε καταπλήξειν
ὀλίγου· οἱ δ᾽ οὐκ ἐς φόβον μᾶλλ-
ἢ ἐς ὀργὴν ἀπὸ τοῦδε καὶ μῖσος
τρέποντο. ταῦτα δ᾽ ὁρῶντες οἱ
Καίσαρ ἐπὶ διαφθορᾷ τῶνδε π-
πεπόμφει, βιβλία πολλὰ τότε μ-
λιστα διερρίπτουν ἐς τὸ στρατόπ-
ἀντὶ τῆς Ἀντωνίου μικρολογίας
καὶ ὠμότητος ἐς τὴν Καίσαρος μ-
μην τοῦ προτέρου, καὶ βοήθειαν

νως καὶ χορηγίας δαψιλεῖς μεταπείθεσθαι, οὓς ὁ Ἀντώνιος μηνύμασι μεγάλοις ἐζήτει καὶ ἀπειλαῖς, εἴ τι ἐπικρύπτοι, οὐδένα δὲ συλλαβὼν ἐχαλέπηνεν, ὡς τοῦ στρατοῦ σφᾶς ἐπικρύπτοντος. ἀπαγγελλομένων δὲ καὶ τῶν ἐν ταῖς ἀποικίαις τε καὶ ἐν Ῥώμῃ Καίσαρι πεπραγμένων, ἐθορυβεῖτο, καὶ ἐπελθὼν αὖθις ἐπὶ τὸν στρατὸν, ἔφη χαλεπῆναι μὲν τῶν γεγονότων ὑπὸ ἀναγκης στρατιωτικῆς ὀλίγοις ἀντὶ πλεόνων ἐκόλαζεν ὁ νόμος, αὐτοὺς δ᾽ εἰδέναι σαφῶς οὔτε ὠμὸν οὔτε μικρολόγον Ἀντώνιον. Ἀλλ᾽ ὁ μὲν φθόνος οἰχέσθω κεκορεσμένος, ἔφη, καὶ τοῖς ἁμαρτήμασι καὶ ταῖς κολάσεσι. τὰς δὲ ἑκατὸν δραχμὰς ὑμῖν οὐ δωρεὰν, οὐ γὰρ τοῦτό γε τῆς Ἀντωνίου τύχης, ἀλλὰ τῆς πρώτης ἐς ὑμᾶς ἐντεύξεως προσαγορευτικὸν μᾶλλον, ἢ δωρεὰν ἐκέλευσα δοθῆναι· καὶ χρὴ νόμῳ πατρίῳ τε καὶ στρατιωτικῷ, καὶ ἐς τάδε αὐτῷ, καὶ ἐς πάντα εὐπειθεῖς ὑπάρχειν. ὁ μὲν ὡς εἶπεν, οὐδὲν ἔτι προσθεὶς τῇ δωρεᾷ, τοῦ μὴ δοκεῖν ὁ στρατηγὸς ἡττᾶσθαι τοῦ στρατοῦ, οἱ δὲ ἐλάμβανον εἴτε μεταγνόντες εἴτε καὶ δεδιότες. ὁ δὲ αὐτῶν τοὺς μὲν ταξιάρχους εἴτε ωίων ἔτι τῆς στάσεως, εἴθ᾽ ἑτέρως ὑπονοῶν ἐνήλλασσε· τοὺς δὲ λοιποὺς τἄλλα ἐν ταῖς χρείαις ἐδεξιοῦτο, προὔπεμπεν ἀνὰ μέρος τὴν παραθαλάσσιον ὁδεύειν ἐπὶ Ἀρίμινον, αὐτὸς δ᾽ ἐπιλεξάμενος ἐκ πάντων στρατηγίδα σπεῖραν ἀνδρῶν ἀρίστων τε σώματα καὶ τὸν τρόπον, ὥδευεν ἐς Ῥώμην, ὡς ἐκεῖθεν ἐπὶ Ἀρίμινον ὁρμήσων. ἐσῄει δὲ ἐς τὴν πόλιν σοβαρῶς, τὴν μὲν ἴλην πρὸ

junioris liberalitatem invitantes. Quorum indicibus quum conſul magna præmia propoſuiſſet, celatoribus contrà interminatus eſſet pœnam, nemine prodito ægrè ferebat, quaſi exercitus eos tegeret. Quúmque renuntiarentur quæ tum in coloniis tum in Urbe Cæſar agebat, turbatus rurſum ad milites prodiit, dicens ſe dolere quòd neceſſitate coactus animadvertiſſet, licet in pauciores quàm pro ratione militaris diſciplinæ, & ipſos ſcire quàm nec ſordidus nec ſævus ſit Antonius. Sed faceſſat, inquit, invidia, & ſatis ſit tum erratorum tum pœnarum. Ceterùm centenos illos ſeſtertios accipietis, non dono, nec enim id Antonii fortuna patitur, ſed quo primus noſter congreſſus ſit auſpicatior: poſthac juxta patriam & militarem diſciplinam parendum eſt imperatis & nunc, & de cetero. Hæc locutus nihil ad donativum addidit, ne videretur imperator ceſſiſſe militibus: illi oblato contenti fuerunt, ſive metu ſive pœnitentia. Ipſe tribunos eis mutavit, ſive ob ſeditionem iratus, ſive aliqua ſuſpicione motus: ceteros quoties opus habebant tractavit comiter, & alios poſt alios per maritimas regiones Ariminum miſit: habitóque delectu præſtantiſſimi cujuſque vel corporis dotibus vel animi, confecta ex eis prætoria cohorte Romam iter fecit: inde porro iturus Ariminum. Intravit autem Urbem magno faſtu, relicta equitum

Antonius tribunos militum mutat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

quitum ala in ſuburbiis, ſtipatus
accincto milite: noctu verò ar-
matas cuſtodias circa ædes diſpo-
556 ſuit, data eis teſſera, diſtributis
caſtrenſi more in quatuor vigi-
lias. Convocato deinde ſenatu ut
quereretur de Cæſaris conatibus,
in aditu curiæ nuntium accepit,
è quatuor illis legionibus unam,
cognomine Martiam, in itinere
ſigna ad illum tranſtuliſſe. quúm-
que cogitabundus conſtitiſſet, ec-
ce alius nuntius affert, quartam
quoque legionem pariter ad il-
lum tranſiiſſe. Quare territus, in-
travit quidem curiam, ſed quaſi
alia de cauſa patres convocaſſet,
pauca locutus, ad portam rectà
properavit, & inde porro Albam,
verbis, ut putabat, milites redu-
cturus ad officium. Sed quum pe-
teretur telis è mœnibus, aliis le-
gionibus viritim quingenos miſit
ſeſtertios: quas verò circa ſe ha-
bebat copias Tibur duxit, eo ap-
paratu quo ad bellum iri ſolet:
jam enim certum erat bellum,
quòd Decimus Galliam nollet
tradere. Ibi agenti fermè totus ſe-
natus præſtò fuit honoris cauſa,
& equitum Rom. pars maxima,
tum è plebe præſtantiſſimus quíſ-
que: qui quoniam ſupervenerunt
exigenti ſacramentum à militi-
bus quos circa ſe habebat & à
veteranis emeritis (nam & ho
rum magnus numerus eò con-
fluxerat) ultro cum eis jurabant
manſuros ſe in fide Antonii, ut
dubitari poſſet, ubinam eſſent
qui paulo antè Cæſare concio-
nante convitia in illum jecerant.

Duæ legiones Antonii ad Cæſarem deficiunt.

τοῦ ἄστεος στρατοπεδεύσας, τοὺς
ἀμφ' αὐτὸν ἔχων ὑπεζωσμένους, τ
τὴν οἰκίαν νυκτοφυλακοῦντας ἐ-
πλους, συνθήματά τε αὐτοῖς ἐ-
δοτο, καὶ αἱ φυλακαὶ παρὰ μ
ἦσαν ὡς ἐν στρατοπέδῳ. συναγαγ
δὲ τὴν βουλὴν ὡς μεμψόμενος Κ
σαρι περὶ τῶν πεπραγμένων, ἐσ
ἤδη μανθάνει τῶν τεσσάρων τε
τὸ καλούμενον Ἄρειον κατὰ τὴν ὁ
ἐς Καίσαρα μετατεθεῖσθαι, καὶ ἐ
τῷ τὴν εἴσοδον ἐπισχόντι τε καὶ ἀ-
πορούντι ἀγγέλλεται καὶ τὸ καλ-
ούμενον Τέταρτον ὁμοίως τοῖς Ἀρ
ἐς Καίσαρα μετατεθεῖσθαι. διατα-
ραχθεὶς οὖν ἐσῆλθε μὲν ἐς τὸ β-
λευτήριον, ὡς δ' ἐφ' ἕτερα ε-
τοὺς συναγαγών, μικρὰ διαλεχ
καὶ εὐθὺς ἐπὶ τὰς πύλας ἐχώρ
καὶ ἀπὸ τῶν πυλῶν ἐπὶ Ἄλβην πο
ὡς μεταπείσων τοὺς ἀποστάντας· βο-
λούμενος δ' ἀπὸ τοῦ τείχους ἀνέσ-
φε· καὶ τοῖς ἄλλοις τέλεσι περι-
πέμπει ἀνὰ πεντακοσίας δραχ
ἑκάστῳ· καὶ σὺν οἷς εἶχεν αὐτὸς
Τίβουρον ἐξῄει, σκευὴν ἔχων τ
συνήθη τοῖς ἐπὶ τοὺς πολέμους
ἰοῦσι· καὶ γὰρ ἤδη σαφὴς ἦν ὁ
λεμος Δεκίμου τὴν Κελτικὴν
μετιέντος. δεῦρο δὲ ὄντι ἥ τε β
λὴ σχεδὸν ἅπασα, καὶ τῶν ἱππέ
τὸ πλεῖστον ἀφίκετο ἐπὶ τιμῇ,
ἀπὸ τοῦ δήμου τὸ ἀξιολογώτατον
καὶ καταλαβόντες αὐτὸν, ὁρκοῦ
τοὺς παρόντας οἱ στρατιώτας, καὶ τ
ἐκ τῶν πάλαι στρατευσαμένων συ
δραμόντας (πολὺ γὰρ καὶ τοῦτο
συνώμνυον ἑκόντες οὐκ ἐκλείψ
τὴν ἐς Ἀντώνιον εὔνοιάν τε καὶ π
στιν, ὡς ἀπορῆσαι τίνες ἦσαν οἱ
ὀλίγου παρὰ τὴν Καίσαρος ἐ
κλησίαν τὸν Ἀντώνιον ἐβλασφήμου

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

μὲν δὴ λαμπρῶς οὕτως ἐς τὸ Ἀ-
ρίμινον προεπέμπετο, ὅθεν ἐστὶν ἡ
Κελτικῆς ἀρχὴ, καὶ ὁ στρατὸς ἦν
αὐτῷ χωρίς γε τῶν νεολέκτων, τρία
η τὰ ἐκ Μακεδονίας μεταπεμπτὰ
(ἤη γὰρ αὐτῷ καὶ τὸ λοιπὸν ἀφῖ-
) ἐξεστρατευμένοι δὲ ἔνιοι καὶ γη-
ρτες, ὅμως ἐδόκουν νεοσυλλόγων
ένους ἐς τὸ διπλάσιον εἶναι· οὕ-
μὲν Ἀντωνίῳ τέσσαρα ἐγίγνετο
η γεγυμνασμένων ἀνδρῶν, καὶ ὅσον
ἔθους αὐτοῖς ἐπίκουρον ἄλλο ἕπεσθαι,
ἡ τοῦ σώματος φρουρὰ, καὶ τὰ
λεκτα. Λέπιδός τε ἔχων ἐν Ἰβη-
τέσσαρα τέλη, καὶ Ἀσίνιος Πολ-
ιν δύο, καὶ Πλάγκος ἐν τῇ ἑτέρᾳ
λτικῇ τρία ἐδόκουν αἱρήσεσθαι τὰ
τωνίου. Καίσαρι δὲ ἦν δύο μὲν ὁ-
ίως τὰ ἀξιολογώτατα, εἰς αὐ-
ἀπὸ τοῦ Ἀντωνίου μεταστάντα, ἓν
εοσυλλόγων, δύο δὲ ἐκ τῶν προτε-
ἐστρατευμένων, οὐκ ἐντελῆ μὲν
τα τοῖς ἀριθμοῖς οὐδὲ ταῖς ὁπλί-
σιν, ὑπὸ δὲ τῶν νεοσυλλόγων καὶ
τα ἀναπληρούμενα. συναγαγὼν
ἅπαντας ἐς Ἄλβην, ἐπέστελλε
βουλῇ· ἡ δὲ ἐφήδετο μὲν αὖθις
ίσαρι ὡς ἀπορεῖν καὶ τότε τίνες
ν οἱ προύπεμπον Ἀντώνιον, ἤ-
τοντο δὲ τοῖς τέλεσιν οὐκ ἐς τὴν
υλὴν, ἀλλ' ἐς τὸν Καίσαρα με-
λθοῦσιν. ἐπαινέσοντες δ' ὅμως αὐ-
ύς τε καὶ τὸν Καίσαρα, ἔφασαν
ίσον ὕστερον ὅτι χρὴ ποιεῖν αὐτοὺς
ηφιεῖσθαι, ὅταν αὐτοῖς αἱ νέαι ἀρ-
αὶ ἐς τὰ πράγματα παρέλθωσιν·
δὲ σαφὲς ὅτι χρήσονται μὲν αὐ-
ῖς κατὰ Ἀντωνίου, στρατὸν δὲ οὐδένα
ν ἔχοντες ἴδιον, οὐδὲ καταλέξαι
ρὶς ὑπάτων δυνάμενοι, ἐς τὰς
ας ἀρχὰς πάντα ἀνετίθετο. τῷ Καί-
σαρι δ' ὁ στρατὸς πελέκεάς τε καὶ

Itaque ſplendido comitatu deducente petebat Ariminum, ſitum in primo aditu Galliæ, habens præter tirones, legiones Macedonicas tres: jam enim & reliquum earum venerat, veterani quoque ſeniores: videbantur tamen duplo præſtare tironibus. Atque ita quatuor legiones ei adfuerunt virorum exercitatorum, unà cum ſolitis eas ſequi auxiliis, præterea prætoriani cũ tironibus. In Hiſpania Lepidus cum quatuor legionibus, Aſinius Pollio cum duabus, & Plancus in ulteriore Gallia cum tribus, videbantur ſecuturi partes Antonii. In Cæſaris exercitu robur erat duæ
ille legiones, quæ ad eum trans- 557
ierant, una tironum, duæ veteranorum, hæ quidem non integræ, ſed ſuppletæ ex tironibus. His omnibus Albam convenire juſſis, rem ſignificavit ſenatui: qui lætus, ut rurſum non facilè agnoſceres eos qui modò Antonium deduxerant, dolebat tamen legiones ad Cæſarem potius quàm ad ſe tranſiſſe. Nihilominus tum illius tum legionum voluntate collaudata, polliciti ſunt S.C. de rebus gerendis, quamprimum novi magiſtratus acceſſerint ad rempublicam. Nec dubium erat quin uſuri eſſent his copiis contra Antonium, quando nullum proprium haberent exercitum, nec poſſent abſq; conſulibus delectus facere, ideóque differrent novos in magiſtratus omnia. Cæſari autem exercitus ſecures cum lictoribus obtulit, rogans ut

Cæſarem exercitus proprætorem creare vult.

vellet eſſe proprætor, atque ita eos pro imperio duceret, aſſuetos parere magiſtratibus: ille laudavit eos pro honore ſibi habito, rem tamen totam in arbitrio ſenatus reliquit, & militibus obnixus eſt ſeriò, nec paſſus eſt legatos mitti ad ſenatum, quaſi ultro ſibi eum honorem delaturum, præſertim ſi veſtrum, inquit, ſtudium, & meam cunctationem ſenſerint. Hoc ægrè impetrato, & ducibus contemptos ſe querentibus, rationem ſui facti ſic reddidit, ut diceret ſenatum in ſuis partibus eſſe non tam ulla erga ſe benevolentia, quàm Antonii metu, & militum inopia, ídque tantiſper dum illo ſublato percuſſores, amici patrum & cognati, copias eis collegerint. Hæc intelligens, inquit, miniſtrum illorum me ſimulo: non eſt igitur à nobis detegenda hæc ſimulatio: quos, ſi magiſtratum uſurparemus, accuſarent ut injuſtos & violentos, quòd ſi modeſtè nos geſſerimus, ultro fortaſſe dabunt, timentes ne à vobis accipiam. Hæc locutus ſpectavit decurrentes duas legiones transfugas, inter ſe commiſſas, & repræſentantes omnia quæ in ſeria pugna ſolent fieri, niſi quòd abſtinebatur cædibus. quo ſpectaculo delectatus, & li-
558 benter occaſionem liberalitatis arripiens, alteros quingenos HS inſuper eis addidit: quòd ſi certamine opus fuerit, quinquies millenos victoribus eſt pollicitus: atque ita donativi largitate devinxit ſuos mercenarios.

ῥαβδοφόρους ἐσκευασμένους προσα-
γαγόντες, ἠξίουν ἑαυτὸν ἀντιστρ
τηγον ἀποφῆναι, πολέμου τε ἡγ
μονεύοντα, καὶ σφῶν αἰεὶ ὑπ' ἄ
χουσι ταχθέντων. ὁ δὲ τὴν μὲν τ
μὴν ἐπῄνει, τὸ δὲ ἔργον ἐς τὴν β
λὴν ἀνετίθετο, καὶ βουλομένους
πὶ τοῦτο χωρεῖν ἀθρόως ἐκώλυε,
πρεσβευομένους ἐπεῖχεν, ὡς καὶ τ
βουλῆς ψηφιουμένης ταῦτα καθ'
αὐτὴν, καὶ μᾶλλον ἣν αἴσθωνται τ
ὑμετέραν προθυμίαν, καὶ τὸ ἐμὸν
κνον. διαλυθέντων δὲ μόλις οὕτα
καὶ τῶν ἡγεμόνων, ἐς ὑπεροψίαν αἰ
τῶν αἰτιωμένων, ἐξελογεῖτο αὐτο
τὴν βουλὴν οὐκ εὐνοίᾳ πρὸς αὐτ
ἀποκλίνειν μᾶλλον, ἢ Ἀντωνίου δέ
καὶ στρατιᾶς ἀπορίᾳ, μέχρι καθ
λωμεν ἡμεῖς Ἀντώνιον, καὶ οἱ σφα
γεῖς, φίλοι τε τῇ βουλῇ καὶ συγ
νεῖς ὄντες, δύναμιν αὐτοῖς συναγα
γωσιν, ὧν αἰσθανόμενος ὑπηρετ
ὑποκρίνομαι· μὴ δὴ πρότεροι τὴ
ὑπόκρισιν ἀποκαλύπτωμεν, ἵνα πρ
λαβοῦσι μὲν ἡμῖν τὴν ἀρχὴν, ἐπ
καλέσουσιν ὕβριν ἢ βίαν, αἰδεσθε
δὲ ἴσως ἐπιδώσουσιν αὐτοὶ, δ
μὴ παρ' ὑμῶν λάβοιμι. τοιάδε
πὼν, ἐθεᾶτο γυμνάσια τῶν δύο τ
λῶν τῶν αὐτομολησάντων ἀπ' Ἀντ
νίου, διαστάντων τε ἐς ἀλλήλους
καὶ δρώντων ἀφειδῶς ἔργα πολέμο
πάντα, πλὴν ἐς μόνον θάνατο
ἡσθεὶς οὖν τῇ θέᾳ, καὶ τῆς προφά
σεως ἐπιβαίνων ἄσμενος, ἑτέρας αἰ
τῶν ἑκάστῳ πεντακοσίας δραχμὰς ἐπι
δίδου, καὶ εἴ τις πολέμου χρεία γένοιτ
νικήσασιν ἐπηγγέλλετο πεντακισχιλία
ὧδε μὲν ὁ Καῖσαρ δαψιλείᾳ δωρε
τοὺς μισθοφόρους ἐκρατύνετο. καὶ τα
δε μὲν ἦν ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν.

’I

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Ἐν δὲ τῇ Κελτικῇ τὸν Δέκιμον ὁ Ἀντώνιος ἐκέλευσεν ἐς Μακεδονίαν ἀπιέναι, πειθόμενόν τε τῷ δήμῳ καὶ φειδόμενον ἑαυτοῦ· ὁ δὲ ἀντέπεμψεν αὐτῷ τὰ παρὰ τῆς βουλῆς οἱ κεκομισμένα γράμματα, ὡς οὐχὶ διὰ τὸν δῆμον εἴκειν οἱ πρέπον, ἢ διὰ τὴν βουλὴν Ἀντωνίῳ μᾶλλον. Ἀντωνίου δ' αὐτῷ προθεσμίαν ὁρίζοντος, μεθ' ἣν ὡς πολεμίῳ χρήσεσθαι, μακροτέραν ὁ Δέκιμος ἐκέλευεν ὁρίζειν ἑαυτῷ, μὴ θᾶσσον γένοιτο τῇ βουλῇ πολέμιος. ὡς ὁ Ἀντώνιος εὐμαρῶς ἂν αὐτοῦ κρατήσας ἔτι ὄντος ἐν πεδίῳ, ἐπὶ τὰς πόλεις ἔκρινε προελθεῖν, αἱ δὲ αὐτὸν ἐδέχοντο· καὶ δείσας ὁ Δέκιμος, μὴ οὐδ' ἐσελθεῖν ἔς τινα αὐτῶν ἐνδιδῶνται, πλάσσεται γράμματα τῆς βουλῆς καλούσης αὐτὸν ἐς Ῥώμην σὺν τῷ στρατῷ, καὶ ἀναζεύξας ἐχώρει τὴν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας, ὑποδεχομένων αὐτὸν ὡς ἀπιόντα πάντων, μέχρι Μουτίνην παροδεύων, πόλιν εὐδαίμονα, τάς τε πύλας ἀπέκλειε, καὶ τὰ τῶν Μουτιναίων ἐς τὰς τροφὰς συνέφερεν, ὑποζύγιά τε ὅσα ἦν κατέθυε, καὶ ἐταρίχευε, μὴ χρόνιος ἡ πολιορκία γένοιτο, καὶ τὸν Ἀντώνιον ὑπέμενε. στρατιὰ δ' ἦν αὐτῷ μονομάχων τε πλῆθος, καὶ ὁπλιτῶν τρία τέλη· ὧν ἓν μὲν ἦν νεοστρατεύτων ἀνδρῶν ἔτι ἀπείρων, δύο δὲ, καὶ πρότερον ὑπεστρατευμένα αὐτῷ, πιστότατα ἦν. ὁ δ' Ἀντώνιος ἐπελθὼν αὐτῷ σὺν ὀργῇ, τὴν Μουτίνην ἀπετάφρευέ τε καὶ ἀπετείχιζε· καὶ Δέκιμος μὲν ἐπολιορκεῖτο.

Ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ κατὰ τὴν ἐτήσιον νουμηνίαν ὕπατοι γενόμενοι Ἵρ-

Eodem tempore in Gallia Decimum Antonius jubebat migrare in Macedoniam, vel ut pareret populo, vel ut ſibimet ipſe parceret. Ille remiſit ad eum allatas ſibi à ſenatu literas: quaſi nihilò minùs apud ſe voluntas ſenatus deberet valere, quàm apud Antonium populi. Quùmque conſul ei præfiniſſet diem, ad quam, ni provincia ſibi decederet, pro hoſte haberetur, Decimus poſtulavit proferri ſibi eum terminum, ne fortè ille citius hoſtis à ſenatu judicaretur. Tum Antonius, qui facilè potuiſſet delere ejus exercitum, etiam tum in caſtris agentem, maluit ad urbes promovere copias: nec ille excludebant eum. Decimus veritus ne ulla earum ſibi pateret, finxit ſe cum exercitu à ſenatu in urbem revocari per literas, ingreſſúſque iter verſus Italiam, omnibus ut abeuntem excipientibus, ubi Mutinam urbem opulentam pervenit obiter, portas clauſit, & annona Mutinenſium uſus eſt ad alendum exercitum, mactatorumque jumentorum carnes ſalivit, ſi fortè contingeret diuturnior obſidio: ibíque expectabat Antonium. Habebat autem in exercitu gladiatores multos, & legiones tres, quarum una ex tironibus conſtabat, reliquæ duæ antea quoque militarant ejus auſpiciis, ipſi fidiſſimæ. Antonius verò cum ira eò delatus Mutinam circumvallavit.

Dum ita obſidetur Decimus, calendis ineuntis anni conſules novi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Hirtius & Panſa. coſſ.

novi Hirtius & Panſa mox à ſacrificio in ipſum templum convocarunt ſenatum contra Antonium. Ibi Cicero ejúſque amici cenſebant eum hoſtem judicandum, quando Galliam invito ſenatu armis occupaſſet, ceu arcem contra patriam: & exercitum in Getas ſibi datum transvexiſſet in Italiam. 559 Addebant eum poſt Cæſarem nova de dominatione agitare conſilia, quòd in Urbe propalam centurionibus ſe ſtipaſſet more ſatellitii, ædéſque ſuas tanquam arcem muniſſet armis & teſſeris, omniáque ſuperbius egiſſet quam deceat magiſtratum annuum.

L. Piſo.

At L. Piſo, qui erat abſentis Antonii vicarius, vir cùm primis illuſtris, & alii qui vel Antonio ſtudebant, nonnulli verò ipſi ita ſentiebant, cenſebant diem illi dicendam: quando alienum eſſet à majorum inſtitutis, civem indicta cauſa damnare, & alioqui parum deceret, eum qui pridie conſul fuiſſet, pro hoſte haberi poſtridie, præſertim toties laudatum & ab aliis & ab ipſo Cicerone. Ita ſenatus ea die ad noctem uſque manſit animi ambiguus. ſequentis verò diei primo mane patres rurſum coierunt in curiam: & prægravante Ciceronis factione, ex ſenatuſconſulto hoſtis judicatus fuiſſet Antonius, ni Salvius tribunuſplebis rem integram differri juſſiſſet in craſtinum. ſemper autem in hoc collegio potior eſt intercedentis autoritas. Id Ciceroniani admodum graviter ferentes, non temperabant ſibi à

Ciceronis factio, ut hoſtis judicetur Antonius. Salvius trib. pl.

τιός τε καὶ Πάνσας, τὴν βουλὴν εὐθὺς ἐπὶ ταῖς θυσίαις ἐν αὐτῷ τῷ ἱερῷ συνῆγον ἐπὶ Ἀντωνίῳ. Κικέρων μὲν δὴ καὶ οἱ Κικέρωνος φίλοι πολέμιον αὐτὸν ἠξίουν ἤδη ψηφίσασθαι, τὴν Κελτικὴν, ἀκούσης τῆς βουλῆς, εἰς ἐπιτείχισμα τῆς πατρίδος βιαζόμενον ὅπλοις, καὶ τὸν ἐπὶ Θρᾷκας αὐτῷ δεδομένον στρατὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν διαγαγόντα· ἐπελέγετό τε καὶ τὴν ἄλλην αὐτοῦ μετὰ Καίσαρα προαίρεσιν, ἔν τε πόλει φανερῶς δορυφορηθέντος ὑπὸ τοσῶνδε λοχαγῶν, καὶ περὶ τὴν οἰκίαν ὥσπερ ἄκραν, ὅπλοις καὶ συνθήμασι κεχρημένου, καὶ τἄλλα σοβαρωτέρου σφίσι φανέντος, ἢ κατὰ τὴν ἐτήσιον ἀρχήν. Λεύκιος δὲ Πείσων ὁ τῷ Ἀντωνίῳ τὴν ἀποδημίαν ἐπιτροπεύων, ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα Ῥωμαίων ἐπιφανὴς, ὅσοι τε ἄλλοι τῷ Πείσωνι δι' αὐτὸν ἢ δι' Ἀντώνιον ἢ κατ' οἰκίαν γνώμην προσετίθεντο, καλεῖν αὐτὸν ἐς κρίσιν ἠξίουν, ὡς οὐ πάτριον σφίσιν ἀκρίτου καταδικάζειν· οὐδ' εὐπρεπὲς τὸν χθὲς ὕπατον τῆς ἐπιούσης ἡμέρας, ὃν γε μάλιστα συνεχεῖς ἐπαίνους ἄλλοι τε καὶ Κικέρων αὐτὸς εἶπε πολλάκις. ἡ δὲ βουλὴ, τότε μὲν ἀγχώμαλοι ταῖς γνώμαις ἐς νύκτα περιῆλθον· ἅμα δ' ἕῳ περὶ τῶν αὐτῶν ἐς τὸ βουλευτήριον συνελέγοντο, ἔνθα τῶν Κικερωνείων ἐπιβαρούντων, ἐψήφιστο ἂν ὁ Ἀντώνιος πολέμιος, εἰ μὴ τῶν δημάρχων Σαλούϊος ἐς τὴν ἐπιοῦσαν ἐκέλευσεν ἀναθέσθαι. ἔστι δὲ ἐν τοῖς ἄρχουσιν ὁ κωλύων ἀεὶ δυνατώτερος. Οἱ μὲν δὴ Κικερώνειοι καὶ τούτῳ μάλα φορτικῶς ἐνύβριζον, καὶ

τὸν

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

τ δῆμον ἐκδραμόντες ἠρέθιζον ἐπ'
ατὸν, καὶ τὸν Σαλούϊον ἐς αὐτὸν,
εκάλουν· ὁ δὲ ἀκαταπλήκτως ἐξέ-
τρεχεν ἕως ἡ βουλὴ κατέσχε, δεί-
σασα μὴ μεταποιήσειε τὸν δῆμον, ἐς
μνήμην ἀγαγὼν Ἀντωνίου· οὐ γὰρ
νόουν καταγινώσκοντες ἀνδρὸς ἐ-
φανοῦς πρὸ δίκης, οὐδ' ὅτι τὴν
λτικὴν ὁ δῆμος αὐτῷ δεδώκει,
λ' ὑπὲρ τῶν σφαγέων δεδιότες,
γίζοντο πρώτῳ μετὰ τὴν ἀμνη-
αν ἀνακινήσαντι τὰ κατ' αὐτούς.
καὶ τῷ Καίσαρι ἐς αὐτὸν προ-
ἐχρῶντο, καὶ ὁ Καῖσαρ οὐκ ἀ-
ρῶν, ἠρεῖτο καὶ αὐτὸς ὅμως προ-
θελεῖν τὸν Ἀντώνιον. τοιάδε μὲν ἡ
υλὴ γνώμη τὸν Ἀντώνιον εἶχεν ἐν
γῇ· ἀναθέμενοι δὲ τὴν ψῆφον
; ὁ δήμαρχος ἐκέλευεν, ἐψη-
ίσαντο ὅμως Δέκιμον τε ἐπαινέ-
η οὐκ ἐκστάντα Ἀντωνίῳ τῆς Κελ-
κῆς, καὶ τοῖς ὑπάτοις Ἱρτίῳ καὶ
ανσᾳ Καίσαρα συστρατηγεῖν οὗ
ὢ ἔχει στρατοῦ, ἐπίχρυσόν τε αὐ-
ῦ εἰκόνα τεθῆναι, καὶ τὴν γνώ-
μην αὐτὸν ἐσφέρειν ἐν τοῖς ὑπατι-
οῖς ἤδη, καὶ τὴν ὑπατείαν αὐτὴν
ετιέναι τοῦ νόμου θᾶσσον ἐτῶν δέ-
κα, ἔκ τε τοῦ δήμου δοθῆναι τοῖς
έλεσι τοῖς ἐς αὐτὸν ἀπὸ Ἀντωνίου
εταστᾶσιν, ὅσον αὐτοῖς ὁ Καῖσαρ
πὶ τῇ νίκῃ δώσειν ὑπέσχετο. οἱ μὲν
ἡ ταῦτα ψηφισάμενοι, διελύθη-
σαν, ὡς τὸν Ἀντώνιον ἔργῳ διὰ
τῶνδε εἰδέναι πολέμιον ἐψηφισμέ-
νον, καὶ τὸν δήμαρχον ἐς τὴν ἐπιοῦ-
σαν οὐδὲν ἔτι ἀντερεῦντα. Ἀντωνίου
δὲ ἡ μήτηρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ παῖς ἔ-
τι μειράκιον, οἵ τε ἄλλοι οἰκεῖοι

convitiis, & procurrentes in fo-
rum concitabant contra eum
populum: ipſúmque ad cauſam
reddendam vocabant. Et pro-
diiſſet intrepidè, ni retentus fuiſ-
ſet à ſenatu, verito ne concione
ſua mutaret animum populi, re-
novata Antonii memoria. No-
rant enim damnare ſe injudica-
tum virum perilluſtrem, & pro-
vinciam ei datam eſſe à populo:
ſed quia timebant percuſſoribus,
infenſi erant ei quòd primus ir-
ritam feciſſet oblivionem ſena-
tuſconſulto decretam. Ideóque
prius Cæſarem contra illum ſi-
bi aſciverant: quod is non igno-
rans, facilè inductus eſt ut pri-
mùm Antonium tolleret. Sic af-
fecto erga illum ſenatu, ſuffra-
gia tunc ex tribuni plebis volun-
tate dilata ſunt: interim tamen
ex S. C. laudatus eſt Decimus,
quòd Gallia non deceſſerit Anto-
nio: additúmque decreto ut cum
Hirtio Panſáque pari imperio
Cæſar præeſſet eis quas tum ha-
bebat copiis, & aurata ei pone-
retur ſtatua: utque ſententiam
poſthac inter conſulares diceret, 560
& jus petendi conſulatus habe-
ret decennio ante ætatem legiti-
mam: utque duabus legionibus
quæ ad eum ab Antonio tranſie-
rant, donativum quantum ipſe
Cæſar poſt victoriam ſe daturum
pollicitus eſt, redderetur ex æra-
rio. Poſt hæc ſenatuſconſulta pa-
tres dimiſſi ſunt: quaſi jam rei-
pſa hoſtis judicatus eſſet Anto-
nius, tribunoplebis nil amplius contradicturo in craſtinum. Ce-
terùm Antonii mater & uxor cum filio admodum adoleſcen-
tulo,

tulo, aliíſque familiaribus ejus & amicis, per totam noctem ad ædes potentum diſcurrebant ſupplicatum, & interdiu euntes ad curiam prehenſabant: atratæ accidentes eis ad pedes cum lamentis ejulatúque, & vociferantes pro curiæ foribus. Jámque ad voces earum & aſpectum tantámque repentinam mutationem flectebantur nonnulli, quum Cicero exitum rei metuens in hanc ſententiam Patres allocutus eſt.

Ciceronis oratio ad ſenatum de Antonio hoſte judicando.

Quæ decernenda erant de Antonio, heri decrevimus: nam hoc ipſo quòd inimicos ejus honoravimus, hoſtis judicatus eſt. Salvius verò, qui ſolus interceſſit, oportet ut aut plus ceteris omnibus ſapiat, aut propter amicitiam hoc faciat, aut propter præſentis rerum ſtatus ignorantiam: quorum illud turpe nobis fuerit, ſi videbimur univerſi minus quàm unus ſapere: hoc verò ipſi Salvio, ſi amicitiam præferet reipublicæ. Quando igitur ſupereſt ut rem præſentem non intelligat, debuerat non tam ſibimet credere, quàm conſulibus, prætoribus, tribunis, ſuis collegis, ceteríſque ſenatoribus: qui quum ſimus tot numero tantáque di-

καὶ φίλοι δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐς τὰς τῶν δυνατῶν οἰκίας διέθεον, ἱκέται τε καὶ μεθ' ἡμέραν ἐς τὸ βουλευτήριον ἰόντες ἐνώχλουν, ῥιπτούμενοί τε περὶ ποδῶν σὺν οἰμωγῇ καὶ ὀλολυγαῖς καὶ μελαίνῃ στολῇ παρὰ ταῖς θύραις ἐκβοῶντες· οἱ δὲ ὑπό τε τῆς φωνῆς, καὶ ὑπὸ τῆς ὄψεως καὶ μεταβολῆς εἰς τοσοῦτον αἰφνιδίου γενομένης, ἐνεκάμπτοντο· δείσας δ' ὁ Κικέρων, ἐβουληγόρησεν ὧδε,

„ Ἃ μὲν ἔδει γνῶναι περὶ Ἀντω-
„ νίου, ἐχθὲς ἔγνωμεν· οἷς γὰρ αὐ-
„ τοῦ τοὺς ἐχθροὺς ἐτιμῶμεν, τού-
„ τοις ἐψηφιζόμεθα εἶναι πολέ-
„ μιον. Σαλούϊον δὲ τὸν μόνον ἐμπο-
„ δὼν γενόμενον, ἢ πάντας πάμ-
„ παν εἶναι χρὴ συνετώτερον, ἢ φι-
„ λίᾳ τάδε πράσσειν, ἢ τῶν ἐνεστώ-
„ των ἀμαθίᾳ· ὧν τὸ μὲν αἴσχιστόν
„ ἐστιν ἡμῖν, εἰ δόξομεν ἀσυνετώτε-
„ ροι πάντες ἑνὸς εἶναι, τῷ δὲ αὐ-
„ τῷ Σαλουΐῳ εἰ φιλίαν τῶν κοινῶν
„ προτιμῴη· ἀμαθῶς δ' αὐτὸν ἔ-
„ χοντα τῶν παρόντων ἔδει πιστεύειν
„ ὑπάτοις ἀνθ' ἑαυτοῦ καὶ στρατη-
„ γοῖς, καὶ δημάρχοις τοῖς συνάρ-
„ χουσιν αὐτῷ, καὶ τοῖς ἄλλοις βου-
„ λευταῖς, οἱ τοσοίδε τὴν ἀξίαν-

„ στι

Ἢ πάντας πάμπαν εἶναι χρὴ συνετώτερον.] Scribendum eſt, πάντων πάμπαν εἶναι χρὴ συνετ. Sic ſequitur, εἰ δόξομεν ἀσυνετώτεροι πάντες ἑνὸς εἶναι. Aſſertur tamen ex Budæo alia emendatio, videlicet παντὶ πάμπαν. Sed hanc minus probo.

Τῷ δὲ αὐτῷ Σαλουΐῳ εἰ φιλίαν τῶν κοινῶν προτιμῴη.] Scribo τὸ δὲ αὐτῷ Σαλ. repetendo ἀπὸ κοινοῦ illa, αἴσχιστόν ἐστι. Præceſſit enim, ὧν τὸ μὲν, αἴσχιστόν ἐστιν ἡμῖν. Quamvis autem dicat tantum τὸ μὲν & τὸ δὲ, non omittit tamen quod tertio loco propoſuit: ſed ad illud veniens, addit, ἀμαθῶς δ' αὐτὸν ἔχοντα τῶν παρ. Perinde acſi diceret, *Ad tertium autem quod attinet, de ignorantia.*

Διὰ

ἔν τε καὶ τὸν ἀριθμὸν ὄντες, διά τε ἡλικίαν καὶ ἐμπειρίαν ὑπὲρ τὸν Σαλούϊον καταγινώσκομεν Ἀντωνίου· ἔστι δ' ἔν τε χειροτονίαις καὶ δίκαις αἰεὶ τὸ πλέον, δικαιότερον. εἰ δὲ καὶ νῦν ἔτι χρῄζει τὰς αἰτίας μαθεῖν, λελέξεται διὰ βραχέος, ὡς ἐν ἀναμνήσει τὰ μέγιστα αὐτῶν· τὰ χρήματα ἡμῶν, Καίσαρος ἀποθανόντος, σφετερίσατο Ἀντώνιος· Μακεδονίας ἄρχειν παρ' ἡμῶν ἐπιτυχών, ἐπὶ τὴν Κελτικὴν ὥρμησε χωρὶς ἡμῶν, τὸν στρατὸν ἐπὶ Θρᾷκας λαβών, ἀντὶ Θρᾳκῶν ἐπήγαγεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἑκάτερον τούτων αἰτήσας ἡμᾶς ἐπ' ἐνέδρᾳ, καὶ οὐ λαβών, ἔπραξε δι' ἑαυτοῦ· σπεῖραν ἐν Βρεντεσίῳ βασιλικὴν συνέταξεν ἀμφ' αὐτὸν εἶναι, καὶ φανερῶς αὐτὸν ἐν τῇ πόλει σιδηροφοροῦντες ἄνδρες ἐδορυφόρουν τε καὶ ἐνυκτοφυλάκουν ὑπὸ συνθήματι· ἦγεν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου καὶ τὸν ἄλλον στρατὸν ἐς τὴν πόλιν, ἅπαντα συντομώτερον, ἐφιέμενος ὧν ἐπένθει Καίσαρος·

gnitate, vel per ætatem, vel per experientiam, melius quàm Salvius novimus Antonium. Eſt autem in ſuffragiis & judiciis ſemper major pars juſtior. Quòd ſi nunc etiam cupit cauſas ſibi reddi præcipuas, paucis commemorabimus. Pecunias noſtras poſt mortem Cæſaris uſurpavit ſibi Antonius, impetrata à nobis Macedonia provincia, Galliam abſque S. C. invaſit: exercitum contra Getas acceptum, illis omiſſis contra nos adduxit in Italiam: utrumque horum quum in fraudem noſtram petiſſet nec obtinuiſſet, autoriate effecit propria. Cohortem regiam Brundiſii ſibi aſcivit, propalam in Urbe ſtipavit ſe armato ſatellitio, quod pro ædibus noctu excubaret accepta teſſera. Ceteras quoque copias ad Urbem accivit à Brundiſio, omnia vehementius affectans, quæ prius Cæſar, quem lugebat:

Antonii acta poſt mortem Cæſaris.

561

διά τε ἡλικίαν καὶ ἐμπειρίαν ὑπὲρ τὸν Σαλούϊον καταγινώσκομεν Ἀντωνίου.] …erque interpres ita vertit hunc locum ut ſi verbo γινώσκειν, non compo… καταγινώσκειν Cicero uſus eſſet. Verùm eadem opera genitivus Ἀντω… in accuſ. Ἀντώνιον mutandus fuerit. At ego nihil mutandum in hac …ſtra lectione cenſeo, ſed accipiendum eſſe quod dicitur, tanquam ab eo …d errorem linguæ fingat, unum dicentis, quum mens alterum dicere vo…rit. Quod interim conſentaneum erit illi dicto,

Ἡ γλῶσσ' ἁμαρτάνουσα τἀληθὲς λέγει.

…lemus alioqui in Latino ſermone talibus locis per ἐπιδιόρθωσιν adhibere …c verba, *volui dicere.* Ut ſiquis hîc diceret, καταγινώσκομεν Ἀντωνίου. …imo γινώσκομεν Ἀντώνιον, volui dicere. Ceterùm ad interpretes quod at…et, Gelenius quidem primam perſonam retinens, legit γινώσκομεν: at Candidus in tertiam mutat. ejus enim hæc verba ſunt, *per ætatem quoque … experientiam longe Salvio Antonium magis norunt.* Ubi etiam obſervan…m eſt illum in ambiguitatem incidere: quum intelligi poſſit. *Magis quàm …runt Salvium:* non minus quàm, *Magis quàm Salvius ipſum novit.*

Ἦγεν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου καὶ τὸν ἄλλον στρατὸν ἐς τὴν πόλιν, ἅπαντα συντομώτερον, ἐφιέμενος ὧν ἐπένθει Καίσαρος.] Pro his Græcis verbis, quorum mendoſa

lugebat: ſed à juvene Cæſare & alio exercitu præventus extimuit, vertítque ſe in Galliam, tanquam opportunam ſedem belli gerendi contra nos: quando & Cæſar illinc eruptione facta, nobíſque oppreſſis rerum potitus eſt. In hos uſus ſævitia perterrefecit milites, quo magis ad omne facinus impigros redderet. Decimavit non ſeditioſos aut præſidiorum ordinúmve deſertores, in quos ſolos ex militari diſciplina tam ſeverè animadvertitur: qua tamen pœna non niſi pauci, ægrè, ut in periculoſiſſimis bellis neceſſitate exigente uſi ſunt: iſte verò ob unam quampiam voculam aut riſum cives morte mulctavit, ídque ſorte non judicio. Quapropter qui potuerunt defecerunt ab eo, quibus vos ut re bene geſta, decreviſtis heri præmia: qui verò non potuerunt aufugere, metu coacti peccant cum eo, cujus ductu hoſtiliter invadunt veſtra

„ Καίσαρος δὲ αὐτὸν τοῦ νέου σ
„ ἑτέρῳ στρατῷ φθάσαντος, ἔδ
„ σε, καὶ ἐς τὴν Κελτικὴν ἐτρ
„ πετο, ὡς εὔκαιρον ἐφ᾽ ἡμῖν ὁ
„ μητήριον, ὅτι καὶ ὁ Καῖσαρ ἐ
„ κεῖθεν ὁρμώμενος ἐδυνάστευσεν
„ μῶν, τὴν στρατιὰν ἐπὶ τοῖς
„ καταπλησσόμενος, ἵνα πρὸς μ
„ θὲν αὐτῷ παρανομοῦντι κατ
„ κνῇ. διεκλήρωσεν ἐς θάνατον οὐ στα
„ σιάσαντας, οὐ φυλακὴν ἢ τάξ
„ ἐν πολέμῳ λιπόντας, ἐφ᾽ ὧν μ
„ νων ὁ στρατιωτικὸς νόμος τὴν
„ τως ὠμὴν ὥρισε τιμωρίαν,
„ ὅμως αὐτῇ καὶ ἐπὶ τοῖσδε ὀλίγ
„ μόλις ἐν τοῖς πάνυ κινδύνοις
„ χρήσαντο ὑπ᾽ ἀνάγκης· ὁ δὲ φω
„ νῆς ἢ γέλωτος ἤγετο θάνατον τ
„ πολίτας, καὶ θάνατον οὐ τῶν ἐλεγ
„ θέντων, ἀλλὰ τῶν διαλαχόντω
„ τοιγαροῦν οἱ μὲν δυνηθέντες
„ πέστησαν αὐτοῦ, καὶ ὑμεῖς αὐτ
„ ὡς εὖ πράξασι δωρεὰς χθὲς ἐψ
„ φίσασθε, οἱ δὲ οὐ δυνηθέντες
„ ποδρᾶναι, δεδιότες συναδικοῦσ
„ καὶ χωροῦσιν ἐπὶ χώραν ὑμετέρ
„ πολέμι

mendoſa eſſe nonnulla manifeſtum eſt, habemus hæc Latina P. Candid *Eduxit deinde à Brunduſio exercitum alium ad omnia promptiorem in urben quum ad ea aſpiraret quæ Cæſar concupiſſet.* Sed quis ſub his Latinis verb illa quæ habemus Græca verba poſſit agnoſcere? De hoc quidem minimè d bitandum eſt, quin πρὸς ἅπαντα legerit, & συντονώτερον, non συντομ τερον. Sed quæri poteſt an συντονώτερον de promptiore dicturus Appian fuerit. At Gelenius rectè, quum συντονώτερον & ipſe legeret, eo ſignific ri *vehementius* exiſtimavit. Totum autem locum parva cum mutatione l giſſe ita videtur, ἅπαντα συντονώτερον ἐφιέμενος οὗ ἐπένθει Καῖσαρος. Se rectène ἐφιέμενος cum accuſativo?

Ὁ δὲ φωνῆς ἢ γέλωτος ἤγετο θάνατον τοὺς πολίτας.] Duobus modis v detur poſſe locus hic emendari: uno, ut ſcribatur, ὁ δὲ φωνῆς ἢ γέλωτ ἕνεκα ἦγεν ἐς θάνατον: altero (ſi quid majus circa conjecturam audendu eſt) ut ſcribatur ita, ὁ δὲ εἰ φωνῆς ἢ γέλωτος ἕνεκα ἤχθετο ἦγεν ἐς θα Poſſit verò & ἕνεκα omitti: quoniam cum hujuſmodi genitivis interdum r linqui ſubaudiendum ſcimus. P. Candidus locum hunc ita vertit, Hic aute ad vocem & riſum cives ad mortem deduci imperat.

Ὁ μ

» ολέμιοι, καὶ πολιορκοῦσι στρατὸν
» κέτερον καὶ στρατηγὸν ὑμέτερον, ᾧ
» ράφετε μὲν ὑμεῖς ἐμμένειν τῇ
» ελτικῇ, Ἀντώνιος δὲ ἐξιέναι
» κελεύει. πότερον οὖν ἡμεῖς Ἀν-
» ώνιον ψηφιζόμεθα εἶναι πολέ-
» μιον, ἢ Ἀντώνιος ἡμῖν ἤδη πο-
μεῖ; καὶ ὁ δήμαρχος ἡμῶν ἔ-
ἀγνοεῖ, μέχρι ἄρα Δεκίμου
σόντος ἥτε χώρα τοσήδε οὖσα
ὅμορος ἡμῖν, καὶ ἐπὶ τῇ χώ-
; ὁ Δεκίμου στρατὸς ἐς τὰς καθ'
ῶν ἐλπίδας Ἀντωνίῳ προσγέ-
ται· τότε γὰρ αὐτὸν ὡς ἔοικεν
δήμαρχος ψηφιεῖται πολέμιον,
ὅταν ἡμῶν γένηται δυνατώτερος.
ταῦτ' ἔτι τοῦ Κικέρωνος λέγοντος,
λοι θορυβοῦντες ἀπαύστως οὐ-
ἀντειπεῖν ἐπέτρεπον, μέχρι
ωνος αὐτοῦ παρελθόντος, ἥ
λη βουλὴ κατὰ αἰδῶ τοῦ ἀνδρὸς
σε, καὶ οἱ τοῦ Κικέρωνος ἠνέ-
, καὶ ἔλεξεν ὁ Πείσων,

Ὁ μὲν νόμος, ὦ βουλή, δικαιοῖ
εὐθυνόμενον αὐτὸν ἀκοῦσαί τε
κατηγορίας, καὶ ἀπολογησάμε-
νον ὑπὲρ αὐτοῦ κρίνεσθαι, καὶ
δεινότατον εἰπεῖν Κικέρωνα ἐς
ταῦτα προκαλοῦμαι· ἐπεὶ δὲ ὀ-
κνεῖ μὲν παρόντος Ἀντωνίου κατη-
γορεῖν, ἀπόντος δὲ ἐγκλήματά
τινα εἶπεν ὧδε μέγιστα ἐκ πάν-

provinciam, veſtrum exercitum oppugnant, veſtrúmque prætorem: quem vos per literas hortamini ut maneat in provincia, Antonius verò jubet decedere. Utrum igitur nos hoſtem judicamus Antonium, an ille nos bello impetit? & hæc noſter tribunus adhuc ignorat, donec ſublato Decimo provincia tanta nobis finitima, & cum ea Decimi exercitus in ſpem opprimendi nos accedat Antonio. Tum demum tribunus videtur hoſtem judicaturus, ubi ille ſuperior nobis evaſerit. Vix ea finierat Cicero, quum tantus ab ejus amicis ſtrepitus excitatus eſt, ut diu nemini præberetur ſilentium, donec Piſo ipſe prodiit in medium: cujus reverentia & alios ſenatores & Ciceronianos tantiſper ſedavit, dum verba faceret in hunc 562
modum,

Piſonis oratio in orationem contra Antonium à Cicerone habitam.

LEGES P. C. poſtulant, ut reus ipſe accuſationem audiat, & dicta pro ſe cauſa expectet judicum ſententiam: quod nec Cicero negabit accuſator vehementiſſimus: quem quoniam piguit contra præſentem Antonium agere, mavúltque in abſentem hic præcipua certáque crimina

μὲν νόμος, ὦ βουλή, δικαιοῖ τὸν εὐθυνόμενον αὐτὸν ἀκοῦσαί τε τῆς κατη-
] Interpungo poſt εὐθυνόμενον ut αὐτὸν jungamus cum ſeq. hoc
, ut reus audiat ipſemet accuſationem. Pro αὐτοῦ autem non dubium eſt
αὑτοῦ ſcribere oporteat.
τὸν δεινότατον εἰπεῖν Κικέρωνα ἐς ταῦτα προκαλοῦμαι] P. Candidus
Ciceronem adeſſe poſtulo, diſcedens à Græcis verbis. Sed nec Gelenius
ſiſtere dici poteſt, dum ita vertit, quod nec Cicero negabit. Debuerunt
ita reddere. Ciceronem hac ſponſione provoco.
όντος δὲ ἐγκλήματά τινα εἶπεν ὧδε μέγιστα ἐκ πάντων καὶ ἀναμφι-
ντα.] Poſt ὧδε addo particulam ὡς. Neque enim rationi conſenta-

 neum

crimina congerere, in medium ego prodii, ut paucis ea refellerem. Publicas pecunias ait Antonium poſt Cæſaris mortem ſibi uſurpaſſe: leges certè furi ſuam pœnam intentant, hoſtem eum non judicant. Et Brutus quidem ſublato Cæſare, pro concione illum accuſavit, quaſi dilapidaſſet pecunias publicas exhauſto ærario: Antonius verò paulo pòſt retulit de inquiſitione earum, vos acceſſiſtis ad ejus ſententiam, & præmium indicibus propoſuiſtis partem decimam, cujus nos duplum repræſentabimus, ſi quis poteſt Antonium hujus fraudis convincere. Hactenus de peculatu reſponſum ſit. Ceterùm Galliam provinciam non nos Antonio decrevimus, plebiſcito eam obtinuit, præſente Cicerone, quemadmodum alii ſæpe alias provincias, & hanc ipſam Cæſar antea. Ei plebiſcito aſcriptum eſt, ni Decimus provincia decedat, licere Antonio illum bello perſequi, & ſi Getæ nihil novi moliantur, exercitum contra pertinacem tranſportare. Sed Cicero Decimum pro hoſte non

,, τῶν καὶ ἀναμφίλογα ὄντα, παρῆ
,, θον ἐγὼ δείξων αὐτὰ ψευδῆ βρα
,, χυτάταις ἀποκρίσεσι· τὰ χρ
,, ματα φησὶν Ἀντώνιον τὰ κοι
,, μετὰ τὴν Καίσαρος τελευτ
,, σφετερίσασθαι, τοῦ μὲν νόμου τ
,, κλέπτην οὐ πολέμιον ἀποφαίν
,, τος, ἀλλὰ ὡρισμένη δίκη ζ
,, μιοῦντος· Βροῦτος δὲ τοῦ Καισ
,, ρα κτείναντος, ἐν τῷ δήμῳ
,, τότε κατηγορήσαντος ὅτι ὁ Κα
,, σαρ τὰ χρήματα διεφόρησε,
,, κενὰ καταλέλοιπε τὰ ταμιεῖ
,, Ἀντωνίου δὲ μετ' οὐ πολὺ ζητ
,, αὐτὰ ψηφισαμένου, καὶ ὑμῶν
,, ποδεξαμένων τε τὴν γνώμην
,, κεκυρωκότων, καὶ γέρας τοῖς μ
,, νύουσι δεκάτην ὑποσχομένων,
,, διπλασιάσομεν ἡμεῖς, εἴ τις Ἀ
,, τώνιον περὶ αὐτῶν ἔχοι τι διελ
,, χειν. καὶ τάδε μὲν περὶ τῶν χρημ
,, των. τὴν δὲ Κελτικὴν ἡγεμ
,, νίαν οὐκ ἐψηφισάμεθα μὲν ἡμ
,, Ἀντωνίῳ, ἔδωκε δὲ ὁ δῆμος
,, μα παρόντος αὐτοῦ Κικέρωνο
,, ᾧ τρόπῳ καὶ ἑτέρα πολλάκις
,, δωκε, καὶ τήνδε τὴν ἡγεμο
,, αὐτὴν Καίσαρι πάλαι· μ
,, δ' ἐστὶ τοῦ νόμου, τὸν Ἀντώ
,, τὴν δεδομένην οἱ μετιόντα,
,, κίμῳ μὴ παραχωροῦντι πο
,, μεῖν, καὶ τὸν στρατὸν ἀντὶ Θρα
,, οὐδὲ ἔτι κινουμένων ἐς τὴν Κ
,, τικὴν ἐπὶ τὸν ἀντιλέγοντα μετάγειν. ἀλλὰ Κικέρων Δέκιμον μὲν οὐχ
,, γεῖ

neum eſt ut Piſo, Antonii defenſor, ea eſſe ἀναμφίλογα fateatur, id minimè controverſa: ſed dicat quædam tantum crimina eſſe objecta, t quam omnium maxima & de quibus conſtaret. At P. Candidus vertit *a bigua* tanquam ἀμφίλογα legens, ſed ita ut pugnantia quædam in ſua int pretatione dicat. Ita enim ille, *Ego maxima ex omnibus & quæ ambig ſunt, facilè tranſiliens, brevibus ea falſa eſſe oſtendam.* Ita, inquam, il ſed quomodo eadem & tranſilire & falſa oſtendere poteſt?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

γεῖται πολέμιον, ἐναντία τῷ νόμῳ τιθέμενον ὅπλα, Ἀντώνιον δὲ πολέμιον τῷ νόμῳ συμμαχοῦντα· εἰ δὲ αὐτὸν αἰτιᾶται τὸν νόμον, τοὺς θεμένους αἰτιᾶται, οὓς ἔδει μεταπείθειν, οὐχὶ συνθέμενον ὑβρίζειν, οὐδὲ τὴν χώραν Δεκίμῳ μᾶλλον πιστεύειν, ὃν ὁ δῆμος ἐδίωξεν ἐπὶ τῷ φόνῳ, Ἀντωνίῳ δὲ ἀπιστεῖν, ὅτι ὁ δῆμος ἔδωκεν· οὐ γὰρ εὖ βουλευομένων ἐστὶ διαστασιάζεσθαι πρὸς τὸν δῆμον ἐν καιροῖς μάλιστα ἐπικινδύνοις, οὐδὲ ἀμνημονεῖν, ὅτι καὶ τόδε αὐτὸ τοῦ δήμου πρότερον ἦν, τὸ κρίνειν τὰ φίλια καὶ πολέμια· μόνος γὰρ ἐκ τῶν πάλαι νόμων ὁ δῆμος αὐτοκράτωρ εἰρήνης πέρι καὶ πολέμου σκοπεῖν, ὧν μηδὲν ὁ δῆμος ἐπιστήσειε, μηδὲ ἐπιμηνίσειεν ἡμῖν προστάτου λαβόμενος. ἀλλ' ἔκτεινέ τινας τῶν στρατιωτῶν ὁ Ἀντώνιος· αὐτοκράτωρ γε ὤν, καὶ ἐς τοῦτο ὑφ' ὑμῶν κεχειροτονημένος, καὶ οὐδείς πω τῶνδε λόγον ὑπέσχεν αὐτοκράτωρ· οὐ γὰρ ἔκριναν οἱ νόμοι λυσιτελήσειν ὑμῖν τὸν ἄρχοντα τοῖς στρατευομένοις ὑπεύθυνον εἶναι, οὐδ' ἔστιν ἀπειθείας τι χεῖρον ἐν στρατοπέδῳ, δι' ἣν καὶ νικῶντές τινες ἀνῃρέθησαν, καὶ οὐδεὶς ηὔθυνε τοὺς ἀνελόντας, οὐδὲ τῶν νῦν συγγενῶν οὐδείς. ἀλλὰ Κικέρων ἐπιμέμφεται καὶ φόνου κατηγορῶν, πολέμιον κοινὸν ἀντὶ τῶν ὡρισμένων ἐπιτιμίων τοῖς φονεῦσι τίθεται. Ἀντωνίῳ δὲ τὸ στρατόπεδον ὅπως τε ἄτακτον ἦν,

habet, arma contra leges ferentem: Antonium verò habet, armis utentem legitimè. Quòd ſi legem accuſat, autores ejus accuſat: quibus diſſuadere debuerat potius quàm nunc, poſtquam ſemel aſſenſit, eos contemnere: & Antonio potius populi beneficium credere, quàm provinciam Decimo, quem populus propter homicidium expulerat. Nec enim conſultum eſt diſſidere à populo, præſertim periculoſis temporibus: aut oblivisci hoc ipſum judicium olim penes eum fuiſſe, quinam habendi eſſent vel pro amicis, vel pro hoſtibus: nam antiquo jure ſolus populus
eſt belli paciſque arbiter: quod 563
jus ſibi aſſereret, nobiſque indignaretur, ſi ducem ac patronum haberet. Sed occidit aliquot milites Antonius: occidit pro imperio, quod veſtris conſecutus eſt ſuffragiis: nec ullus unquam imperator hujus facti rationem reddidit: nec enim legiſlatoribus viſum eſt è republ. eſſe, militibus rationem reddi à ducibus: nec eſt quicquam in exercitu pejus contumacia, qua factum eſt ut multi perierint in ipſa victoria: nec unquam vel decimatorum cognatis fuit reddita ratio, ſicut ne nunc quidem eam poſtulant. At Cicero cædis crimen objicit Antonio, nec contentus vulgari homicidarum pœna, facit eum hoſtem publicum: quam-

Μὲν οὐχ' ἡγεῖται πολέμιον, ἐναντία τῷ νόμῳ τιθέμενον ὅπλα, Ἀντώνιον πολέμιον τῷ νόμῳ συμμαχοῦντα.] Ponenda hypoſtigme poſt πολέμιον.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

quamvis ſatis appareat in quanto ille contemptu apud milites fuerit, quandoquidem duæ legiones, veſtro decreto ei militare juſſæ, contra diſciplinam militarem transfugerunt, non ad vos ſed ad Cæſarem: quod tamen eorum factum Ciceroni placet, & præmium eis ex ærario dari heri cenſuit. Quod exemplum ſuperi ſaxint ne quando nobis triſte fiat. Ceterùm Ciceronem ad hanc iniquitatem tranſverſum egit inimicitia: accuſat enim Antonii tyrannidem & animadverſionem in milites, quum ſolitum ſit reipublicæ inſidiatoribus, obſequiis & indulgentia potius emereri favorem exercituum, quàm alienare animos eorum à ſe per ſævitiam. Quoniam autem non piguit eum calumniam Antonio ſtruere, quaſi poſt Cæſarem molienti novam tyrannidem, age diſquiramus hoc pacto ſingula, Quem indicta cauſa ut tyrannus occidit, qui nunc abſens hæret in hoc periculo? quem ex Urbe expulit? quem unquam apud nos calumniatus eſt? an ſingulis nihil moleſtus, univerſorum libertati inſidiatus eſt? quando tander[m] Cicero? an quum legem de oblivione anteactorum pertulit? a[n] quum Sextum Pompeii veſtri filium revocandum, bonáque p[a]terna ex ærario perſolvenda ei cenſuit? an quum Pſeudo-M[arium]

,, καὶ ὅπως κατεφρόνει, δηλοῖ καὶ τ
,, μεταστάντα αὐτοῦ δύο τέλη, ἃ
,, ὑμεῖς μὲν ἐψηφίσασθε Ἀντωνί
,, στρατεύειν, αὐτομολήσαντα δ
,, παρὰ τοὺς στρατιωτικοὺς νόμου
,, οὐ πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' ἐς Καίσαρα
,, ὁ Κικέρων ὅμως ἐπῄνεσε, καὶ ἐκ
,, κοινῶν ἐχθὲς ἐμισθοδότησε· καὶ μ
,, ποτε ὑμᾶς λυπήσειε τὸ παράδειγ
,, μα. Κικέρωνα δὲ καὶ ἐς ἀνωμα
,, λίαν ἐξέστησεν ἡ ἔχθρα· κατηγορ
,, γὰρ Ἀντωνίου τυραννίδα, καὶ κόλασι
,, στρατιωτῶν, ἀεὶ τῶν ἐπιβουλευόντω
,, τὰ στρατεύματα θεραπευόντων
,, οὐ κολαζόντων· ἐπεὶ δὲ οὐκ ᾤκνησ
,, οὐδὲ τὴν ἄλλην Ἀντωνίου μετὰ Και
,, σαρα ἀρχὴν ὡς τυραννικὴν δια
,, βαλεῖν, φέρε πύθωμαι καθ' ἕκα
,, στον ὧδε· τίνα ἔκτεινεν ὡς τύραν
,, νον ἄκριτον ὁ νῦν κινδυνεύω
,, ἀκρίτως; τίνα δ' ἐξέβαλε τῆς π
,, λεως; τίνα δὲ ἡμῖν διέβαλεν;
,, καθ' ἕνα μὲν τοιόσδε ἦν, ἐπεβ
,, λευε δὲ πᾶσιν ὁμοῦ; πότε ὦ Κ
,, κέρων, ὅτε τὴν ἀμνηστίαν ἐκ
,, ρου τῶν γεγονότων; ἢ ὅτε μηδέ
,, διώκεσθαι φόνου; ἢ ὅτε ζήτησιν
,, ναι τῶν κοινῶν χρημάτων; ἢ ὅ
,, Πομπήϊον τὸν Πομπηίου τοῦ ὑμ
,, τέρου κατεκάλει, καὶ τὴν πα
,, τρῴαν ἐκ τῶν δημοσίων αὐτῷ δι
,, λυσε περιουσίαν; ἢ ὅτε τὸν Ψευδ
,, δημο

Ἢ ὅτε μηδένα διώκεσθαι φόνου.] Cum hoc διώκεσθαι & cum ſequente [...] repetendum ἀπὸ κοινοῦ illud ἐκύρου. Alioqui dicendum eſſet verbum d[...] eſſe.

Καὶ τὴν πατρῴαν ἐκ τῶν δημοσίων αὐτῷ διέλυσε περιουσίαν.] Malim διέλυ[...] ut præcedit κατεκάλει, & paulo antè, ἐκύρου, & ἐπεβούλευε.

Ἀ

δημαγωγὸν λαβὼν, ἐπιβουλεύοντα, ἀπέκτεινε, καὶ ἐπῃνέσατε πάντες; καὶ τοῦτο μόνον δι' ὑμᾶς οὐ διέβαλε Κικέρων, ἢ ὅτε ἐψηφίζετο μὴ εἰσηγεῖσθαι περὶ δικτάτωρος μηδένα, μήτε ἐπιψηφίζειν, ἢ νηποινεὶ πρὸς τοῦ θέλοντος ἀποθνήσκειν; ταῦτα γάρ ἐστιν ἃ ἐπολιτεύσατο ἡμῖν Ἀντώνιος ἐν δύο μησὶν, οἷς μόνοις ἐπέμεινε τῇ πόλει μετὰ Καίσαρα, ἄρτι μὲν τοῦ δήμου τοὺς φονέας διώκοντος, ἄρτι δὲ ὑμῶν δεδιότων ἐπὶ τοῖς ἐσομένοις· οὐ τίνα καιρὸν, εἰ πονηρὸς ἦν, ἀμείνονα εἶχεν; ἀλλ' ἐς τὰ ἐναντία οὐκ ἦρχε. πῶς; οὐ μόνος ἦρχεν, ἀποδημήσαντος ἐπὶ Συρίας Δολοβέλλα; οὐ στρατὸν εἶχεν ἕτοιμον ἐν τῇ πόλει τὸν ὑφ' ὑμῶν αὐτῷ δεδομένον; οὐκ ἐνυκτοφυλάκει τὴν πόλιν; οὐκ ἐνυκτοφυλακεῖτο διὰ τὴν τῶν ἐχθρῶν ἐπιβουλήν; οὐ πρόφασιν εἶχε τὴν σφαγὴν Καίσαρος φίλου τέ οἱ καὶ εὐεργέτου ὄντος, καὶ τῷ δήμῳ μάλιστα ὑπεραρέσκοντος; οὐχ ἑτέραν εἶχεν οἰκείαν ἐπιβεβουλευμένος ἐς τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν, ὧν ἔκτεινε μὲν ἢ ἐφυγάδευσεν οὐδένα, συνέγνω δὲ

rium turbatorem pacis comprehenſum capite mulctavit vobis laudantibus? quod ſolum calumniari Cicero non auſus eſt propter vos: an quum de dictatura in perpetuum tollenda legem tulit? Hæc enim ſunt ejus acta publica 564
duorum menſium, quibus ſolis in Urbe manſit poſt necem Cæſaris: modò populo interfectores perſequente, modò vobis de futuro ſollicitis: quo tempore, ſi malus civis fuiſſet, quod aliud expectare poterat ſibi opportunius? At ſecus magiſtratum geſſit quàm debuit. Quid? an non ſolus remp. adminiſtravit profecto Dolobella in Syriam? an non præſidium à vobis acceptum in Urbe habuit? an non nocturnis Urbem munivit cuſtodiis? an excubias circa ſe diſpoſuit ob aliud quàm inimicorum inſidias? an ei deerat occaſio, Cæſare ſublato, amico benemerito, & apud populum gratioſiſſimo? nónne aliam propriam nactus eſt capitalibus inſidiis appetitus ab his quorum neminem vel occiderat, vel in exilium egerat: quibus tamen quantum

Ἀλλ' ἐς τὰ ἐναντία οὐκ ἦρχε] Quamvis & P. Candidus hanc lectionem gnoſcat (vertit enim, *Verum nunquam in contrarium imperio uſus eſt*) tamen Gelenio potius aſſentior, negationem haud agnoſcenti: quum ita reddat, *At ſecus magiſtratum geſſit quàm debuit.* Fortaſſe autem αὐτὸς ſcriptum erat ubi nunc habemus οὐκ.

Οὐκ ἐνυκτοφυλακεῖτο διὰ τὴν τῶν ἐχθρῶν ἐπιβουλήν.] Hæc verba, οὐκ ἐνυκτοφυλακεῖτο διὰ τὴν τῶν ἐχθρ. debuit potius ita reddere, *Annon excubias rca ſe diſpoſitas habebat, non ob aliud quàm inimicorum inſidias?*

Οὐχ ἑτέραν εἶχεν οἰκίαν ἐπιβεβουλευμένος ἐς τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν] Hanc etiam vocem οἰκίαν, licet apertè, hoc quidem loco, mendoſam, agnoſcit P. Candidus: ita locum hunc interpretans, *Num aliam domum invenire potuit, quum hoſtium vereretur inſidias?* (utitur autem particula *num*, o more, pro Nonne) at Gelenio ſuboluit mendum: ideóque vertit, *None aliam propriam nactus eſt?* Intellige autem aliam propriam occaſionem:

tum licuit ignovit, nec invidit eis dari provincias? Hæc ſunt, ut videtis, P. C. illa præcipua certáque crimina, quæ objicit Cicero. Et quoniam quidam criminatione non contenti divinationes addunt, venturum fuiſſe in Urbem hoſtiliter cum exercitu, ſed id conſilium mutaſſe metu Cæſaris qui eam præoccuparat: qui fit igitur ut quum ſolum hujuſmodi conſilium hoſtile videatur non pro hoſte habeatur qui & venit, & tantùm non obſidet nos? aut quid obſtabat ne ille veniret ſi voluiſſet? niſi forte juſtum exercitum circiter triginta millia virorum habens, timuit tria millia Cæſarianorum ſemermium, nullos ordines ſervantium, qui in hoc tantùm venerant ut ei conciliarent Cæſarem, quem ut primùm cognoverunt moliri bellum, confeſtim deſeruerunt? Quòd ſi non auſus eſt venire cum triginta millibus, quomodo poſtea cum mille ſolis venit? cum quibus ex urbe Tibur petentem quàm multi deduximus? quàm multi ſponte ſacramentum ei diximus? quantas & Cicero laudes in ejus acta virtutéſque congeſſit? aut quomodo Antonius ſiquid tale cogita-

,, ὅσον εἶχε μέτρου καλῶς, καὶ δ
,, δομένας αὐτοῖς ἡγεμονίας οὐκ
,, φθόνησε δοθῆναι; τὰ μὲν δὴ μ
,, γιστα, ὦ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀναμφ
,, λογα Κικέρωνος ἐς τὸν Ἀντώνι
,, ἐγκλήματα ὁρᾶτε, ἐπεὶ δέ γε
,, πὶ τοῖς ἐγκλήμασι καὶ μαντ
,, ματα ἐπάγουσιν, ὡς ὁ Ἀντώνι
,, ἔμελλε μὲν τὸν στρατὸν ἄξειν ἐπὶ τ
,, πόλιν, δείσειε δὲ προλαβόντο
,, αὐτὴν ἑτέρου στρατοῦ Καίσαρος
,, πῶς οὖν, εἰ τὸ μελλῆσαι μ
,, νον ἐστὶν ἀνδρὸς πολεμίου, τὸν ἐ
,, θόντα καὶ παραστρατοπεδεύσαν
,, τα ἡμῖν ἀσήμαντον, οὐχ ἡγ
,, ται πολέμιον; πῶς δ᾽ εἴπερ ἤ
,, θεν ὁ Ἀντώνιος, οὐκ ἀφίκ
,, το; ἢ τρισμυρίους ἔχων συ
,, τεταγμένους ἔδεισε τρισχιλίο
,, τοὺς ἀμφὶ τὸν Καίσαρα ὄντ
,, ἀνόπλους, ἀσυντάκτους, ἐς μ
,, νας Καίσαρι διαλλαγὰς συ
,, ελθόντας, καὶ εὐθὺς ὡς ἔγνω
,, σαν πολεμεῖν αἱρούμενον καταλ
,, πόντας; εἰ δὲ μετὰ τρισμυρί
,, ἐλθεῖν ἔδεισε, πῶς ἦλθε με
,, μόνων χιλίων, μεθ᾽ ὧν αὐτὸν
,, τὸ Τίβουρ ἐξιόντα πόσοι πρ
,, πέπομεν, καὶ πόσοι συνώμν
,, μεν οὐκ ὀρκούμενοι; πόσους ο
,, Κικέρων ἐπαίνους ἐς τὴν πολ
,, τείαν αὐτοῦ καὶ ἀρετὴν ἀνάλισκ
,, πῶς δ᾽ αὐτὸς Ἀντώνιος, εἰ
,, τοιοῦτον ἐγίγνωσκε, τὰ ἐνέχυρ
,,

ſicut cum *οἰκείαν* (ita enim ſcribendum eſt) intelligere πρόφασιν oport
Eſt verò & hypoſtigme opus poſt *οἰκείαν*.

Εἰ τὸ μελλῆσαι μόνον ἐστὶν ἀνδρὸς πολεμίου.] Non aſſequutus eſt ſenſu hujus loci Gelenius: ſicut nec P Candidus: (quod minus mirandum eſ nam ille ita vertit, *quum ſolum hujuſmodi conſilium hoſtile videatur*: at ille: *hoc ſolum cogitare, viri nobis inimici proprium exiſtimandum eſt.* Atqui debue runt recordari præceſſiſſe ἔμελλε, & hoc μελλῆσαι ad illud reſpicere: ute do argumento à minore ad majus.

Δύναμ

τὰ νῦν ὄντα περὶ τὸ βουλευτήριον κατέλιπεν ἡμῖν, μητέρα καὶ γυναῖκα καὶ μειράκιον υἱόν· οἳ κλαίουσι καὶ δεδίασι νῦν οὐ τὴν Ἀντωνίου πολιτείαν, ἀλλὰ τὴν τῶν ἐχθρῶν δυναστείαν; Τοῦτο μὲν δὴ πρὸς ὑμᾶς ἐξενήνοχα, δεῖγμα τῆς Ἀντωνίου τε ἀπολογίας καὶ Κικέρωνος μεταβολῆς. παραινέσιν δ' ἐπιθήσω τοῖς εὖ φρονοῦσι, μήτε ἐς τὸν δῆμον, μήτε ἐς Ἀντώνιον ἁμαρτάνειν, μηδὲ ἔχθρας καὶ κινδύνους ἐπάγειν τοῖς κοινοῖς, νοσούσης ἔτι τῆς πολιτείας, καὶ ἀπορούσης τῶν ὀξέως ἀμυνούντων· δύναμιν δ' ἐν τῇ πόλει συνησταμένους, πρὶν θορυβῆσαί τι τῶν ἔξω τὴν ἀρκέσουσαν, τότε τοῖς ἑκάστοτε ἐπείγουσιν ἐφεδρεύειν, καὶ κρίνειν ὅσα ἂν ἐθέλητε, δυναμένους τὸ κεκριμένον τελεῖν. πῶς οὖν ἔσται ταῦτα; ἐὰν Ἀντώνιον μὲν ἐῶμεν ἐς πρόφασιν ἢ χάριν τοῦ δήμου τὴν Κελτικὴν ἔχειν, Δέκιμον δὲ μετὰ τελῶν ὧν ἔχει τελῶν ἐνθάδε καλῶμεν, καὶ ἀφικόμενον ἐκπέμπωμεν ἐς Μακεδονίαν τὰ τέλη κατασχόντες, εἰ δὲ καὶ τὰ ἀπ' Ἀντωνίου μεταστάντα δύο πρὸς ἡμᾶς μετέστη, καθάπερ φησὶ Κικέρων, καὶ τάδε καλῶμεν ἀπὸ τοῦ Καίσαρος εἰς τὴν πόλιν· οὕτω γὰρ πέντε τελῶν ἡμῖν ὑπαρχόντων, ψηφιζοίμεθα ἂν ὅτι δοκιμάζοιμεν ἐγκρατῶς, ἐς οὐδε-

bat, hos nobis reliquit obſides, qui nunc verſantur ante curiam; matrem, inquam, & uxorem & filium adoleſcentulum: qui nunc flent ac timent, non propter ſecus quàm oportet adminiſtratam per eum rempublicam, ſed propter inimicorum potentiam? Habetis ſpecimen defenſionis Antonii, & Ciceronis inconſtantiæ: ſupereſt ut horter quotquot rectè ſapiunt, ne populum offendant, néve Antonium ne in civitatem ſimultates & pericula invehant, republ. nondum planè reſtituta & egente maturo auxilio: utque Urbi parato idoneo præſidio, priuſquam externus aliquis tumultus ingruat, tunc proſpiciatis utcunque res poſtulaverit, & tum demum decernatis quicquid placuerit, ubi decreta exequendi facultas affuerit. Quomodo igitur fient hæc? Si Antonio relinquamus Galliam, quam accepit gratia beneficióque populi: Decimum verò cum tribus quas habet legionibus huc evocatum mittamus in Macedoniam retentis hîc ejus copiis. Quòd ſi illæ legiones quæ Antonium deſeruerunt, ad vos tranſierunt, ut ait Cicero, has quoque à Cæſare in Urbem revocemus: ſic enim freti quinque legionibus, ſenatuſconſulta conſtanter faciemus quæ placuerint,

Ciceronis inconſtantia.

565

Δύναμιν δ' ἐν τῇ πόλει συνησταμένους, πρὶν θορυβῆσαί τι τῶν ἔξω τὴν ἀρκέσουσαν.] Interpunge poſt ἔξω: quum τὴν ἀρκέσουσαν jungere cum δύναμιν porteat.

Ψηφιζοίμεθα ἂν ὅτι δοκιμάζοιμεν ἐγκρατῶς, ἐς οὐδενὸς ἀνδρὸς ἐλπίδας ἱδρυόμενοι] Scribe ὅ, τι δοκιμάζοιμεν: & pone hypoſtigmen poſt δοκιμάζοιμεν. nam adverb. ἐγκρατῶς fertur ad verbum ψηφιζόμεθα.

rint, nullius ſperantes gratiam. Et hæc quidem dicta ſint his qui audiunt me abſque invidiæ contentionisque affectibus. Ceterùm hos qui inconſideratè incogitantérque propter proprias ſimultates ac contentiones vos perturbant, hortor ne præcipitent judicium contra viros egregios, & præfectos magnis exercitibus, néve invitos ad bellum cogant: meminerintque Martii Coriolani, & hujus nuper extincti Cæſaris: quem quia pariter imperantem exercitui, & nobis optimas conditiones pacis offerentem, temere hoſtem judicavimus, ut revera hoſtis fieret perpulimus. Parcant etiam populo, qui paulo antè impetum fecit in percuſſores Cæſaris, ne videamur in ipſius contumeliam eis dare provincias, Decimum laudare quòd plebiſcitum irritum faciat, Antonium
566 hoſtem judicare, quòd Galliam à populo acceperit. Quapropter debent qui rectè ſentiunt, errantes in viam reducere: conſules verò & tribuniplebis præ ceteris ſuccurrere periclitanti reipublicæ. Hæc Piſo pro Antonio, exprobrans ſimul & terrens: effecítque procul dubio ne hoſtis judicaretur. nec tamen ei valuit impetrare provinciam Galliam:

,, νὸς ἀνδρὸς ἐλπίδας αἰωρούμεν-
,, καὶ τάδε μὲν εἰρήσθω τοῖς ἄνευ φ-
,, νου καὶ φιλονεικίας ἀκροωμένο-
,, τοῖς δὲ ἀπερισκέπτως καὶ ἀπαρ-
,, σκεύως δι᾽ οἰκείαν ἔχθραν ἢ -
,, λονεικίαν ἐνθορυβοῦσιν ὑμᾶς, κε-
,, τοὺς παραινῶ μὴ ταχεῖς εἶ-
,, μηδὲ προπετεῖς ἐς ἄνδρας μεγ-
,, στους τε, καὶ στρατιᾶς ἄρχοντ-
,, ἱκανῆς, μηδὲ ἄκοντας ἐκπο-
,, μοῦν, ἀναμιμνησκομένους Μα-
,, κίου τε τοῦ Κοριολάνου, καὶ τὰ -
,, αγχος δὴ ταῦτα Καίσαρος,
,, στρατιᾶς ὁμοίως ἡγουμένου, κ-
,, σπονδὰς ἀρίστας ἂν ἡμῖν γενομ-
,, νας προτείνοντος, προπετῶς π-
,, λέμιον ψηφισάμενοι, τὸν ὄντι π-
,, λέμιον ἠνάγκασαν γενέσθαι· φε-
,, δεσθε δὲ καὶ τοῦ δήμου πρὸ βρα-
,, χέος τοῖς φονεῦσι τοῖς Καίσα-
,, ρος ἐπιδραμόντος, μὴ ἐς ὕ-
,, βριν αὐτοῦ δοκῶμεν τοῖς μὲν ἡγ-
,, μονίας ἐθνῶν διδόναι· Δέκιμον
,, ἐπαινεῖν, ὅτι τοῦ δήμου νόμον α-
,, κυροῖ, καὶ Ἀντώνιον πολέμιον κρ-
,, νειν, ὅτι τὴν Κελτικὴν ἔλαβε πα-
,, ρὰ τοῦ δήμου· ὧν τοὺς μὲν εὖ βου-
,, λευομένους ἐνθυμεῖσθαι χρὴ ὑπ-
,, τῶν ἔτι πλανωμένων, τοὺς δ᾽ ὑπ-
,, άτους καὶ δημάρχους πλείονας κιν-
,, δυνεύουσι τοῖς κοινοῖς γενέσθαι
Ὧδε μὲν ὁ Πείσων ἀπελογεῖτο, κα-
ὠνείδιζεν ὁμοῦ καὶ ἐφόβει, καὶ σα-
φῶς αἴτιος ἐγένετο μὴ ψηφισθῆναι
πολέμιον Ἀντώνιον, οὐ μὴν ἐκρά-
τησε τῆς Κελτικῆς αὐτὸν ἄρχειν. οἱ
γὰρ τοῦ

Καὶ τὰ ἔναγχος δὴ ταῦτα Καίσαρος] Ita vertit Gel. ut ſi ſcriptum eſſet, τοῦ ἔναγχος δὴ ἀνῃρημένου Καίσαρος, vel aliud huic ſynonymum participium haberemus. Rectius P. Candidus, *Eorúmque quæ à Cæſare nuper geſta ſunt.* Malim tamen ſimplicius, *Et eorum quæ à Cæſare nuper facta ſunt.* Immo magis etiam probarim hanc liberiorem interpretationem, *Et eorum quæ nuper in Cæſare experti ſumus.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

τῶν σφαγέων φίλοι τε καὶ συγγε-
ς ὑπὸ δέους ἐκώλυσαν, μὴ τοῦ
λέμου λυθέντος ἐπεξέλθοι τὸν φό-
Καίσαρι συναλλαγείς, διὸ
ᾗ στασιάζειν αἰεὶ παρεσκεύα-
ν Καίσαρά τε καὶ Ἀντώνιον. ἐ-
ηφίσαντο δ' Ἀντωνίῳ προσφα-
ρεῦσαι Μακεδονίαν ἀντὶ τῆς Κελ-
κῆς ἔχειν, τὰς δὲ ἄλλας ἐντο-
ἰς, εἴτε λαθόντες, εἴτ' ἐξεπί-
δες, Κικέρωνα συγγράψαι τε
δοῦναι τοῖς πρεσβεύουσι προσέ-
ξαν· ὁ δὲ τὴν γνώμην παρα-
ρων, συνέγραφεν ὧδε, Μουτί-
Ἀντώνιον εὐθὺς ἀπανίστασθαι, καὶ
κίμῳ τὴν Κελτικὴν μεθεῖναι,
τὸς δὲ Ῥουβίκωνος ποταμοῦ τοῦ
ὴν Ἰταλίαν ὁρίζοντος ἀπὸ τῆς
ελτικῆς ἡμέρᾳ ῥητῇ γενόμενον, ἐ-
ἐπιτρέψαι τὰ καθ' ἑαυτὸν ἅπαντα
ῇ βουλῇ. οὕτω μὲν φιλονείκως τε καὶ
ηδῶς ἐντολὰς ὁ Κικέρων συνέ-
γραφεν, οὐδεμιᾶς ἔχθρας τοσῆσδε
πούσης, ἀλλ', ὡς ἔοικε, τοῦ δαι-
νίου τὰ κοινὰ ἐς μεταβολὴν ἐνο-
λοῦντος, καὶ αὐτῷ Κικέρωνι κα-
ῆς ἐπινοοῦντος. ἄρτι δὲ καὶ τῶν οὐ
ρεβωνίου λειψάνων κομισθέντων,
τῆς ἐς αὐτὸν ὕβρεως γνωσθείσης
ερβέστερον, οὐ δυσχερῶς ἡ βουλὴ
ν Δολοβέλλαν ἔκρινεν εἶναι πολέ-
ον. οἱ δ' ἐς τὸν Ἀντώνιον ἀπε-
λμένοι πρέσβεις, αἰδούμενοι τῶν
τολῶν τὸ ἀλλόκοτον, οὐδὲν μὲν ἔ-
εσαν, αὐτὰς δ' ἐπεδίδοσαν αὐτῷ.
ὁ Ἀντώνιος σὺν ὀργῇ πολλὰ ἔς
τε τὴν βουλὴν καὶ τὸν Κικέρωνα
ἀπερρίπτει, θαυμάζων ὅτι Καί-
σαρα μὲν, τὸν τὰ μέγιστα ὠφελή-
σαντα τὴν ἀρχὴν, ἡγοῦνται τύ-
ραννον ἢ βασιλέα, Κικέρωνα δὲ
οὐ νομίζουσιν, ὃν Καῖσαρ μὲν εἷλε

nam Cæſaris percuſſorum cognati & amici præ metu obſtiterunt, ne fortè pace illi reddita necem ejus ulciſceretur reverſus in gratiam cum ejus filio: ideóque ſemper alebant eorum diſſidium. Decretúmque eſt ut offerretur Antonio Macedonia pro Gallia: cetera mandata, vel decepti, vel volentes, commiſerunt Ciceroni perſcribenda, & mittenda per legatos ad eum. Quæ is pro ſententia conſcripſit in hunc modum, Antonius à Mutina confeſtim abſcedito. Decimo Galliam relinquito, intra Rubiconem Italiæ Galliæque terminum ad præſtitutam diem ſe recipito, réſque ſuas cunctas arbitrio ſenatus permittito. Ita tum contentioſè nec ſatis ex ſenatus ſententia Cicero mandata conſcripſit, non tam propter ſimultatem, ut videtur, quàm ad nutum fortunæ rempublicam mutaturæ, ipſique Ciceroni meditantis perniciem, quo tempore allatis Trebonii reliquiis, cognitíſque ludibriis quibus affectus eſt, facilè ſenatus adductus eſt ut Dolobellam hoſtem judicaret. Ceterùm legati miſſi ad Antonium, quos pudebat mandatorum tam inſolentium, nihil aliud præfati, ea ipſa tradiderunt illi: qui iratus multa in ſenatum & Ciceronem effudit: Mirari ſe, Cæſarem quidem optimè de Romano imperio meritum, haberi pro tyranno regéque, Ciceronem verò non haberi: qui à Cæſare jure belli captus, nec tamen

Mandata ad Antonium à Cicerone perſcripta.

Verba in ſenatum & Ciceronem ab Antonio effuſa.

necatus, nihilominus percuſſores ejus amicis ipſius præferat, & Decimum, quandiu fuerat illius amicus, ſibi inviſum, nunc parricidam diligat: illi qui à ſolo Cæſare provinciam acceperit faveat, ſe verò oppugnet qui eam
567 beneficio populi habeat. Ex legionibus, inquit, quas ſenatusconſulto accepi, transfugis decernit præmia, manentes in officio corrumpit, non magis meo incommodo, quàm diſciplinæ militaris & reipublicæ, præterea parricidis oblivionem conceſſit, cui & ego aſſenſi propter duos viros honoratos: Antonium verò & Dolobellam habet pro hoſtibus, quia retinemus ſemel nobis tradita: hæc enim eſt cauſa præcipua: &, ſi deceſſero de Gallia, tum nec hoſtis fuero nec affectator monarchiæ. Hoc tamen proteſtor, irritam me facturum illam qua contenti eſſe nolunt oblivionem. Talia multa locutus Antonius reſcripſit ad ſenatus mandata, futurum ſe in ejus poteſtate, amore patriæ; Ciceroni verò qui formulam præſcripſerit, ita ſe reſpondere, Populus lege lata Galliam dedit mihi, permiſit ut Decimum, ni legi pareat, armis perſequar, & pœnas ab ipſo uno pro omnibus percuſſoribus expetam, ut ſenatus tandem purus fiat à piaculo, cui nunc obnoxius eſt propter Ciceronem faventem Decimo. His Antonii dictis ſcriptíſque ad ſenatum relatis, continuò hoſtis judicatus eſt, ſimúlque exercitus, ni confeſtim eum relinque

Antonii reſponſum ad mandata ſenatus à Cicerone perſcripta.

Antonius hoſtis judicatus.

,, πολέμου, καὶ οὐκ ἀπέκτεινε, Κ
,, κέρων δὲ τοὺς ἐκείνου φονέας πρ
,, τίθησι τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ Δ
,, κιμον Καίσαρι μὲν ὄντα φι
,, ἐμίσει, ἀνδροφόνον δὲ αὐτοῦ γε
,, μένον ἀγαπᾷ, καὶ τῷ μὲν παρ
,, δενὸς μετὰ Καίσαρος λαβόντι
,, Κελτικὴν προστίθεται, τῷ
,, παρὰ τοῦ δήμου λαβόντι πολεμ
,, τῶν τε ἐψηφισμένων μοι τελ
,, τοῖς μὲν αὐτομολήσασι γέρα δ
,, δωσι, τοῖς δὲ παραμένουσιν
,, διαφθείρων οὐκ ἐμοὶ μᾶλλο
,, ἀλλὰ τῇ πόλει τὰ στρατιωτικ
,, καὶ τοῖς μὲν ἀνδροφόνοις ἀμνηστ
,, ἔδωκεν, ᾗ κἀγὼ συνεθέμην δ
,, δύο ἄνδρας αἰδεσίμους, Ἀντ
,, νιον δὲ καὶ Δολοβέλλαν ἡγεῖται π
,, λεμίους, ὅτι τῶν δεδομένων ἐχ
,, μεθα· ἥδε γάρ ἐστιν ἡ ἀληθὴς
,, τία, κἂν ἀποστῶ τῆς Κελτικῆς
,, οὔτε πολέμιος, οὔτε μόναρχος
,, μι. ταῦτα μέντοι μαρτύρομαι λ
,, σειν τὴν οὐκ ἀγαπωμένην ἀμν
,, στίαν. τοιάδε πολλὰ εἰπὼν ὁ Ἀ
,, τώνιος, ἀντέγραφε τῷ δόγμα
,, τι, τῇ μὲν βουλῇ πείθεσθαι
,, ἐς ἅπαντα ὡς πατρίδι, Κικ
,, ρωνι δὲ συγγράψαντι τὰς ἐντολ
,, ὧδε ἀποκρίνεσθαι, Ὁ δῆμος
,, δωκέ μοι τὴν Κελτικὴν νόμῳ
,, καὶ Δέκιμον ἀπειθοῦντα τῷ νόμ
,, μετελεύσομαι, καὶ τοῦ φόνου δίκ
,, ἀπαιτήσω μόνον ὑπὲρ ἁπάντω
,, ἵνα καὶ ἡ βουλὴ καθαρεύσῃ πο
,, τοῦ μύσους, ἐμπιπλαμένη νῦν δ
,, Κικέρωνα Δεκίμῳ βοηθοῦντα. τ
δε μὲν ὁ Ἀντώνιος εἶπέ τε καὶ ἀ
τέγραψε, καὶ ἡ βουλὴ αὐτὸν αὐτ
κα ἐψηφίζετο εἶναι πολέμιον, καὶ
ὑπ᾽ αὐτῷ στρατὸν, εἰ μὴ ἀποστα

αὐτ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ου· Μακεδονίας δὲ καὶ τῆς Ἰλλυ-
ρίδος αὐτῆς, καὶ τῶν ἐν ἀμφο-
τέραις ὑπολοίπων στρατῶν Μάρκον
Βροῦτον ἄρχειν, μέχρι κατασταίη
κοινά, ὁ δὲ ἴδιόν τε εἶχεν ἤδη
στρατὸν, καὶ παρὰ Ἀπουληΐου τινὰ
προσειλήφει, καὶ ναῦς εἶχε μακρὰς
καὶ ὁλκάδας, καὶ χρημάτων ἐς
μύρια καὶ ἑξακισχίλια τάλαντα, καὶ
ὅπλα πολλά, ὅσα ἐν Δημητριά-
δι Γαΐῳ Καίσαρι ἐκ πολλοῦ γε-
γενημένα εὗρεν· οἷς ἅπασιν αὐτὸν ἡ
βουλὴ τότε ἐψηφίζετο ἐς τὰ συμ-
φέροντα τῆς πατρίδος χρῆσθαι.
ἐψηφίσαντο δὲ καὶ Κάσσιον ἄρ-
χειν τε Συρίας, καὶ πολεμεῖν Δο-
λοβέλλᾳ, τούς τε ἄλλους, ὅσοι τι
ἔθνους ἢ στρατοῦ Ῥωμαίων ἄρ-
χουσιν ἀπὸ τῆς Ἰονίου θαλάσσης
ἐπὶ τὴν ἕω, πάντας ὑπακούειν
ὅ, τι προστάσσοι Κάσσιος ἢ
Βροῦτος.

Ὧδε μὲν ὀξέως σὺν ἀφορμῇ τοῖς
ἀμφὶ τὸν Κάσσιον ἐξελάμπρυνον,
καὶ ὁ Καῖσαρ ἕκαστα μαθὼν, ἠπό-
ρητο, τὴν μὲν ἀμνηστίαν ἡγούμενος
πρέπειαν ἐσχηκέναι φιλανθρωπίας,
ἐλέου συγγενῶν ἀνδρῶν καὶ ὁμοτί-
μων, καὶ τὰς βραχυτέρας ἡγεμο-
νίας, ἀσφάλειαν, Δεκίμῳ δὲ τὴν
Κελτικὴν βεβαιοῦντας, Ἀντωνίῳ δό-
ξαν περὶ τυραννίδος διαφέρεσθαι,
προσποιήματι καὶ αὐτὸν ὑπάγε-
σθαι κατ' Ἀντωνίου· τὸ δὲ καὶ Δο-
λοβέλλαν πολέμιον ψηφίσασθαι δι'
ἕνα τῶν ἀνδροφόνων ἀναιρεθέντα, καὶ
Βρούτῳ καὶ Κασσίῳ τὰς ἡγεμονίας ἐς
τὰ μέγιστα ἔθνη διαλλάξαι, στρα-
τόπεδά τε δοῦναι πολλὰ ἀθρόως καὶ
χρήματα, καὶ ἡγεμόνας ἡγεμόνων

ret. Macedonia cum Illyrico & copiis quæ in utraque provincia ſupererant, M. Bruto data eſt, donec conſtitueretur reſpublica: qui jam proprium habebat exercitum, & inſuper ab Apuleio nonnihil militum acceperat, habebátque naves tum longas, tum onerarias, & pecuniæ circiter ſedecim millia talentorum, armorúmque magnum numerum: quæ Demetriade Cæſari multo antè parata invenerat: quæ omnia tunc ex S. C. accepit ad tuendam rempublicam. Caſſius quoque ex eodem S. C. præfectus eſt Syriæ, bellóque contra Dolobellam gerendo: aſcriptúmque ut quicquid provinciarum exercituúmque ab Ionio mari Orientem uſque Romano imperio pareat, Caſſii Brutíque imperata faciat.

Bruti potentia.

Atque ita brevi momento res Caſſianorum præclarè auctæ ſunt. Quibus ſingulis cognitis Cæſar perplexus fuit conſilii, quòd oblivionem duceret ſpeciem habere humanitatis, & miſerationis erga viros cognatos honoréque pares, & minores provincias eis ſecuritatis cauſa datas: 568 ceterùm in Galliam confirmato Decimo, Antonio impingi opinionem tyrannidis, quo commento & ſe cogi in partes illi adverſas. Jam verò Dolobellam hoſtem judicatum propter occiſum unum ex homicidis: Bruto Caſſióque imperium datum in ampliſſimas provincias & exercitus, magnámque vim pecuniæ, ſubjectóſque illis ceteros tranſmari-

Caſſianorum potentia.

narum

narum provinciarum præſides, manifeſtè pertinere ad augmentum Pompeianarum partium, & detrimentum Cæſarianarum. Veniebant in mêntem & artes quibus contra ſe tanquam adoleſcentem uterentur, ſtatuam ſibi delatam & præſidentiam, honorémque proprætoris, ſed revera ablatum proprium exercitum: dum enim pariter in exercitu præſunt conſules, autoritatem proprætoris evaneſcere. deinde præmia ſolis Antonianis transfugis decreta pertinere ad ſuorum militum ignominiam. denique bellum hoc conjunctum eſſe cum ipſius dedecore, & ſenatum abuti ipſo contra Antonium tantiſper dum illum tollat è medio. Has cogitationes intra ſe comprimens, ſacris ſui magiſtratus aditialibus peractis, ſic appellavit exercitum, Hunc quoque honorem vobis, commilitones, ſero acceptum, non nunc, ſed ex quo obtuliſtis: nam ſenatus propter vos dedit: quare ſcitote me & hanc vobis debere gratiam, cumulatè referendam ſi dii cœpta fortunaverint. Sic ille comitate demerebatur exercitum. Conſulum verò alter, Panſa per Italiam parabat auxilia, alter Hirtius copias partiebatur cum Cæſare: & ut à ſenatu clàm mandatum acceperat, poſcebat pro ſua portione duas legiones quæ ab Antonio tranſierant, quòd ſciret hoc eſſe robur exercitus. Id totum ubi Cæſar conceſſit, cum ſuis quiſque in eiſdem hybernis manſerunt. Exacta au

Cæſar partitur ſuas copias cum Hirtio.

ἀποφῆναι πάντων ὅσοι πέραν ἦ
τῆς Ἰονίου θαλάσσης, σαφῶς ἐ
τὴν μὲν Πομπηίου μοῖραν αὐξόντ
τὴν δὲ Καίσαρος καθαιρούντων. ἐ
θυμεῖτο δὲ καὶ τῆς εἰς αὐτὸν ὡς μ
ράκιον τέχνης, εἰκόνα μὲν αὐτῷ
προεδρίαν παρασχόντων, καὶ ἀν
στράτηγον ἀποφηνάντων, ἔργῳ
ἴδιον αὐτοῦ τὸν στρατὸν ὄντα ἀφαι
ρουμένων· ὑπάτων γὰρ συστρατηγούντ
οὐδὲν εἶναι τὸν ἀντιστράτηγον· τὰ
γέρα τοῖς ἀπὸ Ἀντωνίου μόνοις μ
τα στᾶσιν ἐψηφισμένα, τοὺς αὐ
στρατευομένους ἀτιμοῦν, καὶ τὸν π
λεμον ὅλως αὐτῷ μὲν αἰσχύνην ἔχ
ἔργῳ δὲ τὴν βουλὴν ἀποχρήσ
ασθαι οἱ κατ᾽ Ἀντωνίου, μέχρι καθ
λωσιν αὐτόν. τοιαῦτα λογιζόμενος
πέκρυπτε, καὶ θύων ἐπὶ τῇ δε
μένῃ ἀρχῇ, πρὸς τὸν στρατὸν ἔφ
,, Καὶ τάδε μοι παρ᾽ ὑμῶν, ὦ σ
,, στρατιῶται, γέγονεν, οὐ νῦν, ἀ
,, ἐξ οὗ τὴν ἀρχὴν ἐδίδοτε· καὶ
,, ἡ βουλὴ δι᾽ ὑμᾶς ἔδωκεν, ὡς
,, ἐμὲ καὶ τούτων ἴστε τὴν χάριν
,, μὲν ὀφλήσοντα, καὶ ἢν οἱ θ
,, παρέχωσιν εὐπραγεῖν, ἀποδώσ
,, τα ἀθρόως. ὁ μὲν οὕτωσι τὸν στρ
τὸν οἰκειούμενος ὑπήγετο· τῶν
ὑπάτων Πάνσας μὲν ἀνὰ τὴν Ἰτ
λίαν ἐξενάγει· Ἵρτιος δὲ τῷ Κα
σαρι τὸν στρατὸν ἐμερίζετο, καὶ
αὐτῷ παρὰ τῆς βουλῆς ἐν ἀπορρ
τῳ λέλεκτο, ἐς τὸ μέρος ᾔτει
δύο τέλη τὰ παρὰ Ἀντωνίου μετα
στάντα, εἰδὼς τάδε ὄντα τοῦ στρατ
τὸ ἀξιολογώτατον· καὶ ὁ μὲν Κα
σαρ ἅπαντα συνεχώρει, μερισά
μενοι δὲ ἐχείμαζον μετ᾽ ἀλλήλω
παρελθόντος δὲ τοῦ χειμῶνος
δη, Δέκιμος μὲν ἔκαμνεν ὑπὸ λι

μο

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

μα, Ἵρτιος δὲ καὶ Καῖσαρ ἐς τὴν
Μτίνην ἐχώρουν, μὴ κάμνοντα
τ λιεκίμου στρατὸν ὁ Ἀντώνιος πα-
ρεσάσσοι· ἀκριβῶς δὲ τῆς Μουτίνης
φρασσομένης ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου,
σπουδῇ μὲν οὐ συνεπλέκοντο ἀν-
τι Πάνσαν περιμένοντες, ἱππομα-
χι δ' ἦσαν πυκναί, πολὺ μὲν
ιόους ἱππέας ἔχοντος Ἀντω-
ί, τοῦ πεδίου δὲ ἡ δυσχέρεια
διὰ χειμάρρους ἐκτεταφρευμέ-
ν τὴν πλεονεξίαν τὸ πλῆθος ἀ-
έρει. καὶ τάδε μὲν ἦν ἀμφὶ τῇ
τινη.

Τὰ δ' ἐν Ῥώμῃ τῶν ὑπάτων οὐ
όντων ὁ Κικέρων ἦγεν ὑπὸ δη-
γορίας, καὶ συνεχεῖς ἦσαν ἐκ-
σίαι, ὅπλα τε εἰργάζετο συν-
γων τοὺς δημιουργοὺς, ἀμισθί,
χρήματα συνέλεγε, καὶ βαρυ-
τάτας ἐσφορὰς τοῖς Ἀντωνίου φί-
λ ἐπετίθει· οἱ δὲ ἑτοίμως εἰσέφε-
ρ ἐκλυόμενοι τὴν διαβολὴν, μέ-
Πούπλιος Οὐεντίδιος ἐστρα-
μένος τε Γαΐῳ Καίσαρι καὶ Ἀν-
ίῳ φίλος ὤν, οὐκ ἤνεγκε τὴν
ὐτηνα τοῦ Κικέρωνος, ἀλλ' ἐς τὰς
ισαρος ἀποικίας ἐκδραμὼν ὡς
ριμος, δύο ἐς τὸν Ἀντώνιον ἀ-
γειρε τέλη, καὶ ἐς τὴν Ῥώ-
συλλαβεῖν Κικέρωνα ἠπείγετο·
μὲν θόρυβός τε ἦν ἄπλετος,
τέκνα καὶ γυναῖκας ὑπεξέφερον
πλείους μετὰ δυσελπιστίας, καὶ ὁ
κέρων τῆς πόλεως ἀπεδεδράκει, καὶ
Οὐεντίδιος μαθὼν, ἐς τὸν Ἀντώνιον
στρεφε· διακλειόμενος δὲ ὑπὸ Καί-
ρός τε καὶ Ἱρτίου, ἐς τὴν Πικηνή-
παρῆλθε, καὶ τέλος ἄλλο συλ-
ίσας, ἐφήδρευε τοῖς ἐσομένοις.

tem hyeme Decimus fame laborabat, ad quem obſidione eximendum Hirtius Mutinam properavit cum Cæſare. Quæ quum 569
arctè obſideretur ab Antonio, ſignis collatis dimicare cum eo non placuit, donec Panſa veniret: equitum tantùm crebra fuere certamina, Antonianis numero ſuperantibus: quod tamen eis parum proderat, quia planities ea crebris interrupta erat torrentibus.

Dum hæc ad Mutinam geruntur, in Urbe per conſulum abſentiam Cicero populum regebat quotidianis fere concionibus, arma parabat gratuita fabrorum opera, pecunias colligebat, vexans Antonianos graviſſimis exactionibus. Hi alacriter conferebant quo minùs paterent calumniis: donec P. Ventidius qui ſub Cæſare ordines duxerat, tunc amicus Antonii, non ferens importunitatem illius, excurrit in deductas à Cæſare colonias: & quia ob virtutem notus apud veteranos erat duabus legionibus revocatis ad Antonii militiam, ad Urbem properavit, Ciceronem comprehenſurus. Tum verò tantus tumultus exortus eſt ut rebus deſperatis paſſim migraretur cum uxoribus & liberis, & Cicero ex Urbe profugeret. Quo cognito, Ventidius iter vertit ad Antonium: ſed quum intercluderetur à Cæſare & Hirtio, in Picenum ſe contulit: ubi novo delectu bito ad unius legionis modum, obſervabat quò res vergeret.

P. Ventidius.

Cicero Roma profugit.

At

Carſuleius.

At Cæſariani Panſæ propinquanti Carſuleium obviam miſerunt cum prætorianis Cæſaris & legione Martia, quo facilius penetraret viarum anguſtias: quas Antonius occupare contempſit, quòd moram tantùm afferrent cupido decernere: & quia nullam egregiam operam expectabat ab equitibus in planitie plus ſatis paluſtri & foſſis interciſa, duas robuſtiſſimas legiones in arundinetis paludis ex utroque anguſti aggeris, per quem via erat, latere diſpoſuit in inſidiis. Ubi verò Carſuleius cum toto exercitu ſuperatis noctu faucibus evaſit, & ſola Martia legio cum quinque aliis cohortibus aggerem ingreſſa eſt, qua parte nihil erat hoſtium, circumſpectantibus utrinque paluſtria, primùm arundinum motus ſuſpicionem injecit, mox & galearum clypeorúmque fulgor intermicuit, quum repentè prætoriani Antonii à fronte exorti ſunt. Ibi Martii circumventi undique, nullo patente effugio, juſſerunt ceteros abſtinere à conflictu, ne ordines ſibi turbarent per imperitiam, prætorianis Antonii prætorianos Cæſaris oppoſuerunt: ipſi bifariam diviſi utrinque paludem ingreſſi ſunt, hinc Panſa, inde Carſuleio ducibus. Sic in duabus paludibus duo ſunt commiſſa prælia medio aggere conſpectum utrinque adimente, in quo prætoriani partium propriam pugnam inierant. Antoniani de Martiis ſui deſertoribus pœnas tanquam

570

Prætorianorum Antonii contra prætorianos Cæſaris conflictus.

οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Καίσαρα, τοῦ Πα
σου μετὰ στρατιᾶς πλησιάζοντος
Καρσουλήϊον αὐτῷ προσέπεμπον
γοντα τὴν Καίσαρος στρατηγί
τάξιν καὶ τὸ Ἄρειον τέλος ἐς βο
θειαν τῆς διόδου τῶν στενῶν· ὁ δὲ Ἀντ
νιος τῶν μὲν στενῶν ὑπερεῖδεν, ὡς
δὲν πλέον ἢ κωλύσων ἐν αὐτοῖς,
πιθυμίᾳ δὲ ἀγῶνος οὐκ ἔχων τ
ἱππεῦσιν ἐλλαμπρύνασθαι διὰ
πεδίον ἑλωδέστερον ὂν καὶ τεταφρ
μένον, δύο ἐνήδρευσε τέλη τὰ ἀρ
στα ἐν τῷ ἕλει, τῆς ὁδοῦ χειροποι
του καὶ στενῆς οὔσης, ἑκατέρωθεν
δόνακι κρύπτων. Καρσουληΐου
καὶ πάντων τὰ στενὰ νυκτὸς διαδρα
μόντων, ἅμα δὲ ἡμέρᾳ μόνοις τ
Ἀρείοις καὶ πέντε ἄλλαις τάξεσιν,
τὴν χειροποίητον ὁδὸν ἐκβαλόντ
ἔτι καθαρεύουσαν πολεμίων, καὶ
ἕλος ἑκατέρωθεν ὂν περισκεπτομ
νων, ὅτε δόναξ κινούμενος ὑπ
πτεύετο, καὶ ἀσπὶς ἤδη που καὶ κρ
νος ἐξέλαμπε, καὶ ἡ στρατηγὶς
τωνίου τάξις αὐτοῖς αἰφνίδιον ἐ
φαίνετο ἐκ τοῦ μετώπου· οἱ δ'
ρειοι περιειλημμένοι τε πανταχόθ
καὶ οὐδαμόσε διαδραμεῖν ἔχοντ
ἐκέλευον, εἰ παραγένοιντο,
συνεφάπτεσθαι σφίσι τῶν πόνων,
μὴ συνταράξειαν αὐτοὺς ὑπὸ ἀ
ρίας, τῇ στρατηγίδι δὲ Ἀντων
τὴν Καίσαρος στρατηγίδα ἀν
τάξαν· αὐτοὶ δὲ ἐς δύο διαιρεθ
τες, ἐνέβαινον ἐς ἑκάτερον τέλος
καὶ αὐτοῖς ἐπεστάτουν τῷ μὲν ὁ Π
σας, τῷ δὲ ὁ Καρσουλήϊος· δύο
τῶν ἑλῶν ὄντων δύο ἦσαν οἱ πόλεμ
τῇ διόδῳ εἰργόμενοι μὴ γινώσκειν
ἀλλήλων, καὶ κατὰ τὴν δίοδον αὐτ
αἱ στρατηγίδες πόλεμον ἄλλον ἐφ'
αὑτῶν ἐπολέμουν. γνώμη δὲ ἦν τοῖς

Ἀντω

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Ἀντίκρυ τοὺς Ἀρείους ἀμυνοῦνται τῆς αὐτομολίας, οἷα προδότας σφῶν γενομένους, τοῖς δ' Ἀρείοις ἐκεῖνοι τῆς ὑπεροψίας τῶν ἐν Βρεντεσίῳ διεφθαρμένων· συνειδότες τε ἀλλήλοις, τὸ κράτιστον ὡς εἴη τῆς ἑκατέρας στρατιᾶς, ἤλπιζον ἐν τῷδε τῷ …ι μόνῳ τὸν πόλεμον κρινεῖν, καὶ …ς μὲν αἰδὼς ἦν τὸ δύο τέλεσιν δι' ἑνὸς ἡσσᾶσθαι, τοῖς δὲ φιλο…α μένοις τῶν δύο κρατῆσαι· οὕ…ω ἀλλήλοις ἐπῄεσαν διωργισμέ…τε καὶ φιλοτιμούμενοι σφίσιν …ον ἢ τοῖς στρατηγοῖς, οἰκεῖον …μενοι τόδε ἔργον, ὑπὸ δὲ ἐμπει… οὔτε ἠλάλαξαν ὡς οὐκ ἐκ…ξοντες ἀλλήλους, οὔτε ἐν τῷ πό…ις αὐτῶν ἀφῆκε φωνήν, οὔτε …, οὔτε ἡσσώμενος· περιόδους δὲ …ἔχοντες οὔτε δρόμους ὡς ἐν ἕλε… τάφροις, ἀραρότως συνίσταν… καὶ οὐδέτεροι τοὺς ἑτέρους ὤσασθαι …μενοι, τοῖς ξίφεσιν ὡς ἐν πά… συνεπλέκοντο, πληγή τε οὐδε…ἦν ἀργὸς, ἀλλὰ τραύματα καὶ … καὶ στόνοι μόνον ἀντὶ βοῆς, ὅ, τε …των εὐθὺς ὑπεξεφέρετο, καὶ ἄλ… ἀντικαθίστατο, παραινέσεων δὲ …κελεύσεων οὐκ ἐδέοντο, δι' ἐμ…ίαν ἕκαστος ἑαυτοῦ στρατηγῶν· …δὲ καὶ κάμοιεν, ὥσπερ ἐν τοῖς …κοῖς, ἐς ἀναπνοὴν ὀλίγον ἀλ…ν διίστατο, καὶ εὐθὺς συνεπλέ…, θάμβος τε ἦν τοῖς νεήλυ…πελθοῦσι τοιάδε ἔργα σὺν εὐ…, καὶ σιωπῇ γιγνόμενα ἐφορῶ…πονουμένων δὲ ὧδε πάντων ὑ…φύσιν ἀνθρωπίνην, ἡ μὲν στρα…ις ἡ Καίσαρος ἅπασα διεφθά…

de proditoribus conabantur ſumere: hi contrà de illis tanquam neglectim paſſis commilitones ſuos contrucidari ad Brundiſium. Conſciiq; ſibi quòd in ipſis ſitum eſſet robur utriuſque exercitus, ſperabant hoc uno conflictu de ſumma rerum decretum iri: alteros pudore incitante ne uni legioni duæ cederent, alteros laudis cupidine, ut ſoli duas vincerent. Sic mutuis incitati odiis & ſuos affectus magis ſequentes quàm ducum imperia, & rem ſuam agi putantes, ut veteranos decebat, nec clamore militari in primo congreſſu uſi ſunt ad perterrendos adverſarios, nec in ipſo conflictu quiſquam vocem emiſit, ſive vinceret, ſive ſuccumberet. Quúmque in ſolo paluſtri & foſſis nulla poſſet eſſe concurſatio, pugnabant in veſtigio, neutris alteros propellentibus, cominus ut in lucta inferentes ictus, nunquam fallente dextera: ita ut continuarentur vulnera, cædes, & pro clamore gemitus, aliis in cadentium locum ſuccedentibus. Nec opus erat monitis aut cohortationibus, quòd ob diutinum rei militaris uſum quiſque ſibi dux eſſet. Quoties verò laſſitudo oboriretur, ſicut in gymnicis certaminibus, utrinque paulululum pedem referebant tantiſper dum reſpirarent, móxque pugnam redintegrabant, magno ſtupore tironum, dum ſic ſervari ordines ſi-…l & ſilentium inſpiciunt. Ita ſupra vires omnibus laborem …ferentibus prætoriani Cæſaris ad unum deleti ſunt: ex Martiis verò

571 Cæſaris prætoriani milites ad unum deleti.

verò hi qui ſub Carſuleio erant, adverſam aciem propulerunt. non turpiter cedentem ſed ſubducentem ſe paulatim: qui verò ſub Panſa erant, eodem modo urgebantur, ſuſtinebant tamen fortiter, donec conſul veruto per ilia ſauciatus, ex pugna elatus eſt Bononiam. Tum verò hac parte cœperunt pedem referre paulatim, móxque concitatiùs ut in fugam. quo viſo tirones turbatis ordinibus refugerunt cum clamore intra vallum, quod Torquatus quæſtor uſui fore credens, dum acies dimicant, perfecerat. Atque ita trepidè tirones in unum confluxerunt, quamvis & ipſi eſſent Italici generis æquè ac Martii tanto plus ad virtutem confert exercitatio quàm genus. At Martii non ſe receperunt intra vallum metu ignominiæ, ſed in proximo ſtantes quamvis defeſſi, expectabant ſi quis aggrederetur, parati ad ultimum eventum decernere: ſed Antonius ab his abſtinuit vitans laborem, tirones verò adortus magnam cædem edebat. Hirtius verò ad Mutinam certior factus de eo prælio, octavo inde lapide, curſim eò pervenit cum altera legione quæ ab Antonio defecerat: jámque veſper appetebat, & victores Antoniani vitulantes revertebantur: quos Hirtius inordinatos ex improviſo nactus eſt, ipſe legionem ducens & inſtructam & viribus integram: illi verò pro tempore inſtauratis ordinibus tum, quoque pugnarunt egregiè ſed ut feſſi

Panſa vulneratus.

Torquatus quæſtor.

Panſæ clades ſub Antonio.

ξη, τῶν δὲ Ἀρείων οἱ μὲν ὑπὸ τῷ Κα
σουληΐῳ μᾶλλον ἐκράτουν τῶν κατ
σφᾶς, οὐκ αἰσχρῶς, ἀλλὰ κατ᾽
ὀλίγον ἐνδιδόντων, οἱ δὲ ὑπὸ τῷ Πα
σᾳ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐβαροῦντο, δι
εκαρτέρουν δ᾽ ὅμως ἐπ᾽ ἴσης ἑκάτε
ροι, μέχρι ὀβελῷ τὴν λαγόνα τρω
θεὶς, ἐς Βονωνίαν ἐξεφέρετο. τότε
οἱ κατ᾽ αὐτὸν ἀνεχώρουν ἐπὶ πόδ
πρῶτον, εἶτα μεταβαλόντες ὀξύτ
ρον ὡς ἐν φυγῇ, καὶ οἱ νεήλυδες
δόντες, ἔφευγον ἀτάκτως καὶ μετ
βοῆς ἐς τὸ χαράκωμα, ὅπερ αὐτο
ἐξείργαστο ὁ ταμίας Τορκουᾶτος συν
στάσης ἔτι τῆς μάχης, ὑπονοήσας ἐ
χρείᾳ γενήσεσθαι. οἱ μὲν δὴ νεήλυδ
ἐς τὸ αὐτὸ ἀτάκτως συνεκλείοντο, Ι
ταλοὶ μὲν ὄντες ὁμοίως τοῖς Ἀρείοι
ἡ δὲ ἄσκησις ἄρα τοῦ γένους ἐς τοσο
τον ἀρετῇ διαφέρει· οἱ δὲ Ἄρειοι ε
εἰσῆλθον μὲν ἐς τὸ χαράκωμα αὐτ
ὑπὸ ἀδοξίας, ἀλλὰ παρ᾽ αὐτὸν
στῆσαν, κατάκοποι δὲ ὄντες, ὡ
μον ὅμως εἴ τις ἐπίοι, μέχρι τ
ἀναγκαίου τέλους διαγωνίσασθαι. Ἀ
τώνιος δὲ τῶν μὲν Ἀρείων ἀπέσχ
το ὡς ἐπιπόνων, τοῖς δὲ νεήλυσιν
πιδραμὼν, πολὺν εἰργάζετο φόν
Ἵρτιος δὲ ἐν Μουτίνῃ τῆς μάχ
πυθόμενος ἑξήκοντα στάδια ἀπεχ
σης, ἵετο δρόμῳ, μετὰ τοῦ ἑτέρ
τέλους τῶν ἀπὸ Ἀντωνίου μεταστά
των· ἤδη τε ἦν ὀψία δείλη, καὶ
νικήσαντες τῶν Ἀντωνίου παιανίζο
τες ἐπανῄεσαν, καὶ αὐτοῖς ὁ Ἵρτιο
ἀσυντάκτοις οὖσιν ἐπιφαίνεται συ
τεταγμένος ὁλοκλήρῳ τέλει καὶ
παθεῖ· οἱ δὲ συνετάχθησαν μὲν α
θις ὑπ᾽ ἀνάγκης, καὶ πολλὰ καὶ πε
τῶνδε ἔργα λαμπρὰ ἀπεδείξαντ
οἷα δὲ ἀκμήτων ἡσσώμενοι κεκμηκό

recei

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

...τες καὶ τὸ πλεῖστον αὐτῶν μάλιστα ...το γὰρ Ἱρτίου διέφθειρε, καίπερ οὐ διώκοντος αὐτοὺς ὑπὸ φόβου τῶν ἑ...ῶν καὶ τῆς ἑσπέρας ἤδη μελαινομέ...ανακέλευσεν αὐτούς, καὶ τὸ ἕλος ἐπὶ ...πλεῖστον ἐπεπλήρωτο ὅπλων τε καὶ ...ν καὶ ἀνδρῶν ἡμιθνήτων καὶ τε...μένων, οἱ δὲ καὶ ἐρρωμένοι σφῶν ...τοῦ κόπου κατεφρόνουν. ἱππεῖς ...τοὺς ἐξ Ἀντωνίου περιθέοντες, πυρσαπτίζον αὐτοὺς δι' ὅλης τῆς ...ς ἀνελέγοντο, καὶ τοὺς μὲν ἀντὶ ... αὐτῶν, τοὺς δὲ σὺν ἑαυτοῖς ...οὺς ἵππους ἀνετίθεντο, ἢ τῆς ...ἀντεχομένους παρεκάλουν πα...ραχάζειν, καὶ βοηθεῖν σφίσιν ἐς ...σωτηρίαν. ὧδε μὲν Ἀντωνίῳ κα...ἠγωνισμένῳ διέφθαρτο ἡ ἰσχὺς Ἵρτιον ἐπελθόντα, καὶ πόλισμα... κώμη παρὰ τὸ πεδίον ἀχαρα...ς· ἀγορὰ Κελτῶν ἡ κώμη κα...ται. ἔπεσον δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἀμ...ὲς ἡμίσεας ἑκατέρων, καὶ ἡ στρα... ἡ Καίσαρος ἅπασα, Ἱρτίου ...γοι. τῇ δ' ἐπιούσῃ ἀνεζεύγνυον ἐν τῇ Μουτίνῃ στρατόπεδα ...ες. γνώμη δ' ἦν Ἀντωνίῳ μὲν ...τοσῷδε πταίσματι μὴ ἐπιχει...τι τοῖς ἐχθροῖς μεγάλῃ μά... μηδ' ἐπιόντων ἀμύνεσθαι, διὰ ...ππέων τὰ ἐφήμερα μόνα ἐν...οχλεῖν, μέχρι παραδῴη Δέ...ν αὐτὸν ἐς ἔσχατον ἤδη λιμοῦ ...μένος. Ἱρτίῳ δὲ καὶ Καίσα...ρα τοῦτο μάλιστα ἐς τὴν μά...πείγεσθαι. ἐπεὶ δ' ἐκτάσσου...ντοῖς ὁ Ἀντώνιος οὐκ ἐπεξῄ...ς τὰ ἐπὶ θάτερα τῆς Μουτίνης ...ακτότερα ὄντα διὰ δυσχέρειαν ...ων, ὡς βιασόμενοι βαρεῖ στρα...παρεσελθεῖν ἐς αὐτήν· καὶ ὁ Ἀν-

recentibus victi ſunt, majore ex parte cæſi hoc poſteriore prælio: quamvis Hirtius eos non perſequeretur timens loca paluſtria, & quia crepuſculum jam erat, receptui cecinit. Palus autem magna ſui parte plena erat armis & cadaveribus, inter quæ ſeminecces jacebant & ſaucii, quidam etiam integri collapſi præ laſſitudine: equites verò Antoniani circumcurſantes, ſuos per totam 572
noctem recolligebant, alios equis ſuis imponentes, alios aſſumentes in terga, quoſdam apprehenſa cauda gradum celerare hortabantur, & ſibi non deeſſe ad effugium. Sic Antonius poſt egregiam pugnam profligatus ſuperventu Hirtii, divertit in vicum ei campo proximum, nullo vallo munitum, cui forum Gallorum nomen eſt. Cecidit utrinque circiter dimidium exercitus, & tota prætoria cohors Cæſaris, ex Hirtianis verò pauci. Sequenti die omnes petierunt caſtra poſita ad Mutinam. Antonius poſt hanc cladem ſtatuerat abſtinere à prælio, etiam hoſtibus laceſſentibus, & tantùm quotidianis equitum incurſationibus hoſtem infeſtare, donec Decimus ad extreman famem jam redactus deditionem faceret. Contrà Hirtius & Cæſar eo magis feſtinabant manus conſerere: & quia non potuerunt hoſtem in aciem elicere, ad diverſam Mutinæ partem levius propter naturam loci ob-
...n ibant, quaſi per vim evaſuri intra mœnia. His Antonius

Antonii clades ſub Hirtio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

tunc quoque ſolos immiſit equites. Quúmque etiam ex adverſo his occurriſſet ſolus equitatus conſulis, reliquus exercitus quà occeperat pergeret, Antonius ne amitteret Mutinam, duas legiones produxit: tum agmen cupidè ſe in hoſtem vertit, atque ita commiſſum eſt prælium. Antonius interea legiones reliquas ciebat è caſtris aliis: quæ quum ad repentinum motum cunctantius ut è longinquo procederent, Cæſarianis obtigit victoria. Hirtius etiam in Antonii caſtra irrupit, & circa prætorium pugnans cecidit: tum Cæſar accurrens corpore ſimul & hoſtium caſtris potitus eſt, ſed mox repulſus ab Antonio, utrique in armis pernoctarunt. Antonius altera jam clade accepta, confeſtim amicos in conſilium advocat, qui ſuadebant perſtare in continuandæ obſidionis propoſito, abſtinendo à certamine: nam & cladem non majorem eſſe acceptam quàm redditam, & Hirtium cecidiſſe, Panſam verò laborare ex vulnere: ſe equitatu præſtare, Mutinam extrema fame coactam, brevi deditionem facturam. Antonius fortuna adverſante timens ne Cæſar, ſicut pridie conatus fuerat, evaderet intra mœnia: aut ſe circumvallaret, ut facilè poterat, in tanta operarum copia, atque ita equitatum inutilem redderet: Periculum eſt, inquit, ne Lepidus & Plancus me pro victo contemnant: quòd ſi abſcedamus à Mutina, continuò nc

Cæſaris victoria. Hirtii interitus.

573

τώνιος αὐτῶν ἐξήπτετο τοῖς ἱπ
πεῦσι καὶ τότε μόνοις· ἀμυνομένων
κἀκείνων αὐτὸν ἱππεῦσι μόνοις,
τῆς ἄλλης στρατιᾶς χωρούσης ἐφ' ἃ
ἐβούλοντο, δείσας ὁ Ἀντώνιος π
ερὶ τῇ Μουτίνῃ, ἐξῆγε δύο τέλη·
δὲ ἠθέντες ἐπέστρεφον καὶ ἐμάχον
ἄλλα δὲ Ἀντωνίου τέλη καλοῦντ
ἐκ τῶν ἄλλων στρατοπέδων, ὧν καὶ βρ
αδέως ὡς ἐν αἰφνιδίῳ τε μετακλή
καὶ μακρόθεν ἰόντων, ἐκράτουν
τοῦ Καίσαρος τῇ μάχῃ. Ἵρτι
δὲ καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον ἐσήλατο
Ἀντωνίου, καὶ περὶ τὴν στρατηγί
σκηνὴν μαχόμενος ἔπεσε, καὶ
τοῦ τό τε σῶμα ὁ Καῖσαρ ἐσδρ
μὼν ἀνείλετο, καὶ τοῦ στρατοπέ
κατέσχεν, ἕως μετ' ὀλίγον ἐξεώ
πρὸς Ἀντωνίου· διενυκτέρευσαν
καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις ἑκάτεροι·
Ἀντώνιος δὲ δευτέρας τῆσδε συμπε
πληγῆς, συνεβουλεύετο τοῖς φί
εὐθὺς ἀπὸ τοῦ πόνου, καὶ τοῖς μὲν ἐ
κει τῆς προτέρας αὐτὸν γνώμης ἐ
σθαι πολιορκοῦντι Μουτίνην,
μάχην ἐκπεξιόντα· τότε γὰρ
θος ὅμοιον ἀμφοῖν γεγενῆσθαι
Ἵρτιον ἀνῃρῆσθαι, καὶ Πάνσαν νο
καὶ σφᾶς τοῖς ἱππεῦσι πλεονεκτ
Μουτίνην τε ἐς ἔσχατον ἀφῖχθαι
μοῦ, καὶ εὐθὺς ἐνδώσειν· οὐδὲ μ
ρεσκε τοῖς φίλοις, καὶ ἦν τὰ ἀ
στα. ὁ δὲ Ἀντώνιος ἤδη θεοῦ β
πτοντος, ἐδεδίκει μὴ ἐς τὴν Μ
τίνην ὁ Καῖσαρ, ὥσπερ ἐχθὲς
πιχειρήσας ἐσδράμοι, ἢ αὐτὸν
χειρήσειε περιτειχίζειν πλέον ἔχω
ἐργασίμων, ἐν ᾧ καὶ τῶν ἱππέων
γιγνομένων ἡμῖν ἀχρήστων, ὑπ
ψεταί με Λέπιδος καὶ Πλάγκ
ἡττώμενον· εἰ δὲ Μουτίνης ἐξαν

…ῶν, Οὐεντίδιός τε ἡμῖν αὐτίκα
…ωπίας, τρία τέλη φέρων ἐκ τῆς
Πικηνίτιδος, καὶ Λέπιδος καὶ Πλάγ-
…κος ἐρρωμένως οἱ συμμαχήσουσι.
…ταῦτα ἔλεξεν, οὐκ ἄτολμος ἐν
…τε κινδύνοις ἀνὴρ, καὶ εἰπὼν, εὐ-
…θὺς ἀνίστατο, καὶ ὥδευεν ἐπὶ τῶν Ἄλ-
…πεων.

Δεκίμῳ δὲ ἀπαλλαγέντι τῆς πο-
…λιορκίας ὁ φόβος ἐς τὸν Καίσαρα
…λάσσετο. τῶν γὰρ ὑπάτων ἐκ-
…ποδῶν γενομένων ὡς ἐχθρὸν ἐδεδί-
…ει. τάς τε οὖν γεφύρας τοῦ ποτα-
…μοῦ διέκοπτε πρὸ ἡμέρας, καὶ κε-
…ωνας ἐς τὸν Καίσαρα ἀποστέλλων,
…μαρτύρει μὲν ὡς αἰτίῳ τῆς σωτη-
…ρίας, ἠξίου δὲ μέσον ἔχοντα τὸν πο-
…ταμὸν, ἐς λόγους οἱ συνελθεῖν ἐπὶ
…μάρτυσι τοῖς πολίταις· πείσειν γὰρ
…δαιμόνιον αὐτὸν ἔβλαψεν ἐς τὴν
…σπερος ἐπιβουλὴν ἐπηγμένον ὑφ'
…ων. Καίσαρος δὲ τοῖς ἥκουσιν
…ρινομένου τε πρὸς ὀργὴν, καὶ
…χάριν ἣν διδῶσιν οἱ Δέκιμος
…ουμένου, οὐ γὰρ Δέκιμον ἐγὼ
…ειμι περισώσων, ἀλλ' Ἀντωνίῳ
…μήσων, ᾧ μὴ καὶ συναλλαγῆ-
…ναί ποτε θέμις· Δεκίμῳ δὲ ἡ φύ-
…σις οὐδὲ ἐς ὄψιν ἢ λόγους ἐλθεῖν ἐπι-
…τρέπει, σωζέσθω μέντοι μέχρι τοῖς
…ἄστει δοκεῖ. πυθόμενος τούτων
…κιμος, ἔστη τε περὶ τοῦ ποτα-
…μοῦ καὶ καλῶν ὀνομαστὶ τὸν Καίσα-
…σιῷ βοῇ τὰ γράμματα τῆς βου-
…ἀνεγίνωσκε διδούσης οἱ τὴν Κελ-
…ῦ ἡγεμονίαν, ἀπηγόρευέ τε Καί-
…χωρὶς ὑπάτων μὴ περᾶν τὸν
…ποταμὸν ἐς ἀλλοτρίαν ἡγεμονίαν,
…ὲ ἐπὶ Ἀντώνιον ἔτι χωρεῖν, αὐ-
…γὰρ αὐτὸν διώκων ἀρκέσειν. ὁ

præſtò erit Ventidius ducens è Piceno tres legiones, & Lepidus ac Plancus pro ſocietate validas opes ad hoſtem debellandum nobis conferent. Hæc locutus vir in periculis intrepidus ſtatim iter verſus Alpes ingreſſus eſt.

Antonius Mutinæ obſidionem relinquit.

Decimus, obſidione exemptus, metuere ſibi cœpit à Cæſare: ſublatis enim conſulibus ut inimicum timebat. Itaque ante diem rupto ponte fluminis, in lembo ad Cæſarem miſit, qui gratias tanquam ſervatori agerent, poſtularéntque ut in ripam adverſam procederet ad colloquium arbitris civibus: ſe enim declaraturum, infelicitatis ſuæ magis quàm culpæ fuiſſe conſpirationem illam cum ceteris. Quúmque Cæſar hoc audito iratè reſpondiſſet, nullam ſe repoſcere gratiam, nec ad eum ſervandum ſe veniſſe, ſed ad bello perſequendum Antonium, nefarium & perpetuum hoſtem patriæ: ceterùm ut in colloquium admittat Decimum, pietatem non ſinere: ſe tamen non obſtare quominus ſit incolumis, quandiu magiſtratibus urbanis placuerit. His cognitis Decimus prodiit ad fluvium, vocatóque nominatim Cæſare, clara voce de ſcripto recitavit ſenatuſconſultum, quo Galliam provinciam acceperat, eíque denuntiavit ne trajecto fluvio ſine conſulibus alienam provinciam invaderet, néve contra Antonium ulterius

Decimus à Cæſare colloquium petit.

…cederet: ſe enim ad eum perſequendum ſufficere. Ille quamvis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

vis ſciret ſenatum ei hos animos addere, poſſétque unico juſſo eum in ſuam poteſtatem redigere, tamen adhuc abſtinuit: &
574 ad Panſam profectus Bononiam, rem omnem ſenatui perſcripſit: idem & Panſa fecit. Cicero in Urbe has literas pro concione recitavit ut conſulis, alteras Cæſaris in ſenatu ſolummodo. Retulit etiam ut ob profligatum Antonium ſupplicationes quinquaginta dierum decernerentur ex S. C. quot neque Gallico tumultu unquam, neque alio bello decretæ fuerant. Exercitum conſulum Decimo dandum cenſebat, quamvis Panſa etiam tum ſuperſtite (jam enim deploratus fuerat) & imperium ſoli Decimo committendum contra Antonium, votáque publicè nuncupanda pro ejus victoria: tanto furore præter decorum concitus erat in Antonium. Rurſúmque poſtulavit ut duabus legionibus, quæ ab Antonio defecerant, ex ærario repræſentarentur illi promiſſi quinquies milleni ſeſtertii victoriæ nomine, quaſi jam debellatum eſſet: utque perpetuum jus haberent coronas frondeas geſtandi feſtis diebus: Cæſaris autem nec nomine tenus facta eſt mentio in eo S. C. ita ſtatim contemnebatur, quaſi ſublato jam Antonio. Lepidum etiam & Plancum atque Aſinium per literas juſſerunt bellum inferre Antonio.

In Antonium quid decerni velit Cicero & quid in gratiam Decimi Bruti.

Cæſaris contemptus.

δὲ ᾔδει μὲν ὑπὸ τῆς βουλῆς αὐ εἰς τήνδε τὴν θρασύτητα αὐξαμένον, δυνηθεὶς δ' ἂν ἐκ προστάματος ἑλεῖν, ἐφείδετο ἔτι, καὶ π τὸν Πάνσαν ἐς Βονωνίαν τραπεὶς, γράφε τῇ βουλῇ περὶ ἁπάντων· γράφε δὲ καὶ Πάνσας. καὶ Κικέρων Ῥώμῃ τὰ μὲν ἐς τὸν δῆμον ἀνεγι σκεν ὡς ὑπάτου, τὰ δὲ τοῦ Καίσ ρος τῇ βουλῇ μόνον· θυσίας τε ἐ Ἀντωνίῳ πεντήκοντα ἡμερῶν ἐπισ ἐψηφίζετο, ὅσας οὔτε ἐπὶ Κελτ οὔτε ἐπὶ ἄλλῳ πολέμῳ ποτὲ ἐψηφ σαντο Ῥωμαῖοι, καὶ τὸν στρατὸν τ ὑπάτων ἐδίδου Δεκίμῳ, καίπερ τι Πάνσα περιόντος (ἤδη γὰρ ἀπ εγινώσκετο) στρατηγόν τε τὸν Δε μον ἀπέφηνεν ἐπ' Ἀντωνίῳ μ εἶναι, καὶ εὐχὰς δημοσίας ἐποι Δέκιμον Ἀντωνίου περιγενέσθαι· τοσοῦτον ἦν οἶστρος αὐτῷ κατὰ Ἀντ νίου καὶ ἀπειροκαλία, ἐδίδου αὖθις τοῖς δύο τέλεσι τοῖς ἀπὸ τωνίου μεταστᾶσι τὰς ἑκάστῳ πε πεσχημένας παρὰ τοῦ κοινοῦ Ῥ μαίων ἐπινικίους δραχμὰς πεντα χιλίας, ὡς ἤδη νενικηκόσι, καὶ φανον αὐτοὺς ἐν ταῖς ἑορταῖς θαλλοῦ περιθέσθαι· περὶ δὲ Καί ρος οὐδὲν ἦν ἐν τοῖς γραφομέν οὐδὲ τοὔνομα ὅλως· οὕτως αὐτ κατεφρονεῖτο, ὡς Ἀντωνίου κα ρημένου. ἔγραφον δὲ καὶ Λεπίδῳ κ Πλάγκῳ καὶ Ἀσινίῳ πολεμεῖν, πως πλησιάσειαν Ἀντωνίῳ. καὶ δὲ μὲν ἦν τὰ ἐν Ῥώμῃ.

Πάνσας δ' ἐκ τοῦ τραύματ ἀποθνήσκων, Καίσαρα οἱ παρε ,, σατο καὶ εἶπεν, Ἐγὼ τῷ σῷ πα ,, φίλος ἦν ὡς ἐμαυτῷ, ανα

Panſæ moribundi ad

Interea Panſa, ex vulnere moriturus, accerſito Cæſari hæc xit, Ego tuo patri tam amicus fui quàm mihi ipſe, mortu

,, θ

θέντι δ' οὐκ εἶχον ἐπαμύνειν, οὐδὲ τοῖς πλείοσι μὴ συνίστασθαι, οἷς γε δὴ καὶ σὺ καλῶς ποιῶν ὑπήκουσας, καίτοι στρατὸν ἔχων. δείσαντες δ' ἐν ἀρχῇ σὲ καὶ Ἀντώνιον φιλοτιμότατον, κἀκεῖνον ἐς τὴν Καίσαρος γνώμην φανέντα, διαφερομένοις ὑμῖν ἐφήσθησαν, ὡς ἐς ἀλλήλους συντελευτησομένοις· ἐπεὶ δέ σε καὶ στρατοῦ δεσπότην εἶδον, προσεποιοῦντο εὐπρεπέσι καὶ ἀσθενέσι τιμαῖς, οἷα μειράκιον· σοβαρωτέρου δὲ σοῦ καὶ ἐγκρατεστέρου τιμῆς τότε μάλιστα ὀφθέντος, ὅτε τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τοῦ στρατοῦ σοι διδομένην οὐκ ἐδέξω, διεταράχθησαν, καὶ συστρατηγεῖν σε ἡμῖν ἀπεφήναντο, ἵνα σου τὰ δύο τέλη τὰ πρακτικώτερα ἀποσπάσωμεν, ἐλπίσαντες ἡττηθέντος ὑμῶν τοῦ ἑτέρου, τὸν ἕτερον ἀσθενέστερόν τε καὶ μόνον ἔσεσθαι, καὶ μετ' αὐτὸν ἤδη πᾶσαν τὴν Καίσαρος ἑταιρείαν ἀνελόντες, ἀνάξειν τὴν Πομπηίου. τόδε γάρ ἐστιν αὐτοῖς τῆς γνώμης τὸ κεφάλαιον· ἐγὼ δὲ καὶ Ἵρτιος τὸ προστεταγμένον ἐποιοῦμεν ἄχρι συστεῖλαι τὸν Ἀντώνιον ἐπιπολάζοντα ὑπεροψίᾳ· ἡττηθέντα δέ σοι συναλλάσσειν ἐπενοοῦμεν, ἐς τὴν Καίσαρος φιλίαν τόδε χαριστήριον ἔχοντες ἀποδοῦναι, καὶ ὄργανον τῇ μοίρᾳ χρησιμώτατον γενόμενον ἐς τὰ μέλλοντα· τοῦτο δ' οὐκ ἦν ἐκφέρειν σοι πρότερον, ἡττημένου δὲ νῦν Ἀντωνίου, καὶ Ἱρτίου τεθνεῶτος, κἀμὲ τοῦ χρεὼν ἀπάγοντος, ἐν καιρῷ λέλεκται, οὐχ ἵνα μοι γινώσκῃς χάριν ἀποθανόντι, ἀλλ' ἵνα σὺν δαιμονίᾳ μοίρᾳ γενόμενος, ὡς τὰ ἔργα ὑποδείκνυσι.

autem ulciſci non fuit mihi integrum, neque non conſentire cum pluribus, quorum autoritati tu quoque ut debuiſti, obſecutus es, quamvis haberes exercitum. Qui principio timentes te ac Antonium, & ipſum Cæſari ſtudioſiſſimum, veſtra diſſenſione gaviſi ſunt, putantes utrumque mutua conflictatione periturum: ubi verò etiam te exercitum habere viderunt, alliciebant ſpecioſis & exigui momenti honoribus, ut adoleſcentulum: ſed poſtquam animoſum te ac moderatum ſenſerunt, tum quum oblatum ab exercitu magiſtratum accipere noluiſti, territi juſſerunt te pari nobiſcum jure habere imperium, ut duas legiones rebus gerendis aptiſſimas à te diſtraheremus, quòd ſperarent altero noſtrum victo, alterum debiliorem & ſolum fore: atque ita ſublatis omnibus Cæſarianis, Pompeianos redituros ad tractationem reipublicæ: hæc enim eſt eis conſiliorum ſumma. Ego verò & Hirtius mandata fecimus, donec reprimeremus Antonii nimiam ſuperbiam: victum autem cogitabamus tibi reconciliare, ut hanc amicitiæ gratiam referremus Cæſari, & partibus noſtris conſuleremus in poſterum. Hoc conſilium indicari tibi non expediebat antea: nunc victo Antonio, Hirtio mortuo, me in fata concedente, opportunè prolatum eſt: non ut mihi defuncto habeas gratiam, ſed ut felici genio natus,

Cæſarem verba.

575

Aperit Cæſari conſilium ſenatus de ipſo & Antonio.

Hirtius & Panſa Cæſaris amici.

tus, ſicut conjicere licet ex tuis geſtis, ſcias quid tibi ſit utile, ſimulque meam ac Hirtii tum voluntatem tum neceſſitatem. Exercitum igitur quem nobis dediſti, æquum eſt reddi tibi, idque facio: tirones autem ſi potes retinere, etiam hos tibi tradam: quòd ſi nimis verentur ſenatum, quando præfecti eorum ut obſervarent nos miſſi ſunt, & invidioſum parúmque tempeſtivum tibi videtur eos accipere, Torquatus accipiet. His dictis, & tironibus quæſtori traditis, exſpiravit. Porrò quæſtor ex mandato ſenatus Decimo eos tradidit. Hirtium & Panſam Cæſar illuſtri honoratóque funere in Urbem miſit.

Hirtius & Panſæ funus.

Per idem tempus in Syria Macedoniáque hæc geſta ſunt. C. Cæſar quum per Syriam iter faceret, legionem in ea reliquerat, jam tum de Parthico bello cogitans: hujus curam Cæcilius Baſſus habebat, præfecturæ verò dignitas erat penes Sex. Julium gentilem Cæſaris, adoleſcentem, qui voluptatibus vacans legionem indecenter ſecum circumducebat. Id reprehendentem Baſſum aliquando rejecit cum contumelia: & aliquanto pòſt quum vocanti obediret tardius, juſſit eum attrahi. In eo tumultu quum ad manus ventum eſſet, exercitus non ferens inſolentiam, jaculis confixit Julium: móxque ſecuta eſt pœnitentia & metus à Cæſare. Itaque conjurarunt, ni venia fidéſque ſibi daretur, uſque ad mortem ſe dece

Cæcilius Baſſus. **Sex. Julius.** **Ejus contumelia in Baſſum.** **Ejus interitus.**

„ σι, τά τε σαυτοῦ συμφέροντα ;
„ γνώσκῃς, καὶ τὴν ἐμὴν καὶ Ἱρτ
„ περιαίρεσιν τε καὶ ἀνάγκην. τ
„ οὖν ςρατὸν ὃν αὐτὸς ἡμῖν ἔδωκ
„ εὐπερίφασιςον ἀποδοῦναί σοι,
„ παραδίδωμι. τοὺς δὲ νεήλυδας
„ μὲν καθέξεις λαβών, καὶ τούσδε
„ παραδώσω· εἰ δὲ τεθήπασι τ
„ βουλὴν ἀμέτρως, ὅτι καὶ οἱ ἀ
„ χοντες αὐτῶν φύλακες ἡμῖν
„ πέμφθησαν εἶναι, καὶ τό, τε ἔρ
„ ἐπίφθονον ἔςαι σοι, καὶ παρὰ τ
„ δέοντος ἐξανιςησί σε, ὁ ταμι
„ παραλήψεται Τορκουάτος. Τα
τα εἰπών, καὶ τῷ ταμίᾳ τοὺς νεήλ
δας ἐγχειρίσας, ἀπέθανε. καὶ τ
δὲ μὲν ὁ ταμίας, καθὰ προσέτατ
ἡ βουλή, Δεκίμῳ παρεδίδου, Ἱ
τιον δὲ καὶ Πάνσαν ὁ Καῖσαρ ἐπιφ
νῶς ἔθαπτε, καὶ ἐς Ῥώμην ἐπ
πε μετὰ τιμῆς.

Τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ περί τε Σ
ρίαν καὶ Μακεδονίαν τοιάδε ἐγίγνε
Γάϊος Καῖσαρ ὅτε Συρίαν διώδ
τέλος ἐν αὐτῇ καταλελοίπει, τ
Παρθυαίους ἤδη διανοούμενος, τ
του τὴν μὲν ἐπιμέλειαν Κεκίλ
Βάσσος εἶχε, τὸ δὲ ἀξίωμα Ἰ
λιος Σέξςος μειράκιον αὐτοῦ Κ
σαρος συγγενὲς, ὅπερ ἐκδιαιτ
μενον ἐς τρυφὴν τὸ τέλος ἀσχημ
νως ἐπήγετο πανταχοῦ· μεμψαμ
δὲ τῷ Βάσσῳ ποτὲ ἐνύβρισε, καὶ κ
λῶν αὐτὸν ὕςερον, ἐπεὶ βραδέως ὑ
ήκουσεν, ἄγειν ἐκέλευσεν ἑλκοντ
θορύβου δὲ καὶ πληγῶν γινομένων,
ςρατιὰ τὴν ὕβριν οὐ φέρουσα,
Ἰούλιον κατηκόντισε, καὶ εὐθὺς
μετάνοια, καὶ δέος ἐκ τοῦ Καίσαρ
συνομώσαντες οὖν, εἰ μή τις α
τοῖς συγγνώμη καὶ πίςις γένοιτο, μ

…ου θανάτου διαγωνιεῖσθαι, καὶ ἐς
…ὸ Βάσσον ἀναγκάσαντες, ἄλλο
…ιέλεξαν τέλος καὶ συνεγύμνασαν.
…ὲν μὲν τισὶ περὶ τοῦ Βάσσου δοκεῖ,
…ίωνι δὲ, ὅτι τῆς Πομπηΐου στρα-
…ς γενόμενος, καὶ μετὰ τὴν ἧτταν
…ιωτεύων ἐν Τύρῳ, διέφθειρε τι-
…α τοῦ τέλους, διεχρήσαντο τὸν Σέξ-
…, καὶ τῷ Βάσσῳ σφᾶς ἐνεχείρι-
… ὁποτέρως δ᾽ ἐγένετο, Ξέστιον
…ύλκον εἶδε μετὰ τριῶν τελῶν ἐπι-
…φθέντα σφίσιν ὑπὸ τοῦ Καίσα-
…ς ἐγκρατῶς ἀπεμάχοντο, ἕως ὁ
…λκος ἐπεκαλεῖτο Μινούκιον Κρί-
…ον ἡγούμενον Βιθυνίας, καὶ ἀφίκε-
…ὶ αὐτῷ βοηθῶν ὁ Κρίσπος τέλε-
…ἄλλοις τρισίν. ὡς δὲ ὑπὸ τού-
… ἐπολιορκοῦντο, ὁ Κάσσιος
… ἐπείξει καταλαβὼν, τά τε τοῦ
…σου δύο τέλη παρελάμβανεν
…ικα, καὶ τὰ τῶν πολιορκούντων
…ὸν ἐξ φιλίας τε παραδόντων, καὶ
…ἐνθυπεύτατα κατηκόων γενομένων·
…φιστο γὰρ, ὥς μοι προείρηται,
…τους ὑπακούειν Κασσίῳ τε καὶ
…τῳ. ἄρτι δὲ καὶ Ἀλλιηνὸς ὑπὸ
…οβέλλα πεμφθεὶς ἐς Αἴγυπτον,
…νῆγεν ἐξ αὐτῆς τέσσαρα τέλη τῶν
…ὸ ἥσσης Πομπηΐου τε καὶ Κράσ-
…διαρριφέντων, ἢ ὑπὸ Καίσα-
… Κλεοπάτρᾳ καταλελειμμένων,
…αὐτὸν ὁ Κάσσιος οὐδὲν προεπι-
…μενον, ἐν τῇ Παλαιστίνῃ περιέ-
…τε, καὶ ἠνάγκασεν αὐτῷ προσ-
…αι δείσαντα τοῖς τέσσαρσι μά-
… πρὸς ὀκτώ. ὧδε μὲν δὴ Κάσ-
… ἐκ παραδόξου δυώδεκα τελῶν
…ως ἐκράτει, καὶ Δολοβέλλαν ἐκ
…σίας σὺν δύο τέλεσιν ἐλόντα

taturos: coacto etiam Baſſo ut fieret ejus conjurationis ſocius, ex novo delectu alteram legionem confecerunt, & aſſueſfecerunt eiſdem quibus ipſi utebantur exercitiis. Hæc de Baſſo quidam produnt: Libo verò, militaſſe illum Pompeii auſpiciis: quo victo privatum egiſſe Tyri, corruptiſque quibuſdam legionariis effeciſſe ut interfecto Sexto ipſum ſibi ducem aſſumerent.

Libo de Baſſo quid prodat.

Utcunque eſt, Sextius Murcus cum tribus legionibus à Cæſare contra eos miſſus, magna vi repulſus eſt, donec Minutius Criſpus è Bithynia cui præerat vocatus cum aliis tribus legionibus venit in ejus auxilium.

Sextius Murcus.

Minutius Criſpus.

Ab his quum illæ duæ legiones obſidione premerentur, ſuperveniens repentè Caſſius obſeſſos in fidem recepit, ſimulque alias ſex earum oppugnatrices in partes ſuas & amicitiam pellexit, quibus pro conſulari poteſtate præeſſet.

Caſſius.

Nam ſenatuſconſulto edictum fuerat omnibus, ſicut jam diximus, ut Caſſii Brutique imperata facerent: nec multo antè Albienus à Dolobella miſſus in Ægyptum, reduxerat inde quatuor legiones, Pompeii Craſſique cladis reliquias, aut ex eorum numero qui Cæſare diſcedente apud Cleopatram reſederant. Hunc Caſſius in Palæſtina ex improviſo circumvenit, coegítque ſuis partibus accedere, non auſum quatuor ſuas opponere octo
…onibus: atque ita præter opinionem duodecim in univerſum
…tus, Dolobellam cum duabus ex Aſia venientem, & Laodiceæ

Senatuſconſultum in gratiam Caſſii & Bruti.

Albienus.

Dolobella Laodiceæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

obſeſſus à Caſſio & oppugnatus.

diceæ tanquam amicum receptum, obſedit & oppugnavit: id quod ſenatui auditu pergratum fuit. De Macedonia verò Cajus Antonii frater cum Bruto contendebat fretus una legione, & quòd impar eſſet, ei ſtruxit inſidias: quas quum evaſiſſet Brutus, viciſſim eum excepit inſidiis, cum toto exercitu, nec tamen ulla re læſit: ſed ſuos juſſit ut conſalutarent adverſarios: quúmque illi nec reſalutarent, nec ſalutationem acciperent,
577 incolumes paſſus eſt elabi ex inſidiis: circumductóque per alias vias exercitu, in præruptis locis deprehenſos rurſum non eſt aggreſſus, ſed ſalutavit: tum verò ut parcentem civibus, & dignum exiſtimatione qua habebatur mitis & ſapiens, admirati ſunt & reſalutarunt, tranſierúntque ad eum. Cajus quoque ſe dedidit, & erat apud eum in pretio, donec convictus ſæpe ſollicitaſſe exercitum ad defectionem, occiſus eſt. Ita & Brutus copias auxit ad ſex legionum numerum: laudatáque virtute Macedonum, duas ex eis legiones uno delectu confecit, & Romano more in armis exercuit.

Caii, fratris Antonii, interitus.

Dum hæc in Syria Macedoniáque geruntur, in Italia Cæſar putans ſe affectum contumelia, quòd non ipſe, ſed Decimus electus ſit imperator ad gerendum bellum cum Antonio, diſſimulata ira triumphum ob rem feliciter geſtam petiit: contemptus autem à ſenatu, quaſi majora quàm pro ætate appetere

τε, καὶ ἐς Λαοδίκειαν ὑπὸ οἰκ-
τητος ἐσδεχθέντα περικαθήμενος
ἐπολιόρκει· καὶ ἡ βουλὴ μαθοῦσα
φήδετο. Μακεδονίας δὲ πέρι Γ
Ἀντώνιος ὁ Ἀντωνίου Μάρκου ἀ-
δελφὸς Βρούτῳ διεφέρετο, καὶ ἐπολ
τέλος ἔχων ἓν ὁπλιτῶν, καὶ τὸν Ι
τον ἡσσώμενος ἐνήδρευσεν· ὁ δὲ
φυγὼν ἀντενήδρευσε, καὶ οὐδὲν εἰρ-
γάσατο ἀποληφθέντας, ἀλλὰ ἀσ-
πάσασθαι τῷ ἰδίῳ στρατῷ τοὺς ἐναν-
τίους προσέταξε· τῶν δὲ οὐκ ἀντασπα-
ζομένων, οὐδὲ τὴν πεῖραν ἐνδεξα-
μένων, μεθῆκεν ἀπαθεῖς ἐκ τῆς ἐ-
νέδρας ἀπιέναι· κατὰ δὲ ἄλλας ὁδ
περιελθὼν, αὖθις ἐν ἀποκρήμνοις
κατέστησε, καὶ πάλιν οὐκ ἐπεχείρησ
ἀλλ' ἠσπάσατο· οἱ δὲ ὡς πολί-
τε περιφειδόμενον, καὶ τῆς δόξης
ἄξιον ἧς εἶχεν ἐπὶ σοφίᾳ τε καὶ πρᾳ-
ότητι, ἠγάσαντο καὶ ἀντησπάσαντο,
καὶ ἐς αὐτὸν μετεβάλοντο· ἐπέτρε
δὲ καὶ ὁ Γάϊος ἑαυτὸν, καὶ ἦν ἐν
τιμῇ παρὰ Βρούτῳ, μέχρι τὸν στ
τὸν πολλάκις διαφθείρων ἐλεγχθ
ἀνῃρέθη. οὕτω μὲν δὴ καὶ Βρούτῳ
τῶν προτέρων στρατῶν ἓξ ἐγίγνετο
λη, καὶ Μακεδόνας ἐπαινῶν,
τέλη κατέλεξεν ἐξ αὐτῶν, καὶ
τὸν Ἰταλικὸν τρόπον καὶ ταῦτ
γυμνάζετο.

Τοιαῦτα μὲν δὴ καὶ τὰ περὶ Σ
ρίαν καὶ Μακεδονίαν ἦν. ἐν δὲ
Ἰταλίᾳ ὁ Καῖσαρ ἐν ὕβρει θέ
νος, ἀντὶ οὗ Δέκιμον ᾑρῆσθαι στ
τηγὸν ἐπὶ Ἀντωνίῳ, τὴν μὲν ὀργ
ἐπέκρυπτε, θρίαμβον δ' ἐπὶ τ
εἰργασμένοις ᾔτει· καταφρονού
νος δὲ ὑπὸ τῆς βουλῆς ὡς πρεσ
τερα τῆς ἡλικίας ἐπινοῶν, ἔδει

ἡ διαφθαρέντος Ἀντωνίου μᾶλ-
ον ἔτι καταφρονηθείη, καὶ τοὺς ἐς
υτὸν συμβάσεις ἐπόθει, καθὰ καὶ
άνσας αὐτῷ διεσήμαινεν ἀποθνή-
σκων. τούς τε οὖν ἀλωμένους ἐκ τῆς
κείνου στρατιᾶς ἡγεμόνας ἢ στρατιώ-
ας ἐφιλανθρωπεύετο, καὶ τοῖς ἰ-
οις ἐγκατέλεγεν, ἢ τοὺς ἐθέλοντας
υτῶν ἐς τὸν Ἀντώνιον ἔπεμπεν, ὡς
δὲ ἐχθρὸς ἀνηκέστου πρὸς αὐτὸν
ντα, Οὐεντιδίῳ τε τῷ Ἀντωνίου
ίλῳ μετὰ τριῶν τελῶν ὄντι πα-
ρεστρατοπεδεύσας, καὶ δέος ἐμβα-
ὼν, ἔπραξε μὲν οὐδὲν πολέμιον,
ἰδοῦ δὲ ὁμοίως συνεῖναί οἱ, ἢ ἐς
Ἀντώνιον ἀδεῶς ἀπιέναι μετὰ τοῦ
ατοῦ, καὶ μέμψατο τῆς ἐς τὸ κοι-
ν συμφέρον ἀγνωσίας· ὧν Οὐεν-
δίος συνεὶς, ἐς τὸν Ἀντώνιον ἀπῄει.
δὲ Καῖσαρ καὶ Δέκιον τὸν τινα ἡγε-
μόνων Ἀντωνίου περὶ Μουτίνην λη-
φθέντα διὰ τιμῆς ἄγων μεθῆκεν,
θέλει, πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἀπιέ-
αι, καὶ πυνθανομένῳ περὶ τῆς ἐς τὸν
Ἀντώνιον γνώμης, πολλὰ ἔφη σύμ-
λα τοῖς εὖ φρονοῦσιν ἐξενηνοχέναι,
ῖς δ᾽ ἄφροσιν οὐδὲ τὰ πλείονα
κέσειν. Ἀντωνίῳ μὲν δὴ τάδε ὁ Καῖ-
σαρ ἐνεσήμαινε· Λεπίδῳ δὲ καὶ Ἀσι-
ῳ σαφέστερον ἔτι περὶ τῆς ἐς αὐτὸν
βρεως, καὶ τῆς τῶν σφαγέων ἀθρόας
ἀναγωγῆς ἐπέστελλεν, ἐκφοβῶν αὐ-
ς, μὴ ἐς χάριν τῆς Πομπηϊανῆς
αιρείας καθ᾽ ἕνα τῶν Καίσαρος ἕ-
στος ὁμοίως Ἀντωνίῳ πάθοι, κα-
ἵνα δι᾽ ἀφροσύνην καὶ ὑπεροψίαν
ἰδὲ τοῦ δέους τάδε παθόντι· ἠξίου
ἐς μὲν εὐπρέπειαν τῆς βουλῆς εἶναι
πηκόους, ἐς δὲ τὸ σφέτερον ἀσφαλὲς
μφρονεῖν, ἕως ἔτι δύνανται, καὶ

veritus ne deleto Antonio magis etiam contemneretur: cupivit cum eo redire in gratiam, juxta Panſæ morientis monita. Quapropter captivos ex ejus exercitu tam duces quàm milites comiter habuit, & allegit in ſuorum numerum: aut, ſi mallent ad illum redire, dimiſit: ne videretur eum implacabili odio proſequi. Quúmque caſtrametatus eſſet prope Ventidium, amicum Antonii, præfectum tribus legionibus, contentus ei timorem incuſſiſſe, nihil hoſtile egit præterea: ſed poteſtatem ei fecit vel tranſeundi ad ſe, vel intrepidè abeundi ad Antonium cum exercitu, opprobraturum ei conmunis utilitatis ignorantiam. His intellectis ille ad Antonium profectus eſt. Cæſar verò etiam Decium quendam ex Antonianis ducibus ad Mutinam captum, & in honore habitum permiſit ſi vellet redire ad imperatorem ſuum: percontantíque quo animo eſſet erga Antonium, ait ſe jam multa ſigna oſtendiſſe rectè ſapientibus, ceterùm imprudentibus ne plura quidem ſatis fore. His Antonio ſignificatis, Lepido Aſinióque apertius etiam de illata ſibi contumelia, déque parricidarum promotione repentina ſcripſit: injiciens eis metum, ne in gratiam Pompeianæ factionis alius poſt alium affligerentur, ſicut Antonius, qui per imprudentiam, nihil tale metuens, in m calamitatem inciderat. Monebat etiam, debere eos in ſpeem parere ſenatui, inter ſe autem ſecuritatis cauſa conſpirare

Cæſar quare cupit cum Antonio redire in gratiam.

Cæſaris artes.

578

dum

dum licet, & Antonio hæc exprobrare: imitandóſque legionarios, qui ne finita quidem militia diſpergantur, quo minùs pateant inimicorum inſidiis, malíntque conjunctis viribus deduci in aliquam coloniam, quàm ſinguli frui patria. Dum ita literis Cæſar pertentat Lepidum & Aſinium, Decimi vetus exercitus laborabat, quòd ex nimia repletione, famem ſecuta, creparent milites: novus verò qui ex tironibus conſtabat, rudis erat. Ei Plancus ſe conjunxit cum ſuis copiis, & Decimus ſenatui ſcripſit, brevi fore ut Antonius errabundus in caſſes ipſius incidat, nauſeans jam rerum præteritarum faſtidia. Hæc audita Pompeianos miro affecere gaudio, ut exclamarent nunc demum ſe recepiſſe libertatem priſtinam, & ſacris operarentur ſinguli: móxque decemviri crearentur, ut rationem magiſtratus repoſcerent ab Antonio: qui gradus erat ad antiquanda acta Cæſaris: nam ille nihil aut parum ſuo arbitratu, ſed omnia ex Cæſaris commentariis adminiſtraverat. Id compertum habens ſenatus, quædam ex eis per occaſionem fecit irrita: tunc verò ſperabat fore ut univerſa abolerentur. Statímque decemviri edictum poſuerunt, ut quiſquis aliquid accepiſſet ab Antonio conſule, confeſtim ſcripto profiteretur, additis gravibus minis, ſi quis contra fecerit. Deinde in reliquum ejus anni conſulatum Pompeiani petierunt, in locum Hirtii Panſæque, quem etiam

Legionarii.

Fames in caſtris Decimi.

Victoria cantata ante triumphum.

Decemviri creati.

Decemvirorum edictum.

ὀνειδίζειν ταῦτα Ἀντωνίῳ, μιμεῖ-
σθαί τε τοὺς ὑπὸ σφίσιν ὁπλίτας
οὐ διαλυομένους, οὐδ᾽ ὅτε παύσαιν-
το τῶν στρατειῶν, ἵνα μὴ τοῖς ἐχθροῖ-
ς εἶεν εὐεπίθετοι, ἀλλ᾽ ἀθρόους ἐ-
ν ἀλλοτρίᾳ συνοικίζεσθαι διὰ τὴν ἰ-
σχὺν μᾶλλον ἐθέλοντας, ἢ καθ᾽ ἕ-
να τῶν πατρίδων ἀπολαύειν. τάδε μ-
ὲν οὖν ὁ Καῖσαρ Λεπίδῳ τε ἐπέστελλ-
ε καὶ Ἀσινίῳ· Δεκίμῳ δὲ ὁ ἀρχαῖος
στρατὸς ἐνόσει, πεπλησμένος ἐκ λι-
μοῦ, καὶ τὰς γαστέρας κατερρήγνυν-
το, ὅ τε νεοστράτευτος, ἀγύμνα-
στος ἔτι ἦν· Πλάγκος δὲ προσεζεύ-
γνυτο μετὰ τοῦ οἰκείου στρατοῦ, καὶ ὁ Δέ-
κιμος ἐπέστελλε τῇ βουλῇ τὸν Ἀντώ-
νιον ἀλώμενον κυνηγετήσειν, ναυτι-
ώντων περ ἤδη γεγονότων· οἵ τε Πομ-
πηϊανοὶ πυθόμενοι θαυμαστοὶ ὅσοι
διεφάνησαν, ἐκβοῶντες ἄρτι τὴν
πάτριον ἐλευθερίαν ἀπειληφέναι,
καὶ θυσίαι καθ᾽ ἕνα ἦσαν, καὶ χειρο-
τονίαι δέκα ἀνδρῶν ἐς εὐθύνας τῆς
ἀρχῆς τοῦ Ἀντωνίου, πρόσχημα δὲ
τοῦτο ἦν ἐς ἀκύρωσιν τῶν ὑπὸ Καί-
σαρος διατεταγμένων. Ἀντώνιος
γὰρ οὐδὲν αὐτὸς, ἢ πάνυ σμικρὰ,
πάντα δὲ ἐκ τῶν Καίσαρος ὑπομνη-
μάτων διῳκήκει. καὶ τόδε σαφῶς
εἰδυῖα ἡ βουλὴ, τὰ μέν τινα αὐτῶν
ἐπὶ προφάσεσι διέλυεν, ἀθρόα δὲ
οὕτως ἤλπιζε διαλύσειν. οἱ μὲν δὴ
δέκα προύγραφον, ὅτι τις λάβοι
παρὰ τὴν ἀρχὴν Ἀντωνίου, πάν-
τας αὐτίκα ἀπογράφεσθαι καὶ διδά-
σκειν, ἀπειλάς τε τοῖς ἀπειθοῦσιν
ἐπετίθεντο, καὶ τὴν ὕπατον ἀρχὴν
ἐς τὸ λοιπὸν τοῦ ἔτους οἱ Πομπηϊα-
νοὶ μετῄεσαν ἀντὶ Ἱρτίου τε καὶ Πάν-
σα, μετῄει δὲ καὶ ὁ Καῖσαρ, οὐκ

ἐς τὴν

ἐτὴν βουλὴν ἔτι πέμπων, ἀλλ'
ἐτ Κικέρωνα ἰδίᾳ, καὶ αὐτὸν παρ-
ελει καὶ συνάρξαι, ὡς Κικέρω-
ᾳ μὲν τὴν ἀρχὴν διοικήσοντα πρε-
ύτερόν τε καὶ ἐμπειρότερον ὄντα,
ατὸς δὲ τὴν ἐπωνυμίαν καρπωσό-
μενος μόνην, ἐς ἀπόθεσιν τῶν ὅ-
ων εὐπρεπῆ, οὗ δὴ καὶ πρότερον ἕ-
ᾳ τὸν θρίαμβον αἰτῆσαι. Κικέ-
ν μὲν δὴ τούτοις ἐπαρθεὶς διὰ φι-
ρχίαν, ἔλεγεν αἰσθέσθαι σπονδῶν
τοῖς ἔξω στρατηγοῖς ὑπονοουμέ-
, καὶ συνεβούλευε θεραπεῦσαι τὸν
δρα ὑβρισμένον, καὶ στρατοῦ ἔτι ἄρ-
ντα πολλοῦ, ἀνασχέσθαι τε παρ' ἡ-
ίαν ἄρχοντος ἐν τῇ πόλει μᾶλ-
, ἢ μηνίοντος ἐν ὅπλοις, ὡς
ἀντὶ μὴ πράξειε παρὰ τὸ τῇ
υλῇ συμφέρον, ἐκέλευεν αὐτῷ
υλέσθαι τινὰ τῶν πρεσβυτέρων ἔμ-
ρονα, τῆς ἐκείνου νεότητος ἐγκρα-
παιδαγωγόν. ἀλλὰ Κικέρωνα μὲν
τε βουλὴ τῆς φιλαρχίας ἐγέλασε,
οἱ συγγενεῖς μάλιστα τῶν σφαγέων
έστησαν, δεδιότες μὴ αὐτοὺς ὁ
ίσαρ ποιοῖτο ὕπατος ὤν.

Ὑπερθέσεων δὲ ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ
γινομένων ἐννόμων κατὰ ποικίλας αἰ-
ας, ὁ Ἀντώνιος ἐν τῷ τέως τὰς
λπεις ὑπερέβαλε, Κουλέωνα πεί-
ς τὸν ἐκ Λεπίδου φύλακα αὐτῶν,
τε ποταμὸν ἦλθεν, ἔνθα ἐστρα-
τεδευμένος ἦν ὁ Λέπιδος, καὶ
ς χάρακα περιεβάλετο, οὔτε τά-
ρον, ὡς δὴ φίλῳ παραστρατοπε-
ῶν. διαπομπαὶ δὲ ἦσαν ἐς ἀλ-
λους πυκναὶ, Ἀντωνίου μὲν ὑπο-
μνήσκοντος φιλίας τε καὶ χαρί-
ν ποικίλων, καὶ διδάσκοντος ὅτι
τ' αὐτὸν ὅμοια πείσονται καθ'

Cæſar petebat, non jam ſenatum ſolicitans, ſed privatim Ciceronem, rogans ut ſimul magiſtratum gereret: penes illum enim fore adminiſtrationem, ut longo uſu peritum, ſibi ſufficere ſi fruatur ſolo honoris nomine, quo poſſit honeſtius arma deponere, ideóque etiam triumphum ſe petiſſe antea. Hac ſpe elatus Cicero poteſtatis cupidus, ait ſe intelligere inter provinciarum præſides agi de induciis, ſuadebátque ut officiis placaret hominem à ſe offenſum, præfectum magnis copiis: facilius ſe laturum ut ille ante legitimam ætatem in Urbe magiſtratum gerat, quàm ut armatus inimicitias exerceat. Et ne quid præter utilitatem ſenatus faciat, hortabatur ut è ſenioribus aliquem prudentem ſibi aſciſceret, ceu pædagogum ætatis immaturæ. Hanc Ciceronis ambitionem ſenatus riſit, reſiſtentibus illi maximè percuſſoribus, quòd timerent ne Cæſar conſulatum adeptus pœnas de eis ſumeret.

Artes Octavii.

579

Quúmque ob varias cauſas differrentur comitia legitimè, interim Alpes ſuperavit Antonius, permittente Culeone, qui à Lepido harum cuſtodiæ præpoſitus fuerat: pervenítque ad fluvium ubi caſtra ille habebat, nec ullo vallo ſe muniit, ut qui ad amicum caſtra admoviſſet. Tum crebri ultro citróque commeabant internuntii, Antonio memorante amicitiam ſuam riáque beneficia, & monente cavendum ne ſimiliter affligantur

Culeo Alpium cuſtodiæ prepoſitus à Lepido.

tur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

tur ſinguli Cæſarianarum partium: Lepido verò ſenatus mandata cauſante, pacem tamen promittente, ſi eam ſervare per ſenatum liceat. At milites Lepidi vel quòd revererentur dignitatem Antonii, vel quòd ſenſiſſent internuntios, vel quòd placeret caſtrorum ſimplicitas, miſcebant ſe Antonianis clàm primo, deinde apertè, ut popularibus & quondam commilitonibus, contemptis etiam tribunorum imperiis: & quo facilius converſari liceret, jungebant ripas fluminis ponte impoſito navibus: & decumani, quos Antonius quondam, delectu habito, conſcripſerat, in caſtris ei præparabant omnia. Quod ubi ſenſit Laterenſis, unus ex illuſtribus ſenatoribus, præmonuit Lepidum: quùmque ille non crederet, juſſit ut diviſo in partes exercitu, alios alio quò opus videretur mitteret, ut appareret vel fides eorum vel proditio. Lepidus triſariam diviſis copiis, juſſit eas noctu exire præſidio, quæſtoribus propinquantibus cum pecunia: illi quarta vigilia ſumptis armis quaſi ad iter, munitiora caſtrorum loca occupant, & portas aperiunt Antonio. Is rectà contendit ad Prætorium, militibus Lepidi eum deducentibus & ab ipſo Lepido petentibus daret pacem ac veniam miſeris civibus: qui ſic ut erat diſcinctus è cubili ad eos proſiliit, pollicitúſque ſe id facturum, complexus eſt Antonium, & neceſſitatem excuſavit. Nec deſunt qui tradant eum ſupplicem

Laterenſis ſenatoris conſilium Lepido datum.

580

Lepidus à ſuis proditus.

ἔνα πάντες, οἱ τοῦ Καίσαρος ἐχθροὶ τῷ φιλίας· Λεπίδου δὲ τὴν μὲν βουλὴν δεδιότος πολεμεῖν αὐτῷ κελεύουσαν, ὑπισχνουμένου δ' ὅμως πολεμήσειν ἑκόντος· ὁ δὲ στρατὸς τοῦ Λεπίδου τό τε ἀξίωμα αἰδούμενοι τὸ Ἀντωνίου, καὶ τὴν διαπομπὴν αἰσθανόμενοι, καὶ τὴν ἀφέλειαν αὐτοῦ τῆς στρατοπεδείας ἀγάμενοι, ἐπεμίγνυντο τοῖς Ἀντωνίου λανθάνοντες, εἶτα φανερῶς, οἷα πολίταις τε καὶ συστρατιώταις γενομένοις, τῶν τε χιλιάρχων κωλυόντων ὑπερεώρων, καὶ τὸν ποταμὸν ἐς εὐμάρειαν τῆς ἐπιμιξίας ναυσὶν ἐγεφύρωσαν, τό τε καλούμενον δέκατον τέλος ἐξεναγαγημένον ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου πάλαι, τὰ ἔνδον αὐτῷ παρεσκεύαζεν. ὧν αἰσθανόμενος Λατερήσιος, τῶν τις ἐκ τῆς βουλῆς ἐπιφανῶν, προηγόρευε τῷ Λεπίδῳ, καὶ ἀπιστοῦντα ἐκέλευε τὴν στρατιὰν ἐς πολλὰ διελόντα, ἐκπέμψαι κατὰ δή τινας χρείας ἐς ἐπίδειξιν ἢ τῆς προδοσίας ἢ τῆς πίστεως· καὶ ὁ Λέπιδος ἐς τρία διελὼν, ἐκέλευε νυκτὸς ἐξορμᾶν ἐς φρουρὰν ταμιείων πλησιαζόντων· οἱ δὲ ἀμφὶ τὴν ἐσχάτην φυλακὴν, ὡς ἐς τὴν ἔξοδον ὁπλισάμενοι, τὰ ἐρυμνὰ τοῦ στρατοπέδου κατέλαβον, καὶ τὰς πύλας ἀνεῴγνυον Ἀντωνίῳ· ὁ δ' ἐς τὴν Λεπίδου σκηνὴν ἵετο δρόμῳ, τοῦ στρατοῦ παντὸς ἤδη τοῦ Λεπίδου παραπέμποντος αὐτὸν, καὶ τὸν Λέπιδον αἰτοῦντος εἰρήνην τε καὶ ἔλεον ἐς ἀτυχοῦντας πολίτας· ὁ μὲν δὴ Λέπιδος ὡς εἶχεν ἐκ τῆς εὐνῆς ἄζωστος ἐς αὐτοὺς ἐξέθορε, καὶ ἐπισχνεῖτο ποιήσειν, καὶ τὸν Ἀντώνιον ἠσπάζετο, καὶ ἐξελογεῖτο τῆς ἀνάγκης· οἱ δὲ αὐτὸν καὶ προσπε-

σεῖν

ιν Ἀντωνίῳ νομίζουσιν, ἄπρα-
τον μὲν ὄντα καὶ ἄτολμον· οὐ μὴν ἅ-
πασι τοῖς συγγράφουσι πιστὸν, οὐδὲ
ἐμοὶ πιθανόν· οὐ γάρ πού τι αὐτῷ
πολέμιον ἐς τὸν Ἀντώνιον ἐπεπράκτο
ους ἄξιον. οὕτω μὲν ὁ Ἀντώνιος ἐς
γα δυνάμεως αὖθις ἐπῆρτο, καὶ
ἰς ἐχθροῖς ἦν ἐπιφοβώτατος·
στὸν γὰρ εἶχεν ὃν τ' ἐξανέστησε Μου-
ης, καὶ σὺν αὐτῷ λαμπρότατον
ππικὸν, τρία τε αὐτῷ τέλη κατὰ
ὁδὸν προσεγεγένητο τὰ Οὐεντι-
ου, καὶ Λέπιδος αὐτῷ σύμμαχος
γένετο ἑπτὰ ἔχων ὁπλιτικὰ τέλη,
πολὺν ὅμιλον ἄλλον καὶ παρα-
σκευὴν ἀξιόλογον· καὶ τοῖσδε ὁ μὲν
επιδος ἐπωνομάζετο ἔτι, ὁ δὲ Ἀν-
νιος ἅπαντα διῴκει.

Ἐξαγγελθέντων δὲ τῶνδε ἐς Ῥώ-
ην, θαυμαστὴ καὶ αἰφνίδιος ἦν
θις μεταβολὴ, τῶν μὲν ἐκ τῆς οὐ
ρὸ πολλοῦ καταφρονήσεως ἐς δέος,
δὲ ἐς θάρσος ἀπὸ τοῦ δέους μεθι-
μένων· αἵ τε προγραφαὶ τῶν δέκα
δρῶν κατεσπῶντο σὺν ὕβρει, καὶ
χειροτονίαι τῶν ὑπάτων ἐπείγον-
ἔτι μᾶλλον, ἥ τε βουλὴ πάμπαν
πορουσα, καὶ δεδιυῖα μὴ συνθοῖντο
λλήλοις ὅτι Καῖσαρ καὶ ὁ Ἀντώ-
ος, ἔπεμπε μὲν ἐς Βροῦτόν τε καὶ
άσσιον κρύφα ἀπὸ σφῶν Λεύκιον
αὶ Πάνσαν, ὡς ἐπὶ θέαν εἰς Ἑλ-
δα ἐξιόντας, ἀμύνειν αὐτοῖς ἐς
δύναμιν· μετεκάλει δὲ ἐκ Λι-
ης ἀπὸ τριῶν τῶν ὑπὸ Σεξστίου
ο τέλη, καὶ τὸ τρίτον ἐκέλευε
ρνιφικίῳ παραδοθῆναι τῆς ἑτέ-
ς ἄρχοντι Λιβύης, καὶ τὰ τῆς
ουλῆς φρονοῦντι· εἰδότες μὲν καὶ
ῖσδε Γαΐῳ Καίσαρι ἐστρατευ-
ους, καὶ τὰ ἐκείνου πάντα

acciddiſſe genibus Antonii: quod, quamvis de homine ſegni & parum forti, nec omnes ſcriptores produnt, nec mihi fit veriſimile: nondum enim quicquam hoſtile contra Antonium fecerat, cur timere deberet. Sic ille rurſum ad magnam pervenit potentiam, jam inimicis formidabilis: nam præter eas copias quas à Mutina abduxerat, & cum his equitatum egregium, in itinere ei tres legiones ductu Ventidii ſe adjunxerant: & Lepidus in ſocietatem receptus eſt, cum ſeptem legionibus, ceteriſque auxiliis & apparatu non contemnendo. quæ nomine quidem Lepidi erant, re autem vera ab Antonio regebantur.

Lepidi ignavia.

His in urbem nuntiatis, rurſum mira ſecuta eſt repentè mutatio: his qui modò contemptores erant metuentibus, aliis pro metu audaciam reſumentibus. decemvirorum quoque edicta refigebantur contumaciter, & comitia conſularia magis adhuc differebantur. Senatus etiam omnino inops conſilii, timénsque ne Cæſar cum Antonio fœdus faceret, clàm ad Brutum ac Caſſium miſit ex ordine ſuo Luceium & Panſam, quaſi ad viſendum ſtatum Græciæ, ut ſibi opem ferrent pro viribus. Ex Africa quoque è tribus Sextianis legionibus duas accivit, tertiam tradi juſſit Cornificio præſidi Africæ, foventi partes ſenatus: quamvis ſcirent hos militaſſe ſub Cæſare & omnia ejus ſuſpecta habe-

Luceius & Panſa in Græciam miſſi à ſenatu.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

haberent: ſed eò cogebat inopia, quando & juvenem Cæſarem, ne ſe cum Antonio conjungeret, pari cum Decimo poteſtate, bello contra illum gerendo præeſſe juſſerunt, pudenda inconſtantia. At Cæſar jam exercitum exaſperabat quòd non contenti ipſum continuis vexaſſe injuriis, etiam illos ad aliam expeditionem mitterent, nondum perſolutis prioris nomine quinquies millenis ſeſtertiis, monebátque ut eam pecuniam per legatos peterent: illi miſerunt centuriones. Nec latuit ſenatum id ejus monitu fieri, proinde ait ſe reſponſurum per alios legatos: itaque miſſi ſunt, præmoniti ut duas legiones, quæ ab Antonio transierant, adirent ſine Cæſare, moneréntque ne ſpes ſuas collocarent in uno homine, malíntque adhærere ſenatui, cujus immortalis ſit potentia, & conferre ſe ad Decimum, apud quem inventuros eſſe pecuniam. His cum talibus mandatis dimiſſis, decretum eſt ad præſens donativi dicti dimidium, & decemviri creati qui id dividerent, nec eſt additus eis Cæſar undecimus. Legati verò quum à duabus legionibus non admitterentur ſemoto Cæſare, reverſi ſunt infecto negotio. Tum Cæſar non amplius cunctandum ratus, nec per ſequeſtros appellandum militem, ipſe advocata concione injurias enumeravit illatas ſibi à ſenatu, docens quòd hoc agatur, ut omnes Cæſariani ſingillatim opprimantur: monebátque

Pudenda ſenatus inconſtantia.

Octavius injurias ſibi à ſenatu illatas pro concione enumerat.

ὑπονοοῦντες, ἡ δὲ ἀπορία σφᾶς ὧδε ἤπειγεν, ἐπεὶ καὶ τὸν νέον Καίσαρα δεδιότες μὴ συνθοῖτο Ἀντωνίῳ, στρατηγὸν αὖθις ἐπὶ Ἀντωνίῳ μάλα ἀπρεπῶς ἐχειροτόνουν ἅμα Δεκίμῳ. ὁ δὲ Καῖσαρ ἤδη τὸν στρατὸν ἐς ὀργὴν ὑπέρ τε αὐτοῦ, ὡς συνεχῶς ὑβριζομένου, ἀνεκίνει, καὶ ὑπὲρ σφῶν ἐκείνων ἐπὶ δευτέραν στρατείαν πεμπομένων, πρὶν ἐπὶ τῇ προτέρᾳ λαβεῖν τὰς πεντακισχιλίας δραχμάς, ὅσας αὐτοῖς ὑπέσχοντο δώσειν, ἐδίδασκέ τε πέμποντας αἰτεῖν· οἱ δ' ἔπεμπον τοὺς λοχαγούς, καὶ ἡ βουλὴ συνεῖσα μὲν αὐτοὺς ἐς ταῦτα διδασκομένους, ἀποκρινεῖσθαι δὲ αὐτοῖς ἔφη δι' ἑτέρων πρέσβεων, καὶ ἔπεμπον οὓς ἐδίδαξαν, τοῖς δύο τέλεσι τοῖς ἀπ' Ἀντωνίου μεθεστηκόσιν ἐντυχεῖν ἄνευ τοῦ Καίσαρος, καὶ διδάσκειν μὴ ἐφ' ἑνὶ ποιεῖσθαι τὰς ἐλπίδας, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βουλῇ τὸ κράτος ἀθάνατον ἐχούσῃ μόνῃ, χωρεῖν δὲ πρὸς Δέκιμον, ἔνθα σφίσι τὰ χρήματα ἀπαντήσειν. ταῦτ' ἐπισκήψαντες λέγειν, ἐσέφερον ἤδη τὸ ἥμισυ τῆς δωρεᾶς, καὶ δέκα ἄνδρες ἐς τὴν διανέμησιν ἐχειροτόνουν, οἷς οὐδὲ ἑνδέκατον προσετίθεσαν εἶναι τὸν Καίσαρα· οἱ μὲν δὴ πρέσβεις, οὐκ ἀναχωρούντων τῶν δύο τελῶν ἐντυχεῖν σφίσιν ἄνευ τοῦ Καίσαρος, ὑπέστρεφον ἄπρακτοι· ὁ δὲ Καῖσαρ οὐκέτι τοὺς λόγους καθίει δι' ἑτέρων, οὐδὲ μέλλειν ἠξίου, ἀλλ' αὐτὸς ἐς τὸν στρατὸν συνειλεγμένον ἐπελθών, τά τε ὑβρίσματα ὅσα ἐς αὐτὸν ἐκ τῆς βουλῆς γεγένητο κατέλεξε, καὶ τὴν ἐς ἅπαντας τοὺς Γαΐου Καίσαρος ἐπιβουλὴν καθ' ἕνα καθαιρουμένους, δεδιέναι τε αὐτοῖς πε-

ἐς σφῶν

σφῶν διεκελεύσατο, μεταφερομένοις ἔστε πολέμιον τῆς μοίρας στρατὸν, καὶ πολέμους ἑτέρους ἀφ' ἑτέρων, ἵν' ἢ ἐκφθαρεῖεν, ἢ καὶ πρὸς ἀλλήλους στασιάσειαν· ἐπὶ γὰρ τῷδε καὶ τοῦ περὶ Μουτίνην ἔργου κοινοῦ γενομένου, τὰ γέρα τοῖς δύο τέλεσι μόνοις διδόασιν, ἵν' αὐτοὺς εἰς ἔριν καὶ στάσιν ἐμβάλοιεν. Ἴστε δὲ, ἔφη, καὶ ἐφ' οἷς ὁ Ἀντώνιος ἔναγχος ἡττήθη, οἷά τε τοὺς Πομπηϊανοὺς ἐπύθεσθε ἐν ἄστει πεποιηκέναι μετὰ τὰς τινὰς δωρεὰς παρὰ Καίσαρος εἰληφότων· τί δὴ πιστὸν ἢ ὑμῖν ὧν ἐλάβετε παρ' ἐκείνου χωρίων τε καὶ χρημάτων, ἢ ἐμοὶ τῆς σωτηρίας, ὧδε ἐν τῇ βουλῇ δυναστευόντων τῶν οἰκείων τοῖς σφαγεῦσι; κἀγὼ μὲν ἐκδέξομαι τὸ τέλος, ὅ,τι ἂν ἐπιγίγνηταί μοι· καλὸν γάρ τι καὶ παθεῖν πατρὶ ἐπικουροῦντα· ὑπὲρ δὲ ὑμῶν δέδια τοιῶνδε καὶ τοσῶνδε κινδυνευόντων ἐς ἐμὴν καὶ τοῦ πατρὸς χάριν. ἴστε μὲν δή με καθαρεύοντα φιλοτιμίας, ἐξ οὗ στρατηγεῖν μοι διδόντων ὑμῶν ἅμα σημείοις οὐκ ἐδεχόμην, ἓν δὲ μόνον ὁρῶν νῦν ἀμφοτέροις σωτήριον, εἰ δι' ὑμῶν ὕπατος ἀποδειχθείην· τά τε γὰρ παρὰ τοῦ πατρὸς ὑμῖν δοθέντα πάντα βέβαια ἔσται, ἀποικίαι τε προσέσονται αἱ ἔτι ὀφειλόμεναι, καὶ γέρα πάντα ἐντελῆ, ἐγώ τε τοὺς φονέας ὑπὸ δίκην ἀγαγὼν, τοὺς ἄλλους ἂν ὑμῖν καταλύσαιμι πολέμους. ὧν θμένων, ἥ τε στρατιὰ προθύμως ἐπεβόησε, καὶ τοὺς λοχαγοὺς τίνας ἔπεμπον αἰτήσοντας τὴν ἀρχὴν τῷ Καίσαρι· ὑποκρινάσης δὲ τῆς βουλῆς τὴν ἡλικίαν,

caverent militare adverſæ factionis auſpiciis, néve ſinerent illos ſe abuti ad alia bella poſt alia, ut aut delerentur aut mutuis conflictarentur ſeditionibus: hoc enim eſſe cur poſt navatam Mutinenſi bello communem operam, duabus tantum legionibus offerantur præmia ut inter ipſos ex æmulatione oriatur ſeditio. Scitis, inquit, qua de cauſa nuper Antonius victus ſit: quomodo Pompeiani in Urbe quoſdam tractarint, propter accepta à Cæſare munera, & quàm ſecura relinquitur vobis agrorum pecuniarúmque poſſeſſio, quam debetis benignitati Cæſaris, quàm tuta mihi ſalus, dum in ſenatu familiares parricidarum dominantur? Equidem perferam quicumque me manet exitus: pulchrum enim eſt aliquid pati pro patria. De vobis magis ſum ſollicitus, qui mea patríſque cauſa tot ſubitis pericula. me certè ambitione carere comperiſtis, quando à vobis oblata præturæ inſignia recuſavi, nunc unicam tam vobis quàm mihi ſalutem reliquam video, ſi veſtro favore conſulatum aſſequar, tunc enim & mei patris confirmabuntur quæ accepiſtis beneficia, & colonias accipietis quæ debentur adhuc, & integra præmia. Ego quoque homicidas reos peragam, & ſic tandem erit bellorum finis. Hæc dicenti occlamatum eſt alacriter: móxque centuriones miſſi qui conſulatum illi peterent. Ceterùm ſenatu æ- tatem

Octavii oratio ad exercitum.

582

Centuriones miſſi

qui Cæſari conſulatum petant.

Corvinus & Scipio, coſſ. facti ante ætatem ad conſulatum maturam.

Rubico fluvius, Italiam à Gallia diſterminans.

tatem juvenis cauſante, reſponderunt centuriones, ut erant præmoniti, & Corvinum quondam juvenem factum conſulem, & Scipionem poſtea: nec pœnitere patriam geſtorum ab utroque júvene. Proferebatur etiam recens exemplum Pompeii Magni ipſiúsque Dolobellæ, quin & Cæſari jam conceſſum decennium ante ætatem legitimam. Hæc centurionibus confidenter objicientibus, ſenatores aliquot non ferentes verba liberiora quàm pro conditione hominum, objurgarunt quaſi præter decorum & diſciplinam locutos. Quod ubi cognitum eſt in exercitu, magis etiam exaſperati, poſtulabant ut confeſtim ducerentur ad Urbem: ſe creaturos eum conſulem privatis comitiis, filium Cæſaris, quem immenſis extollebant laudibus. Sic incitatos ille ubi vidit, unitis mox copiis caſtra movit cum octo legionibus, equitatúque idoneo, & ceteris auxiliis: trajectóq; Rubicone, qui Italiam à Gallia diſterminat, unde & pater civilis belli fecerat initium, copias diviſit bifariam, juſſáque altera parte conſequi per otium, ipſe cum altera potiore, quæ ex ſelectis conſtabat, celeriter properavit, ut imparatis ſuperveniret. Quúmque
583 eadem via ex adverſo adventarent quidam cum pecunia, quam ſenatus militibus præmiorum nomine mittebat, veritus Cæſar nequi hac mercede corrumperentur, clàm miſit qui illis terrorem incuterent: atque ita auſugerunt cum pecunia.

ἔλεγον οἱ λοχαγοὶ ἃ ἐδιδάχθησαν ὅτι καὶ πάλαι Κορουῖνος τε ἄρξειε νεώτερος ὢν ἔτι, καὶ Σκιπίων ὕστερον, ὅ τε πρότερος καὶ ὁ δεύτερος καὶ ἐκ τῆς νεότητος ἑκάστου πολλὰ ὄναιτο ἡ πατρίς· τά τε ἔναγχος ζῶντα καὶ Πομπήιον Μάγνον αὐτοὶ καὶ Δολοβέλλαν προὔφερον, αὐτῷ τ Καίσαρι ἤδη δεδόσθαι τὴν ἀρχὴν μετιέναι θᾶσσον ἐτῶν δέκα. τοιαῦτα δὲ λοχαγῶν σὺν πλέονι παρρησίᾳ λεγόντων, οὐκ ἀνασχόμενοί τινες τῶ βουλευτῶν λοχαγοὺς ὄντας ὧδε παρρησιάζεσθαι, ἐπέπλησσον, ὡς θρασυνομένοις ὑπὲρ τὸ στρατιώταις πρέπον, καὶ ὁ στρατὸς πυθόμενος, ἔτ μᾶλλον ὠργίζοντο, καὶ ἄγειν σφᾶ εὐθὺς ἐκέλευον ἐς τὴν πόλιν, ὡ αὐτοὶ χειροτονήσοντες αὐτὸν ἐξαιρέτῳ χειροτονίᾳ Καίσαρος υἱὸν ὄντα, πολλά τε τὸν πρότερον Καίσαρα ἀπαύστως εὐφημοῦντες. ὧδε δ αὐτοὺς ὁρμῆς ἔχοντας ὁ Καῖσαρ ἰδὼν, ἦγεν εὐθὺς ἀπὸ τῆς συνόδου ὀκτὼ τέλη πεζῶν, καὶ ἵππον ἱκανὴν, καὶ ὅσα ἄλλα τοῖς τέλεσι συνετάσσετο· περάσας δὲ τὸν Ῥουβίκωνα ποταμὸν ἐκ τῆς Κελτικῆς ἐς τὴ Ἰταλίαν, ὅντινα αὐτοῦ καὶ ὁ πατὴ ὁμοίως ἐπὶ τῷ πολιτικῷ πολέμῳ πρῶτον ἐπέρασεν, ἐς δύο πάντας διῄρει, καὶ τὸ μὲν ἕπεσθαι κατὰ σχολὴν ἐκέλευσε, τὸ δὲ ἄμεινον ἐπιλεξάμενος ἐτρόχαζεν, ἐπειγόμενος ἔτι ἀπαρασκεύους καταλαβεῖν· μέρους τε τῶν χρημάτων ὑπαντῶντος, ἃ ἐς τὰ γέρα τοῖς στρατιώταις ἡ βουλὴ ἐπεπόμφει, δείσας ἐπὶ τοῖς μισθοφόροις ὁ Καῖσαρ, προὔπεμπε κρύφα τοὺς ἐκφοβήσοντας· καὶ οἱ μὲν ἔφευγον μετὰ τῶν χρημάτων.

Ἐς δὲ τὸ ἄστυ τῆς ἀγγελίας ἀφι-μένης, θόρυβος ἦν καὶ φόβος ἄτακτος διαθεόντων τε ἀκόσμως, καὶ γυναῖκά τινων, ἢ παῖδας, ἢ ὅσα τιμιώτατα ἄλλα ἐς ἀγροὺς ἢ τὰ ἐρυμνὰ πόλεως μεταφερόντων· οὐ ... πω σαφοῦς ὄντος, ὅτι μόνης ...ίετο ὑπατείας, πολέμιον στρα... ἐπιέναι σὺν ὀργῇ πυνθανόμε... ἐς πάντα ἐδεδοίκεσαν· ἡ βου...δ' ἐξεπεπλήκτο ἀμέτρως, οὐ...ιᾶς αὐτοῖς οὔσης ἑτοίμου δυνά...ως, ἀλλήλους τε, οἷον ἐν τοῖς ...σι γίγνεται, κατεμέμφοντο· ... ὅτι τὴν στρατιὰν αὐτὸν ἀφέ...το τὴν ἐπὶ τὸν Ἀντώνιον ὕβρει...ις, οἱ δὲ τῆς ἐς τὸν θρίαμβον ...ρηφανίας οὐκ ἄδικον ὄντα, οἱ δὲ ...φθόνου τῆς διανεμήσεως τῶν χρη...των, οἱ δὲ οὐδὲ ἑνδέκατον ἐπι...ψαντες, οἱ δὲ αὐτὰ τὰ ἆθλα ... ὀξέως, οὔτε ἐντελῆ διδόμενα, ...στρατιὰν σφίσιν ἔλεγον ἐκπολε...ται· τῆς τε φιλονεικίας τὸ ἄκαι...μάλιστα ἐμέμφοντο, Βρούτου ...καὶ Κασσίου πόρρωτέρω τε ὄν..., καὶ συνισταμένων ἔτι, ἐν δὲ ...ρις, Ἀντωνίου καὶ Λεπίδου πο...ίων, οὓς ὅτε ἐνθυμηθεῖεν Καί...σι συναλλαγήσεσθαι, πάμπαν ...άζειν ὁ φόβος, Κικέρων τε ὃς ... αὐτοῖς ἐπεπόλαζεν, οὐδὲν ἐ...νετο· ἀθρόα δὴ πάντων ἐς πάντα ...μετάθεσις, ἀντὶ μὲν διχιλίων καὶ ...κοσίων δραχμῶν τὰς πεντακισ...ας, ἀντὶ δὲ τῶν δύο τελῶν τοῖς ... δίδοσθαι, Καίσαρά τε αὐ-

In Urbe autem poſtquam nuntiatus eſt ejus adventus, ingens tumultus ac pavor exortus eſt diſcurrentium trepidè: nonnullis uxores ac liberos & pretioſiſſima quæque, aut in villas aut in munitiores urbis locos transferentibus. quum enim nondum eſſet compertum, conſulatum tantummodò peti, audito quòd iratus exercitus adventaret hoſtiliter, nihil non metuebant. In hac publica conſternatione nihil fuit ſenatu timidius, quum nullus præſtò eſſet exercitus, & alii alios (ut rebus turbatis fit) incuſabant, vel quòd violenter ademptæ ſint ei legiones ſemel datæ ad perſequendum Antonium, vel quòd triumphus debitus ei negatus ſit, vel quòd quorundam invidia ſpem donativi reddiderit irritam. Rurſum alii querebantur decemviris eum non additum undecimum: alii nec maturè nec integrè præmia reddita, præbitámque militibus rebellandi materiam. Sed nihil magis reprehenſum eſt quàm intempeſtiva contentio, longè abſentibus adhuc Bruto Caſſióque, nec ſatis etiamnum inſtructis, Antonio verò Lepidóque infeſtantibus ex proximo, quibus ſi in mentem veniret reconciliari Cæſari, omnia miſcerentur tumultibus. Cicero quoque qui prius nuſquam non aderat, tum ...quam comparebat. Itaque uno momento mutatis in diver... rebus omnibus, pro bis millenis quingenis ſeſtertiis, quin...es milleni militi ex S. C. decreti ſunt, nec duabus tantùm, ...octo legionibus, utque non decemviri, ſed Cæſar eos diſtribueret:

Tumultus & pavor in urbe adventu Cæſaris.

Decreta à ſenatu fa-

cta in gratiam Cæſaris.

buerer: ipſeque abſens conſul designatus eſt: legati etiam properè ſunt emiſſi, qui celeriter hæc ei nuntiarent. Qui vix dum portam tranſcurrerant, quum ſenatum pœnitentia conſternationis indecoræ viris ſubiit, admiſiſſe tyrannidem nullo pro libertate fuſo ſanguine, contra majorum exempla, ambitioſis anſam præbitam novo more appetendi per
584 vim magiſtratus: dandam potius operam ut miles contineatur in officio, correptiſque armis ex tempore, intentandum legum ac juris metum irruentibus, bonam ſpem eſſe, ne illos quidem proculcatis legibus illaturos arma patriæ: quòd ſi pergant inferre, potius ſuſtinendam oppugnationem, donec Decimus aut Plancus ſuccurrat: & pugnandum ad mortem uſque potius quàm admittatur dominatio, nunquam antea tentata feliciter. memorabatur etiam majorum in tuenda libertate animoſitas ac tolerantia, nihil non hujus amore perpeſſorum. Ubi verò duæ legiones accitæ ex Africa in portum appulerunt eadem die, viſum eſt deos ipſos favere libertatis ſtudioſis. Itaque pœnitentia placuit, & Cicerone rurſum prodeunte ſenatuſconſultum omnino mutatum eſt ſumpta ſaga populariter, adjunctíſque duabus recens ex Africa delatis legionibus, & mille ſimul advectis equitibus, aliáque legione, quam

Senatusconſultum mutatum.

τοῖς ἀντὶ τῶν δέκα ἀνδρῶν διαι-
μειν, καὶ ἐς τὴν ὕπατον ἀρχ-
παραγγέλλειν ἀπόντα· πρέσβεις
ἐξέτρεχον, οἳ τάδε φράσειν ἔμελλ-
αὐτῷ κατὰ σπουδήν. ὧν ἄρτι τὸ π-
λεως ἐκδραμόντων, μετάνοια ἐν-
πιπτε τῇ βουλῇ μὴ δεῖν οὕτως ἀ-
ἄνδρας καταπεπλῆχθαι, μηδὲ
τέραν ἐνδέξασθαι τυραννίδα ἀναιμω-
τὶ, μηδὲ ἐθίσαι τῆς ἀρχῆς ἐφι-
εμένους ἐκ βίας τυγχάνειν, μηδ-
τοὺς στρατευομένους ἐξ ἐπιτάγματ-
τος ἄρχειν τῆς πατρίδος, ὁπλ-
σαμένους δὲ ἐκ τῶν ἐνόντων, το-
νόμους τοῖς ἐπιοῦσι προτείνειν· προ-
δεικνύειν γὰρ οὐδὲ ἐκείνους, νόμων προ-
τεινομένων, ὅπλα τῇ πατρίδι
ποίσειν· εἰ δὲ φέροιεν, ἀνέχεσθαι
τε πολιορκίας, μέχρι Δέκιμος
Πλάγκος ἔλθοι, καὶ ἀμύνεσθαι μέ-
χρι θανάτου μᾶλλον, ἢ ἑκόντας ἐν-
δέξασθαι δουλείαν ἄνωθεν ἀδιόρθωτο
πάντε ἀρχαῖα Ῥωμαίων ἐπὶ ἐλευθ-
ρία φρονήματα καὶ πάθη, καὶ πε-
οὐδὲν ἐνδόντων ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀ-
νελέγοντο· ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ δ-
τέλη τὰ ἐκ Λιβύης μετάπεμπτα
ἐς τὸν λιμένα αὐτῆς ἡμέρας ἀφικ-
το, τοὺς θεοὺς σφᾶς ἐδόκει ἐπὶ τ-
ἐλευθερίαν ἐποτρύνειν. ἡ μὲν δὴ με-
τάνοια ἐκεκύρωτο, καὶ μετεψηφίζε-
το ἅπαντα Κικέρωνος αὖθις αὐ-
τοῖς ἐπιφανέντος, ἥ τε στρατεύσι-
μος ἡλικία προσεγράφετο πᾶσα
καὶ τὰ δύο τέλη τάδε τὰ ἐκ Λιβύης
καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς ἱππεῖς χίλιοι, κ-
τέλος ἕτερον, ὃ Πάνσας αὐτοῖς ὑ-
πολελοίπει. πάντες οἵδε μερισθέν-
τες, οἱ μὲν τὸν λόφον τὸν καλούμενο-
Ἰάνουκλον, ἔνθα καὶ τὰ χρήματα ἐ-

Panſa præſidio reliquerat. His omnibus diſtributis per diverſi munia, pars Janiculum cuſtodiebat & coacervatas ibi pecu-

σεσώρευσιν,

πορθοῦσιν, ἐφρούρουν, οἱ δὲ τὴν τοῦ
ποταμοῦ γέφυραν ἐπὶ διῃρημένων
φίσι τῶν στρατηγῶν τῶν κατὰ τὴν πό-
ιν, ἄλλοι δὲ αὐτοῖς τὰ ἐν τῷ λι-
ἐσι σκάφη καὶ ναῦς καὶ χρήματα
υτρέπιζον, εἰ δεήσειεν ἡττωμένους
φυγεῖν διὰ θαλάσσης· καὶ τάδε σὺν
ὐθαρσείᾳ πράσσοντες οὕτως ὀξέως,
λπιζον ἀντικαταπλήξειν τὸν Καίσα-
ρα, καὶ ἢ μεταπείσειν παρὰ σφῶν
ντὶ τοῦ στρατεύματος αἰτεῖν τὴν
ρχήν, ἢ ἐγκρατῶς ἀμυνεῖσθαι,
ούς τε τῆς ἐναντίας μοίρας νῦν γε
εταθήσεσθαι προσεδόκων, μέχρι
ερὶ τῆς ἐλευθερίας ἐστὶν ὁ ἀγών.
ὴν δὲ μητέρα Καίσαρος καὶ τὴν
δελφὴν οὔτε φανερῶς, οὔτε λά-
θρα ζητοῦντες εὕρισκον· ἐθορυβοῦν-
ο οὖν αὖθις ὁμήρων μεγάλων ἀ-
ῃρημένοι, καὶ τῶν Καισαριανῶν οὔ-
ω σφίσιν ἐπικλωμένων, ὑπὸ ἐκεί-
νων αὐτὰς ὧδε ἀκριβῶς ἐνόμιζον
ἀποκρύπτεσθαι.

Καίσαρι δὲ ἔτι τῶν πρέσβεων ἐν-
τυγχανόντων, τὰ μετεψηφισμένα
γγέλλεται, καὶ αὐτὸν οἱ πρέσβεις
πολιπόντες, ἀνέστρεφον ὑπὸ αἰδοῦς·
δὲ τῷ στρατῷ μᾶλλον ἔτι παροξυ-
μένῳ, κατὰ σπουδὴν ἐχώρει σὺν
όβῳ μή τι πάθοιεν αἱ γυναῖκες,
τε τὸν δῆμον τεθορυβημένον ἱπ-
πέας ἔπεμψεν, ἀτρεμεῖν ἐπικε-
λεύων, καὶ τεθηπότων πάντων, τὰ
έραν τοῦ Κυρηναλίου λόφου κατέ-
λαβεν, οὐδενὸς ἐς χεῖρας ἐλθεῖν ἢ
ωλύειν ὑποστάντος· ἦν τε αὖθις
τέρα θαυμάσιος ἄφνω μεταβολὴ
εόντων ἐς αὐτὸν τῶν ἐπιφανῶν, καὶ
προσαγορευόντων, ἔθει δὲ καὶ ὁ δη-
ότης λεώς, καὶ τὴν εὐταξίαν τῶν
ρατιωτῶν ὡς εἰρηνικὴν ἀποδεχόμεν-
ο. ὁ δὲ τὸν στρατὸν ἔνθαπερ ἦν

nias, pars pontem fluminis, quæque ſub ſuis urbanis prætoribus: pars verò in portu majora minoráque navigia parabat, ut cum pecuniis, ſi res ita ferret, per mare victi fugerent. In his rebus occupati magna fiducia, ſperabant ſe mutatis vicibus, repentè perterrituros Cæſarem, aut perſuaſuros ei, ut relicto exercitu conſulatum ab ipſis peteret; aut vi denique hoſtem repulſuros: & adverſam factionem tunc ſaltem ſecum conſenſuram, dum de communi libertate agitur: matrem autem & ſororem Cæſaris diu palam & clam quæſitam nuſquam invenire potuerunt: quamobrem rurſum terrebantur carentes tantis obſidibus, Cæſarianis interim nihil ad gratiam eorum flexis, qui putabantur illas ſummo celare ſtudio.

Cæſari autem adhuc legationem audienti, nuntiatur ſenatum mutaſſe ſententiam: atque ita legati pudore confuſi reverſi ſunt. Ille cum exercitu magis etiam exaſperato properavit, timens ſuis mulieribus, & ad plebem trepidam miſit equites qui juberent eam quieto eſſe animo. 585
omnibúsque ſtupentibus quicquid ultra Quirinalem collem eſt, occupavit, nemine auſo vel prohibere vel congredi. Ac rurſum alia repentè fit mira mutatio nobilibus ad eum ſalutandum confluentibus, accurrente & plebeia multitudine, & ordines militum pacatè incedentes excipiente. Sequenti die relicto

Alia Romæ repentè mutatio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ibi exercitu urbem petiit ſeptus ſufficiente cuſtodia: tum quoque per totam viam aliis poſt alios occurrentibus ac ſalutantibus, & nihil quod ad humanitatem, & officioſam culturam pertineret, omittentibus: mater quoque & ſoror in æde Veſtæ cum Veſtalibus eum ſalutarunt: & illæ tres legiones contemptis ſuis ducibus & legatis ad eum miſſis, mox & ſigna tranſtulerunt.

Cornutus manus ſibi infert.

Unus ex ducibus Cornutus manus ſibi intulit, reliqui in fidem recepti ſunt. Cicero etiam ubi de pace audiit, per amicos

Cæſaris de Cicerone dictum.

Cæſaris impetravit colloquium, admiſſuſque, cauſam pro ſe dixit, ſummis laudibus eum extollens, quòd conſulatum peteret, de quo & ipſe antè ad ſenatum retuliſſet: ille tantum hoc, non ſine morſu, reſpondit, Eum ſibi ultimum amicorum occurrere. noctu verò crebreſcente rumore, Martiam legionem & quartam adventare quaſi per inſidias occupare vellent patriam, prætores ac ſenatus nimis facilè crediderunt: & quamvis exercitus eſſet in proximo, tamen rati ſolis ſe poſſe optimatium viribus Cæſari tantiſper reſiſtere, donec aliunde accederent copiæ,

Manius Aquilius Craſſus.

ipſa nocte Manium Aquilium Craſſum in Picenum miſerunt habendis delectibus, juſſeruntq; unum è collegio tribunorum, Apuleium, per urbem diſcurrere ferentem plebi hoc lætum nuntium: ſenatores quoque eadem nocte curſim petebant curiam, Cicerone eos excipiente pro fo

ἀπολιπὼν, ἐχώρει τῆς ἐπιούσης πρὸ
τὸ ἄστυ, φυλακὴν ἔχων ἀμφ' α-
τὸν ἱκανήν. οἱ δὲ καὶ τότε ὑπήντω
δι' ὅλης τῆς ὁδοῦ κατὰ μέρη, καὶ προσ-
γόρευον, οὐδὲν ἐνδέοντες ἢ φιλοφρο-
σύνης ἢ θεραπείας ἀσθενοῦς. ἡ
μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ ἐν τῷ
Ἑστίας ἱερῷ μετὰ τῶν ἱερῶν παρθέν
ἠσπάζοντο, καὶ τὰ τρία τέλη τ
στρατηγῶν ὑπεριδόντα πρὸς αὐτ
ἐπρέσβευε, καὶ μετετίθετο, καὶ τ
στρατηγῶν, οἳ ἦρχον αὐτῶν, Κορν
τος μὲν ἑαυτὸν ἔκτεινεν, οἱ δ' ἄ
λοι σπονδῶν καὶ πίστεων ἔτυχον. Κ
κέρων τε τῶν σπονδῶν πυθόμενος,
πρᾶξε διὰ τῶν Καίσαρος φίλων ε
τυχεῖν αὐτῷ, καὶ ἐντυχών, ἀπελ
γεῖτο, καὶ τὴν εἰσήγησιν τῆς ὑπ
τείας ὑπερεπῇρεν, ἣν αὐτὸς ἐν
βουλῇ πρότερον εἰσηγήσατο, ὁ
τοσοῦτον ἀπεκρίνατο ἐπισκώπτω
ὅτι, Τῶν φίλων αὐτῷ τελευταῖο
ἐντυγχάνοι. νυκτὸς δ' ἄφνω δόξ
γενομένης, ὅτι δύο τέλη Καίσαρο
τό τε Ἄρειον καὶ τὸ Τέταρτον μετ
θοῖτο ἐς τὴν πόλιν, ὡς δ' ἐ
δρας ἐπὶ τὴν πατρίδα ἐπαχθ
τα, οἱ στρατηγοὶ καὶ ἡ βουλὴ πα
παν ἀταλαιπώρως ἐπίστευσαν, κα
περ ὄντος ἐγγυτάτω τοῦ στρατοῦ,
μίσαντές τε ἀνθέξειν αὐτοῖς οὐ
ἀρίστοις πρὸς τὰ λοιπὰ τοῦ Καίσ
ρος, μέχρι τις ἑτέρωθεν αὐτοῖς
χυς ἐπιγένοιτο, νυκτὸς ἔτι μάλα
Ἀκύλιον Κράσσον ἐς τὴν Πικην
τιδα ἐξέπεμπον στρατὸν ἀθροίζειν
καὶ τῶν τινα δημάρχων Ἀπουλήϊον
τὸν δῆμον ἐποίουν τὸ εὐαγγέλιον ἐν
φέρειν περιθέοντα· ἥ τε βουλὴ ν
κτὸς ἐς τὸ βουλευτήριον συνέθεον
Κικέρωνος ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ

δεξιου

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἀξιουμένου, ψευδοῦς δὲ τῆς δόξης φανείσης, ἐν φορείῳ διέφυγεν. ὁ δὲ Καῖσαρ ἐπιγελάσας αὐτοῖς, τὸν μὲν στρατὸν ἐγγυτέρω τῆς πόλεως προήγαγεν ἐς τὸ πεδίον τὸ καλούμενον Ἄρειον, τῶν δὲ στρατηγῶν τότε μὲν οὐδένα ἠμύνατο, οὐδὲ Κράσσον τὸν ἐπὶ σκηνῆς ἐκδραμόντα, καίπερ οἱ προσαχθέντα, ὡς ἦν ληφθεὶς ἐν σχήματι οἰκέτου, ἀλλὰ μεθῆκεν ἅπαντας ἐς δόξαν φιλανθρωπίας· οὐ πολὺ δὲ ὕστερον ἐπὶ θανάτῳ προὐγράφησαν. τὰ χρήματα δὲ, ὅσα τε κοινὰ ἦν ἐν τῷ Ἰανικλῷ ἢ ἑτέρωθι, καὶ ἄλλα συνενεχθῆναι κελεύσας, ὅποσα Κικέρων εἰσηγούμενος πρότερον αὐτοῖς ἐπεγέγραπτο, διένειμεν ἀνὰ δισχιλίας καὶ πεντακοσίας δραχμὰς τῷ στρατῷ, καὶ τὸ ἐπίλοιπον ἐπιδώσειν ὑπέσχετο, καὶ τῆς πόλεως ὑπεξῆλθε, μέχρι χειροτονήσαιεν ὑπάτους αἱρετούς. αἱρεθεὶς δὲ αὐτὸς σὺν ᾧ περ ἐβούλετο Κοΐντῳ Πεδίῳ, ὃς τὸ μέρος αὐτῷ δεδώρητο τῆς Καίσαρος κληρονομίας, ἐς τὴν πόλιν αὖθις ὡς ὕπατος ἐσῄει καὶ ἔθυε, δώδεκα οἱ γυπῶν φανέντων, ὅσους φασὶ καὶ Ῥωμύλῳ τὴν πόλιν οἰκίζοντι ὀφθῆναι. ἀπὸ δὲ τῶν θυσιῶν ἑαυτὸν εἰσεποιεῖτο τῷ πατρὶ αὖθις κατὰ νόμον κουριάτιον· ἔστι δ' ἐπὶ τοῦ δήμου γίγνεσθαι τὴν θέσιν· κουρίας γὰρ, ἐς μέρη τὰς φυλὰς ἢ τοὺς δήμους διαιροῦντες, καλοῦσιν, ὡς Ἕλληνας εἰκάζοντι φάναι φρατρίας. ἐπινομώτατος δ' ἐστὶ Ῥωμαίοις ὁ τρόπος οὗτος ἐπὶ τῶν ἀπατόρων, καὶ δύνανται μάλιστα αὐτοὶ ἴσα τοῖς γνησίοις παισὶν ἄγειν τοὺς συγγενεῖς τῶν θεμένων καὶ ἀπελευθέρους. Γαΐῳ δ' ἦν τά τε ἄλλα λαμπρὰ,

ribus: qui poſtquam rumor evanuit, lecticariorum celeritate profugit. Cæſar ridens eorum inſaniam, exercitum propius admovit in campum Martium: nec 586
tamen in ullum prætorem ſævijt: Cæſaris
ne in Craſſum quidem, qui in Pi- clementia.
cenum excurrerat, quamvis ad ſe adductum, ita ut erat, ſervili habitu: ſed omnibus noxam remiſit, ut ſibi compararet opinionem clementiæ: non multo tamen pòſt proſcripti ſunt. Publicam autem pecuniam quæ vel in Janiculo erat vel alibi, comportari juſſit, & juxta S. C. ex Ciceronis ſententia prius factum bis millenos quingenos H. S. militi diſtribuit, pollicitus ſe additurum & reliquum: atque ita Urbe exceſſit, donec comitiis crea- Cæſar con-
rentur coſſ. Electus deinde ipſe ſul, collega
cum quo volebat collega Q. Pe- Q. Pedio.
dio, qui portionem ſuam ex Cæſaris hæreditate illi donaverat, in urbem conſulari pompa ad ſacrificandum ingreſſus eſt: quo tempore XII vulturum auſpi- Omen Cæ-
cium oblatum eſt ei, ut quon- ſari obla-
dam urbem condenti Romulo. tum, qua-
Poſt ſacra peracta rurſum ſei- le Romu-
pſum in patris familiam ac no- lo.
men inſeruit curiatis comitiis, hoc eſt per plebiſcitum. plebs enim Romæ in curias dividitur, ſicut apud Græcos in phratrias. Eſt autem hujuſmodi orborum adoptio maximè legitima: nam ſic adoptati idem quod nativi filii Adoptio-
jus habent erga ſuorum patrum nis vis.
cognatos ac clientes. & habuerat C. Cæſar præter reliquum vitæ ſplendorem libertos etiam multos,

tos, eóſque divites: qua potiſſimùm de cauſa puto filium non contentum priore adoptione per teſtamentum facto, opus habuiſſe hac quoque. Moxque alia lege lata abſolvit Dolobellam, qui hoſtis judicatus fuerat, & de Cæſaris nece judicia conſtituit.

Acta Cæſaris in conſulatu.

Móxque Cæſarianis accuſantibus, alii vocati ſunt in jus, ut facinoris ſocii, alii ut tantummodo conſcii: nam & hoc quibuſdam crimini datum eſt, quorum nonnulli ne in urbe quidem fuerant, quando Cæſar occiſus eſt. Poſtquam autem univerſis una præconis denuntiatione dies dicta eſt, omnes abſentes damnati ſunt, inſpectante Cæſare: & nemine ex toto judicum conſiſtorio album ferente calculum, præter unicum virum nobilem, qui tunc quidem tulit impunè,

587 ſed paulo pòſt cum aliis proſcriptus eſt.

Q. Gallius. Per eoſdem dies Q. Gallius frater Marci degentis cum Antonio, tunc urbanus prætor, à Cæſare impetravit Africam provinciam: viſúſque malo dolo agere, à collegis prætura ſubmotus eſt: domum ejus diripuit populus, ſenatus capitalem in eum protulit ſententiam. Cæſar cum juſſit ad fratrem abire, qui nave conſcenſa nuſquam poſtea comparuit.

His Cæſar peractis cogitabat de ſarcienda cum Antonio gratia: quippe certior factus jam Caſſianos xx legiones habere: & quia opus erat præſente Antonio, ad mare ſuperum profectus lentis

καὶ ἐξελεύθεροι πολλοί τε καὶ πλούσιοι, καὶ διὰ τοῦθ' ἴσως μάλιστα Καῖσαρ ἐπὶ τῇ προτέρᾳ θέσει κατὰ διαθήκας γενομένῃ, καὶ τήνδε ἐδεήθη, νόμῳ δ' ἑτέρῳ ἀπέλυε, μὴ εἶναι πολέμιον Δολοβέλλαν, καὶ ἐνα φόνου δίκας ἐπὶ Καίσαρι· καὶ εὐθὺς ἦσαν γραφαί, τῶν φίλων τοῦ Καίσαρος γραφομένων, τοὺς μὲν αὐτόχειρας, τοὺς δὲ συνεγνωκέναι μόνον· καὶ γὰρ τοῦτο ἐνίοις ἐπεγράφη, καί τισιν οὐδ' ἐπιδημήσασιν, ὅτε ὁ Καῖσαρ ἐκτείνετο· πᾶσι δ' ὁρισθείσης ὑπὸ κηρύγματι μιᾶς ἡμέρας εἰς κρίσιν, ἐρήμην ἅπαντες ἑάλωσαν, ἐφορῶντος τὰ δικαστήρια τοῦ Καίσαρος, καὶ τῶν δικαστῶν οὐδενὸς τὴν ἀπολύουσαν φέροντος, πλὴν ἑνὸς ἀνδρὸς τῶν ἐπιφανῶν, ὃς τότε μὲν οὐδ' αὐτός τι ἔπαθε, μικρὸν δ' ὕστερον, ἐπὶ θανάτῳ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ὅδε προυγράφη. ἔδοξε δὲ ταῖσδε ταῖς ἡμέραις Κόιντος Γάλλιος ἀδελφὸς Μάρκου Γαλλίου συνόντος Ἀντωνίῳ, τὴν πολιτικὴν στρατηγίαν ἄρχων, αἰτῆσαι παρὰ Καίσαρος τὴν στρατηγίαν τῆς Λιβύης καὶ οὕτω τυχὼν, ἐπιβουλεῦσαι τῷ Καίσαρι· καὶ αὐτοῦ τὴν μὲν στρατηγίαν ἀφείλον οἱ συνάρχοι, τὴν δ' οἰκίαν διήρπασεν ὁ δῆμος, ἡ δὲ βουλὴ κατεγίνωσκε θάνατον· ὁ δὲ Καῖσαρ ἐς τὸν ἀδελφὸν ἐκέλευσε χωρεῖν, καὶ δοκεῖ νεὼς ἐπιβὰς οὐδαμοῦ ἔτι φανῆναι.

Τοσάδε πράξας ὁ Καῖσαρ, ἐπενόει μὲν τὰς ἐς τὸν Ἀντώνιον διαλύσεις, πυνθανόμενος ἤδη τοῖς ἀμφὶ τὸν Βροῦτον εἴκοσι συνῆχθαι τέλη στρατοῦ, καὶ χρῄζων ἐπ' αὐτὰ Ἀντωνίου, ἐξῄει δὲ τῆς πόλεως ἐπὶ τὸν

Ἰόνιον,

όνιον, καὶ χαλεπῶς ἀνεξέλεγχε, τὰ παρὰ τῆς βουλῆς ἐπιμέμφων. Πέδιος δὲ αὐτὴν ἀποστάντος τοῦ Καίσαρος ἔπειθε, τὰ ἐς ἀλλήλους μὴ δυσίατα ποιουμένους συναλλαγῆναι Λεπίδῳ τε καὶ Ἀντωνίῳ. οἱ δὲ προεώρων μὲν, ὅτι μὴ σφίσι μηδὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος εἰσὶν αἱ διαλλαγαί, ἀλλ' ἐς συμμαχίαν Καίσαρι κατὰ Κασσίου τε καὶ Βρούτου, ἐπῄνουν δ' ὅμως καὶ συνετίθεντο ὑπ' ἀνάγκης, καὶ τὰ πολέμια δόγματα Ἀντωνίου τε καὶ Λεπίδου καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῖς στρατιωτῶν κατελύετο, εἰρηναῖα δὲ παρὰ αὐτοῖς ἐπέμπετο, καὶ ὁ Καῖσαρ αὐτοῖς συνήδετο γράφων, Ἀντωνίῳ δὲ καὶ βοηθὸς ἐπὶ Δέκιμον ὑπισχνεῖτο ἥξειν εἰ δέοιτο. οἱ δὲ ἀντεφιλοφρονοῦντο μὲν αὐτὸν ἀφ' ὧν, καὶ ἐπῄνουν, ὁ δ' Ἀντώνιος ἔγραφεν αὐτὸς ἀποτίσεσθαι Δέκιμον τε ὑπὲρ Καίσαρος, καὶ Πλάγκον ὑπὲρ ἑαυτοῦ, καὶ συμμίξειν Καίσαρι. τοσάδε μὲν ἀλλήλοις ἐπέστελλον. διώκοντι δὲ τῷ Ἀντωνίῳ Δέκιμον προσγίγνεται Πολλίων Ἀσίνιος ἄγων δύο τέλη, καὶ Πλάγκῳ μὲν Ἀσίνιος ἔπραξε διαλλαγάς, καὶ ὁ Πλάγκος σὺν τρισὶ τέλεσι μεθίστατο εἰς τὸν Ἀντώνιον, ὥστε ἤδη βαρυτάτης δυνάμεως ἦρχεν ὁ Ἀντώνιος. Δεκίμῳ δὲ ἦν τέλη δέκα, ὧν τέσσαρα μὲν τὰ ἐμπειροπολεμώτατα ὑπὸ λιμοῦ διέφθαρτο, καὶ ἐνόσει ἔτι, τὰ δὲ νεοστράτευτα δὲ ἦν ἕξ, ἀταλαίπωρα ἔτι καὶ πόνων ἄπειρα. ἀπογνοὺς οὖν μάχεσθαι, φεύγειν ἔκρινε πρὸς Βροῦτον ἐς Μακεδονίαν· ἔφευγε δὲ οὐκ ἐπὶ τάδε τῶν Ἄλπεων, ἀλλ' ἐς Ῥά-

itineribus, obſervabat quorſum ſenatus eſſet proclivior. Pedius enim abſente Cæſare autor patribus erat, ut priuſquam factionum odia fierent immedicabilia, Lepidum & Antonium reciperent in gratiam: qui providebant quidem hoc è rep. non fore, ſed tantùm auxilia quærere Cæſarem contra Brutum & Caſſium: probabant tamen & aſſentiebant neceſſitate cogente, antiquatóque S.C. quo Antonius Lepidúſque unà cum ſuis exercitibus hoſtes judicati fuerant, pacificas eis ſcripſerunt literas: id quod Cæſar ſenatui per literas gratulatus eſt: Antonio verò etiam auxilio ſe venturum promiſit contra Decimum, ſi opus habeat. Senatus viciſſim amiciſſimo reſcripto eum collaudavit. Antonius reſcripſit exacturum ſe à Decimo pœnam perfidiæ erga Cæſarem & à Planco erga ſeipſum, conjuncturúmque cum Cæſare copias. Hujuſmodi literis ultro citróque miſſis, Antonio Decimum perſequenti conjunxit ſe Aſinius Pollio cum duabus legionibus: quo conciliatore Plancus cum tribus legionibus ad Antonium tranſiit, ut jam potentiſſimis copiis præeſſet. Decimo ſupererant legiones x. quarum quatuor peritiſſimæ rei militaris adhuc laborabant fame afflictæ: ſex verò è tironibus conſcriptæ, rudes erant & inaſſuetæ laboribus. Quare inconſultum ratus

Pacificæ ſenatus literæ ad Antonium & Lepidum.

eos prælio committere, ſtatuit ad Brutum fugere in Macedoniam, iter aggreſſus non per Ciſalpinam Galliam, ſed per Ravennam 588

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

vennam & Aquileiam: ſed quia Cæſar hac erat iturus, ipſe cogitavit aliam viam longiorem ac difficiliorem, ut trajecto Rheno tranſiret per ſolum barbaricum. Qua difficultate deterritæ primum tironum legiones eo deſerto tranſierunt ad Cæſarem: nec multo pòſt aliæ quatuor veteranæ contulerunt ſe ad Antonium, ſimúlque auxiliares exceptis Gallis equitibus, deſtinatis ad corporis cuſtodiam. ille permiſſis ex hoc quoque numero domum redire quotquot voluerant, & donatis ex præſenti auro, cum reliquis trecentis qui ſoli ſecum permanſerant, Rhenum petiit; quem fluvium quum difficile eſſet trajicere, paulatim & ab his deſertus eſt, exceptis decem tantummodo. Tum verò ſumpto cultu Gallico, non ignarus & linguæ, fugiebat cum his paucis pro Gallo habitus: & relicto viarum diſpendio, petebat Aquileiam, quòd ſe propter paucitatem putaret poſſe fallere. Captus autem à latronibus, & vinctus, rogabat cujusnam Gallorum dynaſtæ eſſet ea regio: & cognito quòd eſſet Camilli, de quo bene meritus fuerat, duci ſe ad eum juſſit. Qui ubi adductum vidit, magna comitate excepit in propatulo, objurgans eos qui illum vinxerant, quòd per ignorantiam tantum virum affeciſſent injuria: clam verò ſignificavit hoc Antonio: qui talem fortunæ mutationem hactenus miſeratus eſt ut eum videre non ſuſtinuerit; ſed Camillo mandavit ut interfecti ca-

Decimus ut à ſuis deſertus.

A latronibus captus & vinctus.

Camillus Decimum Antonio prodit.

βενναν ἢ Ἀκυλίαν· ἐπεὶ δὲ Καίσ
ὥδευε ταύτῃ, ἄλλην μακροτέρ
ὁδὸν καὶ δύσπορον ἐπενόει, τόν τε Ῥ
νον περάσαι, καὶ τὰ ἀγριώτερα
βαρβάρων ὑπερελθεῖν· ὅθεν αὐ
ὑπό τε τῆς ἀπορίας καὶ τοῦ καμά
στρατοὶ μὲν οἱ νεοστράτευτοι καταλ
πόντες, εἰς Καίσαρα ἐχώρουν,
δὲ ἐκείνοις καὶ τὰ ἀρχαιότερα τ
σαρα ἐς Ἀντώνιον, καὶ ὁ ἄλλος ὅ
λος ἤδη χωρὶς τῶν σωματοφυλάκ
ἱππέων Κελτῶν· ὁ δὲ καὶ τούτων τ
ἐθέλουσιν ἐπιτρέψας ἐς τὰ οἰκ
σφῶν ἀφίστασθαι, καὶ διαδοὺς ἐκ
παρόντος ἔτι χρυσίου, μετὰ τριακ
σίων τῶν παραμεινάντων μόνων
τὸν Ῥῆνον ἐφέρετο· δυσπόρου δ'
τοῦ αὐτοῦ περᾶν, σὺν ὀλίγοις ἀ
ελείφθη καὶ ὑπὸ τῶνδε, πλὴν δ
κα μόνων· ἤλλαξε δὲ τὴν ἐσθῆ
ἐς τὸ Κελτικὸν, ἐξεπιστάμενος
μα καὶ τὴν φωνὴν, καὶ διεδιδράσ
σὺν ἐκείνοις οἷά τις Κελτὸς, οὐ τὴ
μακροτέραν ἔτι περιϊὼν, ἀλλ' ἐ
Ἀκυληΐας, λήσεσθαι νομίζων διὰ
τὴν ὀλιγότητα, ἁλοὺς δὲ ὑπὸ λ
στῶν καὶ δεθεὶς, ἤρετο μὲν ὅτου Κε
τῶν δυνάστου τὸ ἔθνος εἴη, μαθ
δ' ὅτι Καμίλλου, πολλὰ πεποι
κὼς εὖ τὸν Κάμιλλον, ἄγειν αὐτ
αὐτοῖς ἐς τὸν Κάμιλλον ἐκέλευεν·
δὲ ἀχθέντα ἰδὼν, ἐφιλοφρονεῖτο
ἐς τὸ φανερὸν, καὶ τοῖς δήσασιν ἐπ
εμέμφετο, ὑπ' ἀγνοίας ἐνυβρι
σασιν ἀνδρὶ τοσῷδε· κρύφα δ' ἐπ
έστελλεν Ἀντωνίῳ, καὶ Ἀντώνιος τ
παθὼν ἐπὶ τῇ μεταβολῇ, οὐχ ὑπέ
στη τὸν ἄνδρα ἰδεῖν, ἀλλ' ἐκέλευσ
τῷ Καμίλλῳ κτείναντα, τὴν κεφαλὴ

εἰς αὐ

; αὐτὸν ἐκπέμψαι, καὶ τὴν κε-
κελην ἰδὼν, ἐκέλευσε τοῖς παροῦσι
ἴψαι. τοῦτο Δεκίμῳ τέλος ἦν
-πάρχῃ τε Καίσαρος γενομένῳ,
ἄρξαντι τῆς παλαιᾶς Κελτικῆς
τ' ἐκείνῳ, καὶ ἐς τὸ μέλλον ἔτος
πατεύειν ὑπ' αὐτοῦ κεχειροτονημέ-
καὶ τῆς ἑτέρας Κελτικῆς ἄρχειν·
δεύτερος τῶν σφαγέων οὗτος ἐπὶ
ρεβωνίῳ δίκην ἐδίδου μετ' ἐνιαυ-
ν που καὶ ἥμισυ τῆς ἀναιρέσεως.
δ' αὐτῷ χρόνῳ καὶ Μινούτιος Βα-
λλος, σφαγεὺς καὶ ὅδε Καίσαρος,
πὸ τῶν θεραπόντων ἀνῃρέθη, εὐνου-
ίζων τινὰς αὐτῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ.

put ad ſe mitteret: quod inſpectum, ſepeliendum ſuis tradidit. Hic finis fuit Decimi, qui Cæſaris magiſter equitum fuerat, & illo vivo ulteriori Galliæ præfuerat, deſignatus ab eo conſul in annum proximum, ſimúlque rector citerioris Galliæ. Hic ſecundus poſt Trebonium pœnas dedit homicidii, ſeſquianno poſt interemptum Cæſarem. Per idem tempus & Minutius Baſilus, unus è Cæſaris percuſſoribus, à ſuis ſervis interſectus eſt, quia ex eis aliquot iratus caſtraverat.

Decimi interitus.

Baſili, Cæſaris percuſſoris, interitus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

589 APPIANI ALEXANDRINI ROMANARUM HISTORIARUM DE BELLIS CIVILIBUS LIBER IIII.

AD hunc modum C. Cæſaris percuſſores duo, in ſuis provinciis bello victi, pœnas dederunt, Trebonius in Aſia, Decimus in Gallia: de cetero quomodo dederint Caſſius & Brutus, ejus conſpirationis autores præcipui, qui provincias univerſas obtinebant à Syria Macedoniam uſque, & copiis tam pedeſtribus equeſtribúſque abundabant quàm navalibus, quippe qui haberent legiones ſupra viginti, & claſſes ac pecunias, hic quartus Bellorum civilium liber indicabit. Quo tempore etiam in Urbe proſcriptorum erat inquiſitio, & quotquot inveniebantur, mulctabantur odioſiſſimè: quale nihil unquam nec in Græcorum ſeditionibus aut bellis contigerat, nec in ipſorum Romanorum extabat memoria, exceptis temporibus Syllæ, qui primus inimicos proſcripſerat. Nam Marius eos tantùm affecit ſupplicio, quos invenire potuit: Sylla verò proſcriptos cuivis per

Syllæ & Marii iniqua facinora.

Ἀ Π Π Ι Α Ν Ο

Ἀ Λ Ε Ξ Α Ν Δ Ρ Έ Ω

Ῥ Ω Μ Α Ι Κ Ω͂ Ν Ἐ Μ-

Φ Υ Λ Ι Ω Ν. Δ.

ΔΥΟ μὲν δὴ Γαΐου Καίσαρ
φονεῖς οὕτω δίκην ἐν ταῖς σφ
τέραις αὐτῶν στρατηγίαις
πολεμηθέντες ἐδεδώκεισαν, Τρεβ
νιος ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ Δέκιμος
τῇ Κελτικῇ· ὅπως δὲ ἔδοσαν Κά
σιός τε καὶ Βροῦτος, οἳ καὶ τῆς ἐπιβο
λῆς ἐπὶ τοῦ Καίσαρος μάλιστα ἦ
ξαν, καὶ γῆς ἐκράτουν ἀπὸ Συρί
ἐπὶ Μακεδονίαν ἁπάσης, καὶ στρα
τὸς ἦν αὐτοῖς πολὺς ἱππικός τε
ναυτικός, καὶ ὁπλιτῶν ὑπὲρ εἴκο
τέλη, καὶ νῆες ὁμοῦ καὶ χρήματα,
τετάρτη τῶν Ἐμφυλίων ἥδε ὑποδε
κνυσιν. Ὁμοῦ δὲ τούτοις ἐγίγνοντο
ἐν Ῥώμῃ τῶν ἐπὶ θανάτῳ προγρα
φέντων ἔρευναί τε καὶ εὑρέσεις καὶ πα
θήματα πάμπαν ἐπαχθῆ, οἷα οὔ
τε ἐπὶ Ἑλλήνων στάσεσιν ἢ πολέ
μοις, οὔτ᾽ ἐπὶ Ῥωμαίων αὐτῶν ἐ
μνημονεύετο γενέσθαι, πλὴν ἐπὶ μό
νου Σύλλα τοῦ πρώτου τοὺς ἐχθροὺ
ἐς θάνατον προγράψαντος. Μά
ριος μὲν γὰρ ἐζήτει καὶ ἐκόλαζεν οὓς
εὕροι, Σύλλας δὲ ὑπὸ μισθοῖς τε

μεγάλοις

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

μάλοις καὶ κολάσεσι τῶν ἐπικρυψάντων ὁμοίως, τὸν ἐντυχόντα κτείνειν προέγραφε· καὶ τὰ μὲν ἀμφὶ Μάριόν τε καὶ Σύλλαν ἐν τοῖς περὶ ἐκείνων προείρηται· τὰ δὲ ἑξῆς οὕτως ἐγένετο.

Καῖσαρ μὲν καὶ Ἀντώνιος ἐς φιλίαν ἀπ᾽ ἔχθρας συνῄεσαν ἀμφὶ Μουτίνην πόλιν, ἐς νησίδα τοῦ Λαβινίου ποταμοῦ βραχεῖάν τε καὶ ὑπτίαν, ἔχων ἑκάτερος ὁπλιτῶν τέλη πέντε, καὶ τάδε ἀλλήλοις ἀντιθέντες, ἐχώρουν σὺν τριακοσίοις ἑκάτερος ἐπὶ τὰς τοῦ ποταμοῦ γεφύρας, Λέπιδος δ᾽ αὐτὸς προϊὼν, διηρεύνα τὴν νῆσον, καὶ τῇ χλαμύδι κατέσειεν ἥκειν ἑκατέρους. οἱ ἐπὶ τῶν γεφυρῶν τοὺς τριακοσίους μετὰ τῶν φίλων ἀπολιπόντες, ἐς τὸ μέσον ᾔεσαν ἐν περιόπτῳ, καὶ συνεδρευον οἱ τρεῖς, Καίσαρος ἐν μέσῳ διὰ τὴν ἀρχὴν προκαθίσαντος. δύο δὲ ἡμέραις ἕωθεν ἐς ἑσπέραν συνιόντες, τάδε ἔκριναν· ἀποθέσθαι μὲν τὴν ὕπατον ἀρχὴν Καίσαρα, καὶ Οὐεντίδιον αὐτὴν ἐς τὸ λοιπὸν τοῦ ἔτους μεταλαβεῖν, καινὴν δὲ ἀρχὴν ἐς διόρθωσιν τῶν ἐμφυλίων νομοθετηθῆναι Λεπίδῳ τε καὶ Ἀντωνίῳ καὶ Καίσαρι, ἣν ἐπὶ πενταετὲς αὐτοὺς ἄρχειν ἴσον ἰσχύουσαν ὑπάτοις· ὧδε γὰρ ἔδοξεν ἀντὶ δικτατόρων ὀνομάσαι διὰ τὸ δόγμα ἴσως τὸ Ἀντωνίου κωλῦον ἔτι γίγνεσθαι δικτάτορα, τοὺς δὲ ἀποφῆναι μὲν αὐτίκα τῆς πόλεως ἄρχοντας ἐς τὰ ἐτήσια ἐπὶ τὴν πενταετίαν· τὰς δὲ ἡγεμονίας τῶν ἐθνῶν νειμαμένους, ἔχειν μὲν Ἀντώνιον τὴν Κελτικὴν ἅπασαν, ἄνευ τῆς συναπτούσης τοῖς Πυρηναίοις ὄρεσιν, ἣν Παλαιὰν ἐκάλουν

miſit occidere, præmiis interſectori propoſitis, & ediverſo pœnis, ſiquis proſcriptum celare auſus fuiſſet. Ceterùm de Marianis Syllaníſque temporibus jam antè dictum eſt nunc revertemur ad rerum ordinem.

Cæſar, poſt reſartam amicitiam cum Antonio, congreſſus eſt circa Mutinam in parva quadam & plana inſula fluvii Labinii, uterque ſecum habens legiones quinque: quibus inter ſe oppoſitis, comitati trecenis ambo proceſſerunt ad pontes fluvii: & Lepidus præmiſſus ad perſcrutandam inſulam, paludamentum quatiens ſignum veniendi dedit utrique. illi comitatu & amicis in pontibus relictis, progreſſi in medium locum conſpicuum conſederunt ſoli tres, Cæſare, propter magiſtratum, medio. ibi per integrum biduum colloquio habito, hæc ſtatuerunt de communi ſententia: Ut Cæſar conſulatum in reliquum anni Ventidio cederet: & ut novus magiſtratus triumvirorum ad tollendas civiles diſſenſiones crearetur, eúmque Lepidus cum Antonio Cæſaréque in quinquennium conſulari poteſtate gereret (hoc enim nomen magis quàm dictatorum placuit, fortaſſe propter recentem de abolenda dictatura legem Antonii) triumviri confeſtim in quinquennium urbanos magiſtratus annuos deſignarent: provincias ita partirentur, ut Antonius haberet univerſam Galliam, excepta Narbonenſi provincia: huic

Labinius fluvius.

590

Cæſar, Antonius & Lepidus in colloquium veniunt.

Triumviratus.

Provincias pop. Rom. partiuntur inter ſe Cæſar, Antonius & Lepidus.

verò

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

verò Lepidus præeſſet unà cum
Hiſpania: Cæſari obveniret A-
frica cum Sardinia Siciliáque, &
ceteris ejus ſitus inſulis. Atque ita
imperium Romanum in trium-
viros diviſum, dilatis in aliud
tempus tranſmarinis aliis pro-
vinciis, propter Brutum ac Caſ-
ſium qui tum eis præerant. Cum
his bellum gerere Antonium &
Cæſarem placuit. nam Lepidus
deſignatus in proximum annum
conſul, in Urbe manſurus erat,
propter præſentes neceſſitates,
Hiſpaniam recturus per vicarios.
Ei tribus legionibus relictis ad
Urbis præſidium, reliquas attri-
bui Cæſari tres, Antonio qua-
tuor, ut viginti legionibus ſin-
guli bellum gererent. Et quo a-
lacrior redderetur exercitus, poſt
propoſita victoriæ præmia, præ-
ter alia donativa promiſſæ ſunt
eis coloniæ XVIII Italicarum
urbium, tam opibus quàm agri
bonitate ac ædificiorum pulchri-
tudine præcellentium, quarum
urbana ac ruſtica prædia non ſe-
cus quàm bello capta divideren-
tur. Inter has eminebant, Capua,
591 Rhegium, Venuſia, Beneven-
tum, Nuceria, Ariminum, Vi-
bona. Atque ita pulcherrima Ita-
liæ pars militibus aſcripta eſt. Sed
ante omnia viſum inimicos, ne
in longinquam expeditionem
profectis impedimento eſſent,
tollere. Hæc decreta Cæſar, ex
officio ſuo, quippe conſul, reci-
tavit de ſcripto exercitibus, tan-
tum proſcriptione ſilentio præ-

Κελτικὴν, ταύτης δὲ Λέπιδον ἄ-
χειν καὶ Ἰβηρίας ἐπὶ ταύτῃ, Κα
σαρα δὲ εἶναι Λιβύην καὶ Σαρδώ
Σικελίαν, καὶ εἴ τις ἄλλη νησ(
ἐνταῦθα. ὧδε μὲν τὴν Ῥωμαι
ἡγεμονίαν οἱ τρεῖς ἐνείμαντο ἐφ
αυτοῖς, τὰ πέραν ἄρα τοῦ Ἰον
μόνα ὑπερθέμενοι διὰ Βρούτον
Κάσσιον κρατοῦντας ἔτι αὐτῶ
Κασσίῳ δὲ καὶ Βρούτῳ πολεμεῖν Ἀ
τώνιον τε καὶ Καίσαρα· Λέπιδον
ὑπατεύειν ἐς τὸ μέλλον, καὶ τῇ π
λει διὰ τὰς ἐν αὐτῇ χρείας ὑπ
μένειν ἡγεμονεύοντα τῆς Ἰβηρίας
ἑτέρων, τοῦ δὲ Λεπίδου στρατοῦ τρ
μὲν αὐτὸν Λέπιδον ἔχειν ἐς τὰ ἐ
Ῥώμης, ἑπτὰ δὲ τέλη νείμασθ
Καίσαρα καὶ Ἀντώνιον, τρία μ
Καίσαρα, τέσσαρα δὲ Ἀντώνιο
ὡς ἂν ἐς τὸν πόλεμον αὐτῶν ἑκάτ
ρος εἴκοσιν ἄγοι. ἐπελπίσαι δὲ ἠ
τὸν στρατὸν ἐς τὰ νικητήρια τοῦ π
λέμου ἄλλαις τε δωρεαῖς, καὶ ἐς κατ
οικίαν δόσεσι τῶν Ἰταλικῶν πόλεω
ὀκτωκαίδεκα, αἳ καὶ περιουσίᾳ
ἐδάφει καὶ οἴκοις εἰς κάλλος δια
φέρουσαι, ἔμελλον αὐτοῖς ἐδάφει
καὶ οἴκοις αὐτοῦ διανεμήσεσθαι, ὥσ
περ αὐτοῖς ἀντὶ τῆς πολεμίας δορι
ληπτοι γιγνόμεναι· καὶ ἦσαν αἱ π
λεις ἄλλαι τε καὶ αἱ περιφανέστατα
μάλιστα αὐτῶν Καπύη, καὶ Ῥήγιο
καὶ Οὐενουσία, καὶ Βενεβεντός, κα
Νουκαιρία, καὶ Ἀρίμινον, καὶ Ἱπ
πώνιον. οὕτω μὲν τὰ κάλλιστα τῆς Ἰ
ταλίας τῷ στρατῷ διεγράφεν. ἐδόξ
δέ σφισι καὶ τοὺς ἰδίους ἐχθροὺς πρ
ανελεῖν, ἵνα μὴ ἐνοχλοῖεν αὐτοῖς
τὰ δὲ καθισταμένοις, καὶ πολεμοῦσ
πόλεμον ἔκδημον ταῦτα μὲν ἔδοξε, καὶ
ταῦτα συνεγράψαντο, καὶ αὐτῶν
Καῖσαρ ὡς ὕπατος, ἀνέγνω τοῖς στρατοῖς τὰ λοιπὰ χωρὶς τῶν ἀποθανου-
μένων.

μὲν, οἱ δ᾽ ἀκούσαντες ἐπαινώνι-
σαντε, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους ἐπὶ
διαλλαγῇ.
Γιγνομένων δὲ τούτων, τέρατα καὶ
σημεῖα ἐν Ῥώμῃ πολλὰ καὶ φοβερὰ
ἦν. κύνες τε γὰρ ὠρύοντο ὁμαλῶς οἷα
λύκοι, σύμβολον ἀηδές· καὶ λύ-
κοι τὴν ἀγορὰν διέθεον, οὐκ ἐπι-
πολάζον ἐν πόλει ζῶον. βοῦς τε
φωνὴν ἀφῆκεν ἀνθρώπου· καὶ βρέ-
φος ἀρτίτοκον ἐφθέγξατο· καὶ τῶν
ξοάνων τὰ μὲν ἵδρου, τὰ δὲ καὶ αἵ-
ματος ἵδρου· ἀνδρῶν τε μεγάλαι βο-
αὶ καὶ κτύπος ὅπλων, καὶ δρόμος
ἵππων οὐχ ὁρωμένων ἠκούετο· ἀμ-
φί τε τὸν ἥλιον ἀηδῆ σημεῖα πολ-
λὰ καὶ λιθώδεις ἐγίγνοντο ὑετοί,
καὶ κεραυνοὶ συνεχεῖς εἰς ἱερὰ, καὶ
ἀγάλματα ἔπιπτον· ἐφ᾽ οἷς ἡ μὲν
βουλὴ θύτας καὶ μάντεις συνῆγεν
ἐκ Τυῤῥηνίας. καὶ ὁ πρεσβύτατος
αὐτῶν τὰς πάλαι βασιλείας ἐπαν-
ήξειν εἰπὼν, καὶ δουλεύσειν ἅπαν-
τας χωρὶς ἑαυτοῦ μόνου, τὸ στόμα
κατέσχε καὶ τὸ πνεῦμα ἕως ἀπέθα-
νεν. οἱ δὲ τρεῖς ἄνδρες ἐφ᾽ ἑαυτῶν
γενόμενοι, τοὺς ἀποθανουμένους συν-
έγραφον, τούς τε δυνατοὺς ὑφο-
ρώμενοι, καὶ τοὺς ἰδίους ἐχθροὺς κα-
ταλέγοντες, οἰκείους τε σφῶν αὐ-
τῶν ἢ φίλους ἐς τὴν ἀναίρεσιν ἀν-
τιδιδόντες ἀλλήλοις καὶ τότε καὶ ὕστε-
ρον· προσκατελέγοντο γὰρ δὴ καὶ
ἕτεροι μεθ᾽ ἑτέρους, οἱ μὲν ἀπ᾽
ἔχθρας, οἱ δέ μόνου προσκρού-
σματος ἢ φιλίας ἐχθρῶν, ἢ φί-
λοι ἐχθρῶν, ἢ πλούτου διαφέροντ-
ος· ἐδέοντο γὰρ ἐς τὸν πόλεμον

terita: móxque acclamatione facta ſecuta eſt mutua conſalutatio.

Prodigia, Romæ.

Interea multa horrenda in Urbe viſa ſunt prodigia: nam & canes quaſi ex compoſito ululatum lupino more ſimul edebant inauſpicatum: & lupi per forum diſcurrebant, animal inaſſuetum civitatibus: bos etiam humanam vocem emiſit, & infans recens natus locutus eſt: in ſimulacris ſudor apparuit, in quibuſdam eorum etiam mixtus grumis ſanguis, exauditi ſunt magni clamores virorum & armorum crepitus, ſtrepitúſque equorum currentium, quum nihil tale cerneretur oculis: circa ſolem quoque multa prodigia ſunt obſervata, & lapidibus aliquoties pluit, & ſacræ ædes de cælo ſæpe tactæ ſunt, paritérque aliquot ſtatuæ. His procurandis ſenatus aruſpices ac vates accivit ex Hetruria, quorum natu maximus redituram ait regnum quale priſcis temporibus fuerat, cunctóſque ſervituros ſe uno excepto: ſimúlque ſpiritum compreſſit donec exanimis fieret.

Aruſpicis mirabilis interitus.

Ceterùm triumviri ſemotis arbitris inter proſcriptos referebant vel ſuſpectos ob potentiam, vel ſuos quiſque inimicos, amicorum etiam & cognatorum ſalutem prodentes, modò viciſſim daretur tollendi adverſarios copia: quòd & tunc fecerunt & poſtea: nam alii poſt alios ſunt aſcripti in eum catalogum, quidam propter ſimultatem, quidam propter ſolam offenſam, aut quòd inimicorum eſſent neceſſarii, vel amicorum inimici. Nonnullis divitiæ fuerunt

runt

Nonnulli ob pecunias, domos aut villas amœniores proſcripti.

runt exitio. nam opus erat ad belli apparatum multis pecuniis: quia Bruto Caſſióque ex Aſiæ vectigalibus ampli ſuppetebant reditus, regibus etiam atque ſatrapis de ſuo conferentibus: ipſis Europa reliqua erat & Italia: bel-
592 lis exactionibúſque exhauſta. ita ut præ inopia nec infirmæ plebi parceretur nec mulieribus, publicanis acerbè quicquid indiceretur extorquentibus. Nec defuit qui propter villam aut domum amœniorem proſcriptus eſt. Fuerunt autem proſcripti bonis publicatis ſenatores CCC, equites Rom. MM. In his erant fratres triumvirorum & avunculi, tum eorum qui ſub illis ducebant ordines, & ſi quis vel hos vel illos offenderat. Et ceteram quidem turbam poſt digreſſum diſtulerunt in Urbe proſcribendam: XII autem, vel, ut alii produnt, XVII, reliquis potentiores, & in his Ciceronem, placuit ante alios occidere, immiſſis ſubitò per cuſtoribus: quorum quatuor ſtatim vel in conviviis, vel in fortuito occurſu cæſi ſunt: reliqui per domos pérque templa quæſiti, ita ut excitato tumultu, tota nocte diſcurſatum ſit cum clamore ac ejulatu, non aliter quàm urbe capta. Quum enim ſcirent comprehendi aliquot viros, & nemo adhuc proſcriptus eſſet, quiſque putabat ſe peti à circumcurſantibus: ita rebus deſperatis, quidam ſuas privatas, quidam publicas ædes incenſuri videban-

Proſcriptorum numerus.

χρημάτων πολλῶν, Βρούτῳ μὲν κ
Κασσίῳ τῶν ἀπὸ τῆς Ἀσίας φόρων
δεδομένων τε καὶ προσδεδομένων,
καὶ βασιλέων καὶ σατραπῶν συμφ
ερόντων, αὐτοὶ δ᾽ ἐπὶ τῆς Εὐρώπ
καὶ μάλιστα τῆς Ἰταλίας πολέμοις
καὶ ἐσφοραῖς τετρυμμένης ἀπορο
τες, δι᾽ ἃ καὶ τοῖς δημόταις κ
ταῖς γυναιξὶ λέγοντες, ἐπέτρεψ
εἰσφορὰς βαρυτάτας, καὶ τέλη πρ
σεων καὶ μισθώσεων ἐπενόησαν· ἤ
δέ τις καὶ διὰ κάλλος ἐπαύλεως
οἰκίας προεγέγραφη, καὶ ἐγένοντο πα
τες οἱ θανάτου τε καὶ δημεύσεως κα
εγνωσμένοι ἀπὸ μὲν τῆς βουλῆς ἀμ
τοὺς τριακοσίους, ἀπὸ δὲ τῶν καλ
μένων ἱππέων ἐς δισχιλίους· καὶ
σαν ἐν αὐτοῖς ἀδελφοί τε καὶ θε
τῶν προγραφέντων, καὶ τῶν ὑπ᾽ α
τοῖς ἡγεμόνων, ὅσοι τε τοῖς ἀρχ
σιν ἢ τοῖς ἡγεμόσι προσεκεκρούκ
σαν. τὸ μὲν δὴ πλῆθος αὐτῶν ἀ
τῆς συνόδου διελθόντες ἐς Ῥώμην
προγράψειν ἔμελλον· δυώδεκα δ
ἄνδρας, ἢ ὡς ἕτεροι λέγουσιν ἑπ
τακαίδεκα τοὺς μάλιστα δυνατοὺς
ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Κικέρων, ἔδοξε πρ
ανελεῖν, ἐπιπέμψαντες ἄφνω,
τῶνδε μὲν τέσσαρες αὐτίκα ἀνῃρέθη
σαν ἐν ἑστιάσεσί τε καὶ ὑπαντήσεσι
ζητουμένων δὲ τῶν ἄλλων, καὶ ἐρευνω
μένων νεῶν καὶ τε οἰκιῶν, ἄφνω θό
ρυβος ἀνὰ τὴν νύκτα πᾶσαν ἦν
καὶ βοαὶ καὶ διαδρομαὶ μετ᾽ οἰμω
γῆς, ὡς ἐν ἁλισκομένῃ πόλει. τ
γὰρ ἐγνῶσθαι μὲν ἀνδρολήψια γίγνεσθαι
μὴ προγεγράφθαι δὲ μηδένα τῶ
προκατεγνωσμένων, πᾶς τις αὐτὸς
ἡγεῖτο ζητεῖσθαι πρὸς τῶν περιθεόν-
των· οὕτω δὲ ἀπογιγνώσκοντες αὐ-
τῶν, οἱ μὲν τὰ ἴδια, οἱ δὲ τὰ κοι-
νὰ ἐμπρήσειν ἔμελλον, δράσειν τι δεινὸν εὐλόγως αἱρούμενοι πρὶν παθεῖν;

…ν, καὶ τάχα ἂν ἔδρασαν, εἰ μὴ …εδιος αὐτοὺς ὁ ὕπατος μετὰ κη-…κα περιθέων, ἐπήλπιζε περι-…ένειν ἐς ἕω τὰ ἀκριβέστερα μα-…ῖν ἅμα δὲ ἕῳ, παρὰ γνώμην …ῶν ἀνδρῶν προύγραφεν ὁ Πέ-…ος τοὺς ἑπτακαίδεκα ὡς μόνους …ίους δόξαντας εἶναι τῶν ἐμφυ-…ακῶν, καὶ μόνους κατεγνωσ-…ς πίστεις τε τοῖς ἄλλοις δημο-…ποιεῖτο, ἀγνοῶν τὰ ἐγνωσ-… καὶ Πέδιος μὲν ἐκ καμάτου …τὸς ἐτελεύτησεν. ἐσήεσαν δὲ …ῖς τρισὶν ἡμέραις ἀνὰ με-…κας ἕκαστος αὐτῶν, ὁ Καῖσαρ τε Ἀντώνιος καὶ ὁ Λέπιδος σὺν …στρατηγίσι τάξεσι, καὶ ὁπλι-…κας ἑνὶ τέλει· ὡς δὲ εἰσῆλ-… αὐτίκα μὲν ἡ πόλις ἦν πλή-…πλων τε καὶ σημείων διατε-…ενων ἐς τὰ ἐπίκαιρα. αὐτίκα …μέσῳ τούτων ἤγετο ἐκκλησία, …αρχος Πούπλιος Τίτιος ἐνο-…τῇ καινὴν ἀρχὴν ἐπὶ καταστά-…τῶν παρόντων ἐς πενταετὲς εἶναι …ἀνδρῶν Λεπίδου τε καὶ Ἀντω-…ὶ Καίσαρος, ἴσον ἰσχύουσαν …τοις (ἣν ἄν τις Ἑλλήνων ἁρ-…ς ὀνομάσειεν, ὃ καὶ Λακεδαι-…ι τοῖς καθισταμένοις τὰ ὑπή-…ἐτίθεντο ὄνομα) οὔτε διαστή-…θ ἐς δοκιμασίαν, οὔτε κυρίας …ὴν χειροτονίαν ἡμέρας προτε-…, ἀλλ᾽ αὐτίκα ἐκυροῦτο ὁ νό-… καὶ νυκτὸς ἄλλων ἐπὶ τοῖς ἑπ-…ίδεκα τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἀν-…προεγέγραφαι καὶ πολλὰ τῶν πό-…προυτίθεντο, καὶ μετ᾽ ὀλίγον …ν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ …προσετίθετο τοῖς πίναξιν ἀεὶ …προκαταγιγνωσκομένων, ἢ τῶν

tur, ne inulti caderent: & fecisſent, ni Pedius conſul hac illac curſitans bene ſperare eos juſſiſſet, & diem expectare, ut rem melius cognoſcerent. Prima verò luce non expectans triumvirorum ſententiam proſcripſit illos XVII, quaſi ſolos autores inteſtinorum malorum, ſolóſque damnatos: aliis ſecuritatem promiſit, interpoſita fide publica, ignarus decreti triumviralis. Et is quidem ſequenti nocte morbo ex nimia defatigatione contracto extinctus eſt. Pedii interitus. Triumviri autem triduo Urbem ingreſſi ſunt, ſeorſum quiſque cum ſua prætoria cohorte, & legione una, poſt quorum adventum Urbs armatis continuò repleta eſt, & ſigna militaria conſpecta in locis opportunioribus: advocatáque concione, Publius Titius tribunus-
pleb. legem tulit de novo ma- 593
giſtratu creando, ut triumviri conſtituendæ reipub. præeſſent in quinquennium cum poteſtate conſulari, Lepidus, Antonius, & Cæſar: quales Græci Harmoſtas Lacedæmoniorum nominant, publicos reformatores imperii: ſed nec trinundinum ex more ad examinandam legem conceſſum eſt, nec dies comitiis dicta, & lex ſine mora perlata eſt. Sequenti nocte præter illos XVII alii CXXX proſcripti: nomina eorum diverſis Urbis locis propoſita, & paulo pòſt rurſum aliorum CL: ſempérque tabulis aſcribebantur nomina, aut recens damnatorum, aut jam per errorem occiſorum,

P. Titius tr. pl. legem fert de triumviratu creando.

ſorum, ne viderentur periſſe immeritò: & mandatum eſt ut omnium capita ad triumviros referrentur, propoſitis certis præmiis, ingenuo pecunia, ſervo libertate inſuper. Nec erat quicquam occluſum ſcrutatoribus, pari pœna propoſita, ſi quis vel exciperet refugientem proſcriptum vel celaret, vel non præberet excutienda omnia: atque omnium talium indicibus propoſita erant paria præmia. Fuit autem proſcriptionis formula hæc, M. Lepidus, M. Antonius, Octavius Cæſar, triumviri conſtituendæ & corrigendæ reipublicæ, edicunt ſic, Niſi quorundam improborum tanta eſſet perfidia, ut miſeratione ſervati, bene meritis pro beneficio reponerent odium ac mox inſidias, neque illi Cæſarem ſuſtuliſſent, quos bello victos ſervavit clementia, & in amicitiam receptos evexit, honoribus & liberalitate cumulavit: neque nos cogeremur eorum injurias & hoſtiles animos tam inclementer retundere. Nunc verò ex inſidiis quas nobis ſtruunt, & ex Cæſaris nece deprehendentes eorum malitiam nullis beneficiis placabilem, prævenire inimicos, quam ab eis præoccupari malumus. Nemo igitur hoc noſtrum factum, aut injuſtum, aut crudele, aut nimium exiſtimet, quid Cæſar, quid nos ipſi paſſi ſumus reputans. Illunc certè & imperatorem, & pontificem max. & gentium maximè P. R. formidatarum domitorem ac ſubactorem, & primum omnium

Capita proſcriptorum ad triumviros afferri juſſa.

Triumvirorum edictum.

προειρημένων ὑπ' ἀγνοίας ἐς δό
οὐ δικαίως ἀνῃρῆσθαι. διετέτακτο
πάντων τὰς κεφαλὰς ἐς τοὺς τ
ἄνδρας ἐπὶ ῥητῷ κέρδει φέρεσθαι,
μὲν τὸ κέρδος ἐλευθέρῳ μὲν, ἀρ
γύριον, θεράποντι δὲ, ἐλευθερία
καὶ ἀργύριον παρέχειν δὲ ἐς ἔρευ
πάντας τὰ ἴδια, καὶ τὸν ὑποδεξ
μενον ἢ κρύψαντα ἢ τὴν ἔρευνα
παρασχόντα, τοῖς ἴσοις ἐνέχεσθ
μηνύειν δὲ ἕκαστα τούτων τὸν ἐθέλο
ἐπὶ τοῖς ἴσοις κέρδεσι· καὶ εἶχεν
τως ἡ προγραφὴ, Μάρκος Λέ
δος, Μάρκος Ἀντώνιος, Ὀ
ταούϊος Καῖσαρ, οἱ χειροτονηθ
τες ἁρμόσαι καὶ διορθῶσαι τὰ κ
„ νὰ, οὕτω λέγουσιν, Εἰ μὴ δι'
„ πιστίαν οἱ πονηροὶ δεόμενοι μὲν
„ σαν ἐλεεινοὶ, τυχόντες δὲ ἐγίγν
„ το τῶν εὐεργετῶν ἐχθροὶ, εἶτα ἐπ
„ βουλοι, οὔτ' ἂν Γάϊον Καίσα
„ ἀνῃρήκεσαν, οὓς ἐκεῖνος δο
„ λαβὼν ἔσωσεν ἐλέῳ, καὶ φίλους
„ μενος, ἐπὶ ἀρχαῖς καὶ τιμαῖς
„ δωρεαῖς προήγαγεν ἀθρόως, ἐ
„ ἂν ἡμεῖς τοῖς ἐνυβρίσασι καὶ π
„ λεμίους ἀναγράψασιν ἡμᾶς,
„ δὲ ἀθρόως ἠναγκαζόμεθα χρῆ
„ σθαι· νῦν δὲ ἐξ ὧν ἐπιβεβουλε
„ μεθα, καὶ ὧν Γάϊος Καῖσαρ
„ παθεν, ἀτιθάσευτον ὁρῶν
„ τὴν κακίαν ὑπὸ φιλανθρωπία
„ προλαβεῖν τοὺς ἐχθροὺς ἢ πα
„ θεῖν αἱρούμεθα· μὴ δή τις τὸ ἔ
„ ργον ἄδικον ἢ ὠμὸν ἢ ἄμετρον
„ γείσθω, ἔς τε Γάϊον καὶ ἐς ἡμᾶ
„ οἷα πεπόνθαμεν ὁρῶν· Γάϊον μ
„ δὴ καὶ αὐτοκράτορα ὄντα, καὶ ἀρ
„ χοντα ἱερῶν, καὶ τὰ φοβερώτερ
„ Ῥωμαίοις καθελόντα τε ἔθνη κ
„ κτησάμενον, καὶ πρῶτον ἀνθρώ

ὑπὲρ

ὑπὲρ τοὺς Ἡρακλείους ὅρους ἀπλώτου θαλάσσης ἀποπειράσαντα, καὶ Ῥωμαίοις τὴν ἄγνωστον ἐρόντα, ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ λεγομένῳ βουλευτηρίῳ ὑπὸ ὄψεσι θεῶν κατέκανον, εἴκοσι καὶ τρισὶ σφαγαῖς ἐνυβρίσαντες οἱ πολέμῳ ληφθέντες ὑπ' ἐκείνου, καὶ περισωθέντες, κληρονόμοι τε τινὲς αὐτοῦ τῆς οὐσίας ἐγγραφέντες εἶναι· οἱ λοιποὶ δὲ ἐπὶ τῷ μύσει τῷδε τοὺς ἐναγεῖς ἀντὶ κολάσεων ἐπὶ ἀρχὰς καὶ ἡγεμονίας ἐξέπεμψαν, αἷς ἐκεῖνοι χρώμενοι, τά τε κοινὰ τῶν χρημάτων ἥρπασαν, καὶ στρατὸν ἐξ αὐτῶν ἀγείρουσι καθ' ἡμῶν, καὶ ἕτερον αἰτοῦσι παρὰ βαρβάρων αἰεὶ τῆς ἀρχῆς πολεμίων, τάς τε ὑπὸ Ῥωμαίοις πόλεις, τὰς μὲν οὐ πείθοντες ἐνέπρησαν ἢ κατέσκαψαν ἢ κατήρειψαν, τὰς δὲ καταπλήξαντες ἐπάγουσι τῇ πατρίδι καθ' ἡμῶν· ἡμεῖς δὲ αὐτῶν τοὺς μὲν ἤδη τετιμωρήμεθα, τοὺς δὲ λοιποὺς, θεοῦ συνεπιλαμβάνοντος, αὐτίκα δίκην διδόντας ὄψεσθε· τῶν δὲ μεγίστων ἡμῖν ἠνυσμένων καὶ ὑπὸ χερσὶν ὄντων, Ἰβηρίας τε καὶ Κελτικῆς καὶ τῶνδε τῶν οἴκοι, ἓν ἔστι λυπηρὸν ἔτι ἔργον, στρατεύειν ἐπὶ τοὺς πέραν θαλάσσης αὐτόχειρας Γαΐου· μέλλουσι δὴ πόλεμον ὑπὲρ ἡμῶν ἔκδημον ἀγωνιεῖσθαι, οὐκ ἀσφαλὲς οὔτε ἐς τὰ ἡμέτερα, οὔτε ἐς τὰ ὑμέτερα εἶναι δοκεῖ τοὺς ἄλλους ἐχθροὺς ὀπίσω καταλιπεῖν, ἐπιβησομένους ταῖς ἀπουσίαις ἡμῶν, καὶ τὰ συμβαίνοντα τοῦ πολέμου καιροφυλακήσοντας, οὐδ' αὖ βραδύνειν διὰ τούσδε ἐν ἐπείξει τοσῇδε

Herculeos terminos innavigati 594
maris transgreſſum, & Rom. armis novas terras aperire adortum, in loco ſacrato, in media curia, ſub oculis deorum, confecerunt, viginti tribus vulneribus inflictis lacero ad ludibrium: ídque jure belli capti ab eo, & dimiſſi incolumes, quidam etiam teſtamento hæredes nuncupati. Reliqui verò contacti hoc nefario ſcelere, tantum abſuit ut in ſontes animadverterent, ut eos honoratos in provincias ad exercitus miſerint: quibus illi abuſi, & pecunias publicas diripuerunt, & copias inde contra nos colligunt, atque alias à barbaris perpetuis imperii noſtri hoſtibus poſtulant. Civitates quoque nobis ſubjectas, quòd ipſorum imperata detrectaſſent, partim aut incenderunt, aut diruerunt, aut ſolo æquarunt: partim minis ac terrore coëgerunt arma contra nos & patriam ſumere. Nos verò de quibuſdam eorum jam pœnas exegimus, reliquos Deo juvante mox luere videbitis. Ceterùm maximis rebus confectis quæ ad Hiſpaniam Galliámque provincias & iſta domeſtica pertinent, unum etiamnum grave certamen ſupereſt, expeditio contra parricidas tranſmarinos Cæſaris. Id bellum pro patria geſturi peregrè, nec tutum, nec vobis pariter ac nobis utile ducimus, inimicos à tergo relinquere, uſuros contra nos occaſione captata per abſentiam noſtram & belli caſus varios: imò ne cunctan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

dum quidem urgente tam præ-
ſenti periculo, ſed ad unum tol-
lendos è medio, quando ipſi
priores nobis bellum intulerunt,
tum quum nos hoſtes judicarunt
noſtróſque exercitus. Et illis qui-
dem nulla religio fuit tot civium
millia nobiſcum velle perdere,
contempta deorum hominúm-
que invidia. Nos verò multitudi-
ni moleſti non erimus, nec ad-
verſariorum omnium & malè
de nobis meritorum delectum
habebimus, nec in divites vel
locupletes honoratóſve animad
vertemus, neque in tam multos
quàm alius ante nos imperator,
& ipſe labefactam civilibus bel-
lis rempublicam inſtauraturus:
quem vos ob res geſtas Felicem
595 cognominaſtis: quamvis neceſſe
ſit, non tot eſſe inimicos uni
quot tribus: ſed tantummodò
peſſimum quemque ac nocentiſ-
ſimum mulctabimus, idque in
rem veſtram non minus quàm
noſtram. Alioquin neceſſe eſſet
noſtris conflictationibus vos in
medio poſitos atteri: & expedit
aliquid in gratiam exercitus face-
re, ad levamen injuriarum, qui-
bus irritati ſunt, immeritò pro
hoſtibus habiti. Itaque licet poſ-
ſimus damnatos comprehende-
re, malumus proſcribere, quàm
ignaros opprimere: idque pro-
pter vos, ne militum ira pro-
vehatur ad indemnatos: utque
intra certum nominum nume-
rum edicto coerceantur. Ergo,
quod fauſtum felíxque ſit, ex
his quorum nomina huic ſcri-

,, μᾶλλον, ἢ ἐκ ποδῶν αὐτοὺς ἐκ-
,, θρους ποιήσασθαι, ἄρξαντας
,, τοῦ καθ' ἡμῶν πολέμου, ὅτε π-
,, λεμίους ἡμᾶς τε καὶ τοὺς ἐφ'
,, ἡμῖν στρατοὺς ἐψηφίζοντο ε
,, κἀκεῖνοι μὲν τοσάσδε πολ
,, μυριάδας ἡμῖν συναπώλλυ
,, οὔτε θεῶν νέμεσιν, οὔτε φθ
,, ἀνθρώπων ὑφορώμενοι. ἡμεῖς
,, πλήθει μὲν οὐδενὶ χαλεπανοῦμ
,, οὐδὲ τοὺς ἐχθροὺς ἐπιλεξόμ
,, πάντας ὅσοι διηνέχθησαν ἡμ
,, ἢ ἐπεβούλευσαν, οὐδὲ ἐκ π-
,, του πάντως ἢ περιουσίας ἢ
,, ἀξιώσεως, οὐδ' ὅσους ἕτερος
,, ἡμῶν αὐτοκράτωρ ἔκτεινε, τ
,, πόλιν κἀκεῖνος ἐμφυλίοις
,, θιστάμενος, ὃν εὐτυχῆ προ
,, πατε δι' εὐπραξίαν· καίπερ -
,, νάγκης οὔσης τρισὶ πλέονας
,, θροὺς, ἢ ἑνὶ εἶναι, ἀλλὰ μό
,, δὴ τοὺς φαυλοτάτους τε καὶ π
,, των αἰτιωτάτους ἀμυνούμεθα
,, τόδε δι' ὑμᾶς οὐχ ἧσσον ἡμ
,, ἀνάγκη γὰρ ἡμῶν διαφερομέ
,, ὑμᾶς πάντας ἐν μέσῳ δεινὰ π
,, σχεῖν, ἀνάγκη δέ τι καὶ τῷ στ
,, τῷ γενέσθαι παραμύθιον ὑβ
,, σμένῳ τε καὶ παρωξυμμένῳ,
,, πολεμίῳ πρὸς τῶν κοινῶν ἐχθ
,, ἀναγεγραμμένῳ· δυνηθέντες
,, ἂν οὓς ἐγνώκαμεν ἐξ ἐφόδου συλλ
,, βεῖν, αἱρούμεθα προγράψαι μᾶ
,, λον, ἢ ἀγνοοῦντας ἔτι συλλ
,, βεῖν, καὶ τόδε δι' ὑμᾶς, ἵνα
,, ἐπὶ τοῖς ὁπλίταις ἢ διωργισμ
,, νοις πλεονάζειν ἐς τοὺς ἀναιθ
,, νους, ἀλλὰ ἀπηριθμημένους
,, ὡρισμένους ἔχοντες ὀνόμασι,
,, ἄλλων κατὰ πρόσταγμα ἀπέχω
,, ται. ἀγαθῇ τύχῃ τοίνυν τῶν ὑπο
,, γεγραμμένων τῷδε τῷ διαγράμμ
,, μητ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

γματι, Μηδεὶς δεχέσθω μηδένα, μηδὲ κρυπτέτω, μηδὲ ἐκπεμπέτω ποι, μηδὲ πειθέσθω χρήμασιν. ὃς δ' ἂν ἢ σώσας ἢ ἐπικουρήσας ἢ συνειδὼς φανῇ, τοῦτον ἡμεῖς, οὐδεμίαν ὑπολογισάμενοι πρόφασιν ἢ συγγνώμην, ἐν τοῖς προγεγραμμένοις τιθέμεθα. ἀναφερόντων δὲ τὰς κεφαλὰς οἱ κτείναντες ἐφ' ἡμᾶς, ὁ μὲν ἐλεύθερος ἐπὶ δισμυρίαις δραχμαῖς Ἀττικαῖς καὶ πεντακισχιλίαις ὑπὲρ ἑκάστης, ὁ δὲ δοῦλος ἐπ' ἐλευθερίᾳ τοῦ σώματος, μυρίαις Ἀττικαῖς καὶ τῇ τοῦ δεσπότου πολιτείᾳ· τὰ δ' αὐτὰ τοῖς μηνύουσιν ἔστω, καὶ τῶν λαμβανόντων οὐδεὶς ἐγγεγράψεται τοῖς ὑπομνήμασιν ἡμῶν, ἵνα μὴ κατάδηλος ᾖ. Ὧδε μὲν εἶχεν ἡ προγραφὴ τῶν τριῶν ἀνδρῶν, ἐς Ἑλλάδα γλῶσσαν ἀπὸ Λα- μεταβαλεῖν. πρῶτος δ' ἦν τοῖς προγράφουσι Λέπιδος, καὶ τος ἐν τοῖς προγραφομένοις ὁ ἀδελφὸς ὁ Λεπίδου Παῦλος, καὶ ρος ἦν τῶν προγραφόντων Ἀν-, καὶ δεύτερος τῶν προγραφομένων ὁ θεῖος ὁ Ἀντωνίου Λεύ-, οἵδε μὲν ὅτι πρῶτοι πολεαὐτοὺς ἐψηφίσαντο, τρίτος τέταρτος ἦν τῶν ἐν ἑτέρῳ πίπροκειμένων ἐς τὸ μέλλον ὑπά-, Πλάγκου μὲν ὁ ἀδελφὸς, Ἀσινίου δὲ ὁ πενθερὸς, καὶ οὐ κατ' ἀξίωσιν προοἵδε τῶν ἄλλων προὔκειντο, ἢ ἐς θάμβος καὶ δυσελπι- μηδένα ῥύσεσθαί τινα προσ-. ἦν δὲ καὶ Θωράνιος ἐν τοῖς προγεγραμμένοις λεγόμενος ὑπό τινων ἐπιτροπεῦσαι Καίσαρος. ἅμα δὲ ταῖς προγραφαῖς αἵ τε πύλαι κατείχοντο, καὶ ὅσαι ἄλλαι τῆς πόλεως

pto ſubjuncta ſunt, nemo quenquam recipito, néve celato, néve ablegato, néve pecuniis corrumpito: quiſquis autem vel ſervaſſe, vel adjuviſſe, vel conſcius fuiſſe deprehendetur, eum nos abſque ulla excuſatione veniáque referemus in proſcriptorum numerum. Capita verò occiſorum ad nos referunto, accepturi præmium, vicenaquina M. ſeſtertiûm in ſingula, ſi liber attulerit: ſin ſervus, libertatem & dena M. ſeſtertiûm, & heri ſui jus civitatis. Eadem præmia ſunto & indicibus: nec cujuſquam præmium accipientis nomen inſeretur noſtris commentariis, ne manifeſtum fiat. **Triumviralis proſcriptionis formula.**

Hæc fuit triumviralis proſcriptionis formula. Primus autem proſcripſit Lepidus, & primus proſcriptus eſt frater ejus Paulus: ſecundus proſcripſit Antonius, & ſecundus proſcriptus eſt avunculus ejus Luceius, quia hi primi ſententiis ſuis hoſtes eos judicaverant: tertius porro & quartus in alia tabula erant, conſulum deſignatorum neceſſarii, Planci frater Plotius, & Quintus ſocer Aſinii: qui non tam ob dignitatis eminentiam ante alios ſunt poſiti, quàm ad terrorem, nequis ſperaret ſe evaſurum. **Proſcriptorum nomina. Paulus, Lepidi frater, proſcriptus. Luceius, Antonii avunculus, proſcriptus.**

Quin & Toranius inter ceteros proſcriptus eſt, quem ajunt tutorem fuiſſe Cæſaris. Edita proſcriptione continuò portis additæ ſunt cuſtodiæ, obſeſſi & ceteri Urbis **596 Toranius Cæſaris tutor proſcriptus.**

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ri Urbis exitus: eadem diligentia circa portus adhibita, & loca paluſtria cœnoſáque, & quicquid ſuſpectum erat ut latebris commodum, tum centuriones juſſi ſunt ad inquirendum per agros diſcurrere: & hæc eodem momento facta ſunt. Quamobrem intra Urbem & extra multi repentè opprimebantur per varia mortis genera, à mercenariis capita detruncabantur ad oſtentationem: paſsímque fuga erat virorum paulo antè illuſtrium, tunc in deformem habitum mutatorum: nam pars mergebantur in puteos, pars in cloacas impuriſſimas: quidam in fumaria vel ſummas ſub tegulas refugi ſedebant cum ſilentio maximo. Timebant enim ſibi quidam non tam à percuſſoribus, quàm ab infenſis uxoribus: alii à parum piis liberis, alii à libertis & mancipiis; item creditores à debitoribus, vicini à vicinis, contiguos agros appetentibus. Quicquid enim lividum ac ſuppuratum odiis antea fuerat, tunc ſemel erumpebat per ſummum ſcelus, magna fortunæ inconſtantia, dum ex ampliſſimo ordine viri conſulares, prætorii, tribunitii, vel hujuſmodi honorum candidati, ad pedes ſuorum ſervorum advolvuntur cum lamentis ſupplices, & famulis appellatione ſervatoris ac domini adulantur. Sed nihil erat miſerabilius, quàm quòd ne quidem tam demiſſis precibus impetrabant miſericordiam. Nec aberat ulla calami-tis ſpecies, ſecus ac in ſeditionibus & hoſtili victoria. Nec en

Calamitatis horrendæ ſpecies, Romæ.

Domini ſupplices ad famulorum pedes.

ἔξοδοί τε καὶ λιμένες, ἢ ἕλη καὶ
νάγματα, ἢ εἴ τι ἄλλο ἐς φυγὴν
οπτον ἦν, ἢ ἐς λαθραίους κα-
φυγάς· τήν τε χώραν ἐπετέτρα
τοῖς λοχαγοῖς ἐρευνᾶν περιθέου
καὶ ἐγίγνετο πάντα ὁμοῦ. εὐθύς
ἦν ἀνά τε τὴν χώραν καὶ ἀνὰ
πόλιν, ὡς ἕκαστός πῃ συνελαμ
νετο, ἀνδρολήψια αἰφνίδια πο
καὶ τρόποι τῶν φόνων ποικίλοι,
κεφαλῶν ἀποτομαὶ τοῦ μισθοῦ χ
ἐς ἐπίδειξιν, φυγαί τε ἀπρεπ
καὶ σχήματα ἄτοπα ἐκ τοῦ πρὶν
ριφανοῦς. κατεδύοντο γὰρ οἱ μὲ
φρέατα, οἱ δὲ ἐς τὰς ὑπονόμ
τάφρους ἐπὶ τὰ ἀκάθαρτα, ο
ἐς καπνώδεις ὑπωροφίας, ἢ τῶν
γῶν ταῖς κεραμίσι βυομέναις
κάθηντο μετὰ σιγῆς βαθυτάτης.
δεδοίκεσαν γὰρ οὐχ ἧσσον τῶν σφαγ
οἱ μὲν γυναῖκας ἢ παῖδας οὐκ εὐ
νῶς σφίσιν ἔχοντας, οἱ δὲ ἐξελ
ρους τε καὶ θεράποντας, οἱ δὲ καὶ
νεισμάτων χρήστας, ἢ χωρίων
τονας ἐπιθυμίᾳ τῶν χωρίων. ἐπα
στασις γὰρ δὴ πάντων, ὅσα τέως
ουλα ἦν, ἀθρόα τε ἐγίγνετ
ἀθέμιστος μεταβολὴ βουλευτῶν
δρῶν, ὑπάτων, ἢ στρατηγῶν, ἢ
μάρχων ἐπὶ τάσδε τὰς ἀρχὰς με
των, ἢ ἐν αὐταῖς γεγονότων, ἐς
δας ἰδίου θεράποντος ῥιπτουμ
σὺν ὀλοφύρσεσι, καὶ σωτῆρα καὶ
ριον τὸν οἰκέτην τιθεμένων· οἴκτ
δὲ ἦν, ὅτε καὶ ταῦτα ὑποστάντες
ἐλεηθεῖεν. ἰδέα τε πᾶσα κακῶν
οὐχ ὡς ἐν στάσεσιν ἢ πολέμου κα
λήψεσιν· οὐ γὰρ ὡς ἐν ἐκείνοις τ
ἀντιστασιώτην ἢ πολέμιον ἐδεδοι
σαν, τοῖς δ᾽ οἰκείοις σφᾶς ἐ

τρέπ

στον, ἀλλὰ καὶ τούσδε τῶν σφα-
γῶν μᾶλλον ἐδεδοίκεσαν, οὐδὲν μὲν
οίους ὡς ἐν πολέμῳ καὶ στάσει δε-
δίας, σφίσι δὲ αὐτίκα γιγνομέ-
να ἐξ οἰκείων πολεμίους, ἢ δι' ὕπ-
ουλον ἔχθραν, ἢ ὑπὸ τῶν ἐπικεκη-
ρυγμένων σφίσι γερῶν, ἢ διὰ τὸν ἐν
οἰκείαις χρυσόν τε καὶ ἄργυρον·
στος γὰρ δὴ διὰ ταῦτα ἀθρόως
στος ἐς τὸν οἰκεῖον ἐγίγνετο, καὶ
φέτερον κέρδος τοῦ πρὸς αὐτὸν
υ προυτίθει· ὁ δὲ πιστὸς ἢ εὔνους
δίει βοηθεῖν, ἢ κρύπτειν, ἢ συν-
ειναι διὰ ὠμότητα τῶν ἐπιτιμίων. ἐς
το ἔμπαλιν αὐτοῖς τοῦ προτέρου
πτακαιδεκα ἀνδρῶν δέους περι-
τότε μὲν γὰρ οὐ προγραφέντος
δός, ἀλλὰ τινῶν ἄφνω συλλαμ-
βανομένων πάντες ἐδεδοίκεσαν ὅμοια,
συνήσπιζον ἀλλήλοις. ἐπὶ δὲ ταῖς
προγραφαῖς, οἱ μὲν αὐτίκα πᾶσιν
ἔκδοτοι γεγένηντο, οἱ δὲ ἐν ἀμε-
ριμνίᾳ περὶ σφῶν καὶ ἐπὶ κέρδει γε-
νόμενοι, τοὺς ἄλλους ἐπὶ μισθῷ τοῖς
κτείνουσιν ἐκυνηγέτουν. ὁ δὲ λοι-
πὸς ὅμιλος, οἱ μὲν τὰς οἰκίας τῶν
ἀναιρουμένων διήρπαζον, καὶ τὸ κέρ-
δος αὐτοὺς ἀπὸ τῆς συνωνήσεως τῶν
παρόντων κακῶν ἐψυχαγώγει· οἱ δὲ
σωφρονέστεροι καὶ ἐπιεικεῖς ἐτεθήπε-
σαν ὑπὸ ἐκπλήξεως, καὶ ἦν αὐ-
τοῖς παραλογώτερον, ὅτε μάλιστα
ἐνθυμηθεῖεν, ὅτι τὰς μὲν ἄλλας
πόλεις ἐλυμήνατο στάσις, καὶ πε-
ριέσωσεν ὁμόνοια, τὴν δὲ καὶ
στάσις τῶν ἀρχόντων προαπώ-
λεσεν, καὶ ἡ ὁμόνοια τοιάδε ἐρ-

ut illic adverſarii hoſtéſve timebantur, in domeſticis fiducia repoſita, ſed hi multo magis quàm percuſſores erant formidini: qui de ſeipſis præter bellorum ſeditionúmve morem ſecuri, hoſtes ſubitò reddebantur ex familiaribus, aut propter diſſimulatum odium, aut ſpe oſtentati publicè præmii, aut quòd inhiarent auro argentóque recondito in ædibus: his enim de cauſis nihil cuiquam fidum domi ſupererat, lucri aviditate præponderante pietatem domeſticam. Quòd ſi quis in fide permanebat atque benevolentia debita, nec opem ferre audebat, nec celare periclitantem, nec diſſimulare conſcientiam: tantum metum omnibus injecerat comminatio crudeliſſima, erátque res longè diverſa à ſuperiore XVII damnatorum virorum periculo: tunc enim nemine proſcripto, aliquot repentè comprehenſis, omnes metu ſimilis caſus protegebant ſe invicem. Evulgatis autem proſcriptionis tabulis, proſcripti mox omni ope deſtituti ſunt: reliqui ſecuri de ſua ſalute, & lucris intenti, ſeu venatici canes, mercenariam operam præſtabant veſtigandis quos ad necem objicerent. Reliqua turba diripiebat ædes interemptorum, & præſenti lucro ſolabatur calamita-

Domeſtici proſcriptorum tam formidandi quàm percuſſores immiſſi.

597

n publicam. Qui verò prudentiores & moderatiores erant, attoniti ſtupebant admiratione rei tam abſurdæ: quòd aliæ civitates itione civium afflictæ, mox eorundem concordia ſervatæ t: hæc verò per diſſenſionem civium jam antè afflicta, tunc per

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

eorum conſpirationem pateretur talia. Cadebant autem alii repugnantes, indefenſi alii, quod putarent eam injuriam aliunde profectam: quidam ſeipſi vel fame confecerunt vel laqueo, alii de tecto ſe præcipitarunt, aut in aquam conjecerunt ignémve: dum aut percuſſores immiſſos fugiunt, aut vocati cunctantur. Nonnulli è latebris protracti, dum aut vi aut pretio conantur evadere, interdum etiam præter triumvirorum mentem, per errorem, aut inimicorum malevolentia perierunt. Et ſic non proſcripti cadaver dignoſcebatur à ceteris quando non erat truncatum: proſcriptorum enim in foro capita proponebantur pro roſtris, ubi rependebatur pro eis præmium. Ediverſo non minor extitit virtus uxorum, liberorum, fratrum, famulorum ad conſervandam periclitantium ſalutem multa comminiſcentium, & cum ſuis interdum commorientium, quoties cœpta non ſuccederent: nec defuerunt qui ſe jugularent ſupra cæſorum cadavera. Ex his verò qui evaſère, aliquot naufragio perierunt, nihil ſe remittente infortunio: alii ad lætiora tempora præter opinionem ſervati pervenerunt ad urbanos magiſtratus poſtea, & cum imperio præpoſiti exercitibus triumphaverunt etiam: tantum miraculorum attulerunt illa tempora. Et ea contigerunt no
in vulgari aliqua civitate, nec in regia parva ac invalida: ſed po
tentiſſimam tot terra maríque gentium dominam Deus percu

Uxorum, liberorum, fratrum, & famulorum fides erga proſcriptos.

598

γάζεται. ἔθνησκον δὲ οἱ μὲν ἀμυ
μενοι τοὺς ἀναιροῦντας, οἱ δ' ο
ἀμυνόμενοι, ὡς οὐχ ὑπὸ τῶνδε
ἀδικούμενοι, εἰσὶ δ' οἳ καὶ σφᾶς α
τοὺς λιμῷ τε ἑκουσίῳ διαπτώντ
καὶ βρόχοις χρώμενοι, καὶ τὰ σώμ
τα καταποντοῦντες, ἢ ῥιπτοῦ
ἀπὸ τῶν τεγῶν, ἢ ἐς πῦρ ἐναλλόμ
νοι, ἢ τοῖς σφαγεῦσιν ὑπέχοντ
ἢ καὶ μεταπεμπόμενοι βραδύνοντ
ἕτεροι δὲ κρυπτόμενοι, καὶ λιπ
ροῦντες ἀπρεπῶς, ἢ διωθούμενοι
κακὸν ἢ ὠνούμενοι, οἱ δὲ καὶ παρ
γνώμην τῶν τριῶν ἀνδρῶν ὑπ
γνοίας ἢ κατ' ἐπιβουλὴν ἀπώλλυ
το· καὶ δῆλος ἦν ὁ μὴ προγεγραφ
νέκυς, ὅτε οἱ προσκέοιτο ἡ κεφα
τῶν γὰρ δὴ προγεγραμμένων ἐν ἀ
ρᾷ προὐτίθεντο παρὰ τοῖς βήμ
σιν, ἔνθα ἔδει κομίσαντας ἀντιλ
βεῖν τὰ ἆθλα. ἴση δ' ἦν ἑτέρ
σπουδὴ καὶ ἀρετὴ γυναικῶν τε
παιδίων καὶ ἀδελφῶν καὶ θεραπόντ
περισωζόντων τε καὶ συμμηχανωμ
νων πολλά, καὶ συναποθνησκόντα
ὅτε μὴ τύχοιεν ὧν ἐπινόουν, οἱ
καὶ ἐπαναιροῦν σφᾶς ἀνῃρημένοις.
δὲ ἐκφυγόντων οἱ μὲν ὑπὸ ναυ
γίων ἀπώλλυντο, ἐς πάντα σφ
τῆς τύχης ἐπιβαρούσης, οἱ δὲ ἐπα
ήχθησαν ἐκ παραλόγων ἐπί τε ἀ
χὰς τῆς πόλεως καὶ στρατηγίας πολ
μων καὶ θριάμβους· οὕτως ὁ και
ἦν ἐκεῖνος ἐπίδειξις παραδοξολ
γίας· καὶ τάδε ἐγίγνετο οὐκ ἐν
διώτιδι πόλει, οὐδὲ ἐν ἀσθενεῖ
σμικρῷ βασιλείῳ, ἀλλὰ τὴν δυν
τωτάτην, καὶ τοσούτων ἐθνῶν καὶ θ
λάσσης ἡγεμονίδα διέσεισεν ὁ θεὸς,

πολλ

λοῦ ἄρα ἐς τὴν νῦν καθισταμέ-
ν εὐταξίαν. ἐγένετο μὲν οὖν τοιά-
δε ἕτερα ἐν αὐτῇ κατά τε Σύλλαν,
κἔτι πρὸ ἐκείνου Γάϊον Μάριον,
ὁμοίως τὰ γνωριμώτατα τῶν κα-
ἐν τοῖς περὶ ἐκείνων ἀνελεξά-
μεν· καὶ προσῆν ἐκείνοις ἀταφία.
ταῦτα δὲ ἀξιώσει τε τῶν τελῶν ἀν-
ῶν, καὶ τοῦ ἑνὸς αὐτῶν μάλιστα
ῇ καὶ τύχῃ τὴν ἀρχὴν συστησα-
ου τε ἐς ἕδραν ἀσφαλῆ, καὶ γέ-
καὶ ὄνομα τὸ νῦν ἄρχον ἀφ' ἑ-
τοῦ καταλιπόντος, ἐπιφανέστε-
, ὧν τὰ λαμπρὰ καὶ τὰ χείρω
όθημα, ἐν μνήμῃ τε μᾶλλον ὄν-
, ὅτι καὶ τελευταῖα γέγονεν, ἐπ-
ύσομαι νῦν οὐ πάντα· οὐ γὰρ
ἀφήγητον ἀναίρεσις ἁπλῆ καὶ φυ-
, ἢ τῶν τελῶν ἀνδρῶν τι συγγνόν-
, ὕστερον ἐπάνοδος, ἢ ἐπανελ-
τῶν ἀφανὴς καταβίωσις, ἀλλ'
παραλογώτατα ὄντα μάλιστα
ἐκπλήξειε καὶ πιστεύειν ποιήσειε
ς προλελεγμένοις· πολλὰ δέ ἐστι,
πολλοὶ Ῥωμαίων ἐν πολλοῖς βι-
ις αὐτὰ συνέγραψαν ἐφ' ἑαυ-
, ὀλίγα δὲ ἐγὼ καθ' ἑκάστην ἰ-
ν ἐς πίστιν ἑκάστης, καὶ ἐς εὐδαι-
νισμὸν τῶν νῦν παρόντων ἐπὶ κεφα-
ἰκ τὸ μῆκος ἀναγράψω.

Ἤρξατο μὲν δὴ τὸ κακὸν ἐκ συν-
ιας ἀπὸ τῶν ἐν ἀρχαῖς ἔτι ὄντων,
πρῶτος ἀνῃρέθη δημάρχων Σα-
ούιος· ἱερὰ δέ ἐστιν ἡ ἀρχὴ καὶ ἄ-
λος ἐκ τῶν νόμων, καὶ τὰ μέγιστα
ει ὡς καὶ τῶν ὑπάτων τινὰς ἐς
ς φυλακὰς ἐμβαλεῖν· καὶ ἦν ὅδε
δήμαρχος ὁ τὸν Ἀντώνιον ἐν μὲν
χῇ κεκωλυκὼς εἶναι πολέμιον, ὕ-

lit, per diutinas ambages eam adducens ad præſentem ornatum atque ordinem: quamvis & ſuperiore ſeculo iiſdem malis laboratum eſt ſub Sylla, & ante illum ſub Mario: quorum notiſſima facinora in eorum mentione recenſuimus, quando etiam jactura ſepulchri acceſſit ad cetera. Hæc autem propter triumvirorum dignitatem ſunt magis inſignia, præſertim propter unius eorum virtutem fortunæ conjunctam, qui imperium ſolido fundamento firmatum cum ſuo nomine reliquit poſteris: quæ ut ſunt magis aut minus illuſtria, eo faciliora memoratu quòd ſint noviſſima, percurram, non tamen omnia: non enim digna videtur narratione ſimplex cædes aut fugâ, aut triumviris aliquantò poſt ignoſcentibus quorundam reditus, & vita deinde in obſcuro acta: ſed quæ maximè miraculo futura ſint, fidem factura lectori eorum quæ jam diximus. Sunt autem multa & à multis Romanis ſcriptoribus ſeorſim comprehenſa multis commentariis: ego verò pauca per ſingulas ſpecies decerpam, quo narratio fiat credibilior, & quo magis eluceat præſentis ætatis felicitas: ídque compendio faciam.

Prima ſævitia fortuitò in magiſtratus effuſa eſt, ante omnes cæſo tribunoplebis Salvio. Eſt autem is magiſtratus ſacroſanctus priſcis legibus, & tantæ poteſtatis, ut coſſ. aliquot in carcerem miſerit. Hic tribunus priùm quidem interceſſerat, quominus hoſtis judicaretur Antonius,

Tribuni plebis poteſtas & ſanctitas.

nius, ſed poſtea Ciceronem in omnibus rebus juverat. Cognita autem triumvirorum conſpiratione & ad Urbem feſtinatione,
599 convivium domeſticis præbuit, quaſi non diu cum illis convicturus: quúmque irrupiſſent armati in triclinium, aſſurgentibus omnibus metu perculſis, centurio juſſit ceteros quietos diſcumbere,

Salvii tr. pl. interitus.

Salvium ita ut erat capillis correptum ſuper menſam protraxit quantum opus erat, atque ita præciſo capite domeſticos juſſit ſilere & loco manere, ita ut erant, immotos, ne excitato tumultu paterentur ſimilia: illi etiam poſt centurionis abitum attoniti, ſine voce in multam noctem accubuerunt cum trunco tribuni corpore. Poſt hunc occiſus eſt prætor Minucius in foro,

Prætoris Minucii interitus.

in ipſis comitiis, qui ut audivit ſe peti ab armatis, proſiliit, & diſcurrens ac latebras quærens, mutata veſte in quandam officinam ſe proripuit, dimiſſis apparitoribus cum inſigniis: qui dum præ pietate cunctantur, imprudentes fecerunt ut facilius inveniretur prætor à percuſſoribus.

Annalis prætoris interitus.

Alterum prætorem Annalem, dum unà cum filio quæſturæ candidato ambit ſuffragia, amicorum cohors & lictores deſeruerunt, ubi didicerunt & hujus nomen aſcriptum in tabulis. Is ad quendam ſuum clientem fuga delatus, cui parvum ac vile tectum erat in ſuburbio, contemnendum modis omnibus, latebat in tuto: donec ipſius filius

στρατὸν δὲ συμπεπραχὼς ἐς πάντα Κ
κέρωνι· πυθόμενος δὲ τῶν τεσσάρων ἀ
δρῶν τῆς τε συμφρονήσεως καὶ τῆς
τὴν πόλιν ἐπείξεως, τοὺς οἰκέ
εἱστία, ὡς οὐ πολλάκις αὐτοῖς
τι συνεσόμενος, ἐσδραμόντων δ
ἐς τὸ συμπόσιον τῶν ὁπλιτῶν, οἱ
ἐξανίσταντο σὺν θορύβῳ καὶ δέει,
ὁ δὲ τῶν ὁπλιτῶν λοχαγὸς ἐκέλευ
ἠρεμεῖν κατακλιθέντας, τὸν δὲ Σα
λούϊον, ὡς εἶχε τῆς κόμης ἐπισπάσα
ὑπὲρ τὴν τράπεζαν ἐς ὅσον ἐχρῆζ
τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμε, καὶ τοῖς ἔνδ
αὖθις ἐκέλευεν ἀτρεμεῖν ὡς ἔχου
σι, μὴ θορύβου γενομένου πάθοι
ὅμοια· οἱ μὲν δὴ καὶ οἰχομένου τοῦ λ
χαγοῦ τεθηπότες, ἄναυδοι μέχρ
βαθυτάτης νυκτὸς τῷ λοιπῷ τοῦ δ
μάρχου σώματι συγκατέκειντ
δεύτερος δ' ἀνὴρ ἔθνησκε στρατη
γὸς Μινούκιος, ἀρχαιρεσιάζων
ἐν ἀγορᾷ, πυθόμενος δὲ ἐπιέναι
τοὺς ὁπλίτας, ἀνεπήδησε, καὶ περι
θέων ἔτι καὶ ἐννοούμενος ὅποι δια
λάθοι, τὴν ἐσθῆτα ἐνήλλασσεν
ἔς τι τῶν ἐργαστηρίων ἐσδραμὼν
τοὺς ὑπηρέτας καὶ τὰ σημεῖα ἀπο
πέμψας· οἱ δὲ αἰδοῖ καὶ ἐλέῳ πα
ραμένοντες, εὐμαρέστερον ἄκοντε
ἐποίησαν τοῖς σφαγεῦσι τὸν στρατη
γὸν εὑρεῖν. Ἄνναλιν ἕτερον στρατη
γὸν τῷ παιδὶ μετιόντι ταμιεία
συμπεριθέοντα, καὶ τοὺς ψηφιουμέ
νους παρακαλοῦντα, οἵ τε συνιόν
τες φίλοι, καὶ οἱ τὰ σημεῖα τῆς ἀρ
χῆς φέροντες ἀπεδίδρασκον, πυθό
μενοι προσγεγράφθαι τοῖς πίναξι
τὸν Ἄνναλιν· ὁ δὲ ἐς πελάτην ἑαυ-
τοῦ τινα φυγὼν, ᾧ βραχὺ καὶ εὐ-
τελὲς ἦν τέγος ἐν προαστείῳ, καὶ
διὰ πάντα εὐκαταφρόνητον, ἐκρύ-
πτετο ἀσφαλῶς, μέχρι τοὺς σφα-

γέας

μ ὁ υἱὸς αὐτοῦ τὴν φυγὴν ἐς τ
ατην ὑποτοπήσας, ἀδήγησεν ὑπὸ
τεγος, καὶ παρὰ τῶν τριῶν ἀνδρῶν
ν τε οὐσίαν ἔλαβε τοῦ πατρὸς, καὶ
ἀγορανομίαν ἡρέθη. ἀναλύοντα δὲ
τὸν ἐκ μέθης στρατιῶται τι προσ-
ουσαντες, ἔκτειναν, οἱ καὶ τὸν πα-
α ἀνῃρήκεσαν. Θουράνιος δὲ οὐ
στηγῶν μὲν ἔτι, ἀλλ' ἐστρατηγη-
, πατὴρ δὲ νεανίσκου τὰ μὲν ἄλλα
λάστου, δυναστεύοντος δὲ παρ'
τωνίῳ, τοὺς λοχαγοὺς ἠξίου τὴν
αγὴν ἐπισχεῖν οἱ πρὸς ὀλίγον, ἕ-
αυτὸν ὁ υἱὸς αἰτήσαιτο παρ' Ἀν-
τωνίου, οἱ δ' ἐπιγελάσαντες, Ἤ-
τησεν, εἶπον, ἀλλ' ἐπὶ θατέρα. καὶ
νεὶς ὁ πρεσβύτης, ἑτέραν αὐτίκα
εχύνατο ᾔτει διάστημα, μέχρι
τὴν θυγατέρα ἴδοι· ἰδὼν δὲ ἐκέλευε
μετασχεῖν τῶν πατρῴων, μὴ κα-
ὴν ὁ ἀδελφὸς αἰτήσαιτο παρὰ
ντωνίου· συνέβη δὲ καὶ τῇδε τὴν
ίαν εἰς αἰσχρὰ δαπανήσαι, καὶ κλο-
ῆς ἁλόντι φυγεῖν ἐκ καταδίκης.
ικέρων δὲ, ὃς μετὰ Γάιον Καίσα-
ἴσχυσεν, ὅση γένοιτο ἂν δημα-
γοῦ μοναρχία, κατέγνωστο μὲν ἅ-
α τῷ παιδὶ καὶ τῷ ἀδελφῷ καὶ τῷ
αιδὶ τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ πᾶσιν οἰκείοις
καὶ στασιώταις καὶ φίλοις· φυγὼν δὲ
ὶ σκάφους, οὐκ ἔφερε τὴν ἀηδίαν
κλύδωνος, ἀλλ' εἰς ἴδιον χω-
ίον, ὃ καθ' ἱστορίαν τοῦδε τοῦ πά-
ους εἶδον, ἀμφὶ Καπύην πόλιν τῆς
ταλίας κατευχθεὶς, ἠρέμει. πλη-
ιαζόντων δὲ τῶν ἐρευνωμένων (τοῦτον
γὰρ δὴ φιλοτιμότατα πάντων Ἀν-
ώνιός τε ἐζήτει, καὶ Ἀντωνίου πάν-
ες) εἰς τὸ δωμάτιον αὐτοῦ κόρα-
ες ἐσπτάντες ἔκλαζον, ἐπεγείροντες
ἀπὸ τοῦ ὕπνου, καὶ τὸ ἱμάτιον ἀπέσυρον
ἀπὸ τοῦ σώματος, ἕως οἱ θεράποντες σημηνάμενοι τὸ γιγνόμενον, ἐσαν

rem ſuſpicatus, percuſſores ſub id tectum duxit, & à triumviris paterna bona ædilitatémque accepit: quem à compotatione redeuntem ebrium, exorta rixa, iidem milites occiderunt, qui patrem ante occiderant. At Toranius, non quidem prætor, ſed prætorius, pater adoleſcentis alioquin perditi, qui tamen multum poſſet apud Antonium, centuriones orabat tantiſper cædem differrent, dum ſe filius ab Antonio peteret. Illi ridentes, petiit, inquiunt, ſed in contrarium. Id ubi intellexit ſenex, iterum breviſſimum ſpatium petiit, donec videret filiam: quam viſam juſſit non adire paternorum bonorum hæreditatem, ne & illius mortem frater impetraret ab Antonio. Hujus quoque is fuit exitus, ut turpiter profuſo patrimonio, furti damnatus ſolum verteret. Cicero autem, qui poſt Cæſaris mortem regnavit in concionibus, proſcriptus eſt cum filio, fratre filio fratris, & ſuæ factionis amicis omnibus: quumque in navicula fugeret, jactationem ferre non potuit, ſed in villam ſuam, quam mihi libuit ob hujus caſus memoriam viſere, prope Capuam delatus quieſcebat. Et quum propinquarent qui eum quærebant (nam hunc præ ceteris Antoniani ſumma cura perquirebant) in cubiculum ejus involantes corvi crocitatu ſomnum rumpebant: & ſtragulam ei detrahebant, donec

Per filium proditur.

Filii proditoris interitus.

Toranii interitus.

Filii in Toranium impietas.

600

Turpis exitus.

Cicero fugiens in navicula jactationem maris ferre non poteſt.

Omina Ciceroni oblata.

ſervi moti prodigio, impoſitum lecticæ rurſum deferrent ad mare per devia ſylvæ denſiſſimæ. Multis verò paſſim diſcurrentibus & percunctantibus nuncubi viſus eſſet Cicero, alii miſerati hominem reſpondebant cum ſoluta navi jam ferri per mare: unus ſutor cliens Clodii quondam infenſiſſimi Ciceroni, callem indicavit Lænati centurioni comitato paucis militibus: qui mox accurrit, & videns à multo pluribus cum ſtipari ad propugnandum paratis, ſtratagemate uſus exclamavit, Properate centuriones qui à tergo eſtis: tum ſervi quaſi futuri mox impares, metu ſunt cohibiti. Lænas, quamvis quondam Ciceronis patrocinio cauſam vicerat, attractum è lectica ejus caput, repetito ter ictu præſecuit magis quàm abſcidit, ob imperitiam. manum quoque abſcidit, qua contra Antonium tanquam tyrannum orationes ſcripſerat, & ad imitationem Demoſthenis Philippicas intitulaverat. Móxque & terra per veredarios & & mari per dromones Antonio res lætiſſima certatim nuntiata eſt: deinde Lænas in foro ſeden-
601 ti pro tribunali è longinquo caput cum manu oſtentavit quatiens. Ille ſupra modum gaviſus, centurionem coronavit, & præmium decuplum addidit, quaſi ob maximum inimicum ſublatum & omnium infenſiſſimum.

Ciceronis interitus. Lænas, cujus olim patrocinio cauſam vicerat, eum interficit.

Contumeliæ Ciceroni poſt necem factæ.

σύμβολον ἔκ του θεῶν, ἐς φορεῖον-
θέμενοι τὸν Κικέρωνα, αὖθις ἐπὶ
θάλασσαν ἦγον, διὰ λόχμης β
θείας λανθάνοντες· πολλῶν δὲ ἀ
μέρη διαθεόντων τὲ καὶ πυνθανομ
νων, εἴ που Κικέρων ὀφθείη, οἱ
ἄλλοι ἐπ' εὐνοίᾳ καὶ ἐλέῳ πλεῖν α
τὸν ἐξαναχθέντα ἔλεγον ἤδη· σκ
τοτόμος δὲ πελάτης Κλωδίου π
κροτάτου τῷ Κικέρωνι ἐχθροῦ γεγ
νότος, Λαίνᾳ τῷ λοχαγῷ σὺν
ὀλίγοις ὄντι τὴν ἀτραπὸν ἔδειξεν·
ὁ δὲ ἐπέδραμέ τε, καὶ θεράποντας ἰδ
πολὺ πλείους τῶν ἀμφ' αὐτὸν ὁ
μῶντας ἐς ἄμυναν, στρατηγικῶς μ
„ λα ἀνεβόησεν, Ἐπελθέτωσαν ἐ
„ τὸ χωρίον οἱ περὶ οὐρὰν λοχαγ
τότε γὰρ οἱ μὲν θεράποντες ὡς ἐλα
σομένων πλεόνων, κατεπλάγησα
ὁ δὲ Λαίνας καὶ δίκην τινὰ διὰ τ
Κικέρωνός ποτε κατωρθωκὼς, ἐκ τ
φορείου τὴν κεφαλὴν ἐπισπάσα
ἀπέτεμνεν, ἐς τρὶς ἐπιπλήσσων κ
ἐκδιαπρίζων ὑπὸ ἀπειρίας· ἀπέ
τεμε δὲ καὶ τὴν χεῖρα, ᾗ τοὺς κ
Ἀντωνίου λόγους οἷα τυράννου συγ
γράφων, ἐς μίμημα τοῦ Δημοσθένους
Φιλιππικοὺς ἐπέγραφεν. ἔθεον δὲ ο
μὲν ἐπὶ ἵππων, οἱ δὲ ἐπὶ νεῶν αὐτίκα
τὸ εὐαγγέλιον Ἀντωνίῳ διαφέροντες· καὶ ὁ Λαίνας ἐν ἀγορᾷ προκα-
θημένῳ, τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα
μακρόθεν ἀνέσειεν ἐπιδεικνύς. Ὁ δὲ
ἥσθη τε μάλιστα καὶ τὸν λοχαγὸν ἐστε-
φάνωσε, καὶ πλέοσι τῶν ἄθλων ἐδω-
ρήσατο, πέντε καὶ εἴκοσι μυριάσιν
Ἀττικῶν δραχμῶν, ὡς μέγιστον δὴ
τόνδε πάντων ἐχθρῶν καὶ πολεμιώτα-
τόν οἱ γενόμενον ἀνελόντι. ἡ κεφαλὴ δὲ
τοῦ Κικέρωνος καὶ ἡ χεὶρ ἐν ἀγορᾷ τοῦ
βήματος ἀπεκρέμαντο ἐπὶ πλεῖ-

Caput ejus cum manu pro roſtris diu pependit, ubi prius concio-

ϛον,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἔνθα πρότερον ὁ Κικέρων ἐδημη-
γ, καὶ πλείους ὀψόμενοι συνῆλθον
ἢ κερδώμενοι. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ τ
ζης ὁ Α᾽ντώνιος τὴν κεφαλὴν
Κικέρωνος θέαζ περὶ τ τραπε-
ς, μέχρι κόρον ἔχε τ θέας τ
κοῦ. ὧδε μὲν δὴ Κικέρων, ἐπί τε
οις ἀοίδιμος ἐς ἔτι νῦν ἀνήρ, καὶ
ἦρχε τὴν ὕπατον ἀρχὴν, ἐς τὰ
μιστα τῇ πατρίδι γεγονὼς χρήσι-
ος, ἀνῄρητο· καὶ ἀνῃρημένος ἐνυ-
ίζετο. ὁ δὲ παῖς ἐς τὴν Ε῾λλάδα
ροαπέσταλτο ἐς Βροῦτον. Κοΐντος
ὁ τοῦ Κικέρωνος ἀδελφὸς ἅμα
παιδὶ καταληφθεὶς, ἐδεῖτο τ
φαγέων πρὸ τοῦ παιδὸς αὐτὸν ἀνε-
ιν, τὰ δὲ ἐναντία καὶ τοῦ παιδὸς
ετεύοντος, οἱ σφαγεῖς ἔφασαν
ἀμφοτέροις διαιτήσειν, καὶ διαλα-
ντες ἕτερον ἕτεροι κατὰ σύνθημα
ινεῖς, ἀνεῖλον ὁμοῦ.

Ι᾽γνάτιος δὲ πατὴρ καὶ ὑιὸς συμ-
νέντες ἀλλήλοις, διὰ μιᾶς πλη-
ῆς ἀπέθανον, καὶ αὐτῶν αἱ κεφα-
αὶ μὲν ἀπετέτμηντο, τὰ δὲ λοιπὰ
ματα ἔτι συνεπέπλεκτο. Βάλ-
ος τὸν ὑιὸν, ἵνα μὴ βαδίζοντες ὁ-
οῦ φανεροὶ γένοιντο, προὔπεμψεν
φυγὴν ἐπὶ θάλασσαν, καὶ μετ᾽
λίγον εἵπετο ἐκ διαστήματος· ἐξ-
γείλαντος δέ τινος, εἴτε ἐξ ἐπι-
ουλῆς, εἴθ᾽ ὑπ᾽ ἀγνοίας τὸν ὑιὸν
υνειλῆφθαι, ἐπανῆλθε, καὶ τοὺς
φαγέας μετεπέμψατο· συνέβη δὲ
καὶ τὸν παῖδα ἀπολέσθαι ναυαγίῳ· οὕ-
τω ταῖς τότε συμφοραῖς καὶ τὸ δαι-
μόνιον ἐπέκειτο. Α᾽ῤῥουντίος τὸν ὑιὸν
οὐχ ὑφιστάμενον φεύγειν χωρὶς αὐτοῦ,
μόλις ἔπεισεν ὡς νέον περισώζειν
ἑαυτόν· καὶ τόνδε μὲν ἡ μήτηρ ἐπὶ
τὰς πύλας προὔπεμψε, καὶ ὑπέ-
στρεψεν ἵνα ἀνῃρημένον τὸν ἄνδρα

nari ſolitus: majórque tunc ad ſpectandum quàm prius ad audiendum concurſus fuit. Fertur etiam in triclinio Antonius id caput ad ſatietatem ſpectaſſe menſæ impoſitum. Ad hunc modum Cicero, vir eloquentiæ nomine nunc quoque laudatiſſimus de patriáq; ſua conſul optimè meritus, & occiſus, & poſt necem contumeliis affectus eſt. Filius jam ad Brutum evaſerat in Græciam. Quintus verò, frater oratoris, comprehenſus unà cum ſuo filio, armatos orabat ut ſe prius occiderent quàm filium: at filius ſupplex rogabat contrarium. Percuſſores polliciti ſatisfacturos ſe amborum precibus, ſeorſum utrumq; aggreſſi eodem momento necaverunt ex compoſito.

Ciceronis laudes.

Quinti Ciceronis fratris, & filii mors notatu digna.

Itidem Egnatii pater filiúſque in complexu hærentes uno ictu ceciderunt, præciſis amborum ſimul cervicibus: & ademptis quoque capitibus trunci ſe complectebantur mutuò. Balbus filium, quo magis ſeparati fallerent, præmiſſum ad mare ut fugeret, paulò poſt ex intervallo ſecutus eſt, qumque à quodam ſive dolo, ſive per errorem audiſſet comprehenſum eſſe filium, reverſus ultro percuſſores accivit: filius naufragio periit. ita tum fortuna quoque calamitates augebat. Aruntius filio non ſuſtinenti abſque ipſo fugere, ægrè perſuaſit ut homo juvenis vellet eſſe ſuperſtes: hunc mater ad portam proſecuta, revertit domum ut interempto marito juſta perſolveret;

Egnatii patris & filii caſus.

Balbi & filii.

Aruntii & filii & uxoris.

veret: aliquanto poſt ubi didicit periſſe in mari filium inedia, ſibi manus intulit. Hactenus filiorum bonorum atque malorum imagines propoſui.

Ceterùm fratres ſimul proſcripti nomine Ligarii latebant in

Servorum perfidia. Frater fratri ſuperſtes eſſe nolens.

fumario, donec mancipiis prodentibus alter confeſtim occiſus eſt: alter elapſus, poſtquam fratrem periſſe cognovit, de ponte

602 deſiliit in fluvium: exceptúſque à piſcatoribus quaſi caſu non ultro decidiſſet, diu luctatus eſt in flumen ſe ingerens: & quum nihil proficeret illis vincentibus, Non me ſervatis, inquit, ſed vosipſos cum proſcripto perditis: & illis tum quoque ſervare miſerum pergentibus, milites quidam pontis cuſtodes id conſpicati, accurrerunt & obtruncarunt

Ligarii interitus.

hominem. Aliorum fratrum alter præcipitavit ſe in fluvium, cujus corpus ſervus quintam uſque diem quæſitum tandem invenit: & quoniam nondum omnino confuſa erant oris lineamenta, caput abſcidit ut haberet præmium.

Servorum perfidia.

Alter verò frater in latrina deliteſcens ab alio ſervo eſt proditus: percuſſores dedignati eò deſcendere, haſtis confixum extraxerunt, & ita ut erat obtruncarunt, ne abluto quidem capite.

Frater extincto fratri ſuperſtes eſſe nolens.

Alius quum fratrem comprehendi videret, accurrit, neſciens ſe proſcriptum pariter: exclamavítque, Me me prius interficite: tum centurio qui proſcriptionis tabulam ordine noverat, Æquum poſtulas: inquit: nam tuum nomen antequam hujus,

θάψειε· πυθομένη δὲ καὶ τὸν υ
ὑπὸ τῆς θαλάσσης διεφθάρθαι λ
μῷ, διεχρήσατο ἑαυτήν. αἵδε μ
δὴ παίδων ἀγαθῶν καὶ κακῶν ἔσ
εἰκόνες.

Ἀδελφοὶ δὲ ὁμοῦ προγραφέντ
οἷς ὄνομα ἦν Λιγάριος, ἐκρ
πτοντο ὑπὸ ἰπνῷ, μέχρι τῶν θ
ραπόντων αὐτοὺς ἀνευρόντων, ὁ
αὐτίκα ἀνῃρέθη, ὁ δὲ ἀποφυγὼν
ἐπεὶ τὸν ἀδελφὸν ἔγνω διεφθαρμένον
ἔρριψεν αὑτὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῆ
γεφύρας ἐς τὸ ῥεῦμα· καὶ αὐτὸν ἁ
λιέων ἀνελκόντων, ὡς οὐκ ἐναλ
λόμενον ἀλλὰ πεπτωκότα, ἐς πολ
μὲν ἐφιλονείκει, καὶ ἑαυτὸν ἐς τὸ ῥεῦμα
ἐώθει. ἡσσώμενος δὲ τῶν ἁλιέων, πε-
ριεγίγνετο, καὶ ΟΥ'κ ἐμέ, ἔφη, πε-
ριεσώζετε, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἐμοὶ προ-
γεγραμμένῳ συναπόλλυτε· οἱ δὲ καὶ
ὡς αὐτὸν οἰκτείραντες περιέσωζον,
μέχρι τινὲς τῶν στρατιωτῶν, οἳ τὴν
γέφυραν ἐτήρουν, ἰδόντες, ἐπέδρα-
μόν τε, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμον.
ἑτέρων δὲ ἀδελφῶν ὁ μὲν αὑτὸν ἔρριψε
κατὰ τοῦ ῥεύματος, καὶ θεράπων αὐτοῦ τὸ
σῶμα ἀνεζήτει, μέχρι πέμπτης ἡ-
μέρας· εὑρὼν δὲ ἔτι γνωρίζεσθαι δυνά-
μενον, τὴν κεφαλὴν διὰ τὸ ἆθλον
ἀπέκοψε. τὸν δὲ ἕτερον ἐν κοπρῶνι
κρυπτόμενον ἕτερος ἐμήνυσε θεράπων,
καὶ οἱ σφαγεῖς εἰσελθεῖν μὲν ἀπηξίω-
σαν, δόρασι δὲ περικεντοῦντες ἐξήγα-
γον, καὶ ὡς εἶχε τὴν κεφαλὴν οὐδὲ ἀπο-
νίψαντες, ἀπέκοψαν. ἕτερος δὲ τοῦ
ἀδελφοῦ συλλαμβανομένου προσδρα-
μών, ἀγνοίᾳ τοῦ καὶ αὐτὸς ἅμα ἐκεί-
„ νῳ προγεγράφθαι, Ἐμέ, ἔφη,
„ κτείνατε πρὸ τούτου· καὶ ὁ λοχα-
„ γὸς ἔχων τὸ ἀκριβὲς ἀναγραφῶν,
Εἰκότα ἀξιοῖς, ἔφη, σὺ γὰρ πρὸ τού-

του

γέγραψαι καὶ εἰπών, κατὰ τὴν τάξιν ἔκτεινεν ἄμφω. ταῦτα μὲν δὴ ἀδελφῶν δείγματα.

Λιγάριον δὲ ἡ γυνὴ κρύπτουσα, μίαν ἐς τὸ ἀπόρρητον ἐπηγάγετο θεράπαιναν, προδοθεῖσα δὲ ὑπ' αὐτῆς, εἵπετο τῇ κεφαλῇ τοῦ ἀνδρὸς φερομένῃ, βοῶσα. Ἐγὼ τοῦτον ὑπεδεξάμην, τὰ δ' ὅμοια τοῖς ὑποδεξαμένοις ἐστὶν ἐπιτίμια, καὶ οὐδενὸς αὐτῶν αὐτὴν, οὔτε ἀναιροῦντος, οὔτε μηνύοντος, αὐτάγγελος ἐς τοὺς ἄρχοντας ἦλθε καθ' ἑαυτῆς· κἀκείνων αὐτὴν διὰ τὴν φιλανδρίαν ὑπεριδόντων, ἑαυτὴν ἀπέκτεινε λιμῷ. καὶ τῆσδε μὲν ἐνθάδε ἐμνήσθην, ὅτι τὸν ἄνδρα περισῴζουσα ἀπετύγχανέ τε, καὶ συνεξήγεν ἑαυτήν. ὅσαι δ' ἐπέτυχον τῆς φιλανδρίας, ἐν τοῖς περισωθεῖσι τῶν ἀνδρῶν ἀναγράψω. ἕτεραι δ' ἀθεμίστως ἐπεβούλευσαν τοῖς ἀνδράσι, καὶ τούτων ἐστὶν, ἡ Σεπτιμίῳ μὲν ἐγεγάμητο, ὑπὸ δὲ τινὸς Ἀντωνίου φίλου διεφθείρετο. ἐπειγομένη δὲ ἐκ μοιχείας εἰς γάμον, ἐδεήθη τοῦ μοιχεύοντος αὐτὴν Ἀντωνίου· καὶ ὁ Σεπτίμιος αὐτίκα τοῖς πίναξι προσετέθη, καὶ μαθὼν ἐκ τῆς γυναικὸς ὑπ' ἀγνοίας τῶν οἴκοι κακῶν, ἔφευγεν· ἡ ὡς φιλοφρονουμένη τὰς θύρας ἐπέκλεισε, καὶ ἐτήρει τὸν ἄνδρα, ἕως οἱ σφαγεῖς παρεγένοντο, καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας οἱ μὲν ἐκεῖνον ἀνῄρουν, ἡ δὲ ἔθυε γάμους. Σάλασσος δὲ ἐκφυγὼν καὶ ἀπορούμενος, ἦκε μὲν ἐς πόλιν νυκτὸς, ὅτε μάλιστα ἔδοξεν ἀμβλύνεσθαι τὸ δεινόν· πεπραμένης δὲ τῆς οἰκίας, μόνος αὐτὸν ὁ θυρωρὸς τῇ οἰκίᾳ συμπεπραμένος ἐπέγνω, καὶ ἐς τὸ

ſcriptum eſt: & cum dicto ambos interfecit ex ordine. Hæc de fratribus exempli gratia.

Ligarium verò uxor quum abdidiſſet, unica ancilla comitata viſebat latebras: à qua prodita, caput referentes ſequebatur clamitans, Ego huic ſui receptaculo, idem contra celatores propoſitum eſt præmium. Quúmque nemo eam vel occideret vel indicaret, ipſa ſemet ad magiſtratus detulit: quibus pietatem erga conjugem diſſimulanter ferentibus, ſeipſam abſumpſit inedia. Hanc ideo memoravi, quòd in ſervando marito fruſtrata conatu ſuo, ei ſuperſtes eſſe noluerit: nam eas quibus felix fuit hæc pietas, in elapſorum mentione referemus. Aliæ nefarias maritis ſtruxerunt inſidias, inter quas uxor Septimii, quæ cum quodam amico Antonii habebat ſtupri conſuetudinem: & ut ex adultera conjunx fieret, per adulterum egit cum Antonio: móx-
que Septimius aſcriptus eſt in 603
ſanguinarias tabulas. Quod ubi ex ipſa uxore didicit, ignarus probri domeſtici, ad eam confugit: illa conjugali comitate exceptum incluſit, & tantiſper aſſervavit dum venirent percuſſores: eadémque die cæſo marito celebravit novas nuptias. Salaſſus ſemel elapſus, deficiente conſilio, noctu in urbem rediit, quum videretur jam remiſſius periculum: & quum reperiſſet ædes venditas, à ſolo janitore qui autarium fecerat, agnitus & in cellam receptus eſt, pollicente late-

bras

Uxor Ligarii marito ſuperſtes eſſe non vult.

Uxor Septimii maritum prodit.

Qua die cæſus maritus, novas celebrat nuptias.

bras victúmque pro facultatibus: deinde uxorem acciri juſſit ex ipſius ædibus. Mulier cupidam ſe viſendi mariti ſimulans, ſed nocturnos metus cauſata & ſuſpectam fidem ancillarum, interdiu ſe venturam promiſit: luce verò facta percuſſores petiit, & janitor procurrit ut illam ceſſantem urgeret. Salaſſus non comparente janitore inſidias veritus ſummas ædes aſcendit, expectans quonam res evaderet, & conſpicatus non janitorem ſed percuſſores uxore præeunte adventare, de tecto ſe præcipitavit. Fulvius quoque ad fœminæ domum profugus, quam dum ſerva ipſius eſſet pro concubina habuerat: móxque libertate donatam & dotatam nuptum dederat, malam recepit pro beneficiis gratiam, quòd zelotypa indignè ferret Fulvium ſemota ſe induxiſſe uxorem legitimam. Hæc de malis mulieribus ſuffecerint.

Uxor Salaſſum prodit.

Fulvius à fœmina proditus.

At Statius Samnis, cujus egregia opera Samnites bello ſociali uſi fuerant, ob virtutem & divitias ac genus aſcitus in ampliſſimum ordinem, jam octogenarius proſcriptus propter ipſas divitias, domum populo & ſuis mancipiis diripiendam conceſſit, ultro multa jactans in publicum, & tandem exinanitam clauſámque ſuccendit. quo incendio & ipſe & pars urbis conflagravit. Capito per ſemiapertas fores alium poſt alium irrumpentem mactavit, poſtremò confertim irruentibus, à multis unus

Statius Samnis propter divitias proſcriptus.

Pars urbis incendio abſumpta.

Capitonis, non inulti, interitus.

αὐτοῦ οἴκημα ὑπεδέχετο· καὶ ... ψειν ἐπηγγέλλετο, καὶ θρέψειν ... ὧν ἐδύνατο. ὁ δὲ τὴν γυναῖκα ... καλέσαι προσέταξεν ἐκ τῆς ἐκεί... οἰκίας, ἡ δ᾽ ὑποκρινομένη μὲ... θεῖν ἐπείγεσθαι, δεδιέναι δ᾽ ὡς ... νυκτὶ καὶ θεραπαίνας τὸ ὕποπτ... μεθ᾽ ἡμέραν ἥξειν ἔφη· καὶ γενομ... νης ἡμέρας, ἡ μὲν τοὺς σφαγ... μετῄει, καὶ ὁ θυρωρὸς αὐτὴν ὡς βρ... δύνουσαν ἐς τὴν οἰκίαν ἀπέτρεχ... ἐπείξων· ὁ δὲ Σάλασσος οἰχομέ... τοῦ θυρωροῦ, δείσας ὡς ἐνέδραν ... ιόντος, ἐς τὸ τέγος ἀναδραμ... ἐκαραδόκει τὸ γιγνόμενον. ἰδὼν ... οὐ τὸν θυρωρὸν, ἀλλὰ τὴν γυναῖ... τοῖς σφαγεῦσιν ἡγουμένην, ἔρριψ... ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ τέγους. Φούλβιον ... ἐς θεραπαίνης φυγόντα, παλλακε... θείσης τε αὐτῷ καὶ ἀπηλευθερωμέ... νης, καὶ προῖκα ἐς γάμον ἐπιλαβού... σης, ἡ τοσάδε εὖ παθοῦσα προ... δῶκε ζηλοτυπίᾳ τοῦ μεθ᾽ ἑαυτὴν ... Φουλβίῳ γεγαμημένης. τοσάδε μ... γυναικῶν πονηρῶν ὑποδείγματα γ... γράφθω.

Στάτιος δὲ ὁ Σαυνίτης, πολλ... Σαυνίταις ἐν τῷ συμμαχικῷ πολέ... μῳ κατειργασμένος, διὰ δὲ περι... φάνειαν ἔργων καὶ διὰ πλοῦτον κα... γένος ἐς τὸ Ῥωμαίων βουλευτήριο... ἀνακεκλημένος, ὀγδοηκοντούτης ὢ... ἤδη, καὶ διὰ πλοῦτον προγεγραμμένος, ἀνεπέτασε τὴν οἰκίαν τῷ τε δήμῳ καὶ τοῖς θεράπουσιν, ἐκφορεῖν ὅσα θέλοιεν, τάδε καὶ αὐτὸς διερρίπτει, μέχρι κεκενωμένης ἐπικλείσας ἐνέπρησε καὶ ἀπώλετο, καὶ τὸ πῦρ πολλὰ τῆς πόλεως ἄλλα ἐπενείματο. Καπίτων δὲ ἐς πολὺ τὰς θύρας ὑπανοίγων, τοὺς ἐσβιαζομένους καθ᾽ ἕνα ἀνῄρει, ὑπὸ δὲ πολλῶν

ἐπιβρα-

περιεστώτων εἷς ἀπέθανε πολλοὺς ἀποκτείνας. Οὐετουλῖνος δὲ χεῖρα ἤθροισε πολλὴν ἀμφὶ τὸ Ῥήγιον, ἔκ τε τῶν προγεγραμμένων ἀνδρῶν, καὶ ὅσοι συνέφευγον αὐτοῖς, ἀπὸ τῶν ὀκτωκαίδεκα πόλεων, αἳ τοῖς στρατοῖς ἐπινίκια ἐπηγγελμέναι, ἐδυσχέραινον· τούσδε οὖν ἔχων Οὐετουλῖνος, ἀνῄρει τῶν λοχαγῶν διαθέοντας, μέχρι πεμφθέντος ἐπ' αὐτὸν στρατοῦ πλέονος, ὡς ἔληξεν, ἀλλ' ἐς Σικελίαν Πομπήϊον κρατοῦντά τε αὐτῆς καὶ τοὺς φεύγοντας ὑποδεχόμενον πέρασεν, εἶτα ἐπολέμει καρτερῶς, μέχρι πολλαῖς μάχαις ἡσσώμενος, τὸν μὲν υἱὸν καὶ ὅσοι τῶν προγεγραμμένων ἄλλοις συνῆσαν, ἐπὶ Μεσσήνης ἔπεμψεν. αὐτὸς δὲ ὡς πορθμευόμενον ἤδη τὸ σκάφος, ἐσων τοῖς πολεμίοις, κατεκόπη. Νάσων δὲ ἀπὸ ἐξελευθέρου παιδικῶν οἱ γενομένου προδοθείς, ἥρπασε παρά του τῶν στρατιωτῶν ξίφος, καὶ τὸν προδότην μόνον ἀποκτείνας, ἑαυτὸν τοῖς σφαγεῦσιν ὑπέσχε. φιλοδέσποτος δὲ οἰκέτης τὸν δεσπότην μὲν ἐπὶ λόφου καθεὶς, καὶ αὐτὸς ἐπὶ θάλασσαν ᾔει μισθωσόμενος αὐτῷ σκάφος, ἐπανιὼν δὲ, σφαζόμενόν τε εἶδε τὸν δεσπότην, καὶ ψύχοντος ἤδη, μέγα βοῶν, Ἐπίμεινον ἐς βραχὺ, ὦ δέσποτα, εἶπε, καὶ κτείνει τὸν λοχαγὸν ἐμπεσὼν ἄφνω. μετὰ δὲ ἐκεῖνον, ἑαυτὸν ἐπαναιρῶν, εἶπε τῷ δεσπότῃ, Παραμύθιον ἔχεις. Λεύκιος δύο πιστοτάτοις ἀπελευθέροις χρυσίον δοὺς, ἐπὶ θάλασσαν ᾔει, ἀποδράντων δὲ ἐκείνων, ὑπέστρεψε, καταγιγνώσκων τοῦ βίου, καὶ ἑαυτὸν

occiſus eſt qui prius multos occiderat. Vetulinus magnam manum circa Rhegium contraxit, partim ex proſcriptis aliiſque ad ſe confugientibus, partim ex illis XVIII urbibus militi deſtinatis in victoriæ præmium, quæ id ferebant ægerrimè. His igitur ſibi adjunctis centuriones diſcurrentes intercipiens opprimebat, donec majoribus copiis contra ſe miſſis, ne ſic quidem ab incepto deterritus, in Siciliam trajecit ad Pompeium tunc obtinentem eam inſulam, & receptaculum præbentem ſugientibus. Inde bellum redintegravit egregiè, donec aliquot præliis victus, filium cum ceteris proſcriptis Meſſanam præmiſit: ipſe quum jam navis medium fretum teneret, ab hoſte circumventus in fruſta conciſus eſt. Naſo verò à liberto quem in deliciis habuerat, proditus, cuidam militi extorſit gladium, & ſolo proditore macta- to, percuſſori jugulum præbuit. Fidus autem quidam ſervus reliquit herum in tumulo, ipſe porro ad mare abiit conducturus naviculam: in reditu verò ſupervenit occidentibus dominum, & expiranti jam inclamans, Expecta, inquit, pauliſper, domine, ſimúlque centurionem aggreſſus, confecit: deinde ſibi quoque manum inferens, Habes, inquit, ſolamen, domine. Luceius duobus fidiſſimis libertis aurum dedit deferendum ad mare: qui poſtquam auſugerunt, [...]erſus animum deſpondit, & interfectoribus ſeipſe prodidit.

604

Vetulini, nec inulti quoque.

Naſonis, vindicta de ſolo proditore ſumpta.

Servus dominum ulciſcitur & domino ſupereſſe non vult.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Labieni interitus. Labienus qui tempore Syllanæ
proſcriptionis multos compre-
henſos interemerat, ignobiliter
tunc periſſet, niſi parem caſum
generosè pertuliſſet, pro foribus
ſuæ domus in ſella percuſſores
opperiens. At Ceſtius ruri apud
benevolentes ſibi ſervos latitans,
quum videret centuriones con-
tinuè diſcurrentes cum armis &
capitibus, pavorem diutius ferre
non valuit: ſed juſſit ſervos ro-
gum accendere, ut poſſent dice-
Ceſtii. re, Sepeliri à ſe Ceſtium: móx-
Aponii. que ſe immiſit in eum. Aponius
in tuto latebat: ſed quòd nequi-
ret ferre victus quotidiani miſe-
riam ut jugularetur ultro pro-
diit. Alius in propatulo ſedens ſe
præbebat, & cunctantibus per-
cuſſoribus ſtrangulavit ſe in pu-
605 blico. Luceius, Aſinii tunc con-
Luceii. ſulis ſocer, fugiens per mare,
& offenſus ſævis tempeſtatibus,
in medios fluctus deſiliit. Siſi-
Siſinii. nius, quum perſecutores fuge-
ret, clamitans ſe non eſſe pro-
ſcriptum, ſed propter pecunias
ſtrui ſibi inſidias, ad tabulam ad-
ductus, & ſuum nomen legere
juſſus, dum legit ictus conci-
Æmilii. dit, Æmilius ſe proſcriptum ne-
ſciens, conſpicatus alium quen-
dam fugientem, ex centurione
ſcitatus eſt, Quis hic proſcriptus?
qui agnoſcens Æmilium, Tu at-
que ille, inquit, & ambos occi-
Cilonis & Decii. dit. Cilo autem & Decius egreſ-
ſi curiam, ut reſciverunt proſcri-
pta ſua nomina, priuſquam quiſ-
quam eos aggrederetur, trepi-
σφῶν τὰ ὀνόματα προσγεγράφθαι,

ἐμήνυσε τοῖς σφαγεῦσι. Λαβιῆν
δ' ἐν ταῖς Σύλλα προγραφαῖς πο-
λοὺς τῶν τότε συλλαβών τε καὶ κ-
νας, ἠδόξησεν ἄρα, εἰ μὴ τ-
μοιον γενναίως ἐνέγκοι, καὶ πρ-
θὺν τῆς οἰκίας, ἐκαθέζετο ἐπὶ
νου, τοὺς σφαγέας περιμένων.
Κέστιος δ' ἐν χωρίοις παρὰ εὐνόοις
θεράπουσιν ἐκρύπτετο· λοχαγῶν
αἰεὶ σὺν ὅπλοις ἢ κεφαλαῖς δια-
θεόντων, οὐκ ἔφερε τὸ μῆκος
φόβου, ἀλλ' ἔπεισε τοὺς θεράπο
ἅψαι πυράν, ἵνα ἔχοιεν λέγειν
τι Κέστιον ἀποθανόντα θάπτοιεν·
οἱ μὲν ἐνεδρευθέντες ἧψαν, ὁ δ'
ήλατο ἐς αὐτήν. Ἀπώνιος δ'
φαλῶς ἑαυτὸν ἐπικρύψας, οὐκ
νεγκε τὴν πονηρίαν τῆς διαίτη
ἀλλὰ προήγαγεν ἑαυτὸν ἐπὶ
σφαγήν. ἄλλος ἐν φανερῷ κα
ἑκών, καὶ βραδυνόντων τῶν σφαγ
ἀπήγξατο ἐν μέσῳ. Λεύκιος
Ἀσινίου τοῦ ὑπατεύοντος τότε
θερὸς φεύγων διὰ θαλάσσης, οὐ
ρων τοῦ χειμῶνος τὴν ἀηδίαν,
ῥίψεν ἑαυτὸν εἰς τὸ πέλαγος.
Σισίνιον δ' οἱ διώκοντες ὑποφεύγ
τά τε καὶ βοῶντα οὐ προγεγράφθ
ἀλλὰ διὰ τὰ χρήματα ἐπιβουλε
σθαι πρὸς αὐτῶν, ἐπὶ τὸν πίνα
ἀγαγόντες, ἀναγινώσκειν ἑαυτοῦ
ὄνομα ἐκέλευον, καὶ ἀναγινώσκοι
ἔκτειναν. Αἰμίλιος δ' ἀγνοῶν
προγέγραπται, διωκόμενον ἄλλον
δῶν, ἤρετο τὸν λοχαγὸν αὐτὸν δ
„ κοντα, Τίς ὁ προγεγραμμέν
„ εἴη· καὶ ὁ λοχαγὸς τὸν Αἰμίλ
„ γνωρίσας, Σὺ κἀκεῖνος, εἶπ
„ καὶ τοὺς δύο ἀπέκτεινε. Κίλλων
ἐκ τοῦ βουλευτηρίου προϊών, καὶ Δ
κιος, ἐπεὶ τοῖς πίναξιν ἐπύθον
οὔπω τινὸς ἐπιόντος αὐτοῖς, ἔφε

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

συνεκπέσμενος διὰ πυλῶν, καὶ αὐ-
τοῖς ἀπαντῶσι τῶν λοχαγῶν αὐ-
ὸς δρόμος ἐμήνυσεν. Ἴκελιος δέ,
ὁ Βρούτῳ τε καὶ Κασσίῳ δικα-
Καίσαρος τοῖς δικαστηρίοις
στρατιᾶς ἐφεστῶτος, καὶ τῶν ἄλ-
δικαστῶν κρύφα τὴν καταδικά-
ζουσαν φερόντων, μόνος τὴν ἀπο-
λύουσαν ἐνήνεγκε φανερῶς, ἐκλα-
θόμενος τοῦ μεγαλόφρονος ἐλευθέ-
ρου, νεκρὸν σῶμα ἐκκομι-
ζόμενον ὑποστάς, τοῖς φέρουσι συν-
έζευξε τὸ λέχος· ἰδόντων δὲ τῶν
φρουρούντων τὰς πύλας, ὅτι πλεο-
νάζουσιν οἱ νεκροφόροι παρὰ τὸ σύν-
ηθες ἑνὶ ἀνδρί, καὶ τοὺς μὲν φέροντας
ὑπονοούντων, τὸ δὲ λέχος ἐ-
ρευνώντων, μὴ νεκρὸν τις ὑποκεί-
μενος, οἱ νεκροφόροι τὸν Ἴκελιον ἤ-
λεγχον οὐχ ὁμότεχνον σφίσιν ὄντα,
γνωσθέντα τε οἱ σφαγεῖς ἀπέ-
κτειναν. Οὐάρος δ' ἀπελευθέρου
προδόντος αὐτόν, ἀπέδρα, καὶ
ἐξ ὄρους ἀμείβων, ἐς τὸ Μιν-
τουρναίων ἕλος ἐνέπεσεν, ἔνθα ἑαυ-
τὸν διαναπαύων ἡσύχαζε· τῶν δὲ
Μιντουρναίων ἐπὶ ζήτησιν λῃστηρίου
τὸ ἕλος περιελθόντων, ἥ τε κόμη
δονάκων σαλευθεῖσα ἐνέφηνε τὸν
Οὐάρον, καὶ ληφθείς, ἔλεγχεν εἶναι
λῃστής, καὶ ἐπὶ θανάτῳ κατακρινόμε-
νος, ἠνείχετο· ὡς δὲ αὐτὸν ἤ-
μελλον καὶ βασανίζειν ἐς τοὺς συνεγνω-
κότας, οὐκ ἐνεγκὼν ἤδη τοῦτο ὡς
ἀπρεπέστερον, Ἀπαγορεύω, φη-
σίν, ὦ Μιντουρναῖοι, ὕπατον
γεγενημένον, καὶ ὃ τοῖς νῦν ἄρ-
χουσι τιμιώτερόν ἐστι προγεγραμ-
μένον, μήτε βασανίζειν, μήτε
ἀναιρεῖν ἔτι· εἰ γὰρ οὐκ ἔνι μοι διαφυ-
γεῖν, ἄμεινον ὑπὸ τῶν ὁμοτίμων
παθεῖν. ἀπιστούντων δὲ τῶν Μιντουρ-

dè fugiebant per portam, quos curſus ipſe centurionibus obviis prodidit. Icilius ille, qui dum Brutus Caſſiúſque abſentes poſtularentur in judicio præſidente Cæſare, aliis judicibus clàm atros calculos in urnam conferentibus album ſolus palam tulerat, priſtinæ magnanimitatis & ingenuitatis immemor, cadaveri quod efferebatur, ſubjecit humeros, atque ita cum aliis bajalubat ſandapilam: portæ cuſtodes conſpicati uni mortuo veſpilones ſolito plures adhibitos, nihil de ipſis ſuſpicando tantùm ſcrutati ſunt nequis vivus efferretur pro mortuo: ſed quum Icilius argueretur à ſociis quòd non eſſet libitinarius, agnitus & interfectus eſt. Icilii. Varus à liberto indicatus aufugit, & per devios montes ad Minturnenſium paludes delatus in eas ſe abdidit, ut quietè vires repararet per ſilentium. Minturnenſibus autem latronum receptacula perquirentibus, arundinum folia mota eum prodiderunt; comprehenſúſque latronem ſe ajebat, & addictus ſupplicio ferebatur. Ubi verò tormenta intentari ſibi vidit ut profiteretur ſocios, id jam ut inhoneſtius non ferens, Denuntio, inquit, vobis, Minturnenſes, ne me quondam conſulem, nunc, quòd magiſtratus pluris æſtimant, proſcriptum, vel torqueatis vel necetis. ſi enim non licet mihi evadere, præſtat ut pœnas dem pari dignitate præditis. Quúmque parum fidei habere-

606

tur ejus verbis, & putaretur fingere, centurio diſcurſator ſupervenit, & agnito caput abſcidit, relicto Minturnenſibus cadavere. Largus per agros oberrans incidit in quoſdam qui non ipſum perſequebantur, ſed alium: quibus caſum miſerantibus quòd non quæſitus caperetur, dimiſſus eſt ut per ſylvam fugeret. quúmque mox exagitaretur ab aliis, recurrit ad priores, vociferans, Vos me potius interficite, qui ſervare voluiſtis miſerum, vos malo præmium accipere. Hanc ille moriturus rependit eis clementiæ gratiam. Rufus verò, Fulviæ, uxoris Antonii, vicinus, quum inſulam haberet pulcherrimam, prius quidem eam vendere mulieri noluerat, tunc quum ultro donaret, tamen proſcriptus eſt. Caput quum ad Antonium referretur ad ſe pertinere negans, miſit ad uxorem: illa non in foro, ſed ante inſulam id proponi juſſit. Villam alius habebat umbroſis arboribus amœnam & alioqui perpulchram, conjunctam ſpeluncæ longo receſſu opacæ, propter quam proſcriptus creditur. Fortè tum in ſua ſpelunca frigus captabat, quum ſervus procul conſpicatus percuſſores accurrere, in intimum ſpecum eum abdidit, indutúſque herilem tuniculam, ſe eſſe illum ac metum quoque ſimulans planè fefellerat, ni ex conſervis quidam fucum prodidiſſet. Ita ſublato domino, populus id indignè ferens, non prius deſiit magiſtratus obtundere quàm index i

Varii interitus.

Largi miſerabilis caſus.

Rufi interitus.

ναίων, καὶ τῶν λόγων ὑπονοούντων
χαγὸς ἐπέγνω διαθέων, καὶ τὴν κε-
φαλὴν ἀπέτεμε, τὸ δὲ λοιπὸν
μετὰ τοῖς Μιντουρναίοις κατέλι-
Λάργον ἕτεροι συνελάμβανον ἐν
ρίοις, οὐ Λάργον ἀλλ' ἕτερον
κοντες, οἰκτείραντες δ' ὅτι μὴ
τούμενος ἁλοίη, φεύγειν μεθ-
ἀνὰ τὴν ὕλην. ὁ δὲ ὑφ' ἑτ-
διωκόμενος, δρόμῳ τοὺς προτέ-
„ κατέλαβε· καὶ, Ὑμεῖς, ἔφη
„ κτείνατε οἱ ἐλεήσαντες, ἵνα
„ μισθὸν ἀντὶ τούτων ὑμεῖς φ-
„ ρητε. ὁ μὲν δὴ τοιάνδε ἔδωκε
„ μοιβὴν ἀποθνήσκων φιλανθ-
πίας. Ῥοῦφος δὲ ἔχων συνοικ-
περικαλλῆ γείτονα Φουλβίας τῆς
ναικὸς Ἀντωνίου, πάλαι μὲν αἰ-
σῃ τῇ Φουλβίᾳ πρίασθαι τὴν οἰκ-
οὐ συνεχώρει, τότε δὲ καὶ δωρούμεν-
προεγράφη· καὶ τὴν μὲν κεφαλ-
μὲν Ἀντώνιός οἱ προσφερομένην,
ἑαυτῷ προσήκειν εἰπὼν, ἔπεμψε
τὴν γυναῖκα· ἡ δὲ ἀντὶ τῆς ἀγο-
ἐκέλευσεν ἐπὶ τῆς συνοικίας προ-
θεῖναι. ἔπαυλον ἕτερος εἶχε
καλλῆ καὶ σύσκιον, ἄντρον τε κ-
ἦν ἐν αὐτῇ καὶ βαθὺ, καὶ τάχ-
διὰ ταῦτα καὶ προὐγράφη· ἔτυχ-
ἀναψύχων κατὰ τὸ ἄντρον, καὶ ἀ-
τῶν σφαγέων ἔτι μακρόθεν ἐπιθ-
των, θεράπων αὐτὸν ἐς τὸ μυ-
τοῦ ἄντρου προϋπέμψας, ἐνέδυ-
τοῦ δεσπότου χιτωνίσκον, καὶ ὑ-
κρίνετο ἐκεῖνος εἶναι καὶ δεδιέναι
τάχα ἂν ἐπέτυχεν ἀναιρεθεὶς, εἰ
τῶν ὁμοδούλων τις ἐνέφηνε τὴν
δραν· ἀναιρεθέντος δὲ ὧδε τοῦ
σπότου, ὁ δῆμος ἀγανακτῶν
ρὰ τοῖς ἄρχουσιν οὐκ ἐπαύετο,
χει τὸν μὲν ἐνδείξαντα κρεμασθῆ-

τῶ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

δὲ περιστάσαντα ἐλευθερῶσαι ἐ-
ψήφισεν. Ἀτέριον δὲ κρυπτόμενον
θεράπων ἐμήνυσέ τε, καὶ ἐλεύθερος
αὐτίκα γενόμενος, ἀντωνεῖτο τοῖς
παισὶν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν, καὶ ἐν-
ύβριζεν ἐπαχθῶς· οἱ δὲ αὐτῷ παν-
ταχῇ μετὰ σιγῆς εἵποντο κλαίοντες,
ς ὁ δῆμος ἠγανάκτησε, καὶ οἱ
εἰς αὐτὸν ὡς πλεονάσαντα τῆς
ίας, ἀνεδούλωσαν τοῖς παισὶ τοῦ
προγεγραμμένου. περὶ μὲν δὴ τοὺς
ἄνδρας τοιάδε ἐγίγνετο.

Ἥψατο δὲ καὶ ὀρφανῶν διὰ πλοῦ-
ἡ τότε τύχη, καὶ ὁ μὲν ἐς διδα-
σκάλου φοιτῶν, αὐτῷ παιδαγωγῷ
συνανῃρέθη, τὸν παῖδα περιεχομένῳ
καὶ οὐ μεθιέντι. Ἀτίλιος δὲ ἄρτι
τῶν τελείων περιθέμενος στολὴν,
μὲν, ὡς ἔθος ἐστὶ, σὺν πομ-
φίλων ἐπὶ θυσίας ἐς τὰ ἱερά.
ω δὲ ἐγγραφέντος αὐτοῦ τοῖς πι-
ξιν, οἱ φίλοι καὶ οἱ θεράποντες διε-
δίδρασκον, ὁ δὲ μόνος καὶ ἔρημος
δαψιλοῦς παραπομπῆς ἐς τὴν
τέρα ἐχώρει· οὐ δεξαμένης δὲ αὐ-
οὐδὲ ἐκείνης ὑπὸ δέους, οὐκ
ώσας ἔτι ἐς πεῖραν ἐλθεῖν ἑτέρου
μητέρα, ἐς ὄρος ἔφυγεν, ὅθεν
ὸ λιμοῦ ἐς τὰ πεδινὰ κατελθὼν,
φθη πρὸς ἀνδρὸς λῃστεύειν τοὺς
ροδεύοντας, καὶ ἐπὶ ἔργῳ κατα-
ῶν εἰθισμένου· οἷα δὲ παῖς ἐκ τρυ-
ῆς τὸν πόνον οὐκ ἐνεγκὼν, ἐς τὴν
ραξιτὸν αὐτοῖς χοινικίσι διέδρα,
παροδεύουσι λοχαγοῖς ἑαυτὸν ἐ-
μήνυσέ τε καὶ ἀνῃρέθη.

Γιγνομένων δὲ τούτων, Λέπιδος
τι Ἰβήρων ἐθριάμβευε, καὶ πρού-

pependit, ſervator verò liberta- *Perfidiæ pretium.*
te donatus eſt. Aterium quoque *Aterius proſcriptus.*
latentem ſervus indicavit: mox-
que liberatus quum proſcripti
bona liberi ejus ſub haſta vellent
emere, licitator iniquus & æ-
mulus ex adverſo eis reſtitit, non
ſine contumeliis: qui ſilentio
concoquentes dolorem, tantùm
ubique ſequebantur eum cum
lacrymis, donec indignatio po-
puli in eum coorta eſt, & trium-
viri ut plus ſatis avarum, addixe-
runt eum rurſum in ſervitutem
proſcripti liberis. Et hæc quidem
viris acciderunt.

Pervenit tamen hujus mali 607
contagium & ad pueros orbatos *Pueri parentibus orbati inter proſcriptos trucidati.*
parentibus, ut eorum fortunæ
prędа fierent: quorum unus dum
ad ludum commeat, interfectus
eſt cum ipſo pædagogo, qui pue- *Puer cum pædagogo interfectus.*
rum complexu protegens divelli
non poterat. Atilius verò qui tum
primùm virilem togam ſumpſe-
rat, ſacra ex more petebat amicis
deducentibus. Interim adſcripto
repentè in tabulis ejus nomine,
amici & ſervi diffugêre: ipſe de-
ſolatus & à tam ſplendida modò
pompa deſtitutus, ad matrem ſe *Mater filium ſervare non vult.*
contulit: ac ne illa quidem ad-
mittente præ timore, poſt fruſtra
tentatam matrem non auſus cui-
quam ſe committere, in mon-
tem fugit, unde fame coactus de-
ſcendere in planitiem, à plagia-
rio captus eſt: tum in ergaſtulum
truſus puer delicatus & laboris *Atilii interitus.*
npatiens, in viam publicam evaſit ſic ut erat compeditus, ſé-
ue tranſeuntibus centurionibus prodidit, atque ita periit. *Lepidi triumphus*
Interea Lepidus de Hiſpanis triumphavit, & edictum hujuſ- *& edictum.*

modi eſt propoſitum, Quod felix fauſtúmque ſit, edicitur univerſis, ut ſacris ac epulis dent hunc diem: qui contrà fecerit, inter proſcriptos eſtò. Et ille quidem triumphali pompa invectus eſt in Capitolium, omnibus hilari ſpecie, infenſo animo deducentibus. Proſcriptorum verò ædes diripiebantur, prædia non multos emptores inveniebant, quòd puderet ex alieno infortunio lucra inauſpicata quærere, ac ne tutum quidem eſſet cum auro argentóque conſpici, & adeo periculoſum augere poſſeſſiones, ut ne præſentes quidem in tuto viderentur. Soli audaces licitabantur: & quia ſoli, valde vili emebant: unde accidit, ut magiſtratibus qui ſperarant hæc ad apparatum belli ſuffectura, adhuc deeſſent XXM. myriadum. Id pro concione præfati proſcripſerunt MCCCC mulieres ditiores, quas oportebat profiteri bona ſua, & in ſumptus belli conferre pro triumvirorum arbitrio. Si quæ aut celarent quicquam aut non rectè

Mulieres M. & cccc. proſcriptæ ut bona ſua profiteantur.

608 æſtimarent, iis multa eſt propoſita, indicibus verò horum, tam ingenuis, quàm ſervis, præmium. Mulieres verò ſtatuerunt cognatas triumvirorum deprecatrices adhibere: ſororem ſanè Cæſaris facilem, itémque matrem Antonii nactæ, ſed à Fulviæ uxoris ejus foribus repulſæ, moleſtè tulerunt hanc injuriam: progreſſæque in forum per mediam turbam uſque ad triumvi-

τέθη διάγραμμα οὕτως ἔχον, Ἀ-
„ γαθῇ τύχῃ προειρήσθω τοι
„ καὶ πᾶσι θύειν καὶ εὐωχεῖ
„ τὴν ἡμέραν τὴν παροῦσαν· ὁ
„ ἂν μὴ φαίνηται ταῦτα ποιῶν
„ τοῖς προγεγραμμένοις ἔσται.
μὲν δὴ τὸ θρίαμβον ἐς τὰ ἱερὰ
γε, παραπεμπόντων αὐτὸν ἁπ-
των μετὰ σχήματος ἱλαροῦ καὶ
μης δυσμενοῦς. τὰ δὲ προγεγραμ-
νων τὰ μὲν ἐν ταῖς οἰκίαις διεφο-
το, καὶ οὐ πολὺς ἦν ὁ τὰ χω-
ὠνούμενος, οἱ μὲν ἐπιβαρεῖν τοῖ
τυχηκόσιν αἰδούμενοι, καὶ οὐκ ἐν-
σίᾳ σφίσι τὰ ἐκείνων ἔσεσθαι νο-
ζοντες, οὐδὲ ἀσφαλὲς ὅλως χρυ
ἢ ἀργύρεον ἔχοντας ὁρᾶσθαι,
τὰς ἐπικτήσεις νῦν ἀκινδύνους,
λὺ δὲ μᾶλλον τὰ ὄντα ἐπικίνδυ
μόνοι δὲ διὰ θρασύτητα προσι
τες, ἅτε μόνοι, βραχυτάτου πι
παν ὠνοῦντο. ὅθεν τοῖς ἄρχουσιν
πίσασιν ἐς τὰς τοῦ πολέμου πα-
σκευὰς τάδε ἀρκέσειν, ἐνέδει
ριάδων ἔτι δισμυρίων. καὶ τοῦτ
τὸν δῆμον εἰπόντες, προύγραφον
λίας καὶ τετρακοσίας γυναῖκας,
μάλιστα πλούτῳ διέφερον, καὶ αὐ
ἔδει τὰ ὄντα τιμωμένας ἐσφέρει
τὰς τοῦ πολέμου χρείας, ὅσην ἑ-
στην οἱ τρεῖς δοκιμάσειαν. ἐπέκειτ
ταῖς ἀποκρυψαμέναις τι τῶν ὄντα
τιμησαμέναις κακῶς, ἐπιτίμια,
τοῖς ταῦτα μηνύουσιν ἐλευθέροις
καὶ δούλοις μήνυτρα. αἱ δὲ γυναῖ
ἔκριναν τῶν προσηκουσῶν τοῖς ἀρχ
σι γυναικῶν δεηθῆναι· τῆς μὲν
Καίσαρος ἀδελφῆς οὐκ ἀπέτυ-
χανον, οὐδὲ τῆς μητρὸς Ἀντωνί
Φουλβίας δὲ τῆς γυναικὸς Ἀντωνί
τῶν θυρῶν ἀπωθούμεναι, χαλεπ
τὴν ὕβριν ἤνεγκαν, καὶ ἐς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τὸ βῆμα τῶν ἀρχόντων ὠσ
μεναι

μαι, διϊσταμένου τοῦ τε δήμου καὶ τῶν δορυφόρων, ἔλεγον, Ὁρτησίας ἐς τοῦτο προκεχειρισμένης, Ὁ μὲν ἥρμοζε δεομέναις ὑμῶν γυναιξὶ τοιαῖσδε, ἐπὶ τὰς γυναῖκας ὑμῶν καταπεφεύγαμεν, ὃ δὲ οὐχ ἥρμοζεν, ὑπὸ Φουλβίας παθοῦσαι, εἰς τὴν ἀγορὰν συνεώσμεθα ὑπ' αὐτῆς. ὑμεῖς δ' ἡμᾶς ἀφείλεσθε μὲν ἤδη γονέας τε καὶ παῖδας καὶ ἄνδρας καὶ ἀδελφοὺς, ἐπικαλοῦντες ὅτι πρὸς αὐτῶν ἠδίκησθε· εἰ δὲ καὶ τὰ χρήματα προσαφέλοισθε, περιστήσετε εἰς ἀπρέπειαν ἀναξίαν γένους, καὶ τρόπων καὶ φύσεως γυναικείας. εἰ μὲν δή τι καὶ πρὸς ἡμῶν οἷον ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν ἠδικῆσθαί φατε, προγράψατε καὶ ἡμᾶς ὡς ἐκείνους· εἰ δὲ οὐδένα ὑμῶν αἱ γυναῖκες οὔτε πολέμιον ἐψηφισάμεθα, οὔτε καθείλομεν οἰκίαν, ἢ στρατὸν διεφθείραμεν, ἢ ἐπηγάγομεν ἕτερον, ἢ ἀρχῆς ἢ τιμῆς τυχεῖν ἐκωλύσαμεν, τί κοινωνοῦμεν τῶν κολάσεων, αἱ τῶν ἀδικημάτων οὐ μετασχοῦσαι; τί δὲ ἐσφέρομεν, αἱ μήτε ἀρχῆς μήτε τιμῆς μήτε στρατηγίας μήτε τῆς πολιτείας ὅλως, τῆς ὑμῖν ἐς τοσοῦτον ἤδη κακοῦ περιμαχήτου, μετέχουσαι; ὅτι φατὲ πόλεμον εἶναι· καὶ πότε οὐ γεγόνασι πόλεμοι; καὶ πότε γυναῖκες συνήνεγκαν, ἃς ἡ μὲν φύσις ἀπολύει παρὰ ἅπασιν ἀνθρώποις; αἱ δὲ μητέρες ἡμῶν ὑπὲρ τὴν φύσιν εἰσήνεγκάν ποτε ἅπαξ, ὅτε ἐκινδυνεύετε περὶ τῇ ἀρχῇ πάσῃ καὶ περὶ αὐτῇ τῇ πόλει, Καρχηδονίων ἐνοχλούντων, καὶ τότε δὲ ἐσήνεγκαν ἑκοῦσαι,

rorum tribunal, decedente tam populo quàm ſatellitibus, per Hortenſiam ſic eos allocutæ ſunt, Quod nos decebat, opis veſtræ egentes, ad cognatas veſtras confugimus: quod vero non decet paſſæ à Fulvia, coactæ ſumus ejus importunitate forum uno agmine petere. Ademiſtis nobis parentes, liberos, maritos, fratres: uno omnium crimine quòd læſi ſitis ab eis: ſi etiam facultates auferetis, adigetis nos ad ea quæ nec genus noſtrum, nec mores, nec ſexum decent. Si à nobis æquè ac à viris vos affectos injuria dicitis, & nos ut illos proſcribite. Quòd ſi nemo veſtrum à mulieribus hoſtis judicatus eſt, non ædes cujuſquam diruimus, non exercitum concidimus, neminem magiſtratu alteri decedere coëgimus, nemini quominus magiſtratu honoréve potiretur obſtitimus, cur pariter punimur quæ à culpa alienæ fuimus? Cur tributis gravamur, quæ nec de magiſtratibus, nec de dignitatibus, nec de præfecturis, nec de reipub. tractatione, pro qua vos tantoperè digladiamini, contendimus? an quia bellum inſtare dicitis? & quando bella defuerunt? quando tributa à mulieribus exacta ſunt, quæ ſexus immunitatem habent jure gentium? Majorum ſeculo ſupra conditionem ſexus ſemel contribuerunt noſtræ progenitrices, tum quum ageretur non ſolùm de imperio, ſed de ſa patria, Pœnis prementibus, & contribuerunt ultro, ídque

Hortenſiæ ad triumviros oratio magnanima.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

non ex ruſticis urbaníſve prædiis,
non ex dotalibus pecuniis, ſine
quibus non eſt ingenuam vitam
degere, ſed ex ſolo muliebri
mundo: & ne id quidem ad cer-
tum cenſum, vel propoſitis in-
dici præmiis, vel neceſſitate im-
poſita, ſed quantum ipſis placuit.
609 Nunc quid timetis imperio vel
patriæ? Veniant Galli aut Parthi
hoſtes, non erimus deteriores
in tuenda patria noſtris progeni-
tricibus. Ad civilia bella abſit ut
vobis contribuamus, aut opem
feramus, inter voſmet dimican-
tibus. Nec bello Pompeiano ul-
las exactiones tulimus: non Ma-
rius, non Cinna hanc nobis ne-
ceſſitatem impoſuit: non Sylla,
oppreſſor reipublicæ quam vos
conſtituere profitemini. Hæc
Hortenſiæ verba triumviri mo-
leſtè tulêre, mulierum auda-
ciam viris ceſſantibus uſque con-
ciones procedere, à magiſtra-
tibus rationem repoſcere: viris
militiæ labores perferentibus i-
pſas gravari pecuniæ ſumptum
facere: juſſeruntque ut apparito-
res eas à tribunali ſubmoverent:
quum exortus clamor circum-
ſtantis multitudinis apparitores
cohibuit, ſimúlque triumviri diſ-
tulerunt rem in diem craſtinam.
Quæ ubi illuxit, de MCCCC
numero tantùm quadringenta-
rum bona ut cenſerentur pro-
Edictum. ſcripta ſunt: edictúmque de vi-
ris ut quicunque in cenſu haberet
plus decem myriadibus, civis,
exterus, libertus, ſacerdos, cu-

„ καὶ οὐκ ἀπὸ γῆς, ἢ χωρίω
„ περιοικῶν, ἢ οἰκιῶν, ὧν χ
„ ἀβίωτόν ἐστιν ἐλευθέραις,
„ ἀπὸ μόνων τῶν οἴκοι κόσμων,
„ τούτων τιμωμένων, οὐδὲ ὑπὸ
„ νυταῖς ἢ κατηγόροις, οὐδὲ
„ ἀνάγκην ἢ βίαν, ἀλλ᾽ ὅσ
„ βούλοντο αὐταί. τίς οὖν καὶ
„ ἐστὶν ὑμῖν περὶ τῆς ἀρχῆς ἢ τῆ
„ πατρίδος φόβος; ἴτω τοίν
„ Κελτῶν πόλεμος, ἢ Παρθυαί
„ καὶ οὐ χείρους ἐς σωτηρίαν ἐσόμ
„ τῶν μητέρων· ἐς δὲ ἐμφυλίους
„ λέμους μήτε ἐσενέγκαιμεν π
„ μήτε συμπράξαιμεν ὑμῖν
„ ἀλλήλων· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ Καί
„ ρος ἢ Πομπηΐου συνεφέρομ
„ οὐδὲ Μάριος ἡμᾶς, οὐδὲ Κι
„ ἠνάγκασεν, οὐδὲ Σύλλας ὁ
„ τυραννήσας τῆς πατρίδος· ὑ
„ δὲ φατὲ καὶ καθίστασθαι τὴν π
„ τείαν. Τοιαῦτα τῆς Ὁρτησίας
λεγούσης, οἱ τρεῖς ἠγανάκτουν,
γυναῖκες ἀνδρῶν ἡσυχαζόντων θ
συνοῦνταί τε καὶ ἐκκλησιάζουσι
τὰ δρώμενα τοῖς ἄρχουσιν ἐξετά
σι, καὶ τῶν ἀνδρῶν στρατευομένων
ταὶ οὐδὲ χρήματα ἐσοίσουσιν, ἐ
λευόν τε τοῖς ὑπηρέταις ἐξωθεῖν
τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος, μέχρι β
ἔξωθεν ἐκ τοῦ πλήθους γενομένης,
τε ὑπηρέται τὸ ἔργον ἐπέσχον,
οἱ ἄρχοντες ἔφασαν ἐς τὴν ὑστερα
ἀνατίθεσθαι. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ,
τρακοσίας μὲν ἀντὶ χιλίων καὶ τετρ
κοσίων προύγραφον ἀποτιμᾶσθαι
ὄντα, τῶν δὲ ἀνδρῶν πάντα τὸν ἔχ
τα πλείους δέκα μυριάδων, ἀσ
ὁμοῦ καὶ ξένον, καὶ ἀπελεύθερον,
ἱερέα, καὶ πανταεθνῆ, μηδενὸς ἀφ
ιεμένου, καὶ τούσδε μεθ᾽ ὁμοι

juſcunque gentis, nemine excepto, facultates ſuas profiter

φόβ

δου τῶν ἐπιτιμίων, καὶ ὑπομνήματα-
ν ὁμοίοις, ἵνα πεντηκοστὴν μὲν τῶν
των αὐτίκα δανείσωμεν αὐτοῖς,
ιαυτοῦ δὲ φόρον ἐς τὸν πόλεμον ἐς-
έγκωμεν.

Ἐκ μὲν δὴ τῶν προσταγμάτων
ιαῦτα Ῥωμαίους ἐπεῖχεν· ὁ δὲ
ιατὸς σὺν καταφρονήσει χείρονα ἐ-
οίουν· ὡς γὰρ τῶν ἀρχόντων ἐπὶ
ιοῖσδε ἔργοις ἐν σφίσι μόνον τὸ
σφαλὲς ἐχόντων, οἱ μὲν αὐτοὺς ἤ-
ιτοῦντο τῶν δεδημευμένων οἰκίαν, ἢ
χὸν, ἢ ἔπαυλιν, ἢ ὅλον κλῆρον·
δ' αὖ παῖδας ἀνδράσι θετοὺς
ύεσθαι, οἱ δὲ ἀφ' ἑαυτῶν ἕτερο-
ρων, κτιννύντες τε τοὺς οὐ προγε-
αμμένους, καὶ οἰκίας οὐδὲν ὑπαι-
ων διαφοροῦντες, ὥστε καὶ τοὺς
οχοντας προσγράψαι τῶν ὑπάτων
ἕτερον, ἐπιστροφήν τινα ποιήσα-
σθαι τῶν ὑπὲρ τὸ πρόσταγμα γι-
νομένων· ὁ δὲ, τῶν μὲν ὁπλιτῶν ἔ-
εισεν ἅψασθαι, μὴ σφᾶς ἐφ' ἑ-
υτὸν παροξύνῃ, τῶν δὲ θεραπόντων
νάς, οἳ σχήματι στρατιωτῶν συν-
ημαρτήκεσαν, ἐκείνους λαβὼν ἐκρέ-
μασε. καὶ τὰ μὲν ἐς τέλος τῶν συμ-
ορῶν τοῖς προγεγραμμένοις ἀπαν-
ῶντα, τοιάδε μάλιστα ἦν· ὅσα δὲ
κ παραλόγου τισὶν ἐγίγνετο ἔς τε
ὴν σωτηρίαν αὐτίκα, καὶ ἐς ἀξίω-
ν ὕστερον, ἐμοί τε ἥδιον εἰπεῖν,
ὴ τοῖς ἀκούουσιν ὠφελιμώτερον, ἐς
ηδὲν ἀπογινώσκοντας ἐλπίζειν πε-
ιέσεσθαι.

Αἱ μὲν οὖν φυγαὶ τοῖς δυναμέ-
οις ἦσαν ἐς Κάσσιον ἢ Βροῦτον ἢ ἐς
ιβύην ἐπὶ Κορνιφίκιον, καὶ τόνδε
τῆς δημοκρατίας μετὰ ποιούμενον· οἱ δὲ
πολλοὶ ἐς Σικελίαν ἤδη γειτονεύουσαν
τῆς Ἰταλίας, καὶ Πομπηΐου σφᾶς
προθύμως ὑποδεχομένου· λαμπρο-

tur: propoſitis eiſdem pœnis, ſi quis contrà faceret, & indicibus eorum eiſdem præmiis: ita ut eorum bonorum quinquageſimam mox ad uſuram darent, & unius anni reditus quiſque ad bellum contribueret.

Militum inſolentia.

Hæc tum urbanis imperata ſunt publicè. Milites verò magna licentia multo pejora patrabant: quum enim in his ſolis ſita eſſet tota triumvirorum potentia, quidam ex ipſis petebant domos proſcriptorum, aut villas, aut prædia, aut cenſus integros, alii ut adoptarentur pro liberis: alii non expectato aſſenſu magiſtratuum, occidebant non proſcriptos, diripiebant ædes inſontium, adeo ut alter conſulum à triumviris juſſus ſit corrigere nimiam eorum licentiam: qui non auſus attingere milites, ne eos in ſe irritaret, aliquot ſervos, qui militari cultu cum aliis peccaverant, comprehenſos ſuſpendit. 610
Hujuſmodi fermè fuerunt proſcriptorum infortunia. Qui verò ex inſperato ſervati ſunt, aut in dignitates etiam pervenerunt poſtea, hos memorare tum mihi jucundius eſt tum lectori utilius, nequis in rebus adverſis animum deſpondeat.

Proſcripti ad Caſſium & Brutum & Cornificium transfugiunt.

Quotquot igitur effugere poterant, apud Caſſium Brutúmque habebant receptaculum, aut apud Cornificium in Africa, hunc quoque ſtantem à republica: plerique in Siciliam Italiæ vicinam ſe receperunt, Pompeio benignè recipiente. Is enim egregium

Pompeii egregium officium in proſcriptis ſervandis.

officium miſeris tali tempore præſtitit, dimiſſis præconibus qui omneis ad eum vocarent propoſitóque ſervatoribus tum ingenuis tum ſervis præmio, duplo ejus quod percuſſores accipiebant. Lembos quoque & onerarias obviam mittebat navigantibus: triremes etiam oras legebant attollentes ſigna errantibus, ſervantéſque quotquot nanciſci poterant. Ipſe venientes excipiebat obvius, impartiens eos veſtibus & utenſilibus: idoneos verò præfecturis ornabat tam pedeſtribus quàm navalibus: nec poſtea cum triumviris fœdus iniit, niſi quo continerentur ſervati profugi. Sic ille duris temporibus optimè de patria meritus, præter paternam laudem, non minorem propriam quæſivit. Qui fuga evaſerunt aut latebris, partim in agreſtibus tuguriolis aut ſepulcris, partim in ipſa Urbe in continuo metu miſerè vixerunt, uſque pacatiora tempora. Interim mirifica uxorum erga maritos, liberorum erga parentes fuit pietas: ſervorum quoque erga dominos, ſuprà quàm fert ea conditio. Horum etiam miraculorum aliquot referemus præcipua.

Paulus, Lepidi frater, proſcriptus, ut ſervatus.

Paulus Lepidi frater, centurionibus eum reverenter ut imperatoris ſui fratrem elabi conniventibus, ſecurus ad Brutum navigavit: poſt cujus obitum ſe Miletum contulit: unde ne pace quidem facta, quamvis vocatus, redire dignatus eſt.

Luceius ope ſororis ſervatus.

Luceium verò, Antonii avunculum, ſoror nec diſſimu

πάντων γὰρ δὴ σπουδὴν ἐς τοὺς
χοῦντας ὁ Πομπήϊος ἐν καιρῷ
δὲ ἔδειξε, κήρυκάς τε περιπέμ
οἳ πάντας ἐς αὐτὸν ἐκάλουν, καὶ
περισώζουσιν αὐτοὺς ἐλευθέροις
θεράπουσι προλέγων διπλάσια
διδομένων τοῖς κτείνουσι. λέμβοι τε
τοῦ καὶ στρογγύλα ὑπήντα τοῖς
ουσι, καὶ τριήρεις τοὺς αἰγιαλοὺς
πλέον, σημεῖά τε ἀνίσχουσαι τοῖ
λωμένοις, καὶ τὸν ἐντυγχάνοντα
περιεσώζουσαι, αὐτός τε τοῖς α
κνουμένοις ἀπήντα, καὶ ἐσθῆτος
τίκα καὶ κατασκευῆς ἐμερίζετο·
δὲ ἀξίοις καὶ στρατηγίας ἢ ναυαρχ
ἐχρῆτο. σπονδῶν τε οἱ πρὸς
τρεῖς γιγνομένων ὕστερον, οὐ συνέ
το, πρὶν τούσδε τοὺς ἐς αὐτὸν δια-
φυγόντας ἐς ταύτας περιλαβεῖν.
δὴ χρησιμώτατος οὕτως ἀτυχ
τῇ πατρίδι ἐγίγνετο, καὶ δόξαν
τοῦδε ἀγαθὴν, ἴδιον ἐπὶ τῇ π
τρῴᾳ καὶ οὐχ ἥσσονα τήνδε ἐκε
προσελάμβανεν. ἕτεροι δὲ ἑτέρως
γοντες ἢ κρυπτόμενοι μέχρι τῶν σπ
δῶν, οἱ μὲν ἐν χωρίοις ἢ τάφοις,
δὲ ἐν αὐτῷ τῷ ἄστει σὺν ἐπινοί
οἰκτραῖς διεγίνοντο· φιλανδρίαι
παράδοξοι γυναικῶν ὤφθησαν,
παίδων ἐς πατέρας εὔνοιαι, καὶ
ραπόντων ὑπὲρ φύσιν ἐς δεσπότα
καὶ τῶνδε ὅσα παραδοξότατα, ἀν
γράψω. Παῦλος ὁ ἀδελφὸς Λεπ
δου, τῶν λοχαγῶν αὐτὸν, ὡς ἀδε
φὸν αὐτοκράτορος, αἰδουμένων,
πὶ ἀδείας ἐξέπλευσεν ἐς Βροῦτον,
εἰς Μίλητον μετὰ Βροῦτον· ὅθεν οὐ
εἰρήνης ὕστερον γενομένης, καλούμε
νος ἐπανελθεῖν ἠξίωσε. Λούκι
δὲ τὸν Ἀντωνίου θεῖον, ἡ Ἀντω
νίου μήτηρ ἀδελφὸν ὄντα εἶχεν οὐδ

ἐπι

πικρύπτουσα, αἰδουμένων ἐς πολὺ ἔτι τήνδε τῶν λοχαγῶν, ὡς μητέρα αὐτοκράτορος· βιαζομένων δ' ὕστερον, ἐξέθορεν ἐς τὴν ἀγορὰν, καὶ προκαθημένῳ τῷ Ἀντωνίῳ μετὰ τῶν συναρχῶν ἔφη, Ἐμαυτὴν, ὦ αὐτοκράτωρ, μηνύω σοι Λούκιον ὑποδεδέχθαι τε, καὶ ἔχειν ἔτι καὶ ἕξειν, ἕως ἂν ἡμᾶς ὁμοῦ κτάνῃς· τὰ γὰρ ὅμοια καὶ τοῖς ὑποδεδεγμένοις ἐπικεκήρυκται. ὁ δὲ αὐτὴν ἐπιμεμψάμενος, ὡς ἀδελφὴν μὲν ἀγαθὴν, μητέρα δὲ οὐκ εὐγνώμονα· οὐ γὰρ νῦν χρῆναι περισώζειν Λεύκιον, ἀλλὰ κωλύειν, ὅτε σου τὸν υἱὸν εἶναι πολέμιον ἐψηφίζετο· παρεσκεύασεν ὅμως Πλάγκον ὑπατεύοντα κάθοδον τῷ Λουκίῳ ψηφίσασθαι. Μεσσάλας δὲ ἐπιφανὴς καὶ νέος ἐς Βροῦτον ἔφυγε, καὶ αὐτοῦ δείσαντες οἱ τρεῖς τὸ φρόνημα, προύγραψαν οὕτως, Ἐπεὶ Μεσσάλαν ἀπέφηναν ἡμῖν οἱ προσήκοντες αὐτῷ, μηδὲ ἐπιδημεῖν ὅτε Γάιος Καῖσαρ ἀνῃρεῖτο, ἐξῃρήσθω τῶν προγραφέντων ὁ Μεσσάλας· ὁ δὲ τὴν μὲν συγγνώμην οὐκ ἐδέξατο. Βρούτου δὲ καὶ Κασσίου περὶ τὴν Θρᾴκην πεσόντων, καὶ τοῦ στρατοῦ πολλοῦ τε ἔτι ὄντος, καὶ ναῦς καὶ χρήματα καὶ ἐλπίδας ἔχοντος οὐκ ἀσθενεῖς, ἄρχειν σφῶν τὸν Μεσσάλαν αἱρουμένων, οὐκ ἀναδεχόμενος, ἔπεισεν αὐτοὺς ἐνδόντας ἐπικρατούσῃ τῇ τύχῃ, μεταστρατεύσασθαι τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἀντώνιον· οἰκειότερος δὲ ὢν Ἀντωνίῳ, συνῆν, μέχρι κρατούσης Ἀντωνίου Κλεοπάτρας ἐπιμεμψάμενος, ἐς Καίσαρα μετῆλθεν· ὁ δὲ αὐτὸν ὕπατόν τε ἀπέφηνεν ἀντὶ αὐτοῦ Ἀντωνίου ἀποχειροτονηθέντος, ὅτε αὖθις ἐψηφίζετο εἶ

lanter apud ſe habuit, centurionibus & hanc diu reveritis ut matrem imperatoris. tandem quum pararent irrumpere, mulier ſe in forum projecit: & ſedenti pro tribunali cum collegis Antonio, Me ipſa, inquit, imperator, indico, quæ Luceium receptum habeo, & habebo donec nos ambos interimas, quando eadem pœna indicta eſt recipientibus. Reſpondit ille, Bonam eam ſororem eſſe, verùm matrem parum piam: debuiſſe enim non nunc ſervare Luceium, ſed tunc ei obſtare quum ipſius filium hoſtem judicaret. effecit tamen ut Plancus conſul plebiſcito Luceium pœnæ eximeret. Meſſala nobilis juvenis ad Brutum fugit, cujus magnanimitatem timentes triumviri, edictum tale propoſuerunt, Quoniam Meſſala, ut ex ipſius cognatis didicimus, ne in Urbe quidem fuit quum C. Cæſar occiſus eſt, exemptus eſto è proſcriptorum numero: at ille noluit uti hac venia. Poſtquam autem Bruto Caſſióque in Thracia cæſis, non contemnendæ illius exercitus reliquiæ claſſe pecuniáque ad bene ſperandum ſubnixæ, ducem eum ſibi optabant, aſſentire gravatus, perſuaſit eis ut fortunæ prægravanti cedentes tranſirent ad militiam Antonii, cui poſtea familiariter adhæſit, donec Cleopatræ faſtu offenſus migravit ad Cæſarem: à quo conſul in ipſius Antonii locum ſuffectus, quando ille iterum hoſtis judicatus eſt, navali

611

quoque prælio ad Actium pugnavit pro Cæſare: deinde contra Gallos rebelles miſſus, victor triumphum meruit.

Bibulus in gratiam cum Meſſala receptus.

Bibulus quoque ſimul cum Meſſala in gratiam receptus, & claſſi præfectus ab Antonio, copias ejus tranſvexit contra Cæſarem: acceptáque ab illo Syria provincia, in ea mortuus eſt. Acilius ex Urbe profugus, à ſervo indicatus militibus, perſuaſit majore præmio propoſito, ut aliquot ex ipſis cum ſymbolo quod offerebat ad uxorem mitterent. illa venientibus omnem ſuum mundum proferens, ait ſe eis hæc da-

Acilius ut ſervatus.

re ut quod polliciti ſunt recipiat,
612 quamvis dubitet an receptura ſit.
nec feſellit eam ſua pietas nam milites etiam navim conduxerunt Acilio, in qua deduxerunt eum in Siciliam.

Lentulus.

Lentulus quum obſervaretur ab uxore ne ſine ea fugeret, nolens periculi comitem, clàm aufugit in Siciliam: & prætor à Pompeio factus, uxorem per literas certiorem fecit de ſalute ſimul & honore. Quæ poſtquam ubi eſſet maritus cognovit, fruſtrata matris cuſtodiam cum duobus ſervulis vili cultu victúque, quaſi & ipſa ancilla, iter laborioſum peregit, donec à Rhegio Meſſanam transfretavit ſub veſperam: ubi facilè invento

Lentulus uxoris deſiderio ut ſe affligit.

prætorio, reperit Lentulum non prætoris habitu, ſed in cubili humi ſtrato ſqualidum, promiſſo capillitio, & miſero victu afflictantem ſe uxoris deſiderio.

Apuleius quomodo elapſus.

Apuleio verò interminata eſt uxor, indi-

πολέμιος, καὶ περὶ Ἄκτιον ναυμαχήσαντι μετὰ τοῦ Ἀντωνίου στρατηγὸν ἔπεμψεν ἐπὶ Κελτοὺς ἀφισταμένους, καὶ νικήσαντι ἔδωκε θριαμβεῦσαι. Βίβουλος δὲ ἐσπείσατο ἅμα τῷ Μεσσάλᾳ, καὶ συνεναυάρχησεν Ἀντωνίῳ, καὶ Καίσαρι ἐς ἀλλήλους ἐπόρθμευσε, καὶ στρατηγὸς ἀπεδείχθη Συρίας ὑπὸ Ἀντωνίου, καὶ στρατηγῶν ἔτι αὐτῆς, ἀπέθανεν. Ἀκίλιος δὲ ἔφυγε μὲν τῆς πόλεως λαθών, οἰκέτου δ' αὐτὸν ἐμφήναντος ὁπλίταις, τοὺς ὁπλίτας ἔπεισεν ἐλπίδι χρημάτων πλεόνων πέμψαι τινὰς ἀπὸ σφῶν πρὸς τὴν γυναῖκα μετὰ συμβόλων, ὧν αὐτὸς ἐδίδου· ἡ δὲ τοῖς ἐλθοῦσι τὸν κόσμον αὐτῆς ἅπαντα προθεῖσα, ἔφη διδόναι μέν, ὡς ἀντιδώσουσιν ἃ ὑπέσχοντο, οὐκ εἰδέναι δὲ εἰ ἀντιδώσουσιν· οὐ μὴν ἐψεύσθη τῆς φιλανδρίας· οἱ γὰρ ὁπλῖται καὶ ναῦν ἐμισθώσαντο τῷ Ἀκιλίῳ, καὶ προὔπεμψαν ἐς Σικελίαν. Λέντουλος δὲ ἀξιούσης αὐτῷ συμφυγεῖν τῆς γυναικός, καὶ ἐς τοῦτο αὐτὸν ἐπιτηρούσης, οὐκ ἐθέλων αὐτὴν συγκινδυνεύειν ἑαυτῷ, λαθὼν ἔφυγεν ἐς Σικελίαν· στρατηγὸς δὲ ἀποδειχθεὶς ὑπὸ Πομπηίου, ἐσήμηνεν ὅτι σώζοιτο καὶ στρατηγοίη. ἡ δὲ ὅποι γῆς ἐστιν ὁ ἀνὴρ ἐπιγνοῦσα, τὴν μητέρα φυλάσσουσαν ἐξέφυγε καὶ ἧδε σὺν θεράπουσιν δύο, μεθ' ὧν ὥδευεν ἐπιμόχθως καὶ εὐτελῶς, οἷα θεράπαινα, μέχρι διέπλευσεν ἐς Μεσσήνην ἀπὸ Ῥηγίου περὶ ἑσπέραν, καὶ οὐ δυσχερῶς τὴν στρατηγίδα σκηνὴν μαθοῦσα, εὗρε τὸν Λέντουλον οὐχ οἷα στρατηγόν, ἀλλ' ἐν χαμευνίῳ καὶ κόμῃ καὶ διαίτῃ πονηρᾷ, πόθῳ τῆς γυναικός. Ἀπουληίῳ δὲ ἠπείλησεν ἡ γυνὴ καταμηνύσειν αὐτόν,

αὐτὸν, εἰ μόνος φεύγοι· καὶ ὁ μὲν ἄκων αὐτὴν ἐπήγετο· συνήνεγκε δὲ ἐς τὴν φυγὴν αὐτῷ τὸ ἀνύποπτον, ἅμα γυναικὶ καὶ θεράπουσι καὶ θεραπαίναις ὁδεύοντι φανερῶς. Ἄντιον δὲ ἡ γυνὴ στρωματοδέσμῳ κατείλησε, καὶ ἐπέθηκε τοῖς μισθοῦ φέρουσι, καὶ διήνεγκεν ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐπὶ θάλασσαν, ὅθεν ἔφυγεν ἐς Σικελίαν. Ῥηγῖνον δὲ ἡ γυνὴ νυκτὸς ἐς ὑπόνομον λυμμάτων καθῆκεν, ἐς ὃν ἡμέρας οὐχ ὑποστάντων ἐσελθεῖν τῶν ὁπλιτῶν διὰ δυσοσμίαν, νυκτὸς ἄλλης εἰς ἀνθρακέα σκεύασε, καὶ ὄνον ἄνθρακας φέροντα ἐλαύνειν ἔδωκεν, αὐτὴ δὲ ἐκ βραχέος διαστήματος ἡγεῖτο φορείῳ φερομένη· τῶν δὲ ἀμφὶ τὰς πύλας ὁπλιτῶν τινὸς τὸ φορεῖον ὑπονοήσαντός τε καὶ ἐρευνωμένου, δείσας ὁ Ῥηγῖνος ἐπέδραμε, καὶ ὡς ὁδῷ χρώμενος ἠξίου τὸν ὁπλίτην φείδεσθαι γυναικῶν, ὁ δὲ αὐτὸν ὡς ἀνθρακέα μετ᾽ ὀργῆς ἀμειβόμενος, ἐγνώρισεν (ἐστρατεύετο γὰρ ὑπ᾽ αὐτῷ ποτὲ ἐν Συρίᾳ) καὶ, Ἄπιθι χαίρων, εἶπεν, αὐτοκράτορ· τοῦτο γάρ μοι προσήκει καὶ νῦν καλεῖν σε. Κοπώνιον δὲ τὸ γύναιον ᾔτησε παρὰ Ἀντωνίου, σώφρων μὲν οὖσα τέως, ἀτυχήματι δὲ τὸ ἀτύχημα ἰωμένη. Γέταν δὲ ὁ υἱὸς ἐν εὐρυχώρῳ τῆς οἰκίας ἔδοξε καίειν, ὡς ἀπαγξάμενον· καὶ λαθὼν ἐν ἀγρῷ νεωνήτῳ κατέλιπεν, ἔνθα ὁ πρεσβύτης μεταμορφῶν ἑαυτὸν, ἐπεδήσατο διφθέραν ἐς τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν, καὶ τῶν σπονδῶν γενομένων, ἔλυσε τὴν διφθέραν, καὶ ὁ ὀφθαλμὸς ὑπὸ τῆς ἀργίας διεδεδαπάνητο. Ὄππιον δὲ ὁ υἱὸς ὑπὸ γήρως ἀσθενέστατον μένειν

caturam ſe eum ſi ſolus fugeret: atque ita invitus eam ſecum duxit. Id multum ad evitandam fugæ ſuſpicionem profuit, quòd uxore, ſervis, ancillis comitatus per publicam viam iter faceret. Antium ſua uxor ſtragulis involutum & bajulis impoſitum è domo ad mare tranſtulit, unde profugit in Siciliam. Rheginum quoque ſua, noctu in cloacæ colluviem dimiſit, ubi ſequenti die propter fœtorem tutus fuit à militibus: altera nocte induit eum habitu carbonarii, juſſitque ut aſinum carbonibus onuſtum præ ſe ageret, ipſa non longo intervallo in lectica præcedebat. Quúmque ad portam miles quidam ſuſpicione motus lecticam ſcrutaretur Reginus timens accurrit rogans obiter militem ne moleſtus eſſet mulieribus: ille primùm ut cum carbonario contemptim rixatus mox agnito (militarat enim ſub eo in Syria) Abi, inquit, lætus, mi imperator; ſic enim te à me appellari decet nunc quoque. Et Coponio vitam uxor impetravit ab Antonio, pudica hactenus, ſed tum malum malo medicans. Getam filius in area domus ſe finxit exurere, quaſi præfocatum laqueo: qui dolus ubi ſucceſſit, ruri quod nuper emerat eum reliquit. ibi ſenex quo mutaret oris ſpeciem, pelliculam induxit alteri oculo: deinde pace reddita, & amota pellicula, oculus longo otio redditus eſt inutilis. Oppium propter ætatem decrepitam fugere nolentem, filius ſub-

latum

Antius ope uxoris ſervatus. Reginus.

Coponio vitam uxor dat proſtrata pudicitia apud Antonium.

613

Geta per filium ſervatus.

Pietas filii in Oppium parentem qualis olim Æneæ.

latum in humeros ex Urbe extulit, inde in Siciliam cum eo, modò manu ducens, modò cervice bajulans ſenem, pervenit, nemine vel ſuſpicante, vel moleſtante: qualis Æneas patrem geſtans pingitur reverendus & hoſtibus. Juveni populus poſtea pietatis ergò ædilitatem detulit: & quia publicatis bonis non erat unde ludos ederet, opifices de communi ſententia juverunt eum gratuitis operis, & ex ſpectatoribus quiſque quot libuit nummos in orcheſtram conjecit, ita ut homo inde ditatus ſit.

Arriani monumentum.

Arrianus teſtamento mandavit incidi ſuo ſepulchro, Hic ſitus eſt quem proſcriptum filius non proſcriptus celavit, fugæque comes & ſalutis autor ei fuit.

Metelli duo ut ſervati.

Metelli duo fuere, pater & filius: pater Actiaco bello dux Antonianarum partium, captus fuit, nec agnitus: filius & ipſe dux Cæſarem eodem bello ſecutus eſt. Sami quum Cæſar captivos inſpiceret, filius in ejus conſeſſu aderat: productus eſt ſenex promiſſa coma & reliquis deformatus ſordibus: ut verò ex ordine quo inter captivos ſtabat per præconem nominatim citatus eſt, filius è conſeſſu proſiliit, víxque agnitum patrem cum lamento complexus eſt. cohibito deinde fletu, Tibi Cæſar, inquit, hic hoſtis fuit, ego ſocius: hic pœnam meretur, ego præmium: poſtulo igitur ut patrem propter me ſerves incolumem, aut propter illum me ſimul interimas. Quúm-

ἐθέλοντα, ἔφερεν ἐπὶ τοῦ σώματος ἕως ἐξήγαγέ τε διὰ τῶν πυλῶν, καὶ τὸ λοιπὸν μέχρι Σικελίας ἄγων ἢ φέρων ἐκόμισεν, οὐδενὸς ἄρα τὸ σχῆμα ὑπονοήσαντος ἢ ἐνυβρίσαντος· οἷόν που καὶ τὸν Αἰνείαν γράφουσιν αἰδέσιμον τοῖς πολεμίοις γενέσθαι φέροντα τὸν πατέρα· καὶ τὸν νεανίαν ὁ δῆμος ἐπαινῶν ὕστερον, ἀπέφηνεν ἀγορανόμον· δεδημευμένης δ' αὐτῷ τῆς οὐσίας οὐκ ἔχοντι τῆς ἀρχῆς τὸ δαπάνημα, οἵ τε χειροτέχναι τὰ ἐς τὴν ἀρχὴν ἀμισθὶ συνειργάσαντο, καὶ τῶν θεωμένων ἕκαστος ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν ὅσον ἐβούλετο νόμισμα ἐρρίπτει, ἕως τὸν ἄνδρα κατεπλούτισαν. Ἀρριανοῦ δὲ καὶ ἐν τῇ στήλῃ κεκόλαπται ἐκ διαθηκῶν, „Τὸν ἐνθάδε „κείμενον υἱὸς οὐ προγραφεὶς προ„γραφέντα ἔκρυψέ τε καὶ συνέφυ„γε καὶ περιέσωσε. Μετέλλω δὲ ἤστην υἱός τε καὶ πατήρ, καὶ αὐτοῖν ὁ μὲν πατὴρ στρατηγῶν Ἀντωνίῳ περὶ Ἄκτιον, αἰχμάλωτος ἑάλω, καὶ ἠγνοεῖτο· ὁ δὲ υἱὸς τῷ Καίσαρι συνεστρατεύετο, καὶ ἐστρατήγηκε καὶ ὅδε περὶ τὸ Ἄκτιον· ἐν δὲ Σάμῳ διακρίνοντι τῷ Καίσαρι τοὺς αἰχμαλώτους, ὁ μὲν παῖς συνήδρευεν, ὁ δὲ πρεσβύτης ἤγετο κόμης τε ἔμπλεως καὶ δύης καὶ ῥύπου, καὶ τῆς ἐκ τῶνδε μεταμορφώσεως· ὡς δὲ ἐν τῇ τάξει τῶν αἰχμαλώτων ὑπὸ τοῦ κήρυκος ἀνεκλήθη, ἀνέθορεν ὁ υἱὸς ἐκ τοῦ συνεδρίου, καὶ μόλις ἐπιγνοὺς τὸν πατέρα, ἠσπάζετο σὺν οἰμωγῇ· ἐπισχὼν δέ ποτε τοῦ θρήνου, πρὸς τὸν Καίσαρα „ἔφη, ΟΥτος μέν σοι πολέμιος „γέγονεν ὦ Καῖσαρ, ἐγὼ δὲ σύμ„μαχος, καὶ χρὴ τοῦτον μέν σοι δοῦ„ναι δίκην, ἐμὲ δὲ γέρας εὑρέσθαι· „αἰτῶ δή σε τὸν πατέρα σώζειν δι' ἐμέ, ἢ δι' ἐκεῖνον ἐμὲ συγκατακαίνειν.

οἴκτου

κτου δὲ ἐξ ἁπάντων γινομένου, μεθῆκε σώζεσθαι τὸν Μέτελλον ὁ Καῖσαρ, καί τοι πολεμιώτατον αὐτῷ γενόμενον, καὶ δωρεῶν πολλῶν, εἰ μετατεθεῖτο πρὸς αὐτὸν ἀπ' Ἀντωνίου, πολλάκις ὑπερελθόντα. Μάρκον δὲ οἱ θεράποντες σὺν εὐνοίᾳ καὶ τύχῃ πάντα τὸν τῆς προγραφῆς χρόνον διεφύλαξαν ἔνδον ἐπὶ τῆς οἰκίας, μέχρι τῆς ἀδείας δοθείσης ὁ Μάρκος ἐξῄει τῆς οἰκίας ὡς ἀπὸ φυγῆς. Ἵρτιος δὲ σὺν τοῖς οἰκέταις ἐκφυγὼν τῆς πόλεως, διώδευε τὴν Ἰταλίαν, ἐκλύων τε δεσμώτας, καὶ συνάγων τοὺς ἀποδιδράσκοντας, καὶ πολίχνια δῃῶν, ὀλίγα πρῶτον, εἶτα καὶ μείζω, μέχρι χειρὸς ἱκανῆς ἐκράτησε, καὶ τὸ Βρεττίων ἔθνος ἐχειρώσατο, καὶ στρατοῦ πεμφθέντος ἐπ' αὐτὸν, ἐς Πομπήιον μεθ' ὅσων εἶχε διέπλευσε. Ῥηστίωνι οἰομένῳ μόνῳ φεύγειν οἰκέτης εἵπετο λανθάνων, ἀναθρεπτὸς μὲν αὐτοῦ Ῥηστίωνος, καὶ πολλὰ πρότερον εὖ παθὼν, διὰ δὲ μοχθηρίαν ὕστερον ἐστιγμένος· ἀναπαυομένῳ δὲ ἐν ἕλει τῷ Ῥηστίωνι ἐπιστὰς ὁ θεράπων, ἐξέπληξε μὲν αὐτίκα ὀφθείς, δεδοικότι δὲ, ἔφη, ΟΥ' τῶν παρόντων στιγμάτων αἰσθάνεσθαι μᾶλλον, ἢ μνημονεύειν τῶν πρότερον εὐεργετημάτων· καὶ αὐτὸν ἔς τι σπήλαιον ἀναπαύσας εἰργάζετο, καὶ τροφὰς αὐτῷ συνέλεγεν ὡς ἐδύνατο· ὑπονοίας δὲ τινὸς ἀμφὶ τὸ σπήλαιον τοῖς ἐγγὺς ὁπλίταις περὶ τοῦ Ῥηστίωνος γενομένης, καὶ χωρούντων ἐπ' αὐτὸν, ὁ οἰκέτης εἵπετο συνιείς, καὶ τινὰ πρεσβύτην προοδεύοντα παραδραμὼν ἀπέκτεινε, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμεν· ἐκπλαγέντων δὲ τῶν ὁπλιτῶν, καὶ ὡς ἀνδροφόνον ὁδοιπόρου περιεχόντων, Ῥηστίωνα, ἔφη, ἔκτεινα τὸν ἐμαυτοῦ δεσπότην, ὅς δέ μοι τὰ στίγματα

que omnibus mota eſſet miſeratio, Cæſar ſervari Metellum permiſit, quamvis ſibi infenſiſſimum, qui nullis unquam muneribus pellici potuerat ut ad eum ab Antonio deficeret. Marcium ſervi, pietatem eorum fortuna juvante, per totum proſcriptionis tempus domi ſuæ ſervarunt, donec ſecuritate reddita, ſic è ſuis ædibus prodiit quaſi ab exilio. Hirtius cum famulis elapſus ex urbe, obibat Italiam, vinctos ſolvendo & fugitivos colligendo, vaſtans oppida parva primùm, mox majora etiam, donec valida manu comparata ſubegit Brutios: miſſo deinde contra eum exercitu, cum ſuis ad Pompeium trajecit. Reſtionem ſolum, ut putabat, fugientem ſervus clàm ſecutus eſt, vernaculus & multis prius affectus beneficiis, deinde ſtigmatibus notatus ob nequitiam: hic quieſcentem in palude herum primo conſpectu terruit. Quòd ut ſenſit ſervus, ait, Non plus ſe moveri præſentibus ſtigmatis, quàm præteritorum beneficiorum memoria: móxque illum in ſpeluncam quandam abſcondidit, & quotidianis operæ mercedibus aluit ut poterat. Deinde quum propinqui milites nonnihil ſuſpicati de ſpelunca eò tenderent, ſervus ſenem quendam viatorem invadens obtruncavit. Militibus verò attonitis miraculo, &, ut viatoris homicidam, detinentibus, Reſtionem, inquit, occidi, meum herum, qui me his

614 Servorum fides in Marcium.

Hirtius.

Servi fides in dominum.

his notavit ſtigmatis. Illi erepto ei capite fruſtra in Urbem petierunt præmium: ſervus abducto

Domini ſervorum morte ſervati. inde hero trajecit in Siciliam.

Appius. Appium, in villa cubantem, irruentibus in eam armatis, ſervus ſua veſte induit, ipſe in lectum quaſi dominus decubuit: ſicque ultro mortuus eſt pro hero, illo aſtante in ſervili habitu. Sic Menenii domum armatis oppugnantibus, ſervorum unus lecticam herilem aſcendit, conſervi adjutores ejus doli ſuccollaverunt:

Menenius. atque ita pro Menenio ſponte interfectus eſt, ille aufugit in Siciliam.

Junius. Junium libertus Philemon, ſplendidas ædes habitans, in mediis condidit in arca ferrata: qualibus codices aſſervantur aut pecuniæ, aluítque

615 noctu ad pacis tempora. Alius libertus cuſtos ſepulchri ſui domini, herilem filium proſcriptum in eodem ſepulchro unà cum pa-

Lucretius. tre cuſtodivit. Lucretius aliquandiu vagatus cum duobus frugi famulis, deficiente cibo, ad uxorem lectica referebatur in Urbem, quaſi ægrotus: moxque altero deſtitutus, qui crus fregerat, innixus alteri pergebat. Jámque propinquus portæ, apud quam & pater ipſius à Sylla proſcriptus, captus fuerat, vidit cohortem armatam procurrere: territúſque loci omine, unà cum famulo in ſepulchrum ſe illatebravit. Quúmque penetraſſent eò fures ſepulchra ob prædam perfodere ſoliti, famulus ſe ſpo-

ἐγχαράξαντα· οἱ μὲν δὴ τὴν κεφαλὴν αὐτὸν ἀφελόμενοι διὰ τὸ γέρας, ἠπείγοντο μάτην ἐς τὸ ἄς· ὁ δὲ τὴν δεσπότην ἀναστήσας, διέπλευσεν εἰς Σικελίαν. Ἄππιον δ' ἀναπαυόμενον ἐν ἐπαύλει, τῶν ὁπλιτῶν ἐπιθεόντων, οἰκέτης τὴν ἑαυτοῦ ἐσθῆτα ἐνέδυσε, καὶ αὐτὸς εἰς τὴν εὐνὴν οἷα δεσπότης ἀνακλιθεὶς, ἑκὼν ἀπέθανεν ἀντὶ τοῦ δεσπότου παρεστῶτος ὡς οἰκέτου. Μενηνίου τὴν οἰκίαν καταλαβόντων ὁπλιτῶν θεράπων εἰς τὸ τοῦ δεσπότου φορεῖον ἐνέβη, καὶ ὑπὸ τῶν ὁμοδούλων συνεργούντων ἐξεφέρετο, ἕως ὅδε μὲν ὡς Μενήνιος ἑκὼν ἀνῃρεῖτο, Μενήνιος δὲ εἰς Σικελίαν διέφυγεν. Ἰούνιον ἀπελεύθερος αὐτοῦ Ἰουνίου Φιλήμων, οἰκίαν κεκτημένος λαμπρὰν ἐν τῷ μεσαιτάτῳ τῆς οἰκίας ἔκρυψεν ἐν λάρνακι, ἃς ἀπὸ σιδήρου ἐς χρημάτων ἢ βιβλίων ἔχουσι φυλακὴν καὶ νυκτὸς ἔτρεφε μέχρι τῶν σπονδῶν. ἕτερος ἀπελεύθερος τάφον δεσπότου φυλάσσων, τὸν δεσπόσυνον προγραφέντα ἐφύλασσεν ἐν τῷ τάφῳ μετὰ τοῦ πατρός. Λουκρήτιος ἀλώμενος σὺν δυσὶ θεράπουσιν ἀγαθοῖς, ὑπὸ ἀπορίας τῶν τροφῶν ἤδη πρὸς τὴν γυναῖκα, φορείῳ φερόμενος ὑπὸ τῶν οἰκετῶν, οἷά τις ἄρρωστος, ἐς τὴν πόλιν, ἑνὸς δὲ τῶν φερόντων τὸ σκέλος συντριβέντος, τῷ ἑτέρῳ τὴν χεῖρα ἐπιθεὶς, ᾔει, παρὰ δὲ ταῖς πύλαις γενόμενος, ἔνθα αὐτοῦ καὶ ὁ πατὴρ ὑπὸ Σύλλα προγραφεὶς ἑαλώκει, εἶδε λόχον ὁπλιτῶν ἐκτρέχοντα, καὶ πρὸς τὸ σύγκυρμα τοῦ τόπου καταπλαγεὶς, συγκεκρύφθαι μετὰ τοῦ θεράποντος ἐν τάφῳ. τυμβωρύχων δὲ τοὺς τάφους ἐρευνομένων, ὁ θεράπων ἑαυτὸν τοῖς τυμβωρύχοις παρέχειν προσδύειν,

ειν, μέχρι Λουκρήτιον ἐπὶ τὰς ύλας διαφυγεῖν, ἐκεῖ δὲ αὐτὸν ὁ ουκρήτιος περιμείνας τε, καὶ τῆς υτοῦ μελανοστέμονος ἐσθῆτος, ἧκε ρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ ὑπ' αὐτῆς κρύπτετο ἐπὶ διπλῆς ὀροφῆς μεταξὺ, μέχρι τινὲς αὐτῶν ἐρρύσαντο παρὰ τῶν προγραψάντων, καὶ ὕστερον ἐπὶ εἰρήνης ὑπάτευσε. Σέργιος ἐκρύφθη παρ' αὐτῷ Ἀντωνίῳ, έχρι Πλάγκον ὑπατεύοντα ὁ Ἀντώνιος ἔπεισε κάθοδον αὐτῷ ψηίσασθαι, καὶ ἐπὶ τῷδε ὁ Σέργιος στερον ἐν τῇ Καίσαρος καὶ Ἀντωου στάσει, τῆς βουλῆς ψηφιζομένης ναι πολέμιον τὸν Ἀντώνιον, μόνος τὴν ἀπολύουσαν ἔφερε φανερῶς, καὶ ίδε μὲν οὕτως ἐσώζοντο. Πομπώνιος δὲ ἐς στρατηγοῦ σχῆμα κοσμήσας ἑαυτὸν, καὶ τοὺς θεράποντας ἐς ὑπηρέας σκευάσας, τὴν πόλιν ὡς στρατηγὸς ὑπὸ ῥαβδούχοις διῆλθεν, ἐπιθλιβόντων αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν, να μὴ γνωσθείη πρὸς ἑτέρου, καὶ παρὰ ταῖς πύλαις ὀχημάτων τε ημοσίων ἐπέβη, καὶ τὴν Ἰταλίαν ώδευεν, ἀποδεχομένων αὐτὸν καὶ παραπεμπόντων ἁπάντων, οἷα στρατηγὸν ὑπὸ τῶν τριῶν ἀνδρῶν ἐπὶ σπονδὰς ἐς Πομπήιον ἀπεσταλμένον, μέχρι καὶ δημοσίᾳ τριήρει διέπλευσε πρὸς ἐκεῖνον. Ἀπουλήιος δὲ καὶ Ἀρρούντιος ὑποκριθέντες εἶναι λοχαγοὶ, καὶ τοὺς θεράποντας ἐς στρατιώτας σκευάσαντες, τὰς μὲν πύλας διέδραμον ὡς λοχαγοὶ διώκοντες ἑτέρους, τὴν δὲ λοιπὴν ὁδὸν διελόμενοι, τοὺς δεσμώτας ἐξέλυον, καὶ τοὺς ἀποδράντας συνέλεγον, μέχρι χειρὸς ἱκανῆς ἑκατέρῳ γενομένης, σημεῖά τε ἦν ἤδη καὶ ὅπλα, καὶ ὄψις στρατοῦ. χωρῶν δὲ ἑκάτερος ἀν-

liandum eis præbuit, donec Lucretius ad portam evaderet: qui quum ibi eum expectaſſet, aſſecutum texit parte ſuarum veſtium: inde ad uxorem pervenit. Ab ea retruſus ſub duplici tecto inter contabulationem, tandiu latuit, donec quorundam amicorum precibus à triumviris impetravit veniam, & reſtituta pace conſulatum adeptus eſt. Sergius apud ipſum Antonium latuit, donec per Plancum conſulem impetravit ei reditum: quamobrem Sergius poſtea diſſidentibus Cæſare & Antonio, quum ſenatus hoſtem judicaret Antonium, ſolus apertè refragatus eſt. Et hi quidem ita ſervati ſunt. At Pomponius arreptis inſigniis prætorum, & ſervis excultis in modum apparitorum, Urbem ut prætor cum lictoribus tranſiit, arctè ſtipantibus apparitoribus ne agnoſceretur ab aliis: & ad portam conſcenſo vehiculo publico, iter fecit per Italiam, omnibus ut prætorem, & legatum de pace à triumviris ad Pompeium miſſum excipientibus, adeo ut etiam triremi publica ad eum transvectus ſit. Apuleius cum Aruntio ſumpta centurionum perſona, & ſervis ornatis militariter, per portam curſu evaſerunt, quaſi perſequerentur alios: deinde diverſas vias ingreſſi, vinctos ſolvebant, fugitivos colligebant, donec uterque valida manu munitus, ſignis & armis referret exercitus ſpeciem. Et quum uterque mare peteret,

Lucretius coſ. factus.

Sergius apud Antonium Servatus.

Pomponius qua fraude elapſus.

Apuleius & Aruntius profugi.

616

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

peteret, circa quoſdam tumulos diverterunt, magno pavore ex conſpectu mutuo; mane verò fallente proſpectu alteri alteros pro hoſtibus aggreſſi pugnarunt aliquandiu, donec tandem agnoverunt errorem, abjectiſque armis ad lamenta verſi, culpam omnem in fortunam pervicaciter adverſam rejecerunt. Poſtquam autem alter ad Brutum, alter ad Pompeium navigiis delatus eſt, hic cum Pompeio in Urbem rediit, ille Bruti auſpiciis rexit Bithyniam: quo cæſo, & tradita Antonio provincia, reditum impetravit. Ventidium libertus proſcriptum vinxit continuò, quaſi traditurus percuſſoribus: noctu verò ſervos perſuaſos inſtruxit militariter, & dominum tanquam centurionem eduxit: atque ita peragrata tota Italia uſque Siciliam, ſæpe in eodem diverſorio pernoctarunt cum aliis centurionibus, quærentes Ventidium. Alius fide liberti in ſepulcrum conditus, quòd abhorreret à loco, in miſerum quoddam conductum cubiculum migravit: quúmque proximum miles conduxiſſet, ne hunc quidem timorem ferens, ex metu ad miram proceſſit audaciam: attonſus ludum aperuit in ipſa Urbe, cui uſque ad redditam pacem præfuit. Voluſius in ædilitate proſcriptus, amicum habebat Iſiacum, à quo lineam ſtolam talarem ſumpſit, & canicipitem perſonam indutus, hoc habitu bacchabundus evaſit ad Pompeium. Sittium Caleni civem

Per errorem inter ſe confligunt.

Ventidius profugus ope liberti ſervatus.

Voluſius.

Sittius.

τῶν ἐπὶ θάλασσαν, ἀμφί τινι
φῳ σταθμεύουσι, μεγάλῳ δέει κα
ρῶντες ἀλλήλους· ἅμα δὲ ἕῳ τ
νεύοντες ἐκ τοῦ λόφου, ἔδοξαν ἀλ
λους ἑκάτερος στρατὸν ἐπὶ σφᾶς
πεπεμφθέντα εἶναι, καὶ συμπλ
κέντες ἐμάχοντο, μέχρι ποτὲ ἐγν
σαν, καὶ τὰ ὅπλα ἀπερρίπτουν
ὠλοφύροντο, καὶ τὴν τύχην ὡς
πιβαροῦσαν σφίσιν ἐς ἅπαντα ἐ
μέμφοντο. Διαπλεύσαντες δέ, ὁ
ἐς Βροῦτον, ὁ δ' ἐς Πομπήϊον, ὁ
τῷ Πομπηΐῳ συγκατῆλθεν· ὁ δὲ
στρατήγησε τῷ Βρούτῳ Βιθυνίας,
Βρούτου πεσόντος, Ἀντωνίῳ π
ραδοὺς Βιθυνίαν, κατήχθη. Οὐε
τίδιον δὲ ἀπελεύθερος εὐθὺς
προγραφέντα κατέδησεν, ὡς παρα
δώσων τοῖς σφαγεῦσι, νυκτὸς δὲ τ
θεράποντας ἔπεισε, καὶ ἐσκεύασεν
ὁπλίτας, καὶ τὸν δεσπότην ὡς λοχ
γὸν ἐξήγαγε· τήν τε ἄλλην Ἰτ
λίαν μέχρι Σικελίας διώδευσαν,
συγκατέλυσαν πολλάκις ἑτέροις λ
χαγοῖς, ζητοῦντες Οὐεντίδιον. ἕτ
ρον ἐν τάφῳ κρύπτων ἀπελεύθερο
οὐ φέροντα φαντασίαν τάφου, μετη
γαγεν ἐς φαῦλον οἴκημα μισθωτό
στρατιώτου δ' αὐτῷ παρακατοικ
σθέντος, οὐδὲ τοῦτον φέρων τὸν φό
βον, ἐς θαυμαστὴν τόλμαν ἐκ δε
λίας μετέβαλε, καὶ κειράμενος,
γεῖτο ἐν αὐτῇ Ῥώμῃ διδασκαλεῖ
μέχρι τῶν σπονδῶν. Οὐολούσιος
ἀγορανομῶν προεγράφη, καὶ φίλο
ὀργιαστὴν τῆς Ἴσιδος ἔχων, ᾔτησε τ
στολήν, καὶ τὰς ὀθόνας ἐνέδυ τὰς πο
δήρεις, καὶ τὴν τοῦ κυνὸς κεφαλὴν
ἐπέθετο, καὶ διῆλθεν οὕτως ὀργιά-
ζων αὐτῷ σχήματι ἐς Πομπήϊον. Σίτ-
τιον δὲ Καληνοὶ πολίτην σφῶν ὄν-

τὸ καὶ πολλὰ ἐς αὐτοὺς ἐκ περιου-
σίας διαψιλοῦς ἀναλώσαντα ἐφύ-
λαττον, σιδηροφοροῦντές τε ὑπὲρ
αὐτοῦ, καὶ τοῖς οἰκέταις ἀπειλοῦντες,
τοὺς στρατιώτας ἀπερύκοντες ἀπὸ
τειχῶν, μέχρι μαραινομένου τοῦ
κακοῦ, καὶ ἐς τοὺς τρεῖς ἐπρέσβευ-
σαν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ ἔτυχον Σίττιον
ἄλλης Ἰταλίας εἰργόμενον ἐν τῇ
πατρίδι μένειν. Σίττιος μὲν δὴ πρῶ-
τος ἢ μόνος ἀνδρῶν ὅδε τῆς ξένης
ἐφυγαδεύετο ἐν τῇ πατρίδι. ΟΥ-
άρρων δὲ ἦν φιλόσοφός τε καὶ ἱστορίας
συγγραφεύς, ἐστρατευμένος τε κα-
λῶς καὶ ἐστρατηγηκώς, καὶ ἴσως διὰ
ταῦτα ὡς ἐχθρὸς μοναρχίας προεγρά-
φη· φιλοτιμουμένων δὲ αὐτὸν
ὑποδέξασθαι τῶν γνωρίμων, καὶ διερι-
ζόντων ἐς ἀλλήλους, Καληνὸς ἐξε-
νίκησε, καὶ εἶχεν ἐν ἐπαύλει, ἔνθα
Ἀντώνιος ὅτε διοδεύοι κατήγετο, καὶ
ΟΥάρρωνα οὐδεὶς ἔνδον ὄντα ἐνέ-
δειξε θεραπόντων, οὔτε αὐτοῦ ΟΥάρρω-
νος, οὔτε Καληνοῦ. ΟΥεργίνιος δέ,
ἀνὴρ ἡδὺς εἰπεῖν, τοὺς οἰκέτας ἐδί-
δασκεν, ὅτι κτείναντες μὲν αὐτὸν δι'
ὀλίγα χρήματα οὐκ ἀσφαλῆ, μί-
σους τε πίμπλανται, καὶ φόβων ἐς ὕ-
στερον μεγάλων· περισώσαντες δέ,
δόξης τε εὐσεβοῦς καὶ ἐλπίδων ἀγαθῶν,
χρημάτων ὕστερον πολὺ πλειόνων τε
ἀσφαλεστέρων· οἱ μὲν δὴ συνέφευγον
ὡς ὁμοδούλῳ, καὶ γνωρισθέντος αὐτοῦ
παρὰ τὴν ὁδόν, πρὸς τοὺς ὁπλίτας
ἐμάχοντο, ὁ δὲ ληφθεὶς ὑπὸ τῶν
ὁπλιτῶν, ἐδίδασκε κἀκείνους, ὅτι κατ'
ἔχθραν αὐτὸν οὐκ ἀνέλωσιν, ἀλλὰ
χρημάτων ἕνεκα μόνων, χρήματα
αὐτοῖς εἴη δικαιότερα καὶ πλείονα
λαβεῖν ἐπὶ θάλασσαν ἔλθοῦσιν, ἔνθα
μοι τὸ γύναιον, ἔφη, ναῦν φέρουσα
χρημάτων συνετάξατο, καὶ ἑαυτῷ καὶ εἴδει πεισθέντες, κατῄεσαν ἐπὶ τὴν

ſuum, & in ipſos pro amplis facultatibus munificum, cuſtodiverunt armati, ſervos minis cohibendo, milites arcendo à mœnibus, donec deferveſcente malo, per legatos impetrarunt à triumviris, ut in patria manens exularet à reliqua Italia. Ita Sittius primus & ſolus mortalium exulavit in patria. At Varro philoſophus idem & hiſtoricus, miles ſimul & dux probatus, ideo fortaſſe ut iniquior dominatui, proſcriptus eſt. Eum familiaribus certatim cupientibus recipere, vicit Calenus, & in villa, ad quam ex itinere Antonius divertere ſolebat, eum habuit: à nullo tamen vel ipſius Varronis vel Caleni ſervo indicatus eſt. Virginius autem, vir facundus, domeſticis ſervis perſuaſit, ſe occiſo propter modicum & incertum præmium, manere eos ſceleris conſcientiam & pavorem perpetuum: contrà ſervato ſe opinionem pietatis & ſpem bonam eos ſecuturam, & inſuper præmia majora multo certioráque. Sic effecit ut quaſi conſervum comitarentur in fuga: in qua cognitus à militibus, ſimiliter eos aggreſſus eſt, nullam ſibi cum eis ſimultatem intercedere cur perire debeat, tantùm peti præmia: ea tum juſtiora tum auctiora habituros, ſi ſecum ad mare deſcendant, quò uxor condixiſſet ſe venturam cum pecuniis. Paruerunt illi, deduxerúntque ad littus homi-

Sittius primus & ſolus mortalium exul in patria.

Varro philoſophus, profugus.

617

Virginius.

nem: uxor verò venerat quidem illuc ex compoſito, ſed cunctante Virginio, rata eum jam navigare ad Pompeium, ſolvit & ipſa, relicto tamen in ora ſervo, qui rem nuntiaret. Is Virginium conſpicatus, occurrit, & navem nondum ex oculis ablatam oſtendit: ſimúlque indicavit de uxore ac pecunia, & cur ipſe relictus ſit. Et habita eſt ei fides: poſtulantéque Virginio ut expectarent donec revocaretur uxor, aut ſimul proficiſcerentur ad eam accepturi pecunias, conſcenderunt ſcapham, & devexerunt eum in Siciliam navigantes ſtrenuè. Ibi recepto quod promiſſum fuerat, ne tum quidem abſceſſerunt, ſed permanſerunt in ejus famulitio uſque ad pacem redditam. Rebulum verò nauclerus quum in navem accepiſſet ut tranſportaret in Siciliam, cœpit ab eo pecuniam petere, aut indicem ſe fore, ni recipiat: ille contrà, renovato vetuſto Themiſtoclis commento, quo is in fuga uſus fuerat, minatus eſt ſe indicaturum, quòd pecunia corruptus proſcriptum aveheret: itaque perterritus nauclerus, incolumem pervexit ad Pompeium. Proſcriptus eſt & Murcus ut dux Bruti factionis: qui devicto Bruto captus, ſervum ſe finxit: cum Barbula emit: & quia videbat induſtrium, conſervis præpoſuit diſpenſatorem. quod munus quum ille prudentius quàm pro ingenio ſervili gereret, ſuſpicio tetigit ejus animum: juſſóque bene ſperare, ſi proſcriptum ſe fateretur, ſalu-

Rebulus, Themiſtoclis commento uſus, ut ſervatus.

618

Murcus proſcriptus.

A Barbula emptus.

θάλασσαν· ἡ γυνὴ δὲ ἀφῖκτο μὲν ἐ
τὴν ἠϊόνα κατὰ τὸ συγκείμενον, βρ
δύνοντος δὲ τοῦ Οὐεργινίου, νομίσ
σα αὐτὸν ἐς Πομπήϊον προπεπλ
κέναι, ἀνήγετο, θεράποντα ὅμως
πὶ τῆς ἠϊόνος ἐξαγγέλλειν ὑπολιπ
σα· καὶ ὁ θεράπων τὸν Οὐεργίνιον
δὼν, ἀνέθορέ τε ὡς ἐς δεσπότην
καὶ τὴν ναῦν ἐδείκνυεν ὡς ὁρωμένην
καὶ τὴν γυναῖκα ἔφραζε, καὶ
χρήματα, καὶ αὐτὸς ἐφ᾽ ὅτῳ κα
ελείφθη· οἱ δὲ ἐπίστευον ἅπασιν
δὴ, καὶ τὸν Οὐεργίνιον ἀξιοῦ
σφᾶς περιμένειν, ἔστε μετακληθ
τὸ γύναιον, ἢ συνελθεῖν οἱ πα
αὐτὴν ἐπὶ τὰ χρήματα, ἐσβα
τες ἐς σκάφος, παρέπεμπον ἐς Σ
κελίαν, ἐρέσσοντες φιλοπόνως· ἐκ
δὲ ἔτυχον τῶν ἐπαγγελιῶν, καὶ οὐ
ἀπέστησαν ἔτι θεραπεύοντες αὐτ
μέχρι τῶν σπονδῶν. Ῥέβουλον δὲ ναυ
κληρος ἐς τὴν ναῦν ὑποδεξάμενο
ὡς διοίσων ἐς Σικελίαν, ᾔτει χρ
ματα, μηνύσειν ἀπειλῶν εἰ μὴ λ
βοι· ὁ δὲ, οἷόν τι καὶ Θεμιστοκλ
φεύγων, ἐποίησεν, ἀντηπείλει μην
σειν ὅτι αὐτὸν ἐπὶ χρήμασιν ἄγοι
μέχρι δείσας ὁ ναύκληρος διέσω
σεν ἐς Πομπήϊον. Μάρκος δὲ Βρο
τῷ στρατηγῶν, προεγέγραπτο μὲν
ὅδε διὰ τόδε· ἡττωμένου δὲ τοῦ Βρο
του συλλαμβανόμενος, ὑπεκρίνα
το εἶναι θεράπων, καὶ αὐτὸν ὠνήσα
το Βαρβούλας· δεξιὸν δὲ ὁρῶν, ἐπέ
στησε τοῖς ὁμοδούλοις, καὶ χρήματα
διοικεῖν ἔδωκε, δεινὸν δὲ ἐν ἅπασ
καὶ συνετὸν ὄντα ὑπὲρ θεράποντος
φύσιν ὑπενόει, καὶ ἐπήλπιζεν, ε
τῶν προγεγραμμένων τις εἴη, πεισ-
σεσθαι ὁμολογήσαντα, ἀπομαχομε-

νος

δ' ἰσχυρῶς, καὶ γένος ἀναπλάσ-
ντα καὶ ὄνομα, καὶ προτέρους δε-
ότας, ἐς Ῥώμην ἐπήγετο, ἐλπί-
ς ὀκνήσειν ἐς Ῥώμην ἀφίξεσθαι
προγεγραμμένος· ὁ δ' εἵπετο καὶ ὡς.
ὶ δὴ τὰς πύλας τῶν ὑπάτων τῶν
φίλων Βαρβούλα θεασάμενος τὸν
άρκον ὡς οἰκέτην αὐτῷ παρεστῶ-
ι, κρύφα ἐμήνυσε τῷ Βαρβούλᾳ,
δὲ ἐδεήθη Καίσαρος δι' Ἀγρίππ-
α, καὶ ἀφῃρέθη τῆς προγραφῆς ὁ
άρκος, καὶ φίλος ἐγίνετο Καί-
σαρι, καὶ μετ' οὐ πολὺ καὶ στρατηγὸς
ἐπὶ Ἀντωνίῳ περὶ Ἄκτιον, ἐστρα-
γει δὲ καὶ Ἀντωνίῳ Βαρβούλας, καὶ
τύχη περιῆλθεν ἐς τὸ ὅμοιον ἀμ-
οτέροις. Βαρβούλας τε γὰρ, ἡττη-
έντος Ἀντωνίου, λανθανόμενος,
πεκρίνατο οἰκέτης εἶναι, καὶ ὁ Μάρ-
ος αὐτὸν ὡς ἀγνοῶν ὠνήσατο, ἐκ-
έμενος δὲ ἅπαντα τῷ Καίσαρι,
ησέ τε καὶ ἔτυχε τοῖς ὁμοίοις τὸν
αρβούλαν ἀμείψασθαι· τοῖσδε μὲν
ν ἡ συντυχία τῶν ὁμοίων καὶ ἐς τὸ
ειτα παρέμεινεν· ἦρξαν γὰρ τὴν
πώνυμον ἀρχὴν ἐν ἄστει οἱ δύο ὁ-
οῦ. Βαλβίνῳ δὲ ἐκφυγόντι, καὶ
κατελθόντι σὺν Πομπηΐῳ καὶ ὑπα-
εύοντι, οὐ πολὺ ὕστερον Λέπιδος
ιώτης ὑπὸ Καίσαρος ἐκ δυνάστου
νόμενος, ὑπὸ τοιᾶσδε ἀνάγκης
πέση. Μαικήνας ἐδίωκε τὸν Λεπί-
ου παῖδα βουλεύσεως ἐπὶ Καίσα-
ι, ἐδίωκε δὲ καὶ τὴν μητέρα τῷ
αιδὶ συνεγνωκέναι· Λεπίδου γὰρ
υτοῦ ἄρα, ὡς ἀσθενοῦς, ὑπερεώ-
ρα· τὸν μὲν δὴ παῖδα ὁ Μαικήνας
ς Ἄκτιον ἔπεμπε τῷ Καίσαρι, τὴν
δὲ μητέρα, ἵνα μὴ ἄγοιτο οὖσα
υνή, ἐγγύην ᾔτει παρὰ τῷ ὑπά-

tem eſt pollicitus. Id quum ille pernegaret fortiter, & genus fingens, & nomen, & priores dominos, Romam eum ſecum duxit ſperans tergiverſaturum ſi proſcriptus eſſet: ſecutus eſt tamen. Obviam iverat quidam ex ejus amicis ad portam officii gratia: is ubi Murcum ſervili habitu aſtantem domino vidit, rem indicavit Barbulæ. Is per Agrippam impetravit à Cæſare, ut ex proſcriptis eximeretur Murcus: qui mox receptus inter amicos Cæſaris, paulo pòſt cum ceteris Cæſarianis ducibus ad Actium bellum geſſit adverſus Antonium. Barbula tunc ſub Antonio ductabat ordines, quum fortunæ vertere vices utriuſque libuit. Devicto enim Antonio Barbula ſervum ſe finxit, Murcus emit eum tanquam ignotum: denarratáque re tota Cæſari, obtinuit ut ſibi liceret par pari referre. Hæc ſimilitudo fortunæ etiam pòſt ſecuta eos eſt: nam in Urbe celebrem eo nomine magiſtratum geſſerunt pariter. Balbino itidem, qui elapſus, & cum Pompeio reverſus, ad conſulatum pervenit, non multo pòſt Lepidus jam ex ſumma potentia redactus ad conditionem privatam, hujuſmodi neceſſitate ſubjectus eſt. Mæcenas Lepidi filium majeſtatis reum agebat, ſimúlque juvenis matrem ut culpæ conſciam: nam ipſum Lepidum ut invalidum planè contemnebat. Filio miſſo Actium ad Cæſarem, à matre, ne fœmina vexaretur itineribus, vades popoſcit præbendos conſuli.

Inter amicos Cæſaris receptus.

Similitudo fortunæ in Murco & Barbula.

Mutatio fortunæ in Lepido.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Quúmque nemo vadare vellet, Lepidus circa fores Balbini ſæpe fruſtra obverſatus, etiam ad tribunal ejus ſeſe ingerebat: repulſúſque aliquoties ab apparitoribus,
619 vix hæc effari potuit, Meæ certè innocentiæ vel ipſi accuſatores ſunt teſtes, qui me negant uxori filióve conſcium. nec ego te proſcripſi, & nunc infra proſcriptores ſum: at tu rerum humanarum fortuitas vices conſiderans, méque ſtantem coram te, vadem me pro uxore accipito, aut cum illa vinctum mittito. Vix hæc Lepidus dixerat, quum Balbinus non ferens tantam mutationem, vadimonium remiſit mulieri. Cicero minor in Græciam præmiſſus à patre prædivinante mala talia, inde ad Brutum profectus, & eo mortuo ad Pompeium, apud utrumque honorata militia dignatus eſt. Poſt hos Cæſar, quo averteret à ſe Ciceronis proditi dedecus, augurem eum fecit, & paulo pòſt conſulem, poſtremò Syriæ proconſulem: & literas de profligato per Cæſarem ad Actium Antonio, Cicero conſul recitavit pro concione earúmque exemplum pro roſtris propoſuit, ubi patris ejus caput olim propoſitum fuerat. Appius bonis ſuis diſtributis in famulos, comitatus eis navigavit in Siciliam: tempeſtate autem exorta, ſervi pecuniis inhiantes, eum in ſcapham quaſi tutiorem transtulerunt: & ita caſus tulit, ut hic

Ciceronis filius augur & conſul à Cæſare cur factus.

Appius proſcriptus.

τῳ πρὸς Καίσαρα ἀφίξεως, οὐδ
νὸς δὲ τὴν ἐγγύην ὑφισταμένου, ὁ Λ
πιδος ἀμφὶ τὰς Βαλβίνου θύρας
τρίβετο πολλάκις, καὶ δικάζοι
παρίστατο, καὶ διωθουμένων αὐτ
ἐς πολὺ τῶν ὑπηρετῶν, μόλις εἶπε
„ Ἐμοὶ μὲν καὶ οἱ κατήγοροι μαρτ
„ ροῦσιν ἐπιείκειαν, οὐδὲ γυναι
„ με ἢ παιδὶ συγγνῶναι λέγοντε
„ σὲ δὲ οὐκ ἐγὼ μὲν προέγραψα
„ κάτω δέ εἰμι τῶν προγραψάντω
„ ἀλλ' ἐς τὴν ἀνθρώπειον τύχη
„ ἀφορῶν, καὶ ἐς ἐμὲ σοὶ παρεστ
„ τα χάρισαί μοι τὴν γυναῖκ
„ ἀπαντήσειν ἐς Καίσαρα ἐγγυω
„ μένῳ, ἢ μετ' ἐκείνης ἀπελθε
„ δεδεμένῳ. Ταῦτα ἔτι τοῦ Λεπίδο
λέγοντος, οὐκ ἐνεγκὼν τὴν μετα
βολὴν ὁ Βαλβῖνος, ἀπέλυσε τῆς ἐγ
γύης τὴν γυναῖκα. Κικέρων δὲ
Κικέρωνος προαπέσταλτο μὲν ὑπὸ τ
πατρὸς ἐς τὴν Ἑλλάδα, τοιάδε ἔσεσ
προσδοκῶντος, ἀπὸ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐ
Βροῦτον, καὶ μετὰ Βροῦτον ἀποθανόντα ἐ
Πομπήϊον ἐλθὼν, τιμῆς παρ' ἑκα
τέρῳ καὶ στρατηγίας ἠξιοῦτο· ἐπὶ δὲ ἐκ
είνοις αὐτὸν ὁ Καῖσαρ ἐς ἀπολογία
τῆς Κικέρωνος ἐκδόσεως, ἱερέα τε εὐ
θὺς ἀπέφηνε, καὶ ὕπατον οὐ πολὺ ὕ
στερον, καὶ Συρίας στρατηγὸν, καὶ τὴ
Ἀντωνίου περὶ Ἄκτιον συμφορὰν ἐ
πισταλεῖσαν ὑπὸ Καίσαρος, ὁ Κικέ
ρων ὅδε ὑπατεύων ἀνέγνω τε τῷ δή
μῳ καὶ προὔθηκεν ἐπὶ τοῦ βήματος
ἔνθα πρότερον ἡ τοῦ πατρὸς αὐτο
προὔκειτο κεφαλή. Ἄππιος δὲ διέ-
νειμε τοῖς θεράπουσι τὰ ὄντα, κα
μετ' αὐτῶν εἰς Σικελίαν ἔπλει· χει-
μῶνος δὲ ἐπιλαβόντος, ἐπιβουλεύον-
τες οἱ θεράποντες τοῖς χρήμασιν, ἐς
σκάφος ἐνέθεντο τὸν Ἄππιον, ὡς
ἐς ἀσφαλεστέραν ἐλπίδα μεταφέροντες, καὶ συνέβη τῷ μὲν ἐκ παραλό-

γω

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

...υ διαπλεῦσαι, τοῖς δὲ ἀπολέσθαι, νεὼς διαλυθείσης. Πούπλιος δὲ ταμίας Βρούτου, τῶν ἀμφὶ τὸν Ἀν-ώνιον αὐτὸν πειθόντων προδοῦναι ...οῦτον, οὐκ ἀνασχόμενος, διὰ τοῦ- ... καὶ προεγράφη, καὶ κατήχθη, καὶ ...αίσαρι φίλος ἐγίγνετο· καὶ ἐπιόν- ... ποτε τῷ Καίσαρι προύθηκεν εἰ-νας Βρούτου, καὶ ἐπῃνέθη καὶ ἐπὶ ...δε ὑπὸ τοῦ Καίσαρος. τὰ μὲν δὴ παρὰ δόξαν τισὶ τῶν προγραφέντων ...τε κινδύνων καὶ σωτηρίαν γενόμε-..., πολλὰ καὶ ἄλλα παραλιπόντι, ...ιάδε μάλιστα ἦν.

Γιγνομένων δὲ τούτων ἐν Ῥώμῃ, τὰ ὑπερόρια πάντα πολέμοις ...ὰ τήνδε τὴν στάσιν ἐδονεῖτο, καὶ πολέμων οἱ μείζους ἦσαν, ἀμφὶ Λιβύην Κορνιφικίου πρὸς Σέξ-...ιν, καὶ ἐν Συρίᾳ Κασσίου πρὸς ...λοβέλλαν, καὶ περὶ Σικελίαν Πομ-...ίου, πάθη τε πολλὰ συνηνέχθη ...ιλεσιν ἐκ δορυαλωσίας, ὑπερ-...ντι τῶν ἐλασσόνων τὰ μέγιστα δὴ καὶ ἀξίωσιν τῶν ἄλλων περιφανέστατα, ...οδικεῦσι, καὶ Ταρσεῦσι, καὶ Ῥο-...οις, καὶ Παταρεῦσι, καὶ Ξανθίοις. ... αὐτῶν ἕκαστα, ὡς ἐν κεφαλαίῳ ...συναγαγόντι φράσαι, τοιάδε ἦν.

Λιβύης Ῥωμαῖοι τὴν μὲν ἔτι κα-...ισι παλαιάν, ὅσην Καρχηδονίους ...φείλοντο, ἣν δὲ Ἰόβας εἶχεν, ὕστε-...ντε ἔλαβον ἐπὶ Γαΐου Καίσαρος, διὰ τοῦτο νέαν προσαγορεύουσι ...ούην, εἴη δ' ἂν ἡ Νομαδική. ...ξτιος οὖν ὑπὸ Καίσαρι τῆς νέας ...γούμενος, ᾔτει Κορνιφίκιον ἐκ στῆ-...ῃ οἱ τῆς παλαιᾶς, ὡς Λιβύης ἁπά-...ς ἐν τῇ λήξει τῶν τριῶν ἀνδρῶν ...αίσαρι νενεμημένης, ὁ δὲ οὔτε ...ὴν λῆξιν ἔφη γιγνώσκειν τῶν τριῶν ...δ' ἑαυτῶν πεποιημένων, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν παρὰ τῆς βουλῆς λαβὼν,

præter opinionem in portum appelleret, illi perirent naufragio. Publius, Bruti quæſtor, ab Antonianis de proditione fruſtra ſolicitatus, proſcriptúſque ob eam cauſam, tandem in patriam reverſus, in Cæſaris amicitiam receptus eſt: cui aliquando effigies Bruti domi ſuæ ſpectandas præbuit, id quoque probanti. Hi fermè ſunt proſcriptorum, vel elapſorum, vel oppreſſorum mirifici caſus è multis præcipui.

Juſta de ſervis ultio.

Publius, Bruti quæſtor.

Interea foris quoque per eaſ-
dem contentiones bellis quatie-
bantur omnia: è quibus gravio-
ra fuere, in Africa inter Sextium
& Cornificium: inter Caſſium
& Dolobellam in Syria: in Sici-
lia verò bellum Pompeianum:
in quibus multæ urbes expugna- 620
tæ ſunt hoſtiliter, Laodicea,
Tharſus, Rhodus, Patara, Xan-
thus, ut de cætetis ignobilioribus
taceam. Eas cladeis ſummatim
& compendio narrabimus.

Bella extera, dum Romæ proſcripti necantur.

Africæ Romani alteram provinciam vocant veterem, ademptam Carthaginienſibus: alteram quæ prius regnum Jubæ fuerat, à C. Cæſare occupatam, ideo novam appellant: quæ eſt Numidia. Hanc Sextius regens nomine Cæſaris, denuntiabat Cornificio ut vetere ſibi decederet, quòd ex triumvirali diviſione univerſa Africa deberetur Cæſari. Ille negabat ſe ſcire quid triumviri inter ſe diviſerint: æquum eſſe necui ſenatus injuſſu decedat provincia quam à ſenatu acce-

Africa in duas provincias diviſa.

 piſſet,

piſſet. Habuit autem exercitum in hoc bello & genere armorum præſtantiorem & virorum numero: nam Sextiani plerique levi armatura utebantur: quapropter expeditè obeuntes mediterranea, in partes ſuas cogebant: & Sextius à Ventidio Cornificii duce cum majoribus copiis occurrente obſeſſus eſt: Lælius quoque alter Cornificii

Cirta obſeſſa.

dux ingreſſus Sextii provinciam, Cirtam obſedit in ea. Omnes hi per legatos petebant ſocietatem auxiliaque regis Arabionis & Sittianorum, qui ita

Sittius Romæ accuſatus, profugit.

vocantur ob cauſam hanc. Sittius, Romæ accuſatus, non expectato judicio profugit, collectiſque ex Italia & Hiſpania copiis trajecit in Africam. Erat tum bellum inter Africæ regulos: horum nunc hunc, nunc illum juvit auxilio: quúmque ſemper

Clarum nomen Sittii.

vincerent quibuſcunque ſe conjungeret, clarum nomen Sittius aſſecutus eſt, & exercitum ſuum

Sittius Cæſarem contra Pompeianos juvat

rei militaris egregiè peritum reddidit. Cæſari quoque Pompeianos in Africa bello perſequenti affuit, & Saburram Jubæ ducem

Saburræ interitus.

occidit: pro quibus meritis accepit à Cæſare agrum Manaſſæ, non

Manaſſes.

totum, ſed partem ejus optimam. Manaſſes, Arabionis hujus fuerat pater, Jubæ amicus

621

& ſocius: ejus ditionem Cæſar partim huic Sittio, partim Boccho regi Maurorum donaverat:

Arabio.

Sittius portionem ſuam diviſit ſuis militibus. Arabio tunc in Hiſpaniam ad Pompeii filios ſe contulit: poſt necem verò Cæſaris

ἄλλῳ μεθήσειν χωρὶς αὐτῆς. ἐκ δὴ τούτων ἀλλήλοις ἐπολέμουν· στρατὸν δ' εἶχεν ὁ μὲν βαρύν τε καὶ πλείνα, ὁ δὲ Σέξτιος κουφότερόν τε ὀλιγώτερον, ᾧ δὴ καὶ τὰ μεσόγαια τοῦ Κορνιφικίου περιιὼν ἀφίστη, Οὐεντίδιον στρατηγὸν τοῦ Κορνιφικίου μετὰ πλειόνων ἐπελθόντων ἀπεμάχετο πολιορκούμενος. ἐδῄου δὲ καὶ Λαίλιος, ἕτερος τοῦ Κορνιφικίου στρατηγὸς, τὴν Σεξτίου Λιβύην καὶ Κίρταν περικαθήμενος ἐπολιόρκει. καὶ πάντες ἐπρέσβευον περὶ συμμαχίας ἔς τε Ἀραβίωνα βασιλέα καὶ τοὺς καλουμένους Σιττιανοὺς οἳ ἀπὸ τοιᾶσδε συντυχίας οὕτως ὠνομάζοντο. Σίττιος ἐν Ῥώμῃ δίκην ἴδιον οὐχ ὑποστὰς, ἔφυγε, καὶ στρατὸν ἀγείρας, ἔκ τε αὐτῆς Ἰταλίας καὶ Ἰβηρίας ἐς Λιβύην διέπλευσε, καὶ τοῖς Λιβύων βασιλεῦσι πολεμοῦσιν ἀλλήλοις ἀνὰ μέρος συνεμάχει· αἰεὶ δ' οἷς προσθοῖτο νικώντων, ὁ Σίττιος ἐπ' ὀνόματος ἐγίγνετο, καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ γεγύμναστο λαμπρῶς. Γαΐῳ τε Καίσαρι διώκοντι τοὺς Πομπηϊανοὺς ἐν Λιβύῃ συνεμάχησε, καὶ Σαβούρραν Ἰόβα στρατηγὸν διώνυμον ἀνεῖλε, καὶ γέρας τούτων ἔλαβε παρὰ τοῦ Καίσαρος τὴν Μανάσσου γῆν οὐχ ἅπασαν, ἀλλὰ τὸ κράτιστον αὐτῆς. Μανάσσης δ' ἦν Ἀραβίωνος τοῦδε πατὴρ, Ἰόβα σύμμαχος, καὶ αὐτοῦ τὴν χώραν ὁ Καῖσαρ τῷδε τῷ Σιττίῳ καὶ Βόκχῳ Μαυρουσίων βασιλεῖ δεδώρητο· καὶ τὸ μέρος ὁ Σίττιος τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἀνδράσιν ἐπιδιεῖλεν. Ἀραβίων δὲ, τότε μὲν εἰς Ἰβηρίαν ἐξέφυγε πρὸς τοὺς παῖδας τοῦ Πομπηΐου, Γαΐου δὲ Καίσα-

ἀναιρεθέντος, ἐς Λιβύην ἐπανῆλ-
ε, καὶ Λιβύων τινὰς ἀεὶ τῷ νεωτέρῳ
ομπηΐῳ πέμπων ἐς Σικελίαν, καὶ γε-
μνασμένους ἀπολαμβάνων, Βόκχον
φῄρητο τὴν χώραν, καὶ Σίττιον ἀνῄ-
ρει δόλῳ· εὔνους δὲ ὢν τοῖς Πομ-
ιανοῖς διὰ τάδε, κατεγίγνωσκεν
τῆς μοίρας ὡς ἀτυχούσης ἀμει-
κτως, καὶ Σιττίῳ προσετίθετο, εὐ-
μιζόμενος δι' αὐτοῦ Καίσαρα.
ροσέθεντο δὲ καὶ οἱ Σιττιανοὶ
τ' εὔνοιαν οἵδε πατρῴαν τοῦ Καί-
ρος. θαρσήσας οὖν ὁ Σέξτιος,
ει τῆς πολιορκίας ἐς μάχην, καὶ
σόντος τοῦ Οὐεντιδίου, καὶ τοῦ
ατοῦ φεύγοντος ὑπ' ἀναρχίας,
πετο κτείνων τε καὶ ζωγρῶν· καὶ πυ-
μαθὼν ὁ Λαίλιος, διέλυε τὴν
Κίρτας πολιορκίαν, καὶ ἐχώρει
ρὸς τὸν Κορνιφίκιον. ὁ δὲ Σέξτιος
αιρόμενος τοῖς γεγονόσιν, ἐπ' αὐ-
ν ἤδη τὸν Κορνιφίκιον ἐς Ἰτύκην
, καὶ ἀντεστρατοπέδευε μετὰ πλεό-
ν ὄντι. Λαίλιον δὲ τοῦ Κορνιφικίου
τὰ τῶν ἱππέων πέμψαντος ἐς τινα
τάσκεψιν, ὁ Σέξτιος Ἀραβίωνα
έμψεν ἱππομαχεῖν τῷ Λαιλίῳ
 μέτωπον, καὶ αὐτὸς ᾔει μετὰ τῶν
ζώνων ἐς τὰ πλάγια τῆς ἱππομα-
ίας, καὶ ἐμβαλὼν ἐθορύβει, μέ-
ρι τὸν Λαίλιον οὐχ ἡσσημένον που
ίσαι περὶ τῆς ἀναχωρήσεως μὴ ἀ-
οκλεισθείη, καὶ λόφον ἐν μέσῳ κα-
ταλαβεῖν, Ἀραβίωνα δὲ ἐπιτώμενον
υτοῦ, κτεῖναί τε αὐτοὺς, καὶ τὸν
όφον περικυκλῶσαι· ὁρῶν δὲ ταῦ-
 ὁ Κορνιφίκιος, ἐξῄει τῷ πλέο-
 στρατῷ βοηθήσων τῷ Λαιλίῳ, καὶ
ὗδε μὲν ὁ Σέξτιος ὄπισθεν γενόμε-
ος, ἐξήπτετο συντρέχων, καὶ αὐτὸν

in Africam reverſus, ſubinde Aforum auxilia Sex. Pompeio ſubmittebat: quos ubi jam exercitatos recepit, Bocchum expulit, Sittium per inſidias ſuſtulit: & quamvis Pompeianos his de cauſis amaret, à factione tamen eorum abſtinuit, ut fortunæ favore deſtituta, propenſior in Sextium, per quem captabat Cæſaris gratiam. Sittiani quoque eaſdem partes ſecuti ſunt, quippe memores paternæ amicitiæ. Itaque auctus animis ac opibus Sextius, non paſſus ſe diutius oppugnari, in æquum locum produxit copias: in qua pugna Ventidius cecidit: exercitus duce orbatus terga vertit, Sextio perſequente & cædente aut vivos capiente quotquot aſſequebatur. His nuntiatis Lælius obſidionem Cirtæ ſolvit, & recepit ſe ad Cornificium. At Sextius hoc ſucceſſu elatus, Uticam & ipſum Cornificium petiit, caſtrametatus eſt in proximo, quamvis minores haberet copias. Ibi Lælio cum equitatu ad ſpeculandum à ſuis miſſo, Sextius Arabionem cum ſuis equitibus juſſit occurrere: ipſe cum expeditis peditibus hoſtem equeſtri prælio intentum invaſit à latere, tantúmque tumultum excivit ut Lælius nondum victus, timens ne intercluſus non poſſet ſe retro ad ſuos recipere, occuparit in medio tumulum: Arabio extremis refugientium cæſis, corona eum tumulum cinxerit. Hoc viſo Cornificius plures eduxit ut Lælio occurreret: Sextius inſecutus à tergo eum aggreſſus eſt: ille converſis

Sittii interitus.

Ventidii interitus.

Utica à Sextio obſeſſa.

verſis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

verſis ſignis repugnavit valde laborioſè. Interim Arabio miſſis quibuſdam aſſuetis prærupta ſcandere, clàm obrepſit in caſtra

Roſcii interitus. Cornificii interitus.

Cornificii: Roſcius eorum cuſtodiæ præpoſitus, militi ſe jugulandum præbuit. Cornificius non ferens hoſtem, in tumulum ſe recipiebat ad Lælium, neſciens caſtra amiſſa: in eo conatu equi-

622 tum Arabionis incurſu oppreſſus eſt. Id videns ex editiore loco

Lælii interitus.

Lælius ſeipſum interemit: occiſis ducibus exercitus diffugit. Proſcripti qui apud Cornificium fuerant, alii trajecerunt in Siciliam, alii quò quiſque potuit. Sextius Arabionem & Sittianos donavit multis manubiis, urbes omnes venia data recepit in fidem Cæſaris. Ita Cornificius in Africa à Sextio debellatus eſt, brevi propter celeritatem (ut videtur) tempore.

Nunc Caſſii Brutíque res geſtæ dicentur, repetitis prius paucis quibuſdam. Occiſo Cæſare conjurati occuparunt Capitolium: oblivione deinde cædis ejus à ſenatu decreta, deſcenderunt. plebs caſum Cæſaris miſerta, raptis è rogo ejus facibus, conjuratorum ædes invaſit; qui tum quidem è ſuperiore loco pugnantes, repulerunt ejus impetum, ſed mox abierunt in ſuam quiſque provin-

Brutus & Caſſius in provincias ab eo quem occiderunt,

ciam acceptam à Cæſare. Caſſius & Brutus præturas adhuc in

ἐπιστρεφόμενος ὁ Κορνιφίκιος ἀπεμ[άχετο μάλα κακοπαθῶς· ὁ δὲ Ἀρα[βίων ἐν τούτῳ πετροβάταις ἀνδρ[άσιν ἀνέρπουσι διὰ κρημνῶν ἐς στρατόπεδον τοῦ Κορνιφικίου παρεβ[άλε] λαθών, καὶ Ῥώσκιος μὲν ὁ φύλαξ [τοῦ] χάρακος ἁλισκομένου, τῷ ὑπασπισ[τῇ] τινὶ τὴν σφαγὴν ὑπέσχε, καὶ ἀν[ῃ]ρέθη. ὁ δὲ Κορνιφίκιος τῇ μάχ[ῃ] κάμνων, μετεπήδα πρὸς Λαίλιον [ἐς] τὸν κολωνὸν, οὐκ εἰδώς πω περὶ τ[οῦ] στρατοπέδου· μεταπηδῶντα δ᾽ αὐτ[ὸν] οἱ τοῦ Ἀραβίωνος ἱππεῖς ἐπιδραμό[ν]τες ἔκτειναν· καὶ γιγνόμενα ταῦτα Λαίλιος ἀπὸ τοῦ λόφου καθορῶν, ἑαυ[]τὸν διεχρήσατο. τῶν δ᾽ ἀρχόντων πε[]σόντων, ὁ στρατὸς κατὰ μέρη διέφυγ[ε] καὶ ὅσοι τῶν προγεγραμμένων ἦσα[ν] παρὰ τῷ Κορνιφικίῳ, οἱ μὲν ἐς Σι[]κελίαν διέπλεον, οἱ δ᾽ ὅπη δυναί[]το ἕκαστος. ὁ δὲ Σέξτιος Ἀραβίωνα μὲν καὶ τοὺς Σιττιανοὺς ἐδωρεῖτο πολλοῖς λαφύροις, τὰς δὲ πόλεις τῷ Καίσαρι καθίστατο συγγινώσκων ἁπάσαις· τοῦτο μὲν δὴ τέλος ἦν τῷ περὶ Λιβύην Σεξτίου καὶ Κορνιφικίου πολέμῳ, βραχεῖ διὰ ταχυεργίαν δόξαντι εἶναι.

Τὰ δ᾽ ἀμφὶ Κάσσιόν τε καὶ Βροῦτον, μικρὰ καὶ τῶν εἰρημένων ἀναλαβόντι ἐς ὑπόμνημα, ἦν τοιάδε· ἐπειδὴ Γάϊος Καῖσαρ ἀνῄρητο, οἱ μὲν σφαγεῖς αὐτοῦ τὸ Καπιτώλιον κατέλαβον, καὶ ψηφισθείσης αὐτοῖς ἀμνηστίας, κατέβησαν· ὁ δὲ δῆμος ἐπὶ τῇ ἐκκομιδῇ τοῦ σώματος ἐν οἴκτῳ Καίσαρος γενόμενος, ἐζήτει τοὺς φονέας περιθέων· οἱ δὲ τότε μὲν ἠμύνοντο αὐτοὺς ἀπὸ τῶν τεγῶν, εὐθὺς δὲ ἐξῄεσαν αὐτῶν ὅσοι στρατηγεῖν ἐθνῶν ὑπὸ Καίσαρος αὐτῷ κεχειροτόνητο· Κάσσιος δὲ καὶ Βροῦτος ἐστρατήγουν μὲν ἔτι τῆς πόλεως, ἤρχοντο δὲ ἐπὶ τῇ στρατηγίᾳ

χειρίσθε ὑπὸ Γαΐου Καίσαρος ἡ-
θαι, Συρίας μὲν ὁ Κάσσιος,
Μακεδονίας δὲ ὁ Βροῦτος· οὔτε δὲ
ἄρχειν πω τῶν ἐθνῶν περὶ τοῦ χρό-
δυνάμενοι, οὔτε τὴν ἐν ἄστει φό-
ὑπομένοντες, ἐξῄεσαν ἔτι στρα-
γοῦντες· καὶ αὐτοῖς ἐς εὐπρέπειαν
βουλὴ σίτου φροντίσαι προσέταξε·
ἵνα μὴ τὸ ἐν μέσῳ διαστή-
φεύγειν νομίζοιντο. οἰχομένων
κείνων, Συρία μὲν καὶ Μακεδο-
ίς τοὺς ὑπάτους Ἀντώνιόν τε καὶ
οβέλλαν μετεψηφίζετο, τῆς βου-
πάνυ δυσχεραινούσης· ἀντεδό-
θη δὲ ὅμως τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον
ήνη τε καὶ Κρήτη, ὧν ὑπερο-
ῶντες ὡς βραχυτέρων ἐκεῖνοι, στρα-
τε χρήματα ἤγειρον, ὡς ἐς Συ-
καὶ Μακεδονίαν ἐσβαλοῦντες·
μὲν ἦσαν ἐν τούτοις. Τρεβώνιον
ἐν Ἀσίᾳ κτείναντος Δολοβέλ-
καὶ Δέκιμον Ἀντωνίου πολιορ-
οῦντος ἐν Κελτοῖς, χαλεπαίνου-
ἡ βουλή, Δολοβέλλαν μὲν καὶ Ἀν-
ιον ἐψηφίσαντο εἶναι πολεμίους,
ῦτον δὲ καὶ Κάσσιον εἰς τὰς προ-
ας ἡγεμονίας ἐπανήγαγον, καὶ
τῷ τὴν Ἰλλυρίδα προσετίθεσαν,
τε ἄλλοις πᾶσιν ἐκέλευσαν, ὅ-
Ῥωμαίοις ἡγεμονεύουσιν ἐθνῶν ἢ
τοπέδων ἀπὸ τοῦ Ἰονίου μέχρι Συ-
, ὑπακούειν ἐς ὅ, τι κελεύοι
σιος ἢ Βροῦτος. Ἐπὶ δὲ τούτοις
σιος φθάνει Δολοβέλλαν εἰς τὴν
ίαν ἐμβαλών, καὶ σημεῖα τῆς ἡγε-
ίας ἀνέσχε, καὶ δυόδεκα τέλη στρα-
Γαΐου Καίσαρος ἐκ πολλοῦ στρα-
όμενα καὶ γεγυμνασμένα προσέλα-
ἀθρόως· οὗ τὸ μὲν ἓν αὐτῶν ὁ
ὥσπερ ἐν Συρίᾳ καταλελοίπει, τὰ ἐς
θυαίους ἤδη διανοούμενος· τὴν δὲ ἐ-
μέλειαν αὐτοῦ ἐπιτέτραπτο μὲν Καικίλιος Βάσσος, τὸ δὲ ἀξίωμα εἶχε νεανίας,

Urbe gerebant, & ipſi deſtinati à Cæſare proprætores, Caſſius Syriæ, Brutus Macedoniæ: ſed quia necdum tempus in provincias ſuccedendi aderat, & in Urbe præ metu manere non poterant, ſenatus honeſtè eos ad annonæ curam ablegavit, ne viderentur profugiſſe interim. His profectis, mutato S. C. Syria Macedoniáque provinciæ coſſ. Antonio & Dolobellæ decretæ ſunt, patribus iniquo animo id ferentibus, ita tamen ut Caſſiani pro eis Cyrenen & Cretam acciperent. Illi his contemptis ut exiguis, exercitum ac pecunias colligebant, animo invadendi Syriam & Macedoniam. Hoc tum erat eorum negotium, quum in Aſia occiſo à Dolobella Trebonio, Antonio Decimum oppugnante in Gallia, ſenatus offenſus, tam Antonium quàm Dolobellam hoſtes judicavit: Brutum verò & Caſſium reduxit in provincias priſtinas, Bruto etiam Illyricum addidit: impe- 623
ravítque omnium trans Ionium mare provinciarum præſidibus & exercitibus, ut Caſſii Brutique juſſa facerent. Poſt hæc Caſſius ceſſante Dolobella, præoccupavit Syriam ſumptis inſigniis imperatoriis, ſimúlque duodecim integras legiones veteranas aſſuetas militiæ Cæſaris: ex quibus unam ille in Syria reliquerat, jam tum bellum Parthicum cogitans, cujus curam commiſerat Cæcilio Baſſo. Honos fuit penes Sex.

acceptas, abeunt.

Eorum provinciæ Antonio & Dolobellæ decretæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Sextus Julius.

Sex. Julium adoleſcentem, gentilem ipſius Cæſaris: qui voluptatibus vacans, legionem indecenter ſecum circumducebat. Id reprehendentem Baſſum aliquando rejecit cum contumelia: & aliquanto pòſt, quum vocanti obediret tardius, juſſit eum attrahi. In eo tumultu quum ad manus ventum eſſet, exercitus non ferens inſolentiam, jaculis confixit Julium. Móxque ſecuta pœnitentia & metus à Cæſare: itaque conjurarunt, ni venia fidéſque ſibi daretur, uſque ad mortem ſe decertaturos: coacto etiam Baſſo ut fieret ejus conjurationis ſocius: ex novo delectu alteram legionem confecerunt, & aſſueſecerunt eiſdem quibus ipſi utebantur exercitiis: & Sextium Murcum cum tribus legionibus à Cæſare contra ſe miſſum, magna vi repulerunt. Huic in auxilium è Bithynia venit Minutius Criſpus cum tribus legionibus aliis, atque ita Baſſus à ſex legionibus oppugnatus eſt. Obſidioni properè intervenit Caſſius, & Baſſi exercitu ſpontanea deditione potitus, Murci etiam Minutiíque legiones aſſumpſit, vel amicorum opera conciliatas, vel propter S. C. non detrectantes imperium. Nec multo antè Allienus à Dolobella miſſus in Ægyptum, reduxerat inde quatuor legiones, Pompeii Craſsíque cladis reliquias, aut ex eorum numero qui Cæſare diſcedente apud Cleopatram remanſerant: hunc Caſſius in Palæſtina ex improviſo circumvenit, coegitque

Ejus interitus ob inſolentiam.

Sextius Murcus.

Minutius Criſpus.

Allienus.

αὐτοῦ Καίσαρος συγγενής, Σέξ[...]
Ἰούλιος· ἐκδιαιτώμενος δὲ ὁ [...]
λιος, τὸ τέλος ἐς τρυφὴν ἐπ[...]
το ἀσχημόνως, καὶ ἐπιμεμφο[...]
τῷ Βάσσῳ ποτὲ ἐνύβρισε, καὶ [...]
λῶν ὕστερον, ἐπειδὴ βραδέως ὑ[...]
κουεν, ἄγειν αὐτὸν ἐκέλευεν ἑλ[...]
τας. θορύβου δὲ ἀσχήμονος καὶ π[...]
γῶν ἐς τὸν Βάσσον γιγνομένων,
οὐκ ἐνεγκοῦσα τὴν ὄψιν ἡ στρατιά, [...]
Ἰούλιον συνηκόντισε. καὶ εὐθὺς [...]
μετάνοια καὶ δέος ἐκ τοῦ Καίσαρ[...]
συνομόσαντες οὖν ἀλλήλοις, εἰ [...]
τις αὐτοῖς συγγνώμη καὶ πίστις γέ[...]
το, διαγωνιεῖσθαι μέχρι θανάτ[...]
τὸν Βάσσον ἐνθένδε συναναγκάσ[...]
τέλος δὲ στρατεύσαντες ἕτερον, συ[...]
γύμναζον ἄμφω, καὶ Σέξστιον Μο[...]
κον ὑπὸ Καίσαρος αὐτοῖς σὺν τ[...]
σὶ τέλεσιν ἐπιπεμφθέντα γενναί[...]
ἀπεμάχοντο· Μούρκῳ δ' ἧκεν ἐπ[...]
κουρος Μινούκιος Κρίσπος ἐκ Β[...]
θυνίας μετὰ τριῶν τελῶν ἄλλων,
τὸν Βάσσον ἐπολιόρκουν ὁμοῦ πά[...]
τες ἓξ τέλεσιν ἤδη. Κάσσιος [...]
τήνδε τὴν πολιορκίαν σπουδῇ κ[...]
ταλαβών, τόν τε τοῦ Βάσσου στρ[...]
τὸν αὐτίκα παρελάμβανεν ἑκόντα[...]
καὶ ἐπ' ἐκείνῳ τὰ Μούρκου τέλη [...]
Μινουκίου, κατά τε φιλίαν αὐτ[...]
παραδιδόντων καὶ κατὰ τὸ δόγμα [...]
βουλῆς ἐς πάντα ὑπακουόντων. ἄ[...]
τι δὲ καὶ Ἀλλιηνὸς ὑπὸ Δολοβέλ[...]
πεμφθεὶς ἐς Αἴγυπτον, ἐπανῆγ[...]
ἐξ αὐτῆς τέσσαρα τέλη τῶν ἀπὸ τ[...]
ἥσσης Πομπηΐου τε καὶ Κράσσου διαρ[...]
ριφέντων, ἢ ὑπὸ Καίσαρος Κλε[...]
πάτρᾳ καταλελειμμένων· καὶ αὐτὸν
Κάσσιος ἐν τῇ Παλαιστίνῃ τῶν ὄ[...]
των οὐδὲν προπεπυσμένον ἄφνω π[...]

ἐξέλαβ

…λαβέ τε καὶ ἠνάγκασε παραδοθῆ-
…ν οἱ, καὶ παραδοῦναι τὸν στρατόν,
…ντα τέσσαρσι τέλεσι μάχεσθαι
…ς ὀκτώ. οὕτω μὲν ὁ Κάσσιος ἐκ
παραδόξου δυώδεκα τελῶν ἀρίστων
…ρατὸς ἐκράτει, καὶ αὐτῷ τινὲς καὶ
Παρθυαίων ἱπποτοξόται συνεμάχ-
…ο, δόξαν ἔχοντι παρὰ τοῖς Παρ-
θυαίοις, ἐξ οὗ Κράσσῳ ταμιεύων
…ρονέστερος ἔδοξε τοῦ Κράσσου γε-
…ς. Δολοβέλλας δὲ διέτριψε μὲν
…ὶ τὴν Ἰωνίαν, κτείνων Τρεβώ-
…, καὶ ταῖς πόλεσιν ἐπιβάλλων ἐσ-
…φάς, καὶ ναυτικὸν ἀγείρων ἐπὶ μι-
διὰ Λευκίου Φίγλου παρά τε
…ίων καὶ Λυκίων καὶ Παμφύλων καὶ
Κιλικίας· ὡς δὲ οἱ τάδε ἕτοιμα
ἐπῄει τῇ Συρίᾳ, κατὰ μὲν τὴν
αὐτὸς μετὰ δύο τελῶν, διὰ δὲ
θαλάσσης ὁ Φίγλος. πυθόμε-
…δὲ τῆς Κασσίου στρατιᾶς, ἐς Λαο-
…ειαν οἰκείως ἔχουσαν οἱ παρῆλ-
…, ἐπί τε χερρονήσου συνῳκισμέ-
…, καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς ὠχυρωμένην,
…ς τὸ πέλαγος ἔχουσαν ὅρμον, ὅ-
ἔμελλεν εὐπορήσειν τε ἀγορᾶς ἀπὸ
…λάσσης, καὶ ἀδεῶς ὅτε βούλοιτο
…ποπλεύσεσθαι. ὧν αἰσθανόμενος ὁ
…σσιος, καὶ δεδιὼς μὴ αὐτὸν ὁ
…λοβέλλας διαφύγοι, τόν τε ἰσθ-
…ἔχων διστάδιον ὄντα, λίθους καὶ
…σαν ὕλην ἐξ ἐπαύλεων καὶ περια-
…ων καὶ τάφρων συμφέρων, καὶ ἐπὶ
…ς περιέπεμπεν ἔς τε Φοινίκην καὶ
…κίαν καὶ Ῥόδον. ὑπερορώμενος δὲ
…ὸ τῶν ἄλλων πλὴν Σιδωνίων, ἐπ-
…χθη τῷ Δολοβέλλᾳ, καὶ κατεδύ-
…ν μὲν ἑκατέρου νῆες ἱκαναί, πέντε δὲ

ſuis partibus accedere, non auſum quatuor ſuas opponere octo legionibus. Atque ita præter opinionem duodecim in univerſum potitus eſt, auctus etiam nonnullis Parthorum equitibus ſagittariis: apud quam gentem in præclara exiſtimatione fuit, jam inde ex quo Craſſi quæſtor viſus eſt eis imperatore ipſo prudentior. Dolobella interim in Ionia Trebonium poſt aliquantam conflictationem peremerat, & urbes gravabat tributorum exactionibus, claſſem mercede per L. Figulum conducens à Rhodiis, Lyciis, Pamphyliis, Cilicibúſque: quo apparatu confecto, expeditionem aggreſſus eſt in Syriam, ipſe terreſtri itinere cum duabus legionibus petens provinciam, Figulo illuc navigante per mare. Edoctus autem de Caſſii copiis, & Laodiceam urbem ſibi amicam pervenit, ſitam in peninſula, & qua continentem ſpectat, munitam, ad mare verò portum habentem ad commeatus abundè convehendos idoneum, nec minus ad ſecurum abitum quandocunque liberet navigare. Id Caſſius intelligens, & veritus ne Dolobella evaderet, per tranſverſum Iſtmum duorum ſtadiorum ſpatio excitavit aggerem, ſaxis & omnis generis materie congeſta ex ſuburbanis villis ſepulchriſque: naves etiam è Phœnice ac

624

Caſſius apud Parthos in præclara exiſtimatione.

ycia Rhodóque per nuntios petiit. Contemptus ab omnibus
æter Sidonios, navale prælium cum Dolobella iniit, in quo u-
nque ſatis multis navibus demerſis, quinque unà cum navalibus

Caſſii contemptus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

libus ſociis in Dolobellæ poteſtatem redactæ ſunt. Tum Caſſius rurſum nuntios miſit ad eos qui priora imperata contempſerant, & ad Cleopatram Ægypti reginam, & ad Serapionem, qui in Cypro copiis ejus præerat. Tyrii & Aradii, & Serapio, regina inconſulta, miſerunt naves quotquot habebant: regina cauſata eſt Ægyptios fame ſimul & peſte laborare, favens magis Dolobellæ propter conſuetudinem quam cum ſuperiore Cæſare habuerat. Quamobrem & prius quatuor legiones ei per Allienum miſerat, & claſſem paratam habebat ad ferendum auxilium, quæ tum per adverſas tempeſtates navigare non poterat. Rhodii Lyciique negaverunt ſe vel Caſſio vel Bruto laturos opem ad bella civilia: nam & Dolobellæ ſe dediſſe naves tantùm in hoc, ut eum deducerent, nec ſcire an in bello utatur earum opera. Itaque Caſſius reparatis pro facultate viribus, denuo bis cum Dolobella conflixit navali certamine, primum dubio Marte, iterum multo ſuperior. A terra quoque perfecto aggere arietes admoti ſunt mœnibus: & quia nocturnas excubias, quibus præerat Marſus, non potuit pecuniis corrumpere, corrupit centuriones in diurnis ſtationibus: atque ita Marſo interdiu quieſcente, per aliquot minores portas intro admiſſus eſt. Capta urbe Dolobella ſatelliti cervicem feriendam præbuit, juſſo ut abſciſſo capite ſalutem ſuam redimeret: fecit ille impe-

Serapio.

Cleopatra cur Dolobellæ faveat.

625

Caſſius Dolobellam ſuperat navali certamine.

Marſi fides.

Dolobella à ſuis proditus. Ejus interitus.

αὐτοῖς ἀνδράσιν εἷλεν ὁ Δολοβέλλα
καὶ ὁ Κάσσιος αὖθις ἔπεμπεν ἐς τ
ὑπερειδόντας αὐτοῦ, καὶ ἐς Κλεοπ
τραν τὴν Αἰγύπτου βασιλίδα,
ἐς Σεραπίωνα τὸν ἐν Κύπρῳ τῇ Κλ
πάτρᾳ στρατηγοῦντα. Τύριοι μὲν
καὶ Ἀράδιοι, καὶ Σεραπίων οὐδὲν
Κλεοπάτρας προμαθών, ἔπεμψ
αὐτῷ ναῦς ὅσας εἶχον· ἡ βασι
δὲ Κασσίῳ μὲν προὔφερε λιμὸν ὁμ
καὶ λοιμὸν ἐνοχλοῦντα τότε Αἰγ
πτῳ, ἀλλὰ δὲ οἰκειότητα τοῦ προτ
ρου Καίσαρος συνέπρασσε τῷ Δ
λοβέλλᾳ, καὶ ἀπὸ τῆσδε τῆς γνώμ
αὐτῷ καὶ τὰ τέσσαρα τέλη προπ
πόμφει δι' Ἀλλιηνοῦ, καὶ στόλον ἄ
λον ἕτοιμον εἶχεν ἐπιπέμψειν, ἀν
μοι δὲ ἐπεῖχον. Ῥόδιοι δὲ καὶ Λ
κιοι οὔτε Κασσίῳ οὔτε Βρούτῳ συμ
μαχήσειν ἔφασκον ἐς ἐμφύλια·
πεῖ γε καὶ Δολοβέλλᾳ δοῦναι ναῦ
προπομπούς, καὶ οὐκ εἰδέναι συμ
μαχησούσας. ἑτοιμασάμενος οὖν
Κάσσιος αὖθις ἐκ τῶν παρόντων
ἐπεναυμάχησε δὶς τῷ Δολοβέλλᾳ, κα
τὸ μὲν πρῶτον ἀγχώμαλοι διεκρ
θησαν ἀπ' ἀλλήλων· τῇ δὲ ἑξῆ
ναυμαχίᾳ ἡττᾶτο ὁ Δολοβέλλας
καὶ ὁ Κάσσιος αἱρουμένου τοῦ χω
ματος, ἔκοπτεν αὐτοῦ τὸ τεῖχος
ἤδη καὶ ἐσάλευε, τόν τε νυκτοφυ
λακα αὐτοῦ Μάρσον οὐ δυνηθε
διαφθεῖραι, διέφθειρε τοὺς ἡμε
ροφυλακοῦντας αὐτῷ λοχαγούς, (
ἀναπαυομένου τοῦ Μάρσου μεθ' ἡ
μέραν, ἐσῆλθεν ὑπανοιχθεισῶν αὐ
τῷ πυλίδων κατὰ μέρη πολλῶν· ἁ
λούσης δὲ τῆς πόλεως, ὁ μὲν Δο
λοβέλλας προὔτεινε τὴν κεφαλὴν
τῷ σωματοφύλακι αὐτοῦ, καὶ τε
μόντα προσέταξε φέρειν Κασσίῳ

σῶς

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἔργον ἴδιον· ὁ δὲ τεμὼν, ἐπικα-
τέσφαξεν ἑαυτὸν, διεχρήσατο δὲ καὶ
Μάρσος ἑαυτόν. ὁ δὲ Κάσσιος τὴν
τοῦ Δολοβέλλα στρατιὰν εἰς αὐτὸν
ὥρκου, Λαοδικέων δὲ τά τε ἱε-
καὶ τὰ κοινὰ ἐσύλα, καὶ τοὺς ἐπι-
φανεῖς ἐκόλαζε, καὶ τοὺς λοιποὺς ἐς-
φοραῖς βαρυτάταις ἐξέτρυχε, μέ-
τὴν πόλιν περιήνεγκεν ἐς ἔ-
τον κακοῦ. μετὰ δὲ Λαοδίκειαν
Αἴγυπτον ὥρμα, πυνθανόμε-
νος Κλεοπάτραν βαρεῖ στόλῳ
πλεύσεσθαι πρός τε Καίσαρα
πρὸς Ἀντώνιον, ἐπινοῶν δὲ κω-
λῦσαί τε τοῦ πλοῦ, καὶ τίσασθαι τῆς
μης τὴν βασιλίδα, καὶ περὶ τῶν-
εὐτὴν Αἴγυπτον ἐνθυμιζόμενος
κιστα ἐν καιρῷ τετρυμμένην τε
λιμοῦ, καὶ ξενικὸν στρατὸν οὐ
πολὺν ἔχουσαν, ἄρτι τοῦ Ἀλλιήνου
ιπωτῶν ἀποστάντων. οὕτω δὲ αὐ-
ὁρμῆς καὶ ἐλπίδος ἔχοντα καὶ
ρου, ὁ Βροῦτος ἐκάλει κατὰ σπου-
ι, ὡς ἤδη Καίσαρος καὶ Ἀντω-
τοῦ Ἰόνιον περώντων. ἄκων μὲν
Κάσσιος Αἴγυπτον ἐκ τῶν ἐλ-
πίδων μεθίει, καὶ τοὺς Παρθυαίων
ποτοξότας ἀπέπεμπε τιμήσας,
πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα αὐ-
τοῖς ἔστελλε περὶ μείζονος συμμα-
χίας, ἣ μετὰ τὸ ἔργον ἀφικνουμένη,
Συρίαν τε καὶ πολλὰ τῶν ἐγγὺς ἐθνῶν
μέχρι Ἰωνίας ἐπέδραμε, καὶ ἀνεχώρη-
αὐτὸς δὲ ὁ Κάσσιος τὸν μὲν ἀδελ-
φοῦ ἐν Συρίᾳ μεθ' ἑνὸς τέλους ἀπ-
έλιπε, τοὺς δὲ ἱππέας προὔπεμψεν ἐς
Καππαδοκίαν· οἳ Ἀριοβαρζάνην τε
δρω κατέκανον, ὡς ἐπιβουλεύοντα
Κασσίῳ, καὶ χρήματα πολλὰ τὰ ἐκ-
ς καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἐς τὸ
Κάσσιον ἐπανήγαγον.

ratum, ſed ſeipſum jugulavit inſuper: Marſus quoque ſibi ipſe manus intulit. Caſſius exercitum Dolobellæ juſſit ſibi ſacramentum dicere: Laodicenſium & fana & ærarium diripuit, nobiliſſimum quemque affecit ſupplicio, à cæteris graviſſima tributa exegit, ita ut eam civitatem ad extremam redegerit miſeriam. Inde Ægyptum infeſtus petiit, audito quòd Cleopatra magna claſſe navigaſſet ad Cæſarem & Antonium, cogitans ſe hoc modo eam impediturum ſimul & puniturum, atque etiam Ægyptum occupare cupiens fame afflictam, & externo milite penè vacuam, propter recentem Allieni diſceſſum. In hoc conatu ſperantem ſe occaſione bene uſurum, Brutus vocabat aliis poſt alios nuntiis, ut pote Cæſare jam cum Antonio navigante contra ſe per mare Ionium. Sic Caſſius invitus à ſperata Ægypto diſtractus eſt: remiſſiſque non ſine muneribus ad Parthorum regem equitibus ſagittariis, legatos etiam eis adjunxit, qui majora auxilia peterent. Ea rebus demum perditis ubi venêre, Syriam & aliquot vicinas provincias uſque ad Ioniam incurſarunt, atque ita abierunt retro unde venerant. Ipſe Caſſius fratris filium cum una legione reliquit in Syria, equites præmiſit in Cappadociam, qui Ariobarzanem repentè oppreſſerunt, quaſi inſidias ſtruxiſſet Caſſio magnámque pecuniæ cum cetero apparatu reportarunt ad Caſſium.

Marſi interitus.

Laodicenſes miſerè à Caſſio tractati.

Caſſius ab invadenda Ægypto diſtractus.

626

Ariobarzanis interitus.

Tarſen-

Tarſenſium diviſio inter ſe.

Tarſenſibus autem in factiones diviſis, pars Caſſium coronaverant prius receptum, pars Dolobellam qui venit poſterior: utrique autem hoc publico nomine faciebant, & nunc hunc, nunc illum præferentes, in cauſa fuere ut civitatem levi momento mutabilem uterque affligeret. Tandem Caſſius victo Dolobella, M. D. talentis eos mulctavit. illi præ inopia, quum milites violenter pecuniam exigerent, vendiderunt omnia ornamenta publica, atque ſacra etiam, concidentes cùm fercula pomparum tum donaria: & quum ne hæc quidem ſufficerent, vendebant magiſtratus ingenua corpora, primùm virgines ac pueros, deinde mulieres & ſenes miſeros addictos minimo, poſtea juvenes. Ex his plerique mortem ſibi conſciverunt. Tandem Caſſius è Syria revertens, ſic affectos miſeratus, immunes juſſit eſſe de cetero. Eò calamitatum devenere Tarſus & Laodicea. Caſſius autem & Brutus poſtquam convenere, de rebus gerendis conſultarunt. Brutus cenſebat conjunctis copiis eundum in Macedoniam, ut de ſumma rerum decernerent: jam enim apud hoſtem eſſe legiones quadraginta: ex his octo transportatas per mare Ionium. E diverſo Caſſius contemnendas cenſebat hoſtium copias, egeſtate laboraturas præ nimia multitudine: debellandos potius fautores adverſæ factionis, Rhodios ac Lycios, potentes claſſi

Mulcta eis impoſita.

Tarſenſes, ut mulctam luant, virgines ac pueros & talia vendere coacti.

Brutus & Caſſius deliberant.

Ταρσέων δ' ἐς στάσιν διῃρημέν-
οἱ μὲν τὸν Κάσσιον ἐστεφανώκεσαν
θάντα πρότερον, οἱ δὲ τὸν Δολο-
λαν ἐπελθόντα· ἀμφότεροι δὲ τ
πόλεως σχήματι ταῦτα ἔπρασσ
καὶ παραλλὰξ αὐτῶν προτιμῶ
ἑκάτερον, ὡς εὐμετάβολα πολ
λεπτῶς ἐχρῶντο ἑκάτεροι. Κάσσ
δὲ νικήσας Δολοβέλλαν, καὶ ἐσφ
ἐπέθηκεν αὐτοῖς χίλια καὶ πεντα-
σια τάλαντα· οἱ δὲ ἀποροῦντές
ὑπὸ στρατιωτῶν ἐπειγόντων ἀ
τούμενοι σὺν ὕβρει, τά τε κ
ἀπεδίδοντο πάντα, καὶ τὰ ἱερὰ
τοῖς κοινοῖς, ὅσα εἶχον ἐς πομ
ἢ ἀναθήματα ἔκοπτον· οὐδενὸς
μέρους οὐδ' ὡς ἀνυομένου, ἐπώλ
αἱ ἀρχαὶ τὰ ἐλεύθερα, καὶ πρ
μὲν ἦν παρθένοι τε καὶ παῖδες,
δὲ, γυναῖκές τε καὶ γέροντες ἐλεε
βραχυτάτου πάμπαν ὤνιοι, μ
δὲ, οἱ νέοι, καὶ διεχρῶντο οἱ π
νες ἑαυτοὺς, ἕως αὐτοὺς ἔχοντας ὁ Κ
σιος ἐκ Συρίας ἐπανιὼν, ᾤκτει-
ρέ τε, καὶ τοῦ λοιποῦ τῶν ἐσφο
ἀπέλυσε. Ταρσὸς μὲν δὴ καὶ Λα-
κεια τοιάδε ἐπεπόνθεσαν. Κάσσι
δὲ καὶ Βροῦτος συμβολήσαντες ἀ
λήλοιν, Βρούτῳ μὲν ἐδόκει τὴν στ
τιὰν ἀλίσαντε, χωρεῖν ἐπὶ τὸ μέ
ἔργον ἐς Μακεδονίαν. τέλη τε γὰρ
δὴ τοῖς πολεμίοις ἐς τεσσαράκον
εἶναι στρατοῦ, καὶ αὐτῶν διεληλυ
ναι τὸν Ἰόνιον ὀκτώ· Κασσίῳ δὲ ἐ
κει τῶν μὲν πολεμίων ἔτι περιορᾶν
τρυφθησομένων ἐν σφίσιν ἐξ ἀπ
ρίας διὰ τὸ πλῆθος, Ῥοδίους
καὶ Λυκίους ἐξελεῖν εὔνους τε ὄντ
ἐκείνοις, καὶ ναυτικὸν ἔχοντας, ἵ

μὴ κ

…ων τῶν νῦν σφίσιν γιγνομένων περὶ τὸ …στρατόπεδον. ἐπεὶ δὲ ἔδοξεν ὧδε, ἐχώρουν, …Βροῦτος μὲν ἐπὶ Λυκίους, Κάσσιος δὲ ἐπὶ Ῥοδίους, τεθραμμένος …ἐν αὐτῇ καὶ πεπαιδευμένος τὰ …ἑλληνικά· ὡς δὲ κρατίστοις τὰ ναυτικὰ ἀνδράσι συνοισόμενος ἐς μάχην, τὰς ἰδίας ναῦς ἐπεσκεύαζε, …ἐπλήρου, καὶ ἐγύμναζεν ἐν Μύνδῳ. Ῥοδίων δὲ οἱ μὲν ἐν λόγῳ μάλιστα ὄντες, ἐδεδοίκεσαν Ῥωμαίοις …ὄντες ἐς χεῖρας ἰέναι· ὁ δὲ λεὼς …μεγαλοφρονεῖτο, ἐπεὶ οἱ καὶ παλαιῶν ἔργων πρὸς οὐχ ὁμοίους ἀν…εμιμνήσκοντο· ναῦς τε καθείλκυσαν ἀρίστας σφῶν τρεῖς καὶ τριάκοντα· καὶ τάδε πράσσοντες, ἔπεμψαν …τινας ἐς Μύνδον ὅμως· οἳ τὸν …σιον ἠξίουν μήτε Ῥόδου καταφρονεῖν, πόλεως ἀμυναμένης αἰεὶ …καταφρονήσαντας, μήτε συνθηκῶν, αἳ Ῥοδίοις εἰσὶ καὶ Ῥωμαίοις, ὅπλα μὴ φέρειν ἐπ' ἀλλήλους· εἰ δέ τι περὶ συμμαχίας ἐπιμέμφοιτο, ἐθέλειν παρὰ τῆς Ῥωμαίων βουλῆς πυθέσθαι, καὶ κελευσθέντας …φασιν συμμαχήσειν. οἱ μὲν δὴ …δε μάλιστα ἔλεγον· ὁ δὲ τὰ μὲν …τὸν πόλεμον ἀντὶ λόγων ἔφη …ειν, τὰς δὲ συνθήκας κελεύειν, …μὴ φέρειν ἐπ' ἀλλήλους, καὶ …ωχέναι Ῥοδίους Κασσίῳ Δο…λλᾳ συμμαχοῦντας· κελεύειν …ἀλλήλοις συμμαχεῖν. Κασσίῳ …ὁρμῶντι, εἰρωνεύεσθαί τε περὶ τῆς …ων βουλῆς φευγούσης, καὶ ἀ…λήτης ἐν τῷ παρόντι διὰ τοὺς ἐν …τυράννους, οἳ δώσουσι μὲν δί…κας, δώσουσι δὲ καὶ Ῥόδιοι τα…χιστα …σφαλμῶντες, ἢν μὴ ὑπ…ακούωσι τῶν κελευομένων. ὧδε

bus, ne ſe in hoſtem converſos à tergo invaderent. Hæc ſententia vicit.

Brutus Lycios aggreſſus eſt, Caſſius Rhodios, apud quos educatus, etiam Græcas literas didicerat. Et quia cum rei navalis peritiſſimis ei res erat, naves ornatas completáſque milite, apud Myndum exercuit. Rhodiorum verò quotquot dignitate 627 præſtabant, timebant certaturi cum Romanis: at vulgus ſibi placebat, memor veterum victoriarum de viris longè aliis. deduxítque ſelectas XXXIII naves: nihilominus miſerunt Myndum qui Caſſium rogarent, ne vel Rhodum contemneret, quæ ſemper contumelias ſuas ulta ſit: vel fœdera icta inter Romanos & Rhodios, quibus diſertè cautum ſit, ne alter populus alterum armis impetat: quòd ſi ille queratur negari ſibi auxilia, miſſuros ſe legationem ad ſenatum, &, ſi jubeantur, laturos auxilium. Reſponſum eſt de ceteris non verbis diſceptandum, ſed armis finiendam controverſiam. Quod verò ad fœdus attineat, prius id violatum à Rhodiis, arma pro Dolobella contra Caſſium ferentibus; aſcriptum etiam eſſe fœderi, auxilia deberi mutua: ipſos à Caſſio rogatos illudere prætextu ſenatus, qui nunc vagus exulet oppreſſa per tyrannos patria. ſed tam illos pœnam daturos, quàm Rhodios, qui illorum partes præferant, niſi confeſtim imperata faciant. Hoc reſpon-

Bruti expeditio in Lycios: Caſſii in Rhodios.

Caſſius Græcas literas apud Rhodios edoctus.

Rhodiorum legatio ad Caſſium.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

reſponſum magis etiam prudentiores cives terruit: populus verò agitabatur Alexandri Mnaſeæque concionibus, memorantium quanto pluribus navibus Mithridates Rhodum invaſiſſet, & ante illum Demetrius. Quamobrem Alexandrum Prytanin crearunt, qui magiſtratus apud eos plurimùm pollet imperio: Mnaſeas claſſi præfectus eſt. Miſerunt tamen ad Caſſium unum etiam legatum, Archelaum, quo ille in Græcis literis præceptore uſus fuerat, rogaturum jam demiſſius: qui pro familiaritate apprehenſa dextra Caſſii, hæc locutus eſt, ABSIT ut Græcam urbem ſubvertas, Græcorum amator, abſit ut Rhodum, libertatis amicus, abſit ut ignominiæ notam inuras invictæ hactenus nationi Doricæ. Cave obliviſcaris pulchrarum hiſtoriarum quas vel Rhodi, vel Romæ didiciſti: Rhodi, quàm multa Rhodiæ civitates contra reges, tum alios tum omnium potentiſſimos, Mithridatem & Demetrium, pro libertate geſſerint, pro qua tuenda tu quoque ais te navare hanc operam: Romæ verò, quàm multa fuerint noſtra erga pop. Rom. merita, cùm alia, tum eo potiſſimùm bello quod cum Antiocho Magno geſſiſtis nobis juvantibus: quorum monumenta in æra inciſa extant apud vos. Et hæc quidem de genere & honore noſtro, de conditionis ad hanc diem libertate, de meritis ac perpetua erga vos, Romani, voluntate dicta ſint. Tu verò Caſſi, pr

Alexander Prytanis.

Mnaſeas.

Archelaus Caſſii in Græcis literis præceptor, legatus ad eum miſſus.

Ejus oratio.

Rhodiorum claræ res geſtæ.

628

μὲν ὁ Κάσσιος αὐτοὺς ἠμείψατο,
οἱ δὲ φρονοῦντες Ῥοδίων μᾶλλον
δεδοίκεσαν· τὸ δὲ πλῆθος ἐδημη
γόρουν Ἀλέξανδρός τε καὶ Μνασέ
ἀναμιμνήσκοντες, ὅτι καὶ Μιθρι
δάτης πλέοσι ναυσὶ ἐπιπλεύσας
Ῥόδῳ, καὶ Δημήτριος ἔτι πρὸ
Μιθριδάτου. οἱ μὲν δὴ τὸν Ἀλέξα
δρον ἐκ τούτων εἵλοντο σφίσι πρ
τανεύειν, ἥ περ ἐστὶν ἀρχὴ παρ' α
τοῖς μάλιστα αὐτοκράτωρ, καὶ να
αρχεῖν Μνασέαν· ἔπεμπον δ' ὅμ
ἐς τὸν Κάσσιον ἔτι πρεσβευτὴν Ἀ
χέλαον, ὃς ἐν Ῥόδῳ τὰ Ἑλληνι
διδάσκαλος γεγένητο τοῦ Κασσί
δεησόμενον ἤδη τόνδε τοῦ Κασσίου
πραότερον, καὶ ἐδεῖτο, τῆς δεξιᾶς λ
,, βόμενος, ὡς γνωρίμου, Μ
,, πόλιν ἀναστήσῃς Ἑλληνίδα, φ
,, λέλλην ἀνὴρ, μὴ Ῥόδον, φι
,, λεύθερος ἀνὴρ, μηδὲ αἰσχυ
,, ἀξίωμα Δώριον οὐχ ἡσσημένον
,, οὐ γεγόναμεν, μηδὲ ἐκλάθῃ κ
,, λῆς ἱστορίας ἧς ἔμαθες ἐν Ῥό
,, τε καὶ ἐν Ῥώμῃ· ἐν Ῥόδῳ μὲν,
,, σα Ῥόδιοι κατὰ πόλεις, καὶ πρ
,, βασιλέας ἄλλους τε, καὶ τοὺς μ
,, λιστα ἀμάχους δόξαντας εἶναι Δ
,, μήτριον καὶ Μιθριδάτην ὑπὲρ
,, λευθερίας ἔπραξαν, ὑπὲρ
,, δὴ καὶ σὺ φῂς τάδε κάμνειν·
,, Ῥώμῃ δὲ, ὅσα ὑμῖν αὐτοῖς κα
,, ἑτέρων, καὶ κατὰ Ἀντιόχου τοῦ Μ
,, γάλου συνεμαχήσαμεν, ὧν
,, σιν ὑπὲρ ἡμῶν ἀναγέγραπται στῆλ
,, παρ' ὑμῖν. τάδε μὲν δὴ καὶ γένο
,, ἕνεκα καὶ ἀξιώσεως ἡμῶν, καὶ τ
,, χης εἰς τὸ νῦν ἀδουλώτου, κ
,, συμμαχίας καὶ προαιρέσεως ἐς
,, μᾶς ὦ Ῥωμαῖοι λελέχθω. πρὸ
,, σὲ δὲ ὦ Κάσσιε, καὶ αἰδώς τις
,,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

τὴν ἐξαίρετον ἔς τε τὴν πόλιν, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ τροφήν τε σου καὶ παίδευσιν καὶ ἰατρείαν, καὶ ἑστίαν τὴν οἴκησιν, καὶ τοὐμὸν διδασκαλεῖον αὐτὸ καὶ ἐμὲ, ἐλπίσαντα με ἐς ἕτερα τούτοις ποτὲ ἐμβαρυνεῖσθαι, νῦν δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος αὐτὰ δαπανῶντα, ἵνα μηδ᾽ αὐτῇ σοι πολεμεῖν ἀναγκάζηται, πεπαιδευμένῳ τε ὑπ᾽ αὐτῆς καὶ τεθραμμένῳ, μηδὲ γένηται δυοῖν ὑπ᾽ ἀνάγκης θάτερον, ἢ Ῥοδίους ἀποθανεῖν πάντας ἢ Κάσσιον ἡσσᾶσθαι· συμβουλεύω δὲ ἐπὶ τῇ παρακλήσει, τοιῶνδε ὑπὲρ τῆς Ῥωμαίων πολιτείας ἁπτόμενον ἔργων, θεοὺς ἡγεμόνας αἰεὶ ποιεῖσθαι παντὸς ἔργου. θεοὺς δ᾽ ὠμόσατε, ὅτε ὑμῖν ἔναγχος διὰ Γαΐου Καίσαρος συνετίθεσθε, καὶ σπονδὰς ἐπὶ τοῖς ὅρκοις ἐσπένδετε, καὶ δεξιὰς ἐτίθεσθε, αἳ καὶ παρὰ πολεμίοις ἰσχύουσιν, οὐ παρὰ φίλοις καὶ τροφεῦσι· φείδου δ᾽ ἐπὶ τοῖς θεοῖς καὶ δόξης τῆς κατὰ ἀνθρώπους, ὡς οὐδὲν ἐπὶ συνθηκῶν παραβάσεως μᾶλλον, ὃ τοὺς ἁμαρτάνοντας ἀπίστους ἐς ἅπαντα ποιεῖ καὶ φίλοις καὶ πολεμίοις. Ταῦτ᾽ εἰπὼν ὁ πρεσβύτης, οὐ μεθίετο τῆς χειρὸς, ἀλλ᾽ ἐδάκρυεν αὐτῇ, ὡς ἐρυθριάσαι μὲν τῷ σχήματι τὸν Κάσσιον, καὶ παθεῖν τι ὑπὸ αἰδοῦς, ὑφελόντα δ᾽ ὅμως εἰπεῖν, ΕἸ ΜῈΝ οὖν οὐ συνεβούλευσας Ῥοδίοις μὴ ἀδικεῖν με, σύ με ἠδίκεις· εἰ δὲ διδάσκων οὐκ ἔπεισας, ἀμυνῶ σοι· ἠδικημένῳ δὲ δή που σαφῶς· τὸ μὲν πρῶτον ἀδίκημα,

vatim etiam debes eximiam quandam huic civitati reverentiam, in qua educatus, eruditus, in adverſa valetudine remediis tibi reſtitutus es: in qua tuum quondam domicilium, & mea ſchola ipſa quoque non mediocrem ſpem mihi faciens, cum laborem quem aliquando pro te pertuli, nunc periclitanti patriæ profore, ne cogatur cum diſcipulo & alumno bellum gerere, néve alterutrum ſequatur neceſſariò, ut aut omnes Rhodii pariter occumbant, aut Caſſius vincatur. Deprecationi addo conſilium. Quum tanta negotia ſuſtineas pro republica, per omnia deos ſequere: per deos juraſtis, quum nuper ex autoritate Cæſaris fœdus inter nos renovatum eſt, jurati dextras fidei nobis dediſtis, quæ apud hoſtes etiam valere debet, nedum apud alumnos & amicos: nec ſolùm deorum immortalium, ſed hominum etiam exiſtimationis ratio habenda eſt, apud quos turpiſſimum ducitur violare fœdera: quorum temeratoribus nulla fides eſt reliqua apud amicos ac inimicos pariter. Hæc locutus ſenior, non dimittebat manum, fundens lacrymas, ita ut ad hanc ſpeciem Caſſius erubeſceret. tandem exempta manu reſpondit ſic, SI NON ſuaſiſti Rhodiis ut injuriam à me abſtinerent, à te mihi facta eſt injuria: quòd ſi perſuadere non potuiſti, pœnas mihi dabunt qui te contempſe-

Caſſius Rhodiorum alumnus.

Caſſii reſponſum ad legationem Archelai.

nt. Paſſum autem me injuriam manifeſtum eſt: primùm

quia non impetravi auxilium deſpectus à meis eruditoribus & educatoribus: deinde quia Dolobellam mihi prætulerunt,
629 nec eruditum à ſe nec educatum: &, quod gravius eſt, dum ego Brutúſque, & quotquot alii ſenatus optimates tyrannidem fugerunt, patriam, ut videtis, conamur in libertatem vindicare, ubi ſunt illi amatores libertatis Rhodii? Dum verò in ſervitutem eam redigit Dolobella cum aliis, quibus vos quoque favetis, fingitis vos abſtinere à noſtris conflictationibus civilibus. eſſent autem civiles, ſi & nos affectaremus potentiam: nunc apertum bellum eſt inter tyrannos & rempublicam, quam vos nullo auxilio dignamini; qui pro veſtra libertate deprecatores mittitis, jactando pop. Rom. ſocietatem & amicitiam: nec miſeret vos tot indicta cauſa proſcriptorum & bonis ſuis exutorum: ſed fingitis vos expectare ſenatus juſſa oppreſſi hunc ad modum, nec valentis ſeipſum defendere. Atqui jam dudum reſponſum ejus habetis, quum decreto juſſit Orientales provincias opem ferre mihi Brutóque. Tu verò ſi quid unquam beneficii nobis imperium augentibus contuliſtis, pro quo abundè recepiſtis præmium, nunc imputas: quòd verò pro libertate ac ſalute pugnantibus non adeſtis, id obliviſceris: quum debueritis, etiam ſi nihil antea fuiſſet inter nos commercii, nunc ſaltem ad ineundam amicitiam fieri propugnatores Rom. reip

„ συμμαχίαν αὐτῶν, καὶ παρορ
„ μενος ὑπὸ τῶν παιδευσάντων
„ θρεψάντων· τὸ δὲ ἑξῆς, προτι
„ μώντων μου Δολοβέλλαν, ὃν ο
„ ἐπαίδευσαν οὐδὲ ἀνέθρεψαν·
„ δὲ ἀναιρώτερον, ἐμοῦ μὲν καὶ Βρού
„ καὶ ὅσων ὁρᾶτε ἀπὸ τῆς βουλῆς ἀ
„ ρίστων ἀνδρῶν φευγόντων τυρα
„ νίδα, καὶ τὴν πατρίδα ἐλευθ
„ ρούντων, ὦ Ῥόδιοι φιλελεύθ
„ ροι, Δολοβέλλα δὲ αὐτὴν κατα
„ δουλουμένου ἑτέροις, οἷς δὴ κ
„ ὑμεῖς νῦν εὔνως ἔχετε, ὑποκρ
„ νεσθε ἐξίστασθαι τοῖς ἐμφυλίοις
„ μῶν. ἔστι δὲ ἐμφύλια μὲν, εἰ κα
„ ἡμεῖς δυναστείας ὠρεγόμεθα, π
„ λεμος δὲ σαφὴς τὸ γιγνόμενόν
„ στι δημοκρατίας πρὸς μοναρχία
„ καὶ δημοκρατίαν ἀβοήθητον καθ
„ λείπετε οἱ παρακαλοῦντες ὑπ
„ αὐτονομίας· φιλίαν τε Ῥωμαίο
„ προφέροντες, οὐκ ἐλεεῖτε ἀκρ
„ τους ἐπὶ θανάτῳ καὶ δημεύσει πρ
„ γραφομένους· ἀλλ' ὑποκρίνεσθ
„ πεύσεσθαι τῆς βουλῆς τῆς ταῦτα πα
„ χούσης, καὶ οὐδὲ ἀμυνεῖν ἑαυ
„ πω δυναμένης. ἡ δέ ὑμῖν ἤ
„ προαπεκρίνατο, ἐν οἷς ἐψηφ
„ σατο τοὺς ἀμφὶ τὴν ἕω πάντ
„ ἀμυνεῖν ἐμοί τε καὶ Βρούτῳ·
„ δὲ εἰ μέν ποτε ἡμῖν προεκτωμ
„ νοις τι συνεπράξατε, ὧν εὐεργ
„ σίας καὶ μισθοὺς ἀντικεκόμισ
„ που, καταλογίζῃ· ὅτι δὲ ἡμῖν
„ τὴν ἐλευθερίαν καὶ σωτηρίαν α
„ δικουμένοις οὐ συμμαχεῖτε, ἐπ
„ λανθάνῃ· οὓς εἰκὸς ἦν, εἰ καὶ μ
„ δὲν ἡμῖν ἐς ἀλλήλους ὑπῆρχε
„ ἀλλὰ νῦν ἄρχειν ἐθέλοντας,
„ περμαχῆσαι τῆς Ῥωμαίων δημο

„ κρατία

κρατίας Δωριέας ὄντας. οἱ δ᾽ ἀντὶ τοιούτων ἔργων καὶ λογισμῶν συνθήκας ἡμῖν προφέρετε, γενομένας μὲν ὑμῖν καὶ τάσδε πρὸς Γάιον Καίσαρα τῆσδε τῆς μοναρχίας ἡγεμόνα· λέγουσι δ᾽ ὅμως αἱ συνθῆκαι Ῥωμαίους καὶ Ῥοδίους ἐν ταῖς χρείαις ἀλλήλοις ἀμύνειν· ἀμύνατε οὖν ἐς τὰ μέγιστα κινδυνεύουσι Ῥωμαίοις. Κάσσιος ὑμῖν ἐστι τὰς συνθήκας τάσδε προφέρων, καὶ ἐπὶ συμμαχίαν καλῶν, Ῥωμαῖος ἀνήρ, καὶ Ῥωμαίων στρατηγὸς, ὥς φησι τὸ ψήφισμα τῆς βουλῆς, ἐν ᾧ πάντας ὑπακούειν ἡμῖν ἔταξε τοὺς τοῦ Ἰονίου πέραν· τὰ δ᾽ αὐτὰ καὶ Βροῦτος ὑμῖν προτείνει ψηφίσματα, καὶ Πομπήιος τὴν θάλασσαν ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπιτετραμμένος· τὰς δ᾽ ἱκετείας ἐπὶ τοῖς ψηφίσμασι καὶ οἵδε πάντες ὅσοι φεύγουσιν ἀπὸ τῆς βουλῆς, οἱ μὲν, ἐς ἐμὲ καὶ Βροῦτον, οἱ δ᾽, ἐς Πομπήιον. ἔστι δὲ δήμου τὸ συγκείμενον, Ῥωμαίοις Ῥοδίους βοηθεῖν, κἂν καθ᾽ ἕνα χρῄζουσιν· εἰ δὲ οὔτε στρατηγοὺς ἡμᾶς, οὔτε Ῥωμαίους ἔτι, ἀλλὰ φυγάδας ἢ ξένους ἢ κατακρίτους, ὡς οἱ προγράψαντες λέγουσιν, ἡγεῖσθε, οὐ πρὸς ἡμᾶς ἐστιν ὑμῖν ἔτι, ἀλλὰ πρὸς Ῥωμαίους, ὦ Ῥόδιοι, τὰ συγκείμενα· ἡμεῖς δὲ ξένοι καὶ ἀλλότριοι τῶν συνθηκῶν ὄντες πολεμήσομεν ὑμῖν, ἢν μὴ ἐς πάντα κατακούητε. Τοιαῦτα μὲν Κάσσιος ἐπιφανδὸν σεσεμμένος τὸν Ἀρχέλαον ἀπέλυσεν.

Ἀλέξανδρος δὲ καὶ Μνασέας οἱ Ῥοδίων ἡγούμενοι ταῖς τριάκοντα καὶ τρισὶ ναυσὶν ἀνήγοντο ἐπὶ Κάσσιον

ut Dorienſes decebat. Quòd ſi omiſſis hujuſmodi rebus & cogitationibus fœdera nobis objicitis facta ex auctoritate Cæſaris, qui princeps incepit hanc tyrannidem, certè aſcriptum eſt eis, debere pop. Rom. & pop. Rhodium in neceſſitate juvari mutuis auxiliis. Ferte igitur opem Romanis conſtitutis in ſummo periculo: Caſſius vobis has fœderis leges ingerit, ad conſocianda arma provocans, homo Romanus & Romanorum imperator? ſi S. C. creditis, quo nobis decretum eſt in omnes trans mare Ionium provincias imperium. Idem S. C. & Brutus vobis porrigit, & Pompeius rei maritimæ à ſenatu præfectus. Huc accedunt preces omnium ſenatorum qui partim ad me Brutúmque, partim ad Pompeium profugêre. 630 Atqui ex pacto debet populus Rhodiorum vel uni cuipiam Romano civi quoties opus eſt ſuccurrere. Quòd ſi nec pro imperatoribus, nec pro civibus Romanis, ſed pro exulibus, exteris, & (ut proſcriptores ajunt) damnatis nos habetis, ergo non jam nobiſcum vobis viri Rhodii, ſed cum pop. Rom. ſunt fœdera: nos exteri & alieni à fœdere, tam diu vos bello perſequemur donec imperata omnia feceritis. Hæc locutus Caſſius ficta quadam comitate, dimiſit Archelaum.

Ceterùm Alexander & Mnaſeas Rhodiorum ductores, cum illis triginta tribus navibus Myndum

Triginta tres Rhodiorum naves è

Myndo ſolvunt contra Caſſium.

dum petierunt, ut Caſſium terrerent hac audacia: & ſuberat fortè ſpei nonnihil, quòd Mithridatem circa idem oppidum aſſecuti, viſi ſunt habuiſſe felicem belli exitum. Itaque oſtentata remigandi peritia, primo die Gnidum diverterunt: ſequenti verò contra adventantes ex alto, Caſſiani mirantes ſolverunt à littore: pugnatúmque eſt utrinque acerrimè. Rhodii navigiis agilibus ultro citróque diſcurrentes modò penetrabant adverſos ordines, modò circumveniebant: Romani contrà innixi gravioribus, quoties aliquam prehendebant injectis ferreis manibus, majore vi prævalebant, ut in terreſtri prælio. Sed quia Caſſius ſuperabat navium numero, non diu Rhodii potuerunt celeritate adverſarios eludere, ſolitíſque artibus: nam quum à fronte tantùm impetus facerent, moxque ſe reciperent, parum proficiebant, in arctum ſe cogentibus hoſtibus: roſtrorum quoque ictus contra graviores Romanas erant invalidi: ediverſo Romanæ, illas leviores repercutiebant indeflexo impetu, donec tres Rhodiæ, ita ut erant milite plenæ, captæ ſunt, duæ perfractæ ſubſederunt, reliquæ malè mulctatæ Rhodum refugerunt. Hoc eventu ad Myndum Romana claſſis cum Rhodia conflixit: quam pugnam è monte ſpectavit Caſſius: móxque ſartis navibus petiit Loryma, quod in adverſa continente Rhodiorum

Rhodiorum clades.

631

Loryma, caſtellum Rhodiorum.

ἐς Μύνδον, ὡς προκαταπλήξοντ[
τῷ ἐπίπλῳ, καὶ τι που καὶ κούφ[
εἶχον ἐλπίδος, ὅτι καὶ Μιθριδά[
τῃ ἐς Μύνδον ἐπιπλεύσαντες, ἐδ[
κοῦν ἐς τὸ τοῦ πολέμου τέλος εὐτ[
χῆσαι. εἰρεσίᾳ δὲ ἐς ἐπίδειξιν χρ[
σάμενοι, τήν τε πρώτην ἡμέραν ἠ[
λίσαντο ἐν Κνίδῳ, καὶ τῆς ἐπιούσης [
πεμφαίνοντο τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσι[
ἐκ τοῦ πελάγους· οἱ δὲ θαυμάσαν[
τες, ἀντανήγοντο, καὶ τὸ ἔργον [
ἑκατέρωθεν ἰσχύος τε καὶ δυνάμεω[
Ῥόδιοι μὲν γὰρ ναυσὶ κούφαις διέπλ[
τε τοὺς πολεμίους ὀξέως, καὶ περι[
πλέον, καὶ ἐπανόδοις ἐχρῶντο, Ῥ[
μαῖοι δὲ ἐπὶ νεῶν βαρυτέρων ὁ[
συμπλακεῖεν, ἀπὸ βαρυτέρας ῥ[
μης ἐπεβάρουν, ὥσπερ ἐν πεζομα[
χίᾳ· τοῦ δὲ Κασσίου πλήθει νεῶν π[
πολεμίας περιλαβόντος, οἱ μὲν Ῥ[
διοι περιπλεῖν ἔτι καὶ διεκπλεῖν ἀδ[
ἐδύναντο, ἐμβάλλουσι δ' αὐτο[
μόνον ἐκ τοῦ μετώπου καὶ ἀναχωρο[
σιν, ἡ μὲν ἐμπειρία διέφθαρτο τα[
τῆς στενοχωρίας κεκυκλωμένοις, αἱ [
ἐμβολαὶ καὶ ἀποσιμώσεις ἐς βαρυτ[
ρας τὰς Ῥωμαίων ναῦς ἀσθενεῖς [
γίγνοντο, Ῥωμαίοις δ' ἦσαν [
κουφοτέρας εὔτονοι· μέχρι Ῥοδι[
μὲν τρεῖς αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐλήφθη[
σαν, καὶ δύο ἀνερράγησάν τε κ[
κατέδυσαν, καὶ αἱ λοιπαὶ βεβλαμ[
μέναι διέφυγον ἐς τὴν Ῥόδον· αἱ [
Ῥωμαίων ἅπασαι μὲν ἐπανῆλθον [
Μύνδον, ἐπεσκευάζοντο δὲ καὶ τ[
των αἱ πλέονες βλαβεῖσαι· τοῦτο [
δὴ τὸ ἐν Μύνδῳ Ῥωμαίων τε κ[
Ῥοδίων ναυμαχίας τέλος ἦν. κ[
αὐτὴν γιγνομένην ὁ Κάσσιος ἀπ[
ὄρους καθεώρα. ὡς δὲ ἐπεσκεύασε τ[
σκάφη, διέπλευσεν ἐς Λώρυμα [
Ῥοδίων τι φρούριον ἐν τῇ περαίᾳ [

καὶ τ

τὸ πεζὸν ἐς τὴν Ῥόδον διεβίβασ-
ἐπὶ ὁλκάδων ὑπὸ Φαννίῳ τε καὶ
ντλῳ· αὐτὸς δὲ ἐπέπλει ταῖς ὀγ-
ήκοντα ναυσὶν ἐσκευασμέναις ἐς τὸ
οβερώτατον· καὶ περιστήσας τῇ Ῥό-
ῳ τὸ πεζὸν ὁμοῦ καὶ τὸ ναυτικὸν
ύχαζεν, ὡς ἐνδωσόντων τι τῶν πο-
μίων· οἱ δὲ ἐπεξενήχθησαν μὲν αὖ-
ς εὐθαρσῶς, δύο δὲ καὶ τότε ναῦς
ποβαλόντες συνεκλείσθησαν, καὶ
αδραμόντες ἐπὶ τὰ τείχη, πάν-
τα ὅπλων ἐπλήρουν, καὶ ἀπε-
χοντο ὁμοῦ τοὺς περὶ τὸν Φάννιον
κ τῆς γῆς ἐνοχλοῦντας, καὶ τὸν
άσσιον τοῖς πρὸς θαλάσσῃ τεί-
σι τὸ ναυτικὸν οὐκ ἀνέτοιμον εἰς
χομαχίαν ἐπάγοντα. ἐλπίζων
ρ τι τοιοῦτον, ἐπεφέρετο πύργους
πτυγμένους, οἳ τότε ἀνίσταντο. Ῥό-
ος μὲν δὴ δύο πείραις κάμνουσα,
τε γῆς καὶ θαλάσσης ἐπολιορκεῖ-
, καὶ οὐδὲν ὡς ἐν ἔργῳ ταχεῖ καὶ ἀ-
κήτῳ παρεσκεύαστο αὐτοῖς ἐς πο-
ορκίαν· ὅθεν ἦν ἔνδηλον ἁλώσε-
αι τάχιστα τὴν πόλιν ἢ χερσὶν ἢ
μῷ· καὶ τάδε Ῥοδίων οἱ συνετώ-
ροι καθεώρων, καὶ Φάννιος αὐτοῖς
Λέντλος διελέγοντο. γινομένων δ'
ι τούτων, ἄφνω Κάσσιος ἦν ἐν
έσῃ τῇ πόλει μετ' ἐπιλέκτου στρα-
ῦ, βίας μὲν οὐδεμιᾶς φανείσης, οὐ-
κλιμάκων ἔργον· εἴκαζον δὲ οἱ
λλοί, καὶ ἐδόκει γενέσθαι, τοὺς χα-
ίζοντας αὐτῷ τῶν πολιτῶν ὑπανοῖ-
αι πυλίδας, καὶ ἐλέῳ τῆς πόλεως
προμηθείᾳ τροφῶν. ὧδε μὲν ἑα-
ώκει Ῥόδος, καὶ Κάσσιος ἐν αὐ-
ῇ προὐκάθητο ἐπὶ βήματος,
αὶ δόρυ τῷ βήματι παρεστήσατο,
ς ἐπὶ δορυαλώτῳ, ἀτρεμεῖν τε

caſtellum eſt, unde onerariis terreſtres copias tranſvexit in inſulam ductu Fanii Lentulíque. Ipſe octuaginta longis ad terrorem inferendum ornatis, tam mari quàm terra obſeſſis Rhodiis quieſcebat, exſpectans ſi forte hoſtes ferociam remitterent. At illi audenter occurrerunt denuo: & tunc quoque duabus navibus amiſſis clauſi ſunt undique: móxque armatis tota mœnia completa ſunt, qui pariter arcerent & Fanium à terra oppugnantem, & Caſſium à mari claſſem admoventem, non imperatam infeſtandis mœnibus: præcogitans enim tale aliquid, afferebat ſecum turres plicatiles, quæ tum excitatæ ſunt. Ita Rhodus bis infeliciter tentato navali prælio, terra maríque oppugnabatur, imparata, ut in caſu inopinato, ad ſuſtinendos impetus: unde apparebat brevi venturam in poteſtatem hoſtium, vel armis, vel fame victam. Nec latuit hoc prudentiores Rhodios, intercedentibus inter eos & Fanium Lentulúmque colloquiis: quum ſubitò Caſſius in media urbe cum lectiſſimo quoque conſpectus eſt, nec ſcalis uſus, nec ulla externa vi admota. Creditum eſt clàm apertas ei minores portulas à civibus conjunctis privata gratia, nutritiis procurare cupientibus ne urbs deleretur miſerabiliter. Sic captæ Rhodo Caſſius pro tribunali ſub haſta præſedit, quòd vellet videri urbem rmorum vi cepiſſe: juſſóque exercitu quieſcere, & per pra co-

Rhodus à Caſſio capta.

nes mortem interminatus violentis ac raptoribus, ipſe nominatim citatos circiter quinquaginta cives Rhodios duci juſſit: alios XXV nuſquam comparentes mulctavit exilio. Quicquid

Rhodus ut direpta.

pecuniarum, auri argentíque in ſacro aut publico fuit, id omne corraſit: nec hoc contentus, privatim quoque à dominis proferri juſſit ad præſtitutam diem, denuntiato per præconem ſuppli-
632 cio, ſi quis aliquid occultaret: indicibus verò in præmium propoſitis decimis, & ſervis libertate. Illi primùm celabant plerique, ſperantes fore ut intra verba minæ conſiſterent: deinde poſtquam viderunt indicibus repræſentari præmia, petierunt prorogari ſibi terminum: quo impetrato alii ex terra effodiebant condita, alii hauriebant è puteis, alii rurſum è foveis proferebant multo plura quàm antea. Hæ fuerunt calamitates

L. Varus relictus Rhodiis præſidio.

Rhodiorum: quibus L. Varus relictus eſt præſidio. Caſſius lætus & expugnatione celeri & pecuniarum copia, imperavit tamen & aliis omnibus Aſiæ pro-

Decem annorum tributa Aſiæ provinciis imperata à Caſſio.

vinciis decem annorum tributa: eáque abſque ulla remiſſione exigebat, quum nuntiatum eſt ei, Cleopatram ingenti claſſe & magno apparatu navigare ad Cæſarem & Antonium. ſequuta enim jam antè illas partes propter majorem Cæſarem, tunc longè propenſior in eas facta eſt propter formidinem qua ſibi metuebat à Caſſio. Ille Murcum unà cum fortiſſima legione & ſagittariis quibuſdam impoſitum in

κελεύσας τὸν στρατὸν ἀκριβῶς, κ
θάνατον ἐπικηρύξας, εἴ τις ἁρπά
σειεν ἢ βιάσαιτό τι, αὐτὸς ἐξ ὀ
ματος ἐκάλει Ῥοδίων ἐς πεντήκο
τα ἄνδρας, καὶ ἀχθέντας ἐκόλα
θανάτῳ· ἑτέροις δὲ ἀμφὶ τοὺς π
τε καὶ εἴκοσιν οὐχ εὑρεθεῖσι, φυγ
ἐπέταττε. χρήματα δὲ ὅσα ἦν,
χρυσὸς ἢ ἄργυρος, ἐν ἱεροῖς τε
δημοσίοις πάντα συλήσας, ἐκέλευ
σε καὶ τὸν ἰδιωτικὸν ἐκφέρειν τ
κεκτημένους ἐς ἡμέραν ῥητὴν, κ
ἐπεκήρυξε τοῖς μὲν ἐπικρύψασι θά
νατον, τοῖς δὲ μηνύσασι δεκάτην
δούλοις δὲ καὶ ἐλευθερίαν. οἱ δ'
μὲν ἀρχῇ πολλοὶ συνέκρυψαν, ὡ
ἐς τέλος ἐλπίζοντες ἀφίξεσθαι τὴ
ἀπειλὴν, διδομένων δὲ τῶν γερῶν,
τῶν μηνυομένων, ἔδεισάν τε, κ
προθεσμίαν ἑτέραν λαβόντες, οἱ
ἐκ γῆς ἀνώρυσσον, οἱ δὲ ἐκ φρεά
των ἀνίμων, οἱ δὲ ἐξέφερον ἐκ τ
φων πολὺ πλέονα τῶν προτέρων.
μὲν δὴ Ῥοδίων συμφοραὶ τοιαῦ
ἦσαν, καὶ Λεύκιος Οὐᾶρος αὐτο
μετὰ φρουρᾶς ὑπελέλειπτο. ὁ δ
Κάσσιος ἡδόμενος τῇ ταχυεργί
τῆς ἁλώσεως, καὶ τῷ πλήθει τῶν χρη
μάτων, ἐπέταττεν ὅμως καὶ τοῖς ἄλ
λοις ἔθνεσι τῆς Ἀσίας ἅπασι φό
ρους ἐτῶν δέκα συμφέρειν, καὶ οἱ
ἐπράσσοντο συντόνως. ἐξαγγέλλε
ται δὲ αὐτῷ Κλεοπάτρα μέλλουσα
διαπλεῖν μεγάλῳ στόλῳ καὶ παρα
σκευῇ βαρυτάτῃ πρὸς Καίσαρα τ
καὶ Ἀντώνιον· τὰ γὰρ ἐκείνων αἱρου
μένη καὶ τέως διὰ τὸν πρότερον Καί
σαρα, τότε μᾶλλον ᾕρειτο διὰ τὸν
ἐκ Κασσίου φόβον. ὁ δὲ Μοῦρκο
μετά τε ὁπλιτῶν ἀρίστου τέλους, καὶ

τοξοτῶ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

οτῶν τινῶν ἐπὶ νεῶν ἑξήκοντα κα-
φράκτων, ἐς Πελοπόννησον ἔπεμ-
ναυλοχεῖν περὶ Ταίναρον, περι-
ρόμενος ἐκ τῆς Πελοποννήσου λείαν
ἣν ἔφθασε.

ΤΑ Δ' ἀμφὶ Λυκίαν καὶ Βρού-
μικρὸν καὶ τῶν ἀμφὶ τοῦτον ἐς
πομνησιν ἀναλαβόντι ἄνωθεν, ἦν
δε· ἐπειδὴ παρὰ Ἀπουληίου στρα-
ιν τέ τινα εἰλήφει, ὅσην Ἀπου-
ιος εἶχε, καὶ χρήματα ἐς ἑξα-
χίλια καὶ μύρια τάλαντα, ὅσα ἐκ
φόρων τῆς Ἀσίας συνείλεκτο,
ρῆλθεν ἐς Βοιωτίαν· ψηφισαμέ-
δὲ αὐτῷ τῆς βουλῆς τοῖς τε χρή-
σιν ἐς τὰ παρόντα χρῆσθαι, καὶ
κεδονίας ἄρχειν, καὶ τῆς Ἰλλυρί-
ἐπὶ τῇ Μακεδονίᾳ, τὰ μὲν ἐν
λυριοῖς τρία τέλη τοῦ στρατοῦ πα-
λαμβάνει, Οὐατινίου τοῦ πρότε-
ἄρχοντος Ἰλλυριῶν παραδόν-
τος· ἓν δὲ ἐκ Μακεδονίας ἀφεί-
το Γάϊον τὸν ἀδελφὸν Ἀντωνίου·
σαρα δὲ ἐπὶ τούτοις ἄλλα συνα-
γων, ὀκτὼ τὰ πάντα εἶχε, Γαΐῳ
αισαρι τὰ πολλὰ αὐτῶν ἐστρα-
ευμένα· εἶχε δὲ καὶ ἱππέων πλῆ-
ος, καὶ ψιλούς, καὶ τοξότας, καὶ
ς Μακεδόνας ἐπαινῶν, ἐς τὸν Ἰ-
αλικὸν ἤσκει τρόπον· ἀγείροντι δὲ
τῷ στρατὸν ἔτι καὶ χρήματα, συν-
υχία Θρᾴκιος τοιάδε γίγνεται. Πο-
εμοκρατία, γυνὴ τινὸς τῶν βασι-
ικῶν, ἀναιρεθέντος αὐτῇ τοῦ ἀν-
ρὸς ὑπὸ ἐχθρῶν, δείσασα περὶ τῷ
παιδί, ἔτι ὄντι παιδί, ἧκεν αὐ-
τὸν φέρουσα, καὶ ἐνεχείρισε Βρού-
τῳ· ἐνεχείρισε δὲ καὶ τοὺς τοῦ ἀνδρὸς
θησαυρούς. ὁ δὲ τὸν μὲν παῖδα Κυζι-
κηνοῖς ἀνατρέφειν παρέδωκε, μέ-
χρι σχολάσειεν ἐπὶ τὴν βασιλείαν

LX naves tectas, in Peloponneſum miſit, ut ſtationem haberet circa Tænarum promontorium: quam peninſulam jam antè prædiis quantum potuit abactis ſpoliaverat.

NUNC de Bruti rebus in Lycia geſtis dicetur, hîc quoque ad renovandam memoriam paulo altius repetito exordio. Is poſtquam ab Apuleio copias quantas tum ille habebat, accepit, & in numerato circiter ſedecim talentorum millia: quæ pecunia collecta fuerat ex tributis ac vectigalibus Aſiæ, venit in Bœotiam: & S.C. juſſus ea pecunia ad præſentem neceſſitatem uti, præeſſéque cum imperio tum Macedoniæ tum Illyrico, tres legiones Illyricas accepit, tradente Vatinio, qui ante illum ei provinciæ præfuerat: unam verò in Macedonia Cajo abſtulit, fratri Antonii. Deinde habitis delectibus, quatuor alias confecit, ut in univerſum octo haberet, & in eis pleroſque ex veteranis Cæſaris. Adhæc multitudo equitum aderat, velites quoque & ſagittarii: delectatus etiam Macedonibus, Romano more hos exercuit. Ad hunc modum colligenti milites ac pecunias caſus quidam è Thracia ſe obtulit. Polemocratia reguli cujuſdam uxor, cæſo ab inimicis marito, filio puero metuens, ad Brutum profecta, & filium ei commendavit, & mariti theſauros tradidit: ille puerum Cyzicenis alendum commiſit, donec plus otii haberet ad reducendum in paternam regiam in his

Bruti res geſtæ in Lycia.

633

Macedonas Brutus Romano more exercet.

Polemocratia reguli cujuſdam Thraciæ uxor.

Theſauros, cum puero, Bruto tradit.

in his theſauris miram invenit auri argentique copiam, unde

Numiſma à Bruto ſignatum.

numiſma ſignavit. Deinde poſt adventum Caſſii, quum placuiſſet ante omnia Lycios expugnare ac Rhodios, primos Lyciorum Xanthios bello adortus eſt:

Xanthii oppugnantur.

illi ſolo æquatis ſuburbiis, ne Bruto aut receptaculum præberent aut materiem, & civitate circunquaque communita, hoſtem arcebant à munitionibus, freti foſſa L. pedes profunda, lata verò pro portione altitudinis, ita ut in ejus margine ſtantes jaculis uterentur & ſagittis, haud ſecus ac ſi flumine dirimerentur nuſquam vadis pervio. Per eam foſſam dum Brutus conatur evadere, oppugnatores pluteis tegebat: partitúſque exercitum in diurnas ac nocturnas oppugnationis vices, materiem è longinquo, ut fit quando ſeriò res agitur, magno ad celeritatem urgentium clamore comportabat, nihil ad ſummam contentionem laboremque ſibi reliquum faciens. Quamobrem licet primùm videretur, aut nihil effecturus prohibentibus hoſtibus, aut vix poſt multos menſes expugnaturus, tamen intra paucos dies abſolvit negotium: incluſos enim & è mœnibus pugnantes partim machinis oppugnabat eminus, partim admotis ad portas cohortibus, quas ubique mutabat continuè. Illi recentibus ſemper feſſi ac ſaucii reſiſtentes, durabant tamen, quandiu non deſtituerentur munitionibus: ut verò & illæ corruerunt & turres machinis perfractæ ſunt, Bru-

καταγαγεῖν, ἐν δὲ τοῖς θησαυ
εὗρε παράδοξον χρυσίου τι πλῆθ
καὶ ἀργύρου· καὶ τοῦτο μὲν ἔκοπτε
νόμισμα ἐποίει. ὡς δὲ ἦλθέ οἱ
Κάσσιος, καὶ ἔδοξε Λυκίους καὶ Ῥ
οδίους περιεξαιρεῖν, ἐστράτευε Λυκ
ἐπὶ Ξανθίους πρώτους· οἱ δὲ π
προάστεια σφῶν καθεῖλον, ἵνα
ἐς καταλυσιν αὐτοῖς ὁ Βροῦτος μη
ἐς ὕλην ἔχῃ χρῆσθαι, καὶ τὴν π
λιν περιταφρεύσαντες, ἀπεμάχ
το ἀπὸ τῆς τάφρου, τὸ μὲν βάθος
σης πεντήκοντα ποδῶν βαθυτέρα
τὸ δὲ πλάτος κατὰ λόγον τοῦ β
θους· ὥστε παρ' αὐτὴν ἑστῶτες
ἠκόντιζόν τε καὶ ἐτόξευον, ὥσπερ
μέσῳ ποταμὸν ἔχοντες ἀπέρατ
ὁ δὲ Βροῦτος αὐτὴν ἔχων βιαζ
μενος, καὶ σκεπαστήρια τῶν ἐργα
ζομένων προϋτίθει, καὶ τὴν στρατ
ἐς ἡμέραν καὶ νύκτα ἐμέριζε, κα
τὴν ὕλην μακρόθεν, ὥσπερ ἐ
τοῖς ἀγῶσι, σὺν δρόμῳ καὶ βο
μετέφερεν, οὐδὲν ἐκλείπων σπου
δῆς καὶ πόνου· ὅθεν αὐτῷ τὸ ἔργ
ἐλπισθὲν ἢ οὐκ ἔσεσθαι κωλυόντω
πολεμίων, ἢ πολλοῖς μησὶ μόλι
ἔσεσθαι, ὀλίγαις ἡμέραις ἐξείργα
στο. καὶ οἱ Ξάνθιοι κατακλεισθέντε
ἐπολιορκοῦντο, καὶ αὐτοῖς ὁ Βροῦ
τος τοὺς μὲν ἐκ μηχανημάτων ἐ
τὰ τείχη, τοὺς δὲ ἐκ ποδὸς ἐπῆγ
ἐπὶ τὰς πύλας, καὶ πάντας ἐνήλ-
λασσε συνεχῶς· οἱ δὲ ἀκμῆσιν ἀεὶ
κεκμηκότες συμφερόμενοι καὶ τετρω-
μένοι πάντες, ὅμως ὑπέμενον, ἕως
σφίσιν αἱ ἐπάλξεις διέμενον· ὡς δὲ
καὶ αὗται κατεσύρησαν, καὶ οἱ πύρ-
γοι διερρώγεσαν, ὑποτοπήσας τὸ ἐ-
σόμενον ὁ Βροῦτος, ἐκέλευσε τὰς

ἐφέδρους

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

έδρους τῶν πυλῶν τάξεις ἀποστῆ-
ι, καὶ οἱ Ξάνθιοι νομίσαντες ἀφυ-
αξίαν καὶ ἀμέλειαν εἶναι, νυκτὸς
έδραμον μετὰ λαμπάδων ἐπὶ τὰ
ηχανήματα· ταχὺ δὲ ἐκ συνθή-
ατος αὐτοῖς τῶν Ῥωμαίων ἐπι-
ραμόντων, συνέφυγον αὖθις ἐς
ς πύλας, καὶ τῶν φυλάκων αὐτὰς
ροαποκλεισάντων ὑπὸ δέους, μὴ
υνεσπέσοιεν οἱ πολέμιοι, φθόρος
Ξανθίων πολὺς ἀμφὶ ταῖς πύ-
ις ἀποκεκλεισμένων. οὐ πολὺ δὲ
ερον ἐξέδραμον αὖθις οἱ λοιποὶ
ὶ μεσημβρίαν, ἀναχωρούσης πά-
τῆς τάξεως, καὶ ἐνέπρησαν τὰ μη-
νήματα ἅπαντα ἀθρόως· πεπε-
σμένων δ᾽ αὐτοῖς τῶν πυλῶν διὰ
πρότερον πάθος, συνεισέπε-
ἀμφὶ δισχιλίους μάλιστα Ῥω-
αίων, καὶ ἑτέροις δὲ εἰσωθιζομέ-
ς ἀμφὶ τὴν εἴσοδον, ἐπέπεσον
φνίδιον αἱ πύλαι, εἴθ᾽ ὑπό του
νθίων, εἴτε καὶ αὐτομάτως τῶν χα-
στηρίων διαρραγέντων, ὥστε τῶν
βιασαμένων Ῥωμαίων τοὺς μὲν ἀ-
κλεῖσαι, τοὺς δὲ ἔνδον ἀπολειφθῆ-
ι, τὰς πύλας οὐ δυναμένους ἐπ
ανασπάσαι χωρὶς ἀνασπαστηρίων
νομένας· βαλλόμενοι δ᾽ ἐν τοῖς
νωποῖς ἄνωθεν ὑπὸ τῶν Ξανθίων,
ασσόμενοί ποτε, μόλις ἐς τὴν ἀ-
ορὰν ἐγγὺς οὖσαν διέδραμον· τοξευ-
όμενοι δὲ χαλεπῶς, καὶ οὐδὲν ἔχον-
ς αὐτοὶ τόξον ἢ ἀκόντιον, παρὰ
ὸ Σαρπηδόνειον, ἵνα μὴ κυκλω-
εῖεν, διέδραμον· οἱ δ᾽ ἔξω τείχους
Ῥωμαῖοι, περὶ τῶν ἔνδον ἀγανακτοῦν-
ες καὶ δεδιότες, Βρούτου περιθέ-
οντος αὐτούς, ἐς πᾶσαν ἐμβάλ-
οντο πεῖραν, οὔτε τὰς πύλας δυ-
άμενοι ῥῆξαι σιδήρῳ περιβεβλη-
ένας, οὔτε κλιμάκων ἢ πύργων

tus id quod futurum erat animo percipiens, juſſit portarum obſeſſores abſcedere: quod Xanthii rati factum cuſtodum negligentia, noctu cum facibus eruptionem fecerunt in machinas: 634 accurrentibus autem ex compoſito Romanis cohortibus, illi confeſtim ad portam refugiebant: quam jam cuſtodes clauſerant, timentes ne hoſtis ſimul cum fugientibus irrumperet. ibi excluſorum magna ſtrages eſt edita. Nec multo pòſt reliqui rurſum eruperunt circa meridiem repulſis ſtationariis, incenderúntque univerſas machinas: quumque porta tunc pateret propter caſum præteritum, cum oppidanis irruperunt Romanorum circiter M M. irruentibuſque confertim ceteris, porta repentè in eos decidit, ſive Xanthiorum opera, ſive ſponte abruptis per quos demittebatur funibus. Itaque Romani quotquot irruperant, partim oppreſſi ſunt, partim intercluſi, quum non valerent eam abſque funibus ſubducere: petitíque supernè à Xanthiis, vix tandem in propinquum forum evaſerunt. Ibi graviter infeſtati à ſagittariis, quum ipſi nec arcus ullos haberent nec jacula, in Sarpedonis ſacratam ædem ne circumvenirentur, refugerunt. Interea Romani qui excluſi ſunt, de interceptis anxiè ſoliciti, Bruto circumcurſante locis omnibus nihil non tentabant, quum nec portam ferratam quirent diffringere, & ſcalas ac ligneas

Duo millia Romanorum in urbem irrumpunt cum magna ſua clade.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

turres amiſiſſent incendio: attamen alii ſcalas faciebant ex tempore, alii cervos admoventes mœnibus pro ſcalis eis utebantur, quidam uncos addentes reſtibus ejaculabantur in mœnia, & quoties aliquis infixus hæreret ſubrepebant per eas.

OEnandenſes, vicini Xanthiorum hoſtes.

OEnandenſes autem vicini hoſtes, & ideo tunc Bruti ſocii, per abrupta ſaxorum ſcandebant: quos mox Romani laborioſè æmulati ſunt: & multis dilapſis fallente veſtigio, nonnulli ſuperatis mœnibus aperuerunt portulam, ante quam vallum erat ex denſis præacutis ſudibus. his adjuvantibus audaciſſimus quiſque tranſcendebat, donec jam aucti numero, portam aggreſſi ſunt diffringere, nullis intus munitam laminis,
635 foris quoque aliis pari conatu ex adverſo idem agentibus.

Xanthiorum urbs capta, & ut tractata.

Quùmque Xanthii magno clamore eos qui ad Sarpedonis refugerant, invaderent, hi qui intus & foris portam diffringebant illis metuentes, tanto furoris impetu eam perfregerunt, ut uno agmine occidente jam ſole irrumperent edita ingenti conclamatione, ut hoc ſignum eſſet his qui interclusi fuerant. Capta urbe Xanthii ſe intra privatas ædes ſuas recipiebant, & chariſſimum quenque necabant ultro præbentem jugulum: exortóque ejulatu maximo, Brutus putans direptiones fieri, militem per præcones cohibuit. Ut verò exactius rem cognovit, miſeratus

ἐμπεπρησμένων εὐποροῦντες· ἀλλ
μὲν ἐσχεδίαζον κλίμακας, οἱ δὲ
ραίας τοῖς τείχεσι προστεθέντες,
διὰ κλιμάκων ἐπεχείρουν, οἱ δὲ
σιδήρια ὀξέα καλωδίοις περιτιθέντ
ἐσφενδόνων τὰ σιδήρια ἐς τὸ τεῖχ
ἄνω, καὶ ὅτε καταπαγείη τινὰ α
τῶν, ἐς αὐτοὺς ἀνίμων.

Οἰνανδεῖς δὲ γείτονες διὰ
ἐς τοὺς Ξανθίους ἔχθραν τῷ Βρο
συμμαχοῦντες, διὰ τῶν κρημν
ἐπετροβάτουν ἄνω, καὶ αὐτοὺς ἰδ
τες οἱ Ῥωμαῖοι, ἐμιμοῦντο ἐπι
μόχθως, καὶ πολλοὶ μὲν ἐξέπιπτ
εἰσὶ δ' οἳ τὸ τεῖχος ὑπερβάντε
καὶ πυλίδα ἀνέῳξαν, ἣ προεσταύρ
το πυκνοτάτοις σταυροῖς· καὶ τοὺς ἐ
τολμοτάτους αἰωρουμένους ὑπὲρ
σταυρώματα ἐσεδέχοντο, καὶ πλείο
γενόμενοι τὰς πύλας ἔκοπτον,
περιβεβλημένας ἐπὶ τῷ σιδήρῳ
ἐντὸς, ἀντικοπτόντων αὐτοῖς ἅμ
ἔξωθεν ἑτέρων ἐς τὸ αὐτὸ καὶ συνε
ργούντων.

Ξανθίων δὲ σὺν μεγάλῃ πάνυ β
τοῖς ἀμφὶ τὸ Σαρπηδόνειον οὖσι Ῥ
μαίοις ἐπιθεόντων, δείσαντες ὑπ
αὐτῶν ὅσοι περὶ τὰς πύλας ἔνδοθ
τε καὶ ἔξωθεν αὐτὰς ἔκοπτον, ὑπ
μανιώδους ὁρμῆς ἐβιάζοντο, κα
διαρρήξαντες ἐσέδραμον ἀθρόοι, δ
νοντος ἄρτι τοῦ θεοῦ μετ' ἀλαλαγῆ
ἵνα σύμβολον εἴη τοῖς ἐντὸς οὖσ
ἁλούσης δὲ τῆς πόλεως οἱ Ξάνθιοι
τὰς οἰκίας συνέτρεχον, καὶ τὰ φίλ
τατα σφῶν κατέκανον, ἑκόντα τὴ
σφαγὴν ὑπέχοντα· οἰμωγῆς δὲ γι
γνομένης, ὁ Βροῦτος νομίσας ἁρ
παγὴν εἶναι, τὸν στρατὸν ἀνεῖργ
διὰ κηρύκων, ὡς δὲ ἔγνω τὸ γι
γνόμενον, ᾤκτειρεν ἀνδρῶν φρονήμα

φιλελ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ελεύθερον, καὶ σπονδὰς περιέπεμ-
ε· οἱ δὲ καὶ τοὺς φέροντας ἔβαλλον,
τὰ σφέτερα πάντα ἀνελόντες, ἐς
ρὰς προνενησμένας ἐν ταῖς οἰ-
αις ἐπέθεσαν, καὶ τὸ πῦρ ἅψαν-
, ἑαυτοὺς ἐπικατέσφαξαν. Βροῦ-
δὲ τῶν ἱερῶν περισώσας ὅσα ἐ-
νατο, μόνος θεράποντας εἷλε
θίων, καὶ ἐκ τῶν ἀνδρῶν γυναῖκα
α ἐλεύθερα καὶ ἄνανδρα, οὐδὲ
ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα πάντας.
θιοι μὲν δὴ τρίτον ὑπὸ σφῶν αὐ-
ἀπώλλυντο ἐλευθερίας οὕνεκα.
γὰρ ἐπὶ Ἁρπάλου τοῦ Μήδου Κύ-
τῷ μεγάλῳ στρατηγοῦντος, ὧδε
ὺς ἀντὶ δουλοσύνης διέφθειραν,
τάφος Ξανθίοις ἡ πόλις ἀμεληθεῖ-
σα ὑπὸ Ἁρπάλου τότε ἐγένετο,
πὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου φα-
ὅμοια παθεῖν, οὐχ ὑποστάντας δὲ
ὲ Ἀλεξάνδρῳ μετὰ τοσῆσδε γῆς ἄρ-
ι ὑπακοῦσαι.

Βροῦτος δὲ ἐς Πάταρα ἀπὸ Ξάν-
κατῄει, πόλιν ἐοικυῖαν ἐπινείῳ
νθίων, καὶ περιστήσας αὐτοῖς τὸν
τὸν, ἐκέλευσεν ἐς πάντα ὑπα-
ύειν, ἢ τὰς Ξανθίων συμφορὰς
δέχεσθαι· προσῆγόν τε αὐτοῖς
Ξάνθιοι ὀδυρόμενοι τὰ σφέτερα,
παραινοῦντες ἀμείνονα βουλεύ-
αι. Ξανθίοις δὲ οὐδὲν ἀποκρινα-
ρων πω τῶν Παταρέων, ἐδίδου τὸ
ιπὸν αὐτοῖς τῆς ἡμέρας ἐς σκέψιν,
ἀνεχώρει. ἅμα δὲ ἡμέρᾳ προσῆ-
ν· οἱ δὲ ἀπό τε τῶν τειχῶν ἐβόων
πακούειν ἐς ὅ, τι βούλοιτο, καὶ τὰς
ύλας ἀνεῴγνυον· ὁ δ' ἐσελθὼν, ἔ-
τεινε μὲν οὐδένα, οὐδ' ἐξήλασε,
ρυσὸν δὲ καὶ ἄργυρον ὅσον ἡ πό-

virorum ad libertatem natorum generoſam indolem, ad pacem eos invitavit per nuntios: quos illi telis immiſſis repulerunt, & contrucidatis prius ſuis omnibus, atque in rogos compoſitis, ſubjecta flamma poſtremò ſeipſi jugulaverunt. Brutus ſacras ædes incendio ſervavit quotquot poterat, Xanthiorum mancipiis tantùm potitus eſt, ex ingenuorum verò numero, vix CL mulierculis, quibus viri percuſſores defuerant. Atque ita Xanthios tertiò tum libertatis amor ipſorum manibus perdidit. Nam & ab Harpalo Medo, Cyri magni duce, oppugnati, vitam maluerunt quàm libertatem perdere, & pro ſepulcro eis tunc fuit tota civitas non ſuccurrente Harpalo. Sub Alexandro quoque Philippi filio ſimilis caſus eos abſumpſit, non ſuſtinentes ne illius quidem tot terrarum domini imperata facere.

Xanthiorum generoſa indoles.

Xanthii tertio libertatis amore perdit.

Primò ſub Harpato, deinde ſub Alexandro Magno.

Brutus inde ad Patara deſcendit urbem quæ navale Xanthiorum videri poterat: obſeſſiſque denuntiavit ut imperata omnia facerent, aut cladem qualis Xanthiorum fuit expectarent: adductis etiam captivis qui deplorata ſua fortuna hortarentur eos ad meliora conſilia. Quibus quum nemo Patarenſium reſponderet, Brutus ejus diei reliquum ad deliberandum eis conceſſit, atque ita abiit: ſequenti mane reduxit
o copias. Oppidani è mœnibus acclamabant ſe facturos quic-
uid imperavit: ſimúlque porta aperta eſt ille introgreſſus nec
upplicio quenquam affecit, nec egit in exilium: ſed aurum omne
argen-

636

Patara ingreditur Brutus:

aurum omne & argentum Patarenſibus adimit.

argentúmque publicum ad ſe deferri juſſit, privatorum quoque exegit à ſingulis, ad exemplum Caſſii mulcta propoſita contrà facientibus, & invitatis indicibus præmio: illi ita ut juſſit fecerunt. Servus autem quidam aurum à domino abditum prodidit, & centurioni ad id miſſo indicavit. quumque omnes domeſtici ducerentur, dominus ſiluit, mater verò illius, ut eum ſervaret, ſequebatur clamans à ſe aurum abſconditum: ſervus ſuper ea re non interrogatus, alteram mentiri, alterum aurum celaſſe coarguit.

Bruti factum laudabile.

Brutus laudata tum juvenis patientia, tum matris pietate, ambos cum auro dimiſit incolumes:

Servus ob perfidiam in crucem actus.

ſervum. qui præter æquum heris inſidias ſtruxerat, in crucem egit.

Eodem tempore & Lentulus miſſus Andriacam, quod Myrenſium navale eſt, rupta catena qua os portus claudebatur, ad Myra aſcendit: & oppidanis imperata facientibus poſt exactam ſimiliter pecuniam, ad Brutum rediit: quum univerſa Lyciorum natio legatis ad imperatorem miſſis auxilium & pecunias pro facultatibus pollicebatur. Ille tributo eis indicto Xanthiorum ingenua corpora domum remiſit, Lyciorum claſſem univerſam cum aliis navibus Abydum navigare juſſit: quò ipſe terreſtres etiam ducebat copias, præſtolaturus ibi Caſſium venientem ex Ionia, ut ſimul trajecto freto Seſtum

λις εἶχε συναγαγὼν, ἐκέλευ
καὶ τὸν ἰδιωτικὸν ἑκάστους ἐσ-
φέρειν ὑπὸ ζημίαις καὶ μηνύμα-
σιν, οἵοις καὶ Κάσσιος ἐκηρυ
ἐν Ῥόδῳ· καὶ οἱ μὲν ἐσέφερον
θεράπων δὲ τὸν δεσπότην ἐμή-
νυσε χρυσίον κρύψαι, καὶ πεμφ-
θέντι λοχαγῷ τὸ χρυσίον ἔδειξεν,
ἀγομένων δὲ ἁπάντων, ὁ μὲν δε-
σπότης ἐσιώπα, ἡ δὲ ἐκείνου μ
τηρ περισώζουσα τὸν υἱόν, εἵπε
βοῶσα αὐτὴ τὸ χρυσίον κρύψαι.
ὁ οἰκέτης οὐδὲ ἀνερωτώμενος,
μὲν ἤλεγχε ψευδομένην, τὸν δὲ κρύ
ψαντα· καὶ ὁ Βροῦτος τοῦ μὲν νε
νίαν ἀπεδέξατο τῆς σιωπῆς, καὶ τ
μητέρα τοῦ πάθους, καὶ μεθῆκ
ἀμφοτέρους ἀπαθεῖς ἀπιέναι
χρυσίον φέροντας· τὸν δὲ οἰ
την, ὡς πέρα τοῦ πράγματος
ἐπιβουλεύσαντα τοῖς δεσπόταις,
κρέμασε.

Τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ καὶ Λέντλ
ἐπιπεμφθεὶς Ἀνδριάκῃ Μυρέων
ἐπινείῳ, τήν τε ἅλυσιν ἔρρηξε τ
λιμένος, καὶ ἐς Μύρα ἀνήει· Μ
ρέων δὲ ἃ προσέτασσε δεχομένων
χρηματισάμενος ὁμοίως, ἐς Βρο
τον ἐπανήει, καὶ τὸ κοινὸν τὸ Λ
κίων ἐς Βροῦτον ἐπρέσβευε, συμμα
χήσειν τε ὑπισχνούμενοι καὶ ἐσοίσειν
ὅσα δύναιντο· ὁ δὲ αὐτοῖς ἐσφορ
τε ἐπέβαλε, καὶ Ξανθίων τοὺς ἐλευ
θέρους ἀπεδίδου τῇ πόλει, καὶ τ
ναυτικὸν τὸ Λυκίων ἅμα ταῖς ἀλ
λαις ναυσὶν ἐκέλευε περιπλεῖν ἐς Ἀ
βυδον, ἔνθα καὶ τὸ πεζὸν αὐτὸς ἦγ
καὶ Κάσσιον ἐξ Ἰωνίας ἀνέμενεν
ὡς ἐς Σηστὸν ὁμοῦ διαβαλοῦντες

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Μάρκος δὲ ἐν Πελοποννήσῳ ναυ-λοχῶν Κλεοπάτραν, ἐπειδὴ ἔμαθ[ε] αὐτὴν ὑπὸ χειμῶνος ἀμφὶ [τ]ῇ Λιβύῃ βλαβεῖσαν, καὶ τὰ ναυά-[για] εἶδε μέχρι τῆς Λακωνικῆς ἐκ-[φερ]όμενα, καὶ σὺν ἀῤῥωστίᾳ μόλις [αὐ]τὴν ἐς τὰ ἑαυτῆς ἐπανιοῦσαν, [ἵνα] μὴ δι' ἀπραξίας εἴη μετὰ το-[σοῦ]δε στόλου, διέπλευσεν ἐπὶ Βρεν-[τέσ]ιον, καὶ ἐς τὴν ἐπικειμένην τῷ [λιμέ]νι νῆσον ὁρμισάμενος, ἐκώ-[λυε] τὴν ὑπόλοιπον τῶν πολεμίων [στρατι]ὰν ἢ ἀγορὰν ἐς Μακεδονίαν πε-[ραι]οῦσθαι· καὶ αὐτὸν ὁ Ἀντώνιος [ἀπε]μάχετο ναυσὶ μακραῖς ὅσαις [εἶχε]ν ὀλίγαις· ἀπεμάχετο δὲ καὶ [πύρ]γοις οὓς ἐπῆγεν ἐπὶ σχεδίων, ὅ-[τε] τὸν στρατὸν ὁλκάσιν ἐκπέμποι κατ[ὰ] [μέρ]ος, πνεῦμα ἀπὸ τῆς γῆς πολὺ φυ-[λά]σσων, ἵνα μὴ καταλαμβάνοιντο [ὑπ]ὸ τοῦ Μούρκου· κακοπαθῶν δὲ [ἐκά]λει Καίσαρα Πομπηΐῳ Σέξτῳ [περὶ] τὰ Σικελίαν περὶ αὐτῆς Σικε-[λία]ς ναυμαχοῦντα.

Ὧδε δὲ εἶχε καὶ τάδε περὶ Πομ-[πη]ΐον. νεώτερος ὢν ὅδε τῶν Μά-[γνου]ς Πομπηΐου παίδων, ὑπερώφθη [μὲν] τὰ πρῶτα ὑπὸ Γαΐου Καίσα-[ρος] περὶ Ἰβηρίαν, ὡς οὐδὲν μέγα [ὑπ]ὸ νεότητα καὶ ἀπειρίαν ἐργασό-[μεν]ος, καὶ ἠλᾶτο περὶ τὸν Ὠκεανὸν [λῃ]στεύων σὺν ὀλίγοις, καὶ λανθά-[νω]ν ὅτι εἴη Πομπήϊος· πλεόνων δὲ [ἐς] τὸ λῃστεύειν αὐτῷ συνιόντων, χεῖρ[α] [ἔχων] ἤδη καρτεράν, καὶ ἐξεφαίνετο [Π]ομπήϊος ὤν, καὶ αὐτίκα ὅσοι τοῦ [π]ατρὸς ἢ τοῦ ἀδελφοῦ στρατιῶται γε-[γε]νότες ἠλῶντο, ὡς ἐς οἰκεῖον ἡ-[γε]μόνα συνέτρεχον, καὶ Ἀραβίων

peterent. Murcus interim circa Peloponneſum ſtans, ut claſſe prætervehentem Cleopatram invaderet, ubi cognovit eam tempeſtate afflictam in Africæ littore, & naufragii ſigna undis deferri uſque regionem Laconicam, ne cum tanta claſſe otium ageret, trajecit Brundiſium, & occupata inſula quæ ibi portum efficit, prohibuit ne tranſveheretur in Macedoniam reliquus hoſtium exercitus, néve commeatus eò deportarentur. Hunc Antonius navibus longis, quas paucas habebat, oppugnavit, atque etiam turribus in rates impoſitis: ſimúlque exercitum onerariis evehebat aliis poſt alias, obſervato ſecundo vento, ne interciperentur à Murci navibus. Quúmque ægrè bellum procederet, auxilio vocavit Cæſarem contendentem navalibus præliis cum Sex. Pompeio circa Siciliam de imperio ejus inſulæ.

Pompeii Magni filius quibus initiis auctus.

Cujus Pompeii res ita ſe habuerunt. Hic minor, Magni filius, primùm contemptus eſt à Cæſare in Hiſpania, ut adoleſcens rerum imperitus, & proinde nihil moliturus arduum: vagabatúrque circa Oceanum cum paucis latronibus, ignotus adhuc nec pro Pompeio habitus. pluribus deinde ad id latrocinium coëuntibus, jam validam manum circa ſe habens, quòd Pompeium ſe eſſe oſtendit: móxque [q]uotquot antea patris fratríſque militiam ſecuti tunc vagabantur, [q]uaſi ad ſuum ducem confluebant: ad quem & Arabio venit ex Afri-

ex Africa, ditione paterna exutus, ſicut antea docuimus. Ad hunc modum copiis auctus, non jam pro latrocinio rem gerebat, Pompeii nomine celebris per totam Hiſpaniam provinciarum ampliſſimam: quam magna celeritate percurrit, huc illuc volitans, nuſquam audens cum Cæſarianis congredi. De his rebus edoctus Cæſar, ad eum debellandum miſit Carinatem cum majoribus copiis: ille, quoniam expeditiores circa ſe habebat, crebris hunc fatigavit aſſultibus, ſubinde ſe in tutum recipiens quippe jam potitus aliquot oppidorum ac urbium ſibi fidis receptaculis. Tum Cæſar ad id bellum gerendum ſucceſſorem Carinati miſit Aſinium Pollionem: quo rem cunctantius gerente, & occiſo Cæſare, ſenatus Pompeium revocavit. Ille Maſſiliam profectus, diſpiciebat quid interim apud Urbem fieret, & decreto ſibi maris imperio, eadem poteſtate quam prius pater ipſius habuerat, non rediit quidem in patriam ſed arreptis navibus quotquot in diverſis portubus invenerat, cum eis ſolvit ex Hiſpania. Quo tempore triumviratu exorto navigavit in Siciliam: & Bithynicum nolentem ſibi decedere inſula, armis oppugnavit, donec proſcripti Hirtius & Fannius eò delati perſuaſerunt Bithynico ut Pompeio cederet Siciliam. Sic ille ibi rerum potitus, uſus eſt opportunitate inſulæ imminentis toti Italiæ, claſſiúmque & exercitus vel ejus

Carinas & Aſinius Pollio à Julio Cæſare contra Sextum Pompeium miſſi.

Bithynicus.

638

Hirtius & Fannius proſcripti.

ἐκ Λιβύης ἀφίκετ' αὐτῷ ἀφ
μένος τὰ πατρῷα, ὥς μοι προ-
ρηται· ὧδε δὲ αὐτῷ πλήθους γε-
νομένου, ἔργα τε ἦν· ἤδη λῃστηρι
δυνατώτερα, καὶ ὄνομα τοῦ Πομπ
ἀνὰ ὅλην τὴν Ἰβηρίαν, εὐρυ-
τάτην ἐθνῶν οὖσαν, περιθέοντος
μεθιπταμένου, καὶ εἰς χεῖρας
ὑπομένοντος ἐλθεῖν τοῖς ἡγουμέ
αὐτῆς ὑπὸ Γαΐῳ Καίσαρι. ὁ
Γάϊος πυνθανόμενος ἔπεμπε σ
στρατῷ πλέονι Καρρίναν ἐκπολεμ
σοντα Πομπήϊον· ὁ δὲ καὶ τούτῳ κ-
φότερος ὢν ἐπεφαίνετο ἄφνω,
ἀφιπτάμενος ἠνώχλει, καὶ πόλ
ἤδη τινὰς ᾕρει βραχυτέρας τε κ
μείζους. καὶ ὁ Γάϊος ἔπεμψε
Καρρίνα διάδοχον Ἀσίνιον Πολλίω
πολεμεῖν Πομπηΐῳ, ὃν τινα πό
μον αὐτῶν ὁμοίως διαφερόντων,
τε Γάϊος Καῖσαρ ἀνῃρέθη, καὶ
βουλὴ κατεκάλει Πομπήϊον· ὁ δὲ
Μασσαλίᾳ γενόμενος, περιεσκό
ἔτι τὰ ἐν Ῥώμῃ, αἱρεθεὶς δὲ καὶ τ
θαλάσσης ἄρχειν, καθὰ ἦρχεν α
τοῦ καὶ ὁ πατήρ, ἐς μὲν τὴν πό
οὐδ' ὡς ἀνῆλθεν, ὅσαι δὲ νῆες
τοῖς λιμέσιν ἦσαν, λαβὼν ἐξέπλ
σε σὺν αἷς εἶχεν ἀπὸ τῆς Ἰβηρία
ἐπιγενομένης δὲ τῆς τῶν τριῶν ἀρχῆς
ἐς Σικελίαν διέπλευσε, καὶ Βιθυν
κὸν ἄρχοντα αὐτῆς οὐ παριέντα
τὴν νῆσον, ἐπολιόρκει, μέχρι προ
γραφέντες ἐπὶ θανάτῳ καὶ φυγόντε
ἐκ Ῥώμης Ἵρτιός τε καὶ Φάννιος
ἔπεισαν ἐκστῆναι Πομπηΐῳ Βιθυ-
νικὸν Σικελίας· ὧδε μὲν ὁ Πομπήϊος
Σικελίας ἐκράτησε, καὶ ναῦς ἔχων,
καὶ νῆσον ἐπικειμένην τῇ Ἰταλίᾳ,
καὶ στρατὸν ἤδη πολύν, ὅσον τε πρό

τερον

εἶχε, καὶ ὅσον οἱ φεύγοντες ἐκ
ης ἐλεύθερον ἢ δοῦλον ἦγον, ἢ
όλεις ἐξ Ἰταλίας ἔπεμπον αὐ-
ταὶ ἐς ἐπινίκια τοῖς στρατοῖς ἐ-
ξῃρημέναι· ταῖς γὰρ δὴ γνώμαις
μάλιστα τὴν νίκην τῶν τριῶν
ῶν ἀπεύχοντο, καὶ ἐς ὅσα δύ-
ο κρύφα ἀντέπρασσον, ἀποδι-
δράσκοντές τε τῶν πατρίδων ὡς οὐκ
πατρίδων οἱ δυνάμενοι, συνέ-
ρεον ἐς Πομπήϊον ἀγχοτάτω τε
καὶ περιφιλῆ ὄντα ἅπασιν ἐν τῷ
παρῆσαν δὲ αὐτῷ καὶ ναυτι-
άνδρες ἐκ Λιβύης καὶ Ἰβηρίας
περὶ θαλάσσης, ὥστε καὶ ἡγε-
καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ καὶ χρήμασιν
Πομπήϊος ἐπῆρτο. καὶ τούτων ὁ
περ ἐπήκοος ὤν, ἔπεμπε Σα-
λβιδιηνὸν ἐπὶ νεῶν στόλου Πομπήϊον
χερὲς ἔργον ἐξελεῖν προσαποπλέον-
καὶ αὐτὸς ᾔει διὰ τῆς Ἰταλίας,
αὐτῷ Σαλουϊδιηνῷ συμβαλῆσων
Ῥήγιον. Σαλουϊδιηνῷ δὲ ὁ Πομ-
θε ἀπήντα μεγάλῳ στόλῳ, καὶ
τοῦ πορθμοῦ ναυμαχίας ἀμφὶ
κύλλαιον αὐτοῖς γενομένης, αἱ
Πομπηΐου νῆες κουφότεραι τε
αι καὶ ναυτικωτέρων ἀνδρῶν πα-
ῃ καὶ ἐμπειρίᾳ προύχον· αἱ δὲ
ωμαίων, ἅτε βαρύτεραι καὶ μεί-
, ἐμόχθουν· ὡς δὲ ὁ συνήθης
πορθμοῦ κλύδων ἐπεγίγνετο, καὶ
πᾶτο ἡ θάλασσα ἐφ' ἑκάτερα
ὸ τοῦ ῥοῦ, οἱ μὲν ἧσσον ἐμόχθουν
ὸ ἔθους τε καὶ κλύδωνος, οἱ δὲ
φὶ τὸν Σαλουϊδιηνὸν οὔτε ἑστῶτες
αίως ὑπὸ ἀηθείας, οὔτε τὰς κώ-
ς ἔτι ἀναφέρειν δυνάμενοι, οὔ-
τὰ πηδάλια ἔχοντες εὐπειθῆ,
συνεταράσσοντο, ὥστε κλίνοντος ἐς
λιον ἑσπέραν ἤδη τοῦ θεοῦ, πρό-
ος ὁ Σαλουϊδιηνὸς ἀνεκάλει, ὑπεχώρει δὲ καὶ ὁ Πομπήϊος. νῆες δὲ

quem pridem habuerat, vel collectitii ex proſcriptis civibus eorúmque mancipiis, aut ex his Italiæ urbibus, quæ poſt victoriam novis colonis deſtinatæ fuerant: his enim nihil erat abominatius quàm triumvirorum victoria, & quantum poterant clàm repugnabant, profugi è patriis quas deploratas habebant, & ad Pompeium confugientes propinquum ſimul ac gratioſum apud omnes eo tempore. Habebat autem circa ſe homines rei maritimæ peritos, tum Afros tum Hiſpanos, ut jam & ducibus & navibus & milite & pecuniis polleret. Quibus rebus auditis Cæſar miſit Salvidienum cum claſſe, quaſi obiter debellaturum Pompeianos: ipſe per Italiam iter fecit occurſurus illi ad Rhegium. Pompeius autem hoſti obviam cum magna claſſe profectus eſt, ita ut in aditu freti circa Scyllam naves concurrerent, Pompeianæ agiliores & melius inſtructæ ſociis navalibus, Romanæ graviores & majores, eôque impeditiores. Huc accedebat ſolita ejus freti fluctuatio, reciprocantibus undis, & aſſuetos minus quàm alteros turbantibus. nam Salvidieni milites nec in veſtigio firmiter hærere, ut in re inſolita, nec remis uti poterant, nec clavos moderari pro arbitrio: qua re turbati ſub veſperam demum ſigno audito ſe receperunt priores, mox & Pompeius receptui cecinit. Navium amiſſarum u-

Salvidienus ab Octavio contra Sex. Pompeium miſſus.

Navale prœlium.

trique

trique par fuit numerus: laceras ac fatiſcentes Salvidienus reſarcit, ſubductas in portum freto
Balarus portus. proximum, nomine Balarum.

Rhegini. Vibonenſes. Cæſar verò ſuperveniens ipſe Rheginis ac Vibonenſibus fidem dedit ſanctiſſimam fore ut eximerentur è numero deſtinatarum in victoriæ præmium: hos enim maximè timebat ut freto vicinos. Accitus autem trepidis nuntiis Antonii, navigavit ad eum Brudiſium, relicta ad ſiniſtram Sicilia, quam, cum Pompeio, in aliud tempus diſtulerat.

639

Murcus. Cujus adventum Murcus ubi didicit, ne circumveniretur Antonianis cum Cæſarianis ſe conjungentibus, paulum à Brundiſio digreſſus, in tranſitu obſervabat onerarias quæ exercitum ex eo littore tranſportabant in Macedoniam: quæ deducebantur quidem à triremibus, ſed multo magis à ventis proſperis ad ſecurum curſum adjutæ ſunt, ut ſupervacuum fuerit deducentium officium. Murcus fruſtratum ſe dolens, nihilominus conatus eſt in reditu intercipere vacuas: illæ verò & tunc & rurſum oneratæ alio milite, plenis velis evaſerunt, donec univerſus exercitus cum Cæſare Antonióque tranſvectus eſt. Murcus, quamvis fortunam iratam ſibi putaret, nihilominus expectabat dum commeatus, aut apparatus, aut tirones recens conſcripti trajicerent, infeſtans quantùm poterat. Id

Domitius Ænobarbus. agenti Domitius Ænobarbus ut commodiſſimus à Caſſianis cum navibus aliis quinquaginta, &

ἑκατέρων ἴσαι διεφθάρατο, καὶ λοιπὰς λελωβημένας τε καὶ πεπονημένας ὁ Σαλουϊδιηνὸς ἐπεσκεύαζ ὑποχωρήσας ἐς λιμένα περὶ τὸν πορθμὸν Βαλαρόν.

Ὁ δὲ Καῖσαρ ἐπελθὼν, Ῥηγίνοις μὲν καὶ Ἱππωνεῦσι μεγάλας στὰς αὐτὸς ἔδωκεν ἀναλυτῆν αὐ ἐκ τῶν ἐπινικίων· ἐδεδίει γὰρ ὄντας πὶ τοῦ πορθμοῦ μάλιστα. καλούμενος δ' αὐτὸν Ἀντωνίου κατὰ σπουδὴν, διέπλει πρὸς αὐτὸν ἐς Βρεντέσιον, ἐν ἀριστερᾷ ἔχων Σικελίαν, Πομπήιον, καὶ Σικελι εν περθέμενος ἐν τῷ τότε. Μοῦρκος δὲ ἐπιόντος τοῦ Καίσαρος, ἵνα ἐν μέσῳ γένηται Ἀντωνίου τε καὶ Καίσαρος, μικρὸν ἀναχωρήσας Βρεντεσίου, τὰς ὁλκάδας ἐφύλασσεν ἐν τῷ πόρῳ τὸν στρατὸν ἐς Μακεδονίαν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου διαφερούσας· αἱ δὲ προεπέμποντο ὑπὸ τριηρῶν, πνεύματος δὲ πολλοῦ κατὰ θεὸν οἰκείου γενομένου, διέπλευσαν ἀδεῶς, οὐδὲν τῶν προπομπῶν δεηθεῖσαι, καὶ ὁ Μοῦρκος χθόμενος, ὅμως ἐφήδρευσεν ἐπανιούσαις κεναῖς· αἱ δὲ καὶ τότε αὖθις ἕτερον στρατὸν ἄγουσαι, διέπλεον ἱστίοις στρογγύλοις, μέχρι πᾶς ὁ στρατὸς καὶ ἐπ' αὐτῷ Καῖσαρ τε καὶ Ἀντώνιος διέπλευσαν· καὶ Μοῦρκος ὑπό του δαιμονίου βεβλάφθαι νομίζων, ὑπέμενεν ὅμως τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας αὐτοῖς διαπλέουσας παρασκευάς, ἢ τροφὰς, ἢ ἐπιλεγόμενον στρατὸν, βλάπτων ὅσα δύναιτο· καὶ αὐτῷ Δομίτιος Ἀηνόβαρβος ὑπὸ τῶν ἀμφὶ τὸν Κάσσιον, ἐς τὸ αὐτὸ ἔργον ὡς χρησιμώτατον δὴ, μετὰ νεῶν ἄλλων πεν-

τήκοντα

...ντα καὶ τέλους ἑτέρου καὶ πεζο-
...ς ἔφθη· ὡς γὰρ οὐκ ἔχουσι τοῖς
...μφὶ τὸν Καίσαρα τροφὰς διαψι-
...λ ἑτέρωθεν, ἐδόκει τὰ ἐκ τῆς Ἰ-
...ταλίας διακλείσειν· οἱ μὲν δὴ ναυσὶ
...μακραῖς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα,
...ὑπηρετικαῖς πλέοσι, καὶ στρατῷ
...διαπλέοντα ἠνώχλουν. Κε-
...ος δὲ καὶ Νωρβανὸς, οὓς ὁ Καῖ-
καὶ Ἀντώνιος μετὰ ὀκτὼ τελῶν
...ακεδονίαν προεπεπόμφεσαν, ἐκ
...κεδονίας ἐχώρουν ἐπὶ Θρᾴκης τοῦ
...ν χιλίους καὶ πεντακοσίους στα-
...ς, μέχρι πόλιν ὑπερβάντες
...ίππους, τὰ στενὰ τὰ Τορπιδῶν
...αλαπαίων τῆς Ῥασκουπόλιδος
...ἀρχῆς, κατέλαβον, ᾗ μόνη
...εῖν ἐστιν ἐς τὴν Εὐρώπην ἐκ
Ἀσίας τὴν γνώριμον ὁδόν. καὶ
τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον ἐς Ση-
...ξ Ἀβύδου περῶσι πρῶτον
...εκρούετο. Ῥασκούπολις δὲ καὶ Ῥά-
...ἦσαν ἀδελφοὶ Θρᾳκίου βα-
...κοῦ, μιᾶς ἄρχοντε χώρας, ὁ-
...τῇ γνώμῃ περὶ τῆς συμμαχίας
...ἐρῶντο, καὶ Ῥάσκος μὲν τοῖς
...ὶ τὸν Ἀντώνιον συνεμάχει, Ῥα-
...πολις δὲ τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον,
...χιλίους ἱππέας ἔχων ἑκάτερος
...μάχει. πυνθανομένοις δὲ τοῖς
...ὶ τὸν Κάσσιον περὶ τῶν ὁδῶν ὁ
...ούπολις ἔφη, τὴν μὲν δι' Αἴ-
καὶ Μαρωνείας ἐπίτομόν τε καὶ
...ηθη καὶ λεωφόρον οὖσαν ἐπὶ τὰ
...απαίων στενὰ ἄγειν, κατεχόν-
δὲ αὐτὰ τῶν πολεμίων, ἀμή-
ἐς δίοδον εἶναι, τὴν δὲ πε-
...ον τριπλασίονά τε καὶ χαλεπήν
τοὺς δὲ πολεμίους ὑπολα-
...ς, οὐκ ἐς κώλυσιν ὁδῶν μὲν

legione una, ſagittariorúmque præſidio miſſus eſt: nam quoniam commeatus Cæſarianis aliunde non admodum præbebantur, placuit arcere quominus ſubveherentur ex Italia. Dum hi longis centum quinquaginta navibus & minoribus pluribus, juſtóque exercitu trajectum eum infeſtant, Ceditius & Norbanus, quos Cæſar & Antonius cum octo legionibus in Macedoniam præmiſerant, inde per montana verſus Thraciam ſtadia mille quingenta emenſi ſunt, donec ultra urbem Philippos profecti, fauces Torpidorum & Salapæorum quæ in Raſcupolidis ditione ſunt, occuparunt: per quas ſolas ex Europa Aſiam petentibus notum iter patet: & hoc Caſſianis Abydenum fretum trajicientibus primum impedimentum objectum fuit. Is Raſcupolis & Raſcus fratres erant ex regio Thracum genere, unius ditionis principes, qui tum ſententiis de ſocietate variabant, quòd Raſcus Antonianas, Raſcupolis Caſſianas partes foveret, ſinguli cum ter millenis equitibus. Cæterùm Caſſianis de ratione viarum percontantibus, Raſcupolis ait, Eam quæ per Ænum ac Maroniam fert, compendiariam, publicam, & conſuetam eſſe petentibus fauces Salapæorum, tunc ab hoſte occupatas & proinde impervias, circuitum verò triplum eſſe, eúmque difficilem. Illi rati hoſtes non tam gere ut ſibi præcludantur itinera, quàm ut ipſis in Thracia

Ceditius. Norbanus.

Fauces Torpidorum & Salapæorum.

Raſcupolis & Raſcus fratres.

640

paratior ſit copia commeatus quàm in Macedonia, verſus Ænum & Maroniam moverunt, atque inde petierunt Lyſimachiam & Cardiam, quæ urbes cervicem Cherſoneſi velut portæ occupant: inde altero die pervenerunt ad Melanem ſinum, ubi percenſentibus copias compertum eſt præſtò eſſe legiones undeviginti, Caſſianas novem, Bruti verò octo, nullam integram, ſed quibus duæ ſupplementi vice accederent, ita ut in univerſum eſſent circiter octoginta ſcutatorum millia. Equitum verò Brutus habebat Gallorum Luſitanorúmque quatuor millia, Thracum Illyriorúmque, Parthienorum Theſſalorúmque duo millia: Caſſius Hiſpanorum & Gallorum duo millia, ſagittariorum equeſtrium ex Arabia, Media, Parthia, quatuor millia. Sequebantur & ſocii reges ac tetrarchæ ex Gallogræcia, præter pedeſtres alias copias ducentes equitum quinque millia. Hic fuit numerus Caſſianorum ad ſinum Melanem, & his in prælio ſunt uſi: reliqui aliis diſtenti fuere negotiis. Luſtrato deinde ex more exercitu, promiſſum donativum militibus, quibus debebatur repræſentatum eſt: quandoquidem abundè curatum fuerat ut pecuniæ ſuppeterent: & opus erat favorem largitionibus quærere, præſertim veteranorum qui plerique militarant ſub Cæſare, ne ad conſpectum aut nomen junioris Cæſaris mutarentur eorum animi: qua de re viſum eſt eos pro concione alloqu

Bruti & Caſſii copiæ.

αὐτοῖς ἀπαντᾶν, τροφῶν δὲ ἀλλ
ἐς Θρᾴκην ἀντὶ Μακεδονίας ὑπ
ϐλῶσαι. ἐϐάδιζον οὖν ἐπὶ Αἴνου καὶ
Μαρωνείας, ὅθεν ἐπὶ Λυσιμαχ
τε καὶ Καρδίας, αἳ τὸν ἰσθμὸν
Θρᾳκίου χερρονήσου διαλαμβάνου-
σιν ὥσπερ πύλαι, μετὰ δὲ ἄλλην
ἡμέραν, ἐς τὸν Μέλανα κόλπον
κοντο. καὶ τὸν στρατὸν ἐξετάζουσιν
τοῖς ἐγένοντο πάντες ὁπλιτῶν
νεακαίδεκα τέλη, Βρούτου μὲν ὀ
Κασσίου δὲ ἐννέα, ἐντελὲς οὐδὲν,
ἐς δύο που τέλη μάλιστα ἀναπλη-
ρούμενα, ὡς γίγνεσθαι μυριάδα
ὁπλιτῶν ἀμφὶ τὰς ὀκτώ. ἱππεῖ
ἦσαν, Βρούτῳ μὲν Κελτοὶ καὶ Λ
τανοὶ, τετρακισχίλιοι, καὶ Θρᾷ
καὶ Ἰλλυριοὶ, Παρθυαῖοι καὶ Θ
σαλοὶ δισχίλιοι, Κασσίῳ δὲ Ἴβ
τε καὶ Κελτοὶ δισχίλιοι, καὶ ἱππ
τοξόται Ἄρραβές τε καὶ Μῆδοι καὶ Π
θυαῖοι τετρακισχίλιοι· σύμμαχ
εἵποντο βασιλεῖς καὶ τετράρχαι
λατῶν τῶν ἐν Ἀσίᾳ, πεζὸν τε
γοντες πολὺν ἄλλον, καὶ ἱππ
ὑπὲρ πεντακισχιλίους· τοσήδε μὲν σ
τιὰ τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον ἐπὶ
Μέλανος κόλπου διεκρίθη, καὶ
σὺν ἤδε ἐχώρουν ἐπὶ τὸ ἔργον,
λοιπὴν ἔχοντες ἐπὶ τῶν ἀλλαχ
χρειῶν· καθήραντες δὲ αὐτὴν
νομιζομένοις, ἀνεπλήρουν τὰς
τῶν ἐπηγγελμένων τισὶν ὀφειλομ
ἔτι δωρεὰς πολλῆς μὲν εὐπορουσι
χρημάτων πεφροντικότες, οἰκειο
νοι δὲ ταῖς δόσεσιν αὐτοὺς, Γ
μάλιστα Καίσαρι τοὺς πλέονας
στρατευσαμένους, μή τις εἰς τὴν
ἡ ὁμωνυμία τοῦ νέου Καίσαρος
τεῖσδε ἐλθόντος καὶ αὖθις,

του χάριν καὶ δημηγορήσειν. βῆ-
ά τε οὖν ἐπήχθη μέγα, καὶ οἱ
ατηγοὶ μετὰ τῶν ἀπὸ τῆς βουλῆς μό-
ν ἐς αὐτὸ ἀναβάντες, ὁ δὲ στρα-
ς αὐτῶν ὅτε ἴδιος καὶ συμμαχι-
ς κάτω περιστάντες, ἥδοντο εὐθὺς
ἰ τῇ ὄψει τοῦ πλήθους ἀλλήλων
ἑτέροι, ἰσχυροτάτη σφίσι φανεῖ-
, καὶ θάρσος ἦν ἀμφοτέροις αὐ-
ῶν καὶ ἐλπὶς ἰσχυρὰ τοσῶνδε στρα-
ευουσιν· αὐτά τε πρῶτα πάντων
δὲ τοῖς στρατηγοῖς τὸν στρατὸν ἐς
ην συνῆγε· τίκτουσι γὰρ εὔνοιαν
ρίδες κοιναί· θορύβου δὲ ὡς ἐν
τούτοις ὄντος, οἵ τε κήρυκες καὶ
σαλπιγκταὶ σιωπὴν ἐποίουν, καὶ
ρεμήσης ποτὲ ὁ Κάσσιος (πρεσβύ-
γὰρ ἡλικίᾳ) προελθὼν μικρὸν
τῆς τάξεως ἐς τὸ μέσον, ἔλε-
ῶδε,

, Ο ΜΕΝ ἀγὼν πρῶτον ὑ-
μᾶς, ὦ συστρατιῶται, κοινὸς ὤν,
ς πίστιν ἀλλήλοις συνάγει· συν-
ἐπτα δὲ καὶ ὅσα ὑμῖν ὑποσχόμενοι
πάντα ἔδομεν, ὃ μεγίστη πίστις
ἐστὶ καὶ περὶ ὧν ἐς τὸ μέλλον ὑπο-
σχνούμεθα· αἱ δὲ ἐλπίδες εἰσὶν
ἐν τῇ ἀρετῇ ὑμῶν τε τῶν στρα-
τευομένων καὶ ἡμῶν, οὓς ἐπὶ τοῦ
βήματος τοῦδε ὁρᾶτε, τοσούσ-
δε καὶ τοιούσδε ἄνδρας ἀπὸ τῆς βου-
λῆς· ἔστι καὶ πλῆθος παρα-
σκευῆς, ὅσον ἴστε, σίτου τε καὶ

mòxque ſuggeſtum in tribunalis ſpeciem extructum eſt: quod poſtquam imperatores conſcenderunt cum ſolis ſenatoribus, & copiæ tum propriæ, tum auxiliares inferiore loco circumſtiterunt, lætiſſimus utriſque fuit conſpectus mutuus, quòd videretur nihil firmius aut validius: imperatores etiam audacia ſubiit & ſpes concepta ex amplitudine exercitus: quæ prima fuit fiducia: ſolet enim ſpes communis conciliare homines. Quúmque magnus eſſet ut in tanta multitudine ſtrepitus, per præcones & tubicines indictum eſt ſilentium: &ubi tandem conſiluerunt, Caſſius (nam erat natu grandior) paululum extra ordinem progreſſus, ſic exorſus eſt; Bruti ac Caſſii ſpes inanes.

COMMUNE periculum, commilitones, primus nobis ad mutuam fidem gradus eſt: conciliant nos & præſtita quæ polliciti fueramus, quod certiſſimum fidei ſignum eſt ad hęc quæcunque promittimus in poſterum. Spes autem tota in veſtra virtute ſita eſt, in nobis quos in hoc ſuggeſto videtis tot ac tales viros ſenatorios. Adeſt & apparatus (ut ſcitis) plurimus, commeatus, arma, pecu- Caſſii oratio ad exercitum.

ὃ μεγίστη πίστις ἐστὶ καὶ περὶ ὧν ἐς τὸ μέλλον ὑπισχνούμεθα] Pro his, ha- Gelenius (ut vides) *quod certiſſimum fidei ſignum eſt: ad hæc quæcunque mittimus in poſterum.* Sed vix credo illum poſt hæc verba *ſignum eſt* inter- xiſſe: quum hæc interpunctio ex bona interpretatione faciat malam. In- igit enim Caſſius, quòd præſtita ſint quæ antea promiſſa fuerant, id fidem um quæ nunc promittuntur facere debere. P. Candidus ita, *Quæ res jorem inſuper fidem adjicit ut in futurum vobis promiſſa tribuamus. Sed dicen- n potius erat, Quæ res majorem inſ. fidem facit de iis quæ in futurum promit- us accipiendis.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

pecuniæ, claſſes, auxilia tum è regnis tum è provinciis. Itaque quorſum attinet verbis hortari ad alacritatem & concordiam, quos & apparatus & res conſociatæ conciliant? Quod autem ad calumnias duorum inimicorum attinet, intelligitis eas exactiſſimè, & ideo nobis promptam navatis operam: viſum eſt tamen etiam nunc eam cauſam attingere, quo magis appareat honeſtiſſimum ac juſtiſſimum hoc noſtrum gerendi belli propoſitum. Nos enim Cæſarem bella gerentem noſtris veſtriſque armis & noſtro ductu multum eveximus: & conſtantes in ejus amicitia fuimus, ne quis putet eum à nobis ſublatum ob inimicitiam. Ubi verò pax rediit, accuſandus veniebat, non à nobis qui honoribus fruebamur tum quoque, ſed à legibus & republica, quum jam nec leges, nec ſenatusconſulta, nec plebiſcita
642 vigerent: quæ omnia majores noſtri formaverant, quum fugatis regibus jurejurando & devotionibus ſe obſtrinxerunt, ne unquam poſthac ferrent regiam

,, ὅπλων, καὶ χρημάτων, καὶ νη-
,, καὶ συμμάχων, κατά τε ἔθνη
,, βασιλέας· ὥστε τί χρὴ τῷ-
,, γῳ παρακαλεῖν ἐς προθυμ-
,, τε καὶ ὁμόνοιαν, οὓς ἥ τε π-
,, ρασκευὴ καὶ τὰ ἔργα κοινὰ ὁ-
,, συνάγει; περὶ δὲ ὧν διαβάλλ-
,, σιν ἡμᾶς δύο ἄνδρες ἐχθροὶ,
,, μὲν αὐτὰ ἀκριβέστατα, καὶ
,, αὐτὸ συστρατεύεσθε ἡμῖν ἑτοίμ-
,, δοκεῖ δὲ καὶ νῦν ἐπεξελθεῖν ἐπὶ
,, αἰτίαν, ἣ μάλιστα ἐπιδείκ-
,, τοῦ πολέμου κάλλιστόν τε ὑπο-
,, μὲν καὶ δικαιοτάτην τὴν προ-
,, σιν. ἡμεῖς γὰρ Καίσαρα, ἐ-
,, τοῖς πολέμοις συστρατευόμενοι
,, αὐτῷ μεθ' ὑμῶν καὶ στρατηγ-
,, τες, ἐπὶ μέγα ἤραμεν, καὶ φ-
,, διετελοῦμεν ὄντες, ὡς μὴ δο-
,, αὐτὸν δι' ἔχθραν ὑφ' ἡμῶν ἐ-
,, βεβουλεῦσθαι· τὰ δὲ εἰς τὴν ε-
,, νην ἐπίμεμπτος ἦν οὐχ ἡ-
,, τοῖς φίλοις, ἐπεὶ κἂν τοῦ
,, προετιμώμεθα, ἀλλὰ τοῖς
,, μοις καὶ τῷ κόσμῳ τῆς πολιτε-
,, ὧν οὐδεὶς νόμος, οὔτε ἀριστοκ-
,, τικὸς κύριος οὔτε δημοτικὸς
,, ἦν· ἅπερ ἅπαντα οἱ πατέρες
,, μῶν ἥρμοσαν, ὅτε τοὺς βασιλ-
,, ἐκβάλλοντες ἐπώμοσαν καὶ ἐπη-
,, σαντο οὐκ ἀνέξεσθαι βασιλέων
,,

Ἡμεῖς γὰρ Καίσαρα, ἐν μὲν τοῖς πολέμοις συστρατευόμενοί τε αὐτῷ μεθ' ὑμῶν καὶ στρατηγοῦντες, ἐπὶ μέγα ἤραμεν.] Cur non συστρατηγοῦντες, ut στρατευόμενοι, legendum eſſe dicemus? Quem tamen errorem interpres animadvertit quippe qui reddidit, *bella gerentem noſtro ductu.* Sed nec mihi placet, *noſtris veſtriſque armis.* quum enim ſcriptum ſit συστρατευόμ dicendum fuiſſe videtur, (utendo illa interpretationis forma) *non ſolum ſed noſtris etiam veſtriſque armis.*

Ὡς μὴ δοκεῖν αὐτὸν δι' ἔχθραν ὑφ' ἡμῶν ἐπιβεβουλεῦσθαι.] Parenth notis includenda hæc ſunt aut ſaltem non ſecus intelligenda quàm ſi iis elusa eſſent. Neque verò Latina quæ his reſpondent verba eaſdem notas n admittunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

…τὸ μέλλον ἑτέρων· ᾧ τινι ὅρκῳ …βοηθοῦντες οἱ τῶν ὀμωμοκότων …κγονοι, καὶ τὰς ἀρὰς ἀπερύκοντες ἀφ' ἑαυτῶν, οὐχ' ὑπέμειναν …ς πολὺ περιιδεῖν ἕνα ἄνδρα, (εἰ καὶ φίλος ἦν ἡμῖν καὶ χρήσιμος) …τά τε κοινὰ χρήματα καὶ στρατόπεδα καὶ χειροτονίας ἀρχῶν ἀπὸ τοῦ δήμου, καὶ ἡγεμονίας ἐθνῶν ἀπὸ τῆς βουλῆς ἐς ἑαυτὸν περιφέροντα, καὶ νόμους ἀντὶ τῶν νόμων, καὶ …ύριον ἀντὶ τοῦ δήμου, καὶ αὐτο…ράτορα ἀντὶ τῆς βουλῆς γιγνόμενον ἐς ἅπαντα· ὧν ἴσως ὑμεῖς οὐκ …ἀκριβῶς ᾐσθάνεσθε, ἀλλὰ μόνην αὐτοῦ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις …ρετὴν ἑωρᾶτε· νῦν δὲ ῥᾳδίως …τε ἂν καὶ ἐκ μόνου τοῦ περὶ ὑμᾶς …έργους καταμάθοιτε. ὁ γὰρ δῆ…μος ὑμεῖς, ἐν μὲν τοῖς πολέμοις …ὑπακούετε ἐς πάντα ὡς κυρίοις τοῖς στρατηγοῖς, τὸ δὲ κῦρος τό…δε ἐν τοῖς εἰρηνικοῖς ἐφ ἡμῖν ἀντιλαμβάνετε αὐτοί, προβουλευούσης μὲν τῆς βουλῆς, ἵνα μὴ

potentiam. Id jusjurandum ne violaretur, nos eorum poſteri vetuimus, & diras à nobis ipſis aberuncavimus: non diſſimulando diutius ut penes unicum virum, quamvis nobis amicum & commodum, eſſent pecuniæ publicæ atque exercitus: ut magiſtratus & provinciæ non à S. P. Q. R. ſed ab illo peterentur & acciperentur, mutatis legibus, omni autoritate populi in dominum, omni poteſtate ſenatus in imperatorem tranſlata. Ea vos fortaſſe non ſatis perſenſiſtis, qui ſolam ejus virtutem bellicam mirabamini: nunc verò facilè vel ex iis quæ ad vos propriè pertinent, intelligetis. Vos enim eſtis populus, in bello parentes legitimis ducibus: in pace verò veſtrum eſt jus ſuffragiorum: ſenatus ideo præconſultat, quominus

…αὶ νόμους ἀντὶ τῶν νόμων, καὶ κύριον ἀντὶ τοῦ δήμου.] Videtur deeſſe par…ρium poſt hæc verba, καὶ νόμους ἀντὶ τῶν νόμων. Quid ſi autem id eſſe …ίμδρον dicamus? Gelenius contentus his fuit, *mutatis legibus*, pro loci …us interpretatione. At P. Candidus meæ conjecturæ adverſari non vide…, quum vertit, *& legiſlatorem pro legibus profiteretur*. Nam ὁ νόμους τι…θεὶς eſt legiſlator: qui una alioqui compoſita voce νομοθέτης appella… Totum autem locum ita reddit, *Qui publicas pecunias, qui exercitus* (ita …m ſcripſiſſe illum puto, non exercitum) *qui magiſtratuum creationes à po…, principatus gentium à ſenatu ad ſe transferret: & ſe legiſlatorem pro legi…, dominum pro populo, imperatorem ſenatus vice in omnibus profiteretur.* At …len. in eo peccat circa loci hujus interpretationem, quod dicens, ut ma…ratus & provinciæ non à S. P. Q. R. ſed ab illo peterentur & acciperen…, miſcet quæ ab ipſo Appiano ſeparantur, quum ſeorſum eorum quæ à …pulo, ſeorſum eorum quæ à ſenatu ad ſe transferret Cæſar, mentionem …it.

Τὸ δὲ κῦρος τόδε ἐν τοῖς εἰρηνικοῖς ἐφ' ἡμῖν ἀντιλαμβάνετε αὐτοί.] Hæc …rba, ita Gel. vertit, *in pace verò veſtrum eſt jus ſuffragiorum*. Niſi potius …endum eſt, eum illarum vocum Græcarum loco, his Latinis, ad expli…ionem, uſum eſſe: quum alioqui hæc illis haud reſpondeant. At reſpon…bunt iſta, *ſed hanc (vel talem) adverſus nos autoritatem tempore pacis viciſ… accipitis.*

minus vos fallamini: veſtris comitiis, ſive tributis, ſive centuriatis, creantur coſſ. tribuniplebis, prætores: veſtra ſunt judicia: à vobis præmium aut pœnam expectamus, quotquot magiſtratum rectè aut ſecus gerimus. Atque ita dum vos cives rependitis pro ſuo cuique merito, imperium noſtrum ad ſummam felicitatem pervenit, dum honores dignis confertis, illi contra honorum vobis referunt gratiam. Pro hac veſtra poteſtate Scipionem feciſtis conſulem, quem Africanum cognominaſtis in virtutis teſtimonium: & tribunos plebis creaſtis annuos veſtro arbitratu, qui ſi ita veſtra utilitas poſtularet, nobis intercederent. Et quid opus eſt enumerare quæ ipſi ſcitis? ex quo autem Cæſar potentiam arripuit, nullum magiſtratum, non prætorem, non coſſ. non tribun[os] plebis creaſtis veſtris ſuffragiis, nullius virtuti tuliſtis teſtim[onium]

Pop. Romani poteſtas.

,, σφαλείητε, κρίνοντες δ' αὐ
,, καὶ ψηφιζόμενοι κατὰ φυλὰς ἢ
,, χους, καὶ ἀποφαίνοντες ὑπάτους
,, τε καὶ δημάρχους καὶ στρατηγ
,, ἐπὶ δὲ ταῖς χειροτονίαις καὶ τὰ
,, μέγιστα δικάζετε, κολάζοντες ἢ
,, τιμῶντες, ὅτε κολάσεως ἢ τι
,, ἀξίως ἄρξαιμεν ὑμῶν· ἡ δὲ
,, τίδοσις ἥδε τήντε ἡγεμονίαν
,, πολίταις, ἐς εὐδαιμονίαν ἀ
,, ὑπερήγαγε, καὶ τοὺς ἀξίους
,, μῆσαι, καὶ οἱ τετιμημένοι χα
,, εἶχον ὑμῖν· ἀπὸ ταύτης τῆς ἐ
,, σίας ὕπατον ἐποιήσασθε Σκιπ-
,, να, ὅτε αὐτῷ περὶ Λιβύῃ
,, μαρτυρήσατε, καὶ δημάρχου-
,, ποιήσατε ἀνὰ ἔτος ἕκαστον,
,, ἐβούλεσθε διοισομένους ὑμῖν ὑπ
,, ὑμῶν εἰ δέοι· καὶ τί με δεῖ κατα-
,, λέγειν τὰ πολλὰ ὅσα ἴστε, ἀλλ
,, ἀφ' οὗ Καῖσαρ ἐδυνάστευσεν,
,, ἀρχὴν τινα, οὐ στρατηγὸν,
,, ὕπατον, οὐ δήμαρχον ἐχειρο-
,, τονήσατε ἔτι, οὐκ ἐμαρτυρήσα
,, οὐδ

Ὅτε κολάσεως ἢ τιμῆς ἀξίως ἄρξαιμεν ὑμῶν.] Pro his verbis, habet G[e]len. *quotquot magiſtratum rectè aut ſecus gerimus:* ſed quemadmodum in Gr[æ]cis, iſta κολάσεως ἢ τιμῆς ἀξίως reſpondent illis, κολάζοντες ἢ τιμῶντες, debuit ejus interpretatio habere quæ eodem modo ſibi reſponderent. Vi[de]tur autem hæc noſtra quod illi deeſt, ita eſſe datura, (verùm ab ipſo ord[ia]tur hujus ſententiæ principio) *Adverſus autem creationes magiſtratuum ma[xi]mum judicium exercetis, ſive puniendo ſive honore afficiendo, quum in magiſtr[atu] ita nos gerimus erga vos ut digni ſimus qui pœna vel qui honore afficiamur.* hæc quæ ſequitur ἀντίδοσις non reſpicit (ut putarunt interpretes) ad ea q[uæ] proximè præcedunt, ſed ad ea quæ dixit illos pacis tempore ἀντιλαμβάν[ειν] ut enim quis poſſit ἀντιλαμβάνειν, oportet illi ἀποδιδόναι.

Ὅτε αὐτῷ περὶ Λιβύῃ ἐμαρτυρήσατε, καὶ δημάρχους ἐποιήσατε ἀνὰ ἔ[τος] ἕκαστον.] Dubitari poſſit an hæc μαρτύρησις ad illud cognomen, cum Gel[e]nio, reſtringenda ſit, an potius debeat latius extendi: ſicut & paulo p[oſt] extenditur, ubi dicitur, οὐκ ἐμαρτυρήσατε οὐδενί. Ego certè à Gelenio p[o]tius diſſentio hîc, quàm illi aſſentior.

Οὓς ἐβούλεσθε διοισομένους ὑμῖν ὑπὲρ ὑμῶν εἰ δέοι.] Scribe, οὓς ἐβούλεσθ[ε] διοισομένους ἡμῖν (non ὑμῖν) ὑπὲρ ὑμῶν, εἰ δέοι.

Ἀμνησί

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

δενὶ, οὐκ ἀμοιβὴν ἔχετε δου- αι μαρτυροῦντες. ἐν κεφαλαίῳ δὲ εἰπεῖν, οὐδεὶς ὑμῖν χάριν ὤφειλεν οὐκ ἀρχῆς, οὐχ ἡγεμονίας, οὐκ εὐθυνῶν, οὐ δίκης· ὃ δὲ οἴκτιστον ἁπάντων ἐγίνετο, οὐδ᾽ αὐτοῖς ἐδυνήθητε ἐπικουρῆσαι τοῖς δημάρχοις ὑμῶν ὑβριζομένοις, ἣν τινα ἀΐδιον ὑμῶν αὐτῶν ἀρχὴν ἐστήσασθε εἶναι, καὶ ἱερὰν καὶ ἄσυλον ἀπεφήνατε. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀσύλους εἴδετε τὴν ἀρχὴν τὴν ἄσυλον καὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν ἱερὰν εἰς ὕβριν ἀφαιρουμένους ἀκρίτους ἀπὸ μόνου προστάγματος, ὅτι ἔδοξαν ὑπὲρ ὑμῶν χαλεπῆναι τοῖς καὶ βασιλέα αὐτὸν ἐθέλουσι προσαγορεῦσαι· καὶ μάλιστα ἐπαχθῶς ἤνεγκεν ἡ βουλὴ δι᾽ ὑμᾶς. ὑμετέρα γὰρ καὶ οὐ τῆς βουλῆς ἐστιν ἡ τῶν δημάρχων ἀρχή, ἐπιμέμψασθαι δὲ σαφῶς οὐ δυνάμενοι τὸν ἄνδρα, οὐδ᾽ ἐς κρίσιν ἐπαγαγεῖν διὰ ἰσχὺν στρατοπέδων, ἃ καὶ αὐτὰ τέως ὄντα τῆς πόλεως, ἑαυτοῦ ἐπεποίητο ἴδια, τὸν ἔτι λοιπὸν τρόπον ἀμύνασθαι τὴν τυραννίδα ἐπενόησαν, ἐς τὸ σῶμα ἐπιβουλεύσαντες. ἔδει δὲ τὴν μὲν γνώμην γενέσθαι τῶν ἀρίστων, τὸ δὲ ἔργον, ὀλίγων. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο, αὐτίκα ἡ βουλὴ τὴν κοινὴν γνώμην ἐξέφηνε, σαφῶς μὲν, ὅτε καὶ γέρα τυραννοκτονικὰ ἐψηφίζοντο εἶναι. ἐπισχόντος δὲ αὐτοὺς Ἀντωνίου, καθ᾽ ὑπόκρισιν ἀταραξίας, καὶ οὐδ᾽ ἡμῶν ἀξιούντων διὰ γέρα τῇ πόλει μᾶλλον, ἢ δι᾽ αὐτὴν τὴν πατρίδα βοηθεῖν, τοῦδε μὲν ἀπέσχοντο, οὐκ ἐθέλοντες ἐφυβρίζειν τῷ Καίσαρι, ἀλλὰ μό-

nium, nec eam potuiſtis præmio
teſtatam reddere. In ſumma, ne-
mo vobis pro accepto magiſtra-
tu præfecturáve, nemo pro judi-
cio ſententiáque factus eſt debi-
tor. Et quod omnium fuit mi-
ſerrimum, ne à tribunis plebis
quidem injuriam arcere potui-
ſtis, qui veſter proprius magi- 643
ſtratus eſt, veſtro decreto ſacro-
ſanctus: ſed hos quoque quo-
rum poteſtas aliis ſolebat eſſe re-
fugio, vidiſtis ſacro magiſtratu
cum ſacra veſte ſpoliari per in-
juriam, indemnatos & ad ſolum
mandatum unius: quia veſtram
vicem dolentes viſi ſunt obſtare
quibusdam regem illum appel-
lare volentibus, quod & ſena-
tus propter vos tulit ægerrime:
tribunatus enim non illorum ſed
veſter magiſtratus eſt. Sed quum
non poſſent accuſare hominem
& judicio ſiſtere propter exer-
citus quos habebat, & ipſos ad
ſe traductos à republica, quo
ſolo modo poterant, ſtatuerunt
arcere tyrannidem, in vitam e-
jus conſpiratione facta: ſic e-
nim opus erat ut res placeret o-
ptimo cuique, à paucis tamen
conficeretur. Id ubi factum eſt,
continuò ſenatus communem
ſententiam aperuit, tum maximè
quum & de præmiis tyrannicidis
decernendis agebatur: ſed cohi-
bente Antonio, cavendi tumul-
tus (ut videri volebat) gratia,
quum nos quoque nullum ho-
neſtius præmium duceremus
quàm utilitatem patriæ, non
placuit ignominia notari Cæſa-

rem, libertate contentis: tantùm oblivio præteritorum decreta eſt, & decreto diſertè additum, eam cædem non eſſe obnoxiam judicio. Nec multo pòſt Antonio plebem contra nos exaſperante concionibus, ſenatus & provincias maximas & exercitus nobis dedit: juſſitque ut quicquid terrarum à mari Ionio patet uſque Syriam, noſtra imperata obſervaret: utrùm ut tanquam ſceleratos punirent, & tanquam homicidas ſacrata purpura virgiſque inſignirent ac ſecuribus? qua de cauſa & Pompeium juvenem, quamvis ejus conſpirationis expertem, tantùm quia Magni, qui primus arma pro repub. ſumpſerat, eſſet filius, & quia paululum tyrannidi obſtabat, latitans in Hiſpania, revocarunt ab exilio: decretúmque eſt ei paternorum bonorum pretium ex ærario, & maris imperium inſuper, ne ſine magiſtratu eſſet fautor reipublicæ. Et quod amplius ſignum voluntatis

,, νης τῆς τυραννίδος ἀπηλλάχ-
,, ἀμνηστίαν δὲ ἁπάντων ἐψη-
,, φίσαντο εἶναι, καὶ σαφέστερον,
,, φόνου μὴ εἶναι δίκας· καὶ μετ-
,, χρὸν Ἀντωνίου τὸ πλῆθος
,, ἡμῖν δημοκοπήσαντος, ἡ β-
,, λὴ καὶ ἀρχὰς ἐθνῶν τῶν μεγίστω-
,, ἡγεμονίας ἔδοσαν ἡμῖν, καὶ
,, ἀπέφηναν ἡγεῖσθαι ἁπάσης
,, τοῦ Ἰωνίου μέχρι Συρίας.
,, τερον ὡς ἐναγεῖς κολάζοντες,
,, ὡς ἀνδροφόνους πορφύρᾳ τε ἱ-
,, καὶ ῥάβδοις καὶ πελέκεσι πε-
,, κοσμοῦντες; ὁ λόγος καὶ Π-
,, πήιον τὸν νέον οὐδὲν μετὰ ἐς
,, τας συνειργασμένον, ὅτι δὲ μ-
,, Πομπηΐου Μάγνου τοῦ πρώτου
,, ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας ἀγωνισαμ-
,, νου παῖς, καὶ ὅτι μικρὰ τὴν
,, ραννίδα ἠνώχλει λανθάνων π-
,, Ἰβηρίαν, κατεκάλεσέ τε ἐκ
,, φυγῆς, καὶ τὸ τίμημα αὐτῷ
,, πατρῴων ἐκ τῶν κοινῶν ἐκέλ-
,, ἀποδοῦναι χρημάτων, καὶ θ-
,, λασσοκράτορα ἀπέφηναν· ἵ-
,, κἀκεῖνος ἀρχήν τινα ἔχοι δημ-
,, κρατικὸς ὤν. τί δὴ πλέον ἐργ-
,, ἔτι τῆς βουλῆς ἢ σύμβολον ἐπιζ-
,, τεῖτε

Ἀμνηστίαν δὲ ἁπάντων ἐψηφίσαντο εἶναι, καὶ σαφέστερον ἔτι, φόνου μὴ εἶναι δ-κας.] Videri poſſet ſcribendum τοῦ φόνου, quum non de quavis cæde, ſed de certa tantum, Cæſaris videlicet, agi videamus.

Πότερον ὡς ἐναγεῖς κολάζοντες, ἢ ὡς ἀνδροφόνους πορφύρᾳ τε ἱερᾷ καὶ ῥάβδοις καὶ πελέκεσι περικοσμοῦντες.] Quum antea ferri non poſſe vocem ἀνδροφόνους judicarem, (quæ enim eſſet inter ἐναγεῖς & ἀνδροφόνους antitheſis?) comperi P. Candidum mihi aſſentiri: quum ita hunc locum reddit, *Vtrúmne ut ſceleratos puniens, an ut tyrannicidas inſigni purpura faſcibuſque ac lictoribus adornans?* Nunc lectoris eſt videre an velit τυραννοκτόνους, an verò τυραννοφόνους malit legere. ut ego certè malo, quum propius ad alteram illam vocem ἀνδροφόνους accedat. Sed de hoc etiam moneo, Gelenium, non conſtituentem hîc antitheſin (de qua tamen minimè dubitandum puto) particulam disjunctivam mutare in copulativam, quum hoc modo locum iſtum interpretatur, *Vtrum, ut tanquam ſceleratos punirent, & tanquam homicidas ſacrata purpura virgiſque inſignirent?*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

τεῖτε, τοῦ κατὰ γνώμην αὐτῆς πάντα πεπρᾶχθαι, πλὴν ἢ λόγῳ μόνον ὑμῖν ἔτι ὁμολογῆσαι. ὃ καὶ αὐτὸ πράξουσι καὶ ἐροῦσι, καὶ λέγοντες ἅμα ὑμᾶς ἀμείψονται μεγάλαις δωρεαῖς, ὅταν εἰπεῖν καὶ ἀμείψασθαι δύνωνται; νῦν μὲν γὰρ ὡς ἔχουσιν ἴστε, προγράφονται χωρὶς δίκης, καὶ τὰ ὄντα αὐτοῖς δημεύεται, καὶ κτείνονται χωρὶς καταδίκης ἐν οἰκίαις, ἐν στενωποῖς, ἐν ἱεροῖς, ὑπὸ στρατιωτῶν, ὑπὸ θεραπόντων, ὑπὸ ἐχθρῶν, ἐκ μυχῶν ἀνασπώμενοι, καὶ διωκόμενοι πανταχῆ τῶν νόμων τῶν ἐθελόντων φεύγειν ἑαυτῶν· ἐς δὲ τὴν ἀγορὰν ἐς ἣν οὐδενὸς πολεμίου κεφαλὴν, ἀλλὰ ὅπλα μόνα καὶ ἔμβολα νεῶν ἐφέρομεν, ὑπάτων ἄρτι καὶ στρατηγῶν καὶ δημάρχων καὶ ἀγορανόμων καὶ ἱππέων κεφαλαὶ πρόκεινται, καὶ γέρα τούτων ἐστὶ τῶν κακῶν ὡρισμένα. τοῦτο γὰρ ἐπανάστασίς τις ἐστὶ καὶ πάντων, ὅσα τέως ἦν ὕπουλα. καὶ ἀνδρολήψια αἰφνίδια, καὶ μύση ποικίλα γυναικῶν τε καὶ υἱῶν, καὶ ἀπελευθέρων καὶ οἰκετῶν· ἐς τοσοῦτον ἤδη καὶ τοὺς τρόπους ἡ πόλις ἐπιτέτριπται.

ſenatus approbatique hujus facinoris requiritis? niſi ut verbis etiam id profiteatur: & faciet, dicturus eadem quæ nos, ſimúlque referet vobis ampliſſima præmia, quum primùm integrum fuerit. Nunc enim in quo ſtatu res eorum ſint ſcitis: proſcribuntur indemnati, bona eorum publicantur, indicta cauſa occiduntur in domibus, in viis, in templis à militibus, à mancipiis, ab inimicis, è penitiſſimis latebris extrahuntur, perquiruntur ubique à perſecutoribus ne quis effugiat. In foro quò nunquam hoſtium capita, ſed arma tantùm & roſtra navium referebantur, conſularium, prætorum, tribunorum plebis, ædilium, equitum Romanorum capita propoſita ſpectantur, & horum maleficiorum repræſentantur præmia. commota ſunt enim omnia & eruperunt quæ prius ſuppurata latebant, dum repentè arripiuntur quilibet, exoriuntur varia uxorum & filiorum ſcelera, & libertorum ac mancipiorum, tanta etiam morum peſtis Urbem invaſit: atque horum omnium

Καὶ διωκόμενοι πανταχῆ τῶν νόμων τῶν ἐθελόντων φεύγειν ἑαυτῶν.] Non immerito quis hunc præſertim genitivum ſuſpectum habeat, τῶν νόμων. Ego primo aſpectu τῶν ὑπονόμων ſcriptum fuiſſe ſuſpicatus ſum præfixa præpoſitione ὑπὸ. nam μυχοὺς & ὑπονόμους non parum affinitatis inter ſe habere conſtat. Sed illis quæ ſequuntur vocabulis, τῶν ἐθελόντων φεύγειν ἑαυτῶν, quid faciemus? Me igitur hoc in loco hærere fateor. Gelenius hoc effugium invenit, *Perquiruntur ubique à perſecutoribus, ne quis effugiat.* ubi nullam νόμων, id eſt legum, mentionem fieri videmus. At P. Candidus earum mentionem facit, & ita quidem ut illum hanc agnoſcere lectionem ſit perſpicuum. Vertit enim ita locum iſtum, *Nec per ſe tuti locis omnibus, legibus etiam fugientes abire permittentibus.*

Τοῦτο γὰρ ἐπανάστασίς τις ἐστὶ καὶ πάντων.] Deeſt poſt voculam καὶ aliquod nomen, quod ea cum illa voce ἐπανάστασις connectebat.

644

omnium malorum antiſtites primarii ſunt ipſi triumviri, fratrum ſuorum & avunculorum & tutorum proſcriptores. Fertur olim Urbs noſtra capta à feris Barbarorum nationibus, nullorum tamen Galli abſcindebant capita, nec illudebant occiſis, nec invidebant latebras aut fugam hoſtibus: nec ipſi unquam in ullam bello captam urbem ita ſæviimus, aut alios ſæviſſe audivimus, ut nunc indigniſſimè tractatur Urbs non vulgaris, ſed rerum domina, ídque à magiſtratu creato ad conſtituendam & corrigendam rempublicam. Quid tale fecit Tarquinius? quem propter unam mulierem vim ab amatore paſſam noſtri majores regno expulerunt? & ob unum facinus non ſuſtinuerunt ſub regibus degere in poſterum? & poſtea nos, ô cives appellamur ſcelerati à triumviris, qui ſe ajunt ulciſci Cæſarem, quum proſcribant & eos qui nec in Urbe erant, quum ille occiſus eſt, quorum pleroſque hîc videtis, propter divitias, aut genus aut mentem reip. amantem proſcriptos.
645
Qua ratione & Pompeius nobiſcum proſcriptus eſt, qui nobis facinus patrantibus, erat in Hiſpania: ſed quia patre prognatus erat amante reipublicæ, à ſenatu revocatus & imperator toto mari factus, triumviris pro-

Urbs Roma ſub Gallis capta.

Tarquinius cur regno pulſus.

Triumvirorum nefaria ſcelera.

,, καὶ τῶνδε τοῖς πονηροῖς ἡγεμό
,, εἰσὶν οἱ τρεῖς ἄνδρες αὐτοὶ
,, τῶν ἄλλων, ἀδελφοὺς καὶ θείους
,, ἐπιτρόπους προγράψαντες. λ
,, γεταί ποτε πρὸς τῶν ἀγριωτάτ
,, βαρβάρων ἡ πόλις ἁλῶναι,
,, οὐδενὸς ἀπέτεμνον οἱ Κελτοὶ κ
,, φαλάς, οὐδὲ ἐνύβριζον ἀνῃρ
,, μένοις, οὐδὲ πολεμοῦσιν ἔτι λα
,, θεῖν ἢ φυγεῖν ἐφθόνουν, οὐδ' αὐ
,, τοί πω πόλιν οὐδεμίαν ἂν δορ
,, ἐλάβομεν, τοιαῦτα διεθήκαμεν
,, οὐδὲ ἑτέρους ἐπυθόμεθα διαθέ
,, ναι οἷα νῦν, οὐκ ἰδιῶτις πόλι
,, ἀλλ' ἡγεμονὶς ἀδικεῖται πρὸς
,, αὐτὴν ἁρμόσαι καὶ διορθῶσαι τ
,, κοινὰ κεχειροτονημένων. τί τοι
,, τον εἰργάσατο Ταρκύνιος;
,, διὰ μιᾶς γυναικὸς ὕβριν ἐξ ἔ
,, ρωτος γενομένην, βασιλέα τ
,, ὄντα ἐξέβαλον, καὶ βασιλεύεσθα
,, διὰ ἓν ἔργον οὐκέτι ὑπέστησαν
,, καὶ τάδε, ὦ πολῖται, πράσσον
,, τες οἱ τρεῖς, ἡμᾶς ἐναγεῖς λέ
,, γουσι, καὶ φασὶ μὲν ἀμύνειν Και
,, σαρι, προγράφουσι δὲ τοὺς οὐδ
,, ἐπιδημοῦντας ὅτε ἀνῄρητο, ὧ
,, καὶ οἱ δέ εἰσιν οἱ πλέονες οὓς ὁ
,, ρᾶτε, διὰ πλοῦτον ἢ γένος
,, γνώμην δημοκρατικῆς διανοίας
,, προγεγραμμένοι τῷ λόγῳ καὶ Πομ
,, πήϊος μεθ' ἡμῶν προγέγραφη
,, πόῤῥω μὲν ὢν περὶ Ἰβηρίαν, ὅτι
,, ἡμεῖς ἐδρῶμεν· ὅτι δὲ ἐστι δημο-
,, κρατικοῦ πατρὸς, διὰ τὴν αὐ-
,, τὴν αἰτίαν ὑπὸ μὲν τῆς βουλῆς κατ-
,, εκλήθη τε καὶ θαλασσοκράτωρ ἐ-
,, γένετο,

Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὑπὸ μὲν τῆς βουλῆς κατεκλήθη τε καὶ θαλασσοκράτωρ ἐγένετο.] Siquis ſequatur quendam de eodem Pompeio locum, qui legitur in fine pag. 643. putet fortaſſis deeſſe hîc ἐκ τῆς φυγῆς poſt κατεκλήθη: quoniam

γράφετο, ὑπὸ δὲ τῶν τελῶν προεγράφη. τί δὲ γυναῖκες ἐπὶ Καίσαρι συνέγνωσαν αἱ ἐς φορὰς προγεγραμμέναι; τί δὲ ὁ δῆμος, ὁ μέχρι δέκα μυριάδων τιμᾶσθαι τὰ ὄντα κεκελευσμένος ὑπὸ μηνύμασι καὶ ζημίαις ὧν τέλη καινὰ καὶ ἐσφορὰς ἐπιγράφουσι, καὶ τάδε πράσσοντες, οὐδ᾽ ὣς ἀνεπλήρωσαν τοῖς στρατευομένοις σφίσι τὰς δωρεάς. ἡμεῖς δὲ οἷς ἀσεβὲς οὐδὲν εἴργασται, καὶ τὰ ἐπηγγελμένα δεδώκαμεν, καὶ ἕτερα ἕτοιμα ἔχομεν ἐς ἀμοιβὰς μείζονας· οὕτως ἡμῖν καὶ τὸ δαιμόνιον ὡς δίκαια πράσσουσιν ἐπιλαμβάνει. ἐπὶ δέ γε τῷ δαιμονίῳ καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπων ὁρᾶν ἔχετε, ἐς τοὺς ὑμῶν πολίτας ἀποβλέποντες, οὓς εἴδετε μὲν στρατηγοῦντας ὑμῶν πολλάκις, καὶ ὑπατεύοντας ἐπαινουμένους· ὁρᾶτε δὲ πρὸς ἡμᾶς ὡς εὐαγεῖς καὶ δημοκρατικοὺς καταπεφευγότας, καὶ τὰ ἡμέτερα ᾑρημένους, καὶ συνευχομένους ἡμῖν ἐς τὰ λοιπὰ καὶ συναιρομένους· πολὺ γὰρ δικαιότερα ἡμεῖς γέρα τοῖς περισώσασιν αὐτοὺς ἐκηρύξαμεν, ὧν ἐκεῖνοι τοῖς ἀναιροῦσιν. οὐδὲ ὁρῶσιν

ſcriptione dignus judicatus eſt. Quid mulieres, etiámne conſpirationis in Cæſarem fuere conſciæ? quarum bona proſcripta ſunt. Quid plebeii homines? quicquid ſupra decem myriades in bonis habent profiteri juſſi, mulcta propoſita ni faciant: quibus tamen novis exactionibus ne id quidem aſſequuntur, quod ad debitum militi donativum perſolvendum ſatis ſit. Nos verò qui nihil contra jus ac fas egimus, & promiſſa reddidimus præmia, & alia majora parata habemus: adeo fortuna quoque noſtris aſpirat partibus, ut juſtioribus. Sed non minor reſpectus debet eſſe quid homines de vobis judicent, præſertim veſtri cives, quorum militaſtis auſpiciis, qui cum laude conſulatum geſſerunt, quos nunc non ob aliud crimen quàm quód reip. faveant, videtis coactos ad nos profugere, & nobis ſe conjunxiſſe pro nobis vota facturos in poſterum, & noſtras partes ſecuturos: multo enim juſtiora præmia ſervatoribus eorum polliciti ſumus per præcones, quàm triumviri percuſſoribus. Nec vident

uoniam ibi ſcriptum eſt, κατεκάλεσέ τε ἐκ τῆς φυγῆς. Ego tamen voces ils minimè deſiderari puto, quum & alibi de eodem loquens, verbo illo ontentus fuerit.

Τί δὲ γυναῖκες ἐπὶ Καίσαρι συνέγνωσαν αἱ ἐς φορὰς προγεγραμμέναι] Mii ſuſpecta eſt hæc etiam ſcriptura, αἱ ἐς φορὰς προγεγραμμέναι, propter llas voces ἐς φοράς. At Gelenii interpretatio teſtari videtur, eum hanc ſupectam itidem habuiſſe. vertit enim, *quarum bona proſcripta ſunt*. At P. Candidus eam ſe agnoſcere oſtendit, his ſuæ interpretationis verbis, *An mulieres ad Cæſaris necem conſpirarunt, quas ad tributorum onera proſcribunt?*

Πολὺ γὰρ δικαιότερα ἡμεῖς γέρα τοῖς περισώσασιν αὐτοὺς ἐκηρύξαμεν] Lego περισώσουσιν. Poſſet verò & ἀναιρήσουσιν eodem modo legi: ſed ferri etiam queat altera lectio.

Τοὺς

dent homines inſani, nos qui unius Cæſaris dominatum ſuſtulimus, minus laturos eum uſurpari à tribus viris, ſed potius imperium reddituros populo juxta formam reipub. per manus acceptam à majoribus. Quum igitur in hoc bello non idem utrorumque ſit propoſitum, ſed illi potentiam ac tyrannidem affectent, cujus jam dederunt iſta proſcriptione ſpecimen egregium, nos verò tantùm libertatem patriæ tueamur, contenti, ut par eſt, æquo cum privatis civibus jure vivere: meritò diis hominibúſque videri debet noſtra cauſa juſtior: nec eſt quicquam quod in bello majorem ſpem quàm fas & jus faciat. Ne verò moveat quemquam quòd aliquando militarit ſub Cæſare: nam ne tunc quidem ejus, ſed patriæ ſecuti ſunt
646 auſpicia: nec ſtipendia donativáque à Cæſare acceperunt ſed à republica, quando ne nunc quidem Caſſii Brutíque exercitus

,, ἡμᾶς, Γαΐον μὲν, ὅτι ἠξίου
,, νος ἀρχὴν, ἀνῃρηκότας, τὴ
,, τὴν ἐκείνου περιποιουμένους
,, χὴν ὑποφορᾶν μέλλοντας, καὶ
,, ἐς αὐτοὺς, ἀλλ' ἐς τὸ μέσον
,, δήμῳ προτιθέντας τὴν πο
,, τείαν κατὰ τὰ πάτρια προ
,, φέσθαι· ὡς οὖν οὐκ ἀπὸ τ ἀ
,, γνώμης αἱρουμένων πολεμεῖν
,, κατέρων, ἀλλὰ τ μὲν ὑπὲρ
,, νασείας καὶ τυραννίδος, ἣν ἐν τ
,, προγραφαῖς ἐπεδείξαν ἤδη, ἡμ
,, δὲ οὐδὲν ἀλλ' ἢ μόνον, ἵνα
,, πατρίδος ἐλευθερωθείσης, ἰσ
,, τεύοιμεν ὑπὸ τοῖς νόμοις, εἰκ
,, τως οἵδε τε οἱ ἄνδρες, καὶ πρ τ
,, των οἱ θεοὶ τὰ ἡμέτερα κρινοῦ
,, μεγίστη δὲ ἐλπὶς ἐν πολέμοις
,, τὸ δίκαιον. μηδέ τῳ, εἰ Καίσαρ
,, ἐγένετο στρατιώτης, ἐπὶ νοῦν ἐπ
,, τω· οὐ γὰρ ἐκείνου γε ἦμεν οὐδ
,, τότε, ἀλλὰ τ πατρίδος, οὐδ
,, οἱ δόμενοι μισθοὶ καὶ δωρεαὶ Καίσα
,, ρος ἦσαν, ἀλλὰ τοῦ κοινοῦ· ἐπεὶ οὐ
,, νῦν ἐστε Κασσίου στρατὸς, οὐδὲ Βρού

μᾶλλ

Τοὺ δὲ τὴν ἐκείνου περιποιουμένους ἀρχὴν ὑποφορᾶν μέλλοντας] Videtur de eſſe particula negans ante ὑποφορᾶν: ut ſcribatur, οὐχ ὑποφορᾶν μέλλοντας. At in iis quæ ſequuntur majorem verborum omiſſionem eſſe fatendum eſt nam ante ἐς αὐτοὺς, vel potius αὑτοὺς, (ita enim ſcribendum eſt) deeſſe pu to articulum τοὺς, deinde participium περιασπῶντας, aut aliud hujuſmodi poſt αὑτοὺς: ut ita legatur hic locus, καὶ μὴ τοὺς ἐς αὑτοὺς περιασπῶντας ἀλλ' ἐς τὸ μέσον τοῦ δ Verùm ne ſic quidem locum perſanatum habebimus ſed pro illo προγεγράφθαι, alio infinitivo & adjunctivo illi participio (quantum quidem aſſequi conjectura mea poteſt) indigebimus. Quidni verò ali quod ſpecimen talis emendationis, quæ tantùm conjecturalis eſt, proponam? Hæc ergo verba lector ab ea accipiat, καὶ τοὺς μὴ ἐς αὑτοὺς περιασπῶντας ἀλλ' ἐς τὸ μέσον τοῦ δήμου προτιθέντας τὴν πολιτείαν κατὰ τὰ πάτρια, εἰς πολίτας ἐγγεγράφθαι θέλοντας vel ἐγνωκότας. Simul autem animadverte, poſt κατὰ τὰ πάτρια à me interpungi, ut hæc cum præcedentibus jungantur.

Οὐδὲ οἱ δόμενοι μισθοὶ καὶ δωρεαὶ Καίσαρος ἦσαν, ἀλλὰ τοῦ κοινοῦ] Scribo δεδομένοι. Poſſet tamen ſcribi & διδόμενοι, intelligendo non de iis quæ dantur, ſed de iis quæ dabantur.

ΟΥ-

μᾶλλον, ἢ Ῥωμαίων· ἡμεῖς δὲ μὲν ὑμῖν συστρατιῶται, Ῥωμαίων στρατηγοί, καὶ εἰ τόδε καὶ οἱ πολεμοῦντες ἡμῖν ἐφρόνουν, ἐνῆν ἀκινδύνως ἅπασι τὰ ὅπλα καταθέσθαι, καὶ τοὺς στρατοὺς πάλιν ἀποδοῦναι τῇ πόλει, κἀκείνην ἑλέσθαι τὰ συνοίσοντα· καὶ εἰ δέχοιντο ταῦτα, προκαλούμεθα· ἐπεὶ δὲ οὐ δέχονται, οὐδ᾽ ἂν δέξαιντο ἔτι διὰ τὰς προγραφὰς καὶ ὅσα ἄλλα ἔπραξαν· ἴωμεν ὦ συστρατιῶται, μετά τε πίστεως ὑγιοῦς καὶ προθυμίας ἀδόλου στρατευσόμενοι Ῥωμαίων τῇ τε βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ μόνοις ὑπὲρ ἐλευθερίας· ἀναβοησάντων δὲ πάντων, Ἴωμεν, καὶ εὐθὺς ἄγειν ἀξιούντων, ἡσθεὶς ὁ Κάσσιος τῇ προθυμίᾳ, ἐκήρυξεν αὖθις σιωπήν, καὶ αὖθις ἔλεγε, ΘΕΟΙ μὲν ὅσοι πολέμων δικαίων ἐφεστᾶσι, τῆς πίστεως ὑμᾶς, ὦ συστρατιῶται, καὶ προθυμίας ἀμείβοιντο· τὰ δ᾽ ἐς ἀνθρωπίνην στρατηγῶν πρόνοιαν, καὶ ὅτι πλείονα καὶ ἀμείνονά ἐστιν ἡμῖν, ἢ τοῖς πολεμίοις, μάθετε οὕτως· τέλη μὲν ὁπλιτῶν ἴσα αὐτοῖς ἀντεπάγομεν, πολλὰ καὶ ἐπὶ τῶν χρειῶν ἄλλα πολλαχοῦ καταλιπόντες· ἱππεῦσι δὲ καὶ ναυσὶ πολὺ προύχομεν, καὶ συμμάχοις βασιλεῦσί τε καὶ ἔθνεσι τοῖς μέχρι Μήδων καὶ Παρθυαίων· καὶ ἡμῖν μὲν ἐκ μετώπου μόνου εἰσὶ πολέμιοι· ἡμεῖς δὲ αὐτῶν καὶ κατὰ νώτου, Πομπήιόν τε ὁμογνώμονα ἡμῖν ἔχομεν ἐν Σικελίᾳ, καὶ Μοῦρκον ἐν τῷ Ἰονίῳ. καὶ ἣν ὁ Νωρβανὸς στόλῳ πολλῷ καὶ ὑπηρεσίᾳ διαψιλεῖ, καὶ δύο τέλεσι στρατοῦ,

ſtis magis quàm pop. Rom. nos verò commilitones veſtri ſumus, imperatores populi Romani. Quòd ſi hoſtibus eadem quæ nobis mens eſſet, liceret omnibus tutò arma deponere, & exercitus ſuos reipublicæ reddere, ut illa in commune conſulat, & ſi placet hæc conditio huc invitamus eos: ſed quoniam non placet, nec integrum eſt illis propter iſtas proſcriptiones aliáque facinora eam admittere, eamus commilitones & bona fide ſerióque militemus ſenatui populóque Romano, & nihil niſi libertatem ſpectemus. Conclamatum eſt, Eamus, omnibus ut ſe quocunque duceret poſtulantibus. Qua alacritate lætus Caſſius, ſilentio per præcones ſacto, ſic exorſus eſt denuo, Dii quibus juſta bella curæ ſunt, pro hac fide vobis commilitones faxint bene. Quod verò ad humanam imperatorum providentiam attinet, quanto res noſtræ potiores ſint quàm hoſtium nunc diſcite. Numero legionum pares ſumus, quamvis multis locis reliquimus opportuna præſidia: equitatu & claſſibus longè prævalemus, ſicut & auxiliis quæ miſſa ſunt ab omnibus uſque ad Parthorum regna pertinentibus regibus & nationibus: hoſtem à fronte tantùm habemus, illi & à tergo: Pompeium ſocium noſtrum in Sicilia, Murcum in Ionio mari: eſt & Norbano ſua claſſis, prætèrque navales ſocios plurimos ſuæ legiones, & ſagittariorum manus, quibus infeſta hoſti reddit maria,

Caſſii & Bruti qualis exercitus.

maria, quum nobis à tergo terra
maríque pacata ſint omnia. Pecu-
niæ certè, quas quidam nervos
belli vocant, iſtis nullæ ſunt, nec
perſolverunt quod promiſſum
eſt exercitui. proventus ex pro-
ſcriptionibus non reſpondit ex-
pectationi, quòd nemo bonus
poſſeſſiones invidioſas velit eme-
re: nec aliunde quicquam redit,
exhauſta ſeditionibus, exactio-
nibus & proſcriptionibus Italia.
Nobis verò multo antè proſpe-
ctum eſt, ut & nunc abundè
647 ſuppetant omnia, & mox alia
vobis largiri poſſimus, rurſúm-
que alia provinciæ relictæ à tergo
ſuggerant. Commeatus autem,
quæ præcipua difficultas eſt in
magnis exercitibus, illis ex ſola
Macedonia petendi ſunt regione
montana & non latè patente
Theſſalia, ídque terreſtri ſub-
vectione cum labore maximo:
quos ſi ex Africa petierint aut
Lucania vel Apulia, intercludet
omnia Pompeius cum Murco &
Ænobarbo. Nobis verò & jam
nunc ſunt, & comportantur
quotidie nullo labore per mare
ex omnibus inſulis & provinciis
quæ Thraciam interjacent & Eu-
phratem fluvium: ídque nullo
prohibente, quum nihil hoſtile
à tergo ſit. Itaque penes nos erit
vel citò decernere, vel trahendo
bellum fame hoſtem premere.
Hæc ſunt, commilitones, quæ
humana cura vobis proviſa ſunt:
reliqua & à veſtra virtute & à diis
propitiis expectanda ſunt. Nos

,, καὶ τοξόται αἰεὶ διαπλέοντι
,, ὀχλοῦσιν· ἀλλὰ καθαρᾶς οὔσης
,, λεμίων ἡμῖν τῆς ὄπισθεν γῆς
,, θαλάσσης, χρήματά γε μ
,, ἃ τινὲς καλοῦσι νεῦρα πολέμ
,, τοῖς μὲν οὐκ ἔστιν, οὐδ᾽ ἀπ
,, καίπω τὰ ὑπεσχημένα τῷ
,, τῷ, οὐδὲ κατὰ δόξαν ἀπήν
,, τὰ τῶν προγραφῶν, οὐδενὸς τῶ-
,, πιεικῶν ὠνουμένου χωρία ἐ-
,, φθονα, οὐδ᾽ ἑτέρωθεν εὐπορεῖ
,, τετρυμμένης στάσεσι καὶ ἐσφορ
,, καὶ προγραφαῖς τῆς Ἰταλίας· ἡμ
,, δὲ ἐκ πολλῆς φροντίδος καὶ
,, παρόντα ἐστὶ δαψιλῆ, ὡς αἰ-
,, καὶ ὑμῖν ἄλλα χαρίσασθαι, καὶ ἕ-
,, τερα πολλὰ ἐπὶ τούτοις ἀπὸ
,, ὄπισθεν ἐθνῶν προσοδεύεται σι-
,, φερόμενα· τροφαὶ δὲ, ὃ δυστ-
,, ρώτατόν ἐστι στρατοῖς μεγάλοι
,, ἐκείνοις μὲν οὐκ εἰσὶ, πλὴν
,, μόνης Μακεδονίας ἔθνους ὀρεί
,, καὶ Θεσσαλίας χώρας βραχεί
,, καὶ τάδε χρὴ κατὰ γῆν αὐτοῖς φ
,, ρεσθαι κακοπαθοῦσιν· εἰ δ᾽
,, Λιβύης ἐπάγοιντο ἢ Λουκανί
,, ἢ Ἰαπυγίας, διακλείσουσι πα
,, τα Πομπήϊός τε καὶ Μοῦρκος
,, Δομίτιος· ἡμῖν δὲ καὶ εἰσὶ
,, φέρονται καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ἀπ
,, νως διὰ θαλάττης ἔκ τε νήσων
,, ἠπείρων ἁπασῶν, ὡς διὰ Θρα
,, κης ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην·
,, τάδε ἀκωλύτως, οὐδενὸς ἡμῖν ὄ
,, τοῦ ὄπισθεν ἐχθροῦ· ὥστ᾽ ἐφ
,, ἡμῖν ἔσται καὶ ταχύνειν τὸ ἔργον
,, καὶ ἐπὶ σχολῆς ἐκτρύχειν τοὺς πο
,, λεμίους λιμῷ. τοσάδε μὲν ὑμῖ
,, καὶ τοιάδε ἐστὶν, ὦ συστρατιῶται,
,, παρ᾽ ἀνθρωπίνης φροντίδος ἕ-
,, τοιμα· τὰ δὲ λοιπὰ αὐτοῖς ἀνά-
,, λογον ἀπαντήσειε παρά τε ὑμῶν καὶ παρὰ τῶν θεῶν· ἡμεῖς δ᾽ ὑμῖ
,, ἐπ

...ὶ τοῖς προτέροις ἀποδόντες ἅπαντα ὅσα ὑπεσχήμεθα, καὶ τὴν ...ιστιν ὑμῶν ἀμειψάμενοι πλήθει ...ρεῶν, ἀμειψόμεθα καὶ τὸ μεῖ...ον ἔργον ἀξίως αὐτοῦ κατὰ γνώμην θεῶν· καὶ νῦν δὲ ὅσον ἐς προ...μίαν ἰοῦσιν ἐπὶ τὸ ἔργον ἤδη, ...νόδου τῆσδε καὶ λόγων τῶνδε ἕ...κα, ἐπιδώσομεν εὐθὺς ἀπὸ τοῦ...ε τοῦ βήματος, στρατιώτῃ μὲν ...λίας καὶ πεντακοσίας δραχμὰς ...ταλικάς, λοχαγῷ δὲ πεντα...λάσιον, καὶ χιλιάρχῃ δὲ τὸ ἀ...λογον. Ταῦτα εἰπών, καὶ πα...ευακότες τὸν στρατὸν ἔργῳ καὶ λό...καὶ δωρεαῖς, διέλυσε τὴν ἐκκλη...· οἱ δὲ ἐπιμένοντες ἐπῄνουν ἐπὶ ...ἰσον αὐτόν τε καὶ Βροῦτον, καὶ ...σφῶν ὅσα εἰκὸς ἦν ὑπισχνοῦν...οἱ δὲ αὐτοῖς τὴν δωρεὰν ἀντιδιηρίθμουν, καὶ ἑτέραν ὑπὲρ τὴν κατὰ προφάσεις πολλὰς τοῖς ...οις· τοὺς δὲ λαμβάνοντας ἀεὶ κατὰ ...ν προαπέλυον ἐς Δορίσκον, καὶ ...οὶ μετ' ὀλίγον ἐφείποντο. δύο δὲ ...οι καταπτάντες ἐς τῶν σημείων ἀετοὺς ἀπ' ἀργύρου πεποιη...ους, ἐκόλαπτον αὐτοὺς, ἢ ὡς ...οις δοκεῖ, προεσκέπτον καὶ περ...ιον, δημοσίας τε τροφῆς ὑπὸ ...ρατηγῶν ἠξιοῦντο, μέχρι πρὸ ...ῆς τῆς μάχης ἡμέρας, ἀπέπτη.... δύο δ' ἡμέραις τὸν Μέλανα κόλ...ν περιοδεύσαντες ἐς Αἶνον ἀφί...ντο, καὶ ἐπὶ Αἴνῳ Δορίσκον τε ...ὅσα ἄλλα μέχρι Σερρείου ὄρους ...αλια, τοῦ Σερρείου προύχοντος ...τὸ πέλαγος, αὐτοὶ μὲν ἐς τὰ ...σόγαια ἀνεχώρουν, Τύλλιον δὲ Κίμ...ον μετὰ τοῦ ναυτικοῦ καὶ τέλους ὁ...ιτῶν ἑνὸς καὶ τοξοτῶν τινῶν, τὴν

vobis præter ea quæ accepiſtis porſolvemus quicquid promiſimus, & ſicut veſtram fidem donativo benignè penſavimus, ita majus opus victoriæ dignis præmiis proſequemur diis volentibus. Et ut jam nunc libenter eatis quò res poſtulat, quia concionem alacrem video, addemus mox ex hoc ſuggeſto, militi millenos & quingenos H-S, centurioni quincuplum, & tribuno pro rata portione. Hæc locutus, & conciliato ſibi milite rebus, verbis, atque largitionibus, concionem dimiſit. Illi tamen aliquandiu manſerunt ibi acclamantes tam ei quàm Bruto, & pollicentes, ut par erat, ſtrenuam operam: móxque donativum annumeratum eſt ſingulis, & nonnihil additum fortiſſimo cuique ex variis occaſionibus. Ut quique priores accipiebant, præmittebantur Doriſcum: paulo pòſt & imperatores ſecuti ſunt. Eo tempore aquilæ duæ supernè demiſſæ argenteas ſigniferorum aquilas inſederunt tundentes roſtris, vel ut quidam tradunt, alis protegentes: permanſerúntque in exercitu, alentibus imperatoribus ex publico, donec pridie quam pugnatum eſt, avolarunt. Duobus deinde diebus per oram ſinus Melanis circumducti, Ænum pervenerunt & inde Doriſcum, aliáque oppida maritima uſque Serium promontorium: inde ad mediterranea deflexerunt. Cimbrum ve...

Omen Caſſio & Bruto oblatum.

648

Doriſcus. Serium promontorium. Cimber.

...cum claſſe legionéque una & nonnullis ſagittariis oram legere juſſe-

juſſerunt: quæ olim fuerat deſertiſſima: quamvis culturæ apta, quòd Thraces abſtinerent à mari, nec ad litora deſcenderent metu præternavigantium: deinde à Chalcidenſibus ceteríſque Græcis rei maritimæ aſſuetis occupata, floruit agricultura ſimul & exterorum commerciis, quum Thraces quoque gauderent eſſe quò ſe recipiant è montibus: donec Philippus, Amyntæ filius, tum Chalcidenſes tum ceteros aliò migrare juſſit, ut nihil aliud præter templorum areas ibi videatur. Hanc igitur oram rurſum deſertam Cimber legens, ut ei mandatum à Caſſianis fuerat, opportuna caſtris loca dimetiebatur & deſignabat, itidémque ſtationes aliquot navibus, ut Norbani exercitus ſervare Sapæorum fauces jam ſupervacuum ducens, inde abſcederet: quod & factum eſt.

Norbanus.

Norbanus enim quamprimum claſſis in eis locis conſpecta eſt, faucium præſidio timuit: vocabátque ad ſe Cedetium è Turpilis ut properè ſuccurreret: qui ubi ſe cum illo conjunxit, Caſſiani Turpilorum fauces fecerunt ſibi pervias.

Turpilorum fauces.

Eo dolo deprehenſo Norbanus Ceditiúſque Sapæas obtinuerunt validè, & rurſum ademptus eſt Caſſianis tranſitus, ſimúlque conciderunt eis animi timentibus ne opus ſit jam illam diſpendioſam viam inire quam contempſerant, & iter emenſum repetere, vergente jam anni tempore.

Raſcupolidis conſilium.

Ita ſolicitis Raſcupolis indicavit, eſſe circuitum præter ipſum

ἀκτὴν περιπλεῖν ἔπεμπον, ἣ
λαι μὲν ἦν ἐρημοτάτη, καίπερ
γείως οὖσα, τῶν Θρᾳκῶν οὔτε θαλ-
σῃ χρωμένων, οὔτε ἐς τὰ παραθ
ήκοντων ὑπὸ δέους τῶν ἐπιπλ-
των· Ἑλλήνων δ' αὐτὴν, ἔτι
τε καὶ Χαλκιδέων καταλαβόντ
καὶ θαλάσσῃ χρωμένων, ἤνθει τ
ἐμπορίαις καὶ γεωργίαις, χαι
των σφίσι καὶ τῶν Θρᾳκῶν διὰ τ
τῶν ὀρέων ἀμείψιν, μέχρι Φιλ-
ππος ὁ Ἀμύντου τούς τε ἄλλους
καὶ Χαλκιδέας ἀνέστησεν, ὡς μη
ἔτι πλὴν οἰκόπεδα μόνον ἱερῶν
ὁρᾶσθαι. τήνδε οὖν τὴν ἀκτὴν α
θις ἔρημον οὖσαν ὁ Τύλλιος παρ
πλέων, ὡς οἱ περὶ τὸν ἀμφὶ
Βροῦτον εἴρητο, στρατοπέδοις ἐπ
τήδεια χωρία ἀνεμέτρει καὶ διέγρ
φε, καὶ ταῖς ναυσὶ κατὰ μέρη πρ
πλοουν, ἵν' οἱ περὶ τὸν Νωρβαν
ὡς ἀχρεῖον ἐστὶ τὸ τηρεῖν τὰ στε
ἐκλίποιεν· καὶ ἐγένετο μὲν ὡς προσε
δόκησαν. ὑπὸ γὰρ τῆς φαντασίας
νεῶν ὁ Νωρβανὸς ἐπὶ τῶν Σαπαι
στενῶν ἐθορυβήθη, καὶ ἐκάλει Κ
δίκιον ἐκ τῶν Τουρπίλων κατὰ σπο
δὴν ἐπικουρεῖν οἱ, καὶ ἐπεκούρ
τὰ δὲ τῶν Τουρπίλων στενὰ ἐκλε
φθέντα οἱ περὶ τὸν Βροῦτον διώδευ
ἐκφανείσης δὲ τῆς ἐνέδρας, ὁ Νω
βανὸς καὶ ὁ Κεδίκιος τὰ Σαπαίω
κατεῖχον ἰσχυρῶς, καὶ πάλιν ἦν ἀ
πορα τοῖς ἀμφὶ τὸν Βροῦτον, ἀθυ
μία τε ἐνέπιπτε μὴ δέοι σφᾶς ἢ
ὑπερωρακέσαν περιόδου νῦν ἀρχῆθεν
καὶ ἀνακυκλεῖν τὰ ἠνυσμένα, ὀ
ψὲ καὶ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ὥρας γεγο-
νότων. ὧδε δὲ αὐτοῖς ἔχουσιν
Ῥασκούπολις ἔφη περίοδον εἶναι παρ

...ὸν τὸ τῶν Σαπαίων ὄρος ἡμερῶν
...ειῶν, ἄβατον μὲν ἀνθρώποις ἐς τὸ
...ν ὑπό τε κρημνῶν καὶ ἀνυδρίας
...ης πυκνῆς· ἢν δὲ ἐθέλωσιν ὕ-
...τε ἐπάγεσθαι, καὶ ὁδοποιεῖν στε-
...καὶ αὐτάρκη δίοδον, οὐ γνω-
...εσθαι μὲν διὰ τὴν συνηρεφίαν
...δρύοις· τῇ τετάρτῃ δὲ ἐπὶ Ἁρ-
...ὸν ποταμὸν ἥξειν, ἐκπίπτον-
...ς τὸν Ἕβρον, ὅθεν ἡμέρας ἔτι
ἐν Φιλίπποις ἔσεσθαι, τοὺς πο-
...ους περιλαβόντας, ὡς ἀπει-
...θαι τέλεον αὐτοὺς, καὶ οὐδὲ ἀνα-
...ισιν ἕξειν· τοῖς δὲ ἔδοξε τὰ λε-
...μα τῆς τε ἄλλης ἀπορίας συνέ-
καὶ ἐλπίδι μάλιστα τοῦ περιλή-
...ται τοσόνδε στρατὸν πολεμίων.
πέμπουσιν οὖν μέρος, Λουκίῳ
...ῳ παραδόντες ὁδοποιεῖν μετὰ τοῦ
...κυπόλιδος· οἱ δ᾽ ἐπιμόχθως
ὅμως δὲ ἔπρασσον αὐτὸ μετὰ
...ς καὶ προθυμίας, καὶ μᾶλλον ἐ-
...τινὲς αὐτοῖς προπεμφθέντες ἐ-
...ῆλθον, ἰδεῖν τὸν ποταμὸν ἐξ ἀ-
...του λέγοντες. τῇ δὲ τετάρτῃ
...νοντες ὑπό τε κόπου καὶ δίψους
...λειπόντος ἤδη τι καὶ τοῦ ὕδατος
...ήγοντο, ἀνέφερον, ὅτι τετηρημέ-
...σφίσι τὸ ἄνυδρον ἐλέγετο εἶναι,
...ν φόβῳ πανικῷ περὶ ἐνέδρας ἐ-
...νοντο, οὐκ ἀπιστοῦντες μὲν τοῖς
...πεμφθεῖσι τὸν ποταμὸν ἰδεῖν,
...μενοι δὲ ἑτέρωσε ἄγεσθαι· καὶ
...μωζον καὶ ἐβόων, καὶ τὸν Ῥασκου-
...ιν, ὅτε ἴδοιεν περιθέοντα καὶ πα-
...ακαλοῦντα, ἐλοιδόρουν καὶ ἔβαλ-
Βιβλου δὲ αὐτοὺς ἱκετεύοντος
...τονῆσαι τὰ λοιπὰ μετ᾽ εὐφη-
...ς, ὁ ποταμὸς περὶ ἑσπέραν ἑω-

ipſum Sapæorum montem dierum trium, inacceſſum hominibus ad eam diem, ob rupes, aquæ inopiam, ſaltúſque denſiſſimos: quòd ſi non pigeat aquam ſecum ferre, & viam anguſtam munire quantùm ſufficiat ad tranſitum, non fore conſpicuos ne avibus quidem propter condenſitatem arborum: quarta verò die venturos ad Harpeſſum fluvium, qui in Hebrum incidit: inde Philippos iter eſſe unius etiam diei: quò ubi pervenerint circumventuros hoſtem, ut nullum effugium ei pateat. Placuit hoc conſilium ut in rebus difficilibus, maximè quòd ſperarent in poteſtate ſe habituros incluſas in medio tantas hoſtium copias. Ergo præmittitur pars quædam, commiſſa cura muniendæ viæ L. Bibulo & Raſcupolidi. Illi magno labore pergebant tamen feſtinè & alacriter, tanto magis quòd præmiſſi quidam redierant nuntiantes ſe vidiſſe fluvium ex præalta ſpecula: quarto verò die feſſi labore ac ſiti, jam deficiente quam ſecum ferebant aqua, reputabant prædictam ſibi triduanam tantummodo aquæ inopiam, conſternatíque ſubitò inſidias ſuſpicabantur, non quòd non crederent nuntiantibus viſum fluvium, ſed quòd putarent duci ſe aliò, mœſtos clamores edebant, Raſcupolim quoties circumcurſantem hortantémque ...erent, ſaxis petentes & convitiis. Bibulo autem rogante ſup-...iter ut perdurarent bonis avibus, fluvius circa veſperam con-

Harpeſſus fluvius.

Raſcupolis ſaxis & convitiis petitus.

649

ſpectus eſt à primo agmine: con-
clamatúmque ut par erat hilari-
ter præ gaudio, clamorem pro-
ximis excipientibus uſque po-
ſtremum agmen. His cognitis
Brutus Caſſiuſque raptim per
eandem viam traduxerunt exer-
citum reliquum. Nec tamen ho-
ſtem hoc iter omnino latuit, nec
circumventus eſt: nam Raſcus
frater Raſcupolidis ex clamore
ſuſpicatus rem exploravit: & ut
vidit, miratus eſt per ſqualen-
tem ariditate viam tranſiſſe tan-
tas copias, quam ne feris qui-
dem putabat propter tales ſaltus
perviam: renuntiavítque Norba-
no omnia. Ille cum ſuis noctu fu-
git è Sapæis verſus Amphipolim:
& ambo Thraces celebrabantur
650 in exercitibus, alter quòd per
ignotas vias duxerit, alter quòd
eum id non latuerit. Caſſiani
verò mirifica audacia Philippos
pervenére, quò & Cimber ad-
vectus eſt, & omnes copiæ con-
venerunt.

Raſcus frater Raſcupolidis fratris conſilium detegit.

Ea urbs olim Datus nomina-
ta eſt, & antè etiam Crenides,
quòd κρῆναι, id eſt, fontes cre-
bri circa eum tumulum ſcatu-
riant. Hunc locum, ut opportu-
num bello adverſus Thracas ge-
rendo, Philippus muniit, &
appellavit de ſuo nomine. Sita
eſt urbs in prærupto tumulo, to-
tam ejus latitudinem occupans.
Habet à ſeptentrione ſaltus, per
quos exercitum Caſſianum tra-
duxit Raſcupolis: verſus meri-
diem eſt ei proxima palus, quam
mare excipit: verſus Orientem verò fauces & Sapæorum &

Philipporum ſitus & varia nomina.

ρῶτο τοῖς προώτοις, καὶ βοῆς ὡς
κὸς ἱλαρᾶς ἐπὶ τῇ χαρᾷ γιγνομέν
ἡ βοὴ μεταλαμβανόντων αὐτὴν
κατόπιν ἑξῆς, ἐπὶ τοὺς ὑστάτους
ελήει. Βροῦτος δὲ καὶ Κάσσιος
πεὶ ἔμαθον, ἵεντο αὐτίκα δρόμ
διὰ τῆς τετμημένης, τὸν ἄλλον στρ
τὸν ἄγοντες· οὐ μὴν ἔλαθόν γε τ
πολεμίους ἐς τέλος, οὐδὲ περιέλ
βον αὐτούς· ὁ γάρ τοι Ῥάσκος
ἀδελφὸς τοῦ Ῥασκουπόλιδος ἐκ
βοῆς ὑπονοήσας ἐπεσκέψατο, καὶ
γιγνόμενον ἰδὼν, ἐθαύμαζε μὲν
δὸν ἀνύδρων ἐλθόντος στρατοῦ τ
σοῦδε, ἣν οὐδὲ θηρίον ᾤετο ὁδὸ
σιν διὰ τοιᾶσδε ὕλης, καὶ ἀνήγγ
λε τοῖς ἀμφὶ τὸν Νωρβανόν· οἱ
νυκτὸς ἔφυγον ἐκ τῶν Σαπαίων ἐ
Ἀμφιπόλεως. καὶ οἱ Θρᾷκες ἀμφ
διὰ στόματος ἦσαν ἐν τοῖς στρα
τοῖς, ὁ μὲν ἀγνοουμένην ἀγαγὼ
ὁ δ᾽ οὐκ ἀγνοήσας. οἱ δ᾽ ἀμφ
τὸν Βροῦτον ἐκ παραλόγου τόλμης
Φιλίππους παρῆλθον, ἔνθα αὐτο
καὶ ὁ Τύλλιος ἐπικατήχθη, καὶ πᾶς
στρατὸς συνεληλύθει.

Οἱ δὲ Φίλιπποι, πόλις ἐστὶν,
Δάτος ὠνομάζετο πάλαι, καὶ Κρ
νίδες ἔτι πρὸ Δάτου· κρῆναι γα
εἰσὶ περὶ τῷ λόφῳ ναμάτων πο
λαί· Φίλιππος δὲ ὡς εὐφυὲς ἐ
Θρᾷκας χωρίον ὠχύρωσέ τε, κα
ἀφ᾽ ἑαυτοῦ Φιλίππους προσεῖπεν.
στι δὲ ἡ πόλις ἐπὶ λόφου περικρη
μνου, τοσαύτη τὸ μέγεθος, ὅσ
ἐστι τοῦ λόφου τὸ εὖρος. ἔχει δὲ πρὸ
μὲν ἄρκτῳ δρυμοὺς, δι᾽ ὧν ὁ Ῥα
σκούπολις ἤγαγε τοὺς ἀμφὶ τὸν Βρου
τον, πρὸς δὲ τῇ μεσημβρίᾳ ἕλο
ἐστι καὶ θάλασσα μετ᾽ αὐτὸ, κατὰ δ
τὴν ἕω, τὰ στενὰ τὰ Σαπαίων τ

καὶ Τουρ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Τουρπίλων, ἐκ δὲ τῆς δύσεως,
δίον μέχρι Μουρκίνου τε καὶ Δρα-
ίσκου, καὶ ποταμοῦ Στρυμόνος,
ιακοσίων που καὶ πεντήκοντα στα-
ων, εὔφορον πάνυ καὶ καλὸν, ἐν-
καὶ τὸ πάθος τῇ Κόρῃ φασὶν
ηζομένῃ γενέσθαι, καὶ ποταμὸς ἐ-
Ζυγάκτης, ἐν ᾧ τοῦ θεοῦ περῶν-
ς, τὸ ἅρμα τὸ ζυγὸν ἄξαι λέ-
γουσι, καὶ τῷ ποταμῷ γενέσθαι τὸ
μα· κατωφερὲς δ' ἐστὶ τὸ πε-
ον, ὡς ἐπιδέξιον μὲν εἶναι τοῖς
νθεν ὁρμῶσιν ἐκ τῶν Φιλίππων,
αντες δὲ τοῖς ἐξ Ἀμφιπόλεως
ρχομένοις. Φιλίππων μὲν οὖν ἐστὶν
ρος λόφος οὐ μακρὰν, ὃν Διο-
σου λέγουσιν, ἐν ᾧ καὶ τὰ χρύ-
α ἐστὶ τὰ Ἄσυλα καλούμενα· ἀπὸ
Φιλίππων δέκα σταδίους προελ-
ντι δύο εἰσὶν ἄλλοι λόφοι, Φι-
ππων μὲν αὐτῶν ὅσον ὀκτωκαίδε-
σταδίους ἀφεστῶτες, ἀλλήλων δὲ
ον ὀκτώ, ἐν οἷς ἐστρατοπέδευσαν,
άσσιος μὲν ἐπὶ τοῦ πρὸς μεσημ-
ρίαν, Βροῦτος δὲ ἐπὶ τοῦ Βορείου,
τῶν ἀμφὶ τὸν Νορβανὸν ὑποχω-
ρούντων οὐκέτι προῄεσαν. Ἀντώ-
ιον τε γὰρ ἐπυνθάνοντο πλησιάζειν,
αίσαρος ὑπολελειμμένου διὰ νό-
ν ἐν Ἐπιδάμνῳ· καὶ τὸ πεδίον ἦν
γωνίσασθαι καλὸν, καὶ οἱ κρημνοὶ
ατοπεδεῦσαι· τὰ γὰρ ἑκατέρωθεν
τῶν, τῇ μὲν ἦν ἕλη καὶ λίμναι μέ-
ι τοῦ Στρυμόνος, τῇ δὲ τὰ στε-
καὶ ἀτριβῆ καὶ ἀνόδευτα· τὸ δὲ
σον τῶν λόφων τὰ ὀκτὼ στάδια,
οδος ἦν ἐς τὴν Ἀσίαν τε καὶ
Εὐρώπην, καθάπερ πύλαι· καὶ αὐ-
ὶ διετείχισαν ἀπὸ χάρακος ἐς χά-
ακα, καὶ πύλας ἐν μέσῳ κατέλι-
ον, ὡς ἓν εἶναι τὰ δύο στρατόπε-
α· ἦν δὲ καὶ παρ' αὐτὸν ποταμὸς,

Turpilorum: ex occidentali latere campi patent uſque Murcinum Drabiſcumque oppida & Strymonem fluvium circiter CCCL ſtadiis, fertiles admodum & amœni: ubi raptam dicunt Proſerpinam dum flores legeret: præ- *Proſerpina ubi rapta.* fluitque amnis Zygaſtes: in cujus *Zygaſtes amnis.* trajectu ajunt Plutonem fregiſſe currus jugum, & ab eo caſu Græcos nomen indidiſſe fluvio. Eſt autem declivis ea planities deſcendentibus à Philippis, acclivis verò ab Amphipoli aſcendentibus. Non longè à Philippis abeſt alter tumulus, quem Bacchi di- *Bacchi tumulus.* cunt: in eo ſunt aurifodinæ quas *Aurifodinæ.* Aſylum vocant. Inde ad decimum ſtadium progreſſis offerunt ſe alii duo tumuli, diſtantes à Philippis octodecim ſtadia, octo verò à ſe invicem: in quibus caſtrametati ſunt, Caſſius in meridiali, Brutus in ſeptentrionali. Nec amplius Norbanum cedentem perſecuti ſunt: nuntiabatur enim appropinquare Antonium, Cæſare ad Epidamnum relicto propter valetudinem. Ea planities aptiſſima erat committendo prælio, ſicut colles prærupti caſtris metandis: nam ex altero latere paludes ſtagnáque habebant uſque Strymonem fluvium, ex altero aſpreta nullis callibus pervia: medium inter tumulos octo ſtadiorum ſpatium, tranſitus erat Aſiam ex 651 Europa petentibus, quaſi porta quædam: in eo tranſverſum murum à caſtris ad caſtra extruxerunt, relicta porta in medio, ut bina caſtra unirentur. Præterflue-

bat & amniculus, quem Gangam ſive Gangitem dicunt: à tergo erat mare, tutam ſtationem claſſi, & caſtris victualia præbiturum. Thaſum centeſimo ſtadio diſtantem habebant pro horreo: triremes ad ſeptuageſimum ſtadium in portu Neapolitano collocarunt. Hac opportunitate locorum læti caſtra muniebant.

Ganga amnis

Antonius interim cum exercitu raptim iter faciebat, ut Amphipolim occuparet, ſedem belli facturus: & quia munitam à Norbano invenit ut ſibi venienti eſſet receptaculo, gaviſus, apparatum in ea reliquit cum una legione præſidiaria, præfectóque Pinario: ipſe admodum audenter progreſſus longè, caſtra metatus eſt in plano, dirempta ab hoſte octo tantùm ſtadiorum ſpatio. ſtatímque apparuit quanto potior eſſet illorum quàm horum caſtrorum conditio: illi erant in colle, hi in planitie: lignabantur illi è montibus, hi è paluſtribus: illi aquabantur è fluvio, hi è puteis quos mox effoderant: commeatus illi à propinqua Thaſo advehebant, hi ab Amphipoli per viam CCCL ſtadiorum. Videtur tamen neceſſariò feciſſe id Antonius, præoccupatis jam ab hoſte collibus, reliqua planitie humili, ſtagnante interdum aquis fluminis ſecundum quòd in effoſſis puteis fontes copioſi aquæ dulcis inveniebantur. Ea audacia quamvis à neceſſitate profecta, hoſtes terruit: conſiderantes ſtatim ex itinere tam pro-

Caſtra Antonii & Caſſii.

ὃν Γάγγαν τινὲς, οἱ δὲ Γαγγίτην
λέγουσι, καὶ θάλασσα ὄπισθεν, ἐ
ἣ καὶ τὰ ταμιεῖα καὶ ἐνορμίσματα
μέλλον ἕξειν. Θάσον μὲν δὴ ταμιεῖ
ἀπὸ ἑκατὸν σταδίων οὖσαν ἐτίθεντ
ἐνόρμισμα δὲ ταῖς τριήρεσι Νέα
πόλιν ἀπὸ ἑβδομήκοντα σταδίων.
μὲν δὴ χαίροντες τῷ χωρίῳ, τὰ στρα
τόπεδα ὠχύρουν.

Ἀντώνιος δὲ ὥδευε μὲν σὺν τ
στρατῷ μετ' ἐπείξεως, τὴν Ἀμφι
πολιν ἐθέλων ἐς τὴν ὑπηρεσίαν
μάχης προλαβεῖν· ὡς δὲ αὐτὴν εὑ
ρεν ὠχυρωμένην οἱ πρὸς τῶν ἀμφ
τὸν Νωρβανὸν, ἥσθη, καὶ τὴν πα
ρασκευὴν ἐν αὐτῇ κατέλιπε μετ
ἑνὸς τέλους, οὗ Πινάριος ἡγεῖτ
αὐτὸς δὲ μάλα θρασέως πολὺ προ
ελθὼν, ἐστρατοπέδευεν ἐν τῷ πεδίῳ
σταδίους ὀκτὼ μόνους ἀπέχων ἀπ
τῶν πολεμίων· καὶ εὐθὺς ἦν καταδήλ
ἡ τῶν στρατοπέδων ἐλάττωσίς τε κα
πλεονεξία. οἱ μὲν γὰρ ἦσαν ἐπὶ κολω
νῷ, οἱ δὲ ἐν πεδίῳ, καὶ οἱ μὲν ἐξυ
λεύοντο ἀπὸ τῶν ὀρῶν, οἱ δ' ἀπὸ
ἕλους, καὶ ὑδρεύοντο οἱ μὲν ἐκ ποτα
μοῦ, οἱ δ' ἐκ φρεάτων ὧν αὐτ
κα ὠρωρύχεσαν, τήν τε ἀγορὰν
μὲν ἀπὸ ὀλίγων σταδίων ἐπήγοντο ἐ
Θάσου, οἱ δὲ ἀπὸ πεντήκοντα κα
τριακοσίων ἐξ Ἀμφιπόλεως· ἔδο
γε μὴν ἐξ ἀνάγκης ὁ Ἀντώνιος ἀ
δὲ πρᾶξαι, κολωνοῦ μὲν οὐδενὸς ὄντος
ἑτέρου, τὸ δ' ἄλλο πεδίον οἷα κοι
λότερον ἐκλιμνάζοντος ἐνίοτε τ
ποταμοῦ, παρ' ὃν καὶ τὰς πηγὰς
ὀρυσσομένων φρεάτων γλυκείας
καὶ δαψιλοῦς ὕδατος εὕρισκε· τό
γε μὴν τόλμημα, εἰ καὶ ἐξ ἀπορία
ἐγένετο, κατέπληξε τοὺς πολε
μίους, ἐγγὺς οὕτω καὶ εὐθὺς ἐξ
φόδου σὺν καταφρονήσει παραστρα
τοπεδεύ

πεδεύσαντος· φρουρά τε ἤγειρον πολλά, καὶ πάντα μετὰ σπουδῆς ὠχύρουν τάφροις καὶ τείχεσι καὶ χαρακώμασιν· ὠχύρουν δὲ καὶ οἱ πολέμιοι ὅσα αὐτοῖς ἐνέλιπεν· ὁ δὲ ἀσσιος τὴν ὁρμὴν τοῦ Ἀντωνίου μανιώδη οὖσαν ὁρῶν, διετείχιζεν ὃ μόνον αὐτοῖς ἔλιπεν ἐς τὸ ἕλος ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου διὰ στενότητα παρεωραθὲν, ὡς μηδὲν ἔτι ἀτείχιστον εἶναι, πλὴν μετὰ πλευρᾶς Βρούτου μὲν τὰ ἀπόκρημνα, Κασσίῳ δὲ τὸ ἕλος, καὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῷ ἕλει, τὰ δὲ ἐν μέσῳ πάντα διείληπτο τάφρῳ καὶ χάρακι καὶ τείχει πύλαις. οὕτω μὲν ὠχυροῦντο αὐτῶν ἑκάτεροι· καὶ ἐν τοσούτῳ μόνοις ἱππεῦσι καὶ ἀκροβολισμοῖς ἐπειρῶντο ἀλλήλων.

Ὡς δὲ ἐξείργαστο πάντα ὅσα ἐνόουν, καὶ ὁ Καῖσαρ ἀφῖκτο, οὔπω μὲν ἐρρωμένος ἐς μάχην, φορείῳ ἐπὶ τὰς συντάξεις τοῦ στρατοῦ κομιζόμενος, οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Καίσαρα εὐθὺς ἐξέτασσον ἐς μάχην, οἱ ἀμφὶ τὸν Βροῦτον ἀντεξέτασσον ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων, οὐ κατῄεσαν δέ. οὐ γὰρ ἐγνώκεσαν ἐς τὴν μάχην ἐπείγεσθαι, ταῖς ἀγοραῖς ἐλπίζοντες ἐκτρύσειν τοὺς πολεμίους. ἦν τὰ μὲν πεζὰ ἑκατέροις ἐννεακαίδεκα ὁπλιτῶν τέλη, τοῖς μὲν ἀμφὶ Βροῦτον ἐνδέοντα τοῖς ἀριθμοῖς, τοῖς δ' ἀμφὶ τὸν Καίσαρα καὶ ἐπλεόναζον ἑκατέρωθεν· ἱππεῖς δὲ ἄρα τοῖς ἑκατέρωθεν Θρᾳκίοις ἦσαν, Καίσαρι μὲν καὶ Ἀντωνίῳ μύριοι καὶ τρισχίλιοι, Βρούτῳ δὲ καὶ Κασσίῳ δισμύριοι. ὥστε πλήθει μὲν ἀνδρῶν καὶ θράσει καὶ ἀρετῇ

pinquo loco caſtra contemptim poſita: quapropter multa caſtella exſtruxerunt, vallóque ac foſſa & muro communierunt, Antonianis quoque quantum res poſtulabat munientibus. At Caſſius videns inſanum impetum Antonii, ſpatium anguſtum inter paludem & ſua caſtra, neglectum prius permuniit, nequid immunitum eſſet, rupibus latus caſtrorum Bruti protegentibus, 652 Caſſianorum verò, palude maríque deinceps: cetera in medio foſſa vallóque & muris ac portis interſepta erant. Hæ fuere munitiones utrorumque. in quibus abſolvendis dum occupantur, velitationibus tantùm & equitum excurſionibus utrinque faciebant virtutis periculum.

Ut verò ſuprema operibus manus eſt impoſita, & Cæſar in caſtra pervenit, nondum ad conflictum ſatis validus, lectica ordines circumvectari ſolitus, Cæſariani ſtatim explicarunt aciem. Ex adverſo Brutus ſuos inſtruxit in editiore loco, non deſcendit tamen: non placebat enim prælio decernere, quòd ſperarent hoſtem laboraturum commeatuum inopia. Pariter utrinque undeviginti legiones conſtiterant. ſed in acie Bruti nonnihil ad juſtum numerum deerat, contrà in Cæſariana erant aliquot ſupernumerarii: equitum, annumeratis utrinque Thracum auxiliis, Antonius cum Cæſare habebat XIIIM. Brutus & Caſſius

Copiæ utriuſque exercitus.

XM. Itaque multitudine virorum, audacia virtutéque impe-

 rato-

ratorum, armis & apparatu pulcherrimum utraque acies ſpectaculum præbuit: ſed otioſæ per multos dies, Caſſianis prælium detrectantibus, & difficultate annonæ hoſtem fatigare cupientibus, quum ipſis omnia ſuppeterent ex Aſia, & ex propinquo per mare ſubveherentur, hoſtes in regione infeſta laborarent inopia. nam neque negotiatores ex Ægypto ſumere quicquam poterant, fame tunc oppreſſa: neque ex Hiſpania aut Africa Pompeius, neque ex Italia Murcus & Ænobarbus ſinebant commeatus advehi: Macedonia verò Theſſaliáque non diu ſufficere poterant, quæ tum ſolæ alebant exercitum.

Brutus & Caſſius armis nolunt decernere.

Id non ignorantes Caſſiani bellum ducebant: quod Antonius veritus ſtatuit eos ad pugnam cogere: cogitavítque num poſſet clàm per paludem viam efficere, ut hoſtibus à tergo commeatus ex Thaſo ſubvectionem intercluderet. Productis igitur rurſum in aciem aliquoties ſignis omnibus, ut videretur adeſſe totus exercitus, deducta inde parte noctes atque dies aperiebat in palude anguſtum tranſitum, detondens arundines & aggerem excitans munitum utrinque macerie ne dilaberetur, profundiora ſternens ſubliciis pontibus per ſummum ſilentium: conſpectum enim hoſtibus adimebant arundines relictæ circa tranſitum. In hoc opus inſumptis decem diebus, cohortes expeditas noctu miſit: quæ occupatis ulteriori

Commentum Cæſaris.

653

στρατηγῶν, καὶ ὅπλοις καὶ παρ
σκευῇ λαμπροτάτην ἑκατέρων τ
παράταξιν ὀφθῆναι, ἄπρακτον δὲ
πολλὰς ἡμέρας, οὐκ ἐθελόντων συμ
πλέκεσθαι τῶν ἀμφὶ τὸν Βροῦτον, ἀλ
ταῖς ἀπορίαις προεκτρύχειν τοὺς π
λεμίους, αὐτοὶ μὲν ἔχοντες τὴν Ἀ
σίαν χορηγόν, καὶ ἐξ ἐγγίων ὡς πα
ντα διὰ θαλάσσης πορίζομενοι
τοῖς δὲ πολεμίοις οὐδὲν ὂν δαψιλ
οὐδὲ οἰκεῖον· οὔτε γάρ τι δι' ἐμπ
ρων παρ' Αἰγύπτου λαβεῖν εἶχ
ὑπὸ λιμοῦ τῆς χώρας δεδαπανημ
νης, οὔτε ἐξ Ἰβηρίας ἢ Λιβύης δ
Πομπήϊον, οὔτε ἐκ τῆς Ἰταλίας δ
Μοῦρκον καὶ Δομίτιον· οὐκ ἐς πο
δ' αὐτοῖς ἔμελλον ἀρκέσειν Μακεδ
νία τε καὶ Θεσσαλία, μόναι σφι
ἐν τῷ τότε χορηγοῦσαι.

Ὧν οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Βροῦτον ἐ
θυμούμενοι μάλιστα, διετέλουν.
ὁ δ' Ἀντώνιος αὐτὰ δεδιώς, ἔγνω βι
άσασθαι τοὺς ἄνδρας ἐς μάχην,
ἐπενόησεν εἰ δύναιτο βάσιμον τὸ ἕλ
ἐργάσασθαι λαθών, ἵνα κατόπιν
ἐχθρῶν ἔτι ἀγνοούντων γενόμενος
τὴν ἀγορὰν σφᾶς ἀφέλοιτο τὴ
ἀπὸ τῆς Θάσου κομιζομένην. ἐ
τάσσων οὖν αὖθις ἑκάστοτε ἐς μ
χην τὰ σημεῖα τοῦ στρατοῦ πάντα
ἵνα ὅλος ἐκτετάχθαι νομίζοιτ
μέρει τινὶ νυκτός τε καὶ ἡμέρας ἔκ
πτεν ἐν τῷ ἕλει δίοδον στενήν, κείρ
τε τὸν δόνακα, καὶ χῶμα ἐπιβάλλ
καὶ λίθους ἑκατέρωθεν, ἵνα μὴ
χῶμα διαπίπτοι, τὰ δὲ βαθ
διεσταύρου καὶ ἐγεφύρου μετὰ σιωπ
βαθυτάτης· ἀφῄρητο δὲ τὴν ὄψιν
ἔργου τοὺς πολεμίους ὁ πεφυκὼς ἔ
δόναξ ἀμφὶ τῇ διόδῳ· δέκα δ' ἡ
μέραις ἐργασάμενος ὧδε, ἐσέπεμ

ψε λα

ε λόχους ὀρθρίους νυκτὸς ἄφνω, καὶ
ς ἐρυμνὰ τῶν ἐντὸς κατέλαβε, καὶ
κοδόμησε φρούρια ὁμοῦ πολλά· ὁ
ὲ Κάσσιος κατεπλάγη μὲν τοῦ ἔρ-
ου τὴν ἐπίνοιάν τε καὶ κλοπήν·
ντεπινοῶν δὲ ἀποτεμέσθαι τὰ φρού-
ια τὸν Ἀντώνιον, διετείχιζε καὶ αὐ-
ς ἐπικάρσιον τὸ ἕλος ἅπαν, ἀρξά-
μενος ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου μέχρι
θαλάσσης, κόπτων ὁμοίως καὶ γε-
φυρῶν, καὶ τὸν χάρακα τοῖς σταυ-
ρώμασιν ἐπιτιθείς, καὶ τὴν ὑπὸ
ντωνίου γεγενημένην δίοδον ἀπο-
λαμβάνων, ἵνα μήτε ἐκδραμεῖν αὐ-
ν οἱ ἔνδον ἔτι δυνηθεῖεν, μήτε ἐ-
ῖνος αὐτοῖς ἐπιβοηθεῖν· ταῦτα δὲ
Ἀντώνιος ἰδὼν περὶ μεσημβρίαν,
ς εἶχεν αὐτίκα σὺν ὁρμῇ τε καὶ
ργῇ τὸν στρατὸν τὸν ἴδιον ἐπὶ θάτερα
τεταγμένον ἦγεν ἐπιστρέφων εἰς τὸ
διατείχισμα τοῦ Κασσίου, μεταξὺ
ἕλους καὶ τοῦ στρατοπέδου, σιδήρια
φέρων καὶ κλίμακας, ὡς ἐξελὼν αὐ-
ὸ καὶ παραδύσων ἐς τὸ τοῦ Κασσίου
στρατόπεδον· γιγνομένου δὲ αὐτῷ τοῦ
δρόμου σὺν τόλμῃ πλαγίου τε καὶ
πρὸς ἄναντες, καθ' αὐτὸ δὴ τὸ με-
ταίχμιον τῶν στρατιωτῶν ἑκατέρων,
περιήλγησαν οἱ τοῦ Βρούτου στρατιῶ-
ται ἐπὶ τῇ ὕβρει, ὧδε μάλα θρα-
σέως αὐτοὺς ὄντας ἐνόπλους ἐχθρῶν
παραθεόντων, καὶ ἐπέδραμον αὐτοῖς
αὐτοκέλευστοι πρός τινος ἐκ τῶν ἡγε-
μόνων ἐπιτάγματος, καὶ ἔκτεινον
ια πλαγίους ἀθρόως οὓς καταλά-
βοιεν· ἀρξάμενοι δ' ἅπαξ ἔργου, καὶ
τῷ Καίσαρος στρατῷ τεταγμένῳ
μάλιστα κατὰ σφᾶς, ἐπέδραμον, καὶ
τρέψαντες ἐδίωκον, μέχρι καὶ τὸ
στρατόπεδον εἷλον, ὃ κοινὸν ἦν Ἀν-
τωνίῳ τε καὶ Καίσαρι, Καίσαρος
αὐτοῦ δι' ἐνύπνιον ἔνδον οὐκ ὄντος,

bus locis aliquot natura munitis, multa caſtella vallata perfecerunt eodem tempore. Ad id commentum tam bene diſſimulatum Caſſius obſtupuit, & ut arte artem illuderet, excluſurus ab eis caſtellis Antonium, tranſverſum ſeptum egit per totam paludem à caſtris uſque ad mare, ad imitationem alterius operis continuatis ſublicìis pontibus & aggeribus, interruptáque via quam Antonius fecerat, ut nec qui tranſierant ſe poſſent recipere, nec ſubmitti poſſent eis auxilia. Quod ubi vidit Antonius circa meridiem, ita ut erat, confeſtim cum impetu & ira ſuum exercitum in altero cornu ſtantem vertit ad murum Caſſii, pertinentem à caſtris ad paludem, ferramenta ſecum & ſcalas ferens quaſi hoc expugnato penetraturus ad caſtra Caſſiana. Eos tam inſolenter adverſo clivo tranſverſim per ipſum quod utramque aciem dirimebat ſpatium currentes non tulerunt Bruti milites, ignominioſum rati, ſi viri armati adverſarios impunè præter ora ſua ſinerent evadere: & non exſpectato imperio, tantùm ad unius tribuni mandatum irruentes in eos ex latere, occiderunt quotquot ad manus venere: commiſſóque ſemel prælio, mox ſe verterunt ad oppoſitam ſibi Cæſaris aciem, coactámque terga vertere, perſecuti etiam caſtris potiti ſunt, quæ illi communia fuerunt cum Antonio, Cæſare tum abſente propter ſomnium, & eam

Cæſar abeſt à prælio propter ſomnium oblatum.

& eam diem cavente, ut ipſe ſcriptum reliquit in ſuis commentariis.

Cæſaris Octavii commentarii.

Tum Antonius ut vidit cœ-
654 ptum prælium, gaviſus eſt quòd hoſtem eò compuliſſet: reverti tamen in campum judicavit ſibi inutile, ne convertens aciem turbaret ordines: ſed continuato ut occeperat curſu, in adverſum clivum evaſit contemptis telis ſupernè volantibus, donec impegit in aciem Caſſii, loco ſe non moventem, & attonitam nec opinata audacia. quam ubi perrupit inſigni auſu, ſeptum illud tranſverſum invaſit magno impetu, & convulſo vallo, foſſa oppleta, muro ſubruto, ſtationem pro porta oppreſſit, contemptíſque miſſilibus per portam introſiliit: ceteri per diruta murorum penetraverunt, quidam etiam per ſtragem cadaverum aſcenderunt. & hac omnia tanta celeritate, ut ſuccurrentibus qui in palude operabantur, ipſi jam expugnatis muris occurrerent, & his quoque eodem impetu profligatis compulsíſque in paludem, reverterentur jam in ipſa caſtra Caſſii, duntaxat qui cum Antonio per murum irruperant, reliquis extra murum cum hoſte confligentibus: caſtra enim ut firma perpauci cuſtodiebant, quo facilius capta ſunt, jámque etiam extra Caſſiani vincebantur: & cognito quòd caſtra ſint amiſſa, turpi fuga diſperſi ſunt. Atque ita æquo Marte pugnatum eſt, profligato per Brutum ſiniſtro cornu

Caſſianorum clades & fuga.

Bruti ab altera par-

ἀλλὰ φυλαξαμένου τὴν ἡμέρα
ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν
ἔγραψεν.

Ὁ δὲ Ἀντώνιος ὁρῶν τὴν μ
χην συνερρωγυῖαν, ἥσθη μὲν ὡς
ναγκάσας (πάνυ γὰρ ἐπὶ ταῖς ἀ
ραις ἐδεδίει) ἀναστρέφειν δὲ εἰς
πεδίον οὐκ ἔκρινε, μὴ τὴν φάλα
γα ἀνελίσσων ταράξειεν, ὡς δρ
ξάμενος δ' εἶχεν ὁρμῆς, ἐφεῖ
δρόμῳ καὶ ἀνέβαινε, βαλλόμενός
καὶ χαλεπῶς, μέχρι βιαζόμενο
ἐνέκυρσε τῇ φάλαγγι τῇ Κασσ
τὴν τάξιν τὴν δεδομένην φυλα
σούσῃ, καὶ τὸ γιγνόμενον ὡς ἄλογ
καταπεπληγμένῃ. ῥήξας δ' αὐτὴ
ὑπὸ τόλμης, ἐπὶ τὸ διατείχισμ
ὥρμα τὸ μεταξὺ τοῦ τε ἕλους καὶ
στρατοπέδου, τόν τε χάρακα ἀν
σπῶν, καὶ τὴν τάφρον ἐγχωννύς,
τὸ οἰκοδόμημα ὑπορύσσων, καὶ τ
ἐν ταῖς πύλαις καταφονεύων,
τὰ ἐπιπίπτοντα ἐκ τοῦ τείχους ὑπ
μένων, ἕως αὐτὸς ἐσήλατο διὰ
πυλῶν ἔνδον, ἕτεροι δὲ ταῖς ὑπο
ρυχίαις ἐσῆλθον, οἱ δὲ καὶ τοῖς π
πτωκόσιν ἐπανέβαινον, καὶ πάντα
τως ἐγίγνετο ὀξέως, ὥστε τοῖς
ἕλος ἐργαζομένοις ἐπιβοηθοῦσιν ὑπ
λύτων, ἑλόντες ἤδη τὸ διατείχ
σμα· τρεψάμενοι δὲ καὶ τούσδε σ
ὁρμῇ βιαίῳ, καὶ ἐς τὸ ἕλος κατ
σαντες, ἐπανῄεσαν ἐς αὐτὸ ἤδη τ
στρατόπεδον τοῦ Κασσίου μόνοι σὺν τ
Ἀντωνίῳ, ὅσοι τὸ διατείχισμ
ὑπερῆλθον, τοῦ ἄλλου πλήθους ἑκατέ
ρων ἐκτὸς ἀλλήλοις μαχομένου. τὸ
στρατόπεδον ὡς ἐρυμνὸν ὀλίγοι πάμ
παν ἐφύλασσον, ὅθεν αὐτῶν εὐμα
ρῶς ἐκράτησεν ὁ Ἀντώνιος· ἤδη δὲ
καὶ ἔξω τοῦ Κασσίου στρατὸς ἡσσᾶτο, καὶ
τὴν κατάληψιν ἰδὼν τοῦ στρατοπέδου
διεσκίδ

ἐσκίδνατο ἀκόσμως· καὶ τὸ ἔργον
ἐντελὲς ἑκατέροις ἦν ὅμοιον, Βρού-
ς τε τὸ λαιὸν τῶν πολεμίων ἐτέ-
ψατο, καὶ τὸ στρατόπεδον ᾑρήκει,
ντώνιός τε Κασσίου κρατῶν, συν
ηχάνῳ τόλμῃ τὸ στρατόπεδον ἐ-
ρθει, φόνος τε ἦν ἑκατέρων πολ-
λός. ὑπὸ δὲ μεγέθους πεδίου τε
κονιορτοῦ τὰ ἀλλήλων ἠγνόουν,
χρι ποτὲ ἐπύθοντο, καὶ τοὺς λοι-
ούς ἀνεκάλουν· οἱ δὲ ἐπανῄεσαν
θοφόροις ἐοικότες μᾶλλον ἢ στρα-
ώταις, καὶ οὐδὲ τότε ἀλλήλων ἠ-
σθάνοντο, οὐδὲ καθεώρων· ἐπεὶ ῥί-
αντές γε ὅσα ἔφερον οἱ ἕτεροι μέ-
ἂν εἰργάσαντο κατὰ τῶν ἑτέρων ἀ-
ωπάκτως ὧδε ἀχθοφορούντων. τῶν
ἀριθμὸν τῶν ἀποθανόντων εἰκά-
ουσι, τῶν μὲν ἀμφὶ τὸν Κάσσιον ἐς
τακισχιλίους σὺν τοῖς παραστίζου-
θεράπουσι γενέσθαι, τῶν δ' ἀμφὶ
Καίσαρα διπλασίονας.

Κάσσιος δὲ ἐξ οὗ τῶν διατειχι-
μάτων ἐξέωστο, καὶ οὐδὲ ἐσελθεῖν ἔ-
εἶχεν ἐς τὸ στρατόπεδον, ἀνέδρα-
μεν ἐς τὸν Φιλίππων λόφον, καὶ τὰ
γνόμενα ἐφεώρα· οὐκ ἀκριβῶς δὲ
υτὰ διὰ τὸν κονιορτὸν οὐδὲ πάντα
ιῶν, ἀλλ' ἢ τὸ στρατόπεδον ἑαυτοῦ
ρον εἰλημμένον, ἐκέλευσε Πινδά-
ῳ τῷ ὑπασπιστῇ προσπεσεῖν οἱ καὶ
ιαφθεῖραι· διαμέλλοντος δ' ἔτι
Πινδάρου, προσῆλθέ τις ἀγγέ-
λων Βροῦτον ἐπὶ θατέρῳ νικᾶν, καὶ
ὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων πορθεῖν·
δὲ τούτῳ μὲν τοσόνδε ἀπεκρίνατο,
, Νικῶντι λέγε αὐτῷ παντελῆ νί-
, κην· ἐς δὲ τὸν Πίνδαρον ἐπιστραφείς,
, Τί βραδύνεις, ἔφη, τί τῆς ἐμῆς
, αἰσχύνης με οὐκ ἀπαλλάσσεις;
Πίνδαρος μὲν δὴ δεσπότην ὑπέχοντα
τὴν σφαγὴν διεχρήσατο· καὶ τισιν

hoſtium & caſtris captis: diverſa parte Antonio poſt devictos Caſſianos incredibili audacia caſtra quoque vaſtante, multis utrinque per varios caſus occumbentibus. Et quia latis in campis multum pulveris excitatum eſt, ignorabant alteri de alteris: tandem cognito ubi eſſent, revocabant ſocios, illi ad ſuos recipiebant ſe, bajulis ſimiliores quàm militibus. Ac ne tum quidem aſpectu ullóve ſenſu dignoſcebant ſe invicem: alioquin alterutri projectis ſarcinis, facilè adverſarios onuſtos oppreſſiſſent. Deſiderata ſunt, quantùm conjecturis aſſequi licuit, Caſſianorum octo millia cum ſervis armigeris, duplo plura in exercitu Cæſaris.

te victoria.

655

Cæſaris & Caſſii clades quanta.

Caſſius exutus caſtris, eò reverti non potuit, ſed curſu recepit ſe in Philipporum tumulum, & inde proſpectabat quid fieret: quúmque proſpectus adimeretur pulvere, nec exactè videbat nec omnia, niſi quòd caſtra amiſerat. Quapropter Pindarum armigerum ſuum juſſit ut ſibi percuſſoris præſtaret officium. Dum is cunctatur, accurrit alius quidam nuntians Brutum in altero cornu vincere, & caſtra hoſtium diripere. Cui hoc tantùm reſpondit, Refer ei, me optare illi abſolutam victoriam. Tum ad Pindarum verſus, quid ceſſas, inquit, Cur non me ab hac ignominia liberas? ſimúlque jugulo ferrum excepit. Hæc quidam pro-

Caſſius Pindaro armigero ſuo jugulum præbet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

produnt de morte Caſſii. Alii putant eum afferentibus lætum nuntium Bruti equitibus exiſtimantem hoſtes eſſe, miſiſſe Titinium qui rem exactè cognoſceret: & quum equites ut amicum Caſſii recepiſſent in medium, conclamantes præ gaudio, Caſſium qui crederet illum in hoſtes incidiſſe, hoc tantùm profatum, Expectavimus dum videremus amicum abripi, ſeceſſiſſe in tentorium cum Pindaro, & Pindarum nuſquam viſum poſtea: quamobrem quidam opinantur eum injuſſum occidiſſe dominum. Obiit Caſſius natali ſuo die, poſtquam eventu quo diximus pugnatum eſt. Titinius morarum pœnas ultronea morte luit.

Titinius.

Pindarus.

Titinii interitus.

Bruti lamenta ſuper Caſſii cadavere.

At Brutus ſupra Caſſii cadaver flens, appellabat ultimum Romanorum, intelligi volens, neminem poſthac fore virtute ſimilem, accuſans ſimul properationem ejus & temeritatem, & ediverſo mactum felicitatis prædicans, qui ſe curis ac moleſtiis exemerit, Quæ me, inquit, ducunt ad neſcio quem exitum? Tradito deinde amicis cadavere, ut clàm ſepeliretur, ne exercitus ex aſpectu provocaretur ad lacrymas, ipſe cibo ceteráque corporis cura abſtinens, pernox conſtituebat exercitum Caſſii. Mane deinde hoſtibus progreſſis in aciem,
656
ne pro victis haberentur: mentem eorum intelligens, Sumamus, inquit, arma nos quoque, & pari ſimulatione cladem tegamus: ut verò inſtruxit aciem,

οὕτως ἀποθανεῖν δοκεῖ Κάσσιον. ἑτέροι δὲ αὐτὸν οἴονται, προσιόντων εὐαγγέλιον ἱππέων Βρούτου, νομ[ίσαντα] εἶναι πολεμίους, πέμψαι ἀκριβὲς εἰσόμενον Τιτίνιον· τῶν δὲ ἱππέων ὡς Κασσίου φίλον περιχα[ρέν]των τε σὺν ἡδονῇ, καὶ ἐπὶ τῷδε ἀλαλαξάντων μέγα, τὸν Κάσσιον ἡγούμενον ἐς ἐχθροὺς ἐμπεσεῖν Τιτίνιον, τοῦτο φάναι, Περιεμείναμ[εν] φίλον ἁρπαζόμενον ἰδεῖν; καὶ ἐς τι[]να σκηνὴν ἀποχωρῆσαι μετὰ τοῦ Πι[ν]δάρου, καὶ τὸν Πίνδαρον οὐκ ἔτι φα[]νῆναι· διὸ καὶ νομίζουσί τινες οὔπω κ[ε]κελευσμένον ἐργάσασθαι. Κασσίῳ δὴ τέλος ἦν τοῦ βίου κατὰ τὴν αὐ[τὴν] Κασσίου γενέθλιον ἡμέραν, ᾗ δὲ μάχης γενέσθαι συμπεσούσης· καὶ Τιτίνιος ὡς βραδύνας ἑαυτὸν ἐκ[]τείνει.

Βροῦτος δὲ Κασσίου τὸν νέκυν περικλαίων, ἀνεκάλει τελευταῖον ἄ[]νδρα Ῥωμαίων, ὥστ' οὔ τινος ἔ[]τι τοῦδε ἐς ἀρετὴν ἐσομένου, ταχυερ[]γίας τε αὐτοῦ καὶ προπετείας ἐνεκά[]λει, καὶ ἐμακάριζεν ὁμοῦ φροντίδων καὶ ἀνοίας ἀπηλλαγμένον, ὁ[] Βροῦτον ἐς ποῖον ἄρα τέλος ὁδη[]γοῦσι; παραδοὺς δὲ τὸ σῶμα τοῖ[ς] φίλοις, ἔνθα λαθραίως θάψειαν ἵνα μὴ καταδακρύσειε τὸν στρατὸν ὁ[]ρῶντα, αὐτὸς ἄσιτός τε καὶ ἀτημέ[]λητος ἀνὰ τὴν νύκτα πᾶσαν τὸ [] Κασσίου στρατόπεδον καθίστατο. ἅ[]μα δ' ἡμέρᾳ τῶν πολεμίων τὸν στρα[]τὸν παρατασσόντων ἐς μάχην, ἵνα μὴ δοκοῖεν ἡλαττῶσθαι, συνεὶς τοῦ „ ἐνθυμήματος, Ὁπλισώμεθα „ ἔφη, καὶ ἡμεῖς, καὶ ἀνθυποκρι„ θῶμεν ἐλάσσονα παθεῖν· ὡς δὲ παρέταξεν, οἱ μὲν ἀνεχώρουν,

ὁ δὲ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

δὲ Βροῦτος ἐπιτωθάσας, ἔφη τοῖς φίλοις, Οἱ μὲν δὴ προκαλούμενοι ἡμᾶς ὡς κεκμηκότας, οὐδὲ ἀποπειρῶσιν.

Ἧς δὲ ἡμέρας τὴν μάχην ἐν Φιλίπποις συνέβαινεν εἶναι, καὶ ἐν τῷ Ἰονίῳ τοιόνδε πάθος ἄλλο ἐγίγνετο μέγα. Δομίτιος Καλουῖνος ἐπὶ ὁλκάδων ἦγεν ὁπλιτῶν δύο τέλη Καίσαρι, καὶ τὸ διώνυμον ἦν αὐτῶν, Ἄρειον, ὃ ἐπὶ τιμῇ τῆς ἀλκῆς ὠνόμαζον· ἦγε δὲ καὶ στρατηγίδα σπεῖραν ἐς δισχιλίους ἄνδρας, ἱππέων τε ἴλας τέσσαρας, καὶ ἕτερον πλῆθος ἐπειλεγμένον, καὶ τριήρεις αὐτοὺς παρέπεμπον ὀλίγαι. Μοῦρκος δ' αὐτοῖς καὶ Αἰνόβαρβος ἑκατὸν καὶ τριάκοντα μακραῖς ὑπηντῶν, καὶ αὐτοὺς αἱ ὁλκάδες ἱστίοις μὲν αἱ πρῶται διέφυγον ὀλίγαι, αἱ λοιπαὶ δὲ ἐκλάσαντος ἄφνω τοῦ πνεύματος, ἐν γαλήνῃ σταθερᾷ κατὰ τὸ πέλαγος ἠλῶντο, ὑπό του θεῶν ἐκδιδόμεναι τοῖς πολεμίοις· ἐνέβαλον γὰρ αὐταῖς ἑκάστην καὶ ἀνερρήγνυον, οὐδὲ αἱ παραπέμπουσαι σφᾶς τριήρεις ἐπικουρεῖν ἐδύναντο διὰ τὴν ὀλιγότητα κυκλούμεναι· ἔργα δὲ ἦν τῶν κινδυνευόντων πολλὰ καὶ ποικίλα, ὅτε μὲν τὰ πλοῖα συναγόντων ἀπὸ κάλων σπουδῇ καὶ κοντοῖς ἁρμοζόντων ἐς ἄλληλα, ἵνα μὴ διεκπλεῖν αὐτὰ ἔχοιεν οἱ πολέμιοι· ὅτε δὲ τούτου ἐκράτησαν, ὁ μὲν Μοῦρκος αὐτοῖς ἐπέβαλλε τοξεύματα πυρός, οἱ δὲ τοὺς συνδέσμους ἀνέλυον ὀξέως, καὶ ἀπέφευγον ἀλλήλων διὰ τὸ πῦρ, εὐθύς τε ἐγίγνοντο ταῖς τριήρεσιν ἐς περίπλουν καὶ ἐμβολὴν ἕτοιμοι. ἀγανακτοῦντες δὲ οἱ ἄνδρες καὶ μάλιστα αὐτῶν οἱ Ἄρειοι, ὅτι κρείττους ὄντες ἀλκὴν, δι' ἀπραξίας ἀπόλ-

hoſtes retroceſſerunt. Brutus ad amicos ſic in eos cavillatus eſt, Iſti qui nos ut feſſos provocant, armis experiri nolunt.

Ceterùm qua die in campis Philippicis pugnatum eſt, etiam in Ionio mari caſus memorabilis accidit. Domitius Calvinus onerariis navibus vehebat duas legiones ad Cæſarem, quarum altera ob virutem Martiæ cognomine honeſtata fuerat: vehebat etiam cohortem prætorianorum duorum millium, & quatuor alas equitum, aliámque ſelectam multitudinem, paucis triremibus deducentibus. His Murcus & Ænobarbus obviam fuit cum centum triginta longis navibus. Eas primùm onerariæ paucæ velis plenis effugerunt, reliquæ repentè vento vim remittente, in tranquillo mari errabant, divinitus hoſti traditæ. Invadebant enim intrepidè ſingulas & perrumpebant: nec à proſequentibus triremibus ullum erat auxilium, quòd propter paucitatem circumvenirentur. In hoc prælio varii conatus fuere periclitantium, dum celeriter naves conjungunt contis ac funibus ne hoſtis perrumperet. quod quum ſuccederet, Murcus immittebat eis ignita jacula, & illi pari celeritate ſolvebant vincula, & diffugiebant metu incendii, atque ita rurſum exponebant ſe roſtrorum ictibus, aut circumveniebantur. Ibi indignati milites, præſertim Martii, quòd quum præſtarent robore, inulti perirent, alii

alii ſeipſos interficiebant, non expectato incendio: alii triremes hoſtium inſilientes, multa faciebant ac ferebant fortiter: naves quoque ſemiuſtulatæ diu jactabantur onuſtæ vectoribus, aliis igne, aliis ſame ſitique pereuntibus. quidam antennis aut tabulis hærentes in ſcopulos aut deſerta littora ejecti ſunt: nonnulli
657 horum ex inſperato ſervati fuerunt, qui & ad quintam diem perdurarunt, picem interim lingentes, aut vela ſunéſve mandentes, donec undis ad terram appellerentur. Multi deditionem fecerunt, quum non poſſent tot malis reſiſtere. In his fuerunt triremes XVII quarum milites ad Murci ſacramentum tranſierunt. Calvinus dux earum cum ſua nave Brundiſium quinta die rediit, periiſſe creditus. Idque in Philippenſis pugnæ diem incidit, ſive naufragium dicendum eſt, ſive navale prælium: fuitque res miraculo, poſtquam compertum eſt ita fortunæ viſum, ut certamen utrunque in eundem temporis articulum competeret.

Clades navalis Cæſaris in Ionio mari ſub Domitio Calvino.

Brutus autem advocata concione militum, ſic eos allocutus eſt, HESTERNO prælio commilitiones nulla in re non ſuperiores hoſtibus fuimus: nam

Bruti oratio ad exercitum.

λεῦντο, οἱ μὲν περὶ τοῦ πυρὸς ἑ-
τοὺς ἀνῄρουν, οἱ δὲ ἐς τὰς τρι-
ρεις τῶν πολεμίων ἐναλλόμενοι, τὰ
ἔδρων, τὰ δὲ ἔπασχον· νῆές τε ἡμ
φλεκτοι μέχρι πολλοῦ περιέπλ
ἄνδρας ἔχουσαι, τοὺς μὲν ὑπὸ τ
πυρὸς, τοὺς δ᾽ ὑπὸ λιμοῦ καὶ δ
ψης δαπανωμένους· οἱ δὲ καὶ ἱστῶν
σανίδων ἐχόμενοι, ἐς πέτρας ἢ ἀ
τὰς ἐξεφέροντο ἐρήμους, καὶ ἐκ
αὐτῶν οἱ ε περιεσώθησαν ἐκ πα
ραλόγου· τινὲς δὲ καὶ ἐς πέντε διη
κεσαν ἡμέρας, λιχμώμενοι τ
πίσσαν, ἢ ἱστῶν ἢ κάλων διαμασ
σώμενοι, μέχρι σφᾶς ὁ κλύδ
ἐξενήνεγκεν ἐπὶ τὴν γῆν. πολὺ δ
ἦν ὃ καὶ τοῖς πολεμίοις ἑαυτὸ ἐπι
τρεπεν ὑπὸ τῶν συμφορῶν ἡσσώμε
νον· ἐπέτρεψαν δὲ καὶ τῶν τριήρων ἑπτα
καίδεκα. καὶ τοὺς μὲν ἄνδρας οἱ περὶ
Μοῦρκον ἐς αὐτοὺς μεθώρκουν, ὁ
στρατηγὸς αὐτῶν Καλουΐνος ἐπὶ τῆς ἑ
αυτοῦ νεὼς ἐπανῆλθεν ἐς τὸ Βρεντέ
σιον ἡμέρᾳ πέμπτῃ, δόξας ἀπολω
λέναι. τοιοῦτο μὲν δὴ πάθος τῆς αὐτῆ
ἡμέρας τῇ περὶ Φιλίππους μάχῃ κ
τὸν Ἰόνιον ἐπεγίγνετο, εἴτε ναυάγιον
εἴτε ναυμαχίαν ὀνομάσαι χρή, κ
ἐξέπληξε τὸ συγκύρημα τοῦ ἔργου
ὕστερον ἐπιγνωσθέν.

Ὁ δὲ Βροῦτος τὸν στρατὸν ἐς ἐκ
κλησίαν συναγαγὼν, ἔλεξεν ὧδε,
„ ΟΥ᾽ΔΕ'Ν ἐστιν, ὦ συστρατιῶται
„ παρὰ τὸν ἐχθὲς ἀγῶνα, ἐν ᾧ μὴ
„ κρείσσους ἐγένεσθε τῶν πολεμίων
„ τό τε

ΟΥ᾽ΔΕ'Ν ἐστιν, ὦ συστρατιῶται, παρὰ τὸν ἐχθὲς ἀγῶνα, ἐν ᾧ μὴ κρείσσους ἐγένεσθε τῶν πολεμίων] Initio hujus orationis videri cuipiam poſſit P. Candidus aliam ſequi lectionem quàm Gelenius: eandem tamen ſequitur, ſed impingit ad quendam lapidem, ad quem & Gelenium in aliis quibuſdam hujus ſcriptoris locis impingentem videre eſt. Ita enim ille (Candidus inquam) hoc initium vertit, *Nullum eſt præter heſternum prælium, commilitones, in quo non potiores hoſtibus veſtris extiteritis.* At verò alter interpres ita,

planè

ὅτε γὰρ μάχης ἤρξατε προθύμως, εἰ καὶ χωρὶς παραγγέλματος, καὶ τὸ τέταρτον τέλος ὃ παρωνύμενον αὐτοῖς ὃν ἐπεπίστευτο τὸ κέρας, διεφθείρατε ἅπαν, καὶ τοὺς ἐπιτεταγμένους αὐτῷ μέχρι τοῦ στρατοπέδου, καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτὸ εἵλετε πρότερον καὶ διηρπάσατε, ὡς προὔχειν τάδε παρὰ πολὺ τῆς ἐπὶ τοῦ λαιοῦ βλάβης ἡμῶν· δυνηθέντες δ' ἂν ὅλον ἐργάσασθαι τὸ ἔργον, διαρπάσαι μᾶλλον εἵλεσθε, ἢ κτείνειν τοὺς ἡσσωμένους· οἱ γὰρ πλέονες ὑμῶν τοὺς πολεμίους παραθέοντες, ἐπὶ τὰ τῶν πολεμίων ὥρμων· καὶ ἐν τῷδε αὖ πάλιν οἱ μὲν διήρπασαν δύο τῶν ἡμετέρων στρατοπέδων ὄντων τὸ ἕτερον, ἡμεῖς δὲ ἐκείνων ἅπαντα ἔχομεν, ὡς καὶ τῷδε τὴν ἐπίκτησιν τῆς βλάβης διπλασίονα εἶναι. καὶ τὰ μὲν ἐν τῇ μάχῃ πλεονεκτήματα τοσαῦτα· ὅσα δὲ ἑτέρᾳ προὔχομεν αὐτῶν, ἔχετε καὶ παρὰ τῶν αἰχμαλώτων μανθάνειν, περί τε ἀπορίας σίτου, καὶ ἐπιτιμήσεως αὐτοῦ, καὶ κομιδῆς κακοπαθοῦς,

& pugnam incepiſtis alacriter, quamvis injuſſi, & quartam legionem, propter opinionem virtutis in oppoſito cornu locatam, totam concidiſtis, alióſque deinceps uſque caſtra, quæ & ipſa capta diripuiſtis: ut hæc victoria longè præponderet damno in ſiniſtro cornu accepto. quam quum poſſetis parare in ſolidum, res hoſtium diripere maluiſtis quàm victos delere: nam plerique veſtrûm præteritis hoſtibus in eorum bona fecerunt impetum: & hic quoque nobis prævalentibus, illi ex noſtris caſtris binis ceperunt altera, nos univerſa illorum occupavimus: atque ita duplo major eorum jactura fuit. Hactenus quantùm ad prælium attinet potiores ſumus: de cetero quantùm præpolleamus, poteſtis ex captivis diſcere, de inopia caritatéque annonæ, de laborioſa comportatione

nè contrario ſenſu, *Heſterno prælio, commilitones, nulla in re non ſuperio-* *hoſtibus fuimus.* Candidum in errorem impulit præpoſitio παρὰ. hanc m putavit ſonare *præter*, quum alium uſum habeat (ſicut & in aliis quibuſm hujus ſcriptoris locis) & hæc παρὰ τὸν ἐχθὲς ἀγῶνα, idem ſonent quòd , ἐν τῷ ἐχθὲς ἀγῶνι. Sic autem debere illam particulam accipi, oſtennt quæ ſubjunguntur. Adde quòd, ut alterum illum uſum (magis alioqui quentem) habere dici poſſet, non οὐδὲν ſed οὐδεὶς legi oportuiſſet. Præ- tea μὴ κρείσσους Gelen. vertit, *ſuperiores hoſtibus fuimus*, tanquam legiſſet νόμεθα, non ἐγένεσθε: ſed per imprudentiam ſcripſiſſe arbitror *fuimus* o *fuiſtis:* quum & ipſe ſtatim pòſt, *incepiſtis*, non *incepimus*, ſcripſerit.
Ὡς καὶ τῷδε τὴν ἐπίκτησιν τῆς βλάβης διπλασίονα εἶναι.] Pro his verbis bet Gelenii interpretatio, *atque ita duplo major eorum jactura fuit.* Candi antem eſt hæc, *ita ut calamitatis hujus acceptio in duplò nobis conſtet.* euter autem animadvertit, τὴν ἐπίκτησιν non jungi cum βλάβης, ſed conà illi opponi: hoc ſenſu, *ita ut hac etiam in re acquiſitio noſtra duplo major quàm damnum quod paſſi ſumus.* Aliquid tale dictum à Bruto & paulo an- fuit, illis verbis, ὡς προὔχειν τάδε παρὰ πολὺ τῆς ἐπὶ τοῦ λαιοῦ βλάβης ἡμῶν.

tatione & penè defectu commeatuum: nam neque è Sicilia, Sardinia, Africa, Hiſpaniáque eis petere licet per Pompeium, Murcum, Ænobarbúmque claſſe CCLX navium mare illud intercludentes: & Macedoniam exhauſerunt jam: ſola nunc alit eos Theſſalia, quam uſque quò
658 ſuffecturam putatis? Ergo quum eos ad pugnam properare videritis, exagitatos à fame putate præſentem mortem appetere. Nobis ediverſo curandum eſt, ut eos fame oppugnemus, quo debiliores & afflictiores invadamus quum opus fuerit, nec alacriores ſimus quàm tempus poſtulat. Quòd ſi quis hoc conſilium cunctantium magis quàm properantium putat per imperitiam, conſideret mare quod à tergo nobis commoditates omnes alimentáque ſuppeditans, occaſionem præbet aſſequendæ victoriæ ſine periculo, modò patienter & æquo animo feratis inſultantes &

„ καὶ παρ' ὀλίγον ἤδη σαφοῦς ἐκ
„ λείψεως· οὔτε γὰρ ἐκ Σικελ
„ ἢ Σαρδόνος ἢ Λιβύης ἢ Ἰβηρ
„ ἐστὶν αὐτοῖς λαβεῖν διὰ Πομπ
„ καὶ Μοῦρκον καὶ Ἀηνόβαρβον, να
„ σὶν ἑξήκοντα καὶ διακοσίαις ἀπ
„ κλείοντας αὐτοῖς τὸ πέλαγος
„ Μακεδονίαν τε ἐξαναλώκασιν
„ δὴ, καὶ ἐκ μόνης ἄρτι Θεσσα
„ λίας ἔχουσιν, ἢ ἐς πόσον αὐτ
„ ἔτι ἀρκέσει; ὅταν οὖν αὐτοὺς
„ πειγομένους ἐς μάχην μάλισ
„ ἴδητε, τότε ἡγεῖσθε διωκομέν
„ ὑπὸ λιμοῦ, τὸν ἐν χερσὶ θάνατ
„ αἱρεῖσθαι· ἡμεῖς δ' ἀντιμηχαν
„ σώμεθα αὐτοῖς τὸν λιμὸν ἡμ
„ περιπολεμεῖν, ἵν' ἀσθενεστέροις
„ τετριμμένοις ἐντύχοιμεν ὅτε χρ
„ μηδ' ἐκφερώμεθα ταῖς προθ
„ μίαις παρὰ καιρὸν, μηδὲ βρα
„ δυτῆτά τις ἡγείσθω τὴν ἐμπ
„ ειρίαν, ἢ ταχυτῆτα, * ἐς τὴν
„ ὀπίσω θάλασσαν ἀφορῶν, ἢ τ
„ σαύτας ἡμῖν ὑπηρεσίας καὶ τρ
„ φὰς ἐπιπέμπουσα, δίδωσιν ἀ
„ κινδύνου νίκης ἐπιτυχεῖν, ἢν ὑ
„ πομένητε καὶ μὴ ἀδοξῆτε, εἰ πε
„ παίζοντι

Ἡμεῖς δ' ἀντιμηχανησώμεθα αὐτοῖς τὸν λιμὸν ἡμῶν περιπολεμεῖν.] Lo hujus ſenſum melius expreſſit Candidus quàm Gelenius: & ita quidem non ſolùm bona Candidi interpretatio (quod rara avis eſt) ſed optima ho dici in loco poſſit: dummodo auxilium ei ferat emendatio particulæ *non* quæ mutanda eſt in *nos*. Poſtea enim pro his, ἡμεῖς δ' ἀντιμηχανησώμεθ αὐτοῖς, (nam interpungendum eſt poſt hunc dativum) τὸν λιμὸν ἡμῶν περι πολεμεῖν, habebimus iſta Candidi, *Nos contrà ut fames pro nobis in eos militet omnino ſtudeamus.* Optimam interpretationem hanc eſſe dixi, ad illa præſer tim verba reſpiciens, τὸν λιμὸν ἡμῶν περιπολεμεῖν. nam ad verbum ἀντιμη χανησώμεθα quod attinet, poſſit quis illud verbis magis ſignificantibus & eandem metaphoram habentibus exprimere.

Μηδὲ βραδυτῆτά τις ἡγείσθω τὴν ἐμπειρίαν, ἢ ταχυτῆτα] Non hæc, qua habemus, ſed iſta ſcripſiſſe Appianum arbitror, μηδὲ βραδυτῆτα τὶς ἡγεί σθω τὴν ἀπειρίαν, ἢ ταχυτῆτα τὴν ἐμπειρίαν. (ſed pro ἢ ταχυτῆτα magis placeret καὶ ταχυτῆτα) His autem aptè, meo quidem judicio, ſubjungentur illa, ἐς τὴν ὀπίσω θάλασσαν ἀφορῶν, &c.

Ἢν ὑπομένητε καὶ μὴ ἀδοξῆτε, εἰ περιπαίζονται ἡμῖν καὶ προκαλοῦνται ἐκ ἀμεί

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

„ παίζονται ἡμῖν καὶ προκαλοῦνται οὐκ ἀμείνονες ὄντες, ὡς διέδειξε τὸ ἐχθὲς ἔργον, ἀλλὰ ἑτέρου δέους ἰώμενοι· τὴν δὲ προθυμίαν, ἧς νῦν ὑμᾶς ἀξιῶ κρατεῖν, ἀθρόαν ἀπόδοτε ὅταν αἰτῶμεν· ἐγὼ δ' ὑμῖν τὰ νικητήρια, ἐντελῆ μὲν, ὅταν οἱ θεοὶ ελήσωσιν, ἐπὶ συντελέσι τοῖς ἔργοις διαλύσομαι, νῦν δὲ τῆς ἐχθὲς ἀρετῆς, ἀνὰ χιλίας ἑκάστῳ ρατιώτῃ δραχμὰς ἐπιδίδωμι, καὶ τοῖς ἡγεμόσιν ὑμῶν ἀνάλογον. Ὁ οὕτως εἶπε, καὶ αὐτίκα διεμέτρει τὴν δωρεὰν κατὰ τέλη· δοκεῖ δὲ , καὶ Λακεδαίμονα καὶ Θεσσαλονίκην ἐς διαρπαγὴν αὐτοῖς δώσειν σχέσθαι.

δὲ Καῖσαρ καὶ ὁ Ἀντώνιος εἰες οὐ μαχούμενον ἑκόντα τὸν Βροῦ, τοὺς ἰδίους συνῆγον, καὶ ὁ Ἀντώνιος ἔλεξε, Τὸ ἐχθὲς ἔργον, ὦ ἄνδρες, τοῖς μὲν λόγοις οἶδα ὅτι καὶ οἱ πολέμιοι μερίζονται ὡς ώξαντες τινὰς ἡμῶν, καὶ τὸ στρατόπεδον διαρπάσαντες, ἔργῳ δὲ ποδείξουσιν ἅπαν ὑμέτερον· ὑπισχνοῦμαι γὰρ ὑμῖν οὔτε αὔριον, οὔτε ταῖς ἐπιούσαις ἑκόντας αὐτοὺς ς μάχην ἥξειν· σαφεστάτη πίστις ἐστὶ τῆς ἐχθὲς ἥσσης καὶ φόβου, ταν ὥσπερ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀφιστῶνται τοῦ ἀγῶνος οἱ ἐλάττο-

provocantes, non quòd virtute præpolleant, ut declaravit heſternum certamen, ſed ut diverſo timori afferant remedium. Ceterùm iſtam alacritatem, quam nunc vos volo continere, abundè præſtate quando poſtulabimus. Ego vobis victoriæ præmium ex aſſe, ubi diis viſum fuerit, poſt omnino profligatos hoſtes perſolvam: nunc ad fortem operam heri navatam, denuo millenos H. S. accipietis à me ſinguli: ordines ducentibus pro portione numerabitur. Hæc locutus continuò donativum legionatim diſtribuit. & ut quibuſdam libuit monumentis prodere, Lacedæmonem & Theſſalonicam diripiendas eis ſe conceſſurum eſt pollicitus.

Lacedæmonem & Theſſalonicam Brutus diripiendas ſuo exercitui ſe daturum pollicetur.

At Cæſar & Antonius intelligentes Brutum non pugnaturum niſi coactum, concionem advocarunt. Tum Antonius ita locutus eſt, HESTERNAM victoriam, milites, quamvis hoſtis (ut mihi compertum eſt) ex parte ſibi verbis vindicat, quaſi fuſa noſtrarum copiarum parte, caſtriſque direptis: re tamen fatebitur veſtram eſſe integram. Polliceor enim vobis, nec cras, nec ſequentibus diebus ſponte prodituros in aciem: id quod certiſſimum argumentum eſt, heri victos adhuc pavere: & ſicut athletæ faciunt, confiteri ſe inferiores vel

Antonii oratio ad exercitum.

ἀμείνονες ὄντες.] Scribe προσπαίζοντες. id eſt, *nobis illudentes etiam provocant.* Videtur autem μὴ ἀδοξῆτε dici pro μὴ ἀδοξεῖν δοκῆτε, vel ἡγῆσθε. i alium quempiam novum uſum habere hoc verbum putandum eſt.

Σαφεστάτη πίστις ἐστὶ τῆς ἐχθὲς ἥσσης καὶ φόβου.] Scribendum puto, ὃ σαφεστάτη πίστις. vel, ὅπερ σαφ. aut etiam, τοῦτο δὲ σαφ.

Ἀλλὰ

vel ob hoc ipſum, quòd jam ab-
ſtinent à certamine. Non enim i-
deo tam magnum collegerunt
exercitum ut interſepto aditu de-
gant in Thracia: ſed quem mu-
rum vobis venientibus objece-
runt præ timore, intra eum ſe
clade heſterna perculſi conti-
659 nent: quæ imperatorum alterum
ætate majorem & uſu peritio-
rem deſperatione coegit necem
ſibi conſcire: quod & ipſum ma-
ximum eſt cladis indicium. Ergo
ſi nobis provocantibus in æquum
locum non deſcenderint, malue-
rintque in rupibus fiduciam col-
locare, quàm in manibus: tum
verò ut Romanos decet, colligi-
te robur, quemadmodum heri
feciſtis, turpe putantes cedere
territis, abſtinere à ſegnibus, &
minoris arma veſtra quàm illo-
rum munimenta æſtimare. Nam
ne noſtrum quidem propoſitum
eſt in campis perpetuò vincere,
& morantes cuncta deficient: i-
mò qui ſapiunt, bellum abſol-
vunt celeriter, pace fruuntur
quàm poſſunt diutiſſimè. Igitur
opportunitates rerum gerenda-
rum nos providebimus, quos he-
ri non pœnitendos ardoris & co-
natus duces habuiſtis: vos con-

,, ἐλάττονες· οὐ γὰρ ἐς τοῦτό γε ϛ
,, τὸν ἤγειρον τοσόνδε, ἵνα τῶν Θ
,, κῶν ἐρημίαν οἰκῶσι διατειχισα
,, τες, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν διετείχι
,, μὲν ἔτι προσιόντων ὑμῶν
,, δέος, ἐλθόντων δὲ ἐνοικοῦσι
,, τὴν ἐχθὲς ἧσσαν· ἐφ' ᾗ καὶ
,, στρατηγῶν ὁ πρεσβύτερός τε
,, ἐμπειρότερος πάντα ἀπογνο
,, ἑαυτὸν διεχρήσατο· ὃ καὶ α
,, μεγίστη συμφορῶν ἐστιν ἀπόδειξ
,, ὅταν οὖν ἡμῶν αὐτοὺς προκαλ
,, μένων μὴ δέχωνται, μηδὲ κα
,, βαίνωσιν ἀπὸ τῶν ὀρῶν, ἀλλ'
,, τι τῶν χειρῶν πιστεύωσι τοῖς κ
,, μενοῖς· τότε μοι θαρροῦντες
,, μεῖς, ὦ ἄνδρες Ῥωμαῖοι, συ
,, ἀναγκάσατε αὐτοὺς αὖθις,
,, περ ἐχθὲς συνηναγκάσατε,
,, χρὴν ἡγούμενοι δεδιότων ἐλα
,, σοῦσθαι, καὶ ὀκνούντων ἀπέχεσ
,, καὶ τειχῶν ἄνδρες ὄντες ἀσθενεσ
,, ρους γίνεσθαι. οὐ γὰρ ἤλθομέν γε
,, ἡμεῖς ἐν πεδίῳ βιάσοντες, οὐ
,, ἔτι βραδυνοῦσιν οὐδὲν αὐταρκ
,, ἀλλὰ δεῖ τοῖς εὖ φρονοῦσι τ
,, μὲν πολέμους ὀξεῖς, τὴν δὲ
,, ρήνην ἐπὶ μήκιστον εἶναι. τοὺς
,, οὖν καιροὺς καὶ τὰ ἐς τοῦτον ἔργ
,, ἐπιμηχανησόμεθα ἡμεῖς, οὐ με
,, περὶ καὶ τῆς ἐχθὲς ὁρμῆς τε καὶ μ
,, χανῆς ὑμῖν γενόμενοι· τὴν δ'
,, ρετὴν ὑμεῖς ὅταν αἰτῆσθε, ἀπ
,, διδο

Ἀλλὰ καὶ αὐτὴν διετείχισαν μὲν ἔτι προσιόντων ὑμῶν διὰ δέος.] Al
referri non poteſt αὐτὴν quàm ad ἐρημίαν. quam tamen hîc de illis puta
dici, abſurdum fuerit. Videndum igitur (donec alia cuipiam emendatio
ptior in mentem veniat) annon ſcribi poſſit αὐτοὺς διετείχισαν. Sed de ve
bo ἐνοικοῦσι, quod ſequitur, quid dicendum erit? quid cum eo ſubaudi
poterit? meritò quis opponet Is à me hoc reſponſum feret, Quidni hæc
ἐντὸς τοῦ διατειχίσματος, ex illo διετείχισαν ſumpta, ſubaudientur?
Τοὺς μὲν οὖν καιροὺς καὶ τὰ ἐς τοῦτον ἔργα, ἐπιμηχανησόμεθα ἡμεῖς.]
Non dubito quin ſcribendum ſit τούτους, quod referatur ad καιρούς.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ίδοτε τοῖς στρατηγοῖς, μηδὲ ἄ-
χθεσθε τῆς ἐχθὲς ἁρπαγῆς μηδ'
π' ὀλίγον. οὐ γὰρ ἐν οἷς ἔχομεν
στὶ τὸ πλουτεῖν, ἀλλ' ἐν τῷ κρα-
τεῖν ταῖς δυνάμεσιν, ὃ καὶ τὰ ἐ-
χθὲς ἀφαιρεθέντα, ἔτι ὄντα πα-
ρὰ τοῖς πολεμίοις σῶα, καὶ τὰ
πολέμια αὐτὰ ἐπ' ἐκείνοις, κρα-
τοῦσιν ἡμῖν ἀποδώσει. καὶ εἰ ἐπει-
γόμεθα αὐτὰ λαβεῖν, ἐπειγώ-
μεθα ἐπὶ τὴν μάχην. ἱκανὰ δὲ
ἐχθὲς ἀντειλήφαμεν αὐτῶν,
τῶν ἡμετέρων ἴσως ἱκανώτερα.
ἱ μὲν γὰρ ἐκ τῆς Ἀσίας πάνθ'
σα ἐβιάσαντο καὶ ἥρπασαν ἐπή-
γοντο· ὑμεῖς δ' ὡς ἐκ πατρί-
ος ἰόντες, τὰ μὲν δαψιλέστε-
ρα οἴκοι ὑπελίπετε, τὰ δ' ἀ-
ναγκαῖα μόνα ἐπήγεσθε. εἰ δέ
τι καὶ δαψιλὲς ἦν, ἡμέτερον ἦν
τῶν στρατηγῶν, οἳ πάντα ἐσμὲν ὑ-
πὲρ τῆς ὑμετέρας νίκης ἐπιδιδό-
ναι πρόθυμοι. καὶ τῆς τοιαύτης δ'
μως ζημίας ὑμῖν ἕνεκα ἐπιδώ-
σομεν νικητήρια, δραχμὰς ἑκά-
ῳ στρατιώτῃ πεντακισχιλίας, λο-
χαγῷ δὲ πεντάκι τοσαύτας, χι-
λιάρχῃ δὲ τὸ διπλάσιον τοῦ λο-
χαγοῦ.

Τοιαῦτα εἰπών, τῆς ἐπιούσης πά-
λιν ἐξέτασσε, καὶ οὐ κατιόντων οὐδὲ
τῶν πολεμίων, ὁ μὲν Ἀντώνιος ἐβα-
ρύνετο, καὶ ἐξέτασσεν αἰεί. ὁ δὲ Βροῦ-
τος τοῦ στρατοῦ τὸ μὲν εἶχε συντεταγ-
μένον, μὴ ἀναγκασθείη μάχεσθαι,
τὸ δὲ τὰς ὁδοὺς τῆς κομιδῆς τῶν ἀναγ-
καίων διελάμβανε. λόφος δὲ ἦν
χωτάτω τοῦ Κασσίου στρατοπέδου,
χερὴς μὲν ὑπὸ ἐχθρῶν καταληφθῆ-
ναι διὰ τὴν ἐγγύτητα ἐστοξεύεσθαι
δυναμένων· ὁ δὲ Κάσσιος αὐτὸν ὅ-
μως ἐφρούρει, μὴ καὶ παρὰ δόξαν ἐπι-

trà, quoties imperatores poſtulaverint, virtutem exerite, rapinam heſternam nihili faciendo. Non enim in his quæ habemus ſitæ ſunt noſtræ divitiæ, ſed in victoria: quæ res noſtras apud hoſtem adhuc incolumes, præda cumulatas reſtituet. eas ſi feſtinamus recipere, feſtinemus ad prælium, quamvis jam heri ſatis multa recepimus, fortaſſe plura quàm amiſimus: nam illi quicquid ex Aſia rapuerunt ſecum ferebant: vos è patria diſcedentes relictis pretioſioribus, neceſſaria tantùm aſſumpſiſtis. quòd ſi quid lautius fuit, noſtrum fuit imperatorum, qui parati ſumus omnia pro victoria veſtra impendere: nec obſtabit ea jactura quominus addatur vobis denuo victoriæ præmium, in milites ſingulos quinquies milleni ſeſtertii, centurioni quintuplum, tribuno duplum ejus quod accipit centurio.

In hanc ſententiam locutus, poſtridie rurſum eos produxit in aciem: quúmque hoſtis non deſcenderet, Antonius id moleſtè ferebat, nec deſtitit producere: Brutus verò copias ſuas partim inſtructas habebat, ne cogeretur invitus pugnare: partim per viam qua commeatus afferebantur, certis intervallis diſpoſuerat præſidio. Erat tumulus proxi- 660
mus caſtris Caſſii, quem occupare hoſti fuit difficile, quia ſagittis è caſtris infeſtari poterat: ei tamen Caſſius impoſuit præſidium, nequis audacior eum invade-

vaderet. Hunc à Bruto derelictum Cæſariani occuparunt noctu quatuor legionibus, cratibus protecti ac coriis ad arcenda miſſilia: quo occupato aliæ decem legiones tranſmoverunt caſtra verſus mare quinque ſtadia: inde porro quatuor ſtadiorum intervallo duæ metatæ ſunt, hoc modò extenſuræ ſe uſque mare, cogitantes aut per littus, aut per paludes, aut quomodocunque perrumpere, & intercludere commeatus hoſtium. Huic conſilio Brutus occurrit tum aliis artibus, tum caſtellis ex adverſo hoſtilium caſtrorum oppoſitis. At Cæſariani moras ferre non poterant, fame jam manifeſtè

Fames in caſtris Cæſaris & Antonii.

preſſi, quæ indies creſcens metum augebat: nam nec è Theſſalia ſatis eis ſubvehebatur, nec è mari quicquam ſperabant, claſſibus hoſtium toto mari vagantibus: quin & navalis in Ionio mari pugnæ eventus ad utrumque exercitum jam perlatus timorem auxerat, appetente hyeme quoque moleſta in planitie cœnoſa manentibus. Huic neceſſitati ut provideretur, una legio miſſa eſt in Achaiam, ut quicquid nanciſceretur collectum feſtinè ad exercitum mitteret. Inſtante verò tanto periculo anxii, quum nihil proficerent aliis artibus, & fruſtra æquo loco oſtentarent aciem, ſubierunt cum clamore munitionem hoſtium, Brutum provocantes ad pugnam cavillis & convitiis, parati non tam oppugnare quam

τολμήσειέ τις ἐκλειφθέντα δὲ ὑπὸ Βρούτου κατέλαβον οἱ περὶ τὸν Κ σαρα νυκτὸς, τέσσαρσι τέλεσιν πηγόμενοι γέρρα πολλὰ καὶ διφ ρας ἐς προβολὴν τοῖς τοξεύμασ ὡς δὲ κατέσχον, ἄλλα τέλη δ μετεστρατοπέδευον ὑπὲρ πέντε δίους ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὴν θάλασσ καὶ ὑπὲρ ἄλλους τέσσαρας, δύο, τῷδε τῷ τρόπῳ παρελευσόμενοι χρι θαλάσσης, καὶ ἢ παρ' αὐτ ἄχρι τὴν θάλασσαν, ἢ διὰ τ λῶν, ἢ ὅν τινα τρόπον ἄλλον ἐνόουν, βιασόμενοι, καὶ τὴν ἀγο ἀποκλείσοντες τῶν πολεμίων· Βροῦτος αὐτοῖς ἀντεμηχανᾶτο, ἄλλα τε καὶ φρούρια ἀντικαθιστὰς ἐκείνων στρατοπέδοις· τὸ δὲ ἔργ πειγε τοὺς ἀμφὶ τὸν Καίσαρα, λιμὸς ἦν ἤδη σαφὴς, ἔς τε μέγεθος καὶ δέος ἑκάστης ἡμέρας ἐγίγνετο· οὔτε γὰρ ἐκ Θεσσαλ αὐτοῖς ἔτι τὰ ἀρκοῦντα ἐκομίζετο, οὔτε τις ἐλπὶς ἦν ἐκ θαλάσσης, ναυκρατούντων πανταχῇ πολεμίων, τοῦ τε ἔναγχος περὶ Ἰόνιον συμφορᾶς ἐξηγγελμένης ἐ κατέρους ἤδη, μᾶλλον ἐδεδοίκεσ αὐτά τε καὶ τὸν χειμῶνα προσιό ὡς ἐν πεδίῳ πηλώδει σταθμεύον ὧν ἐνθυμούμενοι, τέλος μὲν ὁπ τῶν ἐς Ἀχαΐαν ἐξέπεμψαν, ἀγ ρειν τὰ ἐντυγχάνοντα πάντα, πέμπειν σφίσι κατὰ σπουδήν. ἐνοχ νεχόμενοι δὲ κινδύνου τοσοῦδε π σιόντος, οὔτε τῶν ἄλλων ἐπιτεχ σεων, οὔτε ἐν τῷ πεδίῳ λοιπὸν ε τάσσειν τὸ περιτείχισμα τῶν ἐχθρ ἀνέβαινον μετὰ βοῆς, καὶ τὸν Βρ τον ἐκάλουν ἐς μάχην, ἐπισκ πτοντες ἅμα καὶ λοιδοροῦντες, κ ἐγνωκότες οὐ πολιορκίας τρόπῳ μᾶ

λ

λο ἢ μανιώδει φορᾷ μὴ βουλομέ-
νων συμπλέκεσθαι.

ῳ δὲ αὐτῷ μὲν ἔγνωστο τὰ ἐπ'
ῆς, καὶ μᾶλλον ἔτι πυνθανομένῳ
ί τε τοῦ λιμοῦ καὶ περὶ τῆς κατὰ τὸν
ον εὐπραξίας, καὶ τῶν πολεμίων
ρῶντι τὴν ἐκ τῆς ἀπορίας ἀπόνοιαν,
ρεῖτο πολιορκίας καὶ ἄλλου παν-
ἀνέχεσθαι μᾶλλον, ἢ ἐς χεῖρας
ἀνδράσιν ἐπειγομένοις ὑπὸ λι-
, καὶ ἀπογιγνώσκουσιν ἐκ τῶν ἄλ-
ἑαυτούς, καὶ ἐν μόναις ταῖς χερ-
τὴν ἐλπίδα ἔχουσιν· ὁ δὲ στρατὸς
ὁμοίως εἶχεν ὑπὸ ἀφροσύνης,
' ἐδυσφόρουν γυναικῶν τρόπον
μετὰ ἀπραξίας καὶ φόβου κα-
κεκλεισμένοι· ἐδυσχέραινον δὲ καὶ οἱ
μόνες αὐτῶν, ἐπαινοῦντες μὲν τὸ
ύμημα τοῦ Βρούτου, νομίζοντες
καὶ θᾶσσον ἐπικρατήσειν τῶν πολε-
ων μετὰ προθύμου στρατοῦ· αἴτιον
ύτων ἦν αὐτὸ τὸ Βροῦτον ἐπι-
ῆ καὶ φιλόφρονα ἐς ἅπαντας εἶναι,
ἀνόμοιον Κασσίῳ αὐστηρῷ καὶ ἀρ-
ῷ περὶ πάντα γεγονημένῳ· ὅθεν
ίνῳ μὲν ἐξ ἐπιτάγματος ὑπή-
ον οὐ παραστρατηγοῦντες, οὐδὲ
αἰτίας μανθάνοντες, οὐδὲ εὐ-
ύοντες ὅτε καὶ μάθοιεν· Βρούτῳ
οὐδὲν ἀλλ' ἢ συστρατηγεῖν ἠξίου
ὰ πραότητα· τέλος δὲ τοῦ στρα-
φανερώτερον ἤδη κατὰ ἴλας καὶ κατὰ
συστάσεις διαπυνθανομένου, Τί
κατέγνωκεν ἡμῶν ὁ στρατηγός;
τί ἔναγχος ἡμάρτομεν οἱ νική-
σαντες, οἱ διώξαντες, οἱ τοὺς
καθ' ἡμᾶς πολεμίους κατακαί-
νοντες, οἱ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν
ἑλόντες; Βροῦτος ἑκὼν ἠμέλει,
ἐς ἐκκλησίαν οὐ συνῆγε, μὴ ἀ-
επέστερον ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀλογί-
ς ἐκβιασθείη, καὶ μάλιστα μισθο-

inſano impetu invitum ad prælium prolicere.

At ille perſtabat in priſtino propoſito, eo magis quòd audierat de fame & de ſuorum navali victoria, videbátque hoſtium deſperationem ex inopia natam: & malebat oppugnationem aut aliud quidvis ſuſtinere, quàm confligere cum famelicis ac deſperatis, & totam fiduciam in armis habentibus. Exercitus verò aliter ſentiebat per imprudentiam, moleſtè ferens mulierum more in caſtris ſe otioſos præ metu concludi: indignabantur & ductores ordinum, non quod improbarent Bruti conſilium, ſed quòd alacritate militum freti putarent citius adfore victoriam. In cauſa erat ipſe Brutus, mitis ac comis erga omnes, diſſimilis Caſſio ſevero & imperioſo per omnia: quapropter illius imperata minores duces exequebantur, nec rationem requirentes eorum, nec ſi ſcirent retractantes. Brutus vir manſueti ingenii nil aliud poſtulabat quàm ut ex æquo imperaret cum aliis. Tandem quum crebrò jactari voces in militum circulis audiret. Quo noſtro merito imperator damnat nos? quid peccavimus qui hoſtes fudimus & fugavimus? qui oppoſitum nobis cornu concidimus? qui caſtra expugnavimus? diſſimulavit, nec concionem advocavit, ne præter decorum à multitudine rationis experte cogeretur, præſertim mercenaria, quæ ſem-

661

Caſſii & Bruti ingenia.

per, ſicut inconſtantes ſervi, alios dominos reſpicit, levi momento in contrarium mutabilis. Ubi verò animadvertit & tribunos centurionéſque monere utendum præſenti alacritate militum, fortaſſis enim effecturos aliquid egregium, quòd ſi quid adverſum acciderit, redeundum intra munitiones, & à vallo hoſtem arcendum: his magis etiam iratus, & dolens eos in communi periculo tam facilè aſſentire militibus, dubiam fortunam anteponentibus tutæ victoriæ, ceſſit illis in ſuam & ipſorum perniciem, his tantùm verbis queſtus,

Bruti dictum. Videor ut Pompeius Magnus bellum geſturus, non tam imperator, quàm imperata faciens. Et, quantum ego intelligo, ideo non plura dixit, quia diſſimulabat id quod metuebat maximè, ne exercitus olim aſſuetus militiæ Cæſaris, indignatione motus ad hoſtem tranſiret: quod jam

662 inde ab initio & ipſe & Caſſius ſuſpicantes, nullam eis occaſionem indignandi præbebant.

Ita Brutus invitus eos produxit, & ante munitiones ſtruxit aciem, ſubinde admonens ne longius à tumulo procederent: ut & receptus, ſi res id poſceret, eſſet facilis, & hoſtem poſſent è ſuperiore loco telis petere. Erat autem utriſque mutua cohortatio, & cupiditas pugnandi audaciáque ſumma, quòd alteros fames urgeret, alteros juſtus pudor, qui imperatorem ſuum coegerant cunctantem ad prælium:

φόρων, οἷς ἐστιν αἰεὶ, καθὰ καὶ τ
εὐχερέσιν οἰκέταις, ἐς ἑτέρους δεσ
πότας ἐλπὶς ἐς σωτηρίαν, ἢ ἐς τὸ
τίπαλον μεταβολή. ἐνοχλούντων
αὐτοῦ καὶ τῶν ἡγεμόνων, καὶ κελευ
όντων νῦν μὲν ἀποχρήσασθαι τοῦ στρα
τῇ προθυμίᾳ τάχα τι λαμπρὸν
γασομένου· ἢν δ' ἀντιπίπτῃ τι π
ρὰ τὴν μάχην, ἐπανιέναι πά
ἐς τὰ τείχη, καὶ προβάλλεσθαι τὰ
τὰ χαρακώματα· χαλεπήνας ὁ Β
τος τοῖσδε μάλιστα ἡγεμόσιν οὖ
καὶ περιαλγήσας ὅτι τὸν αὐτὸν οἱ κ
δυνον ἐπικείμενοι συμφέρονται
στρατοῦ κουφόνως, ἀμφίβολον κ
ὀξεῖαν τύχην προτιθέντι νίκης ἀκ
δύνου, εἶξεν ἐπ' οἰκείῳ καὶ σφῶν
κείνων ὀλέθρῳ, τοσόνδε ἐπιμεμψ
„ μενος αὐτοῖς, Ἐοίκαμεν
„ Πομπήϊος Μάγνος πολεμήσ
„ οὐ στρατηγοῦντες ἔτι μᾶλλον,
„ στρατηγούμενοι· καί μοι δοκεῖ τ
δὲ μόνον ἐξειπεῖν, ἐπικρύπτων ὃ
δεδοίκει μάλιστα, μὴ ὁ στρατὸς
τοῦ πάλαι Καίσαρος γεγονὼς,
γανακτήσειέ τε καὶ μεταβάλλοιτο,
περ ἐξ ἀρχῆς αὐτός τε καὶ ὁ Κα
σιος ὑφορώμενοι, ἐς οὐδὲν ἔργ
αὐτοῖς πρόφασιν ἀγανακτήσεως ἐ
σφίσιν ἐνεδίδουν.

Ὧδε μὲν δὴ καὶ ὁ Βροῦτος ἐξῆγ
ἄκων, καὶ ἐς τάξεις διεκόσμει πρὸ
τείχους, καὶ ἐδίδασκε μὴ πολὺ προ
χεῖν τοῦ λόφου, ἵνα αὐτοῖς ἥ τε ἀνα
χώρησις, εἰ δεήσειεν, εὐχερὴς εἴη,
τὰ ἐς τοὺς πολεμίους ἀφιέμενα ἐπ
δέξια· ἦν δὲ ἑκατέρωθεν παρακ
λευσις τε πάντων ἐς ἀλλήλους,
φρόνημα ἐπὶ τῷ ἔργῳ μέγα, κα
θρασύτης ὑπὲρ λόγον ἀναγκαῖον
τοῖς μὲν ὑπὸ δέους λιμοῦ, τοῖς δ' ὑπ
αἰδοῦς δικαίας, βιασαμένοις τὸν στρα

τηγ

τὴν ἀναβαλλόμενον ἔτι, μὴ χεί-
ρον ἂν ὑπέχοντο ὀφθῆναι, μη-
δ' ἀσθενεστέροις ἂν ἐθρασύνοντο,
μὲ προπετείας ὑπευθύνοις μᾶλ-
λ, ἢ ἀξιεπαίνοις εὐβουλίας, ὁ
καὶ Βροῦτος αὐτοῖς ἐπὶ ἵππου πα-
ρέων, σοβαρῷ τῷ προσώπῳ προ-
σῆγε, καὶ δι' ὀλίγων ὑπεμίμνη-
σκεν ὅσον ὁ καιρὸς ἐδίδου, Ὑμεῖς
θελήσατε μάχεσθαι, ὑμεῖς με ἑ-
τέρως ἔχοντα νικᾶν ἐβιάσασθε,
μηδὲ ψεύσησθε τῆς ἐλπίδος μήτε
μὲ μήτε αὐτούς· ἔχετε καὶ λόφον
σύμμαχον, καὶ τὰ κατὰ νώτου πάν-
τα ἴδια· οἱ πολέμιοι δ' εἰσὶν ἐν
ἀμφιβόλῳ· μεταξὺ γάρ εἰσιν ὑμῶν
τε καὶ λιμοῦ. ὁ μὲν τοιαῦτα λέγων,
ξόχαζε, καὶ αὐτὸν αἱ τάξεις ἐπῃλ-
ον, καὶ μετὰ βοῆς παρέπεμπον εὐ-
ςευ. ὁ δὲ Καῖσαρ καὶ ὁ Ἀντώνιος
ἰδίους περιθέοντες, τήν τε δε-
ν ὤρεγον ἐφ' οἷς παραγίνοιντο, καὶ
αρώτερον ἔτι οὐδὲ ἐπέσπερχον αὐ-
, καὶ τὸν λιμὸν οὐκ ἐπικρύπτοντες
εὔκαιρον εὐτολμίαν προσφέρειν,
Εὕρομεν ὦ ἄνδρες τοὺς πολεμίους
ἴχομεν οὓς ἐζητοῦμεν ἔξω τείχους λα-
βεῖν· μὴ δή τις ὑμῶν τὴν ἰδίαν
πρόκλησιν καταισχύνῃ, μηδὲ τῆς
ἀπειλῆς ἐλάττων γένηται, μηδὲ λι-
μὸν, ὄλεθρον ἀμήχανόν τε καὶ ἐπώ-
δυνον, ἕληται μᾶλλον, ἢ πολεμίων
τείχη καὶ σώματα, ἃ καὶ τόλμαις ἐν-
δίδωσι καὶ σιδήρῳ καὶ ἀπονοίᾳ. ἔχει
δὲ ἡμῖν ἐπείξεως ὧδε τὰ παρόντα,
ὡς μηδὲν ἐς τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν
ἀνατίθεσθαι, ἀλλὰ σήμερον ἐπὶ ἀ-
πάντων διακριθῆναι μέχρι νίκης
ἐντελοῦς, ἢ εὐγενοῦς θανάτου. νικῶσι
δ' ἐστὶ λαβεῖν διὰ μιᾶς ἡμέρας
καὶ δι' ἑνὸς ἔργου τροφὰς καὶ χρή-
ματα καὶ ναῦς καὶ στρατόπεδα, καὶ τὰ

tunc verò curabant ut re appareret fortitudo & audacia quam verbis præ ſe tulerant, ne temeritatem magis ſecuti viderentur, quàm laudabile conſilium. Quod & Brutus obequitans ordines, ſevero vultu eis ingerebat, paucis pro tempore admonens, Vos pugnare voluiſtis, vos me aliter affectum vincere cogitis: cavete ne vel meam vel veſtram ſpem fruſtremini: tumulus quoque vos protegit, habetis à tergo veſtra omnia: hoſtes in ancipiti ſunt periculo, inter vos & famem poſiti. Talia vociferans diſcurrebat, ordinibus acclamantibus & fauſta ominantibus. Cæſar quoque & Antonius, ſuos quiſque obequitans, & dextram intendens, concitabat pro imperio, non diſſimulando famem, ut opportunam ad accendendam audaciam, Invenimus hoſtem, milites, adepti ſumus extra munitiones quos quæſivimus: cavete ne quis veſtrûm ſuam provocationem dehoneſtet, ne minis facta parum reſpondeant: cavete ne malitis cum fame, malo triſti & inexpugnabili, conflictari, quàm cum armis hoſtium & corporibus, veſtro ferro & audaciæ atq; adeo deſperationi ceſſuris. Nam in eo ſtatu res noſtræ ſunt, ut procraſtinari non liceat: hodie de rerum ſumma decernendum eſt, & aut vincendum omnino, aut generosè cadendum. Victores uno die, uno labore parabitis alimenta, & pecuniam, claſſes & exercitus, & inſuper ex noſtra liberalitate vi-

Bruti ſuos hortantis verba.

Antonii & Cæſaris verba ad ſuos.

663 ctoriæ præmia. Vincemus autem ſi primo congreſſu memores neceſſitatis fuerimus, deinde turbatis ordinibus confeſtim reditum ad portam eis intercluſerimus, & aut in prærupta eos aut in plana propulerimus, ne bellum rurſus renaſcatur, néve inimici ad otium refugiant: qui imbecillitatis ſuæ conſcientia ſoli hoſtium non in pugnando ſpem collocant, ſed in abſtinendo à prælio. His tum adhortationibus utebantur Cæſar & Antonius quacunque ſe verterent, quibus effecerunt ut puderet non reſpondere imperatorum expectationi, cupidos etiam evadendi famem ex nec opinato auctam propter cladem acceptam navali prælio, malebántque in acie cum bona ſpe cadere ſi ita res ferat, quàm abſumi malo inexpugnabili. Has cogitationes militibus inter ſe conferentibus, ambo exercitus repleti ſunt, nihil non auſuris animis, immemores quòd conjuncti eſſent jure civium, & quaſi natura hoſtes invicem infenſi minaciter: adeò præſens ira plus quàm ratio naturáque valuit. Utrique autem pariter divinabant, ejus diei prælio de ſumma rerum Romanarum decerni: & decretum eſt.

Jámque dies, dum ſe parant, ad nonam horam proceſſerat, quum aquilæ duæ pugnare cœperunt inter utramq; aciem, intentam ſummo ſilentio. Quúmque fugata eſſet quæ à Bruto ſte-

,, καὶ τὰ νικητήρια παρ' ἡμῶν· ἔσ
,, ται δὲ ταῦτα, ἢν πρῶτον μὲν ἐμβαλό
,, τες αὐτοῖς μνημονεύωμεν τῆς
,, πειγόντων, εἶτα παραῤῥήξαντ
,, εὐθὺς ἀποκλείωμεν ἀπὸ τῶν π
,, λῶν, ἐς δὲ τοὺς κρημνοὺς ἢ
,, πεδία περιωθῶμεν, ἵνα μὴ ὁ π
,, λεμος αὖθις ἀναφύοιτο, μη
,, ἐς τὴν ἀργίαν πάλιν οἱ ἐχθ
,, διαδιδράσκοιεν, οἱ δι' ἀσθένει
,, μόνοι δὴ πολεμίων οὐκ ἐν τῷ μ
,, χεσθαι τὰς ἐλπίδας ἔχουσιν, ἀ
,, ἐν τῷ μὴ μάχεσθαι. οὕτως μὲν
Καῖσάρ τε καὶ ὁ Ἀντώνιος παρ
τρεπον, ἐφ' οὓς παραγένοιντο,
πᾶσιν ἦν αἰδοῖς ἀξίοις τε φανῆ
τῶν στρατηγῶν, καὶ τὴν ἀπορίαν ἐ
φυγεῖν ὑπεραυξηθεῖσαν ἐκ παρ
λόγου διὰ τὰ ἐν τῷ Ἰονίῳ γινόμ
να· ᾑροῦντό τε ἐν ἔργῳ καὶ ἐν ἐ
πίσιν, εἰ δέοι, τι παθεῖν μᾶλλο
ἢ ὑπὸ ἀμηχάνου κακοῦ δαπανώμ
νοι. ὧδε δὲ ἐχόντων αὐτῶν, καὶ πε
τῶν ἐγγὺς αὐτὰ ἐκφέροντος ἑκάσ
ὁ θυμὸς ἀμφοτέρων ηὔξετο μάλ
στα, καὶ ἐνεπίμπλαντο τόλμης
καταπλήκτου· οὐδέν τε ἐν τῷ πα
όντι ἀλλήλων, ὅτι ἦσαν πολῖται,
δὲ ἐπεμέμνηντο, ἀλλ' ὡς ἐκ φ
σεως καὶ γένους ἐχθροῖς ἐπηπείλου
οὕτως ἡ παραυτίκα ὀργὴ τὸν λογ
σμὸν αὐτοῖς καὶ τὴν φύσιν ἔσβεσε
ἐπεμαντεύοντο δὲ ὁμαλῶς ἑκάτερ
τήνδε τὴν ἡμέραν ἐν τῷδε τῷ ἔ
γῳ πάντα τὰ Ῥωμαίων πράγμα
τα κρινεῖν· καὶ ἐκρίθη.

Ἤδη δὲ τῆς ἡμέρας ἀμφὶ τὴν
τὴν παρασκευὴν ἐς ἐνάτην ὥρα
δεδαπανημένης, αἰετοὶ δύο ἐς
μεταίχμιον συμπεσόντες ἀλλήλοις
πολέμουν, καὶ ἦν σιγὴ βαθυτάτ
φυγόντος δὲ τοῦ κατὰ Βρούτου, β

ε περὶ τῶν πολεμίων ὀξεῖα ἠγέρη, καὶ τὰ σημεῖα ἑκατέρωθεν ἐπῆρο, καὶ ἔφοδος ἦν σοβαρά τε καὶ ἀπηνής· τοξευμάτων μὲν δὴ καὶ λίθων ἢ ἀκοντισμάτων ὀλίγον αὐτοῖς ἔδεισε πολέμου νόμῳ, ἐπεὶ οὐδὲ τῇ ἄλλῃ τέχνῃ καὶ τάξει τῶν ἔργων ἐχρῶντο, ἀλλὰ γυμνοῖς ξίφεσι συμπλεκόμενοι, ἔκοπτόν τε καὶ ἐκόπτοντο, καὶ ἀλλήλους ἐξώθουν ἀπὸ τῆς τάξεως, οἱ μὲν περὶ σωτηρίας μᾶλλον ἢ νίκης, οἱ δὲ περὶ νίκης καὶ παρηγορίας στρατηγοῦ βεβιασμένου· φόνος δὲ ἦν καὶ στόνος πολύς, καὶ τὰ μὲν σώματα αὐτοῖς ὑπεξεφέρετο, ἕτερα δὲ ἀντικαθίσταντο ἐκ τῶν ἐπιτεταγμένων· οἱ στρατηγοὶ δὲ σφᾶς περιθέοντες καὶ ὁρώμενοι πανταχοῦ, ταῖς τε ὁρμαῖς ἀνέφερον, καὶ παρεκάλουν πονοῦντας ἔτι προσπονῆσαι, καὶ τοὺς κεκμηκότας ἐνήλλασσον, ὥστε ὁ θυμὸς αἰεὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ μετώπου καινὸς ἦν· τέλος δὲ οἱ τοῦ Καίσαρος, εἴτε διὰ δέος τοῦ λιμοῦ, εἴτε δι' αὐτοῦ Καίσαρος εὐτυχίαν (οὐ γὰρ ἐπίμεμπτοί γε ἦσαν οὐδὲ οἱ Βρούτειοι) τὴν φάλαγγα τῶν ἐχθρῶν ἐκίνουν, ὥσπερ τι μηχάνημα τῶν βαρυτάτων ἀνατρέποντες, οἱ δ' ἀνεωθοῦντο μὲν ἐπὶ πόδας ἐς τὸ ὀπίσω βάδην ἔτι καὶ μετὰ φρονήματος· ὡς δὲ αὐτοῖς καὶ ἡ σύνταξις ἤδη παρελέλυτο, ὀξύτερον ὑπεχώρουν, καὶ τῶν ἐπιτεταγμένων σφίσι δευτέρων καὶ τρίτων συνυποχωρούντων, μισγόμενοι πάντες ἀλλήλοις ἀκόσμως, ἐθλίβοντο ὑπὸ σφῶν καὶ τῶν πολεμίων, ἀπαύστως αὐτοῖς ἐπικειμένων, ἕως ἔφευγον ἤδη σαφῶς· καὶ

terat, conclamarunt hoſtes & ſigna collata ſunt, fuítque congreſſus ſuperbus & immitis: omiſſis enim miſſilibus ut ſupervacuis, ceteríſque quæ in præliis adhiberi mos eſt, cominus pugnabant gladiis, ferientes & ictus excipientes, impulſúque mutuo turbantes ordines, alteri pro ſalute magis quàm pro victoria certando, alteri pro ipſa victoria, memores importunitate ſua coactum imperatorem ad id prælium. Erátque multa ubique cædes, multus gemitus, dum cadavera ſubtrahunt, & integros ſubſtituunt in locum cadentium, ſuccedentes è proximis manipulis. Nec deerant imperatores officio ſuo, circumcurſantes & nuſquam non conſpicui, hortantibus accendendo impetum, laborantibúſque acclamando, ut durent etiamnum pauliſper, & recentem manum in feſſorum locum ſufficiendo: itaque à fronte ſemper redintegrabantur animi. Tandem Cæſariani, ſive propter metum famis, ſive propter fortunam ipſius Cæſaris (nam nec Bruti milites incuſari poterant) aciem adverſam loco moverunt, ac ſi impreſſione facta protruderent machinam quampiam graviſſimam: hoſtes verò pedem referebant etiam tum intrepidè. Ut verò prima frons diſſoluta eſt, concitatius ſe recipiebant, & cedentibus ſimul ſecundis ac tertiis manipularibus, omnes promiſcuè confuſi premebantur & à ſuis & ab hoſtibus inceſſanter urgentibus, donec effusè jam fugerent. Tum verò

Congreſſus utriuſque exercitus.

664

Bruti clades.

Cæſariani, mandatorum memores, portam occuparunt magno ſuo periculo: telis enim & ſupernè & à fronte petebantur, donec excluſerunt fugientem multitudinem. Fuga inde ad mare verſa eſt, & ad montes per vallem Zygactæ fluvii fuſis & fugatis hoſtibus. Quod reliquum erat operæ imperatores inter ſe partiti ſunt: relictóque Cæſare ut erumpentes è caſtris exciperet, & ipſa caſtra cuſtodiret, Antonius exequebatur imperatoris omnia munia, fugientes pariter ac reſiſtentes invadens, & caſtra eorum alia: profligabátque omnia violento impetu. Et veritus ne duces elapſi alium exercitum colligerent, equites miſit circa viarum exitus, qui fugientes caperent: qui diviſis regionatim operis montem aſcendebant cum Thrace Raſco, ſimul miſſo propter viarum notitiam: & omni ex parte circumdatis munitionibus præruptíſque caſtrorum, effugientes ut feras venabantur, obſervantes ne quis è caſtris evaderet: pars Brutum ipſum perſequebantur. Hos continuato curſu venientes conſpicatus Lucilius Lucinus ſubſtitit, & Brutum ſe fingens, rogabat ut ad Antonium duceretur, non ad Cæſarem: qua de cauſa potiſſimùm Brutus credebatur, quòd vitaret inimicum implacabilem. Hunc ubi adduci cognovit Antonius, feſtinus occurrit, fortunam & dignitatem viri virtutémque ſimul reputans & cogitans quomodo

Lucilius Lucinus Brutum ſe fingit.

665

οἱ τοῦ Καίσαρος τότε μάλιστ
παρηγγελμένης σφίσιν ἐγκρατ
χόμενοι, τὰς πύλας περιελα
νον σφόδρα ἐπικινδύνως· ἄνω
γὰρ ἐβάλλοντο καὶ ἐκ τοῦ μετω
μέχρι πολλοὺς ἐσδραμεῖν ἐκώλ
οἱ διέφυγον ἐπί τε τὴν θαλα
καὶ ἐς τὰ ὄρη διὰ τοῦ ποταμο
Ζυγάκτου. γενομένης δὲ τῆς τρο
τὸ λοιπὸν ἔργον οἱ στρατηγοὶ
ροῦντο· Καῖσαρ μὲν αἱρεῖν τοὺς
πίπτοντας ἐκ τοῦ στρατοπέδου, κ
τὸ φυλάσσειν τὸ στρατόπεδον·
Ἀντώνιος πάντα ἦν, καὶ π
ἐνέπιπτε τοῖς τε φεύγουσι καὶ
ἔτι συνεστῶσι, καὶ τοῖς ἄλλοις στ
πέδοις αὐτῶν, ὁρμῇ τε ὑπερη
νῳ πάντα ἐβιάζετο ὁμοῦ, καὶ
ἐπὶ τοῖς ἡγεμόσι δείσας, μὴ α
διαφυγόντες αὖθις ἕτερον στρ
ἀγείρειαν, τοὺς ἱππέας ἐξέπεμ
ἐπὶ τὰς ὁδούς τε καὶ ἐκβολὰς τῆς
χης, αἱρεῖν τοὺς ἀποδιδράσκον
οἱ διελόμενοι τὸ ὄρος, ἀνά τ
ὄρος ἐφέροντο σὺν τῷ Θρᾳκίῳ Ι
σκῳ δι' ἐμπειρίας ὁδῶν συνα
σταλμένῳ, καὶ τὰ χαρακώματα
κρημνοὺς περιϊστάντες, τοὺς ἐκφ
γοντας ἐκυνηγέτουν, καὶ τοὺς ἐ
ἐφρούρουν· οἱ δὲ Βροῦτον αὐτὸ
δίωκον· καὶ αὐτοὺς ἀσχέτως ἔχο
τοῦ δρόμου Λουκίλιος Λουκῖνος
δὼν, ὑπέστη, καὶ ὡς Βροῦτος
ἠξίου πρὸς Ἀντώνιον ἀντὶ τοῦ Κ
σαρος ἀναχθῆναι, ᾧ δὴ καὶ μ
λιστα εἶναι Βροῦτος ἐνομίσθη,
ἀδιάλλακτον ἐχθρὸν ἐκκλίνειν. α
μένου δὲ αὐτοῦ πυνθανόμενος ὁ
τώνιος, ἀπήντα σὺν ἐπιστάσει,
τύχην ὁμοῦ καὶ τὸ ἀξίωμα τ'
δρὸς καὶ ἀρετὴν ἐνθυμούμενος,
πως Βροῦτον ἀποδέξαιτο· πλη

συ

σαντι δ' ὁ Λευκῖνος ἐντυχὼν μάλα θρασέως, εἶπε, Βροῦτος μὲν οὐχ ἑάλωκεν, οὐδὲ ἁλώσεταί ποτε ὑπὸ κακίας ἀρετή· ἐγὼ δὲ τούσδε ἀπατήσας ὧδέ σοι πάρειμι· καὶ ὁ Ἀντώνιος τοὺς ἱππέας ἰδὼν αἰδουμένους, παρηγόρει, καὶ ΟΥ' μείονά μοι τήνδε ἄγραν, εἶπεν, ἀλλὰ ἀμείονα ἧς ἐνομίζετε, ἐθηρεύσατε, ὅσῳ κρείττων ἐχθροῦ φίλος· καὶ τὸν Λουκῖνον τότε μέν τινι τῶν φίλων ἔδωκε θεραπεύειν, ὕστερον δὲ αὐτὸς ἔχων, ἐχρῆτο ὡς πιστῷ.

Ὁ δὲ Βροῦτος ἀναφεύγει μὲν ἐς τὰ ὄρη σὺν ἱκανῷ πλήθει, ὡς νυκτὸς ἐς τὸ στρατόπεδον ὑποστρέψων, ἢ καταβησόμενος ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ἐπεὶ δὲ περιείληπτο πάντα φυλακαῖς, διενυκτέρευεν ἔνοπλος μετὰ πάντων· καὶ φασὶν αὐτὸν ἐς τοὺς ἀστέρας ἀναβλέποντα εἰπεῖν,

Ζεῦ μὴ λάθοι σε τῶνδ' ὃς αἴτιος κακῶν.

ἐνσημαινόμενος ἄρα τὸν Ἀντώνιον· ὃ καὶ αὐτὸν Ἀντώνιον φασὶν ὕστερον ἐν τοῖς ἰδίοις κινδύνοις μεταγινώσκοντα εἰπεῖν, ὅτι συνεξετάζεσθαι Κασσίῳ καὶ Βρούτῳ δυνάμενος, ὑπηρέτης γένοιτο Ὀκταουΐου. τότε γε μὴν καὶ ὁ Ἀντώνιος ἔνοπλος ἐπὶ τῶν φυλακτηρίων ἀντιδιενυκτέρευε τῷ Βρούτῳ, χαράκωμα περιθέμενος ἐκ νεκρῶν σωμάτων, καὶ λαφύρων συμφορηθέντων. Ὁ δὲ Καῖσαρ ἐς μέσην νύκτα πονηθεὶς, ἀνεχώρησε διὰ τὴν νόσον, Νωρβανῷ φυλάσσειν παραδοὺς τὸ στρατόπεδον. Βροῦτος δὲ καὶ τῆς ἐπιούσης ὁρῶν τὰς ἐφεδρείας τῶν ἐχθρῶν ἐπιμενούσας, ἔχων οὐ πλήρη τέσσαρα τέλη συναναβάντα οἱ, αὐτὸς μὲν

excipiendus ſit: cui Lucinus obviam factus, ſatis audenter, Brutus, inquit, non eſt captus: nec capietur unquam virtus ab ignavia: ego verò his deceptis hic adſum tibi. Tum Antonius videns erubuiſſe equites, conſolatus eſt, Non minorem mihi hanc prædam, inquit, ſed meliorem quam putatis, venati eſtis, quanto amicus inimico eſt potior: & Lucinum tunc quidem amico cuidam curandum tradidit, deinde verò ipſe fidiſſima ejus amicitia uſus eſt.

At Brutus cum ſatis multis in montes refugit, ut noctu reverteretur in caſtra, aut ad mare deſcenderet. Quoniam autem omnia cuſtodiis erant interſepta, armatus pernoctavit cum omnibus: ferturque ſidera intuentem dixiſſe, Bruti dictum.

Iuppiter, ut ferias qui horum eſt cauſa malorum:

Antonium utique ſubindicans; quod ipſe tandem (ut fertur) in proprio periculo faſſus eſt, ſera pœnitentia: quòd quum poſſet accenſeri Bruto & Caſſio, maluiſſet fieri apparitor Octavii. Sera Antonii pœnitentia. Tunc verò & Antonius armatus in ſtationibus per totam noctem Bruto ſe oppoſuit, pro vallo uſus congeſtis armis & cadaveribus. Cæſar verò in mediam noctem labore tolerato, propter morbum ſeceſſit, Norbano tradita caſtrorum cuſtodia. Brutus ſequenti die videns inimicos perſtare in inſidiis, & circa ſe non integras legiones quatuor, ipſe quidem

dem parum tutum putavit eas alloqui: ſed tribunos non ſine pudore agnoſcentes erratum ſuum, miſit ad eas, prætentaturos an velint per medias inſidias erumpere, & ſua recipere adhuc aſſervata à præſidiariis. Illi, qui & prælium alacriter inierant, & hoſtem diu magno animo ſuſtinuerant, tunc infenſo numine

666 reſponderunt imperatori, Eum non pro dignitate ſe gerere: ſibi qui toties fortunam tentaverint, non eſſe corrumpendam ſpem pacis reliquam. Tum Brutus ad amicos, Ergo jam inutilis ſum patriæ, ſi & iſti ſic animati ſunt: ſimúlque Stratonem Epirotam amicum ſuum vocavit, juſsítque ut ipſum ferro conficeret. Qui quum amplius deliberandum cenſeret, unum è ſervis vocavit: & Strato, Non deerit, inquit, tibi Brute amicus magis quàm ſervus ad mandata ultima, ſi jam decretum eſt: ſimúlque cum dicto gladium infixit in latus Bruti, nec præbentis, nec averſantis.

Reſponſum militum ad imperatorem Brutum.

Bruti interitus.

Hic fuit Caſſii Brutique exitus, virorum generoſiſſimorum nominis Romani & illuſtriſſimorum virtute incomparabili, abſque uno piaculo: quos & C. Cæſar, quamvis Pompeianos, ex inimicis hoſtibúſque amicos fecit, & in amicitiam ſemel receptos, pro filiis habuit: ſenatus verò tum extinctos deſideravit, tum caſum eorum miſeratus eſt: quippe qui propter hos duos oblivionem decrevit ceteris, &

Caſſii & Bruti laudes.

Cæſaris beneficia in Caſſium & Brutum.

ἐπελθεῖν ἐπ' αὐτοὺς ἐφυλάξατο, τ
δὲ ἡγουμένους αὐτῶν, αἰδουμένο
τε τὸ ἁμάρτημα καὶ μετανοοῦντα
ἔπεμπεν ἀποπειρασομένους αὐτῶν,
ἐθελήσουσιν, ὤσασθαι διὰ τῶν ἐφ
δρειῶν, καὶ ἀναλαβεῖν τὰ ἴδια ἔ
φυλασσόμενα ὑπὸ τῶν οἰκείων ὑπο
λελειμμένων· οἱ δὲ ἀβουλότατα μ
ἐς τὸ ἔργον ὁρμήσαντες, εὐψυχότα
τοι δὲ τὸ μέχρι πλείστου γενόμενοι
τότε βλαπτόμενοι ἤδη τοῦ θεοῦ, τ
στρατηγῷ σφῶν ἀπεκρίναντο ἀνα
ξίως βουλεύεσθαι περὶ αὐτοῦ· αὐτο
γὰρ τῆς τύχης πολλάκις πεπειραμένοι
οὐκ ἀνατρέψειν τὴν ἔτι λοιπὴν διαλ
λαγῶν ἐλπίδα· καὶ ὁ Βροῦτος ἐς τοὺς
,, φίλους εἰπών, ΟΥ'δὲν οὖν ἔτι εἰ
,, μὶ τῇ πατρίδι χρήσιμος. ὧδ
καὶ τούτων ἐχόντων, ἐκάλει Στρά
τωνα τὸν Ἠπειρώτην, ὄντα φίλο
ἑαυτῷ, καὶ ἐγχειρεῖν ἐκέλευε τῷ σώ-
ματι· τούτου δὲ ἔτι βουλεύεσθαι παρ-
αινοῦντος, ἐκάλει τινὰ τῶν οἰκετῶν
,, καὶ ὁ Στράτων, ΟΥ'κ ἀπορήσεις
,, εἶπεν, ὦ Βροῦτε, φίλου μᾶλλον,
,, ἢ οἰκετῶν ἐς τὰ ὕστατα προστά-
,, γματα, εἰ ἤδη κέκριται· καὶ εἰ-
πών, ἐνήρεισε ταῖς λαγόσι τοῦ Βρού-
του τὸ ξίφος, οὔτε ἀποστραφέντος
οὔτε ἐνδόντος.

Ὧδε μὲν δὴ Κάσσιος καὶ Βροῦτος ἐθνησκέτην, ἄνδρε Ῥωμαίων εὐγενεστάτω τε καὶ περιφανεστάτω, καὶ ἐς ἀρετὴν ἀδηρίτω χωρὶς ἄγους ἑνός· ὦ γε καὶ Γάϊος Καῖσαρ ὄντε τῆς Μάγνου Πομπηίου μοίρας, ἐκ μὲν ἐχθροῖν καὶ πολεμίοιν ἐποιήσατο φίλω, ἔκ τε φίλοιν ἦγεν ὡς υἱώ· καὶ ἡ βουλὴ περιποθήτω τε εἶχεν αἰεί, καὶ ἀτυχήσαντε ἐλεεινώ· δυοῖν τε τούτοιν ἕνεκα πᾶσιν ἀμνηστίαν ἐτίθετο, καὶ φυγόντοιν αὐτοῖν ἔπεμψεν ἡγεμο-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἡγεμονίας, ἵνα μὴ φυγάδες εἶεν· οὐκ ἀμελοῦσα μὲν Γαΐου Καίσαρος, οὐδὲ ἐφηδομένη τοῖς γεγονόσιν, ὅπου καὶ ζῶντα τῆς ἀρετῆς καὶ τύχης ἐθαύμαζε, καὶ ἀποθανόντα ἔθαπτε δημοσίᾳ, καὶ ἐκύρου τὰ ἔργα ἀθάνατα εἶναι, καὶ ἀρχὰς καὶ ἡγεμονίας ἐς πολὺ ἐκ τῶν ὑπογραφῶν ἐποίει τοῦ Καίσαρος, οὐδὲν ἡγουμένη κρεῖσσον εὑρήσειν ὧν ἐκεῖνος ἐνόησεν· ἀλλ᾽ ἡ περὶ τώδε τὼ ἄνδρε σπουδὴ καὶ δέος τὸ ὑπὲρ αὐτοῖν περιήγαγεν αὐτὴν ἐς ὑποψίαν διαβολῆς, οὕτως ἅπασιν ἐγενέσθην τιμίω ἐγενέσθην δὲ καὶ τῶν φυγόντων τοῖς ἀρίστοις τιμιωτέρω, Πομπηΐου πλησιάζοντος καὶ οὐκ ἀδιάλλακτον ἔχοντος αἰτίαν, πορρωτέρω τε ὄντε αὐτῷ καὶ ἀδιαλλάκτω. ἐπεί γε μὴν ἔργων ἐδέησε, δυοῖν οὐδὲ ὅλοιν ἔτοιν στρατιάν τε συνέλεξαν ὑπὲρ εἴκοσιν ὁπλιτῶν τέλη, καὶ ἱππέας ἀμφὶ τοὺς δισμυρίους, καὶ ναῦς μακρὰς ὑπὲρ τὰς διακοσίας, τήν τε ἄλλην παρασκευὴν ἀξιόλογον, καὶ χρήματα ἄπειρα καὶ παρ᾽ ἑκόντων καὶ παρὰ ἀκόντων· πολέμους τε ἐπολέμησαν ἔθνεσι καὶ πόλεσι καὶ τῶν ἀντιστασιωτῶν πολλοῖς, καὶ κατώρθουν· ἐθνῶν τε ἐκράτησαν ἀπὸ Μακεδονίας μέχρι ΕΥφράτου, καὶ ὅσους ἐπολέμησαν, ἐς συμμαχίαν αὐτοὺς ἐπῆσαν, καὶ βεβαιοτάτοις ἐχρήσαντο δὲ καὶ βασιλεῦσι καὶ δυνάσταις, καὶ Παρθυαίοις, καίπερ οὖσιν ἐχθροῖς, ἐς τὰ βραχύτερα, ἐπὶ δὲ τὸ μεῖζον ἔργον οὐκ ἀνέμειναν ἐρχομένους, ἵνα μὴ βάρβαρον ἢ ἀντίπαλον ἔθνος ἐθίσαιεν ἐπὶ Ῥωμαίοις· ὃ δὲ δὴ μάλιστα πάντων ἀδοκητότατον ἦν, ὁ στρα-

exulantibus his dedit provincias, ne eſſent exules: non in contemptum Cæſaris, neque quòd facto gauderet, quando & vivum virtutis fortunæque cauſa miratus eſt, & defunctum ſepeliit publicè, actáque ejus rata habuit, & magiſtratus præfectóſque diu ex præſcripto ejus creavit, ratus nihil ſe melius inventurum illius conſiliis: ſed ſtudium erga hos viros & ſolicitudo pro eis, calumniandi materiam præbuit: adeo chari erant omnibus. Quin & optimates exulum hos præferebant Pompeio, quòd hic propinquus eſſet, nec de pace deſperaret, illi & longinquiores eſſent & implacabiles. Ceterùm quum ad res gerendas ventum eſt, biennio non integro collegerunt pluſquam viginti legiones, & equitum circiter viginti millia, naves longas ſupra ducentas, aliúmque apparatum haud contemnendum: pecunias quoque infinitas à volentibus nolentibus exegerunt: in bellis etiam quæ cum multis civitatibus ac gentibus & adverſæ factionis hominibus geſſerunt, ſæpe victores, imperio potiti à Macedonia uſque ad Euphratem & quoſcunque bello petierunt, ad ſocietatem pertraxerunt, eorúmque opera fideli uſi ſunt, ſicut & regum ac dynaſtarum, atque Parthorum etiam quamvis inimicorum, duntaxat in rebus minoribus: de rerum tamen ſumma certaturi, non expectarunt eorum adventum, ne barbara infeſtáque gens Romano ſolo inſueſceret: &, quod maximè mirandum

randum fuit, pleraque pars ejus exercitus conſtabat ex iis qui ſub C. Cæſare ſtipendia fecerant: quorum fatalem favorem & ſtudium erga illum, percuſſores hi ad ſe traduxerunt, ita ut fideliorem operam ipſis præſtarent contra filium Cæſaris, quàm Antonio ſocio Cæſaris collegæque: nemo enim eorum Brutum Caſſiúmque vel victos deſeruit, quum Antonius ad Brundiſium à ſuis ante initium belli deſertus ſit. Prætextum autem belli habuerunt & nunc & Pompeianis temporibus, non utilitatem propriam ſed nomen reipublicæ: ſpecioſum quidem, ſed non ſemper commodum: ſe autem ipſos, poſtquam viſi ſunt non amplius utiles patriæ, ambo contempſerunt pariter. Quod autem ad utriuſque curas attinet, Caſſius in unum bellum intentus, ſicut gladiator in adverſarium, nihil ſpectabat aliud: Brutus, ubicunque erat, viſendarum rerum & audiendi fuit cupidus. quippe qui & philoſophiam liberaliter attigerat. Attamen quamvis tam egregii viri eſſent, omnibus eorum cœptis adverſabatur facinus perpetratum in Cæſarem, quippe nec ſimplex nec modicum. amicum enim, nec opinum, oppreſſerant: ingrati erga benemeritum, qui belli jure captos ſervaverat: & oppreſſerunt per ſummum nefas imperatorem ſuum, in curia, pontificem, ſacra veſte amictum, potentia præeminentem quantum non alius: ſed ſupra ceteros omnes imperio patriæque utiliſſimum. Quapropter numine ira-

Fides erga Caſſium & Brutum militum eorum qui ſub C. Cæſare ſtipendia fecerant.

Facinus in Cæſarem perpetratum, quale.

Prodigia Caſſio &

τὸς ὁ πλείων οὐδὲ, Γαΐου Καίσαρ-
ἐγεγένητο, καὶ δαιμονίως αὐτοῦ
νοίας καὶ σπουδῆς ἔχοντας εἰς ἐκεῖ
μετέπεισαν οἱ σφαγεῖς οἵδε τοῦ Κ
σαρος, καὶ ἐπὶ τὸν τοῦ Καίσαρος
εἵποντο αὐτοῖς πιστότερον, ἢ Ἀν
νίῳ τῷ Καίσαρος συναγωνιστῇ
καὶ συνάρχῳ· οὐ γάρ τις αὐτῶν Β
τον ἢ Κάσσιον οὐδὲ ἡσσωμένους α
έλιπεν· οἱ Ἀντώνιον ἀμφὶ τὸ Β
τέσιον καὶ πρὸ πείρας ἀπολιπόντ
ἦν τε πρόφασις αὐτοῖς τῶν πό
καὶ ἐπὶ Πομπηίου καὶ νῦν, οὐχ ὑπ
σφῶν αὐτῶν, ἀλλ' ὑπὲρ δημοκρα
τίας, ὀνόματος, εὐειδοῦς μὲν,
λυσιτελοῦς δὲ οὐκ ἀεί· σφῶν τε αὐτῶ
ὅτε μηδὲν ἐδόκουν ἔτι εἶναι χρή
σιμοι τῇ πατρίδι, ἄμφω κατα
φρόνησαν ὁμοίως· ἐν δὲ ταῖς φρο
τίσι καὶ πόνοις, ὁ μὲν Κάσσιος
μεταστρεπτὶ, καθάπερ ἐς τὸν ἀγω
νιστὴν οἱ μονομαχοῦντες, ἐς μόνον
πόλεμον ἀφεώρα· ὁ δὲ Βροῦτος
ὅπῃ γίγνοιτο, καὶ φιλοθεάμων ἦν
φιλήκοος, ἅτε καὶ φιλοσοφήσα
σὺκ ἀγεννῶς. ἀλλὰ καὶ τοιοῖσδε
σιν αὐτοῖς ἀντίθετον ἐς ἅπαντα ἦ
τὸ ἄγος τὸ ἐς Καίσαρα· ὅγε οὐ
ἁπλοῦν ἄγος ἦν, οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ
καὶ γὰρ ἐς φίλον ἐγίγνετο παραλό
γως, καὶ ἐς εὐεργέτην ἐκ πολέμο
περισώσαντα ἀχαρίστως, καὶ ἐς αὐ
τοκράτορα ἀθεμίστως, καὶ ἐν βου
λευτηρίῳ, καὶ ἐς ἱερέα, καὶ ἱε
ρὰν ἐσθῆτα ἐπικείμενον, καὶ δυνά
στην μὲν οἷον οὐχ ἕτερον, χρησιμώ
τατον δὲ ὑπὲρ ἅπαντας τῇ τ
πατρίδι καὶ τῇ ἡγεμονίᾳ γενόμενον
ἃ καὶ τὸ δαιμόνιον αὐτοῖς ἀρ

ἐνεμέσ-

νεμέσησέ τε καὶ προεσήμηνε πολλά-
ις. Κασσίῳ τε γὰρ τὸν στρατὸν καθ-
ιέροντι ὁ ῥαβδοῦχος ἀνεστραμμένον
στέφανον ἐπέθηκε· καὶ Νίκη χρυ-
τον ἀνάθημα Κασσίου κατέπεσεν,
ρνεα τε πολλὰ ὑπὲρ τὸ στρατόπεδον
ὐτοῦ καθήμενα κλαγγὴν οὐδεμίαν
φίει, καὶ μελισσῶν ἐπεκάθηντο
συνεχεῖς ἑσμοί· Βροῦτον δὲ ἔν τε
Σάμῳ γενεθλιάζοντα φασὶ παρὰ
ὸν πότον, οὐδὲ εὐχερῆ πρὸς τὰ
τοιαῦτα ὄντα, ἀλόγως τόδε τὸ ἔ-
-ος ἀναβοῆσαι,

Ἀλλά με μοῖρ' ὀλοή, καὶ Λητοῦς
ἔκτανεν υἱός.

μέλλοντα δὲ περᾶν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐς
τὴν Εὐρώπην σὺν τῷ στρατῷ, νυ-
τὸς ἐγρηγορότα μαραινομένου τοῦ φω-
ός, ὄψιν ἰδεῖν ἐφεστῶσάν οἱ παρά-
λογον, καὶ πυθέσθαι μετ' εὐθαρσῶς,
Ὅστις ἀνθρώπων ἢ θεῶν εἴη· τὸ
δὲ φάσμα εἰπεῖν, Ὁ σὸς ὦ Βροῦ-
τε, δαίμων κακός· ὀφθήσομαι
δέ σοι καὶ ἐν Φιλίπποις· καὶ ὀφθῆναι
φασὶν αὐτῷ πρὸ τῆς τελευταίας μά-
χης· ἐξιόντι δὲ τῷ στρατῷ πρὸ τῶν
πυλῶν αὖθις ὑπήντησεν Αἰθίοψ, καὶ
τόνδε μὲν ὡς οἰώνισμα φαῦλον ὁ στρα-
τὸς αὐτίκα συνέκοψε. δαιμόνια δ'
οὖν αὐτοῖς ἄρα καὶ τάδε, ἐς Κάσ-
σιον μὲν ἐν ἀμφηρίστῳ νίκῃ πάντα
ἀλόγως ἀπογνῶναι· Βροῦτον δὲ εὐ-
βούλου βραδυτῆτος ἐκβιασθῆναι,
καὶ ἐς χεῖρας ἐλθεῖν ἀνδράσι διωκο-
μένοις ὑπὸ λιμοῦ δαψιλῶς αὐτὸν ἔ-
χοντα ἀγορᾶς, καὶ ναυκρατοῦντα, καὶ τό-
δε παθεῖν ὑπὸ τῶν οἰκείων μᾶλλον, ἢ
τῶν πολεμίων. καὶ μὴν πολλάκις ἀγώ-
νων μετασχόντες, ἐν μὲν ταῖς μά-
χαις οὐδὲν ἔπαθον· ἄμφω δ' αὐτῶν

to, prodigia quoque prænuntia fuere illorum exitus: nam Caſſio copias luſtranti lictor inverſam coronam impoſuit: & aurea Victoria dedicata ab eo ſponte decidit: aves quoque gregatim ſupra illius caſtra ſine ullo clangore conſederunt, examina verò apum ferè continuè. Brutum item Sami natalem ſuum celebrantem in commeſſatione, quamvis non eſſet proclivis ad talia, ſine ulla evidente cauſa hunc verſum protuliſſe ajunt,

Sed me ſors miſera & Latonæ
perdidit infans.

Et quum trajecturus eſſet cum exercitu in Europam ex Aſia, noctu lucubrantem ad deficientem lucernam, vidiſſe aſtare ſibi ſpectrum inuſitata facie, & intrepidè percontatum, Quis nam hominum deorúmve eſſet: ſpectrum reſpondiſſe, Tuus ſum, Brute, malus genius, Philippis me videbis iterum: ajunt apparuiſſe ei pridie quàm poſtremò pugnatum eſt. Rurſum exercitui caſtris exeunti obviam fuit Æthiops, quem mox milites abominati conciderunt. Fuit & illud adverſæ fortunæ, quòd Caſſius poſt pugnam æquo Marte diremptam deſperavit tam facilè: Bruto conſultam cunctationem obtinere non licuit per milites: quódque prælium conſeruit cum viris magna fame preſſis, ipſe abundans commeatibus & claſſibus, magíſque afflictus ſit à ſuis quàm ab hoſtibus. Attamen multis rebus geſtis communibus auſpiciis, in præliis nullam cladem paſſi ſunt: ambo autem interfectores

Bruto oblata.

668

Bruti dictum ominoſum.

Malus genius Bruti & alia omina Bruto oblata.

Brutus & Caſſius magis à ſuis afflicti quàm ab hoſtibus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ctores ſuimet ipſi fuerunt, ſicut prius Cæſaris fuerant. Ita Caſſius Brutúſque pœnas dederunt. Corpus Bruti inventum Antonius mox involvit coccina veſte pulcherrima, crematóque reliquias miſit matri ejus Serviliæ.

Bruti funus.

Exercitus, ejus morte cognita, miſit legatos ad Cæſarem & Antonium, impetratáque venia inter eos diviſus eſt: erant autem circiter quatuordecim millia. Mox & illi deditionem fecerunt, qui erant in diverſis caſtellorum præſidiis. Caſtella ipſa cum caſtris hoſtium conceſſa ſunt in prædam Cæſarianis & Antonianis militibus.

Exercitus Bruti deditionem facit.

669 Illuſtres viri qui Brutum ſequebantur, partim in prælio ceciderunt, partim ipſi ſe interemerunt, ſicut imperatores: quidam data opera pugnarunt uſque ad necem, & in his L. Caſſius imperatoris fratris filius, & Cato Catonis illius filius, ſæpius ingerens ſe hoſtibus, poſtremò depoſita galea, ſive ut agnoſceretur, ſive ut periret facilius, ſive utraque de cauſa. Labeo, item vir notæ ſapientiæ, pater Labeonis ejus qui nunc quoque inter juriſconſultos celebratur, effoſſa in tentorio ad ſui corporis modum fovea, ubi reliqua ſervis mandavit, uxori quoque & liberis ſcripſit quæ voluit, & literas ſervis commiſit: fidiſſimum autem ex eis dextra prehenſum circumegit, ut mos eſt Romanis libertos facientibus: móxque gladium ei dedit & jugulum præ-

Virorum illuſtrium qui Brutum ſequebantur, interitus.

L. Caſſii.

Catonis.

Labeonis.

Labeo juriſconſultus.

ἐγένοντο αὐθένται, καθάπερ ἐγένο-
τοῦ Καίσαρος. Κάσσιος μὲν καὶ Β-
τος τοιάνδε δίκην ἐδεδώκεσαν·
Βροῦτον Ἀντώνιος ἀνδρῶν, περι-
έβαλέ τε τῇ ἀρίστῃ φοινικίδι εὐθ-
καὶ καύσας τὰ λείψανα, τῇ μη-
Σερβιλίᾳ ἔπεμψεν.

Ὁ δὲ σὺν τῷ Βρούτῳ στρατὸς,
τε ἐπύθοντο τεθνάναι Βροῦτον, π-
σβεις ἐς Καίσαρα καὶ Ἀντώνιον-
πέμποντες, καὶ συγγνώμης ἔτυχον,
ἐς τὰ στρατεύματα αὐτῶν διῃρέ-
σαν, καὶ ἦσαν ἀμφὶ τοὺς μυρίους
τετρακισχιλίους· παρέδοσαν δ'
τοῖς αὐτοῖς ἑαυτοὺς καὶ οἱ κατὰ
φρούρια πολλὰ ὄντα, τὰ δὲ φρ-
ρια αὐτὰ καὶ τὸ στρατόπεδον ἐδό-
τοῖς Καίσαρος καὶ Ἀντωνίου στρ-
τοῖς διαρπάσαι. τῶν δ' ἀμφὶ τὸν Βρ-
τον ἀνδρῶν ἐπιφανῶν, οἱ μὲν ἐν τ-
μάχαις ἀπέθανον, οἱ δὲ αὐτοὺς ἐξ-
ῆγαγον ὁμοίως τοῖς στρατηγοῖς, οἱ
καὶ ἐξεπίτηδες ἐμαχέσαντο μέχρι θ-
νάτου, ὧν ἦν Λεύκιός τε Κάσσιο-
ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ Κασσίου, κ-
Κάτων ὁ Κάτωνος, ἐμπίπτων
δὲ τοῖς πολεμίοις πολλάκις, εἶ-
ὑποχωρούντων, ἀναλύσας τὸ κρ-
νος, ἵνα ἢ γνώριμος ἢ εὔληπτος
ἢ ἀμφότερα εἴη. Λαβεὼν δὲ ἐπὶ σ-
φίᾳ γνώριμος, ὁ πατὴρ Λαβεῶ-
νος τοῦ κατ' ἐμπειρίαν νόμων ἔτι ν-
περιωνύμου, βόθρον ἐν τῇ σκη-
τὸ μέγεθος αὐτάρκη σώματι ὀρ-
ξάμενος, καὶ τὰ λοιπὰ τοῖς θερα-
πουσιν ἐντειλάμενος, ἐπέσκηψε τ-
γυναικὶ καὶ τοῖς παισὶ περὶ ὧν ἐ-
βούλετο, καὶ τὰ γράμματα φέρειν ἔ-
δωκε τοῖς οἰκέταις, τοῦ δὲ πιστοτάτ-
τῆς δεξιᾶς λαβόμενος, καὶ περιστρέ-
ψας αὐτὸν ὡς ἔθος ἐστὶ Ῥωμαίοις
ἐλευθεροῦσι, ἐπιστρεφομένῳ ξίφος ἔδωκε, καὶ τὴν σφαγὴν ὑπέσχε κ-
π-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἡ δὲ μὲν ἡ σκηνὴ τάφος ἐγίγνετο. Ῥάσκος δὲ ὁ Θρᾷξ ἐπανήγαγεν ἐκ τῶν ὀρῶν πολλούς, καὶ γέρας ᾔτησέ τε καὶ ἔλαβε, σῶσαι τὸν ἀδελφὸν ἑαυτοῦ Ῥασκούπολιν, ᾧ καὶ διεδείχθη, ὅτι οὐδ᾽ ἀπ᾽ ἀρχῆς ἀλλήλοις οἵδε οἱ Θρᾷκες διεφέροντο, ἀλλὰ δύο στρατοπέδων μεγάλων τε καὶ ἀμφηρίστων περὶ τὴν ἐκείνων γῆν συμφερομένων, τὸ ἄδηλον τῆς τύχης ἐμερίσαντο, ἵνα ὁ νικῶν περισώζοι τὸν ἡσσώμενον. Πορκία δ᾽ ἡ Βρούτου μὲν γυνή, Κάτωνος δὲ ἀδελφὴ τοῦ νεωτέρου, ἐπεί τε ἀμφοῖν ὧδε ἀποθανόντοιν ἐπύθετο, φυλασσομένη πρὸς τῶν οἰκείων πάνυ ἐγκρατῶς, ἐσχάρας πυρὸς ἐνεχθείσης, ἁρπάσασα τῶν ἀνθράκων κατέπιεν. ὅσοι δ᾽ ἄλλοι τῶν ἐπιφανῶν ἐς Θάσον διέφυγον, οἱ μὲν αὐτῶν ἐξέπλευσαν, οἱ δ᾽ ἐπέτρεψαν ἑαυτοὺς ἅμα τῷ λοιπῷ στρατῷ τῶν ὁμοτίμων Μεσσάλᾳ τε καὶ Κορουινίῳ, καὶ Λουκίῳ Βίβλῳ, ὅτι βουλεύσοιντο περὶ σφῶν ποιεῖν περὶ ἁπάντων. οἱ δὲ συνθέμενοι τοῖς περὶ τὸν Ἀντώνιον, Ἀντωνίῳ διαπλεύσαντι ἐς τὴν Θάσον παρέδοσαν ὅσα ἦν ἐν Θάσῳ χρήματά τε καὶ ὅπλα, καὶ τροφὰς δαψιλεῖς, καὶ ἄλλην παρασκευὴν πολλήν.

ΟΥ̓́τω μὲν δὴ Καίσαρί τε καὶ Ἀντωνίῳ διὰ τόλμης ἐπισφαλοῦς καὶ δυοῖν πεζομαχίαιν τηλικοῦτον ἔργον ἤνυστο, οἷον οὐχ ἕτερον ἐγένετο πρὸ ἐκείνου. οὔτε γὰρ στρατὸς τοσοῦτος ἢ τοιοῦτος ἐς χεῖρας πρότερον ἦλθε Ῥωμαίων ἑκατέρωθεν, οὐχ ὑπὸ συντάξει πολιτικῶν στρατευμάτων, ἀλλὰ ἀριστίνδην ἐπιλελεγμένων, οὐδ᾽ ἀπειροπολέμων ἔτι, ἀλλ᾽ ἐκ πολλοῦ γεγυμνασμένων, ἐπί τε σφᾶς καὶ οὐκ ἀλλόφυλα ἢ βάρβαρα ἔθνη τρεπο-

buit. Et huic quidem tentorium pro ſepulchro fuit. Raſcus autem Thrax multos è montibus retraxit: cujus operæ præmium petiit & accepit ſalutem fratris ſui Raſcupolidis: unde ſatis apparuit, nec ab initio belli hos Thraces diſſenſiſſe: ſed quum duo magni exercitus prope terras eorum dubio Marte confli-ctarentur, incertum eventum ita partitos, ut victor victum ſervaret. At Porcia, Bruti uxor, Catonis junioris ſoror, poſtquam utrumque hoc fato ſublatum audivit, quum à domeſticis admodum cautè ſervaretur, prunas è foco raptas deglutiit. Quotquot autem alii nobiles in Thaſum evaſerunt, partim enavigarunt inde, partim cum reliquo exercitu in Meſſalæ Corvini & L. Bibuli poteſtatem ac arbitrium ſe dediderunt: alii de ſalute cum Antonianis pacti, Antonio in Thaſum appulſo tradiderunt quicquid ibi erat pecuniarum, armorum, commeatuúmve, & apparatum reliquum.

Rhaſci & Rhaſcupolidis fratrum prudens conſilium.

Porciæ, Bruti uxoris, interitus.

Atque ita Cæſari Antonióque periculoſa audacia duobus terreſtribus præliis talem victoriam peperit, qualis ad eam diem nulla fuit. 670
Nunquam enim antea tanti aut tales exercitus Romani conflixerunt inter ſe, non ex delectibus urbanis conſcripti, ſed virtute lectiſſimi: nec tirones, ſed veterani, bellis tam externis exercitati quàm civilibus: unius linguæ, unius militaris diſciplinæ, peritia pares & robore, & ob hæc

Periculoſa Cæſaris & Antonii audacia.

Prælium & conflictus Bruti & Caſſii cum Cæſare & Antonio quantum & quàm memorabile.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

hæc non facilè alteri ab alteris ſuperabiles. Ad hæc in nullo unquam bello tanto impetu tantáque audacia tam multi congreſſi ſunt, & quidem cives, quondam inter ſe familiares contubernaléſque. Id ita eſſe certo argumento colligitur, quòd exæquato utroque prælio, non minor cæſorum numerus apud victores compertus eſt. Atque ita imperatorum Antonii Cæſarīſque prædictionem ut veracem exercitus comprobavit, uno unius diei labore ſervatus ab extremo famis ac internecionis periculo, & per glorioſam victoriam tranſlatus ad ſummam abundantiam. Evenit & quod prodeuntibus in aciem Romanis præſagiit animus: decretum eſt enim ea pugna de univerſo ſtatu ejus civitatis, nec rediit poſthac reſpublica, nec fuit opus ſimilibus inter cives contentionibus, abſque una diſſenſione Cæſaris & Antonii, quæ fuit inter Romanos ultima. Motus verò qui uſque ad eam interceſſerunt poſt Bruti obitum, Pompeio & Caſſianis qui evaſerant, renovantibus bellum, quòd haberent adhuc ejus apparatus reliquias, nec parem præ ſe tulerunt audaciam, nec ſimilia erga imperatores ſtudia vel civitatum vel exercituum: quia cœptis non illuſtris quiſquam, non ſenatus affuit, denique non ipſa popularis aura, ut Caſſio Brutóque, adſpiravit.

Prœlia ſecuta illi non conferenda.

μένων, ἀλλὰ καὶ γλώσσης μιᾶς
τες, καὶ τέχνης πολέμων μιᾶς,
ἀσκήσεως καὶ καρτερίας ὁμοίας, δι
καταγώνιστοι παρ' αὐτὸ ἦσαν ἀ
λλήλοις· οὔτε ὁρμῇ καὶ τόλμῃ τοσῇ
τινὲς ἐχρήσαντο ἐν πολέμῳ, πολ
ῖταί τε ὄντες ἀλλήλων καὶ οἰκεῖοι κ
συστρατιῶται γενόμενοι· τεκμήρι
δὲ ὅτι τῶν νεκρῶν ὁ ἀριθμός, ἐπι
συμβάσης ἑκατέρας μάχης, οὐκ
λάσσων ἔδοξεν οὐδὲ παρὰ τοῖς νικ
σιν εἶναι. ὁ δὲ στρατὸς ὁ Ἀντωνί
καὶ Καίσαρος τὸν τῶν στρατηγῶν λόγ
ἐπηλήθευσεν διὰ μιᾶς ἡμέρας
δι' ἑνὸς ἔργου, κίνδυνον ἔσχατον λ
μοῦ καὶ δέους ἀπωλείας ἐς ἀπορ
δαψιλῆ καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ καὶ ν
ίκην εὐκλεῆ μεταβαλόντες· ἀπήν
τησέ γε μὴν αὐτοῖς καὶ ὃ, συνιό
ντες ἐς τὴν μάχην, ἐπεμαντεύσα
το Ῥωμαίοις· ἐκρίθη γὰρ αὐτ
ἡ πολιτεία παρ' ἐκεῖνο τὸ ἔργον μά
λιστα, καὶ ἐπανῆλθεν ἐς δημοκρα
τίαν ἔτι, οὐδὲ πόνων αὐτοῖς ἐς ἀλ
λήλους ἐδέησεν ὁμοίων, χωρίς τε
μετ' οὐ πολὺ Ἀντωνίου καὶ Καίσα
ρος στάσεως, ὑστάτης Ῥωμαίοις γε
νομένης. τὰ δ' ἐν μέσῳ μετὰ Βρού
τον, ὑπό τε Πομπηΐου καὶ τῶν διαφ
φυγόντων Κασσίου καὶ Βρούτου φι
λων, λείψανα τοσῆσδε παρασκευῆ
μεγάλα ἐχόντων, οὔτε ταῖς τόλ
μαις ὅμοια ἔτι ἐγίγνετο, οὔτε ταῖ
τῶν ἀνδρῶν ἢ πόλεων ἢ στρατηγῶν ἐ
τοὺς ἡγεμόνας ὁρμαῖς· οὐ γάρ τις αὐ
τοῖς τῶν ἐπιφανῶν ἔτι οὐδ' ἡ βουλ
οὐδὲ ἡ δόξα αὕτη, ὡς ἐς Κασσίο
τε καὶ Βροῦτον, ἀπήντα.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Ἀππιανοῦ Ἀλεξανδρέως Ῥωμαϊκῶν Ἐμφυλίων Ε.

ΜΕΤΑ δὲ τὸν Κασσίου καὶ Βρούτου θάνατον, ὁ μὲν Καῖσαρ ἐπὶ τῆς Ἰταλίας ᾔει, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐς τὴν Ἀσίαν· ἔνθα αὐτῷ συμβάλλει Κλεοπάτρα βασιλὶς Αἰγύπτου, καὶ εὐθὺς ὀφθεῖσα ἐκράτει. Ὁ δὲ ἔρως ὅδε αὐτοῖς τε ἐκείνοις ἐς ἔσχατον ἔληξε κακοῦ, καὶ ἐς ὅλην Αἴγυπτον ἐπ' ἐκείνοις· ὅθεν ἀντὶ καὶ Αἴγυπτος τῆσδε τῆς βίβλου μέρος, ὀλίγον καὶ οὐκ ἄξιον ἐπιγραφῆς πω, διὸ καὶ τοῖς ἐμφυλίοις πολὺ πλείοσιν ὂν ἐπίμικτον. ἐγίγνετο γὰρ δὴ καὶ μετὰ Κάσσιόν τε καὶ Βροῦτον ἕτερα ἐμφύλια ὅμοια, στρατηγοῦ μὲν οὐδενὸς ὄντος ἐπὶ πᾶσιν ὥσπερ ἐκείνοις, κατὰ μέρος δὲ ἑτέρων, μέχρι Πομπήιός τε Σέξστος ὁ νεώτερος παῖς Πομπηίου Μάγνου, λοιπὸς ὢν ἐπὶ τῆσδε τῆς στάσεως, τοῖς ἀμφὶ Βροῦτον ἐπανῃρέθη, καὶ Λέπιδος ἐξέπεσε τοῦ μέρους τῆς ἡγεμονίας, καὶ ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ ἅπασα περιῆλθεν ἐς δύο μόνους Ἀντώνιόν τε καὶ Καίσαρα· ἐγίγνετο δὲ αὐτῶν ἕκαστα οὕτως.

APPIANI ALEXANDRINI ROMANARUM HISTORIARUM DE BELLIS CIVILIBUS LIBER V.

671

CETERUM poſt Caſſii Brutique obitum Cæſar Italiam petiit, Antonius Aſiam: ubi Cleopatra Ægypti regina cum eo congreſſa primo ſtatim aſpectu vicit. qui amor & ipſis perniciem, & poſt eos Ægypto univerſæ attulit mala plurima: quapropter & Ægyptus erit pars hujus voluminis, non tamen tam magna ut titulum ei dare debeat, quum admiſceantur multo plura de bellis civilibus. Nam & poſt Caſſium Brutúmque fuerunt alia ſimilia, nullo imperatore, qui ut illi, præeſſet omnibus, ſed alio aliubi ductante copias, donec Sex. Pompeius Magni filius junior, ejus factionis reliquus, à Caſſianis in faſtigio poteſtatis collocatus & Lepidus imperio privatus eſt, ſumma rerum in duorum tantùm poteſtatem redacta, Cæſaris & Antonii. Ea nunc ſingula narrabimus. Lepidus imperio privatus.

Zzz Caſſius,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Caſſius Parmenſis.

. Caſſius, cognomine Parmenſis, Bruto Caſſióque ad bellum profectis, relictus in Aſia cum claſſe ac exercitu, ut pecunias exigeret, poſt Caſſii mortem ſperans de Bruto meliora, è Rhodiorum navibus triginta ſelegit, ratus tot ſe impleturum ſociis navalibus: reliquas incendit excepta ſacra, ne civitas poſſet res novas moliri: quo facto ſolvit inde cum navibus ſuis & Rhodiis. Clodius autem à Bruto miſſus eò cum tredecim navibus, ut vidit rebellantes Rhodios (jam enim & Brutus ſublatus erat) deduxit inde præſidium trium millium & cum Par-
672 menſi ſe conjunxit: ad eos venit Torulus cum aliis multis navibus & pecuniis quas à Rhodiis ante defectionem exegerat. Ad hanc claſſem, ut in qua jam eſſet aliquid roboris, confluebant quotquot pro variis officiis erant diſperſi per Aſiam, & imponebant legionarios quantum poterant: remigum quoque delectus faciebant è nexis & mancipiis, & ex inſulanis ad quos appellebant. Ad eos venit & Cicero junior, & quotquot nobilium è Thaſo diffugerant, ita ut brevi frequens conventus fieret, & claſſis exercitúſque non contemnendus cum ſuis ducibus. Aſſumpto deinde Lepido cum alia manu, quæ præſidio Bruti Cretam tenebat, ad Murcum & Ænobarbum validis copiis præfectos navigarunt in mare Ionium: ubi diviſi, pars cum Murco petiit Siciliam, & vires Sex. Pomp

Copiæ à Caſſianis collectæ.

Cicero junior.

Κάσσιος ὁ Παρμήσιος ἐπὶ
ὑπολέλειπτο μὲν ὑπὸ Κασσίου καὶ
του περὶ τὴν Ἀσίαν ἐπὶ νεῶν καὶ
τοῦ, χρήματα ἐκλέγειν· Κασσ
ἀποθανόντος, οὐδὲν ἐλπίζων ὅ
ἐν Βρούτῳ, Ῥοδίων ἐπελέξατο
τριάκοντα, ὅσας ἐνόμιζε πλ
σειν, καὶ τὰς λοιπὰς διέπρησε
εἰς τῆς ἱερᾶς, ἵνα μὴ δύναιντο
τερίσαι· καὶ ὁ μὲν τάδε πράξας
ἤγετο ταῖς τε ἰδίαις καὶ ταῖς τ
κοντα. Κλώδιος δὲ καὶ ἐκ Βρ
πεμφθεὶς ἐς Ῥόδον ἐπὶ νεῶν τ
καίδεκα, τοὺς Ῥοδίους νεωτερ
τας εὑρὼν (ἐτεθνήκει γὰρ ἤδη
Βροῦτος) ἐξήγαγε τὴν φρουρ
σαν ὁπλιτῶν τρισχιλίων, καὶ ἐ
Παρμήσιον ἐχώρει· ἀφίκετο δὲ
τοῖς καὶ Τορούλος, ἑτέρας να
χων πολλάς, καὶ χρήματα ὅσα
ἐξείλεκτο ἀπὸ τῆς Ῥόδου. ἐς δ
ναυτικὸν τοῦτο, ὡς ἐς ἤδη τιν
χύν, συνέθεον ὅσοι ἦσαν κα
τῆς Ἀσίας ἐπὶ τῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ
τὸ ὁπλίταις τε ἐξ ὧν ἐδύναντο
πλήρουν, καὶ ἐρέταις ἐκ θερα
των ἢ δεσμωτῶν, ἐπιπλέοντες
ταῖς νήσοις, καὶ ἀπὸ τῶν νησια
ἦλθον δ᾽ ἐς αὐτοὺς καὶ Κικέρων ὁ
κέρωνος, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν ἐπι
νῶν ἐκ τῆς Θάσου διεπεφεύγεσαν
ταχὺ πλῆθος ἦν, καὶ σύνταξι
ξιόχρεως ἡγεμόνων τε καὶ στρατοῦ
νεῶν· προσλαβόντες δὲ καὶ Λέπ
μεθ᾽ ἑτέρας δυνάμεως, ἣ Βρ
καθίστατο Κρήτην, πρὸς Μο
καὶ Δομίτιον Ἀηνόβαρβον ἐπὶ μ
λης δυνάμεως ὄντας, ἐς τὸν Ἰ
διέπλεον, καὶ αὐτῶν οἱ μὲν ἅμα
Μούρκῳ διέπλευσαν ἐς Σικελί
καὶ τὴν ἰσχὺν Πομπηΐῳ Σέξτῳ συ

ψαν· οἱ δὲ κατέμειναν παρὰ Ἀηνοβάρβῳ, καὶ τὴν αἵρεσιν ἐφ' ἑαυτῶν καθίσταντο. τοιάδε μὲν ἐκ τῶν λειψάνων τῆς παρασκευῆς Κασσίου τε καὶ Βρούτου ἑτέρα συνίστατο.

Ὁ δὲ Καῖσαρ καὶ Ἀντώνιος ἐπὶ τῇ νίκῃ τῇ περὶ Φιλίππους ἔθυόν τε λαμπρῶς, καὶ τὸν στρατὸν ἐπῄνουν, καὶ ἐς τὴν δόσιν τῶν ἐπινικίων, ὁ μὲν ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐχώρει, τήν τε γῆν αὐτοῖς διανεμήσων, καὶ ἐς τὰς οἰκίας καταλέξων· ὧδε γὰρ αὐτὸς εἵλετο διὰ τὴν ἀρρωστίαν· ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐς τὰ πέραν ἔθνη, συλλέξων τὰ χρήματα, ὅσα αὐτοῖς ὑπέσχηντο· διενείμαντο δὲ αὖθις, ὥσπερ καὶ πρότερον ἔθνη, καὶ ἐπελάμβανον τὰ Λεπίδου· τήν τε γὰρ Κελτικὴν τὴν ἐντὸς Ἄλπεων ἐδόκει Καίσαρος ἀξιοῦντος αὐτόνομον ἀφιέναι, γνώμῃ τοῦ προτέρου Καίσαρος. ὅτι Λέπιδος διεβέβλητο τὰ παρὰ Πομπηΐῳ προδιδόναι, καὶ ὥριστο εἰ Καίσαρι ψευδὴς ἡ διαβολὴ φανείη, ἕτερα ἀναδοῦναι τῷ Λεπίδῳ. ἀφίεσαν δὲ καὶ τῆς στρατηγίας τοὺς ἐντελῆ χρόνον ἐστρατευμένους χωρὶς ὀκτακισχιλίων, οὓς δεηθέντας ἔτι στρατεύεσθαι σφίσιν ἀποδεξάμενοι διείλοντο, καὶ συνελόχισαν ἐς στρατηγίδας τάξεις· ὁ δὲ λοιπὸς αὐτοῖς στρατὸς ἐγένετο σὺν τοῖς μετατεθειμένοις ἀπὸ Βρούτου, τέλη πεζῶν ἕνδεκα, καὶ ἱππεῖς μύριοι καὶ τετρακισχίλιοι· καὶ ἔσχεν αὐτῶν ὁ μὲν Ἀντώνιος διὰ τὴν ἀποδημίαν ἓξ τέλη, καὶ ἱππέας μυρίους· ὁ δὲ Καῖσαρ, ἱππέας τετρακισχιλίους καὶ τέλη πέντε· καὶ τῶνδε δὲ αὐτῶν Ἀντωνίῳ ἀντιληψόμενος, ἐκ τῶν ὑπὸ Καλήνῳ

addidit, pars cum Ænobarbo manſit, & propriam factionem conſtituit: atque ita è reliquiis Caſſiani apparatus rurſum novi coiverunt exercitus.

At Cæſar & Antonius pro Philippenſi victoria ſacris operabantur, & gratias agebant exercitibus: móxque ad perſolvenda præmia profectus eſt imperatorum alter in Italiam, ut agros militibus divideret, ipſóſque in domos aſcriberet: hoc enim elegit propter valetudinem. Antonius verò tranſmarinas provincias petiit, collecturus pecunias quas eis promiſerant: rurſúmque diviſione facta, præter ſupradictas provincias, uſurpaverunt etiam quas Lepidus habuerat. nam & ulteriorem Galliam Cæſar poſtulabat liberam ex præſcripto patris facere: & Lepidus incuſabatur, quaſi, Pompeio favens, ſocios proderet, decreverátque Cæſar, ſi deprehenderetur calumnia, provincias alias Lepido reddere. Emeritos quoque dimiſerunt præter octo millia: quos rogati ut amplius eis militare liceat, diviſerunt inter ſe, & cohortes prætorias ex eis centuriaverunt. Supererant annumeratis qui à Bruto defecêre, legiones undecim, equitum quatuordecim millia: ex quibus Antonius propter ſuſceptam expeditionem ſex legiones aſſumpſit & equitum decem millia: Cæſar equitum quinque millia, cum quatuor legionibus, & pro his ipſis quas Antonio conceſſerat, recepturus erat alias, quæ illi ſub

Lepidus incuſatur.

673

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Caleno militarant, relictæ in Italia. Deinde Cæſar profectus eſt verſus mare Ionium. Antonius poſtquam ad Epheſum pervenit, divæ loci ejus præſidi fecit ſacra magnificè, & ſupplices Caſſianos qui in aſylum id confugerant abſolvit, excepto Petronio, qui conſpirationis in Cæſarem conſcius fuerat, & Quintio, qui Laodiceæ Dolobellam Caſſio prodiderat. Græcos inde ceteráſque nationes quæ circa Pergamum incolunt Aſiam, in frequenti legationum de pace conventu, ſic pro concione allocutus eſt,

Petronius conſpirationis in Cæſarem conſcius. Quintius.

Vos nobis, viri Græci, Attalus rex veſter teſtamento reliquit, & mox meliores commodioréſque nos experti eſtis quàm Attalum: tributa enim quæ illi pendebatis, vobis remiſimus, donec exortis & apud nos populi turbatoribus, tributis opus habuimus. Tum verò non pro cenſu tributa vobis impoſuimus, ut ipſi extra periculum exigeremus, ſed quotannis certam fructuum portionem pendere imperavimus, ut ex adverſis tempeſtatibus commune vobiſcum detrimentum ſentiremus. Quúmque publicani plus æquo petentes injuriis vos afficerent, C. Cæſar vobis remiſit tertias vectigalium, cavítque ne in poſterum injuriæ vobis fierent: vobis enim commiſit tributorum exactionem ab agricolis, & talem virum boni cives noſtri tyrannum appellaverunt, & vos eis contuliſtis multas pecunias, interfectoribus hominis optima de vob

Oratio Antonii Epheſi habita ad Græcos & alias nationes.

τοῦ Ἀντωνίου καὶ τὴν Ἰταλίαν ὑπο-
λελειμμένων. ὁ μὲν δὴ Καῖσαρ ἐ
τὸ Ἰόνιον ᾔει, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐν Ἐ-
φέσῳ γενόμενος, τῇ θεῷ μεγα-
λοπρεπῶς ἔθυε, καὶ τοὺς καταφυγ-
τας ἐκ τοῦ Βρούτου καὶ Κασσίου συ-
φορᾶς ἐς τὸ ἱερὸν ἱκέτας ἀπέλ
χωρὶς Πετρωνίου συνεγνωκότος
τοῦ φόνου Καίσαρος, καὶ Κοΐντου π
δόντος ἐν Λαοδικείᾳ Κασσίῳ Δο-
λοβέλλαν· τοὺς δὲ Ἕλληνας, καὶ ὅ
ἄλλα ἔθνη τὴν ἀμφὶ τὸ Πέργαμ
Ἀσίαν νέμονται, κατά τε πρεσβείας
παρόντας ἐπὶ συνθέσει καὶ μετακεκλ-
ημένους συναγαγών, ἔλεξεν ὧδε,

„ ὙΜΑΣ ἡμῖν ὦ ἄνδρες Ἕ-
„ λληνες, Ἄτταλος ὁ βασιλεὺς
„ μῶν ἐν διαθήκαις ἀπέλιπε,
„ εὐθὺς ἀμείνονες ὑμῖν ἦμεν Ἀτ
„ λου· οὓς γὰρ ἐτελεῖτε φόρους Ἀ
„ τάλῳ, μεθήκαμεν ὑμῖν μέχρ
„ δημοκόπων ἀνδρῶν καὶ παρ' ἡμ
„ γενομένων, ἐδέησε φόρων· ἐπε
„ ἐδέησεν, οὐ πρὸς τὰ τιμήματα ὑ
„ ἐπεθήκαμεν, ὡς ἂν ἡμεῖς ἀκίνδυ
„ φόρον ἐκλέγοιμεν, ἀλλὰ μέρη φ
„ ρειν τῶν ἑκάστοτε καρπῶν ἐπετάξαμ
„ ἵνα καὶ τῶν ἐναντίων κοινωνῶμεν
„ μῖν. τῶν δὲ ταῦτα παρὰ τῆς βου
„ μισθουμένων ἐνυβριζόντων ὑμ
„ καὶ πολὺ πλείονα αἰτούντων, Γα
„ Καῖσαρ τῶν μὲν χρημάτων τὰ τ
„ τα ὑμῖν ἀνῆκεν ὧν ἐκείνοις ἐφε
„ τε, τὰς δ' ὕβρεις ἔπαυσεν· ὑ
„ γὰρ τοὺς φόρους ἐπέτρεψεν ἀγεί
„ παρὰ τῶν γεωργούντων. καὶ τὸν
„ τοιόνδε ἄνδρα οἱ χρηστοὶ τῶν ἡμετέ
„ πολιτῶν τύραννον ἐκάλουν· καὶ
„ μεῖς αὐτοῖς συνετελεῖτε χρήμα
„ πολλά, σφαγεῦσί τε οὖσι τοῦ ὑμ
„ τέρου εὐεργέτου, καὶ καθ' ἡμ
„ τῶν

τῶν τιμωρησόντων ἐκείνῳ. τῆς δὲ δικαίας τύχης, οὐχ ὡς ἐβούλεσθε, ἀλλ' ὡς ἦν ἄξιον, κρινάσης τὸν πόλεμον, εἰ μὲν ὡς συναγωνισταῖς τῶν πολεμίων ἔδει χρῆσθαι, κολάσεως ὑμῖν ἔδει· ἐπεὶ δὲ ἑκόντες πιστεύομεν ὑμᾶς κατ' ἀνάγκην τάδε πεποιηκέναι, τῶν μὲν μειζόνων ἀφιέμεν, χρημάτων δὲ ἡμῖν δεῖ καὶ γῆς καὶ πόλεων ἐς τὰ νικητήρια τοῦ στρατοῦ· τέλη δέ ἐστιν ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ὁπλιτῶν, ἃ μετὰ τῶν συντασσομένων εἰσὶ μυριάδες ἀνδρῶν ὑπὲρ ἑπτακαίδεκα, καὶ τούτων ἄνευθεν οἱ ἱππεῖς, καὶ ἕτερος ὅμιλος ἑτέρου στρατοῦ. ἐκ μὲν δὴ τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν τὸ πλῆθος τῆς χρείας συνορᾶν δύνασθε. τὴν δὲ γῆν καὶ τὰς πόλεις αὐτοῖς διαδώσων ὁ Καῖσαρ ἄπεισιν ἐς τὴν Ἰταλίαν, εἰ χρὴ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον εἰπεῖν, ἀναστήσων τὴν Ἰταλίαν· ὑμᾶς δ' ἵνα μὴ γῆς καὶ πόλεων καὶ οἰκιῶν καὶ ἱερῶν καὶ τάφων ἀνίστησθε, ἐς τὰ χρήματα ἐλογισάμεθα, οὐδὲ ἐς ἅπαντα

meriti, ídque contra nos qui ejus necem ulciſcimur. Verùm quia fortuna juſtiori cauſæ ſavens, non ut voluiſtis, ſed ut æquum erat decrevit, ſi ut eorum ſocii perſeveraſſetis in armis, puniendi veniebatis: quoniam autem libenter credimus hæc coactos feciſſe, graviores pœnas vobis remittimus, pecuniis tantùm & agris & civitatibus nobis opus eſt, ut perſolvantur exercitui victori præmia. Sunt autem vigintiocto legiones, quæ cum ſuis appendicibus conficiunt CLXX virorum millia, prætérque hos equites & militaris turba reliqua. Ex hac multitudine virorum, quàm multis opus habeamus ſumptibus, poteſtis conjicere. Agros & civitates eis diviſurus Cæſar abit in Italiam, ut verbo dicam, commigrare juſſurus Italiam. Vobis, ne migrandum ſit ab ruſticis ac urbanis prædiis, ab aris focíſque, denique à majorum monumentis, pecuniarum tan-
im ſubducta eſt ratio : nec tamen omnium, nec enim ferre potuiſ-

Τῆς δὲ δικαίας τύχης, οὐχ ὡς ἐβούλεσθε, ἀλλ' ὡς ἦν ἄξιον, κρινάσης τὸν πό-
ɩμον] Non animadvertit Gelenius, *δικαίας* titulum haud cauſæ ſed fortu-
æ dari: ideóque locum hunc ita eſt interpretatus, *Verum, quia fortuna*
ıſtiori cauſæ favens, non ut vol. &c. quum debuerit ita interpretari, *Verùm,*
uia fortuna, juſtam ſe præbens, non ut vol. Niſi quis malit, *Verùm, quia*
ɩrtuna, juſtè ſe gerens, &c. Ideo autem non dico, quæ juſta eſt, (tan-
uam hæc laus illi ſit perpetua) quoniam videmus eam alioqui injuſtitiæ paſ-
m accuſari. Quòd ſi Gelenius *δικαίαν* dici putabat de ea quæ juſtitiæ fave-
et (ut certè hoc ei quæ juſta vocatur, convenit) potius tamen dicendum
rat, juſtæ cauſæ favens, quàm juſtiori cauſæ. Nam adverſariorum cauſam
ninus juſtam eſſe dicens, ſaltem non omnino injuſtam eſſe fateretur. Et
ɩoc genus loquendi, *εἰ μὲν ὡς συναγωνισταῖς τῶν πολεμίων ἔδει χρῆσθαι,*
ɩon intellexit Gelenius, ſicut nec Candidum (quod minus mirum eſt) intel-
exiſſe, manifeſtum eſt. At rectè, ut opinor, his (aut hujuſmodi) verbis
ɩunc locum interpretabimur, *Siquidem ut adverſariorum auxiliatores* (vel
uxiliarii) *tractandi eſſetis, punire vos oporteret.* vel, *ſupplicium de vobis ſu-*
ɩere.

potuiſſetis, ſed partis modicæ, quam ubi audieritis, contenti opinor abibitis. Quantum noſtris inimicis dediſtis biennio (dediſtis autem decem annorum vectigalia) tantundem nobis ſufficiet, niſi quòd intra annum accipere volumus, quando ſic poſtulat neceſſitas: gratiam enim agnoſcitis: nam fatendum eſt, vos non mulctari pro merito.

Mulcta Græcis impoſita.

Sic ille, viginti octo legionibus oſtentans gratiam, quum ad Mutinam icto fœdere quadraginta tribus integris promiſerint præmia: in tantum acciſus erat tunc legionum numerus. Nondum extrema verba finierat, quum Græci, humi proſtrati, multis exemplis adductis in medium excuſabant ſe, violentiam Bruti Caſſiíque perpeſſos, non tam mulcta dignos quàm miſericordia: daturos enim libenter benemeritis, exhauſtos eſſe ab hoſtibus, quibus non pecunias modò, ſed his deficientibus ſuppellectilem & ornamenta omnia contulerint, inde monetam ſignatam apud ſe. Tandem impetrarunt, ut novem annorum tributum penderent intra biennium: regibus, dynaſtis civitatibúſque liberis, alia pro cujuſque facultatibus imperata ſunt. Obeuntem autem provincias Lu-

„ (οὐδὲ γὰρ ἂν δύναισθε) ἀλ
„ μέρος αὐτῶν καὶ βραχύτατον,
„ καὶ πυθομένους ὑμᾶς ἀγαπή
„ οἴομαι· ἃ γὰρ ἔδοτε τοῖς ἡμετ
„ ροις ἐχθροῖς ἐν ἔτεσι δύο (ἔδο
„ δὲ φόρους ὡς δέκα ἐτῶν) τοσα
„ λαβεῖν ἀρκέσει μόνα, ἀλλ' ἐνι
„ τῷ· ἐπείγουσι γὰρ αἱ χρεῖ
„ συνεῖσι γὰρ τῆς χάριτος ὑμ
„ τοσοῦτον γὰρ ἐπείποιμι, ὅτι μ
„ δενὸς ἁμαρτήματος ἴσον ἐπιτ
„ μιον ὁρίζεται.

Ὁ μὲν οὕτως εἶπεν, ἐς ὀκτὼ κ
εἴκοσι τέλη πεζῶν τὴν χάριν περι
φέρων, ὅτι οἶμαι τέλη καὶ τεσσαρ
κοντα ἦν αὐτοῖς, ὅτε ἐν Μουτι
συνηλλάσσοντο ἀλλήλοις, καὶ τα
ὑπισχνοῦντο· ὁ δὲ πόλεμος αὐ
ἐς τοσοῦτον ὑπετετμήκει. οἱ δὲ Ἕλλ
νες, ἔτι λέγοντος αὐτοῦ ταῦτα,
ῥίπτουν ἑαυτοὺς ἐς τὸ ἔδαφος
νάγκην καὶ βίαν ἐς αὐτοὺς ἐκ Βρ
του καὶ Κασσίου γενομένας ἐπιλέγο
τες, οὐκ ἐπιτιμίων ἀξίους εἶνα
ἀλλ' ἐλέου· δόντες δ' ἂν τοῖς εὐε
γέταις ἑκόντες, ἀπορεῖν διὰ το
πολεμίους, οἷς οὐ τὰ χρήματα μ
νον, ἀλλὰ καὶ τὰ σκεύη καὶ τοὺς κ
σμους ἐσενεγκεῖν ἀντὶ τῶν χρημ
των, τοὺς δὲ αὐτὰ παρὰ σφίσιν
νόμισμα χαλκεῦσαι· καὶ τέλος πα
ρακαλοῦντες ἔτυχον ἐννέα ἐτῶν φ
ρους ἐσενεγκεῖν ἔτεσι δύο· βασιλε
σι δὲ καὶ δυνάσταις καὶ πόλεσιν ἐλε
θέραις ἄλλα ἐς τὴν ἑκάστων δυνά
μιν ἐπετάχθη. περιιόντι δ' αὐτῷ
ἔθνη

Συνεῖσι γὰρ τῆς χάριτος ὑμῖν· τοσοῦτον γὰρ ἐπείποιμι.] Malim συνεῖ ſed & tollenda eſt ſtigme poſt ὑμῖν, & vocula γὰρ poſt τοσοῦτον, in ἂν (u opinor) mutanda. Atque ad hos reſtringit Gelenius in ſua interpreta ion quod generaliter de omnibus qui peccarunt dictum ab Antonio fuit.

Κατα

ἐη, Λούκιός τε ὁ Κασσίου ἀδελ- ς, ϗ ὅσοι ἄλλοι τῶν δεδιότων ἐπὶ τῇ ἐν Ἐφέσῳ συγγνώμης ἐπύθοντο, ται προσιέσαν, ϗ ἀπέλυε πάν- ς πλὴν τοὺς συνεγνωκότας ἐπὶ φόνῳ τοῦ Καίσαρος· τούτοις γὰρ μόνοις ἀδιάλλακτος ἦν. παρη- ρει δὲ ϗ τῶν πόλεων τὰς μάλι- να πεπονθυίας, Λυκίους μὲν ἀτελεῖς φόρων ἀφιείς, ϗ Ξάνθον οἰκί- ν παραινῶν· Ῥοδίοις δὲ διδοὺς Ἄν- ον τε ϗ Τῆνον ϗ Νάξον ϗ Μύν- , ἃς οὐ πολὺ ὕστερον ἀφῃρέθη- ν ὡς σκληρότερον ἄρχοντες. Λαο- έας δὲ ϗ Ταρσέας ἐλευθέρους ἠ- ει ϗ ἀτελεῖς φόρων, ϗ Ταρσέων ς πεπραμένους ἀπέλυε τῆς δου- ίας διατάγματι. Ἀθηναίοις δ' αὐτὸν ἐλθοῦσι μετὰ Τῆνον Αἴγι- ν ἔδωκε, ϗ Ἴκον ϗ Κέω ϗ Σκία- ν ϗ Πεπάρηθον. ἐπιπαριὼν δὲ ρυγίαν τε ϗ Μυσίαν ϗ Γαλάτας ιὺς ἐν Ἀσίᾳ, Καππαδοκίαν τε Κιλικίαν, ϗ Συρίαν τὴν κοί- λην, ϗ Παλαιστίνην, ϗ τὴν Του- ραίαν, ϗ ὅσα ἄλλα γένη Σύρων, πᾶσιν ἐσφορὰς ἐπέβαλλε βαρείας· διῄτα πόλεσι ϗ βασιλεῦσιν, ἐν ἐν Καππαδοκίᾳ Ἀριαράθῃ τε ϗ Σισίνῃ, ὧν τῷ Σισίνῃ συνέπρα- ξεν ἐς τὴν βασιλείαν, καλῆς οἱ φα- είσης τῆς μητρὸς τοῦ Σισίνου ϗ Γλα- φύρας· ἐν δὲ Συρίᾳ τοὺς κατὰ πό- λιν ἐξῄρει τυράννους. ϗ ἐν Κιλικίᾳ πρὸς αὐτὸν ἐλθούσης Κλεοπάτρας, ἐμέμψατο μὲν ὡς οὐ μεταχούσης τῶν ἐπὶ Καίσαρι πόνων, τὸ δὲ οὐκ ἀπο- λογουμένης μᾶλλον ἢ καταλογιζο- μένης αὐτῆς, ὅτι ϗ πρὸ οἱ τέσ- σαρα τέλη πρὸς Δολοβέλλαν αὐτί-

cius, Caſſii frater, & alii quotquot ſibi timentes, de exemplo clementiæ ad Epheſum edito audierant, acceſſerunt ſupplices, quos omnes abſolvit præter conſpirationis conſcios: his enim ſolis manebat implacabilis. quin & civitates gravius oppreſſas conſolatus eſt, immunitate conceſſa Lyciis, etiam Xanthios hortatus ut urbem ſuam inſtaurarent. Rhodiis quoque donavit Andrum, Tenum, Naxum, Myndúmque, quas non multo pòſt eis ademit, ut durius imperantibus. Laodicenſibus atque Tarſenſibus libertatem cum immunitate conceſſit publicè, & quotquot Tarſenſes cives capti venierant, uno edicto liberavit. Athenienſibus comiter exceptis pòſt Tenum Æginam dono dedit, prætérque Icon, Ceam, Sciathum, Peparethum. Tranſiens deinde per Phrygiam, Myſiam, Gallogræciam, Cappadociam, Ciliciam, Cœleſyriam, Palæſtinam, Ituræam, ceteráſque Syrorum provincias, omnibus indixit tributa graviſſima. Diſceptationes quoque civitatum ac regum ex arbitrio ſuo compoſuit, Siſinnæ Ariarathíſque in Cappadocia, prælato Siſinna in Glaphyræ matris formoſæ gratiam. In Syria verò tyrannos oppidatim ſuſtulit. In Cilicia Cleopatram exceptam incuſavit, quòd non fuiſſet proximo bello Cæſaris laborum particeps: illa non tam ſe excuſavit, quàm ultro imputavit quatuor legiones inter initia belli miſſas ad Dolobellam: &

Solis conſpirationis in Cæſarem ſociis non parcit Antonius. 675

Rhodiis urbes datæ & citò ademptæ.

Siſinna. Glaphyra formoſa.

Cleopatra incuſatur ab Antonio.

quòd poſt aliam claſſem paratam impedita ſit adverſis tempeſtatibus, caſuque Dolobellæ victi opinione citius: quódque Caſſio bis minaciter imperanti ſuppetias non tulerit, medióque bello claſſe ſumptuoſa navigarit verſus mare Ionium, contempto Caſſio Murcíque ſtationibus, donec hyems præter aliam jacturam ipſam quoque in morbum conjiceret; quamobrem nec poſtea ſe reverſam in mare, parta jam victoria. Tum Antonius ex aſpectu mentem ſaucius, continuò cœpit eam amare juveniliter, quamvis annum natus quadrageſimum, ingenio ſemper (ut fertur) ad hujuſmodi res flexili: in hanc verò jam olim etiam tum puellam conjectis petulantius oculis, quum Alexandriam ſequeretur ducem Gabinium juvenis præfectus equitum. Mox igitur remiſſa priſtina viri induſtria, Cleopatræ juſſa omnes exequebantur, nullo jam reſpectu humani juris aut divini: quando & ſororem ipſius Arſinoen, apud Miletum Dianæ Leucophrynes ſupplicem, Antonius immiſſis percuſſoribus ſuſtulit: & Serapionem præfectum Cypri, quia auxilia Caſſio miſerat, Tyri ſupplicem, Tyrios juſſit Cleopatræ dedere. ſimiliter & Aradios alium quendam ſupplicem, qui, quum Ptolemæus Cleopatræ frater navali prælio in Nilo victus à Cæſare nuſquam comparuiſſet amplius, ſe Aradiis venditarat pro Ptolemæo: ſacerdotem quo-

Antonius Cleopatræ amore captus, jam olim amatæ.

676

Antonii acta in Cleopatræ gratiam.

καὶ πέμψειε, καὶ στόλον ἄλλον ἑ-
μον ἔχουσα κωλυθείη ὑπό τε χ-
μῶνος καὶ αὐτοῦ Δολοβέλλα ταχυτέ
ἥσσης τυχόντι, Κασσίῳ τε δὶς ἀ-
λοῦντι μὴ συμμαχήσειε, καὶ σ-
σιν ἐκείνοις πολεμοῦσιν ἐς τὸν Ἰόν
αὐτὴ τὸν στόλον ἔχουσα πλεύσειε
παρασκευῆς βαρυτάτης, οὔτε
σασα Κάσσιον, οὔτε φυλαξαμ
Μοῦρκον ναυλοχοῦντα, μέχρι
μὼν τάτε ἄλλα διελυμήνατο, καὶ
τὴν ἐς νόσον ἐνέβαλεν, ἧς δὴ
ιν οὐδ' ὕστερον ἐπαναχθῆναι ν-
νικηκότων ἤδη. ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐπὶ
ὄψει τὴν σύνεσιν καταπλαγεὶς
εὐθὺς αὐτῆς μειρακιωδῶς ἑαλώκ
καίπερ ἔτη τεσσαράκοντα γεγονώ
λεγόμενος μὲν ὑγρότατος ἐς ταῦ
ἀεὶ φῦναι, λεγόμενος δ' ἐς τι-
τὴν καὶ πάλαι παιδὸς ἔτι οὔσης ἐ
θισμόν τι τῆς ὄψεως λαθεῖν, ὅτε
τὴν Ἀλεξάνδρειαν Γαβινίῳ στρατ
οντι νέος ἱππαρχῶν εἵπετο. εὐθ
οὖν Ἀντωνίῳ μὲν ἡ περὶ ἅπαν
τέως ἐπιμέλεια ἀθρόα ἠμβλύνε
Κλεοπάτρα δ' ὅ, τι προστάξε
ἐγίγνετο, οὐ διακριδὸν ἔτι περὶ
ὁσίων ἢ δικαίων· ἐπεὶ καὶ τὴν
δελφὴν αὐτῆς Ἀρσινόην, ἱκέτιν
σαν ἐν Μιλήτῳ τῆς Λευκοφρυη
Ἀρτέμιδος, πέμψας ὁ Ἀντώνιο
ἀνεῖλε, καὶ Σεραπίωνα τὸν ἐν Κ
πρῳ στρατηγὸν αὐτῆς συμμαχήσαν
Κασσίῳ, Τυρίων ὄντα ἱκέτην,
κέλευσε τοὺς Τυρίους ἐκδοῦναι τ
Κλεοπάτρᾳ· ἐκδοῦναι δὲ καὶ Ἀρα
δίους ἕτερον ἱκέτην, ὅν τινα, Πτο
λεμαίου τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Κλεοπ
τρας, ἀφανοῦς ἐν τῇ πρὸς Και
σαρα κατὰ τὸν Νεῖλον ναυμαχί
γενομένου, οἱ Ἀράδιοι εἶχον λέγον
τα Πτολεμαῖον εἶναι· καὶ τὸν ἐ

Ἐφέσ

φέσω δὲ τὸν Ἀρτέμιδος ἱερέα, ὃν
εγάβυζον ἡγοῦνται, ὑποδεξάμε-
ποτε τὴν Ἀρσινόην ὡς βασιλί-
, ἀχθῆναι μὲν ἐκέλευσεν. Ἐφε-
ων δ' αὐτὴν Κλεοπάτραν ἱκετευ-
ντων μεθῆκεν. οὕτω μὲν ὁ Ἀντώ-
ος ἐνήλλακτο ταχέως· καὶ τὸ πά-
ος αὐτῷ τοῦτο ἀρχὴ καὶ τέλος τῶν
ιτα κακῶν ἐγίγνετο. ἀποπλευσά-
γὰρ τῆς Κλεοπάτρας ἐς τὰ οἰ-
ῖα, ὁ Ἀντώνιος ἔπεμπε τοὺς ἱπ-
ας Παλμύραν πόλιν, οὐ μακρὰν
αν ἀπὸ Εὐφράτου, διαρπάσαι,
κρὰ μὲν ἐπικαλῶν αὐτοῖς, ὅτι Ῥω-
ίων καὶ Παρθυαίων ὄντες ἐφόριοι,
ἑκατέροις ἐπιδεξίως εἶχον· ἔμπο-
γὰρ ὄντες, κομίζουσι μὲν ἐκ
ρσῶν τὰ Ἰνδικὰ ἢ Ἀράβια, διατί-
θενται δ' ἐν τῇ Ῥωμαίων· ἔρ-
δ' ἐπινοῶν τοὺς ἱππέας περιου-
έσαι. Παλμυρηνῶν δὲ προμα-
ντων, καὶ τὰ ἀναγκαῖα ἐς τὸ πέ-
ν τοῦ ποταμοῦ μετενεγκόντων τε,
ὶ ἐπὶ τῆς ὄχθης, εἴ τις ἐπιχειροίη,
σκευασαμένων τόξοις, πρὸς ἃ πε-
ύκασιν ἐξαιρέτως, οἱ ἱππέες τὴν
λιν κενὴν καταλαβόντες, ὑπέ-
εψαν, οὔτε ἐς χεῖρας ἐλθόντες,
ε τι λαβόντες· καὶ δοκεῖ τόδε τὸ
γον Ἀντωνίῳ τὸν μετ' οὐ πολὺ Παρ-
αϊκὸν πόλεμον ἐξάψαι, πολλῶν
Συρίας τυράννων ἐς αὐτοὺς συμ-
υγόντων.

Ἡ γὰρ Συρία μέχρι μὲν ἐπ' Ἀν-
οχον τὸν Εὐσεβῆ, καὶ τὸν τοῦ Εὐσεβοῦς
ν Ἀντίοχον ὑπὸ τοῖς ἐκ Σελεύκου τοῦ
ικάτορος ἐβασιλεύετο, ὡς μοι πε-
Σύρων λέγοντι εἴρηται. Πομπηΐου δ'
τὴν Ῥωμαίοις προσλαβόντος, καὶ
ρατηγὸν αὐτῇ Σκαῦρον ἀποδείξαν-
ος, ἡ βουλὴ μετὰ Σκαῦρον, ἔπεμ-
εν ἑτέρους, καὶ Γαβίνιον τὸν Ἀλεξανδρεῦσι πολεμήσαντα· ἐπὶ δὲ Γαβινίῳ,

que Epheſiæ Dianæ Megabyzum, quòd Arſinoen, tanquam reginam, excepiſſet hoſpitio, duci juſſit: ſed Epheſiis ipſi Cleopatræ pro eo ſupplicantibus dimiſit hominem. Tam citò mutatus eſt Antonius. qui affectus initium & finis ſecutorum malorum ei fuit. Reverſa enim domum Cleopatra, Antonius miſit equites Palmyram, urbem non longè ab Euphrate ſitam, ut eam diriperent, in ſpeciem objecto levi crimine, quòd quum eſſent in Romanorum & Parthorum confiniis, viderentur ambiguæ fidei; quippe qui negotiationibus dediti, è Perſide Indicas Arabicáſque merces ad Romanos deportant: re autem vera ut hoc modo ditaret equites. Id quia præſenſêre Palmyreni, in ulteriorem ripam ſua tranſtulerunt, diſpoſitis qui arcerent ſagittariis, quo genere excellunt plurimùm: equites autem inventa urbe vacua, inanes & incruenti reverſi ſunt. Unde poſtea videtur ortum bellum Parthicum, multis è Syria tyrannis ad eos confugientibus.

Palmyreni ab Antonio infeſtantur.

Unde ortum bellum Parthicum.

Nam regio hæc uſque Antiochum Pium, ejúſque filium Antiochum, ſub regibus fuit Seleuci Nicatoris poſteris, ut in rebus Syriacis diximus. Redacta autem Pompeii armis in provinciam, Scaurum accepit præſidem: cui ſenatus miſit ſucceſſores alios, & in his Gabinium, qui Alexandrinis bellum intulit. Gabinio ſuc-

677

 ceſſit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ceſſit Craſſus, à Parthis pòſt interemptus: & huic deinceps Bibulus. Poſt obitum autem C. Cæſaris, motis ſeditionibus oppidatim tyranni exorti ſunt, Parthis eos juvantibus: jam enim penetrarant & in Syriam oppreſſo Craſſo à tyrannis invitati: quos Antonius expulſos coegit ad Parthos fugere, & populis indixit tributa graviſſima: offensíſque Palmyrenis res provinciæ turbatas non conſtituit, ſed diviſo per hyberna exercitu, ipſe in Ægyptum ad Cleopatram profectus eſt: à qua exceptus ſplendidè, hyemavit ibi ſine inſigniis imperii, habitu & more privati, ſive tanquam in alieno imperio civitatéque regia, ſive ut in hybernis feſtos dies celebraret. Sepoſitis enim curis, & ſemotis ducum officiis, pro habitu patrio ſumpſit ſtolam Græcanicam quadrangulam, & calceamentum album Atticum, quo tum Athenienſium tum Alexandrinorum ſacerdotes utuntur, vocántque Phæcaſium: progrediebatúrque tantùm ad templa, aut gymnaſia, aut philoſophorum conventicula, cum Græcis conſuetudinem habens, in obſequiis Cleopatræ, propter quam potiſſimùm ajebat ſibi eam peregrinationem ſuſceptam.

Antonius apud Ægyptios ſumit ſtolam Græcanicam.

Cæſaris mala valetudo.

Interea Cæſar in itinere quo Urbem repetebat, gravius laborabat ob adverſam valetudinem, periculoſiſſimè verò circa Brundiſium, ita ut rumoribus jactatum ſit eum eſſe mortuum. Re-

Κράσσον τὸν ἐν Παρθυαίοις ἀποθα-
νόντα, καὶ Βίβλον ἐπὶ τῷ Κράσσ
παρὰ δὲ τὴν Γαΐου Καίσαρος
ρα τελευτὴν, καὶ στάσιν ἐπ' αἰ
κατὰ πόλεις, ὑπὸ τυράννων εἶχε
συλλαμβανόντων τοῖς τυράννοις
Παρθυαίων· ἐσέβαλλον γὰρ δὴ καὶ
τὴν Συρίαν οἱ Παρθυαῖοι μετὰ τ
Κράσσου συμφορὰν, καὶ συνεπρ
ξαν τοῖς τυράννοις, οὓς ὁ Ἀντώνι
ἐξελαύνων ὑποφεύγοντας ἐς τὴ
Παρθυηνὴν, καὶ τοῖς πλήθεσιν ἐ
βαλλων ἐσφορὰς βαρυτάτας, καὶ
Παλμυρηνοὺς τάδε ἁμαρτὼν, ου
ἐπέμεινε συστῆσαι τὴν χώραν θο
ρυβουμένην, ἀλλὰ τὸν στρατὸν ἐς τὰ
ἔθνη διελὼν χειμάσοντα, αὐτὸς
Αἴγυπτον ᾔει πρὸς Κλεοπάτραν·
δὲ αὐτὸν ὑπεδέχετο λαμπρῶς·
ὁ μὲν ἐχείμαζεν ἐνταῦθα ἄνευ
μείων ἡγεμονίας, ἰδιώτου σχῆμα
βίον ἔχων, εἴθ' ὡς ἐν ἀλλοτρίᾳ
ἀρχῇ καὶ βασιλευούσῃ πόλει, εἴ
τὴν χειμασίαν ὡς πανήγυριν
γων· ἐπεὶ καὶ φροντίδας ἀπετίθε
καὶ ἡγεμόνων θεραπείαν, καὶ στολ
εἶχε τετράγωνον Ἑλληνικὴν ἀντὶ
πατρίου, καὶ ὑπόδημα ἦν αὐ
λαικὸν Ἀττικὸν, ὃ καὶ Ἀθηνα
ἔχουσιν ἱερεῖς καὶ Ἀλεξανδρέων, κ
καλοῦσι Φαικάσιον· ἔξοδοί τε ἦσ
αὐτῷ ἐς ἱερὰ ἢ γυμνάσια, ἢ φιλ
λόγων διατριβαὶ μόναι, καὶ δια
ται μεθ' Ἑλλήνων ὑπὸ Κλεοπ
τρας, ᾗ δὴ καὶ μάλιστα τὴν ἐπιδ
μίαν ἀνετίθει. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀ
τώνιον ἦν τοιάδε.

Καίσαρι δὲ ἐς τὴν Ῥώμην ἐ
ανιόντι ἥ τε νόσος αὖθις ἤκμαζε
ἐν Βρεντεσίῳ μάλιστα ἐπικινδύνω
καὶ φήμη διήνεγκεν αὐτὸν καὶ τεθνά
ναι· ῥαΐσας δὲ ἐσῆλθεν ἐς τὴν π

λι

λ, καὶ τοῖς Ἀντωνίου τὰ γράμ-
ματα ἐδείκνυε τὰ Ἀντωνίου· οἱ δὲ
Καλῆνόν τε προσέτασσον ἀποδοῦ-
ν τὰ δύο τέλη τῷ Καίσαρι, καὶ
Λιβύην ἐπέστελλον Σεξστίῳ Λιβύης
τῷ Καίσαρι ἀποστῆναι· καὶ οἱ μὲν
ως ἐποίουν· ὁ δὲ Καῖσαρ οὐδὲν
οἰκεῖον ἁμαρτεῖν δόξαντι Λεπί-
, Λιβύην ἀντὶ τῶν προτέρων ἐ-
θν ἐνήλλασσε· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν
ταῖς προγραφαῖς δεδημευμέ-
διεπίπρασκε. καταλέγοντι δ᾽
τῷ τὸν στρατὸν ἐς τὰς ἀποικίας, καὶ
τὴν γῆν ἐπινέμοντι δυσεργὲς ἦν.
τε γὰρ στρατιῶται τὰς πόλεις ἤ-
υν, αἳ αὐτοῖς ἀριστίνδην ἦσαν ἐ-
λεγμέναι πρὸ τοῦ πολέμου· καὶ αἱ
λεις ἠξίουν τὴν Ἰταλίαν ἅπα-
ἐπινείμασθαι τὸ ἔργον, ἢ ἐν ἀλ-
ς διαλαχεῖν, τῆς τε γῆς τιμὴν
δωρουμένους ᾔτουν, καὶ ἀργύ-
ν οὐκ ἦν, ἀλλὰ συνιόντες ἀνὰ
ρος ἐς τὴν Ῥώμην οἵ τε νέοι καὶ
ροντες, ἢ αἱ γυναῖκες ἅμα τοῖς
ιδίοις ἐς τὴν ἀγορὰν ἢ τὰ ἱερὰ,
ρήνουν, οὐδὲν μὲν ἀδικῆσαι λέ-
γτες, Ἰταλιῶται δὲ ὄντες ἀνίστα-
σθαι γῆς τε καὶ ἑστίας οἷα δορύλη-
τοι· ἐφ᾽ οἷς οἱ Ῥωμαῖοι συνή-
χθοντο καὶ ἐπεδάκρυον, καὶ μάλιστα
εν ἐνθυμηθεῖεν οὐχ ὑπὲρ τῆς πό-
ως, ἀλλὰ ἐπὶ σφίσιν αὐτοῖς καὶ
μεταβολῇ τῆς πολιτείας τὸν πό-
λεμον γεγονότα, καὶ τὰ ἐπινίκια
δομένα, καὶ τὰς ἀποικίας συνιστα-
μένας, τοῦ μὴ δ᾽ αὖθις ἀνακύψαι
τὴν δημοκρατίαν, παρῳκισμένων
τοῖς ἄρχουσι μισθοφόρων, ἑτοίμων ἐς

mittente ſe morbo Urbem ingreſſus, Antonianis literas imperatoris ipſorum exhibuit: qui mox & Calenum juſſerunt duas legiones reddere Cæſari, & in Africam ſcripſerunt Sextio, ut illi provincia decederet. atque ita utrumque factum eſt. Tum Cæſar abſoluto ſua ſententia Lepido, Africam vice adempta-rum provinciarum reddidit: & quod ex bonis proſcriptorum adhuc ſupererat, divendidit. Deducenti autem milites in colo- 678
nias, & agros dividenti, magna difficultas objecta eſt: milites enim petebant optimam quamque urbem tota Italia, ut antè bellum ſelectæ fuerant: contrà civitates illæ poſtulabant, ut univerſa Italia diviſioni huic adhiberetur, aut ſortitò deducerentur coloniæ: & agrorum pretium repetebant ab imperatoribus, deficiente ærario. Conveniebántque agminatim in urbem promiſcuè juvenes pariter ac ſeniores, mulieréſque cum parvis liberis, & per fora templáque cœtus faciebant lamentabundi, conquerentes nullo ſuo peccato ſe homines Italici nominis pelli agris focíſque, tanquam jure belli captos. Quapropter populus condolebat & illacrymabat eorum calamitatibus, præſertim dum reputant non pro republica, ſed pro libidine aliquot civium bellum id geſtum ad mu-
tationem ſtatus publici, & nunc reddi victoriæ præmia, ut deductis coloniis poſthac nequeat caput attollere reſpublica, dum coloni hac mercede obſtricti, parati ſunt principibus ad omne obſc-

Tumultus in urbibus datis in victoriæ præmium.

obſequium. Ibi Cæſar civitatibus neceſſitatis rationem exponebat, & ne ſic quidem ſatis fore, nec fuit, ita uti vicini opprimerentur à militibus, limites contumaciter tranſeuntibus, & plus quàm conceſſa uſurpantibus, & potiora præripientibus, dum nec jurgiis Cæſaris à maleficio deterrentur, nec deliniuntur aliis largitionibus: quandoquidem principes, ut opis ſuæ ad confirmandam dominationem egentes, facilè contemnebant. Jam enim inſtabat finis hujus quinquennii, & utriſque ad ſecuritatem opus erat favore mutuo: imperatoribus, ut per milites principatum confirmarent; militibus ut accepta retinerent, manente penes autores ejus donationis imperio, quos neceſſaria benevolentia vel propter ſeipſos proſequebantur. Quin & aliis largitionibus egenos milites ſolabatur Cæſar, è fanis mutuò ſumens pecunias: quo facto conciliavit ſibi eorum animos, prompta erga largitorem gratia, cui agros, urbes, pecu-
679 nias acceptas ferebant, invidioſè occlamantibus qui ſpoliabantur, illo verò fortiter hoc ferente in gratiam militum.

His animadverſis Antonii frater Lucius, tunc coſ. & ejuſdem uxor Fulvia, & qui abſentis bona procurabat Manius, ne Cæſaris videretur totum hoc beneficium, néve ſoli deberetur gratia, & alter imperator fraudaretur favore militum, vaframentis agebant ut coloniarum dedu

ὅ, τι χρῄζοιεν. ὁ δὲ Καῖσαρ ταῖς λεσιν ἐξελογεῖτο τὴν ἀνάγκην, ἐδόκησεν οὐδ' ὡς ἀρκέσειν, οὐδ' κεσεν, ἀλλ' ὁ στρατὸς καὶ τοῖς γεσιν ἐπέβαινε σὺν ὕβρει, πλέονα τ δεδομένων σφίσι περισπώμενοι, τὸ ἄμεινον ἐκλεγόμενοι, οὐδὲ ἐπλήσσοντο αὐτοῖς καὶ δωρούμε πολλὰ ἄλλα τοῦ Καίσαρος, ἐπαυτο, ἐπεὶ καὶ τῶν ἀρχόντων ὡς ἐμένων σφῶν ἐς τὸ ἐγκρατὲς τ χῆς κατεφρόνουν. καὶ γὰρ αὐτοῖ πενταετία παρῴδευε, καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἡ χρεία συνῆγεν ἀμφοτέ παρ' ἀλλήλων, τοῖς μὲν ἡγεμόσι τὴν ἀρχὴν παρὰ τοῦ στρατοῦ, τ στρατῷ ἐς τὴν ἐπικράτησιν ὧν ἔλαβον, ἡ τῶν δεδωκότων ἀρχὴ παραμένουσα· ὡς γὰρ αὐτῶν οὐ βεβαι ἀρξόντων οἱ δόντες, ὑπερεμάχουν ὁ εὐνοίας ἀναγκαίου. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοῖς ἀπορουμένοις αὐτῶν ἐδωτο δανειζόμενος ἐκ τῶν ἱερῶν ὁ Κσαρ, ὅθεν τὴν γνώμην ὁ στρατὸ αὐτὸν ἐπέστρεφε, καὶ πλείων ὑπ τα χάρις, ὡς γῆν ἅμα καὶ πό καὶ χρήματα καὶ οἰκήματα δωρμένῳ, καὶ καταβοωμένῳ μὲν ἐ φθόνως ὑπὸ τῶν ἀφαιρουμένων, ροντι δὲ τὴν ὕβριν ἐς χάριν στρατοῦ.

Ταῦτα δὲ ὁρῶν ὅτε ἀδελφὸ τοῦ Ἀντωνίου Λεύκιος Ἀντώνιος ὑπατεύων τότε, καὶ ἡ γυνὴ Ἀντωνίου Φουλβία, καὶ ὁ τῆς ἀ δημίας ἐπιτροπεύων τοῦ Ἀντω Μάνιος, ἵνα μὴ Καίσαρος ὁ ξειε τὸ ἔργον ἅπαν εἶναι, μη μόνος αὐτοῦ τὴν χάριν ἀποφροιτο, μηδ' ἔρημος ὁ Ἀντώνι εὐνοίας στρατιωτῶν γένοιτο, τὰς κα

οἰκισ

οικίας ἐτέχναζον ἐς τὴν ἐπιδημίαν Ἀντωνίου διατρίβειν· οὐ δυνατοῦ δὲ φαινομένου διὰ τὸν στρατὸν ἐπείγοντα, τοὺς οἰκιστὰς τῶν Ἀντωνίου τελῶν ἠξίουν Καίσαρα παρὰ σφῶν λαβεῖν, τῆς μὲν συνθήκης Ἀντωνίου μόνῳ Καίσαρι διδούσης, ἐπιμεμφόμενοι δὲ ὡς οὐ παρόντι Ἀντωνίῳ, καὶ ἐς τὸν στρατὸν αὐτήν τε Φουλβίαν παράγοντες, τὰ παιδία τὰ Ἀντωνίου μάλα φθόνως, ἱκέτευον, μὴ περιιδεῖν Ἀντώνιον ἢ δόξης ἢ χάριτος τῆς ἐς αὐτοὺς ὑπηρεσίας ἀφαιρούμενον. ἤκμαζε δὲ ἐν τῷ τότε μάλιστα τὸ κλέος τὸ Ἀντωνίου καὶ παρὰ τῷ στρατῷ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις πᾶσι· τὸ γὰρ ἔργον τὸ ἐν Φιλίπποις διὰ τὴν τότε Καίσαρος ἀρρωστίαν ἅπαν ἡγεῖτο Ἀντωνίου γεγένηται. ὁ δὲ Καῖσαρ οὐκ ἠγνόει μὲν κηθύμενος ἐς τὰ συγκείμενα, εἶξε δὲ ἐς χάριν Ἀντωνίου. καὶ οἱ μὲν τοὺς οἰκιστὰς ἐπὶ τοῖς Ἀντωνίου τέλεσι ἀπέφαινον· οἱ δὲ οἰκισταὶ τοῖς στρατιώταις, ἵνα τι καὶ δοκοῖεν εὐνούστεροι Καίσαρος ἐς αὐτοὺς εἶναι, συνεχώρουν ἔτι πλέον ἀδικεῖν· ἄλλο δὴ πλῆθος ἦν ἑτέρων πόλεων, αἱ ταῖς ἐξῃρημέναις γειτονεύουσαί τε, καὶ πολλὰ πρὸς τῶν στρατιωτῶν ἀδικούμεναι, κατεβόων τοῦ Καίσαρος ἀδικωτέρας εἶναι τὰς ἀποικίας τῶν προγραφῶν· τὰς μὲν γὰρ ἐπὶ ἐχθροῖς, τὰς δὲ ἐπὶ μηδὲν ἀδικοῦσι γίγνεσθαι. ὁ δὲ Καῖσαρ οὐκ ἠγνόει μὲν ἀδικουμένους, ἀμήχανα δ' ἦν αὐτῷ. οὔτε γὰρ ἀργύριον ἦν ἐς τιμὴν τῆς γῆς ἀποδοθῆναι τοῖς γεωργοῖς, οὔτε ἀναβάλλεσθαι τὰ ἐπινίκια διὰ τοὺς ἔτι πολέμους, Πομπηίου μὲν ἐν

ctio differretur in adventum Antonii. Quod quum impoſſibile videretur propter feſtinationem militum, petebant à Cæſare ut Antonianos ipſi deducerent in colonias, quamvis ex pacto id munus Antonius ſoli Cæſare ceſſerat, quod tamen conceſſum negabant: productáque ad exercitum Fulvia cum parvis Antonii liberis, invidioſè ſupplicabant, ne paterentur illum fraudari ſua gloria, ſimul occaſione referendæ ipſis gratiæ. Et erat tum inclytum Antonii nomen & apud milites & apud ceteros: nam Philippenſis victoria, propter adverſam Cæſaris valetudinem, tota videbatur unius Antonii. Cæſar, quamvis non ignarus pacta violari, ceſſit tamen in gratiam Antonii, atque ita legiones Antonianæ in colonias deductæ ſunt, nimia militum deductorum licentia, dum ne videretur Cæſar beneficentia vincere, minus cohibentur à maleficiis. Fuerunt & aliæ civitates vicinæ his, quarum agri militibus diviſi ſunt, multas ab eis injurias paſſæ, quæ clamabant in Cæſarem, iniquiores coloniarum deductiones nunc eſſe, quam proſcriptiones antè fuerant, tunc enim inimicos mulctatos; nunc verò innoxios. Et Cæſar intelligebat quidem injuriam, ſed mederi non poterat: nam neque pecuniam habebat unde pretium agrorum veteribus poſſeſſoribus redderet, neque victoriæ merces differri propter inſtantia bella poterat, Pompeio maria tenente &

Philippenſis victoria, uni Antonio tribuitur.

te & Urbi famem intentante, interclusis commeatibus, Ænobarbo etiam Murcóque claſſem aliam & exercitum colligentibus:
680 militibus verò ſegniorem operam præbituris, niſi accipiant debita victoriæ præmia. Et fermè jam jam exierat quinquennium, ut rurſum opus eſſet exercitus benevolentia: quamobrem ultro tum diſſimulabatur militaris inſolentia.

Certè in theatro Cæſare præſente quum militi proprius locus non vacaret, tranſiit ad locos equitum: id populus notavit, Cæſar militem juſſit ſurgere: exercitus rem indignè ferens, principem è theatro diſcedentem circumſtitit, militem exhiberi ſibi poſtulans, quia nuſquam apparentem periſſe putabat: ubi verò ſupervenit, rati productum è carcere, quum id negaret, rémque ut erat narraret, mentiri ſubornatum ajebant, proditorem appellando. Et hoc quidem fuit theatralis inſolentiæ ſpecimen. Ceterùm ad diviſionem in campum vocati Martium, præproperè noctu venerunt, ægre ferentes Cæſarem ſupervenire tardius, quum Nonius centurio liberè objurgavit, eos admonens officii, in Cæſaris valetudinem, non ipſorum contemptum, cauſam rejiciens: quem illi ut adulatorem cavillis adorti, mox irritatiores convitiis & ſaxis impetierunt, & fugientem perſecuti dum in flumen ſe conjiceret, necatum aquis extraxerunt, &

Militis inſolentia.

Nonius centurio.

Militum inſolentia in Nonium centurionem.

Nonii interitus.

τῇ θαλάσσῃ κρατοῦντος, καὶ τὴν πόλιν κλείοντος ἐς λιμόν· Ἀ- βάρβου δὲ καὶ Μούρκου στρατὸν ναῦς ἄλλας συναγειρόντων, ὀ- μοτέρων δὲ ἐς τὰ τ' ἐσόμενα ὄν εἰ μὴ τὰ πρότερα ἐπινίκια λάβ πολὺ δ' ἦν καὶ τὸ παραδιδόειν σιν ἤδη τὴν τῆς ἀρχῆς πενταετ καὶ χρῄζειν αὖθις εὐνοίας στρατοῦ· περ αὐτῶν καὶ τῆς ὕβρεως ἢ κα- φρονήσεως ἐν τῷ τότε ἑκὼν ὑπ- εώρα.

Ἐν γέ τοι τῷ θεάτρῳ παρόν αὐτοῦ, στρατιώτης ἀπορῶν οἰκεία δρας, παρῆλθεν ἐς τοὺς καλουμε ἱππέας, καὶ ὁ μὲν δῆμος ἐπεσημή- νατο, καὶ ὁ Καῖσαρ τὸν στρατιώ ἀνέστησεν· ὁ δὲ στρατὸς ἠγανάκτη καὶ περιστάντες αὐτὸν ἀποχωροῦντα τοῦ θεάτρου, τὸν στρατιώτην ᾔτη οὐχ ὁρώμενον ἡγούμενοι διεφθάρθαι· ἐπελθόντα δὲ ἐνόμιζον ἐκ τοῦ δεσμ τηρίου νῦν προαχθῆναι, ἀρνού- μενόν τε καὶ τὰ γεγονότα διηγούμε ψευδέα δεδιδαχθέντα ἔλεγον, κ λοιδοροῦντες ὡς τὰ κοινὰ προδιδό καὶ τὸ μὲν ἐν τῷ θεάτρῳ γενόμε τοιόνδε ἦν. κεκλημένοι δ' ἐπὶ νέ σιν τότε τὴν ἐς τὸ πεδίον τὸ Ἄρε ὑπὸ σπουδῆς ἔτι νυκτὸς ἀφίκο καὶ βραδύτερον αὐτοῖς τοῦ Καίσα ἐπιόντος, ἠγανάκτουν. Νων δὲ λοχαγὸς ἐπέπληξεν αὐτοῖς παρρησίᾳ, τότε πρέπον τοῖς ἀ- μένοις ἐς τὸν ἄρχοντα προφέρων, τὴν Καίσαρος ἀσθένειαν, οὐχ περιοψίαν· οἱ δὲ αὐτὸν τὰ μὲν πρ ἔσκωπτον ὡς κόλακα, πλέονος ἑκατέρωθεν τοῦ διερεθισμοῦ γι μένου, ἐλοιδόρουν τε καὶ ἔβαλλον φεύγοντα ἐδίωκον, ἔς τε τὸν πο- ταμὸν ἐξαλλόμενον, ἐξείρυσάν τ' ἐ

κει

νον, καὶ ἔῤῥιψαν ἔνθα παρῳδεύσειν ὁ
ῖσαρ ἔμελλεν. οἱ μὲν δὴ φίλοι τοῦ
αίσαρι παρῄνουν μηδὲ ἐπελθεῖν ἐς
τούς, ἀλλ' ἐκστῆναι μανιώδους φο-
· ὁ δ' ἐπῄει μὲν, ἀναθρέψειν ἔτι
μᾶλλον ἡγούμενος τὸ μανιῶδες αὐ-
ν εἰ μὴ ἀφίκοιτο, καὶ τὸν Νώνιον
ὼν, ἐξέκλινεν· ὡς δὲ ὀλίγων τοῦ-
δρασάντων ἐπεμέμφετο, καὶ ἐς
μέλλον ἀλλήλων φείδεσθαι παρῄνει,
τὴν γῆν διένεμε, καὶ δωρεὰς αἰ-
ν τοῖς ἀξίοις ἐπέτρεπε, καὶ τῶν
κ ἀξίων ἐνίοις ἐδίδου παρὰ γνώ-
ῃ, μέχρι τὸ πλῆθος ἐκπλα-
αὐτοῦ τῆς βαρύτητος, μετενόει
ᾐδεῖτο, καὶ κατεγίνωσκον αὐτῶν,
καὶ τοὺς ἐς τὸν Νώνιον ἁμαρτόντας
νουν ἀνευρόντας κολάσαι, ὁ δὲ
γιγνώσκειν αὐτοὺς ἔφη, καὶ κο-
σθαι αὐτοῦ τῷ συνειδότι σφῶν μό-
, καὶ τῇ παρ' ὑμῶν καταγνώσει·
δὲ συγγνώμης τε ὁμοῦ καὶ τιμῆς καὶ
ρεῶν ἀξιωθέντες, εὐθὺς αὐτὸν
φήμουν ἐκ μεταβολῆς· καὶ δύο μὲν
σόνες ἐκ πλεόνων αὐδὲ ἔστων τῆς το-
δυσαρχίας· αἴτιον δ' ἦν, ὅτι καὶ
στρατηγοὶ ἀχειροτόνητοι ἦσαν οἱ
λείους, ὡς ἐν ἐμφυλίοις, καὶ οἱ
ατοὶ αὐτῶν οὐ τοῖς πατρίοις ἔθε-
ν ἐκ καταλόγου συνήγοντο, οὐδ'
ὶ χρείας τῆς πατρίδος, οὐδὲ τῷ
μοσίῳ στρατευόμενοι μᾶλλον, ἢ
ῖς συνάγουσιν αὐτοὺς μόνοις, οὐ-
ὲ τούτοις ὑπὸ ἀνάγκῃ νόμων, ἀλλ'
ποσχέσεσιν ἰδίαις, οὐδὲ ἐπὶ πολε-
μίους κοινούς, ἀλλὰ ἰδίους ἐχθρούς,
δὲ ἐπὶ ξένους, ἀλλὰ πολίτας καὶ
μοτίμους· τάδε γὰρ πάντα αὐτοῖς
ὸν στρατιωτικὸν φόβον ἐξέλυεν, οὔτε
ρατεύεσθαι νομίζουσι μᾶλλον, ἢ

projecerunt quà tranſeundum erat Cæſari. Quamobrem amici monebant ne ſe ſurentibus committeret; ille tamen ne per abſentiam ſuam illorum inſaniam aleret, prodiit: viſóque obiter Nonii cadavere, deflexit. Ut verò in paucos rejectum eſt id facinus, juſſis ut poſthac ſibi invicem parcerent, agros diviſit, & militaria dona meritis petere permiſit: deditque nonnullis immeritis etiam præter animi ſententiam, donec vulgus admiratum ejus conſtantiam, pœnitentia pudoréque reſipuit, poſtulavítque ut ad ſupplicium quærerentur qui Nonium ad necem adegerant. Ille notos eos ſibi præfatus, ait ſe contentum ipſorum confeſſione ac conſcientia, de cetero pœnam remittere: qui ve- 681
nia ſimul & præmiis doniſque dignati, ad fauſtas acclamationes ſubitò verſi ſunt. Hæc duo temporum illorum contumaciæ ſpecimina è multis ſelecta ſufficiant. In cauſa erant duces plerique ſine legitimis creati ſuffragiis, ut fit in bellis civilibus, quando nec exercitus ſolennibus delectibus conſcripti fuerant in uſum patriæ, nec militabant auſpiciis S.P.Q.R. ſed eorum tantùm qui ipſos collegerant: ac ne id quidem legitimè, ſed privatis inducti pollicationibus: nec adverſus hoſtes publicos, ſed adverſus peculiares inimicos: nec contra exteros, ſed contra cives dignitate pares. Hæc ſunt quæ militarem diſciplinam peſſumdederunt, dum quiſque oblitus ſe eſſe

mili-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

militem, privatis gratiis mavult ſervire atque cupiditatibus, dúmque principes opera ſubditorum abutuntur ad privata commoda. & transfugium, apud priſcos Romanos crimen inexpiabile, ea temporum iniquitate largitionibus rependitur, non milite magis venali quàm exercitu: ne illuſtribus quidem viris pleriſque hujuſmodi ultro citróque tranſitiones ad transfugarum ignominiam criménque pertinere exiſtimantibus. Adeo tam apud integros exercitus, quàm apud nonnullos illuſtres viros pro re ludicra habitum eſt transfugium, facilè conciliante improbos morum ſimilitudine. Namque de cetero ſimiles inter ſe, homines alioqui mutabiles, ſolos pro hoſtibus habebant qui ab imperatoribus ſuis quaſi rem populi agentibus aliquo prætextu damnabantur pro hoſtibus: itaque imperatores quoque tametſi negotium probè intelligentes multa ferre coacti ſunt in eis, qui excuſſa legum reverentia ſolis trahebantur largitionibus: adeo tum ſublata omni diſciplina, ſeditionum incentores altoréſque regnabant in exercitibus.

Urbs interim fame laborabat impeditis per Pompeium frumentationibus maritimis: in Italia verò præ continuis bellis agricultura neglecta propemodun & ſi quid agri ferrent, abſumente milite. In ipſa quoque ur non ſolùm furtorum nocturnorum, verùm etiam violentiæ fi
682 impunitas, dum militibus imputantur etiam aliena facinoı Plebs verò clauſis officinis, etiam magiſtratus antiquavit, ut qu bus nihil opus eſſet in egena urbe occupata latrociniis. Ceterù

βοηθεῖν οἰκείᾳ χάριτι καὶ γνώμῃ
τοὺς ἄρχοντας ἡγουμένοις ὑπὸ ἀν-
κης αὐτῶν εἰς τὰ ἴδια ἐπιδεῖαξ-
τε αὐτομολεῖν πάλαι Ῥωμαίοις
διάλλακτον ὄν, τότε καὶ δωρεῶν ἦ-
το, καὶ ἔπρασσον αὐτὸ οἵ τε στρ-
κοῦ πλῆθος, καὶ τῶν ἐπιφανῶν
δρῶν ἔνιοι, νομίζοντες οὐκ αὐτο-
λίαν εἶναι τὴν ἐς τὰ ὅμοια μετα-
λήν· ὅμοια γὰρ δὴ πάντα ἦν, καὶ
οὐδὲ ἕτερα αὐτῶν ἐς ἔχθραν κοι-
Ῥωμαίοις ἀπεκέκριτο, ἥ τε τῶν σ-
τηγῶν ὑπόκρισις μία, ὡς ἀπ-
των ἐς τὰ συμφέροντα τῇ πατρί-
βοηθεῖν, εὐχερεστέρους ἐποίει το-
τὴν μεταβολήν, ὡς πανταχοῦ
πατρίδι βοηθοῦντας· ἃ καὶ οἱ σ-
τηγοὶ συνιέντες ἔφερον, ὡς οὐ νο-
μᾶλλον αὐτῶν ἄρχοντες, ἢ τῆς
δωρεαῖς· οὕτω μὲν ἐς στάσεις τότε π-
τα καὶ ἐς δυσαρχίαν τοῖς στασιάρχ-
τὰ στρατόπεδα ἐτέτραπτο.

Τὴν δὲ Ῥώμην λιμὸς ἐπίεζ-
οὔτε τῆς θαλάσσης τι αὐτοῖς φερ-
σης διὰ Πομπήϊον, οὔτε τῆς Ἰ-
λίας διὰ τοὺς πολέμους γεωργ-
μένης· ὃ δὲ καὶ γένοιτο, ἐς τοὺς στ-
τοὺς ἐδαπανᾶτο, ἐκλώπευον τ-
πολλοὶ νυκτὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ κ-
πῆς ἔτι βιαιότερον ἠνώχλουν,
ἠνώχλουν ἀδεῶς, καὶ ἡ δόξα
τοὺς στρατιώτας ἐφέρετο· ὁ δὲ λ-
ἀπέκλειε τὰ ἐργαστήρια, καὶ
ἀρχὰς ἐξανίστη, ὡς οὔτε ἀρχῶν
τεχνῶν χρήζοντες ἐν ἀπορούσῃ
λῃστευομένῃ πόλει. Λευκίῳ δὲ ὁ

δημ

...ητικῶν, καὶ δυσχεραίνοντι τῇ τῶν
...ῶν ἀρχῇ, οὐδὲ ἐπὶ τῷ χρόνῳ
...πιστεῦσθαι νομιζομένῃ, προσκρού-
...στα ἐς τὸν Καίσαρα ἐγίγνετο, καὶ
...αφοραὶ μείζους, τούς τε γεωρ-
...γὸς ὅσοι τῆς γῆς ἀφῃροῦντο, ἱκέ-
...ευομένους τῶν δυνατῶν ἑκάστου
...ος ὑπεδέχετο, καὶ βοηθήσειν ὑ-
...νεῖτο, κἀκείνων ὑπισχνουμένων
...ωνήσειν ἐς ὅ κελεύοι· ὅθεν αὐτὸν ὁ
...ὸς ὁ Ἀντωνίου κατεμέμφετο, καὶ
...αῖσαρ ὡς ἀντιπράσσοντα Ἀν-
...ῳ, καὶ Φουλβίαν ὡς πολεμοποιοῦ-
...σαν ἀκαίρως· μέχρι τὴν Φουλ-
ὁ Μάνιος πανούργως μετεδί-
...ν, ὡς εἰρηνευομένης μὲν τῆς Ἰτα-
ἐπιμενεῖν Ἀντώνιον Κλεοπά-
πολεμουμένης δ᾽ ἀφίξεσθαι κατὰ
...ος. τότε γὰρ δὴ γυναικός τι πα-
...α ἡ Φουλβία, τὸν Λεύκιον ἐπέ-
...εν ἐς τὴν διαφοράν· ἐξιόντος
τοῦ Καίσαρος ἐς τὰ λοιπὰ τῶν
...οικίσεων, ἔπεμπεν ἑπομένους αὐ-
...τοὺς Ἀντωνίου παῖδας ἅμα τῷ
...κίῳ, ὡς μηδὲν ἐκ τῆς ὄψεως ὁ
...σαρ ἐν τῷ στρατῷ πλέον ἔχοι·
...έων δὲ Καίσαρος ἐκτρεχόντων
...τὴν Βρεττίων ἠϊόνα, πορθου-
...ων ὑπὸ Πομπηΐου, δόξας ὁ Λεύ-
...ν ἢ ὑποκρινάμενος ἐφ᾽ ἑαυτὸν
...ς Ἀντωνίου παῖδας τόδε τὸ ἱπ-
...ὸν ἀπεστάλθαι, διέδραμεν ἐς τὰς
...ωνίου κατοικίας, συλλεγόμενος
...υρὰν τῷ σώματι, καὶ τὸν Καίσα-
...τῷ στρατῷ διέβαλλεν ἐς ἀπιστίαν
...ς Ἀντώνιον· ὁ δὲ ἀντεδίδασκεν
...ὺς ὅτι αὐτῷ μὲν καὶ Ἀντωνίῳ
...τα εἴη φίλια καὶ κοινά, Λεύκιον
...ὸ ἑτέρας γνώμης αὐτοὺς πολεμο-
...ῖν ἐς ἀλλήλους, ἀντιπράσσοντα

Lucius bene affectus erga rempublicam, & infenſus triumvirorum potentiæ, ultra præfinitum tempus ut videbatur manſuræ, offendebat interdum Cæſarem ad contentiones uſque, dum veteres agrorum poſſeſſores ſuppliciter ad optimates confugientes ſolus excipit, opem pollicens, & illi viciſſim ad quidvis promittunt ei ſuam opem. Quo factum eſt ut & Antoniani milites & Cæſar incuſarent eum tanquam adverſantem Antonio, itémque Fulviam ut bellum excitantem alieno tempore: ſed prævaluit Manii vafrum conſilium, qui mulieri perſuaſit, pacata Italia moraturum Antonium apud Cleopatram, bello verò turbante adventurum properè. Tum Fulvia muliebri affectu exaſperavit Lucium: & quum Cæſar proficiſceretur ad deducendas reliquas colonias, Antonii liberi comitati ſunt eum unà cum Lucio, ne potior haberetur Cæſar, ſi ſolus conſpiceretur in exercitu. Quúmque Cæſaris equites excurriſſent in Brutiorum littora, ne Pompeius ea vaſtaret, Lucius, ſive timens, ſive fingens ſe timere ne contra ipſum & Antonii liberos equitatus ille miſſus ſit, curſim ſe contulit ad Antonianorum colonias, collecturus ſibi ſatellitium, Cæſarem calumniando ut perfidum erga Antonium. Ille contrà docebat integram ſibi cum eo manere amicitiam, Lu...

Lucius Antonius infenſus triumviratui.

Manius.

...m verò alia de cauſa bellum inter ipſos ſerere, quòd infenſus

ſit triumviratui, per quem novi
coloni firmam poſſeſſionem ha-
beant; equites verò etiam tum
in Brutiis eſſe ac mandata exe-
qui. His intellectis Antoniano-
rum duces in Teanenſi conven-
tu cum eo collocuti redierunt in
gratiam his conditionibus, ut
Conditiones triumviris datæ. conſulibus per triumviros liceat
rempublicam adminiſtrare more
majorum: agros dividant nemi-
ni præter defunctos Philippenſi
militia: utque pecuniæ proſcri-
683 ptorum, & agrorum pretia co-
loniis Antonianis ex æquo diſtri-
buantur: néve imperatorum al-
terutri poſthac in iis delectus ha-
bere liceat: in expeditione con-
tra Pompeium Cæſari duæ legio-
nes Antonii militent: Alpes in
Hiſpaniam à Cæſare miſſis ut pa-
teant, néve Aſinius prohibeat.
utque his conditionibus Lucius
pacatus ſatellitium amoveat, &
ſecurus adminiſtret rempubli-
cam. Hæ tum fuere conditiones
renovati fœderis opera ducto-
rum exercitus: quarum duæ tan-
tùm poſtremæ ratæ fuerunt,
& Salvidienus invitis cuſtodibus
per Alpes tranſiit. Quúmque re-
liqua differrentur, Lucius Præ-
neſte ſeceſſit, dicens ſe timere
Cæſarem pro magiſtratu muni-
tum ſatellitibus, quum ipſe nul-
Fulvia ad Lepidum ſecedit. los circa ſe habeat. Seceſſit &
Fulvia ad Lepidum, dicens ſe
timere ſuis liberis: nam hunc
præferebat Cæſari. Et ab utriſque
ſcriptæ ſunt literæ Antonio, per-
ferentibus eas amicis, qui certio-
rem erant facturi de ſingulis:

τῇ τῶν τριῶν ἀρχῇ, δι' ἣν οἱ στρα-
τευόμενοι τὰς ἀποικίας ἔχουσι βε-
βαίους, καὶ τοὺς ἱππέας εἶναι καὶ νῦν
ἐν Βρεττίοις τὰ ἐντεταλμένα υ-
λάσσοντας. ὧν οἱ ἡγεμόνες τοῦ στρ
πυνθανόμενοι, διῄτησαν αὐτοῖ
Τεάνῳ, καὶ συνήλλαξαν· ἐπὶ τοῖ
τοὺς μὲν ὑπάτους τὰ πάτρια οἰ
κεῖν, μὴ κωλυομένους ὑπὸ τῶν τρι
ἀνδρῶν. μηδενὶ δὲ γῆν ὑπὲρ
στρατευσαμένους ἐν Φιλίπποις
νέμεσθαι· τά τε χρήματα τῶν δη-
μευομένων, καὶ τιμὰς τῶν ἔτι πιπρα-
σκομένων, καὶ τὸν στρατὸν Ἀντω
τοῖς περὶ τὴν Ἰταλίαν ἐπίσης δια-
νέμεσθαι· καὶ μηδέτερον αὐτῶν ἔτι
καταλέγειν ἐκ τῆς Ἰταλίας· στρατο-
τι δὲ ἐπὶ Πομπήιον τῷ Καίσαρι
συμμαχεῖν τέλη παρὰ Ἀντω
ἀνεῷχθαι δὲ τὰς Ἄλπεις τοῖς
Καίσαρος πεμπομένοις ἐς τὴν
Ἰβηρίαν, καὶ μὴ κωλύειν αὐτοὺς
Ἀσίνιον Πολλίωνα· Λεύκιον δὲ
τοῖσδε συνηλλαγμένον ἀποθέσθαι
φρουρὰν τοῦ σώματος καὶ πολιτ
ἀδεῶς. τάδε μὲν ἦν ἃ συνέθεντο
λήλοις διὰ τῶν ἡγεμόνων τοῦ στρα
ἐπράχθη γε μὴν αὐτῶν δύο μόνα
τελευταῖα, καὶ Σαλβιδιηνὸς
αὐτοῦ συμπαρῆλθε τὰς Ἄλπει
γιγνομένων δὲ τῶν ἄλλων ἢ βραδυ
των, ἐς Πραινεστὸν ἀνεχώρει Λ
κιος, δεδιέναι λέγων Καίσαρα
τὴν ἀρχὴν δορυφορούμενον, ἀ
ἀφρούρητος ὤν. ἀνεχώρει δὲ
Φουλβία, Λέπιδον ἐπὶ λέγουσα
ἐπὶ τοῖς τέκνοις δεδιέναι· τοῦτον
ἀντὶ τοῦ Καίσαρος προὐτίθει.
τάδε μὲν ἐγράφετο παρ' ἑκατ
Ἀντωνίῳ, καὶ φίλοι μετὰ τῶν γρα
μάτων ἐς αὐτὸν ἐπέμποντο, οἳ
διδάξειν ἔμελλον περὶ ἑκατέρων, καὶ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ερον ἐρδυνώμενος, ὅτι σαφῶς ἀντ-
γράφετο αὐτοῖς. οἱ δὲ τῶν στρατῶν
ἡγεμόνες συνομόσαντες κρίνειν τοῖς
ἄρχουσιν αὖθις, ὃ δοκοίη δίκαιον εἶ-
ναι, καὶ τοὺς ἀπειθοῦντας ἐς αὐτὸ
συναναγκάσειν, ἐκάλουν ἐπὶ τοῦ-
το τοὺς περὶ Λούκιον· οὐ δεξαμένων
δ' ἐκείνων, ὁ Καῖσαρ ἐπιφθόνως
αὐτοὺς ἔν τε τοῖς ἡγεμόσι τοῦ στρα-
τοῦ, καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίων ἀρί-
στοις ἐπεμέμφετο· οἱ δὲ ἐξέθεον ἐς τὸν
Λούκιον καὶ παρεκάλουν οἰκτεῖραι μὲν
τοῖς ἐμφυλίοις τὴν πόλιν καὶ
τὴν Ἰταλίαν, δέξασθαι δὲ κοινωνὸν
τὴν κρίσιν ἢ ἐπὶ σφῶν ἢ ἐπὶ τῶν
ἡγεμόνων γενέσθαι· αἰδουμένου δὲ τοῦ
Λουκίου τά τε λεγόμενα καὶ τοὺς λέ-
γοντας, ὁ Μάνιος μάλα θρασέως
ἔφη, Τὸν μὲν Ἀντώνιον οὐδὲν ἀλλ'
ἢ χρήματα μόνα ἀγείρειν ἐν ξέ-
νοις ἀνδράσι, τὸν δὲ Καίσαρα καὶ
τὴν στρατιὰν καὶ τὰ ἐπίκαιρα τῆς
Ἰταλίας ταῖς θεραπείαις προκα-
ταλαμβάνειν· τήν τε γὰρ Κελ-
τικὴν Ἀντωνίῳ πρότερον δεδομέ-
νην ἐλευθεροῦν μετ' ἐξαπάτης Ἀν-
τωνίου, καὶ τὴν Ἰταλίαν σχεδὸν
ἅπασαν ἀντὶ μόνων ὀκτωκαίδε-
κα πόλεων τοῖς ἐστρατευμένοις κα-
ταγράφειν· τέσσαρσί τε καὶ τριά-
κοντα τέλεσιν ἀντὶ ὀκτὼ καὶ εἴκοσι
τῶν συμμαχησάντων ἐπινέμειν, οὐ
γῆν μόνην, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἱε-
ρῶν χρήματα, συλλέγοντα μὲν ὡς ἐ-
πὶ Πομπήιον, ἐφ' ὃν οὐδέ πω πα-
ρατάττεται λιμωττούσης ὧδε τῆς πό-
λεως· διαιροῦντα δὲ τοῖς στρατοῖς
ἐς θεραπείαν κατὰ Ἀντωνίου, καὶ τὰ
δεδημευμένα οὐ πιπράσκοντα μᾶλ-
λον ἢ δωρούμενον αὐτοῖς· χρῆναι δὲ,
τῷ ὄντι εἰρηνεύειν ἐθέλει, τῶν μὲν

quarum exemplaria diu quæſita invenire non potui. Tum utriuſque exercitus proceres conjurarunt ſe ex jure dirempturos hanc litem imperatorum, & coacturos parere eum qui noluerit, invitabántque huc & amicos Lucii. Quibus renuentibus, Cæſar invidioſè eos tum apud primores exercitus, tum apud urbanos optimates incuſabat. Móxque concurſus ex Urbe ad Lucium factus eſt, deprecantium ut miſereretur Italiæ afflictæ bellis civilibus, & adhiberet aliquem, qui vel ſecum, vel cum præfectis militum, negotium totum componeret. Qúumque Lucius tum ipſos revereretur, tum ea quæ dicebant, Manius reſpondit ſatis aſperè, Antonium tantùm pecunias colligere ab exteris, Cæſarem verò & exercitus & opportuna loca Italiæ præoccupare, conciliatis ſibi hominum ſtudiis: nam & Galliam quæ prius obvenerat Antonio, nunc in fraudem illius liberari, & Italiam propemodum univerſam pro octodecim civitatibus tranſcribi veteranis: prætereа legionibus XXXIIII. non ſolis XXVIII. quæ pro ſuis partibus pugnarunt, agros dividi: atque etiam pecuniam è fanis deſumptam, prætextu quidem Pompeiani belli, quod tamen in tanta Urbis fame nondum cœptum ſit, re autem vera ut militum favor paretur adverſus Antonium, dum etiam proſcriptorum bona non tam venduntur is quàm donantur. Quod ſi pacem quærat ſeriò, debere eum

Manius Cæſarem incuſat.

684

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

prius actorum rationem reddere, & in poſterum nihil agere niſi de communi ſententia. Hæc fuit arrogans Manii poſtulatio, ut neque Cæſar quicquam poſſet arbitratu ſuo facere, neque rata manerent de quibus cum Antonio conventum fuerat, videlicet ut merum imperium uterque haberet in commiſſis ſibi provinciis, utque alter alterius acta rata haberet. Tum Cæſar videns eos omnino bellum cupere, ſe quoque parabat.

Ceterùm duæ legiones Anconam deductæ, quæ & patri Cæſaris & pòſt Antonio militaverant, poſtquam bellum parari audiverunt, pro affectu quo utrunque proſequebantur, legatos miſerunt Romam, qui utroſque deprecarentur ut pacem mallent. Et quum Cæſar reſpondiſſet, ſe non Antonium impugnare, ſed impugnari à Lucio, legati cum præfectis Antonianorum militum collocuti, communem legationem miſerunt ad Lucium, poſtulantes ut controverſiam quam habebat cum Cæſare, ſineret decerni judicio: præ ſe ferentes auſuros aliquid, ni admittat judicium. Ubi verò id impetrarunt à Lucio, locus judicio definitus eſt Gabii, urbs Romam inter & Præneſte media: paratùmque eſt judicibus conſiſtorium, & in medio ſuggeſta duo, in quibus cauſa diceretur. Cæſar qui prior venerat, equites miſit quà tranſiturus erat Lucius, diſpecturos num quæ ſtruantur inſidiæ; hi in Antonianos inciderunt equites, ſive præcurſores

Legati ad Cæſarem miſſi.

Legati ad Lucium miſſi.

Speculatores Cæſaris & Lucii manus conſerunt.

ἤδη διῳκημένων ὑπέχειν λόγον,
ἢ τὸ μέλλον, ἃ ἂν κοινῇ βουλευ
μένοις δοκῇ, μόνα πράσσειν. οὐ
μὲν θρασέως ὁ Μάνιος ἠξίου, μ
τε τὸν Καίσαρα τινὸς εἶναι κύριον
ἔργου, μήτε τὴν Ἀντωνίου συνθήκ
βέβαιον, ὡρισμένους τῶν ἐγκεχει
σμένων ἑκατέρῳ αὐτοκράτορας εἰ
καὶ τὸ πρασσόμενον ὑπὸ ἀλλήλων
κύριον. πανταχόθεν οὖν ὁ Καῖσ
ἑώρα πολεμησείοντας αὐτοὺς, καὶ πα
ρεσκευάζοντο αὐτῶν ἑκάτεροι.

Δύο δὲ τοῦ στρατοῦ τέλη τὰ
Ἀγκῶνα πόλιν ᾠκισμένα, Καίσα
ρί τε ὄντα πατρῷα, καὶ ἐστρατευ
μένα Ἀντωνίῳ, τὴν τε ἰδίας αὐτ
παρασκευῆς πυθόμενοι, καὶ τὴν ἐ
ἑκατέρους σφῶν οἰκειότητα αἰδούμε
νοι, πρέσβεις ἔπεμψαν ἐς Ῥώμην
οἳ ἔμελλον ἑκατέρων ἐς διαλύσεις δεη
σεσθαι. Καίσαρος δ' αὐτοῖς εἰπό
τος οὐκ Ἀντωνίῳ πολεμεῖν, ἀλ
ὑπὸ Λευκίου πολεμεῖσθαι, συμβα
λόντες οἱ πρέσβεις τοῖς ἡγεμόσι τοῦ
τοῦ στρατοῦ, κοινῇ πάντες ἐς Λευκι
ἔπεμπον, ἀξιοῦντες αὐτὸν ἐς δίκη
Καίσαρι συνελθεῖν, δῆλοί τε ἦσα
ὃ πράξειν ἔμελλον, εἰ μὴ τὴν κρί
σιν ὑποδέχοιτο. δεξαμένων δὲ τῶν ἀμ
φὶ τὸν Λεύκιον, χωρίον τε ὥριστο τ
δίκῃ Γάβιοι, πόλις ἐν μέσῳ Ῥώ
μης τε καὶ Πραινεστοῦ, καὶ συνέδρια
τοῖς κρίνουσιν ἐγίνετο, καὶ βήματα
ἐν μέσῳ δύο τοῖς ἐροῦσιν ὡς ἐν δί
κῃ. πρότερος δ' ὁ Καῖσαρ ἐλθὼν
ἱππέας ἔπεμψεν ἐς τὴν πάροδον τοῦ
Λευκίου, ἐρευνησομένους ἄρα μή π
ποθὲν ὁρῷτο ἐνέδρα· καὶ οἱ ἱππεῖ
οἵδε ἑτέροις ἱππεῦσι τοῦ Λευκίου προ-
δρόμοις ἄρα, ἢ καὶ τοῖσδε κατα-

σκέπτεις

όποις, συμβαλόντες, ἔκτειναν τι-
ὶς αὐτῶν· καὶ ἀνεχώρησε δείσας ὁ
εύκιος, ὡς ἐλέγετο, ἐπιβουλὴν·
ελούμενός τε ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων τοῦ
ατοῦ παραπέμψειν αὐτὸν ὑπι-
νουμένων, οὐκ ἔτι ἐπείθετο. οὕτω
ἦσαν αἱ διαλύσεις ἄπρακτοι, καὶ
λεμεῖν ἐγνώκεσαν, καὶ διαγράμ-
ασιν ἤδη πικροῖς κατ᾽ ἀλλήλων ἐ-
ῶντο. στρατὸς δὲ ἦν Λευκίῳ μὲν
πλιτῶν ἓξ τέλη, ὅσα αὐτὸς ἐς
ὼ ὑπατείαν ἐλθὼν ἐστράτευσε, καὶ
Ἀντωνίου ἕνδεκα ἕτερα, ὧν ἐ-
ετήρει Καλλῆνος, σύμπαντα ταῦτα
α τὴν Ἰταλίαν. Καίσαρι δὲ ἐν
Καπύῃ τέσσαρα ἦν τέλη, καὶ
ὲ αὐτὸν αἱ στρατηγίδες, ἓξ δὲ
ερα Σαλβιδιῆνος ἦγεν ἐξ Ἰβηρίας.
χρήματα ἦν Λευκίῳ μὲν, ἐξ ἐ-
ῶν τῶν ὑπὸ τὸν Ἀντώνιον οὐ πολε-
υμένων· Καίσαρι δὲ, αἱ εἰλήχει
ὄντα χωρὶς Σαρδοῦς, ἣ ἐπολε-
ῖτο· ὅθεν ἐκ τῶν ἱερῶν ἐδανείζετο,
ὼ χάριτι ἀποδώσειν ὑπισχνούμενος,
ὰ τε Ῥώμης ἐκ τοῦ Καπιτωλίου,
ἀπὸ Ἀντίου καὶ Λιβανουΐου καὶ
έμορους καὶ Τίβυρος, ἐν αἷς μά-
στα πόλεσι καὶ νῦν εἰσι θησαυροὶ
ημάτων ἱερῶν δαψιλεῖς· τετά-
κτο δὲ αὐτῷ καὶ τὰ τῆς Ἰταλίας ἔ-
· Πομπήϊος γὰρ ἐκ τῶν προγρα-
ῶν, καὶ κατοικήσεων τοῦ στρατοῦ, καὶ
ὁδὲ τῆς Λευκίου διαφορᾶς, ἐπὶ
γα δόξης καὶ δυνάμεως ἤρτο. οἱ γὰρ
ὲ σφῶν δεδιότες, ἢ τὰ ὄντα ἀ-
αιρεθέντες, ἢ τὴν πολιτείαν ὅ-
ως ἀποστρεφόμενοι, ἐς αὐτὸν ἐχώ-
ουν μάλιστα, καὶ ἡ ἄλλη νεό-
ς ὡρμημένη στρατεύεσθαι διὰ τὰ
ρδη, καὶ οὐδὲν ἡγούμενοι δια-
ίρειν ὑφ᾽ ὅτῳ στρατεύσονται Ῥω-

Lucii, ſive ſpeculatores etiam, conſertíſque manibus occiderunt aliquot. Lucius retroceſſit, metu inſidiarum, ut dicebat, vocatúſque à præfectis exerci- 685
tus, deducturos ſe eum pollicentibus, parere amplius noluit. Itaque fruſtratis pacificatoribus ſtatuerunt bellum gerere, amarulentis edictis inſectantes ſe invicem. Erant Lucio ſex legiones ex delectu quem coſ. creatus habuit, prætérque Antonianæ undecim ſub Caleno duce, omnes hæ in Italia. Cæſar Capuæ quatuor legiones habebat, & circa ſe cohortes prætorias. Sex alias legiones Salvidienus adducebat ex Hiſpania. Lucio pecuniæ ſuppetebant è provinciis pacatis Antonii: Cæſari ex omnibus quas ſortitus fuerat, excepta Sardinia, quæ tum bello infeſtabatur: & è fanis accipiebat mutuò, promittens ſe redditurum cum fœnore, videlicet è Capitolio, Antio, Lanuvio, Nemore, Tibure, in quibus urbibus & hodie ſunt theſauri copioſi ſacræ pecuniæ. Nec erant omnia quieta extra Italiam. Pompeius enim ex proſcriptis, & veteribus colonis, & hac ipſa Lucii ſimultate multum exiſtimatione ac viribus creverat: qui enim ſaluti ſuæ metuebant, aut bonis ſpoliati fuerant, aut præſentem rerum ſtatum non probabant, ad ipſum accedebant maximè: ſimulque alia manus juvenum militiæ lucrique cupida, nihil referre pu-
ns cujus ductu ſtipendia faciat, quando omnes duces Romani

Bellum decretum inter Cæſarem & Lucium.

Utriuſque copiæ.

Pompeii res ut auctæ.

erant, & Pompeii cauſa videbatur juſtior. Quin & ex maritimis prædis ditatus fuerat, navéſque habebat cum ſupplemento permultas. Murcus quoque duas ei legiones adduxerat, & quingentos ſagittarios, pecunias multas, naves octoginta: & alium exercitum acciverat è Cephalenia. Quapropter ſunt qui putent, ſi tum invaſiſſet Italiam, facilè potiturum ea fuiſſe, quæ fame ſimul & inteſtinis diſſenſionibus afflicta, illum reſpiciebat: ſed Pompeius per imprudentiam ſua defendere maluit, quàm aliena invadere, donec ſic quoque victus eſt.

686 In Africa verò Sextius, legatus Antonii, nuper exercitum à Lucio juſſus, Fagioni Cæſaris legato tradiderat: deinde remiſſus ut eum reciperet, cum Fagione reddere nolente bellum gerebat, collecta emeritorum manu & Aforum multitudine, regulorúmque auxiliis: & quum in utroque cornu profligatus caſtra quoque amiſiſſet Fagio, ratus id proditione ſibi accidiſſe, ſeipſum interemit. Ita Sextius iterum utraque Africæ provincia potitus eſt. Bocchus item rex Maurorum à Lucio perſuaſus, Carinati Hiſpaniam pro Cæſare curanti bellum intulit. Ænobarbus quoque cum ſeptuaginta navibus & duabus legionibus, adjuncta etiam ſagittariorum funditorúmque manu, & nonnullis velitibus ac gladiatoribus, vagando per mare Ionium vaſtabat regiones agnoſcentes triumvirorum impe-

Sextius, Antonii legatus.

Fagionis interitus.

Bocchus Carinati contra Cæſarem bellum infert. Ænobarbus.

μαχίαις πανταχοῦ συστρατευόμενοι, μᾶλλον ἐς τὸν Πομπήϊον ἐχώρυν δικαιότερα αἱρούμενον· γεγόνει πλούσιος ἐκ τῆς θαλασσίου λεί, καὶ ναῦς εἶχε πολλὰς, καὶ πληρώματα ἐντελῆ· Μοῦρκός τε ἀφίκτο ... τῷ δύο ἄγων στρατοῦ τέλη, καὶ ... ξότας πεντακοσίους, καὶ χρήματα πολλὰ καὶ ναῦς ὀγδοήκοντα, καὶ ἄλλον στρατὸν ἐκ Κεφαλληνίας μ... ἐπέμπετο· ὅθεν τισὶ δοκεῖ τότ... Πομπήϊος ἐπελθὼν εὐμαρῶς ἂν ... Ἰταλίας κρατῆσαι, ὑπό τε λιμ... καὶ στάσεως διεφθαρμένης, καὶ ἐς α... τὸν ἀφορώσης. ἀλλὰ Πομπηΐῳ ... ὑπὸ ἀφροσύνης οὐκ ἐπιχειρεῖν, ἀ... λὰ ἀμύνεσθαι μόνον ἐδόκει, μέχ... καὶ τοῦδε ἥσσων ἐγένετο.

Ἐν δὲ Λιβύῃ Σέξτιος ὕπαρχ... Ἀντωνίου, παραδεδώκει μὲν ἀρτι... στρατὸν ὑπὸ Λευκίου κεκελευσμ... νος Φαγγῶνι τῷ Καίσαρος, ἐπ... σταλεὶς δὲ αὖθις ἀναλαμβάνειν α... τὸν, οὐκ ἀποδιδόντι τῷ Φαγγῶνι πολέμει, συναγαγὼν τινὰς τῶν ἀπ... στρατευμένων, καὶ Λιβύων πλῆθος ἄλλο, καὶ ἑτέρους παρὰ τῶν βασ... λέων· ἡττηθέντων δὲ τῶν κεράτων ἑκα... τέρων, καὶ ληφθέντων στρατοπέδω... ὁ Φαγγὼν ἡγούμενος ἐκ προδοσί... τάδε παθεῖν, αὐτὸν διεχρήσατ... καὶ Λιβύης μὲν αὖθις ὁ Σέξτιος ἑκα... τέρας ἐκράτει· Βόκχον δὲ τῶν Μαυ... ρουσίων βασιλέα Λεύκιος ἔπει... πολεμεῖν Καρρίνᾳ τῷ τὴν Ἰβηρία... ἐπιτροπεύοντι τῷ Καίσαρι· Ἀηνο... βαρβός τε ἑβδομήκοντα ναυσὶ καὶ στρα... τοῦ δύο τέλεσι καὶ τοξόταις καὶ σφεν... δονήταις τισὶ καὶ ψιλοῖς καὶ μονομά... χοις περιπλέων τὸν Ἰόνιον, ἐπόρθε... τὰ τοῖς τρισὶν ἀνδράσιν ὑπήκοα

ἐς τὸ Βρεντέσιον ἐπιπλεύσας, τῶν Καίσαρος τριηρῶν τὰς μὲν εἷλε, τὰς δὲ ἐνέπρησε, καὶ τοὺς Βρεντεσίους ἐς τὰ τείχη κατέκλεισε, καὶ τὴν χώραν προὐνόμευεν. ὁ δὲ Καῖσαρ ἐς Βρεντέσιον στρατιωτῶν τέλος ἔπεμπε, καὶ Σαλβιδιηνὸν κατὰ σπουδὴν ἐκ τῆς ἐς Ἰβηρίαν ὁδοῦ μετεκάλει· τούς τε στρατολογήσοντας σφίσιν ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ὁ Καῖσαρ καὶ Λεύκιος περιέπεμπον· πεῖραί τε …των τῶν ξεναγῶν ἦσαν ἐς ἀλλήλους …χύτεραι καὶ μείζους, καὶ ἐνέδραι πολλάκις· ἡ δὲ εὔνοια τῶν Ἰταλῶν ἐς Λεύκιον παρὰ πολὺ ἐποίει, ὡς ὑπὲρ σφῶν τοῖς κληρουχουμένοις πολεμοῦντα, καὶ οὐχ αἱ καταγραφεῖσαι τῷ στρατῷ πόλεις ἔτι μόναι, ἀλλ' ἡ Ἰταλία σχεδὸν ἅπασα …στατο, φοβουμένη τὰ ὅμοια, τοὺς τοῦ Καίσαρος χρωμένους ἐκ τῶν ἱερῶν χρημάτων ἐκβάλλοντες ἐκ τῶν πόλεων ἢ ἀναιροῦντες, τὰ τείχη …ῶν διὰ χειρὸς εἶχον, καὶ πρὸς Λεύκιον ἐχώρουν· ἐχώρουν δὲ καὶ οἱ κατοικιζόμενοι τῶν στρατιωτῶν ἐς Καίσαρα, ὡς ἐς οἰκεῖον ἤδη πόλεμον ὑπὲρ σφῶν ἑκάτεροι διαιρούμενοι. καὶ τῶνδε γιγνομένων, ὁ Καῖσαρ ὅμως ἔτι τήν τε βουλὴν καὶ τοὺς καλουμένους ἱππέας συναγαγών, ἔλεξεν ὧδε· Καταγινώσκομαι μὲν εὖ οἶδα ὑπὸ τῶν περὶ Λεύκιον, οὐκ ἀμυνόμενος αὐτούς, εἰς ἀσθένειαν ἢ ἀτολμίαν,

rium: & quum appuliſſet Brundiſium, triremes Cæſarianas partim cepit, partim cremavit, & Brundiſinis intra mœnia compulſis, agros deprædatus eſt. Eò Cæſar legionem unam miſit, & Salvidienum properare juſſit ex Hiſpania: certatímque delectus agebantur per totam Italiam, tam à Cæſarianis quàm ab Antonianis Lucii ducibus. Interim pugnatum etiam inter utroſque aliquot vel minoribus vel majoribus præliis, tum aperto Marte, tum ex inſidiis. Verùm Italorum favor erga Lucium erat multo propenſior, quòd pro ipſis contra novos colonos bellum gereret. Nec ſolùm civitates, quarum agri militibus diviſi fuerant, ſed Italia fermè univerſa commota erat, dum quiſque ſibi timet calamitatem ſimilem: ejectíſque Cæſarianis qui mutuabantur ſacram pecuniam, aut occiſis etiam, ſervabant ſua mœnia, & accedebant ad Lucium. E diverſo novi coloni adjungebant ſe Cæſari, quaſi utrique rem propriam agerent. In eo rerum ſtatu Cæſar, accito etiam equeſtri ordine in curiam, ita locutus eſt,
Scio me à Lucii factione conte- 687
mni ut parum audacem, infirmitatis conſcientia, & eum contemptum

Aliquot prælia inter Cæſarem & Lucium.

Cæſaris oratio habita in curia.

Καταγινώσκομαι μὲν εὖ οἶδα ὑπὸ τῶν περὶ Λεύκιον, οὐκ ἀμυνόμενος αὐτούς, εἰς ἀσθένειαν ἢ ἀτολμίαν] Omittit Gelenius interpretationem horum …rborum, οὐκ ἀμυνόμενος αὐτούς. Sonant autem idem quod διὰ τὸ οὐκ ἀμύνασθαι αὐτούς. Ceterùm quum ſcriptum ſit εἰς ἀσθένειαν ἢ ἀτολμίαν, i…m locum cum hunc ita vertit ut ſi ſcriptum eſſet, εἰς ἀτολμίαν, τὴν δι' …θέσθαι. vel τὴν ἐξ ἀσθενείας. vel (ut omnino Latina ejus verba exprimantur) εἰς ἀτολμίαν, τὴν ἐκ τοῦ ἀσθένειαν ἐμαυτῷ συνειδέναι. Sed non video

de bello contra Lucium ſuſcipiendo.

temptum augeri propter hunc veſtrum conventum. Ego verò exercitum validum habeo, tum eum qui unà mecum injuſtè ab eo læditur, detrahente ſibi debita præmia, tum eum qui alias noſtris auſpiciis militat, nec minus valida ſunt cetera, modò ſana mens adſit. Non enim delector bellis civilibus non neceſſariis: nec abutendum cenſeo his qui ſuperſunt civibus in mutuam perniciem, præſertim hoc civili motu, cujus facinora non è Macedonia nuntiabuntur aut Thracia, ſed ſpectanda ſunt in ipſa Italia: quæ ſi hujus belli campus fuerit, etiam ſi nemo deſideretur, quanta patietur incommoda? Hoc eſt cur me priorem incipere pigeat, & nunc quoque proteſtor, me nec de Antonio queri, nec facere quicquam cur ille de me queri debeat. Veſtrum eſt ut veſtra etiam cauſa coarguatis Lucium cum ſuis inſtigatoribus: & ut eos mihi reconcilietis rogo. quòd ſi nunc quoque perſtabunt in ſua pervicacia, oſter dam illis me hactenus non timore tardatum, ſed conſilio. V

,, ἃ καὶ νῦν μου καταγινώσκε
,, διὰ τήνδε τὴν σύνοδον ἡμᾶς.
,, μοι δὲ ἔῤῥωται μὲν ὁ στρατὸς
,, τε μοι συναδικεῖται, τὴν ἡ-
,, ρουχίαν ἀφαιρούμενος ὑπὸ Λ-
,, κίου, καὶ ὁ ἄλλος ὃν ἔχω· ἔ
,, ται δὲ καὶ τὰ λοιπὰ πλὴν
,, γνώμης μόνης· οὐ γὰρ ἡδύ
,, πολεμεῖν ἐμφυλίους πολέμ
,, χωρὶς ἀνάγκης βαρείας, οὐδὲ
,, ταχρῆσθαι τῶν πολιτῶν τοῖς ἐπι
,, ποις κατ' ἀλλήλων, καὶ μάλι
,, τοῦδε τοῦ ἐμφυλίου, οὐκ ἐκ Μ
,, κεδονίας ὑμῖν ἢ Θρᾴκης ἀκ
,, σθησομένου, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ Ἰ
,, ταλίᾳ γενησομένου· ἣν πόσα χ
,, χωρὶς τῶν ἀπολλυμένων ἀνδρῶν κ
,, κοπαθήσει, γιγνομένην στάδ
,, ἡμῖν; ἐγὼ μὲν δὴ διὰ τάδε ὀκ
,, καὶ νῦν ἔτι μαρτύρομαι μηδὲν ἀ
,, δικεῖν Ἀντώνιον, μηδὲ ἀδικεῖ
,, πρὸς Ἀντωνίου, ὑμᾶς δὲ ἐλέ
,, ξαι τοὺς ἀμφὶ τὸν Λεύκιον π
,, δὲ δι' ὑμᾶς αὐτοὺς, καὶ συνα
,, λάξαι μοι παρακαλῶ, κἂν
,, μὴ πείθοιντο μηδὲ νῦν, ἐκε
,, νοις μὲν αὐτίκα δείξω τὰ μέχρ
,, νῦν εὐβουλίαν οὐ δειλίαν οὖσα
,, ὑμᾶ

video cur à verbis Appiani vel tantillum recedere oporteat: quum ἀτολμί poſſit etiam eſſe, & quidem ſæpe ſit ibi quoque, ubi nihil minus eſt quàn ἀσθένεια.

Ἔῤῥωται δὲ καὶ τὰ λοιπὰ πλὴν τῆς γνώμης μόνης.] Non placet, iſta, πλὴ τῆς γνώμης μόνης, ſic à Gelenio reddi, *modò ſana mens adſit.* Quum enim ne gat Cæſar mentem ſibi ἐῤῥῶσθαι, non intellexit (ut opinor) haud ſanam eſſe ſed non eſſe vegetam & alacrem. Ac videtur huic meæ expoſitioni aſſenti quod ſubjungitur, οὐ γὰρ ἡδύ μοι πολ. Quum enim quis facere quidpian cogitur quo non delectatur, ei mens quidem ſana eſſe poteſt, ſed non vegeta, aut ſaltem non alacris.

Καὶ νῦν ἔτι μαρτύρομαι μηδὲν ἀδικεῖν Ἀντώνιον, μηδὲ ἀδικεῖσθαι πρὸς Ἀντωνίου.] Hanc lectionem, μηδὲ ἀδικεῖσθαι πρὸς Ἀντωνίου, agnoſcit & Candidus: quæ tamen ſuſpecta mihi eſt. Fortaſſe autem ſcriptum ab Appiano fuit, μηδὲ ἀδικεῖσθαι πρὸς Ἀντωνίου θέλειν, vel βούλεσθαι.

Κα

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

…ύμφς δὲ ϗ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ϗ …πρὸς Ἀντώνιον ἀξιῶ μάρτυρας εἶ…ναί μοι, ϗ συνισάναι διὰ τὴν …ὑπεροψίαν Λευκίου.

Ταῦτ' εἰπὼν ὁ Καῖσαρ· καὶ τοῦ…οι μὲν δὴ πάλιν εἰς τὸ Πραινέ…ἐξέτρεχον, καὶ ὁ Λεύκιος το…δὲ εἶπεν, ὅτι ϗ τῶν ἔργων ἤδη …ειλήφασιν ἀμφότεροι, ϗ ὁ Καί…ρ ὑποκρίνε), τέλος ἄρτι πέμ…ας ἐς τὸ Βρεντέσιον, κωλύειν Ἀν…νιον ἐπιόντα. ὁ δὲ Μάνιος ϗ ἐ…πολλὴν ἐδείκνυε τοῦ Ἀντωνίου, εἴτε …πλασάμενος, εἴτε ἀληθῆ, πολε…ν, ἐάν τις αὐτοῦ τὴν ἀξίωσιν …φαιρῇ· ἐρομένων δὲ τῶν ἀπὸ τῆς βου…ῆς, εἰ καθαιρεῖ τό τι τῆς ἀξιώσεως …ντωνίου, ϗ προκαλουμένων ἐς δί…ν περὶ τοῦδε, ἕτερα αὖ πολλὰ …φίζετο ὁ Μάνιος, ἕως οἱ μὲν …πῆλθον ἄπρακτοι, ϗ οὐ συνῆλθον …τὴν ἀπόκρισιν τῷ Καίσαρι, εἴ…καθ' ἑαυτὸν ἀπαγγείλας ἕκαστος, …δι' ἑτέραν γνώμην, εἴτε ὑπὸ …δοῦς. ὁ δὲ πόλεμος ἀνέῤῥηκτο, ϗ Καῖσαρ ἐπ' αὐτὸν ἐξῄει, φύλα… τῆς Ῥώμης Λέπιδον σὺν δύο τέ…σι καταλιπών· οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἐ…φανῶν τότε μάλιστα ἐπεδείκνυον …ἀρέσκεσθαι τῇ τῶν τριῶν ἀρχῇ (ἐς τὸν Λεύκιον ἐχώρουν,) ϗ ἦν τὰ …φάλαια τοῦ πολέμου τοιάδε· Λευ…ου μὲν δὴ δύο τέλη περὶ Ἄλβαν …στασιάσαντε, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἐκ…λόντα, ἐς ἀπόστασιν ἐχώρει. ἐ…πειγομένων δὲ ἐς αὐτὰ Καίσα…ς τε καὶ Λευκίου, φθάσας τὸν …τερον ὁ Λεύκιος, ἀνεστώσατο …τὰ χρήμασί τε πολλοῖς ϗ ὑπο…σχέσεσι μεγάλαις. Φιρμίου δ' ἄλ… στρατὸν ἄγοντος τῷ Λευκίῳ,

mihi non ſolùm apud voſmet teſtes eritis, ſed etiam apud Antonium, me ad hanc neceſſitatem adactum inſolentia Lucii.

Hæc Cæſar: illi rurſum Præneſte advolant. Lucius hoc tantùm reſpondit, utrinque jam ventum ad manus præpropere: Cæſarem fictè agere omnia, qui jam Brundiſium legionem miſerit, quæ Antonium arceat ab aditu Italiæ. Manius verò etiam epiſtolam oſtendebat Antonii: veram an fictam incertum, quæ jubebat vel bello tueri dignitatem ipſius. Quúmque legati ſenatus amplius percontarentur, ecquis illius dignitatem convelleret, & provocarent ea de re ad judices, Manius rurſum multa comminiſcebatur, donec abierunt rebus infectis. Nec tamen legatio reſponſum nuntiavit Cæſari, ſive quòd à ſingulis rem cognovit, ſive ob pudorem, ſive ob cauſam aliam. Jámque manifeſtum bellum erat, & Cæſar in expeditionem profectus eſt, præfecto Urbi Lepido cum duarum legionum 688
præſidio. Quo tempore magnus nobilium numerus declaravit ſibi non placere triumvirorum poteſtatem: conferebant enim ſe ad Lucium. Id bellum, ut compendio dicam, ſic geſtum eſt. Duæ Lucii legiones apud Albam exorta ſeditione tribunis expulſis ad defectionem ſpectabant, ad eas quum & Cæſar properaret & Lucius, hic prior eò pervenit: & multis largitionibus pollicitatio-…búſque retinuit eas in officio. Furnio deinde adducente illi alium

Epiſtola Antonii.

Triumviratus exoſus.

Bellum Lucii & Cæſaris.

lium exercitum, Cæſar poſtremum agmen invaſit, & Furnium in tumulum quendam compulit. Proxima nocte abeuntem in urbem ſuæ factionis Sentiam, perſequi noluit, metuens inſidias, ſed die ſequenti urbem obſedit & exercitum. At Lucius, Romam properans, tria præmiſit agmina, quæ mira celeritate noctu clàm Urbem ingreſſa ſunt: ipſe cum exercitus robore, equitatu gladiatoribúſque ſequebatur: exceptúſque à Nonio portæ cuſtode, milites ejus in fidem recepit. Lepidus evaſit ad Cæſarem. Lucius advocato in concionem populo ſpem fecit fore ut Cæſar & Lepidus mox pœnas dent eorum quæ in magiſtratu violenter egerant: frater verò deponat ſponte poteſtatem illegitimam, conſulatum pro ea recepturus, hoc eſt, magiſtratum à majoribus traditum, pro dominatione tyrannica. Hæc locutus, omnibus lætis, & triumviratum jam antiquatum exiſtimantibus, imperator à populo conſalutatus, profectus eſt contra Cæſarem: colligens obiter alium exercitum ex Antonianis coloniis, & ipſas muniens, bene affectas erga Antonium. Interea Barbatius, Antonii quæſtor, ab offenſo dimiſſus, ſciſcitantibus militibus reſpondit, Eum iraſci gerentibus bellum contra Cæſarem & communem potentiam: quo factum eſt ut quotquot dolum Barbatii non ſenſerunt, à Lucio deficerent ad Cæſarem.

Furnius.

Lucius Romam venit.

Nonius.

Lucius in concionem populum advocat.

Barbatius Antonii quæſtor.

Ejus dolus.

ὁ Καῖσαρ ἐξήπτετο τῆς οὐραγίας, ἐς
δὲ λόφον ἀναδραμόντι τῷ Φιρμ[ίῳ],
καὶ νυκτὸς ἐς ὁμογνώμονα πόλι[ν]
πειρωμένῳ Σεντίαν, νυκτὸς μὲν
ἐφείσατο ὁ Καῖσαρ, ἐνέδραν ὑ-
ποπτεύων, ἡμέρας δὲ, τήν τε Σ[εν]-
τίαν ὁμοῦ καὶ τὸ τοῦ Φιρμίου στρα-
τόπεδον ἐπολιόρκει. Λεύκιος δὲ ἐ[ς]
Ῥώμην ἐπειγόμενος, τρεῖς μὲν [τά]-
ξεις προὔπεμψεν, αἳ νυκτὸς ἐλ-
θοῦσαι ἐς τὴν πόλιν ἐσδραμοῦσαι, α[ὐ]-
τὸς δὲ σὺν πολλῷ στρατῷ καὶ ἱππεῦ-
σι καὶ μονομάχοις εἵπετο. καὶ αὐτ[ὸν]
Νωνίου τε φύλακος τῶν πυλῶν δ[ε]-
ξαμένου τε, καὶ τὸν ὑφ' αὐτῷ στρα-
τὸν ἐγχειρήσαντος, ὁ μὲν Λέπιδος
ἐς Καίσαρα ἔφυγεν, ὁ δὲ Λεύκιος
Ῥωμαίοις ἐδημηγόρει, Καίσαρα
καὶ Λέπιδον αὐτίκα δώσειν δίκην ἀ[ρ]-
,, χῆς βιαίου, τὸν δὲ ἀδελφὸν α[ὐ]-
,, τὴν ἑκόντα ἀποθήσεσθαι, κ[αὶ]
ὑπατείαν ἀλλάξασθαι, νομιμωτ-
έραν ἀρχὴν παρανόμου, καὶ πά-
τριον, ἀντὶ τῆς τυραννικῆς. καὶ ὁ [μὲν]
τάδε εἰπὼν, ἡδομένων ἁπάντων
καὶ ἡγουμένων ἤδη λελύσθαι τὴν τ[ρι]-
τριῶν ἀρχὴν, αὐτοκράτωρ ὑπὸ
δήμου προσαγορευθεὶς, ἐπὶ τὸν Κα[ί]-
σαρα ἐχώρει, καὶ στρατὸν ἤθροιζ[εν]
ἄλλον ἐκ τῶν ἀποικιῶν Ἀντωνίου πό-
λεων, καὶ αὐτὰς ἐκρατύνατο· α[ἳ]
δὲ δι' εὐνοίας μὲν ἦσαν Ἀντωνίῳ. Βαρ-
βάτιος δὲ ὁ Ἀντωνίου ταμίας, Ἀν-
τωνίῳ τι προσκρούσας, καὶ διὰ τοῦτ[ο]
ἐπανιὼν, ἔλεγε πυνθανομένοις, ὅ[τι]
Ἀντώνιον χαλεπαίνειν τοῖς πολεμοῦ-
σι τῷ Καίσαρι κατὰ τῆς κοινῆς σφῶ[ν]
δυναστείας. καὶ οἱ μὲν ὅσοι μὴ τὴν ἐξα-
πάτην ᾔσθοντο τοῦ Βαρβατίου, ἐς τὸν
Καίσαρα ἀπὸ τοῦ Λευκίου μετετί-
θεντο. ὁ δὲ Λεύκιος ὑπαντῶντι Σαλ-

Lucius verò Salvidieno profe-

βιδιήνῳ

διηνῷ μετὰ στρατοῦ πολλοῦ πρὸς Καίσαρα ἐκ Κελτῶν ἐπανιόντι· καὶ εἵποντο τῷ Σαλβιδιηνῷ Ἀσίνιός τε καὶ Οὐεντίδιος, Ἀντωνίου στρατηγοὶ καὶ οἵδε, κωλύοντες αὐτὸν ἐς τὸ πρόσθεν ἰέναι. Ἀγρίππας δὲ φίλτατος Καίσαρι, δείσας ἐπὶ τῷ Σαλβιδιηνῷ μὴ κυκλωθείη, Σούτριον κατέλαβε χωρίον τι χρήσιμον τῷ Λουκίῳ, νομίσας τὸν Λεύκιον ἀπὸ τοῦ Σαλβιδιηνοῦ περισπάσειν ἐφ᾽ ἑαυτόν, καὶ οἱ τὸν Σαλβιδιηνὸν βοηθὸν κατόπιν τοῦ Λουκίου γενόμενον· τάδε μὲν ὡς προσεδόκησεν ὁ Ἀγρίππας ἐγίγνετο ἅπαντα· ὁ δὲ Λούκιος ἀποτυχὼν ὧν ἐπενόει, πρὸς Ἀσίνιον καὶ Οὐεντίδιον ᾔει, ἐνοχλούντων αὐτὸν ἑκατέρωθεν Σαλβιδιηνοῦ τε καὶ Ἀγρίππου, καὶ φυλασσόντων ὅτε μάλιστα περιλάβοιεν ἐν ταῖς στενοῖς· ἐκφανείσης δὲ παρ᾽ αὐτῆς ἐπιβουλῆς, ὁ Λεύκιος οὐ θαρρῶν ἀμφοτέροις ἑκατέρωθεν οὖσιν ἐς χεῖρας ἰέναι, ἐς Περυσίαν παρῆλθεν ὀχυρὰν πόλιν, καὶ παρ᾽ αὐτὴν ἐστρατοπέδευσε, τοὺς περὶ τὸν Οὐεντίδιον περιμένων, ὁμοῦ δ᾽ αὐτόν τε καὶ τὴν Περυσίαν ὁ Ἀγρίππας καὶ ὁ Σαλβιδιηνός, καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπελθόντες, τρισὶ στρατοπέδοις ἐκυκλώσαντο, καὶ τὸν ἄλλον στρατὸν ὁ Καῖσαρ ἐκάλει πανταχόθεν μετὰ σπουδῆς, ὡς ἐπὶ τοῦτο δὴ κεφάλαιον τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ Λεύκιον εἶχε περιειλημμένον· προὔπεμπε δὲ καὶ ἑτέρους ἐμποδὼν εἶναι τοῖς ἀμφὶ τὸν Οὐεντίδιον ἐπιοῦσιν· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ σφῶν ὤκνουν ἐπείγεσθαι, τόν τε πόλεμον ἀποδοκιμάζοντες ὅλως, καὶ τὴν Ἀντωνίου γνώμην οὐκ ἐπιστάμενοι, καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῆς στρατιᾶς οὐ φέροντες ἀλλήλοις, κατὰ

ctus eſt obviam, cùm magnis copiis revertenti ad Cæſarem è Gallia: quem à tergo ſequebantur 689
Aſinius & Ventidius, & ipſi duces Antoniani, vetantes ne ulterius procederet. Tum Agrippa, Cæſari amiciſſimus, veritus ne Salvidienus circumveniretur, Inſubres occupavit, regionem opportunam Lucio, putans fore ut ille à Salvidieno in ſe averteretur, & à tergo infeſtaretur ab eo: nec fefellit Agrippam ſua opinio. Lucius cœpto fruſtratus petiit Aſinium & Ventidium, Salvidieno Agrippáque utrinque occaſionem invadendi captantibus, & maximè itinerum anguſtias obſervantibus. Ille ubi inſidias ſibi parari cognovit, non auſus cum utrinque imminente hoſte manus conſerere, ad Peruſiam ſe recepit, urbem munitam, & ibi caſtra metatus eſt, expectaturus Ventidium. Móxque Agrippa & Salvidieno ipſóque Cæſare ſupervenientibus, obſeſſus eſt Peruſiæ tribus exercitibus, accitis properè aliis quoque Cæſarianis copiis, ne Lucius belli caput elaberetur. Miſſi ſunt & qui deſtinerent Ventidium Aſiniúmque, quamvis non admodum properantes, quòd nec bellum id probarent, & incerti eſſent de mente Antonii. Huc accedebat inter ipſos duces æmulatio, dignitate pares, & proinde non ſine contentione ambientes totius exercitus imperium. Lucius interim obſeſſus

Agrippa Cæſari amiciſſimus.

Lucius Peruſiæ obſeſſus.

ἀξίωσιν οὐδέτερος· ὁ δὲ Λεύκιος

nec

nec prælio ſe committebat, im-
par hoſti non numero ſolùm ſed
& genere militum, fruſtra tiro-
nes veteranis objecturus: nec iter
ingredi audebat, ne à tam multis
inteſtaretur undique. Quapro-
pter Manium miſit ad Venti-
dium & Aſinium, qui urgeret eos
ad ſubveniendum obſeſſis: ſi-
múlque Titinium juſſit cum qua-
tuor equitum millibus è Cæſaria-
norum agris prædas agere, ut
Cæſar ab obſidione diſcederet.
Peruſiam autem ideo venerat,
ut, ſi opus eſſet, in urbe munita
hyemaret, donec Ventidius ve-
niret cum ſociis. At Cæſar uni-
verſis copiis properè opus face-
re juſſis, urbem circumvallavit
quinquaginta ſex ſtadiorum ſpa-
tio, propter tumulos in quibus
690 urbs ſita eſt, & brachia longa in-
de duxit ad Tiberim, ne quid in
eam importaretur. Ediverſo Lu-
cius ſimili vallo foſſâque munie-
Fulvia. bat radices tumuli. Fulvia quo-
que Ventidium, Aſinium, A-
teium, Calenúmque properare
jubebat in auxilium obſeſſi, con-
ſcriptóque novo exercitu, ductu
Plancus. Planci miſit eum ad Lucium. Is
Plancus legionem Cæſarianam,
dum illa urbem peteret, conci-
dit in itinere. Quum autem Aſi-
nius Ventidiúſque ſegniter qui-
dem, ut incerti voluntatis An-
tonii, irent tamen ad Lucium
propter Fulviam & Manium, ut
obſidionem ſolverent, Cæſar
obviam eis profectus eſt cum A-
grippa, relicta ad Peruſiam cuſtodia. At illi, priuſquam con
jungerentur, intermiſſo itinere contulerunt ſe alter Ravennam,

οὔτ' ἐς μάχην ἤει τοῖς περικαθῆ-
ναις ἀμείνοσι καὶ πλέοσιν οὖσι καὶ
γυμνασμένοις, νεοςρατὸν τὸν
τὸ πλέον, οὔτε ἐς ὁδοιπορίαν,
ὀχλησόντων αὐτὸν ὁμοῦ τοσῶν·
Μάνιον δὲ ἐς τὸν Οὐεντίδιον καὶ Α-
νιον ἔπεμπεν ἐπείγειν αὐτοὺς βοη-
πολιορκουμένῳ Λευκίῳ, καὶ Τισι-
μετὰ τετρακισχιλίων ἱππέων λεη-
τεῖν τὰ Καίσαρος ἵνα ἀναςα
αὐτὸς δὲ παρῆλθεν ἐς τὴν Πε-
σίαν, ὡς ἐν ὀχυρᾷ πόλει χειμ-
σων εἰ δέοι, μέχρι τοὺς περὶ
Οὐεντίδιον ἀφικέσθαι· καὶ ὁ Καισ
αὐτίκα μετὰ σπουδῆς ἅπαντι
ςρατῷ τὴν Περυσίαν ἀπετείχισε χ
ρακι καὶ τάφρῳ πεντήκοντα καὶ ἓξ ς
δίους περιϊὼν, διὰ τὸ τῆς πόλε
λοφῶδες, καὶ σκέλη μακρὰ ἐπὶ
Τίβεριν ἐκτείνων, ἵνα τι ἐς τὴν Π
ρυσίαν μὴ ἐσφέροιτο· ἀντεπονεῖτο
μὲν καὶ ὁ Λεύκιος ἑτέροις ὁμοίοις χ
ρακώμασι καὶ τάφροις τὴν πέζ
ὀχυρούμενος τοῦ λόφου· καὶ Φουλβ
Οὐεντίδιον καὶ Ἀσίνιον καὶ Στήϊον
Καληνὸν ἐκ τῆς Κελτικῆς ἤπειγε βο
θεῖν Λευκίῳ, καὶ ςρατὸν ἄλλον ἀγ
ρασα, Πλάγκον ἔπεμπεν ἄγειν Λε
κίῳ· Πλάγκος μὲν δὴ τέλος τοῦ Κα
σαρος ἐς Ῥώμην ὁδεῦον διέφθε
ρεν. Ἀσινίου δὲ καὶ Οὐεντιδίου συ
μὲν ὄκνῳ καὶ διχονοίᾳ τῆς Ἀντωνίου γνώ
μης, διὰ δὲ Φουλβίαν ὅμως καὶ δι
Μάνιον, ἐς τὸν Λεύκιον ἰόντων,
τοὺς ἀποκλείοντας βιαζομένων, ὁ Και
σαρ ὑπήντα σὺν Ἀγρίππᾳ, φυ
λακὴν τῆς Περυσίας καταλιπών·
δὲ οὐδέ πω συμβαλόντες ἀλλή
λοις, οὔτε σὺν προθυμίᾳ χωροῦν
τες, ὁ μὲν αὐτῶν ἐς Ῥάβενναν,

δ' ἐ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

...: Ἀρίμινον, ὁ δὲ Πλάγκος ἐς Σπωλίτιον συνέφυγον. καὶ ὁ Καῖσαρ αὐτῶν ἑκάστῳ στρατὸν ἐπιστήσας ἵνα μὴ πρὸς ἀλλήλους συνέλθοιεν, ἐς τὴν Περυσίαν ἐπανῆλθε, καὶ ὑπὸ σπουδῆς τὰς τάφρους προσετόρνυ, καὶ ἐδιπλασίαζε τὸ βάθος καὶ πλάτος, ὡς τριάκοντα πόδας ἑκάτερα εἶναι, τό τε περιτείχισμα ὕψου, καὶ πύργους ἐξ αὐτοῦ ξυλίνους δι' ἑξήκοντα ποδῶν ἵστη χιλίους πεντακοσίους· καὶ ἐπάλξεις τε ἦσαν αὐτῷ πυκναί, καὶ ἡ ἄλλη παρασκευὴ πᾶσα διμέτωπος ἔς τε τοὺς πολιορκουμένους, καὶ εἴ τις ἔξωθεν ἐπίοι. ἐγίγνετο δὲ ταῦτα σὺν ἐκδρομαῖς πολλαῖς καὶ μάχαις, ἀκοντιζόντων μὲν ἀμεινόνων ὄντων τῶν Καίσαρος, συμπλέκεσθαι δὲ τῶν Λουκίου μονομάχων, καὶ πολλοὺς ἔκτεινον συμπλεκόμενοι. ὡς δὲ ἐξείργαστο πάντα τῷ Καίσαρι, λιμὸς ἥπτετο τοῦ Λευκίου, καὶ τὸ κακὸν ἤκμαζεν ἀθρόως, ἅτε μηδὲν αὐτοῦ, μηδὲ τῆς πόλεως παρεσκευασμένης· ὧν ὁ Καῖσαρ αἰσθόμενος, ἀκριβεστέρας τὰς φυλακὰς ἐποίει. νουμηνίας δὲ ἔτους ἐς τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν οὔσης, φυλάξας ὁ Λεύκιος τὴν ἑορτήν, ὡς ἀμελείας τοῖς πολεμίοις αἰτίαν, ἐξέθορε ...τὸς ἐπὶ τὰς πύλας αὐτῶν, ὡς διεκπαίσων αὐτούς, καὶ στρατιὰν ...ξόμενος ἑτέραν, πολλὴ γὰρ ἦν ...τῷ πολλαχοῦ· ταχὺ δὲ τοῦ πλη... ἐφεδρεύοντος τέλους, καὶ τοῦ Καίσαρος αὐτοῦ σὺν ταῖς στρατηγικαῖς σπείραις ἐπιδραμόντων, ὁ Λεύκιος μάλα προθύμως ἀγωνισάμενος ἀνεώσθη.

Τῶν δ' αὐτῶν ἡμερῶν ἐν Ῥώμῃ σίτου τοῖς στρατευομένοις φυλασ-

alter Ariminum: Plancus verò Spoletium ſe recepit. Cæſar oppoſita cuique parte ſui exercitus, ne conjungerentur, Peruſiam rediit, & celeriter foſſis vallum addidit: ipſas foſſas duplo patentiores fecit, aucta ad triginta pedes tum profunditate tum latitudine: munitiones quoque altiores, additis M. D. ligneis turribus ſexagenos pedes inter ſe diſtantibus & crebris propugnaculis, ita ut omnes munitiones eſſent ancipites, tam contra externa auxilia, quàm contra eruptiones obverſæ. Interim non ſemel eruptiones tentatæ ſunt, Cæſarianis melius velitantibus eminus, & ex adverſo gladiatoribus Lucii ingerentibus ſe audacius, multóſque cominus trucidantibus. Ubi verò perfectum eſt opus à Cæſare, fames in obſeſſos ingruit, augebatúrque in dies, quia nec oppidani nec ipſe ullos commeatus præparaverant: id intelligens Cæſar, diligentiores adhibuit cuſtodias. Nocte autem quæ præceſſit calendas Januarias, Lucius ratus id ſolenne allaturum hoſtibus negligentiam, in ipſam portam eorum fecit impetum, quaſi facta eruptione admiſſurus alias copias, quas multas multis locis habebat: ſed celeriter excita legione è propinquis
excubiis, & Cæſare unà cum 691
prætorianis ſuccurrente, Lucius poſt acre certamen retro repulſus eſt.

Per eoſdem dies Romæ quum frumentum aſſervaretur in uſum mili-

tum, plebs bello & contentionibus civilibus exaſperata, diſcurrit per privatas ædes frumentum quærendo, & quicquid invenit diripuit. At Ventidiani ignominioſum rati, non ſubvenire laboranti fame Lucio, profecti ſunt omnes ad eum, rejectis Cæſarianis quacunque ſe opponerent: ſed Agrippa Salvidienóque adventantibus cum majoribus copiis, veriti ne circumvenirentur, deflexerunt Fulginium, caſtrum centum ſexaginta ſtadiis à Perusia diſſitum: ubi ab Agrippa obſeſſi, nocturnis ignibus multis accenſis ſignificabant Lucio. Ibi in conſultatione placebat proficiſci ut decerneretur prælio: Plancus amplius expectandum cenſebat, ne ingererent ſe periculosè medios inter Agrippam & Cæſarem: quæ ſententia viſa eſt potior. Qui Peruſiæ obſidebantur, ad primum conſpectum ignium gaviſi, tardantibus ſociis conjectabant eos impediri: ubi verò ignes ceſſarunt, deletas putabant eas copias. Lucius autem fame preſſus, rurſum à prima vigilia uſque diluculum eruptionem tentavit locis omnibus: ſed undique repulſus, recepit ſe Peruſiam, & ſubducta ratione quantum victualium eſſet reliquum, ſervis præberi vetuit: ipſóſque cuſtodivit, ne transfugiendo indicarent eam difficultatem hoſtibus. Errabant igitur agminatim paſſim ſuccumbentes malo, vel in urbe, vel in pomœriis, herbam ſicubi inveni-

Ventidius Fulginii obſeſſus ab Agrippa.

Fames Peruſiæ in caſtris Lucii.

σομένου, τὸ πλῆθος τοῦ πόλε
καὶ τῇ νίκῃ φανερῶς ἐπηρῶντο, καὶ
τὰς οἰκίας ἐστρέχοντες ἐπὶ ἐρ
σίτου, ὅσα εὕροιεν ἥρπαζον. οἱ
ἀμφὶ τὸν Οὐεντίδιον αἰδούμενοι
μένοντα λιμῷ Λεύκιον περιορᾶν,
χώρουν ἐς αὐτὸν ἅπαντες, βια
μενοι τοὺς Καίσαρος πανταχό
αὐτοὺς περικειμένους καὶ ἐνοχλοῦν
τας· ὑπαντώντων δ' αὐτοῖς Ἀγρί
που τε καὶ Σαλουιδιήνου μετὰ δυνά
μεως ἔτι πλείονος, ἔδεισαν μὴ κυ
κλωθεῖεν, καὶ ἐς Φουλκίνιόν τε χ
ρίον ἐξέκλιναν ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν
σταδίους τῆς Περυσίας διεστηκὸς,
θα αὐτοὺς τῶν ἀμφὶ τὸν Ἀγρίππα
περικαθημένων, πυρὰ πολλὰ ἤγ
ρον σύμβολα τῷ Λευκίῳ. καὶ γν
μην ἐποιοῦντο Οὐεντίδιος μὲν κ
Ἀσίνιος βαδίζειν καὶ ὡς μαχουμ
νοι· Πλάγκος δὲ ἔστειλε μέσους Κα
σαρός τε καὶ Ἀγρίππου, ἐς ἕω
δ' ἔτι καραδοκεῖν τὰ γιγνόμενα·
ἐκράτει λέγων ὁ Πλάγκος. οἱ
ἐν τῇ Περυσίᾳ τὰ μὲν πυρὰ ἰδόντε
ἥδοντο, τῶν δ' ἀνδρῶν βραδυνόντω
εἴκαζον καὶ τούσδε ἐνοχλεῖσθαι, κ
παυσαμένου τοῦ πυρὸς διεφθάρθα
ὁ δὲ Λεύκιος τοῦ λιμοῦ πιέζοντος
ἐνυκτομάχησεν αὖθις ἐκ πρώτ
φυλακῆς ἐς ἕω περὶ ἅπαν τὸ π
ριτείχισμα, καὶ οὐ δυνηθεὶς, ἀν
θορεν αὖθις ἐς τὴν Περυσίαν, κ
τὰς ὑπολοίπους συλλογισάμενος τρ
φὰς, ἀπεῖπε διδόναι τοῖς θεράπ
σι, καὶ ἐφύλασσεν αὐτοὺς μηδ' ἐκ
φυγεῖν, ἵνα μὴ γνωριμώτερον γ
νοιτο τοῖς πολεμίοις τὸ δεινόν·
λῶντο οὖν οἱ θεράποντες κατὰ πλ
θος, καὶ κατέπιπτον ἔν τε αὐτῇ
πόλει καὶ μέχρι τοῦ σφετέρου διατε
χίσματος, πόαν εἴ τινα εὕροιεν,

φυλλάδ

φλάδα χλωρὰν νεμόμενοι, καὶ τοὺς
ἀποψύχοντας ὁ Λεύκιος ἐς τάφρους
ἐμμήκεις κατώρυσσεν, ἵνα μήτε
καιομένων, ἐπίδηλον τοῖς ἐχθροῖς
γίνοιτο, μήτε σηπομένων, ἀτμὸς
νόσος. ἐπεὶ δὲ οὔτε τοῦ λιμοῦ τι
ος ἦν οὔτε τῶν θανάτων, ἀχθό-
μενοι τοῖς γιγνομένοις οἱ ὁπλῖται,
ρεκάλουν τὸν Λεύκιον αὖθις ἀποπει-
ραι τῶν τειχῶν ὡς διακόψοντες
τὰ πάντως· ὁ δὲ τὴν ὁρμὴν ἀπο-
δεξάμενος, ΟΥ'κ ἀξίως, ἔφη,
περὶ τῆς παρούσης ἀνάγκης ἠγω-
νισάμεθα, καὶ νῦν ἢ παραδιδόναι
σφᾶς, ἢ τοῦτο χεῖρον ἡγουμένους
θανάτου, μάχεσθαι μέχρι θανάτου.
αμένων δὲ προθύμως ἁπάντων,
, ἵνα μή τις ὡς ἐν νυκτὶ προφα-
γένοιτο, κατὰ φῶς ἄγειν σφᾶς
ιούντων, ὁ Λεύκιος ἦγε περὶ ἡ-
μέρας, σιδηρόν τε τειχομάχον εἶχον
λὴν, καὶ κλίμακας ἐς εἴδη πάν-
α διεσκευασμένας· ἐφέρετο δὲ καὶ
φρων ἀγχωστήρια ὄργανα, καὶ
ργοι πηκτοὶ, σανίδας ἐς τὰ τεί-
μεθιέντες, καὶ βέλη παντοῖα, καὶ
θους, καὶ γέρρα τοῖς σκόλοψιν ἐπιρ-
ρίπτεσθαι· προσπεσόντες δὲ μεθ' ὁρ-
ῆς βιαίου, τὴν τάφρον ἐνέχωσαν,
τοὺς σταυροὺς ὑπερέβησαν, καὶ τοῖς
χεσι προσελθόντες, οἱ μὲν ὑπώ-
ρυσσον, οἱ δὲ τὰς κλίμακας ἐπῆ-
, οἱ δὲ τοὺς πύργους ἐνεχείρουν
ομένου, καὶ ἠμυνόμενοι λίθοις καὶ το-
ξεύμασι καὶ μολιβδαίναις σὺν πολ-
θανάτου καταφρονήσει· καὶ τάδε
ίγνετο κατὰ μέρη πολλά· ἐπειδὴ
τινας ἐς πολλὰ διαιρουμένοις τοῖς
λεμίοις ἀσθενέστερα πάντα ἦν,
ταθεισῶν δέ που τῶν σανίδων ἐς τὸ
χος, βία τότε μάλιστα ἐπικίν-

rent, depaſcentes, & frondes virides: exanimes autem Lucius in foveas altas defodiebat, ne rogos hoſtis animadverteret, néve ex cadaverum exhalatione peſtis gigneretur. Quúmque nec famis finis appareret nec funerum, milites pertæſi rogabant Lucium ut rurſum tentaret erumpere, quaſi munimenta omnino perfractu- ri: qui approbato eorum ardore,
Nuper, inquit, non tam ſtrenuè 692
quàm neceſſitas poſtulabat certavimus: nunc aut deditionem facite, aut, ſi hæc morte videtur deterior, uſque ad mortem pugnate. Accipientibus conditionem omnibus, & ne nox ullam occaſionem ignaviæ præberet, clara luce ſignum ſibi dare poſtulantibus, Lucius duxit eos ſub diluculum, inſtructos affatim ferramentis & ſcalis variarum formarum, machinis quoque quibus foſſæ complentur aggere, & turribus plicatilibus ex quibus pontes jaciuntur in mœnia: adhæc miſſilia generis omnis accedebant, & ſaxa cratéſque, quas palis injicerent. Itaque connixi totis viribus repleta foſſa vallum tranſcenderunt: ſubeuntéſque murum alii ſuffodiebant, ſcalas applicabant alii: quidam turres expugnabant magno mortis contemptu, quamvis arcerentur ſaxis miſſilibus, atque glandibus: fuítque non uno loco hæc oppugnatio. Ita hoſtes in diverſa diſtracti reſiſtebant ſegnius: alicubi verò jam

Lucii verba ad ſuos.

Luciani erumpere ex urbe conantur.

ontibus injectis in mœnia ſummo certabatur periculo, Lucianis
de

de ponte pugnantibus, & à lateribus impetitis omni telorum genere. Perruperunt tamen, & in mœnia proſilierunt aliquot, móxque plures ſequebantur: & fortaſſis ut deſperati effeciſſent aliquid, ni cognito non multas eſſe tales machinas, fortiſſimi Cęſarianorum recentes feſſis objecti eſſent: qui tum demum deturbarunt eos è mœnibus, & confractis machinis, jam contemptim è ſublimi feriebant. Illi perfoſſis ſcutis & conſauciatis corporibus, voce quoque jam deficiente, durabant tamen acriter: ut verò etiam cadavera eorum qui in mœnibus ceciderant, ſpoliata viderunt dejici, non tulerunt contumeliam: ſed pudore confuſi conſtiterunt pauliſper dubii, ſicut athletæ interquieſcentes. ſic affectos miſeratus Lucius receptui cecinit. Quúmque Cæſariani læti comploſiſſent arma ut in victoria, irritati Lucii milites, rurſum arreptis ſcalis
693 (jam enim nullas turres habebant) cum deſperatione ruebant in mœnia, ſed irrito conatu, quia lædere hoſtem non poterant. Lucius verò circumcurſans eos rogabat ne amplius de vita pugnarent, & gementes ac invitos reduxit. hic fuit acerrimæ oppugnationis exitus. Tum Cæſar ne hoſtes rurſum auderent tentare mœnia, poſt ipſa collocavit ſtationes militum, docuitque ſigno dato alios alibi proſilire in murum: id quod con-

δυνος ἦν τῶν Λευκιανῶν ἐπὶ τ στενοῖσι μαχομένων, καὶ βέλη πλα πάντοθεν ἦν ἐς αὐτοὺς καὶ ἀκόντια, ἐβιάσαντο δὲ ὅμως, καὶ ἐς τὸ τ χος ἐξήλαντο ὀλίγοι, καὶ αὐτοῖς πονο ἕτεροι, καὶ τάχα ἄν τι ἐξ γάσαντο αὐτοῖς μετὰ ἀπονοίας, εἰ γνωσθέντος οὐ πολλὰ εἶναι τὰ τ αῦτα μηχανήματα, οἱ ἄριστοι τ Καίσαρος ἐφεδρεύων ἀκμῆτες ἐπ θοντο κεκμηκόσι· τότε γὰρ δὴ τ τειχῶν αὐτοὺς κατήρειψαν, καὶ μηχανήματα συνέτριψαν, καὶ ἔβ λον ἄνωθεν ἤδη σὺν καταφρονή τοῖς δὲ τὰ μὲν ὅπλα καὶ τὰ σώματ ὅλα συνεκέκοπτο, καὶ βοὴ σφ ἐπελελοίπει, παρέμενον δ᾽ ὅμως προθυμίᾳ· ὡς δὲ καὶ τὰ νεκρὰ τῶν πὸ τοῦ τείχους ἀνῃρημένων ἐσκυλ μένα κάτω διερρίπτειτο, τὴν ὕβ οὐκ ἔφερον, ἀλλὰ ἀνετρέποντο πὲρ τῆς ὄψεως, καὶ μικρὸν ἔστησ ἀπορούντες, ὥσπερ ἐν τοῖς γυμ κοῖς ἀγῶσιν οἱ διαναπαυόμενοι. ὧ δὲ αὐτοὺς ἔχοντας ἐλεῶν ὁ Λεύκιος ἐκάλει τῇ σάλπιγγι ἀναχωρεῖν, ἡσθέντων δὲ τῶν Καίσαρος ἐπὶ τῷδε καὶ τὰ ὅπλα παταγησάντων οἷον ἐπὶ νίκῃ, ἐρεθισθέντες οἱ τοῦ Λευκί τὰς κλίμακας αὖθις ἁρπάσαντ (οὐ γὰρ ἔτι πύργους εἶχον) ἔφερον τὰ τείχη μετὰ ἀπονοίας, οὐδὲν βλάπτοντες, οὐ γὰρ ἐδύνατο π ριθέων δ᾽ αὐτοὺς ὁ Λεύκιος, ἐδ το μὴ ψυχομαχεῖν ἔτι, καὶ οἰμώ ζοντας ἀπήγαγε ἄκοντας. τὸ μὲν δὴ τ λος τῆσδε τῆς τειχομαχίας ἐκθ μοτάτης γενομένης ἐς τοῦτο ἐτελ τα. ὁ δὲ Καῖσαρ ἵνα μὴ αὖθις ἐπ τολμήσαιεν οἱ πολέμιοι τοῖς τείχ σι, τὴν στρατιὰν, ὅση τοῖς γυ μένοις ἐφήδρευε, παρ᾽ αὐτὸ τὸ τεῖχος ἵδρυσε, καὶ ἐδίδαξεν ἀναπηδ

ἐπὶ τεῖχος ἄλλους ἀλλαχοῦ κατὰ σύνθημα σάλπιγγος, συνεχῶς τε ἀναπηδᾶν οὐδενὸς ἐπείγοντος, ἵνα διδαχή τε σφίσι, καὶ φόβος εἴη τοῖς πολεμίοις· ἀθυμία δὲ ἐπεῖχε τοὺς Λευκίου, καὶ ὅπερ ἐν τούτοις εἰωθε γίνεσθαι, τῆς φυλακῆς οἱ φύλακες ἠμέλουν, ἐκ δὲ τῆς ἀμελείας αὐτομολίαι πολλῶν ἐγίγνοντο, καὶ οὐχ οἱ ἀσθενέστεροι τοῦτο μόνοι, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡγεμονικῶν τινὲς ἔδρων· ἐνεδίδου τε ὁ Λεύκιος ἤδη πρὸς διαλύσεις ἐπὶ τοσοῦδε πλήθους ἀπολλυμένου, ρῶν δὲ τινῶν Καίσαρος περὶ σφῶν ιότων, ἔτι ἐπεῖχεν· ὡς δὲ ὁ Καῖσαρ ὤφθη τοὺς αὐτομόλους φιλανθρώπως ἐκδεχόμενος, καὶ πλείων ὁρμὴ πᾶσιν ἐς τὰς διαλύσεις ἐγίγνετο, δέος ἥπτετο τοῦ Λευκίου, μὴ αλέγων ἐκδοθείη. γενομένης οὖν ς ἐς τοῦτο πείρας καὶ ἐλπίδος οὐκ δοῦς, τὸν στρατὸν συναγαγών, ἔλεξεν ὧδε, ΓΝΩΜΗ μὲν ἦν μοι τὴν πάτριον ὑμῖν ἀποδοῦναι πολιτείαν ὦ συστρατιῶται, τυραννίδα τὴν τριῶν ἀνδρῶν ἀρχὴν ὁρῶντι καὶ οὐδ᾽ ἐφ᾽ ἧ συνέστη προφάσει, Κασσίου καὶ Βρούτου τεθνεώτων, διαλυθεῖσαν· Λεπίδου γὰρ τὸ μέρος τῆς ἀρχῆς ἀφῃρημένου, καὶ Ἀντωνίου πορρωτάτω χρήματα συλλέγοντος, εἷς οὗτος ἅπαντα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ γνώμην διῴκει, τὰ δὲ πάτρια Ῥωμαίοις πρόσχημα μόνον ἦν καὶ γέλως, ἅπερ ἐγὼ μεταβάλλειν ἐς τὴν ἄνωθεν ἐλευθερίαν τε καὶ δημοκρατίαν ἐπινοῶν, ἠξίουν τῶν ἐπινικίων διαδοθέντων ἐκλυθῆναι τὴν μοναρχίαν, ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπειθον, ἐπὶ Ῥώμην ἐπὶ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς κατηναγκάσθη, ὁ δέ με τῷ στρατῷ διέβαλλε

tinuè faciebant nemine urgente, ſe exercentes & hoſtem territantes pariter. Lucii verò milites occupavit mœſtitia, &, ut in tali rerum ſtatu ſolet fieri, cuſtodibus remiſſius agentibus fiebant transfugia, non vulgarium tantùm, ſed & præfectorum aliquot. Lucius quoque jam ad pacem flectebatur, pereuntium multitudinem miſerans: ſed unum hoc eum remorabatur, quòd Cæſaris inimici ſibi timebant. Sed ubi apparuit à Cæſare clementer excipi transfugas, omnibus jam ad pacem pronioribus, timor Lucium ſubiit, ne, ſi ſolus obſtaret, dederetur Cæſari: quapropter poſtquam prætentati ſpes affulſit, ſic apud milites concionatus eſt, ERAT quidem animus, commilitones, rempublicam reducere ad formam à majoribus traditam, quum viderem triumviratum verſum in tyrannidem, neque poſt Brutum & Caſſium ſublatos ceſſantem, qui prætextus belli fuere. Lepido enim amoto à collegio, Antonio in remotiſſimis provinciis colligente pecunias, unus iſte arbitratu ſuo gerebat omnia: leges tantùm prætextui fuerunt & ludibrio. His incommodis ego quærens remedium, & cogitans de reſtituenda republica, poſtulabam ut redditis militibus victoriæ præmiis abrogaretur unius imperium: quod quia impetrare non potui, conatus ſum pro poteſtate vel vi efficere. tum iſte me apud exercitum fal-

Lucii oratio ad milites.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ſò incuſavit, quaſi obſiſtam ideo quòd veterum colonorum miſe-rear: ejus calumniæ diu ignarus, ne tum quidem quum au-
694 divi, credidi, ſciens & à me deſignatos qui vobis agros dividerent: ſed quia plerique crediderunt calumniæ, profecti ſunt ad eum ut bellum contra nos gererent, comperturi tandem ſuſceptam contra ſeſe eam expeditionem. Equidem teſtis ſum vos potiores partes ſecutos laboraſſe pro eis ſupra vires etiam: victi tamen ſumus à fame non ab hoſtibus, ac proinde à noſtris deſerti ducibus. Me ſanè certantem pro patria decebat experiri fortunam extremam, laudem egregiæ voluntatis percepturum ab exitu: ſed non ſuſtineo propter vos, quorum incolumitatem antepono meæ gloriæ. Mittam igitur legatos ad victorem, rogabóque ut à me uno pœnas, vobis omiſſis, quas vult expetat: vobis verò quam mihi non peto, det veniam, civibus ſuis & quondam etiam militibus, ac ne nunc quidem peccantibus, ſed honeſtas belli cauſas habentibus, & ne bello quidem victis, ſed fame.

Legati à Lucio ad Cæſarem de pace miſſi.

Hæc locutus continuò miſit tres electos ex optimatibus: reliqua multitudo ingemuit vel ſuam vicem, vel imperatoris, rectè cum eis ſentientis, &, ut videbatur, amici reipublicæ, ſuccumbentis tamen neceſſitati ultimæ. Legati ad Cæſa-

,, κωλύειν τὰς κληρουχίας ἐλέα
,, γεωργῶν, καὶ τὴν διαβολὴν
,, τήνδε ἠγνόησα ἐπὶ πλεῖστον, ἀ
,, οὐδὲ ἐπιγνοὺς, ἐπίστευσά τι,
,, ὁρῶν τοὺς οἰκιστὰς καὶ παρ' ἐμ
,, δεδομένους, οἳ μερίζειν ἔμελλον
,, μῖν τὰς κληρουχίας· ἀλλὰ
,, δημαγωγῆσαι γὰρ τινὰς ἡ διαβο-
,, λὴ) καὶ πρὸς ἐκεῖνον ᾤχοντο
,, λεμήσοντες ἡμῖν ὡς νομίζου,
,, σὺν χρόνῳ δείσαντες στρατευ-
,, μένοι καθ' ἑαυτούς. ὑμῖν δ'
,, μαρτυρῶ μὲν ἑλομένοις τὰ ἀμεί-
,, νω, καὶ ὑπὲρ δύναμιν καρτε-
,, ρήσασιν· ἡττήμεθα δὲ οὐχ ὑπὸ
,, πολεμίων, ἀλλὰ τοῦ λιμοῦ,
,, δὴ καὶ πρὸς τῶν ἡμετέρων στρατη
,, ἐγκαταλελείμμεθα. ἐμοὶ μὲν δὲ
,, λῶς εἶχεν ἀγωνίσασθαι μέχρι
,, τελευταίου δαίμονος ὑπὲρ
,, πατρίδος (καλὸν γάρ μοι
,, ἔπαινον ἐπὶ τῇ γνώμῃ καὶ τὸ
,, λος ἐποίει) οὐχ ὑφίσταμαι δὲ
,, ὑμᾶς, οὓς τῆς ἐμῆς προτίθη
,, εὐκλείας· πέμψω δὴ πρὸς τὸν
,, κρατηκότα, καὶ δεήσομαι ἐμοῦ
,, ἀντὶ πάντων ὑμῶν εἰς ὃ θέλει κ
,, ταχρήσασθαι μόνῳ, ὑμῖν δὲ ἀ
,, ἐμοῦ ἀμνηστίαν δοῦναι, πο
,, ταις τε οὖσιν αὐτοῦ καὶ στρατιώτ
,, ποτὲ γενομένοις, καὶ οὐδὲ νῦν
,, δικοῦσιν, οὐδὲ πολεμήσασιν ἀ
,, καλῆς αἰτίας, οὐδὲ ἡσσημένοις
,, λέμῳ μᾶλλον, ἢ λιμῷ.

Ὁ μὲν οὕτως εἶπε, καὶ εὐθὺς
πεμπε τρεῖς ἐπιλεξάμενος ἐκ τ
ἀρίστων, τὸ δὲ πλῆθος ἀνῴμωζον,
μὲν ἑαυτῶν χάριν, οἱ δὲ τοῦ στρατη
γνώμῃ μὲν ὁμοῦ σφίσιν ἀρίστου καὶ
μοκρατικοῦ φανέντος, ὑπὸ δ'
χάτης ἀνάγκης ἡττημένου. οἱ
τρεῖς ἐντυχόντες τῷ Καίσαρι, ἀ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

…μνησκον τοῦ γένους τῶν στρατηγῶν ἑκατέροις ὄντος, καὶ στρατειῶν ὁμοῦ γενομένων, καὶ φιλίας τῶν ἐπιφανῶν, καὶ ἀρετῆς προγόνων, οὐκ ἐς ἀκεστὸν τὰς διαφορὰς προαγαγόντων, ὅσα τε εἰκὸς ἦν ἄλλα ἐπαγωγὰ τούτοις ὅμοια ἔλεγον. ὁ δὲ …σαρ εἰδὼς τῶν πολεμίων τοὺς μὲν …ρσπολέμους ἔτι, τοὺς δὲ κληρού… γεγυμνασμένους, ἔφη τεχνά… τοῖς ὑπ' Ἀντωνίῳ στρατευσα…ς διδόναι τὴν ἀμνηστίαν, ὡς …ν ἐκείνῳ φέρων, τοὺς δ' ἄλ… ἐπιτρέπειν σφᾶς ἑαυτῷ προσέ…τε. ταῦτα μὲν εἶπεν ἅπασιν, ἰ… δὲ ἕνα τῶν τριῶν ἀπολαβὼν Φούρ… ἐς μείζονα φιλανθρωπίαν ἐπ…σε τοὺς περὶ Λούκιον καὶ τοὺς ἄλ…, χωρὶς τῶν ἰδίων ἐχθρῶν ἑαυ… οἱ δὲ οὖν οἱ τοῦ Καίσαρος ἐχθροί, …ἰδίαν γενομένην ἔντευξιν τοῦ …νίου ὑπονοοῦντες ἐπὶ σφίσιν γε…, αὐτόν τε τὸν Φούρνιον ἐλοιδό… ἐπανελθόντα, καὶ τὸν Λεύκιον …ω ἢ σπονδὰς αὖθις αἰτεῖν ὁ…ς ἅπασιν, ἢ πολεμεῖν μέχρι …του. οὐ γὰρ ἴδιον τινὶ τὸν πόλε…, ἀλλὰ κοινὸν ὑπὲρ τῆς πατρί… γεγονέναι. καὶ ὁ Λούκιος ἐπῄ…ε ἐλεῶν ἄνδρας ὁμοτίμους, καὶ …ψειν ἔλεγεν ἑτέρους, οὐδένα δὲ …ν ἀμείνονα ἔχειν ἑαυτοῦ, εὐθὺς …κήρυκος ᾔει προθεόντων αὐ…δρόμῳ τῶν ἀπαγγελούντων Καί…ι κατιέναι Λεύκιον. ὁ δὲ αὐτίκα …ντα. ἑωρῶντο οὖν ἀλλήλοις ἤδη τῶν φίλων, καὶ περιφανεῖς ἦσαν τῶν ὁμοίων καὶ τῆς στολῆς οὔσης ἑκα… στρατηγικῆς· καὶ ὁ Λούκιος ἀ…μενος τοὺς φίλους, ᾔει σὺν …ῥαβδούχοις μόνοις, ἐπιδεικνὺς τὴν γνώμην ἀπὸ τοῦ σχήματος, καὶ ὁ Καῖσαρ συνεὶς, ἀντι-

rem admiſſi memorabant communem patriam, communémque olim militiam, amicitias virorum utriuſque partis nobilium, morem majorum abhorrentium à lethalibus diſſenſionibus, & cetera eôdem facientia. Cæſar non ignarus hoſtium exercitum conſtare è veteranis & tironibus, arte uſus, ait ſe Antonianis veniam dare in imperatoris gratiam, ceteros juſſit ut ſe ipſius poteſtati permitterent. Hæc pubilcè: ſeorſum autem Furnio uni legatorum oſtendit ſpem clementiæ vel in reliquos, duntaxat exceptis inimicis propriis. Illi hoc privatum Furnii colloquium ſuſpectum habentes, conviтiis ipſum exceperunt, & à Lucio poſtularunt ut aut eandem omnibus pacem peteret, aut bellum internecinum 695 gereret: bellum enim hoc non propter privatas inimicitias ſuſceptum eſſe: ſed pro republica. Lucius viros dignitate pares miſeratus laudavit, promiſítque ſe miſſurum legationem aliam: & præfatus neminem ſe invenire ſeipſo magis idoneum, mox abſque feciali profectus eſt, præcurrentibus qui nuntiarent Cæſari, deſcendere Lucium. ille confeſtim ivit obviam. Pervenerunt igitur in conſpectum ſtipati amicis, uterque illuſtris cultu imperatorio. Tum Lucius ſemotis amicis, duobus tantùm lictoribus comitatus ibat, præ ſe ferens quid peteret. Intellexit Cæ-

Furnii privatum cum Cæſare colloquium.

Lucius ad Cæſarem legatus deſcendit.

ſar, & imitatus eſt ejus modeſtiam, ut daret ſignum futuræ benevolentiæ: ut verò vidit Lucium intra vallum properantem, ut videretur ſic quoque in poteſtatem ſe permittere, ipſe prior extra vallum prodiit, ut liberum eſſet Lucio rebus ſuis conſulere. Hæc dum ſe invicem accedunt ipſo habitu ſigna ſunt edita. Ut verò ad foſſam perventum eſt, poſt mutuam ſalutationem, ſic Lucius exorſus eſt, Si cum cæteris bellum hoc geſſiſſem Cæſar, vinci turpe putarem, turpius etiam deditionem facere, & ab hac ignominia facilè meipſemet eximerem: quoniam autem & cum cive mihi res fuit, & cum pari dignitate prædito, ídque pro patria, non exiſtimo turpe talem ob cauſam à tali viro me vinci. Quod dictum ſit, non quia recuſem pati quicquid vis, quippe qui ſine feciali ad tua caſtra profectus ſum: ſed ut aliis petam veniam juſtam & tuis rebus utilem. Quod ut clarius intelligas, ſeparabo cauſam illorum à mea, ut poſtquam me ſolum cauſam fuiſſe intellexeris, in me iram effundas, nec putes me velle in-

Lucii & Cæſaris ſalutationes mutuæ.

Lucii oratio ad Cæſatem.

μιμεῖτο ἐς δεῖγμα καὶ ὅδε τῆς εἰς
Λούκιον εὐνοίας ἐσομένης· ὡς δὲ πα-
ιδόντα εἶδε τὸν Λεύκιον παρελθεῖν
τὸ Καίσαρος χαράκωμα, ἵνα
τῷδε φαίνοιτο ἑαυτὸν ἐπιτρέπων
δή, προλαβὼν ὁ Καῖσαρ ἐξῆλθε
χαρακώματος, ἵνα ἐλεύθερον
τῷ Λουκίῳ βουλεύσασθαι τε καὶ κρί-
νειν περὶ αὐτοῦ. τοιάδε ἀλλήλ-
οις προσιόντες, ἀπό τε τῆς στολῆς καὶ
σχημάτων προαπεδείκνυντο· ὡς
ἐπὶ τὴν τάφρον ἀφίκοντο, προσ-
αγορεύσαντες τε ἀλλήλους, καὶ ὁ Λεύκι-
„ ἔφη, Εἰ μὲν ξένος ὢν ἐπολέμη-
„ ὦ Καῖσαρ, αἰσχρὸν ἂν τὴν
„ αὐτὴν ἥσσαν ἡγούμην, καὶ
„ σχίονα ἔτι τὴν παράδοσιν,
„ τῆσδε τῆς αἰσχύνης εἶχον ἀπαλ-
„ λαγὴν εὔκολον παρ' ἐμαυτοῦ· ἐ
„ δὲ πολίτῃ διηνέχθην καὶ ὁμοτ-
„ καὶ ὑπὲρ τῆς πατρίδος, οὐκ αἰσχ
„ ἡγοῦμαι μετὰ τοιᾶσδε προφάσ-
„ ὑπὸ τοιοῦδε ἡσσῆσθαι· καὶ τάδε
„ γω, οὐ παραιτούμενος παθεῖν ὅ
„ θέλοις (διὰ γάρτοι τοῦτο ἐς
„ στρατόπεδον τὸ σὸν ἄνευ σπον-
„ δῶν ἱέμην) ἀλλ' ἵνα τοῖς ἄλλοις α-
„ σω συγγνώμην δικαίαν τε καὶ
„ σοῖς πράγμασι συμφέρουσαν·
„ δέ με τοῦτο ἐπιδεικνύντα διε-
„ τὸν λόγον ὑπέρ τε ἐκείνων καὶ ὑ-
„ ἐμαυτοῦ, ἵνα μόνον ἐμὲ τῶν γεγ-
„ των αἴτιον ἐπιγνούς, ἐς ἐμὲ τὴν
„ ;

Καὶ τῆσδε τῆς αἰσχύνης εἶχον ἀπαλλαγὴν εὔκολον παρ' ἐμαυτοῦ.] Gel. (ut des) vertit, *& ab hac ignominia facilè me ipſemet eximerem.* Eodémque ſu dici potuiſſet *liberarem* pro *eximerem.* Sed quoniam aliquis ſe eximit liberat ignominia in quam incidit, malim reddere, *facilè hanc ignomin vitarem.* ſive, ad exprimendam vim illarum vocum παρ' ἐμαυτοῦ, facilè ip met mihi rationem vitandi hanc ignominiam invenirem. Intelligit autem illa vitandi ignominiam ratione, ad quam confugiunt qui ſibi mortem c ſciſcunt.

Ὁμ

γὴν συναγάγῃς· μὴ νομίσῃς δὲ ἐλεγχθήσεσθαι μετὰ παῤῥησίας (ἄκαιρον γὰρ) ἀλλὰ μετὰ ἀληθείας, ἧς οὐκ ἔνι μοι χωρὶς εἰπεῖν. ἐγὼ τὸν πρὸς σὲ πόλεμον ἠράμην, οὐχ ἵνα σε καθελὼν διαδέξωμαι τὴν ἡγεμονίαν· ἀλλ' ἵνα τὴν ἀριστοκρατίαν ἀναλάβω τῇ πατρίδι λελυμένην ὑπὸ τῆς τῶν τριῶν ἀρχῆς, ὡς οὐδ' ἂν αὐτὸς ἀντείποις. καὶ γὰρ ὅτε συνίστασθε αὐτὴν, ὁμολογοῦντες εἶναι παράνομον, ὡς ἀναγκαίαν καὶ πρόσκαιρον ἐτίθεσθε, Κασσίου καὶ Βρούτου περιόντων ἔτι, καὶ ὑμῶν ἐκείνοις οὐ δυναμένων συναλλαγῆναι· ἀποθανόντων δὲ ἐκείνων, οἳ τὸ τῆς στάσεως κεφάλαιον ἦσαν, καὶ τῶν ὑπολοίπων, εἴ τινα λείψανά ἐστιν, οὐ τῇ πολιτείᾳ πολεμούντων, ἀλλὰ ὑμᾶς δεδιότων, ἐπὶ δὲ τούτῳ καὶ τῆς πενταετίας παρελούσης, ἀνακύψαι τὰς ἀρχὰς ἐπὶ τὰ πάτρια ἠξίουν, οὐ προτιμῶν οὐδὲ τὸν ἀδελφὸν τῆς πατρίδος, ἀλλ' ἐλπίζων μὲν παρελθόντα πείσειν ἑκόντα, ἐπειγόμενος δὲ ἐπὶ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς γενέσθαι, καὶ εἰ κατῆρξας σὺ, μόνος ἂν καὶ τὴν δόξαν εἶχες· ἐπεὶ δὲ δή σε οὐκ ἔπειθον, ᾤμην ἐλθὼν ἐπὶ Ῥώμην καὶ ἀναγκάσαι, πολίτης τε ὢν καὶ γνώριμος καὶ ὕπατος. αἱ μὲν αἰτίαι δι' ἃς ἐπολέμησα, αὗται μόναι. καὶ οὔτε ὁ ἀδελφὸς, οὔτε Μάνιος,

vehi in te licentius (quod intempeſtivum fuerit) tantùm verè dicentur quæ diſſimulari non poſſunt. Ego hoc bellum contra te ſuſcepi, non ut te ſublato in principatum ipſe ſuccederem, 696
ſed ut reipublicæ moderationem ad optimates revocarem, quæ ſub hac triumvirali poteſtate ceſſat, quod ne ipſe quidem negaveris. Quum enim eam induxiſtis, faſſi non eſſe legitimam, dixiſtis ad tempus neceſſariam, Caſſio Brutóque ſuperſtitibus, qui vobis reconciliari non poterant. Illis ſublatis, qui diſſenſionis caput fuerant, reliquis, ſi quæ tamen ſunt reliquiæ, non contra rempublicam, ſed quòd metuant ſibi à vobis, arma ferentibus, elapſo etiam quod præfiniſtis quinquennio, poſtulavi ut magiſtratus oppreſſi caput rurſus attollerent, ne fratris quidem ratione magis quàm patriæ habita: quippe ſperans me idem ei perſuaſurum quamprimum reverterit, & properans rem cœptam abſolvere magiſtratus mei tempore. Id ſi tuum fuiſſet inſtitutum, ſolus haberes gloriam. Verùm quoniam perſuadere tibi non poteram, ad Urbem profectus putabam vi id effecturum me, qui & civis eſſem nobilis, & conſul em. Hæ ſolæ ſunt hujus belli cauſæ, non frater, nec Manius, nec

Ὁμολογοῦντες εἶναι παράνομον, ὡς ἀναγκαίαν καὶ πρόσκαιρον ἐτίθεσθε] tasse ſcriptum fuit, ὅμως ὡς ἀναγκαίαν. Sed & πρὸς καιρὸν ſcribendum o.

nec Fulvia, nec agri diviſi victori ad Philippos militi, nec miſeratio veterum colonorum, ſuis ejectorum poſſeſſionibus: nam me quoque autore aſſignati ſunt agri fratris legionibus, ſpoliatis poſſeſſoribus priſtinis. Sed hanc calumniam tu commentus es, ut tuam culpam belli moti transferres in me novóſque colonos: & hac arte conciliatis veteranorum animis nunc victor evaſiſti: perſuaſum enim eſt eis, me, ut hoſtem infenſum repellendum eſſe hoſtiliter. Sed his artibus utendum fuit dum adverſum me bellum gereres: nunc victor ſi es inimicus patriæ, me quoque hoſtem judica, ei conſulere per famem prohibitum. Et hæc loquor ultro me in tuam (ut dixi) dedens poteſtatem, oſtendens quid & prius de te ſenſerim, & nunc ſentiam quum ſolus ad te venio. Hactenus de meipſo. Quod autem ad amicos & univerſum exercitum attinet, niſi ſuſpe-

,, οὔτε Φουλβία, οὔτε ἡ κληρουχ
,, τῶν ἐν Φιλίπποις πεπολεμηκό-
,, των, οὔτε ἔλεος τῶν γεωργῶν
,, κτήματα ἀφαιρουμένων· ἐπεὶ κα-
,, γὼ τοῖς τοῦ ἀδελφοῦ τέλεσιν ὁ-
,, στοὺς ἔδωκα, οἳ τὰ τῶν γεωργῶ
,, ἀφαιρούμενοι τοῖς στρατευσα-
,, νοις διένεμον· ἀλλά με σὺ τι-
,, δὲ τὴν διαβολὴν αὐτοῖς
,, βάλλες, τὴν αἰτίαν τοῦ πολ
,, μεταφέρων ἐπὶ τὴν κληρουχ
,, ἀπὸ σαυτοῦ, καὶ τῷδε μάλ
,, αὐτοὺς ἑλὼν ἐμοῦ κεκρατήκασι
,, ἀνεπείσθησαν γὰρ πολεμεῖσθαι
,, ὑπ' ἐμοῦ, καὶ ἀμύνεσθαί με-
,, δικοῦντα· τεχνάζειν μὲν δή σε-
,, δεῖ πολεμοῦντα, νικῆσαι δὲ,
,, μὲν ἐχθρὸς εἶ τῆς πατρίδος,
,, μὲ ἡγεῖσθαι πολέμιον, ἃ ἔδο
,, συνοίσειν αὐτῇ, βουληθέντα
,, διὰ λιμόν· λέγω δὲ ταῦτα ἐ
,, ἐγχειρίζων μὲν ἐμαυτόν σοι,
,, θάπερ εἶπον, εἰς ὅτι θέλοις,
,, ποδεικνὺς δὲ οἷα καὶ πρότερο
,, νῦν ἐφρόνησα περὶ σοῦ, καὶ φ
,, νῶν ἔτι μόνος ἀφικόμην. καὶ
,, εἰ μὲν ἐμοῦ τοσαῦτα· περὶ δὲ
,, φίλων καὶ τοῦ στρατοῦ παντὸς, εἰ μὲν οὐχ ὑποπτεύσεις με λέγοντ
,, σ

Καὶ τῷδε μάλιστα αὐτοὺς ἑλὼν ἐμοῦ κεκρατήκασιν] Scribe κεκράτηκ & mox ſuſpicor ſcriptum fuiſſe, καὶ ἀμύνεσθαί με δεῖν ἀδικοῦντα.

Τεχνάζειν μὲν δή σε ἔδει πολεμοῦντα, νικῆσαι δὲ, εἰ μὲν ἐχθρὸς εἶ τῆς π τρίδος] Non dubito quin νικῆσαι vertere oporteat in νικήσαντα, & cu ἡγεῖσθαι non quidem repetere ἔδει, ſed ſubaudire δεῖ, ex illo ἔδει factun

Α᾿ ἔδοξα συνοίσειν αὐτῇ, βουληθέντα δὲ διὰ λιμόν] At huic loco, deeſſe aliquot verba videmus, quam afferre opem poterimus? Neſcio eo auxilio quod conjectura mea afferet, contentus lector erit: ſed eam men proponam. Quum igitur ita ſcriptum locum hunc habeamus ut ape ſit mutilus, ego, defectum ex conjectura ſupplens, pauca hæc, ἃ ἔδ συνοίσειν αὐτῇ, βουληθέντα δὲ διὰ λιμὸν, ita extendo, ἃ ἔδοξα συνοί αὐτῇ βουληθέντα μὲν πρᾶξαι, οὐ δυνηθέντα δὲ, διὰ λιμόν. Non opor autem cum πολέμιον repetere genitivum τῆς πατρίδος, ſed potius intelliger *hoſtem tuum.* ut totus locus ita reddatur, *At victoria potitum, ſi quidem i micus es patriæ, me quoque judicare hoſtem tuum oportet: quippe qui volueri quidem facere quæ illi conducere putavi, ſed propter famem non potuerim.*

Συμ

697

συμβουλεύω τὰ σοὶ μάλιστα ὠφελιμώτατα, μηδὲν δεινὸν αὐτοὺς ἐργάσασθαι διὰ τὴν ἐμὴν καὶ σὴν φιλονεικίαν· μηδὲ ἄνθρωπον ὄντα καὶ τύχῃ χρώμενον οὐ βεβαίῳ πράγματι, κωλῦσαι τοὺς κινδυνεύειν ἐν τύχαις ἢ χρείαις ἐθελήσοντάς ποτε ὑπὲρ σοῦ, μαθόντας ἐκ τοῦδε τοῦ σοῦ νόμου, δυσέλπιστον σώζεσθαι μὴ κατορθοῦσιν· εἰ δὲ ὕποπτος ἢ ἄπιστος ἐχθροῦ πᾶσα συμβουλὴ, οὐκ ὀκνῶ καὶ παρακαλεῖν σε, μὴ τοὺς φίλους τίννυσθαι τῆς ἐμῆς ἁμαρτίας καὶ τύχης, ἀλλ' εἰς ἐμὲ συνάγειν πάντα τὸν πάντων αἴτιον· ἀφ' ἧς δὴ γνώμης αὐτοὺς ὑπελιπόμην, ἵνα μὴ δόξαιμί σοι τάδε λέγων ἐκείνων ἀκουόντων, ὑπὲρ ἐμαυτοῦ τεχνάζων εἰπεῖν. τοιαῦτα δὲ εἰπόντος τοῦ Λευκίου καὶ σιωπήσαντος, ὁ Καῖσαρ ἔλεξεν,

„Ἄσπονδον μέν σε καθήκοντα πρὸς ἐμὲ ὁρῶν ὦ Λεύκιε, ὑπήντησα τῶν ἐμῶν ἐρυμάτων ἔτι ἐκτὸς ὄντα κατὰ σπουδὴν, ἵνα ἔτι κύριος ὢν σεαυτοῦ βουλεύσαιο, καὶ λέγοις καὶ πράττοις ἃ νομίζεις σοι συνοίσειν· ἐπεὶ δὲ, ὅπερ ἐστὶ τῶν ἀδικεῖν ὁμολογούντων, σεαυτὸν ἡμῖν ἐπιτρέπεις, οὐδὲν ἔτι δέομαι διελέγχειν ὅσα σὺν τέχνῃ μου κατεψεύσω· ἐξ ἀρχῆς δέ με βλάπτειν ἑλόμενος, καὶ νῦν ἔβλαψας· σπονδὰς γάρ μοι τιθέμενος, ἔτυχες ἂν ἠδικημένου, καὶ νενικηκότος, ἄσπονδον δὲ σαυτόν τε καὶ τοὺς φίλους ἐπιτρέπων ἡμῖν, καὶ τὸν στρατὸν, ἀφαιρῇ μὲν πᾶσαν

ctum tibi eſt, conſilium utiliſſimum dedero, ne durius in eos animadvertas propter meam tuámque contentionem: & quum homo ſis fortunæ innixus inſtabili, ne ſegniores ad pericula facies propugnatores tuos, ſi à teipſo exemplum editum viderint, nihil de ſalute ſperandum niſi victoribus. Quòd ſi omne adverſarii conſilium, ut invidum rejiciendum eſt, non piget me abs te precibus petere ne ab amicis meis pœnas exigas mei ſive peccati ſive infortunii, ſed in me potius omnia referas, qui cauſa ſum horum omnium: conſultò enim illos poſt me reliqui, ne ſi hæc illis audientibus dicerem, meam cauſam viderer agere. Ad ea Cæſar ſic reſpondit,

Cæſaris reſponſum ad orationem Lucii.

Quum viderem te Luci ſine feciali ad me deſcendere, extra caſtra feſtinus occurri, ut liberè tuis rebus conſuleres, diceréſque ac faceres quæ tibi putas conducere. quoniam autem errorem agnoſcens teipſum mihi committis, non opus eſt coarguere quæ mihi ſcitè ſed falsò objeciſti: qui ut antè ſtatueras nunc mihi noces. ſi enim ad fœdus deſcendiſſes, in victorem meritò infenſum incidiſſes. Nunc quum abſque ullis conditionibus te amicos, exercitum, nobis

Συμβουλεύω τὰ σοὶ μάλιστα ὠφελιμώτατα] Scribendum eſt συμβουλεύσω. ingendum autem puto μάλιστα non cum ὠφελιμώτατα, ſed cum pronomine σοί.

nobis permittis, adempta eſt omnis ira, adempta & fœderum neceſſitas: conſiderandum enim non tam quid ſitis commeriti, quàm quid me deceat: id quod malo facere, vel propter deos, vel propter meipſum, vel propter te Luci: nec fallam eam quæ te huc adduxit expectationem Hæc propemodum utriusque verba in commentariis eorum temporum invenio. In his Cæſar probavit & miratus eſt generoſum infractúmque animum Lucii, conjunctum cum prudentia: Lucius clementiam & expeditam brevitatem Cæſaris: reliqui ex utriuſque vultu orationum conjecturam fecerunt. Tum Lucius miſit tribunos ut teſſeram à Cæſare acciperent: illi attulerunt ei matriculam, ſicut hodieque mos eſt quum tribunus petit teſſeram, regi offerre præſentem numerum in libello diario. Accepta teſſera non intermiſerunt tamen excubias, ita jubente Cæſare, ut quiſque ſeorſum excubaret exercitus. Sequenti die Cæſar ſacrificavit. Lucius verò miſit ad eum exercitum arma geſtantem, ſed iter facientium habitu, & illi Cæſarem è longinquo imperatorem conſalutarunt, & conſtiterunt legionatim quo loco Cæſar mandavit, veterani diſcreti à tironibus: ipſe peractis ſacris laureatus ſedit pro tribunali, juſsítque omnes in ve-

Lucii infractus calamitatibus animus.

698

„ ὀργὴν, ἀφαιρῇ δὲ καὶ τὴν ἐξ
„ σίαν, ἣν σπενδόμενος ἂν ἔδω
„ ὑπ᾽ ἀνάγκης συμπέπλεκται
„ οἷς ἄξιον ὑμᾶς παθεῖν, τὸ περ
„ ἧκον ὧν ἐμὲ δίκαιόν ἐστι ποιε
„ ὃ δὴ προτιμήσω διά τε τ
„ θεοὺς, καὶ δι᾽ ἐμαυτὸν, καὶ δ
„ σὲ ὦ Λεύκιε, καὶ οὐ ψεύσω σε
„ προσδοκίας, ἣν ἔχων περὶ
„ μαυτοῦ κατελήλυθας. Ταῦτα
ἔλεξαν ἀλλήλοις, ὡς ἐκ τῶν ὑπομ
μάτων ἦν ἐς τὸ δυνατὸν τῆσδε
φωνῆς μεταβαλεῖν, τεκμαιρομένο
γνώμης τῶν λελεγμένων. καὶ διεκε
θησαν, ὁ μὲν Καῖσαρ ἐν ἐπαίνῳ
θαύματι τὸν Λεύκιον ἔχων, οὐδὲν
ἐν συμφοραῖς ἀξίονες οὐδὲ ἀσυ
τον εἰπόντα· ὁ δὲ Λεύκιος τὸν Κα
σαρα τοῦ τε ἤθους καὶ βραχυλογία
οἱ λοιποὶ δ᾽ ἐκτεκμαιρόμενοι τῶν εἰρ
μένων ἐκ τῆς ὄψεως ἑκατέρων· καὶ
Λεύκιος ἔπεμπε τοὺς χιλιάρχους
σύνθημα τῷ στρατῷ ληψομένους πα
ρὰ τοῦ Καίσαρος· οἱ δὲ ἔφερον αὐ
τὸν ἀριθμὸν τοῦ στρατοῦ, καθὰ καὶ ν
ἔθος ἐστὶ τὸν αἰτοῦντα τὸ σύνθημ
χιλίαρχον, ἐπιδιδόναι τῷ βασιλεῖ β
βλίον ἐφήμερον τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ πα
όντος. οἱ μὲν δὴ τὸ σύνθημα λα
βόντες, τὰς φυλακὰς ἔτι διὰ χειρ
εἶχον, οὕτω κελεύσαντος αὐτοῦ Κα
σαρος νυκτοφυλακεῖν ἑκατέρους
ἴδια. ἅμα δὲ ἡμέρᾳ ὁ μὲν Καῖσαρ
θυεν, ὁ δὲ Λεύκιος αὐτῷ τὸν στρατ
ἔπεμπε, τὰ μὲν ὅπλα φέροντα,
σκευασμένον δ᾽ ὡς ἐν ὁδοιπορίᾳ·
δὲ τὸν Καίσαρα πόρρωθεν ὡς αὐτ
κράτορα ἠσπάσαντο, καὶ ἔστησαν
μέρη κατὰ τέλος οὗ προσέταξεν
Καῖσαρ ἐφ᾽ ἑαυτῶν, οἵ τε κληρ
χοι καὶ οἱ νεοστράτευτοι κεχωρισμένοι· ὁ δὲ Καῖσαρ ἐκτελεσθείσης τῆς θυ
σίας, στεψάμενος δάφνῃ σύμβολον νίκης, προὐκάθητο ἐπὶ βήματος

προσέταξε μὲν ἅπασι θέσθαι τὰ
λα, ἔνθα εἱστήκεσαν· θεμένων δὲ
ὺς κληρούχους ἐκέλευσεν ἐγγυτέρω
ροσελθεῖν, διεγνωκὼς ἴσως ὀνειδίσαι
ἀχαριστίας, καὶ φοβῆσαι· προέγνω-
δὲ μέλλων ὧδε ποιήσειν, καὶ ὁ στρα-
ς ὁ τοῦ Καίσαρος, εἴτε ἐξεπίτηδες
ι προδιδάσκοντες πολλάκις, εἴτε
ὸ πάθους, ὡς πρὸς οἰκείους ἄνδρας,
κρατεῖς τῆς δεδομένης σφίσι τάξεως
νόμενοι, προσίεσαν τοῖς Λευκιανοῖς
ι συνεστρατευμένοις ποτὲ περιχυ-
έντες, ἠσπάζοντο καὶ συνέκλαιον,
τὸν Καίσαρα ὑπὲρ αὐτῶν παρε-
κάλουν, καὶ οὔτε βοῶντες ἔτι ἐπαύον-
οὔτε συμπλεκόμενοι κοινωνούντων
στέροις τοῦ πάθους ἤδη καὶ τῶν νεο-
στρατεύτων, οὐδὲ ἦν τι διακεκριμέ-
ν ἔτι οὐδ' εὔκριτον· ὅθεν οὐδὲ ὁ
αῖσαρ ἔτι τῆς γνώμης ἐκράτει, ἀλ-
ὰ μόλις τὴν βοὴν καταπαύσας,
εἶπε τοῖς ἰδίοις, Ὑμεῖς μὲν ὦ συ-
, στρατιῶται, οὕτως ἀεί μοι προσ-
, ενηνέχθε, ὡς μηδενὸς εὐτυχῆσαι
, παρ' ἐμοῦ δικαίου· ἐγὼ δὲ τοὺς μὲν
, νεοστρατεύτους ὑπ' ἀνάγκης ἐστρα-
, τεῦσθαι Λευκίῳ νομίζω, τουτονὶ δὲ
, τῶν συνεστρατευμένων τε πολλάκις
„ ὑμῖν, καὶ νῦν ὑφ' ὑμῶν σωζομέ-
„ νων, ἐπενόουν πυθέσθαι, Τί πα-
„ θόντες ἐξ ἡμῶν, ἢ τίνος χάρι-
„ τος οὐκ ἀξιωθέντες, ἢ τί μεῖ-
„ ζον παρ' ἑτέρου προσδοκῶντες,
„ ἐναντία ὅπλα ἤραντο ἐμοὶ καὶ ὑ-
„ μῖν καὶ ἑαυτοῖς; ἃ γὰρ ἔκαμνον ἐ-
„ γώ, πάντα ἦν ὑπὲρ τῆς κληρου-
„ χίας, ἧς τοῦ μέρους καὶ τούτοις μετ-
„ ῆν, καὶ εἰ συγχωρεῖ τέ μοι, καὶ
„ νῦν πεύσομαι. οὐκ ἐπιτρεπόντων
δὲ, ἀλλὰ ἀπαύστως παρακαλούν-
„ των, Συγχωρῶ ὑμῖν ὅσα βούλε-
σθε, ἔφη, καὶ ἀφείσθωσαν ἀπαθεῖς

ſtigio arma deponere, quo facto veteranos juſſit propius accedere, ut ingratitudinem opprobrans eos terreret: nec ignota erat mens ejus. Tum Cæſariani, ſive ſubornati, ſive ſuopte affectu moti erga homines neceſſarios, extra ordinem in quo conſtiterant, proceſſerunt ad Lucianos quondam commilitones: effuſíque in eorum complexus, ſalutabant & complorabant, rogabántque pro eis Cæſarem: nec divellebantur nec deſinebant occlamare interim, tangente & tirones jam miſeratione ſimili, adeo ut omnia miſcerentur mœſtitia. Quamobrem ne Cæſar quidem perſtitit in ſententia, ſed ægrè ſedato clamore, ſic ſuos allocutus eſt, Ita, vos, commilitones, ſemper geſſiſtis erga me, ut nihil fruſtra poſſitis petere. Ego verò tirones quidem neceſſariò militaſſe puto auſpiciis Lucii, hos autem veſtræ prius militiæ non ſemel ſocios, qui nunc veſtra ſervantur opera, interrogare volebam, qua noſtra injuria, aut qua fruſtrati gratia, aut quid majus expectantes ab altero, arma tulerint contra me, & vos, & ſeipſos. nam ego labores omnes pro agrorum diviſione pertuli, cujus & iſti fuere participes: quorum ego inſolentiam vel nunc compeſcam, ſi modò ſinitis. Illis verò non ſinentibus, ſed indeſinenter deprecantibus: Concedo, inquit, vobis quicquid petitis, dimittantur impunè, ſed

Cæſaris verba ad ſuos milites.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

poſthac vobiſcum conſentiant. Id poſtquam utrique ſunt polliciti, acclamatum eſt à gratias agentibus Cæſari: qui nonnullis permiſit quoſdam excipere hoſpitio, vulgus autem juſſit ſeorſum tentoria figere quo loco primùm conſtiterant, donec Cæſar ad hyberna deſignavit eis oppida, ſimúlque qui eos deducerent. Deinde ſedens pro tribunali evocavit Peruſia Lucium cum Romanis honoratioribus, & deſcenderunt multi ſenatores, multi Romani equites, omnes ſqualidi & ob tam repentinam mutationem miſerabiles.

Lucius Peruſia evocatus à Cæſare.

Quibus Peruſiam egreſſis, præſidium in urbem eam receptum eſt. ubi verò venerunt, Lucium Cæſar aſſumpſit, è ceteris alios amici Cæſaris, alios centuriones inter ſe partiti ſunt, omnes præmoniti, ut haberent eos in honeſta & latente cuſtodia. Peruſinos quoque deprecantes è mœnibus, venire juſſit abſque decurionibus, donavítque eos venia. decuriones tunc miſſi in carcerem paulo pòſt necati ſunt excepto Lucio Æmilio: qui Romæ ſedens in judicio quo poſtulabantur percuſſores Cæſaris palam atrum tulit calculum, & aliis autor fuit ut idem facerent, expiaréntque ſe ab eo ſcelere. Peruſiam ipſam diripiendam militi dare Cæſar ſtatuerat: ſed quidam oppidanorum non ſatis ſanæ mentis nomine Ceſtius, qui quoniam in Macedonia quondam militaverat, ſeipſum vocabat Macedonicum, incen-

Lucius & alii nobiles Romani, & Peruſini cives ut tractati.

Decuriones morte mulctati.

Lucius Æmilius cur morte non ſit mulctatus.

Ceſtius.

τῶν ἡμαρτημένων, ἂν ἐς τὸ μέλλ[ον] ὑμῖν ὅμοια φρονῶσιν· ὑπισχνουμένων δὲ ἑκατέρων, βοή τε ἦν χαίροντες ἦσαν ἐς τὸν Καίσαρα, καὶ [...]σιν αὐτῶν ἐπέτρεψέ τινας καὶ ὑποδέξασθαι, τὸ δὲ πλῆθος ἐκέλ[ευε] σκηνοῦν ἔνθα περ εἱστήκεσαν ἀπ[ο]θεν, ἕως ὁ Καῖσαρ αὐτοῖς πόλ[εις] τε ἐς χειμασίαν, καὶ τοὺς ἀπάξ[ον]τας ἐς τὰς πόλεις δοίη. καθεζόμε[νος] δ' ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκάλει [...] Λεύκιον ἐκ τῆς Περυσίας μετὰ τῶν [ἐν] τέλει Ῥωμαίων, καὶ κατῄεσαν πο[λ]λοὶ μὲν ἀπὸ τῆς βουλῆς, πολλοὶ δ[ὲ] ἀπὸ τῶν καλουμένων ἱππέων, [...] ὄψει πάντες οἰκτροὶ καὶ ὀξείας μ[ε]ταβολῆ.

Ἅμα δὲ ἐξῄεσαν οὗτοι τῆς Περ[υ]σίας, φρουρὰ τὴν πόλιν περιέσ[χεν]. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, Λεύκιον μὲν ὁ Καῖσαρ ἑαυτῷ παρεστήσατο, τῶν δὲ ἄλλων τοὺς μὲν οἱ φίλοι Καίσαρος, τοὺς δὲ οἱ λοχαγοὶ διέλαβον, προδεδιδαγμένοι πάντες ἐς τιμὴν ἀπάγειν ἅμα καὶ φυλακὴν ἄσημον. τοὺς δὲ Περυσίους ἀπὸ τοῦ τείχους παρακαλοῦντας ἐκέλευσεν ἥκειν ἄνευ τῆς βουλῆς μόνης, καὶ ἐλθοῦσι συνέγνω. οἱ δὲ βουλευταὶ, τότε μὲν φυλαξὶ παρεδόθησαν, μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀνῃρέθησαν χωρὶς Αἰμιλίου Λευκίου ὃς ἐν Ῥώμῃ δικάζων ἐπὶ τῷ φόνῳ Γαΐου Καίσαρος, τὴν καταδικάζουσαν ἤνεγκε φανερῶς, καὶ πάντας φέρειν ἐκέλευεν ὡς ἐκλυομένους μύσος. τὴν δὲ Περυσίαν αὐτὴν ἐγνώκει μὲν ὁ Καῖσαρ ἐς διαρπαγὴν ἐπιτρέψαι τῷ στρατῷ. Κέστιος δέ τις αὐτῶν ὑπομαργότερος, ἐν Μακεδονίᾳ πεπολεμηκὼς, καὶ ἐκ τοῦδε Μακεδονικὸν αὐτὸν ὀνομάζων,

ίζων, ἐνέπρησε τὴν οἰκίαν, καὶ αὐτὸν ἐς τὸ πῦρ ἐνέβαλε, καὶ ἀνέμι τὴν φλόγα ὑπολαβόντες, περιήνεγκαν ἐς ὅλην Περυσίαν, καὶ ἐπρήσθη χωρὶς τοῦ Ἡφαιστείου μόνου. τόδε μὲν δὴ τῇ Περυσίᾳ τέλος, δόξαν ἀρχαιότητος ἐχούσῃ καὶ ἀξιώσεως· ὑπὸ γὰρ Τυρρηνῶν πάλαι φασὶν αὐτὴν ἐν ταῖς πρώταις δώδεκα πόλεσιν ἐν Ἰταλίᾳ γενέσθαι, διὸ καὶ τὴν Ἥραν ἔσεβον οἷα Τυρρηνοί, τότε δὲ ὅσοι τὰ λείψανα τῆς πόλεως διέλαχον, τὸν Ἥφαιστον σφίσιν ἔθεντο θεὸν εἶναι πάτριον ἀντὶ τῆς Ἥρας. τῆς δ᾽ ἐπιούσης, ὁ μὲν Καῖσαρ ἐσπένδετο ἅπασιν· ὁ δὲ στρατὸς οὐκ ἐπαύετο ἐπί τισι θορυβῶν, ἕως ἀνῃρέθησαν, καὶ ἦσαν οἱ μάλιστα Καίσαρος ἐχθροί, Κανούτιός τε καὶ Γάϊος καὶ Φλάβιος καὶ Κλώδιος Βιθυνικός, καὶ ἕτεροι. τοῦτο μὲν δὴ τέλος ἦν τῆς ἐν Περυσίᾳ Λευκίου πολιορκίας, καὶ ὁ πόλεμος ὧδε διελέλυτο, χαλεπώτατός τε καὶ χρόνιος ἐλπισθεὶς ἔσεσθαι τῇ Ἰταλίᾳ.

Καὶ γὰρ Ἀσίνιος αὐτίκα καὶ Πλάγκος καὶ Οὐεντίδιος καὶ Κράσσος καὶ Ἀτήϊος, καὶ ὅσοι τῆσδε τῆς γνώμης ὄντες ἕτεροι, στρατὸν εἶχον οὐκ εὐκαταφρόνητον, ἀλλ᾽ εἰς τρισκαίδεκα μέρη γεγυμνασμένα, καὶ ἱππέας ἑξακισχιλίους ἐπὶ πεντακοσίοις, νομίζοντες τὸ κεφάλαιον τοῦ πολέμου Λεύκιον γεγενῆσθαι, ἐπὶ θάλασσαν ἤεσαν ἕτερος ἑτέρας ὁδοὺς, οἱ μὲν ἐς Βρεντέσιον, οἱ δ᾽ ἐπὶ Ῥαβέννης, οἱ δ᾽ ἐς Τάραντα, καὶ οἱ μὲν ἐς Μοῦρκον ἢ Αἰνόβαρβον, οἱ δὲ ἐς Ἀντώνιον, διωκόντων αὐτοὺς τῶν Καίσαρος φίλων, καὶ σπονδὰς προτεινόντων, καὶ οὐκ ἐθέλουσιν, ἐνοχλούν-

dit ædes proprias, & ſe in ignem injecit, tum ventis flammam difflantibus per totam Peruſiam, cremata ſunt omnia, fano Vulcani tantùm excepto. Hic finis fuit Peruſiæ, urbis antiquitate inclytæ. Ajunt enim unam è duodecim priſcis Etruſcorum urbibus fuiſſe, poſt recentem eorum adventum in Italiam conditis, quamobrem Etruſco more Junonem colebant: tunc autem quotquot diviſerunt inter ſe urbis reliquias, Vulcanum vice Junonis tutelare numen ſibi optaverunt. Sequenti die Cæſar fœdus iniit cum omnibus exerciti-
bus; tamen tumultuari contra 700
quoſdam non deſiit, donec interfecti ſunt qui erant inimiciſſimi Cæſaris, Canutius, C. Flavius, Clodius Bithynicus, & ceteri. Hunc exitum habuit Peruſina obſidio, bellúmque geſtum contra Lucium, difficillimum ſanè, & quod videbatur diu vexaturum Italiam.

Peruſia incendio abſumpta.

Cæſaris inimiciſſimi interfecti.

Nam Aſinius, Plancus, Ventidius, Craſſus, Ateius, & quotquot alii hujus partis habebant copias, in tredecim diviſas exercitus, & equitum ſex millia quingentóſque inſuper, rati caput belli fuiſſe Lucium, ad mare ſe contulerunt alius alia via, pars Brundiſium, pars Ravennam, pars Tarentum: quorum alii Murcum aut Ænobarbum, alii petierunt Antonium, perſequentibus Cæſarianis & pacem offerentibus, recuſantéſque infeſtantibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

tibus terreſtri maximè itinere: è quibus Agrippa duas legiones Planci ad ſe pellexit relictas Cameriæ. Fulvia quoque cum ſuis liberis fugit Puteolos, & inde porro Brundiſium, deducentibus tribus millibus equitum, quos in hoc à ducibus acceperat. Brundiſii quinque naves longas accitas è Macedonia conſcendit, ſolvítque unà cum Planco futuro navigationis ejus comite, qui præ ignavia reliquum etiam exercitus deſeruerat. Sed hi mox auſpicia Ventidii ſecuti ſunt.

Ænobarbus ad amicitiam Antonii pertractus.

Aſinius Ænobarbum pertraxit ad amicitiam Antonii, qua de re ambo certiorem illum fecerunt per literas: ac mox ut venturo in Italiam, loca opportuna quò exſcenderet parabant, & commeatus expediebant. Erant & aliæ ſub Alpibus Antonianorum copiæ, quibus Calenus præerat: has Cæſar aliquo modo cogitabat in partes ſuas pertrahere, ſuſpecto jam Antonio: ut aut amico ſervaret eas, aut contra hoſtem multum virium aſſumeret. Sed dum cunctatur & honeſtam occaſionem quærit, Calenus fato functus eſt.

Calenus.

Ejus interitus.

Cæſar occaſione arrepta profectus eò tum exercitum occupavit, tum Galliam Hiſpaniámque Antonii provincias, Fufio, Caleni filio, per metum omnia dedente ſine certamine.

701

Sic Cæſar eadem opera undecim legionibus & provinciis ampliſſimis potitus, amotis præfectis & ex ſua factione ſubſtitutis in eorum locum aliis, Romam reverſus eſt.

των τὰ πεζὰ μάλιστα, ὧν δὴ μόνον Ἀγρίππας ἔπεισε μεταθέσθαι δύο τέλη Πλάγκου ἀπολειφθέντα ἐν Καμερίᾳ. ἔφυγε δὲ καὶ Φουλβία μετὰ τῶν τέκνων ἐς Δικαιάρχειαν, καὶ ἀπὸ Δικαιαρχείας ἐς τὸ Βρεντέσιον μετὰ τρισχιλίων ἱππέων, οἳ αὐτῇ παρὰ τῶν στρατηγῶν πομποὶ ἀπεστάλησαν· ἐν δὲ τῷ Βρεντεσίῳ νεῶν πέντε μακρῶν ἐκ Μακεδονίας μεταπεμπτῶν γενομένων, ἐπὶ τῶνδε ἀνήγετο, καὶ αὐτῇ Πλάγκος συνέπλει, τὸν ἔτι λοιπὸν αὐτοῦ στρατὸν ἐκλιπὼν ὑπὸ δειλίας· οἱ δὲ Οὐεντιδίου σφῶν εἵλοντο ἄρχειν. Ἀσίνιος δὲ Ἀηνοβάρβῳ συνετίθετο φιλίαν πρὸς Ἀντώνιον, καὶ ἐπέστελλον ἄμφω τάδε τῷ Ἀντωνίῳ, καὶ ἀποβάσεις αὐτῷ καὶ ἀγορὰν ὡς αὐτίκα ἥξοντι ηὐτρέπιζον ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν. ἄλλου δ' Ἀντωνίου στρατοῦ πολλοῦ περὶ Ἄλπεις, οὗ φίλος Καληνὸς ἡγεῖτο, ὁ Καῖσαρ ἐπεβούλευεν, ἤδη μὲν τὸν Ἀντώνιον ὑπονοῶν, ἐλπίζων δὲ ἢ φίλῳ ἔτι φυλάξειν, ἢ πολεμοῦντος, μεγάλην ἰσχὺν προσλήψεσθαι. διαμέλλοντος δὲ ὅμως ἔτι αὐτοῦ, καὶ τὸ εὐπρεπὲς περιορωμένου ὁ Καληνὸς ἐτελεύτησε, καὶ ὁ Καῖσαρ ἐς ἀμφότερα πρόφασιν εὑρών, ἧξε, καὶ παρελάμβανε τόν τε στρατόν, καὶ τὴν Κελτικὴν ἐπ' αὐτῷ, καὶ Ἰβηρίαν, καὶ τάσδε οὔσας ὑπὸ Ἀντωνίῳ, Φουλβίου τοῦ παιδὸς Καληνοῦ καταπλαγέντος τε αὐτόν, καὶ παραδόντος ἅπαντα ἀμαχεί. ὁ μὲν δὴ Καῖσαρ ἐνὶ τῷδε ἔργῳ ἕνδεκα τέλη στρατοῦ καὶ χώρας τοσάσδε λαβών, τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν παρέλυε τῆς ἀρχῆς, καὶ ἰδίους ἐπιστήσας, ἐς Ῥώμην ἀνέστρεφεν.

Ὁ δὲ Ἀντώνιος χειμῶνος μὲν ἔτι
ῖς πρέσβεις κατεῖχε ἀπὸ τῶν κλη-
ρχων πρὸς αὐτὸν ἐλθόντας, εἴτε
ακρύπτων ἃ ἐφρόνει· ἦρι δ' ἐκ
Ἀλεξανδρείας ἐς Τύρον ὥδευεν,
δὲ Τύρου διαπλέων ἐπὶ Κύ-
ου καὶ Ῥόδου καὶ Ἀσίας, ᾔσθετο τῶν
Περυσίᾳ γεγονότων, καὶ τὸν ἀ-
λφὸν ἐμέμφετο, καὶ Φουλβίαν,
μάλιστα πάντων Μάνιον. Φουλ-
αν μὲν οὖν εὗρεν ἐν Ἀθήναις ἐκ
εντεσίου φυγοῦσαν· Ἰουλίαν δὲ
ντοῦ τὴν μητέρα Πομπήϊος ἐς
υτὸν διαφυγοῦσαν ἔπεμψεν ἐκ
ικελίας ἐπὶ νεῶν μακρῶν, καὶ παρ-
πεμπον αὐτὴν οἱ τῶν ἀμφὶ τὸν
ομπήϊον ἄριστοι, Λεύκιός τε Λί-
ων ὁ κηδεστὴς τοῦ Πομπηΐου, καὶ
αρτουρνῖνος, καὶ ἕτεροι ὅσοι χρή-
οντες τῆς Ἀντωνίου μεγαλοπραγίας,
ξίουν αὐτὸν συναλλαγέντα Πομ-
πηΐῳ, σύμμαχον ἐπὶ Καίσαρα λα-
βεῖν Πομπήϊον· ὁ δὲ αὐτοῖς ἀπεκρί-
νατο, χάριν μὲν ἐπὶ τῇ μητρὶ γινώ-
σκειν Πομπηΐῳ, καὶ ἀποτίσειν ἐν χρό-
νῳ· αὐτὸς δὲ εἰ μὲν πολεμοίη Καίσα-
ρι, χρήσασθαι Πομπηΐῳ συμμάχῳ,
εἰ δ' ἐμμένοι τοῖς πρὸς αὐτὸν ὡμο-
λογημένοις ὁ Καῖσαρ, πειράσασθαι καὶ
Πομπήϊον Καίσαρι συναλλάξαι· ὁ
μὲν ὧδε ἀπεκρίνατο.

Ὁ δὲ Καῖσαρ ἐς Ῥώμην ἀπὸ Κελτῶν ἐπανιών, ᾔσθετο μὲν τῶν ἐς Ἀθήνας διαπεπλευκότων, τὸ δὲ τῆς ἀποκρίσεως ἀκριβὲς ἄρα οὐκ εἰδώς, ἐξώτρυνε τοὺς κληρούχους ἐπὶ τὸν Ἀντώνιον, ὡς κατάγοντα μὲν τῶν γεωργῶν Πομπήϊον, ὧν αὐτοὶ τὰ χωρία ἔχουσιν· ἐς γὰρ δὴ Πομπήϊον οἱ πλέονες τῶν γεωργῶν ἐπεφεύγεσαν. καὶ πιθανοῦ τοῦ διερεθίσματος ὄντος, οὐδ' ὡς οἱ κληροῦχοι προθυ-

At Antonius legatos ex coloniis ad ſe miſſos detinuit, ſive propter hybernum tempus, ſive ut celaret ſua conſilia: ineunte autem vêre Alexandria profectus Tyrum pervenit, inde per Cyprium Rhodiúmque mare navigans in Aſiam, de Peruſinæ obſidionis eventu cognovit, incuſavitque fratrem & Fulviam, & magis etiam Manium. Uxorem Athenis invenit profugam è Brundiſio: Juliam verò matrem Pompeius è Sicilia quò confugerat, ad eum miſit longis navibus, deducentibus Pompeianis optimatibus L. Libone Pompeii ſocero, & Saturnino aliiſque, qui captantes magnificentiam Antonii, volebant eum cum Pompeio conſpirare contra Cæſarem. Is reſpondit, ſe quidem gratias Pompeio pro remiſſa matre habere, relaturum etiam ſuo tempore: &, ſi bellum gerendum ſit contra Cæſarem, uſurum illius ſocietate: quòd ſi fœdera ſemel icta manſerint, daturum operam ut Pompeius reconcilietur Cæſari.

Antonius fratrem & Fulviam & Manium incuſat.

Pompeius Antonio matrem remittit.

L. Libo. Saturninus.

Eorum conſilia.

Gratiæ ab Antonio redditæ, matre recepta.

Sic tum reſpondit Antonius, quum Cæſar in urbem reverſus è Gallia, cognovit quidem navigaſſe quoſdam Athenas, ſed quid reſponſi tulerint neſcius, invidiam apud novos colonos faciebat Antonio, quaſi Pompeium cum veteribus colonis in poſſeſſiones eorum reduceret: nam eorum plerique ad Pompeium confugerant. Id facilè creditum, ne ſic quidem veteranos ſegnio-

res

Animus veteranorum erga Antonium.

res ad Antonii militiam reddidit: tantum favoris pugna Philippenſis ei paraverat. Cæſar autem putabat ſe Antonium & Pompeium Ænobarbúmque ſuperaturum legionum numero: habebat enim jam ſupra quadraginta: ſed quum nullam navem haberet, nec tempus ad ædificandas ſuppeteret, timebat ne

702 illi quingentis inſtructi navibus oras Italiæ circumerrando, famem inferrent. Id cogitans, quamvis aliquot virginum offerretur ei conditio, Mæcenati ſcri-

Scribonia, ſoror Libonis, ſoceri Pompeii.

pſit ut cum Scribonia ſorore Libonis ſoceri Pompeii tranſigeret, ut per hanc occaſionem poſſet pacem cum Pompeio, ſi opus eſſet, facere: his cognitis Libo ſuis mandavit per literas, ut eam incunctanter collocarent Cæſari. Tum Cæſar quotquot Antonianos amicos aut exercitus ſuſpectos habebat, alios alia occaſione ablegabat, & Lepidum in deſignatam ei Africam, cum ſex Antonianis ſuſpectis legionibus. Lucium autem accitum laudavit quidem ut erga fratrem pium, ſi, ejus voluntati obſecutus, culpam in ſeipſum tranſtulerat: exprobrabat autem ingratitudinem, ſi, ne poſt tantum quidem acceptum beneficium, fateretur de Antonio, qui jam manifeſtè diceretur conſpiraſſe cum Pompeio. Equidem tibi credens, in-

Cæſaris verba ad Lucium.

quit, poſt Caleni mortem, provincias & exercitum, ne ſine imperatore eſſent, per meos amicos ſervabam Antonio: nunc verò deprehenſis inſidiis, & illa omnia mea facio, & tibi ſi velis ad

μως ἐπὶ τὸν Ἀντώνιον ἐστράτευον·
τως ἡ δόξα τῶν ἐν Φιλίπποις γε-
νομένων ἐδημαγώγει τὸν Ἀντώνιον. ὁ
Καῖσαρ Ἀντωνίου μὲν καὶ Πομπηΐ-
καὶ Ἀηνοβάρβου κατὰ πλῆθος ὁπλ-
τῶν ὑπερέξειν ἐνόμιζεν (ἦρχε γὰ-
τελῶν ἐς τότε τεσσαράκοντα πλε-
νων) ναῦν δὲ οὐδεμίαν ἔχων, οὐδ-
καιρὸν ἐς ναυπηγίαν, ὠρρώδει, να-
ἐκείνων ἐχόντων πεντακοσίας, μ-
τὴν Ἰταλίαν περιπλέοντες ἐς λι-
μὸν περιενέγκωσιν· ὧν ἐνθυμούμε-
νος (ἐλέλεκτο δὲ αὐτῷ περὶ πολ-
λῶν παρθένων ἐς γάμον) ἐπέστελ-
Μαικήνᾳ συνθέσθαι Σκριβωνίᾳ τ-
Λίβωνος ἀδελφῇ τοῦ κηδεύοντος Πομ-
πηΐῳ, ἵν' ἔχοι καὶ τήνδε ἀφορμὴν
εἰς διαλύσεις εἰ δεήσειε· καὶ πυθόμε-
νος ὁ Λίβων, ἐπέστελλε τοῖς οἰκείοι-
ἐγγυᾶν αὐτὴν τῷ Καίσαρι προθύ-
μως. ὁ δὲ Καῖσαρ τῶν Ἀντωνίου φί-
λων καὶ στρατῶν ὅσους ὑπώπτευε,
διέπεμπεν ἐπὶ προφάσεων ἄλλου-
ἀλλαχοῦ, καὶ Λέπιδον ἐς τὴν ἐψη-
φισμένην αὐτῷ Λιβύην, ἄγοντα τῶν
Ἀντωνίου τελῶν τὰ ὕποπτα ἕξ. Λεύ-
κιον δὲ καλέσας, ἐπῄνει μὲν ἐς φι-
λαδελφίαν, εἰ τῇ Ἀντωνίου γνώμῃ
ὑπομεμενηκὼς, ἴδιον τὸ ἁμάρτημα
ἐποιεῖτο, ὠνείδιζε δὲ ἐς ἀχαριστίαν,
εἰ τοιούτου τυχὼν αὐτοῦ, μηδὲ νῦν
ὁμολογοίη περὶ Ἀντωνίου, σαφῶς ἤδη
καὶ Πομπηΐῳ συνθέσθαι λεγομένου, Ἐ-
,, γὼ δέ σοι πιστεύων, ἔφη, Καλήνου
,, τελευτήσαντος, τά τε ἔθνη τὰ
,, ὑπ' αὐτῷ καὶ τὸν στρατὸν, ἵνα μὴ
,, ἄναρχος εἴη, διὰ τῶν ἐμαυτοῦ φί-
,, λων διῴκουν Ἀντωνίῳ, ἀλλὰ νῦν
,, ἐκφανείσης τῆς ἐνέδρας, ἐκεῖνά
,, τε ἐμαυτοῦ πάντα ποιοῦμαι, καὶ

,, σοὶ

σοὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀπιέναι θέλοντι συγχωρῶ μετ' ἀδείας. ὁ μὲν ... ίως εἶπεν, εἴτε πειρώμενος τοῦ Λευκίου, εἴτε τὸ λεχθὲν ἐκπεσεῖν ἐθέλων ἐς τὸν Ἀντώνιον· ὁ δ' οἷα καὶ πρότερον εἶπε, Φουλβίας μὲν ἠσθόμην οὔσης μοναρχικῆς, ἐγὼ δὲ συνεχρώμην τοῖς τοῦ ἀδελφοῦ στρατοῖς ἐς τὴν ἁπάντων ὑμῶν καθαίρεσιν. καὶ νῦν εἰ μὲν ἐπὶ καταλύσει τῆς μοναρχίας ἔρχοιτο ὁ ἀδελφός, καὶ φανερῶς καὶ λαθὼν οἰχήσομαι πρὸς αὐτόν, ἀγωνιούμενος αὖθις ὑπὲρ τῆς πατρίδος πρὸς σέ, καίπερ ἤδη μοι γενόμενον εὐεργέτην· εἰ δ' ἐπιλέγοιτο κἀκεῖνος, καὶ διακρίνοι τοὺς συμμοναρχήσοντας αὐτῷ, πολεμήσω σὺν σοὶ πρὸς αὐτόν, ἕως ἂν ἐγνῶμαι μηδὲ σὲ μοναρχίαν καθίστασθαι· τὸ γὰρ τῆς πατρίδος αἰεὶ προθήσω καὶ χάριτος καὶ γένους. Ὧδε μὲν ὁ Λεύκιος εἶπεν· ὁ δὲ Καῖσαρ αὐτὸν καὶ τέως ἐν θαύματι ἄγων, οὐκ ἔφη μὲν οὐδὲ βουλόμενον ἐπάξεσθαι κατὰ ἀδελφοῦ, πιστεύσειν δὲ ὡς τοιῷδε ἀνδρὶ πᾶσαν Ἰβηρίαν καὶ τὸν ἐν αὐτῇ στρατόν, ὑποστρατηγούντων αὐτῷ τῶν νῦν ἡγουμένων αὐτῇ Πεδουκαίου τε καὶ Λουκίου. οὕτω μὲν δὴ καὶ Λεύκιον ὁ Καῖσαρ ἀπέπεμπε σὺν τιμῇ, καὶ διὰ τῶν ὑποστρατήγων ἐφύλασσεν ἀφανῶς.

Ἀντώνιος δὲ Φουλβίαν μὲν ἐν Σικυῶνι νοσηλευομένην ἀπέλιπεν, ἀπὸ δὲ Κορκύρας ἐς τὸν Ἰόνιον ἔπλει, στρατῷ μὲν οὐ πολλῷ, ναυσὶ δὲ διακοσίαις ἃς ἐν Ἀσίᾳ πεποίητο· πυθόμενος δὲ Ἀηνόβαρβον ἀπαντᾶν αὐτῷ ναυσὶ καὶ στρατῷ πολλῷ, οὐ δοκοῦντά τισιν οὐδ' ἐπὶ τοῖς διαπεπρα-

fratrem abire ſecurè permitto. Hæc Cæſar ſive ut tentaret Lucium, ſive ut ad Antonium permanarent quæ dicebat. Ille quæ priùs retulit: Fulviæ quidem ingenium noram, dominationis cupidum, ſed ego fraternis copiis utendum putavi ad tollendum dominatum veſtrûm omnium. Et nunc quoque ſi venturus eſt frater ut ſubvertat monarchiam, clámve palámve proficiſcar ad eum, certaturus iterum contra te pro patria, quamvis affectus à te maximo beneficio: quòd ſi & ille quæret ſocios ſuæ tyrannidis, pro te ſtabo contra eum, quandiu putabo neque te affectare monarchiam: ſemper enim apud me plus valebit affectus erga patriam, quam vel gratia vel cognatio. Cæſar tunc quoque miratus ſermonem Lucii, negavit ſe uſurum ejus opera contra fratrem, ne ſi vellet quidem ſequi, crediturum tamen ut tali viro univerſam Hiſpaniam cum exercitu, & legatos 703
additurum ei proprætores Peduceium & Luceium. Ita & Lucium Cæſar ablegavit honoris ſpecie, legatis juſſis eum clàm cuſtodire.

Lucii reſponſum.

Generoſus Lucii animus & fides in remp.

Ceterùm Antonius Fulviam Sycione reliquit languidam, & ſolvens Corcyra navigavit per Ionium mare cum non magnis copiis, claſſe verò ducentarum navium quas in Aſia confecerat. Audito autem quòd Ænobarbus cum claſſe ac magno exercitu iret ſibi obviam, qui credebatur à non-

à nonnullis non fore conſtans in inchoato fœdere, damnatus enim fuerat ut conſpirationis in Cæſarem conſcius, ideóque relatus in proſcriptorum numerum, & Philippenſi prælio contra Cæſarem Antoniúmque ſteterat: nihilominus pergebat navigare cum quinque optimis navibus, ne videretur diffidere, juſſis reliquis ex intervallo ſubſequi. Quúmque jam in conſpectu eſſet Ænobarbus, cum omnibus copiis univerſáque claſſe propinquans concito remigio, extimuit Plancus, aſtans Antonio: cenſúitque ſiſtendum curſum, & præmittendos qui explorarent fidem viri dubiam: ille reſpondit, ſe malle mori deceptum fœdere, quàm evadere ſpecimine pavoris edito. Jamque è propinquo agnoſcebant ſe invicem & petebant naves prætoriæ conſpectis inſigniis, quum primarius lictor Antonii ſtans in prora, ut mos eſt, ſive oblitus quòd vir dubiæ fidei, habens ipſe quoque proprium exercitum, adventaret, ſive generoſa quadam uſus ſuperbia, ut ſubditis aut inferioribus occurrentibus, imperavit detraherent inſignia: fecerunt illi, & navem appulerunt ad latus navis Antonii. Secuta deinde ſalutatione inter ductores, milites Ænobarbi Antonium appellarunt imperatorem, & Plancus vix recepit animum. Antonius recepto in ſuam navem Ænobarbo, ad Poloenta appulit, ubi erant Ænobarbi terreſtres copiæ: ibi Ænobarbus imperato

Plancus ab Ænobarbo, Antonio timet.

Antonii dictum.

φθείσαις σπονδαῖς εἶναι βέβαιον (
γὰρ Ἀηνόβαρβος τῶν κατεγνωσμέν
τε ἐκ δίκης ἐπὶ Γαΐῳ Καίσαρι φ
νου, καὶ προγεγραμμένων ἐπὶ τῇ κ
ταδίκῃ, καὶ ἐν Φιλίπποις Ἀντω
καὶ Καίσαρι πεπολεμηκότων) ὅμ
ἔπλει, πέντε ναυσὶν ἐπιβὰς τ
ἀρίσταις, ἵνα φαίνοιτο πιστεύων,
τὰς λοιπὰς ἐκ διαστήματος ἕπ
σθαι κελεύσας· κατοφθέντος δὲ κ
τοῦ Ἀηνοβάρβου παντί τε τῷ στρα
καὶ παντὶ τῷ στόλῳ μετ' ὀξείας
ρεσίας προσπλέοντος, ἔδεισεν
Πλάγκος Ἀντωνίῳ παρεστὼς,
ἐπισχεῖν αὐτὸν ἠξίου τὸν πλοῦν,
προπέμψαι τινὰς ἐς πεῖραν,
πρὸς ἀμφίβολον ἄνδρα· ὁ δὲ εἶπ
αἱρεῖσθαι παρασπονδούμενος ἀποθ
νεῖν μᾶλλον, ἢ σώζεσθαι δειλὸς ὀφθε
ἔπλει· πλησίον τε ἦσαν ἀλλήλων
δη, καὶ αἱ ναυαρχίδες ἐκ τῶν σ
μείων ἐφαίνοντο, καὶ ἀλλήλαις πρ
έπλεον, καὶ τῶν ῥαβδούχων ὁ ἡγούμ
νος Ἀντωνίῳ κατὰ τὴν πρῷραν ὥ
περ ἔθος ἐστὶν ἑστὼς, εἴτε ἐκλαθ
μενος ὅτι ἀμφίβολος ἀνὴρ, καὶ στ
τοῦ κἀκεῖνος ἡγούμενος ἰδίου, προ
πλέοι, εἴτε ἀπὸ εὐγενεστέρου φρον
ματος, ὡς ὑπηκόοις ἢ ἐλάσσοσι
ἀνδράσιν ὑπαντῶσι προσέταξε καθ
ελεῖν τὸ σημεῖον, οἱ δὲ καθῄρο
τε, καὶ τὴν ναῦν ἐς τὰ πλάγια τ
Ἀντωνίου νεὼς περιέστρεφον· ὡς δ
καὶ συνιδόντες ἀλλήλους ἠσπάσαντο
καὶ ὁ στρατὸς ὁ τοῦ Ἀηνοβάρβου τ
Ἀντώνιον ἡγεμόνα προσεῖπεν, ὁ
Πλάγκος ἀνεθάρρει μόλις, ὁ δὲ Ἀ
τώνιος ἐς τὴν ἑαυτοῦ ναῦν τὸν Ἀην
βαρβον ἀναδεξάμενος, ἐς Παλόεντ
κατέπλευσεν, ἔνθα ἦν Ἀηνοβάρβου
καὶ τὸ πεζὸν, καὶ ὁ Ἀηνόβαρβος

σκην

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ώνης ἐξίστατο Ἀντωνίῳ· ἐντεῦθεν
ἐς Βρεντέσιον διέπλεον, φυλασσο-
μου ὑπὸ πέντε Καίσαρος τάξεων·
οἱ Βρεντέσιοι τὰς πύλας ἀπέ-
κλειον Ἀηνοβάρβῳ μὲν, ὡς ἐκ πολ-
πολεμίῳ, Ἀντωνίῳ δὲ, ὡς πο-
λέμιον ἐπάγοντι· ὁ δὲ ἀγανακτῶν,
ἡγούμενος εἶναι τάδε καλλωπί-
σμα, τὸ δ' ἀληθὲς ἀποκλείεσθαι
ς τῇ Καίσαρος φρουρῶν γνώμῃ
Καίσαρος, διετάφρευε τῆς πόλεως
ισθμὸν καὶ ἀπετείχιζεν. ἔστι δ' ἡ
ις, χερρόνησος ἐν μηνοειδεῖ λι-
μένι, καὶ οὐκ ἦν ἔτι τοῖς ἐξ ἠπείρου
προσελθεῖν ἀνάντει λόφῳ διατετμη-
μένῳ τε καὶ διατετειχισμένῳ· ὁ δὲ
Ἀντώνιος καὶ τὸν λιμένα μέγαν ὄντα
φρουρίοις πυκνοῖς περιεφράξατο καὶ
νήσους τὰς ἐν αὐτῷ, ἔς τε τὰ
παράλια τῆς Ἰταλίας περιέπεμπεν,
είρητο τὰ εὔκαιρα καταλαμβά-
ν· ἐκέλευε δὲ καὶ Πομπήιον ἐπι-
θεῖν τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ δρᾶν ὅ, τι δύ-
ναιτο· ὁ δὲ ἄσμενος αὐτίκα Μηνό-
δωρον σὺν ναυσὶ πολλαῖς καὶ στρατοῦ
τέσσαρσι τέλεσιν ἐκπέμψας, Σαρ-
Καίσαρος οὖσαν, καὶ τὰ ἐν αὐ-
δύο τέλη περιέσπασε, τὴν συμ-
σιν τὴν Ἀντωνίου καταπλαγέν-
τῆς δὲ Ἰταλίας Σιγιοῦντα μὲν
Αὐσονίας οἱ Ἀντωνίου κατέλα-
Θουρίους δὲ καὶ Κωνσεντίαν Πομ-
ος ἐπολιόρκει, καὶ τὴν χώραν
νεμε τοῖς ἱππεῦσιν.

Ὁ δὲ Καῖσαρ ὀξείας καὶ πανταχο-
τῆς ἐπιχειρήσεως γινομένης, ἐς
τὴν Αὐσονίδα ἔπεμπεν Ἀγρίπ-
ν, ἐπικουρεῖν τοῖς πονουμένοις,
ὁ Ἀγρίππας τοὺς ἐν ὁδῷ κλη-
ρούχους ἦγεν ἐκ διαστήματος ἑπο-
μένους, ὡς ἐπὶ Πομπήιον ἰόντας·
θόντες δὲ Ἀντωνίου γνώμῃ τὰ γι-

ceſſit ſuo tentorio. Inde Brundi- 704
ſium navigatum eſt, ubi quinque Cæſarianæ cohortes erant in præſidio. Brundiſini portas clauſerunt Ænobarbo ut hoſti veteri, Antonio ut hoſtem adducenti. Ille indignatus & prætextum hunc exiſtimans, re autem vera ſe à Cæſarianis excludi ex ſententia Cæſaris, cervicem qua urbs continenti jungitur, foſſa muróque interſepivit: eſt enim ſita in peninſula in ſinum portuoſum excurrente: nec poterat adiri à continente, clivo tranſverſim interciſo: ſinum quoque ipſum quàm magnus eſt, crebris caſtellis obſedit, & quas complectitur inſulas, miſitque circum oras Italiæ, qui loca opportuna occuparent, hortatus ſimul & Pompeium ut claſſe quantum poſſet invaderet Italiam. Ille perlibenter Menodorum cum valida claſſe & quatuor legionibus miſit in Sardiniam quæ tum erat Cæſaris: ubi duas legiones in ſuas partes pertraxit, attonitas metu conſpirationis ejus cum Antonio. In ora Italiæ Sigiuntum oppidum Auſoniæ ceperunt Antoniani: Thurios & Conſentiam Pompeius obſedit, in agris earum urbium equites collocavit.

Brunduſini portas claudunt Ænobarbo & Antonio.

Brundiſium ab Antonio obſeſſum.

Menodorus.

Sigiuntum oppidum.

Cæſar tot locis impugnatus eodem tempore, Agrippam miſit in Auſoniam, ut obſeſſis opem ferret: qui ex coloniis ejus viæ veteranos juſſit ſubſequi, quaſi ducturum contra Pompeium: ſed quia didicerunt hæc

Cæſar multis locis eodem tempore impugnatus.

geri ex Antonii ſententia, clàm domum reverſi ſunt. quod maximè Cæſarem terruit: nihilominus ipſe Brundiſium profectus eſt cum alio exercitu, & tempeſtivis alloquiis reducebat veteranos ad officium: à ſe verò deductos reverentia ſui permovit ut ſequerentur, agitantes clandeſtina conſilia Antonium conciliandi Cæſari: quòd ſi ille bellum inferret pertinaciter, tuendi dignitatem imperatoris ſui, qui tum Canuſii per aliquot dies corpore languens, de cetero copiis præſtabat Antonio: quúmque videret vallo intercluſum Brundiſium, tantùm admotis eò caſtris,
705 hoſtem obſervabat ex inſidiis. Antonius munitionibus ſuperior, à quibus majorem etiam tum arcere poterat, exercitum properè vocavit è Macedonia:

Antonii ſtratagema.

ſtratagemate uſus etiam, ut noctu paganis tum in longas tum in onerarias naves impoſitis, interdiu alii poſt alios armati appellerent, quaſi advecti è Macedonia inſpectante adventum eorum Cæſare. Jámque etiam machinis inſtructus oppugnare parabat Brundiſium magno dolore Cæſaris, qui opem obſeſſis ferre non poterat, quum ſub veſperam utriſque nuntiatum eſt Sigiuntum ab Agrippa receptum;

Sigiuntum ab Agrippa receptum.

Pompeium verò à Thuriis repulſum, adhuc obſidere Conſentiam: quod Antonius permoleſtè tulit.

Pompeius à Thuriis repulſus.

Ut verò etiam Servilium cum mille ducentis equitibus ire ad Cæſarem auditum eſt, non potuit ſe continere, quin ſtat

γνώμην εἶναι, ἀνέστρεφον αὐτ
διαλανθάνοντες, καὶ τοῦτο μάλι
κατέπληξε τὸν Καίσαρα· ὁ δ᾽ ᾔει
ὅμως ἐς τὸν Βρεντέσιον αὐτὸς μεθ᾽ ἑ-
τέρου στρατοῦ, τοῖς κληρούχοις αὖ-
θις ἐνετύγχανε, καὶ μετεδίδασκε,
καὶ τοὺς ὑφ᾽ ἑαυτοῦ συνῳκισμένους
ρεν αἰδουμένους, καὶ γνώμην ἐν
ἀπορρήτῳ ποιουμένους Ἀντώνιον ἀ
Καίσαρα συναλλάσσειν· εἰ δ᾽ ὁ Ἀν-
τώνιος ἀπειθῶν πολεμοίη, Κ
σαρι ἀμύνειν. ὁ δὲ Καῖσαρ ἐν
Κανυσίῳ τινὰς ἡμέρας ἐνοσηλεύ
πάντη δὲ ὢν ἔτι κρείσσων Ἀντω
κατὰ τὸ πλῆθος, εὗρε τὸ Βρεντέσ
ἀποτετειχισμένον, καὶ οὐδὲν ἀλλ
παρεστρατοπέδευε, καὶ τοῖς γιγνο-
μένοις ἐφήδρευεν. ὁ δ᾽ Ἀντώνιος
κρατῶν μὲν τοῖς ὀχυρώμασιν, ὡς
λὺ πλέονας ἔχων ἀσφαλῶς δι
μάχεσθαι· ἐκάλει δὲ τὸν στρατὸν
Μακεδονίας κατὰ σπουδήν, καὶ ἐτεχ-
ζεν ἑσπέρας ἀφανῶς ἀνάγεσθαι ν
μακράς τε καὶ στρογγύλας ἰδιωτι
πλήθους, οἳ μεθ᾽ ἡμέραν ἄλλοι
ἄλλους κατέπλεον ὡπλισμένοι,
ὥσπερ ἐκ Μακεδονίας ἐπιόντες,
ὁρῶντες αὐτῶν τὸν ἐπίπλουν τοῦ Κ-
σαρος. ἤδη δ᾽ αὐτῷ καὶ τὰ μηχ-
νήματα ἐγίγνοντο, καὶ ἐπιχειρήσει
ἔμελλε τοῖς Βρεντεσίοις, ἀχθομ
τοῦ Καίσαρος, ὅτι μὴ εἶχεν ἐπ
μύνειν· περὶ δὲ ἑσπέραν ἑκατέ
ἀγγέλλεται, Σιγιοῦντα μὲν Ἀγρ
πας ἀναλαβών, Πομπήιος δὲ Θ
ρίων μὲν ἀπεωσμένος, Κωνσεντ
δ᾽ ἔτι περικαθήμενος, ἐφ᾽ οἷ
Ἀντώνιος ἐδυσχέραινεν. ὡς δὲ
Σερουίλιος ἀπηγγέλθη προσιὼν
Καίσαρι μετὰ χιλίων καὶ διακοσ
ἱππέων, οὐ κατέσχε τῆς ὁρμῆς ὁ

τῶν

ώνιος, εὐθὺς ἀπὸ τοῦ δείπνου μεθ'
εὗρεν ἑτοίμων φίλων, καὶ ἱππέων
τρακοσίων, μάλα θρασέως ἐπε-
θεὶς, ἐπέπεσε τοῖς χιλίοις καὶ πεν-
κοσίοις εὐναζομένοις ἔτι περὶ πό-
Ὑρίαν, καὶ ἐκπλήξας, ἀμαχ-
περιέλαβέ τε, καὶ αὐτῆς ἡμέρας
τὸ Βρεντέσιον ἐπανήγαγεν· οὕτω
ν Ἀντώνιον ὡς ἄμαχον ἐκ τῆς ἐν
λίπποις δόξης ἔτι κατεπεπλήγε-
ν, οἵ τε στρατηγίδες αὐτοῦ τά-
ς ὑπὸ τῆς δὲ τῆς δόξης ἐπαιρόμε-
ι, προσεπέλαζον τῷ χάρακι τῷ
ίσαρος κατὰ μέρη, καὶ τοὺς συνε-
ρατευμένους σφίσιν ὠνείδιζον, εἰ
λεμήσοντες ἥκοιεν Ἀντωνίῳ τῷ
ντας αὐτοὺς περισώσαντι ἐν Φι-
πποις· τῶν δὲ ἀντεπικαλούντων,
αὐτοὶ σφίσιν ἥκουσι πολεμήσον-
ς, λόγοι συνισταμένων ἐγίγνοντο,
τὰ ἐγκλήματα ἀλλήλοις προὔ-
ρον, οἱ μὲν τὴν ἀπόκλεισιν τοῦ
εντεσίου, καὶ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ
αλήνου στρατοῦ, οἱ δὲ τὴν ἀπό-
εισιν τοῦ Βρεντεσίου καὶ πολιορκίαν,
τὴν τῆς Αὐσονίδος καταδρο-
ὴν, καὶ τὸ συνθέσθαι μετὰ Ἀηνοβάρ-
σφαγεῖ Γαΐου Καίσαρος, συν-
θαι δὲ Πομπηΐῳ κοινῷ πολεμίῳ·
τέλος οἱ τοῦ Καίσαρος ἐς τὴν
ώμην σφῶν τοῖς ἑτέροις ἀνεκά-
πτον, ὅτι Καίσαρι συνέλθοιεν,
κ ἀμνημονοῦντες Ἀντωνίου τῆς ἀ-
τῆς, ἀλλὰ διαλλαγὰς ἐπινοοῦν-
ς ἀμφοτέροις, ἢ Ἀντώνιον ἀπει-
οῦντα καὶ πολεμοῦντα ἀμυνούμενοι·
τάδε καὶ αὐτοὶ προσπελάζοντες
ῖς Ἀντωνίου χαρακώμασι προὔ-
ρον. γιγνομένων δὲ τούτων, ἀγγελ-
Φουλβίας τεθνεώσης, λεγομένη μὲν
τοῖς Ἀντωνίου μέμψεσιν ἀθυ-
um nuntiatur mors Fulviæ :

à cœna cum amicis quotquot paratos nactus eſt, & quadringentis equitibus audacia magna irrueret in mille quingentos, quos adhuc cubantes oppreſſit circa Uriam, & terrore in deditionem acceptos eadem die reduxit Brundiſium : adeo Philippenſe prælium illi opinionem invicti paraverat. quamobrem prætoriani elatiores alii poſt alios accedebant ad caſtra Cæſaris, exprobrantes ſuis quondam contubernalibus, quòd arma ferrent adverſus Antonium, cujus opera ſervati ſint Philippenſi acie : quibus reſpondentibus, imò ſibi bellum inferri, ventum eſt ad colloquia, rurſúmque interceſſerunt criminationes mutuæ, alteris excluſos ſe Brundiſio, & Caleni exercitum alienatum querentibus : alteris è diverſo Brundiſii obſidionem & oppugnationem objicientibus : excurſionéſque factas in oram magnæ Græciæ, armáque ſociata cum Ænobarbo percuſſore C. Cæſaris, cumque communi hoſte Pompeio. Tandem Cæſariani mentem ſuam aperuerunt alteris, ſecutos ſe Cæſarem, non oblitos virtutis Antonii, ſed cupidos reducendorum imperatorum in mutuam gratiam : aut, ſi Antonius flecti ſe non patiatur, vim vi repulſuros : & hæc etiam Antoniana caſtra ſubeuntes profitebantur. Dùm ſic ſermones ultro citróque commeant, commoquæ dicebatur Antonii querelas

Servilii clades.

Exprobrationes mutuæ Cæſaris & Antonii militum.

ægrè ferens, ultro ſibi morbum acciviſſe, quòd iratum haberet Antonium: ægrotam enim deſeruerat, & ne diſcedens quidem inviſerat. Ea mors viſa eſt utrique parti utilis, ſublata fœmina inquieti ingenii, quæ ob Cleopatræ muliebrem æmulationem tam grave bellum exciverat: caſum tamen hunc parum fortiter tulit Antonius, quaſi ipſe in cauſa fuerit.

Fulviæ interitus Antonio & Cæſari commodus.

Erat L. Cocceius utrique imperatori amicus, qui à Cæſare in Phœnicem æſtate ſuperiore ad Antonium unà cum Cecinna miſſus fuerat, & reverſo Cecinna ipſe apud Antonium manſerat. Is Cocceius captata occaſione, finxit ſe revocatum à Cæſare, velle ei prius valedicere: & permittente ut abiret Antonio, pertentans amplius rogavit ecquid vellet reſcribere Cæſari, à quo per ipſum Cocceium literas acceperat. Tum Antonius, Quid nunc ſcribamus invicem quum ſimus inimici, niſi fortaſſe mutua convitia? & alioquin jam reſcripſi per Cecinnam: id exemplar ſi vis accipe. Cocceius cavillum hoc repercuſſit, contendens non eſſe inimicum appellandum Cæſarem, qui ſic Lucium & alios Antonii amicos tractaverit. Tum ille: Sed me, inquit, excluſit Brundiſio, meas provincias & Caleni exercitum occupavit: quòd verò in ſolos amicos benignus eſt, non tam amicos mihi ſervat, quàm inimicos reddit ſuis beneficiis. Cocceius, ubi quere-

L. Cocceius Antonium Cæſari reconciliare vult.

μῆσαι, καὶ ἐς τὴν νόσον ἐμπεσε,
νομιζομένη δὲ καὶ τὴν νόσον ἑκοῦσα
ἐπιτρέψαι διὰ τὴν ὀργὴν Ἀν-
τωνίου· νοσοῦσάν τε γὰρ αὐτὴν ἀπο-
λοίπει, καὶ οὐδὲ ἀπολείπων ἑωρα·
ἐδόκει δ' ἀμφοτέροις ἐς πολλὰ συ-
οίσειν ὁ θάνατος, γυναίου φι-
πράγμονος ἀπηλλαγμένοις, ἣ διὰ
τὸν Κλεοπάτρας ζῆλον ἐξερρίπισε
σόνδε πόλεμον· τότε μὴν πάθ-
ἀσθενῶς ἤνεγκεν ὁ Ἀντώνιος, ἡ-
μενός τι καὶ αἴτιος γεγονέναι.

Λούκιος δὲ ἦν Κοκκήϊος ἑκα-
τέρῳ φίλος, καὶ ὑπὸ Καίσαρος
Φοινίκην τοῦ προτέρου θέρους ἐς
τὸν Ἀντώνιον ἀπέσταλτο μετὰ Κεκί-
να, ἐπανιόντος δὲ τοῦ Κεκίννα, π-
ρὰ Ἀντωνίῳ κατέμενεν· οὗτος τ
ὁ Κοκκήϊος τὸν καιρὸν οὐ μεθι-
ὑπεκρίνατο μεταπεμφθῆναι ὡ
Καίσαρος ἀσπασόμενος αὐτὸν, συ-
χωροῦντος δ' ἀπιέναι τοῦ Ἀντωνί
,, πειρώμενος ἤρετο, Εἴ τι καὶ αὐ
,, ὁ Ἀντώνιος ἐπιστέλλοι τῷ Καίσα
,, κεκομισμένος δι' αὐτοῦ Κοκκ
,, γράμματα· καὶ ὁ Ἀντώνιος, Ν
,, νῦν, ἔφη, τί ἂν ἀλλήλοις γράφ
,, μεν ὄντες ἐχθροὶ, εἰ μὴ κακῶς
,, γορεύοιμεν ἀλλήλοις; ἀντέγραψ
,, δὲ τοῖς πάλαι διὰ Κεκίννα,
,, εἰ βούλει, λαβὲ τὰ ἀντίγραφα
μὲν οὕτως ἐπεχλεύασεν· ὁ δὲ Κο
κήϊος, οὐκ εἴα πω τὸν Καίσαρα καλ
ἐχθρὸν ἔς τε Λεύκιον καὶ τοὺς ἄλλ
Ἀντωνίου φίλους τοιόνδε γεγενημέ
,, Ὁ δὲ ἐκ Βρεντεσίου με, φησὶ
,, ἀποκλείων, καὶ τὰ ἐμὰ ἔθνη, καὶ
,, Καληνοῦ στρατὸν ἀφαιρούμενος,
,, τοῖς φίλοις ἐστὶν εὔνους μόνοις,
,, δὲ τοὺς φίλους ἐμοὶ περισώζ
,, ἔοικεν, ἀλλὰ ταῖς εὐεργεσίαις
,, χθροποιεῖν· καὶ ὁ Κοκκήϊος, ἀ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἐμέμφετο μαθών, οὐδὲν δὲ ἔτι υτέραν φύσιν ἐπερεθίσας, ᾤχετο ὸς τὸν Καίσαρα· ὁ δὲ αὐτὸν ἰδών, θαύματι ἐποιεῖτο ὅτι μὴ θᾶσσον ἔλθοι· Οὐ γὰρ, ἔφη, καὶ τὸν σὸν ἀδελφὸν, ἵν' ἐχθρὸς ἦς μοι, περιέσωσα· ὁ δὲ, πῶς ἔφη, τοὺς μὲν ἐχθροὺς φίλους ἀποκαλεῖς τε, καὶ τὸν στρατὸν ἀφαιρῇ καὶ τὰ ἔθνη; καὶ ὁ Καῖσαρ, ΟΥ' γὰρ, ἔφη, Καλήνου τελευτήσαντος ἐχρῆν ἐπὶ μειρακίῳ τῷ Καλήνου παιδὶ γενέσθαι τοσαύτας ἀφορμὰς ἀπόντος ἔτι Ἀντωνίου, αἷς καὶ Λεύκιος ἀνοηθεὶς ἐμάνη, καὶ Ἀσίνιος, καὶ Ἀηνόβαρβος γειτονεύοντες ἐχρῶντο καθ' ἡμῶν· ἐπεὶ καὶ τὰ Πλάγκου τέλη μετὰ σπουδῆς κατέλαβον, ἵνα μὴ οἴχοιτο πρὸς Πομπήιον· οἱ γοῦν ἱππεῖς αὐτῶν διέπλευσαν ἐς Σικελίαν· καὶ ὁ Κοκκήιος, Ἑτέρως, ἔφη, τάδε λογοποιούμεθα, οὐδὲ Ἀντώνιος ἐπίστευεν, ἕως ἀπεκλείσθη τοῦ Βρεντεσίου καθάπερ πολέμιος· καὶ ὁ Καῖσαρ, ΟΥ'δὲν μὲν αὐτοῖς ἔφη περὶ τοῦδε προστάξαι, οὐδὲ γὰρ προμαθεῖν προσπλέοντα, οὐδ' ἀφικέσθαι μετὰ πολεμίων προσδοκῆσαι, Βρεντεσίους δὲ αὐτοὺς καὶ τὸν ὑπολελειμμένον αὐτοῖς διὰ τὰς Ἀηνοβάρβου καταδρομὰς ταξίαρχον αὐτοκελεύστους ἀποκλεῖσαι τὸν Ἀντώνιον, συνθέμενον μὲν ἐχθρῷ κοινῷ Πομπηίῳ, ἐπαγαγόντα δὲ Ἀηνόβαρβον φονέα τοῦ ἐμοῦ πατρὸς, ψήφῳ καὶ κρίσει καὶ προγραφῇ κατεγνωσμένον, καὶ πολιορκήσαντα μὲν τὸ Βρεντέσιον μετὰ Φιλίππους, πολιορκοῦντα δὲ ἔτι τὸν Ἰόνιον ἐν κύκλῳ, ἐμπρήσαντα δὲ τὰς ἐμὰς ναῦς, καὶ τὴν Ἰταλίαν λεηλατήσαντα. ὁ δὲ, σπένδεσθαι

las audivit, nolens hominem iracundum irritare amplius, profectus eſt ad Cæſarem. Ille viſo homine, miratus eum non rediiſſe citius, Num, inquit, ideo fratrem tuum ſervavi, ut ipſe inimicus mihi fieres? Tum alter: Itáne amicos inimicos vocas, & exercitus eis aufers ac provincias? Ad hæc Cæſar: Non enim poſt obitum Caleni adoleſcentulo debuit relinqui tam opportunus exercitus abſente Antonio, furente Lucio, Aſinio, Ænobarbóque vicinis, libenter uſuris eo contra nos. nam & Planci legiones occupavi properè, ne Pompeio ſe adjungeret. certè equites earum trajecerunt in Siciliam. Tum Cocceius, Aliter hæc ad Antonium delata ſunt: non credidit tamen, priuſquam pro hoſte excluſus eſt Brundiſio. Nihil, inquit Cæſar, de hac re mandavi: nec enim illum appulſurum præſcire poteram, aut expectare venturum cum hoſtibus. Brundiſini ipſi & relictum ibi propter Ænobarbi populationes præſidium centurionéſque injuſſu ſuo excluſerunt Antonium fœderatum communi hoſti Pompeio, & adducentem Ænobarbum parricidam, publico judicio damnatum proſcriptúmque, qui poſt Philippenſem pugnam oppugnavit Brundiſium, & adhuc circumquaque populatur Ionii maris littora: qui naves meas cremavit, & Italiam prædatus eſt. Tum alter, Permiſiſtis invicem cum

Coccei & Cæſaris colloquium.

707

Cæſaris excuſationes & expoſtulationes.

quibus libet fœdera facere, nec Antonius cum quoquam homicida pacem fecit magis quam tu ipſe, rationem tui patris habens: Ænobarbus non eſt è parricidis, damnatus ab inſenſis judicibus, ne conſcius quidem illius conſilii: quòd ſi ut Bruti amicum indignum venia ducimus, videndum eſt ne fermè omnibus infenſi ſimus. Cum Pompeio fœdus ictum eſt, non ad te oppugnandum, ſed ut ſi à te infeſtetur Antonius, belli ſocium habeat: ſin minus, ut eum tibi conciliet, ipſum quoque alienum ab omni ſcelere. Tu verò etiam hîc in culpa es: niſi enim bellum motum eſſet in Italia, iſti nunquam auſi fuiſſent legationes ad Antonium mittere. Cæſar criminari pergens, ait Italiæ ſibíque Manium & Fulviam Luciúmque bellum intuliſſe: Pompeium verò nunquam antea, ſed
708 tum primùm Antonii fiducia maritimas ejus rigiones auſum aggredi. Tum Cocceius, imò juſſu, non ſolùm fiducia: nec enim diſſimulabo, invaſurum claſſibus etiam reliquam Italiam, nudatam navali præſidio, niſi vos pacem feceritis. Cæſar, qui non otioſè huic commento aures præbuerat: Attamen, inquit, non impunè feret Pompeius, repulſus à Thuriis ut commeruit. Tum Cocceius perſpecta controverſia, mentionem injecit mortis Fulviæ: utque non ferens iratum ſibi Antonium, in mor-

,, μὲν ἔφη συνεχωρήσατε ἀλλήλ
,, πρὸς οὓς ἂν ἐθέλητε, καὶ οὐ
,, τῶν ἀνδροφόνων Ἀντώνιος ἑα-
,, τοῦ, οὐδὲν ἔλασσον ἢ αὐτὸς
,, τὸν σὸν πατέρα τιμῶν. Ἀηνό-
,, βος δὲ οὐκ ἔστι τῶν ἀνδροφό
,, οὐδὲ ψῆφος αὐτοῦ κατ' ὀρ
,, ἐπῆκται, οὐδὲ γὰρ τῆς βουλῆς
,, τότε μετεῖχεν· εἰ δ' ὡς φίλον Β-
,, του μὴ συγγνῶναι νομίζοιμεν, κ
,, ἂν φθάνοιμεν ὀλίγου δεῖν ἅπα
,, χαλεπαίνοντες· Πομπηΐῳ δὲ
,, συνέθετο μὲν συμμαχήσειν ὁ Ἀν-
,, τώνιος, πολεμούμενος δ' ὑ
,, σοῦ, προσλήψεσθαι σύμμαχο
,, καὶ σοὶ συναλλάξειν οὐδὲν ἀνη-
,, στον οὐδ' ἐκεῖνον εἰργασμένον· σ
,, καὶ τῶνδε τὴν αἰτίαν ἔχεις· εἰ
,, οὐκ ἐπολεμήθη κατὰ τὴν Ἰ-
,, λίαν, οὐδ' ἂν οὗτοι πρεσβ
,, ταῦτα πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἔθ-
,, ρουν· καὶ ὁ Καῖσαρ ἔτι ἐπικαλ
,, Τὴν μὲν Ἰταλίαν, ἔφη, κα
,, σὺν αὐτῇ Μάνιος καὶ Φουλ
,, καὶ Λεύκιος ἐπολέμουν· ὁ
,, Πομπήϊος οὐ πρότερον, ἀ
,, νῦν Ἀντωνίῳ θαῤῥῶν ἐπιβεβ
,, τῆς παραλίου· καὶ ὁ Κοκκήϊ
,, ΟΥ'κ Ἀντωνίῳ θαῤῥῶν, εἶπ
,, ἀλλὰ ὑπ' Ἀντωνίου πεμφθ
,, οὐ γὰρ ἐπικρύψω σε, ὅτι καὶ τ
,, ἄλλην Ἰταλίαν ἐπιδραμεῖται ν
,, τικῷ πολλῷ, ναυτικὸν οὐκ ἐ-
,, σαν, εἰ μὴ διαλύσεσθε ὑμεῖς
δὲ Καῖσαρ (οὐ γὰρ ἀμελῶς ἤκ
σε τοῦ τεχνάσματος) ἐπισχὼν
,, λέγων, εἶπεν, Ἀλλ' οὐ χαιρ
,, Πομπήϊος κακὸς κακῶς καὶ
,, ἐκ Θουρίων ἐξελαθείς. καὶ ὁ Κ-
κήϊος τὰ ἀμφίλογα πάντα κατιδ
ἐπῆγε τὸν Φουλβίας θάνατον, καὶ π
πον αὐτοῦ, ὅτι πρὸς τὴν ὀργὴν

τῶν

ωνίου δυσχεράναντά τε νοσῆσαι, καὶ
ιν νόσον ἐπιτρίψειεν ὑπὸ τῆς δυσ-
υμίας, οὐκ ἰδόντος αὐτὴν οὐδὲ
σπεύσαντος Ἀντωνίου, ὡς αἴτιον τῇ
υναικὶ θανάτου γενόμενον, ἐκ πο-
ῶν δὲ κἀκείνης γενομένης, ΟΥ̓δενὸς
ῖν ἐνδεῖν ἔτι ἔφη πρὸς ἀλλήλους,
μὴ ἀληθεῦσαι περὶ ὧν ὑπενοήσα-
. οὕτω καθομιλῶν τὸν Καίσαρα ὁ
οκκήϊος, ἐκείνην τε τὴν ἡμέραν
ενίζετο παρ' αὐτῷ, καὶ ἐδεῖτο ἐ-
ιστεῖλαί τι τῷ Ἀντωνίῳ νεωτέρῳ
ντα πρεσβυτέρῳ. ὁ δὲ πολεμοῦντι
μὲν ἔτι οὐκ ἔφη γράψειν· οὐδὲ γὰρ
κεῖνον· μέμψασθαι δ' αὐτοῦ τῇ
ητρί, ὅτι συγγενὴς οὖσα καὶ προ-
τιμηθεῖσα ἐκ πάντων ὑπ' αὐτοῦ,
ύγοι τὴν Ἰταλίαν, καθάπερ οὐ
ευξομένη πάντων ὡς παρ' υἱοῦ. ὧ-
δε μὲν καὶ ὁ Καῖσαρ ἐτέχναζε, καὶ
πέστελλε τῇ Ἰουλίᾳ. ἐξιόντι δὲ τοῦ
ρατοπέδου τῷ Κοκκηΐῳ πολλοὶ τῶν
ξιαρχῶν τὴν γνώμην ἐξέφερον τοῦ
ρατοῦ· ὁ δὲ ὡς τἆλλα καὶ τόδε αὐτὸ
ῷ Ἀντωνίῳ μετέφερεν, ἵνα εἰδείη
ολεμήσοντας οὐ συντιθεμένῳ· συνε-
βούλευέν τε Πομπήϊον μὲν ἐς Σι-
κελίαν ἐξ ὧν ἐπόρθει μετακαλεῖν,
Ἠνόβαρβον δέ ποι πέμπειν ἕως αἱ
υνθῆκαι γένοιντο. παρακαλούσης δὲ
 τῆς μητρὸς ἐς ταῦτα τὸν Ἀντώνιον
γένει γὰρ ἦν ἐκ τῶν Ἰουλίων) ἠ-
ιμώετο Ἀντώνιος, εἰ μὴ γενομέ-
ων τῶν συμβάσεων, τὸν Πομπήϊον
αὖθις ἐς συμμαχίαν καλοίη· τῆς δὲ
μητρὸς οὐκ ἀπελπιζούσης αὐτοὺς ἔσε-
σθαι καὶ Κοκκηΐου ἰσχυριζομένου τε
περὶ αὐτῶν καὶ ἐλπιζομένου τι πλέον
ιδέναι, ὁ Ἀντώνιος ἀνεδίδου, καὶ
 Πομπήϊον ἀναχωρεῖν ἐκέλευεν ἐς
Σικελίαν, ὡς ἐπιμελησόμενος τῶν

bum inciderit, eúmque auxerit perpetua mœſtitia, quum ne in ægritudine quidem Antonius dignatus ſit ipſam inviſere, ſicque mulieri mortem acceleraverit. Qua ſublata è medio, nihil aliud, inquit, nobis deeſt, quàm ut absque fuco proferatis ſuſpiciones mutuas. Per hoc colloquium Cocceius delinito Cæſare, ea die hoſpitio exceptus eſt, rogavítque, ut junior grandiori ſcriberet aliquid. Negavit ille ſe hoſti quicquam ſcripturum, quum ipſe nihil literarum accipiat ab eo. De matre verò ejus queſtus eſt, quòd cognationis jure ſemper in præcipuo honore habita, fugiſſet Italiam, quaſi non quidvis impetratura à ſe ut filio. Ita & Cæſar pari arte uſus ſcripſit Juliæ. Diſcedenti autem è caſtris Cocceio multi centuriones aperuerunt mentem exercitus: qui ut cetera, ita eam quoque indicavit Antonio, ut ſciret bellum imminere ab eis, ni redeat in gratiam. Conſulebat igitur ut Pompeium ab alienis vaſtandis revocaret in Siciliam, Ænobarbum aliquò ablegaret, donec redintegrarentur fœdera. Huc accedentibus etiam precibus matris Juliæ, pudor morabatur Antonium, ne ſi tentata pax minus ſuccederet, rurſum recurrendum eſſet ad Pompeiana auxilia: ſed matre ſpem faciente, quam Cocceius confirmabat quaſi ſecretiorum conſcius, ceſſit Antonius, revocavítque Pompeium

a Siciliam, quaſi curaturus ea de quibus inter ipſos convene-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

rat: Ænobarbum miſit cum po-
709 teſtate in Bithyniam. Id ubi cognovit exercitus Cæſaris, legatos elegit qui utrunque imperatorem adirent. Hi cohibitis eorum querelis, quippe non ad judicandum electi, ſed ad pacem ſarciendam: adhibitóque Cocceio, ut communi amborum amico, & ex Antonianis Pollione, è Cæſarianis Mæcenate, decreverunt præteritarum offenſarum oblivionem mutuam, & amicitiam in poſterum. Quoniam autem Marcellus nuper obierat, maritus Octaviæ, ſororis Cæſaris, poſtulaverunt pacis autores ut frater eam collocaret cum Antonio: móxque deſponſa, dictum Feliciter, conſequentibus fauſtis acclamationibus totius exercitus utrique bene precantis, quæ per totam diem totamque noctem continuatæ ſunt.

Cocceius.
Pollio.
Mæcenas.

Cæſar & Antonius in gratiam redeunt.

Marcelli interitus. Octavia ſoror Cæſaris collocata Antonio.

Tum Cæſar & Antonius totum Romanum imperium inter ſe denuo partiti ſunt, fecerúntque terminum utriuſque ditionis Scodran, oppidum Illyricum, quod videbatur ſitum in intimo ſinu Adriatico: ab hoc verſus orientem ut omnes Antonius haberet tam inſulas quàm provincias uſque flumen Euphratem: verſus occidentem verò Cæſar uſque Oceanum. Africa Lepido relicta eſt, ita ut à Cæſare acceperat. Bellum contra Pompeium Cæſari obvenit, ne quid aliud interveniret. Parthicum verò Antonio, ad ulciſcendam illatam Craſſo injuriam. Ænobarbus in fœdus receptus eſt

Imperium Romanum denuo partiuntur inter ſe Cæſar & Antonius.

Codropolis.

συγκειμένων, καὶ Αἰνόβαρβον ἔπ-
πεν ἡγεῖσθαι Βιθυνίας. ὧν ὁ στρα-
ὁ τοῦ Καίσαρος αἰσθανόμενοι, π-
σβεις εἵλοντο τοὺς αὐτοὺς ἐς ἀμ-
τέρους, οἱ τὰ μὲν ἐγκλήματα
τῶν ἐπέσχον, ὡς οὐ κρίναι σ-
σιν, ἀλλὰ διαλλάξαι μόνον ᾑρη-
νοι, σφίσι δὲ αὐτοῖς προσελόμε-
Κοκκήϊον μὲν ὡς κοινὸν ἀμφοῖν,
δὲ τοῦ Ἀντωνίου Πολλίωνα, καὶ Μ-
κήναν ἐκ τοῦ Καίσαρος, ἔγνω-
Καίσαρι καὶ Ἀντωνίῳ πρὸς ἀλ-
λους ἀμνηστίαν εἶναι τῶν γεγονότων,
φιλίαν ἐς τὸ μέλλον. ὑπογύως
Μαρκέλλου τεθνεῶτος, ὃς τὴν
δελφὴν Καίσαρος εἶχεν Ὀκταουΐ-
ἐδικαίουν οἱ διαλλακταὶ τὴν
κταουΐαν Ἀντωνίῳ τὸν Καίσαρα
γυῆσαι· καὶ ὁ μὲν αὐτίκα ἐνηγγύ-
καὶ ἠσπάζοντο ἀλλήλους, καὶ βοαὶ π-
ρὰ τοῦ στρατοῦ καὶ εὐφημίαι πρὸς
κάτερον αὐτῶν ἦσαν ἄπαυστοι δι'
λης τε τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ τὴν νύκ-
πᾶσαν.

Ὁ δὲ Καῖσαρ καὶ ὁ Ἀντώνιος
Ῥωμαίων αὖθις ἀρχὴν ἐφ' ἑαυτ-
ἐμερίσαντο ἅπασαν, ὅρον μὲν εἶ-
σφίσι Σκόδραν, πόλιν τῆς Ἰλλυρίδ-
ἐν μέσῳ τοῦ Ἰονίου μυχοῦ μάλιστα
κοῦσαν εἶναι· ταύτης δὲ ἔχειν τὰ
πρὸς ἕω πάντα τὸν Ἀντώνιον ἔθ-
τε καὶ νήσους, ἕως ἐπὶ τὸν ποταμ-
Εὐφράτην ἄνω, τὰ δὲ ἐς δύ-
τὸν Καίσαρα μέχρι Ὠκεανοῦ. Λ-
βύης δὲ Λέπιδον ἄρχειν, καθ-
Καῖσαρ ἐδεδώκει· πολεμεῖν δὲ Πο-
πηίῳ μὲν Καίσαρα, εἰ μή τι συ-
βαίνοι· Παρθυαίοις δὲ Ἀντώνιον
μυνόμενον τῆς ἐς Κράσσον παρασπο-
δήσεως· Αἰνοβάρβῳ δὲ εἶναι πρ-

Κα

Καίσαρα συμβάσεις τὰς πρὸς Ἀντώνιον γενομένας· στρατὸν δὲ ἐκ τῆς Ἰταλίας προσκαταλέγειν ἀκωλύτως ἴσον ἑκάτερον. αἵδε μὲν ἦσαν αἱ τελευταῖαι Καίσαρί τε καὶ Ἀντωνίῳ γενόμεναι συμβάσεις· καὶ εὐθὺς ἐς τὰ ἐπείγοντα τοὺς φίλους ἑκάτερος αὐτῶν περιέπεμπεν. Οὐεντίδιον μὲν ἐς τὴν Ἀσίαν Ἀντώνιος, ἀναστέλλειν Παρθυαίους τε καὶ Λαβιηνὸν τὸν Λαβιηνοῦ μετὰ τῶν Παρθυαίων ἐν ταῖσδε ταῖς ἀσχολίαις Συρίαν τε καὶ τὰ μέχρι τῆς Ἰωνίας ἐπιδραμόντα. ἃ μὲν δὴ Λαβιηνός τε καὶ Παρθυαῖοι δράσαντες ἔπαθον, ἡ Παρθυϊκὴ δηλώσει γραφή. Ἕλενον δὲ στρατηγὸν Καίσαρος σὺν ὁρμῇ κατασχόντα Σαρδοῦς, αὖθις ἐξέβαλε τῆς Σαρδοῦς Μηνόδωρος ὁ Πομπηΐου· καὶ τῷδε μάλιστα χαλεπαίνων ὁ Καῖσαρ, οὐκ ἐδέχετο τὰς πείρας Ἀντωνίου, συνάγοντος αὐτῷ Πομπήιον. ἐς δὲ Ῥώμην παρελθόντες, ἐτέλουν τοὺς γάμους, καὶ ὁ Ἀντώνιος Μάνιον μὲν ἔκτεινεν, ὡς ἐρεθίσαντά τε Φουλβίαν ἐπὶ διαβολῇ Κλεοπάτρας, καὶ τοσῶνδε αἴτιον γενόμενον· Καίσαρι δὲ ἐνέφηνε Σαλουιδιηνὸν τὸν ἡγούμενον τοῦ Καίσαρος τοῦ περὶ Ῥοδανὸν στρατοῦ, ἀπόστασιν ἰδίᾳ βουλεῦσαι, καὶ οἱ περὶ τοῦδε προσπέμψαι περικαθημένῳ τὸ Βρεντέσιον. καὶ ὁ μὲν τόδε ἐξεῖπεν, οὐ πρὸς πάντων ἐπαινούμενον, εὐφυὴς ὢν ἄρα καὶ ταχὺς ἐς εὔνοιαν. ὁ δὲ Καῖσαρ αὐτίκα τὸν Σαλβιδιηνὸν ἐκάλει μετὰ σπουδῆς, ὡς ἐπὶ δή τι μόνου χρῄζων, καὶ εὐθὺς ἐκπέμψων αὖθις ἐς τὸν στρατόν, καὶ ἐλθόντα ἔκτεινε διελέγξας, καὶ τὸν ὑπ' αὐτῷ στρατὸν ὡς ὕποπτον ὄντα ἔχειν ἔδωκεν Ἀντωνίῳ.

Cæſare, iiſdem quibus prius ab Antonio conditionibus. additum ad fœdus, ut liceat utrique imperatori habere in Italia novos delectus pari numero legionum. In has leges poſtremum fœdus inter Cæſarem & Antonium ictum eſt: móxque ad res urgentes obeundas uterque amicos dimiſit, Ventidium in Aſiam Antonius, ut reprimeret Parthos Labienúmque juniorem auxilio Parthorum per occaſionem civilis motus infeſtantem Syriam uſque Ioniam: quorum clades ultro citróque illatæ referuntur in rebus Parthicis.

Ventidius in Aſiam miſſus contra Parthos. Labienus junior.

Helenum autem Cæſarianum ducem Sardinia potitum rurſum ejecit inde Menodorus Pompeianus: quæ cauſa præcipua fuit cur Cæſar indignatus reconciliari Pompeio per Antonium noluerit. 710

Helenus Cæſarianus dux. Menodorus Pompeianus dux.

In Urbem deinde reverſi celebrarunt nuptias: & Antonius interfecit Manium, quòd Fulviam exaſperaſſet Cleopatræ criminationibus, & tantorum malorum cauſa fuiſſet.

Manii interitus.

Salvidienum verò Narbonenſis exercitus ducem apud Cæſarem detulit, voluiſſe ad ſe deficere, & ſuper ea re miſiſſe nuntium obſidenti Brundiſium: hoc ſecretum ille protulit, non omnibus probantibus, ingenuus alioquin & facilis ad amicitiam. Cæſar continuò Salvidienum ad ſe properare juſſit, quaſi opus haberet ejus præſentia, remiſſurus mox ad exercitum: quem ubi venit, coargutum occidit: exercitum ejus ut ſuſpectum dedit Antonio.

Salvidienus apud Cæſarem accuſatus.

Ejus interitus.

Populus interim fame premebatur: quum nec ab oriente negotiatores quicquam ſubveherent metu Pompeii ac Siciliæ: nec ab occidente, propter Sardiniam Corſicamque occupatas ab eodem Pompeio: nec ex Africa, propter claſſes hoſtium vagantes in mari medio. Itaque in ſumma annonæ caritate cauſam ejus referentes in diſcordiam principum, convitiis eos inceſſebant, urgebántque ut pacem cum Pompeio facerent. Quúmque ne ſic quidem Cæſarem poſſent flectere, Antonius cenſebat accelerandum bellum propter inopiam: & quia pecuniæ in ejus apparatum deerant, edictum de conferendis eſt propoſitum, ut domini in ſingula mancipiorum capita, quemadmodum Caſſiano bello vicenos quinos ſeſtertios contribuerant, tunc dimidium penderent, utque certa pars decideretur ex hæreditatibus. Id ſcriptum plebs furibunda detraxit, indignè ferens poſt exhauſtum ærarium, ſpoliatas provincias, Italiam ipſam exactionibus & bonorum confiſcationibus oppreſſam, non ad externa bella pro imperio, ſed ad perſequendos privatos inimicos augendámque domeſticam potentiam, propter quam proſcriptiones, cædes, fames denique populariter ferenda ſit, nunc etiam eo ſe mulctari quod reliquum ſupereſt: vociferabantúrque per cœtus ac circulos, ſaxis impetentes eos qui ſe non aggregarent, minantes direpturos ſe domos eorum & incenſuros, donec tota plebs exacerbata eſt.

Edictum de conferendis pecuniis.

Plebs furibunda ſcriptum detrahit.

711

Ῥωμαίους δ' ὁ λιμὸς ἐπίεζεν, -
τε τῶν ἑῴων ἐμπόρων ἐπιπλεόντων
Πομπηίου καὶ Σικελίας, οὔτε τῶν
δύσεως διὰ Σαρδὼ καὶ Κύρνον ἐχ-
ομένας ὑπὸ τῶν Πομπηίου, οὔτ'
τῆς περαίας Λιβύης διὰ τοὺς αὐτ
ἑκατέρωθεν ναυκρατοῦντας· ἐπετε-
μητο δὴ πάντα, καὶ τῶνδε τὴν
τίαν ἐς τὴν ἔριν τῶν ἡγεμόνων ἀν-
φέροντες, ἐβλασφήμουν αὐτοὺς,
ἐς διαλύσεις πρὸς Πομπήιον ἐπ
σπερχον· οὐκ ἐνδιδόντος δὲ τοῦ Καίσα-
ρος οὐδ' ὧς, ὁ Ἀντώνιος αὐτὸν ἠξ
ταχύνειν γε τὸν πόλεμον διὰ τὴν
ἀπορίαν, χρημάτων δ' ἐς αὐτ
οὐκ ὄντων, προὐτέθη διάγραμ-
μα εἰσφέρειν, ἐπὶ μὲν τοῖς θεράπ-
σι τοὺς κεκτημένους ὑπὲρ ἑκάστου
τὸ ἥμισυ τῶν πέντε καὶ εἴκοσι δρα-
χμῶν, ὡρισμένων ἐς τὸν πόλεμον
Κασσίου τε καὶ Βρούτου, ἐσφέρε-
δὲ καὶ μοῖραν τοὺς ἐκ διαθήκης
καρπουμένους. τοῦτο τὸ γράμμα
σὺν ὁρμῇ μανιώδει καθεῖλεν ὁ δῆ-
μος, ἀγανακτῶν, εἰ τὰ κοινὰ ταμ-
μεῖα κεκενωκότες, καὶ τὰ ἔθνη σε-
συληκότες, καὶ τὴν Ἰταλίαν αὐτὴν
ἐσφοραῖς καὶ τέλεσι καὶ δημεύσεσι κα-
ταβαρήσαντες, οὐκ ἐς πολέμους οὐδ'
ἐς ἐπίκτητον ἀρχὴν, ἀλλ' ἐς ἰδίους
ἐχθροὺς ὑπὲρ οἰκείας δυναστείας
ὑπὲρ ἧς δὴ καὶ προγραφὰς καὶ σφα-
γὰς καὶ λιμὸν ἐκ τῶνδε πανώδυνον
γεγονέναι, ἔτι καὶ τὰ λοιπὰ περι-
δύσειεν αὐτούς· συνιστάμενοί τε ἐ-
βόων καὶ τοὺς οὐ συνισταμένους ἔβαλ-
λον, καὶ ἠπείλουν διαρπάσειν αὐ-
τῶν τὰς οἰκίας, καὶ καταπρήσειν,
ἕως τὸ μὲν πλῆθος ἅπαν ἠρέθιστο.

ὁ δ

ὁ δὲ Καῖσαρ σὺν τοῖς φίλοις καὶ ὀλίγοις ὑπασπισταῖς ἐς μέσους ἦλθεν, ἐντυχεῖν τε βουλόμενος καὶ τὴν μέμψιν ἐκλογίσασθαι· οἱ δὲ αὐτὸν εὐθὺς ὀφθέντα ἔβαλλόν τε ἀφειδῶς πάνυ, καὶ οὐδ᾽ ὑπομένοντα καὶ ἑαυτὸν ἐμπαρέχοντα καὶ τιτρωσκόμενον ᾐδοῦντο. πυθόμενος δὲ ὁ Ἀντώνιος, ἐβοήθει κατὰ σπουδήν, οἱ δὲ, καὶ τόνδε κατιόντα τὴν ἱερὰν ὁδὸν, οὐκ ἔβαλλον μὲν ὡς ἕτοιμον ἐς τὰς Πομπηΐου διαλύσεις, ἀναχωρεῖν δὲ ἐκέλευον, καὶ οὐ πειθόμενον, τότε ἔβαλλον· ὁ δὲ ὁπλίτας πλέονας, οἳ ἦσαν ἔξω τοῦ τείχους, ἐκάλει. καὶ οὐ παρελθόντων οὐδ᾽ ὣς αὐτὸν, οἱ μὲν ὁπλῖται διαιρεθέντες ἐς τὰ πλάγια τῆς ὁδοῦ καὶ τῆς ἀγορᾶς, ἐπεχείρουν ἐκ τῶν στενωπῶν, καὶ τὸν ἐντυχόντα ἀνήρουν· οἱ δ᾽ οὐκέτ᾽ εὐμαρῶς οὐδὲ φυγεῖν ἐδύναντο, βεβυσμένοι τε ὑπὸ πλήθους, καὶ διαδρομὴν οὐκέτι ἔχοντες, ἀλλὰ φόνος ἦν καὶ τραύματα, καὶ ἀπὸ τῶν τεγῶν οἰμωγαὶ καὶ βοαί· καὶ ὁ Ἀντώνιος μόλις τε παρῆλθε, καὶ τοῦ κινδύνου τὸν Καίσαρα περιφανῶς δὴ τότε μάλιστα οὗτος ἐξείλετο, καὶ ἐς τὴν οἰκίαν περιέσωσε. διαφυγόντος δέ ποτε τοῦ πλήθους, τὰ νεκρὰ, ἵνα μὴ ἐνοχλῇ θεωρούμενα, ἐς τὸν ποταμὸν ἀπερριπτεῖτο, καὶ ἕτερον πένθος ἦν ὁρωμένων ἀνὰ τὸ ῥεῦμα· καὶ περιδυόντων αὐτὰ τῶν στρατιωτῶν, καὶ ὅσοι μετ᾽ αὐτῶν κακοῦργοι τὰ εὐσχήμονα μάλιστα ὡς οἰκεῖα ἔφερον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπαύετο σὺν φόβῳ τε καὶ μίσει τῶν ἡγουμένων. ὁ δὲ λιμὸς ἤκμαζε, καὶ ὁ δῆμος ἔστενε καὶ ἡσύχαζεν.

Cæſar in ſummo periculo apud plebem, lapidibus petitus.

Tum Cæſar cum amicis paucíſque ſatellitibus, proceſſit in medium, volens rationem ejus reddere: illi ut primùm conſpectus eſt, ſaxa conjecerunt in eum, neque ſuſtinentem præbentémque ſe ictibus reveriti. Quod ut audiit Antonius, ſuccurrit properè: in eum per ſacram viam deſcendentem nemo quicquam jecit, quòd eſſet paratus cum Pompeio pacem facere: tantùm jubebant ut ſecederet: quúmque nil moveretur, tum demum ſaxis eum appetebant. Ille armatos accivit intra mœnia: & quum ne ſic quidem omitteretur, milites diviſi ab utroque viæ foríque latere per angiportus irruebant ſternentes obvios: qui ne fugam quidem expedire poterant conſtipati præ multitudine, nec valentes excurrere, ſed cædes miſcebantur vulneribus, & de tectis gemitus ac clamores audiebantur. Sic Antonius vix evaſit, qui ſolus Cæſarem quoque maniſeſto periculo eripuit, domúmque reduxit. Turba verò tandem diſpulſa, cadavera, ne triſte ſpectaculum exhiberent, in fluvium projecta ſunt: móxque alius luctus extitit, dum per profluentem feruntur, aut ſpoliantur à militibus, mixtíſque eis maleficis, qui ut quodque optimè cultum animadvertebant, auferebant tanquam ſuum. Verùm hoc malum ceſſavit non ſine terrore & invidia principum. Fames ſæviebat nihilominus gemente ac ferente populo.

Antonius Cæſari ſuccurrit.

Antonius ſaxis petitus.

Cædes in urbe.

Fames in urbe.

Anto-

Antonius Libonis familiares monuit, vocarent eum è Sicilia, ut affinitati gratularetur, effecturus etiam majus aliquid, & ipſe ſecuritatem illi præſtitit: qui celeriter miſerunt ad eum literas nec Pompeius hominem detinuit. Libo. Pithecuſæ. In itinere Libo ad inſulam Pithecuſas appulit, quæ nunc eſt Ænaria: quod ubi populus didicit, rurſus coibat: rogabátque cum lamentis Cæſarem, ut Liboni literas fidei mitteret, 712 venienti legato de pace: quod ille invitus fecit. Populus verò etiam Mutiam Pompeii matrem Mutia, Pompeii, mater. minis adegit ut legationem ad eum ſuſciperet. Libo ubi ſenſit inimicos remiſſius agere, poſtulavit ipſorum ducum colloquium ut arbitratu ſuo rem componerent. Et poſtquam id quoque violentis precibus obtinuit populus, profecti ſunt Bajas Cæſar & Antonius. Pompeio verò alii omnes uno conſenſu pacem Menodorus. ſuadebant: ſolus Menodorus ſcribebat è Sardinia, ut aut gereret bellum, aut cunctaretur amplius, dum fames pro ipſis faceret, ut pax, ſi ita videretur, æquioribus coiret conditionibus: ſimúlque ſuſpectum reddebat Murcus. Murcum pacis auctorem, quaſi ipſe ſibi pararet potentiam. Ille qui jam antè Murcum propter dignitatem & integritatem gravatim ferebat, tunc verò omnino à ſe amovit, nec ulla in re conſilio hujus uſus eſt, donec ille offenſus Siracuſas ſeceſſit: quumque videret ſequi Pompeianos cuſtodes, coram eis in

Ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐδίδασκε τοὺς Λίβωνος οἰκείους Λίβωνα καλεῖν ἐκ Σικελίας ἐπὶ συνησθῆναι τοῦ κήδους, ἐργασόμενόν τι καὶ μεῖζον, τὸ δ᾽ ἀσφαλὲς τῷ Λίβωνι ἀνεδέχετο αὐτός· οἱ μὲν δὴ ταχέως ἀπέστελλον, ὁ Πομπήιος τῷ Λίβωνι συνεχώρει. ἀφικόμενος δὲ ὁ Λίβων, ἐς νῆσον ὡρμίσθη τὰς Πιθηκούσσας, ἣ νῦν ἐστιν Αἰναρία· καὶ μαθὼν ὁ δῆμος αὖθις ἠθροίζετο, καὶ παρεκάλει σὺν ὀλοφυρμῷ τὸν Καίσαρα πέμψαι Λίβωνι πίστιν, πρεσβεύειν ἐθέλοντι περὶ αὐτὸν ὑπὲρ εἰρήνης· καὶ ὁ μὲν ἄκων ἔπεμπεν· ὁ δὲ δῆμος καὶ Μουκίαν τὴν μητέρα τοῦ Πομπηίου καταπρήσειν ἀπειλοῦντες ἐξέπεμπον ἐργασομένην διαλύσεις. Λίβων μὲν δὴ συνεὶς τῶν ἐχθρῶν ἐνδιδόντων, ἠξίου τοὺς ἡγεμόνας αὐτοὺς συνελθεῖν, ὡς ἀλλήλοις ἐνδώσοντας ὅ, τι ἂν δοκῇ· βιασαμένου δὲ καὶ ἐς τοῦτο τοῦ δήμου ἐξῄεσαν ἐς Βαίας ὁ Καῖσαρ καὶ ὁ Ἀντώνιος· Πομπήιον δὲ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὁμαλῶς ἔπειθον ἐς τὴν εἰρήνην, Μηνόδωρος δὲ ἀπὸ Σαρδοῦς ἐπέστελλεν ἢ πολεμεῖν ἐγκρατῶς, ἢ βραδύνειν ἔτι, ὡς τοῦ λιμοῦ σφῶν προπολεμοῦντος, καὶ τῶν συμβάσεων εἰ καὶ δοκοίη κρεισσόνων ἐσομένων· Μοῦρκον δὲ τούτοις ἐνιστάμενον ὑποβλέπειν ἐκέλευεν ὡς ἀρχὴν αὐτῷ περικτώμενον· ὁ δὲ καὶ τέως τὸν Μοῦρκον διά τε ἀξίωμα καὶ γνώμην ἐγκρατῆ βαρυνόμενος, ἔτι μᾶλλον ἐκ τῶνδε ἀπερρίπτει, καὶ οὐδὲν ἦν ὅτι Μούρκῳ προσεῖχεν, ἕως ὁ μὲν Μοῦρκος ἀχθόμενος, ἐς Συρακούσας ὑπεχώρει· καὶ τινὰς ἰδὼν φύλακας ἑπομένους ἐκ Πομπηίου, φανερῶς αὐτὸν ἐν τοῖς φύλαξιν ἐ-

λοιδόρει·

οιδόρει· ὁ δὲ χιλίαρχον καὶ λοχαγὸν αὐτοῦ Μούρκου διαφθείρας, ἔπεμψεν ἀνελεῖν αὐτόν, καὶ φάσκειν ὑπὸ θεραπόντων ἀνῃρῆσθαι, ἔς τε πίστιν τῆς ὑποκρίσεως τοὺς θεράποντας ἐσταύρου· οὐ μὴν ἐλάνθανε δεύτερον ἐπὶ Βιθυνικῷ τόδε μύσος ἐργασάμενος περὶ ἄνδρα καὶ τὰ πολέμια ἐπιφανῆ, καὶ τῆς αἱρέσεως ἐγκρατῆ φίλον ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐς αὐτὸν Πομπήιον εὐεργέτην τε ἐν Ἰβηρίᾳ γενόμενον, καὶ ἑκόντα δὲ ἐλθόντα ἐς Σικελίαν· Μοῦρκος μὲν δὴ τεθνήκει. τῶν δ' ἄλλων τὸν Πομπήιον ἐς τὰς διαλύσεις ἐπειγόντων, καὶ τὸν Μηνόδωρον διαβαλλόντων ἐς φιλαρχίαν, ὡς οὐκ εὐνοίᾳ τοῦ δεσπότου μᾶλλον, ἢ ὅπως αὐτὸς ἄρχοι στρατοῦ καὶ χώρας ἐνιστάμενον, ἐνδοὺς ὁ Πομπήιος ἐς τὴν Αἰναρίαν διέπλει ναυσὶ πολλαῖς ἀρίσταις ἐξήρους λαμπρᾶς ἐπιβεβηκώς· καὶ Δικαιαρχείαν μὲν οὕτω σοβαρῶς παρέπλευσε περὶ ἑσπέραν, ἐφορώντων τῶν πολεμίων· ἅμα δὲ ἕῳ καταπηχθέντων σταυρῶν ἐξ ὀλίγου διαστήματος ἐν τῇ θαλάσσῃ, σανίδες τοῖς σταυροῖς ἐπετέθησαν, καὶ διὰ τῶνδε τῶν καταστρωμάτων, ὁ μὲν Καῖσαρ καὶ ὁ Ἀντώνιος παρῆλθον ἐς τὸ πρὸς τῇ γῇ πεποιημένον, ὁ δὲ Πομπήιος καὶ ὁ Λίβων ἐς τὸ πελαγιώτερον, ὀλίγου ῥεύματος αὐτοὺς διείργοντος μὴ κεκραγότας ἀλλήλων ἀκούειν· ἐπεὶ δὲ ὁ μὲν Πομπήιος ἐπὶ κοινωνίᾳ τῆς ἀρχῆς ἥκειν ᾤετο ἀντὶ Λεπίδου, οἱ δὲ ὡς κάθοδον αὐτῷ δώσοντες μόνην, τότε μὲν ἐπ' οὐδενὶ ἔργῳ διεκρίθησαν, διαπομπαὶ δὲ συχναὶ τῶν φίλων ἦσαν ἐπὶ

Pompeium jecit convitia. Ille corrupto Murci tribuno & centurione, miſit qui eum interficerent, & à ſervis propriis interfectum fingerent: is dolus quo magis fidem inveniret, ſervos in crucem egit. Nec tamen latuit alterum hoc ejus ſcelus, poſt ſublatum Bithynicum, patratum in virum illuſtrem laude bellica, & factionis ejus amicum conſtantiſſimum jam inde ab initio, de ipſóque Pompeio in Hiſpania bene meritum, qui ultro in Siciliam venerat. Quo mortuo, & aliis Pompeium ad pacem hortantibus, Menodorúmque criminantibus quaſi gaudentem claſſis imperio, nec tam domino ſtudentem, quàm ſibi uſurpantem provinciam cum exercitu, Pompeius obſecutus trajecit in Ænariam, cum multis ſelectis navibus, ipſe invectus ſexireme ornatiſſima: atque ita ſuperbè Puteolos præternavigavit circa veſperam, hoſtibus inſpectantibus. Primo autem mane defixis in mari palis intervallo modico,
pontes inſtrati ſunt deſuper, in 713
quorum alterum terræ contiguum Cæſar proceſſit cum Antonio: Pompeius & Libo in alterum canali diremptum modico, ita ut non niſi clara voce loquentes exaudirentur invicem. Quoniam autem Pompeius putabat ſe venire ut in ſocietatem imperandi admitteretur loco Lepidi, alteri reditum ei concedebant tantummodo, tunc re infecta diſceſſum eſt: cetera per amicos internuntios tractata, varias conditio-

Murci interitus.

Cæſar, Antonius & S. Pompeius in colloquium veniunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ditiones ferentes ultro citróque. Poſtulabat Pompeius ut proſcriptis quos circa ſe habebat, conjurationis ſociis, concederetur ſecurum exilium, reliquis honoratus in patriam reditus, & bonorum reſtitutio. Urgente autem pacem tum fame tum populo, impetratum eſt ab adverſariis ut quartam duntaxat eorum partem à novis poſſeſſoribus redimerent: ſcripſerúntque de ea re proſcriptis, rati contentos fore: qui acceperunt conditionem, timentes jam Pompeium propter ſcelus in Murcum perpetratum: aditóque viro pacem ſuadebant. Ille veſtem diripuit, quaſi ab his proditus, quorum hactenus propugnator fuerat, crebrò Menodorum nomine vocans ut imperatoriarum artium gnarum & ſolum conſtantem in benevolentia. Tandem inſtigantibus Murcia matre Juliáque uxore, rurſum hi tres convenerunt in veterem quendam aggerem, mari cinctum undique, collocatis circa eum in ſtatione navibus cum ſatellitio. Ubi his conditionibus tranſactum eſt, ut pace terra marique reddita negotiationes nuſquam impedirentur, Pompeius ex omnibus Italiæ locis præſidia deduceret, nec amplius fugitivos reciperet, néve naves ſuas in littoribus Italiæ ſtare permitteret: imperaret Sardiniæ, Siciliæ, Corſicæque & ceteris quas tunc habebat inſulis tot annis in quot Antonio Cæſaríque prorogatum fuerit imperium, mitteretque Romano po-

Pompeii poſtulationes.

Menodorus à Pompeio inclamatus.

Conditiones inter Cæſarem, Antonium & Pompeium latæ.

ποικίλαις ἑκατέρων περικλήσεσιν· ...τει δ' ὁ Πομπήϊος τῶν προγεγραμμένων τε καὶ οἱ συνόντων, τοῖς ... ἀνδροφόνοις Γαΐου Καίσαρος φ... γὴν ἄδολον, τοῖς δὲ λοιποῖς κάθ... δόν τε ἔντιμον, καὶ τὰς οὐσίας ... ἀναλώκεσιν· ἐπειγόμενοι δὲ ἐς τ... συμβάσεις ὑπό τε λιμοῦ καὶ ὑπὸ δήμου, ἐς τὸ τέταρτον μόλις ἐν... διδοῦσιν, ὡς ὠνησόμενοι παρὰ τ... ἐχόντων, καὶ τοῖς προγεγραμμέν... αὐτοῖς περὶ τούτων ἐπέστελλον, ἐ... πίζοντες αὐτοῖς αὐτοὺς ἀγαπήσ... οἱ δὲ ἐδέχοντο πάντα, ἐπεὶ καὶ Πομπήϊον αὐτὸν ἐδεδοίκεσαν ἤδη διὰ Μούρκου μύσος, καὶ προσιόντες τ... Πομπηΐῳ, συνθέσθαι παρεκάλουν ὅτε καὶ τὴν ἐσθῆτα κατερρήξατο Πομπήϊος, ὡς καὶ τῶνδε προδιδόντων αὐτὸν ὧν προμάχηται, καὶ θαμινὰ τὸν Μηνόδωρον ὡς στρατηγικ... καὶ μόνον εὔνουν ἀνεκάλει· Μουκί... δὲ αὐτὸν τῆς μητρὸς καὶ Ἰουλίας τ... γυναικὸς ἐναγουσῶν, αὖθις οἱ τρε... συνῆλθον ἐς τὸ ἀμφίκλυστον δὴ κ... ἀρχαῖον χῶμα, περιορμουσῶν τ... φυλακίδων νεῶν, καὶ συνέβησαν ἐπ... τοῖσδε· λελύσθαι μὲν τὸν πόλεμον αὐτοῖς καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν καὶ τὰς ἐμπορίας ἀκωλύτους εἶνα... πανταχοῦ· Πομπήϊον δὲ τὰς φρουρὰς ἐξαγαγεῖν, ὅσαι κατὰ τὴν Ἰταλίαν εἰσί· καὶ μηκέτι τοὺς ἀποδιδράσκοντας οἰκέτας ὑποδέχεσθαι, μηδ... ἐφορμεῖν ναυσὶ τὴν ἀκτὴν τῆς Ἰταλίας· ἄρχειν δὲ Σαρδοῦς, καὶ Σικελίας, καὶ Κύρνου, καὶ ὅσων ἄλλω... εἶχεν ἐς τότε νήσων, ἐς ὅσον ἄρχειε... τῶν ἑτέρων Ἀντώνιός τε καὶ Καῖσαρ, πέμποντα Ῥωμαίοις τὸν ἐκ πολλο...

τετα-

ἐπαγγελμένον αὐταῖς φέρειν σῖτον· ἐ-
πιλαβεῖν δὲ καὶ Πελοπόννησον ἐπὶ
ταύταις· ὑπατεῦσαι δ' ἀπόντα δι'
του κρίνοι τῶν φίλων, καὶ τῆς μεγί-
στης ἱερωσύνης ἐς τοὺς ἱερέας ἐγγρα-
φῆναι. καὶ τάδε μὲν εἶναι Πομπηΐῳ·
κάθοδον δὲ τοῖς ἔτι φεύγουσι τῶν ἐ-
πιφανῶν, πλὴν εἴ τις ἐπὶ τοῦ φό-
νου Γαΐου Καίσαρος ψήφῳ καὶ κρί-
σει κατέγνωσται· καὶ τῆς περιουσίας
τοῖς μὲν ἄλλοις ὅσοι κατὰ φόβον ἔφυ-
γον, καὶ τὰ ὄντα αὐτοῖς ἐκ βίας
ἀπωλώλει, τὸ ἐντελὲς ἀποδοθῆναι
πλὴν ἐπίπλων, τοῖς δὲ προγε-
γραμμένοις μοῖραν τετάρτην· καὶ τῶν
στρατευομένων τῷ Πομπηΐῳ τοὺς μὲν
οἰκέτας ἐλευθέρους εἶναι, τοῖς δ'
ἐλευθέροις ὅτε παύσαιντο τῆς στρα-
τείας τὰ αὐτὰ δοθῆναι γέρα τοῖς
στρατευομένοις Καίσαρί τε καὶ Ἀν-
τωνίῳ. ἐς ταῦτα συνέβησαν, καὶ
ταῦτα συνεγράψαντο καὶ ἐσημήναν-
το, καὶ ταῖς ἱεραῖς παρθένοις φυ-
λάσσειν ἔπεμψαν ἐς Ῥώμην.

Ἐξένιζον δ' ἀλλήλους αὐτίκα πε-
ρὶ τῆς τάξεως διαλαχόντες, πρῶ-
τος μὲν ἐπὶ ἐξήρους Πομπήϊος πε-
ριωρμισμένης εἰς τὸ χῶμα, ταῖς
δὲ ἑξῆς, Ἀντώνιός τε καὶ Καῖσαρ
σκηνοποιησάμενοι καὶ οἵδε ἐπὶ τοῦ
χώματος, πρόφασιν μὲν ὡς ἅπαν-
τες ἐπὶ ἀκτῆς ἑστιῷντο, τάχα δ' ἐς
ἀσφάλειαν ἀνύποπτον· οὐδὲ γὰρ οὐδ'
ὣς εἶχον ἀμελῶς, ἀλλ' αἵ τε νῆες
αὐτοῖς παρώρμουν, καὶ οἱ φύλακες
περιειστήκεσαν, καὶ οἱ περὶ τὸ δεῖ-
πνον αὐτὸ ἀφανῶς εἶχον ὑπεζωσμέ-
να ξιφίδια. λέγεται δὲ Μηνόδωρος,
ἑστιωμένων ἐν τῇ νηῒ τῶν ἀνδρῶν, πέμ-
ψαι Πομπηΐῳ προτρέπων αὐτὸν ἐ-
πιθέσθαι τοῖς ἀνδράσι, καὶ τίσασθαι
ὑπὲρ τῆς ἐς τὸν πατέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν

pulo frumentum jamdudum de-
bitum, quin & Peloponneſum
ultra dictas inſulas acciperet: ab-
ſens conſulatum per quemlibet
amicorum gereret, & aſcribere-
tur in pontificum collegium. His
Pompeio conceſſis, reditus pa- 714
teret nobilibus exulibus, exce-
ptis conjuratis damnatis judicio
publico, profugis bona erepta ad
aſſem reſtituerentur, exceptis
mobilibus, proſcriptis verò quar-
ta pars. utque iis qui ſub Pom-
peio militarunt, ſervis quidem
libertas eſſet præmium, ingenuis
verò poſt peracta ſtipendia per-
ſolverentur eadem præmia quæ
veteranis Cæſaris & Antonii. Hæ
tum pacis leges fuere, quas con-
ſcriptas obſignatáſque in Ur-
bem miſerunt adſervandas Ve-
ſtalibus.

Móxque alteri alteros invita-
runt hoſpitio, quod ſorti com-
miſſum eſt. prior ſortitò Pom-
peius, ſexireme ad aggerem ap-
pulſa excepit hoſpites: ſequen-
tibus diebus Antonius & Cæſar,
fixis in eodem aggere tentoriis,
hoc prætextu, ut omnibus epu-
lum præberetur in littore, ſed
fortaſſe magis ut ſecura eſſet hi-
laritas: nec enim cura fuit re-
miſſior, ſed & naves præſtò e-
rant in ſtationibus, ſatellites lo-
co ſuo conſtiterant: convivæ
quoque ſub veſte accincti erant
pugionibus. Fertur Menodorus,
dum in navi epulantur hoſpites,
Pompeium per quendam admo-
nuiſſe, ut adverſarios dolo ag-
greſſus, ulciſceretur patri fratri-
que

Cæſar & Antonius apud Pompeium in ſexireme cœnant.

Menodori conſilium Pompeio datum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

que illatam injuriam, & occaſione arrepta paternum ſibi aſſereret imperium: ſe enim curaturum ut nemo è navibus effugiat: illum verò reſpondiſſe ut conveniebat & præſenti neceſſitati & ipſius generi, Utinam Menodorus hoc abſque me poſſet perficere: nam illi perjurium convenire, non Pompeio. In ea cœna Pompeii filia Libonis neptis, deſponſa eſt Marcello nepoti Antonii, Cæſaris ſororis filio. Sequenti die coſſ. deſignati ſunt in quadriennium, ante omnes Antonius & Libo, ut tamen Antonio liceret alium pro ſe ſubſtituere: poſt illos Cæſar & Pompeius, tum Ænobarbus & Soſius, deinde rurſum Cæſar & Antonius, tertiùm tunc futuri conſules, &, ut ſperabatur, populo reddituri adminiſtrationem reipublicæ.

Reſponſum Pompeii ad perfidum Menodori conſilium.

Pompeii filia Marcello deſponſa.

715 His tranſactis diſceſſerunt, hic in Siciliam navibus, illi ad Urbem terreſtri itinere. Ad ejus pacis nuntium, Urbs & univerſa Italia feſtis conclamationibus perſtrepuit, ſublato bello inteſtino & crebris delectibus, præſidiariorúmque licentia, mancipiorum transfugiis, agrorum vaſtationibus, & agriculturæ ceſſatione, & ſuper omnia fame graviſſima. Quapropter tranſeuntibus imperatoribus ſacra vulgò faciebant ut ſervatoribus. Urbs quoque illuſtri pompa illorum adventum exceptura fuerat, ni maluiſſent noctu clàm ingredi, ne urbanis eſſent oneri. Soli publicæ hilaritatis expertes erant, qui agros

ἁμαρτίας, ἀναλαβεῖν δὲ τὴν [ἀρ-]
χὴν τὴν πατρῴαν δι' ὀξυτάτης ἀ-
φορμῆς· ἐπιμελήσεσθαι γὰρ αὐτὸς
ταῖς ναυσὶν ὧν μηδένα διαφυγ[εῖν.]
ὁ δ' ἀποκρίνασθαι τοῦ χρόνου ἅμα κ[αὶ]
,, χρείας ἀξίως, εἴθε Μηνόδωρον
,, ἐργάσασθαι ταῦτα χωρὶς ἐμ[οῦ·]
,, Μηνοδώρῳ γὰρ ἁρμόζειν ἐπιορκ[εῖν,]
,, οὐ Πομπηΐῳ. ἡρμόσατο δ' ἐν τῷ
τοῦ δείπνου τὴν Πομπηΐου θυγατέρ[α]
Λίβωνος οὖσαν θυγατριδῆν, Μα[ρ-]
κέλλῳ τῷ προγόνῳ μὲν Ἀντωνίου, [ἀ-]
δελφιδῷ δὲ Καίσαρος· ἀπέφην[αν]
δὲ τῇ ἐπιούσῃ ὑπάτους ἐς τετρα[ε-]
τές, Ἀντώνιον μὲν καὶ Λίβωνα πρ[ώ-]
τους, ἀντικαθιστάντος ὁμοίως Ἀ[ν-]
τωνίου ὃν ἂν βούλοιτο, ἐπὶ δ' [ἐ-]
κείνοις Καίσαρά τε καὶ Πομπήϊο[ν,]
εἶτα Ἀηνόβαρβον καὶ Σόσσιον, εἶ[τα]
αὖθις Ἀντώνιόν τε καὶ Καίσαρα
τρίτον δὴ τότε μέλλοντας ὑπατεύ-
σειν, καὶ ἐλπιζομένους τότε καὶ ἀποδώ-
σειν τῷ δήμῳ τὴν πολιτείαν.

Τάδε μὲν ἔπραξαν, καὶ διακρι-
θέντες ἀλλήλων, ὁ μὲν ἐς Σικελίαν
ἔπλει, Καῖσαρ δὲ καὶ Ἀντώνιος ὁ-
δεῦον ἐς Ῥώμην· πυθόμεναι δὲ [ἥ]
τε πόλις καὶ ἡ Ἰταλία, ἐπαιώνιζ[ον]
αὐτίκα ἅπαντες ὡς ἐπὶ εἰρήνῃ
πολέμου τε ἀπαλλαγέντες ἐπιχω-
ρίου, καὶ ξεναγήσεως υἱῶν, καὶ φρου-
ρῶν ὕβρεως, καὶ θεραπόντων αὐτο-
μολίας, καὶ λεηλασίας πεδίων, [καὶ]
γεωργίας ἀργίας, ὑπὲρ ἅπαντα
τοῦ λιμοῦ πιέσαντος αὐτοὺς ἐς ἔσχα-
τον· ὥστε παροδεύουσιν αὐτοῖς, οἷ[α]
σωτῆρσιν, ἐγίγνοντο θυσίαι, καὶ τ[ὸ]
ἄστυ ἔμελλεν ὑποδέξασθαι περιφανῶς,
εἰ μὴ νυκτὸς ἐκκλίνοντες τὸ φορτι-
κὸν, ἔλαθον ἐς τὴν Ῥώμην ἐπελ-
θόντες. μόνοι δὲ ἤχθοντο, ὅσοι π[..]

τῶν ἐλαυ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἐλασσομένων σὺν Πομπηΐῳ χω-
ίας κεκληρουχήκεσαν, ἠχθόμενοι σφί-
τοὺς γεωμόρους, ἀδιαλλάκτους
θροὺς περιοικήσειν, καὶ εἴ ποτε δυ-
ηθεῖεν, ἐπιθήσεσθαι. οἱ δ' ἀμφὶ τὸν
ομπήϊον φυγάδες αὐτίκα χωρὶς ὀ-
γων οἱ πλείους ἐν τῇ Δικαιαρχίᾳ
Πομπήϊον ἀσπασάμενοι, κατέ-
πλεον ἐς τὴν Ῥώμην· καὶ ἑτέρα τοῦ
λήθους ἦν ἡδονή, καὶ βοαὶ ποικί-
λαι τοσῶνδε οὕτως ἐπιφανῶν ἐξ ἀέλ-
πτων περισεσωσμένων.

Ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ μὲν Καῖσαρ ἐς
τὴν Κελτικὴν ἐξώρμησε ταρασσομέ-
νην, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐπὶ τὸν πόλε-
μον τῶν Παρθυαίων, καὶ αὐτῷ τῆς βου-
λῆς ψηφισαμένης εἶναι κύρια ὅσα
πράξειέ τε καὶ πράξειεν, αὖθις στρα-
τηγοὺς πανταχῇ περιέπεμπε, καὶ
τἆλλα ὡς ἐπενόει πάντα διεκόσμει.
ἵστη δέ πη καὶ βασιλέας οὓς δο-
κιμάσειεν, ἐπὶ φόροις ἄρα τε-
ταγμένοις, Πόντου μὲν Δαρεῖον τὸν
Φαρνάκους τοῦ Μιθριδάτου, Ἰ-
δουμαίων δὲ καὶ Σαμαρέων, Ἡ-
ρώδην, Ἀμύνταν δὲ Πισιδῶν, καὶ
Πολέμωνα μέρους Κιλικίας, καὶ ἑ-
τέρους ἐς ἕτερα ἔθνη· τὸν δὲ στρα-
τὸν ὅσος ἔμελλεν αὐτῷ συγχειμά-
σειν περιουσιάσαι τε βουλόμενος καὶ
γυμνάσαι, τοὺς μὲν αὐτῶν ἐπὶ Παρ-
θηνοὺς ἔπεμπεν, Ἰλλυρικὸν ἔθνος,
Ἐπιδάμνῳ πάροικον, προθυμοτά-
τους γενομένους Βρούτῳ, τοὺς δ' ἐ-
πὶ Δαρδανέας, ἕτερον Ἰλλυριῶν γέ-
νος, αἰεὶ Μακεδονίαν ἐπιτρέχοντας,
τοὺς δ' ἐν Ἠπείρῳ μένειν ἐκέλευεν,
ὡς ἂν ἐν κύκλῳ πάντας ἔχοι, μέλ-
λων αὐτὸς ἐν Ἀθήναις χειμάσειν.
ἔπεμπε δὲ καὶ Φούρνιον ἐς Λιβύην,
ἀπὸ Σεξτίῳ τέλη τέσσαρα ἄξ-

poſſidebant exulum, quibus ex fœdere impetratus erat reditus, quippe qui putabant paratos ſibi vicinos infenſiſſimos, & ad quamvis occaſionem exerturos malevolentiam. Ceterùm profugi, qui hactenus Pompeium ſecuti fuerant, plerique omnes paucis exceptis apud Puteolos Pompeio ſalutato, ad Urbem navigarunt: unde nova plebi fuit lætitia, acclamationéſque variæ, tot illuſtribus viris præter ſpem redditis patriæ. Illuſtres viri reduces in patriam.

Poſthæc Cæſar in Galliam fecit expeditionem, turbatam nonnihil: Antonius ad bellum Parthicum profectus eſt: & S.C. approbatis actis ejus tam futuris quàm præteritis, rurſum duces paſſim dimiſit, & alia cuncta ut voluit diſpoſuit. Reges quoque aliquot appellavit arbitratu ſuo, duntaxat qui certum tributum penderent. Ponti Darium, Pharnacis filium, Mithridatis nep. Idumæorum, Samaritarúmque Herodem, Amyntam Piſidarum, Polemonem partis Ciliciæ, alióſque aliarum gentium. Exercitum autem, qui alioquin circa ipſum hybernaturus fuerat, ut lucris ſimul exercitiíſque aſſuefaceret, miſit in Parthienos, gentem Illyricam, Epidamno vicinam, Bruti quondam ſtudioſiſſimam: alium in Dardanos, hos quoque Illyrici generis, Macedoniam incurſare ſolitos: alios in Epiro præſtolari juſſit, ut omnes circa ſe haberet, qui Athenis hyberna

Antonius contra Parthos proficiſcitur.

i delegerat. Miſit & Furnium in Africam, ut Sextii quatuor le- 716

 giones

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Antonius Athenis hybernat, phæcaſiatus, imperatorio cultu relicto.

giones contra Parthos duceret: nondum enim audierat Lepidum eas ademiſſe Sextio. His diſpoſitis, hybernavit Athenis cum Octavia, ſicut antè Alexandriæ cum Cleopatra, tantùm literas ab exercitibus venientes inſpiciens, relicto imperatorio cultu, palliatus rurſum & phæcaſiatus, remotis à foribus ſalutatorum officiis, & procedens in publicum abſque inſigniis, comitatus duobus amicis & duobus famulis, ut profeſſores aut recitatores audiret. Cœnam quoque Græco more cum Græcis ſumebat ea hyeme, frequens in ſolennibus cum magna voluptate Octaviæ, cui admodum erat deditus, ut natura pronior ad amores mulierum. Exacta verò hyeme tanquam alius factus ad priſtinum cultum rediit, perſonámque mutavit: rurſúmque circa fores obverſabantur lictores, duces & ſatellites, ad terrorem omnia compoſita. legationes quoque admittebantur ad id tempus dilatæ: jus reddebatur, naves deducebantur, & apparatu ſtrepebant omnia.

Fœdera Cæſaris & Pompeii turbata.

In his dum Antonius occupatur, Cæſaris Pompeiíque turbata ſunt fœdera, cauſis ut tum viſum eſt aliis: ſed quæ in publicum efferebantur, fuerunt hæ: Peloponneſum Antonius Pompeio ceſſerat, modò quæ Peloponneſii debebant aut ſolveret ei, aut ſoluturum ſe reciperet, aut tantiſper expectaret dum ipſi debitores ſatisfacerent. Ille non accepit hac conditione provi

ὄντα ἐπὶ Παρθυαίους· οὐ γάρ πω
πύστο αὐτὰ Λέπιδον ἀφῃρῆσθαι Σε
στίου. τοιαῦτα διαθέμενος, ἐχείμαζεν
ἐν ταῖς Ἀθήναις μετὰ τῆς Ὀκ
ουΐας, καθὰ καὶ ἐν Ἀλεξανδρ
μετὰ τῆς Κλεοπάτρας, τὰ μὲν ἐκ
στρατοπέδων ἐπιστελλόμενα ἐφ
μένα, ἀφέλειαν δὲ ἰδιωτικὴν
της ἐξ ἡγεμονίας καὶ σχῆμα τετ
γωνον ἔχων, καὶ ὑπόδημα Ἀττι
καὶ θύρας ἠρεμούσας, ἔξοδοί τ
σαν ὁμοίως ἄνευ σημείων αὐτῷ
δύο φίλοις καὶ σὺν ἀκολούθοις δ
διδασκάλων διατριβαῖς ἢ ἀκροάσ
καὶ τὸ δεῖπνον ἦν Ἑλληνικόν, καὶ
Ἑλλήνων ἡ γυμνασία, πανηγύρεις
λῶν σὺν θυμηδίᾳ μετὰ τῆς Ὀκταου
πολὺς γὰρ καὶ ἐς τήνδε ἐρρύη, τα
ὢν ἐς ἔρωτας γυναικῶν. λήγοντος
τοῦ χειμῶνος, ὥσπερ ἑτέρῳ γενόμ
ἥτε ἐσθὴς αὖθις, καὶ μετὰ τῆς ἐσθῆ
ἡ ὄψις ἐνηλλάσσετο, καὶ πλῆθ
ἦν ἀμφὶ τὰς θύρας αὐτίκα σημ
τε καὶ ἡγεμόνων καὶ δορυφόρων, καὶ
ὅσου πάντα μεστὰ καὶ καταπλήξε
πρεσβεῖαί τ' ἐσεδέχοντο, αἳ τέως
μὲν κεκωλυμέναι, καὶ δίκαι διεκ
γοντο, καὶ νῆες καθείλκοντο, καὶ ἡ
λη παρασκευὴ πᾶσα συνεκινεῖτ

Καὶ Ἀντώνιος μὲν ἀμφὶ ταῦ
ἦν· Καίσαρι δὲ καὶ Πομπηίῳ
λύθησαν αἱ γενόμεναι σπονδαί,
μὲν αἰτίας ὡς ὑπενοεῖτο ἑτέρας,
δ' ἐς τὸ φανερὸν ὑπὸ τοῦ Καίσαρ
ἐκφερόμεναι, αἵδε ἦσαν· Πε
πόννησον Ἀντώνιος μὲν ἐδίδου Π
πηίῳ, κελεύων ὅσα ἔτι ὤφειλον
τῷ Πελοποννήσιοι δόντα, ἢ κα
ἀναδεξάμενον ἀποδώσειν, παραλ
βεῖν, ἢ περιμεῖναι τὴν πρᾶξιν
τῶν· ὁ δ' οὐκ ἐδέχετο μὲν ἐπὶ τ

δὲ τ

δὲ τὴν χώραν, ἡγούμενος αὐτὴν σὺν τοῖς ὀφλήμασι δεδόσθαι· χαλεπαίνων δὲ ὡς ὁ Καῖσαρ ἔλεγεν, εἴτε ἐπὶ τούτοις, εἴτε κατὰ γνώμην ἄπιστον, εἴθ' ὑπὸ ζήλου τῶν ἑτέρων μεγάλους στρατοὺς ἐχόντων, εἴτε Μηνοδώρου διερεθίζοντος αὐτὸν ἀνοχὰς μᾶλλον, ἢ βεβαίους σπονδὰς εἶναι νομίζειν, ναῦς ἄλλας ἐποιεῖτο, καὶ ἐρέτας συνέλεγε, καὶ τῷ στρατῷ ποτὲ ἐδημηγόρησε, χρῆναι παντὸς οὕνεκα παρασκευάζεσθαι· λῃστήριά τε αὖθις ἀφανῆ τὴν θάλασσαν ἐνώχλει, καὶ μικρὸν ἢ οὐδὲν ἄκος τοῦ λιμοῦ γεγένητο Ῥωμαίοις· ὥστε ἐβόων οὐκ ἀπαλλαγὴν τῶν κακῶν, ἀλλ' ἐπίληψιν τετάρτου τυράννου τὰς σπονδὰς γεγονέναι. καὶ ὁ Καῖσαρ τινὰ λῃστήρια συλλαβὼν ἐβασάνιζεν, οἳ Πομπήιον σφᾶς ἔλεγον ἐπιπέμψαι, καὶ τάδε αὐτὰ ὁ Καῖσαρ τῷ δήμῳ προσέφερε, καὶ ἐπέστελλεν αὐτῷ Πομπηίῳ· ὁ δὲ ἐξελογεῖτο μὲν ὑπὲρ τούτων, ἀντενεκάλει δὲ Πελοποννήσου χάριν. ὅσοι δὲ τῶν ἐπιφανῶν ἦσαν ἔτι παρὰ τῷ Πομπηίῳ, ὁρῶντες αὐτὸν αἰεὶ πειθόμενον τοῖς ἀπελευθέροις, διέφθειραν ἐνίους τῶν ἀπελευθέρων, εἴτε ἀπὸ σφῶν αὐτῶν, εἴτε ἐς χάριν Καίσαρος· ἐξοτρύνειν ἐπὶ Μηνοδώρῳ Καίσαρα, ὡς ἐπ' ἄρχοντι τὸν δεσπότην· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ φθόνῳ τοῦ Μηνοδώρου δυσμενῶς ἔχοντες ἔπειθον· καὶ Πομπήιος μὲν ἐς ἀλλοτρίωσιν ὑπήγετο τοῦ Μηνοδώρου. τῶν δ' αὐτῶν ἡμερῶν Φιλάδελφος ὁ Καίσαρος ἀπελεύθερος πρὸς τὸν Μηνόδωρον διέπλευσε σίτου κομιδῆς οὕνεκα, καὶ Μικυλίων ὁ πιστότατος Μηνοδώρῳ πρὸς Καίσαρα περὶ αὐτομολίας τοῦ Μηνοδώρου ὑπο-

ciam, ratus cum ea data ſibi etiam debita. Id ægre ferens (ut Cæſar ajebat) vel ſuapte perfidia, vel quòd invideret aliis magnos exercitus habentibus, vel quòd Menodoro crederet, non pacem hanc eſſe dicenti ſed inducias, parabat alias naves aliudque remigium, exercitu quoque pro concione admonito, omnino eſſe opus apparatu alio: rurſumque ex occultis piratarum receptaculis infeſtabat maria, ut parvum & propemodum nullum afferret urbanæ fami remedium. Quare paſſim jactabatur, non quæſitum malorum finem hac pace, ſed aſſumptum quartum tyrannidis ſocium. Et Cæſar captos aliquot piratas torſit, qui faſſi ſunt ſe à Pompeio ſubmiſſos: id Cæſar evulgavit populo, & ipſi Pompeio ſignificavit per literas. Ille ſe prius excuſato, de Peloponneſo querebatur. Quotquot autem nobilium adhuc apud Pompeium hæſerant, videntes eum ſemper libertorum parere conſiliis, corruperunt aliquot ex eorum numero, ſive ultro, ſive in gratiam Cæſaris, ut Pompeium irritarent contra Menodorum, quaſi imperantem ipſi domino. Id libenter illi fecerunt, quippe invidentes ei tantam potentiam. Sic alienato Pompeio à Menodoro, per eoſdem dies Philadelphus Cæſaris libertus navigavit ad Menodorum frumentationis gratia, & Micylio Menodori fidiſſimus amicus ad Cæſarem, acturus de ejus transfugio: offerebat autem Sardi-

717

Nobilium invidia adverſus Menodorum.

Philadelphus Cæſaris libertus.

Micylio.

Menodorus ad Cæſarem transfugit.

Sardiniam, Corſicam, tres legiones, & multos amicos. Eum favorem, ſive opera Philadelphi, ſive Pompeii calumniis paratum, Cæſar non ſtatim quidem, accepit tamen, putans jam antea pacem violatam, evocavítque Antonium Athenis Brundiſium ad certam diem, ut de hoc bello conferret cum eo conſilia: ſimulque naves longas è Ravenna, exercitum è Gallia ceterúmque apparatum properè accivit Brundiſium & Puteolos, ab utroque latere invaſurus Siciliam, ſi idem videretur Antonio. Qui venit quidem ad ſtatutam diem cum paucis, ſed non inventum Cæſarem non expectavit: ſive quòd improbaret bellum ſuſcipi contra fœdera: ſive quòd videret magnum apparatum Cæſaris (ſemper enim ambos ſolicitos habuit regni cupiditas) ſive prodigio quodam territus. Quidam enim excubitorum ejus tentorii repertus eſt à feris abſumptus excepta ſola facie, quaſi in hoc relicta ut noſceretur abſumptus: ídque factum eſt abſque ipſius clamore, nemine ſentiente ſimul

718 quieſcentium: & Brundiſini ajebant ſe vidiſſe lupum ſub diluculum procurrentem è tabernaculis. ſcripſit tamen Cæſari, ne à pactis diſcedat: & minatus eſt vindicaturum ſe in ſervitutem Menodorum, ut fugitivum ſuum: nam Pompeio Magno ſervierat: bona verò Magni Antonius emerat, ſub haſta jure belli vendita.

Prodigia & ſomnia Antonio oblata.

χνεῖτο δὲ ἐγχειρεῖν Σαρδὼ καὶ Κ
νον, καὶ τρία τέλη στρατοῦ, καὶ φι
πλῆθος ἕτερον. καὶ τόδε ἔργον ε
Φιλαδέλφου, εἴτε ἐς Μηνόδωρον π-
ρὰ Πομπηΐου διαβολῶν, ὁ Καῖσ
οὐκ εὐθὺς μὲν, ἐδέξατο δ᾽ ὅμ
ἡγούμενος ἔργῳ τὴν εἰρήνην λε-
λύσθαι· καὶ Ἀντώνιον ἐξ Ἀθηνῶν ἐς
Βρεντέσιον ἐς ἡμέραν ῥητὴν παρε-
λει, συμβουλευσόμενος αὐτῷ πε
τοῦδε τοῦ πολέμου, ναῦς τε μακρ
ἐκ Ῥαβέννης, καὶ στρατὸν ἐκ τῆς Κ
τικῆς καὶ παρασκευὴν ἄλλην ἐς
Βρεντέσιον, καὶ ἐς Δικαιαρχίαν-
ξέως περιέπεμπεν, ὡς ἑκατέρω
ἐπιπλευσόμενος τῇ Σικελίᾳ,
Ἀντωνίῳ συνδοκῇ. ὁ δὲ ἦλθε μ
τὴν τεταγμένην ἡμέραν σὺν ὀ
γοις, Καίσαρα δ᾽ οὐχ εὑρὼν, οὐ π
ριέμεινεν, εἴτε τὴν γνώμην τοῦ π
λέμου μεμψάμενος ὡς παρασπ
δον, εἴτε τὴν Καίσαρος παρ
σκευὴν ἰδὼν πολλὴν οὖσαν (οὐ γ
ποτε αὐτοὺς ἀνέπαυε φόβων ἡ τ
μοναρχίας ἐπιθυμία) εἴτε τι σ
μεῖον δεδιττόμενος· τῶν γὰρ π
κοιμωμένων αὐτοῦ τῇ σκηνῇ, ὑπὸ
θηρίων εὑρέθη τις δεδαπανημέν
ἄνευ τοῦ προσώπου μόνου, καθάπ
ἐς ἐπίδειξιν δεδαπανημένου, οὐ
τι βοήσας, οὔτε τινὸς τῶν συνανα
παυομένων ᾐσθημένου· καὶ λύκον ἔλ
γον οἱ Βρεντέσιοι περὶ ἕω φανῆν
ἐκ τῶν σκηνωμάτων ἐκθέοντα. ἔγρα
γε μὴν τῷ Καίσαρι μὴ λύειν
συγκείμενα, καὶ ἠπείλει Μηνόδ
ρον ἀπάξειν, ὡς ἑαυτοῦ δραπέτη
γεγένητο γὰρ Πομπηΐου Μάγνου· τὰ
δὲ τοῦ Μάγνου περιουσίαν ὁ Ἀντ
νιος ἐωνητο νόμῳ πεπρασκομένην
πολεμίου.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Ὁ δὲ Καῖσαρ ἔπεμψεν ἐς Σαρδό-
α καὶ Κύρνον τοὺς παραληψομένους
ἃ Μηνόδωρος ἐνεχείριζεν, ἐκρα-
τύνετο δὲ τὰ παράλια τῆς Ἰταλίας
φρουρίοις πολλοῖς, μὴ αὖθις αὐτὰ
Πομπήιος ἐπιδράμοι· τριήρεις
δὲ ἑτέρας ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐν Ῥαβέννῃ
προσέταξε γίγνεσθαι, καὶ στρατὸν πο-
λὺν ἐκ τῆς Ἰλλυρίδος μετεπέμπε-
το, Μηνόδωρόν τε ἐλθόντα, ἐλεύθε-
ρον εὐθὺς ἀπέφηνεν ἐξ ἀπελευθέρου,
καὶ ὧν αὐτὸς ἦγε νεῶν ἐπέτρεπεν
ἡγεῖσθαι, ὑποστρατηγοῦντα τῷ ναυ-
άρχῳ Καλουισίῳ. ταῦτα μὲν δὴ κα-
θιστάμενος ὁ Καῖσαρ, καὶ παρα-
σκευὴν ἔτι πλέονα συναγαγών, ἐ-
βράδυνε, καὶ τὸν Ἀντώνιον οὐ περι-
μείναντα ἐμέμφετο· τὴν δ' οὖσαν
δὴ παρασκευὴν ἐκέλευε Κορνιφί-
ιον ἐκ Ῥαβέννης μεταγαγεῖν ἐς Τά-
ραντα. Κορνιφικίῳ μὲν δὴ χειμὼν πε-
ριπλέοντι ἐπιγίγνεται, καὶ μόνη τῶν
νεῶν ἡ ναυαρχὶς ἡ γιγνομένη Καίσα-
ρι διεφθάρη, καὶ ἔδοξε τοῦτ' ἐς τὰ
μέλλοντα σημῆναι· ἐπιπολαζούσης δὲ
ὑπονοίας ἔτι, ὡς παρασπόνδως ὁ
πόλεμος ὅδε γίγνοιτο, τὴν ὑπό-
νοιαν ὁ Καῖσαρ ἐκλύων, ἐπέστελλε
τῇ πόλει, καὶ τὸν στρατὸν αὐτὸς ἐδί-
δασκεν, ὅτι τὰς σπονδὰς ὁ Πομπήιος
ληστεύων τὴν θάλασσαν ἀναλύσειε,
καὶ τοῦτ' οἱ λῃσταὶ κατείποιεν αὐτοῦ,
κατείποι δὲ καὶ Μηνόδωρος τὴν ὅ-
λην γνώμην, μάθοι δὲ καὶ Ἀντώ-
νιος, καὶ διὰ τοῦτο Πελοπόννησον οὐ
δοίη. ὡς δὲ αὐτῷ τὰ ἐν χερσὶ ἑτοῖμα
ἐγεγόνητο, ἐπέπλει τῇ Σικελίᾳ, αὐ-
τὸς μὲν ἐκ Τάραντος, Καλουίσιος δὲ
Σαβῖνος καὶ Μηνόδωρος ἀπὸ Τυρρη-
νίας· περιῄει δὲ καὶ τὸ πεζὸν ἐς Ῥή-
γιον, καὶ μετὰ σπουδῆς ἐταχύνετο ἅ-
παντα. ὁ δὲ Πομπήιος τῆς μὲν

Cæſar in Sardiniam Corſicámque miſit qui eas inſulas à Menodoro acciperent: & oras Italiæ multis caſtellis munivit, ne rurſum incurſarentur à Pompeio: juſsítque alias triremes Romæ Ravennæque fieri, & exercitum magnum accivit ex Illyrico: Menodorum quamprimum ad ſe venit è liberto fecit ingenuum, commiſſa ei claſſe quam adduxerat, ut legatus eſſet præfecto claſſis Calviſio. (Menodorus ut exceptus à Cæſare.) His ita conſtitutis in apparatu amplius occupabatur cunctabundus, & incuſans Antonium quòd ſe non expectaverit: quæ verò jam parata habebat, Cornificium è Ravenna Tarentum juſſit traducere. Hunc navigantem adorta tempeſtas, ſolam navem prætoriam fregit, paratam Cæſari, quod in omen verſum eſt. (Omen.) Quùmque vulgò ſuſpicarentur homines id bellum fore contra fœdera, Cæſar ut eam ſuſpicionem eximeret, populum Romanum per literas, exercitum pro concione docuit: fœdus à Pompeio violatum, qui per piratas infeſtarit maria: quod & ipſorum piratarum & Menodori confeſſione compertum ſit: nec ignorare id Antonium, ideóque Peloponneſum ei non dare. Deinde ut ſatis paratus viſus eſt, navigavit in Siciliam, ipſe à Tarento, Calviſius, Sabinus & Menodorus ab Etruria, exercitus quoque terreſtri itinere petiit Rhegium, omnibus accelerantibus. Nec prius Pompeius ſenſit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

transfugiſſe Menodorum, quàm adnavigante Cæſare. Utrinque autem imminente claſſe hoſtium, ipſe Meſſanæ expectavit Cæſarem: Calviſio Menodoróque oppoſuit cum magna claſſe Menecratem libertorum infenſiſſimum ipſi Menodoro, ex æmulatione mutua. Is in conſpectum hoſtium in alto venit ſub veſperam: illi receperunt ſe in ſinum qui ſupra Cumas eſt, ibíque noctem eam quieverunt: Menecrates appulit Ænariam. Sub aúroram verò Calviſiani oram ſinus lunata claſſe legebant, ne perrumperetur ab hoſtibus. Menecrates rurſum venit in conſpectum, móxque claſſem concitavit: & quia non provehebantur in altum adverſarii, quum aliud non poſſet, impetu facto naves eorum in terram propulit. Illi puppibus admotis littori proras ſimul objecerant, & inde repugnabant. Hoſtibus autem facile erat in altum ſe recipere, & inde redintegrare impetum, & mutare naves alias poſt alias: illis luctandum erat etiam cum ſcopulis in quos impegerant, præter quòd naves movere non poterant: videbantur enim contra navalem pugnam terreſtri contendere, quum nec refugere poſſent nec perſequi. Interea Menodorus & Menecrates, veniunt in conſpectum mutuum relictóque cetero prælio, cum ira clamoréque ſe petunt invicem, apparebátque uter eorum vinceret, ejus claſſis fore victoriam, Naves magno impetu colliſæ mulctave

Menecrates Menodoro infenſiſſimus.

719

Menodori & Menecratis inter ipſos prælium.

αὐτομολίας τοῦ Μηνοδώρου, ἐπι
πλέοντος ἤδη Καίσαρος, ᾔσθετ
πρὸς δὲ τὸν ἑκατέρωθεν ἐπίπλου
αὐτὸς μὲν ὑπέμεινεν ἐν Μεσσήνῃ
Καίσαρα, Καλουισίῳ δὲ καὶ Μη
δώρῳ τὸν ἔχθιστον τοῦ Μηνοδώρου μ
λιστα τῶν ἐξελευθέρων ἑαυτοῦ Με
κράτη προσέταξεν ἀπαντᾶν ἐπὶ σ
λου πολλοῦ· ὅδε οὖν ὁ Μενεκράτ
ἐπιφαίνεται τοῖς πολεμίοις περὶ δ
λην ἑσπέραν πελάγιος, καὶ οἱ μὲ
τὸν κόλπον τὸν ὑπὲρ Κύμης συνέφ
γον, καὶ τὴν νύκτα ἀνεπαύοντο,
Μενεκράτης ἐς Αἰναρίαν παρῆ
θεν· ἠοῦς δὲ ἀρχομένης, οἱ μὲν τ
κόλπον ἐν χρῷ περὶ τὴν γῆν α
τὴν μηνοειδεῖ στόλῳ περιέπλεον,
να μὴ αὐτοὺς διεκπλεύσειεν οἱ πολ
μιοι· ὁ δὲ Μενεκράτης αὐτοῖς αὖθ
ἐπιφαίνεταί τε, καὶ εὐθὺς ἐπλητί
ζεν ὑπὸ ῥώμης καὶ τάχους, δρᾶν
σὺν ἀναγομένους ἐς τὸ πέλαγος
οὐδὲν μέγα ἔχων, ἐς τὴν γῆν ἐγ
χρίμπτων ἐξεώθει· οἱ δὲ ἐξοκέλ
λον τε ὁμοῦ καὶ τὰς ἐμβολὰς ἀπ
μάχοντο· ἦν δὲ τοῖς μὲν ἐς τὸ π
λαγος ἀναχώρησίς τε καὶ ἐφόρμησ
ὅτε βούλοιντο, καὶ σκαφῶν ἑτέρ
ἀλλαγὴ παρὰ μέρος, οἱ δὲ ἐκάμν
ἔκ τε τῶν πετρῶν ἐφ' ἃς ἐποκέλλοι
καὶ ὑπὸ τῆς ἀκινησίας τῶν νεῶν· πεζ
μαχεῖν γὰρ πρὸς ναυμαχοῦντας ἐ
κεσαν, οὔτε ἐκκλίνειν οὔτε διώκειν
χοντες. ἐν δὲ τούτῳ Μηνόδωρος κα
Μενεκράτης καθορῶσιν ἀλλήλους,
τὸν ἄλλον πόνον ἀφέντες, αὐτίκα μ
ὀργῆς καὶ βοῆς ἀλλήλοις ἐπέπλεον,
τῷδε τὴν νίκην καὶ τὸ κεφάλαιον
πολέμου τιθέμενοι, ἐν ᾧ τις αὐ
τῶν κρατήσειν ἔμελλεν· αἱ μὲν δὴ νῆ
ἀλλήλαις ὑπὸ ῥύμης ἐνέπεσον κα

-έτρεψαν, ἡ μὲν, τὸ ἔμβολον τῆς νοδώρου νεὼς, ἡ δὲ τὸ ταρσὸν τοῦ νεκράτους· ἐπεὶ δὲ αὐταῖς ἑκατέ-θεν χεῖρες ἐπεβλήθησαν σιδηραῖ, μὲν νεῶν οὐδὲν ἔτι τὸ ἔργον ἦν συν-ημένας ἑκατέρας, οἱ δὲ ἄνδρες ὡς- ἐν γῇ, πόνου καὶ ἀρετῆς οὐδὲν έλιπον· ἀκόντιά τε γὰρ ἦν ἀθρόα, λίθοι καὶ τοξεύματα ἐπ' ἀλλή-υς, καὶ ἐπὶ τὰς ναῦς καταρράκτας ίπτεν ἐς τὸ ἐπιέναι δι' αὐτῶν, ηλοτέρας δὲ οὔσης τῆς Μηνοδώρου ς, οἵ τε καταρράκται τοῖς τολ-σιν ἦσαν εὐεπιβατώτεροι, καὶ τὰ λόμενα ὡς ἀφ' ὑψηλοῦ βιαιότε-. τεθνεώτων δὲ ἤδη πολλῶν καὶ τῶν λοιπῶν κατατετρωμένων, ὁ μὲν ηνόδωρος ὀβελῷ τὸν βραχίονα ἐ-ώθη, καὶ ὁ ὀβελὸς ἐξῃρέθη, ὁ δὲ ενεκράτης τὸν μηρὸν ἀκοντίῳ πο-γλώχινι Ἰβηρικῷ ὁλοσιδήρῳ, καὶ ἦν ἐξελεῖν αὐτὸ σὺν ἐπείξει. χρεῖος οὖν ὁ Μενεκράτης ἐς μά-ν γενόμενος, ἐπέμενε καὶ ὡς τοὺς λους ἐποτρύνων, μέχρι λαμβα-μένης τῆς νεὼς, ἐς τὸν βυθὸν τοῦ πε-γου ἑαυτὸν ἔρριψε, καὶ τὴν μὲν ῦν ὁ Μηνόδωρος ἀνεδήσατο, καὶ τὴν γῆν ἀπέπλευσεν, οὐδὲν ἔτι ᾶν οὐδὲ ἐκεῖνος δυνάμενος. καὶ μὲν λαιὸν τῆς ναυμαχίας οὕτως ἐ-πεπράχει· ἐκ δὲ τοῦ δεξιοῦ Καλουί-ος μὲν διαπλέων ἐς τὸ λαιὸν, ἀ-πετέμνετο τινὰς τῶν Μενεκράτους νεῶν, ἐκφυγούσας ἐς τὸ πέλαγος ἐ-ίωκε. Δημοχάρης δὲ ὁ τοῦ Μενε-κράτους συνεξελεύθερός τε καὶ ὑπο-στράτηγος ταῖς λοιπαῖς τοῦ Καλουϊσίου μπεσών, τὰς μὲν ἐς φυγὴν ἔτρεψε, ὰς δὲ ἐς πέτρας συνήραξε, καὶ τῶν νδρῶν ἐξαλλομένων, ἐνεπίμπρα τὰ κάφη, μέχρι Καλουΐσιος ἐκ τῆς

runt ſe invicem, defracto roſtro navis Menodori, deterſíſque remis Menecratis. Injectis deinde utrinque ferreis manibus, naves jam ceſſabant hærentes ſibi: ſocii navales non aliter quàm in terra nihil ſibi ad ſummam contentionem alacritatémque fecerunt reliquum: impetebant enim ſe ſagittis, ſaxis, jaculis, pontéſq; injiciebant per quos tranſcenderent. & quia Menodori navis extabat altius, & pontes ejus facilius permeabantur à viris audacibus, & tela inde miſſa incidebant vehementius ut è loco ſuperiore. Jámque multis cæſis, ſauciatis reliquis, Menodorus veruto per brachium trajectus eſt, quod mox extractum eſt è vulnere: at Menecrates in femur ictus eſt hamata Hiſpanica ſoliferrea, quæ non potuit eximi celeriter: itaque jam ad pugnam inutilis, ſic quoque hortabatur alios, donec nave ſua capta ſe in mare dedit præcipitem. Menodorus captivam navem religatam à ſua pertraxit ad terram: nec amplius quicquam potuit efficere. Hæc in ſiniſtro cornu geſta ſunt. E dextro Calviſius ad ſiniſtrum navigans, aliquot Menecratis naves interclusit à ceteris, eas fugientes in altum perſecutus eſt. Demochares verò libertus & ipſe Pompeii, tunc legatus Menecratis, reliquas Calviſianas aggreſſus, partim fugavit, partim in ſaxa compulſas fregit: exilientibúſque inde navalibus ſociis, ipſas cremavit: quum Calviſius à perſecutione re-

Menodori vulnus.

Menecratis vulnus & interitus.

720

Calviſius.

Demochares.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

revertens, & ſuas fugientes reduxit, & incendium inhibuit: ſuperveniente nocte quiſque ad ſuam pridianam ſtationem reverſus eſt. Hunc finem id prælium habuit, Pompeianis longè potioribus.

Demochares ægre ferens mortem Menecratis ut cladem maximam (nam Pompeius in rebus maritimis Menecratis Menodorique opera præcipua ſemper uſus eſt) omiſſis omnibus rebus, ex acie Siciliam rectà petiit, ac ſi non Menecratis corpus & navem unam, ſed integram claſſem amiſiſſet. Calviſius quandiu Democharem contra ſe venturum putavit in eadem ſtatione manſit, ad redintegrandam pugnam minimè idoneus: nam optima quæque navis perierat, ceteræ ad pugnam erant inutiles: poſtquam autem cognovit cum abiſſe in Siciliam, reparatis navibus oram legebat, ne ſinus quidem trajiciens. Parte alia Cæſar à Tarento Rhegium cum bene magna claſſe exercitùque petiit, & Pompeium ad Meſſanam aſſecutus eſt, quadraginta tantùm comitatum navibus. Itaque amici hortabantur ut per occaſionem Pompeianas paucas naves ipſumque aggrederetur claſſe inſtructiſſima, priuſquam ceteræ illius naves veniant: ſed parêre conſilio noluit, expectans Calviſium, negánſque conſultum exponere ſe periculo, dum expectantur auxilia. Ubi verò Demochares Meſſanam attigit, Pom-

721 peius ipſum & Apollophanem

διώξεως ἐπανιών, τούς τε φεύγο
τῶν ἰδίων ἐπανήγαγε, καὶ τοὺς ἐμπι
πράντας ἐκώλυσε, καὶ νυκτὸς ἐπι
λαβούσης, ηὐλίσαντο πάντες ἔνθα
τῆς προτέρας. ἡ μὲν δὴ ναυμαχία
τοῦτο ἐτελεύτα, καὶ προὔχειν ἐν αὐ
τῇ τὰ Πομπηΐου παρὰ πολύ.

Δημοχάρης δὲ βαρυθυμούμενος ἐπὶ
θανάτῳ Μενεκράτους, ὡς ἐπὶ ἥτ
μεγίστῃ (δύο γὰρ οἵδε ἦσαν μάλισ
τοῦ Πομπηΐου θαλάσσης ἔργα, Μ
νεκράτης τε καὶ Μηνόδωρος) ἀ
πάντα μεθεὶς, ἐκ χειρὸς εὐθὺς
Σικελίαν ἔπλει, καθάπερ οὐ
Μενεκράτους σῶμα, καὶ ναῦν μία
ἀλλὰ τὸν στόλον ὅλον ἀποβαλών.
δὲ Καλουΐσιος, ἕως μὲν ἐπιπλε
σειν τὸν Δημοχάρην προσεδόκα
παρέμενεν ἔνθα περ ὥρμιστο, να
μαχεῖν οὐ δυνάμενος· αἵ τε γὰ
κράτισται τῶν νεῶν αὐτοῦ διολώλεσαν
καὶ αἱ ἕτεραι πρὸς ναυμαχίαν εἶχ
ἀχρείως· ἐπεὶ δὲ ἔμαθεν οἰχόμεν
ἐς Σικελίαν, ἐπεσκεύαζε τὰς να
καὶ παρέπλει τὴν γῆν τοὺς κόλ
πους ἐξελίσσων. ὁ δὲ Καῖσαρ ἐ
μὲν Τάραντος ἐς τὸ Ῥήγιον ἐπ
πλεύκει ναυσὶ πολλαῖς καὶ στρα
πολλῷ, καὶ Πομπήιον ἐπὶ Μεσσήν
κατειλήφει, ναῦς ἔχοντα τεσσαρα
κοντα μόνας· ὥστε αὐτῷ παρῄνου
οἱ φίλοι, ὡς ἐν καιρῷ μάλιστα ἐπι
θέσθαι τῷ Πομπηΐῳ μετὰ τοσοῦδε σ
λου, ναῦς ἔχοντι ὀλίγας, μέχρι
λοιπὸν ἐκείνῳ ναυτικὸν οὐ πάρεστι
ὁ δὲ οὐκ ἐπείθετο, Καλουΐσιον πε
ριμένων, καὶ λέγων οὐκ εὔβουλον ε
ναι τὸ ῥιψοκίνδυνον, ἔνθα συμ
μαχίαν ἄλλην προσδοκῴη.
δὲ Δημοχάρης ἐς Μεσσήνην κατ
έπλευσεν, ὁ μὲν Πομπήιος αὐτό
τε Δημοχάρην, καὶ Ἀπολλοφά
νη

ῳ καὶ τόνδε ἀπελεύθερον ἑαυτοῦ, ναυάρχους ἀπέφηνεν ἀντὶ Μηνοδώρου καὶ Μενεκράτους. ὁ δὲ Καῖσαρ περὶ τῶν συμβεβηκότων ἀμφὶ τὴν Κύμην πυθόμενος, ἐξέπλει τὸν πορθμὸν ὑπαντήσων τῷ Καλουισίῳ, ἀνύσαντι δ' αὐτῷ τοῦ πόρου τὸ πλέον, καὶ Στυλίδα ἤδη παραπλέοντι, καὶ τὸ Σκύλλαιον ἐπικάμπτοντι, ἐκδραμὼν ἐκ τῆς Μεσσήνης ὁ Πομπήιος, ἐξήπτετο τῶν ὑστάτων, καὶ τοὺς προτέρους ἐδίωκε, καὶ πάντας ἐνέβαλλε, καὶ ἐς μάχην προυκαλεῖτο· αἱ δὲ καίπερ ἐνοχλούμεναι, ἐς μὲν ναυμαχίαν οὐκ ἐπέστρεφον, Καίσαρος οὐκ ἐῶντος, εἴτε δείσαντος ἐν στενῷ ναυμαχεῖν, εἴτε ἐπιμένοντος οἷς ἀπ' ἀρχῆς διεγνώκει μὴ ναυμαχεῖν δίχα τοῦ Καλουισίου· γνώμῃ δὲ αὐτοῦ παρά τε τὴν γῆν ὑπεχώρησαν ἅπασαι, καὶ ἐπ' ἀγκυρῶν ἐσάλευον, καὶ κατὰ πρῷραν ἀπεμάχοντο τοὺς ἐπιόντας. Δημοχάρους δ' ἐπιστήσαντος δύο ναῦς περὶ ἑκάστην, ἐθορυβοῦντο ἤδη πρός τε τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι καὶ πρὸς ἀλλήλους, θαλάσσης τε ἐνεπίμπλαντο, καὶ διεφθείροντο μετὰ ἀργίας, καὶ οὐδέ, ὥσπερ αἱ περὶ Κύμην, ὁρμῶσαί τε καὶ ἐμβαλλόμεναι πρὸς ἐχθρῶν ἐπιπλεόντων καὶ ἀναχωρούντων ἔμελλον ἐπεὶ οὐδέ πω κακὸν γ' ἀπέλειπε. ὁ μὲν δὴ Καῖσαρ ἐξήλατο τῆς νεὼς ἐπὶ τὰς πέτρας, καὶ τοὺς ἐκνέοντας ἐκ τῆς θαλάττης ἀνελάμβανε, καὶ ἐς τὸ ὄρος ἄνω παρέπεμπε. Κορνιφίκιος δὲ καὶ ὅσοι ἄλλοι στρατηγοὶ ἦσαν αὐτοῦ, παρακελεύσαντες ἀλλήλους, ἄνευ προστάγματος ἀπέρριψαν τὰ ἀγκύρια, καὶ ἀνήχθησαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ὡς δέον τι δρῶντας

pariter ſuum libertum claſſi præfecit loco Meneeratis & Menodori. Cæſar verò nuntiato detrimento quod ad Cumas acceperat, enavigabat fretum, occurſurus Calviſio. Jámque ſuperata ejus majore parte, in præter navigantem quam vocant Styliſda, & flectentem curſum verſus Scyllam ſcopulum, Pompeius à Meſſana fecit impetum, aggreſſuſque poſtremas, etiam præcedentes perſecutus eſt, omnibuſque impetitis provocabat ad prælium. Illæ quamvis infeſtatæ ad prætoriam non ſunt reverſæ, non permittente Cæſare: ſive quòd non auderet pugnare in anguſtiis: ſive quod maneret in propoſito non pugnandi abſente Calviſio. Juſſit autem ut omnes ſe ad littus reciperent, & in ſalo ſtarent in ancoris, arceréntque à prora ſiquis invaderet. Demochare verò invehente binis navibus in ſingulas, perturbatæ jam & in ſaxa impingebant, & inter ſe collidebantur, replebantúrque mari, & peribant per ignaviam: hæ quoque ut in Cumano prælio, immotæ ipſæ, infeſtatæ crebro impetu hoſtilium incurſantium atque recurſantium: nec enim adverſari fortuna deſierat. Cæſar certe in ſaxa è navi deſiliit, & enatantes excipiebat, recipientéſque ſe in montem deducebat. Ceterùm Cornificius & quotquot alii duces aderant cohortati ſe mutuò, injuſſu imperatoris abruptis ancoralibus in altum contra hoſtes evecti ſunt, rati ſatius eſſe pugnan-

gnando vinci, quàm ſtando ſuſtinere impetus inſultantium: primúſque Cornificius periculoſa audacia prætoriam Democharis concuſſam cepit: Demochares in aliam exiliit. In hac conflictatione multis pereuntibus, conſpecti ſunt per mare adventantes Calviſius & Menodorus, non à Cæſarianis, vel in terram ejectis vel in mari certantibus, ſed à ſolis Pompeianis, qui à terra longius aberant móxque retroceſſerunt: jam enim appetebant te-
722 nebræ, nec audebant feſſi cum recentibus congredi qui caſus peroportunè reliquis periclitantibus accidit. Noctu verò plerique deſertis navibus in montes confugerunt, accenſiſque multis ignibus ſigna dabant permanentibus in mari: ſicque pernoctabant ſine cibo, ſine cura corporis, egeni rerum omnium: quos Cæſar pariter affectus circumcurſando hortabatur ut uſque mane durarent. Ac ne tum quidem cognitum eſt adventare Calviſium: nec à navibus quicquam erat præſidii, occupatis circa naufragia: ſed alio quodam bono eventu decimatertia legio propinquabat per montes: quæ audita clade per aſpreta contendens ad ignes, reperit imperatorem ſuum & eos qui cum illo refugerant, feſſos & victus indigos, diviſiſque operis alii curabant alios. ipſum imperatorem centuriones induxerunt in extemporaneum tabernaculum, deſtitutum ab omnibus fa-

Cæſar in magnis anguſtiis.

παθεῖν μᾶλλον, ἢ ἑστῶτας ἀμαχ
τοῖς ἐπιχειροῦσι περικειμένους· το
μή τι παραβόλῳ πρῶτον ὁ Κορ
φίκιος τὴν ναυαρχίδα τοῦ Δημοχ
ρους κατέσεισε καὶ εἷλε· καὶ Δημοχ
ρης μὲν εἰς ἑτέραν ἐξήλατο· τοιο
δὲ ὄντος τοῦ πόνου καὶ τοῦ φθόρο
ἐπεφαίνοντο ἐκ πόντου προσπλεο
τες ἤδη Καλουΐσιός τε καὶ Μηνόδ
ρος, καὶ αὐτοὺς οἱ μὲν τοῦ Καίσαρος
οὐχ ἑώρων, οὔτε ἀπὸ γῆς οὔτε ἐκ θα
λάσσης πελαγιώτεροι δ' ὄντες οἱ
Πομπηΐου κατεῖδον, καὶ ἰδόντες ἀν
χώρουν· συνεσκότασε γὰρ ἤδη, κ
κεκμηκόσιν ἀκμῆτες οὐκ ἐθάρρου
συμπλέκεσθαι· τοῦτο μὲν δὴ συγκύρη
μα τοῖς ὑπολοίποις ἐκ τοῦ τέως ἀ
χρείου χρηστὸν ἐπιγίγνεται· νυκτὸ
δὲ ἐπιλαβούσης, οἱ μὲν ἐκ τῶν νεῶ
ἐκπεσόντες, ἐς τὰ ὄρη συνέφευγο
καὶ πυρὰ πολλὰ ἔκαιον, σύμβολα
τοῖς ἔτι οὖσιν ἐν τῇ θαλάσσῃ, κ
διενυκτέρευον οὕτως ἄσιτοι καὶ ἀθερα
πεύτοι καὶ πάντων ἐνδεεῖς· καὶ αυ
τοὺς ὁ Καῖσαρ ὁμοίως ἔχων, περιε
κάλει παραθαρρύνων ἐς τὴν ἕω καρτερῆ-
σαι· πλαζομένῳ δὲ αὐτῷ
περὶ ταῦτα Καλουΐσιος μὲν οὐδ' ὡ
ἐγιγνώσκετο προσπλέων, οὐδὲ ἀπ
τῶν νεῶν τι χρηστὸν ἐγίγνετο ἀσχολου-
μένων ὑπὲρ τὰ ναυάγια· ὑπὸ δὲ ἑ-
τέρου δαίμονος ἀγαθοῦ τὸ τρισκαι-
δέκατον τέλος ἐπλησίαζε διὰ τῶν
ὀρῶν, καὶ περὶ τοῦ κακοῦ πυθόμενοι,
τοὺς κρημνοὺς παρὰ τὴν ὁδὸν πε-
κμαιρόμενοι διέδραμον, καὶ καταλα-
βόντες τὸν αὐτοκράτορα σφῶν καὶ τοὺς
συμπεφευγότας, ὧδε ἔχοντας καμά-
του καὶ τροφῆς ἀπορίας, ἐθεράπευον
ἄλλους ἄλλοι διαλαβόντες· οἱ
δὲ ταξίαρχοι τὸν αὐτοκράτορα ἐς αὐ-
τοσχέδιον σκηνὴν ἐσαγαγόντες, οὐδε-

ις τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ θεραπευτήρων παρόντων, ὡς ἐν νυκτὶ καὶ τοσῷδε ταράχῳ διερριμμένων. περιπέμψας δ' εὐθὺς πανταχῇ τοὺς ἐξαγγελοῦντας ὅτι σῴζοιτο, πυνθάνεται Καλουΐσιον σὺν ταῖς προπόλοις καταπλέοντα, καὶ ὡς ἐπὶ δύο χρηστοῖς καὶ ἀδοκήτοις ἀνεπαύετο. ἅμα δ' ἡμέρᾳ τὴν θάλασσαν ἐφορῶν, ἐθεᾶτο ναῦς ἐμπεπρησμένας τε καὶ ἡμιφλέκτους ἔτι καὶ ἡμικαύστους, ἄλλας τε λελυμένας, ϛίων τε ὀργυῶν καὶ πηδαλίων καὶ σκευῶν μπλεων τὸ πέλαγος, καὶ τῶν ἔτι σῳζομένων τὰ πολλὰ πεπονηκότα. προστησάμενος σὺν τῷ Καλουϊσίου στόλον, ἐπεσκεύαζε τὰ ἐπείγοντα τῶν σκαφῶν πλαγιάσας, ἠρεμούντων καὶ τῶν πολεμίων, εἴτε διὰ Καλουΐσιον, εἴτε αὖθις ἀνηγμένοις ἐπιθέσθαι διεγνωκότων· ὧδε δὲ ἐχόντων ἑκατέρων ἐκ μέσης ἡμέρας νότος ἐμπεσὼν ἤγειρε κῦμα βίαιον ἐν ῥοώδει καὶ στενῷ χωρίῳ.

Πομπήϊος μὲν οὖν ἐν Μεσσήνῃ λιμένων ἔνδον ἦν· αἱ δὲ τοῦ Καίσαρος νῆες αὖθις περὶ τραχεῖαν ἀκτὴν καὶ δυσόρμιστον ἀρασσόμεναι, ταῖς τε πέτραις καὶ ἀλλήλαις ἐπεφέροντο, οὐδὲ τῶν πληρωμάτων σφίσιν ὥστε διακρατεῖν ἐντελῶν ὄντων. Μηνόδωρος μὲν οὖν ἀρχόμενον τὸ δεινὸν ἐλπίσας πλεονάσειν, ἐς τὸ πελαγιώτερον ἀνήχθη, καὶ ἐπ' ἀγκυρῶν διεσάλευεν, ἀσθενέστερον δὲ ἔχων τὸ κῦμα διὰ τὸν βυθὸν, εἰρεσίᾳ ὅμως καὶ πρὸς τόδε ἐνίστατο καρτερῶς μὴ περιφέρεσθαι· καὶ τινὲς αὐτὸν ἐμιμοῦντο ἕτεροι. τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος οἰόμενοι ταχέως τὸ πνεῦμα ἐνδώσειν ὡς ἐν ἔαρι, τὰς ναῦς ἑκατέρωθεν ἀγκύραις ἔκ τε τοῦ πελάγους καὶ ἀπὸ τῆς

miliaribus, nocturno tumultu
diſperſis. Quúmque mox cir-
cumquaque miſiſſet qui nuntia-
tiarent ſe incolumem, audivit
Calviſium cum præcurſoriis na-
vibus appellere: & ſic ex inſpe-
rato refectus duobus lætis nun-
tiis, quieti ſe dedit. Prima ve-
rò luce mare inſpiciens, ſpecta-
bat incenſas naves ambuſtas &
ſemicrematas, rurſum alias flui-
tantes inter fragmenta navium
& inſtrumenta nautica, tum ex
his quæ ſupererant quaſſatas ple-
raſque. Admota igitur claſſe Cal-
viſii, curabat neceſſaria ſubdu-
ctis ſarciendis navibus, quum
otium eſſet ab hoſtibus, ſive
propter Calviſium, ſive quòd
in alto mallent ipſum aggredi.
In hoc rerum ſtatu Auſter exor-
tus meridie magnos fluctus mo-
vit in freto anguſto & ſuapte na-
tura conſito.

Sed Pompeius in Meſſanenſi
portu erat: Cæſarianæ verò na-
ves rurſum circa littus aſperum
& importuoſum conflictabantur
cum ſaxis & inter ſe, carentes
etiam ſupplemento nautico, i-
deóque regi difficiles. Menodo- 723
rus igitur veritus ne malum in
horas creſceret, longius receſ-
ſit à littore, jactis in ſalo anco-
ris: & quia fluctus in profun-
do erat lenior, remorum quo-
que vi contendebat ne tranſver-
ſus ad terras ageretur, imitan-
tibus eum quibuſdam aliis: reli-
qua multitudo, rati ventum citò
remiſſurum, ut ſolet verno tem-
pore, utrinque naves infrenave-
runt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

runt ancoris, tam ab alto quàm à littore, contis protrudentes ne colliderentur. Sed vento ſævien- te amplius, conturbata ſunt omnia: abruptíſque ancoris naves collidebantur, & in terram aliæ poſt alias excutiebantur: clamoréſque varii miſcebantur, paventium, ejulantium, fruſtra ſurdos cohortantium: nemo enim exaudiri præ tanto ſtrepitu poterat, nihil inter gubernatorem & vulgarem nautam intererat, non artes, non mandata proderant: ſed par omnium erat interitus, & in ipſis navibus, & quoties quis excideret, eliſorum inter fluctus & navigia: fluitabant enim toto eo mari naufragia navium ac virorum, partim vivorum partim extinctorum: è quibus ſi quis ad terram enataſſet hi quoque ad ſaxa allidebantur, à fluctibus. Ut verò æſtus etiam acceſſit familiaris huic freto, inſuetos novus terror occupavit, navigiis tum maximè hac illac raptatis & inter ſeſe arietantibus, quum ventus ſub noctem crebreſceret, ut ne in luce quidem perirent ſed in tenebris: audiebantúrque per totam noctem ejulatus & clamores ſuos nomine vocantium, diſcurrentiúmque per terram & in mare inclamantium, & complorantium ut defunctos quando non exaudirentur: rurſum aliorum extra fluctus caput attollentium, & ſuccurri ſibi rogantium. Sed erant utriſque omnia difficilia: nec ſolùm mare periculoſum erat intrantibus, & his qui adhuc

γῆς διεκρότουν, καὶ κοντοῖς ἐξεώθουν ἀπ' ἀλλήλων· τραχυτέρου τοῦ πνεύματος γινομένου, συνέχυτο πάντα, καὶ συνετρίβοντο νῆες τὰς ἀγκύρας ἀπορρηγνῦσαι καὶ ἐς τὴν γῆν ἐπ' ἀλλήλαις τινασσόμεναι, βοή τε ἦν παμμιγὴς δεδιότων ὁμοῦ καὶ οἰμωζόντων, καὶ παρακελευόντων ἐς ἀνήκοον ἀλλήλοις· οὐ γὰρ ἐφικνοῦντο ἔτι τῶν λεγομένων, οὐδὲ κυβερνήτης ἰδιώτου διέφερεν, οὔτε κατ' ἐπιστήμην, οὔτε προστάσσων, ἀλλ' ὁ φθόρος ἦν ὅμοιος, ἔν τε ταῖς ναυσὶν αὐταῖς, καὶ ὅτε τι αὐτῶν ἐκπέσοι, κύμασι καὶ κλύδωνι καὶ ξύλοις ἀρασσομένων· ἔγεμε γὰρ θάλασσα ἱστίων, καὶ ξύλων, καὶ ἀνδρῶν, καὶ νεκρῶν· εἰ δέ τις καὶ τάδε διαφυγὼν ἐκνήχοιτο ἐπὶ τὴν γῆν, συνηράσσετο καὶ οἵδε ἐπὶ τὰς πέτρας ὑπὸ τοῦ κύματος· ὡς δὲ καὶ τὸ ἀνάστρεμμα τὴν θάλασσαν ἐλάμβανεν, ὃ συνήθως ἐπιγίγνεται τῷδε τῷ πορθμῷ, τοὺς μὲν ἀήθεις καὶ τοῦτο ἐξέπλησσε, τὰ δὲ σκάφη τότε μάλιστα περιφερόμενα συνέπιπτεν ἀλλήλοις, καὶ τὸ πνεῦμα ἐς νύκτα χαλεπώτερον ἐγίγνετο, ὥστε μηδὲ κατὰ φῶς ἔτι, ἀλλ' ἐν σκότῳ διόλλυσθαι, οἰμωγαί τε ἀνὰ τὴν νύκτα πᾶσαν ἦσαν, καὶ τῶν οἰκείων μετακλήσεις ἀνά τε τὴν γῆν διαθεόντων, καὶ τοὺς ἐν τῇ θαλάσσῃ καλούντων ἐξ ὀνόματος, καὶ θρηνούντων ὅταν μὴ ἐπακούσωσιν ὡς ἀπολωλότας, ἔμπαλίν τε ἑτέρων ἀνὰ τὸ πέλαγος ὑπερκυπτόντων τὸ κῦμα, καὶ ἐς βοήθειαν τοὺς ἐν γῇ παρακαλούντων· ἀμήχανα δὲ πάντα ἦν ἑκατέροις· καὶ οὐχ ἡ θάλασσα μόνη τοῖς ἐς αὐτὴν ἐσελθοῦσι, καὶ ὅσοι τῶν νεῶν ἐπιβε-

βήκεσαν

ἤκεσαν ἔτι· ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ τοῦ κλύδωνος οὐχ ἧσσον ἦν ἀπορωτέρα, μὴ ῥίφας τὸ κῦμα συναράξειεν ἐπὶ τὰς πέτρας, ἐμόχθουν τε χειμῶνι τῶν πώποτε μάλιστα καινῷ τρόπῳ, γῆς ὄντες ἀγχοτάτω, καὶ τὴν γῆν δεδιότες, καὶ οὔτε ἐκφυγεῖν αὐτὴν ἐξανιέντες ἐς τὸ πέλαγος, οὔτε ὅσον ἀλλήλων διαστῆναι· ἡ γὰρ στενότης ἡ τοῦ χωρίου, καὶ τὸ φύσει δυσέξοδον αὐτοῦ, καὶ κλύδων ἐπιπεσών, καὶ τὸ πνεῦμα ὑπὸ τῶν περικειμένων ὀρῶν ἐς θυέλλας περικλώμενον, καὶ ὁ τοῦ βυθοῦ σπασμὸς ἐπὶ πάντα εἰλούμενος, οὔτε μένειν, οὔτε φεύγειν ἐπέτρεπε· τό τε σκότος ἦν ὠχλὺς νυκτὸς μάλιστα μελαίνης· ὅθεν ἔθνησκον οὐδὲ ἐφορῶντες ἀλλήλους ἔτι, οἱ μὲν θορυβούμενοι καὶ βοῶντες, οἱ δὲ ἐφ' ἡσυχίας παρειμένοι, καὶ τὸ δεινὸν ἐκδεχόμενοι, καὶ συνεργοῦντες ἐς αὐτὸ ἔνιοι, ὡς ἀπολούμενοι πάντως· γινόμενον γὰρ τὸ κακὸν κρεῖσσον ἐπινοίας, καὶ τὴν ἐκ τῶν παραλόγων εὐθὺς ἐλπίδα ἀφῃρεῖτο· μέχρι ποτὲ ἄφνω τὸ πνεῦμα περιστάσης ἡμέρας διελύετο, καὶ μεθ' ἡλίου ἐπιτολὴν παντελῶς ἐμαραίνετο· καὶ τὸ κῦμα ὅμως καὶ τότε τοῦ πνεύματος ἐκλυθέντος, ἐς πολὺ ἐτραχύνετο, καὶ τὸ δεινὸν οὐδὲ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ποτὲ τηλικοῦτον ἐμνημονεύετο γενέσθαι· γενόμενον δὲ ἔθους τε καὶ νόμου κρεῖσσον, διέφθειρε τοῦ Καίσαρος νεῶν καὶ ἀνδρῶν τὸ πλέον. ὁ δὲ καὶ τῆς προτεραίας ἡμέρας πολλὰ τῷ πολέμῳ βλαβείς, καὶ δύο τοῖσδε συμπτώμασιν ὁμοῦ συνενεχθείς, ἐπὶ τὸ Ἱππώνιον εὐθὺς ἦλθε διὰ τῶν ὀρῶν νυκτὸς αὐτῆς ἐκείνης κατὰ σπουδήν, οὐχ ὑφι-

in navibus manebant, ſed terra quoque propter inundationem nihilo tutior, dum metuunt ne ſe fluctus ad ſaxa allideret, novo tempeſtatis more, ut terræ proximi terram tamen timerent, 724 non valentes in altum ab ea refugere, ne tantillum quidem quantum ad vitandam colliſionem ſufficeret: namque loci anguſtia difficilis & alioquin permeantibus, exortáque tempeſtas, & ventus à circumſitis montibus in procellas refractus, ſimúlque vorticoſus profundi maris æſtus, nec manere ſinebat nec fugere. Quæ omnia gravabant tenebræ noctis obſcuriſſimæ: quapropter moriebantur ne conſpicui quidem invicem, alii tumultuantes clamantéſque, alii ſilentio necem expectantes, quidam etiam accelerantes ſibi perniciem, ut in rebus deploratiſſimis: nam expectatio malo ipſo moleſtior omnem etiam fortuitæ ſalutis ſpem adimebat: donec repente ventus remiſit appetente jam die, & ſole reverſo in univerſum elanguit, quamvis fluctus etiam quieſcente vento diu turbavit. qualem tempeſtatem ne indigenæ quidem unquam fuiſſe meminerant. tunc verò modum omnem morémque tranſgreſſa, majorem partem navium virorúmque Cæſaris perdidit. Ille ſupra cladem pridianam duabus novis afflictus calamitatibus, Vibonem eadem nocte per montes properavit,

Tempeſtas horrenda.

Cæſaris calamitates.

impatiens infortunii, cui nullam opem ferre poterat: dimiſſis nuntiis,

tiis ad omnes amicos & duces ut ſibi præſtò eſſent, ne (ut fit in rebus adverſis) aliquæ novæ contra ipſum exorientur inſidiæ: terreſtres autem copias quas circa ſe habuit, dimiſit per Italiæ littora, ne Pompeius hoc ſucceſſu elatus terram auderet invadere.

Pompeius victoria uti neſcit.

Qui tamen nec de terra quicquam cogitavit, nec reliquias naufragii vel præſentes vel abeuntes tempeſtate ſedata aggreſſus eſt: paſſus eos navigia cingere ſicut poterant, & ſecundo vento Vibonem perferri: ſive ſatis afflictos putabat, ſive neſciebat uti victoria: ſive, ut aliâs dixi, ad aliena invadenda ſegnis, contentus erat ſua defendere. Cæſaris autem navium ne dimi-
725 dium quidem ſuperfuit, & id vehementer quaſſatum: relictis tamen aliquot ad claſſis curam, ipſe ægrè ferens abiit in Campaniam: nam neque naves alias habebat, quum multis opus eſſet, neque tempus ad fabricam, urgente fame, & populo rurſus pacem flagitante, bellúmque vituperante ut fuſceptum contra fœdera: pecuniis quoque opus erat in magna harum inopia, populo Romano neque conferente quicquam, neque ſinente uti exigendi artibus. Verùm ille ingenioſus ad propria commoda, miſit Mæcenatem ad Antonium, qui melius edoctum de recens exortis inter ipſos controverſiis, ad belli ejus ſocietatem pertraheret: id ſi minus ſuccederet, cogitabat legiones onerariis in Sici

Cæſar in magnis anguſtiis.

Mæcenas ad Antonium miſſus.

στερόμενος τὴν συμφορὰν, ἐν ᾧ μ-
δὲν εἶχεν ἐπικουρεῖν, καὶ φίλοις,
στρατηγοῖς ἐπέστελλε πᾶσι παρὰ χ-
ρας εἶναι, μή τις αὐτῷ καὶ ἑτέρ-
θεν ὡς ἐν κακοπραγίᾳ γένοιτο ἐπ-
ιβουλή· περιέπεμπε δὲ καὶ ἐς τ
ἀκτὴν ἅπασαν τῆς Ἰταλίας τὰ πε
δία πεζὰ, μὴ ἐπιτολμήσειε καὶ τῇ
διὰ τὴν εὐτυχίαν ὁ Πομπήϊος.

Ὁ δὲ οὔτε περὶ τῆς γῆς ἐνενόησα,
οὔτε τοῖς λειψάνοις τοῦ ναυαγ
πυροῦσιν ἢ ἀπιοῦσι καταστάντος
κλύδωνος ἐπεχείρησεν, ἀλλ' ὑπε-
ῖδεν ἐκ τῶν δυνατῶν διαζωννυμ-
νους τὰ σκάφη, καὶ ἀνέμῳ δι
πλέοντας ἐς τὸ Ἱππώνειον, ε
τὴν συμφορὰν ἀρκεῖν οἱ νομίζω
εἴτ' ἄπειρος ὢν νίκην ἐπεξελθεῖ
εἴθ' ὥσπερ εἴρηταί μοι καὶ ἑτέρωθ
ἐπιχειρεῖν ὅλως μαλακὸς ὤν, κ
μόνον ἐγνωκὼς ἀμύνεσθαι τοὺς ἐπ
πλέοντας. Καίσαρι δὲ οὐδ' ἐς ἡμι
τῶν νεῶν περιεσώθη, καὶ τοῦτο σφ
δρα πεπονηκός. Καταλιπὼν δὲ
μως αὐτοῦ τινας ἐπιμελεῖσθαι, ἐ
Καμπανίαν ᾔει δυσφορῶν· οὔτε γ
ἄλλας ναῦς εἶχε δεόμενος πολλῶ
οὔτε χρόνον ἐς ναυπηγίαν, ἐπειγ
μενος ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, καὶ τοῦ δήμο
περὶ συμβάσεων αὖθις ἐνοχλήσαν
τος, καὶ τὸν πόλεμον ἐπιτωθάζον
τος ὡς παράσπονδον· χρημάτ
τ' ἐχρῄζε καὶ ἠπόρει, Ῥωμαίων οὐ
εἰσφερόντων, οὔτε τοὺς πόρους ἐω
των, οὓς ἐπινοήσειε· δεινὸς δὲ ὢν ἀ
τὸ συμφέρον συνιδεῖν, ἔπεμπε Μαι
κήναν ἐς Ἀντώνιον μεταδιδάξο
τὰ περὶ ὧν ἔναγχος ἐπεμέμφοντ
ἀλλήλοις, καὶ ἐς συμμαχίαν ὑπ
αξόμενον· εἰ μὴ δὲ πείσειεν, ἐπενό
τοὺς ὁπλίτας ὁλκάσιν ἐπιβήσας, ἐ

Σικε

Σικελίαν περαιοῦν, καὶ τὴν θάλασσαν μεθεὶς, κατὰ γῆν τὸν πόλεμον ποιήσασθαι· οὕτω δ' ἀθύμως ἔχοντι αὐτῷ, ἀγγέλλεται ὁ Ἀντώνιος συνθέμενος συμμαχήσειν, καὶ νίκη κατὰ Κελτῶν τῶν Ἀκυιτανῶν ἐπιφανὴς, ἣν Ἀγρίππας ἄγων ἐφάνη· οἵ τε φίλοι καὶ τῶν πόλεων τινὲς αὐτῷ ναῦς ὑπισχνοῦντο, καὶ ἐποίουν· ὁ μὲν δὴ καὶ τῆς λύπης ἀνίει, καὶ λαμπροτέραν τῆς προτέρας παρασκευῆς συνεπήγνυτο.

Ἀρχομένου δ' ἦρος, ὁ μὲν Ἀντώνιος ἐξ Ἀθηνῶν ἐς Τάραντα διέπλει ναυσὶ τριακοσίαις, τῷ Καίσαρι συμμαχήσων ὡς ὑπέσχητο· ὁ δ' ἐνήλλακτο τὴν γνώμην, καὶ ἐς τὰς ἔτι γινομένας αὐτῷ ναῦς ἀνεβάλλετο· καλούμενος δὲ αὖθις ὡς ἐπὶ ἑτοίμας καὶ ἀρκούσας τὰς Ἀντωνίου, ἑτέρας ἀσχολίας προύφερε, καὶ δῆλος ἦν ἢ αὖθις ἐπιμεμφόμενός τι τῷ Ἀντωνίῳ, ἢ τῆς συμμαχίας διὰ τὴν εὐπορίαν τὴν οἰκείαν ὑπερορῶν· χαλεπαίνων δ' ὁ Ἀντώνιος, ἐπέμενεν ὅμως, καὶ αὖθις αὐτὸν ἐκάλει· τῇ τε γὰρ χορηγίᾳ τοῦ ναυτικοῦ ἔκαμνεν, καὶ στρατοῦ χρῄζων ἐπὶ Παρθυαίους Ἰταλοῦ, Καίσαρι τὰς ναῦς ἐπενόει διαλλάξαι, εἰρημένον μὲν ἐν ταῖς συνθήκαις ἑκατέρῳ ξενολογεῖν ἐκ τῆς Ἰταλίας, δυσχερὲς δ' ἐσόμενον αὐτοῖς καὶ βαρὺ, τὴν Ἰταλίαν εἰληχότος. Ὀκταουΐα οὖν ἐχώρει πρὸς Καίσαρα διαιτήσουσα αὐτοῖς, καὶ ὁ μὲν ἐγκαταλειφθῆναι τοῖς κινδύνοις ἔλεγε τοῖς ἐν πορθμῷ καταλαβοῦσιν, ἢ δὲ ἐκλελύσθαι τοῦτο διὰ Μαικήνα. ὁ δὲ τὸν Ἀντώνιον ἔφη καὶ Καλ-

liam trajicere, omiſſóque mari, in terra bellum gerere. His curis anxio nuntiatur Antonium ſocietatem non recuſare, ſimulque victoria de Aquitanis egregia, parta Agrippæ auſpiciis: amici etiam quædamque civitates naves pollicebantur & fabricabant. Sic ille omiſſa mœſtitiâ, magnificentiores jam claſſis apparatus faciebat.

Victoria de Aquitanis ab Agrippa victis.

Ineunte autem vere Antonius ex Athenis Tarentum cum trecentis navibus appulit, Cæſari auxilium ferens ut promiſerat: ille mutato conſilio, expectabat dum nova claſſis perficeretur, rurſumque invitatus ut Antonii apparatu ſuffecturo ad id bellum uteretur, excuſabat ſe diſtineri aliis negotiis: ut ſatis appareret, aut rurſum aliquid querelarum cum habere contra Antonium, aut ejus auxilia contemnere contentum propriis facultatibus. Id indigne ferens Antonius, tamen eodem loco manſit, vocavítque illum iterum: nam quum gravatim ſumptus in claſſem faceret & ad Parthicum bellum opus haberet Italicis legionibus, claſſem eis permutare cogitabat: quamvis ex fœdere utrique poteſtas erat delectus habendi per Italiam: ſed hoc difficilius futurum erat ipſi, ſortito Italiam altero. Quamobrem Octavia profecta eſt ad Cæſarem, ut arbitra inter eos foret: ajebat enim ſe deſertum incidiſſe in periculum, quo penè interiit in freto Siculo: retulit illa, crimen hoc jam per Mæcenatem dilutum. Poſt hoc objectum eſt, cum

Cæſar Antonii auxiliis uti non vult.

Octavia arbitra inter Cæſarem & Antonium.

726

Cæſaris expoſtulationes.

eum Calliam libertum ad Lepidum miſiſſe, ut fœdus contra Cæſarem inirent: illa reſpondit, ſe ſcire, Calliam miſſum ut de connubiis ageret: voluiſſe enim Antonium antequam contra Parthos expeditionem ſuſciperet elocare filiam filio Lepidi, ut promiſerat. Hæc aſſeverante Octavia, Calliam quoque Cæſari miſit Antonius, ut tormentis veritatem exprimeret: eum ille non accepit, dicens ſe collocuturum cum eo inter Metapontum & Tarentum: quo loco fluvius ejuſdem nominis medius interfluit. Forte fortuna quum uterque propinquaret fluvio, Antonius è carpento deſiliens, in lintrem ibi ſtantem ſolus inſiliit: trajiciebátque ad Cæſarem, credens ut amico. Id Cæſar æmulatus eſt: ita in flumine obvii, contendebant dum uterque vult in ripam alterius exſcendere. Vicit Cæſar, iturus Tarentum etiam ad Octaviam: conſedítque in eodem carpento cum Antonio, & Tarenti venit in ejus diverſorium abſque ſatellitio, & ſic pernoctavit apud eum: eadem omnia ſequenti die fecit Antonius. Ita continenter momento levi mutabantur vel ad ſuſpiciones per ambitionem, vel ad fiduciam quoties poſtularet neceſſitas. Ceterùm expeditionem contra Pompeium Cæſar in annum ſequentem diſtulit: Antonio diutius ibi morari propter Parthos non fuit integrum. Permutatio tamen facta eſt. Antonius Cæſari c x x. naves conti-

Cæſaris & Antonii reditus in gratiam.

Permutatio facta ab

λίαν ἀπελεύθερον ἐς Λέπιδον ἐ[κ]πέμψαι, συντιθέμενον τῷ Λεπι[δῳ] κατὰ Καίσαρος, ἡ δὲ συνειδέν[αι] Καλλίαν περὶ γάμων ἀπεσταλμένη[ν·] βουληθῆναι γὰρ Ἀντώνιον πρὸ Παρθυϊκῶν ἐκδεδόσθαι τὴν θυγατέρα τῷ παιδὶ Λεπίδου, καθάπερ ὡ[μο]λόγητο. καὶ τάδε μὲν ἡ Ὀκταουΐ[α]. Ἀντώνιος δὲ καὶ τὸν Καλλίαν ἔπεμπεν ἐς βάσανον τῷ Καίσαρι διδού[ς]· ὁ δὲ οὐκ ἐδέξατο μὲν, ἀφίξεσθαι ἔφη, καὶ συμμίξειν Ἀντωνίῳ μεταξὺ Ποντίου καὶ Τάραντος, μέσ[ον] ἔχων ποταμὸν τὸ ἐυώνυμον· κατὰ δαίμονα δὲ ἀμφοτέρων προσιόντων τ[ῷ] ῥεύματι, Ἀντώνιος ἐκ τῆς ἀπήνη[ς] καταθορὼν, ἔς τι τῶν παρορμουμένων σκαφῶν ἐσήλατο μόνος, ἐπέρα πρὸς τὸν Καίσαρα, πιστεύων ὡ[ς] φίλῳ, καὶ ὁ Καῖσαρ ἰδὼν, ἀντεμιμεῖτο, καὶ ξυμβάλλουσιν ἀλλήλοι[ς] κατὰ τὸ ῥεῦμα, καὶ διήριζον ἑκάτερος ἐκβῆναι βουλόμενος ἐς τὴν ὄχθην τοῦ ἑτέρου· ἐνίκα δὲ ὁ Καῖσαρ, ὡς καὶ πρὸς τὴν Ὀκταουΐαν ἥξων ἐς Τάραντα· ἐπί τε τῆς ἀπήνης Ἀντωνίου συνήδρευεν αὐτῷ, καὶ ἐν Τάραντι ἐς τὴν καταγωγὴν αὐτοῦ παρῆλθέ τε ἀφύλακτος, καὶ τὴν νύκτα ὁμοίως ἀνεπαύετο χωρὶς δορυφόρων παρ᾽ αὐτῷ· τὰ δ᾽ ὅμοια καὶ παρ᾽ Ἀντωνίου τῇ ἐπιούσῃ ἀπεδείκνυτο· οὕτως αὐτοῖς ἦν συνεχὴς ἡ μεταβολὴ πρός τε τὰς ὑπονοίας διὰ φιλαρχίαν, καὶ ἐς τὰς πίστεις ὑπὸ χρείας. τὸν μὲν οὖν ἐπίπλουν τὸν ἐπὶ Πομπήϊον ὁ Καῖσαρ ἐς νέωτα ἀνεβάλλετο· ὁ δ᾽ Ἀντώνιος ἐπιμένειν διὰ Παρθυαίους οὐ δυνάμενος, ἀντέδοσαν ὅμως ἀλλήλοις, Καίσαρι μὲν ὁ Ἀντώνιος ναῦς ἑκατὸν εἴκο-

σιν,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ν, ἃς αὐτίκα πέμψας ἐς Τάραντα παρέδωκε, Ἀντωνίῳ δὲ ὁ Καῖσαρ δισμυρίους Ἰταλοὺς ὁπλί-
ς, οὓς ἐπιπέμψειν ὑπισχνεῖτο· ἐδωρήσατο δὲ καὶ Ὀκταουΐα τὸν ἀδελφὸν, αἰτήσασα παρ᾽ Ἀντωνίου δέκα φασήλοις τριηρετικοῖς ἐπιμίκτοις τε φορτίδων νεῶν καὶ μακρῶν, καὶ τὸν Ὀκταουΐαν ὁ Καῖσαρ χιλίοις λογάσι σωματοφύλαξιν, οὓς ἐπιλέξαιτο Ἀντώνιος. ἐπεὶ δὲ ὁ χρόνος τοῖς ἔληγε τῆς ἀρχῆς, ἣν τοῖς τρι- ἐπεψήφιστο ἀνδράσιν, ἑτέραν ἑ- τοῖς ὥριζον πενταετίαν, οὐδὲν ἔτι τοῦ δήμου δεηθέντες. οὕτω μὲν οὖν κρίθησαν ἀπ᾽ ἀλλήλων, καὶ ὁ Ἀντώνιος εὐθὺς ἐς τὴν Συρίαν ἠπείγετο, τὴν Ὀκταουΐαν παρὰ τῷ ἀδελφῷ καταλιπὼν μετὰ θυγατρὸς ἤδη γενομένης αὐτοῖς.

Μηνόδωρος δὲ, εἴτε τις ὢν φύ- παλιμπροδότης, εἴτε δείσας τὴν τε ἀπειλὴν Ἀντωνίου, ἀπαίξειν τὸν εἰπόντος ὡς ἀνδράποδον πο- ποιὸν, εἴτε ἐλασσόνων ἀξιοῦσθαι ιζων παρ᾽ ἃ προσεδόκησεν, εἴτε ν ἄλλων αὐτὸν ἐξελευθέρων τοῦ μπηΐου συνεχῶς ὀνειδιζόντων ἐς τισίαν δεσπότου, καὶ παρακαλούν- ν ἐπανελθεῖν, Τιμοκράτους ἀ- θανόντος, πίστιν αἰτήσας καὶ λα- ν, ηὐτομόλησε πρὸς Πομπήιον ὺ ἑπτὰ ναυσί, Καλουΐσιον τὸν ναύ- ρχον τοῦ Καίσαρος διαλαθών· ἐφ᾽ ᾧ Καλουΐσιον ὁ Καῖσαρ ἀπέλυ- τῆς ναυαρχίας, καὶ ἀντικατέστησεν γρίππαν. ἐπεὶ δ᾽ ἕτοιμος ἦν ὁ στόλος, ἐκάθαιρεν αὐτὸν ὁ Καῖσαρ ὧδε· οἱ μὲν βωμοὶ ψαύουσι τῆς θαλάσσης, καὶ ἡ πληθὺς αὐτοὺς περιέστηκε κατὰ ναῦν μετὰ σιωπῆς βαθυτάτης· οἱ δὲ ἱερουργοὶ θύουσι μὲν

nuò Tarentum miſſas tradidit: pro quibus Cæſar ei viginti legionariorum millia pollicitus eſt miſſurum ſe ex Italia. Octavia quoque fratrem donavit impetratis ab Antonio decem phaſelis triremibus: quod navis genus medium eſt inter longas & onerarias. Cæſar viciſſim Octaviam mille ſelectis ſatellitibus, Antonio delectu eorum permiſſo. Et quoniam triumviratus tempus ſenatuſconſulto præſcriptum exibat, prorogarunt ſibi ipſi poteſtatem in aliud quinquennium, nihil morari plebis ſuffragia: atque ita diſceſſerunt, Antonio rectà feſtinante in Syriam, Octavia relicta apud fratrem cum communi filiola.

Antonio & Cæſare.

Octaviæ dona ad Cæſarem.

727

Ceterùm Menodorus, ſive quòd natura eſſet reciprocus proditor: ſive minas Antonii veritus, qui ſervitutem ei ut mancipio turbulento intentaverat: ſive minora ſpe conſecutus præmia: ſive permotus quotidianis ceterorum Pompeii libertorum opprobriis, perfidiam objectantium, & ad officium revocantium, extincto Menecrate, fide impetrata transfugit ad Pompeium cum ſeptem navibus, non ſentiente præfecto claſſis Calviſio: quamobrem Cæſar ablatam ei præfecturam in Agrippam tranſtulit. Abſolutam deinde claſſem luſtravit hunc in modum: Altaria ſtant in extremo littore undis alludentibus: naves plenæ claſſiariis ordine circumſtant cum altiſſimo ſilentio: ſa-

Menodorus.

Ad Pompeium transfugit fide impetrata.

Claſſem luſtrat Cæſar.

Luſtrandarum claſſium mos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

crificî ſtando in mari mactant victimas, móxque in ſcaphis ter circum claſſem luſtramina circumferunt, navigantibus unà & ducibus, comprecantibúſque ut in ea luſtramina à claſſe avertantur infauſta omnia: diviſis deinde luſtralibus viſceribus, partem in mare porriciunt, partem adolent in altaribus, fauſta ominante multitudine. Hoc modo Romani claſſes ſuas luſtrare ſolent. Statutum autem erat, ut Cæſar à Puteolis, Lepidus ex Africa, Taurus à Tarento, diverſis claſſibus Siciliam invaderent, ut hoſtem ab oriente pariter & occidente meridiéque circumvenirent, præmonitis omnibus ad quam diem Cæſar ſolveret. Ea fuit decima poſt ſolſtitium, quas Romani calendas vocant menſis in honorem ſuperioris Cæſaris dicti Julii, qui prius Quintilis vocabatur. Hanc diem Cæſar præſtituit, fauſtam ratus, fortaſſe propter patrem perpetuò victorem: Pompeius verò Lepido oppoſuit Plennium ad Lilybæum, cum legione una & mul-
728 titudine velitum: orientale occidentaléque Siciliæ latera præſidiis muniit, præſertim inſulas Liparam & Coſſyram, ne hæc Lepido, illa Cæſari, portus aut ſtationes opportunas præberent contra Siciliam: robur autem claſſis Meſſanæ continebat, in omnes occaſiones intentus. Hic fuit apparatus partium. Poſtquam autem calendæ venêre, prima aurora omnes ſolverunt: Lepidus ex Afri

ἑστῶτες ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ τρὶς ἐπὶ σκαφῶν περιφέρουσιν ἀνὰ τὸν ὅλον τὰ καθάρσια, συμπεριπλεόντων αὐτοῖς τῶν στρατηγῶν, καὶ ἐπευχομένων ἐς τάδε τὰ καθάρσια, ἀντὶ τοῦ στόλου τὰ ἀπαίσια τραπῆναι. νείμαντες δὲ αὐτὰ, μέρος ἐς θάλασσαν ἀπορρίπτουσι, καὶ μέρος ἐς τοὺς βωμοὺς ἐπιθέντες ἅπτο καὶ ὁ λεὼς ἐπευφημεῖ. οὕτω μὲν Ῥωμαῖοι τὰ ναυτικὰ καθαίρουσιν. ἔμελλε δὲ ὁ μὲν Καῖσαρ ἐκ Δικαιαρχείας, ὁ δὲ Λέπιδος ἐκ Λιβύης, Ταῦρος δὲ ἐκ Τάραντος ἐπιπλεύσεσθαι τῇ Σικελίᾳ, ὡς ἂν αὐτὸ ἐξ ἠοῦς ὁμοῦ καὶ δύσεως καὶ μεσημβρίας περιλάβοιεν, καὶ τῆς ἀναγωγῆς τοῦ Καίσαρος ἡ ἡμέρα προείρητο πᾶσι, καὶ ἦν δεκάτη τροπῶν θερινῶν, ἥν τινα Ῥωμαῖοι νουμηνίαν ἔχουσι τοῦ μηνὸς, ὃν ἐπὶ τ τοῦ Καίσαρος τοῦ προτέρου Ἰού ἀντὶ Κυϊντιλίου καλοῦσι. τήνδε Καῖσαρ εἵλετο τὴν ἡμέραν, αἰσιούμενος ἴσως διὰ τὸν πατέρα νικηφόρον αἰεὶ γενόμενον. ὁ δὲ Π πήϊος Λεπίδῳ μὲν ἀντέταττε Πλ νιον ἐν Λιλυβαίῳ, τέλος ὁπλι ἔχοντα, καὶ ἄλλο πλῆθος ἐσκευασμένον κούφως, τὴν δὲ πρὸς ἑω δύσιν ἀκτὴν τῆς Σικελίας πα ἐφρούρει, καὶ νήσους μάλιστα Λιπάραν τε καὶ Κοσσύραν, ἵνα μήτε Κ σύρα Λεπίδῳ, μήτε Λιπάρα Κ σαρι, ἐνορμίσματα ἢ ναυσταθ γένοιτο εὔκαιρα ἐπὶ τῇ Σικελίᾳ· δ᾽ ἄριστον τοῦ ναυτικοῦ ἐν Μεσσ συνεῖχεν, ἐφεδρεῦον ὅπῃ δεήσειεν. τω μὲν ἑκατέροις παρασκευῆς εἶχ γενομένης δὲ τῆς νουμηνίας, ἀνήγ το πάντες ἅμα ἠοῖ, Λέπιδος

ἐκ Λ

ἐκ Λιβύης χιλίαις ὁλκάσι, καὶ μακραῖς ἑβδομήκοντα, καὶ τέλεσι στρατοῦ δυώδεκα, καὶ ἱππεῦσι Νομάσι πεντακισχιλίοις, καὶ ἑτέρᾳ παρασκευῇ πολλῇ. Ταῦρος δ' ἐκ Τάραντος ταῖς Ἀντωνίου ναυσὶν ἐξ ἑκατὸν καὶ τριάκοντα δύο μόναις καὶ ἑκατὸν, ἐπεὶ τῶν λοιπῶν οἱ ἐρέται χειμῶνος ἐτεθνήκεσαν. ὁ δὲ Καῖσαρ ἐκ Δικαιαρχείας, θύων ἅμα καὶ σπένδων ἀπὸ τῆς ναυαρχίδος νεὼς ἐς τὸ πέλαγος ἀνέμοις εὐδίοις, καὶ ἀσφαλείῳ Ποσειδῶνι, καὶ ἀκύμονι θαλάσσῃ, συλλήπτορας αὐτῷ κατ' ἐχθρῶν πατρῴων γενέσθαι. προέπλων δ' αὐτοῦ τινες τοὺς μυχοὺς τῆς θαλάσσης διηρευνῶν, καὶ Ἄππιος μετὰ πλήθους νεῶν ὀπισθοφυλάκων εἵπετο. τρίτῃ δὲ τῆς ἀναγωγῆς ἡμέρᾳ νότος ἐμπεσὼν, Λεπίδου μὲν ὁλκάδας ἀνέτρεψε πολλὰς, ὡρμίσθη δὲ ὅμως ἐς Σικελίαν, καὶ Πλέννιον ἐν Λιλυβαίῳ πολιορκῶν, τινὰς τῶν πόλεων ὑπήγετο, καὶ ἑτέρας ἐβιάζετο· Ταῦρος δὲ ἀρχομένου τοῦ πνεύματος ἐς Τάραντα ἐπαλινδρόμει· Ἀππίου δ' ἄρτι τὸ Ἀθηναίων ἄκρον περιπλέοντος, αἱ μὲν συνετρίβοντο τῶν νεῶν ἀμφὶ ταῖς πέτραις, αἱ δ' ἐς τέλματα ἐξώκελλον ὑπὸ ῥύμης, αἱ καὶ διερρίφησαν οὐκ ἀσινεῖς. ὁ δὲ Καῖσαρ ἀρχομένου μὲν τοῦ χειμῶνος, ἐς τὸν Ἐλαΐτην κόλπον ἐρυμνὸν ὄντα συμπεφεύγει, χωρὶς ἑξήρους μιᾶς, ἣ περὶ τῇ ἄκρᾳ διελύθη· λιβὸς δὲ τὸν νότον μεταλαβόντος, ὁ κόλπος ἐκυμαίνετο ἐς τὴν ἑσπέραν ἀνεῳγμένος, καὶ οὔτε ἐκπλεῦσαι δυνατὸν ἦν ἔτι πρὸς ἐναντίον τοῦ κόλπου τὸ πνεῦμα, οὔτε κώπαις κατέχειν, οὔτε ἀγκύραις, ἀλλ' ἐς ἀλλήλας, ἢ ἐς τὰς πέτρας ἐνηρεισ-

mille onerariis, longis ſeptuaginta, cum legionibus duodecim, equitum Numidarum quinque millibus multóque apparatu alio: Taurus Tarento ex Antonianis CXXX navibus duas tantùm ſupra centum duxit, reliquarum peſtis abſumpſerat remigium anteacta hyeme: Cæſar Puteolis, quum prius è prætoria porrectis extis in mare, litaſſet ventis ſerenis, tutelari Neptuno & tranquillo mari, ut propitii ſibi contra patricidas faverent: præcurſoriæ verò nonnullæ ſinus maris ſcrutabantur: poſtremum navium agmen Appius cogebat cum præſidio. Tertia verò die poſtquam ſolverant, exortus Auſter multas onerarias Lepidi ſubvertit: tenuit tamen Siciliam, & Plennium intra Lilybæum oppugnavit, oppidáque aliquot partim vi, partim deditione in poteſtatem ſuam redegit. Taurus, mox ubi reflare ventus cœpit, Tarentum reverſus eſt. Appio verò circa Minervæ promontorium navigante, pars navium illiſa eſt ſcopulis, pars hæſit in brevibus, reliquæ non ſine damno disjectæ ſunt. Cæſar tempeſtate oriente in Velinum ſinum natura tutum confugit, excepta una ſexireme quæ circa promontorium fecit naufragium. Quúmque Auſtro ſucceſſiſſet Africus, ſinus ad occidentem apertus miſcebatur fluctibus: & naves neque reflante vento exire ſinum jam poterant, neque aut remis ſiſti aut ancoris, ſed vel ad ſaxa vel inter ſe colli-

Taurus. Appius. Minervæ promontorium.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

debantur: quod malum adventu noctis auctum eſt. Tandem ſedato infortunio, Cæſar necatos ſepeliit, vulneratos curavit, enatantes veſtiit, armavítque armis
729 aliis, & univerſam claſſem refecit pro copiis præſentibus. Perierunt naves graves ſex, leviores vigintiſex, liburnicæ plures etiam. His incommodis ſarciendis opus fuit triginta dierum ſpatio, & æſtas jam vergebat: unde optimum viſum eſt, differre bellum in æſtatem proximam: ſed quum populus laboraret inopia, ſubductas naves reparavit celeriter, & ſocios navales recollectos ex naufragiis Tauro in ſupplementum tranſmiſit. Poſt hunc haud exigui momenti caſum Mæcenas Romam miſſus eſt, propter conſternatos ob nondum abolitam ex animis civium Pompeii Magni memoriam: novos colonos ipſe magna feſtinatione Italiam obeundo recreabat à pavore: pari celeritate & Tarentum accurrit, ut Tauri claſſem inviſeret, inde Vibonem profectus, legiones affatus juſſit eſſe bono animo, acceleravítque apparatum navium, brevi Siciliam invaſurus denuo.

Claſſis Cæſaris tempeſtate afflicta.

Mæcenas Romam miſſus.

Pompeius ne hac quidem tot naufragiorum occaſione uſus, tantùm Neptuni ſacris operabatur & Salatiæ, quorum etiam filium appellari ſe ſuſtinuit, perſuaſus, non ſine deo bis ita per æſtivos menſes hoſtem afflictum

Pompeius Neptuni filius appellari vult.

σοντο αἱ νῆες, καὶ νυκτὸς ἦν ἔτι
δεινὸν ἀτοπώτερον· ἐνδόντος δέ-
τε τοῦ κακοῦ, τοὺς νεκροὺς ἔθαπ
ὁ Καῖσαρ, καὶ τοὺς τραυματία
θεράπευε, καὶ τοὺς ἐκνέοντας ἐνέ
καὶ ὥπλιζεν ἑτέροις ὅπλοις, καὶ τ
λον ἅπαντα ἐκ τῶν ἐνόντων ο
λάμβανε· διεφθάρατο δ᾽ αὐτοῦ
ες, βαρεῖαι μὲν ἕξ, κουφότεραι
ἓξ καὶ εἴκοσι, λιβυρνίδες δὲ ἔτι πλεί
καὶ ἐς τάδε διορθουμέναις τριάκοντα
ἡμέρας ἀναλῶσαι ἔμελλεν, ἤδη δ
θέρους προήκοντος· ὅθεν ἦν ἄ-
ριστον αὐτῷ τὸν πόλεμον ἐς τὸ μέλ-
λον θέρος ἀναβαλέσθαι. ἐνοχλουμ-
νου δὲ τοῦ δήμου ταῖς ἀπορίαις, ἐ-
εσκεύαζε ναῦς ἐς τὴν γῆν ἀνέ-
κων μετ᾽ ἐπείξεως, καὶ τὰ πληρώμ-
τα τῶν διεφθαρμένων ἐς τὰς πα
Ταύρῳ ναῦς κενὰς ἐξέπεμπεν· ὡς
ἐπὶ συμφορᾷ μείζονι, Μαικήν
μὲν ἐς Ῥώμην ἐξέπεμπε διὰ τοὺς
πτοουμένους ἔτι πρὸς τὴν μνήμ
Πομπηίου Μάγνου. οὐ γὰρ αὐτο
ἐξέλιπεν ἡ δόξα τοῦ ἀνδρὸς τοὺ
τοὺς δὲ κληρούχους αὐτὸς ἀνὰ τὴν
Ἰταλίαν ἐπέτρεχε, καὶ ἐκ τοῦ φόβ
τῶν γεγονότων ἀνελάμβανε· διέδρα
με δὲ καὶ ἐς Τάραντα, καὶ τὸ ναυτ
κὸν εἶδε τὸ ὑπὸ Ταύρῳ, καὶ ἐς Ἱπ
πώνειον ἦλθε, καὶ τὰ πεζὰ παρηγ
ρησε, καὶ τὴν τῶν νεῶν ἐπισκευὴν ἐπ
έσπερχε, καὶ πλησίον ἦν ἤδη καὶ ὁ δεύ
τερον ἐς Σικελίαν ἐπίπλους.

Ὁ δὲ Πομπήιος οὐδ᾽ ἐπὶ τοιαῖ
εὐκαιρίᾳ τοσῇσδε ναυαγίοις ἐπιχει
ρεῖν ἠξίου, ἀλλ᾽ ἔθυε μόνον θαλάσ
σῃ καὶ Ποσειδῶνι, καὶ υἱὸς αὐτῶν ὑφί
στατο καλεῖσθαι, πειθόμενος οὐκ ἄ
νευ θεοῦ δὶς οὕτω θέρους πταῖσαι τοὺ
πολεμίους· φασὶ δ᾽ αὐτὸν ὑπ

adverſis tempeſtatibus. Fertur eum his ſucceſſibus inflatum mu

taſſ

ῶνδε χαυνούμενον, καὶ τὴν συνήθη
οῖς αὐτοκράτορσιν χλαμύδα, ἐκ
οινικῆς ἐς κυανῆν μεταλλάξαι, εἰσ-
ποιούμενον ἄρα τῷ Ποσειδῶνι· ἐλπί-
κας δὲ ἀναζεύξειν τὸν Καίσαρα, ὡς
πύθετο ναυπηγούμενόν τε καὶ ἐπι-
λαλοσσούμενον αὖθις αὐτοῦ θέρους,
ἐπλήσσετο μὲν ὡς ἀμάχῳ γνώμῃ
παρασκευῇ πολεμῶν· Μηνοδώ-
ν δὲ μετὰ νεῶν ἑπτὰ ὧν ἤγαγεν, ἔ-
μεπε κατασκεψόμενον τὰ νεόλκια
Καίσαρος, καὶ δράσοντα ὅτι καὶ
ὐναιτο· ὁ δὲ καὶ τέως ἀχθόμε-
ος, οὐκ ἀποδοθείσης αὐτῷ τῆς ναυ-
χίας, καὶ τότε αἰσθόμενος ὅτι
ὑποψίᾳ μόναις ἠξίωτο ὧν ἤγα-
νεῶν, ἐπεβούλευεν αὖθις αὐτομο-
αν· ἐπινοῶν δὲ πρότερον ὡς ἐς πάν-
ι οἱ συνοῖσον ἀνδραγαθίσασθαι,
ἔδωκε τοῖς συμπλέουσιν ὅσον εἶχε
ρυσίον, καὶ διέπλευσεν εἰρεσίᾳ τρι-
ν ἡμέραις πεντακοσίους ἐπὶ χιλίοις
αδίους, καὶ τοῖς περιφύλαξι τῶν ναυ-
ηγουμένων Καίσαρι νεῶν, οἷα σκη-
τοφανὴς ἐμπίπτων, καὶ ἐς ἀφα-
ς ἀναχωρῶν, ᾕρει καὶ δύο καὶ τρεῖς
ῦς τῶν φυλακίδων, καὶ τὰς ὁλκά-
ς, αἳ τὸν σῖτον ἔφερον, ὁρμούσας
παραπλεούσας κατέδυεν ἢ ἀνεδεῖ-
ν ἢ ἐνεπίμπρη· θορύβου δὲ πάντα
ἦσαν διὰ Μηνοδώρου ὄντα, Καί-
ρος ἀπόντος ἔτι καὶ Ἀγρίππα·
ὁ γὰρ οὗτος ἐπὶ ὕλην ἐπεπόρευτο
ρευόμενος· ὁ δὲ Μηνόδωρος, ἐξώ-
λέ ποτε τὴν ναῦν ἑκὼν ἐς ἕρμα
ς ἁπαλὸν σὺν καταφρονήσει, καὶ
ἐκομίζετο αὐτὴν ὑπὸ τοῦ πηλοῦ κατ-
αι, μέχρι τῶν πολεμίων ἐκ τῆς
ῶν καταθορόντων ὡς ἐπὶ Μηνο-
ρου θήραν ἑτοίμην, ἀνακρουσά-

taſſe paludamentum quoque, cæruleúmque ſumpſiſſe pro puniceo, adoptatum à Neptuno ſcilicet. Quúmque ſperaſſet quieturum Cæſarem, ut audivit inſtaurata claſſe rediturum eadem æſtate in Siciliam, perculſus eſt, quaſi contra inexpugnabilem mentem apparatúmque bellum gereret. Menedorum tamen cum VII quas adduxerat navibus, miſit ſpeculatum ad navalia Cæſaris, effecturum quantum poterit: qui jam antè dolens non redditum ſibi claſſis imperium, tum verò ſentiens propter ſuſpicionem ſolas quas adduxerat naves ſibi creditas, rurſus transfugiendi cepit conſilium: & quia videbat in quemvis eventum utile fore ſi aliquod virtutis ſpecimen ederet, ſociis quicquid auri habebat diſtribuit: eremigatíſque triduo D. ſupra mille ſta- 730
diis, in præſidiarias navium quæ Cæſari fabricabantur, fulminis in morem repentinus irruens, rurſúmque ſe inde proripiens, jam duas, jam tres earum opprimebat: onerarias quoque frumentum vehentes in ſtationibus curſúve mergebat, aut capiebat, aut incendebat: replevitque omnia tumultu per Cæſaris Agrippæque abſentiam: nam hic in ſylvam profectus fuerat ad parandam materiam. illudens etiam hoſtibus, impegit navim contemptim in ſolum mollius, in luto ſe hærere fingens, donec tanquam paratam prædam è monte decurrentibus obverſa puppi cura

Menodorus Cæſarianos eludit.

riſu abiit, Cæſarianis mœrentibus æquè ac ſtupentibus. Ubi verò ſatis oſtendit quantum rebus momentum vel hoſtis afferret vel ſocius, Rebilum ſenatorem captum dimiſit, ad futura parans initium. móxque de Vinidio Marcello, Cæſaris familiari, cujus amicitiam in priore transfugio ſibi quæſierat, ſparſit rumorem apud ſuos, proditionem eum moliri & transfugium. Ipſe ad hoſtes appellens propius, poſtulavit cum Vinidio in parva quadam inſula ſibi permitti colloquium de rebus utrique parti conferentibus: quo impetrato ſemotis arbitris ait ſe prius ad Pompeium refugiſſe coactum injuriis illatis ſibi à Calviſio claſſis præfecto: nunc præfectura in Agrippam tranſlata, rediturum ad Cæſarem non malè de ſe meritum, modò Vinidius fidem ſibi afferret à Meſſala, Agrippæ abſentis vicario. promiſitque ſe reſarturum peccatum ſuum egregiis facinoribus: ſed antequam fidem accipiat, infeſtaturum Cæſarianos ut antea, ob cavendam ſuſpicionem. digreſſus deinde infeſtus fuit more ſolito. Meſſala dubitavit aliquantiſper ut de re parum honeſta: tandem conceſſit, ſive has belli neceſſitates exiſtimans, ſive de Cæſaris mente præmonitus, conjecturámve faciens. Menodorus rurſum transfugit, accidénſque ad genua Cæſaris, petiit veniam priuſquam fugæ cauſam indicaret: qui propter fœdus incolumitate ei donavit, adhibitis qui clam obſervarent hominem: triremiu

Rebilus ſenator captivus dimiſſus à Menodoro.

Vinidius Marcellus.

Menodorus denuo transfugit ad Cæſarem.

731

νος ᾤχετο σὺν γέλωτι, καὶ τὸν στρ
τὸν τοῦ Καίσαρος ἀνία κατεῖχε σ
θαύματι. ὡς δὲ ἱκανῶς ἐπιδέδεικ
οἷος ἐχθρός τε καὶ φίλος εἴη, Ρ
βιλλον μὲν ἑλὼν ἄνδρα ἀπὸ βουλῆ
μεθῆκε, μνώμενος ἤδη τὰ μέλλ
Μινδίῳ δὲ Μαρκέλλῳ τῶν ἑταίρων τ
τοῦ Καίσαρος, φίλος ἐν τῇ προ
τέρᾳ γεγονὼς αὐτομολίᾳ, τοῖς μ
ἀμφ' αὐτὸν ἔφη, τὸν Μίνδιον βο
λεύειν αὐτομολίαν καὶ προδοσία
τοῖς δὲ πολεμίοις προσπλεύσας,
ξίου Μίνδιον αὐτῷ συνελθεῖν ἐς τ
να νησίδα ἐπὶ λόγοις συνοίσουσι·
συνελθόντι ἔλεγεν, οὐδενὸς ἀκού
τος ἑτέρου, φυγεῖν μὲν ἐς Πο
πήϊον, ὑβριζόμενος ὑπὸ τοῦ τ
ναυάρχου Καλουισίου, τὴν δὲ να
αρχίαν Ἀγρίππου μεταλαβόντος
ἐπανελεύσεσθαι πρὸς Καίσαρα οὐδ
ἀδικοῦντα, εἰ πίστιν αὐτῷ κομία
ὁ Μίνδιος παρὰ Μεσσάλα,
τὴν ἀποδημίαν Ἀγρίππα διοικ
τος· ἔφη δὲ παρελθὼν μὲν ἰάσασθ
λαμπροῖς τὸ ἁμάρτημα ἔργοι
μέχρι δὲ τῶν πίστεων λυμανεῖσθ
τινα τῶν Καίσαρος ὁμοίως ἐς τὸ ἀ
ὕποπτον, καὶ ὁ μὲν αὖθις ἐλυμα
νετο· Μεσσάλας δ' ἐνεδοίαζε μὲν
ἐπὶ αἰσχρῷ, ἐνέδωκε δ' ὅμως,
τε πολέμου ταῦτ' εἶναι νομίζων
νάγκας, εἴτε καὶ τῆς Καίσαρος γν
μης τι προμαθών, ἢ τεκμηράμεν
καὶ Μηνόδωρος μὲν αὖθις ηὐτομόλ
καὶ τοῦ Καίσαρος ἐλθόντος προσπίπτ
ἠξίου συγγνῶναι μὴ λέγοντι τὰς
τίας τῆς φυγῆς· ὁ δὲ ἐς μὲν σωτηρί
αὐτῷ συνεγίνωσκε διὰ τὰς σπον
δάς, καὶ ἀφανῶς ἐφυλάσσετο, τ

τριηράρχους αὐτοῦ μεθῆκε χωρεῖν ὅποι θέλοιεν.

Ἑτοίμου δὲ τοῦ στόλου γενομένου, αὖθις ὁ Καῖσαρ ἀνήγετο, καὶ ἐς Ἱππώνειον περιπλεύσας, δύο τέλη τῶν πεζῶν Μεσσάλαν ἔχοντα περᾶν ἐκέλευσεν ἐς Σικελίαν ἐπὶ τὸ Λεπίδου στρατόπεδον, καὶ σταθμεύειν ἐς τὸ λοιπὸν διελθόντα τὸν εὐθὺ Ταυρομενίου, τρία δ᾽ ἔπεμπεν ἐπὶ Στυλίδα καὶ πορθμοῦ ἄκρον, ἐφεδρεύειν ἐς ἐσομένοις. Ταῦρον δ᾽ ἐς τὸ Σκυλάκιον ὄρος ὃ πέραν ἐστὶ Ταυρομενίου, περιπλεῖν ἐκ Τάραντος ἐκέλευσε, καὶ ὁ μὲν περιέπλει διεσκευασμένος ἐς μάχην ὁμοῦ καὶ εἰρεσίαν, καὶ τὰ πεζὰ αὐτῷ παραφόρτει προερευνώντων, τήν τε γῆν ἱππέων, καὶ λιβυρνίδων τὴν θάλασσαν. καὶ ὁ Καῖσαρ ὧδε ἔχοντι, ἐξ Ἱππωνείου ἐπιδραμών, ἐπιφαίνεται περὶ τὸ Σκυλάκιον, καὶ τὴν εὐταξίαν ἀποδεξάμενος, ἐπανῆλθεν ἐς τὸ Ἱππώνειον. ὁ δὲ Πομπήιος ὡς μοι προείρηται, τάς τε ἐς τὴν νῆσον ἀποβάσεις ἐφύλασσεν ἁπάσας, καὶ τὰς ναῦς ἐν Μεσσήνῃ συνεῖχεν, ὡς βοηθήσων ποι δεήσοι. καὶ οἱ μὲν ἐν τούτῳ παρασκευῆς ἦσαν.

Λεπίδῳ δ᾽ αὖθις ἐκ Λιβύης ἦγον αἱ ὁλκάδες τὰ λοιπὰ τοῦ στρατοῦ τέλη τέσσαρα, καὶ αὐταῖς ἀπαντῶντα πελάγιος ἐκ Πομπηίου Παπίας, καὶ διέφθειρεν ὡς φιλίους δεχομένας. ᾤοντο γὰρ σφίσι τὰς Λεπίδου συναντᾶν, αἱ δὲ βραδέως τε ὑπὸ τοῦ Λεπίδου καθειλκοντο, καὶ ὕστερον αὐταῖς προσιούσας, αἱ ὁλκάδες ὡς καὶ τάσδε ἄλλας πολεμίας ἐξέκλιναν, ἕως αἱ μὲν ἐκαύθησαν, αἱ δ᾽ ἐλήφθησαν, αἱ δ᾽

verò ejus præfectos quocunque vellent abire permiſit.

Parata deinde claſſe Cæſar ſolvit iterum: appulſuſque Vibonem, Meſſalam cum duabus legionibus trajicere in Siciliam juſſit, & cum Lepidi exercitu ſe conjungere, tranſiréque in ſinum qui eſt verſus Tauromiπium: tres verò alias miſit ad Stylida in extremum fretum, occaſionem expectaturas. Taurum etiam ad montem Scylacium, qui eſt ex adverſo Taurominii, è Tarento circumnavigare juſſit: quod ille fecit, paratus tum ad remigationem tum ad prælium, proſequentibus terreſtribus copiis, præexplorantibus terram equitibus, mare liburnicis. Ad eum ſic iter facientem Cæſar è Vibone accurrit: conſpectuſque circa Scylacium, ordine approbato, Vibonem rediit. At Pompeus, ut diximus, diſpoſitis circa loca ad exſcendendum in inſulam opportuna præſidiis, claſſem Meſſanæ continebat, ſuccurſurus quocunque opus foret.

Dum ea utrinque parantur, Lepido rurſum ex Africa reliquæ quatuor legiones tranſportabantur onerariis, quibus in alto factus obviam Pompeianus dux Papia, & tanquam amicus expectatus, eas oppreſſit: putabant enim à Lepido miſſas ſibi occurrere, qui tardius ſuas deduxerat: quas deinde venire viſas declinarunt onerariæ quòd hoſtiles has quoque crederent: donec aliæ captæ, aliæ crema- Papia, Pompeianus dux.

tæ ſubmerſæve, quædam in Africam reverſæ ſunt. Ex legionibus duæ perierunt in mari, & ſiqui militum enatarunt, eos

Tiſienus. Tiſienus Pompeii dux terram prenſantes confecit, reliquus exercitus ad Lepidum perlatus eſt, vel tunc, vel poſtea: Papia navigavit ad Pompeium.

Strongyle inſula. Cæſar in Strongylen, unam è quinque inſulis Æoliis, è Vibone cum tota claſſe trajecit, præmiſſis exploratoriis liburnicis: quumque in fronte Sici-

732 liæ multas videret copias circa Pelorum & Mylis & Tyndaride, conjectavit ipſum adeſſe Pompeium: relictóque ibi Agrippa vicario, ipſe Vibonem reverſus, mox inde in caſtra Tauri tranſcurrit cum Meſſala & tribus legionibus, cogitans Tauromínium occupare per Pompeii abſentiam, & ipſum à duobus lateribus aggredi. Agrippa igitur à Strongyle in Hieram trajecit, eámque cepit, pulſis præſidiariis, ſequenti die Mylas tentaturus & Democharem præfectum quadraginta navium. Pompeius ſuſpectos habens Agrippæ conatus, alias quadragintaquinque naves à Meſſana miſit Demochari, duce liberto Apollophane, quem ipſe cum aliis ſeptuaginta ſecutus eſt. Agrippa ante lucem ex Hiera ſolvit cum dimidia parte navium, quaſi pugnaturus cum ſolo Papia: ubi verò & Apollophanis claſſem vidit, & illam aliam ſeptuaginta navium, conti-

ἀνετράπησαν, αἱ δ' ἐς Λιβύην ὑπέπλευσαν. τοῦ δὲ στρατοῦ δύο μὲν τέλη διώλετο ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ εἴ τις αὐτῶν ἐξενήξατο, καὶ τούσδε Τισιηνὸς ὁ τοῦ Πομπηΐου στρατηγὸς ἐπινέοντας ἐπὶ τὴν γῆν διέφθειρεν· οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς Λέπιδον κατήχθησαν, οἱ μὲν αὐτίκα, οἱ δ' ὕστερον, καὶ Παπίας ἀπέπλευσε πρὸς Πομπήϊον. ὁ δὲ Καῖσαρ ἐς Στρογγύλην, ἣ τῶν πέντε νήσων ἐστὶ τῶν Αἰόλου, παντὶ τῷ στόλῳ διέπλευσεν ἐξ Ἱππωνείου προερευνωμένης αὐτῷ τῆς θαλάσσης· στρατὸν δὲ ἐπὶ μετώπου τῆς Σικελίας πολὺν ἰδών, ἔν τε Πελωριάδι καὶ Μυλαῖς καὶ Τυνδαρίδι, εἴκαζεν αὐτὸν παρεῖναι Πομπήϊον· καὶ τὰ μὲν ἐνθάδε Ἀγρίππᾳ διαστρατηγεῖν ἐπέτρεψεν, αὐτὸς δὲ ἐς τὸ Ἱππώνειον αὖθις ἐπέπλει, καὶ ἐς τὸ Ταύρου στρατόπεδον ἐξ Ἱππωνείου σὺν τρισὶ τέλεσι μετὰ Μεσσάλα διετρόχαζεν, ὡς Ταυρομένιον αἱρήσων, ἀπόντος ἔτι τοῦ Πομπηΐου, καὶ τὰς ἐμβολὰς αὐτῷ διχόθεν παρέξων. Ἀγρίππας μὲν οὖν ἀπὸ Στρογγύλης εἰς Ἱερὰν διέπλει, καὶ τῶν Πομπηΐου φρουρῶν αὐτὸν οὐχ ὑποστάντων, εἷλε τὴν Ἱεράν, καὶ τῆς ἐπιούσης ἔμελλεν ἐπιχειρήσειν ἐς Μύλας Δημοχάρει τῷ Πομπηΐου τεσσαράκοντα ναῦς ἔχοντι· ὁ Πομπήϊος τὸ βίαιον ὑφορώμενος Ἀγρίππου, ἔπεμπε τῷ Δημοχάρει ναῦς ἄλλας πέντε καὶ τεσσαράκοντα ἀπὸ Μεσσήνης ἐξελθούσας ἄγοντι Ἀπολλοφάνει, καὶ αὐτὸς ἐφείπετο ἄλλαις ἑβδομήκοντα. Ἀγρίππας δ' ἔτι νυκτὸς ἐξ Ἱερᾶς ἀνήγετο ταῖς ἡμισέσι τῶν νεῶν, ὡς Παπίᾳ μόνῳ ναυμαχήσων· ἐπεὶ δὲ καὶ τὰς Ἀπολλοφάνους εἶδε, καὶ τὰς ἑβδομήκοντα ἑτέρωθι

Καῖσαρ

ίσαρι μὲν αὐτίκα ἐδήλου Πομ-
ήιον ἐπὶ τῶν Μυλῶν εἶναι σὺν τῷ
λέονι ναυτικῷ, τὰς δὲ βαρείας αὐ-
ς ἦγε κατὰ μέσον, καὶ τὸν ἄλλον στό-
ν ἐξ Ἱερᾶς ἐκάλει κατὰ σπουδήν.
κεύαστο δ' ἀμφοτέροις πάντα λαμ-
πρῶς, καὶ πύργους ἐπὶ τῶν νεῶν εἶχον
τά τε πρῷραν καὶ κατὰ πρύμναν·
δὲ αὐτοῖς αἵ τε παρακελεύσεις
ως εἰκὸς ἦν ἐγεγένηντο, καὶ τὰ ση-
εῖα κατὰ ναῦς ἦρτο, ἐξῄρεσσον ἐπ'
ἀλλήλους οἱ μὲν κατὰ μέτωπον, οἱ δ'
περικυκλοῦσιν σύν τε βοῇ καὶ ῥο-
ῳ νεῶν καὶ καταπλήξει ποικίλῃ. ἦν
καὶ τὰ σκάφη Πομπηΐῳ μὲν βρα-
ύτερα καὶ κοῦφα καὶ ὀξέα ἐς τὰς
ορμήσεις τε καὶ περίπλους· Καίσα-
: δὲ μείζω καὶ βαρύτερα, καὶ παρ'
υτὸ καὶ βραδύτερα, βιαιότερα δὲ
ως ἐμπεσεῖν, καὶ τρωθῆναι δυσ-
παθέστερα· τῶν τε ἀνδρῶν οἱ μὲν ναυ-
κώτεροι τοῦ Καίσαρος ἦσαν, οἱ δὲ
καρτερώτεροι κατὰ λόγον· οἱ μὲν οὐκ
ἐμβολαῖς, ἀλλὰ ῥᾳδίαις περιόδοις
πλεονέκτουν, καὶ ταρσοὺς τῶν μει-
νων ἢ πηδάλια ἀνέκλων, ἢ κώ-
πας ἀνέκοπτον, ἢ ἀπεχώρουν ὅλως
ἰ σκάφη, καὶ ἔβλαπτον ἐμβολῆς
ς ἧσσονα· οἱ δὲ τοῦ Καίσαρος αὐ-
ταῖς ἐμβολαῖς ὡς βραχυτέρας ἀνέ-
ιπτον, ἢ κατέσειον ἢ διέρρηγνυον,
τε συμπλακεῖν, ἔβαλλόν τε ὡς τα-
πεινοτέρας ἀφ' ὑψηλοῦ, καὶ κόρα-
κας ἢ χεῖρας σιδηρᾶς εὐκολώτερον
ἐπερρίπτουν· οἱ δὲ ὅτε βιασθεῖεν ἐξήλ-
λοντο ἐς τὸ πέλαγος, καὶ τούσδε μὲν τὰ
ὑπηρετικὰ τοῦ Πομπηΐου περιπλέοντα
ἀνελάμβανεν. ὁ δὲ Ἀγρίππας ἵετο
μάλιστα εὐθὺ τοῦ Παπίου, καὶ αὐτῷ

nuò ſignificavit Cæſari Pompeium cum majore claſſis parte eſſe ad Mylas, ipſe cum gravibus navibus medium agmen tenuit, reliquis juſſis ex Hiera celeriter ſubſequi. Erat autem utrinque apparatus magnificus impoſitis à prora puppíque turribus. Ut verò poſt ſolennem cohortationem ſignum per ſingulas naves elatum eſt, utrinque in ſe fecerunt impetum, in frontem alteri', alteri per ambages ad terrorem circumventis incutiendum magno navium virorúmque ſtrepitu: erant enim naves Pompeio mediocres, leves, & ad incurſandum circumveniendúmque hoſtem agiles: Cæſari verò majores graviorésque, & ob id ipſum tardiores: ſed ad ictus tum inferendos validiores, tum ſuſtinendos firmiores. milites verò hinc robore præſtabant, illinc rei navalis peritia. Hi non concurrendo, ſed circumcurſando ſuperabant, jam remos majorum navium detergendo, jam diffringendo gubernacula: interdum etiam magna vi in eas reverſæ roſtris ictus regerebant non leviores quàm acciperent. Contrà Cæſarianæ roſtris ut minores facilè repercutiebant, aut quaſſabant, aut perforabant, & quoties colluctarentur cominus, miſſilibus è ſuperiore loco obruebant, injectíſque corvis aut ferreis manibus

Navale Cæſaris & Pompeii prælium.

733

etinebant eas facilius: tum adverſarii non ferentes impetum, pelagus exiliebant, & à ſcaphis Pompeianorum ad id diſurſantibus recolligebantur. Agrippa navim Papiæ petebat ma-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ximè, ictámque ſub prora & concuſſam perfregit uſque carinam: qui in ejus turribus ad propugnandum conſtiterant, excuſſi ſunt: mare in navem admiſſum, obruit remigum ordinem infimum: reliqui perfracta contabulatione, natatu evaſerunt: Papia receptus in navem proximam, rurſus in prælium rediit. Tum Pompeius è monte conſpicatus ſuas parum proficere, & quoties cominus res gereretur, ſocios navales amittere, Agrippæ verò triarias ex Hiera ſuccurrere, ſignum ſuis dedit ut ſervatis ordinibus ſe reciperent: id quod fecerunt, pugnandóque paulatim ſeſe ſubduxerunt è prælio: Agrippa verò urgente refugerunt, non in aſpera littora, ſed qua limo fluviis illato molliuntur. Ille à gubernatoribus vetitus ne magnas naves locis vadoſis committeret, in alto jactis ancoris conſtitit, quaſi hoſtem, ſi opus ſit, invaſurus nocturno prælio: monentibus autem amicis ne iram magis quàm rationem ſequeretur, néve militem nimis divexaret vigiliis ac laboribus, néve maris tranquillitati multùm crederet, vix ſerò ſe retro recepit. Pompeiani portus ſuos petierunt amiſſis triginta navibus, ſubmerſis quinque hoſtilibus, aliíſque multis acceptis pariter ac illatis incommodis: quos Pompeius laudans quòd tam magnis reſtitiſſent navibus, ait ſibi hanc non tam navalem pugnam viſam quàm oppugnationem mœnium: nec aliter quàm victores do-

Pompeii clades navalis.

Pompeius victos præ-

κατὰ τὴν ἐπωτίδα ἐμπεσὼν, κατέ-
σε τὴν ναῦν, καὶ ἐς τὰ κοῖλα ἀν-
ῥήξεν, ἡ δὲ τοὺς τε ἐν τοῖς πύργ
ἀπεσείσατο, καὶ τὴν θάλασσαν
θρόως ἐδέχετο, καὶ τῶν ἐρετῶν οἱ
θαλαμῖται πάντες ἀπελήφθησαν,
δ᾽ ἕτεροι τὸ κατάστρωμα ἀναῤῥήξα-
τες, ἐξενήχοντο, Παπίας δὲ ἐς
παρορμοῦσαν ἀναληφθεὶς, αὖ
ἐπῄει τοῖς πολεμίοις. καὶ ὁ Πομπη
ἐξ ὄρους ἀφορῶν τὰς μὲν ἰδίας
κρὰ ἐπωφελούσας, καὶ ψιλουμέν
τῶν ἐπιβατῶν ὅτε συμπλακεῖεν, Α
γρίππα δὲ τὸ ἱερὸν στόλον ἐξ Ἱερ
προσπλέοντα, ἀναχωρεῖν ἐσήμαινε σ
κόσμῳ, καὶ ἀνεχώρουν ἐπιόντες τε
ἀναστρέφοντες αἰεὶ κατ᾽ ὀλίγον. Α
γρίππα δ᾽ ἐπιβαρήσαντος αὐτ
ἔφυγον, οὐκ ἐς τοὺς αἰγιαλοὺς, ἀλ
ὅσα τῆς θαλάσσης οἱ ποταμοὶ τεν
γώδη πεποιήκεσαν, καὶ Ἀγρίππας
κωλυόντων αὐτὸν τῶν κυβερνητῶν μ
γάλαις ναυσὶν ἐς ὀλίγον ὕδωρ ἐπ
πλεῖν, πελάγιος ἐπ᾽ ἀγκυρῶν
σάλευεν ὡς ἐφορμιούμενος τοῖς π
λεμίοις, καὶ νυκτομαχήσων εἰ δέο
τῶν φίλων δ᾽ αὐτῷ παραινούντ
μὴ ἀλόγῳ θυμῷ συνεκφέρεσθαι
μηδὲ τὸν στρατὸν ἐκτρύχειν ἀγρ
πνίᾳ καὶ πόνῳ, μηδὲ πιστεύειν πολ
ἀχειμάνῳ θαλάσσῃ, μόλις ἑσπέρ
ἀνεζεύγνυε. καὶ οἱ Πομπηϊανοὶ ἐς τὰ
λιμένας παρέπλεον, τριάκοντα
τῶν σφετέρων νεῶν ἀποβαλόντες, πέ
τε δὲ καταδύσαντες τῶν πολεμίων,
βλάψαντες ἄλλα ἱκανὰ, καὶ βλα
βέντες ὅμοια. καὶ αὐτοὺς ὁ Πομ
πήϊος ἐπαινῶν ὅτι τηλικαύταις ναυ
σὶν ἀντέσχον, τειχομαχῆσαι μᾶλ
λον ἔφασκεν ἢ ναυμαχῆσαι, καὶ ὡς

κηκότας ἐδωρεῖτο, καὶ ἐπήλπιζεν τοῦ πορθμοῦ διὰ τὸν ῥοῦν κουφο- γὺς ὄντας περιέσεσθαι, καὶ αὐτὸς ἤ τι προσθήσειν ἐς τὸ τῶν νεῶν ὕψος. τοῦτο μὲν δὴ τῆς ναυμαχίας λος ἦν τῆς περὶ Μύλας Ἀγρίπ- ε καὶ Παπίᾳ γενομένης.

Τὸν δὲ Καίσαρα ὁ Πομπήιος περ ἦν ὑπολαβὼν ἐς τὸ Ταύρου ατόπεδον οἴχεσθαι, καὶ ἐπιχειρήσειν Ταυρομενίῳ, μετὰ δεῖπνον εὐθὺς Μεσσήνην περιέπλει, μέρος ἐν ταῖς Μύλαις ὑπολιπών, ἵνα αὐτὸν Ἀγρίππας ἔτι παρεῖναι νομίζοι. γρίππας μὲν δὴ διαναπαύσας τὸν ατὸν ἐς ὅσον ἤπειγεν, ἐς Τυνδαρίδα ἐνδιδομένην ἔπλει, καὶ παρῆλθεν μὲν εἴσω, μαχομένων δὲ λαμπρῶς τῶν φρουρῶν, ἐξεώσθη. προσεχώρησαν δὲ ἕτεραι πόλεις αὐτῷ, φρουρὰς ἐδέξαντο, καὶ αὐτὸς ἐπῆλθεν ἐς ἑσπέραν. ὁ δὲ Καῖσαρ ἤδη μὲν ἐς Λευκόπετραν ἐκ τοῦ Σκυλακίου διεπεπλεύκει, μαθὼν ἔτι κελεύσεσθαι ὅτι ὁ Πομπήιος ἐκ Μεσσήνης ἐς Μύλας οἴχοιτο δι' Ἀγρίππαν· ἐκ δὲ Λευκοπέτρας ἔμελλε νυκτὸς περᾶν ὑπὲρ τὸν πορθμὸν ἐς τὸ Ταυρομένιον· πυθόμενος δὲ περὶ τῆς ναυμαχίας, μετέγνω μὴ κλέπτειν ἔτι τὸν διάπλουν νενικηκώς, ἀλλὰ κατὰ φῶς θαρροῦντι τῷ στρατῷ περαιοῦσθαι· καὶ γὰρ ἔτι πάντως ἡγεῖτο Πομπήιον Ἀγρίππᾳ παραμένειν. κατασκεψάμενος γοῦν ἡμέρας τὸ πέλαγος ἐκ τῶν ὀρῶν, ἐπεὶ καθαρὸν ἔγνω πολεμίων, ἔπλει στρατὸν ἔχων ὅσον αἱ νῆες ἐδέχοντο, Μεσσάλαν ἐπὶ τοῦ λοιποῦ καταλιπών, ἕως ἐπ' αὐτὸν αἱ νῆες ἐπέλθοιεν· ἐλθὼν δὲ ἐπὶ τὸ Ταυρομέ-

donavit, ſpem faciens, in freto miis donat.
propter fluxum claſſem ſuam ut leviorem ita ſuperiorem fore: promittenſque additurum ſe aliquantum ad ſuarum navium altitudinem. Hic eventus fuit navalis circa Mylas pugnæ inter A- 734
grippam & Papiam.

At Pompeius ratus id quod erat, Cæſarem in Tauri caſtra profectum ut tentaret Taurominium, mox à cœna Meſſanam circumvectus eſt, Mylis relicta parte navium, ut Agrippa ipſum ibi eſſe putaret. qui milite refecto pro tempore, navigavit Tyndaridem, dedentem ſe: ubi receptus ab oppidanis, rurſum à præſidiariis egregiè repugnantibus ejectus eſt. aliæ quoque civitates ad eum deficientes acceperunt præſidia, ipſe veſpere ad claſſem rediit. Interea Cæſar è Scylacio ad Leucopetram devectus fuerat, certior factus Pompeium Meſſana Mylas profectum propter Agrippam: quúmque ſtatuiſſet è Leucopetra noctu trajicere Taurominium, poſtquam audivit de navali prælio, mutavit ſententiam, honeſtius victori exiſtimans non clàm ſed clara luce navigare cum fiducia: credebat enim Pompeium prope Agrippam haudquaquam manſurum. Quúmque exorta die proſpexiſſet in altum è montibus, nuſquam apparente hoſte navigabat impoſito quantum claſſis capiebat milite, reliquis Meſſalæ commiſſis, donec ad eum naves redirent: Taurominium verò delatus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

delatus, præmiſit qui deditionem poſcerent: & quum præſidiarii ſe non admitterent, prætern avigato flumine Onobala & fano Veneris, ad Archegetam appulit precatus deum, poſitis ibi caſtris oppugnaturus Taurominium. Eſt autem Archegeta Apollinis parva ſtatua, quam primam dedicarunt Naxii coloni miſſi in Siciliam. Hic è navi excendens prolapſus eſt: móxque ſurrexit & caſtra metabatur, quum Pompeius magna claſſe ſupervenit, omnibus mirantibus: credebatur enim devictus ab Agrippa: per oram etiam equitatus irruebat, celeritate contendens cum navibus: & diverſa parte pedeſtres copiæ conſpectæ ſunt. Itaque omnes ſunt exterriti, circumventi à tribus exercitibus: timuit & Cæſar, quod non poſſet Meſſalam accerſere. equites igitur primi Cæſarianos in caſtris muniendis adhuc occupatos turbarunt. Quod ſi claſſiarii peditéſque pariter feciſſent impetum, fortaſſis egregia Pompeio contigiſſet victoria: nunc per imperitiam rei militaris, & hoſtium trepidationis ignorantiam, veriti ſub veſperam inire prælium, alteri ad Coccynum promontorium in ſtationem ſeceſſerunt: pedites verò nolentes prope hoſtem caſtra metari, in oppidum Phœnicem ſe receperunt. Nocte ſequenti hi quieverunt, Cæſariani vallum quidem abſolverunt, ſed propter laborem & vigiliam ad pugnandum inutiliores redditi. Erant autem

Onobala flumen.

Archegeta Apollinis ſtatua.

Cæſar à tribus exercitibus circumventus.

735

Coccynum promontorium.

νειον, προσέπεμψε μὲν ὡς ὁ ὑπο-
ξόμενος αὐτό, οὐ δεξαμένων δὲ τῶν
φρουρῶν, παρέπλει τὸν ποταμὸν
Ὀνοβάλαν, καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφρο-
σίου, καὶ ὡρμίσατο ἐς τὸν Ἀρχη-
την, ἀξιῶν τὸν θεόν, ὡς χαρι-
θησόμενος ἐνταῦθα, καὶ ἀποπει-
σῶν τοῦ Ταυρομενίου· ὁ δὲ Ἀρχη-
της Ἀπόλλωνος ἀγαλμάτιόν ἐστιν
πρῶτον ἐστήσαντο Ναξίων οἱ ἐς Σι-
κελίαν ἀπῳκισμένοι. ἐνταῦθα
νεὼς ἐκβαίνων ὁ Καῖσαρ, ὀλισθ-
ἔπεσε, καὶ ἀνέδραμε δι' αὐτοῦ,
αὐτῷ καθισταμένῳ ἐπὶ τὸ στρατόπε
Πομπήιος ἐπέπλει στόλῳ πολ
θαύματι ἀδόκητον (ᾤετο γὰρ αὐτὸν ἐκ-
πεπολεμῆσθαι πρὸς Ἀγρίππαν) πα
ἤλαυνε δὲ τῷ Πομπηίῳ καὶ ἱππο
ἐς τάχος διερίζουσα τῷ ναυτικῷ,
τὰ πεζὰ ἑτέρωθεν ἐφαίνετο· ὡς
δεῖσαι μὲν ἅπαντας ἐν μέσῳ τρι
στρατιῶν πολεμίων γενομένους, δεῖσ
δὲ τὸν Καίσαρα Μεσσάλαν οὐκ
ἔχοντα μεταπέμψασθαι. οἱ μὲν οὖν ἱπ
πεῖς εὐθὺς ἠνώχλουν οἱ Πομπηί
χαρακοποιουμένους ἔτι τοὺς τοῦ Και
σαρος· εἰ δὲ ἐπὶ τοῖς ἱππεῦσιν
πεζοὶ καὶ τὸ ναυτικὸν ἐφώρμησε, τα
χα ἄν τι μεῖζον ἐξήνυσε τῷ Πομ
πηίῳ· νῦν δὲ ἀπείρως τε πολέμου,
ὑπ' ἀγνοίας τοῦ θορύβου τοῦ Καίσα
ρος, καὶ ὄκνου μὴ μάχης ἐπὶ δει
λην ἑσπέραν ἄρξαι, οἱ μὲν αὐτῶν ἐ
Κόκκυνον ἄκραν ὡρμίσαντο, οἱ πε
ζοὶ δ' οὐκ ἀξιοῦντες ἀγχοῦ τῶν πο
λεμίων στρατοπεδεύειν, ἐς Φοίνικ
πόλιν ἀνεχώρησαν, καὶ νυκτὸς οἱ μὲ
ἀνεπαύοντο, οἱ δὲ τοῦ Καίσαρος τ
μὲν χάρακα ἐτέλουν, ὑπὸ δὲ κόπου
καὶ ἀγρυπνίας ἐς τὴν μάχην ἐβλά
πτοντο· τέλη δ' ἦν αὐτῷ τρία, κ

ἱππέων

ἱππεῖς χωρὶς ἵππων πεντακόσιοι, καὶ ξιφοι χίλιοι, καὶ κληροῦχοι σύμμαχοι χωρὶς καταλόγου δισχίλιοι, ἡ ναυτικὴ δύναμις ἐπὶ τούτοις. τὰ μὲν πεζὰ πάντα Κορνιφικίῳ παραδοὺς ὁ Καῖσαρ, ἐκέλευσε τοὺς μὲν πολεμίους ἀπομάχεσθαι καὶ πράσσειν ὅ, τι ἐπείγοι· αὐτὸς δὲ ταῖς ναυσὶν ἔτι πρὸ ἡμέρας ἀνήγετο ἐς τὸ πέλαγος, μὴ καὶ τῆδε αὐτὸν ἀποκλείσειεν οἱ πολέμιοι, καὶ τὸ μὲν δεξιὸν ἐπέτρεπε Τιτινίῳ, τὸ δὲ λαιὸν Καρκινίῳ, λιβυρνίδος δὲ αὐτὸς ἐπέβαινε, καὶ περιέπλει πάντας παρακαλῶν· ἐν δὲ τῇ παρακλήσει τὰ στρατηγικὰ σημεῖα, ὡς ἐν κινδύνῳ μάλιστα ὤν, ἀπέθετο. ἐπαναχθέντος δὲ τοῦ Πομπηίου, δὶς μὲν ἐπεχείρησαν ἀλλήλοις, καὶ τὸ ἔργον ἐς νύκτα ἐτελεύτησεν· ἁλισκομένων δὲ καὶ πιμπραμένων τῶν Καίσαρος νεῶν, αἱ μὲν ἐπαράμεναι τὰ βραχέα τῶν ἱστίων, ἀπέπλεον ἐς τὴν Ἰταλίαν, τῶν παραγγελμάτων καταφρονοῦσαι, καὶ αὐτὰς ἐπ' ὀλίγον οἱ τοῦ Πομπηίου διώξαντες, ἐπὶ τὰς ὑπολοίπους ἀνέστρεψαν, καὶ τῶνδε τὰς μὲν ᾕρουν ὁμοίως, τὰς δὲ ἐνεπίμπρασαν· ὅσοι δ' ἐξ αὐτῶν ἐς τὴν γῆν ἐξενήχοντο, τοὺς μὲν οἱ ἱππέες οἱ τοῦ Πομπηίου διέφθειρον ἢ συνελάμβανον· οἱ δ' ἐς τὸ τοῦ Κορνιφικίου στρατόπεδον ἀνεπήδων, καὶ τούτοις ὁ Κορνιφίκιος ἐπιθέουσιν ἐπεχείρει, τοὺς κούφους ἐκπέμπων μόνους· οὐ γὰρ εὔκαιρον ἐδόκει κινεῖν τὰ τέλη ἀθυμοῦντα, ἀντικαθημένων πεζῶν, μεγαλοφρονουμένων ὡς εἰκὸς ἐπὶ νίκῃ. Καίσαρα δ' ἐν τοῖς ὑπηρετικοῖς ἐς πολὺ τῆς νυκτὸς ἀνακωχεύοντα καὶ βουλευόμενον, εἴτε ἐς Κορνιφίκιον ἐπανέλθοι διὰ μέσων τοσῶνδε ναυαγίων, εἴτε ἐς Μεσσάλαν διαφύγοι, θεὸς ἐς τὸν Ἄβαλαν λιμένα περιήνεγκε

legiones tres, equites ſine equis quingenti, velites mille, coloni auxiliares voluntarii M M. prætérque navales ſocii. Tradito igitur peditatu Cornificio, ut in terra quantum poſſet repugnaret hoſtibus, ipſe ante lucem in altum provectus eſt, ne & à mari intercluderetur: dextro cornu præfecit Titinium, ſiniſtro Carcium: ipſe liburnica circum claſſem volitans omnibus hortator aderat: quo facto inſignia ut in maximo conſtitutus periculo depoſuit. Occurrente autem ex adverſo Pompeio bis congreſſi certamen in noctem extraxerunt. Quúmque naves Cæſarianæ caperentur & incenderentur, pars earum expanſis minoribus velis aufugit in Italiam contemptis hortatibus: quas aliquot Pompeianis perſequentibus, & reliquæ profligatæ partim captæ, partim incenſæ ſunt. qui in terram enatabant, ab equitibus Pompeianis interimebantur aut capiebantur: quidam in Cornificii caſtra ſe proripiebant: quos ille accurrentes excipiebat ſolis obviam miſſis velitibus: intempeſtivum enim putabat promovere legiones malè animatas, propinquo exercitu terreſtri hoſtium inſoleſcentium (ut fieri ſolet) victoria. Cæſar in actuariis ad multam noctem jactatus, 736
incertus Cornificiúmne per media naufragia peteret, an ad Meſſalam refugeret, forte fortuna ad Abalam portum appulit cum

Cæſar ſolus cum unico armigero a-

unico

micis deſtitutus & ſervis, ad Abalum portum appellit.

unico armigero, deſtitutus amicis, ſervis, & ſatellitibus: quem quidam è montibus ad rem cognoſcendam decurrentes, invenerunt animo defectum & corpore: & tranſlatum nunc in hoc, nunc in aliud acatium, quo magis hoſtem fallerent, ad Meſſalam deportarunt, qui non longè aberat. Inde priuſquam corpus curaret, ad Cornificium miſit liburnicam, & circa omnes montes dimiſit qui nuntiarent ſe incolumem, juberéntque omnes opem ferre Cornificio, & ipſe per litteras pollicitus eſt ei mox adfore auxilium. Curato deinde corpore quum quieviſſet modicum, ad Stylida noctu profectus eſt, Meſſala eum deducente ad Carinatem, paratum ad navigationem cum tribus legionibus, quem juſſit in Liparam trajicere, ipſe mox conſecuturus. Agrippæ quoque ſcripſit, ut periculo eximeret Cornificium celeriter, ſubmittendo cum expeditis Laronium. Mæcenatem iterum in urbem miſit, propter quoſdam rerum novarum cupidos, in quorum aliquot animadverſum eſt publicè: Meſſalam verò Puteolos, ut legionem primam Vibonem adduceret.

Hic Meſſala Romæ à triumviris proſcriptus fuerat, propoſitis interfectori præmiis, ſive pecunias, ſive libertatem peteret: profugus deinde ad Brutum & Caſſium, poſt illorum mortem

μεθ' ἑνὸς ὁπλοφόρου, χωρὶς φίλων
καὶ ὑπασπιστῶν καὶ θεραπόντων· και-
νες ἐκ τῶν ὀρῶν ἐς πύστιν τῶν γεγονό-
καταθέοντες, εὗρον αὐτὸν τό τε
μα καὶ τὴν ψυχὴν ἐσταλμένον, κ
ἀκάτιον ἐξ ἀκατίου μεταφέροντε-
να διαλάθοι, μετεκόμισαν ἐς Μ-
σάλαν οὐ μακρὰν ὄντα. ὁ δ' εὐ
ἔτι ἀθεράπευτος, ἔς τε Κορνι-
κιον ἔστελλε λιβυρνίδα, καὶ παντα
διὰ τῶν ὀρῶν περιέπεμπεν ὅτι σ-
ζοιτο, Κορνιφικίῳ τε πάντας ἐ-
κουρεῖν ἐκέλευε, καὶ αὐτὸς ἔγραφ
αὐτίκα πέμψειν βοήθειαν· θε-
ραπεύσας δὲ τὸ σῶμα καὶ ἀναπαυσά-
μενος ὀλίγον, ἐς Στυλίδα νυκ
ἐξῄει, παραπεμπόμενος ὑπὸ
Μεσσάλα πρὸς Καρρίναν, τρία-
χοντα ἐπὶ τοῦ πρόπλου τέλη, καὶ
δὲ μὲν ἐκέλευσε διαπλεῖν, ἐς
πάραν, ἔνθα καὶ αὐτὸς ἔμελλε δι-
πλευσεῖσθαι. Ἀγρίππαν δὲ γράφ
ἠξίου κινδυνεύοντι Κορνιφικίῳ π-
πειν Λαρώνιον μετὰ στρατιᾶς ὀξέ
Μαικήναν δ' αὖθις ἐς Ῥώμην
πέμπε διὰ τοὺς νεωτερίζοντας, κ
τινες παρακινοῦντες ἐκολάσθησ
καὶ Μεσσάλαν ἐς Δικαιάρχειαν-
πεμπεν, ἄγειν τὸ πρῶτον καλού-
μενον τέλος ἐς Ἱππώνειον.

Μεσσάλας δὲ οὗτος ἦν, ὃν
τρεῖς ἐπὶ θανάτῳ προγεγράφεσ
ἐν Ῥώμῃ, καὶ χρήματα τῷ κτ
ναντι καὶ ἐλευθερίαν ἐπικεκηρύχεσ
ὁ δὲ πρὸς Κάσσιον καὶ Βροῦτον φ
γών, ἀποθανόντων ἐκείνων, τὸ σ
λον ἐπὶ σπονδαῖς Ἀντωνίῳ παρέ
δωκε· καί μοι τοῦτο ἀναμνη-
ναι ἔδοξεν ἐς ζήλωμα τῆς Ῥωμαί
ἀρετῆς, ὅπου Μεσσάλας μόνον ἐχ

Romanæ virtutis

Antonio claſſem ex fœdere tradidit. Id nunc memorare libi
Romanæ virtutis exemplum, quando Meſſala habens in pot

τοσῇδε συμφορᾷ τὸν προγεγράψαν-
τα, ἐθεράπευσεν, ὡς αὐτοκράτορα
περιέσωζε. Κορνιφίκιος δὲ ἀπο-
έψασθαι μὲν ἐκ τοῦ χάρακος εὐ-
μαρῶς εἶχε τοὺς πολεμίους, κινδυ-
νεύων δὲ ἐξ ἀπορίας, ἐς μάχην ἐξ-
έτασσε καὶ προὐκαλεῖτο· Πομπηΐου
δ' οὐ συμπλεκομένου μὲν ἀνδράσιν ἐν
μόνῃ τῇ μάχῃ τὴν ἐλπίδα ἔχουσι,
κρατήσεσθαι δὲ αὐτοὺς τῷ λιμῷ
προσδοκῶντος, ὥδευεν ὁ Κορνιφί-
κιος ἐν μέσῳ τοὺς ἀπὸ τῶν νεῶν διαφυ-
γόντας ἀνόπλους ἔχων, βαλλό-
μενός τε καὶ χαλεπῶς ἐν μὲν τοῖς πε-
δίοις ὑπὸ τῶν ἱππέων, ἐν δὲ τοῖς
τραχέσιν ὑπὸ τῶν ὑψηλῶν τε καὶ κού-
φων, οἱ Νομάδες Λίβυες ὄντες ἠ-
κόντιζόν τε ἐπὶ πλεῖστον, καὶ τοὺς ἐπι-
θέοντας ὑπέφευγον· τετάρτῃ δ'
ἡμέρᾳ μόλις ἐπὶ τὴν ἄνυδρον γῆν
ἀφίκοντο, ἣν Ῥύακα πυρὸς λέγου-
σι, τότε μέχρι θαλάσσης οἷον τε
ῥεῦμα ἐπικλύσαι καὶ σβέσαι τὰ ἐν
τῇ καύματα, καὶ αὐτὴν οἱ μὲν ἐ-
πιχώριοι μόνης ὁδεύουσι νυκτός,
πνιγώδη τε οὖσαν ἐπ' ἐκείνου, καὶ κο-
νιορτοῦ ἀποδιδοῦσαν γέμουσαν· οἱ δὲ
ἀμφὶ τὸν Κορνιφίκιον οὔτε νυκτὸς ἐ-
θάρρουν ἐν ἀσελήνῳ μάλιστα ἰέναι
διὰ ἀπειρίαν ὁδῶν καὶ ἐνέδρας, οὔ-
θ' ἡμέρας ὑπέμενον, ἀλλ' ἀπε-
πνίγοντο, καὶ τὰς βάσεις ὡς ἐν θέ-
ρει καὶ καύματι ὑπεκαίοντο, μάλι-
στα οἱ γυμνοί, βραδύνειν τε οὐ δυ-
νάμενοι διὰ τὴν δίψαν ἐνοχλοῦ-
σαν, οὐδένα ἔτι τῶν βαλλόντων ἀμυ-
νόμενοι ἐπεξῄεσαν, ἀλλ' ἐτιτρώσκοντο
ἀφυλάκτως· ἐπεὶ δὲ καὶ τὰς ἐξόδους
τῆς διακεκαυμένης ἕτεροι κατεῖχον
πολέμιοι, ἀμελήσαντες τῶν ἀσθενε-
στέρων τε καὶ γυμνῶν, ἀνεπήδων ἐς

ſtate proſcriptorem ſuum deſolatum, in tanta calamitate reſovit ut imperatorem, ſervavítque. At Cornificius quamvis à caſtris facilè hoſtem arcere poterat: tamen quia laborabat commeatuum inopia, ſuis in aciem productis hoſtem provocavit. Pompeio verò detrectante certamen cum viris in ſola dextra fiduciam habentibus, & fame ſe ſubacturum eos ſperante, Cornificius iter ingreſſus eſt, receptis in me- 737
dium agmen inermibus qui evaſerant è naufragio, in regione campeſtri miſſilibus ab equitatu hoſtium infeſtatus graviter: in aſpera verò ab Afris armatis leviter, qui magna ex parte jaculatores facile refugiebant, ſi qui in eos procurrerent ex agmine. quarta demum die pervenerunt ad terram aridam, quam indigenæ torrentem ignis nominant, uſque ad mare ſqualidam, abſumptis æſtu ſcaturiginibus, accolis noctu tantùm permeabilem vitandi æſtus pulveríſque gratia. Per eam Corniſiciani neque noctu, præſertim ſilente luna iter auſi ſunt facere, propter viarum imperitiam & metum inſidiarum: neque interdiu ſuſtinuerunt: ſed ſuffocabantur, & plantas ut in æſtate fervida adurebantur, nudi præcipue: nec tardius ingredi ſitis ſinebat, aut in velites infeſtantes procurrere, ſed exponebant ſe vulneribus. Ubi verò ad fauces, quà è peruſto agro erat exitus,

fenderunt alios, neglectis nudis & infirmioribus, irruerunt

exemplum in Meſſala erga Cæſarem.

Cornificiani magnopere afflicti.

in

in eas quotquot poterant auda-
cia perdita, & hoſtem impule-
runt pro viribus: ſed quum & a-
lias deinceps fauces obſideri cer-
nerent, deſperatis rebus remi-
ſerunt impetum, ſiti ſimul & æ-
ſtu laboréque afflicti. Quúmque
Cornificius eos hortaretur o-
ſtendens fontem in proximo, re-
dintegrato impetu propulerunt
hoſtem amiſſis multis è ſuis: ce-
terùm fons ab aliis hoſtibus oc-
737 cupatus eſt, collapſíſque in to-
tum animis, etiam corporum
Laronius. vires defecêre. Sic affecti La-
ronium à longè conſpiciunt,
miſſum ab Agrippa cum tri-
bus legionibus, nondum ſatis
certi amicum eſſe, ſpe tamen
reficientes ſeipſos: ut verò &
jam hoſtem viderunt aquam
relinquere, ne includeretur
medius, exclamaverunt præ
gaudio quantum poterant:
quúmque clamorem reddidiſ-
ſet Laronius, curſu fontem
occuparunt, ducibus vetanti-
bus ne ſe ingurgitando exple-
rent: quorum monita qui neg-
lexere, inter bibendum emo-
riebantur. Sic ex inſperato
738 Cornificius cum ſuperſtite parte
exercitus Mylas ad Agrippam e-
vaſit incolumis: qui tum Tyn-
daridem ceperat, refertam vi-
ctualium copia, & opportunam
bello maritimo: quò Cæſar de-
portabat pedites & equites. Ha-
buit autem in univerſum in Sici-
lia vigintiunam legiones, equi-
tum viginti millia, levis armatu-
ræ plures quinque millibus. Mylas autem & Naulochos & Pelo

Cornificii milites inter potandum, dum ſeſe ingurgitant, emoriuntur.

τοὺς αὐχένας οἱ δυνάμενοι τόλμῃ
παραβόλῳ, καὶ ἐβιάζοντο τοὺς πο-
λεμίους ἐς ὅσον εἶχον δυνάμεως· η-
χομένων δὲ καὶ τῶν ἑξῆς αὐχένων,
ἀπεγίνωσκον αὐτῶν ἤδη, καὶ μεθίεν
ὑπὸ δίψης καὶ θέρους καὶ κόπου· πα-
ρέποντος δὲ αὐτοὺς τοῦ Κορνιφικίου
πηγὴν πλησίον οὖσαν ἐπιδεικνύοντ
οἱ μὲν αὖθις ἐβιάζοντο πολλοὺς ἀ
σφῶν ἀπολλύντες, ἕτεροι δὲ τὴν π
γὴν κατεῖχον πολέμιοι, καὶ παν-
τελὴς ἤδη τοὺς τοῦ Κορνιφικίου κατ-
χεν ἀθυμία, καὶ παρεῖντο· ὧδε
αὐτοῖς ἔχουσι Λαρώνιος ἐπιφαίν
μακρόθεν ὑπὸ Ἀγρίππου σὺν τρ
σὶ τέλεσι πεμφθεὶς, οὔπω μὲν ε
δῆλος ὢν ὅτι φίλος εἴη, ἐν
δὲ ἐλπίδος αἰεὶ τοιοῦτον ἔσεσθ
προσδοκῶντες, ἀνέφερον αὖθις α
τῶν· ὡς δὲ καὶ τοὺς πολεμίους εἶδ
τὸ ὕδωρ ἀπολιπόντας, ἵνα μὴ γ
νοιντο ἐχθρῶν ἐν μέσῳ, ἀνέκραγ
μὲν ὑπὸ ἡδονῆς ὅσον ἔσθενον, ἀντ
βοήσαντος δ' αὐτοῖς τοῦ Λαρωνίο
δρόμῳ τὴν πηγὴν κατέλαβον· κ
ὑπὸ μὲν τῶν ἡγεμόνων ἐκωλύοντο π
νειν ἀθρόως· ὅσοι δὲ ἠμέλησαν,
πινον ὁμοῦ καὶ ἀπέθνησκον. οὕτω
ἐξ ἀέλπτου Κορνιφίκιος, καὶ τ
στρατοῦ τὸ φθάσαν μέρος περιεσώ
θη πρὸς Ἀγρίππαν ἐς Μύλας· ἀρ
τι δὲ ὁ Ἀγρίππας Τυνδαρίδα εἰ
λήφει τροφῶν μεστὸν χωρίον, καὶ εὐ
φυῶς ἐς πόλεμον ἐκ τῆς θαλάσση
ἔχον· καὶ ὁ Καῖσαρ ἐς αὐτὸ τὰ πε
ζὰ καὶ τοὺς ἱππέας διεβίβαζεν· ἐγί
νοντό τε αὐτῷ πάντες ἐν Σικελίᾳ
ὁπλιτῶν μὲν ἐς εἴκοσι καὶ ἓν τέλος
ἱππεῖς δὲ δισμύριοι, καὶ κοῦφο
πλείους πεντακισχιλίων. Μύλας δ
ἔτι καὶ τὰ ἐκ Μυλῶν, ἐπί τε Ναυάρ

χυ

υς καὶ Πελωριάδα καὶ τὰ παράλια
παντα φρουραὶ Πομπηΐου κατεῖ-
ν, αἳ φόβῳ μάλιστα Ἀγρίππου
ῦρ διηνεκῶς ἔκαιον, ὡς ἐμπρήσον-
ς τοὺς ἐπιπλέοντας· ἐκράτει δὲ καὶ
στενῶν ἑκατέρων ὁ Πομπήϊος, ἀμ-
δὲ τὸ Ταυρομένιον, καὶ περὶ Μύλας
περιόδους τῶν ὀρῶν ἀπετείχιζε, καὶ τὸν
καίσαρα ἐκ Τυνδαρίδος ἐς τὸ πρόσ-
εν ἰόντα ἠνώχλει μὴ συμπλεκό-
νον· Ἀγρίππου δὲ νομισθέντος ἐπι-
λεῖν, ἐς Πελωριάδα μετεπήδησεν,
λιπὼν τὰ στενὰ περὶ Μύλας· καὶ ὁ
αῖσαρ αὐτῶν τε κατέσχε, καὶ Μυ-
ὶν, καὶ Ἀρτεμισίου πολίχνης βρα-
τάτης, ἐν ᾗ φασὶ τοὺς ἡλίου βοῦς
έσθαι, καὶ τὸν ὕπνον Ὀδυσσεῖ. ψευδοῦς
τοῦ Ἀγρίππου δόξης φανείσης, ὁ
μπήϊος ἠσθεὶς τῶν στενῶν ἀφῃρη-
νος, καὶ Τισιηνὸν ἐκάλει μετὰ τοῦ
ατοῦ. Τισιηνῷ δ' ὁ Καῖσαρ ὑπαν-
τᾷ, καὶ διημάρτανε τῆς ὁδοῦ περὶ ὄ-
τὸ Μυκώνιον, ἔνθα ἄσκηνος ἐνυ-
ὲρευσεν, ὄμβρου τε πολλοῦ καταῤ-
ρήγνυντος, οἷος ἐν φθινοπώρῳ γί-
ται, τῶν ὁπλοφόρων τινὲς τὴν νύκτα
ἴσων ἀσπίδα Κελτικὴν ὑπερέχον-
τος. ἐγένοντο δὲ καὶ βρόμοι τῆς Αἴτ-
ης σκληροὶ, καὶ μυκήματα μακρὰ,
σέλασι περιλάμποντα τὴν στρα-
ιάν· ὥστε τοὺς μὲν Γερμανοὺς ἐξ εὐ-
ν ἀναπηδᾶν ὑπὸ δέους, τοὺς δὲ ἀ-
ῃ τῶν περὶ τῆς Αἴτνης λεγομένων οὐκ
ιστεῖν, ἐν τοσοῖσδε παραδόξοις ἐμ-
πεσόντας σφίσι καὶ τὸν ῥύακα. μετὰ δὲ
το τὴν Παλαιστηνῶν γῆν ἔκειρε,
Λέπιδος αὐτῷ συνήντησε σιτο-
ῶν, καὶ Μεσσήνῃ παρεστρατοπέ-
ον ἀμφότεροι.

rum, omnémque oram maritimam Pompeius adhuc tenebat præſidiis: quæ ab Agrippa maximè ſibi metuentia, continuos ignes fovebant, ut hoſtium naves abſterrerent intentando incendium. Fauces quoque utraſque occuparat, tum Taurominitanas, tum Mylenſes, & montanos calles muris interſepiit. Cæſarem etiam ultra Tyndarida procedentem infeſtabat abſtinentem à prælio. Quúmque Agrippam appulſurum crederet, ad Pelorum tranſcurrit, deſertis faucibus Mylenſibus: quas mox Cæſar occupavit unà cum Mylis, prætérque Dianium oppidulum perexiguum, celebre Solis boum dormiente Ulixe à ſociis abſumptarum fabula. Sed ubi opinio de Agrippæ adventu evanuit, & Pompeius amiſſas fauces cognovit, Tiſienum accivit cum exercitu. Ei Cæſar obviam profectus aberravit à via circa montem Myconium, in quo ſine tentorio pernoctavit: & quum imbres vehementes ruerent, ut per autumnum ſolent, per totam noctem ſtetit ſub ſcuto Gallico, militibus id ſuſtinentibus. Auditi quoque ſunt Ætnæ horrendi fremitus & longi mugitus, excandeſcentibus & ignibus exercitúmque fulgore terrentibus, adeo ut Germani è cubilibus præ timore proſilirent: nec amplius incredibilia viderentur Ætnæ miracula, & inter cetera illud de torrente igneo. Poſthæc Palæſtenum agrum vaſtavit, & Lepidus factus eſt illi obviam, frumenta ligens: móxque ambo Meſſanam obſederunt.

Dianium oppidulum unde celebre.

Myconius mons.

Cæſar ſub ſcuto Gallico totam noctem ſtat.

Ætnæ montis horrendi fremitus.

739 Et quum per totam Siciliam paſſim velitationes fierent, nullo memorabili prælio, Cæſar Taurum miſit ut Pompeium commeatu arceret, occuparétque civitates quæ illi ſuppeditabant: quia maximè difficultate coactus Pompeius ſtatuit ſemel prælio decernere: & quia terreſtres hoſtium copias timebat, in navibus habens fiduciam rogavit per nuntios, num vellet dimicare navali prælio. Ille quamvis abhorreret ab omnibus rebus maritimis, quas ad eam diem infeliciter tentaverat, tamen turpe ratus detrectare, conditionem accepit: præſtituta die, ad quam trecenæ naves utrinque parabantur, inſtructæ telis omnigenis, turribúſque ac machinis quotquot excogitari potuere. Agrippa verò & harpagonem commentus eſt, quinque cubitale tignum, ferro indutum, in utraque extremitate habens circulum, & in horum altero harpagonem, uncum ferreum, in altero multas reſtes, quæ machinis attrahebant harpagonem, catapulta in hoſtilem navem immiſſum. Ubi verò ſtatuta dies venit, primùm remigum fuit oſtentatio non ſine clamore: mox miſſilibus certatum, partim è machinis, partim manu conjectis, ut ſunt ſaxa, ſagittæ, ignitáque jacula. Naves quoque ipſæ concurrebant ictus inferentes accipientéſque nunc in latera, nunc in proras, nunc in ipſa roſtra, q

maximè vectores concutiunt, & naves reddunt inutiliores. Al

Cæſar, navale cum Pompeio prœlium non audet detrectare.

Harpago, Agrippæ commentum.

Γινομένων δ' ἀν' ὅλην τὴν Σι- κελίαν ἀψιμαχιῶν πολλῶν, ἔργ μείζονος οὐδενὸς, Ταῦρον ὁ Καισ ἔπεμψε τὰς ἀγορὰς τοῦ Πομπ περικόπτειν, καὶ τὰς πόλεις τὰς χο- ρηγούσας προκαταλαμβάνειν. τῷδε μάλιστα κάμνων ὁ Πομπήι ἔκρινε μάχῃ μείζονι κριθῆναι ὑπὲρ ἁπάντων. τὰ μὲν δὴ πεζὰ Καίσαρος ἐδεδίει, ταῖς δὲ ναυ ἐπαιρόμενος, ἤρετο πέμπων, εἰ χεῖτο ναυμαχίᾳ κριθῆναι. ὁ ἀρρωδεῖ μὲν τὰ ἐνάλια πάντα σιν τύχῃ μέχρι δεῦρο κεχρημέν αὐτοῖς, αἰσχρὸν δὲ νομίσας ἀν πεῖν, ἐδέχετο, καὶ ὥριζετο αὐ ἡμέραν, ἐς ἣν τριακόσιαι νῆες ἑ τέρῳ ἰδίᾳ παρεσκευάζοντο, βέ τε παντοῖα φέρουσαι, καὶ πύργ καὶ μηχανὰς ὅσας ἐπενόουν. ἐπε δὲ καὶ τὸν καλούμενον ἅρπαγα ὁ γρίππας, ξύλον πεντάπηχυ σι ρῳ περιβεβλημένον, κρίκους ἐ περὶ κεραίας ἑκατέρας, τῶν δὲ κ κων εἴχετο, τοῦ μὲν ὁ ἅρπαξ, σι ρεον καμπύλον, τοῦ δὲ, καλῴ πολλὰ, μηχαναῖς ἐπισπώμενα ἅρπαγα, ὅτε τῆς πολεμίας νεὼς καταπέλτου λάβοιτο. ἐλθούσης ἡμέρας, πρῶτα μὲν ἦν ἐρετῶν ἅμιλλα, καὶ βοὴ, καὶ βέλη, τὰ μὲν μηχανῆς, τὰ δ' ἀπὸ χειρῶν, λίθοι, καὶ πυρφόρα, καὶ τοξεύμ τα. μετὰ δὲ αἱ νῆες αὐταὶ συνέ γνυντο ἀλλήλαις, αἱ μὲν ἐς τὰ πλ για, αἱ δὲ κατ' ἐπωτίδας, αἱ ἐπὶ τοὺς ἐμβόλους, ἔνθα μάλ εἰσὶν αἱ πληγαὶ βίαιοι, τινάξαι τοὺς ἐπιβάτας, καὶ τὴν ναῦν ἀργο- τέραν ἐργάσασθαι. ἄλλαι δὲ ἀλλήλ

διε

ἐξέπλεον, βάλλουσαί τε καὶ ἀκον-
ίζουσαι, καὶ τὰ ὑπηρετικὰ τοὺς ἐκ-
πίπτοντας ἀνελάμβανεν· ἔργα τε χει-
ῶν ἦν, καὶ βία αὐτῶν, καὶ τέχνη
υβερνητῶν, καὶ βοαὶ, καὶ στρατηγῶν
παρακελεύσεις, καὶ μηχανήματα
πάντα· εὐδοκίμει δὲ μάλιστα ὁ ἅρ-
παξ ἔκ τε πολλοῦ ταῖς ναυσὶ διὰ
κουφότητα ἐμπίπτων, καὶ ἐμπηγνύ-
μενος ὅτε μάλιστα ὑπὸ τῶν καλω-
ίων ἐφέλκοιτο ὀπίσω, κοπῆναί
ὑπὸ τῶν βλαπτομένων οὐκ ἦν
ἄπορος διὰ σίδηρον τὸν περιέχον-
α, καὶ τὸ μῆκος αὐτοῦ δυσεφικτό-
ετον τοῖς κόπτουσι τὰ καλώδια
ποίει, οὐδὲ τὸ μηχάνημά πω προ-
γνωστο, ὡς δρέπανον δόρασι περι-
έσθαι· ἓν δ' ἐπενόουν ὡς ἐν ἀδο-
ήτῳ τὴν ναῦν κρούοντες ἐπὶ πρύ-
ναν ἀντισπᾶν. τὸ δ' αὐτὸ ποιού-
ων καὶ τῶν πολεμίων, ἴση μὲν ἦν ἡ
ία τῶν ἀνδρῶν, ὁ δὲ ἅρπαξ ἐποίει
ἴδιον· ὅτε μὲν οὖν προσπελάσειαν
νῆες, ἐμάχοντο παντοίως, καὶ ἐς
ἀλλήλους μεθήλλοντο, καὶ διαγνῶναι
πόλεμον οὐκ ἦν ἔτι ὁμοίως εὔ-
πορον· ὅπλοις τε γὰρ ὡς τὰ πολλὰ
ις αὐτοῖς ἐχρῶντο, καὶ φωνῇ σχε-
ν ἅπαντες Ἰταλῇ, τά τε συν-
ματα μιγνυμένων ἐς ἀμφοτέρους
ιλώεκτο, καὶ ἐκ τοῦδε μάλιστα ἐν-
ραι πολλαὶ καὶ ποικίλαι παρ' ἀμ-
οῖν, καὶ ἀπιστία πρὸς τοὺς λέγον-
ς αὐτὰ ἐγίγνετο, ἀγνωσία τε
ντας ἀλλήλων ἐπεῖχεν, ὡς ἐν πο-
μῳ καὶ θαλάσσῃ γεμούσῃ φόνων τε
ὅπλων καὶ ναυαγίων· οὐ γάρ τινα
ειραν ἔλιπον, ὅτι μὴ μόνον τὸ πῦρ·
ιτοῦ δὲ μετὰ τὰς πρώτας ἐπίπλους
ισαντο διὰ τὰς συμπλοκάς. ὁ
πεζὸς ἑκατέρων στρατὸς ἀπὸ τῆς

in tranſcurſu telis velitabantur, actuariis in mare delapſos recolligentibus. Erátque contentio militum pariter ac navium gubernatorumque: accedente ducum cohortatione & machinarum opera. Sed maximè harpago probabatur, è longinquo propter levitatem in naves involans inhærénſque, præſertim quum retraheretur reſtibus: nec præcidi propter ferrum poterat, nec pertingi uſque reſtes propter longitudinem: & ignotum erat genus machinæ, & ideo hoſtes falcatas haſtas non præparaverant. Unus ut in re improviſa conatus profuturus videbatur, ſi vi remorum ſe retraherent, & quum idem adverſarii facerent, pari- 740
ter utriſque conantibus harpago peragebat ſuum officium. Ergo conjunctis navibus variis modis pugnabatur, tranſiliendo in adverſarias. Nec jam facile erat pugnantes diſcernere: majore enim ex parte utebantur eodem armorum genere, & lingua fermè omnes Latina: teſſeræ quoque utrorumque inter permixtos evulgatæ ſunt: & inde magna utriſque doli occaſio variáque, dum non facilè teſſeris creditur, nec dignoſcunt ſe invicem, mari pleno pugnantium cadentiúmque multitudine, & ſcutis naufragiíſque fluitantibus: nihil enim intentatum præter ignem reliquerunt: nam poſt primum concurſum abſtinuerunt eo, ubi cœptum eſt pugnari cominus.

certamen uterque terreſtris exercitus ſpectabat è littore, non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ſine metu ſtudióque partium, in eo de ſua quoque incolumitate agi exiſtimans: nihil tamen diſcernebant oculis, ac ne poterant quidem, quamvis intentis admodum, ut pote in D C. navium ordine longiſſimo, variante ejulatu nunc hac parte, nunc alia. Vix tandem è turrium coloribus, quod ſolum diſcrimen erat, plures Pompeianas naves periſſe intelligens Agrippa, cohortatus eſt proximos quaſi jam victores: redintegratóque in hoſtem impetu, urgere non deſiit, donec qui ipſi oppoſiti erant primi coacti cedere, turres dejecerunt, verſíſque navibus in fretum fugerunt, duntaxat ſeptemdecim navibus: reliquæ per Agrippam intercluſæ, bona ex parte littori illiſæ dum vehementi fugiunt impetu, aut retractæ inde ſunt aut incenſæ. Quod ubi videre quæ in alto pugnam continuabant, deditionem fecerunt, dum Cæſarianus exercitus navalis victoriam ſignificavit edito ingenti jubilo, quem non minore terreſtris excepit: Pompeianus verò ingemuit. ipſe dux è Naulochis Meſſanam ſe proripuit, ſic attonitus ut nihil cogitarit de terreſtri exercitu: quo factum eſt ut & hos Cæſar Tiſieno dedente

741 in fidem reciperet, & poſt hos equitatum, hunc quoque præfectis dedentibus. Merſæ ſunt in eo

Pompeii clades ingens.

prælio naves Cæſaris tres, Pompeii XXVIII. reliquæ aut crematæ, aut captæ, aut littori alliſæ.

μετὰ φόβου καὶ σπουδῆς ἐς τὴν [...]
λασσαν ἀφεώρων, ὡς ἐν τῇδε καὶ [...]
τοὶ περὶ τῆς σφετέρων σωτηρίας [...]
ἐλπίδα ἔχοντες· διέκρινον γε μὲν [...]
δὲν, οὐδ᾽ ἐδύναντο, καὶ μάλιστα [...]
περισκοποῦντες, οἷα νεῶν ἑξα[...]
σίων ἐπὶ μήκιστον ἐκτεταγμένων [...]
τῆς οἰμωγῆς ἐναλλασσομένης ἀνα[...]
ρος ἑκατέρωθεν· μόλις δέ ποτε [...]
χροιαῖς τῶν πύργων, αἷς δὴ μόν[...]
διέφερον ἀλλήλων, ὁ Ἀγρίππα[...]
συνεὶς πλείονας ἀπολωλέναι τοῦ Πο[...]
πηίου ναῦς, ἐθάρρυνε τοὺς συν[...]
τας ὡς ἤδη κατορθοῦντας, καὶ [...]
πολεμίοις αὖθις ἐμπεσὼν, ἐπέκει[...]
το ἀπαύστως, μέχρι βιασθέντες [...]
σοι μάλιστα κατ᾽ αὐτὸν ἦσαν, [...]
τε πύργους κατέρριψαν, καὶ τὰς [...]
ἐπιστρέψαντες, ἐς τὸν πορθμὸν [...]
φυγεῖν, καὶ ἔφθασαν προσδραμ[...]
ἑπτακαίδεκα νῆες· αἱ δὲ λοιπαὶ [...]
κλείσαντος αὐτὰς τοῦ Ἀγρίππα, [...]
αἱ μὲν ἐξώκελλον αὐταῖς ὑπὸ ὁρμῆς [...]
διώκοντες, ἢ ὁρμιζομένας ἀπεσπ[...]
ἢ ἐνεπίμπρασαν· ὅσαι δὲ ἔτι κατὰ [...]
πέλαγος ἐμάχοντο, τὰ περὶ [...]
τὰς γινόμενα κατιδοῦσαι, παρε[...]
δοσαν ἑαυτὰς τοῖς πολεμίοις· κ[...]
τοῦ Καίσαρος στρατὸς ἐπινίκιον ἠλ[...]
λαξεν ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ὁ πε[...]
ἀντεβόησεν ἐπὶ τῆς γῆς. οἱ Πομπη[...]
δ᾽ ἀνῴμωξαν, καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν Να[...]
λόχων ἀναθορὼν, ἐς τὴν Μεσσήνην [...]
ἠπείγετο, οὐδὲν ὑπὸ ἐκπλήξεως [...]
ἔτι τῶν πεζῶν οὐδ᾽ ἐπισκήψας· ὅ[...]
καὶ τούσδε ὁ Καῖσαρ Τισιηνοῦ π[...]
ραδιδόντος, ὑποσπόνδους ἐδέχετο [...]
καὶ τοὺς ἱππέας ἐπ᾽ αὐτοῖς τῶν [...]
πάρχων παραδιδόντων. κατέδυσαν [...]
ἐν τῷ πόνῳ νῆες, Καίσαρος μὲν τρ[...]
Πομπηΐου δὲ ὀκτὼ καὶ εἴκοσι, καὶ [...]
λοιπαὶ κατεφλέχθησαν ἢ ἐλήφθησαν, ἢ ἐς τὴν γῆν ἐξέκελλουσαι συν[...]
τρίβ[...]

ϱέϐησαν, αἱ δὲ ἑπτακαίδεκα μόναι
ιέφυγον.

Καὶ ὁ Πομπήϊος ἐν ὁδῷ περὶ τῆς
ετεγνώμης τοῦ πεζοῦ πυθόμενος,
ὴν τε ἐσθῆτα ἤλλαξεν ἐς ἰδιώτην
ἀπ' αὐτοκράτορος, καὶ προϋπεμ-
εν ἐς Μεσσήνην, ἐς τὰς ναῦς ἐν-
ίθεσθαι τὰ δυνατά· παρεσκεύαστο
ἅπαντα ἐκ πολλοῦ, Πλέννιόν τε
κ Λιλυϐαίου μεθ' ὧν εἶχεν ὀκτὼ τε-
ῶν ἐκάλει κατὰ σπουδὴν, ὡς μετὰ τῶν-
 φευξόμενος· καὶ Πλέννιος μὲν ἠ-
είγετο πρὸς αὐτόν· αὐτομολούντων
ἑτέρων φίλων τε καὶ φρουρῶν καὶ
ατῶν, καὶ τῶν πολεμίων ἐς τὸν πορ-
μὸν ἐσπλεόντων, οὐκ ἀναμείνας
δὲ Πλέννιον ὁ Πομπήϊος ἐν πόλει
καλῶς τετειχισμένῃ, ἔφευγεν ἐκ τῆς
Μεσσήνης ἐπὶ τῶν ἑπτακαίδεκα νεῶν
Ἀντώνιον, ὡς ἐξ ὁμοίων αὐτῷ
ὴν μητέρα περισεσωκώς· καὶ ὁ
λέννιος αὐτὸν οὐ καταλαϐὼν, ἐς
ὴν Μεσσήνην παρῆλθε, καὶ κατ-
χε τῆς πόλεως. ὁ δὲ Καῖσαρ, αὐ-
ὸς μὲν ἔμεινεν ἐν τῷ περὶ Ναυλόχους
ατοπέδῳ, Ἀγρίππαν δ' ἐκέλευ-
 τῇ Μεσσήνῃ παρακαθέζεσθαι, καὶ
ιρεκάθητο σὺν Λεπίδῳ· Πλεννίου
πρεσϐευομένου περὶ σπονδῶν, Ἀ-
ρίππας μὲν ἠξίου περιμένειν Καί-
αρα ἐς ἕω, Λέπιδος δὲ ἐδίδου τὰς
ονδὰς, καὶ τὸν Πλεννίου στρατὸν οἰ-
ειούμενος ἑαυτῷ, συνεχώρει διαρ-
άσαι τὴν πόλιν μετὰ τοῦ ἄλλου στρα-
 καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ, πε-
ῆς δὴ καὶ μόνης παρακαλοῦντ,
ρδος ἀδόκητον εὑρόμενοι, τὴν
εσσήνην ὅλῃ τῇ νυκτὶ μετὰ τῶν Λε-
δου διήρπαζον, καὶ μετεστρατεύοντο
 Λεπίδῳ.

ſæ fractæque, ſolæ ſeptemdecim effugerunt.

Pompeius poſtquam in via cognovit de defectione exercitus, privatum cultum ſumpſit pro imperatorio, præmiſſis Meſſanam qui in naves quicquid poſſent imponerent: jam dudum enim apparata erant omnia. Plennium quoque à Lilybæo properè accivit cum octo legionibus, quaſi habiturus has fugæ comites: & ille quidem feſtinus ad eum contendit. Pompeius verò aliis amicis & præſidiis & exercitibus ad victorem deſciſcentibus, hoſtibus fretum intro navigantibus, ne Plennium quidem in urbe egregiè munita expectandum exiſtimans, cum jam dictis ſeptemdecim navibus profugit ad Antonium: cujus matrem in ſimili periculo ſervaverat. Plennius poſt ejus diſceſſum Meſſanam pervenit, & civitatem eam tenuit. Cæſar in caſtris ad Naulochos manſit, Agrippa juſſo Meſſanam obſidere: id quod fecit ſociatus Lepido. Et quum Plennius legatos de pace miſiſſet, Agrippa rem differendam in matutinum cenſuit dum Cæſar veniret, Lepidus verò pacem dedit: & ut exercitum Plennii ſibi conciliaret, urbem ei ex æquo cum aliis militibus diripiendam conceſſit: qui præter ſalutem, quam ſolam impetratam cupiebant, lucrum inſperatum nacti, Meſſanam per totam noctem diripuerunt, ſociis prædæ militi-

Pompeius ad Antonium profugit.

Meſſana direpta.

is Lepidi, ad quem ſigna tranſtulerunt.

Qui acceſſione horum auctus uſque ad viginti duarum legionum numerum cum equitatu valido, elatus eſt animo, de obtinenda Sicilia cogitans, eo jure quia prior exſcenderat in inſulam, & plures civitates in fidem acceperat: móxque circa præſidia miſit qui Cæſarianos non admitterent, & fauces ubique obſedit. Cæſar ſequenti die venit, expoſtulavítque per amicos cum Lepido, quia ajebant eum in auxilium Cæſari veniſſe in Sici-

Cæſaris expoſtulationes cum Lepido.

742 liam, non ut eam ſibi acquireret: ille regerebat ademptam ſibi dignitatem priſtinam, qua nunc ſolus Cæſar potiatur: &, ſi ei placeat; libenter ſe pro illa permutaturum Africam & Siciliam. Id indignè ferens Cæſar ipſe acceſſit ad eum, exprobravítque ingratitudinem. Et quum utrinque minæ interceſſiſſent, continuò ſeorſum actæ ſunt excubiæ, & naves ſteterunt in ancoris: dicebatur enim de his incendendis cogitare Lepidus. Tum exercitus novum civile bellum exhorruit, nunquam deficientibus diſſenſionibus. nec tamen Lepidum conferebant Cæſari, ne ipſius quidem Lepidi milites, ſuſpicientes virtutem Cæſaris, damnata alterius ſegnitie: iniquitatem quoque incuſantes, quòd in direptione victis eos æquaverit. Quibus rebus cógnitis Cæſar per internuntios clam ſolicitavit duces ejus ſingulos: & corruptis pleriſque, præſertim qui Pompeianas partes ſecuti

Lepidus non conferendus Cæſari.

Duces Lepidi è Pompeianis corrupti.

Ὁ δὲ σὺν τούτοις ἔχων δύο καὶ εἴ-
κοσι τέλη πεζῶν καὶ ἱππέας πολλοὺς,
ἐπῄρτο, καὶ κρατήσειν ἐδόκει Σι-
κελίας, πρόφασιν ἔχων ὅτι πρῶτος
ἐπιβαίη τῆς νήσου, καὶ πλέονας πό-
λεις ἐπαγάγοιτο· ἔς τε τὰ φρού-
αὐτίκα περιέπεμπε τοὺς παρὰ
Καίσαρος ἐλθόντας φρουροὺς μὴ προσ-
ίεσθαι, καὶ τὰ στενὰ πάντα ἐκρα-
τεῖτο. ὁ δὲ Καῖσαρ ἦλθε μὲν τῆς ἐ-
πιούσης, καὶ ἐμέμφετο τῷ Λεπίδῳ διὰ
τῶν φίλων, οἱ σύμμαχον ἔφασαν
αὐτὸν ἐλθεῖν Καίσαρι ἐς Σικελί-
οὐχ ἑαυτῷ κατακτησόμενον αὐτ-
ὁ δὲ ἀντενεκάλει τῆς προτέρας τάξ-
ἀφῃρῆσθαι, καὶ μόνον ἔχειν αὐτ-
Καίσαρα, βουλομένῳ τε νῦν ἀν-
τιδιδόναι Λιβύην καὶ Σικελίαν ὑ-
ἐκείνης· χαλεπαίνων δὲ ὁ Καῖσαρ
ἦλθε μὲν καὶ αὐτὸς ὑπὸ ὀργῆς ὀ-
νειδιῶν τὸν Λέπιδον εἰς ἀχαριστία-
διαπειλησάμενοι δὲ ἀλλήλοις συ-
στησαν, καὶ αὐτίκα αἵ τε φυλα-
διεκρίθησαν· καὶ αἱ νῆες ὥρμουν
ἀγκυρῶν· ἐλέχθη γὰρ αὐτὰς ἐπιν-
ὁ Λέπιδος ἐμπρῆσαι. ὁ δὲ στρα-
ἤχθετο εἰ πολεμήσουσιν αὖθις ἐ-
φύλιον πόλεμον ἕτερον, καὶ οὔπο-
σφᾶς ἐπιλείψουσιν αἱ στάσεις· οὐ μ-
ἐν ὁμοίῳ Καίσαρα καὶ Λέπιδον ἐτί-
θεντο, οὐδὲ οἱ τοῦ Λεπίδου στρατευό-
μενοι, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρετῆς τοῦ Καίσ-
ρα ἐθαύμαζον, καὶ τὴν ἀργίαν συν-
ῄδεσαν Λεπίδῳ, καὶ τῆς ἁρπαγῆς α-
τὸν ἐπεμέμφοντο, αὐτοῖς ἐς τὸ ἴσ-
τοῖς ἡσσημένοις καταστάντα· ὧν
Καῖσαρ πυνθανόμενος, περιέπεμ-
πε τοὺς τὰ συμφέροντα παραινέσον-
τας κρύφα ἑκάστοις· ὡς δὲ αὐτῷ δι-
εφθάρατο πολλοὶ, καὶ μάλιστα οἱ γ-
νόμενοι τοῦ Πομπηίου διὰ δέος τ-
μὴ πω τὰς σπονδὰς βεβαίους σφί-

σιν

ζιν, εἰ μὴ συνθοῖτο ὁ Καῖσαρ, εἶ-
αι, ἀγνοοῦντος ἔτι ταῦτα τοῦ Λε-
πίδου δι' ἀπραξίαν, ὁ Καῖσαρ ἐπ-
λθεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ σὺν
ἱππεῦσι πολλοῖς, οὓς περὶ τοῦ χά-
ρακος καταλιπὼν, ἐσῄει μετ' ὀλί-
γων, καὶ παριὼν ἐπεμαρτύρετο ἑκά-
στους ἄκων ἐς πόλεμον καθίστασθαι·
ἀσπαζομένων δ' αὐτὸν ὡς αὐτοκρά-
τορα τῶν ὁρώντων, οἱ Πομπηιανοὶ
πρῶτοι συνέθεον ὅσοι διεφθάρα-
το, καὶ συγγνῶναι σφίσι παρεκά-
λουν, ὁ δ' ἔλεγε θαυμάζειν, εἰ
συγγνώμην αἰτοῦντες, οὐ πράσσου-
σιν οὔπω τὰ σφίσιν αὐτοῖς συνοί-
σοντα· οἱ δὲ συνέντες, αὐτίκα ἥρ-
παζον τὰ σημεῖα, καὶ ἐς τὸν Καίσα-
ρα μετέφερον, καὶ σκηνὰς ἔλυον ἕ-
τεροι· καὶ τοῦ θορύβου Λέπιδος αἰ-
σθόμενος, ἐξέθορε τῆς σκηνῆς ἐπὶ
τὰ ὅπλα, βολαί τε ἦσαν ἤδη, καὶ
τῶν ὁπλοφόρων τις τοῦ Καίσαρος ἔ-
πιπτε, καὶ αὐτὸς ὁ Καῖσαρ ἐς τὸν
θώρακα ἐβλήθη, τὸ δὲ βέλος οὐκ
ἵκετο ἐπὶ τὸν χρῶτα, ἀλλὰ δρόμῳ
διέφυγεν ἐπὶ τοὺς ἱππέας· Λεπίδου
δέ τι φρούριον ἐπετώθασε τῷ δρό-
μῳ, καὶ οὐκ ἀνέσχεν ὁ Καῖσαρ ὑπὸ
ὀργῆς, πρὶν ἐξελεῖν αὐτὸ σὺν τοῖς
ἱππεῦσι καὶ καθελεῖν. ἑτέρων δ' αὖ
φρουρίων ἡγεμόνες, οἱ μὲν αὐτίκα,
οἱ δὲ νυκτὸς μετετίθεντο ἐκ Λεπί-
δου πρὸς Καίσαρα, οἱ μὲν ἄνευ πί-
ρας, οἱ δὲ καὶ ἐς ὑπόκρισιν
ὑπὸ ἱππέων μικρὰ ἐνοχληθέντες.
εἰσὶ δ' οἳ τὰς προσβολὰς ἔτι ὑπέ-
μενον καὶ ἀπεκρούοντο· καὶ γὰρ ὁ Λέ-
πιδος περιέπεμπεν ἐς πάντα ἐπι-
κούρους· καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ἐπικούρων
μεθισταμένων, ἡ λοιπὴ τοῦ Λεπίδου
στρατιὰ, καὶ εἴ τις εὔνους ἔτι ἦν ἐ-
ent, reliquus ejus exercitus,

nondum confirmatam pacem
putabant abſque conſenſu Cæſa-
ris, ſecuro Lepido & ignorante
omnia, in caſtra ejus ſupervenit
cum multis equitibus: quibus
ante vallum relictis, cum paucis
intravit, procedénſque in me-
dium, ſingulos teſtatus eſt, ſe in-
vitum ad bellum trahi. Ibi verò
ſalutantibus imperatorem pro-
ximis, Pompeiani primi accur-
rerunt quotquot corrupti fue-
rant, veniámque petierunt. Il-
le mirari ſe ajebat, veniam eos
petere, necdum tamen quod i-
pſis conferat facere: intellexe-
runt dictum, móxque arrepta
ſigna tranſtulerunt ad Cæſarem,
alii detendebant tentoria. Eum
tumultum ubi ſenſit Lepidus,
ad arma proſiliit è tentorio:
commiſſáque velitatione unus — Cæſar in thorace vulneratus.
ſcutariorum Cæſaris cecidit, i-
pſe in thoracem telum recepit,
quod tamen ad vivum non per-
venit, móxque curſim ſe re-
cepit ad equites. In eum curſum
præſidium cujuſdam caſtelli ca-
villatum eſt: nec Cæſar iratus — Cavillatio in Cæſarem.
conquievit prius quam id equi-
tum opera caperet. ceterorum i-
tem caſtellorum præfecti, pars 743
continuò, pars nocte ſequente
defecerunt ad Cæſarem: qui-
dam ne ſollicitati quidem, alii
tantùm in ſpeciem infeſtati ab e-
quitibus. Non defuere tamen qui
oppugnatores ſuos ſeriò repelle-
rent: nam Lepidus quoquover-
ſum ſubmittebat auxilia: quæ &
ipſa quum tranſitionem face-
quamvis non malè illi volens,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Defectio à Lepido ad Cæſarem.

mutabat ſententiam. Ac rurſum primi Pompeiani quotquot adhuc in officio permanſerant, agminatim tranſibant alii poſt alios. Quúmque Lepidus ad eos continendos armaret alios, qui in hoc armabantur, aſſumebant ſigna, móxque cum aliis adjungebant ſe Cæſari, Lepidus minis ac precibus cum eis agebat, ſigna retentans & miſſurum ſe negans, donec à ſignifero audiit, Dimittes vel mortuus. Tum demum ceſſit territus. Poſtremi defecerunt equites, miſerúntque ad Cæſarem ſcitatum num interficiendus eſſet Lepidus jam privatus imperio: quod ille non permiſit. Sic Lepidus nec opinans deſertus ab omnibus, reflante fortuna exercitum citò amiſit, mutatóque cultu properavit ad Cæſarem, aliis pariter feſtinantibus velut ad ſpectaculum. cui Cæſar aſſurrexit, nec paſſus accidere ſibi ad genua: remiſitque ſic cultum ad Urbem, adempto imperio, relictóque tantùm ſacerdotio. Sic ille ſæpius imperator, & quondam triumvir, qui magiſtratus creaverat, & tot pari dignitate præditos proſcripſerat, privatus ſub nonnullis olim proſcriptis magiſtratibus vitam exegit.

Verba & minæ militis ad Lepidum.

Cæſar Lepidum interfici non vult.

Cæſar non patitur Lepidum ad genua ſibi accidere.

Mira fortunæ mutatio in Lepido.

Ceterùm Pompeium Cæſar nec ipſe perſecutus eſt, nec alios perſequi ſivit: ſive quòd nollet invadere in alienum imperium Antonii: ſive quòd futura ſpectaret conatúſque Antonii, habiturus juſtam occaſionem diſſidii, ſiquid ille præter æquum

Cæſar Pompeium perſequi non vult.

τρέπετο τῇ γνώμῃ· καὶ πρῶτοι
αὖθις οἱ Πομπηϊανοὶ, ὅσοι ἔτι ἦσ
παρ' αὐτοῦ, μετεπήδων κατὰ μερ
Λεπίδου δὲ ἐς κώλυσιν αὐτοῖς τ
ἑτέρους ἐφοπλίσαντος, οἱ ἐπὶ κ
λυμα τῶν ἄλλων ὁπλιζόμενοι, τὰ
αὐτῶν ἐπήγοντο σημεῖα, καὶ σ
τοῖς ἑτέροις ἐχώρουν πρὸς τὸν Καίσ
ρα· Λέπιδος δὲ αὐτοῖς ἀπιοῦσιν
πείλει καὶ ἐδεῖτο, καὶ τῶν σημείων εἴχ
το, καὶ οὐ μεθήσειν ἔλεγε, μέχρι
φερόντων αὐτά τις εἶπε μεθήσειν ἀ
ποθανόντα, καὶ δείσας μεθῆκεν. οἱ
ἱππεῖς τελευταῖοι χωροῦντες ἔπε
ψαν τινὰ πευσόμενον τοῦ Καίσαρος,
εἰ κτείνωσι Λέπιδον οὐκ ἔτι ὄντα α
τοκράτορα, ὁ δὲ ἀπεῖπεν. οὕτω Λ
πιδος ἀδοκήτως πάντων ἀπισ
συμπεσών, ἔρημος ἐκ τύχης τοσ
δὲ καὶ στρατοῦ τοσοῦδε ἐγίγνετο ἐν βρα
χεῖ, καὶ τὸ σχῆμα ἀλλάξας, ἐσ
πρὸς τὸν Καίσαρα, δρόμῳ συντρ
χόντων ὡς ἐπὶ θέαν τῶν ὁρώντων· ὁ
Καῖσαρ ὑπανέστη τε αὐτοῦ προσθ
όντι, καὶ προσπεσεῖν ἐθέλοντα κωλ
σας, ἔπεμψεν ἐς Ῥώμην ἐφ' οὗπ
ὧν σχήματος, ἰδιώτην ἀπ' αὐ
κράτορος, οὐδὲν ἔτι πλὴν ἱερωσ
εἶχεν ἱερωσύνης. ὁ μὲν δὴ καὶ αὐτοκρά
τωρ πολλάκις, καὶ τῶν τριῶν ἀνδρ
γενόμενος, ἄρχοντάς τε ἀποφήνα
καὶ προγράψας ἐπὶ θανάτῳ τοσού
δε ὁμοτίμους, ἰδιωτεύων, καὶ ἐνί
τῶν προγραφέντων ἄρχουσιν ὕστε
παριστάμενος, διεβίωσε.

Πομπήιον δὲ ὁ μὲν Καῖσαρ οὐκ
δίωκεν, οὐδ' ἑτέροις ἐπέτρεπε διώ
κειν, εἴτε ὡς ἐς ἀλλοτρίαν ἀρχὴ
τὴν Ἀντωνίου φυλασσόμενος ἐμ
βαλεῖν, εἴτε καραδοκῶν τὸ μέλλον
καὶ τὰ ἐς αὐτὸν ἐσόμενα ἐξ Ἀντωνίο
καὶ πρόφασιν ἕξων διαφορᾶς, εἰ μ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ήματα γίγνοιτο· οὐ γὰρ ἀνύποπτοί γε
σαν ἐκ πολλοῦ διὰ φιλαρχίαν, ὅ-
τε τοὺς ἄλλους ἐξέλοιεν, ἀλλήλοιν διε-
χθῆν, εἴθ' ὡς αὐτὸς ὕστερον ἔλεγεν
Καῖσαρ, ὅτι μὴ γίγνοιτο τοῦ πα-
τρὸς ἀνδροφόνος ὁ Πομπήϊος. τὴν
ὶ στρατιὰν συνῆγε, καὶ ἐγένετο αὐτῷ
τέλη μὲν ὁπλιτῶν πέντε καὶ τεσσαρά-
κοντα, καὶ ἱππεῖς δὲ δισμύριοι καὶ
πεντακισχίλιοι, κοῦφοι δέ, τῶν ἱπ-
πέων ὑπὲρ ἡμιολίους, μακραί τε
νῆες ἑξακόσιαι· τὸ δὲ τῶν φορτίδων
πλῆθος, καίπερ ὂν ἄπειρον, τοῖς
δεσπόταις διέπεμψε· καὶ τὴν στρατὸν
ἐπινικίοις ἐδωρεῖτο, τὰ μὲν ἤδη δι-
δούς, τὰ δὲ ὑπισχνούμενος, στεφά-
νους τε καὶ τιμὰς ἅπασιν ἔνεμε, καὶ
συγγνώμην τοῖς ἡγεμόσιν ἐδίδου τῶν
Πομπηΐου· ζήλῳ δὲ αὐτῷ γενομένῳ
ἐπὶ τούτοις, τὸ δαιμόνιον ἐνεμέσησε
τοῦ ζήλου, καὶ ὁ στρατὸς ἐστασίαζεν ὁ
οἰκεῖος αὐτοῦ μάλιστα, ἀπολυθῆ-
ναί τε τῆς στρατείας ἐπειγόμενοι, καὶ
γέρα λαβεῖν ὅμοια τοῖς ἐν Φιλίπ-
ποις ἀγωνισαμένοις· ὁ δὲ ᾔδει μὲν
οὐχ ὅμοιον ἐκείνῳ τόνδε τὸν ἀγῶνα,
ὑπισχνεῖτο δ' ὅμως τὰ ἄξια δώσειν
σὺν τοῖς ὑπ' Ἀντωνίῳ στρατευομέ-
νοις, ὅτε κἀκεῖνος ἀφίκηται· περὶ δὲ
τῆς στρατείας ὑπεμίμνησκε σὺν ἀπει-
λῇ τῶν πατρίων νόμων τε καὶ ὅρκων καὶ
κολάσεων· οὐκ εὐπειθῶς δὲ ἀκροω-
μένων, ὑφῆκε τῆς ἀπειλῆς, ἵνα μή τις
ἐκ τῶν νεολήπτων στρατιῶν ἐπιγένοιτο
θόρυβος· καὶ ἔλεγεν ἐν καιρῷ τε ἀ-
πολύσειν σὺν Ἀντωνίῳ, καὶ ἄξειν νῦν
οὐκ ἐπ' ἐμφύλια ἔτι πεπαυμένα σὺν
τύχῃ χρηστῇ· ἐπὶ δ' Ἰλλυριούς, καὶ
ἕτερα ἔθνη βάρβαρα, σαλεύοντα
τὴν μόλις κτηθεῖσαν εἰρήνην, ὅθεν

faceret: ſuſpiciones enim jam
pridem eis ob ambitionem inter-
ceſſerant, ſublatis aliis inter i-
pſos contentionem fore: ſive, ut
ipſe Cæſar ajebat poſtea, quia 744
Pompeius è conjuratorum nu-
mero non fuerat. Coactis autem
in unum copiis repertæ ſunt le-
giones XLV. equitum XXV. M.
levis armaturæ tantundem quan-
tum equitum, & dimidium in-
ſuper. naves longæ DC. onera-
rias autem penè innumeras re-
miſit ad proprios dominos: mili-
tibus donativum ob victoriam
dedit, plura in futurum pollici-
tus. coronas quoque & alios ho-
nores diſtribuit, & ignovit Pom-
peianis ducibus. Huic tantæ feli-
citati fortuna invidit: nam exer-
citus, præſertim ipſius proprius,
ſeditionem movit, miſſionem
flagitans, & præmia, qualia Phi-
lippenſi prælio victores acce-
perant: & quamvis hoc certa-
men non conferendum videre-
tur cum altero, promiſit tamen
accepturos digna præmia unà
cum his qui tum ſub Antonio
militabant, quando ille redierit:
quantum autem ad militiam,
minaciter admonebat ſacramen-
ti diſciplinæque. Quúmque in
contumacia perſtarent, remiſit
minas, ne quis tumultus ab exer-
citibus dedititiis accederet: pro-
miſitque ſe cum Antonio dimiſ-
ſurum eos ſuo tempore: nunc
uſurum opera eorum ad bella
non civilia, quando deo fortu-
nante deſierint: periturum enim Illyrios & ceteras gentes barba-
ras, pacem vix bene firmatam labefactantes: ex qua militia per-

Copiæ terreſtres & navales Cæſaris.

Seditio in caſtris Cæſaris.

 ceptu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

cepturos lucra uberrima. denegarunt illi operam, ni præteritorum laborum repræſentarentur ſibi præmia honoréſque. Reſpondit honores ſe non differre, ſed præter jam datas, alias coronas legionibus ſe addere, & prætextas tribunis ac centurionibus, ſenatoriámque dignitatem cuique in ſua patria. Dum hæc aliáque benignè offert, exclamavit tribunus Ofilius: corollis & prætextis delectari pueros, milites agris & pecuniis: id dictum approbante multitudine, Cæſar indignatus diſceſſit è tribunali. qui verò proximi tribuno ſtabant, laudabant hominem, & ceteris qui ſe ad eos non aggregarent convitiabantur. Reſpondit ille, ſe ſolùm ad tuendam tam juſtam cauſam ſufficere. His dictis ſequenti die nuſquam comparuit, nec ſciri potuit quid illi acciderit. Milites verò non amplius ſinguli propter metum, ſed gregatim uno ore vociferabantur, miſſionem poſtulantes. Horum præfectos Cæſar variis molliebat alloquiis: eis verò qui ad Philippos & Mutinam meruerant: ut diuturniore militia defunctis miſſionem conceſſit: dimiſſóſque mox ablegavit ex inſula, ne contagione ſeditionis ceteros corrumperent: hoc tantùm ad Mutinenſis belli veteranos effatus, quamvis ſic dimiſſis, redditurum ſe tamen pollicita. Alios verò pro concione alloquens, teſtes faciebat perjurii diſcedentium, non dimiſſorum ex impe-

Ofilii tribuni militum ad Cæſarem verba ſeditionis plena.

745

καταπλήξειν αὐτούς. οἱ δ' οὐκ
φασαν αὖθις στρατεύσεσθαι, πρὶν τ
προτέρων λαβεῖν γέρα τε καὶ τιμ
ὁ δὲ οὐκ ἔφη τὰς τιμὰς οὐδὲ ν
ἀνατίθεσθαι, πολλὰς δὲ δοὺς, προ
σθεῖναι στεφάνους ἐπὶ τοῖς τελε
ἄλλους, καὶ λοχαγοῖς καὶ χιλιαρχ
περιπορφύρους ἐσθῆτας, καὶ βουλε
τικὴν ἐν ταῖς πατρίσιν ἀξιωσ
ἔτι δὲ αὐτοῦ τοιάδε προτιθέντος
τερα, ὑπεφώνησε χιλίαρχος Ὀ
φίλλιος, στεφάνους μὲν καὶ πορφ
ραν εἶναι παισὶν ἀθύρματα, στρ
τοῦ δὲ γέρα, χωρία καὶ χρήματ
καὶ τοῦ πλήθους ἐπιβοήσαντος ὅτι ὀ
θῶς λέγοι, ὁ μὲν Καῖσαρ ἀπέστη
βήματος δυσχεραίνων· οἱ δὲ ἀμφ
τὸν χιλίαρχον, ἦσαν ἐπαινοῦντές τ
καὶ τοῖς οὐ συνισταμένοις αὐτῷ λοιδ
ρούμενοι. ὁ δ' ἔφη καὶ μόνος ἀρκ
σειν ἐπὶ οὕτω δικαίοις. ἀλλ' ὁ μὲν τ
δε εἰπὼν, ἐς τὴν ἐπιοῦσαν ἀφαν
ἦν, καὶ οὐδ' ὅ,τι γένοιτο ἐγιγνώσκε
το· ὁ δὲ στρατὸς οὐκ ἔτι μὲν ὑπὸ δ
ους οὐδεὶς καθ' ἕνα ἐφθέγγετο, κοι
νῇ δ' ἐβόων ἀνὰ μέρη συνιστάμενο
ἀφεθῆναι τῶν στρατειῶν· ὁ δὲ Καῖ
σαρ αὐτῶν τοὺς μὲν ἄρχοντας ἐξω
μίλει ποικίλως, τοὺς δ' ἐν Φιλίπ
ποις καὶ Μουτίνῃ στρατευσαμένους
ὡς χρονιωτέρων ἀφεῖναι ὄντων, ἐδίδο
τοῖς θέλουσιν ἀντιστρατεύεσθαι, κα
γενομένους ἐς δισμυρίους εὐθὺς ἀπέ
λυε, καὶ ἐξέπεμπε τῆς νήσου μὴ διαφ
θείρειεν ἑτέρους, τοσόνδε τοῖς ἐκ
Μουτίνης μόνοις ἐπειπὼν, ὅτι σφί-
σιν ἀποδώσει τά τε ὑπεσχημένα, καί-
περ οὕτως ἀπολυθεῖσιν. ἐς δὲ τὸ ἄλ-
λο πλῆθος ἐπελθὼν, τοὺς μὲν ἀπο-
στάντας ἐμαρτύρετο τῆς ἐπιορκίας, οὐ
κατὰ γνώμην τοῦ αὐτοκράτορος τῆς

στρατείας

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ατείας ἀπολυθέντας, τοὺς δὲ παρόντας ἐπῄνει, καὶ ἐπήλπιζεν ἀπολύσειν μὲν ταχέως, ὅτε μηδενὶ μεταμελήσοι, καταπλουτιεῖν δὲ ἀπολύων, καὶ νῦν ἐπιδιδόναι δραχμὰς πεντακοσίας ἑκάστῳ. τοιάδε εἰπὼν, Σικελίᾳ μὲν ἐπέβαλλεν ἐσφορὰν, χίλια τάλαντα καὶ ἑξακόσια, στρατηγοὺς δ' ἀπέφαινε Λιβύης καὶ Σικελίας, καὶ στρατὸν ἐς ἑκατέραν διῄρει, αἱ τὰς ναῦς τὰς Ἀντωνίου διέπεμπεν ἐς Τάραντα, καὶ τοῦ λοιποῦ στρατοῦ τὸ μὲν προὔπεμπεν ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ νεῶν, τῷ δ' ἑπόμενος αὐτὸς ἐκ τῆς νήσου διεπέρα.

Ἐρχομένῳ δ' ἥ τε βουλὴ τιμὰς ἐψηφίσατο ἀμέτρους, ὧν αὐτὸν ἐποίουν κριτὴν, ἢ πάσας λαβεῖν, ἢ ὅσας δοκιμάσειε, καὶ ὑπήντων ὅτι πορρωτάτω καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ δῆμος ἐστεφανωμένοι, ἔς τε τὰ ἱερὰ καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν ἐς τὴν οἰκίαν ἀπιόντα παρέπεμπον· τῆς δ' ἐπιούσης αὐτὸς ἐβουληγόρησέ τε καὶ ἐδημηγόρησε, τὰ ἔργα καὶ τὴν πολιτείαν ἑαυτοῦ τὴν ἀπ' ἀρχῆς ἐς τότε καταλέγων, καὶ τὰ εἰρημένα συγγράψας, τὸ βιβλίον ἐξέδωκε, κατήγγειλέ τε εἰρήνην καὶ εὐθυμίαν ἐς τέλος τῶν ἐμφυλίων ἀνῃρημένων, καὶ τῶν ἐσφορῶν τοὺς ἔτι ὀφείλοντας ἀπέλυε, καὶ φόρων τελώνας τε καὶ τοὺς τὰ μισθώματα ἔχοντας, ὧν ἔτι ὀφείλοιεν· ἐκ δὲ τῶν ἐψηφισμένων τιμῶν ἐδέχετο πομπὴν, ἐτήσιόν τε ἱερομηνίαν εἶναι καθ' ἃς ἡμέρας ἐνίκα, καὶ ἐπινίκιος ἐν ἀγορᾷ χρύσεος ἑστάναι μετὰ σχήματος οὗπερ ἔχων ἐσῆλθε, περικειμένῳ τῷ κίονι νεῶν ἐμβόλων, καὶ ἕστη

ratoris ſententia: ipſos verò laudabat, brevi ſecuturæ miſſionis ſpem faciens: foréque ut nec officii quenquam pœniteat, & dimittantur ditati: nunc addere ſe viritim quingenos ſeſtertios. Poſt concionem indixit tributum Siciliæ M DC. talenta: deſignavítque proprætores Africæ ac Siciliæ diviſo exercitu in utramque. Naves Antonii miſit Tarentum: reliquum exercitus partim præmiſit in Italiam, partim ſecum duxit decedens ex inſula.

Venientem ad Urbem ſenatus excepit immodicis honoribus, ipſi permittens ut arbitratu ſuo vel omnes, vel quotquot placerent, acciperet: itúmque eſt obviam quàm longiſſimè à coronatis tam ſenatoribus quàm cetero populo: à quibus ad templa primùm, deinde domum deductus eſt. Sequenti verò die tam apud ſenatum quàm pro concione orationem habuit, res à ſe geſtas ordine recenſens, adminiſtrationémque reipublicæ jam inde ex quo ad eam admotus eſt uſque ad præſentem diem: quas orationes à ſeipſo conſcriptas in vulgus edidit multis exemplaribus: denuntiavítque pacem & tranquillitatem poſt ſublata bella civilia, & tributa nondum reddita condonavit debitoribus: paritérque publicanorum debita remiſit, & mercedes nondum perſolutas pro locationibus publicis. Ex honoribus autem per S. C. 746 oblatis accepit thenſam in circenſibus, & annua ſolennia diebus victoriæ, auratámque pro roſtris ſtatuam, quæ ad veram effigiem

giem expreſſa eſt, cum hoc titulo, OB PACEM POST DIVTVRNA BELLA TERRA MARIQVE REDDITAM. Quumque populus pontificatum maximum à Lepido ad eum transferre vellet, nemini vivo more majorum adimi ſolitum, recuſavit: & quum Lepidum ut hoſtem necari juberent, non ſuſtinuit. Deinde ad omnes exercitus obſignatas miſit literas, cum mandatis ut una die aperirentur omnes, móxque juſſa peragerentur: ea pertinebant ad ſervos, qui diſſenſionum inteſtinarum tempore aufugerant in militiam: quibus poſcente Pompeio ſenatus ex fœdere libertatem conceſſerat. móxque una die comprehenſos & in urbem adductos Romanis Italíſque dominis eorum Cæſar reſtituit, aut illorum hæredibus: idem fecit in Sicilia: ſi quos autem nemo in ſervitutem aſſerebat, capite mulctavit in ipſis unde aufugerant civitatibus.	μένη ἡ εἰκὼν ἐπιγραφὴν ἔχουσα, ὅτι ΤΗ'Ν ΕΙΡΗ'ΝΗΝ 'ΕΣΤΑΣΙΑΣΜΕ'ΝΗΝ 'ΕΚ ΠΟΛΛΟΥ῀ ΣΥΝΕ'ΣΤΗΣΕ ΚΑΤΑ' ΤΕ ΓΗ῀Ν ΚΑΙ' ΘΑΛΑΣΣΑΝ. τοῦ δὲ δήμου τὴν μεγίστην ἱερωσύνην ἐς αὐτὸν ἐκ Λεπίδου μεταφέροντος, ἣν ἔθος ἔχει νενόμισται μέχρι θανάτου, οὐκ ἐδέχετο, καὶ κτείνειν τὸν Λέπιδον ὡς πολέμιον κελευόντων, οὐκ ἠνείχετο. ἐς δὲ τὰ στρατόπεδα πάντα σεσημασμένας ἔπεμψεν ἐπιστολάς, ἐντελλόμενος ἡμέρᾳ μιᾷ πάντας ἀνειλήσαντας αὐτὰς ἐπιχειρεῖν τοῖς κεκελευσμένοις· καὶ ἦν τὰ ἐπεσταλμένα περὶ τῶν θεραπόντων, ὅσοι παρὰ τὴν στάσιν ἀποδράσαντες ἐστρατεύοντο, οἷς αὐτοῖς τὴν ἐλευθερίαν ἠτήκει Πομπήιος καὶ ἡ βουλὴ, καὶ αἱ συνθῆκαι δεδώκεσαν· οἱ δὲ μιᾶς ἡμέρας συνελαμβάνοντο, καὶ ἀχθέντας αὐτοὺς ἐς Ῥώμην ὁ Καῖσαρ ἀπέδωκε αὐτῶν τε Ῥωμαίων καὶ Ἰταλῶν τοῖς δεσπόταις, ἢ διαδόχοις αὐτῶν· ἀπέδωκε δὲ καὶ Σικελιώταις· ὅσους δὲ οὐκ ἦν ὁ ληψόμενος, ἔκτεινε παρὰ ταῖς πόλεσιν αὐταῖς ἂν ἀπέδρασαν.
Hic tum bellorum finis viſus eſt, quum Cæſar vigeſimum octavum ætatis annum exegiſſet, oppidatim inter deos tutelares conſecratus. Sed quum Urbs ipſa Siciliáque palam infeſtaretur latrociniis, tanta perditorum audacia, ut prædones potius quàm occulti latrones videri poſſent, Sabinus ad id corrigendum electus à Cæſare multos comprehenſos affecit ſuppliciis: anno tamen integro habuit opus dum ſecuram pacem redderet omni-	Τοῦτο δὲ τῶνδε τότε στάσεων ἐδόκει τέλος εἶναι, καὶ ἦν ὁ Καῖσαρ ἐτῶν ἐς τότε ὀκτὼ καὶ εἴκοσι, καὶ αὐτὸν αἱ πόλεις τοῖς σφετέροις θεοῖς συνίδρυον. λῃστευομένης δὲ κατὰ συστάσεις τῆς τε Ῥώμης αὐτῆς, καὶ τῆς Σικελίας περιφανῶς, καὶ τῶν γιγνομένων ἁρπαγῇ μετὰ τόλμης, ἢ λῃστείᾳ λανθανούσῃ μᾶλλον ἐοικότων, Σαβῖνος ὑπὸ Καίσαρος αἱρεθεὶς εἰς διόρθωσιν, πολὺν μὲν εἰργάσατο φθόρον τῶν ἁλισκομένων, ἐνιαυτῷ δὲ ὅμως εἰς εἰρήνην ἀφύλακτον ἀπαν-

Statua Cæſari poſita.

Pontificatus nemini vivo adimi ſolitus. Lepidum Cæſar necari non vult & ejus pontificatum non accipit.

Literæ Cæſaris de ſervis ſuis dominis reſtituendis.

Servi capite mulctati.

Sicilia latrociniis infeſtata.

τα

α προσήγαγε, καὶ ἐξ ἐκείνου φασὶ παραμεῖναι τὸ τῆς στρατείας τῶν νυκτοφυλάκων ἔθος τε καὶ εἶδος. θαυμαζόμενος δὲ ὁ Καῖσαρ ἐπὶ τῷδε, ὀξέως οὕτως ἐξ ἀδοκήτου διορθωμένων, πολλὰ τῆς πολιτείας ἐφίει τοῖς ἐτησίοις ἄρχουσι διοικεῖν κατὰ τὰ πάτρια, καὶ γραμματεῖα ὅσα τῆς στάσεως σύμβολα ἔκαιε, καὶ τὴν ἐντελῆ πολιτείαν ἔλεγεν ἀποδώσειν, εἰ παραγένοιτο ἐκ Παρθυαίων Ἀντώνιος· πείθεσθαι γὰρ κἀκεῖνον ἐθέλειν ἀποθέσθαι τὴν ἀρχὴν, τῶν ἐμφυλίων καταπεπαυμένων, ἐφ' οἷς αὐτὸν εὐφημοῦντες, εἵλοντο δήμαρχον ἐς ἀεὶ, διηνεκεῖ ἄρα ἀρχῇ προτρέποντες τῆς προτέρας ἀποστῆναι, ὁ δὲ δέξατο μὲν καὶ τήνδε· Ἀντωνίῳ δὲ ρ' ἑαυτοῦ περὶ τῆς ἀρχῆς ἐπέστελλεν, ὁ δὲ καὶ Βιβλῳ ἀπιόντι πρὸς αὐτὸν, ντυχεῖν ἐδίδασκεν· ἐς δὲ τὰ ἔθνη ὡς ἡγεμόνας αὐτὸς ὁμοίως ἔπεμπε, δὲ ἐς Ἰλλυριοὺς ἐπενόει συστρατεύειν. Πομπήϊος δ' ἐκ μὲν Σικελίας ἄκρᾳ Λακινίᾳ προσέσχε, καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἥρας πλουτοῦν ἀναθήμασιν ἐσύλησε, φεύγων ἐς Ἀντώνιον, ἐς δὲ Μιτυλήνην καταχθεὶς, διέτριβεν, ἔνθα αὐτὸν ἔτι παῖδα μετὰ τῆς μητρὸς ὑπεξέθετο ὁ πατὴρ Γαΐῳ Καίσαρι πολεμῶν, καὶ ἡττηθεὶς ἀνέλαβεν. Ἀντωνίου δὲ πολεμοῦντος ἐν Μηδίᾳ Μήδοις τε καὶ Παρθυαίοις, γνώμην ὁ Πομπήϊος ἐποιεῖτο αὐτὸν ἐπανελθόντι ἐπιτρέψαι· ἐπεὶ δ' ἐπύθετο ἡσσῆσθαι Ἀντώνιον, καὶ τὸ συμβὰν ἡ φήμη ὁμοίως μετέφερεν, αὖθις ἦν ἐν ἐλπίσιν ὡς διαδεξόμενος Ἀντώνιον εἰ τεθνήκοι, ἢ μεριούμενος ἐπανελθόν-

bus. Et ex illo tempore inſtitutas ajunt cohortes vigilum, quæ durant nunc quoque. Id tam opportunum & opinione citius remedium, Cæſari egregiam exiſtimationem peperit, qui pleraque ad rempub. pertinentia, more majorum adminiſtrabat per magiſtratus annuos: exurebátque literas omnes ſcriptas belli tempore, promittens ſe reſtiturum rempub. quàm primum rediſſet Antonius: compertum enim ſibi, velle & illum deponere magiſtratum ceſſantibus bellis civilibus. Quapropter fauſtis exceptus acclamationibus, tribunitiam poteſtatem accepit in perpetuum, ceu invitatus hoc honore ad priorem deponendum: qua de re privatim ſcripſit Antonio. Ille diſcedenti Bibulo mandata dedit ad eum: & in provincias præſides miſit ſimiliter, cogitavítque ſocius expeditionis Illyricæ fieri. At Pompeius è Sicilia fugiens, ad Lacinium promontorium appulit, ubi fanum Junonis votivis donariis dives ſpoliavit, petens Antonium: delatúſque Mitylenen, ibi egit aliquantiſper, ubi etiam tum puerum cum matre depoſuerat pater bellum gerens cum Cæſare, victúſque inde recepit eum. Et quia bellum in Media cum Medis Parthíſque Antonius gerebat, Pompeius ſtatuerat reverſo in fidem ſe committere: ſed ubi victum audivit, & conſtans fama idem ferebat, rurſum ſpem concepit, aut ſucceſſurum ſe in univerſam defuncti potentiam, aut ſaltem in partem ejus recipiendum, ob-

verſante

Cohortes vigilum inſtitutæ.

Cæſar literas belli tempore ſcriptas exurit.

747

Lacinium promontorium.

Pompeii expectationes.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

verſante animo recenti exemplo. Labieni qui Aſiam incurſaverat. His conſiliis occupato nuntiatur Antonius rediſſe Alexandriam: proinde ad utrunque viam ſibi muniens, per legationes offerebat ſe illi amicum & ſocium: revera hoc tantùm agens ut res ejus exploratas haberet. interim ad Thraciæ Pontíque dynaſtas alios legatos clam mittebat, cogitans, ſi poſtulata non impetraret, per Pontum fugere in Armeniam: nam & ad Parthos miſit, ſperans ad bellum nondum confectum adverſus Antonium libenter ſe duce uſuros Romano viro, eóque Magni filio, ſimúlque naves parabat, & ſocios navales exercebat, metum à Cæſare ſimulans, aut parari hæc in uſum Antonii. Sed ille quamprimum audivit de Pompeii conatibus, ducem adverſus eum deſignavit Titium, ut claſſe ac exercitu accepto è Syria, Pompeio bellum molienti reſiſteret totis viribus: quod ſi in fidem Antonii mallet recipi, adduceret eum honorificè. Legatorum Pompeii hæc fuit poſtulatio, Miſſi ſumus à Pompeio, non quòd in Hiſpaniam, ſi bellum

Titius contra Pompeium ab Antonio dux deſignatus.

748

Legatio Pompeii

πι, ἐνθύμιος τε οἱ συνεχὲς ἦν Λα-
βιηνὸς ὁ περὶ πολλοῦ τὴν Ἀσίαν
πιδραμών· ὧδε δὲ ἔχοντι ἀγγέλλ-
Ἀντώνιος εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐπανε-
θών, καὶ τεχνάζων ἔτι ἐπ' ἀμφότ-
ρα, διεπρεσβεύετο πρὸς αὐτὸν ἐπ-
τρέπων ἐκείνῳ, καὶ φίλον εἶναι σ-
δοὺς καὶ σύμμαχον, ἔργῳ δὲ τὰ Ἀ-
τωνίου καταπεσκεπτόμενος· ἔς τε Θρ-
κῶν καὶ ἐς τὸν Πόντον ἔπεμπεν ἑτ-
ρους κρύφα πρὸς τοὺς ἑκατέρων δ-
νάστας, ἐπινοῶν, εἰ μὴ κρατεῖ τ-
ἐνθυμουμένων, διὰ τοῦ Πόντου φ-
γεῖν ἐς Ἀρμενίαν· ἔπεμπεν δὲ καὶ
Παρθυαίους, ἐλπίσας ἐς τὰ λοιπ-
τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Ἀντώνιον αὐτε
δέξασθαι προθύμως στρατηγὸν, Ῥω-
μαῖόν τε, καὶ παῖδα Μάγνου μάλι-
στα, τάς τε ναῦς ἐσκεύαζε, καὶ τ-
ἐν αὐταῖς στρατὸν ἐγύμναζεν, ὑπο-
κρινόμενος ἢ δεδιέναι Καίσαρα,
Ἀντωνίῳ τάδε παρασκευάζειν. ὁ
Ἀντώνιος πυθόμενος μὲν εὐθὺς ἀμ-
φὶ τοῦ Πομπηΐου, στρατηγὸν ἐπ'
αὐτὸν Τίτιον ἥρητο, καὶ ναῦς κα
στρατὸν ἐκ Συρίας λαβόντα ἐκέ-
λευε, πολεμοῦντι μὲν τῷ Πομπηΐῳ
πολεμεῖν κατὰ κράτος, ἐπιτρέποντα
δὲ αὐτὸν Ἀντωνίῳ, μετὰ τιμῆς ἀ-
γειν. ἐλθοῦσι δὲ τοῖς πρέσβεσιν ἐχρη-
„ μάτιζον ἀγγέλλουσιν οὕτως, Ἡμᾶ
„ Πομπήϊος ἔπεμψεν οὐκ ἀπορῶν
„ μὲν ἐς Ἰβηρίαν, εἰ πολεμεῖν ἐ-
„ γνώκει,

Ἐλθοῦσι δὲ τοῖς πρέσβεσιν ἐχρημάτιζον ἀγγέλλουσιν οὕτως.] Videri poſſint ambo interpretes, aliam lectionem ſequuti. Pro his enim apud P. Candidum iſta legimus, *Legati à Pompeio venientes his verbis feruntur uſi.* Apud Gelenium autem hæc, *Legatorum Pompeii hæc fuit poſtulatio.* Ego tamen lectionem noſtram eſſe germanam exiſtimo, & mendo carere, ſi modò quis ἐχρημάτιζον in ἐχρημάτιζεν mutet, quum nominativus Ἀντώνιος ſubaudiri debeat. *Quum autem* (inquit) *legati adveniſſent, Antonius cum iis egit, ita legationem ſuam exponentibus.*

Ἀλλ'

γνώμῃ, διαπλεῦσαι, φίλῃ οὔσῃ αὐτοῦ πατρόθεν, καὶ συλλαβούσῃ ἔτι ὄντι νεωτέρῳ, καὶ καλούσῃ ἐπὶ ταῦτα καὶ νῦν· αἱρούμενος δὲ εἰρηνεύειν τε σὺν σοί, καὶ πολεμεῖν εἰ δέησειεν ὑπὲρ σοῦ· καὶ τάδε οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλ' ἔτι κρατῶν Σικελίας, καὶ τὴν Ἰταλίαν πορθῶν, ὅτε σοὶ τὴν μητέρα περισώσας ἔπεμπε, προὔτεινε· καὶ εἰ ἐδέξω, οὔτ' ἂν ὁ Πομπήιος ἐξέπεσε Σικελίας· (οὐ γὰρ ἂν Καίσαρι τὰς ναῦς κατ' αὐτοῦ παρέσχες) οὔτ' ἂν σὺ ἡττήσω ἐν Παρθυαίοις, Καίσαρός σοι τὸν στρατὸν οὐ πέμψαντος ὃν συνέθετο· ἐκράτεις δ' ἂν ἤδη πρὸς οἷς εἶχες καὶ τῆς Ἰταλίας· οὐ δεξάμενον δέ σε ταῦτα, ἐν καιρῷ τότε μάλιστα ἄν σοι γενόμενα, ἀξιοῖ καὶ νῦν μὴ πολλάκις ὑπὸ Καίσαρος ἐνεδρευθῆναι λόγοις τε καὶ τῷ γενομένῳ κήδει, μνημονεύοντα ὅτι Πομπηίῳ τε κηδεύων μετὰ συνθήκας ἐπολέμησεν ἄνευ προφάσεως, καὶ Λέπιδον κοινωνὸν ὄντα τῆς ἀρχῆς τὸ μέρος ἀφείλετο, καὶ οὐδετέρῳ αὐτῶν ἐνείματό σοι, λοιπὸς δὴ ἐς τὴν περιπόθητον αὐτῷ μοναρχίαν σὺ νῦν ὑπολείπῃ· ἤδη γάρ σοι κἂν ἐν χερσὶν ἦν, εἰ μὴ Πομπήιος ἔτι ἦν ἐν μέσῳ· καὶ τάδε εἰκὸς μὲν καὶ σὲ προορᾶν ἐπὶ σεαυτοῦ· προφέρει δέ σοι καὶ Πομπήιος ὑπὸ εὐνοίας, αἱρούμενος ἄνδρα ἁπλοῦν καὶ μεγαλόφρονα ἀντὶ ὑπούλου τε καὶ δολεροῦ καὶ φιλοτέχνου· οὐδὲ ἐπιμέμφεταί σοι τῆς δόσεως τῶν νεῶν ἃς ἐπ' αὐτὸν Καίσαρι ἔδωκας ὑπ' ἀνάγκης, ἀντιλα-

placeret, non pateat curſus, provinciam ei conjunctam paterna amicitia: quæ juniorem etiam tum favore proſecuta, nunc quoque polliceatur operam: ſed quia vel tecum frui pace mavult, vel tuis auſpiciis (ſi res ita ferat) bellum gerere: quod conſilium non novum eſt, ſed jamdudum quum obtineret Siciliam, & popularetur Italiam, matre tibi ſervata remiſſaque invitatus es ad amicitiam. Quam ſi admiſiſſes, nec Pompeius ejectus eſſet è Sicilia (non enim claſſem præbuiſſes contra eum) neque tu victus fuiſſes in Parthia, Cæſare non mittente exercitum ex fœdere: imò etiam Italiam ſub tuam poteſtatem redegiſſes. Attamen quantumvis neglectus opportuno tempore, nunc quoque poſtulat ne toties verbis & affinitate illudi tibi patiaris & inſidias fieri: memor Pompeium quoque poſt fœdus ſine cauſa bello appetitum à Cæſare, & Lepidum imperii conſortem, portione ſua privatum, nec ad te quicquam rediiſſe ex utraque illa victoria. Nunc ſolus obſtas quominus potiatur dudum concupita monarchia: jam enim digladiaremini ſi Pompeius non fuiſſet in medio. Hæc quum ipſe providere debeas, tamen pro ea qua te proſequitur benevolentia, mavult viri ſimplicis & magnanimi amicitiam, quàm ſubdoli, fucati, verſipelliſque: nec iniquè fert naves ei commodatas à te neceſſitate coacto quum opus haberes contra Parthos exercitu: ſed

ad Antonium.

ſed admonet quantum obſuerit non miſſus exercitus. Et ut compendio rem audias, Pompeius ſe in tuam fidem committit cum navibus quas adhuc habet, cúmque fidiſſimo exercitu, qui ne fugientem quidem deſtituit: in pace allaturus tibi egregiam laudem, ſi Magni filium ſervaveris: quòd ſi bellum, quod inſtare videtur, gerendum ſit, futurus non aſpernanda tuæ partis acceſſio.

749 Antonius his auditis, aperuit legatis mandata quæ dederat Titio: reſpondítque, ſi ex animo hæc offerret Pompeius, venturum ipſum deducente Titio. Interea qui à Pompeio ad Parthos miſſi fuerant, comprehenſi ab Antonianis ducibus, perducti ſunt Alexandriam. Ex his ubi ſingula cognovit Antonius, accitis Pompeii legatis, captos illos eis oſtendit, qui excuſabant hominem juvenem in extrema calamitate conſtitutum, metuentem ne repulſam pateretur ab illo, coactum tentare vel inſenſiſſimarum pop. Rom. gentium animos. quòd ſi compertam habuerit mentem Antonii, nihil opus fore aliis ſolicitationibus &

Legati ad Parthos à Pompeio miſſi ab Antonio comprehenduntur.

,, βεῖν στρατὸν ἐς Παρθυαίους δεόμ
,, νος, ἀλλ᾽ ὑπομιμνήσκει,
,, οὐ πεμφθέντα στρατὸν προφέρ
,, συνελόντι δὲ εἰπεῖν, Πομπήϊ
,, ἑαυτὸν ἐπιτρέπει σοι μετὰ τῶν ν
,, ἃς ἔτι ἔχει, καὶ τοῦ στρατοῦ πι
,, πάτου γε ὄντος αὐτῷ, καὶ οὐ
,, τῇ φυγῇ καταλιπόντος, εἰ
,, νοῦντι μὲν μέγα κλέος, εἰ
,, Μάγνου παῖδα περισώζοις, π
,, λεμοῦντι δὲ μοῖραν ἱκανὴν
,, τὸν ἐσόμενον πόλεμον ὅσον οὔ
,, παρόντα.

Τοιαῦτα τῶν πρέσβεων εἰπόντα
ὁ Ἀντώνιος τὰς ἐντολὰς αὐτοῖς ἐξ
φερεν, ἃς ἐνετείλατο Τιτίῳ, καὶ
τῷ ὄντι ταῦτα φρονοίη Πομπήϊος
ἥξειν αὐτὸν ἔφασκε παραπεμπόμ
νον ὑπὸ Τιτίου. ἅμα δὲ ταῦτα
γίγνεται, καὶ οἱ πεμφθέντες ἐς Πα
θυαίους ὑπὸ τοῦ Πομπηΐου, ἐλ
φθησαν ὑπὸ τῶν Ἀντωνίου στρατηγ
καὶ ἐς Ἀλεξάνδρειαν ἤχθησαν· καὶ
Ἀντώνιος ἕκαστα μαθὼν, ἐκάλ
τοὺς τοῦ Πομπηΐου πρέσβεις, καὶ τ
ληφθέντας αὐτοῖς ὑπεδείκνυεν· οἱ
καὶ ὡς παρῃτοῦντο νέον ἄνδρα ἐ
συμφοραῖς ἐσχάταις, ὑπὸ δέους,
ἄρα μὴ προσοῖτο φιλίως αὐτὸν
Ἀντώνιος, ἀναγκασθέντα καὶ τῶν ἀ
Ῥωμαίοις ἐχθίστων ἀποπειρᾶσθαι
δηλώσειν τ᾽ αὐτὸν αὐτίκα ὅτε μα
θοι τὰ Ἀντωνίου, μηδὲν ἔτι πειρα
ἢ μη

Ἀλλ᾽ ὑπομιμνήσκει, τῶν οὐ πεμφθέντα στρατὸν προφέρων.] Aliquid ſibi per mittit hîc Gelenius, ultra hanc lectionem: quum vertit, *ſed admonet quantum obſuerit non miſſus exercitus*. Sed multo plus circa hunc locum ſibi alter interpres permittit, (neque enim aliam ſequutum eſſe lectionem puto) & quidem hoc etiam, ut quæ hîc de non miſſo exercitu dicuntur, cum ſequenti periodo connectat: quum tamen ſententiam omnino ab his ſeparatam contineat.

Ἐς τὸν ἐσόμενον πόλεμον ὅσον οὔπω παρόντα.] Particulam καὶ ante ὅσον οὔπω deſiderari puto.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

μηχανῆς ἑτέρας δεόμενον· οἷς ὁ Ἀν-
τώνιος ἐπίστευσεν, ὢν καὶ τὰ ἄλλα
εὶ τὸ φρόνημα ἁπλοῦς καὶ μέγας
ἄκακος. ἐν τούτῳ δὲ Φούρνιος ὁ τῆς
Ἀσίας ἡγούμενος Ἀντωνίῳ τὸν Πομ-
ηίον ἐλθόντα μὲν καὶ ἀτρεμοῦντα ἐ-
δέχετο, οὔτε κωλύειν ἀξιόμαχος ὤν,
τέ πω τὴν γνώμην εἰδὼς τὴν Ἀν-
τωνίου· γυμνάζοντα δὲ τὸν στρατὸν ὁ-
ῶν, κατέλεγέ τινας ἐκ τῶν ὑπη-
όων, καὶ Ἀηνόβαρβον ἄρχοντα γεί-
νος στρατοῦ, καὶ Ἀμύνταν ἕτερον
ἐκάλει κατὰ σπουδήν· συνελθόν-
ων δ' ὀξέως ὁ Πομπήιος ἐμέμφε-
, εἰ πολέμιον ἡγοῦνται τὸν πρέ-
ς ἑαυτὸν ἀπεσταλκότα, καὶ τὰ
αρ' ἐκείνου περιμένοντα. καὶ ταῦτα
γων, Ἀηνόβαρβον ὅμως ἐπενόει
λλαβεῖν ἐκ προδοσίας Κουρίου τι-
ς τῶν ἀμφὶ τὸν Ἀηνόβαρβον, ἐλ-
ίζων ἐς ἀντίδοσιν αὐτοῦ μεγάλην
ειν μοῖραν Ἀηνόβαρβον. γνωσθεί-
ς οὖν τῆς προδοσίας, Κούριος μὲν
τοῖς παροῦσι Ῥωμαίων ἐλεγ-
θεὶς, ἀπέθανε· Πομπήιος δὲ
εόδωρον ἐξελεύθερον, ὃς μόνος οἱ
ᾔδει τὸ βούλευμα, ὡς ἐξειπόντα
τεινεν· οὐκέτι δὲ τοὺς ἀμφὶ τὸν
ουρνιον λήσειν ἐλπίσας, Λάμψα-
ν ἐκ προδοσίας κατέλαβεν, ἣ
ολλοὺς εἶχεν Ἰταλοὺς ἐξ ἐποικίσεως
ίου Καίσαρος, καὶ μισθοῖς μεγά-
ις εὐθὺς ἐστράτευε τοὺς Ἰταλούς.
η δὲ ἔχων ἱππέας τε διακοσίους,
ὶ πεζοὺς τρία τέλη, ἐπεχείρησε
υζίκῳ κατά τε γῆν καὶ διὰ θα-
άσσης, οἱ δὲ αὐτὸν ἑκατέρωθεν
εκρούσαντο· καὶ γάρ τις ἦν ἐν τῇ
ζίκῳ στρατὸς οὐ πολὺς Ἀντωνίῳ,
λακες τῶν ἐκεῖ τρεφομένων αὐτῷ
ομάχων· ἐς δὲ τὸν Ἀχαιῶν λιμέ-

artibus. Id ille credidit, ut homo
minimè malitioſus, & ingenio Antonii ingenium.
ſimplex ac magnanimus. Interea
Furnius ab Antonio præfectus A- Furnius.
ſiæ Pompeium pacatè venientem
excepit, nec ad arcendum vali-
dus, nec compertam habens An-
tonii ſententiam: ubi verò vidit
exerceri ejus milites, delectum
habuit ex provincialibus, acci-
vítque Ænobarbum ducem vi-
cini exercitus, Amynta quoque
properè vocato in auxilium. Qui
ubi celeriter convenerunt, Pom-
peius querebatur, haberi ſe pro
hoſte, quum miſſis legatis re-
ſponſum expectet ab Antonio:
nihilominus volebat capere Æ- Pompeius Ænobarbum capere vult.
nobarbum, prodente ejus fami-
liari Curio, ſperans in eo ma-
gnum momentum, ſi incideret
permutatio. Sed proditione de-
tecta, Curius in Romanorum Curius ſupplicio affectus.
conſiſtorio coargutus, dedit ſup-
plicium: Pompeius verò Theo-
dorum libertum, ſolum ejus Theodorus libertus à Pompeio interfectus.
conſilii conſcium, quaſi id effu-
tiſſet, interfecit. Et quia deſpe-
rabat à ſe falli poſſe Furnium,
Lampſacum per proditionem
occupavit, ubi habitabant multi
nominis Italici, in eam coloniam
deducti à C. Cæſare, móxque
magnis ſtipendiis ad militiam
pelliciebat Italos. Jamque du-
centos equites & tres legiones
habebat, quum Cyzicum terra
marique aggreſſus, utrinque re-
pulſus eſt: erat enim ibi quædam
non magna manus Antoniano-
rum militum, gladiatores qui ibi 750
bantur cuſtodientium. Reverſus igitur in Achæorum portum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

frumentabatur. Quúmque Furnius abſtinens à pugna, ſemper ei caſtra admoveret cum multis equitibus, nec frumentari ſinens, nec urbes occupare, Pompeius caſtra ejus à fronte adortus eſt, circummiſſis clàm qui à tergo idem facerent: quamobrem Furnius in eum verſus, captis à tergo caſtris ejectus eſt. Fugientes per Scamandrios campos Pompeius multos occidit: madebat enim campus ab imbribus. qui evaſerunr, receperunt ſe in tutum, impares inſtaurando prælio: quúmque ſupplementum acciperent è Myſia, Propontide, ceteríſque locis, egeni homines exhauſti exactionibus libenter mercede militabant Pompeio, celebri propter partam ad Achæorum portum victoriam. Sed quum egeret equitatu, ac proinde malè mulctaretur in pabulationibus, audivit alam equitum Italicorum ad Antonium iter facere, miſſam ab Octavia hyemante Athenis: móxque miſit qui auro eos corrumperent: hos præſes ab Antonio Macedoniæ præfectus comprehendit, & aurum diſtribuit equitibus. Pompeius occupatis Nicæa Nicomediáque, pecunias luculentè colligebat, magnis per omnia & inſperatis ſucceſſibus. Ceterùm Furnio non longè ab eo caſtra habenti, primæ è Sicilia vêre ineunte venére naves ſeptuaginta, quæ ſolæ ex Antonii claſſe Cæſari contra Pompeium commodata ſuperfuerant: fini-

Pompeii victoria.

Pompeius equites Antonio miſſos auro corrumpere nititur.

να ἐπανελθὼν, ἐσιτολόγει· Φουρ
δὲ οὐκ ἄρχοντος μὲν χειρῶν, ἀεὶ
αὐτῷ παραστρατοπεδεύοντος σὺ
ἱππεῦσι πολλοῖς, καὶ σιτολογεῖν
ἐῶντος, οὐδὲ προσποιεῖσθαι τὰς π-
λεις, ὁ Πομπήϊος ἱππέας οὐκ ἔχ
ἐπεχείρησε τῷ τοῦ Φουρνίου στρατο-
δῳ κατὰ μέτωπον, καὶ ἐκ περιό
λαθὼν, ὅθεν ὁ Φούρνιος ἐς τὸν Πο-
πήϊον ἦν ἐπεστραμμένος, ὑπὸ τ
ὄπισθεν ἐξεβλήθη τοῦ στρατοπέδου,
φεύγοντας αὐτοὺς διὰ τοῦ Σκαμαν-
δρίου πεδίου διώκων ὁ Πομπήϊος,
ἔκτεινε πολλούς· καὶ γὰρ ἦν τὸ πεδ
ὑγρὸν ἐξ ὄμβρων· οἱ δὲ περισωθέντ
τότε μὲν ὑπεχώρουν οὐκ ὄντες ἀξ-
μαχοι. προσδεχομένων δὲ ἀπὸ
Μυσίας καὶ τῆς Προποντίδος καὶ ἑ-
ρωθεν, οἱ πενόμενοι διὰ τὰς συν
χεῖς εἰσφορὰς, ἐμισθοφόρουν ἀσμ-
νως τῷ Πομπηΐῳ, κατὰ δόξαν μάλι-
στα τῆς ἐν Ἀχαιῶν λιμένι γενομέ
νίκης· ἱππικοῦ δ᾽ ἀπορῶν ὁ Πο
πήϊος, καὶ παρ᾽ αὐτὸ βλαπτόμ
νος ἐν ταῖς προνομαῖς, ἐπύθε
ἴλην ἱππέων Ἰταλικὴν ἐς Ἀντών
χωρεῖν, ὑπὸ Ὀκταουΐας χειμε
ζούσης ἐν Ἀθήναις ἀπεσταλμένη
καὶ εὐθὺς ἔπεμπέ τινας ἐς διαφθ
ρὰν τῆς ἴλης μετὰ χρυσίου· ἀλλὰ τ
δὲ μὲν ὁ τῆς Μακεδονίας ἡγούμενο
Ἀντωνίῳ συνέλαβε, καὶ τὸ χρυσί
τοῖς ἱππεῦσι διένειμεν. ὁ δὲ Πομ
πήϊος Νίκαιάν τε καὶ Νικομήδει
καταλαβὼν, ἐχρημάτιζετο λαμ
πρῶς, καὶ ἐς μεγάλα ταχέως αὐτ
πάντα ηὔξετο παρ᾽ ἐλπίδα. Φου
νίῳ δὲ οὐ μακρὰν παραστρατοπ
δεύοντι, πρῶται μὲν αὐτῷ ἦκον ἐκ Σ
κελίας ἦρος ἀρχομένου νῆες ἑβδομ
κοντα, ὅσαι περιεσώθησαν ἐξ ὅσ
Ἀντώνιος ἐκεχρήκει κατὰ Πομπηΐο
Καίσα

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Καίσαρι· μετὰ γὰρ τὸ Σικελικὸν ἔργον, αὐτὰς ὁ Καῖσαρ ἀπέλυσεν. ἧκε δὲ καὶ ἐκ Συρίας Τίτιος ἑτέραις ἑκατὸν εἴκοσι ναυσὶ, καὶ στρατῷ πολλῷ, καὶ κατῆραν ἅπαντες εἰς Προκόννησον. δείσας οὖν ὁ Πομπήϊος, τὰς ναῦς ἐνέπρησε, καὶ τοὺς ἐρέτας ὥπλισεν, ὡς ἄμεινον ὁμοῦ πᾶσι ἐν τῇ γῇ συνοισομένους. Κάσσιος δὲ ὁ Παρμήσιος, καὶ Νασίδιος, καὶ Σατουρνῖνος, καὶ Θέρμος, καὶ Ἀντίστιος, ὅσοι τε ἄλλοι τῶν ἀξιολόγων τῷ Πομπηΐῳ παρῆσαν φίλοι, καὶ ὁ τιμιώτατος αὐτῷ Φάννιος, καὶ ὁ κηδεστὴς αὐτοῦ Πομπηΐου Λίβων, ὡς εἶδον αὐτὸν, οὔτε Τιτίου παρόντος, Τιτίῳ τὰ περὶ αὐτὸν Ἀντώνιος ἐπιτρέπει, παυόμενον τοῦ πρὸς τὸν ἀμείνονα πολέμου, ἀπέγνωσαν αὐτοῦ, καὶ πράξαντες ὑπὲρ ἑαυτῶν πίστιν, ἐς Ἀντώνιον μετῆλθον· ὁ δ' ἔρημος ὢν ἤδη φίλων, ἐς τὰ μεσόγαια τῆς Βιθυνίας ἀνεχώρει, λεγόμενος ἐς Ἀρμενίους ἐπείγεσθαι, καὶ αὐτὸν νυκτὸς ἀναζεύξαντα ἀφανῶς ἐδίωκεν ὅ τε Φούρνιος καὶ ὁ Τίτιος, καὶ ἐπ' ἐκείνοις Ἀμύντας· συντόνῳ δὲ δρόμῳ περὶ ἑσπέραν καταλαβόντες, ἐστρατοπεδεύσαντο ἕκαστος ἐφ' ἑαυτοῦ περὶ λόφῳ τινὶ ἄνευ τάφρου καὶ χάρακος, ὡς ἐν ἑσπέρᾳ καὶ κόπῳ. ὧδε δὲ αὐτοῖς ἔχουσιν ὁ Πομπήϊος νυκτὸς ἐπέθετο πελτασταῖς τρισχιλίοις, καὶ πολλοὺς ἔκτεινεν εὐναζομένους ἔτι καὶ ἀναπηδῶντας· οἱ δὲ καὶ γυμνοὶ πάμπαν αἰσχρῶς ἔφυγον. καὶ δοκεῖ τότε ὁ Πομπήϊος ἅπαντι τῷ στρατῷ νυκτὸς ἐπελθὼν, ἢ τῆς γε τροπῆς γενομένης ἐπαγαγὼν, τάχ' ἂν αὐτῶν ἐντελῶς ἐπικρατῆσαι· νῦν δ' ὁ μὲν, καὶ ταῦτα θεοῦ βλάπτοντος, ὑπερεῖδε, καὶ οὐ-

to enim bello Siculo Cæſar eas dimiſit. Venit & è Syria Titius cum aliis centum viginti navibus, & copioſo exercitu omnes appulerunt Proconneſum. Territus igitur Pompeius naves ſuas incendit, remiges armavit, in terra majori uſui futuros cum ceteris. At Caſſius Parmenſis, Naſidius, Saturninus, Thermus, Antiſtius, aliíque honorati amici Pompeii, & chariſſimus ei Fannius, & ipſe Libo ſocer, ut viderunt eum
ne poſt adventum quidem Titii, cui Antonius ipſum commiſerat, deſinere cum potentiore bellum gerere, deſperarunt de eo, pactíque ſibi ipſis fidem, tranſierunt ad Antonium: ille ab amicis deſtitutus, ſeceſſit in mediterranea Bithyniæ, petens, ut ferebatur, Armeniam. Eum caſtris noctu egreſſum clàm perſequebantur Furnius & Titius, & Amyntas cum eis: peractóque magna contentione itinere circa veſperam aſſecuti, ſinguli caſtrametati ſunt circa tumulum quendam abſque foſſa vallóque, ut ſero diei feſsíſque. In eo ſtatu Pompeius noctu immiſſis cetratorum tribus millibus, eos invaſit cubantes aut proſilientes è cubilibus, qui omnino nudi fugerunt turpiter: potuítque Pompeius, ſi eadem nocte totis viribus eos invaſiſſet, aut fugatos perſecutus fuiſſet, abſolvere victoriam: nunc ille quidem fortuna irata rem parum animadvertit, nihil

Pompeius naves incendit.

751

Amici Pompeii ad Antonium tranſeunt.

Pompeius victoria uti neſcit.

inde lucratus, niſi quòd perrexit mediterranea petere. hoſtes verò conjuncti ſequebantur, frumentantem impediendo, donec inopia preſſus petiit colloquium Furnii, amici quondam Magni Pompeii, & dignitate præſtantis, moribúſque gravioris ceteris. Stans igitur in ripa interlabentis fluvii, ajebat ſe legatos miſiſſe ad Antonium: interim quum alimentis opus haberet, nemine ſuppeditante, auſum eſſe talia: Vos autem, inquit, ſi ex Antonii ſententia me bello perſequimini, malè ſibi ille conſulit, imminens bellum non proſpiciens: quòd ſi non expectato ejus juſſu rem geritis, oro obteſtórque expectetis dum legati mei ab illo redeant, aut acceptum me in fidem ducatis ad eum. Committam autem me tibi ſoli Furni, modò bona fide incolumem ſiſtas me Antonio. Hæc ille, Antonio fretus ut natura bono, & tantùm timens nequid in itinere ſibi accideret. Ad quæ ſic reſpondit Furnius, Si te Antonii fidei committere volebas, debueras illum accedere ab initio, aut Mytilenæ quietus
752 reſponſum expectare: ſed quia bellum maluiſti, feciſti quæ ipſe ſcis. quorum ſi nunc pœnitet, noli nos duces committere: Titii te crede fidei. cui Antonius mandavit tuum negotium, à quo licet tibi petere quæ petis à nobis: juſſit enim ille, ſi hoſtis eſſe pergas, te interfici: ſin te dedas, mitti ad ſe honorificè.

Pompeius colloquium petit Furnii.

Pompeius Furnio ſe dedere vult.

Furnii verba ad Pompeium ſe dedere volentem.

δὲν ἐπ' ἔργῳ τοιῷδε πλέον, ἢ ἱ-
θὶς ἐς τὸ μεσόγαιον ἐχώρει. οἱ δ'
ἁλισθέντες εἵποντο, καὶ σιτολογοῦν-
ἠνώχλουν, ἕως κινδυνεύων ὑπὸ
ἀπορίας, ἠξίωσεν ἐς λόγους ἐλθ
Φουρνίῳ, φίλῳ τε Μάγνου γεγενημέ-
νῳ, καὶ ἀξιώσει προύχοντι τῶν ἄλλων,
βεβαιοτέρῳ τὸν τρόπον. ποταμὸν
ἐν μέσῳ λαβὼν, ἔλεγε μὲν ὅτι πρε-
σβεύσαιτο πρὸς Ἀντώνιον, ἐπιτί
δ' ὅτι τροφῶν ἐν τοσούτῳ δεόμενος
καὶ ἀμελούμενος ὑπὸ αὐτῶν τάδε ἐ
„γχάσαιτο· Ὑμεῖς δὲ εἰ μὲν Ἀντων
„γνώμῃ πολεμεῖτέ μοι, κακῶς
„Ἀντώνιος ὑπὲρ ἑαυτοῦ βουλεύ
„ται τὸν ἐπιόντα πόλεμον οὐ προ
„ρῶν· εἰ δὲ τὴν Ἀντωνίου γνώμη
„φθάνετε, μαρτύρομαι καὶ πα
„ρακαλῶ περιμεῖναι τὴν πρεσβεί
„μου τὴν ἐς Ἀντώνιον ἀπεσταλμέ
„νην, ἢ λαβόντας ἄγειν ἤδη πρὸ
„αὐτὸν, ἐπιτρέψω δ' ἐμαυτὸν ἐ
„γὼ σοὶ μόνῳ Φούρνιε, τοσοῦτον ἐ
„πίστιν αἰτήσας, ὅτι με σῶον ἀ
„ξεις ἐς Ἀντώνιον. ὁ μὲν οὕτως εἶ
πεν, Ἀντωνίῳ τε θαῤῥῶν ὡς ἀγαθ
τὴν φύσιν, καὶ μόνα τὰ ἐν μέσῳ δε
διώς· ὁ δὲ Φούρνιος αὐτὸν οὕτως ἠ
„μείψατο, Ἐπιτρέποντος μὲν
„ἑαυτὸν Ἀντωνίῳ χωρεῖν ἐς αὐτὸν ἐ
„ἀρχῆς, ἢ περιμένειν ἀτρεμοῦντ
„ἐν Μιτυλήνῃ τὰς ἀποκρίσεις· πο
„λεμοῦντος δὲ, ἃ πεποίηκας ἅπαν-
„τα, τί γὰρ αὐτὰ δεῖ πρὸς εἰδότα λέ-
„γειν; εἰ δὲ νῦν μετέγνωκας, μὴ
„συγκρίνειν μὲν ἡμᾶς τοὺς στρατηγοὺ
„ἐς ἀλλήλους· Τιτίῳ δὲ σαυτὸν ἐπι-
„τρέπειν (Τιτίῳ γὰρ ἐπιτέτραπται
„τὰ πρὸς σὲ ὑπὲρ Ἀντωνίου) καὶ πίστιν
„ἣν αἰτεῖς παρ' ἡμῶν, ἔνι σοὶ καὶ
„Τίτιον αἰτεῖν· κεκέλευσται δὲ ὑπὸ
„Ἀντωνίου πολεμοῦντα μέν σε κα-
„τακανεῖν, ἐγχειρίζοντα δὲ πέμπειν ἐς αὐτὸν ἐντίμως.

Ὁ δὲ Πομπήϊος Τιτίῳ μὲν ἀχαριστίας ὠργίζετο, τὸν πόλεμον τόνδε ὑποδεξαμένῳ πολεμήσειν πρὸς αὐτόν· ἁλόντα γὰρ αὐτὸν αἰχμάλωτον περισεσώκει· ἐπὶ δὲ τῇ ὀργῇ, καὶ εἰ ὀξὺς Πομπήϊος ὢν ἐπὶ Τιτίῳ γενέσθαι, οὐκ ἐπιφανεῖ πάνυ ἀνδρὶ, καὶ πώπτευεν αὐτὸν ὡς οὐ βέβαιον, ἐς ε τὸν τρόπον ὑπονοῶν, καί τινα συγινώσκων ἐς αὐτὸν ὕβριν παλαιὰν πρὸ τῆς εὐεργεσίας· Φουρνίῳ δ' αὖθις υτὸν ἐπέτρεπε, καὶ δέξασθαι παρεκάλει. ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν, οὐδὲ καὶ Ἀμύντᾳ ἔλεγεν ἑαυτὸν ἐπιτρέψειν· τοῦ ουρνίου δὲ φήσαντος οὐδ' Ἀμύν ἂν δέξασθαι τόδε, ὕβριν ἔχον ἐς τὸν Ἀντωνίου τὸ πᾶν ἐπιτετραμμένον, ιελύθησαν· καὶ τοῖς μὲν ἀμφὶ τὸν Φούρον δόξα ἦν, ὅτι ὁ Πομπήϊος ἐξ ἀπορίας τῶν παρόντων ἑαυτὸν ἐς τὴν πιοῦσαν ἡμέραν ἐνδώσει τῷ Τιτίῳ· ὁ νυκτὸς τὰ συνήθη πυρὰ καίεσθαι ταλιπὼν, καὶ τοὺς σαλπιγκτὰς σημαίνειν τὰ διαστήματα τῆς νυκτὸς ὥσπερ ἦν ἔθος, ἔλαθε μετὰ τῶν εὐζώνων πεξελθὼν τοῦ στρατοπέδου, οὐδὲ αὐτοῖς προειπὼν εἰ χωρήσειν ἔμελλεν· ἐνόει δ' ἐπὶ θάλασσαν ἐλθὼν ἐμπρῆσαι τὸ τοῦ Τιτίου ναυτικόν, καὶ τάχ' ἂν ἔδρασεν, εἰ μὴ Σκαῦρος αὐτομολήσας ἀπ' αὐτοῦ, τὴν μὲν ἔξοδον ήνυσε καὶ τὴν ὁδὸν ἣν ἐφέρετο, τὴν ἐπίνοιαν οὐκ ᾔδει. τότε δὴ χιλίοις πεντακοσίοις ἱππεῦσιν Ἀμύντας ωκε τὸν Πομπήϊον ἱππέας οὐκ ἔντα, καὶ ἐς τὸν Ἀμύνταν οἱ τοῦ Πομπηΐου πλησιάσαντα μετεχώρουν, οἱ μὲν διδράσκοντες, οἱ δὲ καὶ φανερῶς. ούμενος οὖν ὁ Πομπήϊος, καὶ δεως ἤδη τὰ οἰκεῖα, ἑαυτὸν ἄνευ ονδῶν ἐνεχείρισεν Ἀμύντᾳ ὁ Τιμετὰ σπονδῶν ἀδοξήσας.

Iratus erat Titio Pompeius ut ingrato, quòd bellum hoc contra ſe ſuſcepiſſet: captum enim aliquando ſervaverat. Præterea viſum eſt indignius Pompeium in Titii poteſtate fieri, hominis non admodum nobilis, cujus ſuſpectam fidem habebat, ſive conjecturam faciens ex moribus: ſive quia conſcius ſibi erat veteris cujuſdam injuriæ, qua ante beneficium eum affecerat: quapropter iterum ſe dedebat Furnio, rogans ut acciperetur. Id quum non imperraret, petebat ut ſaltem ab Amynta acciperetur: illo verò negante Amyntam facturum id quod conjunctum ſit cum Antonianorum mandatorum executoris injuria, ſolutum eſt colloquium. Furniani putabant fore ut Pompeius inopia coactus ſequenti die ſe Titio dederet: at ille noctu incenſis ex caſtrenſi more ignibus, & tubicinibus per ſigna vigiliarum noctem diſtinguentibus, clàm cum expeditis è caſtris ſe ſubduxit, ne ipſis quidem præmonitis quónam ituri eſſent: cogitabat autem reverti ad mare, & Titii claſſem incendere: quod fortaſſe perpetraſſet, ni Scaurus transfugiens, abitum ejus, & quam viam ingreſſus ſit indicaſſet, quamvis ignarus propoſiti. Tum Amyntas cum M D. equitibus eum perſecutus eſt carentem equitatu: ad quem appropinquantem Pompeiani tranſierunt pars occulta fuga, pars propalam. Pompeius penè deſolatus, & ſuos jam metuens Amyntæ ſine conditionibus ſe dedidit, qui Titii conditiones reſpuerat.

Pompeius Titio ſe dedere non vult.

Pompeius in fidem Amyntæ ſe tradere vult.

Scaurus à Pompeio transfugit, ejus diſceſſum prodit.

Sic ille captus eſt reliquus Magni filius, in tenera ætate patre
753
orbatus, fratre verò jam adoleſcentulus: quibus ſublatis diu latuit, occultis latrociniis vexans Hiſpaniam: donec magno confluxu ad ſe facto jam Pompeii ſe filium non diſſimulans, apertius prædatus eſt: occiſóque à conjuratis C. Cæſare juſtum bellum movit, fultus magnis copiis repentinis, occupatis navibus, pecuniis publicis, & inſulis. Maris deinde occidentalis potitus imperio, fame preſſit Italiam, & inimicos ad quas voluit pacis leges compulit: &, quod præcipuum eſt, pernicioſa proſcriptione per Urbem graſſante, multos optimates ſervavit, qui tum patria fruebantur ipſius beneficio: ſed fortuna mentem adimente nunquam hoſtes aggreſſus eſt, neglectis multis occaſionibus, contentus ſua tueri. Talis fuerat Pompeius qui nunc captus eſt. Titius exercitum ejus adegit ſacramentum Antonio dicere: ipſum anno ætatis ejus quadrageſimo Mileti interfecit: ſive offenſæ veteris memoria plus apud eum valuit quàm ſecuti beneficii gratia, ſive id mandavit Antonius. Sunt qui dicant Plancum, non Antonium, id mandaſſe, qui Syriæ præſes ſolitus ſit in majoris momenti literis nomen aſcribere Antonii, & uti annulo ipſius ſignatorio. Hoc factum quidam putant ſciente Antonio, quum ipſe revereretur nomen Pompeii,

Pompeius Amyntæ ſe dedit.

Pompeii res geſtæ.

Pompeii interitus.

Pompeius Planci mandato interfectus.

Οὕτω μὲν ἑάλω Πομπήϊος Σε
στος, ὁ λοιπὸς ἔτι παῖς Πομπηΐ
Μάγνου, νεώτερος μὲν ὑπὸ τοῦ πα
τρὸς ἀπολειφθείς, καὶ ὑπὸ τοῦ ἀδε
φοῦ μειράκιον ἤδη· λαθὼν δὲ ἐ
ἐκείνοις ἐς πολύ, καὶ κρύφα λῃστεύ
ἐν Ἰβηρίᾳ, μέχρι πολλῶν συνδρα
μόντων εἰς αὐτὸν ἐπιγνωσθέντα ε
ναι Πομπηΐου παῖδα, ἐλῄστευε
φανερώτερον· καὶ μετὰ Γάϊον Καίσα
ρα ἐπολέμησεν ἐγκρατῶς, καὶ στρα
τὸν ἤγειρε πολύν, καὶ ναῦς, καὶ χρή
ματα, καὶ νήσους εἷλε, καὶ θαλασ
σοκράτωρ τῆς ἀμφὶ τὰς δύσεις θα
λάσσης ἐγένετο, καὶ τὴν Ἰταλί
περιήνεγκεν ἐς λιμόν, καὶ τοὺς
χθροὺς ἐς συμβάσεις ὡς ἤθελε· τὸ
μέγιστον, ἐπίκουρος ἐν ταῖς προ
γραφαῖς τῇ πόλει πανωλέθρα πε
χούσῃ γενόμενος, περιέσωσεν ἄ
δρας ἀρίστους τε καὶ πολλούς, οἳ τό
δι' αὐτὸν ἦσαν ἐν τῇ πατρίδι·
πὸ δὲ θεοβλαβείας αὐτὸς οὔποτε ἐπ
εχείρησε τοῖς πολεμίοις, πολλὰ
τύχης εὐκαιρίας παρεχούσης, ἀλλ' ἠ
μύνετο μόνον. καὶ Πομπήϊος μὲν τοιό
δε γενόμενος ἑάλωκει. Τίτιος δὲ
μὲν στρατὸν αὐτοῦ μετεστράτευσεν Ἀ
τωνίῳ· αὐτὸν δὲ τὸν Πομπήϊον τεσσα
ρακοστὸν ἔτος βιοῦντα ἐν Μιλήτ
κατέκανεν, εἴτε δι' αὐτοῦ, μηνί
ἄρα τῆς ποτὲ ὕβρεως, καὶ ἀχάριστος
ἐς τὴν ἔπειτα εὐεργεσίαν γενόμενος
εἴτε καὶ ἐπιστείλαντος Ἀντωνίου· εἰ
σὶ δ' οἳ Πλάγκον οὐκ Ἀντώνιον λέ
γοντες ἐπιστεῖλαι, καὶ νομίζουσιν ἄρ
χοντα Συρίας, καὶ ταῖς ἐπιστολαῖ
ἐπιτεταγμένον ἐς τὰ ἐπείγοντα ἐπι
γράφειν τὸν Ἀντώνιον, καὶ τῇ σφρα
γῖδι χρῆσθαι· καὶ Πλάγκον δὲ γράψαι
νομίζουσιν οἱ μὲν συνειδότος Ἀντω
νίου, καὶ αἰδούμενον γράψαι διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Πομπηΐου, καὶ διὰ Κλεο-

πάτρα

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

πάτραν εὐνῶς ἔχουσαν τῷ Πομπηΐῳ διὰ τὸν πατέρα Μάγνον· οἱ δὲ αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ Πλάγκον τάδε αὐτὰ συνειδότα, καὶ φυλαξάμενον μὴ τὴν αἰτίαν Ἀντωνίου καὶ Καίσαρος ἐς ἀλλήλους διδῷ Πομπήϊος, καὶ Κλεοπάτρα Πομπηΐῳ συνεργοῦσα ἀναστρέψαιεν. ἀλλὰ Πομπήϊος μὲν ἐτεθνήκει. Ἀντώνιος δὲ αὖθις ἐς Ἀρμενίαν ἐστράτευσε, καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπὶ Ἰλλυριοὺς, οἳ τὴν Ἰταλίαν ἐλῄστευον, μὲν οὐχ ὑπακούσαντές πω Ῥωμαίων, οἱ δ' ἐν τοῖς ἐμφυλίοις ἀποστάντες. καί μοι ἔδοξε τὰ Ἰλλυρικὰ οὔτε ἀκριβῶς γνώριμά μοι νωφέλιμα, οὔτε συντελοῦντα μῆκος ἰδίας συγγραφῆς, οὔτε χώραν ἔχοντα ἑτέρωθι λεχθῆναι τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐλήφθησαν· ἔδοξε δὲ συναχθέντος αὐτὰ ἐς τέλος προαναγράψαι, καὶ προσθεῖναι αὐτὰ τῇ ὁμόρῳ Μακεδονικῇ.

vel propter Cleopatram faventem ei propter Magni memoriam. alii Plancum ipſum iiſdem cauſis permotum putant, caventem ſimul ne Pompeius præberet aliquam occaſionem diſſidii Cæſari & Antonio, néve Cleopatra favorem in Pompeium transferret. Quo defuncto rurſum Antonius expeditionem ſuſcepit in Armeniam, Cæſar verò contra Illyrios populatores Italiæ, qui aut nunquam paruerant Romano imperio, aut per bella civilia defecerant. Et quia res Illyricæ nec ſatis mihi compertæ ſunt, nec materiam præbere poſſunt juſto volumini, nec alio tempore narrari poſſunt com- 754
modè, viſum eſt mihi eas in id tempus conferre, quo Romanis ſunt ſubditæ, & in ſummam redactas, Macedonicis finitimis ſubjungere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

APPIANI ALEXANDRINI ROMANARUM HISTORIARUM DE BELLIS GALLICIS LIBER

(vel potius Epitome.)

Roma à Gallis incenſa.

Galli à Camillo Roma pulſi.

Boji Gallorum feroci ſſimi.

GALLI omnium primi populo Romano arma intulerunt, Urbémque captam incenderunt, Capitolio tantùm incolumi. Hos Camillus victos expulit, & aliquanto pòſt redintegrantes bellum profligavit iterum, triumphúmque de eis reportavit, annos natus LXXX. Tertiam quoque ejuſdem gentis in Italiam expeditionem Romanus exercitus repreſſit, ductu T. Quintii deletis hoſtibus. Poſt hæc Boji Gallorum omnium ferociſſimi, Romanas opes aggreſſi ſunt, quibus C. Sulpitius dictator duxit obviam, arte etiam uſus in prælio: juſſit enim primores manipulos emiſſis pilis pariter ſubſidere, donec ſecundi tertiiq; & quarti mitterent, ſingulis poſt jactum ſubſidentibus, atque ita eludentibus tela ex adverſo venientia: at ubi ultimi ejaculati eſſent, tum verò univerſi coorirentur, ſublatóque clamore celeriter manus conſererent: fore

ἈΠΠΙΑΝΟΥ ἈΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ ῬΩΜΑΙΚΩΝ ΚΕΛΤΙΚΗ.

ΚΕΛΤΟΙ Ῥωμαίοις ἐπεχείρησαν πρῶτοι, καὶ τὴν Ῥώμην εἷλον ἄνευ τοῦ Καπιτωλίου, καὶ ἐμπεπρήκασι. Κάμιλλος δὲ αὐτοὺς ἐνίκησε, καὶ ἐξήλασε, καὶ μετὰ χρόνου ἐπελθόντας αὖθις ἐνίκησε, καὶ ἐθριάμβευσεν ἀπ' αὐτῶν, ὀγδοήκοντα γεγονὼς ἔτη. καὶ τρίτη δὲ Κελτῶν στρατιὰ ἐμβέβληκεν εἰς τὴν Ἰταλίαν· καὶ αὐτὴν οἱ Ῥωμαῖοι διεφθάρκασιν, ὑφ' ἡγεμόνι Τίτῳ Κοΐντῳ. μετὰ δὲ ταῦτα Βοῖοι, Κελτικὸν ἔθνος θηριωδέστατον, ἐπῆλθε Ῥωμαίοις· καὶ αὐτοῖς Γάϊος Σουλπίκιος δικτάτωρ μετὰ στρατιᾶς ἀπήντα, ὅστις καὶ στρατηγήματι τοιούτῳ χρήσασθαι λέγεται· ἐκέλευσε γὰρ τοὺς ἐπὶ τοῦ μετώπου τεταγμένους ἐξακοντίσαντας ὁμοῦ, συγκαθίσαι τάχιστα, μέχρι βάλωσιν οἱ δεύτεροι, καὶ τρίτοι καὶ τέταρτοι· τοὺς δ' ἀφιέντας, ἀεὶ συνίζειν, ἵνα μὴ κατ' αὐτῶν ἐνεχθείη τὰ δόρατα· βαλόντων δὲ τῶν ὑστάτων, ἀναπηδᾶν πάντας ὁμοῦ, καὶ σὺν βοῇ τάχιστα εἰς χεῖρας ἰέ-

enim

ν· καταπλήξειν γὰρ ὧδε τοὺς πο-
μίους τοσῶνδε δοράτων ἀφέσει,
ἐπ' αὐτῇ ταχεῖαν ἐπιχείρησιν.
ς δὲ δόρατα ἦν οὐκ ἐοικότα ἀ-
ντὶ, ἃ Ῥωμαῖοι καλοῦσι ὑσσούς,
λου τετραγώνου, τὸ ἥμισυ, καὶ
ἄλλο, σιδήρου τετραγώνου, καὶ
δὲ καὶ μαλακοῦ, χωρὶς γε τῆς αἰχ-
μῆς. καὶ οἱ Βοιοὶ οὖν ὑπὸ Ῥω-
μαίων τότε ἐφθάρησαν πανστρατιᾷ.
λλους δὲ πάλιν Κελτοὺς ἐνίκα Πο-
ίλλιος, καὶ μετ' ἐκεῖνον τοὺς αὐ-
ὺς Κάμιλλος ὁ τοῦ Καμίλλου υἱός.
ησε δὲ κατὰ Κελτῶν καὶ Παῦλος Αἰ-
ίλιος τρόπαια. πρὸ δὲ τῶν τοῦ
Μαρίου ὑπατειῶν, πλεῖστόν τι καὶ
μαχιμώτατον, τῇ τε ἡλικίᾳ μάλι-
α φοβερώτατον χρῆμα Κελτῶν εἰς
τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Γαλατίαν εἰσ-
έβαλε, καὶ τινας ὑπάτους Ῥω-
μαίων ἐνίκησε, καὶ στρατόπεδα κατέ-
κοψεν. ἐφ' οὓς ὁ Μάριος ἀποστα-
εἰς, ἅπαντας διέφθειρε. τελευ-
ταῖα δὲ καὶ μέγιστα τῶν ἐς Γαλάτας
Ῥωμαίοις πεπραγμένων ἐστὶ τὰ ὑπὸ
Γαΐῳ Καίσαρι στρατηγοῦντι γενό-
μενα. μυριάσι τε γὰρ ἀνδρῶν ἀ-
ρίων, ἐν τοῖς δέκα ἔτεσιν, ἐν οἷς
στρατήγησεν, ἐς χεῖρας ἦλθεν (εἴ τις
φ' ἓν τὰ μέρη συναγάγοι) τετρα-
κοσίων πλείοσι. καὶ τούτων ἑκατὸν μὲν
ζώγρησαν, ἑκατὸν δ' ἐν τῷ πόνῳ
κατέκανον. ἔθνη δὲ τετρακόσια, καὶ
πόλεις ὑπὲρ ὀκτακοσίας, τὰ μὲν ἀφ-
ιστάμενα σφῶν, τὰ δὲ προσεπι-
λαμβάνοντες, ἐκρατύναντο. πρὸ δὲ
τοῦ Μαρίου καὶ Φάβιος Μάξιμος ὁ Αἰ-
μιλιανὸς ὀλίγην κομιδῇ στρατιὰν ἔ-
χων ἐπολέμησε τοῖς Κελτοῖς, καὶ δώ-
δεκα μυριάδας αὐτῶν ἐν μιᾷ μά-
χῃ κατέκανε, πεντεκαίδεκα μόνους
τῶν ἰδίων ἀποβαλών. καὶ ταῦτα μέντοι

enim ut hoſtis perterreatur tot
miſſilibus, conſequente mox
impetu cominus urgentium. Eſt Pilum quale teli genus.
autem pilum, telum jaculo diſ-
ſimile, videlicet haſtile qua-
drangulum, præfixum ferro item
quadrangulo, paris longitudi-
nis, cetera molli præter cuſpi-
dem. Sicque Bojorum etiam to-
tus exercitus à Romanis deletus
eſt. Aliam rurſus Gallorum ma-
num vicit Popilius: & poſt illum Popilius.
eoſdem Camillus Camilli filius. Camillus, Camilli filius.
Quin & Æmilius Paulus de Gal-
lis trophæa ſtatuit. Sed ante Æmilius
Marii conſulatus, numeroſiſſi- Paulus.
mæ bellicoſiſſimæque ac robore 755
ætatis formidandæ copiæ Gal-
lorum irruperunt in Italiam &
Narbonenſem provinciam, à
quibus aliquot Romani coſſ. vi-
cti ſunt caſtris amiſſis etiam: con-
tra quos Marius miſſus omnes
delevit. Omnium autem noviſ-
ſimum & idem maximum bel-
lum cum Gallis Romani geſſe-
runt auſpiciis C. Cæſaris. Intra
decennium enim, quo is impe-
rator fuit, quadragies centena
millia ferocium hoſtium in uni- C. Cæſaris
verſum debellata ſunt: ex his de- bella in
cies C M. virorum in acie capta Gallia.
ſunt, cæſi totidem: nationes
CCCC. civitates pluſquam DCCC.
vel rebelles retractæ ſunt ad offi-
cium, vel tum primùm ſubjuga-
tæ. Ante Marium verò Fabius Fabius Ma-
Maximus Æmilianus cum modi- ximus Æmilianus.
co exercitu Gallos aggreſſus cen-
tum viginti millia eorum occidit
uno prælio, amiſſis tantùm quin-
decim militibus: & id fecit gra-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

vatus recenti vulnere, ordines obeundo cohortandóque docendóque quomodo tractandi ſint barbari in acie, nunc lectica circum latus, nunc pedibus ſenſim obambulans & ſuſtentatus utrinque. Ceterùm Cæſar ab Helvetiis & Tigurinis initio belli facto, profligavit eorum ducenta millia, ex quibus Tigurini ſuperiore tempore Piſonis exercitum & Caſſii ſub jugum miſerant, ut Claudius Paulus prodidit in ſuis annalibus. Hos Labienus vicit legatus Cæſaris, ceteros verò Cæſar, ferentéſque his opem Tricorios: deinde Arioviſtum & Germanos, qui proceritate ſuperabant vel proceriſſimos, immites moribus & animis ferociſſimi, mortis quoque contemptores perſuaſione futuri in vitam reditus, frigoris æſtúſque juxtà patientes, in egeſtate crudis herbis contenti, equos verò virgultis paſcentes. Ceterùm laborum in præliis non admodum tolerantes fuiſſe videntur & bella non tam ratione geſſiſſe quàm belluino quodam impetu:
756 quibus duabus rebus à Romanis vincebantur: nam illi vehementes impreſſiones faciendo totas legiones impellebant, Romani contrà ſervatis ordinibus cedendo, arte illos ſuperabant, & ad ultimum octoginta eorum millia proſtraverunt. Poſt hæc Cæſar Belgas aggreſſus in fluvii cujuſdam tranſitu, tam multos interfecit ut uſum pontis præberent congeſta cadavera. Nervi

Piſonis & Caſſii exercitus à Tigurinis ſub jugum miſſus.

Claudii Pauli annales.

Arioviſtus & Germani à Cæſare debellati.

Belgarum interfectorum acervus.

ἔπραξε πιεζόμενος ὑπὸ τραύματος
ὑπογύου, καὶ τὰ τάγματα ἐπι-
καὶ παραθαρρύνων, καὶ διδάσκων
ὅπως τοῖς βαρβάροις πολεμητέ-
τὰ μὲν ἐπ᾽ ἀπήνης φερόμενος,
δὲ καὶ βάδην χειραγωγούμενο(ς)
Καῖσαρ δὲ πολεμήσας αὐτοῖς πρῶ-
τον μὲν Ἐλβητίοις καὶ Τιγυρίοις ἀ-
φὶ τὰς εἴκοσι μυριάδας ὄντας ἐ-
κησε. οἱ Τιγύριοι δ᾽ αὐτῶν πρ-
ἔμπροσθεν Πείσωνος καὶ Κασσίου
νὰ στρατὸν ἑλόντες, ὑπὸ ζυγὸν ἐ-
πεπόμφεσαν, ὡς ἐν χρονικαῖς συ-
τάξεσι δοκεῖ Παύλῳ τῷ Κλαυδί-
τοὺς μὲν οὖν Τιγυρίους ὑποστρατη-
αὐτοῦ Λαβιηνὸς ἐνίκησε, τοὺς δὲ ἀ-
λους ὁ Καῖσαρ, καὶ Τρικορίους
μύνοντας σφίσιν, ἔπειτα τοὺς μ
Ἀριοβίστου Γερμανοὺς, οἳ καὶ τὰ μ
γέθη μείζους τῶν μεγίστων ὑπῆρχ
καὶ τὸ ἦθος ἄγριοι, καὶ τὴν τόλμ
θρασύτατοι, καὶ θανάτου καταφρ
νηταὶ δι᾽ ἐλπίδα ἀναβιώσεως,
κρύος ὁμοίως ἔφερον θάλπει, καὶ π
ἐχρῶντο περὶ τὰς ἀπορίας τροφ
καὶ ὁ ἵππος ξύλοις. ἦσαν δὲ ὡς ἐοικ
οὐ φερέπονοι ἐν ταῖς μάχαις, οὐδ
λογισμῷ ἐπιστήμῃ τινὶ, ἀλλὰ θυμ
χρώμενοι καθάπερ θηρία· διὸ καὶ ὑπ
τῆς Ῥωμαίων ἐπιστήμης καὶ φερεπ
νίας ἡσσῶντο. οἱ μὲν γὰρ μετὰ ὁρμ
βαρυτάτης ἐπεπήδων αὐτοῖς, καὶ
λην ὁμοῦ τὴν φάλαγγα ἀνεώθουν
Ῥωμαῖοι δ᾽ ὑπέμενον ἐν τάξει, κ
κατεστρατήγουν αὐτοὺς, καὶ ὀκτάκι
μυρίους αὐτῶν τελευτῶντες ἀπέ
κτειναν. μετὰ τούτους ὁ Καῖσαρ τοῖ
καλουμένοις Βέλγαις ἐπιπεσὼν, πο
ταμὸν τινὰ περῶσι, τοσούτους ἀπέ-
κτεινεν, ὡς τὸν ποταμὸν γεφυρωθέν-
τα τοῖς σώμασι περάσαι. Νέρβιοι
δὲ αὐτο

αὐτὸν ἐτρέψαντο, ἄρτι στρατοπε-
ν ἐξ ὁδοιπορίας κατασκευάζοντι
φνιδίως ἐπιπεσόντες, καὶ πάμπολ-
ους ἐφόνευσαν· τοὺς δὲ ταξιάρχας,
λοχαγοὺς ἅπαντας, καὶ αὐτὸν ἐκεῖ-
ν εἰς λόφον τινὰ μετὰ τῶν ὑπασπι-
ῶν πεφευγότα περιέσχον κύκλῳ.
πὸ δὲ τοῦ δεκάτου τάγματος αὐ-
ῖς ἐξόπισθεν ἐπιπεσόντος, ἐφθάρη-
ν ἑξάκις μύριοι ὄντες· ἦσαν δὲ τῶν
ίμβρων καὶ Τευτόνων ἀπόγονοι. ἐ-
ράτησε δὲ καὶ Ἀλλοβρίγων ὁ Καῖ-
αρ. οἱ Συπετῶν δὲ καὶ Τανχαρέων
σαράκοντα μυριάδες στρατεύσι-
οί τε καὶ ἀστράτευτοι συνεκόπησαν.
ουκαμβροι δὲ πεντακοσίοις ἱππεῦσι
ους πεντακισχιλίους ἱππεῖς τοῦ Καί-
αρος ἔτρεψαν, ἐξαίφνης ἐπιπε-
όντες, καὶ δίκην ἔδοσαν ἡττηθέντες
μετὰ ταῦτα. ἐπέρασε καὶ τὸν Ῥῆνον
ρῶτος Ῥωμαίων ὁ Καῖσαρ, καὶ ἐς
τὴν Βρεττανίδα νῆσον, ἠπείρου τε
είζονα οὖσαν μεγίστης, καὶ τοῖς τῆ-
ς ἀνθρώποις ἄγνωστον ἔτι· ἐπέρα-
ε δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀμπώτεως.
ρτι γὰρ τὸ πλῆθος ἤρετο τῆς θα-
άσσης, καὶ ὁ στόλος ἐσαλεύετο, ἠ-
ρέμα πρῶτον, εἶτα ὀξύτερον, μέχρι
ῷ βιαίῳ τάχει διέπλευσεν ὁ Καῖ-
αρ ἐς τὴν Βρεττανίαν.

verò eum profligarunt, ex itinere aciem adhuc ſtruentem repentè adorti, & magnam ſtragem ediderunt: ceciderunt in ea pugna omnes tribuni centurionéſque, ipſe in tumulum quendam cum ſatellitibus compulſus & obſeſſus eſt: ſed quum decima legio à tergo invaſiſſet obſeſſores, internecione deleti ſunt, quamvis eſſent non pauciores ſexaginta millibus. Hi fuere Cimbrorum Teutonúmque progenies. Idem Cæſar vicit & Allobrogas. Uſipetum Tencterorúmque CCCC. M. tum armatorum tum inermium contrucidavit. Sicambri verò quingentis equitibus quinque millia Cæſarianorum equitum fugarunt, ex improviſo eos aggreſſi: cujus audaciæ victi poſtea pœnas dederunt. Rhenum quoque flumen primus Romanorum Cæſar tranſiit, & in Britanniam inſulam continenti ferè parem trajecit, ignotam ad eam ætatem noſtris hominibus: trajecit autem obſervato æſtus tempore: hoc enim creſcente claſſis undis ſublata eſt, primò ſenſim, mox concitatius, donec vehementi fluxu Cæſar delatus eſt in Britanniam.

Cæſaris clades, à Nerviis accepta.

Nerviorum clades.

Allobroges.

Uſipetæ.

Tencteri.

Sicambri.

Primus Romanorum Cæſar Rhenum tranſiit & in Britanniam trajecit.

APPIA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

757 **APPIANI ALEXANDRINI ROMANARUM HISTORIARUM DE BELLIS ILLYRICIS LIBER.**

Illyrii qui. ILLYRIOS Græci eos exiſtimant qui ſupra Macedoniam & Thraciam à Chaonibus & Theſprotis ad fluvium Iſtrum ſedes habent: hæc enim totius provinciæ longitudo eſt. Amplitudo ejus, ex Macedonia & Thraciæ montibus ad Pæones uſque, & Ionium mare Alpiúmque objecta protenditur, quæ dierum quinque itinerationem continet. Longitudo in triplo productior eſt, ut Græci per *Eorum regio.* hibent. Romani eam regionem menſuræ ſubjicientes, longitudinem ſex millium ſtadiorum, latitudinem mille & ducentorum numero contineri putant: aſſerúntque ejus provinciæ cog- *Illyrii cognomen unde traxerint.* nomen ab Illyrio Polyphemo ortum habuiſſe. Polyphemo quippe Cyclopi, ac Galateæ, *Polyphemus ac Galatèa & eorum liberi.* Celtum, & Illyrium, & Gallum filios extitiſſe, eóſque ex Sicilia progreſſos, Celtis & Illyriis & Galatis, ab ipſis cognomen aſſumentibus, imperitaſſe. Et hæc mihi inter pleraque à multis memorata placuere. Illyrio deinde

ἈΠΠΙΑΝΟΥ ἈΛΕΞΑΝΔΡΕΏΣ ῬΩΜΑΙΚΩ͂Ν ἸΛΛΥΡΙΚΉ.

ἸΛΛΥΡΙΟΥ͂Σ Ἕλληνες ἡγοῦνται τοὺς ὑπέρ τι Μακεδονίαν καὶ Θρᾴκην ἀπὸ Χαόνων καὶ Θεσπρωτῶν ἐπὶ ποταμὸν Ἴστρον· καὶ τοῦτ' ἔστι τῆς χώρας τὸ μῆκος· εὖρος δ' ἐκ Μακεδόνων τε καὶ Θρᾳκῶν τῶν ὀρείων, ἐπὶ Παίονας καὶ τὸν Ἰόνιον καὶ τοὺς πρόποδας τῶν Ἄλπεων. καί ἐστι τὸ μὲν εὖρος, ἡμερῶν πέντε, τὸ δὲ μῆκος, τριακονταπλάσιον, ὡς καὶ τοῖς Ἕλλησιν εἴρηται. Ῥωμαίων δὲ τὴν χώραν μετρησαμένων ἐστὶν ἐφ' ἑξακισχιλίους σταδίους τὸ μῆκος, καὶ τὸ πλάτος ἀμφὶ τοὺς χιλίους καὶ διακοσίους. φασὶ δὲ τὴν μὲν χώραν ἐπώνυμον Ἰλλυριοῦ τοῦ Πολυφήμου γενέσθαι. Πολυφήμῳ γὰρ τῷ Κύκλωπι καὶ Γαλατείᾳ Κελτὸν καὶ Ἰλλυριὸν καὶ Γάλαν παῖδας ὄντας, ἐξορμῆσαι Σικελίας, καὶ ἄρξαι τῶν δι' αὐτοὺς Κελτῶν, Ἰλλυριῶν καὶ Γαλατῶν λεγομένων. καὶ τόδε μοι μάλιστα πολλὰ μυθολογούντων ἕτερα πολλῶν ἀρέσκει. Ἰλλυριῷ δὲ παῖδας, Ἐγχέ-

ὶα, καὶ Αὐταριέα, καὶ Δάρδανον, καὶ
αῖδον, καὶ Ταυλάντιον καὶ Περραιβὸν
υἱοὺς, καὶ θυγατέρας, Παρθὼ καὶ
αορθὼ καὶ Δασσαρὼ, καὶ ἑτέρας· ὅ-
ν εἰσι Ταυλάντιοί τε καὶ Περραιβοὶ
Ἐγχέλεες, καὶ Αὐταριεῖς καὶ Δάρ-
ανοι καὶ Παρθηνοὶ, καὶ Δασσαρήτιοι
Δάρσιοι. Αὐταριεῖ δὲ αὐτοῦ Παν-
ιον ἡγοῦνται παῖδα ἢ Παίονα γε-
ὸς, καὶ Σκορδίσκον, Παίονον, καὶ
ριβαλλόν. ὧν ὁμοίως τὰ ἔθνη παρ-
υμα εἶναι. καὶ τάδε μὲν τοῖς ἀρ-
μολογοῦσι μεθείσθω.

Γένη δὲ ἐστὶν Ἰλλυριῶν, ὡς ἐν το-
σῇδε χώρᾳ, πολλὰ καὶ περιώνυ-
ρ, ἔτι νῦν χώραν νεμόμενα πολ-
ὺ Σκορδίσκων καὶ Τριβαλλῶν· οἳ
τοσοῦτον, ἀλλήλους πολέμῳ διέ-
φθειραν, ὡς Τριβαλλῶν ἔτι ὑπό-
λοιπον ἦν ἐς Γέτας ὑπὲρ Ἴστρον φυ-
ῖν, καὶ γένος ἀκμάσαν μέχρι
λίππου πατρὸς Ἀλεξάνδρου, νῦν
μον καὶ ἀνώνυμον τοῖς τῇδε εἶναι·
ορδίσκους δὲ ἀσθενεστάτους ἀπὸ τοῦδε
ομένους, ὑπὸ Ῥωμαίων ὕστερον ὅ-
ια παθεῖν, καὶ ἐς τὰς νήσους τοῦ αὐ-
ποταμοῦ φυγεῖν. σὺν χρόνῳ δὲ τι-
ἐπανελθεῖν, καὶ Παιόνων ἐσχατιαῖς
ροικῆσαι· ὅθεν ἐστὶ καὶ νῦν Σκορδί-
ων γένος ἐν Παίοσι. τῷ δ' αὐτῷ
πῳ καὶ Ἀρδιαῖοι τὰ θαλάσσια ὄν-
περὶ αὐτὰ ἄριστοι, περὶ Αὐ-
ριέων ἀρίστων ὄντων τὰ κατὰ γῆν,
λὰ βλάψαντες αὐτοὺς, ὅμως ἐ-
ρήσαν. καὶ ναυτικοὶ μετὰ ἐπὶ τοῖς
διαίοις ἐγένοντο Λιβυρνοὶ, γένος
ερον Ἰλλυριῶν, οἳ τὸν Ἰόνιον καὶ τὰς
σους ἐλῄστευον ναυσὶν ὠκείαις τε καὶ
φαις· ὅθεν ἔτι νῦν Ῥωμαῖοι τὰ

filios Achillem, Autarium, Dardanum, Mœdum, Taulantium, Perrhæbúmque referunt: filias quoque Partham, Daortam, Daſeram, aliáſque: à quibus Taulantii, Perrhæbi, Achillei, Autarici, Dardani, Partheni, Daſeretii, Darſiíque prodiere. Autario ipſi Pannonium, vel Pæonum potius, & Scordiſcum filios fuiſſe ajunt, Pæono Tribalum, à quibus pariter nationum cognomina traducta ſunt. Et hæc quidem ab antiquitate repetuntur.

Illyriorum gens itaque, ut in tam ampla regione multa & vulgata nunc quoque ineſſe cernimus, Scordiſciorum & Tri- Scordiſcii.
balorum fuit: qui tellurem in- Tribali.
gentem poſſidentes, tam diu 758
inter ſe bello dimicarunt, quo ad Triballorum, qui ſupererant, ad Getas ſupra Iſtrum fuga transiere. Hæc natio ad Philippi & Alexandri uſque tempora potens habita, nunc adeo eviluit, ut nullo ferè cognomine ſupereſſe videatur: Scordiſciorum inſuper gens debilior effecta: hi enim à Romanis bello ſuperati, ad Iſtri tandem fluminis pervenere inſulas. Procedente mox tempore, nonnulli iterum regreſſi Pæones incoluere ultimos, & ob id nunc quoque inter Pæones Scordiſciorum genus eſt.
Pari modo & Ardiei, quum ma- Ardiei.
ri finitimi optima Autariorum loca circa littus invaſiſſent, eos
expulere. Poſt hos Liburni navi- Liburni.
s plurimum inſignes fuiſſe memorantur, Illyriorum natio a-
, qui Ionium inſuláſque prædabantur, navibus citis uſi levi-
éque præcipuis: qua ex cauſſa Romani nunc quoque naves,

quæ

quæ levitate celeritatéque præſtarent, Liburnicas ſolent appellare. Fama eſt Autarios Apollinis indignatione in extremam decidiſſe cladem: quippe eoſdem Celtáſque, quos Cimbros vocant, ad Delphos poſuiſſe caſtra, ſtatimque omnes diſperſos aufugiſſe, multos ante inceptam pugnam, pluvia in eos cum procellis fulguribúſque deſæviente. His verò, qui ad propria rediſſent, infinitam ranarum vim ſubortam, quæ putreſcentes flumina corrumperent. Vapore deinde ex terra exhalante, peſtem Illyriorum ac corruptionem inſecutam eſſe, quæ potiſſimùm Autarios invaderet, donec profugi à patria, ac peſtem deferentes, quum nemo ob timorem ſuſcipere auderet, trium & viginti dierum progreſſi iter, ad tellurem paluſtrem inhoſpitámque venere, & juxta Baſternarum gentem condidere urbes. Celtarum porro tellurem Apollinem concuſſiſſe ajunt, urbéſque abſorbuiſſe: nec prius finem tantæ cladi impoſitum, quàm & ipſi pari modo è laribus egreſſi ſunt, & in Illyrios qui cum ipſis unà deliquiſſent, pervenere: quos peſte jam confectos, & ob id debiles, quum facilè viciſſent, contrectatione earum rerum morbo correpti in fugam abiere, & ad
759 Pirenen uſque mutavere loca: quum deinde ad orientem greſſus convertiſſent, Romani Celtarum metu ducti, cum quibus antea inſigni bello dimicaverant, ne & hi ſuperatis Alpibus in Italiam venirent, conſules oppoſuere, qui cum omni exercitu deleti ſunt. Hujuſmodi Romanorum cla-

Autariorum clades, & indignatio Apollinis in eos & Celtas qui ad Delphos caſtra poſuerant.

Romanorum clades

κοῦφα καὶ ὀξέα δίκροτα Λιβουρ-
νίδας προσαγορεύουσιν. Αὐταριεῖς
δὲ καὶ ἐκ θεοβλαβείας Ἀπόλλωνος
ἔσχατον κακοῦ περιελθεῖν. Μολι-
μῷ γὰρ αὐτοὺς καὶ Κελτοῖς τοῖς Κι-
μβροις λεγομένοις ἐπὶ Δελφοὺς συστ
τεῦσαι, καὶ φθαρῆναι μὲν αὐτίκα τ
πλέονας αὐτῶν, πρὸ ἐπιχειρήσ
ὑετῶν σφίσι καὶ θυέλλης καὶ πρηστή
ἐκπεσόντων. ἐπιγενέσθαι δὲ τοῖς ὑπο-
στρέψασιν ἄπειρον βατράχων πλῆ-
θος, οἳ διασαπέντες τὰ νάματα
διέφθειραν. καὶ ἐκ τῆς γῆς ἀτμῶν ἀ-
τόπων γινομένων, λοιμὸς ἦν Ἰλλυ-
ριῶν, καὶ φθορὰ Αὐταριέων μά-
λιστα· μέχρι φεύγοντες τὰ οἰκεῖ
καὶ τὸν λοιμὸν σφίσι περιφέροντες,
οὐδενὸς αὐτοὺς δεχομένου διὰ τοῦτο
δέος, ὑπερῆλθον ὁδὸν ἡμερῶν εἴκ
σι καὶ τριῶν· καὶ τήνδε γῆν ἑλώδη
ἀοίκητον, παρὰ τὸ Βαστερνῶν
ἔθνος ᾤκησαν. Κελτοῖς δὲ ὁ θεὸς τ
γῆν ἔσεισε καὶ τὰς πόλεις κατήρει
ψε· καὶ τὸ κακὸν οὐκ ἔληγε, μ
χρι καὶ οἵδε τὰ οἰκεῖα φεύγοντε
ἐνέβαλον ἐς Ἰλλυριοὺς τοὺς συναμα
τόντας σφίσιν, ἀσθενεῖς ὑπὸ τοῦ λο
μοῦ γινομένους· καὶ ἐδῄωσάν τε τ
ἐκείνων, καὶ τοῦ λοιμοῦ μεταλαβόντ
ἔφυγον, καὶ μέχρι Πυρήνης ἐληλα
σαν. ἐπιστρέφουσι δ' αὐτοῖς ἐς τὴ
ἕω, Ῥωμαῖοι δεδιότες, ὑπὸ μνή
μης τῶν προπεπολεμηκότων σφισ
Κελτῶν, μὴ καὶ οἵδε ἐς τὴν Ἰ
ταλίαν ὑπὲρ Ἄλπεις ἐσβάλοιεν
ἀπαντῶντες ἅμα τοῖς ὑπάτοις,
πανστρατιᾷ διώλλυντο. καὶ τὸ πά
θος τοῦτο Ῥωμαίων μέγα δέος

Κελτῶ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ελτῶν ἐς ὅλην τὴν Ἰταλίαν ἐνέ-
βαλε, μέχρι Γάϊον Μάριον ἑλό-
μενοι σφῶν οἱ Ῥωμαῖοι στρατηγεῖν,
ρτι Λιβύων τοῖς Νομάσι καὶ Μαυ-
ρουσίοις ἀκρατῶς πεπολεμηκότα,
ους Κίμβρους ἐνίκων, καὶ πολὺν
όνον αὐτῶν εἰργάσαντο. πολλάκις
μοι περὶ Κελτῶν λέγοντι εἴρηται.
οἳ δὲ ἀσθενεῖς τε ἤδη γενόμενοι, καὶ
πάσης γῆς ἀποκλειόμενοι διὰ τὸ ἀ-
εβὲς, ἐς τὰ οἰκεῖα ἐπανῆλθον, πολ-
ὰ καὶ δράσαντες καὶ παθόντες.

* * * * * * *
* * * * * *
* * * * *
* * * *
* * *
*

des, & terribile Celtarum nomen, omnem invaſit Italiam, donec Marium imperatorem eligentes, qui prius Libycos, Numidáſque, ac Maurusios ingenti prælio devicerat, Cimbros ſuperarunt, plurimámque illis cædem ſæpenumero intulerunt, ut à me quum de Celtis ſcriberem, ſuo loco relatum eſt. Qua ex re debiliores jam effecti, & ob id excluſi tellure omni, multa perpeſſi atque inferentes damna, ad propria tandem rediere loca. Et hic finis impietatis à deo Illyriis Celtíſque impoſitus. Nec propterea à ſacrilegio impias cohibuere manus. Verùm iterum ex Illyriis Celtíſque, Scordiſcii præcipuè ac Medi, Dardaníque Macedoniam ſimul ac Græciam excurrêre, & multa ex ſacris deprædati, Delphicum iterum invaſere templum, pluribus ex ſuis tunc quoque amiſſis, duobus ac triginta, à prima inter Romanos & Celtas incepta pugna, elapſis annis, & ex illo per intervalla cum eiſdem depugnantes, denuo ob ſimile ſacrilegium in eos movere bellum, Lucio Scipione ducente exercitum: jam tum quidem Græcis, Macedonibúſque imperantes. Ferúntque finitimos ad hæc nefanda ſocios illis acceſſiſſe, verùm ſua ſponte nulla exhibita ope Scipioni eos reliquiſſe, Autariorum memoria ductos, qui per Illyrium omne concidiſſent: Scipionem verò Scordiſciorum univerſos ferè deleviſſe: qui autem

è bello

à Celtis accepta.

Celtarum clades variæ ſub Mario.

Delphicum templum.

Lucius Scipio.

è bello ſuperfuerant, ad Iſtrum fluminíſque inſulas perven
fuga: ipſum deinde cum Medis & Dardanis, ſacri auri pactio
corruptum, iciſſe fœdus, ex quo nonnulli Italorum monume
Potiſſima civilium bellorum Romæ cauſa. ſuis prodidere, ob hanc potiſſimùm cauſam Romanos ſæpe
mero poſt Lucium uſque ad monarchiam civilibus inter ſe c
certaſſe bellis. Hæc igitur de Illyriis ac Græcis habita longiori
verbis à me perſcripta ſunt. Romani verò non hos duntaxat,
760 Pæones ultra eos, nec non Rhetios, Noricos, & Myſios qui Eu
pam incolunt, & quoſcunque alios his finitimos, qui Iſtrum
dextra navigantibus ſeſe offerunt, viciſſim ut Hellenes à Græ
diſtinguunt, eóſque propriis appellationibus ſeparatim nomina
ceterum communi vocabulo Illyrios omnes arbitrantur. Qua
pinione à principio ducti, neutiquam adhuc in ea perſiſtentes
nem earum invenere nationum, ſed ab Iſtri ortu uſque ad ma
Ponticum, quod ſub tributo obtinent, Illyrici fines eſſe volu
runt. Quemadmodum autem ſub imperium illos adegerint R
mani, quum de Celtis ſcriberemus, præfati ſumus minimè nos
bundè cognoviſſe, neque bellorum principia aut occaſiones perc
piſſe. Eámque ob cauſam qui clarius Illyriorum res diſcernerent
ad ſcribendum hortati ſumus: quæ autem nobis nota ſunt, pr
Agron rex. palam efferemus. Agron Illyriorum partis rex fuit, ejus quæ cir
Ionii maris ſinum ſita eſt: quam & Pyrrhus Epiri rex, & qui Pyrrh
viciſſim adhæſerunt, olim tenuere. Idémque & Epiri partem qua
dam, & Corcyram ultra hanc, & Epidamnum, Pharúmque ſu
cipiens, ſub cuſtodia detinuit. Reliquum autem Ionii quum a
Eſſios inſula ad Romanos deficit. navigaret, inſula quædam, Eſſios nomine, ad Romanos def
cit, & ſubinde legatos ad eos miſit, accuſationem eorum, qu
in Eſſios Agron commiſiſſet deferentes. Illyrii navigantibus inve
Calemporus. cti, Eſſiorum oratorem, Calemporum nomine, necnon Roma
norum, Coruncanium, ut quidam arbitrantur, interemerunt
Coruncanius. Eorum interitus. reliqui ſeipſos neci tradiderunt: & ex hoc Romani navibus ſimu
ac pedeſtri exercitu Illyrios aggreſſi feruntur. Agron infante fili
ſuperſtite, cui Pine nomen fuit, diem obiit. Uxori verò regnum
Agronis interitus. quò filii curam aſſumeret, quanquam nec illius eſſet genitrix, ſe
vandum dereliquit. Demetrius, qui ex Agronis imperio Pharu
Agron uxori regnum tradit, Pinæ filio ſervandum. obtinebat, Corcyra interim adepta, Romanis adnavigantibus,
utranque ex proditione illis tradidit. Romani Epidamnum in ami
citiam eorum pellexere, & Eſſiis Epidamníſque obſeſſis ab Illy
riis, ad eorum opem exercitum miſere. Quamobrem Illyrii ob
ſidione diſſoluta retrovertêre copias, & quidam ex ipſis, qui Atin
Agronis uxor lega. tani appellabantur, ad Romanos deſecere. Interea Agronis uxor
legatos ſuos Romam miſit, & captivos transfugáſque Roma
nis

ıis exhibens, veniam ab illis ſupplex poſtulavit, quaſi hæc ıon ab ea, ſed ab Agrone potius geſta eſſent. Romani Corcyam, Pharum, Eſſios, atque Epidamnum, poſtremò Illyrios ŋui Atintani appellantur ſub eorum imperio ceſſiſſe retulerunt: 'inem, aliam Agronis regionem retinere, ac Romanorum ſoietate uti poſſe, ſi à præmiſſis abſtineat, nec ad Eſſium Illyrii ɪræterquam duobus lembis, & his quidem inermibus, adnavient: quæ omnia ab illis ſuſcepta ſunt. Et hæc prima Romanoum cum Illyriis prælia, ſœderáque extitere. Poſt quæ Corcyram c Apolloniam libertate donaverunt. Demetrio quoque proditiois dedêre præmia, ob ea quæ contuliſſet: infidelitatem tamen ſpernantes quæ paulo pòſt ab eo prodiit. Romanis quippe per iennium circa Eridanum cum Celtis dimicantibus, Demetrius, eluti bello implicitos minus veritus, mare percurrit, & Iſtros lyriorum nationem aliam ſibi vendicavit: Atintanos etiam à Roıanis deficere coëgit. Romani quam primum Celtarum res comoſuiſſent, ſubitò adnavigantes, prædatores intercepere, qui nuer cum Demetrio, ceteríſque deficientibus Illyriis ſe conjunxeınt. Demetrium porro ad Philippum Macedoniæ regem fugien:m, atque iterum in patriam reverſum, & Ionium claſſe deprædantem interemere, & Pharum ejus patriam cum illo conjuran:m evertêre funditus, Illyriis ob Pinem denuo illos admittentem ıdulgentes. Sic ſecundò bella fœderáque cum Illyriis inita ſunt. eſidua verò à me neque tempore neque ordine magis omnia, er Illyriorum nationes, quemadmodum ſingula quæque reperi, eſcripta ſunt. Romani Macedoniam bello invaſerant, quum Perus poſt Philippum ejus regno potiretur. Perſeo Genthius Illyrioım rex alius, pecuniis invitatus, ad bellum ſocius acceſſerat, lyrióſque in Romanos concitarat, ac Romanorum legatos ad ım proficiſcentes vinculis injecerat, cauſatus non legationis, ſed ɛplorandi occaſione ad ſe veniſſe. Ob eam rem Anitius Romaorum prætor, nonnullas Genthii naves mari cepit, deinde in rram progreſſus, eundem bello ſuperavit: & loco quodam conuſum, quum veniam depoſceret, Romanis ſe dedere ſuaſit. Ilad conſultandum tres dies poſtulavit. Quibus conceſſis, quum terim ſibi ſubditi ad Anitium tranſirent, ut ad eum accedere poſt exoravit. Ad quem delatus genu procumbens ſumma turpitudi: pro ſeipſo deprecatus eſt. Anitius trepidantem adhortatus, maı ſuſtulit, & ſimul in convivio diſcumbere monitum, quum è clinio diſcederet, à miniſtris in cuſtodiam injici mandavit, ıem Romæ deinde cum filiis in triumpho habuit. Genthii belm diebus viginti conſummatum fuit: ſeptuaginta illius urbes Æ-

tos Romam mittit.

Prima Romanorum cum Illyriis bella & fœdera.

Corcyra & Apollonia libertate donatæ.

Demetrius.

Ejus interitus.

Secunda Romanorum cum Illyriis bella & fœdera.

Perſeus rex.

Genthius Illyriorum rex.

761

Ab Anitio victus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

milius Paulus qui Perſeum regem bello ſuperavit, & ad ſenam
miſit, in hunc modum deprædatus eſt: Clanculum enim
mam profectus, & inde reverſus, à ſenatu ſumma celeritate
bium incolis commiſſorum veniam concedere velle, allato o
quod haberent auro atque argento, pollicetur. Conſentienti
ipſis exercitum ad unanquamque eorum urbium per partes int

Una hora ſeptuaginta urbes à Paulo Æmilio ſpoliatæ.

Tandem univerſis exercituum ducibus, definita die, ad auron
per præconem urbes publicè diſcurrere, omnéſque pecunias in
horarum trium ſpatium in forum deferri à civibus imperat: qui
allatis, reliqua omnia prædæ expoſuit. Sic Paulus una hora
ptuaginta ſpoliavit urbes. Ardiei autem & Palarii, alia Illyrior

Ardiei. Palarii.

natio, Illyrium quod à Romanis tenebatur, invaſerant: qui
Romani ob occupationes miſere legatos qui illos deterrerent:
parentibus verò exercitum decem millium peditum, equit
ſexcentûm deſtinant. Illi cognita re, nondum parati in bellu,
legatos ſuos Romam mittunt, & veluti geſtorum per eos pœn
ret, veniam expoſtulant. Senatus damnorum impenſam, qu
indignè oppreſſis intuliſſent, perſolvere illos jubet. Quum id q

Fulvius Flaccus.

que neglexiſſent, Fulvius Flaccus ingentibus copiis in eos profi
ſcitur. Prælium ad excurſionem duntaxat uſque finitum eſt:

Japodes.

enim exitum diligenter invenire potuerunt. Japodes intra Al

Sempronius Tuditanus. Tiberius Panduſius. Segeſtani. L. Cotta.

incolentes, Sempronius, Tuditanus cognomine, & Tiber
Panduſius pugna ſuperarunt, viſúmque eſt illos ambobus par
ſe. Pari modo & Segeſtani Lucio Cottæ ac Metello ſe dedé
verùm non multo poſt à Romanis diſcivere. Dalmatæ Illyr
rum ab his diverſa natio, Illyrios Romanis obſequentes inva
runt, & legatos Romanorum eam ob cauſam ad eos venien
minimè admiſerunt. Quamobrem videntur Romani adverſus
los ſumpſiſſe arma, Marco Figulo conſule ducente. At hi Fig
lo quamprimum inferente copias, cuſtodias aggreſſi ſuperarun

Naro fluvius.

eáſque ab exercitu in campum pepulerunt, ita ut ad Naron
uſque fluvium fuga pervenirent. Verùm iidem retrovertêre g
dum: jam enim inſtabat hyems. Figulus ratus eos inopinè a
gredi poſſe, diſcurrentes undique ad ejus impetum ex oppidis

Delminium urbs.

fendens, in fugam vertit, donec ad urbem Delminium, à q
Dalmatarum nomen illis inditum, terga dare compulit. Qu
nihil ex impetu adverſus munitam urbem conari, neque machi
ob altitudinem adhibere poſſet, ad alias excurſiones ſe conver
deſtitutus omnibus & inhoſpitis, ob inſultus in Delminium f
ctos, ipſe bicubitales ſudes, pice ac ſulphure ſtuppáque comp
nens, ex catapultis in Delminium jacit, quæ ab impetu ſucce
ſæ, & lampadarum vice per inane volitantes quæcunque attig

ſe

ent igne corripiebant. Ita multa flammis abſumuntur: eóque modo finis belli à Figulo Dalmatis imponitur. Sequenti tempore Cæcilius Metellus conſulatum adeptus, nihil delinquentibus Dalmatis, triumphandi libidine, bellum ex decreto intulit, à quibus amicè ſuſceptus, in Salone eorum urbe tranſegit hyemem: poſtremò Romam delatus, nulla ex cauſa triumphavit. Cæſare haud longè in Celtas ducente copias, Dalmatæ aliíque Illyriorum populi proſpere rem geſſiſſe viſi ſunt, & Liburnis, quæ Illyriorum gens alia habetur, Promonam abſtulere urbem. Liburni Romanis ſe dedentes, ad Cæſarem jam propinquum fuga pervenêre. Cæſar legatos ad illos miſit, hortatúſque eſt ut qui Promonam ſuſcepiſſent, Liburnis reſtituerent. Deſpicientibus illis mandata exequi, exercitum ingentem intulit, qui ab Illyriis oppreſſus eſt. Cæſar curis præpeditus inſtante Pompeianorum ſeditione, quum jam ad bellum inclinaret, nihil ulterius molitus eſt, verùm cum omni exercitu quanquam tempeſtate adverſa, à Brundiſio Ionium tranſmiſit, cum Pompeio in Macedonia geſturus bellum. Reliquum exercitum Antonius in Macedoniam Cæſari perduxit. Ingenti deinde tempeſtate tenente Ionium, Gabinius cohortes peditum quinque ſupra decem, equites ter mille per Illyrium ad Cæſarem adducere tentabat: quos Illyrii timore eorum quæ paulo ante in Cæſarem egiſſent, quum victoriam ejus internecionem rebus ſuis allaturam arbitrarentur, Gabinio excepto, paucíſque cum illo fugientibus, ad unum interemere omnes, magnamque pecuniarum copiam ob hoc, ſpoliáque innumera obtinuere. Hæc Cæſar ob belli cum Pompeio neceſſitatem diſſimulanter tulit. Devicto deinde Pompeio, quum reliquias ſeditionis hujus per partes perſecutus eſſet, tandem compoſitis omnibus Romam rediit, expeditionémque in Getas, Parthóſque præparavit. Veriti itaque Illyrii ne Cæſar ex itinere in eos inſultaret, legatos Romam mittunt, qui actorum veniam depoſcerent, ſéque in amicitiam ejus ſocietatémque dederent, Illyriorum gentem veluti bello inclytam verbis extollentes. Cæſar in Parthos profecturus, acerbius reſponſum reddidit: minimè amicorum loco habiturum eos qui talia in ipſum perpetraſſent; indulgere autem velle ſi tributa contuliſſent, obſidéſque dediſſent. Utraque pollicentibus ipſis, Atinium cum tribus legionibus magnóque equitatu ad eos mittit, qui tributa quædam parva imponeret, obſidéſque reciperet. Defuncto interim Cæſare, rati Romanorum res, ut in illo potiſſimùm vires habuiſſent, ita ejus morte penitus extinctum iri, Atinio ulterius parere recuſarunt, neque tributa aut obſides conferre voluerunt. Graſſante in eos quinque cohortibus Atinio, Illyrii in

Finis belli à Figulo Dalmatis impoſitus.

Cæcilius Metellus ſine cauſa triumphat.

Promona, Liburnorum urbs.

762

Cæſaris exercitus ab Illyriis oppreſſus.

Altera Cæſaris clades ab Illyriis accepta ſub Gabinio.

Illyriorum Romam legatio.

Atinius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Bebii interitus. illum converſi bello ſuperarunt, ductorémque ordinis Beb m
conſularem virum interemerunt: Atinius cum reſiduis ex fuga
damnum ſeſe contulit. Romanorum deinde ſenatus exercitum
juſmodi, & Macedoniam ultra ipſum, Illyriόſque omnes, qu
imperabat, Marco Bruto, qui Cæſarem occidit, quemadmodu
Syriam Caſſio, ejuſdem necis conſcio & participi, conceſſit. S
lis adverſus Antonium, Cæſarémque, Auguſtum cognomine, u
Pæones. gnantibus, Illyrii nullo otio potiti ſunt. Pæones verò, natio ing
circa Iſtrum per longum incolens, ab Iapodum populis ſupra I
danos protenditur. Hi Pæones à Græcis, à Romanis Pannonii p
pellantur: & ab illis, ut præmiſimus, inter Illyrios annume
ſunt: de quibus nunc mihi Illyriorum res recenſenti videtur de
rendum. Glorioſi hi admodum ob Macedonum Agrianos, u
potiſſimùm Philippo, & Alexandro in bellis præſtiterunt, quon
& hi Pæones fuere, ex his qui inferiora incolunt, ab Illyriis co
Cornelius contra Pæonas exercitu ducto, turpiter rejectus. editi. Ceterùm quum Cornelius adverſus Pæones exercitum de
cens, turpiter rejectus eſſet, ingens Pæonum fama univerſam
midine concuſſit Italiam: ac deinceps per longum tempus,
conſulatum apud Romanos gerebant, haudquaquam Pæones
lo aggredi auſi ſunt. Et hæc jampridem tam ingentia de Illyrii
Italia Pæonas reformidat. Pæonum populis ſcrutando reperi. In Cæſaris verò commentar
ejus qui Auguſtus cognominatus eſt, nihil antiquius de Pæon
gente perſcriptum legi. Aliam quoque Illyriorum gentem, pr
Cæſaris Augusti commentarii. eam quam retuli, Romanis paruiſſe mihi viſum eſt; verùm c
ea ſit haud intelligo. Non enim alienas res Auguſtus, ſed prop
conſcripſit: quemadmodum ab imperio deficientes ad tributa
degit, & alias ſub propriis legibus degentes bello ſuperavit:
ſtremò reliquas omnes quæ ſummitates Alpium incolunt, bar
ras bellicoſáſque nationes per vim ſubdidit, quæ finitimæ Ital
furtim prædantur. Et profectò mirum mihi videtur, quum t
multæ magnæque Romanorum copiæ contra Celtas, & Ibe
763 Alpes pertranſierint, eas nationes contempſiſſe: Cajum etiam C
ſarem feliciſſimum in bellis virum, pari modo eos neglex
quum Celtas oppugnaret, & per decem ferè annos circa prov
ciam illam hybernaſſet. Ceterùm arbitror hos viros ad ea quæ
giſſent properantes, de tranſitu Alpium duntaxat cogitaſſe. Ca
Cæſar circa Celticam moram ducens, & ſeditioni Pompeian
quæ hæc ipſa ſibi aſſumeret, finem ſolùm apponere curavit.
detur inſuper & Illyrium, & Celtas ſimul eligens, non omnibu
Cæſaris Augusti res gestæ ſed his quæ ad Romanos pertinerent præfuiſſe. At verò Cæſar A
guſtus univerſa adeptus, quum inter loquendum Antonii in
tiam ſenatui explicaſſet, Illyriam gentem præ ceteris bellicoſi
man

am, & eundem ſæpenumero infeſtantem, mitem reddidiſſe: apud Illyrios.
xeos, Perthenetas, Bathiates, Taulantios, Cambeos, Cinam-
os, Merromenos, atque Pyriſſeos, omni experientia edita ſibi
bdidit. Majore inſuper labore capti ſunt, & ad tributa quæ ſol-
re deſierant, impulſi, Docleatæ, Carinii, Interfrurini, Nari-
, Clintidiones atque Tauriſci. Quibus victis finitimi metu ter-
i, Ippaſini ſcilicet & Beſſi ſe illi tradidere: deficientes verò Me-
nos & Corcyræos, qui inſulas incolunt, ingenti belli mole ſu-
ravit, quoniam maria claſſe prædabantur. Et horum quidem
ipuberes Cæſar juſſit interfici, reliquos pretio venundedit: Li-
rnis naves ademit, quoniam & hi pariter maria infeſtabant. Ex
podum gente, quæ intra Alpes habitat, Moentini & Edeatæ ipſi
venienti ſe ultro tradiderunt. Aurupini, qui plurimi & bellico-
ſimi ex Iapodum natione referuntur, ex villis ad urbem receſſe-
nt; appropinquante quoque illo inter ſylvas latuerunt. Cæſar
ota urbe neutiquam ignem injici paſſus eſt, ratus eos ſe tandem
eſſe dedituros. Quo facto urbem ut incolerent, omiſit. Maximè
tem inter omnes Cæſari impedimentum attulere Salaſſi & Iapo- Salaſſi.
s qui ultra Alpes incolunt, Segeſtani, Dalmatæ, Daiſii, Pæonéſ-
 qui Salaſſis ſponte adhæſerant. Hi vertices Alpium tenent:
ontes inacceſſi, arcta ſemita ac difficilis ad eos ducit: quorum fi-
tia propriis degebant legibus, & vectigalia à tranſeuntibus poſce-
nt. Hos Veterus inopinè aggreſſus, anguſta locorum per inſidias Veterus.
cupat, & per biennium obſeſſos tenuit. Illi ſalis inopia ducti quo
ximè indigebant tandem admiſere cuſtodias. Poſtremò à Vete- Salaſſi à Vetero deficiunt.
deficientes munimenta dejecere, & anguſtiis locorum occupa-
 qui à Cæſare ad ipſos mittebantur, irriſere, quum nihil magnum
eos conari poſſent. Ea ex cauſa Cæſar inſtante contra Antonium
lo, ſuis legibus degere conceſſit: & qui Vetero inſultaſſent ve-
m indulſit. Hæc omnia ad ſuſpicionem vertentes ipſi, alias ite-
n urbes congregabant, & quæ Romanis parerent invadebant:
nec Meſſala Corvinus, ut illos expugnaret à Cæſare præmiſſus, Meſſala Corvinus Salaſſos fame domuit.
ie domuit: eóque modo Salaſſi in Romanorum ceſſere poteſta-
. Iapodes qui ultra Alpes incolunt, natio ferociſſima, ac penè
eſtris, bis à ſe per annos ferè viginti Romanos repulere. Aqui-
m quoque excurrere, & Torgium Romanorum coloniam de- Iapodes.
dati ſunt. Inſurgente in eos Cæſare per iter aſperum atque adver-
, adhuc magis contra eum irritabantur, nemora in oppoſitum
præcidentes. Quum deinde ad aliam ſylvam divertiſſet Cæſar,
ugam abeunt & appropinquanti ſtruxere inſidias. Cæſar id ipſum
icatus, ad montium apices ex ſuis mittit, qui eos utraque ex par-
ggrederentur. Submiſſius adventante illo, & ſylvas excidente,

Iapodes ex inſidiis ſubitò apparuere, multóſque affecere vulnerib.
Verum major eorum pars ab his qui ex apicibus decurrerant int-
fecti ſunt. Reliqui iterum ad ſylvas revertuntur, urbem relinqu-
Terponus urbs. tes, cui Terponus nomen fuit: eam interceptam Cæſar minimè
cremavit, ſatis arbitratus pariter illos ſe eſſe dedituros ut fece
Metulium urbs. Deinde ad aliam proceſſit urbem, Metulium incolæ nuncupa
quæ Iapodum primaria habetur urbs. Sita eſt autem in monte
moroſo, duobus condita tumulis, quos vallis modica inter-
cat. Et juventus ad trium millium numerum armis animíſque pr-
pollens, Romanos circa mœnia pugnantes facilè ab illis repel-
bat. At hi aggerem erigentes à Metuliis hinc inde diſcurrentibus
noctúque vexabantur, & è muris machinarum ope, quas in b-
lo acceperant, longius diſtare cogebantur. Nam ea pugna, qua
764 Brutus haud longè ab eo loco cum Antonio & Cæſare ipſo ſin
habuit, machinas ſuſceperant. Diſſipantibus interim Romanis
rum mœnia, illi interius propugnacula alia ſtruebant, & labo
defeſſi in ea quæ conſtruxerant ſaltu ferebantur. Romani recep
muro, qui ab illis relictus fuerat, igne ſuccendunt: ad reliqu
verò aggeres binos erigunt: à quibus pontes ſubinde quatuor
mœnia ſtruxere. Peractis omnibus Cæſar nonnullos ad adverſa
urbis partem ire jubet, ut cives ab invicem diſtraheret, reliqu
ex ſuis per pontes ad mœnia accelerare admonet. Interim ab e-
ta turri, quæ fierent intentus proſpectabat. Barbari aſcenden-
bus ipſis ex adverſo per mœnia occurrunt. Ceteri à tergo inſid-
ſtruentes, quum pontes longos lanceis appellerent, adhuc ma
exultare incipiunt. Uno igitur ex pontibus, deinde alio pòſt primu
corruente, quum tertius in ruinam laberetur, timor omni ex pa
te Romanos occupat, nec ullus quartum pontem audebat ingre
Cæſar igitur è turri eos increpare pergit. quum nec ſic in bellu
concitare poſſet, ipſe clypeo aſſumpto per pontem curſu fereb
Cæſaris Augusti fortitudo. tur. Accurrunt & cum eo ex ducibus Agrippa & Hieron Lucii
que, ex corporis cuſtodibus Iolas: quatuor hi ſoli ac ſcutifer
rum nonnulli pontem occupant. Cæſare igitur pontem tranſeu
te, rubore ducti milites confertim ad eum advolant. Qua ex cau
prægravatus pons ad inferiora ſtatim labitur, viríque invicem pl
rimi in terram corruunt, ex quibus nonnulli periere: alii ſem
contritis membris efferuntur. Cæſar crus dextrum & utrunqu
Cæſar ſauciatus. brachium ſaucius, denuo turrim conſcendit, conſularibus qu
buſdam proſequentibus, ut ex fide ſe incolumem eſſe oſtend
ret, ne quis interim ex rumore mortis ejus tumultus oriretur
aut hoſtes illum terga vertere putarent, ac protinus alium ex
ædificare jubet pontem: quæ res præcipuè Metulios exterruit

quum

ıum ſe adverſus hominem animo penitus invictum bellum in-
ſe cernerent. Poſtridie itaque legatis ad eum miſſis, quingen-
ıs quos idem poſtularat, exhibuere obſides, & cuſtodias admit-
re polliciti, altiorem ut cuſtodirent relinquere tumulum: ipſi
alterum omnes ſeceſſerunt. Quum cuſtodes ad eos venientes ar-
a deponere juberent, animo turbati, mulieres eorum atque fi-
ıs intra ſenatus concluſere locum, & cuſtodias ſimul admit-
ntes, Romanis annuntiant, ſi quid inſolitum erga eos moliri
ideant, ſe locum illum incenſuros, & cum deſperatione pa-
ter Romanos invaſuros. Quibus dictis, ex inferiore loco quaſi
periorem aſcenſuri in unum coëunt: tunc verò cuſtodiæ ſena-
s locum ultro incendunt. Plurimæ igitur mulierum ſe ipſas fi-
ıſque interemere: quædam natos vivos deferentes injecere igni.
e omni Metuliorum juventute ferè in armis concidente, & in-
ilium majore parte igne conflagrante, civitas quoque incendio
ıſumpta eſt, ita ut nullum tam ingentis urbis ſuperfuerit veſti-
um. Devictis Metuliis, Iapodum reliqui timore ducti, ſe ipſos
æſari dedere. Sic Iapodes, qui ultra Alpes incolunt, tunc pri-
ùm Romanorum tulere jugum. Recedente deinde Cæſare, Poſ-
ni ab illo defecerunt, quos Marcus Elbius ad eos miſſus bello do-
uit, & qui defectionis cauſa fuerant occidit, reliquos pretio
ınundedit. In Segeſtanorum igitur tellurem bis antea profecti
omani, neque obſides neque aliud quicquam ab illis abſtule-
nt: qua ex cauſa Segeſtani majores ſpiritus ſibi aſſumpſerant.
æſar per Pæonum tellurem, quum & hi nondum Romanis pa-
iſſent, in eos profectus eſt. Nemoroſa quippe Pæonum regio
t, & in longum ab Iapodum populis uſque ad Dardanos pro-
nditur. Pæones nullas urbes habent, agros duntaxat & villas
r cognationes poſſident. Neque judicia communia illis adſunt:
eque principes qui ceteris præſint. Ipſi centum millia virorum æta-
ad bellum integra utique habebant, verùm imperio carentes mi-
mè in unum congregabant. Appropinquante Cæſare, ad ſylvas
lati fuga, ſi quos ex Romanis palantes repeririſſent, occidebant.
æſar quoad illos ad ſe venturos credidit, neque villas, neque a-
os eorum depopulatus eſt: non accedentibus, ignem omnibus
amiſit, & per continuos octo dies maximis affecit cladibus, qui-
ıs in Segeſtanorum & Pæonum regionem uſque ad Savum flu-
um eſt profectus. Hujus in ripa civitas latiſſimo fluvio, & ingenti
ſſa munita conſidet. Qua ex cauſa potiſſimùm Cæſar illam in-
ſit, veluti belli horreum in Dacos, Baſtarnáſque, qui ultra
rum incolunt, habiturus. Idem fluvius his in locis Danubius
citur, nec multò deinde inferius elapſus uberioribus aquis pro

Cæſaris invictus animus Metulios terret.

Metuliorum legati ad Cæſarem.

Mulieres Metuliorum ſeipſas cum filiis interimunt.

Urbs Metuliorum incendio abſumpta.

Iapodes Romanorum jugum ferunt

Poſſeni.

M. Elbius.

Segeſtani.

Pæones.

Savus fluvius.

765

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Danubio Iſtri nomen aſſumit. Savus autem Iſtrum influit. Erá
que Cæſari naves eo in flumine, quæ commeatum exercitui
Danubium afferrent: ob id Cæſar Segeſtam urbem ſibi aſſump-

Legati Segeſtanorum ad Cæſarem.

rat. Progrediente eo Segeſtani legatos deſtinant: quid facto o
ſit ab eo exquirunt. Ille cuſtodias accipere, & obſides centum
ferre imperat, ut tutè eorum urbe, veluti horreo, adverſus
eos uti queat: frumenti inſuper quantum ipſis liceat afferre. H
igitur primores exequi haud iniquum exiſtimabant: populus con
turbari cœpit, obſidéſque contemnere, quoniam non ab ipſis f
ſan liberi ſed à primoribus dandi eſſent. Accedente igitur cuſtodi,
aſpectum ferre nequeuntes furibundo impetu advolant, port
que protinus occludunt, ac deſuper è mœnibus iterum ſeſe of
runt. Ea ex re Cæſar fluvium ponte conjunxit, vallum foſſáq
undique communit. Concluſis civibus intra urbem, aggeres l
nos erigit, ad quos Segeſtani ſæpenumero curſu ferebantur: ſ
quum aggeres invadere nequirent, faces, ignemque plurimum
ſuperiore loco jaciunt. Appropinquantibus ad eos ſubſidiis à Pæ
num natione alia, Cæſar ex occurſu inſidias illis inſtruit: ſic e
rum pars interimitur, pars in fugam vertitur, nec ulla ulteri
Pæonum ad Segeſtanos acceſſere ſubſidia. Segeſtani obſidione
omnem fortiſſimè perpeſſi, trigeſima tandem die difficili pug

Segeſtani à Cæſare victi ſupplicare diſcunt.

ſuperantur: ac tum primùm ſupplicare didicere. Quorum virt
tem Cæſar admiratus, nec non precum pietate motus neutiqua
occidit, aut clade ulla conturbavit, ſed pecunia mulctare co
tentus, in civitatis ſemota parte concluſit, & quinque ſupra v

Segeſtanos ut tractarit Cæſar, eorum virtutem admiratus.

ginti cohortes pro cuſtodia urbis intulit. His peractis, Romam d
nuo in Illyrium rediturus abſceſſit. Fama deinde vulgante Seg
ſtanos cuſtodiam quam in urbem recepiſſent, per vim interemiſſ
Cæſar quanquam hyemis tempore, curſu ad eos proficiſcitur. Ta
dem rumorem falsò editum intelligens, veritatis cauſam ſubind
invenit: ſuos in periculo conſtitutos fuiſſe, Segeſtanis inopin
eos invadentibus, à quibus multi confeſtim interempti eſſent
verum ſequenti die milites, cives invadentes, obtinuiſſe urbe
Quamobrem Cæſar copias in Dalmatas convertit, gentem Illy

Dalmatæ.

riorum aliam, & Taulantiis finitimam. Dalmatæ quidem ex qu
ſub Gabinio quinque cohortes interimentes ſigna ademerant
ob res proſperè geſtas animis elati, per decem annos neutiquan
depoſuere arma, & advenienti Cæſari unà cum Segeſtanis oc

Verſus dux.

currere ſtatuerant. Erant quippe bellicoſiſſimorum millia duode
cim & ultra, ducem quoque ipſis Verſum nomine præfecerant

Promona denuo invaditur.

Ille Promonam Liburnorum urbem denuo invadens, vallo foſ-
ſáque munierat, aliáque ex natura locorum munitiſſima occu-
parat:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

parat: nam regio omnis montoſa, collibus undique acutis, pinnarum in modum erectis, prominet. Major itaque eorum pars urbem inſederat: cuſtodias verò per colles in altum eminentes collocarunt, ſic ut ab excelſo Romanorum caſtra facilè reſpicerent. Cæſar propalam omnes muro ſepire velle ſimulat, clanculum autem audaciores, qui aditus ad montium ſumma deferentes explorarent, emittit. Hi igitur per ſylvas ſe occulentes, nocte cuſtodias invadunt, & adhuc ſomno conſopitas ferro cædunt, ac Cæſari finem itineris ſibi adeſſe ſignificant, ad expugnationem urbis majoribus copiis eſſe opus, & ex tumulis per vim captis alios ſupra alios emittunt, ad eos qui ulteriores colles occuparant. Confeſtim igitur turba ac trepidatio barbaros invadit, quum ſe omni ex parte circumventos eſſe intelligunt: maximè verò qui in tumulis ſteterant eminentioribus, ob aquæ indigentiam in primis formidantes, ne exitus undequaque clauderentur, in Promonam deferuntur. Cæſar urbem duóſque aſſiſtentes colles, qui ab hoſtibus tenebantur adhuc, per quadraginta ſtadia muro ſepſit: & interim Teutinum, alium Dalmatarum exercitum ducentem, ut his qui obſidebantur afferret opem, invadit, fuſúmque per montes inſequi pergit, & adhuc proſpectante eo Promonam capit: nam quum munimentis nondum editis cives ab extra decurriſſent, citróque repellerentur, Romani fugientibus illis ſe immiſcentes urbem ingrediuntur, ac tertia civium parte deleta, reliqui in arcem fuga abeunt. 766 Romanorum cohors interim ad portas eos obſervabat. His quum barbari quarta nocte invecti eſſent, cohors timore ducta portas dereliquit: verùm Cæſar hoſtium impetum confeſtim repulit, ac ſequenti die ſe dedentes ultro cepit. Ex cohorte quòd cuſtodiam reliquerat, ſorte jacta decimum quemque morte mulctavit: ex turmarum ducibus binos, ex decem ſingulis imminuit: reliquos ea æſtate hordeo, frumenti vice, cibari juſſit. In hunc modum Promona capitur. Teutinus exercitum per montes fugientem in varias partes effuderat. Quamobrem Romani non longè illos inſecuti ſunt, diviſionem eorum per tam multa loca, ob viarum inexperientiam, veſtigiorumque implicatam confuſionem formidantes: nulla quippe itinera in unum copulant nemorum ingreſſus: & Dalmatæ Gabinio inſidias ſtruentes, per vallem profundam & in longum prodeuntem inter duos montes delituerant: quo in loco inſidias Cæſari pariter inſtruxerant. Ceterùm ille itinerum concurſus igne ſuccendit, & per montium ſuperiora præmiſſo exercitu, qui ab utraque parte ad eum properaret, iter per vallem arripit, ſylvas undique præcidens, urbéſque invadens, & quæcunque obvia in itinere igne corrumpens.

Teutinus dux.

Promona capta.

Cæſar cohortem decimat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Setovia urbs obſeſſa. Setovia urbe obſeſſa, barbarorum manus ingens in auxilium advenerat: quibus obvius Cæſar urbem ingredi prohibuit. Eo in prælio lapide genu ſaucius, per multos dies æger jacuit. Cæſar ſauciatus. convaleſcens Romam ad conſulatum rediit, cum Barbatio Tullo collega magiſtratum initurus, Barbatius. Tullus. Statylius Taurus. Statylium Taurum ad reſidua ejus belli dereliquit, menſis initio ingreſſus conſulatum. Eamet die Antonio adminiſtratione præbita, ipſe in Dalmatas iterum procurrit, triumviratum adhuc obtinens: jam enim ſecundi quinquennii tempus effluxerat: quem à ſe ipſis á principio invaſerant, populus verò ſubinde confirmarat. Dalmatæ Cæſari ſe dedunt. Dalmatæ igitur fame fatigati, commeatu undique excluſo, venienti Cæſari ſponte obviant, ſéque illi ſuppliciter dedunt, obſides numero ſeptingentos ex propriis filiis exhibent. Tributa Dalmatis imperata. Hos Cæſar Romanorum ſigna Gabinio adempta ferre monuit: tributa quoque quæ ſub Cajo Cæſare olim polliciti in id tempus diſtuliſſent perſolvere imperavit: ita Romanis obſequentiores deinceps effecti ſunt. Ea ſigna Cæſar in porticu quæ Octavia dicitur, appendit. Derbani Cæſari ſe dedunt. Devictis Dalmatis, Derbani appropinquante Cæſare, veniam deprecari velle, obſides tradere, & tributa olim intermiſſa exſolvere confeſtim promiſere. Igitur Cæſar propius ad illos venit: cui obſides juxta fœdus exhibuere, quos abſenti ob valetudinem tradere, & fœdus firmare recuſaverant. Videntur & hi poſtremò inducti à Cæſare, qui Illyriorum tellurem omnem quæ à Romanis defecerat, aut prius ſub imperio neutiquam aſſueverat, ad obſequium redegit. Triumphus Cæſaris de Illyriis. Eam ob rem triumphus Illyrius à ſenatu Cæſari decretus eſt, quem poſt devictum tandem egit Antonium. Reſidui deinde Illyriorum habebuntur ante Pæones à Romanis, Rhetii: poſt Pæones Norici, Myſiique, qui ad Euxinum pontum uſque incolunt. Rhetios igitur & Noricos exiſtimo Cajum Cæſarem quum adverſus Celtas depugnaret, ſubegiſſe, aut Auguſtum Pæones quum aggrederetur bello ſuperaſſe. In medio quippe amborum ſedes habent. Nec ullum in Rhetios aut Noricos bellum geſtum privatim reperi, quamobrem cum reliquis finitimis unà devictos fuiſſe arbitror. Marcus enim Lucullus, Lucii Luculli frater qui Mithridatem debellavit, Myſiorum regionem excurrit omnem, & uſque ad fluvium curſum tenuit: quo in loco quatuor Græcorum urbes Myſiis finitimæ ſitæ ſunt, Iſtros videlicet, Apollo ex Gallia Romam adductus. Dionyſopolis, Odiſus & Meſembria. Deinde Romam ex Gallia magnum illum Apollinem qui in palatio ſitus eſt adduxit. Nec ulterius quicquam à Romanis rempublicam regentibus contra Myſios actum fuiſſe, aut ad tributa redactos eſſe, aut ab Auguſto geſtum legiſſe memini: ſed Tiberium, qui poſt Auguſtum impera-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

imperavit, eos tenuiſſe. Verùm hæc à me ante Ægypti adeptionem à populo peracta ſuo loco perſcripta ſunt. Quæ verò poſt Ægyptum imperatores tenuerunt, aut bello vendicarunt, veluti propria ipſorum opera, poſt communia tandem diximus, quibus multa de Myſiis quoque continentur. Nunc autem ex quo Myſios, Illyrios Romani exiſtimant, hic liber à me Illyriorum appel- 767
labitur, qui ut abſolutus crederetur, præſcribere viſum eſt, Lucullum jam antea ſub populo imperantem Myſios excurriſſe, Tiberium verò ſub monarchia illos recepiſſe.

Græcum exemplar, Lector, unde Illyrica tranſtulit interpres, nondum nacti ſumus integrum: ſed tantùm ejus fragmentum, quod & ipſum tibi exhibemus. Interea faciendum duximus ut ſaltem verſionem interpretis, qualiſcunque illa eſſet, adjiceremus. Tu lector utere, fruere, & noſtris laboribus fave.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

EX APPIANI HISTORIARUM LIBRO I.

Qui inſcribitur, De Regibus Populi Rom.

EXCERPTA.

CUM Tarquinius Sabinos adverſus populum Rom. concitaret, Claudius Regillo Sabinorum oppido oriundus, gentem in officio continuit, & quo minus fœderis leges violarent, obſtitit. Cujus rei cauſa poſtmodum in judicium vocatus, Romam transfugit cum cognatis & amicis ac clientibus circiter quinquies mille. His omnibus locus ad habitandum in urbe, & ager, & civitatis jus à Romanis datum: Claudius ipſe qui adverſus Sabinos egregiam operam navaverat, inter patres lectus, ac Tribus ex ejus nomine Claudia appellata eſt.

ἘΚ ΤΗ͂Σ ἹΣΤΟΡΙ´ΑΣ ἈΠΠΙΑΝΟΥ͂,

Τῆς ἐπιγραφομένης βασιλικῆς,

ἘΚΛΟΓΑΙ´.

ὍΤΙ Ταρκύνιος Σαβίνους κατὰ Ῥωμαίων ἠρέθιζε. Κλαύδιος δὲ ἀνὴρ Σαβῖνος ἐξ Ῥηγίλλου πόλεως δυνατὸς οὐκ εἴα τοὺς Σαβίνους παρασπονδεῖν. ἕως κρινόμενος ἐπὶ τῷδε ἔφυγεν ἐς Ῥώμην μετὰ συγγενῶν, καὶ φίλων, καὶ δούλων πεντακισχιλίων. οἷς πᾶσι Ῥωμαῖοι χώραν ἐς οἰκίας ἔδοσαν, καὶ γῆν ἐς γεωργίαν, καὶ πολίτας ἔθεντο. τὸν δὲ Κλαύδιον καὶ ἐς τὸ βουλευτήριον κατέλεξαν ἀποδεικνύμενον ἔργα λαμπρὰ κατὰ τῶν Σαβίνων. καὶ φυλὴν ἐπώνυμον αὐτοῦ κατέστησαν.

Ex Libro II.

Qui inſcribitur Italicus.

Captis Veiis cùm quædam portenta à Diis oſtenderentur,

Ὅτι σημείων γενομένων ἐκ θεῶν μετὰ τὴν Βηΐων ἅλωσιν, οἱ μάν-

Κλαύδιος δ' ἀνὴρ Σαβῖνος ἐξ Ῥηγίλλου πόλεως] Sic emendavi, cùm in exemplari ſcriptum eſſet Ἡρίλλου Auctorem autem emendationis habui Dionyſium Halicarn. lib. v. & Suetonium in Tiberio cujus hæc ſunt verba *Patriciæ gens Claudia orta eſt ex Regillis oppido Sabinorum.*

Κρατὴρ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

οἱ μάντεις ἔλεγον ἐκλησθῆναί τινα περὶ εὐσέβειαν. καὶ ὁ Κάμιλλος ἀνήνεγκεν ὅτι τὴν δεκάτην τῆς λείας ἐκλάθοιτο τῷ θεῷ τῷ χρήσαντι περὶ τῆς λίμνης ἐξελέσθαι. ἡ μὲν οὖν βουλὴ τοὺς λαβόντας ὁτιοῦν ἐκ τῆς Βιέντης, ἐκέλευσεν ἀποτιμήσασθαι καθ' αὑτοὺς, καὶ σὺν ὅρκῳ τὸ δέκατον εἰσενεγκεῖν. ὑπὸ δὲ εὐσεβείας οὐκ ὤκνησεν καὶ τῆς γῆς ἤδη πεπραμένης ὡς λαφύρου τὸ δέκατον ἀναθεῖναι. κρατήρ τε ἀπὸ τῶνδε τῶν χρημάτων ἐν Δελφοῖς ἔκειτο χρύσεος ἐπὶ χαλκῆς βάσεως ἐν τῷ Ῥωμαίων καὶ Μασσαλιητῶν θησαυρῷ, μέχρι τὸ μὲν χρυσὸν Ὀνόμαρχος ἐν τῷ Φωκικῷ πολέμῳ κατεχώνευσε, κεῖται δ' ἡ βάσις. αὐτὸν δὲ Κάμιλλον ἐν τῷ δήμῳ τις ἐδίωκεν, ὡς αἴτιον γεγονότα τῇ πόλει φασμάτων καὶ τεράτων χα-

conſulti haruſpices, piaculum commiſſum eſſe reſponderunt; & Camillus ad ſenatum retulit, decimam prædæ Apollini, qui de lacu Albano emittendo oraculum reddidiſſet, eximere ſe oblitum eſſe. Igitur Senatus decrevit, ut quicunque ex Veientana præda aliquid accepiſſet, ſibimet ipſe bona fide æſtimaret, ac decimæ pretium partis in publicum deferret. Quin & ob religionem æſtimata urbe & agro quaſi & is prædæ nomine contineretur, decimam Apollini mittendam eſſe cenſuit. Ex ea pecunia conflatus crater aureus Delphos miſſus, qui ſuper ænea baſe in Romanorum ac Maſſilienſium theſauro ſtetit, donec Onomarchus Phocici belli temporibus aurum conflavit, ceterùm baſis etiamnum ſupereſt. Porrò Camillum haud multò pòſt quidam ad populum accuſavit, quaſi auctorem piaculorum ac portentorum omnium quæ à Diis

Κρατήρ τε ἀπὸ τῶνδε τῶν χρημάτων ἐν Δελφοῖς ἔκειτο χρύσεος ἐπὶ χαλκῆς βάσεως ἐν τῷ Ῥωμαίων καὶ Μασσαλιητῶν θησαυρῷ] In templo Apollinis Delphici multæ erant ædiculæ ſimiles earum, quas vulgo Cappellas dicimus, in quibus ſingulæ civitates ſua ſeparatim donaria collocabant. Hos θησαυροὺς Græci vocant. ſic θησαυρὸς Κορινθίων Delphis fuiſſe memoratur ab Herodoto lib. 1. & Athenienſium, Lacedæmoniorum, aliorúmque theſauri recenſentur à Pauſania in Phocicis. De his theſauris fortè loquitur Varro lib 6. de lingua Lat. cum ait. *Delphis in æde foramen ad latus eſt quoddam theſauri ſpecie quod Græci* ὀμφαλὸν *dixerunt* Similiter & Olympiæ in Elide theſauri fuerunt variarum civitatum, ut Sicyoniorum, Syracuſanorum, Metapontinorum, teſte Pauſania in lib 2. Eliac qui hos theſauros οἰκοδομητοὺς fuiſſe dicit. Polemo autem in Helladico hos theſauros ναοὺς, ſeu ædiculas vocavit. ſic enim ait teſte Athenæo lib XI. Πολέμων οὖν περὶ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ λέγων Μεταποντίνων ναοῦ γράφει ταῦτα. ναὸς Μεταποντίνων ἐν ᾧ φιάλαι ἀργυραῖ ρλβ. οἰνοχόαι ἀργυραῖ δύο· ἀποθυστάνιον ἀργυροῦν, φιάλαι τρεῖς ἐπίχρυσοι. ναὸς Βυζαντίων ἐν ᾧ Τρίτων κυπαρίσσινος ἔχων κρατάνιον ἀργυροῦν. Et in exemplari noſtro ſcribitur rectè Μασσαλιῆται. neque aliter Athenæus lib. XI. ubi de phialis diſſerit. ἔτι γοῦν καὶ νῦν οὕτως Μασσαλιῆται. quod per τροπὴν fieri ſcribit Stephanus in αἰγίνη. ubi de terminatione in ήτης diſſerit. τὸ δὲ Βαργυλιήτης καὶ Μασσαλιήτης τέτραπται.

Καὶ

Diis oſtenſa eſſent. At populus jampridem ei viro infenſus, ducentis millibus nummûm illum damnavit, nulla miſeratione vel ob id tactus quod paulò ante judicium orbatus filio erat. ac pecuniam quidem qua erat damnatus, amici contulerunt, ne corpus contumeliâ afficeretur. Ceterùm indignatus Camillus, Ardeam in exilium abiit, precatus ab Diis immortalibus idem quod Achilles olim precatus dicitur, ut deſiderium ſui aliquando civitati injicerent; quod quidem non multò pòſt conſecutus eſt. Cùm enim Galli urbem occupaſſent, populus Rom. ad Camillum confugit, eúmque rurſus Dictatorem creavit, ut in libro de Gallicis bellis narravimus.

M. Manlius, ſtirpis patriciæ, cùm urbem à Gallis ſervaſſet, magnis honoribus affectus fuerat. Idem poſtea cùm ſenem, qui multa ſtipendia fecerat, judicatum pecuniæ duci à creditore vidiſſet, agnitum numerata creditori pecunia ſtatim liberavit. Cujus rei cauſa cùm ab omnibus celebraretur, univerſis debitoribus

λεπτῶν. καὶ ὁ δῆμος ἐκ πολλοῦ τὸν ἀ
δρα ἀποστρεφόμενος, ἐζημίωσε πε
τήκοντα μυριάσιν, οὐκ ἐπικλ
σθεὶς, οὐδ᾽ ὅτι περὶ τὸν δίκης αὐ
παῖς ἐτεθνήκει. τὰ μὲν οὖν χρήμ
τα οἱ φίλοι συνεισήνεγκαν, ἵνα μ
ὑβρισθείη τὸ σῶμα τοῦ Καμίλλ
αὐτὸς δὲ βαρυθυμῶν ἐς τὴν Ἀ
δεάτων πόλιν μετῴκησεν, εὐξάμε
νος τὴν Ἀχίλλειον εὐχὴν, ἐπιπ
θῆσαι Ῥωμαίους Κάμιλλον ἐν κα
ρῷ. καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ καὶ τόδε
πολὺ ὕστερον. Κελτῶν γὰρ τὴν πό
λιν καταλαβόντων, ὁ δῆμος ἐπὶ Κα
μιλλον κατέφυγε, καὶ Δικτάτορα αὐ
θις εἵλετο, ὡς ἐν ταῖς Κελτικαῖ
πράξεσι συγγέγραπται.

Ὅτι Μάρκος Μάλλιος εὐπα
τρίδης Κελτῶν ἐπελθόντων τῇ Ῥώ
μῃ, ταύτην περιέσωσε, καὶ τιμῶ
μεγίστων ἠξιώθη· ὕστερον δὲ πρεσβύ
την πολλάκις ἐστρατευμένον ἀγόμε
νον ἐς δουλείαν ὑπὸ τοῦ δανειστοῦ γνω
ρίσας, ἀπέδωκε τὸ χρέος ὑπὲρ
αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τῷδε εὐφημούμενος
πᾶσιν ἠφίει τοῖς ἑαυτοῦ χρήσταις τα

ὀφλή-

Καὶ ὁ δῆμος ἐκ πολλοῦ τὸν ἄνδρα ἀποστρεφόμενος, ἐζημίωσε πεντήκοντα μυριάσιν] Aliter Plutarchus in Camillo. ait enim, ὦφλε τὴν δίκην ἐρήμην τίμημα μυρίων καὶ πεντακισχιλίων ἀσσαρίων ἔχουσαν· ὃ γίνεται πρὸς ἀργυρίου λόγον χίλιαι δραχμαὶ καὶ πεντακόσιαι. Cum Plutarcho conſentit Livius lib. 5.

Εὐξάμενος τὴν Ἀχίλλειον εὐχὴν] Eadem ſententia utitur Plutarchus. ἐκεῖνος μὲν οὖν ὥσπερ ὁ Ἀχιλλεὺς ἀρὰς θέμενος ἐπὶ τοὺς πολίτας καὶ μεταστὰς, &c. Vota autem intelligit quæ Achilles facit apud Homerum Ιλ. α. matrem orans ut à Jove contendat, ut Trojanis auxiliari tantiſper velit, & Græcos in fugam vertere, quo Græci & ipſe Agamemnon præſentiam ſuam deſiderent. At quanto modeſtius Ariſtides Athenienſis, qui cum in exilium decennale ſuffragiis teſtarum miſſus eſſet, Deos immortales abiens precatus eſt, ne unquam in illud tempus inciderent cives ſui quo Ariſtidem deſideraturi eſſent. τῆς δὲ πόλεως ἀπαλλαττόμενος, inquit Plutarchus, ηὔξατο τὴν ἐναντίαν εὐχὴν τῷ Ἀχιλλεῖ. μηδένα καιρὸν Ἀθηναίους καταλαβεῖν, ὃς ἀναγκάσει τὸν δῆμον Ἀριστείδου μνησθῆναι.

Ὅτι

φλήματα. περιιὼν δὲ τῇ δόξῃ καὶ
ὑπὲρ ἄλλων ἀπεδίδου. καὶ ταῖς δη-
μοκοπίαις ἐπαιρόμενος ἐβούλευσεν
δὴ χρεῶν ἀποκοπὰς καινάς. ἢ τὸν
ἡμον ἠξίου τοῖς δανείσασιν ἀποδοῦ-
ναι τὴν γῆν ἐς τοῦτο ἀποδόμενον ἔτι
οὖσαν ἀνέμητον.

ΛΟΓΟΣ γʹ.

Ὅτι οἱ Ῥωμαίων στρατηγοὶ Κορ-
ήλιος καὶ Κορβῖνος, καὶ Δέκιος
ημότης Σαυνίτας νικήσαντες, ὑπέ-
λιπον Καμπανοῖς φύλακας πρὸς
ας Σαυνιτῶν ἐπιδρομάς. οἱ δὲ φύ-
ακες οἵδε Καμπανοῖς ἁβροδιαί-
οις καὶ πολυτελέσιν οὖσιν κοινωνοῦν-
τες ἐφθείροντο τὰς γνώμας, καὶ ἐ-
φθόνουν ὧν ἔχουσιν ἀγαθῶν, αὐτοὶ
ενόμενοι καὶ τὰ χρέα δεδιότες τὰ ἐν
Ῥώμῃ. τέλος δὲ ἐπεβούλευον τοὺς ξέ-
ους ἑαυτῶν ἀνελόντες ἕκαστοι τὴν
περιουσίαν κατασχεῖν, καὶ τὰς γυναῖ-
κας ἐς γάμον προσαγαγέσθαι. καὶ τά-
χα ἂν ἔπραξαν αἰσχρὸν οὕτω μῦσος,
ι μὴ Μάμερκος ἕτερος Ῥωμαίων

ſuis pecuniam creditam donavit, atque accepto tulit. Inde ampliori gloria auctus, etiam pro alienis debitoribus ſatisfaciebat. Jamque populari aura elatus, novas tabulas populo oſtentabat, aut certè agrum publicum, qui nondum erat diviſus ut fœneratoribus in ſolutum darent, ſuadebat.

EX LIBRO III.

Qui Samniticus inſcribitur.

Victis Samnitibus cùm Cornelius Coſſus & Valerius Corvinus Conſules, ac Tribunus militum Decius, Campanis præſidium militum adverſus Samnitium excurſiones reliquiſſent, milites præſidiarii cum Campanis luxu ac mollicie diffluentibus congreſſi, brevi corruptis mentibus invidere illorum tantæ felicitati ipſi inopes & fœnoris urbani aſſidua formidine anxii cœpêre; tandemque conſilia inter ſe inierunt de occidendis hoſpitibus boniſque eorum occuandis, atque uxoribus ſibi copulandis. Ac fortaſſe tam nefaium facinus patratum fuiſſet, niſi Mamercus, alter Conſulum adver-

Ὅτι οἱ Ῥωμαίων στρατηγοὶ Κορνήλιος καὶ Κορβῖνος, καὶ Δέκιος δημότης αυνίτας νικήσαντες] Tribunum militum interpretatus ſum. P. enim Decius o bello Tribunus militaris fuit, & egregiam operam navavit, & prope æualem Coſſ. ipſis gloriam retulit ut refert Livius lib. 7. Ac δημότης quiem plebeium ſignificare haud ſum neſcius: Decios etiam plebeios fuiſſe oram, vel ex illo Juvenalis verſiculo.

Plebeiæ Deciorum animæ-----

eruitamen quia ea interpretatio ac ſententia nimis frigida videbatur, malui iter interpretari.

Εἰ μὴ Μάμερκος, ἕτερος Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐπὶ Σαυνίτας ἰδεύων] Is C. Iarcius Rutilus dicitur à T. Livio & in Faſtis. Conſul cum Servilio Ahala nno V. C. 411. ſequente autem anno Conſul fuit Æmilius Mamercus cum lautio Vennone, ſed ejus Mamerci, ſeu Mamercini nullæ partes in hac conratione fuerunt.

Ὅτι

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

adverſus Samnitas iter faciens, id conſilium illorum comperiſſet. Qui eam rem ſilentio diſſimulans, alios quidem tanquam minus validos armis ademptis ſacramento ſolvit: turbulentiores alios Romam per ſpeciem alicujus negocii in commeatum miſit ſimul cum Tribuno, cui occultè mandaverat eos ut in cuſtodia retineret. ſed utrique emanaſſe conſilia ſua ſuſpicati, circa oppidum Terracinam à Tribuno diſcedunt, & ſolutis atque armatis ergaſtulis Romam verſus, proficiſci cœperunt ferè viginti hominum millia. Ab urbe ferè diei ſpatio cùm abeſſent, occurrit eis Valerius Corvinus, qui poſitis in Albano monte caſtris ſe continuit, quid facto opus eſſet circunſpiciens, ac periculoſum ratus cum hominibus deſperatis congredi. Interim clàm utraque ex parte congreſſus fieri, flentibus ac gementibus ut inter amicos ac neceſſarios præſidiariis militibus: ac culpam quidem minimè diffitentibus, ſed cauſam in æs alienum quo merſi Romæ eſſent referentibus. Quæ cum intellexiſſet Corvinus, ac tot civium ſanguine manus cruentare cum pigeret, ſuaſit Senatui ut æs alienum illorum hominum publice diſſolveretur, exaggerando difficultatem belli: tot milites cum ſalutis deſperatione ruentes in pugnam haud facilè ſuperari poſſe; adhæc mutuos utrinque congreſſus ac colloquia ſe ſuſpecta habere, ne fortè milites ſui, quippe illorum neceſſarii, nec minus conquerentes de gravitate æris alieni parum ſint conſtanti fide: porrò ſi ipſe victus ſit, graviora

στρατηγὸς ἐπὶ Σαυνίτας ὁδεύων
μαθὲ τὸ βούλευμα τῶν φυλάκων.
ἐπικρύψας τοὺς μὲν αὐτῶν ἐξώπλι
καὶ τοὺς στρατιώτας ἀφῆκεν οἷα
κμηκότας· τοὺς δὲ πονηροτέρους ἐ
λευσεν ἐς Ῥώμην ἐπί τινα χρεί
ἐπείγειν, χιλίαρχόν τε αὐτοῖς συ
ἔπεμψεν, ᾧ εἴρητο ἀφανῶς αὐτ
φυλάσσειν. ἑκάτεροι δὲ ὑπώπτευ
μεμηνῦσθαι, καὶ περὶ Ταῤῥακίνη
ἀφίστανταί τε τοῦ χιλιάρχου, καὶ τ
ἐπὶ τῶν ἔργων ἐν τοῖς ἀγροῖς δεδεμέ
νους ἐκλύσαντες καὶ ὁπλίσαντες
ἐδύναντο, ἤλαυνον ἐς Ῥώμην,
μάλιστα δισμύριοι γεγονότες. ἔτι δ' αὐ
τῶν ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἀπεχόντ
ὑπαντᾷ Κορβῖνος, καὶ παραστρα
τοπεδεύσας ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς Ἀλ
βανῶν ἠρέμει, περισκοπῶν τε τὸ ἔρ
γον ἔτι, καὶ μέγα ἡγούμενος ἀπ
γνωκόσι μάχεσθαι· οἱ δὲ ἐπιμιγνύμ
ἀλλήλοις κρύφα, καὶ ὀδυρμοὶ καὶ δά
κρυα τῶν φυλάκων ἦν, ὡς ἐν οἰκείοι
καὶ φίλοις, ἁμαρτεῖν μὲν ὁμολογούν
των, τὴν δὲ αἰτίαν ἐς τὰ χρέα φε
ρόντων τὰ ἐν Ῥώμῃ. ὧν ὁ Κορβῖ
νος αἰσθανόμενος, καὶ ὀκνῶν ἅψα
σθαι πολιτικοῦ καὶ τοσούτου φόνου,
συνεβούλευσε τῇ βουλῇ τὰ χρέα τοῖ
ἀνδράσι μεθεῖναι. τόν τε πόλεμο
ἐξαίρων ἐπὶ μέγα, εἰ τοσῶνδε ἀν
δρῶν δύναιτο κρατῆσαι μαχομένων
ἐξ ἀπογνώσεως, καὶ τὰς συνόδους αὐ
τῶν καὶ ἐπιμιξίας ἐν ὑπονοίᾳ τιθέ
μενος, μὴ οὐδ' ὁ ἴδιος αὐτοῦ στρα
τὸς ἐς πάντα ᾖ πιστός, ἅτε συγγε
νεῖς ὄντες ἐκείνων καὶ οὐχ ἧσσον αὐ
τῶν αἰτιώμενοι τὰ χρέα. σφαλέντα
δὲ κινδυνεύσειν ἔφη περὶ μειζόνων,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

τὴν νίκην εἰ κρατήσειαν ἀτυχεστά-
ν ἔσεσθαι τῇ πόλει κατ' οἰκείων το-
ῶνδε. οἷς ἡ βουλὴ πεισθεῖσα τὰς
τῶν χρεῶν ἀποκοπὰς ἐψηφίσατο
σι Ῥωμαίοις, τοῖς δὲ τότε ἐχ-
ροῖς καὶ ἄδειαν. οἱ μὲν δὴ τὰ ὅπλα
θέμενοι κατῄεσαν ἐς τὴν πόλιν.

Ὅτι Μάλλιος Τορκουάτος ὁ ὕ-
τος τοιοῦτος ἦν τὴν ἀρετήν.
τῷ πατὴρ ἐγεγόνει μικρολόγος
ἀμελὴς ἐς αὐτόν. καὶ ἐν ἀγροῖς
τὸν εἶχε μετὰ τῶν θεραπόντων ἐργα-
ζόμενόν τε καὶ τρεφόμενον. γραψα-
ου δὲ αὐτὸν ἐπὶ πολλοῖς ἀδική-
σι Πομπονίου δημάρχου, καὶ μέλ-
τος ἐρεῖν τι καὶ περὶ τῆς ἐς τὸν
ῖδα κακώσεως, ὁ παῖς ὅδε Μάλ-
ος ἧκεν ἐπικρύπτων ξιφίδιον ἐς
ὴν οἰκίαν τοῦ δημάρχου, καὶ τυχεῖν
ίωσεν αὐτοῦ μόνου, ὡς δή τι λέξων
ήσιμον ἐς τὴν δίκην. ὑποδε-
θεὶς δὲ καὶ λέγειν ἀρχόμενος ἐπέ-
ισε τὰς θύρας. καὶ τὸ ξίφος ἐ-
σπάσας ἠπείλει τῷ δημάρχῳ κτε-
ν αὐτόν, εἰ μὴ ὀμόσειεν ὅτι λύσει
ῷ πατρὶ τὴν δίκην. καὶ ὁ μὲν ὤμο-
, καὶ διέλυσεν, ἐκθέμενος τῷ δή-
ῳ τὸ συμβάν. ὁ δὲ Μάλλιος ἐξ
είνου λαμπρὸς ἦν, ἐπαινούμενος
τοιόσδε ἐς τοιόνδε πατέρα γε-
ητο.

Ὅτι μετὰ τὸ ναυάγιον ὁ Πύρρος
βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου ἐς τὸν Τά-
ραντα κατήγετο. καὶ οἱ Ταραντῖνοι
τε μάλιστα τοὺς βασιλικοὺς ἐβα-
ρύνοντο ἐσοικιζομένους τε παρὰ σφᾶς
α, καὶ φανερῶς ἐνυβρίζοντας ταῖς
τῶν γυναιξὶ καὶ παισίν. ὡς δὲ καὶ

diſcrimina imminere; ſin vicerit, luctuoſam Reipublicæ tot civibus ſublatis victoriam fore. His inductus Senatus, univerſis civibus novas tabulas, defectoribus verò veniam conceſſit, qui mox poſitis armis urbem ingreſſi ſunt.

Ejuſmodi virtus in Manlio Torquato Conſule fuit. Patrem hic habuerat nimis parcum ac duriorem erga ſe: à quo rus ablegatus ruſtico opere fatigabatur eodem cultu victúque ac ceteri ſervi. Cui cùm Pomponius Tribunus plebis diem ad populum dixiſſet, atque inter cetera crimina id eſſet objecturus, quod filium juvenem indigniſſimè tractaret, Manlius adoleſcens pugionem ſub veſte tegens, in domum Pomponii venit, petiitque ut remotis arbitris cum eo agere ſibi liceret, quaſi quidpiam inſtruendæ aut confirmandæ accuſationi dicturus eſſet, Admiſſus cùm ſermonem inchoaret, januam occluſit, strictóque pugione, mortem Tribuno præſentem interminatus eſt, niſi ſe ab patris accuſatione deſtiturum juraret. Ita Pomponius jurare compulſus, accuſationem inſtitutam deſeruit, cauſámque populo expoſuit. At juveni Manlio ea res magno honori fuit, quod talem ſe erga ejuſmodi patrem præſtitiſſet.

Poſt naufragium Pyrrhus Epirotarum Rex Tarenti portum tenuit. At Tarentinis tum maximè moleſti ac graves Regis milici fuère, qui in ædes ipſorum per vim immigrarent, & mares familias liberóſque eorum palàm contrectarent. Poſtquam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

verò Pyrrhus ſodalitates ac ceteros eorum cœtus & oblectamenta utpote flagrante bello haudquaquam decora ſuſtulit, & gymnaſia exercendæ armis juventuti conſtituit, pœnâ capitis adverſus infrequentes propoſitâ; tum verò quaſi inſolito opere atque imperio penitùs attriti Tarentini, ex urbe, ac ſi aliena, in agros fugêre. Exinde Rex occluſis portis cuſtodes appoſuit. At Tarentini imprudentiam ſuam tum apertiſſimè perſpexerunt.

Milites Romani, qui pro ſalute & cuſtodia Rheginorum adverſus hoſtium excurſiones præſidium agebant, ſimul cum Præfecto Decio, cùm in felicitatem oppidanorum cupiditatis oculos conjeciſſent, obſervato ſolenni feſto quo publicè omnes epulabantur, eos interfecerunt, uxoréſque eorum invitas ſibi copularunt. Cauſam autem ſceleris ſui hanc prætendebant, quod Rhegini præſidium Pyrrho prodere voluiſſent. Ac Decius quidem repentè ex præfecto tyrannus evaſit, & cum Mamertinis qui ad Siculum fretum habitant, ſocietatem percuſſit, qui quidem & ipſi nuper pari ſcelere adverſus hoſpites ſuos uſi erant. Ceterùm gravi oculorum dolore correptus Decius, cùm Rheginorum medicis diffideret, Medicum quendam ex urbe Meſſana accerſivit, qui jampridem Regio Me

τὰ συσσίτια σφῶν ὁ Πύῤῥος καὶ ἄλλας συνόδους καὶ διατριβὰς οὐ πρεπούσας πολέμου διέλυε, γυμνάσιά τε ἔνοπλα ἐποίησεν αὐτοῖς, θάνατον τοῖς ἀμελοῦσιν ὥριζε, τε δὴ καὶ πάμπαν ἀήθεσιν ἔργοις ἐπιτάγμασι κάμνοντες οἱ Ταραντῖνοι, τῆς πόλεως ὡς ἀλλοτρίας τοὺς ἀγροὺς ἀπεδίδρασκον. καὶ βασιλεὺς τὰς θύρας ἀπέκλειε, φρουρὰς ἐφίστη. καὶ οἱ Ταραντῖ τῆς ἀβουλίας σφῶν ᾐσθάνοντο σαφῶς.

Ὅτι ἐν Ῥηγίῳ Ῥωμαίων ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ φυλακῇ τῆς πόλεως, μὴ πάθοιεν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, παρέμνον αὐτοί τε καὶ Δέκιος ὁ ἡγεμ αὐτῶν τοῖς ἀγαθοῖς τῶν Ῥηγίνων φθονήσαντες καὶ φυλάξαντες αὐτοὺς εὐωχουμένους ἐν ἑορτῇ διέφθειραν, καὶ τὰ γυναῖκας ἀκουσίας συνῴκησαν. πρόφασιν δὲ τῆς παρανομίας ἔφερον, ὁ Ῥηγῖνοι τὴν φρουρὰν προεδίδοσ Πύῤῥῳ. καὶ Δέκιος μὲν ἀντὶ φρουρχου τύραννος ἦν. καὶ φιλίαν ἔθε Μαμερτίνοις τοῖς ἐπὶ τοῦ πορθμ τοῦ Σικελικοῦ κατῳκημένοις, οὐ π πολλοῦ κἀκείνοις εἰς ἰδίους ξένους μοια δεδρακόσι. ἀλγήσαντα αὐτὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς Ῥηγίῳ ἰατροῖς ἀπιστοῦντα, μετα πεμπτὸς ἀπὸ Μεσσήνης ἐθεράπευ Ῥηγῖνος ἀνὴρ μετῳκηκὼς ἐς Με σήνη

Ὅτι ἐν Ῥηγίῳ Ῥωμαίων ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ φυλακῇ τῆς πόλεως] Legendum vi detur ἐν Ῥηγίῳ Ῥωμαῖοι οἱ ἐπὶ, & cetera.

Μετάπεμπτος ἀπὸ Μεσσήνης ἐθεράπευε Ῥηγῖνος ἀνήρ] Aliter id narrat Diodorus lib. 22. pag. 264. editionis noſtræ. Ait enim Decium à militibus ſuis pulſum Rhegio, Meſſanam abiiſſe, ibique cum in oculorum dolorem incidiſſet, à quodam medico qui Meſſanam olim Rhegio migraverat, cæcatum fuiſſe.

…ὴν περὶ πόλεως, ὅτι Ῥηγῖνος
…ἀγνοούμενος. οὗτος αὐτὸν ἔπει-
…ἐπὶ ἀπαλλαγῇ συντόμῳ φαρ-
…κων ἀναχέαι θερμῶν· καὶ χείροσι
…ι καταπεπαισμένοι καὶ δαπανῶσιν ἐκέ-
…σεν ἀναχέαι τοῦ πόνου, μέχρι
…ὸς ἐπανέλθοι. καὶ λαθὼν ἔπλευ-
…ὲς Μεσσήνην. ὁ δ᾽ ἐς πολὺ τῆς
…ύης ἀναχόμενος ἀπενίψατο, καὶ
…ι τοὺς ὀφθαλμοὺς δεδαπανημέ-
…. Φαβρίκιος δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων
…διορθῶσαι τῶνδε πεμφθεὶς, τὴν
…πόλιν τοῖς ἔτι Ῥηγίνοις λοιποῖς
…δίδου, καὶ τῶν φρουρῶν τοὺς αἰ-
…ς τῆς ἀποστάσεως ἐς Ῥώμην ἔπεμ-
… οἱ μαστιγωθέντες ἐν ἀγορᾷ μέ-
…τὰς κεφαλὰς ἀπεκόπησαν καὶ ἐξ-
…ρρίφησαν ἄταφοι. Δέκιος δὲ φυ-
…σσόμενος ἐπιμελῶς οἷα πηρὸς ἑ-
…ὸν διεχρήσατο.

Ὅτι Πύρρος μετὰ τὴν μάχην καὶ
… τὰς Ῥωμαίους συνθήκας ἐς

ſanam migraverat, ac proinde Rheginuſne eſſet obſcurum erat. Hic Decio perſuaſit ſi liberari eo dolore quamprimum vellet ut medicamentis calidioribus uteretur, ſtatimque impoſito ejuſmodi collyrio quod adurendi ac depaſcendi vim haberet, cum dolorem tantiſper tolerare juſſit, quoad ipſe rediiſſet. Interim clàm in oppidum Meſſanam navigavit. At Decius cùm dolorem diu ſuſtinuiſſet, tandem diluto collyrio, luminibus ſe orbatum reperit. Nec multò pòſt Fabricius ad hæc reſtituenda miſſus à Romanis, & urbem Rheginis, qui adhuc ſupererant, reddidit; & milites defectionis auctores Romam miſit, qui medio in foro virgis cæſi & capite truncati ſunt, ſepultura quoque cadaveribus …negata. Decius verò orbatus luminibus, cùm arctiſſimâ cuſto…teneretur, manus ſibi attulit.

Poſt pugnam percuſſis cum populo Romano fœderibus,

…e. Ceterum pulſo Decio milites præſidiarii M. Cæſium ſcribam ejus im…torem delegerant, ut teſtatur Valerius Maximus lib. 2.

…κβρίκιος δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων ἐπὶ διορθῶσαι τῶνδε πεμφθεὶς] Imò L. Genu…, hic enim Rheginorum urbem cepit, & milites defectionis auctores …uam miſit, ut ex Livio ſcribit Oroſius anno Urbis 482. cùm anno 473. …tes Rom. eam civitatem occupaſſent. Ita per decem annos eam urbem …erunt, quod & Livius ait libro 28.

…ὶ μαστιγωθέντες ἐν ἀγορᾷ μέσῃ τὰς κεφαλὰς ἀπεκόπησαν καὶ ἐξερρίφησαν …φοι.] Notanda ſunt Valerii Max. verba: *Milites qui Rhegium injuſto bello …daverant, Senatus carcere incluſit, ac M. Furio Flacco Trib. pl. denuncian… in cives Rom. adverſus morem majorum animadverteret, nihilominus propo…n executus eſt. Ceterum minore cum invidia id ut perageretur, quinquagenos ſingulos dies virgis cæſos, ſecuri percuti juſſit, eorumque nullum ſepultura dari, mortemque lugeri vetuit.* Idem ſcribit Frontinus lib. 4. Strateg. qui …m legionem millia hominum quatuor ſecuri percuſſa eſſe narrat, cui ac…t & Livius in lib. 28. ſed Polybius circiter trecentos in foro necatos eſſe …it, ceteros enim fortiter pugnantes in obſidione cecidiſſe: quod veriſimi…eſt. Sanè Appianus noſter τοὺς αἰτίους duntaxat morte mulctatos fuiſſe …morat.

Pyrrhus in Siciliam navigavit, pollicitus ſociis ſe ex Sicilia brevi in Italiam reverſurum. Tertio poſt anno reverſus eſt, cùm à Carthaginienſibus ex Sicilia pulſus fuiſſet, jam ipſis etiam Siculis nimium gravis, propter hoſpitia ac præbitiones, præſidiorum quoque ac tributorum cauſa. Quibus ditatus, Rhegium verſus vela fecit navibus tectis decem ſupra centum, onerariis & actuariis multò pluribus. Sed Pœni eum aggreſſi, naves ſeptuaginta ei depreſſerunt, reliquas inutiles reddiderunt præter duodecim duntaxat: cum quibus elapſus Pyrrhus cùm veniſſet Locros (qui Epizephyrii vocantur) ultus illos eſt, quod præſidium ipſius cum Præfecto, à quibus injuria erant affecti, necaviſſent. Tanta porrò acerbitate in illos cædibus ſimul ac rapinis ſæviit, ut neque à donariis Proſerpinæ manus abſtinuerit, cavillatus per jocum importunam religionem ſuperſtitioni proximam eſſe, pecuniam verò paratam abſque ullo labore accipere, eſſe prudentis viri. His opibus in naves impoſitis cùm ſolviſſet, ſubitò exorta tempeſtas has quidem laceravit naves, & cum ipſis hominibus ſubmerſit, illas in terram ejecit. Ceterum ſacra omnis pecunia ad littus Locrenſium maris æſtu adducta eſt, adeò ut Pyrrhus ipſe ſerò agnito ſcelere, cuncta Proſerpinæ fano reſtituerit, ac plurimis hoſtiis pacem ipſius Deæ expopoſcerit. Sed cùm haud perlitaret eò magis furore incenſus quicunque auctores ipſi ejus ſacrilegii, aut ſuaſores aut mini-

Σικελίαν διέπλει, ὑποσχόμενος τ[οῖς] συμμάχοις ἐκ Σικελίας ἐπανήξ[ειν] ἐς Ἰταλίαν· καὶ ἐπανῆλθεν ἔτει τρ[ί]τῳ, Καρχηδονίων αὐτὸν ἐξελασά[ν]των ἐκ Σικελίας, ἤδη καὶ τοῖς Σ[ι]κελιώταις βαρὺς ἐπί τε ξενίαις [καὶ] χορηγίαις, καὶ φρουραῖς, καὶ εἰσφ[ο]ραῖς γινόμενος. ὁ μὲν δὴ πλουσι[ώτερος] ἐκ τῶνδε γεγονὼς ἐς τὸ Ῥήγιον δ[ιέ]πλει ναυσὶ καταφράκτοις δέκα [καὶ] ἑκατὸν, φορτίσι δὲ καὶ ὁλκάσι πο[λὺ] πλείοσιν. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι δι[α]ναυμαχήσαντες αὐτῷ κατέδυσ[αν] ναῦς ἑβδομήκοντα, καὶ τὰς λοιπ[ὰς] ἄπλους ἐποίησαν, πλὴν δώδεκα μ[ό]νων, αἷς ὁ Πύῤῥος διαφυγὼν ἐτ[ι]μωρεῖτο Λοκροὺς τοὺς ἐπιζεφυρίους, ὅ[τι] φρουρὰν αὐτοῦ καὶ τὸν φρούραρχον α[ἰ]τίας ὑβρίσαντες ἐς αὐτοὺς ἀνῃρήκ[ε]σαν. ὠμῶς δ᾽ αὐτοὺς καὶ πικρῶ[ς] κτείνων τε καὶ συλῶν ὁ Πύῤῥος, [οὐ]δὲ τῶν ἀναθημάτων τῆς Περσεφόν[ης] ἀπέσχετο· ἐπισκώψας τὴν ἄκαιρ[ον] εὐσέβειαν εἶναι δεισιδαιμονίαν, [καὶ τὸ] συλλέξαι πλοῦτον ἄπονον εὐβουλία[ν]. ἀναχθέντα δ᾽ αὐτὸν μετὰ τῆς συλ[ήσεως] χειμὼν ὑπέλαβε. καὶ τῶν νεῶν τὰς [μὲν] κατέδυσε καὶ διέφθειρεν αὐτοῖς ἀ[ν]δράσι, τὰς δ᾽ ἐς τὴν γῆν ἐξέῤῥ[ι]ψε. τὰ δὲ ἱερὰ πάντα σῶα ὁ κλύ[]δων ἐς τοὺς Λοκρῶν λιμένας ἐπαν[ή]γαγεν· ὥστε καὶ Πύῤῥον ὄψε τῆς ἀσ[ε]βείας αἰσθόμενον ἀναθεῖναί τε αὐτ[ὰ] ἐς τὸ ἱερὸν τῇ Περσεφόνῃ, καὶ θυσία[ις] ἱλάσκεσθαι τὴν θεὸν πολλαῖς. τῶν δ[ὲ] ἱερῶν οὐκ ἀπαντώντων, ἔτι μᾶλ[]λον ἐξεμαίνετο. καὶ τοὺς περὶ τῆς ἱερ[ο]συλίας αὐτῷ συμβουλεύσαντας,

λεγεῖ

γοντι συνθεμένους, ἢ διακονησα-
ένους τὸ ἔργον ἔκτεινεν. ὁ μὲν δὴ
ῤῥος οὕτως ἐπεπράγει κακῶς.

ſtri fuerant, cunctos neci dedit. Ac Pyrrhi quidem res in eam calamitatem erant adductæ.

Ex Libro IV.

Qui Celticus inſcribitur.

Ὅτι Κεδίκιος γράμμα φέρων ἀ-
τῆς βουλῆς περὶ τῆς ὑπάτου ἀρχῆς,
ρεκάλει τὸν Κάμιλλον μηδὲν ἐν
παρόντι μηνίσαι τῇ πατρίδι τῆς
ικίας. ὁ δὲ ἐπισχὼν αὐτὸν ἔτι λέ-
τα εἶπεν, οὐκ ἂν εὐξάμην ἐπι-
θῆσαί με Ῥωμαίους, εἰ τοιαύ-
ν ἤλπισα τὴν ἐπιπόθησιν αὐ-
ς ἔσεσθαι. νῦν δὲ δικαιοτέραν εὐ-
ὴ εὔχομαι, γενέσθαι τῇ πατρίδι
ήσιμος ἐς τοσοῦτον ἀγαθοῦ, ἐς ὅ-
κακοῦ περιελήλυθεν.

Cædicius cùm decretum Senatus Camillo obtuliſſet, quo Conſul creabatur, hominem cohortari cœpit, ne injuriæ à patria illatæ inpræſentiarum meminiſſet. Sed Camillus interrupto ſermone Cædicii: Nunquam, inquit, equidem à Diis precatus eſſem, mei ut deſiderium patriæ facerent, ſi ejuſmodi illorum deſiderium futurum eſſe exiſtimaſſem. At nunc æquiora à Diis immortalibus poſtulo, mea ut opera in tantum patriæ utilis ſit, in quantum calamitatis delapſa eſt.

Ὅτι Κελτοὶ μηδεμιᾷ μηχανῇ δυ-
θέντες ἐπιβῆναι τῆς ἀκροπόλεως
μουν, ὡς λιμῷ τοὺς ἔνδον παρα-
όμενοι. καί τις ἀπὸ τοῦ Καπιτω-
κατέβαινεν ἱερεὺς ὄνομα Δόρσων
ἐτήσιον δή τινα ἱερουργίαν, ἐς τὸ
στίας νεὼν στέλλων τὰ ἱερὰ διὰ τῶν
λεμίων αἰδεσθέντων ἢ καταπλα-
των αὐτοῦ τὴν τόλμαν ἢ τὴν εὐ-
βειαν, ἢ τὴν ὄψιν ἱερὰν οὖσαν.
δὴ κινδυνεύειν ὑπὲρ τῶν ἱερῶν
μενος, ὑπ' αὐτῶν ἐσώζετο τῶν
ῶν. καὶ τόδε φησὶν ὧδε γενέσθαι
άσσιος ὁ Ῥωμαῖος.

Galli cùm nulla vi penetrare in arcem potuiſſet, quieſcere ſtatuerunt quaſi propediem Romanos fame expugnaturi. Interim verò quidam Fabius Dorſo ſacerdos de Capitolio deſcendit ad ſolenne quoddam ſacrificium in templum Veſtæ ſacra manibus ferens, iſque per medias hoſtium ſtationes, ſeu audacia hominis perculſas, ſeu pietatem ac ſpeciem pluſquam humanam reritas evaſit. Ita ille quum pro ſacris periculum ſubiiſſet, ab iis is ſervatus eſt, quemadmodum Caſſius narrat.

Galli

Ὅτι Κεδίκιος γράμμα φέρων ἀπὸ τῆς βουλῆς.] Pontius Cominius is dicitur T. Livio lib 5. & Zonara in Annalibus, & Plutarcho. At Cædicius is eſt i paulò antè nunciarat Tribunus pl. Vocem humana clariorem noctis ſilenabs ſe auditam fuiſſe, quæ juberet Magiſtratibus dici Gallos adventare, ſcribit Livius.

Περὶ τῆς ὑπάτου ἀρχῆς] Fallitur hîc quoque Appianus. Neque enim Callus Conſul, ſed Dictator à Senatu dictus eſt. Sed non dubito quin hic er compilatori adſcribendus ſit. Vide ſuprà, Suidas inſpiciendus.

Galli cùm naturâ intemperantes eſſent, agrúmque haberent præterquam frumento ceteris fructibus inhabilem atque infœcundum: adhæc corpore procero ac delicato poroſóq; eſſent, tunc ebrietate atque ingluvie ſoluti, tardi atque obeſi erant, neque ad curſum, neque ad laborem expediti; ac ſicubi laborandum erat, præ ſudore atque anhelitu celeriter deficiebant.

Ὅτι Κελτοὶ τὴν τε φύσιν ὄ-
ακρατεῖς, καὶ χώραν ἔχοντες ὅτι
πρὸς Δημητρείους καρποὺς τῶν ἄ-
ἄγονον καὶ ἀφυᾶ. τά τε σώματα
τοῖς μεγάλα ὄντα καὶ τρυφερὰ
σαρκῶν ὑγρῶν μεστά, ὑπὸ τῆς
φαγίας καὶ μέθης ἐς ὄγκον καὶ
ρος ἐξεχεῖτο, καὶ πρὸς δρόμου
πόνους ἀδύνατα πάμπαν ἐγίγν-
ὑπό τε ἱδρῶτος καὶ ἄσθματος
που δέοι κάμνειν, ἐξελύοντο
χέως.

Ex Libro V.

Qui Siculus inſcribitur & Inſularis.

Hippocrates atque Epicydes fratres, Syracuſanorum Imperatores, jamdudum infenſi Romanis cùm Syracuſanos concitare ad bellum minimè potuiſſent, in Leontinos, qui à Syracuſanis diſſidebant, profecti ſunt: ac populares ſuos criminari cœperunt, quod cum Hiero univerſam Siciliam in fœdere cum Romanis pacto comprehendiſſet, ipſi proprium ſibi ſœdus renovaſſent: quibus verbis magnoperè concitati ſunt Leontini. At Syracuſani publicè per præconem pronunciarunt, ſi quis Hippocratis aut Epicydis capita afferret, auro ſe ea repenſuros. Ceterùm Hippocrates à Leontinis Imperator creatus eſt.

Ὅτι Ἱπποκράτης καὶ Ἐπικύδης
δελφὼ μετ' ἀλλήλων, στρατηγὼ δὲ Σ
ρακουσίων, Ῥωμαίοις ἐκ πολ
δυσχεραίνοντες, ἐπεὶ τοὺς Συρακ-
σίους οὐκ ἴσχυον ἐκπολεμῶσαι, κα
ἔφυγον ἐς Λεοντίνους διαφερο-
νους τοῖς Συρακουσίοις. καὶ κατη-
ρουν τοῦ πατρίδος ὅτι τὰς σπονδ
Ἱέρωνος ἐφ' ὅλῃ Σικελίᾳ πεποιημ
νου μόνοι Συρακούσιοι σφίσιν α
τοῖς ἀνακαινίσαιεν. οἱ δὲ ἠρέθιζ
το· καὶ Συρακούσιοι μὲν ἐπεκήρυσσ
εἴ τις Ἱπποκράτους ἢ Ἐπικύδου κ
μίσειε τὴν κεφαλήν, ἰσοσταθμὸν ἀ
τοῦ χρυσίον ἀντιδώσειν. Λεοντῖ
δὲ αὖ τὸν Ἱπποκράτη στρατηγὸν
ρεῖτο.

At Siculi qui crudelitatis cauſa jamdudum inviſum habebant Marcellum, tunc multò mag

Ὅτι Σικελοὶ καὶ τέως ἀγανακτο-
τες ἐπὶ τῇ ὠμότητι Μαρκέλλου τ
στρατηγοῦ, μᾶλλον δὲ καὶ τῶνδε τοῦ ἐ

Ὅτι Κελτοὶ τὴν τι φύσιν ὄντες ἀκρατεῖς] Hic locus integrior extat apu Suidam in V ἄδην

Μόνοι Συρακούσιοι σφίσιν αὐτοῖς ἀνακαινίσασθαι.] Vide Livium lib. 24.

Ὅτ

ν συνετεταράσσοντο, ἐφ᾽ ᾧ κατὰ
ροδοσίαν ἐς Συρακούσας ἐσῆλθεν·
πρὸς Ἱπποκράτη μετετίθεντο, καὶ
ώμνυντο μὴ διαλύσασθαι χωρὶς
λήλων· ἀγοράν τε αὐτῷ καὶ στρα-
ὰν ἔπεμπον ἐς δισμυρίους πεζοὺς
ἱππέας πεντακισχιλίους.

adverſus eum commoti ſunt, quod Syracuſas proditione irrupiſſet. Itaque cum Hippocrate reconciliati ſunt, præſtito utrinque ſacramento nunquam alterum ab altero diſceſſurum, ſtatimque annonam & copias ei ſubmiſerunt peditum xx. equitum v. millia.

Ὅτι διαβεβλημένῳ τῷ Μαρκέλ-
ῳ οὐκ ἐπίστευον χωρὶς ὅρκων. διὸ
Ταυρομενίων προσχωρούντων οἱ,
ιέθετο καὶ ὤμοσε μήτε φρουρή-
ν τὴν πόλιν, μήτε στρατολογήσειν
τ᾽ αὐτῆς.

Cùm Marcellus ſiniſtrâ famâ laboraret, abſque jurejurando nemo ei fidem adhibebat: proinde dedentibus ſe Taurominitanis, juravit ſe neque præſidium oppido impoſiturum: nec delectum ex oppidanis habiturum.

Ὅτι Κλώδιος ὁ πατρίκιος ὁ
οῦλχερ ἐπίκλην, τουτέστιν εὐπρε-
ὴς, τῆς Γαΐου Καίσαρος γυναι-
ὸς ἤρα, καὶ ἁρμόσασθαι αὐ-
ν ἐς γυναῖκα ἐκ κεφαλῆς ἐς ἄ-
ρους πόδας ἔτι ὄντα ἀγένειον. καὶ
τὴν οἰκίαν τοῦ Γαΐου παρελθεῖν
ς γυναῖκα νυκτὸς, ὅτε μόναις
υναιξὶν ἔξω ἐσελθεῖν, μυστηρίων
γομένων. πλανηθείσης δὲ τῆς ὁδηγοῦ-
ης, καταφωραθεὶς ὑπὸ ἄλλων ἐκ τῆς
ωνῆς γενόμενον ἐξελαθῆναι.

Clodius Pulcher, gentis Patriciæ, cùm C. Cæſaris uxorem adamaret, ſumto muliebri habitu, (quippe etiamnum imberbis) in domum Cæſaris, in qua ſacrum bonæ Deæ fiebat, cum ceteris mulieribus noctu ingreſſus eſt, tametſi virum ei ſacro intereſſe nefas eſſet. Sed cùm ab ncilla, quæ eum deducebat, caſu deerraſſet, indicio vocis dectus à quibuſdam fœminis atque expulſus eſt.

Ex . Libro VIII.

Qui Libycus, Carthagin. & Numidicus inſcribitur.

Ὅτι Μέτελλος ἀνεζεύγνυεν ἐς
ιβύην τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις, αἰτίαν
χων παρὰ τῷ στρατῷ βραδυτῆτος
ς τοὺς πολεμίους καὶ ἐπὶ σφίσιν ὠ-

Metellus in Africam provinciam populi Romani reverſus eſt, inviſus militibus cùm ob ſegniciem in hoſtes, tum ob ſævitiam

Ὅτι μόναις γυναιξὶν ἔξω ἐσελθεῖν, μυστηρίων ἀγομένων.] Sacra bonæ Deæ intelligit, quæ myſteria etiam appellat Cicero lib 5. Ep. xxi. ad Atticum, & lib. 6. Ep. 1. *Facieſque me in quem diem Romana incidant myſteria ertiorem.* Porrò qua occaſione Appianus in hoc libro de hoc Clodii adulteio fit locutus, obſcurum eſt, niſi fortè narrabat hoc loco, quomodo Cyrus inſula in ditionem populi Romani veniſſet rogatione Clodii. hic enim liber de inſulis agebat, inſcriptuſque erat, *Ῥωμαϊκῶν Σικελικὴ καὶ Νησιωτική*, eſte Photio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

tiam in ſuos: quippe delicta militaria acerbiſſimè caſtigabat.

Metellus cunctos Vaccenſium Senatores neci dedit, eò quod præſidium Jugurthæ prodiderant: ipſum quoque Præfectum præſidii Turpilium civem Romanum, qui non ſine proditionis ſuſpicione ſemet hoſtibus dediderat, extremo ſupplicio affecit. Thraces præterea ac Ligures transfugas à Jugurtha redditos partim manibus truncavit, partim in terram ventre tenus defoſſos, ſagittiſque ac jaculis ab circunſtante exercitu petitos adhuc ſpirantes igne admoto concremavit.

μότητος. σφόδρα γὰρ τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐκόλαζεν.

Ὅτι Μέτελλος Βαγαίων ἀνῄρει βουλὴν ὅλην, ὡς τὴν φρουρὰν προδόντας Ἰογόρθᾳ, καὶ τὸν φρούραρχον Τουρπίλιον ἄνδρα Ῥωμαῖον ὑπόπτως ἑαυτὸν ἐγχειρίσαντα τοῖς πολεμίοις ἐπαπέκτεινε τῇ βουλῇ. Θρᾷκας δὲ καὶ Λίγυας αὐτομόλους λαβὼν παρὰ Ἰογόρθα, τῶν μὲν τὰς χεῖρας ἀπέτεμνε, τοὺς δὲ ἐς τὴν γῆν μέχρι γαστρὸς κατώρυσσε, καὶ περιτοξεύων ἢ ἐσακοντίζων ἔτι ἐμπνέουσι πῦρ ὑπετίθει.

ex Libro IX.

Qui Macedonicus inſcribitur.

At Perſes ex fuga paulatim animo confirmatus, Niciam & Andronicum, quos ad pecuniam in mare dejiciendam & incendendas naves miſerat, ſervatis ſibi navibus & pecuniâ, conſcios tam fœdi pavoris rem in vulgus edituros eſſe exiſtimans, nefariè occidit; atque exinde crudelis in cunctos ac formidabilis ſubita mutatione evaſit, nec deinceps quidquam ſanæ mentis ac prudenti conſilio egit. Sed qui priùs ad perſuadendum aptiſſimus, ſolers in excogitando, ac niſi cum imperitia laberetur fortiſſi-

Ὅτι Περσεὺς ἀναθαρρῶν ἤδη κατ' ὀλίγον μετὰ τὴν φυγήν, Νικίαν καὶ Ἀνδρόνικον, οὓς ἐπὶ τὸν καταποντισμὸν τῶν χρημάτων καὶ τὸν ἐμπρησμὸν τῶν νεῶν ἐπεπόμφει, περιποιήσαντας αὐτῷ καὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ χρήματα, συνίστορας ἡγούμενος αἰσχροῦ φόβου καὶ ἑτέροις ἐξαγγέλλειν, ἀπέκτεινεν ἀθεμίστως. καὶ ἀπὸ τοῦδε εὐθὺς ἐκ μεταβολῆς ὠμὸς καὶ εὐχερὴς ἐς ἅπαντας ἐγένετο. καὶ οὐδὲν ὑγιὲς οὐδ' εὔβουλον οἱ ἔτι ἦν. ἀλλ' ὁ πιθανώτατος ἐς εὐβουλίαν, καὶ λογισμοῖς δεξιός, καὶ εὐτολμότατος ἐς μάχας,

ὅσα

Ὅτι Μέτελλος Βαγαίων ἀνῄρει τὴν βουλὴν ὅλην] Hæc in Libycis Appiani hodie non extant. ex quo patet eum librum ad nos imperfectum perveniſſe, & extremam illius partem, in qua de bellis Numidicis agebatur, deſiderari. quippe inſcriptus erat hic liber, Ῥωμαϊκῶν Λιβυκὴ καὶ Καρχηδονιακὴ καὶ Νομαδική.

Καὶ τὸν φρούραρχον Τυρπίλιον] Saluſtius in Jugurthino, T. Turpilium Silanum vocat.

Εὐμενεῖ

πα γε μὴ σφάλλοιτο δι᾽ ἀπειρίαν, θρόως τότε καὶ παραλόγως ἐς δει-ίαν καὶ ἀλογιστίαν ἐτρέπετο, καὶ τα-ὺς, καὶ εὐμετάθετος· ἄφνω καὶ καιὸς ἐς πάντας ἐγίγνετο, ἀρχο-ένης αὐτὸν ἐπιλείπειν τῆς τύχης. ὥσπερ ἔστι πολλοὺς ἰδεῖν μεταβολῆς ρεούσης ἀλογωτέρους γιγνομένους ὑτῶν.

Ὅτι Γένθιος βασιλεὺς Ἰλλυριῶν ὸς ἔθνους προσοικοῦ Μακεδόσι, ερσεῖ συμμαχῶν ἐπὶ τριακοσίοις αλάντοις, ὧν τι καὶ προειλήφει, ἐσ-άλεν ἐς τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις Ἰλ-υρίδα, καὶ πρέσβεις περὶ τούτων ρὸς αὐτὸν ἐλθόντας Περπένναν καὶ ετήλιον ἔδησεν. ὧν ὁ Περσεὺς αἰ-θόμενος, οὐκέτι τὰ λοιπὰ τῶν χρη-άτων ἔπεμπεν· ὡς ἤδη καὶ δι᾽ αὐ-ὸν Ῥωμαίοις πεπολεμωμένον. ἐς δὲ έτας ἔπεμπε τοὺς ὑπὲρ Ἴστρον, καὶ ὑμένους ἀπεπείρασεν ἐπὶ χρήμα-ιν, ἢ μεταθέσθαι πρὸς αὐτὸν, ἢ ιαλῦσαι τὸν πόλεμον, ἢ ἀμφοτέ-ους ἐκστῆναι τοῦ ἀγῶνος. Εὐμένει ᾽ ὡς οὐ λησομένῳ ταῦτα Ῥωμαίοις πίζων πράξειν τι αὐτῶν, ἢ τῇ είρᾳ διαβαλεῖν τὸν Εὐμένη. ὁ δὲ εταθήσεσθαι μὲν οὐκ ἔφη, τάλαντα ᾽ ᾔτει τὰ μὲν διαλύσεως χίλια καὶ εντακόσια, τὰ δὲ ἡσυχίας χίλια.

mus in pugna fuiſſet, tum repentè ad ignaviam & imprudentiam deflexit, præcepſque ac mutabilis & in omnes ſcævus extitit, jam deſerente eum fortuna, quemadmodum uſu venire videmus, ut rebus in deterius ruentibus homines ferè priſtinâ prudentiâ ſuâ excidant.

Genthius, partis Illyriorum Macedonibus finitimæ Rex, cùm ſocietatem trecentorum talentorum mercede cum Perſe pepigiſſet, ejuſque pecuniæ exiguam partem accepiſſet præſentem, mox in eam regionem Illyrici, quæ pop. Rom. parebat, cum exercitu irrupit, & M. Perpennam ac L. Petilium legatos qui de ea re quæſtum venerant, in vincula conjecit. Quo audito Perſeus, reliquam ſummam ad eum mittere ſuperſedit, contraxiſſe eum ratus propriam ac privatam neceſſitatem belli cum populo Romano. Ceterùm ad Getas, qui trans Iſtrum degunt, miſit legatos, & Eumenem oblatâ pucuniâ ſollicitavit, ut aut ſuas foveret partes, aut pacem ſibi conciliaret cum populo Romano, aut cerneutri faveret parti; ſperans vel ſe horum quidpiam impetrarum, vel ſanè effecturum ea ſollicitatione ut Eumenes ſuectus Romanis eſſet. Sed Eumenes ſocietatem quidem Perſei pernabatur, pacis verò conciliandæ cauſa mille & quingenta lenta, ut neutri adeſſet mille poſcebat. Interim Perſeus comperto

Εὐμένει δ᾽ ὡς οὐ λησομένῳ ταῦτα Ῥωμαίοις ἐλπίζων &c.] Hæc partim corpta, partim tranſpoſita ſunt. ac mihi videntur collocari debere poſt ea erba, διαβαλεῖν τὸν Εὐμένη ὡς οὐ λησομένων τούτων τοὺς Ῥωμαίους. vel ſanè οὐ λησόμενόν γε τοὺς Ῥωμαίους.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

perto Getarum auxilia ſibi adventare decem millia peditum, equitum totidem, ſpernere Eumenem cœpit; atque ideò ut neutros juvaret bello, daturum ſe quidquam negavit: id enim juxta ambobus turpe eſſe. pacis verò patrandæ cauſa daturum quidem eam pecuniam dixit, ſed non in anteceſſum, verùm Samothracæ in templo depoſiturum quoad patrata pax eſſet. Tanta ubique Perſeus lævo percitus numine, & levitate & parſimonia agebat. Ceterùm eorum quæ ſperaverat, ſaltem alterum conſecutus eſt, ut Eumenem ſuſpectum Romanis efficeret. Porrò Getis Iſtrum tranſgreſſis, pactus erat Clœlius dux eorum, ſibi quidem aureos mille, ſingulis verò equitibus denos, quinos peditibus, quæ ſumma efficiebat paulò plus centum & quinquaginta millibus aureorum nummûm. At Perſeus chlamydes quidem &

καὶ ὁ Περσεὺς ἤδη Γετῶν αὐτῷ προσιέναι μισθοφόρους μυρίους ἱππέα[ς] καὶ μυρίους πεζοὺς πυθόμενος, ἀ[υ]τίκα τοῦ Εὐμένους κατεφρόνει· καὶ μετ᾽ ἡσυχίας οὐκ ἔφη δώσειν οὐδέν· α[ἰσ]χύνην γὰρ φέρειν ἀμφοῖν. τὰ δὲ διαλύσεως οὐ προδανείζειν, ἀλλ᾽ [ἐν] Σαμοθράκῃ καταθήσειν μέχρι γένοιτο ἡ διάλυσις, εὐμετάβολος [...] δὴ καὶ μικρολόγος ὑπὸ θεοβλαβεία[ς] ἐς πάντα γινόμενος. ἑνὸς δὲ ὧν ἤλπισεν, ὅμως οὐκ ἀπέτυχε, Ῥω[μ]αίοις Εὐμένους ὕποπτον γινομένου. Γετῶν δὲ τὸν Ἴστρον περασάντων ἐδόκει Κλοιλίῳ μὲν τῷ ἡγεμόνι δοθῆναι χιλίους χρυσοῦς στατῆρας, ἱππεῖ δὲ ἑκάστῳ δέκα, καὶ τὰ ἡμίσεα πεζῷ. καὶ τοῦτο σύμπαν ἦν ὀλίγ[ῳ] πλέον πεντεκαίδεκα μυριάδων χρυσίου. ὁ δὲ χλαμύδας μέν τινας ἐπὶ

χρ

Γετῶν δὲ τὸν Ἴστρον περασάντων ἐδόκει Κλοιλίῳ μὲν τῷ ἡγεμόνι δοθῆναι χιλίους χρυσοῦς στατῆρας] Livius lib 44. Clondicum vocat regulum Gallorum, non ut Appianus noſter, Getarum. Plutarchus autem in Æmilio Paulo, Baſtarnas dicit. ἧκον γὰρ αὐτῷ δεηθέντι Βαστέρναι, μύριοι μὲν ἱππεῖς, μύριοι δὲ παραβάται. quæ Plutarchi verba nemo melius interpretatus eſt T. Livio Is ſic ait: *Veniebant x. millia equitum, par numerus peditum, & ipſorum jungentium curſum equis, & invicem prolapſorum equitum vacuos capientium ad pugnam equos.* Tot verbis opus fuit ut unica vox, παραβάται, explicaretur. Ex his autem colligi poteſt Baſtarnas Gallicam gentem fuiſſe. Hoc enim genus pugnæ proprium fuit Gallorum, ut teſtis eſt Pauſanias in Phocicis: δύο γὰρ οἰκέται περὶ ἕκαστον τῶν ἱππευόντων ἦσαν ἀγαθοὶ καὶ αὐτοὶ τὰ ἱππικὰ, &c. quæ brevitatis ſtudio prætermitto. Germani quoque hoc genere pugnæ exercitati fuêre, ut ait Cæſar lib. 1. de bello Gallico in fine: *Equitum millia erant ſex, totidem numero pedites velociſſimi, quos ex omni copia ſinguli ſingulos ſuæ ſalutis cauſa delegerant. Cum his in prœliis verſabantur, &c.* Parum refert hoc quidem loco Gallicam an Germanicam gentem dicamus: quippe Gallos Germanis permixtos fuiſſe conſtat. Certè T. Livius, quem regem Gallorum in libro 44, vocat, eundem regulum Baſtarnarum dicit lib. 40. extremo. Et Diodorus Siculus eos modò Γαλάτας, modò Κελτοὺς nominat. Denique in Prologo libri 32. Trogi Pompeii ſatis indicatur Baſtarnas à Gallis ortos eſſe.

Παυλ-

ετο καὶ ψέλλια χρυσᾶ, καὶ ἵππους ς δωρεὰν τοῖς ἡγουμένοις, καὶ στατῆρας φερομένους μυρίους. καὶ πλησιάσας μετεπέμπετο Κλείλιον. ὁ δὲ τοὺς λθόντας εἰ φέρουσι τὸ χρυσίον ἤρετο· καὶ μαθὼν οὐκ ἔχοντας, ἀναστρέφειν ἐπ' αὐτὸν ἐκέλευσεν. ὧν ὁ Περσεὺς πυθόμενος, πάλιν αὐτὸν λαύνοντος θεοῦ, κατηγόρει τῶν Γετῶν ἐν τοῖς φίλοις ἐκ μεταβολῆς, ὡς φύσεως ἀπίστου. καὶ ὑπεκρίνετο ἡ θαρρεῖν δισμυρίους αὐτῶν ἐς τὸ στρατοπεδον ὑποδέξασθαι. μόλις δ' ἔφη μυρίους· ὧν καὶ νεωτερίζοντων κρατῆσαι δυνήσεσθαι. ταῦτα δὲ τοῖς φίλοις εἰπών, ἕτερα τοῖς Γέταις ἐπλάττετο, καὶ τὸ ἥμισυ τῆς στρατιᾶς ᾔτει, τὸ χρυσίον τὸ γιγνόμενον ὑπισχνούμενος δώσειν. τοσαύτης ἀνωμαλίας ἔγεμε, φροντίζων χρημάτων τῶν περὶ βραχέος ἐς θάλασσαν καθειμένων. ὁ δὲ Κλοίλιος τοὺς ἀφικομένους ἰδών, ἤρετο μετὰ βοῆς εἰ τὸ χρυσίον κεκομίκασι. καὶ βουλομένους τι λέγειν, ἐκέλευε πρῶτον εἰπεῖν περὶ τοῦ χρυσίου. ὡς δ' ἔμαθεν οὐκ ἔχοντας, οὐκ ἀνασχόμενος οὐδὲ τῶν οὐδ' ἀκοῦσαι, τὴν στρατιὰν ἐπήγαγεν ὀπίσω. καὶ Περσεὺς ἀφῄρητο καὶ τῆσδε τῆς συμμαχίας πολλῆς τε καὶ κατὰ καιρὸν ἐλθούσης. ὑπὸ δ' ἀφροσύνης ἐν Φίλᾳ χειμάζων καὶ στρατὸν ἔχων πολύν, Θεσσαλίαν μὲν οὐκ ἐπέτρεχεν ἣ Ῥωμαίοις ἐχορήγει τροφάς· ἐς δὲ τὴν Ἰωνίαν ἔπεμπε

aureos torques atque equos dona principibus ferebat cum aureorum millibus decem; cúmque haud procul Getarum caſtris abeſſet, Clœlium ad ſe accivit. Sed ille interrogatis qui ad ſe miſſi erant, ecquid aurum ſecum attuliſſent, cùm minimè id attuliſſe eos didiciſſet, redire protinus ad Perſeum juſſit. Quæ cùm relata Perſeo eſſent, rurſus Diis illum ad perniciem impellentibus inſtitit coram amicis accuſare perfidum ingenium Getarum, periculoſum ſibi videri ſimulans xx. millia barbarorum in caſtra accipere: vix decem millia admittere ſe audere: quos, ſi ſeditionem moverint, compeſcere haud difficile futurum. Hæc cum amicis dixiſſet, Getis alia neſcio quæ confinxit, ac dimidiam partem exercitus poſtulavit, pollicitus ſe aurum quod convenerat, daturum. tantâ inconſtantiâ laborabat, ſollicitus tum de pecunia quam paulò antè in mare demergi juſſerat. Enimverò Clœlius iterum à Rege miſſos aſpero vocis ſono interrogare ecquid pecuniam afferrent. Qui cùm ambages miſcerent, primùm de auro reſpondere juſſit. Quo cùm carere eos intellexiſſet, ne verbum quidem ultra ab iis audire ſuſtinens, exercitum retrò in patriam abduxit. Ita Perſeus his quoque auxiliis ſanè ingentibus & perquam opportunè oblatis, ſemetipſe privavit: ac præ imprudentia Philæ hyberna agitans, cùm maximas copias haberet, Theſſaliam quidem, quæ alimenta Romanis ſuppeditabat, nullis excurſionibus irrupit; in Ioniam verò copias direxit quibus annonam

nam quæ inde ſubvehebatur Romanis, intercluderet.

Sed Paulo Æmilio ad tantum felicitatis faſtigium evecto invida quædam numinis vis incubuit. Nam ex quatuor liberis cùm duos in adoptionem dediſſet, Maximum ſcilicet ac Scipionem, reliquos duos minores natu eodem ferè tempore amiſit: alterúm triduo ante triumphum, alterum quinque poſt triumphum diebus. idque ipſe Paulus in concione pro roſtris commemoravit. Nam cùm Imperatores de ſuis rebus geſtis ad populum diſſerere moris eſſet, Paulus in concionem productus hæc ferè dixit:
„ Brunduſio cùm ſolviſſem, eodem die Corcyram tenui. Inde quinto die Delphos veni, atque Apollini ſacrificavi. Totidem diebus à Delphis perveni in Theſſaliam, ubi exercitum accepi. Abhinc quindecim diebus Regem Perſen cepi, ac Macedoniam ſubegi. Quæ cùm mihi adeò præcipiti rerum ſecundarum curſu contigiſſent, vereri cœpi ne quæ calamitas exercitui in urbem revertenti ingrueret. Poſtquam exercitus incolumis ad vos pervenit, vobis jam timere ab invida numinis vi inſtiti. Ceterùm cùm in caput meum calamitas incubuerit, ac duo mihi liberi ſimul ſint fato rapti, equidem quod ad me attinet, calamitoſiſſimus ſum hominum omnium: de vobis verò, Quirites, jam ſecurus. His tum

κωλύειν τὴν ἀγορὰν, τὴν ἐκεῖθ
αὐτοῖς φερομένην.

Ὅτι Παύλῳ ἐπ' εὐτυχίας τοσῇ
δε γενομένῳ τὸ δαιμόνιον ἐφθόνης
τῆς εὐτυχίας. καὶ οἱ τεσσάρων παι-
δων ὄντων τοὺς μὲν πρεσβυτέρους αὐ-
τῶν ἐς θέσιν ἄλλοις ἐδεδώκει, Μα-
ξιμόν τε καὶ Σκιπίωνα. τοὺς δὲ νεω-
τέρους ἄμφω συνέβη, τὸν μὲν πρὸ
τριῶν ἡμερῶν τοῦ θριάμβου, τὸν δὲ
μετὰ πέντε ἀποθανεῖν. καὶ τοῦτ' οὐδε-
νὸς ἧττον ὁ Παῦλος κατελογίσατο
τῷ δήμῳ. ἔθους γὰρ ὄντος τοῖ
στρατηγοῖς καταλέγειν τὰ πεπραγ-
μένα, παρελθὼν ἐς τὴν ἀγορὰν εἶ-
πεν, ἐς μὲν Κέρκυραν ἐκ Βρεντεσί
διαπλεῦσαι μιᾶς ἡμέρας. ἐκ δὲ
Κερκύρας πέντε μὲν ἐς Δελφοὺς ὁ-
δεῦσαι, καὶ θῦσαι τῷ θεῷ· πέντε δὲ
ἄλλαις ἐς Θεσσαλίαν παραγενέσθαι
καὶ παραλαβεῖν τὸν στρατόν· ἀπὸ δὲ
ταύτης πεντεκαίδεκα ἄλλαις ἑλεῖν
Περσέα, καὶ Μακεδόνας παραλα-
βεῖν. οὕτω δὲ ὀξέως ἁπάντων ἐ-
πιτυχὼν δεῖσαι μή τι τῷ στρατῷ συμ-
πέσοι πρὸς ὑμᾶς ἐπανιόντι. δια-
σωθέντος δὲ τοῦ στρατοῦ, περὶ ὑ-
μῶν ἐδεδοίκειν ἔφη, φθονερὸς γὰρ ὁ
δαίμων. εἰς ἐμὲ δὲ ἀποσκήψαντος
τοῦ κακοῦ, καὶ ἀθρόως μοι τῶν δύο
παίδων ἀποθανόντων, ἐπ' ἐμαυτοῦ
μὲν εἰμὶ βαρυσυμφορώτατος, ἐπὶ
δὲ ὑμῖν ἀμέριμνος. ταῦτ' εἰπὼν
καὶ κα-

Παρελθὼν ἐς τὴν ἀγορὰν εἶπεν] Eadem ferè oratio Pauli Æmilii legitur apud Plutarchum iu ejus vita.

Τέλος

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἀταθαυμαζόμϵνος ἐπὶ πᾶσιν, ..οπζόμϵνος δ' ἐπὶ τοῖς τέκνοις μετ' ..τολὺ χρόνον ἀπέθανεν.

dictis, Paulus omnium admiratione ob cetera celebratus, orbitatis autem cauſa vicem ejus do..litibus cunctis, haud multò pòſt vitâ abiit.

ΤΕΛΟΣ

..ῆς Ἱστορίας Ἀππιανοῦ τῆς ἐπιγραφομένης βασιλικῆς.

FINIS

Hiſtoriarum Appiani.

Τέλος τῆς ἱστορίας Ἀππιανοῦ τ ἐπιγραφομένης βασιλικῆς.] Error eſt com..atoris, qui cùm librum primum Appiani Βασιλικὴν inſcribi cerneret, ita ..totum opus inſcriptum eſſe exiſtimavit, ſed Appianus ipſe in Procemio hi..riæ ſatis docet opus ſuum Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν inſcriptum eſſe, ac primum ..idem librum, quod res ſub regibus geſtas continet, inſcribi, Ῥωμαϊκῶν ..σιλικὴν ſecundum verò, Ῥωμαϊκῶν Σαυνιτικὴν, & ſic deinceps. Utinam ..rò ſaltem poſtremus hujus ſcriptoris liber extaret, in quo omnes reditus ..nptuſque ac legiones & claſſes Imperii Romani prodiderat, ut ipſemet te..atur in procemio.

FINIS NOTARUM.

AD

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Ad Orationes, Candide Lector, Civilibus libris inſertas, Henrici Stephani *Annotationes tantum edi curavimus. Quæ vero inter edendum nos ad ipſos illos libros animadvertimus & textui ſubjungi aut calci operis adjici potuiſſent, quia finem deſiderabant typographi, & ne liber in nimiam molem excreſceret, Obſervationum libris, ſeorſim aliquando in lucem emittendis, reſervare maluimus. Ut tamen vacuæ duæ ante Indicem pagellæ implerentur, illud ex incerto Auctore, qui Romanæ Hiſtoriæ corpus ex variis autoribus concinnatum ediderat, Excerptum, quod in aliis editionibus ſtatim poſt ipſius* Appiani *Præfationem ſequitur, loco movere, & hic Lectori exhibere viſum fuit.*

Italicæ Appiani hiſtoriæ ſolum prooemium in hoc opus contulimus, nam quod ad res Italicas attinet, Dionyſii Halicarnaſſei hiſtoria De origine Romanorum & eorum rebus geſtis, omnes omnium in eo argumento libros ſuperat: qua quidem ipſis viginti libris, & conditum urbis prolixè narrat, & genus Romanorum, & quicquid eſt ab iis geſtum ad primum uſque bellum Punicum. Scripſerunt & alii multi res Romanas: in his Dio: qui antiquiora quidem curſim: poſteriora verò, maximè autem quæ ſub Cæſaris imperio ad Alexandrum Mammææ uſque (in quo deſinit illius hiſtoria) acciderunt, ſtylo uberiore perſequitur. Ergo ſiquis non in hiſtoria ſolùm, ſed etiam in dictione pro-

ΤῸ προοίμιον μόνον τῆς Ἰταλικῆς τοῦ Ἀππιανοῦ ἱστορίας τῇ παρούσῃ ἀνέταξα δέλτῳ· ἐπειδὴ ἐς τὴν τῶν Ἰταλικῶν διήγησιν ἡ τοῦ Ἁλικαρνασέως Διονυσίου Ῥωμαϊκὴ ἀρχαιολογία πασῶν ἐστὶν ἱστοριῶν ἀξιολογωτέρα, ἐν εἴκοσι ταῖς ὅλαις βίβλοις διεξοδικώτερον διαλαμβάνουσα, περί τε τοῦ οἰκισμοῦ τῆς Ῥώμης, καὶ τοὺς χρόνους αὐτῆς, καὶ τῶν πράξεων ὅσαι μέχρι τοῦ πρώτου πρὸς Καρχηδονίους αὐτῆς πολέμου ἐπράχθησαν. καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ συνεγράψαντο, ὧν εἷς Δίων ἐστὶ, τὰ μὲν ἀρχαιότερα ἐπιδραμών, τὰ δὲ τελευταῖα, καὶ μάλιστα ὅσα μετὰ τὴν μοναρχίαν ἐγένετο τῶν Καισάρων, καὶ μέχρι τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ τῆς Μαμμαίας, εἰς ὃν ἀναπέπαυκε τὴν ἱστορίαν, διεξοδικώτερον ἀναγράψας. δεῖ μέντοι τὴν

μὲν ἀρ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ἀρχαιολογίαν τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐκ
οῦ Διονυσίου λαμβάνειν, εἴπερ μὴ
ὴν ἀρχὴν μόνην, ἀλλὰ καὶ τὴν
λῶπαν ὠφεληθῆναι ἐκ τῶν ἀναγι-
νωσκομένων αἱροῖτο· τὰ δὲ μετὰ τοὺς
μονάρχους, ἐκ τοῦ Δίωνος· τὰς δὲ
τῶν ἔθνων πράξεις, ἐκ τοῦ παρόν-
τος Ἀππιανοῦ ἀφ' οὗ ἀναλεξά-
μενος ἔγωγε τὴν μὲν ἐμφυλίων τὰ τοῦ
Αὐγούστου καὶ Ἀντωνίου, καὶ ἑξῆς τού-
τοις τὰ Ῥωμαίοις πρὸς Αἰγυπτίους
ἄχρι Κλεοπάτρας γενόμενα, ἔπ-
ειτα τὰ Ἰουδαϊκὰ, καὶ τὰ Ποντικὰ, καὶ
τὰ Δακικὰ, εἰς ὃ Τραϊανὸς, ἐ-
στρατεύσατο, τά τε Ἰβηρικὰ, καὶ
τὰ Ἀννιβαϊκὰ, τά τε Καρχηδονι-
κὰ, καὶ τὰ Σικελικὰ, καὶ πρὸς τού-
τοις τὰ Μακεδονικὰ, καὶ τὰ Ἑλλη-
νικὰ, καὶ πολλῶν καὶ ἄλλων ὄντων. τού-
τοις ἀρκεσθεὶς, ἐν δυσὶν αὐτὰ συν-
θῆκα τεύχεσιν.

ficere velit, quicquid ad Romanorum originem, & antiquiora tempora ſpectat, id illi omne à Dionyſio Halicarnaſſeo petendum eſt: quæ ſub imperatoribus acciderint, à Dione. Quæ verò cum variis populis ſigillatim geſsêre Romani, Appianus hic docet. Ceterùm quum eſſent multo plures Appiani libri, nos ex integro illius opere eos ſelegimus libros, quorum indices ſubjunximus: nimirum Civilium, quæ res Auguſti & Antonii complectuntur: deinde quæ Romani cum Ægyptiis uſque ad Cleopatram geſſerunt: item, Judaica, Pontica, Dacica de victoriis Trajani, Iberica, Annibaica, Punica, Sicelica, & hoc amplius, Macedonica, & Græcanica. Hos omnes libros in duo volumina onjecimus: atque his fuimus contenti.

F I N I S.

HARDERVICI,

Ex Typographiâ PAULI VANDEN HOUTE, Academiæ Duc. Gelriæ & Comit. Zutphaniæ Typographi.

ANNO M. DC. LXX.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

INDEX
IN
APPIANI ALEXANDRINI
Hiſtoriarum Libros,

Cujus numerum paginis, quia is non huic noſtræ, ſed Pariſienſi Henrici Stephani editioni correſpondet, ad oram Codicis notavimus: quod etiam in notarum allegationibus obſervandum erit.

A

ABala portus. 736
Abgarus vide *Agbarus.*
Abſarus fluvius. 240
Abundantia rerum omnium in exercitu Pompeii, contra defectus in caſtris Cæſaris. 469
Abydus & Seſtus præſidiis ab Antiocho munitæ. 99
Abydo & Seſto trajectus in Aſiam. 99
Abydus à Livio oppugnata. 101
Abydo Romanos arcere cogitat Antiochus. 104
Abydenum fretum. 639
Academia. 191
Acarnaniam invadit rex Antiochus. 96
Acclamatio exercitus ad orationem Pompeii. 460
acclamatio militaris à Caſſio & Bruto. 646
acclamatio populi ad Cæſarem, fauſta precantis. 496
acclamatio varia pro Roſtris, pacem & vindictam petente plebe. 511
acclamatio judicum & plebis ad Scipionis orationem. 113
acclamatio & plauſus populi ad conſpectum Caſſianorum. 517
acclamatio fauſta ad coſſ. Craſſum & Pompeium. 427
Accuſatores conſpiratorum in Mithridatem Sylla ſupplicio afficit. 202
Acerrarum ſenatus contra fidem à Carthaginienſibus datam in puteos conjectus. 33
Acerræ obſidentur. 376
Achæorum portus Livio ſe dedit. 101
Achæorum genus unde. 241
Achæos aggreditur Mithridates. 216
Achæos fugat Mithridates. 221
Achaia auxiliares viros Eleam mittit. 102
Achillas, Ptolemæi militiæ curator. 480
conſilium dat de interimendo Pompeio. ibid.
de Achilla ſupplicium à Cæſare ſumptum ob ſcelus in Pompeium patratum. 484
Achillæ & Photini caſus plauſibilis. 491
Achillei populi. 757
acies Cæſaris & Pompeii quomodo ad Pharſalum ordinata. 474. 475. & ſeq.
acies Romana aptè per Antonium inſtructa, pro miraculo eſt

A Parthis

Parthis, ideóque fugere coguntur. 159
Acilius proſcriptus quomodo ſervatus. 611
Acilii uxoris pietas. 612
acta Caſſii Brutique ſub compendio recenſentur. 666. & ſeq.
acta Cæſaris rata ab ſenatu. 666
acta Cæſaris rata haberi vult Antonius 511. *ſenatuſque approbat.* 513
acta Cæſaris ſub compendio. 522 & ſeq.
acta Sulpitii ceu illegitima abrogata. 386. & ſeq.
actorum Cæſaris commentarii & pecunia in ædes Antonii delatæ. 507
actorum rationem exigere à magiſtratu petit Pompeius. 441
Actium, ubi navalis pugna inter Cæſarem & Antonium. 611
Actius Varus Pompeianis præeſt in Africa. 455
Adana oppidum. 237
adoleſcentis in Syllam imperium deponentem convitia. 415
de hoc adoleſcente Syllæ dictum. ibid.
adoleſcentem petulantem vocat Cæſarem Octavium M. Antonius. 554
adoptatus Octavius à Iulio Cæſare. 518
adoptionem acceptat Cæſar Octavius. 534
adoptioni autoritas prætoris interponitur. ibid.
adoptionis vis. 586
adoptatorum jus idem quod nativorum filiorum. ibid.
Adramyttenorum in Italos hoſpites mira crudelitas. 185
Adrianus 481. *Adrianus urbem Hieroſolymam poſtremùm diruit.* 1
Adriani & Trajani patria u… Hiſpaniæ, quæ dicta fuit à Scip… ne Italica. 2
Adrianus imperator proconſuli… diſtribuit Italiam. 3
Adriaticum mare media bru… tranquillum Cæſari. 9
Adrumetum civitas. 18. 5
Aetæ tergus aureum, unde poëtis … tam fabulam putat author. 2
ædes Sarpedonis ſacrata apud Xa… thios. 6
ædes Ciceronis à Clodio diru… 4
ædem patri conſecrat Cæſari C… ſar Octavius. 5
Ægeum mare ad perſequendos pi… tas curat L. Culleo. 2
Ægina Athenienſibus data ab A… tonio. 6
Ægyptius triumphus Cæſaris. 4
Æmilius Lepidus in Hiſpaniam m… titur contra Numantinos. 3
Æmilius proſcriptus à triumvi… cæſus. 6
Ænaria, antè Pithecuſa. 7
in Ænariam conventus pro recon… lianda pace inter Cæſarem & A… tonium & Pompeium. ib…
Æneas condidit Lavinium. 4
Ænobarbus fit amicus Antonii p… Aſinium. 7
Ænobarbus non fuit conſcius n… cis C. Cæſaris. 7
Ænobarbus maritima ora vaſt… agnoſcentia triumvirorum imp… rium. 6
Ænobarbum ablegat in Bith… niam Antonius. 7
Ænus. 63
Æoles aſſueti parere barbaris Aſi… regibus. 9
Æqui. 33

Æquul

Æquulanum Hirpinorum oppidum oppugnatur. 308. quaſi vi captum, diripitur. 381
æs alienum contraxit ingens in captandis hominum benevolentiis C. Cæſar. 428
æris egens Sylla. 206
æris alieni ergô orta in Vrbe ſeditio. 382. 383
ærarium effregit Cæſar. 453
æraria Laodicenſium diripuit Caſſius. 625
Æſepus fluvius. 222
Æſopi ſapientiam mirantur Seleucienſes. 154
Æſculapii templum Carthagine prædives, & ceteris templis nobilius. 81
ætas nondum legitima obſtat, quominus Scipio conſul mittatur Carthaginem. 68
Ætolia vaſtatur. 98
Ætoli ſeſe Antiocho dedunt. 92
Ætnæ horrendi fremitus terrent Germanos. 738
affectus pius militum invicem ſe ſalutantium & complorantium, Lucii & Cæſaris. 698
Afranius fortiter in bello pugnans cadit. 378
Afrorum caſtra à Scipione invaduntur noctu. 11
Africam devaſtat Corn. Scipio & Italiam Annibal. 2
Africa provincia Publio Scipioni decreta. 345
Africam Lepido tribuit vice ademptarum provinciarum Cæſar. 677
Africæ duplex provincia, alia alio nomine vocata. 620
Africæ oram ad perſequendos piratas curant Lentulus Marcellinus, & P. Attilius, 236
in Africam expeditio Romana deſcribitur. 4. 5
Africanum triumphum de Afris agit Cæſar. 491
Afri in mare proſilientes. 100
Agamemnon vocatus per jocum militarem Pompeius. 470
Agari, gens Scythica, Mithridatem curant. 231. remedia conficiunt è ſerpentum virulentia. ibid. comitatum regium ſemper ſequuntur. ibid.
Agathocles Syracuſanorum tyrannus. 8
Agathoclis turris. ibid.
Agathocles Siculorum tyrannus Hipponis conditor. 67
Agathocles Lyſimachi filius à patre interfectus. 130
Agave. 155. carmen ex Euripidis Bacchis de Agave. ibid.
Agbarus ſubmiſſus ut Craſſum fallat. 140
convitia Caſſianorum Craſſi militum in Agbarum. 142
Agbarus Romanorum pædagogus & caſtigator. ibid.
Agbarus Arabum phylarchus, vir doloſus & lubricæ fidei. 140. 141
agema quid. 107
ager Campanus fertiliſſ. 433
ager Romanus negligenter ob multa bella diviſus. 360
agri diſtributi militibus Cæſaris 678
agri diviſi militibus Cæſaris. 980
agrorum veteres poſſeſſores ſuppliciter ad optimates confugientes ſolus excipit Lucius. 682
agris quomodo mulctabantur victi à Romanis. 353
agros Brundiſinos depopulatur Ænobarbus. 686

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

agros diſtribuit pauperibus C. Cæſar. 433
agraria lex in totum abrogata à Sp. Borio tribuno pleb. 366
agrariam legem nec improbat nec approbat Scipio Africanus 361
Agriani. 762
Agrippa Aquitanos fundit. 725
Agrippa, Cæſari amiciſſimus, contra Lucium movet. 689
Agrippa Sigiuntum recipit. 705
Agron Illyriorum rex. 760
ejus interitus, uxori regnum tradit filio ſervandum. ibid.
Agronis uxor legatos Romam mittit. ibid.
Ajacem Telamonium refert Pompeius in pugna ad Pharſalum 478
alacritas militum ob ignotam fugæ ignominiam. 467
Alba. 336
Alba 688 apud Albam ſeditio militum Lucii. ibid.
Albienus in Ægyptum miſſus. 576
Albinovanus in Numidia profugus Mario ſe conjungit. 388
Albinovani legio Lucana. 406
Albinovani perfidia. ibid.
Alcetas. 121
alea ſit jacta, dictum Cæſaris. 449
Alexander Paphlago ab L. Lucullo captus & in triumphum ductus. 223
Alexandri filii qui. 120
Alexandri filiorum mors. 122
Alexandri Macedonis chlamyde protectus triumphum agit Pompeius. 253
Alexandro magno collatus Cæſar. 522
Alexandropolis, in India. 125
Alexandreſchata, in Scythia. ibid.
Alexandrini regem ab Sylla im[p]ſitum occidunt. 4
Allobrogum legati in Catilinæ co[n]jurationem pellecti. 4
Allobrogum legati capti cu[m] Vulturtio. 4
Alor fluvius. 334. 4
alias fauces per Alpes aperit Pompeius ad æmulationem Annibalis. 41
altercatio Bibuli & Cæſaris. 4
Amaſtrim civitatem oppugnat ex[pugnátque] L. Lucullus. 22
Amaſtrim uſque depopulat[ur] Mithridatis regionem Nicome[]des. 17
Amatium cur occiderit Antoni[us] 54
Amazones dictæ bellicoſæ muliere[s] 24
Amazonum terra. 21
in Amazonas Herculis expediti[o] ſuſcepta. 22
Ambo & Leuco duces. 28
Ambracia. 9
ambitioſus ſupra vires C. Cæſar. 42
ambitioſus mirum in modu[m] Catilina in pauperiem incidit 428
ambitionem Ciceronis ridet ſenatu[s] 575
ambitus multi damnantur à Pompeio. 44
amici Viriato perfidi. 29
amicos interfectorum timent Antonius & Lepidus. 50
amicitia Antonii Ventidium obſcuro loco natum ad triumphum uſque extulit. 157
amicitiam Cæſaris contemnit Antonius. 546
Amilchar, Annibalis pater 314
ejus interitus. ibid.
Amilchar Barcas. 257

Amnius

mnius fluvius. 181
nor uxorum, liberorum, fratrum, ſervorum, in proſcriptos. 597. & d.
nor plebis erga Octavium. 541
amor militum erga imperatorem. 151
amor militum erga Annibalem. 23
amore captus Aureliæ Oreſtillæ Catilina filium ſuſtulit. 428
amor Antonii & Cleopatræ. 675
amore novercæ uritur Antiochus Seleuci filius. 126
amor à modeſtis occultatur. 126
amor libertatis. 310. 635
miſus civitas à L. Lucullo oppugnata. 224
Amiſus libertate donata à Lucullo. 228. & ſeq.
miſenſes ſtrenuè repugnant. 224
mphilochicum Argos. 129
mphipolis. 125
mphipolim occupat Antonius. 651
mynander rex Atamanum in ſocietatem Antiochi recipitur. 93
ncora quid portendit. 123
Anchiſe Veneréque oriundus Cæſar. 524
ndriſcus, qui Pſeudophilippus vocatus. 84
ndromachus perfidiſſ. Craſſianæ ruinæ ſumma & caput. 150
ndrum Rhodiis donat Antonius. 675
nea civitas. 13
nien fluvius. 335
Anima librum Platonis ſibi mortem conſciſcens legit Cato. 489
nimoſiores quidnam reddiderit Romanos contra Antiochum. 111
animum generoſum infractumque Lucii Cæſar miratur. 697
Annalis prætor inter proſcriptos à triumviris, à filio proditus. 599
Annibalis nomen Sertorio datum 421.
Annibal Carthaginienſes contra Romanos ſolicitat. 90
Annibal exul Antiocho ſeſe inſinuat, & charus habetur. 88. ejus conſilium de invadenda Italia 89. eum regi Antiocho ſuſpectum reddunt legati P. R. 91. à ſuis revocatur ut patriæ ſuccurrat 346. Annibal imperator Hiſpanorum creatus. 314. jurejurando adactus à patre contra Romanos. 259. 315. annibalis tranſitus. 315. annibal vulneratus. 317 quinque millia captivorum ab Annibale jugulata. 221. Annibal rebus ſuis incipit diffidere. 322. annibalis ſtratagema. 326. Annibalis dictum. 328. crudelitatis in nobiles Romanos. 330. Annibal Gracchi virtutem admiratus eum funere decorat 334. Annibal cum tribus ſpeculatum Romam it. 336. ejus ſtratagema. 337. Annibal à Claudio Flacco ſuperatus. 338. amori ſe dedit, ibid. Annibalis de Claudio Marcello judicium. 342. Annibalis perfidia in ſocias urbes. 347. Annibal Italia excedit. 348. ejus interitus. 92
annonæ cura data à ſenatu Caſſio Brutóque. 530. 622
annonæ præficitur tempore famis Pompeius. 438
aureorum annulorum indicio agniti tribuni. 63. annulos aureos geſtant tribuni, milites ferreos. ibid.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

annulo ſignatorio Antonii Plancus quando utebatur. 753
annulus Seleuci circa Euphratem amiſſus. 123
Anticato, Cæſaris liber. 490
annus à Cæſare ordinatus. 526
Anticragum caſtellum maximum piratæ ſine bello Pompeio tradunt. 237
Antigonus Phrygiæ, Lyciæ, Pamphyliæque ſatrapa. 121
Antigonus cur rex ab exercitu appellatus 122
Antigoni & Ptolemæi pugna navalis apud Cyprum. ibid.
Antigono occiſo reliqui ſatrapæ ſuam ditionem inter ſe dividunt. 122
Antiochus Seleuci filius, Syror. & Babyl. rex. 86
Antiochus Soter adamatam novercam uxorem à patre accepit. 128. 130
Antiochi reſponſum ad legatos S.P.Q.R. 87. 88
Antiochum metuunt Romani. 94. 95
Antiochi & ſuorum cædes fugaque. 98
Antiocho Commageno bellum infert Pompeius. 244
Antiochum Commagenum oppugnat Samoſatis incluſum Ventidius. 157
Antiochus Pius. 118
Antiochus Antiochi Pii filius. 119
Antiochis Antiochi filia Ariarathi regi Cappadocum matrimonio conjungitur. 88
Antiochias ſexdecim à patre denominatas extruxit Seleucus. 124. earum clariſſima fuit Antiochia quæ ſub Libano. ibid.

Antiochus à Romanis fundit 1
Antiochus Eupator Syria potit 1
Antiochus Pius pellitur à Tigra 118. Item à Pompeio. 1
Antiochus Seleuci filius pro pa regnat. 1
Antiochi filius, ob patris virtute Eupator dictus. ibid. & p. 1
Antonia urbs, vide Autonia.
Antipater & Perdiccas. 1
Antipater mortuus. 1
Antius proſcriptus, uxoris c ſervatus. 6
Antium olim habuit theſauro p cuniarum. 6
Antonius, vide M. Antonius.
Antonianos miſere vexat Cice 5
Apamas nomen viri.
Apamea. 110. Apamea Celenæ a cta. ibid. apud Apameam Phr giæ jusjurandum præſtitum A tiochi legatis. 1
Apameæ tres. 124. Apamea Syr ib. Apameam vi capit Triariu 2
Apamenorum cædes. ibi
apicatum flaminem mori, neſ habebatur. 39
Apio Ptolemæi cognomentum. 42
Apollinis templum direptum à Sci pionis militibus. 7
Apollinis fanum qui violarant inhonores reliquit Scipio. 8
Apollonia. 12
Apolloniam recepit Cæſar. 46
Appolloniam petit Cæſar poſt pugnam ad Dyrrachium. 468
apparatus belli Cæſaris contra Lucium. 684
apparatus belli in Antiochum. 95

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

pparatus Cinnæ & aliorum contra Syllam. 397
paritor Octavii Antonius dictus à Bruto. 665
ppianus Adriani Augusti ſeculo vixit. 481
ppius Claudius Antiochum fugere coëgit. 95. 96
ppius Claudius accepti beneficii Mario refert gratiam. 391
puleius latronum dux. 293
puleii lex. 367
puleius proſcriptus quomodo ſervatus. 612
pulorum à Romanis defectio. 341. 374
pulos Romani depopulantur. 341
pulos cadit Cæcilius Metellus. 381
um examina mittunt in hoſtes, Themiſcyrenſes. 224
qua ſtagnans peſtifera. 60
aquæ fluviatiles noxiæ. 166
aqua veneno infecta multi Cæſarianorum pereunt. 455
aquarum inopia in exercitu Antonii. 166
aquis quidam proſcriptorum ſeſe ſuffocant. 597
quationem præripit hoſtibus Cæſar. 454
quilæ duæ volatu ſignis inſident in caſtris Caſſii. 647
aquilæ inter utranque aciem pugnantes, omen alteri parti dant victoriæ. 663
quilini pulli in gremium Marii infantis delapſi quid portenderint. 387
quinus, qui particeps gloriæ cædis Cæſaris videri voluit, unà cum ſontibus pœnas luit. 503
ra Philoctetæ. 223
ara poſita exuſto cadavere Cæſaris. 521
ara Cæſari poſita ab Amatio. 527
Arabionis regis qui auxilia petierint. 620
Arachotæ populi. 123
Araxis fluviorum maximus. 242
Araxis fluvius Mediam ab Armenia diſterminans. 168
Arcathias Mithridatis filius. 181
Archegetam Appollinis parvam ſtatuam adorat Cæſar. 734
Archelai & Ariſtionis cum Brytio pugna. 190
Archelai & Syllæ poſt ſuccenſum Pyræum congreſſus. 196. 197
Ardiei populi. 761
Ardiei populi Autariorum loca invadunt. 758
Aretam regem Arabum Nabathæorum Darius bello petit. 244
Arethuſa oppidum. 125
Argeadæ dicti quidam ex Macedonibus. 129
Arganthonius regulus rex Tarteſſi. 256
Argonautarum loca videre & peregrinationes cupit Pompeius. 241
Argos Peloponneſiacum & Amphilochicum & Oreſtiadis. 129
Ariarathes in crucem actus. 175
Ariarathes Mithridatis filius Cappadociam occupat. 179
Ariarathi in Cappadocia præfert Siſinnam Antonius in Glaphyræ formoſæ matris gratiam. 675
Ariddæus, Alexandri frater. 120
à Macedonibus, amore ſtirpis Philippi, rex electus. 120. *mentis non ſatis compos.* ibid.
Ariddæi & ſuorum mors. 122
Ariminum occupat Cæſar. 449
Ariobarzanem injuſtè invadit Mithridates. 209

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Ariobarzanem per ſuos opprimit Caſſius. 626
ariolos è caſtris pellit Scipio. 303
Ariſtides furti reus. 114
Ariſtion tyrannus. 189
Ariſtionis mors. 196
Ariſto Tyrius ſenatum & populum Carthaginienſem clàm in Romanos concitat. 90
Ariſtobulus Iudæorum rex poſt triumphum Pompeii necatus. 253
Ariſtonicus cum populo Romano de Aſiæ imperio certavit. 360
arma Carthaginienſium quæ in extrema obſidione. 55
arma ſua omnia tradunt Romanis Carthaginienſes. 46
armorum Carthaginienſium deſcriptio. 46
arma ſummittit Amiſenſibus Mithridates. 224
armorum fabricas oppidatim inſtituit Mithridates. 230
armis omnibus exuti Chii ob Romanorum ſocietatem. 200
armis onuſta plauſtra duxit in triumphum Pompeius. 252
arma deponere juſſit Lucii milites Cæſar. 698
armis quæſtiones civium dirimi cœptæ. 386
armis rem ſemel decernendam cenſent Cæſariani. 469
Caſſius reſpondit armis non verbis finiendam controverſiam. 627
armigero uno comitatus fugit Cæſar. 736
armillas & torques calcando cædem continuant Romani per CXX *ſtadia.* 230
Armeniam invadit Tigranes. 216
Armeniam majorem quibus conditionibus Pompeius Tigrani conceſſerit. 243
Armenios Ponticis viris tradit . . . rudiendos in re militari Mith . . . dates. 230. 2
Arretium. 4
Arriani monumentum, 6
Arſam urbem in ſuam poteſtat . . . redigit Cæpio contra condition . . . ſemel initæ pacis cum Viriato. 2
Arſinoën, Cleopatræ in gratian . . . ſuſtulit Antonius. 6
Artabazes Armenius Craſſo f . . . auxilium. 138. *cauſa maloru . . . exercitus Antonii.* 168. 16
Artapas rex. 47
Artaphernes. 245. 24
Artaxata Tigranis regia. 24
Artaxia rex Armeniorum. 117. *a . . . Antiocho captus.* 13
arte quam audacia malebat u . . . Auguſtus in prælio. 31
Artemidorus Gnidius hoſpes Cæſaris, 50
Artocus Iberorum rex. 24
Arvacci à Romanorum ſocietat . . . deficiunt. 28
Arvaccorum viginti millia occidit Tit. Didius. 31
Arvaccis bellum infert Lucullus, quum iis pacem paulo antè dederit Marcellus. 283
arx Piræenſis obſidetur à Syllanis. 196
Aſander Pharnacem pellit ex Aſia. 254. *Aſaſis præfectus Maſaniſſæ tranſfuga.* 38
Aſclepiodotus Lesbius conſpirat in Mithridatem. 202
Aſculanus adoleſcens, obſes. 373
Aſculani Servilium proconſulem & Fonteium legatum interficiunt. 374
Aſdrubal Giſconis filius, dux Carthaginienſium contra Scipionem miſſus. 5

aſdru-

aſdrubalis apparatus quantus. 8
aſdrubalis mors. 21
Iſdrubal Romanos cædit. 61
aſdrubal ſecundò Manlium ſuperat. 68
aſdrubalis immanis ſævitia in captivos Romanos. 72
aſdrubalis transfugium ad Scipionem. 82
aſdrubalem in Hiſpaniam mittunt Carthaginienenſes. 263
aſdrubal à Scipione victus. 268
aſdrubalis de Scipione dictum. 271
aſdrubalem occidit in venatione ſervus quidam. 314
Iſdrubal cum exercitu in Hetruriam irruit. 343
aſdrubalis clades cladem Cannenſem æquans. ibid.
Iſdrubalis uxoris verba ad Scipionem, convitia in maritum, virilis animus, interitus. 81. 82
Aſia poſt Alexandrum quis unquam plus terrarum poſſederit. 123
Iſiam Romanorum provinciam injuſtè invadit Mithridates. 209
Iſinius Pollio Carinati à Cæſare ſufficitur contra Sex. Pompeium 637
Iſinos inequitare, ſuos noluit milites Scipio. 303
Iſpera Cilicia. 237
Iſſyriorum vires unde crementa incrementáque ſumpſere. 51
Iſtacus oppidum. 125
Iſtapa, Carthaginienſium oppidum. 273. quidvis perpeti mavult quàm Romanorum ſervitutem ibid. Aſtapenſium fœminæ & pueri trucidati. ibid.
ſtus Pompeii in ſcribendis literis ad ſenatum. 444
Ateius Craſſum diris devovet. 136
Athamanes. 93
Athamaniam totam ſubegit ſibi Philippus Macedo. 96
Atheniovem vocant Fimbriam per deſpectum Syllani milites 210
Athenis Antonius hybernat effœminatus. 716
Athenienſes quid mox auxerit, quid mox dejecerit. 50
athenienſib. quas urbes dono dederit Antonius. 675
athletæ & cetera Græcorum ludicra Romam è Græcia tranſlata à Sylla. 412
Attalus Eumenis frater 110
attalus populi Romani amicus. 172
attalus Philometor hæredem regni ſui fecit populum Rom. 212
Attellani in fide Annibalis manent 341. Thurium traducti. ibid.
Attella. ibid.
Atticam regionem curat ad perſequendos piratas L. Cinna. 236
Attintani pop. 760. ad Romanos & à Romanis deficiunt. ibid.
Atilii Reguli in Africa facta quæ 2. 3
atilius ſacra faciens à Gracchianis confoditur. 365
atilius Serranus à Cumanis occiſus. 394
Attilius Romanus ad Mithridatem profugus regi ſtruens inſidias, necatur. 232. 233
attillius Mancinus Popilio ſucceſſor miſſus contra Numantinos 300
avaritia quorundam divitum Romanorum. 353
avaritia ſuperat Lucullum Galba 288
avaritiæ notatus Lucullus. 285

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Avarus Numantinorum dux à ſuis occiditur. 309
Audax Viriati amicus, eidem perfidus. 296
audax vir Sertorius. 312
audax & nihil non ſpe præcipiens C. Cæſar. 428
audacia Antonii in campis Philippicis. 654. 705
audacia Syllæ in certamine. 202. 203
audacia Scipionis in pugna. 270
audacia mira Cæſaris, ſeditioſis ſeſe objicientis. 486
audacia magna Cæſaris. 449. 464
audacia Mithridatis quanto tempore bellum protraxerit. 170
audacia Clodii quanta. 440
auditus maximè turbat animam. 143
Aufidus amnis. 322
augurium ſeptem pullorum aquilinorum Mario haud irritum. 396
augurem facit Cæſar Ciceronem minorem. 619
Auguſtus cur appellatus Cæſar. 352
Auguſti potentia quanta. ibid.
aureis catenis proprium vinxit filium Mithridates. 214
aurifodina. 650
Aureliæ Oreſtillæ amore captus Catilina. 428
aurum argentúmque omne Rhodiorum accipit Caſſius. 631
aurum & argentum Antonii direptum. 167
aurum & argentum in caſtra ſua inferri vetuit Spartacus Thrax. 424
aurum liquatum Manio per os infuſum. 184
aurum non magni faciunt Celtiberi. 285
auri & prædæ avidi Romani milites, paſſi ſunt Mithridatem fugere. 22
auro onuſta fercula adduxit in triumphum Pompeius. 25
auro corrumpit equites Antonii Pompeius ad defectionem ſolicitans. 75
Aurupini pop. 76
Autarici pop. 65
Autario qui filii fuerint. ibid
Autolycus Herculis ſocius in expeditione contra Amazonas, apparet in ſomnius Lucullo. 227
Autonia urbs à Romanis capta. 341
auxilium ferre Caſſio negant Rhodii Lyciique. 625
auxilium fert Cæſari Antonius. 725
auxilio Romano deſtituti Saguntini. 261
auxilia à Maſſaniſſa in Hiſpaniam miſſa. 280
auxilia petunt Romani à Maſſaniſſa. 63
auxilia ſubmiſiſſe ne Numantinis Vaccei arguuntur. 301
auxilia regum & populorum Mithridati lata. 171. 180. 217

B

BÆcor. 291
Batis amnis. 297
Batyca urbs. 268
Bagrada flumen. 455
Balarus portus. 638
Balbinus conſul. 618. proſcriptus à triumviris Lepidum pòſt ad tribunal orantem ſe videt. ibid.
Balbus à triumviris caſus: filius fugiens naufragio periit. 601
Baleares. 22
Baliſſus fluvius. 143
barathrum magnum, campus à Scipione depopulatus. 66

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

arba Pruſiadem & Nicæam occupat. 223
arbatius, Antonii quæſtor: ejus dolus ut milites Lucii ab eo avocet. 688
arbula. 618. Murcum emit. ibid.
arbula & Murci fortuna ſimilis. ibid.
arbarus quidam Vacceus Romanorum aliquem ad ſingulare certamen provocat. 284
aſili tribuni audacia. 303
aſilii. 217
aſilica à Paulo conſtructa & unde, Pauli baſilica dicta. 443
aſitanorum oram populatur Viriatus. 292
aſtarnæ populi. 217. 758
athiates populi. 763
eatum dicit Cæſar Pompeium ob bellum Mithridaticum. 485
M. Bebius à Marianis occiſus. 394
ebius Philippum Macedonem in amicitiam recipit. 95
elgas aggreditur Cæſar. 756
elgeda. 312
ella varia Romanorum eodem tempore. 420
elli, populi bellicoſiſſimi, à Romanorum ſocietate deficiunt. 280
Bellorum bellum extinctum. 283
ellum egeſtate compulſus Lucullus quibuſdam infert. 283
ellum Sibyllinis carminibus vetitum. 134
ellum Africanum Cæſaris. 487
ellum Celtibericum à Lucullo geſtum. 39
ellum civile Romanorum. 350
ellum civile Pompeianum. 427
ellum commune in Antigonum conflatur à ſatrapis. 121
ellum contra Sextum Pompeium Cæſaris. 709
bellum cur in Cæſarem gerant Caſſius & Brutus cauſam reddunt. 641
bellum inter Brutum Caſſiúmque & Cæſarianos. 622
bellum Gallicum cum Romanis. 755
bellum gladiatorum. 423. 424
bellum Illyricum. 760
bellum indictum Cæſari ab ſenatu. 449
bellum in Samnium. 380
bellum inter Aſdrubalem & Scipionem. 8
bellum inter Carthaginienſes & Gallos. 3
bellum inter Carthaginienſes & Hiſpanos. 4
bellum inter Romanos & Carthaginienſes. 4. 5
belli Carthaginienſis brevis deſcriptio. 84
bellum Carthaginienſe contra Maſſaniſſam. 39
bellum Maſſaniſſæ & Syphacis. 14
bellum Mithridaticum. 170
belli Mithridatici primi finis. 210
bellum Mithridaticum ſecundum unde ſumpſit initium. 213
bellum Mithridaticum finire cur non potuerit Lucullus. 223
bellum Mithridaticum Pompeio delegatum. 238
bellum inſtaurat contra Pompeium Mithridates. 247
bellum navale. 13. 186. 187
bellum navale inter Cæſarem & Pompeium. 718. 719. & ſeq.
bellum Numantinum. 297
bellum Parthicum. 134. & ſeq.
belli Parthici initia. 676
bellum Parthicum per Antonium. 709. 715
bellum piraticum levi momento ſopitum. 213

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

bellum Sandracoti & Seleuci regum, affinitate quæſita pace finem habuit. 123
bella domi difficilia. 89
bellum ſociale quando & unde exortum. 371
bellum Syriacum. 86
bellum Viriaticum cum Romanis. 289. 290
belli apparatus quantus Mithridati contra Romanos. 217
belli Carthaginienſis brevis deſcriptio. 84
belli civilis exordia unde. 383
belli Hiſpanienſis idem qui vitæ Sertorii finis fuit. 423
belli incitatrix cur fuerit Fulvia. 706
belli inter Cæſarem & Lucium cauſa quæ. 695. 696
belli inter triumviros initium. 672
belli Mithridatici primi finis. 210
belli contra Romanos occaſio per Annibalem quæſita. 260
belli Parthici initia unde. 676
belli Punici clades recenſentur. 2
bellum Punicum. 36. 41
bello nunquam territus Cæſar. 523
ad bellum parat ſe & ſuo & conſultorum malo Pompeius. 470
bellis civilibus non delectatur Cæſar. 687
bella multa uno tempore contra Romanos. 420
bellum in Capitolio deliberari ſolitum. 42
Beneventani. 334
benevolentia plebis verſa in odium erga Antonium. 528
benevolentiam plebis cur captare viſus ſit Antonius. ibid.
benevolentiam plebis ſibi parant interfectores Cæſaris. 517
Berenice, Antiochi Dei uxor. 13
ejus cum infantulo interitu ibidem
Bernice oppidum Epiri. 17
Berrhœa, Macedonicum oppidum 12
Beſſi populi. 76
Beſtia, ejus exilium ſpontaneum. 37
Beſtiis comparat Cæſarianos Pompeius ob perſeverantiam in fame. 474
Biaſius, dux. 281
Bibulus in gratiam ab Antonio receptus claſſi præficitur. 611
Bibulus magiſtratu ſe abdicat. 434
Bibuli faſces fracti. ibid.
M. Bibulus præeſt præfectis Pompeianæ claſſis. 459
Bithynia à Nicomede populo Romano teſtamento relinquitur. 218
Bithynia Sertorio à Mithridate conceditur. 217
Bithynia ſub Mithridatis imperium rediit, fugiente Cotta in Chalcedonem. 218
Bithyniam curat ad perſequendos piratas P. Piſo. 236
Bituitus Gallorum dux. 248. *Mithridatis regis percuſſor.* 249
Blaſtophœnices. 286
Blatius res Romanas fovet. 339
Daſium rem Punicam foventem perdit. 341
Blitor Meſopotamiæ præpoſitus ab Antiocho. 121
Bocchus Cirtam Iubæ regiam occupat. 488
Bocchus rex Maurorum Carinati bellum infert. 686
Bœotiam continuis defectionibus nutantem diripit Sylla. 204
Bœotiam curat ad perſequendos piratas L. Cinna. 236
bona ex hæreditate provenientia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

venundat Cæſar. 539
ſ atra per Mithridatis caſtra irrumpens per portum penetrat ad templum Proſerpinæ. 221
ſporos ſubegit Mithridates. 216
ſporo expellit filium ingratum Mithridates. 240
ſporanum regnum Pharnaci à Pompeio datur poſſidendum poſt mortem Mithridatis. 250
ſporanis bellum infert Mithridates. 213. 214
ſtar, Carthaginienſis præſidii præfectus. 338
vianum à Sylla captum. 381
acari. 295
achmanes, Indorum ſubtiliſſimi & ſapientiſſimi. 516
itannia à continente quantùm diſtet. 255
itanniam Romanorum primus trajecit Cæſar. 756
itannicum oceanum primus trajicit Cæſar. 522
undiſium Octavius profectus, à militibus ut Cæſaris filius excipitur. 532
undiſium oppugnat Cæſar fugato Pompeio. 452
undiſium properat Pompeius, inde trajecturus in Epirum, ut ibi belli ſedem conſtituat. 451
undiſini Antonio & Ænobarbo portas clauſerunt. 704
undiſinis auxilium ferre tentat Cæſar. ibid.
undiſini Syllanam claſſem excipiunt. 398. *à Sylla immunitate donati.* ibid.
utiorum ager incurſionibus vaſtatus. 342
utii, Annibali fideles permanent. 344
utii ab Annibale tributis vexati ibid. *deſciſcunt ab Annibale.* 346
Brutus regum expulſor. 498
ad Bruti ſtatuas inſcriptiones factæ. ibid. *Bruti regum expulſoris jusjurandum quo cives univerſos obſtrinxit.* 503
Brutus in Hiſpaniam mittitur contra Luſitanos. 294
Brutus, Syllanis temporibus interfectus. 497
Brutus, cognomento M. Bruti illius Syllanis temporibus interfecti filius. 497. *Brutus & Caſſius prætores deſignati.* 498. *contendunt de juriſdictione honoratiore.* ib. *Bruto gratificatur Cæſar.* ibid. *Brutus, cur filius Cæſaris putatus* 498. *Brutus ex Servilia Catonis Sorore genitus.* ibid. *Brutus Antonium una cum Cæſare interfici non vult.* 499. *Brutus femur Cæſaris ſuffodit.* 502. *Bruti & Caſſii conſilium de ſeipſis tranſigendis priuſquam comprehendantur.* 501. *Bruti manus vulnerata à Caſſio dum plagas infligunt Cæſari.* 505. *Bruti oratio ad plebem.* 514. *Brutus Macedoniæ præfectus.* 527. *Brutus & Caſſius præfecti frumento in urbem convehendo.* 530. *Bruto impetrata Bithynia.* 531. *Bruto & Caſſio Syria & Macedonia ademptæ.* 533. *Cyrenenſis & Creta inſulæ in ſolamen datæ.* ibid. *Bruti ludi maximo ſumptu exhibiti.* 541. *Brutus & Caſſius exercitum colligunt.* 542. *Brutus Cæſarem accuſat quòd dilapidaſſet pecunias publicas.* 562. *Bruto Caſſióque & exercitum & pecunias & provincias tribuit ſenatus.* 568
Brutus & Caſſius conſpirationis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

rationis in Cæſarem auctores præcipui. 589. Brutus & Caſſius receptaculo proſcriptis fugientibus. 610. Brutus & Caſſius in Thracia cæſi. 611. eorum res geſtæ. 622. & ſeq. proprætores Syriæ & Macedoniæ à Cæſare deſignati. 622. de rebus gerendis conſultant. 626. Bruti res in Lycia geſtæ. 632. & ſeq. Xanthios adoritur. 633. eorum urbem capit, generoſam indolem miſeratur, & pacem dare vult. 635. ſacras ædes ab incendio ſervat. ibid. Patara aggreditur. ibid.

Bruti æquitas & juſtitia in ſervum perfidum. 636. Bruti & Caſſii copiæ. 640. 652. Brutus prælio decernere non vult cum Antonio & Cæſare. ibid. ſuper Caſſii cadaver flet. 655. cibo ceteráque corporis cura abſtinet ſuper morte amici. ibid. Bruti in hoſtes cavillatio. ibid. ejus oratio ad milites. 657. Brutus victoriæ præmia militibus proponit. 658. vir manſueti ingenii. 661. Bruti & Caſſii diſſimile ingenium. ibid. Brutus ſuos invitus in aciem producit. 662. Bruti ordines ſuos obequitantis, verba. ibid. Bruti aquila fugata. 663. Bruti militum virtus incuſari non poteſt. 664

Brutus in montem fugiens in armis pernoctavit. 665

Bruti ad amicos dictum. 666

Bruti interitus. ibid. Bruti & Caſſii virtutes uno piaculo contaminatæ. ibid. Bruti honeſta ſtudia. 667. Bruto prodigia exitus prænuntia. ib. & 668. Bruti malus genius. 668. Brutus Caſſius pœnas luunt homicid ibid. ſuimet interfectores. ib

Bruti uxoris interitus. 6

Brygæ populi. 4

Bucolianus unus ex Cæſaris int fectoribus. 5

Buteo Scipionis nepos. 3

Byrſa quid, & vocis hujus un ſumpta occaſio.

Byrſa in tota Carthagine nihil m nitius. 7

Byrſam capit Scipio. 8

Byrſæ clades & miſeria. ibi

C

CAbila civitas Ciliciæ. 24

cadaver Caſſii Brutus fle ſepelivit. 65

cadaver Cæſaris in templo ſepeli vult plebs, prohibentibus pon tificibus. 52

cadaver Spartaci inveniri nequit 42

cadaver Syllæ cum quanta pomp in Vrbem delatum. 417

cadavera cæſorum ex S. C. ibi humanda ubi ceciderint. 377

cadavera occiſorum civium in Tiberim jacta. 404

caduceator pro caduceo lupinam præferens pellem, 282

Cæcilius Metellus Dalmatis bellum infert. 761. & inde

cædes varia & multiplex in Vrbe à Cinnanis & Marianis. 395

cædes & latrocinia in Vrbe poſt mortem Clodii. 440

cædes magna in exercitu Manlii. 116

cædes navalis Antiochi militum. 104

Cæſar, vide C. Iulius Cæſar.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ſar, vide, *Octavius Auguſtus.*
ſar, vide *Sextus Iulius Cæſar.*
æſaras dux cladem Romanis infert. 286
ajus Canuleius trib. pleb. 370
ajus Gracchus legem fert de frumento menſtruo. 362
ajus Iulius Cæſar imperator in Gallia. 351. *imperium non vult deponere.* ibid. *Pompeium vincit in Theſſalia.* ibid. *ſecundus poſt Syllam dictator perpetuus creatus.* ibid. *vir imperandi peritiſſimus, à Caſſio & Bruto caſus,* ibid. *eloquens, audax, nihil non ſpe præcipiens, ambitioſus ſupra vires.* 428. *ſuſpectus de conjuratione Catilinaria.* 430. *ejus ſententia de conjuratis plectendis.* ibidem. *ejus dictum.* 432. *conſulatum petit,* ibid. *Craſſum Pompeio conciliat.* 433. *Cæſaris beneficium erga equites.* 435. *Gallia Cæſari in quinquennium decreta.* ibid. *Cæſaris filia Pompeio collocata.* ibid. *Cæſaris literæ ad ſenatum.* 447. *Cæſaris ingenium.* 449. *dictum.* ibid. *humanitas & benignitas erga Domitium.* 451. *clementia.* 454. *Cæſaris oratio ad hoſtes ſuos.* ibid. *ad ſeditioſos milites.* 457. *centurionem occidit pro injuſtè delato milite.* ibid. *dictator perpetuus creatus.* ibid. *Cæſaris & Pompeii copiæ.* 458. *oratio ad ſuos milites.* 460. *Cæſaris dictum.* 463. *Cæſar plus fortunæ fidit quàm conſiliis.* 464. *Cæſaris fortuna.* 466. *Cæſaris clades ad Dyrrachium.* 467. *Cæſaris dictum.* ibid. *Cæſar erratum fatetur.* 468. *ſacra Marti & Veneri genitrici facit.* 470. *Cæſaris & Pompeii copiæ.* 471. *clades ad Dyrrachium accepta multùm profuit Cæſari.* 472. *Cæſaris ſuos hortantis verba.* 473. *ejus artes in bello.* 475. 477. *Cæſar & Pompeius illacrymantur prælium aggreſſuri.* 476. *prælium inter Cæſarem & Pompeium ad Pharſalum.* ibid. *Cæſaris conſilium prudentiſſimum.* 478. *Cæſar teſſeram Pompeianis dat.* 478. *Cæſar victoria uti ſcit.* 478. *Cæſar in diverſorio Pompeii cibum ſumit ut prædixerat.* 479. *Cæſaris virtus in bello.* 479. *Cæſaris ad Athenienſes dictum.* 482. *mira felicitas & fortuna Cæſaris* 483. *ſupplicium ſumit de Pompeii interfectoribus.* 484. *periclitatur apud Alexandrinos.* ibi. *caput Pompeii oblatum averſatur.* ibid. cetera dabunt quæ ſunt ad marg.
calamitas Aſiæ ſub Sylla. 213
calamitas Carthaginienſium 53. 54
calamitas Rhodiorum à Caſſio. 631
calamitatis remedium oblivio. 51
calamitatem metus aut imprudentia ut plurimùm antecedunt. 239
in calamitatibus non contemnendus Mithridates 247
calamitoſus licet Mithridates, reverendus tamen erat & terribilis. 240
Calemporus, Eſſiorum orator, ejus interitus. 760
Calenus dux Antonianarum partium fato fungitur. 700
Caleni Sittium fortiter defendunt uſque ad redditam pacem à triumviris. 616

Callaico-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Callaicorum agros Cepio depopulatur. 294

calliditas Pompeii in conciliando ſibi favore ſenatus & conſulum. 447

Callidromus quid. 97

Calliope oppidum. 125

Calpurnius Piſo cum collega L. Mancino nequicquam bellum gerit circum circa Carthaginem. 66.67

Calviſius à Pompeianis vincitur. 465

Cambei populi. 763

Campanus ager à fertilitate laudatus. 433

campeſtria loca Parthi ſolùm amant, non montana. 166

Canidius ab Antonio relictus dux multa proſperè agit in Armenia. 157

Canidius dux apud Antonium multa poteſt. 163

Canutius à Cæſare occiditur. 700

Capito in ædibus propriis, à triumviris proſcriptus, cæditur. 603

Cappadocia invaditur à Tigrane Mithridatis genero. 216

Cappadocia Sertorio à Mithridate conceditur. 217

Cappadociam invadit Mithridates. 233

Cappadociæ regnum Ariobarzani redditum. 243

captandis auris popularibus multa inſumpſit C. Cæſar. 428

capti à piratis per Pompeium libertati reſtituuntur. 237

captivos & circumventos milites Pompeii Cæſar dimiſit incolumes. 454. captivos hoſtes Mithridates viatico dato abire permittit. 183. captivi Romani quomodo ab Annibale tractati. 330. captivorum latronum ma-gni ſpiritus. 299. captivos qui-gentos ſecuri percutit Æmili-nus. 2

captivos quos & quot in trium-phum egerit Pompeius. 2

Capua Romanis ſe dedit. 3

caput Curionis ad Iubam rege-perlatum. 4

caput Decimi ad Antonium dela-tum. 58

caput manúſque Craſſi Orodi re-mittitur. 15

caput Octavii primum quod pr-roſtris in Vrbe poſitum eſt. 39

caput Pompeii Cæſar oblatum a-verſatur. 48

capite damnatur Aſdrubal. 13.4

capite relicto iturum ad conſulem Trebonium, inquit quidam centurio. 543

capita ducum Pompeianorum ad Cæſarem lata. 493

capita proſcriptorum pro roſtris. 597

Capitolium incerta cauſa conflagrans. 400

Capitolium occupant interfectores Cæſaris. 503

Capitolium olim habebat theſauros publicos. 685

Carabis urbs obſeſſa. 278

Carbonis audax facinus. 406

Carboniani cæſi à Metello. ibid.

Carbonianos profligaturus in Aſiam proficiſcitur Pompeius. 399

Carboniani cæſi à Pompeio & Craſſo. 405

Carbonis interitus. 410

Carchedon, ut nonnullorum fert opinio, Carthaginis conditor. 1

Careo urbs. 268

Carinas capite truncatur ab Sylla victore. 408

Carinii pop. 703

Carme-

Cmelis urbs 287
Cnes humanæ ad cibum conditæ
n Piræeo. 195
Cpteſſus. 256
Cpeſſus, olim Tarteſſus. 290
ras evadunt aliquot Craſſi mi-
ites. 149
Cthago num excidenda varia
ententia. 32. 33. 34. & ſeq car-
hago quot annorum ſpatio flo-
uerit. 82. carthaginis deletio fa-
alis. 75. carthaginis deſcriptio.
6. carthaginis & civium reſi-
lentiæ brevis deſcriptio. 83. 84.
arthaginis, quæ nunc eſt, con-
litor quis. 85. carthaginis ſitus
bi. 1. carthaginem à ſolo Scipio-
e poſſe everti divinitus credi-
um. 66. carthaginem cur non e-
ertendam cenſeret Scipio. 35.
arthaginem delendam eſſe nun-
uam non diſſeruit Cato. 38. con-
ra cenſet Scipio Naſica. ib. car-
haginem qui condiderint varia
pinio. 1. carthaginem quando
oloniam fecerint Rom. 85. car-
hago nova quæ olim Saguntus.
65. carthago Spartagena, quæ
& ubi ſita. 261. carthaginien-
ium alacritas, fortitudo, indu-
ria, in bello & obſidione. 67.
arthaginienſium fines depopu-
atur Syphax. 6. carthaginien-
ium imperium quale & quibus
onferendum. 1. carthaginien-
ium reſp. conturbata. 90. car-
haginienſium reipub. proceſſus
roſperi recenſentur. 1. 3. car-
haginienſis imperii terminus.
14. carthaginienſis populi in-
enium. 259. carthaginienſibus
ellum à P. R. indictum tertiò.
3. carthaginienſes Iberiam oc-
upant. 256
Carthalo dux, præfectus præſidii
Punici. 342
Carus, dux Segedanorum, cæſis
multis Romanorum, fortiter
pugnans cadit. 280
Caſſius Parmenſis reliquias Caſſia-
nas colligit. 671
Caſſius quæſtor Craſſum ad fugam
ſolicitat. 149
Caſſius Cæſaris interfector. 502
Caſſii Brutique ad plebem excuſa-
tio. 503
Caſſio Brutóque favet ſenatus. 568
Caſſius exutus caſtris Pindaro ſer-
vo ſe feriendum præbet. 655. vide
plura in Bruto,
Caſſii fratrem cum multis aliis in
gratiam recipit Antonius. 674
Caſſianas partes fovet Raſcupolis,
Raſcius verò Antonianas. 640
Caſſianæ reliquiæ Sextum Pom-
peium erigunt in ducem contra
Antonium & Cæſarem. 671
Caſſianorum cæſa octo millia. 654.
655.
Caſtacen urbem oppugnare ſtatuit
Syllanus. 272. Scipioni ſe dedit
ibid.
Caſtella duo Diogenis à Scipione e-
vertuntur. 78
Caſtor Phanagorenſis, tortus ali-
quando à Tryphone, eum inter-
ficit. 246
Caſtorum ædes occupata ab Opimio
contra Gracchanos. 365
Caſtra Caſſiana ab Antonio capta.
654
Caſtra hoſtium ſuccendit Scipio. 73
Caſtra L. Luculli & Mithridatis ad
Cyzicum. 219
Caſtra Mummii expugnata à Lu-
ſitanis. 286
Caſtra Pompeii invadit Cæſar.
478

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

caſtra ponit ad Pharſalum Cæſar. 468

caſtra ſua conjungunt muro Caſſius & Brutus. 651

caſtra Syphacis à Maſaniſſa capta. 12

caſtra varia ſubinde facit Scipio ut militem exerceat. 304

caſtris Cæſaris potiuntur Caſſiani. 654

in caſtris muniendis, induſtria Scipionis deſcribitur. 73

caſtra propria exurit Viriatus. 293

caſtrametatio iniqua Archelai circa Chæroneam. 197

caſtrametatio Scipionis & Pœnorum. 70

caſtrametatio Syllæ & adverſariorum circa Vrbem. 407

caſtrametatio Caſſii Brutique ad aurifodinas Aſylum vocatas. 650

caſtrametantur Cæſar & Pompeius circa Dyrrachium. 462

caſtratio punita. 588

Catilina natus loco honeſtiſſimo mirè in populo celebratur. 428 *Aureliæ Oreſtillæ amore filium tollit* ibid. *ejus conjuratio.* ibid.

Cato Callidromum ſuperat. 97. 98

Cato in Hiſpaniam mittitur. 276

Cato inſcriptus Ciceronis liber, Cæſaris verò, Anticato. 490

Cato relicta Sicilia fugit ad Pompeium. 453

Cato robuſtus viribus reſiſtit Cæſari. 434

Catonis filium in gratiam recipit Cæſar. 490

C. Catulus & Æmilius Lepidus coſſ 416. *adverſæ factionis.* ibid. *Catuli & Lepidi conflictus.* 418

Caucæi nullo ætatis diſcrimine perfidè à Lucullo necati. 284

caucæam urbem obſidet Lucull 2

caucæos liberè ad domos ſuas mit Scipio, quòd contra fidem fœ rum Lucullus hos impugn ſet. 3

Caucanus dux Luſitanorum. 2

Caucaſus mons multos auri fon habet. 241. 2

cavillatio Catonis pulchra in leg tos Pruſiæ. 1

cavillatio in Deiotarum Craſſi Deiotari ſalsè reſponſum. 1

cavillatio militum & procerum Pompeium. 47

cavillatio Bruti. 6

cavillatio militum in Cæſarem. 7

cavillatio Syllæ in Marium. 4

Cauniorum in Italos hoſpites a ra nimis crudelitas. 1

Celtæ populi quem locum incolan 25

Celtæ, à quo nominati. 75

celtæ iidem qui & Cimbri. 75

Celtarum nomen terribile Romanis. 75

Celtiberi arma deponere nolun 272. *celtiberi.* 255. 256. 28 3

celtiberi, Belli cognominati. 27

celtiberico ſatellitio, rejecto Romano, ſe ſtipat Sertorius. 42

cenſus populi factus poſt victoriam Cæſaris. 49

Centenius dux. 31

centuriæ vocatæ ad ſuffragia a Antonianis. 54

centurionem falsò deferentem militem occidit Cæſar. 457

certamen detrectant Caſſiani ut fame Antonium oppugnent. 652

certamen in comitiis inter Pompeium & Ænobarbum. 437

certamen inter Sextium & Cornificium.

ſcium. 619. item Caſſium & Dolabellam. ibid.
camen primum inter cives in Vrbe factum, & ubi. 385
camen navale inter Cæſarem & Pompeium. 732
amen Sextii & Ventidii. 620 & ſeq.
camen. vide bellum & pugna.
a Sertorii. 419
arus Luſitanorum dux. 286
egus conjungit ſe Syllæ. 399
egus in Numidiam profugus Mario ſe conjungit. 388
egum indemnatum contra leges publicas ſuſtulit Cicero. 436
lcis oppidum. 125. 203
ris oppidum. ibid.
halcedonis porta oppreſſio militum à Mithridate facta. 218
is iraſcitur Mithridates ob ſocietatem Romanorum. 200
rum civitatem occupat Zenous Mithridatici exercitus dux ibidem.
ad Mithridatem capti ducuntur. 201
ſcripſit inter Romani populi cios Sylla. 211
nix Attica in exercitu Antonii antùm venierit. 165
hos obire pergit Pompeius carorum loca viſurus. 241
tenen invadit Mithrid. 240
hoſtium utuntur Cæſariani ad harſalum. 479
ro accuſat ſacrorum violatos. 435
o cum Q. fratre & fratris filio oſcriptus. 600
o minor in Græciam à patre iſſus. 619
o, Novus homo cur appellas. 428
Ciceronis & Demoſthenis collatio. 436
ciceronem quo pacto tollere cupiunt conjurationis Catilinariæ principes. 429
Cilicia quomodo acceſſerit Romano imperio. 119
cilicia receptaculum piratarum. 234
ciliciæ partem occupavit Tigranes ejecto Antiocho Pio. 243
ciliciæ partem Ptolemæo Philopatori quis abſtulerit. 86
ciliciæ rex Polemon per Antonium conſtitutus. 715
ciliciam Aſperam habitare juſſit ſubactos piratas Pompeius. 237
ciliciam impetit Antiochus. 86
cilices cur appellati piratæ. 234
cilices piratæ ſine bello Pompeio ſeſe dedunt. 238
Cimbros devincit Cæſar. 756
Cinna confoſſus à ſuis militibus periit. 397
cinna & Marius in Vrbem regreſſi multam cædem faciunt. 393. & ſeq.
Cinna hoſtis judicatur, quare. 389 390
cinnam & Marium non vult imitari Sylla. 211
Cinna prætor, Cæſaris affinis. 504 invehitur in Cæſarem defunctum ibid purpuram exuit à Cæſare datam. ibid.
cinnam trib. pleb. ita miſerè diſcerpſit plebs ut nullæ extarent ad ſepeliendum reliquiæ. 521. pro eo qui prætor invectus in Cæſarem fuerat, ſimilitudine nominis interfectus. ibid.
Cinnani contra Octavium ſeditionem movent. 389
Cirta Iubæ regia à Boccho Mauritaniæ regulo occupata. 488

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

civi Romano quæ pœna, quantumvis ſonti, non infligatur. 443
cives ab injuria tutos vult Syllæ. 386
civium turba incorrupta paulatim ſe recolligit poſt necem Cæſaris. 507
civibus peperciſſe à quibus læſus eſſet, Cæſarem perdidit. 510
civitas viris conſtat, non ædificiis 459
civitas maritima cui comparata. 51
civitas Rom. pacari non poteſt niſi Iulio Cæſari Pompeióque ex æquo adempta poteſtate. 444
civitatis jus denegatum, occaſionem præbet rebellionis. 374
quas civitates condiderit Seleucus. 124
civitates multas extruxit Pompeius. 251
civile bellum unde ſumpſit exordium. 383. 384
civiles motus varii poſt Syllæ dominatum. 427
clades ab Annibale in Italia facta. 83
clades ad Xanthum oppidum. 634
clades Afrorum apud Nepherim 78
clades Caucææ civitatis ingens. 284
clades Ilienſium quando facta. 206
clades apud Ilyrgim magna, cæſis mulieribus & parvulis, & urbe funditus deleta. 272
clades in exercitu Triarii. 232
clades in claſſe Cæſaris. 721. & ſeq.
clades in exercitu Vettilii. 290
clades ingens à Manlio facta. 115
clades ingens Afrorum à Scipione facta. 11, 12
clades ingens Antonianorum in direptione machinarum. 159
clades ingens circa Vrbem. 407
clades ingens in exercitu Archelai, ab Syllanis facta. 1
clades ingens in exercitu Antioc 109. 1
clades ingens exercitus Aſdrub à Maſaniſſa.
clades ingens exercitus Craſſi à P this. 146. & ſ
clades ingens in exercitu Tigra 2
clades ingens Saguntinorum. 2
clades in plebe facta à militi Antonii & Cæſaris. 7
clades magna Luſitanorum. 2
clades magna militum Curionis C ſariani. 4
clades magna Romanorum à C thaginienſibus illata.
clades Romanorum. 2
clades Romanorum ad Cannas. 3
clades Romanorum ad Pallantia 3
clades Pompeianorum. 4
cladis ſub Craſſo acceptæ ult 1
clamore ſublato Romani pugna ineunt. 1
claſſis antiochi quaſſata tempeſt te.
claſſe lunata navigare. 7
claſſis Cæſaris contra Pompeium Pompeii contra Cæſarem qua ta. 7
claſſis Carthaginienſium no quanta.
claſſis luſtratio. 7
claſſis Flacci Fimbriæque tempeſt te fracta. 2
claſſis Mithridatis in Boſporanos p rata ſuſpicionem injicit Roma nis. 2
claſſis Pompeii in piratas quanta 23
claſſis Romana in Africa quanta.
claſſis Romana in portu Chalcedon à M

Mithridate ſuccenſa, direpta
ſpectantibus Cotta & Nudo. 219
lis Pompei quanta. 459
lis Scipionis ad Carthaginem. 70
em ademerunt Carthaginienſi-
us Romani. 2
em Antonii in Cæſarem tranſ-
vehit Bibulus. 611
em & ſeſe dedidit Cæſari Caſ-
us. 483
em Titii ſuccendere vult Pom-
eius. 752
præficitur Cimber à Caſſio
rutóque. 648
dius Marcellus. 329
dii Aſelli memorabile facinus
335
dia Quintia ſuſpecta, ſed non
a adulterii. 345
lauſtra Scythiæ. 241
omene à piratis captum. 213
patra Syria Ptolemeæo copula-
r. 88
patra Demetrium maritum
cidit. 132
patra Dolobellæ plus favet
uàm Caſſio. 624
patra quid Antonio utilitatis,
uò perditionis, attulerit. 158
patræ & Antonii congreſſus 671
patram pro fratre reginam Æ-
pti conſtituit Cæſar. 484
entia mira Cæſaris. 586
tidiones populi. 763
benes Lesbius conſpirat in Mi-
ridatem. 202
us ad Bovillas interfectus. 439
us Bithynicus à Cæſare occi-
tur. 700
ius impudicitiæ accuſatus. 435
ius Ciceroni diem dicit. 436
ium Milonis opera oppreſſit
ompeius. 439
ntius vide L. Cluentius.

Clupea civitas. 3
Clupea civitate Carthaginienſium
Romani pelluntur. 66
clypeo ducenta tela excepit Cæſar.
524
Cn. Pompeius, Magnus cognomi-
natus. 399. ejus Pompeii filius
qui fulmine interierat. ibid. ad
Syllam cum legione ſe confert.
399. apud Syllam in pretio. ibid.
ſoli Cn. Pompeio aſſurgit Sylla.
ib. Pompeius Marcium circa
Senas devincit. 403. Senas di-
ripit. ibid. in Hiſpaniam con-
tra Sertorium miſſus. 419. ad
æmulationem Annibalis alias
fauces per Alpes aperit. ibid. à
Sertorio vulneratur. ibid. Pom-
peii & Perpennæ magnum prœ-
lium. 423. Prudens Pompeii
conſilium. ibid. Licinius Craſ-
ſus & Pompeius ambo conſula-
tum petunt. 426. ſeditio inter
Craſſum & Pompeium. ibid.
in gratiam redeunt. 427. exer-
citus dimittunt. ibid. Marcus
Craſſus Pompeio per Cæſarem
conciliatus. 433. Pompeius &
Craſſus coſſ 437. Pompeius di-
ctaturam ambit. 439. Pom-
peius ſolus conſul creatus. 441.
judicia in conſulatu à Pompeio
propoſita. 441. aſtus literarum
Pompeii 444. tribunitia pote-
ſtas à Pompeio reſtituta. 445.
Pompeio bellum contra Cæ-
ſarem mandatum. 447. in
Pompeium ludit Favonius ob
dictum ejus arrogans. 450. Pom-
peii & Cæſaris copiæ. 458. ora-
tio. 459. Pompeii victoria. 467.
Pompeius neſcit uti victoria, ex
confeſſione Cæſaris. ibid. Pom-
peii prudens conſilium. 469. in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Pompeium cavillationes. 470. *rex & Agamemnon per jocum vocatus.* ibid. *Pompeii torpor: ejus dictum.* 471. *Pompeii & Cæſaris copiæ* ibid. *Pompeii ſuos hortantis verba.* 473. *Pompeius ingemiſcit.* 474. *Pompeius & Cæſar illacrymantur prælium aggreſſuri.* 476. *prælium inter utrunque, ad Pharſalum.* ibid. *Pompeii ſtratagema improbat Cæſar.* 477. *Pompeio ſimile quiddam quod Ajaci Telamonio contingit.* 428. *Pompeii dictum: ejus fuga.* 479. *Pompeii conſilium poſt fugam.* 480. *in Ægyptum navigat.* ibid. *Pompeii verſus Sophoclei Iambici: interitus, & funus.* 481. *Pompeii caput oblatum Cæſar averſatur.* 486. *Pompeii interfectores ſupplicio affecti à Cæſare.* ibid. *Pompeii exercitus victoriam canit ante triumphum.* 471. *Pompeii auxiliatorum ignavia.* 477

Pompeianis theſſera data à Cæſare. 478

Coccejus amicus Cæſaris & Antonii. 706

Coccynum promontorium. 735

Codropolis, oppidum Illyricum, in intimo ſinu Adriatico, terminus ditionis Cæſaris & Antonii. 709

Cœlen Romanis ſubjecit Pompeius. 244

Cœleſyriam impetit Antiochus. 86

cohortem integram concidit Sertorius ob vim illatam mulieri. 419

cohortes duas Marius Egnatius concidit. 375

cohortes prætorias à ſe amovit Cæſar. 495

cohortes quatuor liberat Scipio. 62

cohortes vigilum quando & [...] inſtitutæ. 6

Colchis bellum infert Mithrid[...] 213. 214.

Colenda urbs. 11

collatio Cæſaris & Alexandri [...]gni. 2[...]

collatio Caſſii & Bruti. 661. [...]

colloquium Scipionis & Pha[...] 645

coloniæ Carthaginienſium qu[...]

coloniæ duodecim plebi con[...] legis agrariæ & frumentari[...] ſtidium fecêre. 5[...]

coloniarum deductionem de[...] in adventum Antonii vult [...] cius & Fulvia. [...]9

coloniarum terminos à con[...]bus deſcriptos non procul à C[...]thagine lupi abraſerunt. 4

in colonias deductæ Antoni[...] legiones cedente Cæſare. [...]9

colonias quomodo deduceb[...] Romani. [...]

columnæ Herculis ubi. [...]

ad columnas Herculis fanum [...]dificatum à Phœnicibus. [...]

à Comana ad Tigranem fugit M[...]thridates. 2[...]

Cominii commentum. 2[...]

comitia dilata ob non bene addic[...]tes aves. 3[...]

comitia quomodo habenda volue[...] plebs ſub Syllæ dominatu. 3[...]

in comitium ante bellum civil[...] nunquam telum illatum. 34[...]

comitiali malo ut multùm in o[...] tentabatur Cæſar. 49[...]

commeatus corrumpit Mithridate[...] ne Lucullo uſui ſint. 23[...]

commeatus largè ſummittit Ami[...]ſenſibus Mithridates. 224

commeatum Cæſaris intercipere co[...]nantur Murcus & Ænobarbus

cmeatum intercipiunt Numan-ini. 299

cmeatum mittit Carthaginem Aſdrubal. 56

mentum Phamææ ad transfu-iendum, quale. 64.65

omentum prodigioſum Polyxeni-'æ. 101. & ſeq.

omentum Sidenſium de inva-'enda claſſe Carthaginienſium. 76

meſſationibus vacans remiſſior actus eſt Sertorius. 421

mentarii actorum Cæſaris in æ-'es Antonii delati. 507

motio Italorum magna ob di-iſionem agrorum. 686

petitores conſulatus Craſſus & 'ompeius. 427

petitores Pompeius & Ænobar-us. 437

oplega capta. 279

pleganorum fraus vel ſtrata-ema. ibid.

ordia inter triumviros quibus onditionibus facta. 682.683

cordiæ fanum in foro ex ſena-uſconſulto conditum. 366

litio Lucii militibus oblata, aut ugnando fortiter mori, aut ædè ſe dedere. 692

litiones pacis inter Syllam & Archelaum Mithridatis ducem. 207

litiones pacis inter Antonium & Cæſarem. 709

lictus Annibalis & Scipionis. 21. 22

lictus Cæſaris & Mummii. 286

greſſus Fimbriæ & Syllæ. 211

iſtorgis, Cuneorum urbs, ex-pugnata. 287

juratio Catilinæ. 429

conjuratio exercitus contra Mithridatem. 248

conjuratio militaris in exercitu Cæſaris occiſo Sexto Iulio. 623

conjuratio quorundam in Mithridatem. 202

conjuratio Vari & Manii in Romanos. 217

conjurationis Catilinæ qui ex ſenatoribus conſcii. 428

conjurationis in Cæſarem initium 497. & ſeq.

conjurationes in populo Romano quando fieri cœptæ. 350

conjurati & occiſores Cæſaris Capitolium occupant. 503.548

conjuratores coram ſe jubet occidere Cicero. 431

conjuratores in necem Cæſaris qui. 499

conjuratorum ædes exurere parat plebs. 521

Connoba latronum dux captus. 23

Conſentia Brutiorum urbs. 34

conſcium conſilii Pompeius interficit. 749

conſilium Annibalis rectum de inferendo bello Romanis. 96

conſilium audax, ſed fœdum. 714

conſilium iracundum cur mutarit. Antonius. 545

conſilium Lucii de ſuo exercitu datum Cæſari. 696.697

conſilium prudens Cæſaris de conſervandis civibus, hac teſſera STA SECURUS. 478

conſilium varium in caſtris Pompeianis de pugna cum Cæſare. 469

conſilio quorum interfectus Pompeius. 480

conſilia cur ſua tantopere celarit Antonius. 551

conſilia diverſa apud Pompeium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

de perſequendo Cæſare. 468

conſpiratio in Mithridatem patefacta. 202

conſpirationis conſciis implacabilis Antonius. 674

conſpirationis in Cæſarem conſcius, condemnatus Ænobarbus. 703

conſtantia Metelli contra Marium. 368

conſul creatur Scipio Africanus. 68

conſul fulmine ictus. 392

conſul ſolus ſine collega Pompeius primus factus. 440

conſul in decennium Cæſar. 494

conſulis primum caput quando pro roſtris Romæ collocatum. 393

conſulem ſe deſignat Cæſar. 458

conſulem ſeipſum creat Sylla. 415

conſules deſignati & facti contra Antonium Hirtius & Panſa. 558

conſules in Piceno à Spartaco gladiatore victi. 424

conſules tempore Syllæ creati qui. 412

conſulares viri multi à triumviris oppreſſi. 596

conſulatum adeptus Cicero rejecto Catilina. 428

conſulatum per amicos petere vult Cæſar. 432

conſulatu potiri ſalvis legibus Dolobella non poterat Cæſare interempto. 509

contemptus Craſſi cauſa quæ. 137

contemptus legum apud Romanos. 354

contentio de lege agraria inter Gracchum & Octavium. 356. 357

contentio pia inter Quintum Ciceronis fratrem & filium uter primò cadi debeat. 601

contentio miſeris intempeſtiva. 47

controverſiæ multæ & dicenſio[…] ob legem agrariam. 3[…]

copiæ Mithridatis recenſent[…] 1[…]

copiæ Cæſaris poſt devictum Po[…]peium quantæ. 7[…]

copiæ omnes Pompeianæ in E[…]rum cum imperatore tranſla[…] 4[…]

copiæ Cæſaris & Pompeii ad Pha[…]ſalum quantæ. 4[…]

copias nunquam majores in a[…] quàm ad Pharſalum fuiſſe. 4[…]

copias ſuas quomodo auxerit Br[…]tus. 5[…]

copiæ vide *exercitus.*

Coplanium. 3[…]

Coponius Carrenorum præfect[…] fugientes Craſſi milites excip[…] 14[…]

Coponio vitam ab Antonio compl[…]xu ſui impetrat uxor. 6[…]

coria coquunt milites præ fam[…] 15[…]

corio ſeu pellibus paſti Numant[…]ni. 3[…]

Cornelii ſervi. 4[…]

Cor. Scipio Africanus patronus el[…]gitur pro agris dividendis. 3[…]

Cornelius Scipio contra Numanti[…]nos mittitur. 30[…]

Cornelius Scipio Naſica quicunqu[…] remp. ſalvam cuperet, ſe ſequ[…] jubet in ſeditione. 35[…]

Cornelius Scipio quo tempore ætat[…] factus imperator. 26[…]

Cornelio Syllæ Mithridaticum bellum decretum. 184

Cornelia Pompeii uxor formoſiſſima, 480. *Craſſi antea uxor.* ibid.

Cornificius & Sextius certant uter de ſua Africa provincia decedat. 620

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Cornutus in tugurio latitans, ſervorum aſtu ſervatus à cæde. 394
Corona donatur tribunus Baſilus à Sylla. 203. 204
coronam auream Lucullo mittit Machares Boſporanorum rex, Mithridatis filius. 228
coronam ſtatuæ Cæſaris qui impoſuit in carcerem deductus. 495
coronam ubi ſibi primò impoſuit Tigranes. 216
coronæ aureæ quot in triumpho Cæſaris ductæ. 491
coronas donáque militaria conjicit in rogum plebs. 521
coronavit centurionem Antonius qui Ciceroni caput præſecuit. 601
Corollis delectari pueros, agris milites ait Ofellius Cæſari. 744
Corpus Bruti involutum coccina veſte mittit matri Serviliæ Antonius. 668
corpus Clodii in Vrbem mox in ſenatum delatum. 439
corpus Viriati qua pompa ſepultum à ſuis. 296
corpus Cæſaris in forum delatum à Piſone. 518
corpus ſepeliri volunt publicè Cæſaris amici, inimici negant. 513. 514
corporis ſui cuſtodes quingentos Thracas habuit Pruſias. 174
corpore eximius & pulcher Cæſar. 524
corruptis trecentis talentis Cinna quibus faveat. 389
corrupti tr.pl. ab Antonio ſilent. 546
Coruncanius orator, ejus interitus. 760
Cotho portus Carthaginienſium. 79
Cotta vir imbellis fugit Mithridatem. 218
Cragum caſtellum maximum piratæ ſine bello Pompeio dedunt. 237
Craſſus, vide *Marcus*
Craſſus, vide *Publius*
Craſſus vide *Licinius*
Craſſus filium interimit ne in poteſtatem hoſtium veniat. 394
Craſtini centurionis virtus in acie Pharſalica mirè enituit. 479. *ejus interitus cum inſigni monumento.* 429
crines ſuos ſibi abradi patiuntur Carthaginienſium mulieres, ut chordas catapultis conficiant. 55
Critias tyrannus. 189
Crixi manibus trecenti captivi parentati à Spartaco. 424
Crixus Spartaci gladiatoris dux victus. 424
crudelitas Annibalis in Saguntinorum pueros. 261
crudelitas & iracundia Syllæ. 413
crudelitas Mithridatis. 161
crudelitas nimia in Romanum ducem. 184
crudelitas Syllæ in cives Romanos. 400
crudelitas Syllæ in Piræenſes. 195
crudelitatis in Craſſum rex Orodes dignas pœnas dedit. 155
culcitras præter fœnaceas ſuos milites noluit habere Scipio. 303
Cuma deficiens, poſt navalem victoriam rurſum Antiocho jungitur. 102
cuniculis ductis machinæ Romanorum conſidunt. 193. 194
Cunei Romanorum ſubditi. 287
apud Cuneos hyemat Galba. ibid.

Cuniſtorgis urbs à Luſitanis capta. 287
cunctator Sylla contra Archelaum 197
curiam, in qua occiſus Cæſar, plebs ſuccendit. 521
Curio apud plebem gratioſiſſimus. 443
à plebe laudatus & domum deductus, athleta magni certaminis vocatus. 444
Curio Nicomedem & Ariobarzanem in propria reſtituit. 211
curionem Catoni in Sicilia juſſit ſuccedere Cæſar. 453
Curius latronum dux Maximo Æmiliano negotium exhibet. 293
currus & plauſtra Antonii invadit Phraates. 159
currus falcati. 182
currus falcati in exercitu Antiochi. 108
currus jugum, dum Proſerpinam rapit, ubi fregiſſe dicatur Pluto. 650
cuſtodia continua nihil miſerius. 496
cuſtodiæ ad omnes urbis exitus poſitæ, ne quis proſcriptorum effluat. 596
Cyprum curat ad perſequendum piratas Metellus Nepos. 236
Cyrus fluvius. 242
Cyzicum oppugnat Mithridates. 220
Cyzicenorum in oppugnatione reſiſtentia. 221
Cyzicena civitas ab Iove data in dotem Proſerpinæ. ibid.

D.

D *Aiſii pop.* 763
Dalmatæ pop. ibid.
Dalmatæ Illyrios invadunt. 761
Dalmatarum nomen unde ibid.
Dalmatis cur arma intulerint Romani. ibid.
Damagoras claſſis præfectus. 187
Dardani pop. 657
Dardanos depopulatur Sylla & proximas quaſque gentes propter Macedoniæ infeſtationem. 207
Darius Pharnacis filius Mithridatis nepos ab Antonio rex ſalutatus. 715
Dario Medo bellum infert Pompeus. 244
Darſii pop. 657
Daſeretii pop. ibid.
Daſii & Blatii diſcordia. 339
Daſius partes Punicas fovet. ibid.
à Blatio circumventus & oppreſſus. 341
Datus urbs, quæ antè Crenides dicta. 650
decemviri Romæ creati. 578
decemvirorum edictum. ibid.
decimare legionem nonam ſeditioſam ad Placentiam vult Cæſar. 457
decimatio militum Antonianorum ob deſertum locum. 160
decimationem fieri poſtulant Cæſaris milites ob fugam factam 467
decimavit legiones Macedonicas Antonius. 554. 555
decimatorum quatuor millia ſupplicio affecta à Licinio Craſſo. 425
Decimus Brutus, Cæſaris interfector, ſecundus hæres ab eo aſcriptus. 518. de eo vide p. 573. 574. 578. 588
decuriones Peruſinos in carcerem miſſos pòſt necat Cæſar. 699

deditio

deditio Numantinorum facta Scipioni. 310
deditio Pompeianorum in navali pugna. 740
defectio Hetruſcorum Vmbrorúmque deſcribitur. 379
 defectio Hiſpanorum à Romanis. 278
 defectio multa à Mithridate ad Romanos. 245. 246
 defectio multorum ob jus civium denegatum. 374. 375
defectores Illyrii mortuo Cæſare Annium fugant, Bebium verò interficiunt. 762
defenſor Cæſaris in ſenatu Curio 445
defendere ſua maluit Pompeius Magni filius quàm aliena invadere. 685. 724
Deiotari regis in Craſſi cavillationem ſalsè reſponſum. 136
Delphicum templum invadunt Celtæ. 659
Delphos caſtra poſuiſſe Celtas Cimbróſque quid mali pepererit. 658
Demetrius Antigoni filius cur rex ab exercitu appellatus. 122
Demetrius cur Soter appellatus. 118
Demetrius obſes Philippo patri reſtituitur ob navatam operam contra Antiochum. 98
Demetrii mors ab uxore occiſi. 132
Demetrium Ionium mare deprædantem interemêre Romani. 760
Demochares Cæſaris claſſem invadit. 721
Demoſthenis Ciceroniſque collatio. 436
 Demoſthenis in patriam reditus quomodo vulgò exceptus. 437
deorum invocatio. 23
deprecatore non opus habere ſe dicit Cato. 489
deſperat de regno ſuo Mithridates. 227
 deſperat de ſalute ſua Craſſus. 149
deſperatio furorem facit, cum deſperatis non pugnandum. 32
deum cur cognominarunt Mileſii Antiochum, Antiochi Soteris filium. 130
diadema Alexandro vento abreptum, & ex arundineto per Seleucum relatum quid portenderit. 124
 diadema Cæſaris capiti impoſitum ab Antonio. 496
Dianæ ædes munitur à Gracchanis. 365
dictatoris & magiſtri equitum jus æquatum. 320
 dictator creatus à populo Cæſar. 457
 dictaturam per vim occupat Sylla. 250
 dictator creatur Sylla. 412
 dictator perpetuus ſecundus poſt Syllam C. Cæſar dictus. 251. 494
 dictaturam non ineundam conſtituit lege Antonius. 542
dicterium Tigranis in Romanos. 229
dictum ſalſum in dicacem quendam Syllæ, notatu dignum. 415
Dido mulier Tyria, ut nonnulli volunt, Charthaginem condidit. 1
Didonis aſtus. ibid.
dies dicta Mancino ob fœdam cum Numantinis pacem. 300
 dies dicta omnibus Cæſaris percuſſoribus à Cæſare Octavio. 586
 diem dixit Ciceroni Clodius. 436

Dinay-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Dindymum montem conſcendit Mithridates inde oppugnaturus Cyzicenos. 221
Diocles, Mithridatis dux, cum copiis & auro & aliis rebus ad L. Lucullum transfugit. 224
Diodotus ſervus regum priorum Syriæ, regiam vacuam occupat 132
Diogenes Archelai filius cæſus. 203
Diogenes Aſdrubalis amicus à Scipione impetitur. 78
Dionyſius cur dictus Mithridates. 176
Dionyſius Eunuchus Mithridatis dux, à L. Lucullo captus veneno ſe interficit. 223
Diophanes Seleucianos vincit. 103
Dioſcurias civitas, veſtigium peregrinationis Argonautarum & Caſtorum, ut volunt quidam. 240
diræ imprecationes in Carthaginis inſtauratores. 2
dira devota in Carthaginis reſtaurationem. 84
diris devotus ab Ateio Craſſus. 136
diris devotionibus quid tribuant Romani. ibid.
direptio rerum Antonianarum à ſuis. 167
diripitur à militibus Cæſaris Gomphos Theſſaliæ oppidum. 468
diſceptationes regum civitatumque ſuo arbitratu componit Antonius. 675
diſcordia civium quid mali pariat. 250. 251
diſcordia ducum in exercitu quid mali pariat. 163
diſcordia quid mali pariat. 492
diſcordiæ civiles à quibus ortæ & auctæ. 251. 252
diſſenſio conſilii inter Caſſium & Brutum de bello gerendo. 626
diſſenſio in ſenatu ob necem Cæſaris. 508
ex diſſenſione Romanorum in Italia occaſionem ſibi ſumpſit Mithridates invadendis aliis provinciis. 209
diſſenſionis capita Caſſius & Brutus. 696
divites ægerrimè ferunt legem agrariam. 355
divitiæ multæ in gazis Mithridaticis inventæ. 251
divitias propter cæſus Statius octogenarius. 603
divino inſtinctu omnia agebat Scipio. 267
Docleatæ pop. 763
Dolabella in Cæſarem invehitur. 505
Dolabella occîdit Trebonium. 622
Dolabella ſatelliti cervicem feriendam præbet. 625
dolus L. Manii in Mithridatem. 219. 220
dolus Romanorum contra Parthos, teſtudine facta. 164. 165
dolus Parthorum contra Romanos. 165
dolus Phraatis à Mardo detegitur. 161. 162
dolus Q. Popedii in Q. Cepionem. 377
dolus Surenæ ut Craſſum deciperet. 151
dolo Barbatii multi Lucianorum deficiunt ad Cæſarem. 688
dominatum in Vrbe primus Sylla armis adeptus eſt. 388
L. Domitius mittitur contra Cæſarem. 448
Domitium oppugnat Cæſar. 451
dona data Pompeio & ejus militibus

bus à Tigrane, quæ. 243
onativum datum militibus à Caſſio. 647
onativum datum militibus à Scipione. 267
donativum ſuis dat Brutus 640
donativum ſuis dat militibus Caſſius. 658
)orium flumen. 286. 295
os Proſerpinæ data ab Iove Cyzicena civitas. 221
)orylaus exercitus Mithridatici dux. 202
)romichetes à Mithridate Archelao in ſubſidium miſſus. 191
lucem ſibi eligunt Viriatum Luſitani. 288
duces ad perſequendos piratas quomodo & qui à Pompeio diſpoſiti. 236
duces boni qui ſint juxta Scipionis mentem. 305
duces Mithridatis exercitus qui. 181
duces Mithridatis paſſim ad L. Lucullum transfugiunt. 227
ducum abſentia in exercitu quantum malorum inferat. 198. 199
ducis virtus præcipua exiſtimatur audacia ab Annibale. 91
ducis mentem non intelligere magnorum malorum cauſa. 26
Dyme oppidum Achaiæ. 237
Dyrrachus Neptuno prognatus ab Hercule occiſus. 451
Dyrrachium, num idem oppidum quod nonnulli Epidamnum vocant. ibid.
Dyrrachium unde dictum, & à quo conditum. ibid.
Dyrrachium Pompeii promptuarium. 462
dyſenteria laborat exercitus Pompeii ad Numantiam. 299

E

EBurneis ſellis ut jus diceret conceſſum Cæſari. 494
Edacitate & bibacitate vincentibus præmia propoſita à Mithridate. 216
Edeatæ pop. 763
edictum decemvirorum. 578
edictum de conferendis pecuniis diſcerptum à plebe. 710
edictum triumvirorum proſcriptorium. 593
edictum Syllæ. 211
effigies nobilium in triumpho cur duxerit Cæſar excepta Pompeii effigie. 491
egeſtas pecuniæ Romanorum tempore Mithridatici belli. 184. 185
Egnatius ſervata ſua turma, malè audiit ob deſertum imperatorem Craſſum. 149
elatus victoria Pompeius. 729
elephanti inter ſeſe in ſpectaculis commiſſi. 492
elephantes in exercitu Antiochi. 107
elephantorum furor vel in ſuos, ubi læſi fuerint. 280. 281
elephanti communes hoſtes dicti. ibid.
elephantorum venatio. 5
elephantos Carthaginienſibus ademerunt Romani. 2
elephantos in Hiſpaniam ducit Scipio minor. 40
elephantos in Syria Romani interficiunt. 117
elephanti Quintanæ legionis cur ſint inſignia. 486
eloquentia, rebúſque gerendis juxtà aptus C. Cæſar. 428
eloquentiſſimus omnium Cicero. 601

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

eloquentiſſimus vir Curio Cæſaris inimicus. 443
Enipeus fluvius. 474
Epaminondæ dies dicta. 114. *ejus defenſio qualis.* ibid.
Epheſii Zenobium juſſerunt ad portam arma deponere. 201
Epheſiorum crudelitas in Italos hoſpites. 185
Epheſiorum defectionis & impietatis in Italos pœna. 211. 212
Epheſiorum in Romanorum effigies inſolentia. 184
Epidamnus rex quo loco quas urbes condiderit. 451
Epidamnum civitas, num eadem quæ Dyrrachium. ibid.
Epiphania oppidum. 237
epitaphium ſepulchri Pompeii in littore. 482
Epulum poſt triumphum amicis præbet Scipio. 36
epulum præbet ſuis Mithridates. 215. 216
equos omnes adimit Talabrigenſibus Cæpio. 295
equites in cælum efferunt Cæſarem. 435
equites Gallos quot habuerit Cæſar. 458
equites mille ſexcenti ab Sylla & ſenatores quadraginta proſcripti. 409
equites Mithridatis quot. 170
equites Pallantini Scipioni infeſti. 286
equites quomodo exercuerit Scipio. 304
equites Syllani Marium ad necem quærunt. 387
equitum adverſariorum facies petere juſſit Cæſar, unde ortum victoriæ initium. 475. 477
equitum magiſter Octavius Cæſar. 531
equitum ſenatorúmque diſſenſio. 371. 372
ad equites à ſenatorib. tranſlata judicia à C. Graccho. 363. *equeſtris ordo potentia abutitur.* ibid.
equitatuum Annibalis Scipioniſque conflictus. 19
Eridanum. 760
Eriſane urbs obſidetur. 293
erratum ſuum fatetur Cæſar, quòd ad Dyrrachium caſtra poſuerit. 467. 468
error Antonii. 158
eruptio tentata non ſemel à Lucio, ſed fruſtra. 690. 691. 692
Erythras miſſa Chiorum arma & obſides. 200
Eſcadia urbs. 293
Eſernia. 381
Eſſii. ibid.
Eſſios inſulæ. 760
Eubœam curat ad perſequendos piratas L. Cinna. 236
Euergetes Mithridates. 176
Eupator dictus Mithridatis filius. 176
Eumachus à Mithridate Gallogræcis impoſitus à ſatrapis ejicitur. 200
Eumenes Cardianus Cappadociæ præfectus à Perdica. 175
Eumenes Cappadociæ ſatrapa, Macedonum hoſtis Mediam occupat. 121
Eumenes Pergami rex ſpernit affinitatem Antiochi. 88
Eumene quomodo uſus Sylla. 207
Eupatoria civitas à Mithridate condita, à L. Lucullo oppugnata. 224. 251. *diruta & inſtaurata.* ib. *poſt Magnepolis dicta.* ibid.
Euphratem ponte ſtrato tranſit

Craſſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Craſſus cum exercitu. 136

actor magis quam imperator M. Craſſ. 137

amen apum altari Pompeiano inſedit, dum pugnam inire cenſuiſſet contra Cæſarem. 470

ecratio in eum qui pecunias in uſus belli Gallici poſitas attrectare auſus ſit: ſed hanc eludit Cæſar. 453

clamatio L. Piſonis in ſenatu contra interfectores Cæſaris. 513. 514

exclamatio Antonii ſuper decem mille militibus à Xenophonte ſalvis reductis. 165

cubiæ in urbe factæ poſt necem Cæſaris. 507

cuſatio Antonii ad objecta Cæſaris Octavii. 637

excuſatio Cæſaris ad Cocceium, de excluſione Antonii à Brundiſio. 707

excuſatio Cæſaris ad objecta Lucii. 687

excuſatio Cæſaris de bello contra Lucium. 687

excuſatio Cleopatræ ad Antonium. 675

excuſatio pulcherrima Scipionis de objecto crimine. 113

excuſatio Syllæ ad plebem. 386

ecrationem qualem vim habere crediderint Romani. 136

emplum à Lacedæmoniis ſumptum, Neceſſitatem lege carere. 68. *exemplum animadverſionis militaris in Craſſo.* 425. *animoſi ducis & legati in Popilio.* 131. *animoſi regis in Mithridate.* 246. *aſtutiæ in Didone.* 1. *audacis decurionis in Cominio caſtra hoſtium pervadente.* 278. *audacis ducis in Sylla.* 385. *audaciſſimi ducis in Cæſare.* 449. *beneficii immemoris & impii inſidiatoris in Ptolemæo Ceraunio, qui Seleucum protectorem ſuum occidit.* 129. *benevolentiæ in Philippo Macedone.* 100. *callidi ducis.* 289. 294. *callidi filii patrem ſervantis.* 613. *charitatis in matribus Carthaginienſium.* 43. *crudelitatis.* 198. 199. *immenſæ in Carthaginienſibus.* 33. *in Fimbria.* 205. *punitæ in Orode.* 155. *deſperantium in Aſtapeis.* 283. *ducis fortiſſimi in Scipione.* 81. *magnifici in Cæſare.* 466. *pii & ſeduli in Antonio.* 163. *ſtrenui in Maſaniſſa.* 7. 39

exemplum ducum imbellium in Cotta & Nudo. 218. 219. *facundiæ militaris in Antonio.* 161. *fidei ſervatæ in Atilio Regulo.* 3. 34. *fortis centurionis in Scæva.* 465. *fortitudinis deſperatæ in Catone Vticenſi.* 489. *in Xanthiis.* 635. *generoſæ in Publio Craſſi filio.* 146. *immenſæ in Seleuco.* 124. *fortitudinis in muliere.* 419. *fortitudinis uxoriæ in uxore Acilii.* 612. *militaris in mulieribus.* 242

exemplum fortunæ mirè ludentis in Murco & Barbula. 618. & inde. *Item Lepido Balbinóque.* 618. 619. *variæ ac miſeræ in Craſſo.* 148. 149

exemplum fortunati hominis in rebus perditiſſimis in Mario. 387

exemplum jactantiæ immenſæ in M. Craſſo. 135. & d.

exemplum imperatoris prudentiſſimi. 303

exemplum impietatis in filio patrem prodente. 599. *item in eo-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

dem mox punitæ. 600. impiæ mulieris & avaræ in Fulvia Antonii uxore. 606. impii patris filium amoris fœdi ergô ſuſtollentis in Catilina. 428. impii patris in Tigrane. 242
exemplum impotentis ducis & ſuperbi in Sertorio. 217. incorrupti & conſtantis viri. 113. inconſtantis animæ viri in Pompeio. 747. ingratitudinis in Lænate. 600. ingratitudinis & perfidiæ maximæ in Carthaginienſibus. 3
exemplum injuriæ immemoris in Meſſala. 736. inobedientiæ mulctatæ. 9. juſtitiæ in Pompeio 243. laboris continui & ſedulitatis in Maſaniſſæ militibus. 7. magnanimitatis in Annibale & Scipione. 91
exemplum militum fidorum & fortium. 151. militum bonorum. 163. exemplum mortis contemptæ in Sophonisba, venenum potiùs ebibentis, quàm Romanis ſerviat. 15. mulieris deſperatione fortiſſimæ in uxore Aſdrubalis. 81. 82. muliebris fortitudinis. 295. mulierum impiarum. 428. patris occidentis filium in Mithridate. 244. 245. perfidiæ in Carthaginienſibus. 33. 34. perjurii puniti. 155
exemplum pietatis filialis patrem ſenem humeris efferentis. 613. pietatis fortitudiniſque muliebris in matre Antonii Luceium ſervantis. 610. 611. pietatis in Craſſo. 427. pietatis in libertis & ſervis heros ſervantibus. 614. 615. 616. pietatis in milite imperatorem carbonarii cultu fugientem agnoſcentis. 612. pietatis in Scipione. 19. pietatis muliebris totum ſuum mundum pro marito tradentis. 611. 612. pietatis mutuæ patris & filii in duobus Metellis. 613. pietatis ſervilis in herum Martium domi à ſervis conſervatum. 614 pietatis ſervilis in ſervato Ventidio. 616. pietatis ſervi pro hero Appio occumbentis 614. pietatis ſervorum libertorúmque in proſcriptis heris. 597. 598. uxoriæ. 612. & ſeq.
exemplum patris amantis filium in Seleuco. 126. pii principis in Scipione. 84. proditionis mulctatæ 16. prudentis ducis in Viriato. 289. punitæ proditionis paternæ in filio. 599. ſacrilegii puniti in Antiocho Magno. 131. ſervi fortiſſimi & in hero fidiſſimi. 604. pietatis in ſervo. ibid. temeritatis cupidatiſque punitæ in Craſſo. 148. 149. tolerantiæ in Mithridate. 169. uxoriæ pietatis in uxore Acilii. 611. 612. uxoris impiæ maritum prodentis. 603. uxoris peſſimæ maritum occidentis. 132. uxorum malarum. 428
expectatio omnis malo moleſtior. 724
expeditio Cæſaris contra juniorem Pompeium. 492
expeditio Cæſaris in Galliam. 715
expeditio Mithridatis in Rhodios. 185
expeditionem parat in Getas & Parthos Cæſar. 497
exercitus Antonii Galliam petentis quantus. 556
exercitus Antonii quantus. 158
exercitus Aſdrubalis quantus. 5

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

exercitus Bruti extincto imperatore petit pacem ab Antonio & Cæſare. 668
exercitus Carthaginienſium contra Scipionem quantus. 269. è diverſo Scipionis exercitus quàm parvus. ibid.
exercitus Caſſianus ad ſinum Melanen quantus. 640
exercitus Catilinæ quantus. 431
exercitus Cæſaris ad urbem properans, magnam ejus partem occupat. 585
exercitus Cæſaris cur minus morigerus. 680
exercitus Cæſarianorum Caſſianorúmque ad Philippos quantus. 652
exercitus Cæſaris, conſtantis ex veteranis militibus, præſtantia. 469
exercitus Cæſaris in Pompeium, & contrà Pompeii in Cæſarem quantus. 471. 472
exercitus Cn. Pompeii fugatus. 378
exercitus conſulum contra Syllam. 400
exercitus Cor. Scipionis in Hiſpaniam quantus. 264
exercitus Craſſi cæſus. 153
exercitus Domitii in Antiochum quantus & quomodo inſtructus. 106. 107. Item Antiochi quantus & quomodo inſtructus. 107
exercitu exarmari non debere Cæſarem, prius quàm Pompeius ſuum dimiſiſſet. 445
exercitus Fabii Maximi Æmiliani contra Viriatum quantus. 292
exercitus Lepidi tranſit ad Antonium. 580
exercitus L. Caſſii. 181. item Manii. ibid.
exercitus Ventidii, ad ſuccurrendum Lucio profectus, quid præſtiterit. 690 691
exercitus Lucii in Cæſarem quantus. 685
exercitus L. Luculli quantus contra Mithridatem. 219
exercitus Lucii noctu clàm urbem ingreditur fugiente Lepido. 688
exercitus Lucii reliquiæ quò diffugerint. 700
exercitus L. Scipionis contra Cæſarem. 488
exercitus Metelli quantus ad Numantiam. 297
exercitus Mithridatis contra L. Lucullum quantus. 224
exercitus Mithridatis poſt acceptam cladem à Lucullo quantus. 230
exercitus Mithridatis ſuo ipſius vitio periit. 239 240
exercitus novus Archelai quantus. 197
exercitus pereat neceſſe eſt, duces ubi abſunt. 198. 199
exercitus Pompeii in piratas quantus. 236
exercitus populi Romani in Antiochum quantus. 95
exercitus quando primùm hoſtiliter Vrbem ingreſſus. 386
exercitus reliquias circa Thermopylas colligit Archelaus. 196
exercitus Rhodiorum contra Caſſium. 627
exercitus Rom. in Antiochum quantus. 96
exercitus Romanorum in deſertores, & deſertorum in Romanos quantus. 374. 375

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

exercitus Romanus tertii belli Punici quantus. 42
exercitus Scipionis ad Numantiam quantus. 308
exercitus Scipionis in Africa quantus. 7
exercitus Spartaci gladiatoris quantus. 424
exercitus Spartaci gladiatoris à Craſſo funditus deletus. 426
exercitus Syllæ in patriam quantus. 398
exercitus Tigranis contra Lucullum quantus. 229
exercitus vide *copia.*
exercitui victori Pompeius præmia diſtribuit. 253
exercitum ad urbem ducit Cæſar. 453
exercitum ad Vrbem ducit Cinna & reliqui exules. 391
exercitum Antonii & Bactris, imò & Indis ipſis terribilem, unà Cleopatra reddidit inutilem. 158
exercitum Caleni cur ſibi aſſumpſerat Cæſar. 707
exercitum Cæſaris à Brundiſio incolumem advehit Antonius. 464. 465
exercitum colligit Lucius ex Antonianis colonus. 688
exercitum contra Pompeium & patriam duxit è Galliis C. Cæſar. 251
exercitum, cui praerat Calenus, Cæſar ſibi aſſumit cum provinciis Gallia Hiſpaniáque ſine certamine. 700. 701
exercitum Domitii benignè excipit Cæſar. 451
exercitum Furnii Cæſar invadit. 688
exercitum haud contemnendum ex proſcriptis fugitiviſque ſi[...] conciliat Vitulinus. 603. 60[...]
exercitum ſuum in Hiſpani[...] quomodo purgaverit imperat[...] Scipio. 3[...]
exercitum parat Cæſar. 5[...]
exercitum Pompeius in Armeniam contra Tigranem move[...] 24[...]
exercitum Pompeii concidun[...] Numantini. 29[...]
exercitum præſtantiorem Ant[...]nio nullus imperatorum unqua[...] habuit. 16[...]
exercitum retinere vult Cæſa[...] tantiſper dum ſuum tenet Pompeius. 44[...]
exercitum Salvidieni dedit Antonio Cæſar. 71[...]
exercitum ſuum Lucius dedidi[...] Cæſari. 69[...]
exercitum ſuum ut augeat Decimus, quidam amicorum ſuadent. 54[...]
exercitu Antonii uti non vul[...] Cæſar. 72[...]
ab exilio Metellus revocatur 37[...]
exul Cicero opera Pompeii revocatur ejuſdem opera. 437. 43[...]
exules Carthaginienſes ad Maſaniſſam confugiunt. 3[...]
exules proſcripti & refugi quò potiſſimùm ſe contulerint. 61[...]
exulum in patriam reditus. 71[...]
exulibus concedit reditum Cæſar uno Milone excepto. 458
exulibus nobilibus reditus patet, ob initam inter imperatores pacem. 714
exulare Metellus cogitur, quia jurare noluit. 369
exulatum ad Volſcos abiit M. Coriolanus. 349

F. Fabius

F.

FAbius à Lucullo relictus Mithridaticos fundit. 231
ıbius Maximus dictator creatus. 320
Fabium criminatur Minutius. 320
Fabii commentum. 321
uinti Fabii hiſtoria Annibalica. 329
bula Iûs. 240
bula de Solis bobus, dormiente Vlyxe & ſociis, abſumptis. 738
fabula ruſtici & pediculi. 413
cinus in Cæſarem perpetratum, quale. 667
ctio popularis Carthaginienſium multos cives exilio mulctavit: juramento facto, nunquam revocaturos in patriam. 38
factio Sertoria in Hiſpania, quibus ducibus cæſa. 216
factiones variæ inter Carthaginienſes poſt bellum Punicum ſecundum. 36
cultates ſuas ſub triumviris cives profiteri coguntur. 609
cundus, L. Marcus Cenſorinus. 45
facundiſſimus in concionibus ad milites Antonius. 161
facundiſſimus & eloquentiſſimus Cicero. 428
lcatorum curruum impetus, & ab iis damna illata. 182
mes conſultrix in rebus alienis peſſima. 28
fames. 711
fames apud Carthaginienſes. 79
fames Athenienſium. 193. 195
fames Carthaginienſium. 74
fames cogit Cæſarianos pugnare. 659
fames cogit recedere ad interiora regni Mithridatem. 239
fames & rerum penuria Scipionem pugnam inire compellit. 269
fames in caſtris ad Palantiam. 301
fames in caſtris Antonianis & Cæſarianis. 652
fames in caſtris Rom. 285
fames in caſtris S. Pompeii, adigit ad colloquium. 751
fames in exercitu Antonii. 165
fames ingens in caſtris Carthaginienſium 40
fames ingens in Piræo. 195
fames in obſidione Præneſtina. 405
fames in Vrbe. 458. 681
fames in urbe propter Pompeium. 711
fames Numantina. 300
fames premit obſeſſos Peruſiæ. 690
fames urget pacem componere. 713
famem intentat Vrbi Sex. Pompeius. 679
fame coacti multi ſe dedunt. 375
fame compulſi Dalmatæ Cæſari ſe dedunt. 766
fame domiti Salaſſi. 763
fame laborat Aſdrubal. 40
fame laborat Italia. 685
fame multi necati. 375
fame perſequendum potius Lucullum ſuadet Mithridates quàm collatis ſignis. 229
fame preſſus populus Pompeium annonæ præficit. 438
fame premitur Peruſiæ Lucius. 691
fame quidam proſcriptorum conficiuntur. 597
fame victum ſe, non armis confitetur Lucius. 694

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

fame vincere Cæſarem, non armis, conatur Pompeius. 469
familiaritas Antonii & Cæſaris. 726
ad famulorum pedes domini ſupplices. 596
famulorum fides erga dominos proſcriptos. 597
fana Laodicenſium diripuit Caſſius. 625
Fannius Lælii gener fortiter contra Viriatum pugnat. 293
faſces deponere noluit jubente ſenatu C. Cæſar. 351
faſces lictorum confringit plebs in ſeditione pro Graccho. 357
faſtus Antonii deſcribitur. 555
faſtu Cleopatræ offenſus Luceius ad Cæſarem tranſiit. 611
fato Vrbis imperium debetur tribus Corneliis. 430
fatorum neceſſitas. 125
fatale fuit Carthaginem deleri. 75
fauces Torpidorum & Salapæorum. 639
ad Faventiam Carbo & Norbanus contra Metellum aciem explicant. 406
favor largitionibus quæſitus. 640
favor militum vehemens erga Lucium. 686
favor plebis ad conſules contra Syllam. 400
favor ſenatus in Pompeium. 442
felicibus timenda Nemeſis. 50
felix per omnia Sylla. 416
felicior ſua ætate nullus fuit Sertorio. 421
feliciſſimus Sylla, & mortuus hoſtibus terribilis. 417
felicitas Cæſaris quàm multis terrori maximo eſt. 483
Ferentani ſocii à Romanis deficiunt. 374
Ferentarii primi prælium ineunt a Pharſalum. 47
ferrum Margianum. 1
fertilitas magna agri Campani. 4
Feſulæ occupantur à C. Manlio i conjuratione Catilinæ. 42
feſta conclamatio per Italiam a pacis initæ nuntium. 71
fictionis arguit Cæſarem Luciu 68
fides Maſaniſſæ à P. R. remunerata quomodo. 4
fides nuſquam tuta proſcriptis, n apud domeſticos quidem. 59
fides Punica.
fides ſervorum quorundam in heros proſcriptos. 59
fides erga Caſſium & Brutum eorum militum qui ſub C. Cæſar ſtipendia fecerant. 667
in fidei ædem ſenatus cogitur ob ſeditionem plebis pro Graccho. 359
fidit nemini Sertorius. 421
filius patrem proſcriptum prodidit: idem à militibus patris percuſſoribus cæſus. 599
filii Q. Ciceronis mors notatu digna & pietas in patrem. 601
filii in Toranium impietas. ibid.
filium aureis catenis vinxit Mithridates. 214
filios proprios occîdit & in ignem conjecit Aſdrubalis uxor. 82
filios proprios occidit Tigranes, quare. 242
filiam Pompeio collocat Cæſar. 435
filiæ Mithridatis ad Pompeium adductæ. 246
filiæ Mithridatis hauſto veneno corruunt. 248
filias ſuas potentiſſimis quibusque collocat Mithridates. 241
filiam Pompeii Cæſar quomodo tractarit. 490

bria vir ſenatorius Flacci ſo- ius. 204
imbriæ mors. 211
imbriam cur vocarint Athe- ionem Syllani milites. 210
vius Fimbrias, hujus frater, Norbani legatus, in convivio rucidatus cum aliis, ab Albi- ovano. 406
ccus contra Syllam in Aſiam roficiſcitur. 204
ccum occîdit Fimbria. 205
ccus ad Celtiberos mittitur. 312
ninem apicatum mori nefas abebatur. 395
ninii puſillanimitas. 92
ugientem Annibalem & vagum irca Bithyniam interimit. ibid.
Flaminio Romanorum clades maxima. 319
Flaminius à Cæſare occiditur. 700
nma præfectus exercitus. 456
it Scipio Carthagine deleta. 82
en Numantinum aliò deriva- e vult Pompeius. 298
en Numantinum quo pacto onjunxerit Scipio. 307
us inter Pompeium & Cæſarem ter prior violarit. 718
us ictum cum Carthaginienſi- us. 35
ris cum Antiocho icti formà re inſculpta. 112
era Cæſaris Pompeiique turba- a. 716
ifragi ſubinde Carthaginien- s. 51
citas nonnullis perniciem ad- ert. 3
citate non inſolenter abuten- um. 111
œnore abhorruerunt Romani veteres. 382
fœneratores Aſellium prætorem è medio tollunt. ibid.
fœneratorum ſeditio. ibid.
fœminæ quàm viro ſimilior Craſ- ſus, ſi quis Surenæ credit. 154
Fonteius, Servilii proconſulis le- gatus: ejus interitus. 374
fontes aquæ calidæ. 97
fontes ramenta auri minutiſſima ferentes. 242
formidoloſa Romanis Gallia. 545
fortis in bello qui verè dicatur. 305
fortitudo Craſtini centurionis in a- cie Pharſalica, in qua & occu- buit, à Cæſare laudata. 479
fortitudo Lucianorum in eruptio- ne. 692
fortitudo Maſaniſſæ. 39
fortitudo Numantinorum. 297. 298
fortuna fortiter ferenda ubi quis ſemel in alienam poteſtatem de- venerit. 220
fortuna mentem ademit Pompeio ne victor eſſe poſſet. 753
fortuna neſcit uti Pompeius. 724
fortunæ favor in Sylla. 416
fortunæ plus quàm conſiliis fide- bat Cæſar. 464
Ferentanorum à Romanis defe- ctio. 374
frater fratri ſuperſtes eſſe nolens. 601
frater pro fratre proſcripto cædi petit & cæſus eſt. 602
fratres Ligarii proſcripti, alter cæſus, alter aquis ſuffocatus. 602
frigoris vis. 281
fraus fraude penſata. 7
fraus magna Lepidi. 742
frumentum humeris militum im- poſitum Athenas mittitur. 192
frumentum diſtribuit populo Cæ- ſar. 458
frumentum in Vrbe aſſervatum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

in uſum militum, plebs diripuit. 691

frumentatum ſuos mittit in Cappadociam L. Lucullus. 225

frumentatores L. Luculli regios equites fundunt. 226

frumentatores Romanos aggreditur Tigranes. 231

fugit ab urbe Curio ad Cæſarem tendens magnis itineribus. 447

fuga Archelai ex Piræo cum ſuis. 196

fuga in exercitu Archelai circa Chæroneam. 199

fuga Archelai. 203

fuga Archelai ad Murenam. 214

fuga auxiliariorum Pompeii. 477

fugam diſſimulat Gracchus, ut fortiùs hoſtes opprimat. 279

fuga Bruti & ſuorum militum. 664

fuga Caſſianorum. 654

fuga Galbæ in urbem Carmelim. 287

fuga Milonis & Cecilii. 440

fuga Mithridatis. 199

fuga Mithridatis à Pompeio. 239

fuga Mithridatis poſt cladem à frumentatorib. Luculli factam. 226

fuga militum Craſſi. 149

fuga Nicomedis. 182

fuga Norbani. 651

fuga Pompeii à Termantinis. 298

fuga Pompeii peracta navali pugna. 741

fuga Romanorum ſub L. Lucullo. 225

fuga Scipionis & Afranii. 488

fuga turpiſſima conſulit ſibi Plautius. 291

fugientem inſequitur Cæſar Pompeium in Ægyptum. 483

fugientibus cunctis ſolus Cæſar r... ſiſtit. 4

fulgetrum inter duo caſtra factu... utriq; & Cæſariani & Pompei... ni ſibi capiunt pro omine. 4...

Fulginii obſeſſus Ventidius ab ... grippa. 6...

fulmine de cælo tacta caſtra Pom... peiana. 391. 3...

Fulvia Athenas profecta ab Ant... nio excipitur. 7...

Fulvia concitat exercitum ... Cæſarem. 67...

Fulvia fugit Puteolos, inde Bru... diſium. 70...

Fulvia incitatrix ad ſuccurre... dum Peruſiæ obſeſſis. 69...

Fulviæ contumelia erga muli... res à triumviris proſcriptas. 60... *taxatur ab Hortenſia.* ibi...

Fulvia Lucium exaſperat ut be... lum inferat Cæſari. 68... *ad Lepidum ſecedit.* 68...

Fulviam Antonius incuſat. 70...

Fulviam languidam relinqu... Antonius apud Sicyonem. 70...

Fulviæ interitus Antonio & Cæ... ſari commodus. 70...

Fulviæ mors annunciata Anto... nio in obſidione Brundeſina. 70...

Fulviæ mors nunciata Cæſari 70...

Fulvia prima omnium indicat conjurationem Ciceroni. 425

Fulvius Flaccus coſ. 371. *cupidinem civitatis injicit ſociis pop. Rom.* ibid. *tribunatum ambit, Graccho minori collega datur.* ibid.

Fulvius proſcriptus, à fœmina proditus. 603

fundamenta deſignata Carthaginis dirutæ lupi confuderunt, unde à cœptis juſſum deſiſtere. 85

funebris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

funebris pompa in ſepultura Syllæ. 417
ror deſperatorum quid faciat. 77
ror & inſania Carthaginienſium. 54
furor plebis ad hæc verba Antonii Men' ſervaſſe ut eſſent qui me perderent? 520
rius à plebe diſcerptus. 370

G.

GAbinius exilio mulctatur, ob motum bellum religioſum. 120
Gabinius legatus ad Murenam ne Mithridatem infeſtaret. 215
A. Gabinius intimus amicus Cæſaris. 435
abinius per Illyriam Cæſarianos ducens opprimitur. 464
adibus potiuntur Romani fugientibus Pœnis. 275
allus quatuor ſagittis transfixus. 163
allus quidam ad monomachiam Romanos provocat. 380
alli & Numidæ ſingulare certamen. ibid.
allus ad tollendum Marium miſſus, rem non audet aggredi. 387
allorum opera Craſſus mira edit facinora. 146
alli Celtæ populi quem locum incolant. 255
alli Boii. 316
allorum fuga ob caſum unius Galli in ſingulari certamine. ib.
alli quàm Romanis ſint formidabiles. 523
um Gallis triginta prœliis decertavit C. Cæſar. 523
allus bellum cum Carthaginienſibus. 1
Galliam citeriorem permutare cum Macedonia cupit Antonius. 543
Gallia in quinquennium Cæſari decreta. 435
Galliam Licinio Craſſo commendat Cæſar. 453
Galliam maximè timent Romani. 545
Gallicus triumphus Cæſaris. 491
Gallicum Liguſticumque mare ad perſequendos piratas curat M. Pomponius. 236
Gallecorum vel Gallaicorum fines depopulatur Cæpio. 294
Gallogræcia à Mithridate Sertorio datur. 217
Gallogræcos injuſtè invadit Mithridates. 209
ad Garganum à conſule vincitur Crixus Spartaci dux. 424
generoſitas Cleopatræ Mithridatis filiæ. 246. ejus generoſitate delectatus Mithridates eam periculo eripit. ibid.
genius Antonii & Cæſaris non convenire inter ſeſe dicit genethliacus. 156
genius Antonii genium Cæſaris metuit. ibid.
genius malus Bruti bis illi apparuit. 668
gentes pop. Romano additæ. 250
Gentius Illyriorum rex ab Anitio victus in triumphum abducitur. 760.761
Gerione, Apuliæ urbs, expugnata. 322
Germanorum ebrietas. 468
Getæ populi. 758
gladii capulo admota manu Cæſar inquit, Hic impetrabit. 444
gladium abſcondunt Catonis familiares ne ſe interimat. 489

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

gladium oſtentat Vetius, quem datum dicit ſibi ab inimicis Cæſaris. 434. idem mox in carcere necatur. 434
gladium porrigunt Pompeio conſules ut bellum gerat contra Cæſarem. 447
gladiator inſignis captivus Capuæ, fractis vinculis, latrociniis infeſtat Italiam. 423
gladiatorum ſex millia in crucem à Craſſo acta. 426
glandibus plumbeis inſcripta hoſtium conſilia produntur. 191. 193
glandibus vivere nonnulli coguntur. 380
Glanis fluvius. 404
Gomphos Cæſar expugnat & diripit. 468
Gomphis res memorabilis viſa. ibid.
Gordenæ juſſus regnare Tigranes à Pompeio. 243
Gordius Mithridatis dux. 215
Gracchus à ſervo præbito jugulo ne in hoſtium poteſtatem veniret, occiditur. 366
Gracchus in ſeditione cæſus. 359. 360
Gracchus & Fulvius Flaccus armati in Aventinum fugiunt. 365
Græcas literas apud Rhodios ab Archelao præceptore didicit Caſſius. 627
Græcarum literarum peritus Orodes. 155
Græci à fœnore olim abhorrebant. 382
Græcorum conſuetudine & habitu utitur in Ægypto Antonius. 767
Græcorum Macedonumque res permixtæ. 87
Græcorum mores imitatur An tonius. 7
de Græcis primus triumphav Mummius. 8
Græcos multos ſuſtulit crudeli ter Mithridates. 20
Græciam ſibi amicam facit Antio chus. 8
quam gratiam pro rebus bene ge ſtis retuliſſe ſeſe dicat Sylla 39
gratulatio quanta facta Ciceroni 43
granaria Vrbis ubi. 39
Granius in Numidia profugus Ma rio ſe conjungit. 38
in gratiam redierunt Antonius & Cæſar in Capitolio, interceſſion præfecti militum. 553
gratioſiſſimus apud populum C. Cæſar. 350
gravitatem Scipionis miratur Aſdrubal. 271
gubernandi peritiſſimus Viriatus. 297
Guluſſa Maſaniſſæ filius. 38
Guluſſam ex legatione remeantem ex inſidiis adoritur Samnis Amilcar. ibid.
inter Micipſam, Guluſſam & Maſtanabalem, Maſaniſſæ filios, Scipio regnum patris diſtribuit. 64
Guluſſa vir rei militaris peritus. ibid.
Guluſſæ belli paciſque cura commiſſa. ibid.
Guluſſam falsò Aſdrubal criminatur. 68
Guluſſæ nepos Aſdrubal accuſatus, non habens quod reſpondeat, ſubſelliis obruitur. 68
Gutta Capuanus cum exercitu properat ad eximendum obſidione Marium. 405

H. Ha-

H.

HÆredem Tigranem filium ſuum ut relinquat, Armeniam Tigrani ſeni Pompeius dat. 243
hæreditatem appetens prodit patrem filius. 599
Hanno Bomilcaris filius Carthaginienſium dux. 13
Hanno captus Martio deditur. 272
Hanno Magnus, Carthaginienſium dux. 257
Hanno præfectus equitum Aſdrubalis. 81
Hamilcar Pœnorum in Hiſpania contra Romanos dux. 257
Hannibal vide Annibal.
Hannibal Italiam vaſtat, contrà Africam Scipio. 1. 2
Hannibalis facta ſub compendio recenſentur. 34
harpago Agrippæ deſcribitur. 739
haſta in femore percuſſus à Sertorio Pompeius. 419
Heliodorus regni affectator, occiſor Seleuci, regno pellitur. 116
Helleſpontios impetit Antiochus. 86
Helleſpontum curat ad perſequendos piratas L. Culleo. 235. 236
Henetos populatur Sylla propter Macedoniæ infeſtationem. 207
Heracleam expugnat L. Lucullus. 227
herbam depaſcuntur Peruſinæ in obſidione ſervi. 689
herbis veſcitur neceſſitate coactus Cæſaris exercitus. 465
herba ad mortem per inſaniam redigens. 165
Herculis columnas quis ædificavit. 256
Herculis ſocius Autolycus expeditionis in Amazonas ſuſceptæ. 227
Herodes Idumæorum Samaritarumque rex ab Antonio conſtitutus. 715
Hetruſci poſt defectionem cæſi. 379
Hiempſalem in regnum reſtituit Numidis Pompeius. 399
Hiera capta ab Agrippa. 732
Hieroſolyma urbs ſanctiſſima. 119. 244. à Pompeio Hieroſolymæ urbis mœnia diruta. 119. antè à Ptolemæo rege Ægypti. ibid. Hieroſolyma poſt à Veſpaſiano & Adriano diruta. 119
Himilco Phamæas, præfectus equitum Carthaginienſium, Romanorum fabros fundit. 58
Hippon civitas. 16
Hipponem Zaretum urbem quis condiderit. 66. 67
Hirpini in amicitiam Romanorum revertuntur. 381
Hirpinorum à Romanis defectio. 374
Hirpinos deſertores invadit Sylla. 380
Hirtius Antonianos fundit. 571
Hirtius ex urbe fugiens collecto exercitu Brutios ſibi ſubigit, mox ad Pompeium fugit cum ſuis. 614
Hiſpania pulſi Pompeii milites. 454
Hiſpaniæ magnitudo & limites deſcribuntur. 526
Hiſpaniæ oram ad perſequendos piratas curat Tib. Nero & Manlius Torquatus. 236
Hiſpaniam cur primò petere inſtituerit Pompeium perſequens Cæſar. 452
Hiſpaniam fecit tributariam C. Cæſar. 432
Hiſpaniam infeſtant Carthaginienſes. 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Hiſpaniam provinciam dedit Lepido Cæſar. 495
in Hiſpaniis rurſus laboratum poſt Scipionis diſceſſum. 276
Hiſpani debellantur à Fulvio Flacco. 278
Hiſpanorum obſides captivóſque liberos dimittit Scipio. 267
Hiſpanorum dolus & commentum. 257
Hiſpanicæ hiſtoriæ ſcriptor Rutilius Rufus. 305
Hiſpanicum bellum quando & cur ortum ſit. 257
hiſtoriarum ſcriptor Artabazes. 155
hiſtoriæ Annibalicæ ſcriptor Q. Fabius. 329
hiſtoriæ Hiſpanicæ ſcriptor Rutilius Rufus. 305
Holophernes Ariarathis frater. 118. rex factus à Demetrio pulſo Ariarathe fratre. ibid.
homicidæ Cæſaris cum gladiatoribus Capitolium occupant. 503
homicidarum Cæſaris fuga. 502
homicidis Cæſaris nonnulli præmia decernunt. 505
homicidii damnatur Milo. 441
honeſtæ exiſtimationis rationem habere ſolent Romani. 49
honorem oblatum cur non accipiat, excuſatio Cæſaris. 555
honores exhibiti Cæſari urbem ingredienti. 745
honoribus ab Antonio afficitur Ventidius. 157
hordeo pavit milites deſertores Antonius. 160
hordacei panes pari argenti pondere rependuntur in caſtris Antonii. 165
Horoſcopa oppidum. 38
Hortenſiæ pro proſcriptis mulieribus ad triumviros oratio magnanima. 608
Hortenſio amico Marciam uxorem ſuam valde dilectam, cedit Cato. 409. domum poſtea recipit. ibid.
hoſpitio ſeſe mutuò excipiunt Cæſar, Antonius, Pompeius. 714
hoſtis à ſenatu Cinna judicatur. 386
hoſtis à ſenatu populi Rom. judicatur Antiochus. 95
hoſtis Cæſaris Manilius multa in eum vana comminiſcitur. 687
hoſtis judicatur Antonius. 559
hoſtis judicatur Dolabella. 567
hoſtis judicatur Sylla à C. Mario & Cornelio Cinna. 204
hoſtis, quantumvis puſillus, nequaquam contemnendus. 424
hoſtem judicatum Dolabellam abſolvit Cæſar. 586
hoſtem patriæ denuntiat ſenatus Cæſarem. 448
Hoſtia vi capta & direpta. 391
humanis in rebus deo nihil potentius. 126
humanæ carnes ad cibi uſum conditæ, Athenis repertæ. 195

I.

Iaculatoribus objecti Samnites à Sylla. 407
jaculis confixus periit Sex. Iul. 575
jacta ſit alea, dictum Cæſaris contra Pompeium properantis. 449
jactantiæ tempus non eſt in rebus calamitoſis. 44
Iaſon Trallianus tragœdus. 155
Iaſſus urbs à piratis capta. 213
Iapodes populi. 761. 763
Iapodum gentem Sempronius Tuditanus & Tiberius Pandaſius pugna ſuperant. 761

Iberia.

Iberia. 255. 256

Iberia, quæ hodie à quibuſdam Hiſpania. 313. *ex quo tempore in tres partes diviſa.* ibid.

Idumæam Romanis ſubjugavit Pompeius. 244

Idumæorum rex Herodes. 715

igne è Fulginio ſignificatur obſeſſis Peruſiæ adventare auxilium. 691

igne quidam proſcriptorum ſeſe exurunt. 597

ignes frequentes in Vrbe excitati noctu poſt necem Cæſaris. 507

ignominia notati milites, fortiter in acie præliando notam eluunt. 192

Ilienſes quàm crudeliter tractati à Fimbria. 205

Ilienſes ad Syllam ſeſe recipiunt fugientes Fimbriam. ibib.

Ilienſes adſcripſit inter Romani populi ſocios Sylla. 221

Ilium urbs, porrò ante Carthaginem condita, capitur. 1

Ilio quæ acciderunt, etiam Carthagini accidiſſe. 82

Ilii pejor conditio ſub Fimbria quàm ſub Agamemnone. 205.

inter priſcam Ilii expugnationem & eam quæ ſub Fimbria, temporis interſtitium. 206

illæſum abire Domitium captum ſivit Cæſar. 451

Illyricum C. Antonio commendat Cæſar. 453

Illyrio qui filii & quot numero fuerint. 757

Illyrii qui & ubi conſtituti. 757

Illyrii unde nominati. ibid.

Illyriorum limites. ibid.

Illyrii qui communiter dicantur. 760

Ilurgys civitas expugnata. 272

imperator eligitur bello Hiſpanienſi Cornelius Scipio. 264

imperator maritimus ad perſequendos piratas Pompeius in triennium conſtituitur. 235

imperator ſalutatur Antonius ab Ænobarbi militibus. 703

imperator ſalutatur Cæſar à Lucii militibus. 697

imperatorem ſeſe vocari patitur Craſſus. 136

imperatoris nomen quomodo admittendum. 455

imperatorum clariſſimus quis. 91

imperatorum nullus cum tanta profectus poteſtate atque Pompeius in Piratas. 235

imperatoribus ſolis dari ſolitus titulus, Pater Patriæ, datus eſt Ciceroni poſt reſtinctam conjurationem Catilinæ. 431

imperatores viginti Samnitibus nudi traditi à Romanis. 302

imperatores ſuos Romani conſecrant. 521

imperium Carthaginienſe quando & à quibus ademptum. 2

imperium depoſiturum ſe dicit Cæſar ſi id ipſum faciat Pompeius. 448

imperium poſt pugnam ad Pharſalum renuit accipere Cato. 482

imperii affectati accerſitur Menodorus. 717

imperio privatus Lepidus. 743

imperia parari lenocinio nuptiarum clamat Cato. 435

imago Scipionis cur ſola in Capitolio. 267

immunitatem concedit civitatibus injuſtè oppreſſis à Caſſianis Antonius. 675

immunitate donati Brundiſini à Sylla. 398

impro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

improperatio in Aſdrubalem ingens ab uxore facta. 81. 82
imprudentiæ imperitiæque arguitur Antiochus. 111
imprudentiæ Pompeius in quo notatus. 472
impugnatur Cæſar ab Antonio. 546
incendium ſacrificii Mithridatis ad mille ſtadia viſum. 215
incenſa Vrbs à Gallis Capitolio incolumi. 754
incendio pars urbis abſumpta. 603
incommoda quæ ſenſerint multi propter piratarum incurſationes 235
Indibilis regulus. 275. ejus rebellio & interitus. 276
indici proſcriptorum præmia propoſita. 595
indignatio præſens plus valuit in plebe, quàm gratia præterita Scipionis Africani. 362
induciarum factarum inter Romanos & Carthaginienſes ruptarum cauſa quæ. 257
inedia ſeipſam conficit uxor Ligarii. 602
infelices peccandi occaſionem ab egeſtate accipiunt. 29
ingenium liberum Lucii erga Cæſarem & Antonium. 702
ingenui è rupe præcipitati, ſervi ſuſpenſi. 528
ingenuum è liberto fecit Cæſar Menodorum. 718
ingratitudinis notati Caſſius & Brutus. 667
ingratitudinis ac perfidiæ Carthaginienſium cum beneficio Romanorum collatio. 30
ingrata res eſt malitia nacta veniam. 250
injuriarum oblivionem ſuadet oratione Cicero. 517
injuriarum immemor Aſdrubal, licet capite damnatus. 55
injuriis creſcentibus creſcit & legum contemptus. 350
inimici Cæſar & Antonius ob hereditatem petitam. 539
inimicitiæ inter Antonium & Cæſarem Octavium. 544
inimicitias cur ſimularit cum Cæſare Antonius. 545. 548
inopia rerum in caſtris Mithridatis. 238. 239
inquilinus cur vocatus à Catilina Cicero. 428
inſania ex eſu herbarum militibus Antonii. 165
inſidiæ à Pompeio Mithridati factæ. 238
inſidiis ad Tribolam intercipitur Vettilius. 290
inſidias Antonii olfacit ſenatus. 543
inſidias Parthorum aperit hoſtium unus Mithridates Antonio. 166
inſolentia Lucii ad bellum compulſus Cæſar. 687
inſultant Craſſo Barbari poſt mortem filii. 147
intercalares menſes correxit Cæſar. 526
Intercatiam obſidet Lucullus. 284
fidei Scipionis ſe committit. 285
intercedentis authoritas potior, quàm accuſantis, in ſenatu. 559
interfectores duo C. Cæſaris in ſuis provinciis cæſi. 589
interfectores Cæſaris ab Vrbe profugiunt. 521
interfectores ſuimetipſius fuêre, interfectores Cæſaris. 668
interfectores Cæſaris fovet ſenatus. 507
Interfrurini populi. 763

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

interrex quis dicebatur, & quomodo ordinabatur. 411

interrex Valerius Flaccus. ibid.

invidia militum in Perpennam ob occiſum Sertorium. 422

invidia continuis ſucceſſibus extinguitur. 63

invidiam Antonii metuit Ventidius. 157

invidia Annibalis conſiliis obſtat. 94

Iones impetit Antiochus. 86

Iones aſſueti parêre barbaris. 92

Io Iunonis zelotypiam fugiens in bovem mutatur. 240

Ippaſini populi. 763

iracundus valde Sertorius. 421

irritatus Pompeius in Menodorum. 717

Iſcadia urbs ab Æmyliano capta vide *Eſcadia*

Iſter fl. 765

Iſtros Illyriorum nationem ſibi vendicat Demetrius. 760

Italiæ opportuniora loca per ſuos occupare nititur Antonius. 703. 704

Italiæ oram ad perſequendos piratas curat L. Gellius & Cn. Lentulus. 236

Italiam petit Cæſ. poſt mortem Caſſii & Bruti, Antonius Aſiam. 671

Italiam ut infeſtet Pompeius, jubet Antonius. 704

Italica urbs Hiſpaniæ. 275. 292. *patria Trajani & Adriani.* 275

in Italos & Italici nominis fautores Mithridatis ſævitia. 209

Italos omnes & Romani nominis hoſpites in tota Aſia uno die occidi mandavit Mithridates. 185

iter difficillimum ab Antonianis Cæſarianiſque, Raſcupolidis opera emenſum. 640

iter laborioſum & difficile Cæſariani facere coguntur. 737

iter laborioſum exercitus Antonii. 161. 162

Ituræa Romanis ſubdita per Pompeium. 244

Iuba opem fert Pompeianis. 455

Iuba rex Mauritaniæ domeſtico periculo revocatur in patriam. 488

Iuba & Petreius audita Cæſaris contra Scipionem victoria mutuis concidunt vulneribus. 490

Iuba Hiſtoricus Iubæ Mauritaniæ regis filius in triumpho ductus. 491

Iudacilius Aſculanus obſeſſis fert auxilium. 378

Iudacilii mors epoto veneno & rogo extructo in templo ſeipſum exurentis. 379

Iudæos Romanis ſubditos fecit Pompeius. 244

judices ſenatoréſque ex equeſtri ordine ſelecti. 371. 372

jugulandum ſe præbuit militi Roſcius. 621

Iulia per Pompeium ad Antonium mittitur. 701

Iulia Pompeii uxor mortua. 438

ab Iulo Æneæ filio gens Iulia originem trahit. 470

jumenta pereunt fame in exercitu Antonii. 165

Iupiter & Neptunus Trojani belli ſpectatores. 39

Iove tonante nefas legem ferre. 368

Iovis Tabyrii fanum apud Rhodios. 187

ob jus civitatis non admiſſum qui & quot ſocii à Romanis defecerint. 374

jus ſuffragiorum dat Cajus Gracchus ſociis pop. Rom. 363. 364

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

juris divini humaníque violati damnatur Gabinius. 441

jurejurando ſeſe corpus Cæſaris cuſtodituros ſtatuunt cum Antonio Quirites. 519

juramentum Annibalis adſtantis aris ſacrificante patre, inimicum fore ſe perpetuò Romanorum. 259. 315

jurare Metellus cum ceteris à Mario inductis noluit. 369

juſſa Cleopatræ omnes Antoniani exequuntur. 676

juſtior cauſa Pompeii viſa plebi. 685

L.

LAbeo vivum ſepeliri ſe in ſuo tentorio juſſit. 669

Labienus ab exercitu Parthico, poſt mortem Orodis, imperator appellatus. 155. 156

Labienus percuſſores in ſella præ foribus ſedens opperitur. 604

Lacedæmoniorum dictum. 68

à Lacedæmoniis ducem petunt contra Attilium Regulum Carthaginienſes. 2

lacrymas elicit Romanis fortuna & miſerabilis gemitus Carthaginienſium 47

lamentationes & querelæ multorum propter agrorum ademptionem. 678

Lampſaceni auxilia à Romanis contra Antiochum petunt. 87

Lampſacum fugit cum ſuis Mithridates. 222

Lanuvium olim theſauros publicos ſervabat. 685

Laodicea ubi ſita. 624

Laomedon Mitylenæus primus Syriæ ſatrapa. 121

laqueo quidam proſcriptorum ſe conficiunt. 59

largiebatur profuſiſſimè multa Cæſar amicis. 44

largitionibus flectitur Paulus n Cæſari adverſetur. 44

largitionibus quæritur militum favor. 64

Larinates vincit Coſconius. 38

è Lariſſa fugit Pompeius in Ægyptum. 479. 48

Lariſſa obſeſſa per Antiochum. 9

laterculum conſtruit Craſſus contra Parthos. 14

Latinos invitat Gracchus ad petendum jus Romanæ civitatis. 363

Latonæ lucus ſacer. 188

pro latrone captus Varus à Minturnenſibus, tandem à centurione agnitus proſcriptus cæditur. 605. 606

latrones quomodo circumvenerit Didius in Luſitania. 312

latronum duces Curius & Apuleius prædam ab Æmiliano rapiunt. 293

latronum quorundam in Sedetania fortitudo & pertinacia. 299

latrocinia licentiſſimè facta in Vrbe poſt mortem Clodii. 440

Lavinium ab Ænea conditum. 439

laus magna Curionis à plebe. 444

laudis avidus Domitius. 106

laudes Catonis recenſentur. 490

laudes Cæſaris recenſentur. 522

laudes Numantinorum enarrantur. 310

laudes Viriati recenſentur. 297

laudum ſuarum exaggerator nimius Sylla. 396. 397

lauro coronant tentoria ſua Pompeiani ante victoriam. 470. 471

Lavinium, patria Milonis, à quo ædificata 439

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

aureatæ literæ à Lucullo miſſæ. 223
Lectorius in Numidia profugus Mario ſe conjungit. 388
egatus Luculli ad Maſaniſſam Scipio minor. 39
legatus claſſis Calviſii factus Menodorus. 718
legatus Mithridatis Pelopidas de Nicomede conqueritur. 173. 174
egatum mittunt Rhodii Archelaum ad Caſſium. 627
egati ab interfectoribus miſſi ad Antonium & Lepidum. 506
legati Allobrogum conjurationem Catilinariam detegunt. 430
legati Antiochi Romam miſſi. 89
legati Ariobarzanis ad patres de non dedita Cappadocia. 216
legati Carthaginienſium per inſtructum Rom. exercitum ducti. 44
legati multi ſeſe dedentium ad Cæſarem properant. 483
legati Nicomedis contra Pelopidam. 178. 179
legati Pompeii ad Antonium 748
legati Ptolemæi Philopatoris ad Romanos queruntur de Antiocho. 87
legati Romanorum ad Antiochum. 90. 91
legati Romanorum ad dirimendam controverſiam inter Carthaginienſes & Maſaniſſam. 37
legati Ro. ad Scipionem de reliquiis Carthaginienſium & ſociorum exſcindendis. 84
legati ſenatus ad Æmylium Lepidum ne Vacceis bellum inferret. 301
legati S. P. Q. R. ad Antiochum 87
legatorum Arſacis ad Craſſum arguta reſponſio. 137
legatorum Carthaginienſium deſperatio & luctus. 47
legatis Romanorum ad Aſdrubalem & Maſaniſſam præcepta data à ſenatu. 40
legatos mittunt Carthaginienſes ad vicinas gentes contra Romanos. 67
legatos mittit Lucius pro pace ineunda, ad Cæſarem. 694
legatos Nergobrigum Marcellus Romam mittit. 282
legatos Romam mittunt Saguntini & Emporii. 258
legatos Romanorum rurſum adit Pelopidas contra Nicomedem. 179
legatio communis ſatraparum ad Antigonum. 121
legatio Pruſiæ, ſine capite, ſine pedibus, & ſine mente, dicta à Catone per cavillationem. 147
leges aliquando neceſſitati poſthabendæ. 68
legio Martia ab Antonianis circumventa. 570
legio Martia & quarta Macedonica deficiunt ab Antonio ad Cæſarem. 556
legiones Antonianæ in colonias deductæ. 679
legiones Caſſianæ Brutianæque quot ad ſinum Melanen. 640
legiones duæ ab Craſſo ob res malè geſtas decimatæ. 425
legiones duæ apud Albam ſeditioſæ, à Cæſare retinentur in officio. 688
legiones duæ Cæſarianorum in Africa Curionis ductu miſerè deletæ. 456
legiones duæ Caleni datæ juſſu Antonianorum Cæſari. 677

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

legiones duæ Parthicæ, Craſſi exercitus reliquiæ, Pompeio junctæ. 458
legiones Macedonicas decimavit Antonius. 554. 555
legiones quatuor Dolabellæ per Allienum mittit Cleopatra. 624
legiones quot Cæſari, quot Pompeio fuerint. 458
legiones ſedecim præmittit ad bellum Parthicum Cæſar. 497
legiones ſuas Bruto tradit Vatinius. 632
legiones tres Ventidius Antonio tribuit. 580
lembo ſe fortunæ committens Marius ſolus aufugit. 387
Lenas. Ciceronis caput præſecuit. 600
Lentulum indemnatum contra leges publicas ſuſtulit Cicero. 436
Lepidus à Cæſare victus Africa exuitur. 352
Lepidum occidi non ſuſtinuit Cæſar. 746
Lethen fluvium Romanorum primus tranſivit Cæpio. 295
lex agraria quando & per quos lata. 354
lex agraria ſecundò lata. ibid.
lex de reis faciendis. 373
lex de triumviris. 593
lex frumentaria à quo & quando lata. 362
lex Iudiciaria. 363
lex Petreia quæ. 457
legis agrariæ conſtituendæ qui poſt Tib. Gracchi mortem autores fuerint. 360
leges dormiant hodie, Lacedæmoniorum dictum. 68
leges initæ factæque pacis Veſtales ſervare juſſæ. 714
leges novas ferre conatur Tiberius Gracchus. 34
leges ſuas Græcis reddidit Sylla 19
leges Syllanæ abrogatæ. 39
legem ferre, tonante Iove, nefas 36
legum magnus apud Romanos contemptus. 35
libelli in turba ſparguntur. 54
liber hic quorum geſta contineat. 1
libera oratio Lucii ad Cæſarem 695. 69
liberorum nuptias celebrat Antiochus. 88
libertas P. R. non tuta ſtante Carthagine. 38
libertatis amor quid pariat. 635
libertatem donat Tarſenſibus & Laodicenſibus Antonius 675
libertatem in dicendo Cæſaris. obſtupeſcit Antonius. 537
libertatem tertiò ſibi mortem inferentes ſervarunt Xanthii. 635
libertate donat civitates Græcas Mithridates. 202
libertate urbes donatæ à Sylla. 211
liberti Menecrates & Menodorus ambo præfecti claſſis invicem oppoſiti. 718
liberti quando primùm in militiam adſcripti. 379
libertorum quorum in proſcriptis heris fides & pietas. 615
Libo in gratiam receptus. 711. 712
Liburni populi. 452
Liburnicæ naves unde dictæ. 452. 758
licentia fœda in Vrbe. 681. 682
licentia fœda in militibus in Vrbe. 609
Linicii Craſſi milites conciduntur. 375
Licinius Craſſus contra Spartacum proficiſcitur. 425. decimata qua-

ta quatuor militum millia ſupplicio afficit. ibid. Pompeii gloriæ viſus eſt non cedere. 426
conſulatum petunt Licinius & Pompeius. ibid. ſeditio Craſſi & Pompeii. ibid. Craſſus & Pompeius in gratiam redeunt. 427. exercitus dimittunt. ibid.
ctor Cinnæ à milite percuſſus. 397
gnatio moleſta Antonianis. 651
iris fluvius, qui & Linternus. 374
teræ Mithridatis ad Chios. 200
literæ laureatæ à Lucullo miſſæ. 223
literæ Cæſaris de Pharnace victo. 487
teras Antonii ad Antonianos in Vrbe manentes defert Cæſar. 677
literas omnes tempore belli civilis ſcriptas exuſſit Cæſar. 746
literas victoriæ ad Actium recitat Cicero minor pro roſtris, ubi patris caput ſpectaculum populo fuit. 619
literas & rem militarem ut diſceret Cæſar Octavius Appolloniam miſſus. 531
xas omnes exegit è caſtris Scipio. 303
ocha urbs magna oppugnatur. 8. 9
quaces plerunque ſumus miſeria. 48
ricam oſtentat ſub veſte Antonius, irritans plebem ad vindictam Cæſaris. 510
ucanorum à Romanis defectio 374
uceium Antonii avunculum apud ſe detinuit, ne interficeretur, ſoror. 610. 611
ucia civitas fautrix Numantinorum obſidetur. 309
Lucienſium quadringentorum juvenum manus amputatæ à Scipione. ibid.
Lucius Æmilius veniam meruit, quare. 699
Lucius Cluentius à Sylla profligatus. 380. ejus interitus. ibid.
Lucius cum exercitu Vrbem ingreditur. 688
Lucii audacia pro ſuis mil. 695
lucri cupiditas Romanorum notatur. 208. lucro intenti Romani, vaſiſque aureis colligendis, Mithridatem elabi ſinunt. 227
Lucullea in honorem Luculli quotannis celebrata. 222
laureatæ literæ à Lucullo miſſæ. 223
Lucullus ad Syllam cum claſſe venit. 207
L. Lucullus conſul contra Mithridatem miſſus. 219
Lucullus Syllanæ claſſis præfectus Mithridati bellum infert. 217
à Lucullo exercitus defluit hortatu Aſiæ proconſulis. 233
Lucullus pauper. 283. avaritiæ notatus Lucullus. 285
Lucullus vir inter Romanos illuſtris. 192. Syllæ legatus. ibid. Luculli ſomnium. 227. Lucullus à ſenatu incuſatus. 233
ludi in honorem Bruti & Caſſii ab Cæſare prohibiti. 541
ludos in honorem L. Luculli celebrant Cyziceni ob navatam operam in obſidione contra Mithridatem. 222
lugubria cibaria apud Romanos & in parentationibus poni ſolita. 139
Lupercalium ſolennium mos. 496
Lupiæ oppido trajicit ex Apollonia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Cæſar Octavius. 717

lupus vigilum unum conficit non ſentientibus ceteris, exeſo corpore, tantùm capite relicto. 717. 718

luſio inter Syllam & Fimbriam de tradendo exercitu. 210

Luſitani partes Romanorum deprædantur. 287

Luſitanorum magna cædes. ibid.

Lutia, oppidum trecentis ſtadiis Numantia diſtans. 308

Lyciam curat ad perſequendos piratas Metellus Nepos. 236

Lycios aggreditur Brutus ob denegata auxilia. 626

Lycios de Rhodiorum poteſtate exemit Sylla. 212

Lycios ſcripſit inter Romani populi ſocios Sylla. 211

Lyſias interficitur. 118

Lyſimachus Thraciæ rex. 122

Lyſimachi origo & mors. 129. 130

Lyſimachia occupata à Romanis. 105

Lyſimachia à quo condita. 86

Lyſimachiam incoli rurſum quomodo voluerit Antiochus. 86

Lyſimachiam munit Antiochus. 99

M.

M*Achares à Lucullo amicus appellatur ob datam coronam auream* 228

Macharis fuga deſcribitur. 241

ad Macharem filium in Boſphoro regnantem fugit Mithridates. 223

Macharem ingratum filium expellit Mithridates. 240

Macedonia Syriáque provinciæ ademptæ Caſſio Brutoque. 3

Macedoniam curat ad per-quendos piratas L. Cinna.

Macedoniam Romanorum p- vinciam invadit Mithridat 2

Macedoniam ſibi petit prov- ciam Antonius.

Macedonicarum copiarum im- rator Antonius. 5

Macedonum Græcorumque res p- mixtæ.

machinæ Syllanæ ſuccenſæ ad P- ræeum. 1

machinarum Antonii deſcript- 1

machinas Romanorum incendu- Carthaginienſes.

magiſtratu amovendum cenſet C- ſar Marullum. 4

magiſtratu dejicitur Octavi- ob legem agrariam. 3

magiſtratus annui in Hiſpa- niam primùm miſſi. 2

Magneſios adſcripſit inter Roma- populi ſocios Sylla. 2

magnificè ſua effert Brutus 657. 6

Magnus cur appellatus Pompei- 170. 2

magnum cur vocatum bellu- Mithridaticum. 17

Mago Carthaginienſium dux con- tra Romanos.

Mago cum præſidio in Sagun- oppugnatur. 2

Mago victus Scipioni ſe dedi- 26

ingrata res eſt malitia nacta ve- niam. 25

malo omni expectatio moleſtior 72

Manaſſis, Arabionis regis patris agrum à Cæſare dono accipi- Sittius. 62

Mancau

Mancæus Tigranocertæ præfectus fortiter repugnat. 228. 229
Mancini grande periculum apud Carthaginem adventu ſuo diſſolvit Scipio. 69. 70
Mancinus, nudus traditus Numantinis à ſenatu Romano 302
Mancipia quatuor drachmis vendita. 224
Mandata Baccho eunucho data à Mithridate, de interimendis ejus uxoribus, ſororibus & concubinis. 227
Mandreſtales regulus Numidiæ profugus ab Sylla exactos recipit Romanos. 388
Manlius à Luſitanis fuſus. 286
Manlii imprudentia deſcribitur in ductando exercitu. 115
Manius dux à Mithridaticis cæditur. 183
Manii in Romanos ficta conjuratio. 219. 220
Manii aſpera reſponſio in Cæſarem. 683
Manium interficit Antonius quod Fulviam incitaſſet in Cæſarem. 710
Manubias Romano more accinctus exurit Sylla. 199
Marcellus nihil memorabile geſſit in Hiſpania. 263
Marciam, uxorem dilectam, cedit amico Hortenſio Cato. 490
Marcius capite truncatur ab Sylla 407. 408
M. Craſſi expeditio in Parthos. 134 ejus ſpes & propoſitum. 135 Craſſi propoſito conatur obſiſtere Ateius. ibid. Craſſus diris devotus ab Ateio. 136 Craſſus Deiotarum cavillatur. ibid. Craſſum Deiotarus. ibid. Craſſi grave erratum. 137. Craſſus exactor pecuniarum non imperator ibid. ad Craſſum legati ab Arſace. ibid. Craſſi arrogans reſponſum ibid. Craſſi ruſticum reſponſum. 141. Craſſum & ejus caſtra terror invadit. 142. Craſſus Gallorum opera mira edit facinora. 146. Craſſi virtus quo eluxerit. 147. Craſſi oratio ibid. Craſſo noctem largiuntur Parthi ad lugendum filium. 148 Craſſum milites quamvis omnium malorum cauſam, videre & audire cupiunt. 148. fortunæ exemplum in Craſſo. ibid. Craſſus à militibus coactus pacem accipere à Surena. 152. Craſſi verba miſerationis plena. ibid. Craſſus deſiderium vitæ abjicit. ibid. Craſſus pedes ad Surenam it ad colloquium. 153. Craſſi interitus. ibid. Craſſi dextra & caput ad Orodem miſſa. 154. de Craſſo contumelioſus Surenæ triumphus. ibid. in Craſſi defuncti caput contumelia. 155
Marcus Coriolanus bellum patriæ infert. 349
Marcus Figulus à Dalmatis ſuperatus. 761
mox ſuperior factus multa igne ferroque devaſtat. ibid.
M. Antonius ad bellum Parthicum ſe accingit. 156. Antonii & Cæſaris fortuna. ibid. Antonii genius genium Cæſaris metuit. ibid. Antonius præfectus Athenienſis gymnaſii. ibid. Antonius & Cæſar felicius per legatos quam per ſe ipſos res ſuas gerunt. 157. vires Antonii una Cleopatra reddidit inutiles. 158. Antonii imprudentia. ibid. Antonii machinæ in hoſtium poteſtatem veniunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

*veniunt.*159. *præ pudore & mœſtitia in concionem non audet prodire Antonius.* 161. *Antonii clades.* 163. *erga Antonium benevolentia & reverentia exercitus.*163. *virtutes Antonii.*ibid. *Antonius in ſuum caput averti petit mala totius exercitus, ſalutem exercitui contingere.* 164 *Antonii exclamatio ſuper decem mille militibus à Xenophonte ſalvis reductis.*165. *cum Ramno liberto agit Antonius de ſe interimendo quum juſſus fuerit.*167. *ab Antonio Parthi decies & octies victi.* 169. *Artabazem Antonius comprehendit & vinctum abducit in triumphum Alexandriam.* 169. *legati ad Lepidum & Antonium à Bruto & Caſſio de concordia.* 506 *pecunia Cæſaris & actorum commentarii in ædes Antonii tranſlati.* 507. *Antonii verba in ſenatu.* 509. *Antonius, lorica indutus in curia.* 510. *Antonii oratio in ſenatu de actis Cæſaris ratis habendis.* 511. *Antonii artes ſubdolæ.* 519. *Antonius de vocando Sexto Pompeio ad ſenatum refert.* 528. *Antonium laudat Cicero.* ibid. *militum ſatellitium Antonio contra plebem datum.*528.529. *Antonius multa commentariis Cæſaris adjecit.* 529. *Antonius ſolus Romæ potens.* 530. *Antonius ex Heraclidarum gente, Cæſar Æneadarum.* 536. *Antonii oratio ad orationem Octavii.* 537. *lex ab Antonio lata.* 542. *Antonius & Octavius reconciliati.* 545. *plebs Antonio gratificatur propter Octavium.* ibid. *Antonii edictum.* 546. *ingratus er*[...] *Cæſarem animus.* ibid. *Anto*[...] *oratio ad tribunorum milit*[...] *orationem.* 549. *Cæſar & A*[...]*tonius iterum in gratiam r*[...]*deunt in Capitolio.* 551. *Ant*[...]*nius à ſuis deſeritur.* 554. *exe*[...]*citum decimat.* 555. *tribun*[...] *militum mutat.* ibid. *Anton*[...] *acta poſt mortem Cæſaris.* 56[...] *Antonius hoſtis judicatus.* 56[...] plura vide in ſequentibus & i[...] quæ ſunt ad marg.

M. Antonius orator à Marian[...] *occiſus.* 39[...]

Mardus quidam præbet ſeſe viæ du[...]*cem Antonio.* 16[...]

maris imperium ad perſequend[...] *piratas quomodo multis diſtr*[...]*buerit Pompeius.* 23[...]

*maria à piratis repurgantur.*23[...]

maritimas regiones invadit Anto[...]*nii juſſu Pompeius.* 707.70[...]

maritimi quæſtus negotiatoriis ſi[...]*miles.* 5[...]

marito Septimio cæſo à triumviri[...] *celebrat nuptias novas eodem*[...] *die uxor.* 60[...]

maritum delaturam uxor intermi[...]*natur ſi ſine ea vir Apuleius fu*[...]*geret.* 61[...]

Marius, clariſſimi illius Mari[...] *fratris filius, conſul.* 402. *Marii clades ad Præneſte.* 403. *Marius fune in mœnia Præneſtina ſubductus.* ibid. *Præneſte obſidetur.* ibid. *Marius ſibi manus affert poſt Præneſtinorum deditionem.* 408

Marianorum fuga. 385

Marii & Syllæ conflictus in urbe. 385. *Marius fugit Minturnas.* 387. *de Marii ſeptimo conſulatu omen.* 387. *Marium non audet aggredi*

aggredi Gallus ad eum tollendum miſſus. ibid. Marium cur non interfecerint Minturnenſes. ibid.
Marium ceteróſque ſenatores profugos quæ revocandi ratio 389. Cajus Marius ab exilio redit. 391. Marius, Cinna & Carbo caſtrametantur ad urbem. ibid. Mario beneficii accepti refert gratiam Appius Claudius. ibid. Marii & aliorum ſæva facinora. 394
Marii interitus. 396
arſi deficiunt à Romanis. 374
arſi, gens pugnaciſſima. 378
arſorum multos occidit Sylla. ibid.
artia legio deſciſcit ab Antonio ad Cæſarem. 556
artia legio unde dicta. 656
artiis Idibus cæſus Cæſar. 522
arucinorum à Romanis defectio. 374
aſæſulorum validæ gentis regulus Syphax. 6
aſaniſſa forma & moribus præſtans. 6. Aſdrubalis gener. ibid. fœdus init cum Scipione. ibid. Maſaniſſa laboris exemplum ſuis. 7. Maſaniſſa clam venit in caſtra Scipionis. 8. Maſaniſſam Syphax ad ſe vult pellicere. 10 filiarum unam promittit. ibid. ad Maſaniſſæ cædem Syphax aurum dat. ibid. Maſaniſſa Syphacem & filiorum alterum capit & ad Scipionem mittit. 14. Sophonisben ut exceperit. ibid. venenum ei affert & optionem dat, aut veneni ebibendi aut Romanis ſerviendi. 15. Maſaniſſæ dona à pop. Rom. ob fidem & operam ſtrenuè ipſis navatam data 18. Maſaniſſa & Annibal inter ſe concurrunt. 25. Maſaniſſæ virtus & fortitudo incredibilis. ib. Maſaniſſa amicus Romanorum fideliſſimus. 32. Maſaniſſæ filii Guluſſa & Micipſa. 38. Maſaniſſa octogenarius, eques validus, aciem inſtruit. 39. Maſaniſſa Romanis indignatur, quare. 55. Maſaniſſæ ſuperbia, Maſaniſſæ diffidunt Romani. 56. à Maſaniſſa auxilium petunt Romani. 63. Maſaniſſa morti proximus Scipionem accerſit ibid. moritur. ibid. equum ſenex ſine ephippiis aſcendere ſolitus. 64 plura vide ad marginem in libellis de bellis Hiſpanicis & Annibalicis.
Maſaniſſæ regnum & opes Scipio inter filios ejus diſtribuit. 64
Maſinthas regulus à Maſaniſſa vulneratus. 24
matrum amor. 43
matrum furor ob amiſſos filios obſides. 54
mater filium proſcriptum ſervare non vult. 607
Maxarthes Parthus Craſſum occidit. 153
Mæotici reguli Mithridatem comiter excipiunt. 241
Mediam repetit Antiochus. 86
Medorum vires unde incrementa ſumpſere. 51
medicus celeberrimus Eraſiſtratus. 126
Megaræ deſcriptio & ejuſdem oppugnatio. 71. 72
Melitini pop. 763
membrana chartacea vice diadematis caput Pharnacis circundatum. 248
Memmius Octavio in magiſtratu ſuffe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ſuffectus ob legem agrariam. 358

Memmius Lucium Scipionem in jus vocat. 442

Menas legatus Pruſiæ. 173

Menecrates præfectus claſſis Pompeii. 718

Menecrates ſe in mare præcipitat. 720

Menodorus Pompeianus ejicit Helenum Sardinia. 709

Menodorus reciprocus proditor & transfuga. 727

Menodori audax, ſed fœdum conſilium. 714

mentem ducis non intelligere, magnorum malorum cauſa. 26

mens ſenatusconſulti plus valet, quàm verba. 540

mentem adimit hominibus præſens calamitas. 104

Mercenarii mutabiles. 661

Merromeni populi. 763

Merula ſectis venis ſeipſum occidit. 395

Meſſala à triumviris proſcriptus diu latitans Cæſarem proſcriptorem ſervat. 736

Meſſala nobilis juvenis ad Brutum fugit. 611

Meſſana obſidetur. 738

Metellus contra Sertorium miſſus. 410

Metellus Pius jungit ſe Syllæ. 398

Metulios quomodo ſubegerit Cæſar. 764

à Micipſa Numidarum rege petit auxilia Fab. Maximus Æmilianus. 292

Micipſa Maſaniſſæ filius. 38

Micipſam & Maſtanabalem ſubmovent Carthaginienſes futuro periculo everſa Carthagine. 67

Micithio Antiochi unus ducum, Romanos cædit non procul à Delo. 93

de militibus rapinas auſis ſupp cium à Sylla ſumptum. 3

militi vim inferenti oculos er mulier. 4

milites clàm colligunt conjur Catilinæ. 428. 4

milites inermes quomodo arm rit ſuos Scipio.

milites mercenarios ſe voca Piratæ. 2

milites quando primùm ſorte a lecti. 2

milites quos & quot in Africa duxerit Scipio.

milites ſummitit Amiſenſibus M thridates. 2

milites ſuos quomodo exerc Maſaniſſa.

milites ſuos exercet Pompeiu 45

milites ſuos quomodo exercuer Scipio. 30

milites, coquos habere nolu Scipio. ibi

militum Afranii & Petre multi ſeſe Cæſari dedunt. 45

militum Antonii reverentia & benevolentia erga imperatorem. 16

militum Antonii humanitas 16

plures Antonii milites morb quàm ferro abſumpti. 16

militum Cæſaris in ipſum prom ptitudo. 44

militum amor erga imperatorem Craſſum. 149. 151

viginti militum virtus. 149

militum delectus aguntur in Italia à triumviris. 686

militum delectus habetur in Antiochum. 95

militum delectus per Italiam. 709

de militibus captivis non redimendis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

mendis Romanorum conſilium. 329
militis inſolentia. 680
militum inſolentia in Nonium centurionem. ibid.
militum magna inſolentia. 609
militum ad imperatorem Brutum, reſponſum. 666
milites deploratos ſervat Scipio 62
milites ferreos geſtant annulos, tribuni aureos. 63
militi ab otio ad officium redire eſt difficile. 96
militibus ſuis Lucius veniam à Cæſare precatur, ac in ſe uno omnem iram effundat rogat. 696. 697
militibus quadringentis manus amputatæ. 309
miles Romanus captivus à Spartaco ſuſpenſus. 425
militum quatuor millia decimata à Licinio Craſſo. ibid.
trecentos milites captivos Spartacus mactat, ut parentet Crixi manibus. 424
milites qui locum deſeruerant decimat Antonius. 160
militaris rei imperitus Flaccus. 204
militaris rei imperitiæ notatus Q. Pompeius. 292
militaris rei imperitus Galba militem feſſum perdidit. 287
militaris rei imperitus Pompeius junior. 735
militaris rei peritiſſimus Sertorius. 421
militia Romana ſub Piſone corrupta à Scipione reſtituitur. 70
lo ſervili habitu aufugit. 440
maces plerunque Romani.
natur Cæſari Antonius. 545
minatur Fimbriæ Syllæ 207
minatur Lepido & Cæſari Lucius apud plebem. 688
Minervæ fanum exuſſit Fimbria. 205
Minio Smyrneus conſpirat in Mithridatem. 202
Minturnæ capiuntur. 375. 376
Minturnas profugus Marius. 387
Minturnenſes Marium occidere verentur. 387
Minutius prætor in foro in comitiis à triumviris cæſus. 599
miraculum Gomphis viſum recenſetur. 468
miraculo fuit Romanis Pompeius peracto bello Mithridatico. 252
miſeratio defuncti Cæſaris ſubit plebem lecto teſtamento ob Decimum Brutum hæredem ſecundum aſcriptum. 518
miſeria Carthaginienſium capta Byrſa. 80. 81
miſeria famis magna in exercitu Antonii. 165
miſeria ingens exercitus Craſſi. 148. 149
miſeris intempeſtiva contentio. 47
miſeriis plerunque loquaces reddimur. 48
miſſionem petunt Cæſariani quam ſe dare Cæſar dicit. 486
Mithraas & Bagoas Ariarathem fugant è Cappadocia. 176
Mithridates bello Thracia pulſus ab Orode fratre. 120
Mithridates regno pulſus ab Orode fratre. 134
Mithridates miles Parthus, inſidias Antonio indicat. 166. accepit ab Antonio munera. 167
Mithridates regni Pontici conditor. 249

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Mithridates fugit Antigonum ob viſum ſomnium ab Antigono. 176. *Euergetes, Ponti rex dictus.* ibid. *ejus filius.* ibid.
*Mithridatis filii potentia.*170.*amicitia cum Gallis inita.* 171. *mithridatis legati ad Rom.* 177.*benigna tractatio Mithridatis erga hoſtem captivum ut ſibi benevolentiæ nomen paret.* 182. 183. *Mithridates potitur Nicomedis ditione.* ibid. *Mithridatis contumelia in M' Aquilium.* 184
*Monimam, Philopœmenis filiam, adamat Mithridates.*184
ſub Mithridate pœnas luunt Aſiani crudelitatis in Romanos. 186.*Mithrid. & Rhodiorum navale prælium.* ib. *clades à Rhodiis.*187. *Mithridatis ſomnium* 188. *Mithridatis oblectamenta cum Stratonicenſi muliere.* ibid. *Mithridates Gallogræcorum tetrarchas, amicos, ſuſpectos habet & trucidat.* 200. *Chiis iratus, ut eos tractarit.* ibid. *in Mithridatem conſpiratio* 202. *crudelia Mithridatis facinora.* 206
Mithridatis & Syllæ colloquium. 208. *facinorũ Mithridatis commemoratio.* 209. *Mithridates oratione Syllæ territus pacis leges accipit.* 210. *Mithridates filium aureis compedibus vinctum, paulo poſt necat.* 214. *contra Mithridatem Lucullus miſſus.*219. *Mithridatem prodit. L. Manius.* ibid. *Mithridatis commentum.* 220. *Mithridatis fuga.* 222. *Mithridates in virtutem à fortuna deſtitutam ſævire non vult.* 225. *Mithridatis fuga.* 226. *mandata Eunucho Boccho data de interficiendis uxoribus, concubinis & ſororibus.* 227
Mithridates vulneratur. 231.
Romano centurione per dolum
232. *Mithridati ſtructæ inſidiæ*
233. *Mithridatis fuga, clade*
239. *Mithridates implacibilis er*
ga Macharem filium. 241. *mor*
bus ulceroſus Mithridatis. 245
Mithridatis filiæ ad Pompeium
adductæ. 246. *Mithridati inſi*
diæ ſtructæ à Pharnace filio. 247
Mithridates filio veniam da
ibid. *Mithridates multorum fi*
liorum interfector. 248. *Mithri*
datis filiarum virginum interi
tus. ibid. *Mithridates venen*
hauſto mori nequit. ibid. *Mi*
thridatis interitus, ætas, genus,
acta clades & victoriæ. 249
Mithridates octavus ab illo qu
*regni Pontici conditor.*ibid. *Mi*
thridates matris, fratris, triun
*filiorum & totidem filiarum interfector.*250. *Mithridatis arma*
Delphos & Nemeam miſſa. ib
ejus ſtatura, robur & diſciplina.
250. *Mithridates Eupator Dionyſius cognominatus.* ibid. *ſepultura Mithridati à Pompeio data.* ibid. *Mithridates regum ſuæ ætatis præſtantiſſimus.* ibid. *Mithridatis pretioſa ſupellex in Talauris reperta.* 251
Mithridatis filiæ Cleopatræ generoſitas. 246
Mithridatis filiæ ad Pompeium adductæ. 246
Mithridatis filiarum virginum interitus. 248
Mithridatica venena. 248
Mithridaticum bellum omnium maximum. 118
Mithridaticum bellum quibus ducibus finitum. 217

Mithro-

Mithrobarzanes Tigranis dux Tigranocertam accedit contra Lucullum. 228
Moentini populi. 763
mollities Craſſo objecta. 154
Meneſis & Themiſtoclis collatio per Antonium. 157
Monima adamata à Mithridate 201
mons ſacer. 349
morbi hydropici in caſtris Antonii. 168
mors Amatii. 527
mors Antiochi. 131
mors Bruti. 666
mors Cæſaris in ſenatu. 501. 502
mors Cæſaris, nunciata Cæſari Octavio, terrorem ei incuſſit. 531
mors Caſſii. 655
mors Catilinæ. 431
mors Catonis. 490
mors Curionis & ſuorum militum. 456
mors Decimi. 588
mors Dolabellæ. 625
mors Druſi. 372. 373
mors Fulviæ. 706
mors Hircii. 572
mors Marii, ſeptimùm conſulis 396
mors Memmii à Glaucia Apuleióque in comitiis interfecti. 369
mors Orodis regis. 155
mors Panſæ. 575
mors Pompeii in Ægypto. 481
mors Pompeii junioris. 494
mors S. Pompeii per quem procurata. 753
mors Scipionis incerta. 361
mors Sertorii. 422
mors Sittii. 621
mors Spartaci. 426
mors Syllæ. 416
mors Tib. Gracchi. 360
mors Trebonii. 543
mors Ventidii. 621
mors Viriati. 296
mortis per varia genera multi oppreſſi à triumviris. 596. 597
mortis Pompeii qui fuerint conſultores. 480
mortem ſibi ipſi infert Marſus. 625
mortem ſibi nobiles quique Caſſium Brutúmque ſequuti conſciſcunt. 669
mori mavult Antonius, quàm ſpecimen aliquod pavoris edere. 703
mori qui vult, facilè telum invenit. 489
moriuntur multi ſervi Peruſiæ præ fame. 691
mortuorum ſervorum fame corpora Lucii milites in altum defodiunt, ne rogo facto nota fiat fames. 691
mortuum eſſe Cæſarem Brundiſii, vanis rumoribus jactatum 677
mortuos Macedonas inſepultos relictos à Romanis, ſepelit Antiochus. 95
motus novi in Hiſpania. 311
mulcta indicta Chiis quæ. 201
mulcta indicta Epheſiis. 213
mulcta indicta Græcis. 674
mulcta ingens indicta Tarſenſibus à Caſſio. 626
mulcta irrogata Lepido ob rem malè ad Pallantiam geſtam. 302
mulctæ partem à Sylla relictam in Aſia exegit Lucullus. 228
mulctati Carthaginienſes à Maſaniſſa. 41
muliercularum conſuetudine ſe oblectans Sertorius, minus propitio numine rem gerit. 421

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

mulieres aliquot ſibi ipſis manus inferunt. 764
mulier vim inferenti militi oculos eruit. 419
mulieres novitati ſtudentes, maritorum pertæſæ, Catilinæ pecunias ſufficiunt. 428
mulieres Saguntinæ ſibi manus inferunt. 261
mulieres viris multis fortiores Pompeio obſiſtere auſæ. 242
mulierum pietas & fortitudo in extrema obſidione Carthaginienſium. 55
mulieres M. & CCCC. *proſcriptæ à triumviris ut bona ſua profiteantur & in ſumptus belli conferant.* 607
mulierum virtus in bello. 295
mulierum animi in bello. 295
mulieris virilis animus in uxore Aſdrubalis. 82
mula peperit. 400
mulos inequitare ſuos noluit Scipio milites. 303
Munatii & Neoptolemi pugna. 182
munera data militibus à Pompeio pro navali prælio. 733
muneribus placat milites Perpenna. 422
munimenta Pompeiana in Sicilia quæ & quomodo diſpoſita. 728
Mummius Achaicus in Delum relegatus exulatum abiit. 373
muralis pugna in Piræeo. 194
muros civitatum Hiſpaniæ uno die dejiciendos curat Cato. 277. 278
Murcus conjungit ſe Pompeio. 685
Murena contra Mithridatem prædas agit. 514
Murena aggreſſus prædones piratáſque nihil memorabile præſtitit. 235
mutatio ſubita Lepidi. 619
mutationibus obnoxia omnia 82
Mutia minis adigitur legatione fungi ad Pompeium filium pro pace. 712
Mutius Scævola in curia confoſſus. 404
Myconius mons. 738
Myrenſes auro omni ſpoliati à Lentulo. 636

N.

NArce civitas quomodo capta. 18
Nariſii pop. 763
Naſonis proſcripti interitus, vindicta de ſolo proditore ſumpta 604
natali ſuo die mortuus Caſſius 655
natatu in bello Alexandrino ſervatus Cæſar. 523
naufragium. 728. 729
naufragium claſſis Cæſaris. 722. 723. *naufragium claſſis Cleopatræ.* 636
naves Antiocho comparaturus proficiſcitur Annibal. 100
naves Cæſaris fortiores, Pompeii leviores. 732
naves Cæſaris Papia opprimit 731
naves Cæſaris quadraginta capit Pompeius in mari Supero 458
naves Cæſaris ſuccenſæ. 735
naves in Syria Romani cur exuſſerint. 117
naves integras quot in portum adduxerit Pompeius. 252
naves Mithridatis quot. 170

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

naves multas indeſinenter fabricat Pompeius. 716
naves onerarias demergunt frumento onuſtas Pompeiani, ne in poteſtatem Cæſaris veniant. 462
naves in Syria legati Romanorum exurunt. 117
naves quot expugnatæ piratarum à Pompeio. 237
naves Roman. & Antiochi quales & quantæ. 99.100
naves Romanorum concrematæ à Carthag. 59
naves ſeptemdecim tantùm Pompeio in conflictu reliquæ 741
naves Maſſiliam remiſſæ ut militum audacia augeretur. 277
naves ſibi fabricat Sylla. 204
naves ſuas incendit Pompeius terrore percitus. 750
navium Pompeianarum in conflictu major jactura. 740
navalis pugna. 100
navalis pugna Antigoni & Ptolemæi. 121
navalis pugna Bryttii. 189
navalis rei peritus Menodorus. 723
navali pugna certant Polyxenidas & Romani. 103
navale bellum inter Cæſarem & Pompeium 719
navale certamen. 732
navale certamen inter Caſſium & Rhodienſes. 630
navale prælium inter Cæſarem & Sex. Pomp. 638
navale prælium inter Dolabellam & Caſſium. 524
navale ſpectaculum repræſentat Cæſar. 492
navis gubernator Chius ſupplicio à Mithridate affectus. 187
nautæ & milites Cæſaris animoſi & fortes, Pompeii verò periti & timidi. 732
nauticæ rei imperiti Romani. 100
neceſſitati leges aliquando poſthabendæ. 68
necis Clodianæ cauſas redditurus Milo in forum à Cæcilio trahitur. 440
neci cum Cæſare deſtinatus Antonius. 502
necem ſibi Numantini cives inferunt potiùs quàm ſe dedant. 310
Nergobriges legatos de pace mittunt ad Marcellum. 281
Nemeſis felicibus timenda. 50
Nemeſeos ſacellum à Cæſare adificatum. 484
Nemore olim theſauri publici ſervabantur. 685
Nepherim civitatem devicit Scipio. 78
Neptunus & Iuppiter Trojani belli ſpectatores. 39
Neptuni & Salatiæ filium ſe dicit Pompeius. 729
Nervii profligant Cæſarem, ipſi poſtmodum ab eodem cæſi. 756
Nicanor Cappadociæ ſatrapa. 175
Nicator à Seleuco occiſus. 122
Nicator cur ſit vocatus Seleucus 124
Nicephorium caſtellum expugnatum. 172
Nicomedi Pruſiæ regnum oblatum. 174
Nicomedem filium Pruſias Romam mittit. 173
Nicomedem injuſtè invadit Mithridates. 209
Nicopolis ubi ſita, & à quo condita. 243

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Nimis flumen. 295
nobiles Pompeiani ſibi necem inferunt. 494
nobilium Pompeianorum fuga 481
nobiliores quique Caſſium Brutúmque ſequentes ſibi manus inferunt. 669
Nobilior contra Segedenſes miſſus. 279
Nonius centurio à milit. in ſeditione occiſus. 680
Norbani fuga & interitus. 406
novarum rerum cupidos Mæcenas in Vrbe affligit. 736
amore novercæ uritur Antiochus. 126
novercæ & Antiochi connubium. 128
novi homines quinam appellarentur. 428
Novum comum à quo fuerit conditum. 443
Nucerinus ager vaſtatur. 376
Numantia à Marcello obſidetur. 283
Numantia obſeſſa à Pompeio. 298. 299
Numantiam obſedit Scipio. 304
Numantiã ſubvertit Scipio. 310
Numantini egregii equites & pedites. 297
Numantinis deditus à ſenatu Mancinus ob fœdam pacem cum illis pactam. 302
Numidarum à Scipione victorum fuga. 268
Numidarum milites in Africa cur valentiſſimi æſtimati. 39
Numidarum victoria deſcribitur. ibid.
Numidiæ regio temperatiſſima. ibid.
numiſma à Bruto ſignatum. 633
nuntius Tigrani de adventu Luculli, ſuſpenſus. 228
nuntii intercepti & cæſi. 147
nuptiæ Antonii in Vrbe celebratæ 710
nuptiarum lenocinio parari imperia Cato in ſenatu clamitat 435
nuptias celebrat Antiochus quinquagenarius. 96
nuptias celebrat uxor eodem die quo caſus maritus. 603

O.

OBlivio remedium adverſus calamitates optimum. 51
de oblivione injuriarum diſſerit Cicero. 517
Oblivio amnis. 295
Obolla urbs ab Æmiliano capta. 293
obſes datus Ariobarzani Mithridatis filius quadrimulus. 215
obſides Romanis dati à Carthaginienſibus trecenti pueri nobiliſſimi. 43
obſides Celtiberorum Lucullus reſtituit. 282. 283
obſides Chii dare jubentur. 201
obſides Hiſpanos à Sertorio detentos dimittit Perpenna ut captet Hiſpanorum benevolentiam 422
obſides miſſi Caſſianis in Capitolium Antonii Lepidique liberi. 517
obſeſſio Brundiſina per Antonium. 704
obſeſſi ex deſperatione pacis ad fortitudinem verſi. 157
obſidio dura Numantinorum. 308. 309
obſidetur Peruſiæ Lucius à Cæſare. 689
occiſorem Aſdrubalis Annibal crudeliſſimè

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

deliſſimè vexatum occidit. 258
occiſorum in pugna Pharſalica numerus. 479
occiſores Cæſaris Capitolium occupant. 503
occidit ſeipſum Fimbria Syllam metuens. 211
occidit ſeipſum Lælius. 622
occidit ſeipſum Machares. 241
occidit ſeipſum Titinius. 655
occiditur Seleucus, inſidiis Heliodori cujuſdam purpurati. 116
Occupata à Mithridate citò receperunt Rom. 170
Ocilem urbem Claudius Marcellus expugnat. 281
Ocilem urbem Luſitani obſident. 287
Octavius Cæſar Auguſtus, Cæſaris ex ſororis filia nepos. 531. magiſter equitum avunculi in annum creatus. ibid. Apolloniam miſſus ut literas & rem militarem diſcat. ibid. matris & vitrici Philippi ad Octavium literæ cum monitis. 532. amici Octavium hortantur ut cum hæreditate Cæſaris adoptionem relinquat. ibid. Cæſar appellatur. ib. Octavius adoptionem accipit. 534. Octavius in veſtibulo Antonii moratur. ibid. Octavii oratio ad Antonium qua queritur de Cæſaris nece & poſt necem actis. 535. Octavius Cæſar ex Æneadarum gente. ibid. Octavio injuriæ factæ. 540. Cæſar quibus ſibi plebem conciliet & deliniat officiis. ibid. erga Octavium plebis amor. 541. Octavii verba ad populum. 544. Octavius & Antonius reconciliati. 545. propter Octavium plebs Antonio gratificatur. ibid. plebs Octavium tribunum plebis creare vult. 546. Octavius libellos ſpargit per exercitum Antonii. ibid. Octavius & Antonius iterum in gratiam redeunt. 551. Cæſarem exercitus proprætorem creare vult. 557. Cæſar partitur ſuas copias cum Hirtio. 568. Cæſaris victoria. 572. Cæſaris contemptus. 574. Cæſaris artes. 577. 578. Octavius injurias ſibi à ſenatu illatas enumerat. 581. ejus oratio ad exercitum. ib. Cæſaris de Cicerone dictum. 585. Cæſaris clementia, conſulatus, collega Q. Pedio, ejus acta in conſulatu. 586. Cæſar, Antonius & Lepidus in colloquium veniunt. 590. provincias pop Rom. inter ſe partiuntur. ibid. commentum Cæſaris. 652. Cæſar abeſt à prœlio propter ſomnium oblatum. 653. Cæſaris Octavii commentarii. ibid. Cæſaris & Caſſii clades. 655. clades navalis Cæſaris in Ionio mari ſub Domitio Calviſio. 656. periculoſa Cæſaris & Antonii audacia. 669. Cæſaris mala valetudo. 677. Cæſarem incuſat Manius. 685. Cæſaris & Lucii bellum. 688. Cæſaris & Lucii ſalutationes mutuæ. 695. Cæſaris reſponſum ad orationem Lucii. 697. Cæſaris verba ad ſuos milites. 698. Cæſaris verba ad Lucium. 702. Cæſar multis locis eodem tempore impugnatus. 704. Cæſari Cocceius Antonium reconciliare vult, Cæſaris & Cocceii colloquium. ibid. Cæſaris excuſationes & expoſtulationes. 707. Cæſar & Antonius in gratiam redeunt. 709. Cæſar & Antonius imperium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

rum Romanum denuo partiuntur inter ſe. 709. *Cæſar in ſummo periculo apud plebem, lapidibus petitur.* 711. *Cæſar, Antonius & Lepidus in colloquium veniunt: conditiones inter eos latæ.* 713. *Cæſar & Antonius apud Pompeium in ſexireme cœnant.* 714. *Cæſaris & Pompeii fœdera turbata.* 716. *Cæſar in magnis anguſtiis.* 722. 725. *claſſis Cæſaris tempeſtate afflicta.* 729. *Cæſar Antonii auxiliis uti non vult.* 725. *Octavia inter Cæſarem & Antonium arbitra.* 725. *Cæſaris expoſtulationes.* 726. *Cæſaris & Antonii reditus in gratiam.* ibid. *permutatio facta ab Antonio & Cæſare.* ibid. *ad Cæſarem dona Octaviæ.* ibid. *Cæſaris calamitates.* 724. *Cæſaris & Pompeii navale prælium.* 732. *Cæſar à tribus exercitibus circumventus.* 734. *Cæſar ſolus cum unico armigero amicis deſtitutus & ſervis ad Abalum portum appellit.* 736. *in Cæſarem Romanæ virtutis exemplum in Meſſala.* 736. *Cæſar ſub ſcuto Gallico totam noctem ſtat.* 738. *Cæſar navale cum Pompeio prœlium audet detrectare.* 739. *Cæſaris expoſtulationes cum Lepido.* 741. *Cæſari non conferendus Lepidus.* 742. *Cæſar in thorace vulneratus.* ibid. *in Cæſarem cavillatio.* ibid. *Cæſar Lepidum interfici non ſinit.* 743. *non patitur Lepidum ſibi ad genua accidere.* ibid. *Pompeium perſequi non vult.* ibid. *ad Cæſarem Ofilii tribuni verba ſeditioſa.* 744. *Cæſari ſtatua poſita.* 746. *Lepidum Cæſar necari non vult.* ibid. *literæ Cæſaris de ſervis reſtituendis ſuis dominis.* ibid. *Cæſar literas tempore belli ſcriptas exurit.* ibid. *Cæſaris Auguſti commentarii.* 762. *res geſtæ apud Illyrios.* 763. *Cæſaris Auguſti fortitudo.* 764. *Cæſar ſauciatus: Cæſaris invictus animus Metulios terret.* ibid. *legati ad Cæſarem.* ibid. *Cæſar ut Segeſtanos tractarit, eorum virtutem admiratus.* 765. *Cæſar cohortem decimat.* 766. *ſauciatur.* ibid. *Cæſari Dalmatæ ſe dedunt, Delbani* ibid. *triumphus Cæſaris de Illyriis.* ibid.

matris & vitrici Philippi literæ ad Octavium. 532

prudens matris Octavii conſilium. 534

amici Octavium hortantur cum hæreditate adoptionem Cæſaris relinquere. 532

Octavia ſoror Cæſaris Antonio collocata. 709

Octavia arbitra inter Cæſarem & Antonium. 725

Octaviæ dona ad Cæſarem fratrem. 726

Octavius in Cinnanos fertur. 389

Octavius & Merula coſſ. urbem contra Cinnam muniunt. 391

Octavii interitus. 393

primum conſulis Octavii caput pro roſtris pependit. ibid.

Marcus Octavius Sempronii Gracchi collega, repugnat legi agrariæ. 356. *magiſtratu ſe abdicat.* 357

Octavius legatus Craſſum ad fugam ſolicitat 149. *ejus interitus.* 153

Cn. Octavius à Leptine confoſſus. 117

Odeum

Odeum ſuccenſum ab Ariſtione 195
odium ſive inimicitias bellis tantùm metiuntur Scipio & Annibal clari duces. 92
odium Aſianorum in Romanos 186
odium Druſi unde originem duxit. 372
odium plebis in Scipionem Africanum. 361
odii Aſianorum duplex pœna. 186
odio cur habuerint Aſdrubalem Carthagin. 73
OEnomaus gladiator, Spartaci dux. 423
fficina in Vrbe clauſæ. 682
ad officium ab otio militi redire eſt difficile. 96
Olympiadis mors. 122
omine infauſto accepto Pompeius in caſtra reduxit militem. 464
omina multa malo obvenient Craſſo proficiſcenti ad bellum Parthicum. 438
omina varia Cæſari & Pompeio inituris pugnam oſtenſa. 470. 471
ominibus multis Seleuci regnum præmonſtratum. 123. 124
Onobala flumen. 734
operas mutuas ſibi præſtant Raſcus & Raſcupolis fratres. 669
Opimius alter conſulum contra Gracchanos Capitolium occupat. 365
oppida Romanorum quadringenta à Carthaginienſibus deletæ. 34
oppugnatio Peruſina acerrima ut obſeſſi erumpere non poſſint. 689 & ſeq.
oppugnatio Carthaginis deſcribitur. 57. 70. 71
oraculum Didymeum de reditu Seleuci in Macedoniam. 123
oratio Annibalis ad Antiochum de bello adminiſtrando. 93. 94
oratio Antonii ad Aſianos Græcos. 673
oratio Antonii ad exercitum ſuum habita poſt mortem Caſſii. 658. 659
oratio Antonii funebris præſente corpore Cæſaris pro roſtris. 518 519. 520
oratio Antonii inituri pugnam contra Brutum. 662.
oratio Antonii in ſenatu. 511. 512
oratio Archelai Caſſii præceptoris pro Rhodienſibus 627 628
oratio Aſdrubalis pro pace impetranda ad Scipionem. 27. 28
oratio Avari Numantinorum ducis ad Scip. 309
oratio Bruti ad plebem è Capitolio. 514. 515
oratio Bruti ad ſuos poſt mortem Caſſii. 657. 658
ad ſuos milites, certare eum cogentes. 661
oratio Cæſaris ad Afranium Petreiumque & horum milites. 454
ad milites in acie Pharſalica. 473. 474. ad milites ſeditioſos. 457. ad ſuas copias Brundiſii. 460. 461. pro invadendo Dyrrachio promptuario Pompeii. 462
oratio Cæſaris in curia & ad equeſtrem ordinem. 687
oratio Cæſaris Octavii ad milites. 698
oratio Caſſii ad milites pugnaturos. 641
oratio Cenſorini ad legatos Carthaginienſium. 50. 51
oratio Ciceronis ad ſenatum contra

contra Antonium. 560.561
oratio Ciceronis qua diſſerit de oblivione injuriarum. 517
oratio Cinnæ ad exercitum de ſua expulſione. 390
oratio Craſſi ad amicos. 152. *ad ſuos milites.* 147
oratio funebris in Syllæ funere 417
oratio Hannonis, cognomento Gillæ 47.48
oratio Hortenſiæ pro proſcriptis mulieribus. 608
oratio Lucii ad milites de dedenda Peruſia. 693
oratio legatorum Carthaginienſium. 53 *ad conſules Vticæ.* 44.45
oratio legatorum Lucii ad Cæſarem. 694. *Pompeii ad Antonium.* 748
oratio Mithridatis ad milites magniloqua. 218
oratio Panſæ moribundi ad Cæſarem. 574.575
oratio Pelopidæ contra Nicomedem. 177
oratio Piſonis pro Antonio in ſenatu. 562
oratio Pompeii ad milites in acie Pharſalica. 473
oratio P. Cornelii Lentuli ad P. C. de evertenda Carthagine. 33
oratio Scipionis ad duces & milites. 10.11.70.71. *apud tribunos plebis; qui illi diem dixerant.* 113
oratio Syllæ ad Epheſios & reliquos Aſiæ primores. 212. *ad Mithridatem.* 208. *ad Mithridatis legatos.* 207
oratio Tib. Sempronii Gracchi in multitudinem ſervorum. 354
oratio tribunorum militarium ad Antonium. 546.547
Oricum civitatem ultrò prolatis clavibus recipit Cæſar. 461.462
ornamenta mille talentorum ex Samothracio fano à piratis ablata. 213
Orodes Mithridatem regno pellit 120
Orodes rex Armeniam populatur 140
ab otio ad officium redire militi difficile eſt. 96
otium corrumpit Italos milites. 353
Oxthracas, maximam Luſitanorum urbem, delet Marcus Attilius. 287
Oxintha Iugurthæ, Numidarum regis, filius. 376

P

Pacorum regem occidit Ventidius. 156
Pæones populi. 758
Pæones populi circa Iſtrum à quo ſubacti. 762
Palarii populi. 761
Palæſtina quomodo Rom. acceſſerit imperio. 119
Palæſtinam ſubjugavit Romanis Pompeius. 244
Palladium integrum inventum. 205
à Diomede & Vlyſſe ſublatum ibid.
Palantia urbs qualis. 285
Palantiam Vacceorum urbem capit Lepidus. 300
Palmyreni ab Antonio infeſtantur. 676
in paludem quandam ſe abdit Archelaus. 203
Pamphyliam curat ad perſequendos piratas Metellus Nepos. 236

panes

Panes hordeacei pari argenti pondere rependantur in caſtris Antonii. 165
Pannonii populi. 757. 758
Paphlagonia à Mithridate Sertorio datur. 217
paphlagoniam Romanorum provinciam injuſtè invadit Mithridates. 209
Papia, tanquam amicus expectatus, opprimit naves Cæſaris. 731
Partheni pop. 757
Parthus civitas à Scipione *capta.* 21
Parthiam repetit Antiochus. 86
Parthi quomodo pugnam ineunt, & aciem inſtruunt 143
Parthorum dolus apud Antonium. 159
parthorum in bello dexteritas. 144
ad parthorum regem cur fugere noluerit Pompeius. 480
parthorum ſtratagema. 145
parthici belli initia. 676
parthicum bellum parat ulturus Craſſo factam injuriam Antonius. 709
Parthicum bellum injuſtè à Craſſo appetitum. 135
Parthi decies & octies victi ab Antonio. 168. de Parthis vide plura ad marginem in libello de rebus Parthicis.
Patara civitas expugnata. 620
Patarenſibus parcit Brutus, accepto omni auro argentoque. 635. 636
Pater patriæ appellatus Cæſar. 494
Pater patriæ conſalutatus Cicero poſt reſtinctam conjurationem Catilinariam. 431
pater & filius Egnatii complexi ſeſe mutuò uno ictu confoſſi. 601
patrem prodens filius à patris percuſſoribus mox cæſus. 599
patriæ conſulere non potuiſſe fame prohibitus fatetur Lucius. 696
Paulus Æmilius Perſeum regem bello ſuperat. 761
paupertate adactis ad piraticam Pompeius civitates ad habitandum donat. 237
Pauſimachus Rhodiæ claſſis præfectus. 101
Pauſimachi ſuorumque cædes. 102
pax fœda cum Numantinis à Mancino facta. 300
pax quomodo inter Romanos & Carthaginienſes ſub Scipione conſtituta. 17
pax quibus modis data Carthaginienſibus à Scipione. 30
pacis authores ſunt omnes Pompeio, excepto Menodoro. 712
pacis colloquium inter Syllam & Mithridaticos duces. 208
pacis conditiones inter Viriatum Romanóſque factas non admittit Cepio. 294
pacis conditiones quantumvis graveis acceptat à Sylla Mithridates. 210
pacis inter Anton. Cæſ. & Pompeium factæ leges miſſæ Veſtalibus ſervandæ. 714
pacis ineundæ cum Mithridate conditiones. 207
pacis renovatæ inter Carthaginienſes & Romanos forma, Maſaniſſa interceſſore 20
pacis ruptæ inter Cæſarem & Pompeium quæ cauſæ publicè ferebantur. 717
pacem ambit Antiochus. 105
pacem ambit Lucius. 693

pacem ambit Mithridates. 206
pacem aut bellum expanſo ſinu Carthaginienſibus offert legatus Romanus. 261
pacem communem Lucii milites petunt, aut nullam. 695
pacem componere tentat inter Cæſarem & Antonium Cocceius amborum amicus. 706. 707
pacem cum Antonio facere geſtit Cæſar. 587
pacem cum Numantinis facit Pompeius. 299
pacem invito Craſſo milites petunt. 152
pacem petit multis ſuorum amiſſis Indibilis. 275
pacem petenti Antiocho quid à Romanis reſponſum. 89
pacem petunt Carthaginienſes à Maſaniſſa. 40. 41
pacem ſæpius adeptam fregerunt ſæpiſſimè Carthaginienſes. 51
pace confirmata inter Cæſarem & Antonium Octavia Antonio locatur. 709
pecunia indicta Carthaginienſibus. 2
pecunia promiſſa apparitoribus ſervatur Virginius. 617
pecuniam è fanis mutuò accipit Cæſar. 678. 684 685
pecuniæ Cæſaris à Calpurnia in ædes Antonii delatæ. 507
pecuniæ debitæ reliqua ſumma Philippo Macedoni remittitur, ob præſtitam legatis in Thracia benevolentiam. 100
pecuniæ quantæ in triumpho Cæſaris ductæ. 491
pecuniarum egentes Cæſariani 686
Pediculos invadit Coſconius. 381
pedites Mithridatis quot. 17
Peligni finitimi deficiunt à Romanis. 37
Peloponneſum curat ad perſequendos piratas L. Cinna. 23
percuſſor Gallus Marium occidere timet. 38
Perdica poſt Alexandrum Macedoniæ præeſt. 17
perfidia grandis Luculli in Caucæos. 28.
perfidia ingens Luculli in Luſitanos. 28
perfidia Luculli & Galbæ quot quot evaſerunt, ſeſe Viriato conjungunt. 28
Pergamenorum crudelitas in Italos hoſpites. 18
Periclis opus, Piræeum. 190
periculoſum Pompeius judicat cum exercitatis Cæſarianis pugnare. 469
periculoſa Cæſaris & Antonii audacia. 669
permutatio militum & navium inter Antonium & Cæſarem. 726
Perpennæ imperium cur ademptum. 375
Perpenna Sertorium occidit. 422
Perpenna interfector Sertorii, inter hæredes ejus aſcriptus ib.
Perpenna occiſus à Pompeianis. 423
Perrhæbi populi. 757
Perſarum vires unde crementa incrementáque ſumpſere. 51
Perſei filius. 67
Perſis nunquam placuit fœnus. 382
Perſeum Philippi filium invadunt Romani. 760
Pertinethæ populi. 763
Peruſia exuſta. 699
Peruſinis data à Cæſare venia, decurioni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

curionibus necatis. ibid.
ſtis altera Aſiæ poſt Mithridatem Fimbria. 211
peſtis ingens in caſtris Aſdrubalis. 40
titiones Pompeii à ſenatu quæ. 432
treius & Iuba mutuis concidunt vulneribus. 490
hamæa à ſenatu populóqueR. quibus rebus donatus. 66
Phamæa equorum præfectus ſolum Scipionem non aggreditur. 60
Phamæa & multorum Carthaginienſium transfugium ad Scipionem. 65
harnaces Mithridati patri ſtruit inſidias. 247. veniam à patre impetrat. ib. ad defectionem exercitum Mithridatis ſollicitat. ib. rex appellatur. 248. membrana chartacea vice diadematis caput circundat. ibid.
Pharnaces contra Phanagorenſes & Romanos pugnat. 253. 254
Pharnacis mors. 254
Pharnaces Romanæ ditionis locis quibuſdam occupatis cum Domitio, Cæſaris legato, collatis ſignis, egregiè vincit. 484. contra eum Cæſar exercitum ducit. ibid.
Pharnaces territus legatos de pace mittit. ibid.
Pharnacis fuga. 487
de Pharnace victo Cæſaris literæ. ibid.
harum, cum Demetrio deprædantem Ionium mare, funditus evertunt Romani. 760
hiladelphus Cæſaris libertus. 717
hilippus Macedo Romanis contra Antiochum fœdere jungitur. 96
Philippi Macedonis in Romanorum legatos benevolentia. 116
Philippus Megalopolitanus in poteſtatem redigitur populi Romani. 96
Philipporum ſitus & varia nomina. 650
Philippos petunt Caſſiani contra Antonianos. ibid.
Philippenſe prælium quantum Antonio favorem peperit apud milites. 701. 705
Philippenſis victoria uni Antonio tribuitur. 679
Philopator dictus Nicomedes. 175
Philoſophi cur ſapientiam ſectantur. 189
Philotimus Smyrnæus conſpirat in Mithridatem. 202
Phocæa Antiocho poſt navalem victoriam jungitur. 102
Phœnicia quomodo Romano acceſſerit imperio. 119
Phœniciam curat ad perſequendos Piratas Metellus Nepos. 236
Phœnices in Hiſpaniam mercationis ergo trajiciunt. 256
Phœnix vir regii generis, dux exercitus Mithridatis. 224. ad L. Lucullum transfugit. ibid.
Phœnicen Romanis ſubjecit Pompeius. 244
Phraates filius Orodem patrem præfocat. 155
Phrygiam Mithridati dedit Manius corruptus largitionibus. 208
pietas immenſa quorundam in heros proſcriptos. 599 600. & ſ.
pietas Arriani filii memorabilis. 613
pietas militum in Acilium patronum. 612
pietatis rationem habere ſolent Romani. 49

pilum quale teli genus. 754
pilorum inopia Carthaginienſes ſuas fœminas radunt. 55
Pyræum à Syllanis militibus incenditur. 197
Piræei urbis deſcriptio. 190
piratæ à parvis initiis ad magna tentanda aucti. 233. 234
piratæ infeſtant maria juſſu Mithridatis. 233
piratæ Mithridatis. 171
piratæ unde potiſſimùm collecti. 234
piratæ vocant ſeſe milites mercenarios. ibid.
piratarum ingens numerus ſub Mithridate Aſiæ litora vaſtat. 213
piratarum major nunquam numerus, quàm tempore Pompeii. 427
piratarum occiſorum à Pompeianis numerus. 237
piratarum profligator Pompeius. 233
piratarum receptaculum Cilicia. 234
piratarum regnum. ibid.
piratis cur datum cognomen Cilices. ibid.
piratis perſequendis qui duces quomodo à Pompeio diſpoſiti. 236
piratas nonnullos captos torquet Cæſar. 717
piratas prædonéſque ad perſequendum miſſus Sabinus. 746
piratas prædonéſque aggreſſi Murena & Servilius Iſauricus nihil memorabile effecerunt. 235
à piratis captus Clodius, redemptus à Ptolemæo rege duobus talentis tantùm. 441
piraticum bellum levi momento abſolvit Pompeius. 237
Piſidarum rex Amyntas per Antonium conſtitutus. 715
L. Piſo intimus amicus Cæſaris. 435
Piſonis ſegnitiem Romæ nunciatam moleſtè ferunt & patres & plebs. 68
Piſonis & Caſſii exercitus à Tigurinis ſub jugum miſſus. 755
à plagiario captus Attilius ſeſe prodens periit. 607
Plancus legionem Cæſarianam in itinere Vrbem petens concidit. 690
Platonis librum de Anima legit ſibi manus inferens Cato. 489
plauſtra armis onuſta duxit in triumphum Pompeius. 252
plauſtra machinas ferentia exercitus Antonii quot. 158
de plebe egregia comparatio. 539
plebis in Scipionem Africanum indignatio unde ortum habuit. 361
plebis ſeditio contra Apuleium ob cædem Memmii. 369
plebi nil reliquum factum poſt mortem Gracchorum. 367
plebem concitant Ciceroniani contra Antonium. 574
plebem ex agro vocat Gracchus ad ferenda in comitiis ſuffragia 358
plebem metuunt homicidæ Cæſaris. 503
pœnas ab Artabaze ſumendas multi cenſent. 169
pœnam ſumpſit ab interfectoribus Pompeii Cæſar. 484
Pœni Siciliam Romanis reſtituunt. 3
Pœni nudi hoſtes in fugam vertunt. 77
Pœnorum duces bellum in Iberia reſtaurant. 268

enitentia ſubit utrunque imperatorem pro tantis copiis ſubitò perituris. 476
olemocratia, cæſo marito, filium Bruto cum multis gazis commendat. 633
olybius, Scipionis præceptor. 82
Polybii hiſtoria. ibid.
olyphemus ac Galatea & eorum liberi. 753
olyxenidas exul Rhodius, claſſis Antiochi præfectus. 99
mpa in adventu Cæſaris Antoniique poſt pacem factam. 715
mpam ridiculam exhibet Surena, quaſi in triumphum ducat Craſſum. 154
mpeius equitum præfectus, ſaucius, ad Mithridatem adductus. 224. ejus reſponſum ad interrogationem Pompeii. 225
Pompeius cognomento Magnus, Hieroſolymæ urbis mænia diruit. 119. uxorius. 135. bellum Mithridaticum Pompeio commiſſum. 233. Pompeio poteſtas data, exercitus ejus qualis. 235. quomodo duces contra piratas conſtituit. 236. piraticum bellum à Pompeio confectum. 238. honores Pompeio dati à ſenatu. 238. Magnus cur cognominatus. 170. 238. Pompeius Argonautarum, Caſtoris & Pollucis peregrinationum viſendarum cupidus. 241. Pompeio inſidiæ à regibus ſtructæ. 243. fama juſtitiæ ac fidei Pompeii. 242. dona Pompeio & ejus militibus à Tigrane facta ibid. Nicopolis à Pompeio condita. ibid. provinciæ Ariobarzani à Pompeio datæ. 244. præmia militibus diſtribuit Pompeius. XVI. M. talentorum. 252. ejus triumphus glorioſus. ibid. rerum à Pompeio geſtarum recenſio. 253. Pompeius chlamyde Alexandri Magni indutus. ibid. captivi ab eo quàm humaniter tractati. ibid. vide plura in Cn. Pompeius.
Pompeii filiam ut tractarit Cæſar. 409
Pompeius junior. 492. contra eum Cæſaris expeditio. ibid. prælium ad Cordubam. 493. Pompeii fuga. ibid. ejus interitus. 494. ejus caput ad ſe perlatum Cæſar ſepeliri jubet. ibid.
Pompeiani cives deficiunt à Romanis. 374
Pompeiopolis ubi & quæ olim vocabatur. 251
Ponticam urbem militibus diripiendam præbet Cæſar. 484
Ponticus triumphus Cæſaris. 491
Pontus Euxinus. 170
Ponti conditor rex Mithridates. 249
Ponti civitates ad L. Lucullum tranſeunt. 227
de pontificatu ſummo Cæſaris quidam Pompeianorum ante victoriam contendunt. 471
pontificatus nemini vivo adimi ſolitus. 746
Pomponius proſcriptus qua fraude elapſus. 615
Popilii Romanorum legati ad Antiochum Magnum animoſitas. 131
Popilius. 754
populi Romani poteſtas. 642
à populo diſſentire quando non conveniat. 562
populi Carthaginienſis furor & inſania. 54. in primores & legatos

 gatos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

gatos ſuos impetus. ibid.
populi Carthaginienſis ingenium. 259
popularis factio Carthagine regiam ejicit. 38
Porciæ Bruti uxoris interitus. 669
portionem agri ſibi à Cæſare datam Sittius ſuis donat militibus. 621
Portius Cato à Marſis occiſus. 380
porta Calcedonis invaditur à Mithridate. 218
portum occludit Carthaginienſium Scipio. 74. 75. alium effodiunt obſeſſi. 75
poſtulatio Pompeii quæ in ſarcienda pace. 713
potator Sertorius remiſſiùs rem agit. 421
prodigium territat Antonium. 717
poteſtas Mithridatis recenſetur. 180
poteſtatem ſummam adeptus Cæſar deponere noluit. 415.416. poteſtatem ſummam nemine interpellante ſponte depoſuit Sylla. 415
Phctinus Ægypti regis pædagogus interficiendum cenſet Pompeium. 480
præco pro caduceo lupi pelle amictus. 282
præda Iberica allexit Pœnos ad rebellandum. 258
præda ingens Romanis diruta Carthagine. 83
præda ingens Syllanorum militum. 199
præda Saguntina Romam miſſa. 267
præda ſub Lucullo quomodo & quanti divendebatur. 224
prædæ nimis inhians Craſſus. 135
prædam Nergobrigum Marcellus ſuis dividit militibus. 282
prædas agit Nicomedes è regno Mithridatis. 17
prædam fertilem militibus tr buit, reliquam diis conſecr Mummius. 28
de prædonibus ſupplicium. 19
præfectorum ingens numerus cæſi in exercitu Triarii. 2
præfectura claſſis adempta Ca viſio, data Agrippæ. 72
præmia à Mithridate propoſit iis qui bibacitate vel edacita vincerent. 21
præmia militibus diſtribuit Pompeius x. m. talentorum. 25
Præneſtinum oppidum à Syllan tunc opulentiſſimum direptum crudeliſſimè tractatum. 40
præſagium Pompeii de victori Pharſalica. 470
præſides quibus provinciis quos miſerit Cæſar. 457
præſidium Vticæ dejecit Viriatus. 452
præſidia in Italia relinquit Cæſar. 452
prætor à plebe in curia tegulis interimitur. 370
prætores Romanos aliquot vicerunt Piratæ. 235
prætoria in ſella locatum caput Trebonii, mox inſtar pilæ per plateas à militibus jactatum. 543
prætorii ordinis viri multi à triumviris oppreſſi. 596
præmium bene navatæ operæ quod Pompeio. 238
privilegia quam habent exceptionem. 279
præmia diſtribuit exercitui Pompeius. 252
procacitas Ofilii punita. 744. 745
procella qualis antè nulla pugnantes dirimit. 231. 232

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

oconſulibus diſtributa Italia. 374
odigium Craſſo oblatum. 137
prodigium de Marii conſulatu. 387
prodigia avertunt comitia. 398
prodigia Cæſaris. 525
prodigia horrenda in Vrbe viſa. 591
prodigia multa ſeditionem Syllanam portendentia. 400
prodigia prænuntia exitus Caſſii & Bruti. 667. 668
oditor patris filius ob hæreditatem. 599
proditor ſervus heri, rurſus in ſervitutem redactus. 606
proditor ſui ipſius Luceius periit. 604
proditorem libertum confodit Naſo, mox jugulum præbens percuſſoribus. ibid.
ælii ciendi Parthorum mos. 143
præliis tribus vicit Parthos Ventidius. 157
præliis triginta cum Gallis decertavit Cæſar. 523
prælium & conflictus Bruti & Caſſii cum Cæſare & Antonio quantum & quàm memorabile. 670
prælia ſequuta non conferenda. ibid.
ofugos maximè ſervatos vult pompeius. 610
ofuſiſſimus in largiendo Cæſar. 446
omiſſio ampla facta militibus à Caſſio. 647
promiſſis militaribus ſtetit Cæſar peractis triumphis. 491
romona urbs Dalmatis adempta. 762
romethei locum ubi Caucaſo affixus creditur videre cupit Pompeius. 241
promontorium Minervæ. 728
promontorium Coccynum. 735
promontorium Lacinium 747
promptuarium Pompeii Dyrrachium. 462
Propontidem curat ad perſequendos piratas L. Piſo. 236
proprætores deſtinati à Cæſare Caſſius & Brutus. 622
proprætorum inſignia & poteſtas. 95
propugnatorem ſuum vocat ſenatus Pompeium
proſcriptum qui celaret quæ maneret pœna. 593
proſcripti conditiones pacis initæ inter triumviros admittunt. 713
proſcripti primi oppreſſi, qui. 592
proſcriptionis formula. 593
proſcriptæ mulieres. 607
proſcriptor capitalis primus Sylla. 409
proſcriptorum à Lepido primus Paulus, ſecundus ab Antonio Luceius, ejus avunculus. 596
proſcriptorum à triumviris numerus. 592
proſcriptorum reliqua bona vendit Cæſar. 677
Proſerpina ubi rapta dicatur. 650
Proſerpinam cur in magno honore habeant Cyziceni. 221
proverbium, Res admota ad novaculam. 474
provincia Gallia excedere jubet Antonius Decimum. 558
provinciæ diviſæ inter triumviros. 590
provinciam Syriam ſibi petit Dolabella. 530

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

provinciis bello acquiſitis juſſus à Pompeio decedere Mithridates. 243
provincias ſortitas per amicos regit Pompeius. 437
prudens in bello quis verè dicatur. 305
Pruſias venator bellum Romanis infert. 172
Pruſiæ mors. 175
Pruſiæ Romanorúmque ſocietas contra Antiochum. 101
Pſeudogracchus ſeſe inſinuare pro Gracchi filio nititur. 369
pſeudogracchus primo die initi magiſtratus à plebe occiditur. 370
Ptolemæus Ægypti ſatrapa. 121
Ptolemæus cur rex ab exercitu appellatur. 122
Ptolemæus Cypriæ ſibi manus intulit.
P. Craſſi filius, pugnam poſcit. 143
mille equites à Cæſare accepit. 144
Publius vulneribus mulctatus. 146
Publio conſilium fugæ datum. ibid.
Publii generoſum reſponſum: mavult cum ſuis mori, quos in periculum adduxerat, quàm fugere. ibid.
armigero latus feriendum præbet. ibid.
caput Publii haſtæ præfixum circumferunt Parthi. 147
pugna ad Æſim fluvium inter Metellum & Carbonianos. 403
pugna ad Bagradam inter Curionem & Varum. 456
pugna ad Chæroneam inter Archelaum & Syllam. 199
pugna ad Calagurim. 421
pugna ad Canuſium contra Norbanum. 40
pugna inter Antonium & Cæſarem. 569. 57
pugna ad Cerbonam anceps, & finis. 27
pugna ad Cluſium. 40
pugna ad Cordubam contra Pompeium juniorem. 49
pugna ad Mutinam inter Antonium & Cæſ. 57
pugna ad Pharſalum recenſetur 474. 47
pugna ad Piræeum. 191
pugna Antiochi & Manii. 190. 191
pugna apud Adrumetum. 487
pugna atrox inter Pompeium & Cæſarem. 466
pugna Craſſi cum Parthis. 143. 144
pugna crudeliſſima inter Antonianos & Brutum. 663. 664
pugna Curionis & Vari. 455
pugna Dorylai & Syllæ ad Orchomenum. 202
pugna Fagionis cum Lucio. 686
pugna Numantinorum. 306
pugna inter Lepidum & Cæſarem. 743. 744
pugna inter Lepidum & Catulum. 418
pugna L. Luculli & Mithrid. 224
pugna L. Luculli & Tigranis. 229. 230
pugna Marcii & Pompeii circa Senas. 403
pugna Murenæ & Gordii. 215
pugna navalis. 638
pugna navalis inter Caſſianos & Rhodios. 630
pugna navalis inter Livium & Polyxenidam. 99. 100
pugna navalis inter Pompeium & Cæ-

& *Caſarem.* 719
pugna navalis. 656
pugna Pharſalica. 476. 477
pugna Pompeii contra Antonianos. 750
pugna Pompeii & Perpennæ. 423
pugna prima inter. Pompeianos & Caſarem ubi. 453
pugna Sertorii & Pompeii. 420
pugna Syllæ & Fimbriæ. 210. 211
pugna ſubterranea inter foſſores. 194
pugnæ navalis circa Mylas eventus qualis. 733
pugnat cum Vacceis Lucullus ſine ſenatus juſſu. 288
pugionibus ſub veſte accincti convivæ in ſexireme Pompeii, Antonius, Cæſar & Pompeius. 714
purpuram exuit Cinna à tiranno datam. 504
puſillanimitas Ciceronis, ſibi dicta die. 436
puſillanimitas Flaminii. 92
Pygmalion Tyriorum tyrannus. 1
Pii cognomen cur adeptus Metellus Metelli filius. 370
Pyrenæi montes ubi. 255
Pyriſſei populi ubi. 763

Q.

Q*Væſtio habita de militibus Sertorium inſidiis tollere volentibus.*
quæſtio apud Cæſarem inter cœnandum, Quæ mors homini optima. 500
quæſtio Scipionis ad Annibalem, Quis imperatorum clariſſimus fuerit. 91
quæſtorem tegulis interemit in curia plebs furore vehementi concita. 370
querela Cæſaris ad milites de injuria illata. 581
querelæ divitum variæ ob legem agrariam recenſentur. 355
querelæ pauperum in divites. ibid.
quæſtus ergô nihil non impiè agebant Lucullus & Galba. 288
Q. Ancharus in fano à Marianis occiſus. 394
Q. Cæpio dolo ex inſidiis interfectus.
Q. Fabius Maximus Æmilianus Pauli filius contra Viriatum mittitur. 291
Q. Flaccus ſuo arbitrio mortem eligit. 366
Q. Fulvius Nobilior contra Segedanos & Araſchos. 280
Q. Lucretius Offella à Sylla occiſus. 413
Q. Oppius captus à Mithridaticis. 184
Q. Pompeii cum Viriato conflictus. 292. *rei militaris imperitus Q. Pompeius.* ibid.
Quintilis menſis in honorem Cæſaris Iulius appellatus. 494

R.

R*Aptus Proſerpinæ à Plutone ubi.* 650
raptores milites Sylla affecit ſupplicio. 386
Rebilus ſenator captivus dimiſſus à Menodoro. 730
rebellant Epheſii & aliæ multæ civitates contra Mithridatem. 201
recenſens ſuos Antonius poſt Parthicum bellum quot deſiderarit. 168
reconciliantur Tigranes & Mithridates. 526

regiam ejicit factio popularis Carthagine. 38
regiones à Mithridate invaſæ ad ipſum nihil pertinentes quæ 170. regnum ejus cur dividitur. 176
reliquias Pompeii Craſſique exercitus deducit ex Ægypto Dolabella. 576
reprehendere ſuos non audet Pompeius. 471
repudiat uxorem Cæſar. 435
rempublicam quantum afflixerit duorum civium contentio. 492
reſponſio Antonii ad Cæſarem. 537
reſponſio Antonii ad interfectores Cæſaris. 506
reſponſio Antonii ad ſcriptum Cicer. 566
reſponſio Antonii ad tribunos militares. 547
reſponſio Cæſaris ad legatos Lucii de pace. 694
reſponſio Cæſaris ad orationem Lucii. 697
rebus turbatis alii alios accuſant. 583
reſponſio Caſſii ad Archelaum præceptorem, legatum Rhodienſium. 628. 629
reſponſa Romanorum dubia. 179
reſponſio Syllæ ad legationem ſenatus. 396. 397
Reſtionem ſervat ſervus, multis ſtigmatibus ab hero notatus. 614
rex per jocum militarem vocatus Pompeius. 470
regem ſe appellari noluit Cæſar. 495
reges multos ſalutat Antonius. 715
reges quando appellari cœpti Satrapæ. 122
reges quos & quot in triumphum egit Pompeius. 252. 253
æquum eſt quod à rege præſcribitur. 128
regnum negativum vocatus facetè Syllæ impotens dominatus. 414
regnum ſuum populo Romano teſtamento reliquit Attalus Philometor. 212
regni cupiditas Cæſ. & Ant. ſollicitat. 717
regni Maſaniſſæ diviſio inter liberos. 64
regiæ veteres omnes mediterraneæ. 51
Rheginis Cæſar fidem præſtat exemptos fore à numero deſtinatarum in præmium urbium. 638. 639
reguli multi in Numidia. 6
riſu excepta promiſſio Antonii ab exercitu. 554
Ritogenes Numantinus cognomento Caraunius quinque militibus comitatus per media caſtra hoſtium erumpit. 308
rogo exuſtum corpus Cæſaris. 521
Romanis ipſis elicit lacrymas fortuna & miſerabilis gemitus Carthaginienſium. 47
Romanorum modeſtia. 49
Romani populi ſocios quos aſcripſerit poſt primum bellum Mithridaticum Sylla. 211
Romani crudeliter à Iuba tractati. 456
Romano imperio utiliſſimus Scipio Afric. 362
Rom. imperium ſibi deſtinarat Mithrid. 209
à Romano quondam ſuo milite interfectus Pompeius. 481
Romanorum mos & conſuetudo in ſubjugandis gentibus. 353

Roma-

Romanorum perpetuò ſe fore inimicum aris admotus jurat Annibal. 259
Romanorum clades ad portas Chalcedonis. 219
Romanos trecentos captivos trucidat Spartacus, ſacra faciens Crixi manibus. 424
Romanorum libertas in tuto non eſt ſtante Carthagine. 38
Romanorum legati ad Antiochum. 87. 90
Romanorum colonia deſignata in ruinis Carthaginis. 364
apud Romanos deducendarum coloniarum mos. 365
Romani Philippo pecuniam debitam remittunt. 100
Romanorum quadringenta oppida deleta ab Annibale. 34
Romani biennio ducenta hominum millia ſub Annibale amiſerunt. 328
Romani Carthaginienſibus adimunt Sardiniam, Siciliam & Hiſpaniam. 1
Romanorum de captivis non redimendis conſilium. 329
Romanos ter uno die aggrediuntur Numantini. 298
Romanorum lucri cupiditas notatur. 208
Romana urbs incommoda ſenſit propter piratarum incurſiones. 235
Rom. imperium quantum promoverit Cæſar. 523
Romuli & Cæſaris collatio. 499
Rhodus expugnata. 620
Rhodum obſidet Caſſius. 631
Rhodii auxiliares Romanis contra Antiochum. 100
Rhodii Myndum proficiſcuntur, certaturi navali prælio contra Caſſium. 630
Rhodiorum & Mithridatis navale prælium. 187
Rhodiorum virtus. 188
Rhodiis quas civitates dederat Antonius, eaſdem mox adimit. 675
Rhodios aggreditur Caſſius ob denegata auxilia. 626. 627
Rhodios ſcripſit inter Romani populi ſocios Sylla. 211
Rubico fluvius. 449
Ruffo circumvento ab Vacceis, ſuccurrit Scipio. 305
Rutilius Rufus hiſtoriæ Hiſpanicæ ſcriptor. 305

S.

Saburra Iubæ Mauritaniæ regis dux à Sittio interfectus. 620
ſacramentum exigit à ſuis militibus Fimbria, illis reclamantibus & ad Syllam fugientibus. 210
ſacrificium navale. 729
ſacrificium Mithridaticum. 217
ſacrificia ſupplicationéſque in Vrbe ob deletam Carthaginem facta. 84
pro ſcipionis victoria. ibid.
ſacrificia, vota ludóſque diis immortalibus ſolvit Scipio. ibid.
ſacrificat Iovi bellipotenti in excelſo monte Mithridates, auxiliarib. regib. præſentib. 215
ſacrum Proſerpinæ apud Cyzicenos quale. 221
ſacra facit Iovi Neptunóque Scipio. 7
ſacra Audaciæ Pavoríque facit Scipio. 11
ſacra facit Marti & Veneri genitrici Cæſar, initurus cum Pompeio bellum. 470

ſacra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ſacra pro victoriis vota diis perſolvit Lucullus. 228
ſacrorum violatores à Cicerone accuſantur. 435
de ſacris deorum à Numa dicatis, vendendis, ſenatuſconſultum. 185
ſacriportus. 403
ſævitia regis in transfugas. 238
ſævit in deſciſcentes graviter Mithridates. 202
ſagittarii equites camelis inſidentes. 107
Saguntus urbs Hiſpaniæ nobilis quomodo tractata. 33
Saguntini legatos Romam mittunt. 258. ab Annibale obſeſſi legatos denuo Romam mittunt. 260
Saguntinorum in rebus deſperatis conſilium. 261. Saguntinorum fraus circa aurum admiſſa. ib. Saguntinorum nocturna eruptio & interitus. ibid.
Saguntinarum mulierum miſerabilis interitus. ibid. Saguntus inſtaurata. ibid. Carthago Spartagena dicta. ibid. Scipio Saguntum adoritur. 265
Sagunti apparatus pecuniarum, frumenti, armorum, telorum navium, captivorum, obſidum totius Hiſpaniæ aſſervatus. ibid. præda apud Saguntinos repertæ. 267. in Saguntinos captivos Scipionis humanitas. ibid. præſidium Carthagine ſive Sagunti à Scipione relictum. 268
Salapiam vi captam ſuccendit. C. Coſconius. 381
Salaſſi populi. 763
Salernum Romana coloniæ capitur. 376
ſalis inopia. ibid.
ſaltum cum Barbaris incendit Pompeius. 242
Salvidienum interfecit Cæſar quòd ad Antonium transfugere voluerit. 710
Salvius trib. pleb. primus à triumviris cæſus. 598
ſalutatores Cæſaris ex Gallia remeantis qui potiſſimum fuerint. 437
ſambuca, machina navalis. 187
Samaritarum rex Herodes. 715
Samnitium à Romanis defectio. 374
Samnitium exercitus à Coſconio cæſus. 381
Samnium. 381
Samothracæ à piratis captæ. 213
Samus Antiocho poſt pugnam conjungitur. 102
Samus urbs à piratis capta. 213
Sangarium flumen. 183
Sapæorum fauces cuſtodire juſſus Norbanus à Caſſio. 648
Sarapionem Cyprium Cleopatræ tradere juſſit Tyrios Antonius. 676
Sardiniam Cæſaris provinciam occupat Menodorus. 704
Sardiniam invadunt Carthagi nienſes. 1
Sardiniam Q. Valerio commendat Cæſar. 453
ſatellitium pro ſui corporis cuſtodia permiſſum eligere Antonio. 528
ſatrapias quot ſub ſe habuerit Seleucus. 128
ſatrapæ varii poſt obitum Alexandri regnant. 120. 121
Savus fluvius. 764
ſaxo ictus in genu Mithridates, & telo ſub oculis, caſtris excedere cogitur. 231

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ixis petitur Cæſar à plebe. 711
axus urbs. 56
capula Pompeianus ſeipſum exuſſit. 493
cæva centurionis inſigne facinus. 465
caurus à Pompeio transfugit, ejus diſceſſum prodit. 752
ciathus civitas oppugnatur. 189
cientiarum tam Græcarum quàm Latinarum amator Cæſar. 525. 526
cipio Publii filius. 4. *à deo mitti creditus ad bellum Hiſpanicum.* ibid.
Scipioni exercitus Sicilienſis datus. 5
inter Scipionem & Maſaniſſam fœdus initum. 6
Scipionis oratio ad exercitus præfectos. 10. 11. *prudentiſſimum conſilium.* 11
Audaciæ Pavorique ſacra facit Scipio. 11
Scipio Syphacem captivum adhibet conſiliis. 15
Parthum urbem capit Scipio. 21
præter caſtrenſem morem in exploratores non animadvertit. 21
Scipionis cum Annibale conflictus. 23
Scipio elephantem ſauciat. 24
Annibal & Scipio concurrunt inter ſe. ibid.
Scipionis reſponſum ad legatos Carthaginienſium. 29
Scipionis triumphus. 35
Scipio qui Carthaginem cepit. 58
Scipio tribunus conſule ſuo prudentior. 59
Scipio egregiè ſervat exercitum. ibid.
Scipionis gloria invidiæ obnoxia. 60. *Scipionis virtus & fides* ib. *in familiam Scipionum adoptatus.* ibid. *patre Paulo debellatore Macedoniæ.* ibid.
milites deploratos ſervat Scipio. 62. *nihil ſine numine gerere, ſicut olim avus, creditur.* 62
Scipio rogat Aſdrubalem ut ſepeliat tribunos. 63
Scipionem accerſit Maſaniſſa morti proximus ibid. *regnum & opes inter Maſaniſſæ filios distribuit.* 64
Scipio & Phamæas ſibi occurrunt, utriuſque colloquium ib.
pro Scipione Romam abeunte comprecatio exercitus. 66
Scipionis Vticam adventus. 69
oratio Scipionis ad milites ſuos de militum obedientia & officio. 70
Scipio repurgat exercitum. 71
Megara Carthaginis aggreditur ibid.
Scipio ſuos fugientes configi jubet. 77
Scipio contra Diogenem proficiſcitur. 78
Scipionis vigilantia. 81
ad Scipionem uxoris Aſdrubalis verba. 82
Scipio illacrymatur captæ Carthagini. ibid.
Scipio vaticinatur Romæ excidium. ibid.
Scipionis præceptor Polybius. ib.
violatoribus fani Apollinis dona non dat Scipio. 83
Scipionis triumphus qualis. 84
Scipionis Africani & aliorum cum Annibale colloquia. 91
Scipionis Annibaliſque æmulatio contentióque. 91
Scipioni adblanditur Annibal,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Scipionem invitat ad hoſpitium. 92
Scipio & Annibal duces bellis tantùm metiuntur inimicitias. ibid.
Scipio æger Elæam deducitur. 106
Scipio cur Africani cognomen adeptus. 58
Scipio cum Syphace rege amicitiam parat. 271
Scipio minor legatus Luculli. 39
Scipio Publii filius contra Carthaginienſes divinitus mitti creditus. 4
Scipionis Africani laus. 58. *virtus.* 59. 60
Scipio ædilitatem petens, conſulatum adeptus eſt. 68
Scipionis conſulis ad Carthaginem profectio. 69
Scipionis F. ab Antiocho captus reſtitutus. 106
Scipionis laus à toto exercitu. 63
Scipionis victoria. 26
Scipioni ob fœdus cum Antiocho dies dicta. 113
Scipionem Africanum cur non auſus aggredi Phamæas. 60
Scipionem reliqui rident tribuni tanquam artis militaris ignarum, ſed mox pœnas ſpreti dedêre conſilii. 61
Cornelius Scipio Naſica. 46
L. Scipio gladio ſe transfixit, ac mox in mare præcipitem dedit. 491
P. & Cn. Scipiones fratres in Hiſpaniis cæſi à Carthaginienſibus. 4. 263. *alter ab Aſdrubale trucidatus, alter in turri incendio abſumptus.* 263
Scipionum laus. ibid.
Scipio cum filio à Syllanis incolumis dimittitur. 402
de Scipion. plura vide ad marg. in Hiſpanicis & Annibalicis.
Scordiſci populi. 757. 758
Scordiſciorum gentem penè delet Scipio. 759
ſcriba Cæſ. Taberius Antonio dedititſſimus. 529
Scribonia, L. Libonis ſoror, Cæſari nuptui data. 702
ſcrupulum injicit ſenatoribus Antonius ut Cæſaris mortem vindicet. 509
ſcriptum Ciceronis de ſenatuſconſulto per legatos ad Antonium. 566
ſcuto Gallico tectus pernoctavit in imbre Cæſar. 738
ſcutum Minutii centum telis confoſſum, corpus verò ſex. 465
à Scythis auxilia contrahit Mithridates. 223. 224
ſecuri quingentos captivos cadit Æmylianus. 293
ſecures cum lictoribus Cæſari offeruntur ab exercitu. 557
ſecures quot dictatori olim præferebantur. 412
ſeditio Apuleiana. 368
ſeditio de lege judiciaria ſub Cajo Gracche 363
ſeditio facta equitum deſcribitur. 372
ſeditio facta exercitus Cæſaris. 744
ſeditio Gracchana. 359. 360
ſeditio militaris in caſtris Cæſaris. 680
ſeditio militaris in exercitu Scipionis. 273. 274
ſeditio nulla in exercitu Viriati. quod pro miraculo habetur. 297

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ſeditio ob bellum gladiatorum. 426
ſeditio ob mortem Amatii. 527. 528
ſeditio plebis in Cæſarem. 710. 711
ſeditio plebis in Patres ob colonias deducendas. 364. 365
ſeditio Romæ ob inopiam. 85
ſeditio Romanorum domeſtica. 218
ſeditio ruſticana facta deſcribitur. 368
ſeditio Syllana recenſetur. 399. 400. *quanto tempore durarit.* 401
ſeditio tertia in Vrbe fuit Apuleiana. 370
ſeditio urbana ob æs alienum 382
ſeditio urbana poſt pugnam Pharſalicam. 485
ſeditionis ſecundæ Gracchanæ finis qualis. 366
ſeditiones urbanæ ſub C. Cæſare conquierunt uſque ad Caſſii Brutique tempora. 351
ſeditioſorum principes à Scipione cæſi. 274
ſeditioſi ſupplicio affecti. 457
ſegedanorum rebellio & tergiverſatio contra ſenatum. 279. 280
ſegeſtani populi. 761. 763
ſeleucus Antiochi filius Eumenis terram depopulatur. 102
ſeleucus Babyloniæ Mediæque rex factus. 122
Seleuci mors. 129
Seleucus patri Antiocho in regnum ſucceſſit. 132
Seleuco poſt mortem Antigoni quæ regiones obvenerint. 122
ſeleucias novem extruxit Seleucus. 124
Seleucidarum regnum quàm diu ſteterit. 133
ſellam poni Cæſari defuncto ab Cæſare Octavio in ludis ædilibus & Veneris prohibet Critonius, & item Antonius. 543. 544
Semella urbs ab Æmyliano capta. 293
ſenatores Carthaginienſes ab Aſdrubale occiſi. 73
ſenatores ad quam paucitatem ob crebras ſuas ſeditiones redacti. 371
ſenatores duodecim ſub Syllæ dominatu hoſtes pop. Rom. judicati. 386
ſenatorum ordo equitibus ſubjectus. 363
ſenatores ex equeſtri ordine quando legi cœpti. 372
ſenatores quadraginta, & equites mille ſexcenti, ab Sylla proſcripti. 409
ſenatores decem Roma miſſi in Hiſpaniam ad res ibi conſtituendas. 311
ſenatus Nucerinus in balineis æſtu ſuffocatus. 33
Acerrarum ſenatus in puteis defoſſus, terra obrutus. ibid.
ſenatus à populo ſuo crematus in curia. 312
ſenatus decem legatos in Africam mittit ad res ibi ordinandas cum Scipione. 84
ſenatum ſibi conſtituit Sertorius. 218
ſenatuſconſultum de jure ſuffragii. 364
ſenatusconſultum factum de ſacris deorum ſolennibus olim à Numa dicatis, vendendis. 185
ſenatuſconſultum mutatum. 584

ſena-

ſenatusconſultum in gratiam Caſſii & Bruti. 577
ſententiæ variæ in ſenatu dictæ contra conjuratores Catilinæ. 430 431
ſenum duo millia reliquit Cæſar ad cuſtodiam impedimentorum exercitus. 474
ſepeliit publicè ſenatus Cæſarem. 666
ſepulchrum Pompeii cum epitaphio. 481
ſepultura Mithridatis à Pompeio data. 250
ſepultura Syllæ ubi. 418
ſepultus eſt ab Vticenſibus Cato. 490
Sergius proſcriptus apud Antonium ſervatus. 615
Serium promontorium. 648
ſerpentem enixa mulier. 400
Serranus Mancino claſſis ſucceſſor miſſus 70
Sertorii motus in Hiſpania. 216
ſenatus à Sertorio inſtitutus in Hiſpania. ibid.
fœdus Sertorii cum Mithridate. 217 219
à Sertorio Romani vehementer oppugnati. 218
cum exercitu Romam contendit Sertorius. 312
Sertorii interitus. ibid.
Sertorius ſenatum amicorum facit. 418
Sertorius Hiſpaniam provinciam ſortitus. 402
Sueſſam occupat. ibid.
contra Sertorium miſſus Pompeius in Hiſpaniam. 419
ſigna cum Sertorio ad Sucronem collata. ibid.
à Sertorio graviter vulneratus Pompeius. ibid.
Sertorii cerva. 420
Sertorii laudes. 421
Sertorio ſua ætate nullus felicior. ibid. Annibal vocatus. ibid.
Sertorius mulierculis & comeſſationibus ſe dedit. ibid.
Sertorius ſuis diffidit. ibid.
Sertorio inſidiæ ſtructæ à Perpenna. ibid.
Sertorii interitus. 422
teſtamentum Sertorii. ibid.
Sertoriani multi ad Metellum transfugiunt. 420
Sertorianum bellum quam Romanis difficile, quòd cum civibus bellum gereretur. 418
duo ſervi Athenienſes ſuorum obſeſſorum conſilia Romanis produnt. 191
ſervi ſub haſta venditi 195
ſervi ſuſpenſi, ingenui è rupe præcipitati 528
ſervus inductus à Fimbria ut Syllam interficiat. 210
ſervus hero mortuo quomodo parentat. 258
ſervus dominum ulciſcitur, & extincto domino ſupereſſe nolens, ſe interficit: ejus dictum 604
ſervorum morte ſervati domini 614
ſervorum fides in Marcium dominum. ibid.
fides ſervi, ſtigmate notati, in dominum. 614
ſervi hujus dictum percelebre. ibid.
ſervus ob perfidiam in crucem actus. 636
ſervus viatorem occidit, dicens ſuum ſe herum occidiſſe proſcriptum Reſtionem. 614
ſervi ſub haſta à Sylla venditi. 195

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ſervi vocantur ad pileum. 385. 389 392
ſervi vocantur ad pileum à Graccho & Fulvio Flacco. 365
ſervorum ad pedes nobiliſſimi quique, ut proſcriptionem evitent, provolvuntur. 596
ſervorum habitu periculo ſe eximit L. Scipio & L. Acilius. 375
ſervorum ingens copia apud Romanos. 354
ſervorum quorundam in heros proſcriptos fides & pietas. 597
ſervorum quorundam nequitia & impietas. 395
ſervus heri proditor. 606
ſervos inobedientes & immorigeros delevit una nocte Cinna 395
ſervis præbere victum vetuit Lucius in obſidione Peruſina. 691
ſervos metuit ſenatus ob multitudinem. 354
ſervos multos libertate donatos plebi inſeruit Sylla. 413
ſervili habitu aufugiunt Milo & Cæcilius. 440
ſervili habitu multi tecti ſeſe ad Cæſarem conferunt, quos ita oſtentat exercitui ſuo Cajus Cæſar. 448
ſervitutem vindicaturum ſe Antonius Menodorum minatur, cur & quomodo. 718
rvuli tres ſoli relicti ad cadaver Cæſaris. 503
ervilius Galba in Hiſpaniam miſſus. 311
ervilius proconſul interficitur. 374
ervilianus Ituca. 294
extus Iulius Cæſar & P. Rutilius coſſ. 374. *præſunt copiis Romanorum contra ſocios.* ibid.
Sextus Iunius Brutus. 294
Sextus Pompeius. 494. *ejus egregium officium in proſcriptis ſervandis.* 610. *Pompeius Minor, Magni filius, quibus initiis auctus.* 637. *Pompeii res ut aucta.* 685. *Pompeius Antonio matrem remittit.* 701. *Cæſar, Antonius & Lepidus in colloquium veniunt.* 713. *Pompeii poſtulationes.* ibid. *Menodorum inclamat.* ibid. *conditiones inter Cæſarem, Antonium & Pompeium latæ.* ibid. *apud Pompeium in ſexireme cœnant Cæſar & Antonius.* 714. *Pompeio conſilium perfidum datum à Menodoro: Pompeii reſponſum.* ibid. *Pompeii & Cæſaris fœdera turbata.* 716 *Pompeius victoria uti neſcit.* 724. *Pompeius Neptuni & Salatiæ filius appellari vult.* 729 *Pompeii & Cæſaris navale prœlium.* 732. *Pompeii clades navalis.* 733. *Pompeius victos præmiis donat.* ibid. *Pompeii ingens clades.* 741. *Pompeius ad Antonium profugit.* 741. *Pompeium Cæſar perſequi non vult.* 743. *Pompeii ſpes & expectationes.* 747. *contra Pompeium Titius dux deſignatus.* ibid. *Pompeii legatio ad Antonium.* 748. *legati ad Parthos à Pompeio miſſi ab Antonio comprehenſi.* 749. *Pompeius Ænobarbum capere vult.* ib. *à Pompeio Theodorus libertus interfectus.* ibid. *Pompeii victoria.* 750 *equites Antonio miſſos auro corrumpere nititur.* ibid. *Pompeius naves incendit.* ibid. *Pom-*

peius victoria uti neſcit. 751
colloquium cum Furnio petit ibid. Furnio ſe dedere vult. ibid.
ad Pompeium ſe dedere nolentem Furnii verba. ibid Pompeius Titio ſe dedere non vult. 752
in fidem Amyntæ ſe tradere vult. ibid. ei ſe dedit. 753. ejus res geſtæ. ibid. ejus interitus, cujus mandato. ibid.

Pompeii mater, Mutia. 712

Pompeii filia Marcello deſponſa 714

Pompeii amici ad Antonium tranſeunt. 751

Sicambri à Cæſare victi. 756

Sicilia afflicta per mancipiorum motum. 354
Sicilia diverſis locis à Cæſarianis impetitur. 727
Sicilia quando adempta Carthaginienſibus. 1
Sicilia Romanis reſtituta. 3
Sicilia olim à Pœnis erepta, reſtituit Scipio. 83
Siciliæ litora ad perſequendos piratas curat Varus, Terentiúſque Varro. 236
Siciliæ præeſt Cato. 452
Siciliæ prætor à piratis victus 235
Siciliam invadere parat Cæſar 717
Siciliam invadunt Carthaginienſes. 1

naves Sidenſium Scipioni miſſæ. 76
eorum commentum. ibid.

ſignifer, Cæſari ſe ſiſtere volenti, in pugna ad Dyrracheum, cuſpide minatus, occiditur. 466

ſignum ſuccurrendi invicem quod commonſtrarit exercitui Scipio. 306

ſimulandi artifex inſignis C. Cæſar 433

ſimulatio Luculli in Luſit. 288
ſimulatio magna Curionis. 443
ſimulatio Menodori transfugium meditantis. 730

Sinopem Vrbem Lucullus fecit liberam admonitus in ſomnis. 227

ſinum collectum oſtendens Carthaginienſibus Romanus legatus, aut pacem, aut bellum habere ſe dixit. 261

ſitis vehemens in exercitu Antonii. 166. 167
ſiti laboratur in caſtris Antonii. 648. 649
ſiti vehementer laborantes milites, aqua liberius pota, moriuntur. 737

Sittius egregiam pro Cæſare navat operam. 620
Sittius Romæ accuſatus, collecto exercitu, venalis, nunc hunc nunc illum regulum adjuvat. 709

Sittianorum qui auxilia petierint. ibid.

Smyrnam incuſtoditam noctu nactus invadit Dolabella. 541

Smyrnæi auxilia à Romanis contra Antiochum petunt. 87

ſocietas multorum regum contra Antiochum. 137

Socrates damnatus periit. 114

ſolvendo quum non eſſet Cajus Cæſar detinetur à creditoribus ne in ſortitam abeat provinciam. 432

ſomnium Antigoni de Mithridate. 176
ſomnium Iulii Cæſaris de condenda

denda Carthagine & Corintho. 85
ſomnium Syllæ in ruſtico ſeceſſu præſagium mortis. 416
ſomntis cruentis moleſtata Calpurnia non ſinit Cæſarem egredi. 500
ſomniaſſe ſe Pompeius dicit, dedicaſſe ædem Veneris, neſciens Cæſarem eam voviſſe. 470
Sophonisba Maſaniſſæ ab Aſdrubale patre deſponſa, inſcio patre & Maſaniſſa, Syphaci locata idid.
Sophonisba mittit ad Maſaniſſam qui excuſent coactas nuptias. 14
Sophonisbæ amore captus Syphax in ſuam perniciem. 15
Sophonisba, amatrix patriæ, quemvis flectere potis ad quidlibet. 15
mavult mori quam Romanis ſervire: ejus interitus. ibid.
Sophocleos verſus recitabat fugiens in Ægyptum Pompeius. 481
ſorores ſuas de regno deſperans Mithridates ab Eunucho interfici jubet. 227
ſortitò quando primùm Romæ delecti milites. 282
Soſius Antonianus dux multa proſperè agit in Syria. 157
Soter cur appellatus Demetrius. 117. 118
Spartacus genere Thrax latrociniis infeſtat Italiam. 423 424
ſpeciesScipionis quaſi afflati à Deo, homini ſimilis. 269
triſte ſpectaculum à legatis Rom. in Syria exhibitum. 117. miſſis qui naves exurant & elephantos interficiant. ibid.
ſpectacula varia edit Cæſar. 491. 492
ſpectatores Trojani belli Iuppiter & Neptunus. 39
ſpectrum Iſidis viſum oppugnatoribus Rhodiorum. 188
ſpectrum vidit ſibi aſtare Brutus. 668
ſpeculatores Cæſaris & Lucii manus conſerunt. 684
ſpelunca ſe abdit Maſaniſſa. 7
ſpes communis homines inter ſe conciliat. 641
ſpoliis & præda onuſtis navibus Scipio Romam repetit. 276
STA SECURUS, teſſera Cæſarianorum, incepta victoria, ad milites Italos. 478
Stabias civitas capitur. 375. 376
Statius Samnis propter divitias proſcriptus. 603
ſtipendia data militibus Cæſaris 680
ſtragulis involutum efferri juſſit maritum Antium uxor. 612
ſtratagema Antonii. 653
ſtratagema Antonii contra Cæſarem. 705
ſtratagema in Carthaginienſes. 257
ſtratagema Flacci contra Vacceos 301
ſtratagema Lucilii Lucini fingentis ſe Brutum eſſe, ac ad Antonium duci petentis. 664. 665
ſtratagema Pomponii & Aruntii. 615
ſtratagema Viriati contra Romanos. 289
Strato Epirota Brutum, juſſus ab ipſo, conficit. 666

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Stratonicea civitas capta à Mithridate. 184
Stratonice, concubina Mithridatis, theſaurorum conſcia. 244 245
Statua pro Roſtris poſita Cæſari 746
Suba præfectus Maſaniſſæ tranſfuga. 38
ſubſelliis obruitur Aſdrubal. 68
ſubterranea pugna inter foſſores. 194
ſucceſſibus continuis extinguitur invidia. 63
ſupellex Antonii diripitur. 167
ſuperbia Marcelli quanta. 443
ſuperbia nimia Antonii. 575
in ſuperbiam quid Parthos erexerit. 164
ſuperſtitio Romanorum. 135. 136
ſupplicationes & ſacrificia pro Scipionis victoria. 84
ſupplicationes factæ publicè Romæ propter victoriam de Antiocho habitam. 98
ſupplicatio tridui Romæ indicta. 267
ſupplicationes ob Antonium profligatum decreta. 574
ſupplices Carthaginienſes ad Scipionem, præferentes verbenas Æſculapii. 81. *ſalutem impetrant, ſolis transfugis exceptis.* ibid.
ſupplicio affecit optimum quemque Laodicenſium Caſſius. 625
ſupplicium de conſpiratoribus in Mithridatem. 202
ſupplicium de militibus rapinas auſis, à Sylla ſumptum. 385
de centurionibus ſupplicium. 9
de centurione qui falsò militem accuſaverat.
ſupplicium de corruptis auro militibus. 16
Surenæ deſcriptio. 140. 141
Surenæ ſimulatio doloſa. 152
Surenæ ſubdola de pace ineunda ſimulatio. 150
Surenam Orodes gloriæ invidens cæcidit. 155
ſuſpiciones variæ bellorum inter Romanos & Antiochum. 87
ſuſpectus tyrannidis Catilina à petitione conſulatus rejicitur. 428
ſuſpectum habet Archelaum Mithridates. 214
ſuſpendit in medio caſtrorum Romanum quendam Spartacus ad terrorem ſuorum. 425
Sylla per vim occupat dictaturam 350
Sylla quot ex Mithrid. exercitu confecerit. 209
Sylla victus Vrbem ingreditur 404
Syllæ & Cluentii congreſſus. 380
Syllana ſeditio quando inciderit. 400. 401
Syllanæ copiæ quantæ ad Mithridaticum bellum. 190
Syphax Aſdrubalis filiam in matrimonium ducit. 275
Syphax captus ad Scipionem ducitur. 14
Syphax Numidarum regulus. 6
Syphacis regis ingens ſimulatio 9
Syria aliquandiu potitus Ptolemæus. 121
Syria quomodo Romano acceſſerit imperio. 119
Syriam circa Euphratem Romanis ſubjecit Pompeius. 243
Syriam occupat Caſſius. 623

T. Tabe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

T

TAbeperiit in Sardinia Lepidus. 418
tabellæ inſidiarum indices datæ Cæſari. 501
Tagum flumen tranſit Lucullus Vacceis bellum illaturus. 283
Talabriga. 295
Talentis millequingentis flectitur Paulus ne Cæſari adverſetur 443
Tanginus latronum dux. 298
Tantalus dux ſe Cæpioni cum exercitu dedidit. 297
tarditatis & inſcitiæ arguitur Craſſus. 137
Tarentum magnus exercitus miſſus ob metum Antiochi. 95
Tarquinius cur regno pulſus. 644
Tarſus expugnata. 619. 620
Tarteſſum urbs. 256
Tarteſſus regulus ubi regnarit. ibid.
Taulantii populi. 425
Tauriſci populi 763
Taurus mons. 244
Taurus, Antonianus dux. 328
taurum cæſum ruptis vinculis fugientem ſolus cornibus acceptum tenuit Seleucus. 124
è tecto præcipitem dedit ſeſe Salaſſus. 603
è tecto quidam proſcriptorum ſeſe præcipites dejiciunt. 597
tela ardentia in Delminium jacta 761
telis confixit in muris diſpoſitos Cæſarianos Iuba rex Mauritaniæ Pompeio favens. 456
telis petitur Antonius à legionibus Macedonicis. 556
Telluris in ædem convocatur ſenatus poſt necem Cæſaris. 507
templa ex ſenatuſconſulto Cæſari dicata. 626
templa ſua in officinas convertunt Carthaginienſes in extremo periculo. 55
templorum ornamenta detrahunt Chii ut mulctam duûm millium talentorum ſolvant. 201
tempeſtas claſſem Cæſaris exagitat. 722. 723
tempeſtas claſſem debilitat. 718
tempeſtas Fimbriæ Flaccique naves confregit. 204
tempeſtas Mithridatis machinas bellicas inutiles reddit. 221
tempeſtas orta exagitat claſſem Cæſaris. 728. 729
tempeſtatibus multis actus Mithridates dum Lucullum fugit, quot & naves & viros amiſerit 223
ad Tænarum Murcus pro præſidio tenendo mittitur à Caſſio. 632
templum Æſculapii. 81
Tencteres profligat Cæſar. 756
Terentius Varro à Luſitanis funditur. 286
tergiverſatur Pompeius, negans pacem feciſſe cum Numantinis 299
Termantini Romanos aggrediuntur. 298
termini regni Antiochi qui. 112
Termiſum oppidum. 311
Romanis ſemper infidum. ibid.
Terponus urbs, à Cæſare oppugnatur. 763
terra Amazonum. 217
terræ motus templa nonnulla proſtravit. 400
terram effodientibus & lapides tranſmoventibus plena caſtra Anto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Antonii. 165
terreſtris vita ſtabilior. 51
terror Panicus caſtra invadit Pompeiana. 470
teſtamentum Cæſaris publicatum in præſentia plebis. 518
teſſera quæ data militibus ad Pharſalum. 475
teſſeram à Cæſare accipiunt Lucii tribuni. 697
teſtudo in exercitu quid. 164
teſtudine ſe tutantur adverſus Parthos Romani. 168
tetrarchæ fuga elapſi Eumachum Gallogræcis impoſitum cum præſidio Mithridatis ejiciunt. 200
Teutinus Dalmatarum dux. 765
theatrum penè abſolutum, à Scipione cur demolitum. 367
Thebæ à Romanis deficiunt. 190
Thebanorum magna animi levitas. ibid.
Themiſcyra à L. Lucullo oppugnatur. 224
Themiſcyra ubi & à quibus condita. ibid.
Themiſcyrenſium fortis defenſio. ib.
Themiſtoclis & Moneſis per Antonium facta collatio. 157
Themiſtoclis exemplo ſeſe ſalvat Rebulus. 617
thenſam in Circenſibus à ſenatu oblatam accepit Cæſar. 746
Theodorus libertus à S. Pompeio interfectus. 749
Theodotum Caſſius egit in crucem ob necem Pompeii. 484
Thermodoon fluvius. 217
Thermopylarum anguſtias occupat Antiochus. 96
theſauros unà cum puero Polemocratia reguli cujuſdam Thraciæ uxor, Bruto tradit. 633
theſaurus Mithridatis ubi abſconditus, & quomodo detectus. 244. 245
theſauri pecuniarum copioſi ubi 685
theſauri publici olim in Nemore ſervabantur. ibid.
theſauris Mithridatis potitur Pompeius. 245
Theſſaliam curat ad perſequendos piratas L. Cinna. 236
Tholuntes civitas. 10
Thon oppidum. 26
Thraces populi qui. 171
Thraciæ totius oportuniſſimus & munitiſſimus locus Lyſimachia 86
Thraciam ſibi ſubigere parat Antiochus. ibid.
Thurinum obſidet Spartacus Thrax 424
Tib. Gracchus cum plebe Capitolium occupat. 359
Tiberius Gracchus civilibus contentionibus initium dedit. 427
Tiberius Sempronius Longus in Iberiam profectus contra Carthaginienſes. 262
Tibure olim theſauri ſacri ſervabantur. 685
Tichiunta quid. 96. 97
Tigranes Cappadociam invadit. 216
Tigranes & Mithridates mediante Pompeio redeunt in gratiam. 243
Tigranes fugientem Mithridatem in conſpectum ſuum admitti non volens, in caſtello quodam more regio ali juſſit. 227
Tigranes movet contra Lucullum. 229
Tigranes poſt acceptam cladem reſtaurat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ſtaurat bellum contra Lucullum. 230
Tigranes poſt triumphum Pompeii mox interemptus. 253
ad Tigranem generum fugit Mithridates. 223
Tigranocerta civitas. 216.228
Tigranocerta oppugnatur. 229
Tigranocerta quomodo capta. 230
Tigurini Piſonis & Caſſii exercitum ſub jugum mittunt. 755
timor in Vrbe ob adventum Antonii. 580
timor omnes invaſit ob mortem Iuliæ uxoris Pompeii. 438
Timotheus medicus Mithidatem curat. 232
tirones Decimi tranſeunt ad Cæſarem. 588
tirones exercet Pompeius. 463
tirones in exercitu Pompeii conſcripti ad Numantiam. 299
Titii & Galli diſcordia in exercitu Antonii quid mali pepererit 163
à Tithiis auxilia petit Vettilius. 290
Tithiis bellum infert Lucullus, quum iis ante pacem dederit Marcellus. 283
titulus Syllæ ſtatuæ affixus à ſenatu. 410
tonante Iove legem ferre, nefas eſt. 368
Toranius cæſus à triumviris. 599
tolerantia laborum in rebus bellicis Mithridatis. 170
tolerantia fortitudinéque imperium Romanum crevit. 148
torques & armillas calcando Romani cædem continuant per CXX ſtadia. 230
tragœdiarum ſcriptor Artabazes 155
tragœdus Iaſon Trallianus. ibid.
tragula femur trajectus cadit dux Spartacus. 426
Trajanus. 484
Trajani patria urbs Hiſpaniæ quam Scipio Italicam vocavit. 275
Trallianorum perfidia in Italos hoſpites. 185
transfugæ cum Aſdrubale in templum Æſculapii ſe recipiunt. 81
ſolis transfugis exceptis Scipio reliquis Carthaginienſibus parcit. ibid.
transfugarum in Aſdrubalem convitia. ibid.
transfugæ ſe in templo concremant. ibid.
transfugæ clementer à Cæſarianis & Cæſare excipiuntur. 693
transfugas Spartacus non admittit. 424
de transfugis ſupplicia à Mithridate ſumpta. 238
transfugium militum ad Syllam. 401.402
transfugium parat ad Cæſarem Menodorus. 717
transfugii Maſaniſſæ ad Scipionem cauſa quæ. 275
transfugia crebra inter milites 681
transfugia obſeſſorum. 693
transfugit cum ſuis ad Romanos Phamæas. 65.66
transfugit ſeptem navibus ad Pompeium Menodorus. 727
Trebonius à Dolabella occiſus. 622
Triarius, à Lucullo miſſus, à Mithridate funditur. 232.233
Triballi populi. 757.758.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

pro tribunali ſedens Cæſar Lucium è Peruſia vocat. 699

tribunus corona donatus. 204

tribunus plebis Italiæ M. Antonius à Cæſare conſtituitur. 453

tribunus plebis tegulis in curia à plebe interimitur. 370

tribuni potiſſimum in comitiis habenda ratio ad præſtanda pollicita. 362

tribuni plebis cur ſint creati, & eorum potentia. 349

tribunorum lex agraria. 354

tribuno plebis mœnia egredi non licet. 447

tribunus plebis minatur conſulibus. 68

tribunitia poteſtas ſacro ſancta 370

tribunitia poteſtas à Pompeio reſtituta. 445

per Syllam in nihilum fermè redacta. ibid.

tribunitia poteſtas data in perpetuum Cæſari. 747

tribunitii ordinis viri multi à triumviris oppreſſi. 596

tributum indictum Siciliæ. 745

tributum novem annorum indictum ab Antonio Græcis. 674

tributum quinquennale indictum à Sylla Aſiaticis. 213. 228

tributa decem annorum imperat Aſiæ civitatibus Caſſius. 632

tributa Iudæorum cur ceteris gentibus graviora. 119

tributa quibus indixerit Antonius. 674

tributa quomodo ſolvebantur Romanis. 353

tributa ſuis imponit Mithridates. 245

tributorum lex abrogata. 367

triremes Cæſaris Brundiſii partim capit, partim ſuccendit Ænobarbus. 686

triremes multas Romæ & Ravennæ fabricandas curat Cæſar. 718

triumphus C. Cæſaris devicta Hiſpania. 432

triumphus Lepidi de Hiſpanis 607

triumphus Scipionis deſcribitur. 35. 36

triumphus Scipionis de Carthaginienſibus. 84

triumphus Scipionis devicta Hiſpania. 276

triumphus Syllæ de Mithridate 414

triumphus Ventidii. 157

triumphos quatuor agit Cæſar. 491

triumphans Pompeius Vrbem ingreditur. 252

triumviri creati pro dividundis agris. 357

triumviri Romanum imperium ceu fundum quendam inter ſe diviſerunt. 352

triumvirorum edictum proſcriptorium. 593

triumvirorum imperium agnoſcentium regiones vaſtantur ab Ænobarbo. 686

triumvirorum in Vrbem ingreſſus. 592

triumvirorum nefaria ſcelera. 644

triumvirorum poteſtas multis diſplicuit in Vrbe nobilibus. 688

triumvirorum potentia quid mali pepererit. 438

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

triumvirorum potentia offenſus Lucius bellum parat contra Cæſarem. 682
triumvirorum victoria potentiáque omnibus moleſta. 638
à triumviris multi nobilium proſcriptione propoſita oppreſſi. 596
triumviratus initium. 589. 590. 637
triumviratum omnes antiquatum cupiunt. 688
Trojani belli ſpectatores Iupiter & Neptunus. 39
Tryphonem regni invaſorem occidit Antiochus. 132
tumultus Alexandriæ ob necem occiſorum Pompeii. 484
tumultus in urbibus datis in victoriæ præmium. 678
Turditaniam infeſtant latrociniis Luſitani. 289
turris Agathoclis. 8
turris incenſa expugnatáque à Syllanis. 194
Tyſca regio. 37
Tyndaridem dedentem ſe Pompeius mox expulſus reliquit. 734
tyrannorum corpora unco in Tiberim trahi ſolita. 512
tyrannos Syriæ oppidatim ſuſtulit Antonius. 675
tyrannidis affectatæ nota in Cæſare. 496
tyrannidem primus ſponte depoſuit Sylla. 350

V

VAccai à Lucullo infeſtati. 283
Vaccai, Celtiberorum gens, Arvaccis vicina. ibid.
Vaccais Lucullus arma intulit nullo populi Romani edicto. 287
Vaccaorum & Numantinorum bellum. 297
Vaccaorum viginti millia à Tito Didio deleta. 311
valetudinarius ad Epidamnum Cæſar bello intereſſe ad Philippos non potuit. 650
valetudinarius valde, Italiam petens Cæſar. 677
vallum caſtrorum jubet Cæſar diffringere proceſſurus ad pugnam contra Pompeium. 474
vallum Pompeius CL *ſtadiorum crebris caſtellis diſtinctum Mithridati circumdedit.* 239
vallo cingit Peruſiam Cæſar. 689
Vargunteius cum ſuis à Parthis conciditur. 149
Varinius Glaber contra Spartacum miſſus. 423
Varius dux Sertorianus à L. Lucullo captus & occiſus. 223
Varro hiſtoricus. 433
Varronem philoſophum & hiſtoricum ſervat in villa Calenus. 616. 617
Varus Terentiúſque Varro Siciliæ littora curant ad perſequendos piratas. 236
Varus proſcriptus, 605
in Minturnenſium paludibus ſe abdit. ibid. *latronem inventus ſe eſſe dicit ut evadat.* ibid. *ejus interitus.* 606
Vari & Labieni & ceterorum nobilium capita ad Cæſarem relata. 493
Vates optimus quis. 525
Vatinius impudicitiæ accuſatus. 435

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

vehiculo meritorio uſi multi ſeſe ad Cæſarem conferunt. 448
vectigal gregibus indictum apud Romanos. 353
velitatio quid. 6
velitatio crebra inter L. Lucullum & Mithridatem. 225
velitatio inter Antonianos & Caſſianos. 507
venalium rerum creati cenſores. 458
venator quidam L. Lucullum per invia & ignota deducit poſt caſtra Mithridatis. 225
venenum ebibit Sophonisba potiùs quàm Romanis ſerviat. 15
venenum patri miſcet Phraates. 155
veneno infecta aqua multi Cæſarianorum pereunt. 455
veneno perire Mithridates non potuit. 248
venena Mithridatica. 248
Veneris mons. 290. oleis conſitus. ibid.
Veneris templo ſpoliato in Elymais, tabe periit Antiochus. 131
Veneri ædem vovit Cæſar, initurus pugnam cum Pompeio. 470. 492
Veneris votam ædem dedicat Cæſar. 492
Veneris genitricis ſacris operatur. 470
ad Veneris latus Cleopatræ effigies. 492
Venerem dat ſuis pro teſſera Cæſar, & inde, Pompeius Herculem. 475
Venerem item dedit pro teſſera ad Cordubam Cæſar. 493
veni, vidi, vici, literæ Cæſaris ad ſenatum de Pharnace victo. 485
Ventidius in Aſiam miſſus contra Parthos. 156. 709
Ventidii ſucceſſus. 156
Pacorum regis filium in agro Cyrreſtico fundit. ibid.
ulciſcitur cladem ſub Craſſo acceptam. ibid.
Ventidius invidiam Antonii metuit. 57
Ventidius ad triumphum miſſus. ibid.
tres legiones ductu Ventidii Antonio ſe adjungunt. 580
Ventidius Fulginii obſeſſus ab Agrippa. 691
Sextius à Ventidio Cornificii duce obſeſſus. 620. Ventidii interitus. 621
Ventidius proſcriptus, profugus ope liberti ſervatus. 616
ventris profluvio laboratum in caſtris Pompeii ad Numantiam. 299
Venuſinorum à Romanis defectio. 374
Venuſinos vincit Coſconius. 381
venia præteritorum data Tigrani à Pompeio. 243
verſus Scipionis de Romæ excidio. 82
Verſus Segeſtanorum dux. 765
Veſpaſianus Hieroſolyma diruit. 119
Veſtales ſervare juſſæ leges factæ pacis. 714
Veſtalium ædes viros introire nefas. 382
veſtem dirumpit Pompeius quaſi ab amicis proditus. 713
Veſtini deficiunt à Romanis. 374
Veſuvium occupat Spartacus Thrax gladiator. 423
veteranorum militum concurſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

ad Cæſarem Octavium. 533
veteranos lectiſſimos ſibi conciliat Antonius. 528
Veterus. 763. *à Vetero Salaſſi deficiunt.* ibid.
Vetius Cato Sextum Iulium cæſis duobus millibus in Eſerniam compulit. 375
Vetius ad necem Cæſaris ſubmiſſus. 434. *idem in carcere paulo pòſt necatus.* ibid.
C. Vetilius in Hiſpaniam contra Viriatum ducem miſſus. 289
cum Vetilio pacem fieri ab iis qui ſuperſtites erant ex Galbæ crudelitate, impedit Viriatus. 289
Vetilium eludit Viriatus. ibid.
Vetilius, ſenex & obeſo corpore. 290. *vivus in manus hoſtium venit.* ibid.
Vetilium qui ceperat, tanquam hominem nihili, interficit. ibid.
Vetilii quæſtor. 290
Vettones ſibi adjungunt in Romanos Luſitani. 287
Vettonum fines depopulatur Cæpio. 294
Vetulinus proſcriptus per aliquot dies fortiter pugnans, à lictoribus triumvirorum in fruſta conciditur. 604
vexillum deducendi mos. 703
Vibonenſibus fidem præſtat Cæſar exemptos fore à prædeſtinatarum præmio urbium. 638. 639
vicos quadringentos Mithridatis invaſit Murena. 214
vicinitas Galliæ formidoloſa Romanis. 545
victimæ elapſæ Pompeio ſacrificanti, omen. 470
victor Mithridates in Armeniam ſe recipit minorem. 232
vincitur ſæpe à Vacceis Mancinus. 300
victoria Alexandrina à Cæſare. 484
victoria Syllæ ad Chæroneam. 199
victoria Cæſaris ad Cordubam. 493
victoria Cæſaris ad Mutinam. 572
victoria de Aquitanis, Agrippæ auſpiciis, nunciata Cæſari animum reſtituit. 725
victoria Philippenſis uni Antonio tribuitur. 629
victoria inſignis Antonii & Cæſaris. 669. 670
victoria Luculli contra Mithridatem & Tigranem. 231
victoria Mithridatis. 183
victoria Mithridatis contra Murenam. 215
victoria neſcivit uti Pompeius vel Cæſaris teſtimonio. 466
item Sextus Pompeius. 751
victoriæ nuntios ubique mittit Mithridates. 226
victoriæ prænuntiam navem in Vrbem mittit Scipio. 83
victualium rerum abundantia procreata per Pompeium. 438
vigilum cohortes conſtituit Cæſar. 746
villæ Ciceronis à Clodio dirutæ. 436
Vinidius Marcellus 730
vino utuntur parcè Numidæ. 39
violatoribus fani Apollinis militibus dona non dat Scipio. 83
virgis quendam è Novocomenſium magiſtratu Marcellus in contumeliam Cæſaris cecidit. 443

virgæ

virga laurea ſignum victoriæ Romanis. 36
virorum illuſtrium qui Brutum ſequebantur, interitus. 669
viri illuſtres profugi, Pompeium ſequuti, reduces in patriam. 715
Virginius proſcriptus à triumviris quomodo ſervatus. 617
Viriatus è Galbæ crudelitate ſuperſtes. 288. 289. *Luſitanis præfectus præclara facinora edit.* 288
Viriatus impedit quominus fœdus cum Vetilio percutiatur. 289
Viriatus exercitum ſervat. 290
Viriaticum bellum. ibid.
Viriatus Carpetanum agrum depopulatur. ibid.
contra Viriatum miſſus Fabius Max. Æmilianus. 291
Viriatus non inſolenter ſua fortuna uſus. 294
pax cum Viriato inita. 294
pax cum Viriato inita ſolvitur ibid.
Viriati fuga. 294
Viriati exemplo multæ aliæ latronum manus Luſitaniam incurſionibus vaſtant. ibid.
amici Viriato perfidi. 296
Viriatus exigui admodum ſomni. ibid.
ad Viriatum quàm liber acceſſus. ib.
Viriati interitus. ibid.
Viriati funus. ibid
Viriati laudes. 297
Viriato ſuccedit Tantalus. ibid.
Viriaticum bellum confectum. ibid.
virtus ducis præcipua exiſtimatur audacia ab Annibale. 91
virtutis Romanæ exemplum in Cæſarem à Meſſala editum. 736
virtutem Gracchi admiratus Annibal hoſtem funere decorat. 334
in virtutem à fortuna deſtitutam Mithridates ſævire non vult. 225
virtus ab ignavia capi non poteſt. 665
virtus animi in milite potiùs quàm numerus ſpectandus. 277
virtus Cæſaris vel hoſtium teſtimonio invicta. 488
virtus Craſſi in quo præter ſolitum eluxit. 147
virtutes Antonii recenſentur. 163
vita terreſtris ſecurior maritima. 51
vitam, quàm libertatem, maluere perdere Xanthii. 635
ultio cladis ſub Craſſo acceptæ. 156
ultio de ſervis perfidis juſtiſſima. 619
voluptatibus Græcanicis noluit aſſueſcere populum Scipio. 367
voluptatibus vacans Sextus Iulius ab exercitu jaculis confoſſus interiit. 623
Voluſius proſcriptus à triumviris fugit ad Pompeium. 616
urbs à cædibus luſtrata poſt ſecundam Gracchanam ſeditionem. 366
urbis imperium fato deberi tribus Corneliis. 430
urbi præficitur Æmylius Lepidus à Cæſare. 453
quas urbes condiderit Seleucus. 124
urbes Romanas quot delerit Annibal. 34

urbes

urbes libertate donatæ à Sylla 211
in urbibus datis in victoriæ præmium, tumultus. 678
urbes ſeptuaginta una hora ſpoliat Paulus Æmylius. 761
urſas aliáſque beſtias emittunt in hoſtes, Themiſcyrenſes. 224
Vtica civitas. 8
Vtica oppugnatur à Scipione. 9
Vtica, hyberna Romanorum. 67
Vtica ſecunda, in Africa, poſt Carthaginem civitas. 42
Vtica ultro ſe dedidit Romanis ibid.
Vticam hoſtes omnes deſerunt accepto nuntio pugnæ, excepto Catone. 489
Vticenſibus ignoſcit Cæſar. 490
Vticenſibus quæ data ex ruina Carthaginis. 84
Vticenſes pollicentur ſe prius pro Catone quàm pro ſeipſis deprecaturos. 489
Vticenſibus ſyngraphas ad unam tradit & theſauros obſignatos Cato. ibid.
ab Vticenſibus magnificè ſepultus Cato. 490
Vulcano die ſacra Romani niſi coacti non dimicant. 280
vulnus in collo accipit Scipio. 272
vulneribus viginti tribus confoſſus in ſenatu Cæſar. 502
vulturum duodecim auſpicium Cæſari Vrbem ingredienti oblatum. 586
uxor Aſdrubalis, ejus miſerabilis cum filiis interitus.. 82
uxor mariti proditrix. 602. 603
uxor Coponio marito vitam impetrat amplexu ſui. 612
uxoris ope ſervatur Antius proſcriptus. ibid.
uxor Pompeii Iulia moritur. 438
uxorem cur repudiarit Cæſar 435
uxorem propriam dat filio Antiocho Seleucus pater. 128
uxores maritos partæſæ, ac ex ſeditione alios ſperantes, Catilinæ pecunias ſufficiunt. 428
uxores ſuas de regno deſperans Mithridates interfici jubet. 227
uxorum proſcriptorum virtus in maritos. 597
uxor Ligarii cum marito cædi vult. 602
uxoris Aruntii interitus. 601
uxor Apuleii viro interminatur indicaturam ſe eum ſi ſolus fugiat. 612. cum viro egreditur. ibid.
uxor Virginii proſcripti. 617
uxor Septimii maritum prodit. 602. qua die cæſus maritus, novas celebrat nuptias. 603
uxor Salaſſum prodit. ibid.
uxoris deſiderio Lentulus ſe magnopere affligit. 612
uxorius Pompeius. 135

X

Xanthippus Lacedæmonius Carthaginienſium dux. 2
Xerxes. 97
Xanthus civitas expugnata. 620
Xanthios bello adoritur Brutus. 633
exclamatio Antonii ſuper decem millibus à Xenophonte ſalvis reductis. 165
Xipharem filium interficit Mithridates. 245
Xolla. 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Xorus Carthaginis conditor à nonnullis fertur. 1

Z

Z*acynthiorum quondam coloni Saguntini.* 258

Zama civitas. 19

Zenobius Mithridatici exercitus dux, Chium occupat. 200

Zenobium Epheſii in carcerem conjectum necant. 201

Zenodotiam Meſopotamiæ civitatem expugnat Craſſus. 136

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 E 7 vol. 2